SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

•8. N.• płaca mjasačje we wudawarni 90 zł. pj., za połsa a pola dowěrnikow 1,80 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde čo. płaci 10 zł. pj. Wudawa a dźěli Smolerjec kniholičerstwo, zap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2887.

Za nawětki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 20 slot. pj. Wobdźěluje so stajace nawětki a tabele so wyše wobliczeja. Za reklamowy rjadk płaci so 60 slotych pj. Rabat po tarifu. n. w.

Čisło (Nr.) 279 — Budyšin — sr. edu, 1. decembra 1926 — Bautzen — Lětnik 25

Wotstronjenje skólnjakowanskeho zakonja w Sakskej.

Němšćonazionalna fraktija sakskeho sejma je žiłdowazy namjet spodałka: „Dowjasy sćit płahowazy sakoń z 10. julija 1925 ma so hnydom wotstronić."

So by so hnėw smėrował, kotryż je so pśeśerśiwo němšćonazionalnej stronje se skótkapłahowazym sakonjom sbudźiś, je so struna rozbudźiła, nėtko žadaś, so by so tutón sakoń jano sbuśił. Schto k temu němšćonazionalny landbund a němšćonazionalna rataršca konora prajitej, kotrejž ćej sakoń ratarstwu wobrabśijeć?

Pólska šulska a nabožeńska politika.

Namjeńnik ministerskeho pśedsejdy Bartela je w finanzowej komisiji rjekł, so dotal šulska politika njeje postajena, ale to so bórzy stanje. W powjeśitkowanym šulstwie njeje schowinizma a hidy. Dwojerěrěna wuczba so w Małej Pólsce a rańšej Galizyšej (Galicju) sprawnje pśeswjednje. Kaž Polazy so też Wukrajinzy prawa wotrjekuja, so bychu so jenož w jenej rěcźi wuwuczowali. Minister ńam je so w diwojerěrnej šuli wuwucził, rěcźi wukrajinšću rěcź a nima hidy pśeciwo Wukrajinzam. Ke dy wobydleŕ Pólsce dybi pak też pólski rozumiś. Knježeństwo nadeńe też židowskemu wobydlerstwu šohodźiś. Minister je sa kłazyfiki siudium a cźełne wuwuczowanje.

Mjeź pólskimi katholikami nastawa hižanje pśeciwo wuchwalenim sektam, wobjeźe pśeciwo pólskej narodnej zyrkwi. Druhdy nochwjeda dowolicź, so by so nowa zyrkej natwaŕiła. We Wilenskej arzybiskopstwje, je towaŕstwo za šuntskowanu mišiju naktało, so bychu so wotcźišćerje a druhowěrcy do katholskeje zyrkwje wrócźili. To je nowu njespokojnosć mjeź tymi šudźiśo, kotśiž so na nabožeńsku žiwobudu powołaju, kótaž je ś wustawnu sawěsćenu, kótaraž mėła katholska zyrkej pśinjatne prawa. Wočakuje so, so budźe so Pilźudskowe knježeństwo k wjelikim sprawnostam sadźerźowaś.

Sjězd ludoweje strony „Pjast" w Krakowje.

Njedźeli je so w Krakowje pjaty sjězd Ludoweje strony „Pjast" wotmėł. Na sjězdźe je so 4000 robustnatowo wobźěliło. Wobsamkło je so, so na republikańska statna forma wostaraś, a so ma so pśeciwo pśemėnjenju wustawy wobaraś. reforma ležownosćow (rozdźělenje wulkich kubłow) ma so pśewjesć a ratarska produkcija so zwyšniś a podpjeraś. Sjězd ma wězowne postupanje strony pśeciwo knježeństwu za prawe a praji, so ratarjo měr lubuja a žadaju měr sahotowaju ze zwonkownu politiku. Wšitcy sjězdni je so wotpohłonjeństwo cźeśkosłowakskich ratarjow wobźěliło.

Rusti ma chudy, bolschewiśtojo wjednizy pak milijonarojo.

W bolschewiśkej Rusłej njeśmė nichtó wjeśeńcho samóženja mėć. Teho dla njeje nihdźe tak wulka chudoba a hubjeńśtwo kaž w Rusłej. Jenož wjednizy bolschewiśkeho knježeństwa wulke bohatstwa nahromadźeja. Bolschewiśki pópłanc Krassin je jenož w jendźelskich bank „samóženje sawobstajił, kótaraž je na 3 milijony puntow šterlingow (60 milijonow złotych hriwnow) wobliča.

Zwada wo rumunski trón.

Jeli so by rumunski kral Ferdinand wumrjeł, by strach nastał, so by so Rumunska do wobydleŕskeje wójny storniła. Pśedsejdźi kronprynz Carol, kótaryż je so tróna wotrjekł, chce so njedźiwajcy teho jeho znowazowaś. Za njeho su pjeza młodźi offigjerojo, fašistojo, fyndomórscy nazionalistojo a radikalni ratarjo. Pósledńišći so nadźijeja, so by so pod Carlowym knježeństwom nėtcźišcha poldiktatorišća šuntskowna politika pśemėniła. Mjeź tym je pśedsejdźi ministerstwa pśedsejdźa Bratianu a nėtcźišći ministerstwa pśedsejdźa Avarescu na to dźełataj, so by so krałowa Marja sa regentiku wuwołała, dźejeśa druhy politikoju, kótaraž so njeśiu z Carolom sjinjeśpiećelili, małoletnego syna prynza Carola, Mihaila, pod Carolowym regentstwom na trón sadźiś.

Pśejedwšeho rumunskeho wojeńskeho attaśeja w Barlinje sajeli.

Pśeklepany wobšudźer, pśejedawšći dowėrnik posledńišeho liberalneho rumunskeho zwonkowneho ministra Duci, je so w pałtach popadnył. Won rėka Bizom Rosescu, mudra hłowcźka, kótaraž ześi špionažu sa njemjeśkim wuśwoli, wšitkich žiwotnich staławarjow namydli a hobrśe sumny pśichi tym sašćiśi. Rosescu ma błyšćećatku karrieru sady ześe. Najpjerwjej dy won špionaži wobaraży běrowy we Wukrajinje nawjedowaŕ a potom so sa schefa zensury postajiś, když rumunske wójsko Budapest wobsadźi. Pósledńišćo so sa šobustaw zwjazkarskeje wojeńskeje komunistiśe wusłoli. Wot tam so jemu zdaleka sćeži, sajtojuśiwo wojeńskeho attaśeja dostaś. So mógł swoje „thmanosće" lėpje wuwuśiś, jemu potom jako w zywilnej słužbje dźěkacy dachu. Mjeź druhim źeli won posdaśny **rušti mobilisaziśki plan** wobstara, za cźoż ześi w Bukaresće 25 milijonow leow sapłaćiś da, dale won wot ruskeho „pśiwšćikoteho" ludowego kommisara Rakowskeho ważne dokumenty pśinjeśe, kótaryż běchu derje **falschowane** a so drogo sapłaćiśe. Dowėrna nawěsć pola Bukareśtskeho zwonkowneho ministerstwa bė ś pśiśinu, so so pśechopytanje pśeciwo Rosescej sawjedźe, ś cźimž so jeho wobschudźenjstwo wotkry. Wukopa so, so bė pola rumunskeho pópłanstwa w Barlinje sam ważne papjery kradnył, je zuśymi statam pśedeał a so bė hewak swój „material" swjetścha sam sdźełał. Hdyž běchu wšitke tele wėzy dopokazane, je so je wšchėmi masami masany jebak so bjes źeła zhubił. Hdyž won pśed nėtkotrymi dnjemi śkradzu do Bukareśta pśichjédźe, móześe jeho policija sajaptaś.

Italska pječa albanski zbėžk naškarała.

W Južnosłowjanskej, kótaraž ś połnocnej a rańšej Albanskej mjeńše, su ś łóžbom statnym pśiwobrótom w tymle kraju najbóle sajimani. Pśichi nėtcźišćim sbėžku su sdźełarjo **pjenjezy a bróńe ź Italskeje dostali. Bjes dwėła je Italska sbėžk naškarała, so by ś jeho pomocu Albansku politiku wot Roma wotwiśnu sćinika.** Mussolini je w póslednich pjećach mjeźnarodnych wobjet spytał, Albansku na nėkaje waśchnje wuzo k Italskej swjasaś. Hdyž bė so jemu to njeporadiło, so won rozbudźi, nėtcźišće albanske knježeństwo wotstronicź.

Wo sbėžkowej pśechadstawinje je snate, so je lėtsa w juniju italski pópłanc w albanskim knježeństwowym źudliscźu Tiranje spytał, albanskeho presidenta Achmeda Zoga pobnucź, so by manifest konferenzy pópłanzow ś lėta 1920 podpisał, ś kotrymż so **wobjedite sajimy Italskeje na Albansku wuraśnje pśichipśinjawaju. Jeli so bychu njemėrty w Albanskej wudbrile, by so tehodła Italskej sałežało, měr a porjad w Albanskej sahotowaś.** Achmed Zogu je so sapowědźił, tónle manifest podpisaś. Na to je italski pópłanc hrošył, so by so italśe wójsko na albanski mórśi brjóh wuśadźi. Achmed Zogu je pópłanzam wulkomožow źadanje Italskeje sdźełał, na cźoż je jendźelske knježeństwo swojemu pópłanzej w Romje, firej Ronaldej Grahamej; porucźiło, so by w **albanskim pśaśenju pola Mussolina sakrocźił.** Mussolini je w rozměrjenju ś jendźelskim pópłanzom wuprajenje Achmeda Zoga bozyła sapŕeć. Sdobom je italski pópłanc w Tiranje spytał, na Achmeda Zoga cźišćejcźeca, so by tón swoje wuprajenja wo postupanju Italskeje wrócźił. Albanski president je toke źadanje rasnje wotpokasał, je pak **śpólnišwy był,** ś **Italskej swojaŕi pśicheześenstwa wobsamknyć.**

Mussolini njeje na tole posticźenje dźiwał a direktnje ś jendźelskim knježeństwom wo swojich źadanjach na Albansku jednak a po hórcźich, so je jenedźelska politika, kótaraž je tola hewak Italskej pśichilena, w nastupanju wołożeneho wuczehnjenja pśechadnego italskeho wobsadźenstwa do zuśych krajow sarjekła. Sdobom je Mussolini spytał, ga na jendźelskeho pópłanza w Tiranje pśichiłodźeź, jeho winuju, so Achmedej Zogej pśicheześwo Italskej rjap skreuje, wudawaju, so by jendźelske wójnske łódźstwo w Sćrjedźozemskim morju, hdy by trjeba było, Albanskej pśicheześwo Italskej pomhało.

Dale je so powėda, so je **jendźelski zwonkowny minister sir Austen Chamberlain** Mussolinej srozumicź dał, so pśichipśinjeśe italskich sajimow w Albanskej ś lėta 1921 Italskej zenje prawo njedawa, jeniczky źiwój wliw w Albanskej wukonjeź abo w normalnym cźasu pśicheześwo njej sakrocźeć. Italske sajimy w Albanskej je so jenicźky ś hladanišćeśa pśichipśina'e, so je so ś tym měr w blišim casu kałkowa. **Zenje pak je so njeje Italskej zenje prawo na Albansku dało, kaž też pśichipśinjacje jeje wjesebitnych sajimow w Adriatiskim morju zenje njeje wojsnamito, so ma Italska jeniczky w tymle morju knjezeć.** Na to je Mussolini swoje žadanja wrócźił a italskemu pópłanzej w Tiranje, baronej Aloisej. pomcźił, so by pośticźenje albanskeho knježeństwa na wobsamtnjenje swjasaśa pśicheześelstwa bjes poćeźenjenja na manifest pópłanzow pśichjał. Potajnje pak je italske knježeństwo albanskich katholikow k zbėžkej nasćeźowało, so by by so schepjerawy Achmed Zogu wotstronił. Wbohy zbėžkarjo su so zbiwidli dyrbjeli do Južnosłowjanskeje cźekatkeź, njes tym so je albanske knježeństwowe wójsko jich statoki na proch a papjel spaliło. Wopory italskeje wupschestrěwawoje politiki!

Přeslušenje wjednika katalonskeho revolucionarneho hibanja.

Wjednizy katalonskeho pśichiśaŕstwa, wojeźk Macia a jeho hłowni zwobudźełaceŕojo, su pónźelu źudniśy pśeca a jeho hłowni zwobudźełaceŕojo, su so pónźelu źudniśy pśechadnych pśeckłyscheli. Wušnachu so, so su bróńe a munizijo mėli, wuźiś. Sajeźi su pśechopytowanu źudnikej pišmonu wopowjedź dali, w kotrejž praja, so je so Katalonska slajnjej pśeciwo schpanjelskemu nadknjeźństwu stajała, a to swojim twjerdu wolu wuprajeja, so njewustanu, doniž njewotwitowjeśe sa katalonski njedobudu. Wujeźk Macia pódła teho swojich stykach ś wyšchom Ricciotom Garibaldom wėcźeśche, kotryż je jemu sa posdźišći cźaś pomoz Garibaldiańskeje legije lubił.

Bratr Ricciota Garibalda, general Peppino Garibaldi, kotryż je, kaž je snate, pśched dwėmaj njedźelomaj ś Ameriki pśišoł, je so ze swojim wótcom pśi Parizu pśišył, so by — kaž praji — swojeho njewinowateho bratra šchitał, fo do Ameriki wrócźi, prajiwšchi jenož, so Ricciotti teho cźasa do Ameriki wotjėdźe, kaž bórzy jeho ś jatby puschcźa.

Śmjatańca w Chinje.

Chinjeśe zentralne knježeństwo je wrócźo stupiło.

Ministeriši pśchedsyda chinjeskeho zentralneho knježeństwa, dr. Wellington Koo, je marschallej Cźangtsolinej a druhim wjednikam njekommunistiśtich wójskow sdźełił, so knježeństwo dla pśósdnoseje statnych pokładnjow wrócźo stupi. Sa wudawki statneho sarjadowanja njeje ani pjenjeza w pokładnjach. Knježeństwowi saftopnjaju a pśichłasejźy symu a hłodu mrėja. Sćin leźi nade wšchėm, a **wobłhodne źiwjenje** tśeśi **śmjerom.**

Straschne połoženje Europjanow w Hankawje.

Połoženje Europjanow w Hankawje je w pośledńim cźasu dźeń a straschnjśe. Hankaw leźi pśichi wulkiwje Hankanga do rėki Jangtse a je najwažńišće wikowanišćecźo w hrjedźnej Chinje. Kaž je jendźelski zwonkowny minister Chamberlain w delnim šejmje rjekł, so je wójnjśe tóhe k schkitanju jendźelskich staczanow pśched Hankaw pópłake. Wotdźělenje jendźelskich namórjakow je so ś nich w Hankawje na kraj wušadźiło. Sdobom je też amerikańske knježeństwo dwaj sanicźakaj torpedowych cźołmow pśched Hankaw pópłako. Strach położenja je so ś tym sbórcźnje, so je wójnjke tóhe dla spadowanja wody na rėzy Jangtse njebudźa wrócźiś mógł.

Do Shanghaja je so nowy jendźelski pópłanz pśichi chinjeskim knježeństwje pśichwjeśił. Won pak žaneho knježeństwa w Pekingu njenadeńdźe, dokelž je wono dla pśódnoty w knježeństwowych kašach wrócźo stupiło.

Sunczuanfangowa „wucźba wo trojakej luboścźi".

Mjes pśicheźiwnikami Kantonskeho kommunistiśkeho wójska je spóńnace pśchedobdywa, so njedyrbja, so bychu pśichiwišowarjow dobili, jako **sajtnjejerjo wobjedinitich sajimow wustupowaś, ale so dyrbja za jenu ideju wojowaś.** Mjes tym je ho Cźangkajšek pśches swojeho syna jako měrlubowazy privatny muž pśchedstajiś dał, marschall Sunczuangfang, wobknježeŕ Shanghaja „wucźbu ćojskeje luboścźe" pśednje. Jenož ś luboścźu k wótcźinje, k ludu

a k njepschećejelej może so China wutupjenja smuwyć. Luboscź k njepschećejelej won na to sakožuje, so so cźłowjek na wyschschi sthodźeńk staji. Potom so spóznaje, so swady stronow, wo kotrej so telko krwje rozliwa, po prawom ničźo njejsu. Hdyž swoju nasdatosć zami poniżujemy, a swojim pschećiwnikam frosumjenje a luboscź nasdatkow pschinjeśemy, potom so nasche bolosće minu a měr na semi budźe so wobnowiwać daćz.

Wo nětcźišchich wobstejnostejach w Chinje won praji: 15 lět dołho su njebjesa pruhowanja krajej napołožile. Snutskowne swady su lud rozstorhale. Bludne wucźby zum ohle hłes khłostanja schmatańzy naczinić. Ssmy žebi dyrbjeli njeprawdosćiwe a nahłune naprawy njecźernych mozow lubić daćz. Njepschestawaje wójny wobydleźerstwa su kraj sapuśćiłe. Knjeźerstwo je hłes mozy a khabłacźa. Njewědomy lud ma wliw na jeho rozsudźenja."

Offensiwa pschećiwo Kantonistemu wójsku.

Ssyn marschalka Cźangtśolina, Cźansueljan, je wukrajnym nowinarjam rjekł, so so runje nětrkole rozsudźowe wojowanje njes njekommunistiskimi wójsłami a cźerwjenym Kantonistim wójskom sapoczinje. Wójsko generala Cźansumcźana w offensiwje pschećiwo Kantonistim postupuje.

Nadpad na schpanišchich wojakow w Marokkowskej.

Kaž Havaska powěsćerinja powě, su marokkowszy domorodni jeneho serjanta a diwesi schpanišchich wojakow, kotrjž 20 000 pesetow mjedy za wojakow wjesechu, nadpadli a skonzowali.

Nadpad na amerikanišku farmu w Mexiku.

Mexikanšzy kommunistojo su amerikanišku farmu Mataros, w mexikanskim kraju leżazu, nadpadli a so jeje smazowali. Pschi tym su 8 wobowom morili a 3 sranili. Na pomoz sawołani wojazy su wschitkich nadpadnikow sajeli.

Ze Serbow.

W Budyschinje, 1. dezembra 1926.

December abo Hodownik.

S mlohoitym dnjom wopuschći naš najmnišk a je njehoitym dnjom pschiźidźe k nam hodownik, pośledni měsaz lěta. Dny su króće a nozy dołhe a cźemne. Nunje pschi nětcźišchim kurjawoitym wjedrje sda so skoro wschitko jena nóz być. Sslónczko je skoro zwój najnišchi pucź dozpěło. Dezember ma swoje mjeno se staroje romiskeje wrotyki a rěka dźesaty měsaz, dokelž so tehdy lěto z prěnim nalětnikom sapoca. W sastarišku mězeiske dezember jenoż 29 dnjow. Hakle jako so pod Juliom Cäsarom sapoczaš lěta na 1. januara pschepokoji, bosta dezember 31 dnjow. Tola swoje wopaczne mjeno jako dźesaty město dwanateho měsaza je skoro ive wschitkich kulturnych rěcźach wobkhował. My Sserbjo mjemujemy dezember z rjanym mjenom hodownik. Haj hody, swjedźeń luboscźe, swjedźimy w tymle měsazu. Kak dźeći hižo na Boże dźěcźo cźakaja a žebi wschelake rjane dary wot njeho pschejał! Wone we swojej dźěcźazej bjesstarosći njewědźa, kaju starosć starschimaj lube Boże dźěcźo naczini! Sa wjele naschich bobuczłowjekow pak je hodownik se swojej symu, šuchom a lodom njewitany hósć, hdyž njeje dźeła, wuhla a jěcźe a drasty. boješ. Nadźijomnje tež lětża pschekrutu symu njedostanjemy, ;o hospodarska musa njeby pschehluboka była.

*

— **Wo wjedrje.** Wczera wjecźor w 7 hodź. barometer 736, hygrometer +2, thermometer wo dujo +2. — Dźenża rano we 8 hodź. barometer 736, hygrometer +1, thermometer w nozy +0. Wuhłady na malo so pscheměnjaze wjedro. — Toßta kurjawa, so móhł jv ſ nožom kraćź, pschikrywa senju. Hačź nam šneh pschinjeśe?! Možno. Wyschina leži nad połnóznej Europje, so cźełnjo hačź do połnóznje Rukseje. Hewak pak běchu nad druhimi krajemi Europy wschudźom niżiny. Schkleńza wschak na rjane wjedro stupa. Wcźerawschi žylny smjerik je trochu schlinkł podułyć. Inše schwótrik zhadża žłónčźe to 7,51 hodź. a thowa so 3,47 hodź. Mjezyk zhadża rano 4,05 hodź. a thowa so pop. 2,55 hodź.

— **Michałska wozada.** W domje, w kotrymž je jako žyn Michałskeho kantora wotrosćł a w kotrymž wcźera sastupjerjo Michałskeje zyrkutnskeje wožady pożegnjenje mějachu, so knjes farar Theodor Kapler ſ Hornjeho Wujězda za fararja Michałskeje wožady wuswoli. Won běsche prjedy w Leobanje w Styrskej a w Seifertshajnje pola Lipska jako vikar, na to w Tirpersdorfje ja fararja. Wot tam jeho žerbišeje rěcźe dła do Hornjeho Wujezda powołachu. Kak budźe so jeho žiwerny stary nan w Hermanezach wjeselicź, hdyž jeho syn „sajo" do Michałskeje wožady pschińdźe, hdyž je so narodźił. ,

— **4500 lět stara žiża.** Na Skonoborschcźanskich leżownoscźach njedawno neolithiski karancźk a hlinjanu žiżu wuhrjebachu. Myślа žebi, so stej namakanzy něhdże 4500 lět stare.

— **Wjesbjesłosć w Budyschzim wokrjesnym heitmanstwje** žadasche žebi w měsazu oktobru t. ł. 841 109 podpiery. Na Budyschzim hamtiske heitmanstwo pschińdźe 267046 hriwnow, na Kamjenike 100 179 hr., na Lubijśe 185 335 hr. a na Zitawśe 288 528 hr. 15. nowembra mějachmy w Budyschzim wokrjesnym heitmanstwje 13 373 dostawarjow hłowneje podpiery, 9211 mužiskich a 4162 žónskich. Licźba dostawarjow pschiražka wuczinjeśe 10774. Nusowych dźełacźerjow bě 2600. Na jenotliwe hamtike heitmanstwa rozliczа so jeśěhowaze licźby: W Budyschzim hamtiskim heitmanstwje mamy 3251 mužiskich a 1297 žónskich, w hromadźe =548 dostawarjow hłowneje podpiery, 4062 dostawarjow pschiražka a 601 nusowych dźełacźerjow. W Kamjenskim hamtiskim heitmanstwje bě 1099 mužiskich a 422 žónskich dostawarjow hłowneje podpiery, hromadźe 1521. Pschiražk dostawasche 1503 wožobow, nusowych dźełacźerjow bě 149. W Lubijskim hamtskim heitmanstwje naliczi ja 1826 mužiskich a 1003 žónskich dostawarjow hłowneje podpiery, w hromadźe 2829. Pschiražk dostawasche 1882 wožobow, nusowych dźełacźerjow bě 670. W Zitawskim hamtskim heitmanstwje mějachu 3035 mužiskich a 1440 žónskich, do hromady 4475 dostawarjow hłowneje podpiery, 3327 dostawarjow pschiražka a 1180 nusowych dźełacźerjow.

— **Zyrkuž Straßburger.** My Budyschzenjo a wobydlerjo nascheje wokoliny budźemy w měsazu měrzu 1927 naschej měschcźanskej radźe z zyle wosebiteje pschicźiny zara djakowni. Jednanja mjes měschcźanskej radu a generalnej direkziju Sjednoczenych Straßburgskich zyrkuscow zu k wunoschkej dowjedźe, so hlowny wobchod naspomnjeneho wulkopschedewsaza, kiž nětk na cźole wschćich europiskich zyrkuscow stejł, w běhu měsaza měrza 1927 psched zwojim wupuczowanjom do połnóznego wukraja w naschich murjach na Tšelniku někotre dny wopraudźe prěnjoſłaśne pschedstajenja poskazi. Hóstna hra hobriskeho zyrkuſa Straßburger budźe wopraudźity podawk za nasche město. Sa někotry cźaš pschinjeśemy hišchcze bliższe wo wumeńskim poskicźenju, kiž zmėnu wocźakacź.

— **Polizija saja** pinczinika wot wonkach, kiž wutoru w tudomnych korcźmach jako hłuchonėmy proschel wustupowaſche, schtoż pak bě pschecźiwo wėrnosći. Polizija dyrbješe jeho tohodła dła jebarskeho proschersława sajeć.

— **Paduch elektriskich žehlawkow po dźeschej pschestawzu jako „dźěła".** Njesnaty paduch, kiž je saúdźenu tu we wokhěžach a na stodach wschekatich twarjenow elektriske žehlawki swotwjertowak a kradnyk, je se zwostim „dźěłom" sašo sapoczał. Sa paducha maja sćěhowazeho njesnateho: Je něhdże 20 hacź 25 lět stary, wulki, schwižny, nima brody; wobleczeny je schėrny wobłek (jendźelšku jaku) a schėrnu zuwarźku czapku. Psched kupowanjom kradnjenych žehlawkow njech so tódy hladа. Je-li so něhdże podhładne wožobu pokaza, dha njech so to hnydom policiji abo kriminalnej policiji zdźěli.

— **Nasupa pokhromu.** Hospodarske ministerstwo je ſ wukasom 29. novembra t. ł. postajiło so na to, so dla pokhromy, kotraž so sašo na hrožaze waschnje wuwiscźa, wschón schparaty skót, kiž so do Saksleje woju, 10 dnjow dołho wobkedźowacź, prjedy hacź móže so mjes druhe schparate skoczata stajicź. Tole postajenje pak njeznałupa skótne transporty je schćowazych pruskich knjeźerstwowych wokrjesow: ſ Gumbinskeho, Potsdamskeho, Frankofordskeho nad Wódru, Stralsundskeho, Schneidemühlskeho, Opolskeho, Singmaringenskeho, ze města Berlina, dale se zwobodnych statow Württembergskeje, Badenskeje, Anhaltskeje, Mecklenburgskeje-Strelizy, Schaumburg-Lippe, Hamburga, Lübecka. S tymle postajenjom njejwoali so postajenje ſ 20. septembra 1926, po kotrymž so dowożowane howjaze skoczata trjebaja jenoż 3 dny wobkedźowacź, kotrež ſ městow pschińdu, hdyž je wyschnoscź schćěhjenje pschecźiwo pokhromje pschikasała a hdyž stótni lěkarjo jo wukonjeja. Schćěhjenje ma so ſ wuziwobcźenjom sastojnistwa skótneho lěkarja dopołnjacź.

— **Autowe pošty w Němskej.** W sarjadnistwowej radźe Němskeje statneje pošty je němskostatny póstowy minister Stinge njedawno schćěhowaze sdźělił: Licźba cźarow autowych póstow, kiž su we wobchadźe, je nětk nahładnu wyschokosć wo 1373 dozpěł ſ něhdże 26 000 kilometrami. W hłownymaj puczowanikimaj měsazomaj juliju a auguscze stupi wschėdna licźba kilometrow na 130 000, nětk pak hišchcze něhdże 123 000 wuczinja. Autowe pošty wschėdnje něhdże 106 000 wosobow woża.

S **Njechornja.** W nozy ſ srjedze, 24. novembra knjeżemu dźěłacźerjej Pinkawej paduschi 3 huzy ſ Chlěwa kradnychu a žiwe zobuwsachu. Druhi stót njejsu brali, jenoż koły su pschebili, dokelž njejsu směrom byłe.

S **Hrodźiscźa.** Ssobotu dopołdnja so na tudomnym dwórnistwu konjej jenoho wonkowneho wobsedźerja spłóschichtaj. Skočeźci, kotrejž běchetej so ludźazego cźaha, kiž ſ dwórnistwa jěchasche, nahonjałoj, cźerjeschtaj po drózy, pisches pschérow pschi żelesnišku napjypje, powalichtaj telefonowy schćěžor a sastaschtaj halle potom, hdyž bě so jedyn tón walik. Wjetschka schłoda pak njeje nastała. Grot je so rostorhał a padnjeny kóń je trochu wobodrěł. Na sdaje se nichtó na wosu njesedźesche.

S **Hrodźiscźa.** W nozy ſ połutnej srjedze pola tudomneho schewza Tupaka paduschi pobuchu a 27 hriwnow pjenjez, rólu pódschowoje koże, nėschto schtórnjowych nakolenow, gumijowe pjenčźki, žonjazu cźaßnik a wschelake schaty pokradnychu. — W nozy ſ poźmjertnej njedźeli pobuchu paduschi pola farara Krawza a jemu 5 kokoschow a 1 khapona kradnychu. Sady paczeńskeje ssiju je na dwėmaj mėtinomaj sarčźachu.

S **Lubija.** Lubijskeho wokrjesneho stótneho lěkarja wot 6. hacź 15. dezembra 1926 Zitawski wokrjesny stótny lěkar sastupuje. (Telefon 2515.)

S **Wósporka.** Njedźelu a póndźelu bě w naschim městačku hermank. Wjele wustajerjow bě na hermank pschijěło, tola wobkhod tak dobry njebě, kaž běchu wocźakowali. Na konjaze wiłt bě so mało koni pschihnało. Kupzow też wjele njebě.

Se Sstyrźina. „Nasche Sserbstwo ſ procha stawa, stawa žiwa narodnosć." Tole hešło chze knjeżicź 5. hodownika na naschej nowej žurli, dokelž sebi žerbske to-

Stazija.

Wutkrajinske powědańczko.

19] (Pokračowanje.)

Staroscź je jeje smjbšty samuczła. Tu njeje žadyn dałeko a schėroko, kiž by na tom dwėłowak, so je i Tanaskoweje pistole smjertny wutsėł pschischoł."

Holczka wupschesnė wobarajzy ruku.

„Niz ſ wotpohładom," pschida stary hnydom.

„Jenoż tohodła, so je sabył, wotthkacź. — — Druhy wšo powėdaju — won njeje dźył, so by so jeho bratr ſ dźiwjej Stasiju woženił."

Elena pothili hłowu, fyšły sastupichi jej wócźaj.

„Hórku njepraudu jemu cźinja. Woni jeho njesnaja. Ton bě so sjawnje wuprajił, by-li pschecźiwo żeńtwje był. Kak by hakle dyrbjał starostu cźinicź, so by traschi potom njewjesta sa khribjetom satsėkił? Powės mi pucź k Filewonej."

„Kak by stary sbérał sela — —"

„To je wschło jene. Hdyž je to tak ſ Hanusijowej nadźiju, so won radu wė. My jimy jemu žlubili, so k njemu pòndźemy. My nasche hłowo dżerżimy.

„Widźiłsch-li luczinu tamle pod wyšokim lěsom pschi wottwišu? Hdyž so kužoł zórli, tam je jeho khėžejcicźka."

„Kak dałoki tón pucź hišcze budźe?"

„Dwė hodźinje, budźesch-li ſpěschnje krocźele žadźeć." Wona so postrėži. „Hišcheze dwė hodźinje — to dyrbju jara khwatacź — nasch pucź je hišcheze dałoki, prjedy hacź so domoj nawrócźu."

„Wuwotpocźni so a pojes." Won poda zej hischcze ras słyšk žiwojeho žnědanja. „Kak chżesch pschi mozach wostacź, hdyž so pschenapinasch?"

Wscha wutuwtlena žwjese so holczka do njehkeho nocha a pschija posticźeny kuš.

„Měj djak, babko, schtoż žym žebi na pucź žobu wsaka, je wuschło. Nan cźi to sajo wotruna."

Kaž jablukowjeny njeješche so ſ hórstich dalin jwuk. Starý poškuchasche, poždeje so a pschisłupi k nawišu, so by lepje słyschał — potom khwiny pschech žebje a cźakasche. Buzuliste poželstwo pschilecźa pisches hory a doły. Pschezo bliże pichilhadźeschе. Hižo bě wotthlóß ſłyschcecź: Haj! Haj!" Tola hischcze pschehłuschi holk słowa symk. Nětko donoschowaschе go hižo po bokach Rareu. Stary ſ ruku wucho nastaji:

„Nakkowicź Atanasije — — —"

Bliže žolnjeschе so to ſ hłosom a woihłosom. Nětko wołachu to hižo pasthyrjo na tamnej stronje wotwiža. Mòžnje je to donoschowaschе, pomałku, ſwjatocźnje.

„Nakkowicźez Atanasij so pscheproschuje, psched žudnikow stupicź na ſwj. Prokopja." Srudny tschażeschе stary ſ hłowy. A hdyž bě posledni wotthlóß pschi wotwišu dowuklinczał, tu stoji wón ruzy k hudźe jako ſmukowodnu trubu a — kaž winowatojcź pschikasa, da wón poślełowo dale k wjeczoru. Każ běschе žem dołeczało, tak dowuklinczа, tak dowunmėrasche to we dałokosćach.

Runja ſuwowenu sahyjidźenju a wukschiku worjoskowenu leczeschе wołanje sa dosczeżinjenjom wyschе ikalischkow a hjeschdźow.

Elena bě poskoczíła.

„Mój njeżmėrny so koudźicź. Cźaš so pominje. Wjele mamy hischcze sa dźeło. Měj djak! Na sażowidźenje!"

Każ honjena leczeschе wotžał, podłu lěhneje cźerje, kiž běżeschе po luczinje, a běschе bórzy ſo w lěsu słuhika. Po skalinach dele do doła, pisches torhazu rěku w khłubinje wojedżeschе jeje pucź, po nahłem nawišu horje, pisches huste kefti a cźernje hacź do luczinu, hdyž stojeschе pschi żórleschku Filemonowa thėża. Skònjo bě dawno najwyschi wjerschk pschežahnuło, prjedy hacź wona psched krutym płotom stojeschе, kiž ju wothrodźeschе.

Wutroda pukotasche jej, so mohła so roskocźicź, niz jenoż jeje khwatanja dła, ale też ſ bojoscźu a tajnej hróšou. Nìhdy njeběschе starého spodźiwneho muża widżała, cźim wjazy wo jeho skukowoscźi ſłyschała, wo kotrejž žebi wosebje pschiwėrkowi ludźo wjele powėdachu, tak so so tajke ludźaze rěcźe hacź do bajkowskeho słopnjowacźu. Ale pschecźe, pomhacź wunnoscź, pschewinu bojasnoscź, kiž ju wobėhowaschе. Płotowe wrótka wustorcźiwschi wona sastupi. Kusłarnikowa thėża wschak njeběschе tak jara wosebje dźiwna, jako bě žebi to myślita. Běschе to huzuslika khalupka kaž tózda druha, ſ hrjadow pożena, schindźelowa tšecha ſ kamjenjemi wobcźežena. Dokelž nikoho widźecź njebě, pschistupi blize a twotewri durje.

„Je jow schtó doma?" klinczeschе kahodnje ſ jeje erta. Hdyž bo nichtó njewotwtwola, tócźeschе na klinku, kotraž so poda. Strachocźiwje a tola wcźipnje so wona wobhladny. Też tu niczo njebě, ſyła niczo njewidźeneho. Taiſile napohlad mėjeschе tózda domjasnosć lěžnych burizkow. Na lěwo bě wobnischcźo a lěhanischcźo, na prawo thamor a nasećźenine hodże sa drastu, podłu sćěnow stojachu kawki, ſ pišankojeże tkanymi wodźewami pokładżene. To dźiwnuschże jenoż bě, so tu sa selami ſylnje wonjeschе, a tale wón napjelnjowaschе zyły dom. Wschudże wiżachu ſuschene sela we ſwjatschach ſ hrjadow, a ſ wsećha, pschi woknach a pod tšechu. Sadwėšeże běschе żebi Filemon wuschoł, jeł „běreacź. Tuž rėšasche, wocźahi pėrnje, bynnjeł też njeschćerpnoscź nerwy bóle napinała. Na drjewjanu kawku pod wustupowazej tšechu žo wona posżydże. Wot wónje cźerstwych hischcze selow, kiž běchu też tudy rosmėschcźane, każ wopojena a wot mucźnoscże pschemożena, wuſny bórsy a hłuboki ſpar ju wobja.

Mitły mėšazcźowy błyschcź rosſwėtlescże cźemnotu nozy, kiž bě so njes tym nakhilika, hdyž nadobo postocźi. Bėschе-li to blišłoscź pschitomnoscże zusebo, abo wótre klinczenje trembity, mòzneje pastyrskeje pischcźały, ſ kotrejž pastyrjo hórišchi kukow tant nasdala ſtót ſwolaju do hromady, kiž běschе ju wubudźiło? Prastary schdźiwy ſtojeschе psched njej. Běły wotthlóß mėjeschе jeho płatowy wobłek, běły bě jeho wokmjany płaschcź, kiž bě žebi wokoło ramjeni cźišnył, so by so psched nòznej symu schkitał. Bėłe bėchu też jeho włoły a huste wobwocźi, pod kotrymaj so wócźaju ſkoro ſhubiłichtej. Dokelž bě płaschcź wotpinjeny, bě widźecź, ſo ſtarz nad koschłu mėwasche hischcze staru łosmy panzer, schćeroke powjasy, na schtiż ſłożene, kotrež běchu zulicźe ſ malimi wupinjenymi kowowymi hospdźikami wobbite, so bychu hrudź pschecźiwo pazy rubjeżeneje swėrimy schkitake. Ruku wo topor sepręru, kiž ſ mastkowej motnycźu a toboruna ſ hospdźimi wobbity, kiž je se sejjeru a ſodom też zakostna bróń, ſtojeschе tu ſtarz njepohibliwje a mjelczaży psched holczu.

(Pokračowanje ſcźěhuje.)

wašćiwo „Statok“ ſ Minakala k nam wulećí ſe ſwojimi krašnymi ſerbſkimi ſpěwami a dźiwadłowymi hrami. Kóždy Serb a Serbowka, kiž na ſajim ſa ſerbſke ſpěwy, njech tola njedźelu wječor doma njewostanje, ale njech wěſće pſchińdźe na ſwjedźeń. Kaćí ſo toho nichtó nje-budźe. Sapoćzatk je na wječor ſ dypkom ½8 hodź. poſtajeny.

S **Khajowa.** Kak njewěſte cźaſy ſmy ſamo w naſchich cźichich ſerbſkich wjeſkach dočakali, naſ ſledowazy podawk wucźi. Tudomny khěžkar Bayer, kiž je hižo lětdźeſatki na Luhowſkim knježim dworje ſ pohońcźom, bu ſandźenu ſobotu rano wokolo 5 hodźin, duzy do Luha, na „Lózku“ (hórka mjes Khaßowom a Wojerowſkej dróhu) wot juſcheho wot ſady nadpadnjeny. Jako cźyſche ſo nadpadnjeny wobaraćí, hiſchcźe dwaj druhai ſe ſkowami „bite njebudźe!“ pſchiſkocźiſchtaj. Jeho draſtu pſcheppytawſchi jemu wječor pryedy bóſtatu mſnu (něhdźe 15 hriwnow) a ſwaćźinu rubiwſchi ſo njedocźinkojo pſchi tohſtej cźmi ſhubichu.

S **Klětneho.** W ſtaroluthersſkej zyrkwi ſwjecźeſche ſandźenu njedźelu evang.-luth. towarſtwo młodźenzow „Pawot“ ſwój lětuſchi ſakoženſki ſwjedźeń. Towarſtwo ſo něhdźe pſched 5 lětami ſakoži. Dopoldnja w 10 hodź. ſhromadźi ſo towarſtwo w zyrkwi, kotruž běchu woſadne holzy ſ pſetwami rjenje wupyſchile. Na ſwjedźenju woddźěłichu ſo tež ſobuſtawy Khocźebuſkeho, Shorjelſkeho, Wukrancźanſkeho a Hoſnicźanſkeho towarſtwa. Poſawny khěrluſche pſchewodźachu. Swjedźeńſke předowanje měſeſche knjes duchowny Bělež. Zyrkwinſki khor ſwjatocźnoſcź ſe ſpěwami porjeńſchſche. Popoldnja ſo ſwjatocźnoſcź w Fluſtej hoſcźeńzu dale wotmě-waſche, pſchi kotrejž ſo ſwjedźeńſka hra „Woprawdźity rjet“ pſchedſtajeſche.

S **Turjeho pola** Klětneho. Pokhroma mjes ſkotom tudomneho žiwnoſcźerja Spanka je ſaſchła. Statok ſa ſjawny wobkhad wjazy ſawrjeny njeje. Pokhroma ſo na ſhoże dale roſcźěrika njeje a tak je naſcha wjes ſa-ſo bjes pokhromy.

S **Wjerkna.** Na naſchich polach kcźeja hiſchcźe we dezembru wſchelake pólne a naſetnje kwěti. Se ſnadnej prózu móžemy ſebi bórſy kwěcźel kóſtrjanza na-ſchcźipacź.

S **Wochoz.** Sandźeny tydźeń ſo na tudomnej zyrkwinej wěźi murjeſke a cźeſłſke dźěła ſtónczichu. Też molerjo najſtarſe tón tydźeń ſwoje dźěło dokoncźa. Se nowotwarom je ſo zyrkej khěrło powjeſchiła. Pſchcźelo maju ſo hiſchcźe ſwuporjedźecź a elektrike cźerjenje dostacź. Wěźiny cźaſnik ſo elektriſaj nacźahuje. Schtyri zwónniki budu cźaſ do wſchěch ſchtyrjoch kónzow wſa pſchipowědacź. Zyrkej ſama ma ſo hakle w bliſſchim naſtupu ponowicź, dokelž nětk cźaſ ſa to pſchihódny njeje.

S **Khocźebuja.** (Powodźenja w Błótach mnoho ſtatkow we wodźe — wulka nuſa mjes wobhdleršſtwom.) Błóta ſu wot junija ſem ſkoro njepſchetſtawajo pod wulkej wodu cźerpile. Syſtne deſchcźe poſledneh njedźel ſu nowu ſołmu wulkeje wody pſchinieſle. Wobſtejnoſcźe, kiž ſu ſ nowym powodźenjom naſtałe, ſu kataſtroſalne. Mnoho ſtatkow ſteji we wodźe a ſu zyle wot ſwěta wotrěſnjene. Wobkhad je jenož ſ cźołmami możny. S nim mója hnydom pſches pola a kuti hacź k jenotliwym ſtatkam ſeźdźicź. W domach je ſo hrib ſchnehźik, w hrodźach ruje ſtót ſ hłodom. Nuſa a hubjeńſtwo bjerjetej nimo měry cźeſcźo ſchłodowanym wobhdlerjam Błótow wſchu nadźiju. Lětuſche kto je jim woſebje wjele ſtaroſcźow naczinilo. Jenotliwi wobhdźerjo chźeźa Błóta wopuſchcźicź a ſo druhdźe ſa-hydlicź.

S **Hródka.** W naſchim měſcźe wokolonoſcherjo huſcźiſcho ſwonam karpy poſtiſcźachu a wudawachu, ſo ſu ve Sprjewi łojene. Tola ludźom ſo wěź bórſy prawa hyczí njeźa, dokelž je w Sprjewi taſtich rybow jara malo a tu ſo ſ hromadami poſtiſcźachu. Skónczńje ſo wukopa, ſ wotkal karpy dóchu. W hatach Stinneſowcho kubłaſ-weho ſarjadniſtwa w Běłym Kholmu ſu poſledni cźaſ jara wjele rybow kradnyli. Pſchi hatach poſtajichu to-hodła lépſchu ſtrażu. Nas wječor pſcheſkapichtaj ſtaſtojnikaj kubła někotrych muzow pſchi kradnjenju ry-bow. Jako na nich ſawołaſchtaj, paduſchi cźekmychu. Saſtojnikaj ſa nimi tźěchu.

Z Łužicy.

* S **Ochranowa.** (Herrnhut.) Hakle nětko ſu ſnate wo njeporadźenym cźekanju jenoho jateho ſ jaſtwa tudomneho hamiſkeho ſudniſtwa. Jako ſandźeny tydźeń raz rano dohładowaźy ſaſtojnik komorku wotamk-ny a do njeje ſaſtupi, wutorhny jemu jaty klucźe a ſamkny jeho do komorki. Stóſnik khwataſche na to ni-mo mandźelſkeje ſaſtojnika, kotraž ſama we wokhěźi hamiſkeho ſudniſtwa pſchebywaſche, twochny ſ durjemi won a běžeſche k dwórnidźecźu. Tola ludźo cźěkaźeho ſa-dźerźachu a ſaźo do jaſtwa dowjedźichu. Hakle potom móžachu ſaſtojnika ſ komorki puſchcźicź, dokelž bě cźek-njenj klucźe ſobuwſak. Hižom w nozy je jaty ſe żelejnej nohu ſwojeho koża ſpytał, wjetſchu dźěru do murje wu-bicź.

* Se **Zitawy.** W Zitawje ſu, kaž je ſnate, lětſa wulkotny ſwjedźeń ſwjecźili, kiž ſo 700lětnu ſwjedźeń Zitawſkeho towarſtwa ſtólźow mjenowaſche. Zitawſke ſtawiſnarſke a muſejowe towarſtwo nětko ſhromadźinu wotmě, w kotrejž ſcźěhowaze wobſamknu: „Zitawſke ſta-wiſnarſke a muſejowe towarſtwo wobjarnuje, ſo je ſo w Zitawje ſandźene lěcźo w ſchěrokej ſjawnoſcźi ſwje-dźeń ſwjecźił, kiž ſu jeho ſrjadowarjo 700lětnu jubilej mjenowali. Sa to pak pobrachuje wſcha wěrnyhódna pſchicźina. Wopacźne pomjenowanje „700lětny ſwje-dźeń“ by ſo ſ króttkim wopraſchenjom pola mnohich mu-žow, kiž ſu je Zitawſkimi ſtawiſnami ſe ſpiſami wo nich ſnaćí, lohko wobeńcź hodźiło.“ W ſwojej ſhromadźi-nje towarſtwo ſwěrdźi, ſo prěnje naſpomnjenje Zitawy ſ lěta 1238 pokhadźa a ſo je hakle wokolo ſrjedź 14. lětſtotka k prěnjemu raſej Zitawſki prokowy tźěſ mjeno-wany.

Wilhelm Seifert

w Budyšinje

na Bohatej hasy 22

wulke

hodowne předawanje

žonjace mantle

valourowe a ottomanske, za a bjez płešćiny we wšěch wulkosćach

žonjace mantle

Astrachanske, krymske, z wołmjaneho a židźaneho płyša, jenož dobre kajkosće, kotrež so derje noša

žonjace kabaty

wšelakich tkaninow, krymerske, z wołmjaneho a židźaneho płyša

holćace mantle

w najwjetšim wuhlorku, jara tunjo

žonjace kostume a suknje

šaviotowe a gabardinowe atd. rjane formy, tež za žony

žonjace gumijowe a kosmičkate mantle

w krutych kajkosćach

dźěłba žonjacych mantlow

tak dołho haš sklad dosahu, w přewjerch sładźowje 3.50 hr. (jenož dobre twory), kotrež so hodźa

mužace zymske mantle

Šwedske a njepřiležace formy a jako přewoblek a

suknjowe paletoty

wulki wubjerk a kiž jara derje sedźa a dobre dźěło

zymske mantle za pacholow a hólcow

wosebje tunjo

jupy

ćopłe podšite, we wšěch wulkosćach a formach

mužace, pacholace a hólcace wobleki

hobrski wubjerk wšěch wulkosćow a płaćiznow

wěrowanske suknje a smokinki (rejwanske wobleki)

elegantnje dźěłane, dobre kajkosće

domjace jaki

z mehkich tkaninow wosebje tunjo

kosmičkate mantle

wubjernych kajkosćow a dźěłow (Mayerhofer, z Mal'chowa)

gumijowe mantle

z najlepšeje gumija wot swětowje firmy „Continental“

njepřemokawe kabaty

wulkich kajkosćow a wšitkich wulkosćow

sportske - wobleki- a kholowy

běłe a druhe lacy

tkaniny za mužow

wšěch, też najlepšich wuhlorkow

Zhotowjenje po měrje!

Po dołh olětnem nazhonjenju a dobre zwiski zamóža jenož z dobrymi twormi posłužować.

Płaćizny su **nanajnižše a dawaju Wam wěstosć za wužitne nakupowanje.**

Wilhelm Seifert

na Bohatej hasy 22

Telefon čo. 2597.

* S **Rychbacha.** Na knježim dworje w hač. wuchu Neugersdorfe sta so sandźenu sobotu přewjerne nješ-że. Katarišti dźěłačeŕ Linka dźěłaše [illegible] ſ hłukomowej prašu. Nadobo je [illegible] nychu a dźěłacŕerjej wutrobnu [illegible] bychu hnydom po lékarja pósłali, [illegible] do thorownje dowjeźeć. Linka [illegible] rownje wumrě.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* Se **Freiberga.** (Cźaſ w ſněhu ſ kolijow ſajeć.) Na cźarje ſ Großhartmannsdorfa do Freiberga lajeźa [illegible] dla wulkeho ſněha pola Mühdsdorfa ſ kolijow. Wu-wazu dońdźechu pſchi do Großhartmannsdorfa. Se Drježdźan pſchijědźe bórſy cźaſ na pomoc.

* S **Kamjenizy.** (Ssmjertny wopor wulkeho wohnja w měſchcźańſkej rěſarni.) Wulki woheń, kotryž pjatk wjecźor w hródźach Kamjenicźańſkeje rěſarnje wuhaſ, móſeſche ſo wokolo połnozy podujnyć. Zyły wulki twar je ſo hacź na ſakładne murje wotpalił. Pſchi wuhaſowanikich dźěłach namakachu 16lětneho klampnarſkeho wucźobnika pod roſpadankami; wbohi bě ſo ſadusił. Też wjazy druhich wobołowu pſchińdźe do ſtracha, mó-ſeſche pak ſ wotnow wuſkakać a tak ſo wukhowacź. Hdyž ſo teź někotſi pſchi tom mjenje abo bóle ſranichu.

* Se **Schwarzenberga.** (Wopor ſněhowehо wichora.) Pluwowy miſchtr Oettel ſe Brensbacha bě ſo wot pjatka wjecźora ſhubił. Jeho cźeło ſu nětko namakali. Oettel je po ſdaću w ſněhowym mjeńcźelu ſo ſabkuſił a ſmjerſnył.

* S **Reichenbacha.** (Ssmjertne njeſbołe pſchi twa-rjenju żeleſnicźy.) 38lětny twariſi pſchebywajcźel bu pſchi twarjenju żeleſnicźy ſ Lipſka do Hoſa njedaloko Schönbacha pod pjerſchcźu ſabjrebany, kotraž ſo ſ wſa wuſſuwnyny. Haczrunjeź jeho dźěłacźerjo ſnydom wutr-chu, bě wón hižo morwy, dokelž bě ſo jemu nop rosbił. Morwy ſawoſtaji ſchtyri dźěći.

* S **Pausa.** (Zywy ſo ſpalił.) 63lětny invalidſki rentnar Ottiger pſchińdźe wječor do Ranſpachſkeje korcźmy, hdźež běſche pryedy dźěłał. Dowolichu jemu, ſo ſmě we hrožni pſchenóſowacź. Pſchi tom je dyrbjał nje-kedźbliwje ſe ſapałkami ſo paracź, pſchetož rano wokolo 2 hodź. wuńdźe we hrožni woheń, kotryž ſo ſpłnichu roſſcěri a teź pódłańſke hródźe ſobu ſnicźi. Wſchi wu-khowańſkich dźěłach namakachu pod roſwalinami ſwu-hlene cźeło wboheho Ottigera.

Najnowiše z cyleho swěta.

– Schtrowa powjeſcź wo wjedrje ſa jutſe ſchtwórtk. Sſerje ſuche a ſomniſche. W połnoſchej Europie deſchcźe. W Jendźelſkej a Franzowſkej hiſchcźe njenjerjuje a je ſucho.

Jako demonſtrazija pſchećiwo ludowej ſtronje „Pjaſt“ je ſo w Krakowje ſjěd katarſkeje ſtrony wotměł, na kotrymž je ſo faſzistiſky marſchałka Piłſudſkeho pſchihłoſnał a ſo nadpadły ſjěda ludoweje ſtrony „Pjaſt“ na njeho ſa-hnźiłe.

*

W Schwajzarſkej budźe lud wo tym wothłoſować, hacź ma zitowy monopol, kotryž je ſo ſa cźaſ wójny ſtwo-rił, dale wobſtejećź.

*

Nowiny „Impiro“ powědźa, ſo je w Brindiſi ſ pohła-dom na podawki w Albaneſkej italſke wójſke łódźſtwo ſhromadźene.

*

W Ruſkej ſo 17. dezembra liczenje luda ſapoczńje. Liczerjow budźe 190 000.

Hamtske wozdźiwjenja z Budyšina.

Nad ſamójenjom wikowarja ſe ſelenium, rybami a mydłom Jana Hermanna Roypera w Budyſchinje na Schulerſkej haju 2, je ſo 29. nowembra, pop. w 1 hodź. konkurs wotewrił. Pſchiſluſny Guſtav Chriſtoph je ſo ſa konkurſowcho ſarjadnika poſtajił. Zadańki maja ſo hacź do 18. dezembra 1926 na ſudniſtwje ſamolwicź. — K wobſamkjenju wo wobkhowanju dokalnejo abo wo wuſwolenju druheho ſarjadnika a wo ſłaſanju wěrſcźel-ſkeho wubjerka a k pruhowanju pſchiſluſnjenych zadań-kow ſo na 29. dezembra 1926, dop. w 11 hodź. na ſud-niſtwje — w ſali 141 — termija poſtaji.

Hamſke ſudniſtwo w Budyſchinje.

Dawk na podružniſki pjenjes ſa dezember 1926.

Dawk na podružniſki pjenjes ſa dezember 1926 dyrbja mějićźeljo domow we wyſokoſcźi 40 procentow mě-ſacźneho měrowego podružniſkeho pjenjeſa na mě-ſchcźańſku dawkowu pokładnju

hacź do 6. dezembra 1926

wotwjeſcź.

Po ſapłacźeńſkej termiji ſo ſ pominanjom bjes kóždeho cźakanja ſapoczńje.

Podružnik ma dawkowy podźěł a podružniſki pjenjes, kiž na jeho měſtnoſcźe padnje, na měſacź dezember 1926 60 procentow měrowego podru-žniſkeho pjenjeſa, wſcho w hromadźe potajtim zyły měſacźny měrowy podružniſki pje-njes pſchenajerjej tak ſ cźaſom ſapłacźicź, ſo je mó-žno, hornju termiju wobkedźbowacź.

Sapłacźi-li pak ſo dawk na podružniſki pjenjes, hakle po 6. dezembru 1926, dha ma ſo nimo winowa-teho dawka na ſakomdźeny cźaſ komdźeńſku dań wo 10 procentow lětnje ſapłacźicź, je-li ſo w jenotliwym pa-dźe ſnajmjeńſcha 1 hriwna komdźeńſkeje danje naliczi.

Ssamſpna ſchkoda trjechi podružnikow, kotriž ſe ſwojeje winy ſwój dźěł dawka na podružniſki pjenjes tak ſ cźaſom mějićźelſej leżownoſcźe njeſapłacźa, ſo może jón wón na termijowym dnju — 6. dezembra 1926 — na dawkowu pokładnju wotwjeſcź.

W Budyſchinje, 30. nowembra 1926.

Měſchcźańſka rada — dawkowy hamt.

Winter w Budyšinje

Za Boże dźěćo

parfumy, dobre mydło
wulki wubjerk
pola Wintera
bratřa Miersch nasl. na Žitnych wikach 30.

Swěčki na hodowne štomiki

kotrež njekapaja
rozprošace swěčki — swěčki dźeržaki
pola Wintera
bratřa Miersch nasl. na Žitnych wikach 30.

Foto-aparaty a potrěbu

domjacy kino — dalokowidy
dary kiž su stajnje wjele winoite
pola Wintera
bratřa Miersch nasl. na Žitnych wikach 30.

Kedźbu!

runje dostach

nowe
Schüttoff-motorske koła
2,75/15 PS. sportski model 1455.— hr.
Z nowa su koła 36 prěnjorjadnych dobyćow docpěłe, dobyćeŕ němsko dróznych přemohjězdźerjow, dobyćeŕ při Adak-rańšo-wječornej jězbje 1925 a 1926, 1800 km 1. myto.

Hłowny zastupjeŕ Schüttoff-motorskich dźělnićojow akt. tow. z Kamjenicy

Heinrich Mudra w Slepom H./Ł.
při hatku 58 Telefon čo. 14.

w Budyšinje na Bohatej hasy 14
w Kamjencu na Kněžskej drózy 7.

R. Hoppstock, barbjeŕnja

w Budyšinje, Hauensteinergasse
barbi a čisći
mužacu, žonjacu a dźěćacu drastu
a wšo štož do toho słuša.

Jurij Hänsel

w Budyšinje
na Fukelnjskej hašy 34.
Telefon 2736.
Hłowna pschedawarnja Rud. Sada ſ Lipska w Budyšinskim hamtšim hejtmanstwje.

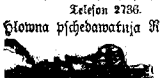

Skład ratařskich mašinow a gratu wšěch družin.

Kedźbu! Kedźbu!
Wobydlerjo w Klóštrskej wokolinje.

Klanki

— narunanja za klanki —
peruki we wulk. wubjerku. Wuporjedź. klankow a wlosowej pychl. Bohaty skład **mydłow, parfúmow a toiletowych naprawow** pola
Heinrich Just, frizeur
w Kukowje — Pančicach.

Podšite a normalne
kholowy košle tailje
kholowy z gumijow. paskom atd.
tunjo
I. A. Henoch
w Budyšinje
na Hłownem torhošću číslo 4
Złoty Hodleŕ.

Freital-DKW motorske koło
wokoło 2 spin.-PS. dawk so njetrjeba płaćić a wjednjskeje papjery njeje trjeba, cyle nowe, z ruk., wjelenježe prawej płaćizny. **Max Seifert** w Budyšinje na Kamjenitej hasy 29.

Vogtl. gardiny
K. Erler, na Žitnem torhošću 11.

Transmisije

kóždeje družiny
wolije, benčin atd.
podawa ze składa
Carl Gast
w Budyšinje
na Drjewowych wikach čo. 27.

Copły kholowy, košle nohajcy, stalčiki pola
J. Frier w Budyšinje
při Krónpryncowym moście.

Motorske koło
hnydom k jězdźenju za 150 hr. je na předań. **Max Seifert** w Budyšinje na Kamjenit. hasy 29

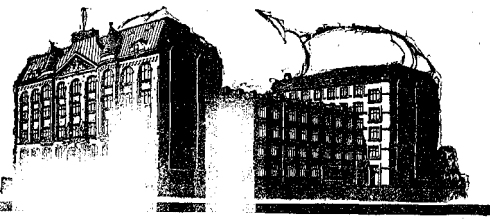

Gemeinnütz-Gesellschaft Deutscher Consumvereine

m. b. H. GEG **Hamburg**

wobsedźi wjac hač 40 fabrikow a połěpšońskich wobkhodow z wuplodami po družstwowych zasadach. Tute wunoški dostanu 14 samsnych wulkokładownjow, kotrež na wjacach z přihódnym wobkhodnym zwiskom za cyłu Němsku leža a so bjez posrědnistwa na GEG přizamknjenym konsumskim towarstwam rozdźěluja. Na tuto wašnje zastara so hižom dźensa 3½ milijona swójbow, wužiwajo družstwowu organizaciju.

A ty hišće pobrachuješ?

Je-li chceš hospodarsku nuzu přewinyć, chceš-li swoje położenje połěpšić, chceš-li so wot wšědnych maličkostnych hospodarskich starosćow wuswobodźić, tak dosaha

zasada:

zamow so hišće dźensa jako sobustaw we

tworykupowac. tow. w Budyšinje
z dr. z wob. ruk.
w Budyšinje abo w jenej rozdźělerni.

Wulka wustajenca

tworow, kotrež su w 40 wobkhodach zhotowjene, budže
S. a 9. decembra 1926 w zalomaj „Krony“
Na tutych dnjach budźa so też jenotliwe dźěłarnje našeho

wulkokupowańskcho towarstwa w filmje

pokazować. Wustajeńca je wotewrjena za sobustawy
1. rozdźělerńje
srjedu, 8. decembra, wot pop. 6—10 hodź.
wječor we 8 hodź. předwjedźenje filma
štwórtk, 9. decembra, wot pop. 6—10 hodź.
za sobustawy rozdźělerńje 3 a 14,
wječor we 8 hodź. předwjedźenje filma
Nimo toho chcemy cyłej zjawnosći našu wustajeńcu pokazać a to
štwórtk, 9. decembra wot rano 9 hodź. hač do pop. 5 hodź.
Filmowe předwjedźenje za njesobustawow je **pop. w 3 hodź.**

Zastup darmo! Zastup darmo! Zastup darmo!

Wočakujemy dla wobšérneje wustajeńcy bohaty wopyt. **Předstejićerstwo.**

Zonjace jězdne koło
jenoż raz jězdźene z ruk. za 75 hr. ma na předań **Max Seifert** w Budyšinje na Kamjenit. hasy 29

4 sylnych
prosatow
abo 2 běhakaj staj na předań
w Dalicach čo. 2.

15 cent. słomy
z cypami młóćeneje je na předań (80 pj. abo tuńša) w **Měrkowje** čo. 16.

Rjane prosata
su na předań w Khrósćicach čo. 22.

Makulaturu

ma na předań
Smolerjec kuhlićišćerńja
w Budyšinje

Skazanki
za
Serbske wotthorhanske protyki

hižo nětkle přijimujemy
Serbska kuhlarnja w Budyšinje w Serbskim Domje.

Přiloha k číslu 279

SEŁSKE NOWINY

Srjeda, 1. decembra, 1926

Pčolarjowe winowatosće w decembru.

Słónčnje mjerinje! Po poslednich tydźenjach póstajnje nasymy wopuščeći pčolarja hižom posledniu nadźiju, so pčołki, derje symu pchćeraja, pschetoj mile wjedro a žymne wětry w novembru njewostajichu pčołkam měra. Na najwjazy dnjach łažachu pčołki w poslednjschej hodźinje ł kołcžow, nosćachu swoje morwe kłocžatka won a někotre žamo ł twěrkowym próchom ke kołcžej pschileczichu. To wšcho je schtódne łażenje wotpočinka, a mało nježeleaze stutkowanje możemy ł napowmnjenjom Budyschkeje wobkedźowanje spójnacy. Na mitych a wichorotnch dnjach pokasowasche měrka staj žymne wotekčerańe wahi, tak so je jedyn lub pčołkam wot kónčenja pjatowanja hižom 7 runtow pjza pschetrjebak. Kak dołho dha dorbi 20 puntow zokora doźahnyć, je-li syma zyle kruta njebudźe? Pčołak pak njech žebi junu wuczbu ł toho wosmje: Njekaj měr swojich pčołkow! Njeklepaj do kołcžow, so by swoju wčitnosć spokojił. Na dnjach, hdyž mjerinje, kusčeca ja jamery pched wulětowazu dźěrku, pchi mitym wjedrje pak dyrbjach pčołkam wuleczeć dać. Kołcže su pched tajtim wotmènjazym mylenjom jenoż wěste, hdyž we pinzy abo pjerschćajowej hromadźe stoja.

Mimo pchitkotowanjon za Lubitšku wustajenju rěka. sapiški kołcžowych papjerkow a pčólnizoweje knihi šestaicy, łčto wotsamknuć, dóstanu porjad so hižsche wobkhodne łéto postajicź a nasbonjenja w bjeżadnych hodźinkach a w towarstwownych shromadźiznach powdaju a druhich sabawjecź.

J.

25 lětnu służbnu jubilej měšćanskeho twarskeho rady Göhre w Budyšinje.

Dźeńa srjedu je runje 25 lět, so je knjes měschćanski twaršti radźicźel Göhre do Budyschina pchichichol. Se tuteje pschicźiny wotmě měschćanska rada wčera dopołdnja małe swjedženske pośedźenje, w kotrymž knj. wyschschi měschćanoša dr. Niedner knjesej twarskemu radźe Göhre swój dźak za wuspěschne dźěło w naschim měrcze wumrazi a jemu k jubilejskemu dnjej sóczo pschejesche a jeho dźiwaju na jeho sańtužby wo Budyschin ša wyschschego twarskeho radźicźela pomjenowa. Sbožopschejcźa wyschschego měschćanoša pschisamknychu ša dalsche stawy měschćanskeje rady a měschćanskeju sańtuerju.

Knjes měschćanski wyschschi twaršti rada Göhre narodźi so 18. meje 1870 we Wurzenje pola Lipska. Po pruhowanju sralošcje na realnym gymnasiju we Drježdźanach w lěcze 1888 studowasche hacź do Michała 1893 na Techniskej wusokej schuli w Drježdźanach. W lěcu léta 1897 wobša swoje statne pruhowanje jako knježeršťowny twaršti mischtr. Mot pječach kandidatow jeho knježeršťowo hurdom jako bruheho pola krajneho twarskeho hamta w Lipsku pschistaji, hdyž jeho 1. junija 1900 sa krajneho twarskeho radu pomjenowa. Mimo wobšérneho sarjadnistwoweho dźěła możesche tež swoju wědomosć pokazać pchi nowotwarje dawkibarańje w Bornje a pchi wobcesčnym pschetwariowanju jasiwa a wumělskeje akademije w Lipsku. W julliu 1901 samostwi so wo tudomne wupisane měsno měschćanskeho twarskeho rady. Měschćanstwo sastupnje jeho ł 20 wot 25 hłosow wuswolichu. 1906 wuswolichu jeho na cźaš žiwjenja.

W Budyschinje wotewri so měschćanskemu twarskemu radźicźelej wulke polo bohateje dźěławosće. Budyschin stajnje rosćesche a bu pschez bóle fryedźiskego sakskeje Hornjeje Luižy. Tak wuroscźechu ja měschćanšti twarsti hamt nowe wulke nadawki. W cźasu stutkowanja měschćanskeho twarskeho rady Göhru nastachu ważne měschćanske twarjenja. Sa město dyrbjachu so nowocźasne twarske plany postajicź. Měschćanske dróhi a kanalisazije dyrbjachu so na nowocźasnu wyšokosć pschinjesesć.

W swisku ł tutymi dźěłami steji też twar nowese cźišcźerńe pola Muriž, kotraž je na wschě boki na nowocźasne potrěbnosće ifojena a kotruž druhe města Budyschinej žamo njepospěsheja. Pschekamanje Khěžorskeje dróhi je Göhrowm skutk, kiž tak swisk mjes městom a dwórnischcźom stwori, kaiščí su žebi tehdy dawno pscheli a nětk je Khěžorska dróha hłowna dróha zyteho Budyschina. Pod jeho wjednistwom natwari so we Budyschinje dom sa khudych a bědnych, tepjerńja bo dokoła, měschćanšti musej pschi Zitnych witkach, tachantska schula, kotraž je so po Göhrowym šamšnym nacźišku natwarila. Měschćanska milinatnja, kotraž dźensa městu na tak wužitne waschnie słuži, je ł jeho mjenom wusko sjednocźena. Wón pschetwari też měschćanske dźiwadło, płunarnju, wuporjedsche thorownju atd. Kak wulke to dźěło je, kiž w tutych pschedewsacach leži, może jenoż tón dopałschicźel, kiž wo taitich wěcach rozsumi. Też po wójnje je knjes měschćanšti twaršti rada Göhre pschi njedostatku na bydlenjach rozumnu politiku wjedł.

Tak zhladuje jubilar dźensa wróćo na bohate žiwjenje a stutkowanje, wo kotrymž tu jenoż mały dźěl podachmy. Hačrunjež na wocźi cźerpi, je tola pschezo šwérnje a trucze w swojim sastojnstwje stał k lépschemu nascheho města. So by hišchće dołhe léta ł wjeselej mysłu a strowosću swoje ćemu lube sastojnstwo wukonjecź mohł, pschejemy mu ćemu tež my a jemu na jeho cźestnym dnju.

Hody w Bethelu.

Hdyž wschudźom na semi so wulźa a mali dla Bethlehemskeho dźěćatka wjeselachu, tam bywa jasnje a cźołko. Cźim cźěmnišche a ludnišche wutroby su, cźim łjutnischo chze a może je njebjesła kwětkosćej pschepěwětlicź. Wobhladnyc ja Bethela so nadźijeja, so tole też jasno dożiwja. Nětkle 50000 na padawu khorosći cźerpiazy, na wuzle khori a tajay, kiž su bjez domišny, se wschěch dźělow Němskeje słuschecja do tejsele wulkeje wosady. Mnohi nimaja nikoho, kiž by ł bodam na nich spominał. Tola njedyrbiał to žadyn bjes znanjenja luboseje wokatosće. Tohodla sakłapamy jasno pola Bethelowych pschećelow ł wutrobnej prošbu: Pomhajcże nam ł někajkim malym łenišim wješelom někajko njebjesełeho źiwótka do wutrobow tych wschitnjesć, kotrjž dyrbja we wokobitej měrje bjches cźerpjenje a cźěmnosć krocźicź. Kóždy najnjecźišći dał je witany, wosebje poźiwadła, wobleczenja, hraški, wobrazy, knihi. Też njeujeżne dary, kiž mógemy do darow luboseje pschewobroćicź, pschijimamy ł dźaknym wjeselom. Cźim pryjedy daty do naschich rukow pschińdu, cźim lubšcho nam je!

Wšěchnu pschećelam Bethela ščele wutrobny hodowny postrow

F. ł Bodelschwingh

W Bethelu pola Bielefelda, w adwence 1926.

Póstowy schekowy konto 1904 w Hannowru.

Ikaruz na dworje Ivana Hrózbneho.

Stawizna lětańskeho pospyta po namakanym w archivu Moskowskeho kremla.

W archivach Moskowskeho kremla su namakali wopisanje wo lětanskim pospyće, kotryž je so na dworje Ivana Hrózbneho we lěcze 1560 stał. Kronikar wopisuje tydźenowy podawk takle: Njeznémena łyta ludźi bě so schchta pched zyrkwju na Alexsandrowskej Slobodze. Horjeka na zyrkwinej wěži stojesche Mitiška, wotrocź bojara Lupatowa. Tutón Mitiška bě zarej powěsć połtacź dał, so je wože dele poleczi, tak so so jemu pschi tom niczo njestanje. Zar bě na tute pchedstajenje jendželske póstanzowo pschepročyć a pchikubit, so też sam pchijidźe. Jwan pschijidźe ze šanjemi, do kotrychž bě schćeć koni šapschehnjenych. Sadyny so na trón, kiž bě ł drohotnymi kožuchami wukładeny, a bě najprjedy zara rosnjerjany, jako zarownа Hitschcze na swojim mětnje njebě. Tola bórzy pschijidźe też jeje majestoscź ł šanjach, kotrež rumi měru do shromadźenych ludźi sajdźechu. Zar so šmějesche, jako hrosa a bojosci ludźi wuhlada a hrozesche zarowni žortujo ł porstom. Ssobustawny jendželskeho wupódšanstwa, kotrež žady tróna siejachu, póstachu zarej totmacźo. Tutón kčesche po kolenach k trónej a jódži, so Jendželskeju njebuźa pschedstajenju pschihladowacź, kotrež žebi ł wěstosću žmjerci jenoho cźowjeka žada. Zar njewotmołwi ani złowjeka, ale tłó je swojim kónczitym kijom tołnkacźej do ramjenja, tak so so wschón ł krwju polaty ł semi swjese.

Potom kiwny zar cźakazemu Mitišchu, kotryž bě žebi wulke schidła pschizjinił. Tak rucze hacź bě Jwan kiwnył, sčežmi žebi Mitišcha schidła a wottoczi ł rože do hłubiny. Shromadźeny lud šalschicźa ł prosu a bojoscju. Tola sa so dźiwy ł jeho rukow wurosče łobrsti hrib. (Najšerje bě to primitivna padaza płachta.) Wulzy so lud dźiwasche, tak so Mitišcha ze powětsje pomału ł semi wjesesche, taj ptaczi, dóniž cźi y a ztrowy na semju njepschistajı. Jendželsce jenu khwatachu ł krónej a njemóżachu swoje spodźiwanje dosć wuprajicź. Zar bě jara wjesoły a projesche: „Rad tudy dyrbł wobdźerź, hacź by tuńi dyrbł w krwju njewótrich Jendželczanow mózny być.“ Mitišcha so wjeselesche hacź dźěcźo a da so wot pschihladowarjow na ranjenjach wokoło nošeź. Potom sawoła zar: „Cźi šatrajchni Jendželczenjo dyrbja Moskowskemu zarej jeho słoże šawdźeć.“

Nadobo pak jeho njeswocźo wokhutni. Zar wša swój ł kožuchami wobšchity klobuk ł hłowy a projesche wotsje, hdyž bě so poschcźował: „To njeje Boži skutk.“ Storcźi še ćimo wo jemju a poruczi, so bychu Mitišchu pschinjesli Straźnikaj pschihlowcźichtaj njesbožowneho pched zara. Kotrehoż mjeswocźo bě se słobami so šaczerwjenito. „Wobhladaj žebi schcźiž“, šareji zar, „cźłowjek njeje ptaczk a njeżmě schidła męcź.“ Potom pschida ł hrosu šapazym hłosom: „Wotrubajcże jemu hnydom hłowu!“ Mitišchu wjeczchu hacź k zyrkwinistim wrotam, hdyž jemu hłowu wotrubachu. Jendželscti šapóšanc dźiwiche pak spodźiwny aparat kwicź. „Tón njeje hłupy“, praji zar a poruczi šwojim žłužobnikam: „Mitišcha, kotrež je cźert žebi wumyślił, so jutšije po kemicźach šjawnje špala.“ A tak bu sta.

Wo wucho!

Pched Skoplianskim kralowskim žudom jednasche so wo sałatkej swadźe mjes wobhladźerjom kolcźownje Jwanom Nikolitschom a zygaronom Sutjom. Sutjo je Nikolitschej kruch wucha wotkusnył. Sa to žada žebi Nikolitsch 6000 dinarow wosčhkodźenja.

„Wjazy hacź 2000 dinarow nimam,“ wotmołwi pched žudom zygan, „njech mi Nikolitsch ja 4000 dinarow wot mojeho wucha wotkusnje,“ — „To njeczinju, wotmołwi kołejownik, „wotkusnu pschemalo, njebudu spotkojom, wotkusnu pschewele, mje kralowšti žudnik pokhłosta.“ — „Potajkim“, mèni žudnik, „budź spotkojom ł 2000, Sutjo nima woprawdźe wjazy“. — „Kak bych žo ł 2000 dinami spotkojicź mohł?! Dźe tola wo moju cźełcź. Moji hoscźo njemuju mje jenoż šłschcźe „Kuschtwuchaczo.“ Nichtó njesnaje wjazy moje mjeno .. Kuschtwuchaczo, pschinjeż mi kofej! .... Twój horšeit je liwki, kuschtwuchaczo! .... Tak to dźe zyły dźeń. Njemóże-li zygan płacźicź, njech jeho kralowšti žudnik powěhnycź da!“ — Tomu wšo njedóńdże. Ssud šašudźi Sutja k 6 měhazam jastwa. 2000 dinarow dyrbi hnydom Nikolitschej šaptaczicź, kotryž bórzo žud wopuščeći še ščowami: „Ssmjercź kóždemu, kotryž mje hišchće kuschtwuchacźa mjenuje!“ —

Přilopk.

* **Paduschna zwólba, kotraž je žónskich wobsteji.** Pschećiwo paduschnej zwólbje, kotraž ł wjetschcźeho dźěła je žónskich wobsteješche, jednasche kawnišći žud w Bremenu. Zwólbu nawjedowasche 21lětna žónska, kotraž bjła wot prawšcha 13. lěta sem na łażanje prawješe macźerje na kradnjenje thodźeschе a so tohodła hižo wjazy krótki pokhłosta. Dale pschišłuschescheho hišchće dwě druhej žonje zwólbje, kotrejuž muśaj žo tak aktionje na paduschnowach njewobdźělischtaj. Sswoje woporу pytachu wosbeźje mjes šamopuczowazymi žónštimi, kotrymž ł wulkej špěchonjoscu jich ruczne toschki wotewrichu a pjenjezy a debjenti pokradnychu. Hdyž nawjedowarku zwólby sajachu, namakachu pola njeje zyły šklad drohotnych kradnjenych debjentow. Ssud šašudźi paduschnu ł wjazu létam thkóstarnje. Mkoda nawjedniza wuna pched žudom, so dhje „nětko słónčnje sa swoje hrěchi pokutu cźinicź a nowe žiwjenje sapoczecź“.

* **Katastroja ruskeje łodje „Burewestnik“ pched žudom.** Mójemy žo hišchće dopomnicź na katastrofu ruskeho parnika „Burewestnika“, kotryž na jěździe do Kronštadta pched Pětrohrodom ł němšim parnikom w awgusce tuteho léta hromadźe prażny a žo podnuri. Nětko je so pched najwjschšim Pětrohrodskim žudom prozeß pi jeczjowo kapitanej a muźitwu podnurjeneho parnika sapoczał.

Pschi tym žo wukopa, so je žo katastroja, pschi kotrejż je 60 ludźi žmjercź namakało, jenoż tohodła stała, dokelż bě zyła, ł 24 muži wobstejaza wobhadka bjes rosuma žo wopiła. Kapitan njemóżesche na nohomaj stacź, a prěni offizjer salěje, chétro skurjeny, na łódźiny wuheit, jako so njebože zda. Wobhadła nejstarsche žo šapła wo pažażerow, hladajo jenoż, kak by žo žama najlépje wulkowała. Ruska łódź pschiłóckeji so muri we pschistawje. Spodźiwne też bě, so njebě na moli ani wulkowanskich cźołkow, ani wulkhowanskich wěnzow namakacź. A hačrunjež bě hižo cźas, njeběsche mola hišchće wobšmětlena. (Mola je murja, kiž je do morja natwarjena, so by mórske žołmy wot pschistawa wołdźerżowała). Zake ruske nowinarstwo je rosshorjene dla taitscheho njeporjada a žada žebi, so njeby žo jenoż kapitan še žwojim muźitwom, ale też pschedsteji-cźerstwo pschistawa kruce pokhłostało.

* **Wopaczny zarowz.** Tele dny sapoczenje žo w Kicwje we Wukrajnskej šajimawy prozeß. Wobstorzeny je wěsty Petrenko, bywschi nawjednik družstwoweje organisazije we wjesy Loschnikow w Kiewskim guvernementcze. Mimo njeho je wobstorzenych wjele burow, kotrychž runje tak kaž Petrenka winuja, so je monarchistiiku propagandu cźinił a pschećiwo žowjetskemu knježerstwu wojował. Tutoho ikóstnistwa su žo wobstorzeni winowarji sčinili ł tym, so žu młodeho muźitelko podpierali, kotrejż hižo dleschi cźaš we Wukrajinje wokoło cźahа a jako žyn pośledniejho ruskeho zara Mikkawscha II., ša kotrehoż žo wudawa, pschiwišnikow pyta a je też woprawdźe namaka, kaž Kiewski prozeß dopowaia. „Zarowza“ žameho pak policija šajała njeje. Njedźiwajo wschelo napinanja njeje žo žowjetskim wotschnoscam dotal poradźiło, wopaczneho Alexeja šajecź, schtoż njedopokaża jenoż wurjadnu wuschikosć wopaczneho zarowza, ale też to, so ma mózných schkitarjow, kotrež jeho pschecźo šako wuthowaju. Myślа žebi, so je žo nětkle w jenej wotleżanej burjeki wjży škowal abo šnadź nětkle w kłóschtrje, so by w prawym wokomiku šabo do šjawnoscze šnutpi mohł. „Noweho zarowza“ žu mjenujzy w jenym Kiewskim kłóschtrje jako praweho žyna Alexeja zara Mikkawscha „špónali“. Schtó njeby žo pschi wustupowanju tutoho noweho „zarowza“ — prawego zarowza žu, kaž je znate, bolschewikoju je zarom a jeho žwójbu žobu morili — dopomnił na dyrdomdejnika Grischku Otrejewa, kotrehoż běchu w 16. lětkotku w Tschumowskim kłóschtrje jako najmłódšcheho žyna Iwana Suroweho „špónali“ a kotryż njebě potom jako zar Demetrij jenoj žwojich kranjow ł norje měł, ale też we wukraju pschipóšnacze a podpieru namakał.

* **Njewjedra w franzowskich Alpach.** (20 mortwych.) Po dotalnych powdźeschach je pschi žymjenjin šemje w Roquebillierе na 20 wokrowow žiwjenje pschiśładźiło. Njesboże sta so rano wokoło 3 hodź., tak so buchu wobydlerjo, hdyž hišchće špachu, pschebudźeni. S Nizzy pschikłowata ruce wohnjowoa wobora a wójško na pomoz. Tola wulkhowanšte dźěła dyrbjachu žo wčera popołdnju šaby šastajicź, dokelż hrozesche šrady, so žo hišchće wjazy šemje šwjese. Hacź dotal njeješu hišchće žanoho je šasymjenjenej wurchej mohli, tak wobežežne žu wulkhowanšte dźěła. Hacź do wjeczora so šrady dalšcheho žymjenja šemje tak powjeschi, so dyrbjachu wobydlerjo swoje šatoki wopuschcźeć. Też je šuboźneje wźy Belvedere dyrbjachu wobydlerjo cźekmjeż — Tuta katastroja, kotraż je wjesku Roquebilliere potrjechiła, je sčežkuk šakolmjeno dešchcźom a pš. ezo dale wschche šmjasene wulkeje wody. Ssulne šlowki pschewodźachu też wotwal šemje, kotraż ł brimotazym hołkom žo do dola wjesche. Sa někotre minuty je rjana wješ ł olowowymi łěbami a winizami jenicźka wulka rozwalina. Wobydlerstwo da žo do wulkeje hrozy, kotraż žo też do šuboźnych wjeskow rozšireje, dokelż wschitzy žebi na wulke šmjerczne myślachu. — Roquebilliere je wješ ł 2000 wobydlerjemi; leži pschi rěcy Bésubie w arrondissemencze „Nizza“, w Martimiesim departementcze.

*** Spěšnik awto pschejěł.** Pónjelu dopołdnja pschepłuje spěšnik na cjarje ſ Barlina do Hannowera w tolſtej młłe na Rüdiczanſkim dwórniſchcu njedaloko Rathenowa wołoborowy awto tyczkeſtubleria ſ Katte. Awto ſo dospołnje rosrase. S pałażerow ſo dwaj morischtaj a dwaj ſo cjeſko ſranischtaj. Lokomotiwa ſpěſchnika wustoczi ſ koljow. W cjahu pak ſo nichtó njeſrani.

*** Wulki woheń w Berlinje.** Wulki woheń wuńdże wczera dopołdnja w Nowym Kóllnje we wulkim nowoſtajnym wołkhódnym domje. Sa krótki ſaſ ſo woheń tak roſſcheri, ſo pſches 40 ſtykowow ſo na pomoz pósła. Schtyrjo wobornizy ſnjeſłożiſchu cjeſko pſchi wukonjenju ſwojeho cjeſkeho powołanja, tak ſo dyrbjachu jich do ihorownje wotnjeſeſ. S wohnjom nastata ſchkoda wołoſkeji ſo na dwaj miljónaj hriwnow. Wołoſeje ſu we hornim poſchodże ſamoſtnjene fabriki a wobſchody cjeſke. Kriminalna połizija ſaběra ſo ſ wujaſnjenjom woſnja, dokelž ſebi myſła, ſo ſu nutſkławarjo woheń ſałożili, ſo bychu tak wſchě ſlědy ſa ſobu ſnicjſłe.

*** Hróſny podawk.** Njedźelſkeho podawk ſta ſo wczera pſchipołdnju w jenym hotelu w Berlinje. Tam pſchibłudźe młody muſiki ſ knjeſnu. Wobaj ſydnyſchtaj ſo ſa błido a *kłoſoſchaj ſebi něſchto k picju. Potom rozmołwjeſchtaj ſo ſměrom.* Nadoło ſtany muſiki, wuczahny revolwer a tſeli hołaj ſa błidom dwójzy do hłowy. Hołaj ſwjeſe ſo ſ ſemi a bě na mjeſnje morwa. Pryedy hač możachu ſoſtrożeni hoſcjo muſikenu tſelbu wotczinjeć, tſeli ſo tón do ſpanje, tak ſo bě tohorunja hnydom mworwy.

*** Cjěło w bahniſchczu.** Pola Proſtkena w raúſchej Pruſkej namakachu w bahniſchczu njedaloko pólſkeje hranicy cjěło pólſkeho dźiwadżerja, kotrehoż bě pſched nječhto njedźelemi jeho němſki dźiwadowař wupłaczíwſchi jemu jeho nalutowane pjenjezy, ſ dźela puſchcził. Njewjatnaczelnjy towaríſch bě jeho nawabił, ſo ſo ſe nim do Pólſkeje wróczi. Po puczu rosrałe jemu njezkowjeſli towaríſch ſ cjěłom żeleſom nop a cjěłny cjěło do bahniſchcza.

*** Ruſka Vogelſubow ſchachowy miſchtr.** W Barlinje ſkónczi ſo pónjelu miejſnarodne ſchachowe wubědźowanje. Ruſka Vogelſubow wuńdże ſ njeho jako dobyczjeř, tak ſo bu ſwětowym miſchtr.

***Sie powětrn w de Wendelſtiich podkopłach.** Na njedaloko Hamma leżazych de Wendelſtiich podkopłach ſtaſchtej ſo w nozy ſ njedźeli dwě wulkej rosbuchnjeni. Pſchi prěnim rosbuchnjenju, kotrež ſo wecjkor wokoło 11 hodź. ſta, ſo dwaj hórnikaj morſchtaj, pjecjo ſo cjeſło a ſchěſcj ſo lohko ſrani. Wſchi druhim rosbuchnjenju ſo ſchtyri wołoby ſranichu. S cjeſkoranjenych je dźenja rano hiſchcje jedyn wumrěł. Pola druhich cjeſkoranjenych wobſteji mało nadźiſe, ſo ſaſo wotthorja. Sa pſchicjinjemi rosbuchnjenja ſo hłedźi.

*** Se Sſankowa.** Dźiwi hońtwjerſo ſu w poſledním cjaſu w lěſach pſchi cjeſkich hranicach wokoło Nixdorfa wjele ſchłodny naczinili. Hałle pſched nječhto dnjemi namakachu tſi morwe ſwornu. Zkowny ſaſtojnik trjechi tajſeho hońtwjerja a da ſo ſa nim. Njedaloko żeleſniſkeho naſypa pak porazy hońtwjeř ſaſtojnika ſ klumpachom ł temi a cjekny.

*** Wolij ſ wuhla.** Profeſorej dr. Bergiuſej, ordinarnjej Heidelbergſkeje univerſitty, je ſo poradźiło, wuhlěduſcj nowy puć, po kotrymž hodźi ſo wuhło na wolij pſchedźěłacj. Dwě wulkej tworni je prof. Bergius hižo natwarił, jenu w Rheinſkej Weſtfalſkej ſa pſchedźěłanje kamjentneho wuhla, druhu we brunſzowym rewěru. Prozeſ pſchedźěłanja wuhla na wolij ſapoczinje ſo ſ tym, ſo ſo wuhło a wolij na wuſmuż ſměſchetej. Potom ſo tutón naměſchk ſ praſu do tótka klumpa, ł cjemuż ſo wodźik (Waſſerſtoff) pſchida. W tótle, kiž dyrbi jara ſtruty być, ſo wuhło pacz na 500 ſtopnjow żelſija ſeſopli; tak ſo wone roſpuſchcźi a je nětko żitke. Hłdke wuhło běži potom do ſtudźenje. We wołoſebitym ſpodźbju ſo plun wot wołſchiny dźeli. Tuta wołſchina ſo potom hiſchcze dale pſchedźa a tak naſtanje ſ njeje wolij (wodźiczity wuhlicznik). S jeneje tuny wuhla móża ſo 980 puntow wołiſa dobyć, kotrež ſu 50 hr. hódne. Sa tunu wolija, kotraż na 145 hr. płaczi, je ſa 45 hr. wuhla trěbneho; hdyž dźeło ſ 75 hr. wobliczimy, koż ro prof. Bergius cjini, woſtanje pſchezy hiſchcze 20 prozentow dobytka. Tak je widźeć, ſo ſo wěz tej ſadani. Hdyž tomu tak je, potom naſtanje w blížſchim cjaſu zyle nowa induſtrija. Wołoſeje wažne je też to, ſo ſo też hnbjene drużiny brunſzowego wuhla na tute waſchnje ſ dobytkom do wolija pſchewarjeć hodźa. —

*** Zily pohrjebany.** Po 50lětnym pſchebywanju we Horſonjſkej thkoſtarni w Donjſkej wobhnadźichu nětko na cjoſk żiwjenja do thkoſtarnje ſaſnudźeneho tatarja, kotryž bě 27 lět ſtarn lichowarja ſabił. Hdyž 78lětny ſtarz thkoſtarnju wopuſchći, proſcheſche piſchczo, ſo jeho tola njebychu ſe ſwojeho „doma“ wupokaſali.

*** Lětadło ſo ſpaliło.** Na lětaniſchczu pola Turina ſtorcji wojeſke lětadło do elektriſkeho grotu, ſapali ſo a padny dele. Lětarjej ſo ſwaliſchtaj.

*** Woheń ruſkr wſeſku dopołnje ſnjeſił.** Każ ſo ſ Moſkwy piſa, je wjeſeń ruſku wjeſ Staſicha, kotraż w Minſkowſkim gouvernementje leži, dopołnje ſnjeſił. 185 dźěłow je ſo ſwaliło. Najwjazy ſkotu je ſo ſobuſpaliło. Znjě ſu wjelo zyle ſnjeſene.

*** Weſwo ſaſy bluwa.** Weſwo je ſnowa wudyrił. Na wjazy ſtow milew daleko ſu ſ pomjenja widźeć, kotreż ſ horu wuſtupuja. Kóllniſchcjo je ſ lavu napjelnjene. Lavu ſu ſo hižo ſtróżili, zo by ſo wona do Neapela nje-rozſcherała.

*** Wulkoſkutkowna krowa** ſ 3. cjeleczom w Hucźinje 296. *** Kóń** cjumpały w Budyſchinje, Zyhelnika haſa 41 na prawo.

Kóń, jenowſchelnik, ſiwny, w Stachowje 44.

Waha 20-puntowníka, w Budyſchinje, Wettlitzka haſa 36

Schijaza maſchina w Budyſchinje, Lotzowa dróha 41.

Sso pytaja:

Skałarſki miſchtr, Sparman a Co. w Semizach-Tumizach.

Sſobuſtawy na pſcheſtawowanje,
ſchwórtk, 2 dezembra 1926:

w Natarjezach dop. w 10 hodź. ſchtripł — łupzy ſeńdu ſo w hoſcjeńcu w Natarjezach;

w Kamjenzu dop. w 10 hodź. w kaſarnach, twarjenje ſ marmorowa garnitura, płachcjelſki pſched łoża, tſelba běłe dwójne łoże, wujadłowe błido, wobraz friſer. toileta, klamaſiſe błido, poſkadnja „National“, piſańſki ſekretar, klawſ., nóż, wulki blachowy dóżiż, wołobiniſti auto, ſofa, kolebaty ſtoł;

w Miłocjazach — łupzy ſeńdu ſo w hoſcjeńcu — pſchip. *w 12 hodź.: 45 łóp rożi, 10 łóp pſchenicy, 13 łóp wowſa*;

we Budworju — łupzy ſeńdu ſo w hoſcjeńcu — pop. we 3 hodź.: hudźomy automat;

w Dubrawym pola Hródka — łupzy ſeńdu ſo w hoſcjeńcu — pſchip. w 12 hodź.: kóń.

K wujaſnjenju

We ſtobotniſchim cjiſle ſ 20. 11. 26 je wod Hoſpodarſkim wołkładom wołſemjene ſtudnițke pſchedźěłowanje we Brětnje, kěż je ſtarſchi w Brětniku (Breitunig). Jenje to njemożno rěkacj w Brětnje. Dokelž mamy w ſakſkej ſerbſkej Łužicy po dwěmaj Brěmjomaj, pſchiſtajenjemy ſtajnje, wo kajku ſo jedna. Jene myſlenje je tohodła zyle wujaſnjene.

Škrowe depeše.

Barlinſke produktowe wiki, dźenja dop. ¾11 hodź.: Žito mjenje jadne. Pſchenica a rożla wo 10 pj. tuńſcha Tendenza muczniſcha.

Dop. ¾12 hodź.: Każ pſched hodźinu. Rożla ſterje na płaczijny wobſtawa.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Żito a wołiwowe ſymjo po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg. płaczizna po złoty hriwnje.

	30. 11	29. 11.		30. 11.	29. 11.
Pšenica	26—27	27—27	buny	21.22,00	21 22,0
rožka	22—23	22? 22?	woka	22 24,00	22-24,0
nal. ječmjeń	215-245	215-24	modro łupiny	14-15,00	14-15,00
naz. ječmjeń	190 2	190 208	žołte łupiny	15-15 50	14-15,50
wows	174-185	174-185	zeradella	21 24,50	21-24,00
kukurica	195-199	195-199	raps wosušk	16,2	16,0
pšeń. muka	35 38,25	36-38,50	lany wosušk.	21-21,10	20-21,50
ržana muka	32-34,00	33-34,25	poch. metasa	—	—
pš. wotruby	12,50	12,25	běrnj. kruški	26-26,50	25-26,25
ržane „	12,00	12,25	syno, 50 kg	2,85-3,45	3,10-3,60
raps	—	—	rżana ſłoma	1,75-2,05	1,15-1,50
ſane ſymjo	—	—	pšeńčna „	1,00-1,35	1,00-1,30
rožch	32-35,0	32-36,00	wowſna „	0,95-1,25	0,90-1,20
pjeluſki	20-22,00	20-22,00	jedna „	0,95-1,25	1,85-1,02

Hospodarſki rozhlad.

Sſrjedu, 1. dezembra 1926

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4.2025	100 półak. markow	—
ſandźelſki punt .	20.386	100 čěſkoſł. krónow	12,443
100 ſwjz. frankow	81,07	100 franc frankow	15 60

Berlinſka burſa wołta też wczera dale ſłaba. Kurſy efektow ſo wotdrjebjowachu. Na kónzu burſy jewjeſche ſo ſaſo wěſte ſtrucźenje.

Produktowe wiki pſchiniſeſchu pſchenicy a rożu nowe ſeſłabjenje płaczijnow. Pſchenica pſchiſładži 10 pj. po zentnarju, rożla pak 5 pj. Jećmjeń a wowſ ſwoje dotalne płaczijny ſachowachjeł. Wczera płaczeſche zentnar

w Berlinje:

pſchenicy 13,45—13,60 hr., rożli 11,30 hr.
hacj 11,55 hr., nałětnjeho jećmjenia 10 75
hacj 12,25 hr., nałymſkeho 9,50—10,15
hr., wowſa 8,70—9,25 ziwnow.

w termiſowym witowanju

ſa dezember: pſchenicy 14,35—14,37½ hr.,
rożli 11,95—12,05 hr., wowſa 10,27½
hriwnow.
ſa měrz: pſchenicy 14,27½ hr., rożli pak
12,12½—12,27½ hr., wowſa 10 25 hr.,
ſa meju: pſchenicy 14 22—14,22½ hr., a
rożli 12,22½—12,30 hr.

Wiches Suezkli kanal ſu w prěnich 9 měſaſach na 1 718 000 tunow żita mjenje do Europy pſchewoſował, hacj lont w ſamſnem cjaſu. S Auſtralije pſchiſtha dſeſche 514 000 tunow (loni 1 313 000 tunow) ſ żendźeſkeje Indiſkeje 127 000 tunow (loni 495 000 tunow). Jena tuna ſu 20 zentnarjow, zentnar po 100 puntach.

Leń zentnar po 3,25 hacj 5,25 hr., nałépſchi 6 hr.

Dźeło	1. drużiny	70 np.
	2. drużiny	60 pj.
	3. drużiny	50 pj.
	po puncze.	
Srjedźo	1. drużiny	35—55 pj.
	2. drużiny	15—32½ pj.

Na pſchedań.

Pjerjo ſſedrjene huſaze, 10 puntow, w Dalizach cźo 5 **Klankowa ſjtwa** w Kamjenzu, Anger 4.

Dźerżazy wós w Budyſchinje, Wołoſka haſa 14 II na prawo.

Bušej a 6 nožow a widliczkow w Budyſchinje, Bleichenſtraße 1 w kontorje.

Komodźi, ſofa a druhu nadobu, w Budyſchinje Mättigowa haſa 19 delka na prawo.

Sumiſi nawoblek, woblek a frak, w Budyſchinje, Wilhelmowa haſa 7 delka.

Nawoblek a trjebane kolo w Budyſchinje, Miaſkowe torhoſchcjo 8I na lěwo; na Zidowje cźo. 231.

Sſukanjowy rěſak, hnójniczowu klumpu, radło, w Budyſchinje, Hornjeźiſka haſa 28.

Dźerżazy ſtólčk, pjwcza hěta, w Budyſchinje, Miaſkowe torhoſchcjo 6 II.

Wyčži a kunorog, luježi dwór w Hlinje.

Proſzata w Kamjenzu, Anger 10.

Krowa mloda w Čjelchowje 8 b.

Wuſkokowſtrejna krowa ſ 3. cjeleczom w Hucźinje 296.

Kóń cjumpały w Budyſchinje, Zyhelnika haſa 41 na prawo.

Kóń, jenowſchelnik, ſiwny, w Stachowje 44.

Waha 20-puntowníka, w Budyſchinje, Wettlitzka haſa 36

Schijaza maſchina w Budyſchinje, Lotzowa dróha 41.

Sso pytaja:

Skałarſki miſchtr, Sparman a Co. w Semizach-Tumizach.

Sſobuſtawy na pſcheſtawowanje,
ſchwórtk, 2 dezembra 1926:

w Natarjezach dop. w 10 hodź. ſchtripł — łupzy ſeńdu ſo w hoſcjeńcu w Natarjezach;

w Kamjenzu dop. w 10 hodź. w kaſarnach, twarjenje ſ marmorowa garnitura, płachcjelſki pſched łoża, tſelba běłe dwójne łoże, wujadłowe błido, wobraz friſer. toileta, klamaſiſe błido, poſkadnja „National“, piſańſki ſekretar, klawſ., nóż, wulki blachowy dóżiż, wołobiniſti auto, ſofa, kolebaty ſtoł;

w Miłocjazach — łupzy ſeńdu ſo w hoſcjeńcu — pſchip. *w 12 hodź.: 45 łóp rożi, 10 łóp pſchenicy, 13 łóp wowſa*;

we Budworju — łupzy ſeńdu ſo w hoſcjeńcu — pop. we 3 hodź.: hudźomy automat;

w Dubrawym pola Hródka — łupzy ſeńdu ſo w hoſcjeńcu — pſchip. w 12 hodź.: kóń.

K wujaſnjenju

We ſtobotniſchim cjiſle ſ 20. 11. 26 je wod Hoſpodarſkim wołkładom wołſemjene ſtudnițke pſchedźěłowanje we Brětnje, kěż je ſtarſchi w Brětniku (Breitunig). Jenje to njemożno rěkacj w Brětnje. Dokelž mamy w ſakſkej ſerbſkej Łužicy po dwěmaj Brěmjomaj, pſchiſtajenjemy ſtajnje, wo kajku ſo jedna. Jene myſlenje je tohodła zyle wujaſnjene.

Škrowe depeše.

Barlinſke produktowe wiki, dźenja dop. ¾11 hodź.: Žito mjenje jadne. Pſchenica a rożla wo 10 pj. tuńſcha Tendenza muczniſcha.

Dop. ¾12 hodź.: Każ pſched hodźinu. Rożla ſterje na płaczijny wobſtawa.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Żito a wołiwowe ſymjo po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg. płaczizna po złoty hriwnje.

	30. 11	29. 11.		30. 11.	29. 11.
Pšenica	26—27	27?-27	buny	21.22,00	21 22,0
rožka	22—23	22? 22?	woka	22 24,00	22-24,0
nal. ječmjeń	215-245	215-24	modro łupiny	14-15,00	14-15,00
naz. ječmjeń	190 2	190 208	žołte łupiny	15-15 50	14-15,50
wows	174-185	174-185	zeradella	21 24,50	21-24,00
kukurica	195-199	195-199	raps wosušk	16,2	16,0
pšeń. muka	35 38,25	36-38,50	lany wosušk.	21-21,10	20-21,50
rżana muka	32-34,00	33-34,25	poch. metasa	—	—
pš. wotruby	12,50	12,25	běrnj. kruški	26-26,50	25-26,25
rżane „	12,00	12,25	syno, 50 kg	2,85-3,45	3,10-3,60
raps	—	—	rżana ſłoma	1,75-2,05	1,15-1,50
ſane ſymjo	—	—	pšeńčna „	1,00-1,35	1,00-1,30
rožch	32-35,0	32-36,00	wowſna „	0,95-1,25	0,90-1,20
pjeluſki	20-22,00	20-22,00	jedna „	0,95-1,25	1,85-1,02

Z wobkhodneho żiwjenja.

Pokiwy ſa ſeſtajenje wjeſnych njewjeſcjińſkich wuhotowanjow.

Najprjedy dyrbjał ſebi wěſty być, kelko pjenjes chcjeſch na wuhotowanje nałożić. Potom dyrbjał ſebi do mateje naſpomnjeńcjeje knjigi wſcho napiſacz, ſchtoż chcjeſch kupicź, najprjedy to najnuſniſche, potom to wuſitne a na kónzu to piſchijomne. Sady kóżdeje wězy napiſaj, ſchto może płaczicź, nałuſ najprjedy to najnuſniſche, potom to wuſitne, a je-li maſch hiſchcze pjenjeſy wyſche, to piſchijomne, tu myſlu na małe wězy, kiž domy debja a wutrobu młodeje mandźelſkeje ſwjeſela. Pjenjes ſa wuhotowanje njedyrbjał knjes nan, hačrunjeż hewak rad lutuje, pſchenicko poſtajicź, pſchetoż wón dnrbi wobmyſlicź, ſo w młodym mandźelſtwje mjerjanje naſtanje, hdyž dyrbja ſo hnydom po ſwaſu jenotliwe wězy nakupicź. To płaczi wołoſeje wo tamnych małych maſchinach a gratach, kiž dźěło w kuchni a mlokowej komorzy tak jara ſjednoraja a wołóża.

Pſchi ſeſtajenju nuſnych wězow njeſmě ſo wě nicźo pobrachowacź, ſchtoż je wopraſwdźe nuſne, tak na pſch. „Singerowa ſchijaza maſchina“, kotruż běži najlěpje hižo ſa pjeby kupiſch, ſo może ſo hižo ł ſeſchicźu njewjeſcjińſkeho wuhotowanja trjebacź. Se „Singerowej“ móżeſch, każ je ſnate, też wuſchiwacź, wobſchiwacź a ſaſchiwacź. Hdyž dyrbiſch nětk w kraju tak a tak pjenjeſy wudawacź, dha dźeſch měcź hnydom nětchto prawe, ſolidne, dźerżliwe, potajſtim niemóżeſch ſa ſolidne wuhotowanje żanu druhu hacź „Singerowu ſchijazu maſchinu“ kupicź.

Swóbne powěſće.

Swěrowanaj: **Hermann** Dienemann ſ Lieſeldu rodź. Achtmannez w Budyſchinje.

Semrětej: **Helena** ſwud. Glaſerowa rodź. Hancźkez, ziwnoſćerka w Boſchezach, 59 lět, khowanje ſchtwórtk pop. ½2 hodź. wot ſarowanſkeho domu. — **Marta Kóſkarjowa** rodź. Kulejez w Sakrjowje pola Hródka. 30 lět.

Towaŕſtwowski powěſtnik.

Budyſkin. Wot tutoho tydźenja ſem zmėje Jedn. Sokoł swoje zwučowanja kóždu ſrjedu wječor we 8 hodź., potajkim nic wjacy ſtwórtk. Načołnik.

Haslow. Kołojězdne tow. „Błysk“ zmėje pŕich. njedźelu, 5. dec., wječor we 8 hodź. w Haslowje swoju 4. błownu zhromadźiznu. Dnjowy porjad: Nowowólby, program na nowe lěto, namjety. — Njech wšitcy wěſće pŕińdu. Předsyda.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica“ zmėje njedźelu (5. 12.) popołd. w 5 hodź. swoju měſaſnu zhromadźiznu w Henzlec hoſćeńcu. Swětłowobrazy budźeja ſo pokazowacź. Dowěrnicy maju wšém sobustawam to wozjewić. Hoſćo su nam lubje witane. Wo bohaty wopyt prosy předsydstwo.

Liehań. „Zernička“ zmėje ſrjedu, 1. decembra, z dypk. ½8 hodź. dźiwadłowu pruhu pola Šibakec w Lichanju. Byrnjež wjedro hubjenše było, dyrbi tola kóżdy hrajeŕ a kóżda hrajeŕka pŕińć. — Pjatk ¼8 hodź. je ſpěwanje, tohorunja też pŕi njepŕihódnym wjedrje. Předsydstwo.

Małećecy. „Jedn. Sokoł“ zmėje njedźelu, 5. decbra., pop. ½3 hodź. generalnu zhromadźiznu pola Zendźio. Kóżdy sobustaw dyrbi pŕitomny być. Namjety maju so hač do njedźele, 28. novembra, pola bratra Sykory ertnje abo pŕisomnje zapodać. Wječor je na sali wjesoła zabawa z rejemi. Starosta.

Nješwačidło. Serb. tow. „Jutrnica“ zmėje pŕichodnu njedźelu popołdnju ½4 hodź. swoje měſačne posedźenje w „knježim hoſćeńcu“. Přednošk je pŕilubjeny. Wo bohate wopyt prosy předs.

Pančicy. „Jedn. Sokoł“ zmėje pjatk wječor we wosmich zwučowanje a nuznu zhromadźiznu we Worklecach. Pŕińdźće wšitcy! Starosta.

Radwoŕ. „Serb. Rat. Dorost za Radwoŕ a wokolinu“ zmėje pŕich. njedźelu, 5. dec., popołd. z dypkom 4 hodź. pola Šmidtkec zhromadźiznu z přednoškom „Złota Praha.“ Wšitcich towaŕšow wočakuje předsyda.

Wotrow. Naša „Jedn. Sokoł“ zmėje štwórtk, 2. hod., we 8 hodź. w kórčmje generalnu zhromadźiznu. Porjad: Rozprawa, wólby, pŕijimanje nowych sobustawow. Sobustawy maja krutu winowatosć, zo do zhromadźizny pŕińdu. Też dobri pŕeceljo Sokolstwa su nam witani. Starosta.

Wubjerk Zwjazka serb. Rat. Dorosta zmėje pŕich. njedźelu, 5. dec., popołd. w 5 hodź. posedźenje pola Natuša w Khróšćicach. Předsyda.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku **Marko Smoleſ** w Budyſinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: **A. Dučmaš** w Budyſinje. — Za hoſpodarſki dźěl: **Arnošt Bart** w Budyſinje. — Za nawěſtkir **O. Janak** w Budyſinje.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

Za nawěstki, kiž maja so hač do 8 hodź. dop. wotedaŕ, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźełanje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobiłožeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 280 **Budyšin -- štwórtk, 2. decembra 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Wólba ministerskeho presidenta w sakskim sejmje bjez wunoška.

Wutworjenje noweho sakskeho knjeżerstwa je wobczežniše, hač so prěnje dny po nowowólbje bjez jadźe. Dokelž stari sozialdemokratoju pśichi wólbje ministerskeho presidenta z kommunistami a sozialdemokratami hromadźe njeźiwdźechu, njeje so za sozialdemokratiskeho kandidata **Fleißnera** dośahoza liczba hłosow wotedała. Wón je jenoź 44 hłosow dostał. S druhich hłosow padże 12 na Blühera z němšcej ludoweje stronu, 14 na Hofmanna z němškonzalionalneje strony, 7 na Kaiserja z hospodarskowje strony, 4 na stareho sozialdemokrata Heldta, 4 na demokrata Seyferta, 4 na Tannettia z nahódnoskežnišeje stronu, 1 na němšceho ludowca z Mülka, 1 na němškoludowca Tillmanna, 1 na stareho sozialdemokrata Wirtha.

Wólba dyrbi so wutoru 7. dezembra wospjetowaś. Kajki budźe potom wunoschk, je dwélne. Hdy bychu so wšitke njesozialistiske strony hromadźe se starymi sozialdemokratami wo sćěnjenju nowoho knjeżerstwa dorěcali, mohło so z tuchle stronow nowe knjeżerstwo wutworiś. Wono mohło so na 49 hłosow zepjerać. Wjetšina by 7 hłosow wucziniła. Hdy by zejm njeamohł knjeżerstwo wutworiś, by so wón dyrbjał rozpušćeś.

Němske stejišćo ke kontrollowańskemu prašeńu.

Londonski „Daily Telegraph" je hač dotal tajnje dźerżanu notu z 12. januara 1926 wojsewik, w kotrejž je Němska swoje stejišćo k protokollej wo investigaziji (kontrollowanju ńemšeho wójska) se septembra 1924 wótžiła. W němšej nocże so praji, Němska chce žeby tózbu kontrollu lubiś dacz, kotruž ma Rada Swjatša Lndow z wobsamknjenjom wjetšiny sa nusnu. Wona je dale swólniła, wutwoźeńje kontrollowańskich naprawow smutka mjesow Versaillesskeho měra połožiś. Możnosć tajeje kontrolle němšemu knjeżerstwu wešću měru schtika pśicheżerstwo njewopravnjenjym wobstorźbam dawa. — Wopomnjeńskí spitz dale praji: 1. Po wopschihjeczu a po słowje może staw 213 kontrollowańskе naprawy jenoź we wšitkich padach wopravniś, wobeże, hdyž weśe wobstejnosće mńenjenje wopravnjeja, so Němska njeje swoje winowatosće wutwjedła, kotrež žu jej po wotbrońeńskich postajenjach frěcźenja napołožene, tola staw 218 njemóże trajnje a periodiśnje za wospjetowaze kontrolle wopravniś.

Němski spritowy monopol.

W němšim žejmje je sakonjowy naczisk sa spritowy monopol doschł. Sakonjowemu naczišku žu bo ważne pśichoźi pśichdale. S nich je widźeś, kelko palenża so w Němšej a wukraju wupiwa a kajke jamny wón z dawkami wunoscha. Najmjenje so palenża w skandinawiskich krajach, hdźež so žyłne hibanje pśicheźiwo wužiwanju alkohola rozscheŕja. Hnydom za nimi Němska dźe, w kotrejž so w tu khwilu tehorunja mało alkohola pśichetrjebuje. Wužiwanje alkohola je w Němšej trajnje wotebjeralo. W lěcze 1901 hač 1902 je so w Němšej 2,1 milijonow hektolitrow sprita pśichetrjebało, schtož na hłowu 3,69 litra wuczinja. W bližšich dźesaćo lětach hač do léta 1911 hač 1912 je wužiwanje alkohola na 1,7 milijona hektolitrow spadło. Pśichetrjebanje po hłowje na 2,92 wróco so dźesche. W źiłedowazych dźesaćo lětach hač w lěcze 1921 hač 1922 je pśichetrjebanje dale wotebeŕało, a to na 1,1 milijona hektolitrow, schtož na hłowu 1,86 litrow wuczinja. We lěcze 1924 hač 1925 je wužiwanje na 0,6 milijona hektolitrow a po hłowje na 1,03 litra spadło.

Hač je so wužiwanje alkohola w Němšej smjeńšiło, dokelž je so wjetšiki dawk na njón położił, njeje z hantišich cyłkow spóznaś. Dawk wuczinja w Němšej na hektoliter sprita (winowego ducha) 280 hriwnow, w Jendźelskej 2788 hr., w Francowskej 196 hr., w Awstriskej 144, w Italskej 250, w Belgiskej 630 a w Hollandskej 1020 hriwnow. Hdyž so wot Awstriskeje, Italskeje a Francowskeje wotkłada, je w Němšej paleńš z pomérnje niskim dawkom poceženy. Alkoholowy dawk po hłowje w Němskej wunoscha 2,46 hr., w Jendźelskej 20,00 hr., w Francowskej 3,75 hr., w Awstriskej 2,20 hr., w Italskej 1,89 hr., w Belgiskej 4,52 hr., w Hollandskej 10,88 hr.

Jednanje wo wikowańskim zrěčenju mjez Němskej a Pólskej.

Wo němsko-pólskim jednanju wo wikowańskim zrěčenju Warschawjska „Gazeta Poranna" powź: Na pólskej stronje hižo dołho na to cakaju, so by Němska wupraji, kak daloko dże w swojim pśichiwolenju sa dowos pólskeho wuhla hicź. Na to Polazy najwjetšeho ważnoseho kładu. W praschenju dowosa wuhla a katastrofich wuhlekłow po Němska dli. Cjaka na to, so by wobstejnosće na jeje kšywschinu pschemėnuja. Sšnadź žebi mukli, so budże skónczenje stroika jendźelskich górnikow tak schłódnje na hospodarske połoženje Pólskeje fluktowacź, so budże Pólska nuzowana, do němskich žadanjow swolicź. Feli so je tenu tak, dyrbi so hnydom rjec, so by Němcy se swojimi wocakanjemi sćehaju. Pólska njemóże schłódne srěczenje wobsamknjeś. Hdy bychu sa Pólsku wobstejunosće hubjene byle, njemohło so rjekła wo wobsamknjenju srěczenja rěcźeś. Skónczenje może so Němska, kotraž je so hižo wo sćežkach zkowneje wójny sa Pólsku myślła, teź se sćežkami nuczeneho połoženja sa Pólsku sćehaś. Feli so je srěczenje wo blišich měžach njewobsamknje. Dyrbi so z wotstorczenjom na njewěsty cjaś liczeć. Hač by to w sajinje Němskeje było, je praschenje, na kotrež nimamy my, ale na kotrež ma Němska wotmołwiś.

Přeciwo wotstronjenju Skita podružnikow za přemysłowe městnosće.

Barlinska župa swjatła němšich podružnišich towarstwow se zhdźowa w Drjezdźanach je zhlnje wophitanu zhromadźiznu wotmeła kotraž je pschećiwo powyschenju podružnišeho pjenjeza a pschećiwo poskładenju podružnišeho schkita za pschemysłowe městnosće protestowała, kotrež dyrbi wot 1. dezembra lětsa płacźiś. Pschi zhromadźiznje je so pódła wjele podružnikow też wjele zastupjerjow wikowańskich a pschemysłowych organizazijow wobdźeliło. Rosprawnik rajpi, so podružniski schkit njeje nuczene hospodarstwo, sozialismowanje abo kommunismus, ale jenoź schkitanje cłowjekow. Minister Hirtsieser je jam na sjeźbe katholskich dźełaćerskich towarstwow w Essenje rjekł, so by je po wotstronjenju podružnišeho schkita podružniski pjenjes hač do 280 prozentow powyschił. Knjeżerstwu njejsu też sćežkuli wotstronjenja podružnišeho schkita w Bremenje njejnate, hdźež je so podružniski pjenjes hač do 300 prozentow powyschił. Wukas dyrbjał po prawom wukas k saniżenju pschemysłowego frěnjeho stawa rěkaś, dokelž k dopołnenju sniżenju exiłowanych wjedże.

Belgiska němskostatnej woborje njewěri.

Belgiska wotmołwa na jendźelski wopomnjeńsli spitz wo swjatkarskej wojerskej kontrolli w Němskej je frjedu do Londona doschła. Belgiske knjeżerstwo w njej praji, so so sćežkowkow wukseho hromadźeźenja němskostatneje woborje z wojerskimi organizazijemi boji. Hewak wona na stejišćo jendźelskeho knjeżerstwa steji.

Smy so swětowoje wójny móhli zminyć?

Kaž so z Londona powź, je jendźelske knjeżerstwo ruuje dźewjaty swjatk sbérki dokumentow wojerwišo, kotrež so na swětowu wójnu pocahuja. Headblant »Morley je dźewjaty swjatk rjadowak. Dokumenty, kotrež wón wopschija, z wjetšcha cjałej króto do pschipowědźenja wójny pschiškluschcja. Se stawišnišeho stejišćeja wojerwjenje tychle dokumentow wulki sajim sakžuźuje; pschetoż sbérka mnohe stawišnišim fleśerjam hischcże njesnate pišma wopschija. Najsajimawschi dźeł knihi je sapikow tehodomnischeho statneho podsekretara w zwonkownym ministerstwoje, sira Crowe, wobsteji, kotrež podawki pśched wójmi po rjedże cjaka pschedstajeja. S tychle sapikow je zpóznaś, so budźichmy so mohli wójny zminyć, hdy budźiśche jendźelske knjeżerstwo po radże sapikow cinikło. Na dniu, na kotrymž Awstriska ultimatum Sserbiji póśła, sir Crowe flekdowage sapisa: „Hłowna wěc je, hač je so Němska rozhudźiła, tule wójnu sa kóždu płaciznu wuzadacz. Najeserje by so Němska komdźiła, hdy by wěsteje měra, so Jendźelsku na stronje Knjeże a Francowskeje nadendże. Tehodła je nusne, so by so w tymle khwilowym praschenju kóżde njedorosumjenje wotstrenił. Kaž borzy Awstriska abo Ruska z mobilisazoju sapoczńe, dyrbi jendźelske knjeżerstwo hnydom wójniske tódźiwo mobilisowaś. To je jenicźki frědk, so by so Němcam rosjaźniko, kajkim strachom so wujstaja, hdyž wójnu słudża."

Bohužel jendźelske knjeżerstwo njeje po tejle radże cźinikło a wójniske tódźiwo halke mobilisowało, hdyž bě so němske wójsko bo Belgiseje nahnałko.

List rumunskeho krala.

Kral Ferdinand je ministerstwu presidentej list pósłał, w kotrymž so mjes druhim praji: Na žiwe so moje mogy w pohlednim cźasu wróceja. Wěrju, so **budu kaž hač dotal, žiwe winowatosće k wótznemu krajej a ludej dopjelnicź móz.** Wischak žnym dopokasał, so žnym wódźał, trěbne wobsamkanjenja se žełejscźewinjenjom cźinicź, njech so jedna wo **wopravnanje wošćobinskich swjatkow** w sajinje wótcźiny abo wo nusne rosšyrjenje, jako kral **sćežkam sabłudźenjow horzolubowanehu dźěsća kónz cźinicź.** Mam po laiskim prawo, wěricź, so nichtó njemóże na mojej stajnej staroscźi dwěłowacź, so bych w pohnej mérje swoju winowatosć hač do pohłedniejho wokomika dopjelnił. Tole dźeło, kotrež je mój wuj, prěni rumunski kral załoźił, budu z rosšyrjenoscźu zakitacź, wschak napinanja cźinjo, so bych skrucźenje stata zabrześił. Sšym pscheswědčeny, so pschi tym podpjeru wschitcki dobrych Rumunow nadeišu, w prěnim riedźe wschitcki mi žiwérne poddatych radubadowarjow. Woni budźa wschě narodne mogy zhromadźicź wobźecź, so by so hrodźišćeho wokoło trona wutworiło, so by so na moje wobsamknjenja a cźiny kedy bowało.

Pschijimajcże, luby pschedźyda, wuras mojich pschikhilnych zaczuców."

Tónle list je powschitkowne hibanje sbudźił. Nowiny maja jón za dopokas, so so kral pschećiwo nahrótej prynza Carola wupraja. Maja sa to, so so někto nědźischeli kronprynz njemóże do Rumunskeje wrócźiś.

Rumunska kralowa w Parišu.

Rumunska kralowa je z Ameriki domojpucźująco wukonu wjeczor do Parisa pschijeła. Wona njeczakanjesche zaczischcź, so je hubjene powěsće z Bukarešta dostała. Kyła žwójba je so sa cźaš pschewjesthy derje sabawiła. Prynz Mikawsch pilnje charleston reiwasche. Prynzeża so tózde ranje w schermowanju žwuczwasche a kralowa by samo w marmorowych kupjelach „Berengerie" pławała a wjeczor hosćinu hotowała. Wona by prajiła, so je dobre powěsće dostała. To žame general Angelescu praji, kotryž njepokojaze powěsće niz f politišćimi, ale f finanzynymi pschicźinami bursy wulkuje. Burša je chajka spekulowacź. Teź pralchanje nahładnišćiwa trasa je hižo dawna wuprabjene. Prynz Carol je so psched generalom Angelescom hischcże ras króny wotrjekł. Khe tak hładko pak po žadnu wěc njeńdże. Prynz Carol sjawnje prěje, so je so psched generalom Angelescom trona wotrjekł, a dwaj Parišaj lěkarjej, chirurg profesor Hartman a jedyn Röntgenowy wotrjadny lěkaŕ, staj wutoru do Bukarešta wotjěłoj, dokelž dyrbi so kral operěrowacź. Kralowa dże hač do schtwórtka abo pjatka w Parišu wostacź.

S fašćistami wuhnaczi.

Jena Romska powěsćerńa powěźeŕa rosćerja, so žu z fašćistami wuhnaczi Italczenjo swoje žrjedźiščego z Franzowskeje do Žiričha pschepokožili. Cźekanjeńsy žu žebi tam z pomozu internazionalneho žwobodnomurjerstwa wulke twarjenje jako žydku swojeho komiteja kupili, w kotrymž žu pódła teho žwójby bydło namakale.

Kónz albanskeho sbźża.

Po powěsći je Skadra je sbźżt w polnoznej Albanskej swrešćacał. Sbźżkarjo žu do horoh rosćekali, hdźež wuchoh pytaju. Dokelž je so do deschcża dało, a žaneje žiwnoscze a munizije nimaju, so powschitkowne mėni, so so njebudźe dołho w žwojich khowankach dźerżeć móz.

Přiwótrenje połoženja w Chinje.

W Hankawje je so pschipowědźeny **bojkot pschećiwo wukrajanam zapoczał. Teź chinesky zkonjch wjazy ftužbu na njeczinja, runje tak policija.** W jendźelskim a w druhich wukrajnych pałmach žu **wožebitu policiju sa schtitanje wukrajanow wutworili.** Dokelž wodaŕnja a elektrizitetne dźełarnje zwonka wukrajanskich pałmow leża, boja so, so **budźetej woda a žwětło zadnej.**

W **Kingjangu,** 300 metrow **k** połodnju wot Hankawa, je **k njepschećelnoscźanam pschećiwo wukrajanam doschło.**

Chinesojo śpytachu, ło do wukrajankich państwow dobyweš. Wschón kraj mjes Hankawom a Kinajangom pod bolschewikiskim wlsiwom steji

*

W Hankawje ło powschittkowny nadpad na tamnische żydlischcza wukrajanow wocakuje. Każ ło se Shanghaia powdź, je pjecź amerikanskich saniczakow torpedowych cżołmow psched Hankaw pschijżło a wjazy dyżi 400 namórskich wojakow na brjoh k schkitanju amerikanskich żydlischzow wutżadżiło. Dla niżkeje wody rźki Jangtse njeje jendżelskim kschiżakam możno, se Shanghaia po rźy Jangtse horje k Hankawej jćź. Jendżelscy pschekuzuju w Chinje ło boja, so Chinesojo wschitkich hidżenych wukrajanow wucźrja, dyż ło jim poradź, wukrajanow ł jeneho paźma wucźischcećź. We wulkej staroścźi ju wo dorcże 400 wosobow żylneje jendżelsko-amerikanskeje kolonije na Kolingu, nźdże 20 mil k pokonju wot Kingkianga, kotryż ju hakle njedawno kantonscy wojazy wobsadźili. Boja ło, so Chinesojo dowosej żiwnosće do jendżelskeje kolonije pucze falehnu. Jendżelske knjezeństwo je ło źriedu we żwojim pożedżenju nadrobnje ł położenjom w Chinje saberało.

Kraj bjes dźełonjemźerjow.

Amerikanski wikowanjski minister Hoover je w pschehladze wo lźetnej rozprawje wikowanskeho ministerstwa rjekł, so ło finanzne lźto 1925/26 po wobsahu produkcije, pschetrjebanja, wuwoja a dowoja każ po mśdze w amerikanskich statwiznach hischcże njeje doscźehnyło. Praktiscy njeje żaneje bjesdźelskosće było. Hoover dale praji, so je żeżiwjenje w Sjednoczenych statach połnózneje Ameriki lźpsche dyżli w druhich krajach świeta.

Ze Serbow.

W Budyschinje, 2. dezembra 1926.

— **Wo wjedrje.** Wczera wieczor w 7 hodź. barometer 738, hygrometer 0, thermometer wo dnjo -|-3. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 741, hygrometer 0, thermometer w nozy -|-2. Wuhladny na pschemjenjaze wjedro. Pokhilenje k ruchemu wjedrej. Wczera sejesche nad pokonschej Europje nizina, nad połnóznej pak wyschina. Nasche strony bźchu mjes wobźmaj a tuž bź bjes dźiwa, so mźsachmy kurjawu, dokelž ło ckopty powźtr ł pokonja a symny ł połnozy nad naschimi krajinami seikalchtaj. Se wjeczora bliži ło nowa wyschina. To praji nam tež schkleiza, ł tym, so dale na rjane stupa. — Jutse pjatk khodża źtónczko 7,52 hodź. a khowa ło 3,47 hodź. Wjeczork khodża rano 5,16 hodź. a khowa ło pop. 3,17 hodź.

— **Sserbska Boża służba w Drjezdżanach.** Njedźelu, 5. hodownika (2. adventa), ło w Kschiżowej zyrkwi popołnju 1/4 hodź. serbska Boża służba ł predowanjom a wudźelenjom Boscho wotkasanja wotmsże. Predowanje śmeje knjes farar Domaschka ł Budestez. Wschitzy Sserbjo ł Drjezdżan a wokoliny ło wutrobnje na Bożu służbu pscheproschuja.

— **Pola dawkow cźakanski cźaš wotpadnje.** Wot 1. dezembra 1926 pola wschech dawkow tak mjenowany tydźenski cźakanski cźaš wotpadnje. Dawki maja ło potajtim hacź do postajeneho cźasa sapkaczicź, hewak ło na sakomdźeny cźaš dań wobliczi.

— **Sswój dźełowy jubilej** świeczeschtaj wczera frjedu pola firmy Moritz Schmidt na Khježoriki dróhi dwe pschisłużanej, knjezna Elsa Nixez, kiž tam 15 lźt a knjezna Hilżbjeta Eimburekez, kiž tam 15 lźt dźěła. Knjezna Nixez dosta diplom wot Swjatska fatskich industrialnych.

— **Statna dróha ł Budyschina do Lubija** je ła wobkhod saso ł wobodna. Pleśtrowanske dźěła pola Kulowiz su hotowe a wot 23. novembra hizom mósa wosy saso jesdźicź.

— **Komu źłuscheja wózy?** We Wulkim Sajnje je 24. 11. 26 njejnaty, nźdże 20 lźt stary a 1,65 meter wulki cźłowjek, kiž mjeseche podelhojte cźerśtwe njeswocze bjes brody, rźcźeše źrjedźnoserbsku narźcź a mjeseche dobry napohlad, bź wobkleczeny schóry derjesdźerjany wobkleč, pola famotneje staweje jónskeje na krótki cźaš, kaž bź wudawak, nimale nowy 70×20 cm. wulki woprawdźity Bulkanski fibrowy kofr se sahadźenjom k wobarnowanju pschepodak a źebi nieje wjazy po njón pschichcol. W kofru bź 25 porow filzowych poduschow k położenju do stupnjow, 13 hubnych harmonikow, 34 zigaretowych etwijow, 17 ruczinych schpihelow, 17 cźornych kulschirźefakow, 13 tubow żuboweje pasty, 17 krótkich tobakowych trubkow, 14 żubowych schcźetkow, 15 dybjaczinych nożikow, 7 cźornych wohendźelakow, 13 tyslow, w kóždej duzent, patenistich kholowych kneflow, 21 cźaśnikowych bankow, 17 dybjaczinych nożikow, próżdna zigarettowa tyscha ł napijśmom: Gebr. Rieże, Dresden. Wschże wezy bźchu nowe. Po wschém śdaczu jedna że tu wo wezy ł jśkłostajonneho śtuka. Wezy ło na kriminalnej policiji we Wulkim Hajnje khowaja. Wo wjeżowne sdźelenja proży kriminalne wotdźelenje w Budyschinje.

— **Namakana zigaretowa toschta.** Pola jenoho tudomneho wobydźerja, kotrż w jatbje śedźi, dokelž je podhladny, so je kradnyk, namakachu sastarku zigaretowu toschtu. Toscha, kotraž je ło po śdaczu kradnyka, budże ło na nékotre dny we woknach „Bautz. Nachr." wustajicź. Schtóż wo prjedawschim wobsedźerju nécźto wé, njech to kriminalnej policiji sdźeli.

Baduschśiwa. Kradnyti su 23. 11. 26 ł potheże na Garbarskej haju mużaje kolo. Prédkni schkitanśki blach je ł grotom pschicźinjeny. W nozy ł 24. 11. 26 we wokolinje ći huby, zigary, ślébornu moschnicźku. Dale 50 duzentow mużiśtich nohajow, wolnu, żidu, 25 porow pódwjaskow, śle, rukajzy. —

— **60 lźt Albert Rehfeld w Drjezdżanach.** Znaty wobkhod papjerjanych twarow. Albert Rehfeld w Drjezdżanach świeczesche 1. dezembra swój 60-śtemu wobkhodnemu jubilej. S małych zapoczatkow je ło wobkhod k dźensnischej ważnosći wuwił. W firmje Albert Rehfeld fintkajstej nimo mésicźelki, knjenje Friederiki Rehfeldowej, hischcże jeje synaj, ł kotrejuż je wosebje staresći, knjeż Albert Werner Rehfeld dusche wobkhoda a ło prózuje, so by nanowe namrźeństwo wothladał a spschował. Wobkhod firmy Albert Rehfeld je, każ je znate, pschi Pirnaskim namésce rózk Maximilianoweje dróhi, druhi wobkhod je pschi Pirnaskim namésce rózk Landhawskeje a Jankejez dróhi, tśeci wobkhad je na Starym torhoschcu (tak mjenowany „Rehfeldki dom"). Wulkowobkhod leži na Amalijnej dróhi 11/13. Firma wudźerjuje na wustajenzach tej hischcże tak mjenowany Rehfeldki dom k pisanju a cźitanju, w kotrejż darmo ważne nowiny wuwisaju a pschi pisanskich blédach składnosći k pisanju. Dźiwajo na dźensnjske pomery, njeje firma zanu wosebitu żywjatocznosći wuholowała. Ale żohubdźerjazy ludźo su pjenjezne dary dóstali.

— **Dopomnjcze ło k hodom na żywoty wojakow!** Pod tymle napisanom pschinjesechu nowiny njedawno namyslowjenje k dawanju darow na żywoty wojakow, kotrez su do żywotnowjnoju nemskeho wojerskeho proscherskeho wustawa pschijate. Wjes tehó, so by so dawanku k lépschemu tuzenje bjes dwóla potrébneje skupiny wojerskich żywotow sadźewało, chzemy tola na to pokasacź, so su tež w naschim mésce wojerske żywoty a dźeći potrébnych cźełkowobschodźenych, na kotrychż chzyli so k hodom w lubosći dopomnicź. Schtóż chce nécźto darich, njech źiwół dar woteda na méstnym hamcze sa wobstaranje wojakow na Hrodowskej haju 10 na Ssejmowni, telefon 2241. Wyschnosć dary na potrébnych wotwjedże.

S **Pomorz.** S pschijeżnoscu létuschcheho żnjowcho świedźenja na knjezim dworje w Pomorzach knjes profesor dr. Schellenberger ł Budyschina, jako sastupjer wokrjesneje direkzije ratarskeje komory, nékterym dolholétnym świernym dźełacerjam w pschipósnaczu świerneho dźěła wyssoke cźestne znamjenja pschepoda. Nasnyschcheje wusnamjenjenje ratarskeje komory, sastużbny khcźij k wuchenju ł wobsedźenjskim wopiśmom sa wjazy hacź 40-létne świerne dźěło: dźełacerjeri Madlena Junkerowa, Hana Felsina, Hana Pósnikowa. Dale dósta sa wjazy hacź 30-létnu służbu noschowny posłoczeny klébrowy khcźij ł wobsedźenskim wopiśmom dźełacerka Hana Greulichowa. Dale bośta noschowny posłoczeny dopomnjenski pjenjez ł wobsedźenskim wopiśmom dźełacerjow Korla Greulich a dźełacerjow August Junker. Stónczinje knjes profesor dr. Dietzitzki w mjenje Krajnych Statwow Hornjeje Luźicy wschitkim jubilarom pjenjezny dar pschepoda. Njech je wusnamjenjenym spożczene, so mósa ło hischcże mnohe lźta derjesasłużeneje pychi wjeselicź.

S **Naschowa.** Pópołdnju wjeczor wokoło 8 hodź. tu jeden pschijach sniesboki. Wóss, kiž mjesesche durje sadu, jédżesche se Budyschina do Schérachowa. Pohonc jédżesche na prawym boku, każ ło śtuscha, a mésiesche też swézu pola wosa. Sa nim pschijédże druhi sapschah bjes świetzy. Psched tym ło ton śpitchi a wóss sajédże do khétro hinkeho pschichowa a ło powali. Pomozni ludźo sapschahej saso ł pschichowa pomhachu. Pohonc a kóń ło njebésczitaj wobschkodźiłoj. Pola wosa bźchu ło woknowe schklenzy rjosbite.

S **Hodźija.** Pópołdźelu pschipołdnju źwójbni tudomneho pjetarskeho mischtra Libscha w źwojej komorje morzeho namakachu. Wón bź śebi ł wobwésnjenjom źiwjenje wjak. Sa léto béschtej jeho wocźi tak woślabkej, so bź nimale zyle woślepik. Wbohi bź nimale 80 lét stary a hewak hischcże strowy. Najskerje bojesche ło staz, kiž bź na dźelo swuczeny, a kiž je tež pschezo rad ke mischi thodźił, so jeho dospołna źleposć napadnje, pod kotrejż méł znadź dołho cźerpicź. Tale myśl je jeho wésche k tutej njesbożownej krocźeli pohnuła. Pischiwsijnych, kiž stareho nana pschezo śwérnje se wschém sastarachu, powschittkownje jara wobżaruja.

Se **Seniz.** Wutorn dopołdnja w źkale pschi Trjechowskej horje 59-létny pomozny dźełacer August Gruhl ł Delnjeje Wjasońzy śmjertnje śniesboži. S powjasa nakhilowaju lowrija dele puschczachu. Lowrija do Gruhlowego léwego ramjenja sakóri, so wón 4 metry hluboko do skały padże. Wbohi śebi hłowu rosbi a hižom sa krótku khwilku wumrź.

Se **Schibocźiz.** W nowy ł wutorje wokoło 1 hodź. wotpali ło tu mażiwna brózeń ratarja Randera, kotraż je śebi wobsedźer hatle psched dwémaj létomaj natwarił. Sstzkawy je Schibocźiz, Warnocźiz a Mjerjowa bźchu na pomoz pschijéże. Brózeń bź ł domstwu pschitwarjena. Domske pak mózacźu wukhowacź, dokelž bź mjes nim a brózeju żylna wopasna murja. Skót a domjazu nadobu mózacźu wukhowacź.

S **Bukowy pola Wulkich** Sdźarow. S pschepołożenjom Budyschćisko-Wojerowskeje dróhi pola nascheje wsy ju hižo psched nédże dwémaj njedźelomaj sapocźeli. Pola wulkeho hata sadu nébduscheho Wurkez statoka ło nowa dróha wot stareje wokhiti, pscherésnje dźe Sdźarowskich horow, pscherésnje Kulowski pucź, kiž je tón cźaš sawrjeny a pschidże sady tak mjenowanych Bóžez khójschkow prydy Mucźowa sahy na staru dróhu. Wokolopucź wuczini nédże 500 metrow. Twar budże w meji 1927 hotowy.

S **Wojerez.** We dobrej pschesjesnosći mjes dźełodawarjom a dźełacerjemi świedźi świedźeń, kotryż hlubokotwarska firma Claußen we Wojerezach, każ lóžde lźto, sandźenu łobotu w Gottschez jali we Wulkim Cźisku dźełacerjam a pschiślušnym wuhotowa. Ludźo dostachu kofej a tykanz. Nékotre hodźinki wjeselich rejow, kiž ło ł dźiwadłowymi pschedstajenjemi riesje pschetorhnyhu, sdźerża dźełodawarja a dźełacerjow dołho we wjeselej sabawje a struczi dowéru dźełacerjow k firmje cźim bóle.

S **Kichischowa.** Pópołdźelu popołdnju bo 2 hodź. ło nad naschej wsu kur walecź pocża. Pola wojnarskeho mischtra Meldy bź w hrádźi, kotraż ł wojnarskej wjesawasche, woheń wudyril. Plomjenja shrabnychu też bórzy wojnarnju. Wobej mésinoscźi ło dospołnje wupalischcej. Wojnarski mischtr Melda ł wohnjom jara schkodnje, dokelž ma jenoż nitko sawésczene a dokelž je ło jemu wjele wojnarskeho drjewa żobu spalilo. Wohnjowe wobory ł wulkim napinanjom domke psched wohnjom wulkowachu. Wo nastacźu wohnja hischcże nicźo wósse nje-

Tuto wudawk je so z podpjerom Ministerstwa za wukhowanje, wumjetnosć a ludowe wuzbudźenje wudał.

Stazija.

Wutrajinske powdaniczko.

20] (Pokraczowanje.)

Elenina wutrobicźka pocza sasso żylnje pukotacź. „Wótcze Filemono," wona tónczinje rjekny, so by mjelczenje pschetorhła, dyż ło wón ram praschecź njepocza. „Daj cźi Bóh strowjo! Wodaj nam, so żmy tu zastupili. Radkowiczowa Hanusija naż k tebi sćele we cźeżkim stracźu a wulkej bźdże, twoju radu dże źiłyschecź."

Staryj pokloni hlowu. „My wémy, schto cźe k nam wjedże. Schtó je kulku wuścźił, kiż je Stasiji żmjercź pschinjesła, mamy my wuprajicź. Njeje-li tomu tak?"

Elena spohladny ł cźeścźowonoscju na starza. Woprawdże podarmo njebźchu jeho sa wdźerja pomjenowali.

„Ty ży prajił. Pomhaj, dobry wótcze Filemono!"

„Schto naż dobreho njenujesch? My wschitzy żmy gréschni. Staroba cźini jenoż mudricźeho, nig lépicźeho. Bóh żam je jeniczky dobry, kiż wam pisches naż pomoz sćele."

„Tuž mójejch nam powiescź dacź?" Wjeżola nadźija sjima Eleninu wutrobu.

Staryj njewotmołwi. Wón bź do donu stupił a wrócźi ło ł jédżu a picźom, kiż pódla holeczki postaji.

„Sće a wupi to," wón rjekny, „jutsje pónjdemy ł tobu."

„Jutsje hakle?" prajesche strachocźiwje, „bźso je pólećstwo doschło, kiż Tanasia psched śudnika jada."

„Ty tola widźisch, so je ło nózka nathilita, do jutscźischeho ło nicźo cźinicź njeżodźi."

W małej jśtwicźy nakładze wodsejowu sa nju na łaiku, a hdyj pitkot trembity na alpsfej luzy dollincźa, wobja ju hluboki spar

*

W jażnem rańschim źwétle wuhladowasche Filemon wjele bóle dowérliwy hacź wczera pschi mésacźkowem khycźu. A poźnéjo hrajesche w jeho sestarjenem wobliczu, hdyż ło hosća wopraischa, hacź je méł pschijomny wotpoczink. S prénimi słónczinymi pruhami cźełnjescht pisches horate tuczimy, pisches lézy a rosdrjenzy wotpal. Njeródźesche wschak ło tak thwatajcy, każ by źebi to Elenina njeseżerpnosć pschala. Haczrunjeż ło sda, so je je jeje pschewodźeż ł throbłym khodźerjom, to posastawasche wón to tu, to tam, so by selo wotschcźitnył a koruschki łobu brał.

„Mamy hischcże cźasa dojcź," wón rjekny, dyż dale honjesche. „My wschak Hanusijinego żyna wuchowamy! Nétko je prawy cźas sa sdźeranje selow, tón byrbi cźełowjek wuzitcź."

Tak stojesche słónzo hižo wyssoko, dyż ło hospodarstwu na tucźinje pschibliżowaschtaj, kotrejuż żwuki trembity bźchu dyż wczera do Eleninego drémanja klincźake. Żiwe rosmołwjenje, kiż wuroseże ło do dźiwjeho rejenja, a wutśełły dorostchowachu ło pucźowarjomaj hižo snajdała napischcźo. Hdyż ł lécza wutupischtaj, wuhladaschtaj cźrjódku pastyrjow ł zuhymi, kotśiż po rostu a drasżenjen po Bojkowje bycź sedachu, we njemdrej bijerży. Rejo pschiwali ło ł khalupy njedorosćeny pachołk, sa kotrymż alpsfi pastyrske rjekowiske postalowy, ł toporom wuzkło ło rosmachujo, ł wulkimi skokami po tucźinje cźerćesche. Jeho wuhladawschi, dachu ło wschitzy Bojkowje do cźekanja, ale hischcże ł lécza bź źiwischcź, każ tón mały ł zyżeje schije woła: „Huzulki, Huzulki! Rubjeżniny! Rubjeżniny!"

W rosshorżenem powédanju njebźchu pastyrjo pschibliżenje Filemona a Eleny hnydom pytli. Woni bźchu hižo blizko, hdyż wartaż, wyschschi alpski pastyż, jimaj ł dwórkliwym postrowom napischcźo stupi: „Budźtaj witanaj! Wój staj widzałoj, schto je ło stako. To bź saso schwarny kusk naschich żuzbodow a njepschecźelow, Bojkow. Hdyż bźchmy ła skotom woteschli, namakachmy jich, domoj pschischedschi, psched khalupu shromadżenych; woni dzjechu twarożk kupowacź sa wikowanje ł nim do Halicza. Ssamo ło rosumi, so jim prajachmy, so żmy cźestni ludźo, kiż ło ł masanymi Bojsami wikowanja dla njenażadźuja. Schto myślisch, so jedyn ł tych khrobolakow źebi swaji mi najscheczimicź? „Cźekni ludźo?" wón hanjesche. „Njejsu wam howzlow narjekli, dokelž sće paduschi!" Wójesch źebi myślicź, wótcze Filemono, so jeho Grjehoż hnydom sa kk hrabny. Ale cźi druzy poczachu tśelecź. Hdyż my nétko do donu bźżachmy sa toporom, ł kotrymż ło ramo psched mjedwjedźami wobaramy, schto to wuhladamy? Schwizmjnschi hólcź Bojkow pschi wohnjischczu — djabol sam wé, kak je mohł tam dolećź! „Wécźmy woheń" popschytuje wuhaschcź. Ty wésch, so po wótzowskej wérze nam pastyrjam to nékajke sło pschipowednje. Każ hadźił wuńuny ło tón rawź ł durjemi won a wuczekny toporej. Wy staj jeho bźżecź widźałoj. — Tola my wschak jeho nétko snajemy — tón nam njezofnje!" Pastyż śwutrź śebi pót ł cźoła. Tola nétko zastuptaj ł nam. Twoja bliskosć, wótcze Filemono, zaczéri njesbożo, kotreż je njepschecźel pisches naich próh pschinjeżł. S hronami mójejch nam woheń znowa pożwjeczicź."

Po krótkej sastawsy dźeschtaj dale, wot alpiskich pastyrjow kónz puczа pischewodźenaj, kotśiż pschi rosżohnowanju dołho hischcże sa nimaj wokachu a farźiwaje śwutki trembity ł postrowom sćelechu.

Sasso pschibźeachu sćimy do dołhosće, a Cleninej tak hižo bolazej nosy hischcże bóle bolescht.

„Hdże naż wjedzesch, wótcze Filemono?" źwaji jo wona słónczinje mjelczo krocźazeho starza wopraschecź. Pucź ła jo jej dyż zuły.

„Tam, hdźej je jo njesfutk stak. Hdże druhdże mohł hódaticźko pschidnje?"

„Do zyzkinje? Pucź tam wjedże po dolinje. Ty pak wjedzejsch naż po wyschinach."

„To je nasch pucź. Sela njenamakasch na wuteptanych schcźeżkach, wyżko do lésow dyrbisch za nimi łaicź. Tola bźsi!"

(Pokraczowanje sćehuje.)

wědża, tola myšla sebi, so su jón najšćerje dźěći ja-mischkrile.

S **Mužakowa.** W jenej tudomnej kowarni so wutoru popołdnju pischikowanju prošmdneho benzinowego fuda z cźeźe njesdoże sta. W fudże nastachu najšćerje plunu, z kotrymiž fud z mozu rossuchny. Powětr nětkotre wo-hoby wjerch wjerhny. Jedyn wuzbohny so we wobliczu cźežko wopali, so dyrbjachu jeho z khorobnym autom do Shorjelskeje khorownje dowjesć. S rosbuchnjenjom je so nětkle 40 wotnowych schkleńzow rospukło.

S **Hródka.** Psched nětkotrymi dnjemi cźerjesche sa-pischaty bjes pohonca po Budyschskej dróhy. Policista Skupch, kiž mějesche runje službu, cźišny runje klaschcź wot so a běžeschе sa sajachom. Jemu so poradźi na wós skočić, wotezku, kiž hischcźe na wosu leżeshe, shrabnyć a konjej sastajić. Dokelž sebi w tymle cźasu wjele dźěći na Budyschskej dróhy hrajka, bychu lohaj do nje-shoža pschińć mohle, njeby-li policist tak rosshudnje sa-pischinnył.

S **Turjcho.** Njedawno dosta w naschej wjsy niz mjeje hacź 33 wosobowo wot hamtskeho žurnistwa 3,50 hr. pjenježneho thlostanja, dokelž běchu polizajscy hodźinu Pschekrocźili, hdyž běchu pola tudomneho hoscźenjarja Mi-chaela na rejach byle. S thlostanjom potrjechja so khudši ludźo, kiž drje mohu z cźežka do hód sapłacźić. Woni chcedźa tohodla radšcho dšeń jatby wotpokutować. Tak budże nascha maka mjesta jedyn dźeń nimale wopuschczena a mužojo budża kruwy dejicź dyrbjeć.

Z Łužicy.

* S **Pózkowow.** Se Sieberez rěnistwa kradny khro-bły poduch w nozy k pónđzeli 40 puntow wschelakoreje kolbasy, 15 puntow sawitese pleczisny, šwinjazu nohu (20 puntow) a 20 puntow šuscheneho polcźa a mjasa. Sa paduchom žaneho šlěda nimaja.

* Se **Shorjelza.** Poślednje dny tu mužiki holzam wopusche wotrěbuje. Jemu je so poradźiło, schnitkej holzy pletwa wotrěsnyć. Pschi druhim potpyrcźe pak nětrafnika wobkedźbowachu, tohodla šwój wotpohlad wu-wjesćć njemóžesche. Dotal jeho hischcźe bospanhnyli njej-šu. Wón je nětkle 30 lět stary a žrěnjeje wulkosće.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Drježdżan.** (Lothar Mehnert †). 31. novem-bra semrě w Drježdżanskej klinizy dźiwadźelnik, wyšch-schi dźiwadłowy nawjednik a druhi direktor saskich stat-nych dźiwadłow Lothar Mehnert. 1908 bě z Lipska do Drježdżan pschischoł. Wón běsche wusnamny pschedsta-jeć charakterow we wšěch wulkich hrach wot Shake-speara hacź Schrindbergej. Mehnert, kiž je 51 lět sta-ry, je tež w Budyschinje cźasto jako hósć hrał. —

* S **Drježdżan.** (Sswětowaj puczowarjej.) Dweju mkodeju hólzow z Drježdżan 11 a 13 lěta stareju, ja-dźerza policija na Schandowskim dwórnischcźu. Hólzaj měješchtaj 10 dollarow a 90 hriwnow pschi sebi, kotrejž běschtaj swojim starschim kradnyłoj. Mkodaj puczowar-jej pschikhadźeschtaj z Drježdżan a prajeschtaj, so chce-taj do Rusleje puczować. Dokho njetrajeshe, tuž pschi-jědże nan jenoho z hólzow do Schandawy a wja mkode-ju dordomdejnikow saſaju šobu domoj. Schto je so po-tom tam z nimaj stako, wo tom so njepiša.

* Se **Freiberga.** (Morđarja wobhnađźiti.) Sam-karja Hempela z Döbelna, kotryž bě w sańdźenym lěcźe swojej njemandźelskej dźěćći w Muldze satepił a so to-hodła dwójzy k smjerćći sajađźił, je shromadne mini-sterstwo na cźaš žiwjenja ke thlostarni wobhnađźiło. Hempela do Waldheima dowjedźechu.

* S **Lipska.** (Trjebacźe šnadź pomoc?) Khrobke pa-duschstwo sta so w njedelskim Jabkoužu. Schešć nuts-kamarjow doby so do Edeka wobthoda se schleśjanki. So bychu dźěło wonka wo měrje dokonjeć mohli, do-njesechu na 5 zentnarjow cźežku żelesnu kašu won na wós a wotjědźechu z njej. Jako nimo žrusdoneho doma pschińdźechu, wosrasha so jich nichtó z wokna hacź šnadź pomozy njetrjebaju. Tute pschecźelne praichenje dźěšche paduchom tak k wutrobje, so wós z kašu tłeju wotjazichu a cźeknychu. — 30lětny kuchař Josef Richter se Schleh-skeje je w poślednim cźasu w Cźešći wošedźe na dwór-nischcźach a w cźahach pośłe patcźiki, pjenježne toschći, kožuchi, kola, bobjenki atd. w hódnosći 100 000 krónow kradnył. Policija drje jeho słónczne sašlapi, tola Rich-ter saso cźekny. —

* S **Landshuta.** (Pokkadnizu wurubili.) Wječera rano dobyschtaj so pschi wupłaczenju penzijow na Landshutskim dwórnischcźu elegantnje sdrašcźenaj ja-babjenaj mužiłej do muplaczérnje, hdyž so wošebje žónske namakachu. S revolwrom satrašchenym žónskim hrožo, hypnyschtaj nadpadnikaj sastojnikej pschi kašu po-pjer mjeswoczi a rubischtaj kašu z 5000 hriwnami. Po-tłaczili so porabźi, wobeju paduchow sajeca. Jedna ja-wo dweju bratrow z Regensburga, diplominżenéra Mo-ritza Horna a ratařskeho inżenéra Fritza Horna.

* S **Mnichowa.** (Spěschnik z Mnichowa do Barlina z kolijow sajeł). Wječera rano wokoło 2 hodź. sajeđże lokomotiwa a 28 wosow ivschnego tworowego cźaha na cźarje z Mnichowa do Barlina na Reichardshoffskim dwórnischcźu w Hornjej Bayerskej z kolijow, dokelž bě so pjero pola tendra klamało. Cźahowy wjednik a jedyn rjadowar so lohko sranischtaj. Pschewodźeć transporta koni so mori. Schkoda je wulka.

Nadpad na jastwo w Gliwicy.

W Gliwicy w Hornjej Schlesiskej je so wnozy ke pónđzeli khrobły napad stał. Wjazy ludźi dobu so do jastwa. Justiznego straźnischtra, kiž mějesche runje službu, satśelichu. Dalscheho sastojnika samknychu do jastwo-weje komorki. Potom wušwobodźichu dźesać jatych. Krajezejstwowy president je na sajecźe nadpadnikow 1000 hr. myta wustajił. Po tdaczu su jeczi je šwojimi wušwobodźerjemi pisches blisku hranizu do Pólskeje cźekнуli. —

K tomu so hischcźe piša: Kaž je dotalne pschepyto-wanje šwěcźiło, stai wyschschaj straźnischtraj Schwintek a Krausa njedźelu wjeczor 3/11 hodźin šwój prěni wobkhod nastupiłoj. Jako so wyschschi straźnischtr Schwin-tek runje w cźmowej khóbźe w pinzy namaka, šawoła so nadobo na njeho „Ruzy horje!" S dobom je so wu-tśelilo a wjazy wošobow je so na Schwinteka walko, kaž Krausa powęda. Tež Krausu su nadpadnizy wu-pschimali. Potom su jeho nusowali, jemu z revolwrom hrožo, jastwowe klucze a bróniže wotedacź. Na to su jeho do jastwoweje komorki saczinili, hdyž su jeho po ¼ ho-dźinje druhi sastojnizy sašo wušwobodźili. Straźni-schtra Schwinteka pak namakachu morweho w pinzy.

Straźnischtra Krausu sajeli.

Kaž so z Gliwiz do Berlina piša, su justizneho straźnischtra Krausu, kotrehož po nadpadźe na tamni-sche jastwo wuspinaneho w jenej tamnischej jastwowej komoržy namakachu, sajeli. Na Krausu tukaju, so je z nadpadnikami, totliž su službu wukonjazeho straźni-schtra Schwinteka satśelili a 10 jatych wušwobodźili, pschesjeny bык a so wot nich pokupicź dał. S žyka je drje nadpadł politiste pschicźiny měł, dokelž je sphcźe se wušwobodźenych jatych dla špionaže k lépschemu Pól-skeje sajatych bыko. Njedźelu wjeczor je pjeca auto se tśjomi wožobami, mjes kotrymiž so žónska namaka, z Pólskeje do Gliwizy pschijěł, hdyž su hischcźe łśi dalsche wožoby do auta salésće. Wokoło 11 hodźin w nozy je auto w cźmowej haźy pschi jastwje sastał. Pjeć muž-skich je z auta wulésło a pódlanske durje z zujym klucźom wotewriwschi, so do jastwa dobyło. Tam šu straźu sa-tśelili a jatych wušwobodźili. Po najnowšich powěs-cźach so wobtrucźa, so je podhladny straźnischtr Krau-sa z jatymi a jich wušwobodźerjemi wopraždże psches-jeny był. Wschitkich 10 jeczi su psches pólske mjezy cźekнуli. Pjeczo z nich mjšachu hižo w jastwje tśelbu. Jaty wušwobodźenski nadpad je derje pschihotowany był.

Přilopk.

* **Schtyri kruwy z elektriskim prudom so morile.** We hródźi jenoho ratarja w Schlesiskej rostorhnu so nadobo elektriski grót a bótkny so rjeczałow, na kotrejž běchu kruwy jwjasane. Kaž hy błysk do nich sajeł, padźechu schtyri kruwy k semi. W hródźi dźěłazym ludźom so ni-cźo njesta, dokelž běchu we drjewjanjach a tak pschecźiwo milinje schtitani. Kruwy pak běchu hnydom morwe.

* **7 woporow powětrowego rosbuchnjenja na de Wendelskich podkopkach.** S cźežkoranjenych pschi ros-buchnjenju na „de Wendelskich" podkopkach pola Hamma su wcźera hischcźe schtyrjo hórnizy wumrěli, tak so je nětko wschohromadźe žydom wošobow pschi njesbožu a jeho sćěžkowach šmjerći namakalo. Tež jedyn dalschi hórnik je tak cźežko thory, so je mało nadźije na wotkhow-rjenje.

* **Loudon w mhłe.** Wot pschedwcźeraschjeho maju we Londonje tołstu mhłu. Wcźera rano wokoło 8 hodź. bě mhła hischcźe tak tołsta, so khóže na druhej stronje dróhi widźeć njeběchu. Cźaham ma dwórnischcźach so z wutśe-lemi signale dawaju, dokelž barbne signale špinacźu njej-su. — Tež w Hamburgu njemóžachu dla tołsteje mhły łóde w pschistawje wobkhadźeć. Łóde, kotrejž dyrbu pschi-staw wopuschcźiše, dyrbjachu pola Nemmühlena saſaju pschi-stajeć.

* **Na dźěrzoch najwušatscha šwójba w Jenajskej.** S Londona so piša: W Yorkschirskim hrabinstwje wojuja z wulkim jahorjenjom wo mylo, kotrejž dyrbi so na šwójbu, kotraž ma najwjazy dźěći, rosdźěliś. Najwjaze wuhladowy na dobyće maju sćěžkowaze wošoby, man-dźelska dźělacźerja z 19 dźěćimi, dale nanaj we Bleack-chillu z 22 dźěćimi. Dobyćerka pak budże drje žona wě-steho Austena je Platcommona, kotraj ma nimo 24 šwojich dźěći też hischcźe 4 pschiwsate dźěći.

Najnowše z cyleho swěta.

— Schérowa potwěrdźi wo wjedrje so jutśe pjatk: Sćuho, samrućcźe a šymnische. W Ruskej truce mjerinje, mjerí-njenje so dale k wjeczoru rosćerjo, psches Pólsku hacź do ranšcheje Němšeje pschima.

Němski šwoukowny minister dr. Stresemann je genera-luemu sekretarej Swjatka Ludow, sirej Ericej Drummon-dej, namjetnył, so bh so pschedbydstwo za dezemberske po-sedźenje Rady Swjatka Ludow belgiskemu sastupjerjej Vanderveldje a sa měrske posedźenje němskemu sastupje-rjej dowěrilo.

*

S Lichtenburgskeje thlostarnje pola Torgawy je wu-torn wjeczor schešć straschnych jatych cźekło. Dwěju z nich su na cźaš žiwjenja sahađźeni, druhi k thlostarni hacź do 10 lět. Tjoch stóstnikow su sašo popadli. Druhi-sjo so w Annabergskim lěsu khowaju.

*

Pósiske lětadło, mjes Winom a Mnichowom lětaze, je nad Hausruckskim lěsom w Awstriskej z wyšokosće 25 me-trow k semi padło. Lětadło, kotrejž pódła wjednika jeneho mužskeho a jenu knjeni žobu wjedźeshe, so zyle rosrasły. Wožoby w nim na šboje njesranjeni wostachu.

*

Wulkos jendźelskeho wuhla do wukraja tak dołho sakasany wostaje, doniž njebudże wuhlowa potrjeba w kraju spokojena. Na żelesnizach normalne symske cźahi sašo jěchaju sapoczmu.

*

Južnoslowjanski šwoukowny minister Ninczicź w druhej połojzy dezembra do Warschawy pschijědże.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerj w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Bra-zyncy. — Za nawěsćki O. Janak w Budyšinje.

Walter Rinnelt

wosobny frizěr za knjezow, knježny a knjenje

zhotowja wšě wlosowe dźěła. Najwjetši skład wšěch toilete-wych tworow, wotfihanje po wašanju bubiskim a pažskem (Bubi und Bagenköpfe).

Připrawienje towarstwow a dźiwadłowych, niewjesćin-skich kaž tež kwasnych frizurow.

Najpěšnišе a porjadne pesłu-žene

Wosebity dom cigarow a cigaretow

w Budyšinje na Kamjentnej hasy čo. 17

při hotelu „Krone".

Miele

die erfolgreichste Zentrifuge

eine bessere gibt es nicht.

Ehe Sie eine Zentrifuge kaufen, lassen Sie sich beim nächsten Händler die neuesten Modelle zei-gen und die ermässigten Preise nennen. Sie können wohl mehr Geld für eine Zentrifuge ausgeben, aber nie eine bessere kaufen.

Mielewerke A.G.

Gütersloh/Westfalen

Grösste Zentrifugenfabrik Deutschlands.

Plećne twory

klankacc a dźěćacc wozyčki

kupuje̊e najtuńšo a maće najwjetši wubjerk we wosebitem wobkhodze:

Paul Böger w Budyšinje

na Šulskej hasy 5.

Woheńwudźerżowace kachle

kachlowe roły, a kolenja, pjecaki, kotołske kachle, żelezne a měđźane kotoły, kałrězace mašiny, kuchinski grat, zacynkowane bowy, łopaće a widły poskića po wosebje tunich płaćiznach

Alfred Jannaš, żelezowa wikowańnja

w Budyšinje na Bismarkskej dróży 7. Telefon 3280.

Moritz Weiser

w Budyšinje na Žitnej hasy

Tapety za klankace jstwy.

Šitc jaki

nawoblečenja, wupjerki a cópłe spódaje šaty poskića najtuńšo

Marja Berger w Budyšinje

při Pětrowej cyrkwi čo. 2.

Vogtl. Gardiny

vitraže, kromki, wulki wubjerk jara tunjo **K. Erler w Budy-šinje** na Žitnych wikach 11.

Barchenty, kołowy płat, rólow. płachty, šćerouchi, štrykowanska a wušiw. wołma we wulkim wubjerku pola

W. Köhlerowej na Hłownem torhošći čo.9

Pjerjo za pucaki wot 1.95 hr. sem

Jurij Fuhrmann

w Budyšinje na hornčerjskej hasy čo. 10 poruča jadne kola, šijace mašiny, mandle a žlawki, Samena wuporjedź.

Ložowe šaty pisane a běłe najlópše wupjerki, wulki wu-bjerk — tunjo **K. Erler** w Budyšinje na Žitnych wikach 11

Běhaki su na předaj **w Cornem Hodlerju** č. 96.

Za dołh mojeho muża

Pawoła Šuški

ze Staroja Jasenc

wjacy njerukuju a prošu, jemu bjez pjenjez ničo wjacy podawaś.

Hańža Šuśoyna rodź. Lisnerec.

Prošu

čisło

2687

jeli maće mały nawěšk do „Serbskich Nowin".

Makulaturu

ma na předań

Smolerjec knihiélšćerńja

w Budyšinje!

Küchengarnituren **Jědźne a kofejowe servicy, myjne garnitury**

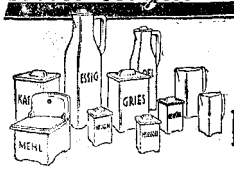

„krystall“

kaž tež wšitke darjeńki poruča we wulkim wubjerku

Hermann Gläsel w Budyšinje

Serbski Dom.

10%

tuńscho pschi nakupowanju ša hody.
Nětko hischcze najwjetschi wubjerk,
tohodla tež nětko najlěpšche kupowanje.

A. Kasper, Burglehn 11

w Budysinje.

Zakhowaj sebi swoje włosy!

Khorosće włosow wšěch družin, wupadanje włosow šuplana, lišawy, plěchi, wosebje wupadanje we kołojtych form. (alopeciareata) samo najćežše pady hoji hižo 20 lět s najwjetšim wuspěchom

Richard Hässler w Budyšinje

specialist za wothladanje włosow na Hornčeŕskej hasy 41.

Pósćelće hnydom wučes. włosy k darmotnemu přepyt.

Najjednoriše samolěkowanje.

Rěčne hodźiny: wšědnje wot rano 9 hodź. hač wječor w 9 hodź.

Runklicy a wowsne pluwy

předawa

Měšćanske hospodarske zarjadnistwo
w Budyšinje.

E. G. Rinke w Budyšinje
na Bohatej hasy 5.

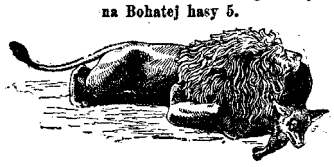

Bohaty wubjerk

pjelśćinow

klobukow a čapkow

po znatych tunich płaćiznach. Zhotowjenje też stajnje po wosebje tunich płaćiz., je-li so maćizna k tomu sobupřinjese.

Pycha za žony

Zhotowjenje a předźělanje somoćanych klobukow, kapow. — Stara přitrěba so předźěla.

Poskićam **fylcowe klobuki** garněrowane a też proste, kaž też tunje **róže k přitykanju.**

Johanna Heidig w Budyšinje
na Kěžorskej drózy 22, III. Zane klamy.

Wšě družiny

žiwych rybow
kaž też wšědnje čerstwe
mórske ryby
a
sušene ryby
poskića

Weberec rybowy dom

w Budyšinje
na Šulskej hasy. Telefon 2530

Reichel-esency

k samotnemu zhotowjenju wina

mydła-parfumy
wody k wupłokowan. huby
wody za włosy
zubne šćětki — česaki

Herman Schubert
Moltke-drogerija
w Budyšinje
na Moltkowej drózy čo. 6.
Telefon čo. 8756.

W Budyšinje, na Seminarskej hasy 8

Hudźba

Tunjo!
Wotpłaćenje dowolene!

- rěčadła
- płaty
- husle
- mandoliny
- gitary
- lutny
- cytary
- hudźbniny
- hudźbne dary

Hudźbny dom R. Siegemund
mějićel Korla Jan Guder

W Budyšinje, na Seminarskej hasy 8

Trjebane a nowe

meble

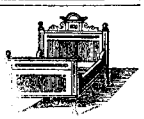

kaž też **wuhotowania stwow** poruča tunjo

Ernst Stelzig, na Hrodowskej hasy 4[1]
Podźělnje płaćić dowolam.

Železnicy — kolsy konje!

Hrajki

porclin • škleńcu

domjacu a hospodarsku potrěbu

praktiske hodowne dary poskića we wulkim wubjerku a po najtuńšich płaćiznach

Karl Barthel nasl.

mějićel Max Keidel w Budyšinje
na Znutŕkownej Lawskej hasy čo. 8

ziehlinowe kašćiki — klankace wozy

Kedźbu! Kedźbu!

Wobydlerjo w Klóštrskej wokolinje.

Klanki

— narunanja za klanki —

peruki we wulk. wubjerku. Wuporjedź. klankow a włosowej pychi. Bohaty skład **mydłow, parfúmow a toiletowych naprawow** pola

Heinrich Jupt, frizeur
w Kukowje — Pančicach.

Nawěštki přinjesu wužitk!

Thunigec

hodowna wustajeńca hrajkow

poskića najwjetši wubjerk wšěch nowosćow, dary za wulkich a małych po najtuńšich płaćiznach

klankace wozyčki **klanki** **klankacu nadobu**

železnicy

konjency **kolsykonje** **wozy**

překupske klamy **předawanske stejišća** **klankace jstwy** **klankace kuchinje**

wobrazowe knihi **towaršnostne hry** **pisma za młody lud**

džěćacu nadobu **rodlowanske sanki**

Mój wotdźěl za **porclin a škleńcy** poskića najwjetši wubjerk

Jeničća předawarnja statnych porclinowych manufakturow z Mišna

Gustav Thunig w Budyšinje

na Znutŕkownej Lawskej hasy 6

Najstaršl a najwjetši wobkhod hrajkow w měšće.

Česćeni knjenje a knježa!

By-li Wam dźensa na přikład sprawny kožuchař někajku pjelšćinu za dwójnu płaćiznu hódnosće poskića, tak byšće cyle z prawom kupˊ wotpokazali.

Dwěrljeće pak na tym, hač sebi roznošowař za swoje twory poměrne płaćizny žada, runjež njelěpje zawěšći, zo dyrbi twory dla někajkeho dźiwneho pada z přisadźenjom předawać, tak wobhonće so najprjedy w dowěrliwem wěcywustojnem wobkhodźe a njechaće-li sebi ześkodźić, tak dajće sebi też rozdźěl mało dobrych, lěpšich a najlěpšich kajkosćow pokazać a rozpowědać.

Podpisane firmy pokazuja rady w jich zajimje lěpšiny z praktiskimi přikładami jich wulki wubjerk pjelšćinowych kabatow a mantlow, pjelšćinowych kornarjow a pjelšćinowych klobukow, sportskich a wukhodźowanskich kožuchow atd. ale pak też wšelake njedostatki jenotliwych družinow kožow a radźa k Wašim lěpšemu, dokelž sebi praja, zo kupc, kotryž je rozjasnjeny, jenož rady zaso njepřińdźe, ale też přisłušnych a znatych sobupřinjese.

Wobkedźbujće też sćěhowace rozjasnjenja, kotrez budźa Wam wobdźělene firmy njesebićwje a bjez přezsudkow we Wašim zajimje na samsnem městnje tu podawać.

Pjelšćinowy dom Arthur Fiegel nasl., na Kěžorskej drózy 6
mějićel Paul Zimmer kožuchaŕski mišter

C. E. Rinke, kužuchaŕski mišter na Bohatej hasy 5

Richard Kneschke, kožuch. mišter na Lawsk. hrjebjach 8 III

Twjelki, trjenja, ruby na blida,
ruby na hosćenske blida, servlety,

běłe a pisane łožowešaty

łožowe plachty, łožowe přikrywy

Hilger **w Budyšinje** **jenož** na Seminarskej hasy **2**

K štriclam pječenju

wosebite poskićenje!

Margarina	57 „Lusacija-margarina“ dobra k pječenju		70
„Milchperle“	margarina, jadriwa a tučna		83
„Najlěpša“	„z klokom“ 1.— hr. margarina jenož za	punt	88
„Schmelz“	margarina, najlěpša k štriclam		95
Rama, Blauband, Holst. Sieg, swinjacy šmalc atd.	pječenju, tučniša hač butra		
kokosowy tuk	z ruk. čisty 65 wolij k pječenju		65
„ „	punt. tafle 70 lany wolij čerstwy		75
	howjazy łoj 67, tuk k pječenju		75

Margarinowy, tukowy, a wolijowy wosebity wobkhod

Theodor Schleinitz **na Zadnjej Bohatej hasy 9**
w Budyšinje

Přiloha k čisłu 280 **SERBSKE NOWINY** Stwórtk, 2. decembra, 1926

Z posedźenja Kamjenskeho wokrjesneho wubjerka.

Pónđźelu, 29. novembra wotmě wokrjesny wubjerk Kamjenskeho hamtskeho hejtmanstwa swoje posedźenje, kiž měsesche 25 wuradźowanskich pschedmjetow na dnjowym porjedźe stejo.

Najprjedy rosprawjesche knjes hamtski hejtman dr. Gievert wo domje sa puczowazych a orthopädiskeje šokolownje w Kinsbórtu a so šu šo wudawki 10 prozentow wyše stajike, hacž bě prjedy wuliczene. Wubjerk k powschitanju pschihłosowasche a pschijmoli też 4000 hriwnow sa wutwarjenje budlenja sa sarjadnika domu sa puczowazych s wunoschkow s nahódnoscheńskeho damka.

Liczba dźěłonjemějerjow wuczinjesche 1. novembra 1397 a 15. novembra hižom 1521. Byrnjež so też położenje Pokćuničanskeje a Wulko-Rędźańskeje tekstiloweje industrije trochu polepschiło, dyrbi pak šo sa symske měsazy tola s wjetschej bjesdźěłkosću liczicź. Kak wulke budźa wudawki sa podwjerjenje dźěłanjemějerjow, šo nětk hischcze dowidźeć njehodźi, dokelž je pschichod ujewěsty.

Rozbźělenje wotschkodźenjow sa schkody powodźenja je nětko pschewjedźene. Na schkodowarjow we wokrjesu je šo 46240 hriwnow podpjery wunkazało. Wot pschidźeleneje kreditoweje sumy wo 85173 hriwnow je šo dotal 66500 hriwnow wschitkoliko. K wotstronjenju schkodow na njeskatnach dróhach, puczach a rěkach, kiž šu s njemjedrom nastałe, je statne knježerstwo hischcze poslednje dny 4300 hriwnow pschisłomny sa wokrješ pschipokasało.

S kładźenjom elektriskeho šwětła a telefona do słužbneho twarjenja hamtskeho hejtmanstwa je šo nawjazy jstwom tudy wobschkodźiło. Tohodła bě wupor-jedźenje nusne.

So by šo sadźewało, so šo w pschichodźe małe chěže twarja, kiž šo do krajiny njehodźa, a so by šo wschelakora rjanosć Kamjenskeje wokoliny schorjała, wobsamtny wokrjesny wubjerk, so šmědźa šo twarske pschipomozy se sjawnych srědkow jenoż potom pschisłowolić, hdyž šo twarjenja tajke twarja, kajkeš šo do wšeho wobrasa hodźa. Wubjerk ma rušowanja nowotwarom w tymle nastupanju wuhowacź.

Wokrjesny wubjerk wobsamtny wo hoitwinskim dawkowym porjedźe, so w tuthwilu hischcze dodawk ke tutemu porjadej wudacź nochce.

Towarstwo domisnistkeje hospody w Kamjenzu je šo na wokrjesny wubjerk wobročiło, a jón prosyło, so by jemu k wotpłaćenju dołha, kiž je w hospodze nastał, pschinomos pschiwolił, dokelž su zběrki jenoš šnadne wunoschki mě ke. Wokrjesny wubjerk pschiwoli towarstwu hospody 400 hriwnow pod wumělenjom, so Kamjenska měschćanska rada šteršinu pschiwolenych pjenjes pschewoisje.

Po někotrych dalschich dypkach jednasche wokrjesny wubjerk dale wo pschinomozach k twarjenju puczow. Wokrjesny rěd (Bezirksstag) je sa statnych srědkow sa lěto 1926 hischcze 37414 hriwnow pschipomozy k rozdźělenju na gmejny pschiwokasane dostał. 53 gmejnow Kamjenskeho hamtskeho heitmanstwa dyrbi pschinomoz dostacź.

Je šo jako nusne wupokasało, so šo w pschichodźe też pschinomozy k wuworjedźenju starych bydlenjow pschiwoli. Tele pschipomozy na wokrj. swj. dyrbja šo se swojeho podźěła nahódnoscheńskeho dawka bracź. Tole pschinomozny móža šo jenoš na tajke stare bydlenja pschiwolicź, hdźež wobsedźer khěže sam telko srědkow nima so by je swuworjedźić mohł, a na kotrež też dla nětcźischich twarskich wobsteinoscow hypotheki s privatneje ruki abo na druhe waschnje sćežka dostanje. Dale móže šo jenoš na bydlenja dźiwacź, kiž šu se strachom sa wobydlerjow a hdźež dyrbiała stónczenje amejna sapschimnocź. Wokrjesny wubjerk da hamtskemu hejtmanstwu pokmocź, so móže s nahódnoscheńskeho dawka 30000 hriwnow sa wupowěđenje starych bydlenjow pschiwolicź. Jenotliwa pschipomoz pak njesmě 3000 hriwnow pschekročicź a ma ko jenoš jako pożćonka pod snatymi wuměnjenjemi wobhladowacź.

Dźeźdźanska měschćanska rada je dweju sastupjerjow wothładanje thorych do Jěžowa k wobhladanju tamnischeho wokrjesneho wustawa pósłała. Monaj stej šo jara spokojenaj wróćiłoj. Město Dźeźdźany chce na to 30 thornych a bědnych wobzowom do Jěžowskeho wustawa pschepokasacź.

Wschedźbuda na kónzu posedźenja hischcze wo wunoschkach gmejnskich wólbow 14. novembra rosprawjesche. Se 113 gmejnow je šo jenoš w 35 gmejnach woliko (*pornjo 48 w lěcze 1923*) wolikow, mjes tym so šo we sbytnych gmejnach na jenotny namjet sjednachu.

Lipsčanscy kriminalni zastojnicy a internacionalni dypzačni paduši hromadźe pred sudom.

Po tśinjonskej pschestawzy šo šud sašo seidźe, so by w pschestajschenju srědkow pokročował. 10 dnjow je prozeß hižo trał, nětko dźe šo kónzej bliźi. So su policajscy sastojnicy s paduchami pschesjedni byli, je hižo dospołnje dopokasane. Sajim pschipoćuchańskwa na tutom prozeßu je dale jara wulki. Ssudnistka sala je hacź na pośledne mětno wobsadźena.

Prěni pad, wo kotrymž šo na 11. prozeßowym dnju jednasche, sta šo 16. dezembra 1924 na hłownym póstskim hamcze. Tam nasta nadobo psched jenym pschedawanskim wokuom cźischczenza, pschi kotrejž šo pschekupej Lachmundej 1000 hriwnow pokradny. Podhladny, so je pjenjesy kradnył, bě elegantnje sdrasćeny młody muzyk. Sswědk Lachmund měni, so je to Eisekowicz był. Rouvel, kotrež měsesche należnosći pschepytacź, je potom rosschěrnu rosprawu napisał a Eisekowicza sašo puschćił.

Potom pschińdźe rěcź na parlowu jehłu, kotruž běchu pola Rouvela w pisanskim blidźe namakali. S tutej jehłu pak je to zyle spodźiwna wěc. We běhu śudnistkeho jednanja bě 76lětny wobsedźer parlowinoweje fabriki Nikolai s Adorfa w nowinach cźitał, so je šo we Rouvelowym wobsedźerstwje też parlowa jehła namakała. Po wopytanju jehły mysleschе sebi Nikolai, so je to jeho. Tak pschińdźe do Lipska, wopisa jehłu dokładnje a pschedpołoži też fotografiju, kotruž bě pschedy słotowicź dał. 23. haprleje 1924 bě šo jemu jehła na puczu s Adorfa do Lipska kradnyła. Mjes wschelakimi dohjeńkami, kotrež běchu w Rouvelowym bydlenju cźakali, spóźna Nikolai na prěnje pohladnjenje swoju jehłu sazy. Kaž Nikolai psched śudom wobtrucźa, pokhadźa parla w jehli s Merikanskeho saliwa. Hdyž bě wot tam w lěcze 1878 pożytku s parlowinu (Perlmutter) dóstał. Bęsche parla w jenej schkorpawje sarośćenu namakał. Nikolai prajesche, so drje parla, schtoż wulkosćej a tyž nastupa, šwojeho runjeźa na šwěcze nima. Jedna Drježdźanska firma je tehdom parlu s wěnzom, se 14 brillantow wobstejazym, wobdała. Sswědk prajesche, so je parla tehdom 670 hriwnow hódna była. Też juweliér Pohl, kotryž šo jako wězywustojny šćitschi, wuprai, so je parla zyle wurjadny exemplar a so tajka jenoš srědka do wobkhada pschińdźe, tak so je ju Rouvel ześěža kupicź mohł. Pschedźenda prascha šo na to Rouvela, hacź šo njecha nětko wulnasć, so jehłu kupił njeje, ale so je ju wot paduchow dóstał. Rouvel pak wostanje pschi tom, so je jehłu wokoło 1920 kupił, a so je ju 1923 hižo nośył.

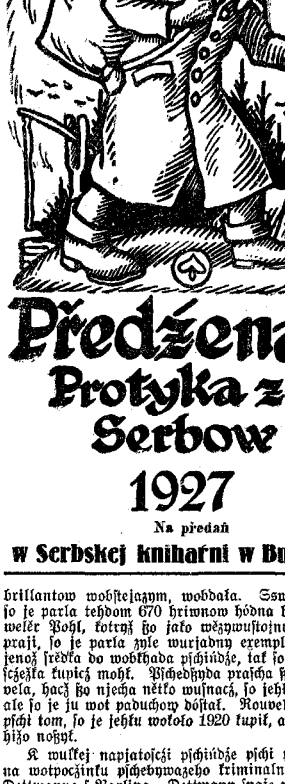

Předźenak
Protyka za Serbow
1927

Na předań

w Serbskej kniharni w Budyšinje.

K wulkej napjatosći pschińdźe pschi pschešłyschenju na wotpocźinku pschebywazeho kriminalneho sastojnika Dettmanna s Barlina. Dettmann snaje paducha Rubina a je jeho w jenej priedawschej Barlinskej paduschnej należnosći sajak. Tehdom bě w garderobje Barlinskeho hosćenza „Libelle“ cźischczenza nastałe. Dettmann wuhlada Rubina na jemi kleczo a saja jeho, jako runje lisownju „cźehnjesche“. W pschešłyschowanju je Rubin němskich sastojnikow tak hanił, so je jeden straźnikschtr je śuczowanskej ruczjnej granatu do njeho da. Rubina puschćicźu tehdy sašo, hdyž bęsche wěstu sumu pjenjes sasajał. Statnemu rěcźnikej na to pišasche: „Pjenjesy mójecze na pschepicźze wuzicź!“ Dettmann prajł dale, so je potom złykschał, so ju Rubina w Barlju na tši lěta do khłostarnje tyłki. Na to jemu Rubin wotmołwi: „Njepowědacze tola, Was šu wot policije wuhnali.“ A hdyž cźe Dettmann nješchto wotmołwicź, wotrěsnje jemu Rubin słowo: „Bratśe, ty by šo wohanbił pschi tutej wězy.“ Hdyž jemu na to pschedźenda porokuje, so nima psched śudom šwědka „ty“ mjenowacź, šawoła wobstorjeny wótśe do sale: „Wón je wot mojich pjenjes žrał; cźohodła njedyrbjał jemu dźenża „ty“ rěkacź.“ Pschedźenda hrosy na to Rubinej, so jeho pokhłosta, jeli so pschistojnje njesadźerži. Na to wotmołwi wobstorjeny: „Knjes śudnik, byschcze Wy na mojim měsće stał, byschcze jemu mjes wocźi plunył.“

Połmorwy sastitowar namjetuje na to, so by šo pschedstajenu puschćeneho Dettmana wo tom pschešłyschał, cźohodła šu jeho na wotpocźink pósłali.

Pschešłyschenje pschepytowaneho śudnika.

Sajimawy rozhlad, kak šu paduschi a sastojnizy hromadźe dźěłali, postiscza pschešłyschenje pschepytowaneho śudnika dr. Richtera, kiž mjes druhim takle wupraja: Hdyž bě šo s Hamburga na wobleinoscze w Lipsku kedźbne cźinił, bu Rouvel wobkedźbowany a stónczenje zyle šmadneje wažki dla sajaty. Jenoš pschi sapocźatku prjedsche, potom pak so wusna a winowaische też tych druhich sastojnikow. Se sajatych je Grimm najprjedy pschepytowanjeho śudnika wo rosmołwu prosył. Je zyle poraženy był a šo wulnał, so je nawjednik paduchow Diamant jeho po dołhim napominanju pohnuł, so je s paduchami šo nałabźowacź počał. 1923 je potom też Rouvel šo pschisajmknył.

Wot jenotliwych wobstorjenych wupraji šo zschepytowanjeni śudnik dr. Richter takle: Rouvel pchetrjechi buchownje swojich towarschow. Wón žada šebi wjazu wot žiwjenja, hacź jeho dochody to dowoluja. Wot stejnischcza swojich towarschow mózachu jeho zaso lažowiteho wobhladowacź. Pschi jeho sajeczu namakachu dewisy a nalutowanske knjatki pola njeho, kotrež šu wěso i inflaziju wjele swojeje hódnosche zhubyłe. Schäffer je bjestharalniny cźłowjek, Kuhla jara mało šobustójkomny, najeschi je wschěch pak je Grandka, kiž je wot wscheho wusnacź. S druhich wobstorjenych mjenuje dr. Richter Eisekowicza jako najwuznamjenischeho paduha. Se swojimi towarschemi w jatbje žebi n. psch. wuczini, so chze jim jich cźiżu pokradnyć, tak so nicźo njepytnu. A to je też sta. Beckermeister je wołebje Rouvela a Schäffera winował. Rouvel je stajnje na hłownym dwórnischczu w Lipsku wokołobéhał a hdyž je dypjacźeho paducha wuhladał, je jemu pschikwokał: Blutwurst. To bęsche šnamjenje, so dyrbja paduschi kradnyć. —

Juwelowy rubježnik Spruch pred sudom.

Wot wjele lět žem nje žadyn prozeß w Moabitskim kriminalnym śudnistwje telko sajima pola naschcherschene sjawnosće namakał, kaž juwelowe rubježnistwo 29lětneho dla paduschtwa a kurwownistwa hižo pokhłostaneho witkowarja Jana Sprucha. Hižo w labich hodźinach cźakachu psched durjemi stareho śudnistwa ludźo we wulkich rjadach, hacźrunjež dyrbjesche šo hakle w 10 hodźinach pośedźenje sapocźeć.

Spruch je wobstorjenu dla cźežkeho paduschtwa, wujedźenja pod hroženjom je pschitomnym strachom sa žiwjenje. Pawoła Gerlacha, kotryž je je Spruchom hromadźe nadpad skućił, njejsu hischcze sajeli. Wobstorjenaj staj dale Spruchowa žona, 31lětna Charlotta Spruchez, a 21lětna filmowa statistka Elsa Ringhausenez. Wobej so winujetej, so stej kradnjene juwele pschethowałej. We wobstorjenym wopjerju šo dale praji, so je šo Spruch hižo prjedy raz we Wróćiławju s wotpohladom nośył, wulke juwelowe rubježnistwo skućił. Jako pschikład je jemu skućił wulki nadpad na juwelowu firmu Frey we Wróćiławju w lěcze 1921. Spruch je tutón rubježny nadpad pschezy jara wobdźiwał a je wobsamknył, so chze hischcze khroblischi kusk dokonjecź. Jako dalschi motiw juweloweho rubježnistwa w Tauentzinskej dróhy mjenuja šo potom thudobne poměry w Spruchez swójbje. Statne rěcźnistwo je dźiwko Sprucha najprjedy dla pospytaneho mordarstwa wobskorźicź, schtoż šo je khłostarnju na cźaš žiwjenja khłosta. Tola je stónczenje Spruchez, kiž je pola wojakow jara dobry tśěł był, wěriło, so njeje wotpohlad měł, wobsedźerja wobkhoda w Tauentzinskej dróhy morich. Hdy by to chcył, by jeho zyle wěscze trjechił. Tak Spruch wěscze hischcze zyle derje w tutom prozeßu woteńdże.

S pohibami dźiwadlnika, kiž je šebi swojeje wažneje róle wědomy, je Spruch na wobstorźbnu šawku za pożdnjink. Sa njeho je śudnisće jednanje ležnom wiazy, hacź stónczenje dźiwadłoweho krucha, w kotrymž je hłownu rólu hrał. A to je jara nesimpathiske na tutym cźłowjeku. — Zyle hinak jeho žona Charlotta, je wurudźenym mjeswocźom; wona sacźuwa drje hańbu, kotraž leźi w kóždym prozeßu. Hacź też snutskownjeł Tśerja wobstorźena, Elsa Ringhausenez, rjana a elegantna, cźini tak, kaž ju zyła rěcź nicźo starała njeby.

Spruch powěda najprjedy se swojeho žiwjenja. Jeho rěcź je njerjana, žkowa po jemu w schiji daja. — Je ś Hornjoschlesiskeje. W Tornowizach a Königsbérce je do schule khodźił. Ważnu rólu w žiwjenju wobstorźeneho je hrała należnosć, kotraž nastupa wulke herbstwo, na 180 milijonow dollarow wuczinjaze. Macź wobstorźeneho rodźena Springerez je pječa potomka schwedskeho ministra Christostera Springera, kotryž je w 17. lětstotku žiwy był. Jeje šwójba je lěta dołho na tuto wulke herbstwo wojowała a dźěći wotcźahnychu šo w myślach, so budźa jónu jara bohaceji ludźo. Po wójnje pak pišaschе jendźelski advokat, so drje budźa hischcze jara dołho cźakacź móz na herbstwo. Spruch, kiž je ważnu rólu w Kattowicźskim šćěsku pschećiwo franzowskej wobšadzy hrał, je hižo wjazy króć žlubjeny był. Jena ś jeho wjeselstwow je prośtitutka Hana se Wroblewski, snata je pschedźiwišnow prozeßa pod mjenom Sonja. Druhej njewésće, wětrej Dorje, je Spruch w mérzu tutoho lěta lišt je swojej krwju pišał. — Snamjo to jeho pschejatośće. — W Barlinje je Spruch potom do rukow škażenych ludźi pschišoł.

We rubježnym nadpadze w Tauentzinkej drózy Spruch praji, so njeje **chyl dźěše jako njenahladnu, njetuatu człowek žiwy był.** **Ze žrěbi chcył kšawne mjeno bohaci, zmy kwět je dyrbjał na njeho hladacz.** We Minowym dźiwadle, hdźež je amerikanki sensazijski film widźał, je jemu mnoh na nadpad pschichla. Potom je khonił, so budźe w Barlinje internacionalna policajska wustajeńca. **Tu dyrbjesche so něschto stacz, so Barlin na khowje stawa.**

Chanch sbohatnicz, Spruch dale powěda, a kšawne mjeno žrěbi dobyczk. Hdy bu so wěz poradźiła, hnch najprjedy policiju wósom dniow k norje mět. Hdyž bychu mje potom sajeli, bych prajił, moji knjeza, sym swjasany na pschisahu. Ssym nadpad w nadawku wuskeho knježeńtwoweho sastojnika wumjedł, kotryž je chcył policiju pruhować. To běše mój plan.

Spruch powěda dale, so staj I „Gerlachom" pjatk wobsamknyłoj, do juwelowego wobkhoda Marotti a Freinek na Tauentzinkej drózy so dobyczk. Znitu nóz staj potom w khłódnizy jeho starschetju pschebuwakoj, sumu mrěžo a hłód tradźo. „Keli so wěz poradźika njeby, chanch wumrěcz I juwelemi w ruzy, chanch so sa'ńelicz, ale wschitkan ludźo dorbjachu to widźecz." Spruch rysuje nětko, kak je nadpad wumjedł, a pokasuje pschi dom na tašu, hdźež je rjane juwelowych klamow namolowany: „Tu pschi pschedawankim błidźe šedźesche mkodn człowiek, kiž hnndom ruan dběnu. Hdyž na njeho sawołach. Potom pschindże wjednik wobkhoda se sady, tomu sym hischcze ruzy horje storhnył, potom smm do dźeri tšelik. Nětko dźeri mysłach: wěz ko tola nieporadźi, wostaj pienjesy leżo. Ale tu skočich hižo do wukładneho wokna a brahach, schtoż mójach dobrabacz. Wonka na dróży wokachu ludźo. Potom sapalich rosbuchadło. Mulki wrjeskot! Ja won. A wschitzy sa mnu! Sadżerżeče jeho. Ja dale prěti a podlu po dróży. Gerlach pschezy sa mnu. Dyrbju so pschedobyczź! Nuts do tupneho domu. Hotowo! No sthodże horje. Sažu dele. Tu žu durje, nuts! Lumpowa komorka. Durje so samknu. Namakam bórsy druhe durje. Mój I nimi won, dele na dwór. Psches murju na Pažaučku dróhu. Potom wróčo na Tauentzinstu dróhu. A tu stejachu hižo ludźo kaj murje. Pschezy wjazy awtow I policiju pschikhadżeše. Ssmój pschihladowakoj, kak je rosheńenjeńcz stajnie pschiběrała a słónczńje smój pomału dale skkoj a žrěbi hischcze wuczinikoj, hdźe so wjecžor sažy trjechimoj.

Kaž Spruch podawk rysuje, je widźecz, so ma wulke wjeselo na swojej poładcznej khawie. To je snamjo jeho buchowneje khabosće. Kóždy stóttnik spyta psched ńudom na nětaike waschnie kacźišchcz cźinicz. Jednn je roskaty, druhi sažakty. Spruch pak ko thwali. Sejimawe je, kak swoje sajecze we Wróžkamju rysuje; tam jeho mjenujan lepichu, jako chazyše kradnjeny pierschčežeń pschedacz: „Wolizajsay saitoniay pschimnnchu mje wot sady. A ja sapočach ko šmjecz: „Cźłowjecze, nětko budźesch šlawny! A tu wuhladach też hižo znkn film psched wočomaj. A potom sym polizistam baiku wo Semje tak wjele powěbał, so běch ma knacź a ma wschio wěrjachu," — Jenoż so by swoju macź schkitał, je posdźišcho wěrnosć wusnał. To je jeho njelbože bylo, kaž praji.

Też Spruchowa žotra Charlotta, druha wobsłorżena njeje tak njewinowata, kaž to wobkrucza. Hdyž jeje bratr so le swojimi „kukkami" thwali, so wona šmjeje. Nieżasudźi jeho, ale pschihłokuje jemu šnuiskownje. So je bratrej pomhała, juwele w lěku sabrichała, je drje tohodła cźinika, dokelž so nadźijesche, so budźe bohata, hdyž policija podarmo za rubježnikom hledźesche.

Hinak tsecza wobsłorżena, filmowa statistka Elsa Ringhausenez. Małe nježne stworjenčko, ptaczk, kiž spewa, hdyž jemu krjódki brjebich. Wona trjechi wjecžor po nadpadże Sprucha w garderobje jeneje korczmy. — „Prajesche, so jeho htowa boli, dokelž je swojej prěnjej njeměšu so rosdwójił," tak powěda wobsłorżena. „Prajesche dale: Je-li se mnu bjeżadujesch, chzu cźi nješchto rjane daricź."

Spruch dari Ringhausenej podźišcho rjanu debjenku. Pschedbydła k wobsłorżenej: Runje wy jako hrajerka a rejowarka byschcze tola widźecz dyrbjała, so je debjenka prawa!

Hacź mójeschе holza to woprawdźe spósnacź? We swěcze niewěrnosće, w kotrymž so hibasche, bywa też wórne samo cźasto njemérne. Bjes toho, so by to cźinka, je drje so I wošudom juwelowego rubježnika Sprucha swjasała.

Spruch bu k schešcej létam a dwěmaj měsazomaj khłostarnje sasudżeny.

Statny rěcznik namjetowasche pschecźiwo Spruchej 8 lět a 3 měsazy khłostarnje dla cźeškeho rubježnistwa, pschecźiwo Charlocze Spruchez dla pschekhowania 5 měsazow sjastwa a pschecźiwo Ringhausenej tři měsazy sjastwa. Po krótkim wuradźenju wupraji sud sčežowazy wuzud:

Jan Spruch sasudźi so dla cźeškeho rubježnistwa a nuczenja k schešcej létam a dwěmaj měsazomaj khłostarnje; cźelne prawa so jemu na pjeć lět wotrjeknu. Dale so psched policajsti dohlad klaji: Charlotta Spruchez pak dla pschekhowanja k pjeć měsazam sjastwa a Elsa Ringhausenej tohorunja dla pschekhowanja k tšom měsazam sjastwa. — Tak je też tuta należnosć, kotraž je telko harn nacźinika, se świeta. Bórsy nichtó wiaan wo tom njeměšu. Jenoż wobdźelenym wostanje podawk na cźaš žiwjenja na cźoło, pschiwusnym pak do wutrobu napisany.

Hospodarski rozhlad.

Schtwórtk, 2. dezembra 1926.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4 20	100 pólsk. markow	—
jendželski punt .	20 372	100 šakosl. krónow	12,488
100 šwajc. frankow	81,04	100 franc frankow	15 45

Berlinska burša mějeschе wczera jara měrny wobkhad. Kursy efektow so sašo kšrje sesyntjnowachu.

Produktowe wiki běchu wczera mjenje swjeselowaze. Khlěbowe žito chanšche dele bicź. Pschenza też 5 pj. po zentnarju pschikhadźi. Druhe druźiny žita k nuły swrot; botalne placźiny sathowachu. Wczera placźeschе zentnarjo

w Berlinje:

pschenzy 13,40—13,50 hr., rožki 11.30 hacź 11,55 hr., nalétnjeho je'nienja 10,75 hr. hacź 12,25 hr., naiymjekho 9,50—10.15 hr., wowša 8,70—9,25 hr.,

w termijnowym wikowanju

sa dezember: pschenzy 14.40 hr., rožki 12.10—12,12½ hr., wowša 9 80 hr.,

so měrz: pschenzy 14,27½ hr., rožki 12,23¾ hacź 12,25 hr., wowša 10,20 št. hriwnow,

sa mej u: pschenzy 14,22½ hr., rožki pak 12,33½ hacź 12,35 hriwnow.

Swinjaze wiki wczera rjedu w Berlinje
(Magerviehhof-Friedrichsfelde.)

Pschihnali běchu 417 běhakow a 717 proßatow. Te placźachu

běhaki:

wulke	70—85 hr.
hrěnje	50—70 hr.
małe	30—50 hr.

proßata:

wulke	22—28 hr.
hrěnje	16,50—22 hr

Někotre placźiny Drjezdźanskich wikow
(Marktpreise).

Huzy 1,10—1,20 hr., kacźki 1,40—1,80 hr. a kury 1,30—1,70 hr., młode 1,60—2 hr., holbje 0.50—1.30 hr., kurpy 1,30 hr., kmy 2,40 hr., rački 10—60 pj. a schežuki 1,40 hr., jabłuka 9—60 pj., gruschowy 25— 40 pj., žołtej kcźeśk 15—25 pj., brunšuizy 50—55 pj., wolske worjechi 65—100 pj., běrny punt 6—7 pj., zentnar 5,50—6,20 hr., zyhła 10—15 pj., tomaty 40—1 hr. a karoty 10—12 pj., kak kwětkowity kol pj. hacź 1,00 hr., cźerwjeny 8—10 pj., běły 6—8 pj., kolrabi 5—25 pj., zěbina łoboda (Spinat)) 10—20 pj., trěi 0.80—1 hr., selerij 5—40 pj., cźerwjena rěpa 15 pj., kišały kak 13 pj., młokarńska butra 2—2,20 hr., burša butra 1,90 hacź 2,30 hr., dobre mloko 31 pj., twaroh 25 pj hacź 35 pj., jeja 15—18 pj., muka wucźah 31—32 pi., najlepscha 31—35 pj.

Na pschedaż.

Runklza po zyłych wosach w Budyschinje, Mušakowska dróha 13 belka.

Krowa młoda, žylna, wyšokošuczelna, podšobna, Rota w Raschowje.

Krowa k rěju w Kišlizach 26.

Koło, nimale nowe, w Budyschinje, Mužakowska dr. 4.

Motorske koło. Hullisch w Budyschinje, Schulerika haša 6.

Konjej hrěnjoštknjej, dobrej, w Kalbizach cźo. 5.

Sěno, 15 zent., w Haschtrowje 208 b.

Sofa plischowy, w Kamjenzu, Polnózna haša 55 belka.

Běhakaj, Zjypak w Góidše pola Hródka.

Kožuch, nowy, 35 hr., Thomassen w Hródku, Hórska haša 2 I

Sco pytaja.

Holza do domu, starscha 18 lět, Körnerka w „Biskopizach, Budyschska dróha 41.

Pohonez, knjezi dwór we Luwoczizach. — Schimenz, Puntpe pola Hródka.

Sdundźizy na pschedawanje, pjatk, 3. dezembra 1926:

w Biskopizach na ńudnistwje dop. w 10 hodź.: dźěry wiercźaza maschina, drjewowa tšeschka sa cźežiły automobil, 5 garniturow sa wotkładanje nahełowz; dopołdnja w 9 hodź. — kupzy seidu so w korczmje „Zum neuen Anbau" — khežka transformatorow se pschipravu sa elektrisku móz a šwětło;

we Wjasowzu pop. w 4 hodź. — kupzy seidu so w Bechtholdez kosejowni — pnjenieńy kamor, komoda;

Sobotu, 4. dezembra 1926:

w Budyschinje na ńudnistwje dop. w 10 hodź. tkaniny na drasty, bluzy, podschcze, wolnjane muzelziny, žida, (kiž so płokacź hodźi), creppy, cheviot, alpaka frojej, popeliny, serže, eotieny a wschelake sportske khabaty,

w jamje Erika pola Wojerez dop. w 11 hodź.: bźěła meblow, wulka palma, 3 jstwinske ježle, wischnjowy lawrjenz, 3 kamilki, drazeni, hušczeži a 8 kokoschow

Kupzy seidu so w kantinje.

Škrowe depeše.

Barlinske produktowe wiki, dźenża dop. ¾11 hodź.: Pschenza a rožka stej nimale žadnej a placźiny kruczijsche. Tendenza kruczijscha.

Dop. ¾12 hodź.: Kaž psched hodźinu.

Placźiny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg hewa 100 kg. placźizna po złotej hriwnje.

	1. 12	30. 11.		1. 12.	30. 11.
Płanca	268-271	268-272	bury	21-22,00	21-22,0
rožka	226-231	226 231	woka	22-24,00	22 24,0
nal. ječmjeń	215-245	215-245	módre lupiny	14-15,00	14-15,00
nas. ječmjeń	190 2 3	190 208	žołte lupiny	15-15 50	14-15,50
wows	174-185	174-185	seradella	21-22,50	21-24 00
kukurica	195-199	195-199	raps. wosušk	16,2	16,0
pšenič. muka	35-38,25	35-38,25	lany wosušk.	21-21,20	20-21,50
rjana muka	32-34,00	32-34,0	pooh. melasa	—	—
..k wotruby	12 50	12,25	běrnj. kruški	26 26,40	25-26,25
rjane „	12 00	12 25	syno, 50 kg	2,85-3,45	3,10-3,60
raps	—	—	rjana słoma	1,75-2,05	1,15-1 50
lane symje	—	—	pšenična „	1,00-1,35	1,00-1 3
hróch	32-35,0	32-35,0	wowsna „	0,95-1,25	0,90-1,20
pjeluški	20-22,00	20-22,00	ječna „	0,95-1,25	1,15-1,02

Płacźizny rěznego skotu na Barlinskich skótnych wikach.

1. decembra 1926. Płacźizny po centn. a zl. hriwnach.

Skótne družiny a woznamjenjenje.

Woły: 245.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rězneje hódnosće hač do 6 lět	58—60
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene . . .	54—56
Mjenje wukormjene młode, derje pjecowane starše . .	47—50
Mjenje pjecowane wšěch starobow	—

Byki 379.

Połnomjasne, wurosćene, najwjetšeje rězneje hódnosće .	55—56
Połnomjasne, młódše	52—54
Mjenje wukormjene młódše a derje pjecowane starše .	48—50
Špatne	45—47

Jałojcy a krowy: 379.

Połnomjasne, wukormjene krowy najwjetšeje rězneje hódnosće	47—50
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rězneje hódnosće hač do 7 lět	37—45
Starše wukormjene krowy a derje wuwite młódše krowy a jałojcy	27—34
Derje pjecowane krowy a mjenje pjecowane jałojcy .	20—24
Mjenje a špatnje pjecowane	—

Cźelata: 2287.

Najlepše wukormjene	78—80
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca	55—75
Špatne.	43—52

Wowcy: 3594.

Młódše a starše wukormjene (2 družina)	42—48
Starše wukormjene (3.)	36—40
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (4.)	30—33

Swinje: 9732.

Połnomjasne, wosebitych rasow a jich křižanjow, hač do 1½ lět stare	79
Wukormjene	77—78
Mjasne	76—77
Špatne	73—75
Rancy a kundroxy	66—68

Towarstwowski powěstnik.

Drježdźany. Serb. tow. „Čornobóh". Wšěm sobustawam k wědźenju, zo so pschi. njedźelu, 2. adventa, w „křižnej cyrkwi" serbska Boża służba wotměje. Knjez farař Domaška budźe předowaś. Přiwjedźe wšěch wam znatych serbskich přećelow sobu. Wšitcy so wutr. přeporošuja. Předs.

Haslow. Kołojeźdne tow. „Błysk" změjе pschich. njedźelu, 5. dec., wječor we 8 hodź. w Haslowje swoju 4. hłownu zhromadźiznu. Dnjowy porad: Nowowólby, program na nowe lěto, namjety. — Njech wšitcy wěsće přińdu. Předsyda.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica" změjе njedźelu (5. 12.) popołd. w 5 hodź. swoju měsačnu zhromadźiznu w Henzlec hosćencu. Swětłowobrazy budźeja so pokazowaś. Dowěrnicy maju wšěm sobustawam to wozjewić. Hosćo su nam lubje witani. Wo bohaty wopyt prosy předsydstwo.

Khróšćicy. Přichodnu njedźelu, 5. decembra, popołd. ¾4 hodź. chcemy pola Wjeńkec towarstwo „Serbosław" zaso k nowemu žiwjenju zbudźiś. Na tutu ważnu zhromadźiznu so wšě prjedawše sobustawy wutrobnje přeporošuja.

Małešecy. „Jedn. Sokoł" změjе njedźelu, 5. decbra., pop. ½3 hodź. generalnu zhromadźiznu pola Zendźic. Kóždy sobustaw dyrbi přitomny być. Namjety maju so hač do njedźele, 28. novembra, pola bratra Sykory ertnje abo pisomnje zapodaś. Wječor je na sali wjesola zabawa z rejemi. Starosta.

Njebjelčicy. „Jedn. Sokoł" ma kóždy pjatk wječor we 8 hodź. zwučowanje w korčmje. Kóždy serbskí młodźenc sluša do Sokoła! Načoln.

Njeswačidło. Serb. tow. „Jutrnica" změjе přichodnu njedźelu popołdnju ½4 hodź. swoje měsačne posedźenje w „knježim hosćencu". Přednošk je přilubjeny. We bohaty wopyt prosy předs.

Pančicy. „Lipa Serbska" změjе pónježelu, 6. hodownika, ważne posedźenje dla přichodneho koncerta, na kotrež su też pasivne sobustawy k wuradźowanju přeprošeni. Z dobom je też pruha (mužske hłosy). Štóž njepřińdźe, njemóže při koncerće sobuskutkowaś. — Zhromadźizna je pola Sołcic we Wotrowje. Započatk we wosmich.

Dirigent.

Pančicy. „Jedn. Sokoł" změjе pjatk wječor we wosmich zwučowanje a nuzny zhromadźiznu we Worklecach. Přińdźe wšitcy! Starosta.

Radwoř. „Serb. Rat. Dorost za Radwoř a okolinu" změjе přich. njedźelu, 5. dec., popołd. z dypkom 4 hodź. pola Šmidtkec zhromadźiznu z přednoškom: „Złota Praha." Wšitkich towaršow wočakuje

předsyda.

Wotrow. Naša „Jedn. Sokoł" změjе štwórtk, 2. hod, we 8 hodź. w korčmje generalnu zhromadźiznu. Porjad: Rozprawa, wólby, přijimanje nowych sobustawow. Sobustawy maja krutu winowatosć, zo do zhromadźizny přińdu. Też dobri přećelo Sokolstwa su nam witani. Starosta.

Wubjerk Zwjazka Serb. Rat. Dorosta změjе přich. njedźelu, 5. dec., popołd. w 5 hodź., posedźenje pola Natuša w Khróšćicach. Předsyda.

Swójbne powěsće.

Swěrowanaj: Max Flechner I Hilžbjetu rodź. Pawlikez w Nowej Wjsy pola Mitowa.

Semrěli: Arnošt Libich, wumělnak w Hodźiju, 79 lět. — Arnošt Hendrich Hermann Melchior, železniski wyschschi rjadowar na wotp. w Lubiju. — Frizo Hochaufowa, rodź. Weidnerez, w jamje Erika, 24 lět. Richard Altmann, hojcźenjaŕ w Ništej, 64 lět. — Samuel Becker, kubłowy sarjadnik na wotp. w Ništej, 83 lět.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

+S. K.e płaća měsačnje we wudawarni 90 sł. pj., na pósće a pola dowěrańkow 1,30 sł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 10 sł. pj. Wudawa a dźiśi Smolerjec knihićišćerńja, zapdr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobśežnje so stajace nawěški a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy u n rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifu. u u

Čisło (Nr.) 281 | **Budyšin — pjatk, 3. decembra 1926 — Bautzen** | **Lětnik 85**

Přećeljo łužiskich Serbow w němskim sejmje

W němskim sejmje žu schwórik wo pjenjeżnym podpjerańju Němcowstwa w ranšchupruškich stronach jednali. Wjele milijonow hriwnow je žo za to pśischiwoliło. Němcy, kótrymž twórjenje žerbšeje rěcže we Łužicy pśischepomału dóše, žu tule składnosć wuzijo namjetowali, so bychu žo też někotre milijony za špěchnische wutwórjenje žerbšeje rěcže we Łužicy pśischiwolile. A schtó je žadanje tychle Sserbowžrazkow fastupował? Sstadź němskonazionalni, němšzy ludowzy abo němska ludowa strona? Nè! Schtóž tak myšli, žo myli. Jako rěčnik za mordaśke plany pśischeńiwo nakemu žerbšemu ludej je w němskim sejmje dr. **Schreiber, bratr biskopa Schreibera w Budyšinje,** w němskim sejmje wustupił. Dr. Schreiber žo k zentrumskej strona-nje dźerži, kótraž hewak wudawa, so za falkowanje fichesćijanstwa wojuje. Kajke je to fichesćijanstwo, kótrejž ani marćerstwu rěcź swojemu bliźšemu wostajić nochze? Po žwojich cinach by dr. Schreiber jkerje k němskim ludowzam abo k němskonazionalnym dyrbał wichiłkowaćsch. Sa by pśichi swojim nadpadaje na Sserbstwo žam njebył, bź dr. Schreiber žo za žwjasańanjom rozhladał. Tehdy je wón — cźłowjek njeby to wěrił — pola sozialdemokratow namakał. Njehdyž sakši sozialdemokratiski minister **Graenauer,** kótryž je někotre je sakskim póšłanzam we Barlinje, bź dr. Schreiberej na pomoz pśichitwatał. Wón žwój pśijeć pśichida, hdyž tón łužiskich Sserbow jako cźertow na séćnu molowasche, kotśiž hroża, wulki němski lud spśejerać.

W němskim sejmje bźěchtej žo zentrumska a sozialdemokratiska strona k nadběžnej pśicerkwi žerbšej Łužicy sjednoćiłej. Na žoże je žo tutón nadběh wotrafył, Sserbjo žami žo njesu trjebali pśicerkwi njemu wobarać. To je sa nich wjetšina sapóšłanzow němskeho sejma cźiniła. Wona njemějesche Sserbow sa tak straśnych, jako kajkichž jich dr. Schreiber a dr. Graenauer pśichedstajeschtaj. Němški sejm milijony k wutwórjenju Sserbowstwa sapowědźi, wšichak wobsebje pruske knježeństwo wšcho, schtóž po žwojich mozach samóže, cźini, so by žerbšej rěcźi dych wušchok. Tak dyrbitaj někto dr. Schreiber a dr. Graenauer žwój němšti ryceršti mjecź, z kotrymž chazychtaj mało-tjesbrjónitego Sserba sarubać, sajo do nóžnjow tyrkyć. Sa pozběhnjenje Němcowstwa a sa pśichenémjenje Polakow w ranšchopruškich stronach němski sejm wschohromadźe 41 milijonow pśischiwoli.

Wopomnjeńschi spis wo penzijach republiki.

W němskim sejmje bźchu sozialdemokratojo žadali, so **by žo wopomnjeńśi spiś wo penzijach a cźakańskich pjenjesach** wschitkich **němskich** kanzlerow, **němskich** ministrow, statnych sekretarow a generalow sejtajak. Knježeństwo je **někotre** tónle spiś němskemu sejmej pśichedpołožiło.

S jeho wobsahu móže žo hišo dźenża śledowaze sdźeliś:

Republika někotre 1857 ministram, statnym sekretarom, generalam a admiralam 23 035 000 hriwnow pensijow a cźakańskich pjenjes Ktnje wuplaćuje.

Pischi tym žu wobdźeleni: 104 němšzy kanzlerjo, ministrojo a statni sekretarjo ſ 1 736 000 hriwnami, 1599 generalow a wyšchow ſ 19 423 000 hriwnami, 122 admiralow ſ 1 582 000 hr. a 32 sanitetnych offiźierow ſ 354 000 hriwnami.

Geßler lubi porjedźenje.

Mjes němskim kanzlerom Marxom, ſwonkownym ministrom Stresemannom, ministrom němſkoſtatneje wobory **dr.** Geßlerom a wjednikami sozialdemokratiskeje frakźije **němskeho** sejma je žo frjedu nadrobnje wo wobsteješćach w němſkoſtatnej woborje a němskim wójnſkim łódźstwje rěcźało. Sapóšłanzy sozialdemokratiskeje strony žu **poź** adanju ministra dr. Geßlera dołhi rjad podawkow pśichedźeli, kótrejž chze dr. Geßler pruhowaś. Bliźše dny dyrbja žo ſ dr. Geßlerom dalśne rozrěcźenja wotmóc.

Awstriski zwjazkowy kancler Seipel wo praśenju přizamknjenja Awstriskeje k Němskej.

W ſinanznym wubjerku awstriſkeho parlamenta je **wulkoněnſti** sapóšłanz Hempel pśicheſwědcźenje wuprajił, **ſo by politiſkemu pśichſamknjenju Awstriſkeje k Němſkej na trajny cźaſ njeſchodźi sadźewaś.** Wón, kaž ſchcheſcźijanſkoſozialny sapóšłanz Steinegger na potrěcźenje Němcow we poſlednjich Tirolſkej ſtorjeſchtaj a knježeństwo namotwjeſchtaj, ſo by Swjatk Ludow na tele wobſtejnoſće ſedźiny cźinił. Swjatkowy kanzler dr. Seipel na to pokaja, ſo je žo pśichi jeho rěcźomaj w Barlinje a Parilu wo to jednało, ſo by žo prawy rahlad wo Awſtriſkej a jeje poměrje k Němſkej podał.

W **praśenju pśichſamknjenja** Seipel knježeńſtwowy nahlad w śledowazych tśoch dyrkach wukoži:

Mjenuje 1., ſo politiſka wěcźneho demonſtrowanja wopraſudźe njeje woprawnjena, haj, ſo je žamo ſchkódna; 2. mjenuje, ſo dyrkimy realnu politiku cźiniś, žwoje mozy na to nałožejo, ſo by „druhi němſki ſtat", kaž ſu Awſtriſku raś w Barlinje mjenowali, mohł wobſtejeś, a ſo njebychu rozpadnyć abo ſo njeby ſozialnej revoluzije pſchipadnył. Tśeźa ſaſada rěka, ſo dyrbimy wſcho cźiniś, ſo by śwět k nam dowěrjenje měł, ſo žo frěcźenjow dźerźimy a ſo też ſtradźu na ſtamanje rěcźenjow ſe grědkami nałyſnoſće abo ſapleśćow niedźełami.

Wo ſtykach k Italſkej Seipel praji: Woprawdźe dobry poměr mjes Italſkej a nami njemóże žo **tak** dołho wo praudźitoſći ſtaś, doniž ſtórźby ſ połodniſcheje Tirolſkeje njewomjelknu.

Wulka wustajeńca hrajkow

najtuńše płaćizny wulki wubjerk

Centralny kupny dom
w Budyšinje / na kěžorskej drózy 14

Pólſka nota na Němſku.

Kaž je Pólſka telegrafowa powěſćeńka ſdźelíła, je pólſki póſłanz w Barlinje notu pſchepodał, w kotrejž pólſke knježeńſtwo pſcheſiwo rěcźi ſapóſłanza Enmingera we němſkim ſejmje wo hornjoſchleſyſkich amejniſkich wólbach proteſtuje. Tale rěcź, kotraž je žo w pſchitomnoſći ſaſtupjerjow knježeńſtwa pſchednjeſła a ſapſchimnjenje do ſmutkownych należnoſćow Pólſkeje wopomjenja, je na to ſtojena, němſko-pólſke poměry pokaſyć.

Němſka a Ruſka.

Ruſti ſwonkowny minister Cźiczerin je na ſwojim puśowanju do wjeczorneje Europy do Barlina pſchiſćł. Němſki minister ſwonkownych należnoſćow dr. Streſemann je pjatk k jeho cźeſći ſwjedźeńſke śnědanje wuhotował, pſchi kotrymž žu žo wſchitcy němſkoſtatni miniſtrojo a wſchelcy wyſchſći faſtojnicy němſkoſtatneje kenzlije a ſwonkowneho miniſterſtwa wobdźělili.

Politiſke mordaŕſtwo w Ruſkej.

Kaž „Chicago Tribune" ſ Pětrograda powě, žu ſobuſtaw wukonjazeho komiteja kommunijtiſkeje internazionale, kommišara Sſergejewa, 26. nowembra pſchi żeleźniſkej cźarje pola Pětrograda morwehó namakali. Wyſchnoſće praja, ſo žu kommišara w cźahu ſtónzowali a ſ wojowym woknom won cźišli. Někotre ważne politiſke dokumenty, kotrež mějeſche Sſergejewy pſchi ſebi, žu žo ſhubiłe, mjeś tym ſo běchu žo jemu hódne wěcy woſtajiłe.

Nowa knježeńſtwowa kriſa w Běłogradźe.

We žwojich ratáſtkich nowinach „Domje" je Schcźěpan Radicź pſched někotrymi dnjemi piſał, ſo bychu žo dyrbjeli Nikola Paſchicź a tśi ſ jeho pſchedawſchich miniſtrow, Stojadinowicź, Welíſar a Jankowicź, dla pjenjeżnych cźiſchiwcźnoſćow pſched ſud ſtajicź. Tale wobſtorkowanja je w Běłogradźe wulke ſpodźiwanje ſpodźiła. W poli, a ſo też ſtradźu na ſtamanje rěcźenjow ſe grědkami nałyſnoſće abo ſapleśćow niedźełami.

Wo ſtykach k Italſkej Seipel praji: Woprawdźe dobry poměr mjes Italſkej a nami njemóże žo **tak** dołho wo praudźitoſći ſtaś, doniž ſtórźby ſ połodniſcheje Tirolſkeje njewomjelknu.

Poincareowe nahódnoſćeńſke plany.

Generalny rospravnik ſa ſinanzny wubjerk, dr. Chape de laine, je žo franzowſkeho miniſterſkeho pſchedſydu Poincarca wopraſchał, kajke napravy chze knježeńſtwo cźiniś, je-li ſo by frankowy kurs dale horje ſtupał. Poincare je wotmo[illegible] ſo njeſchcźerjenje ſo by moſko wólčeńſchenje frankoweje hódnoſće ſa produkziju wobmyſlonne ſćełkowki měcź a też ja ſtatne dołhody ſe ſchkodu być. **Won pał do hełzedźe[illegible] krótkich niewěri,** kotraž by k wołbeńſtwu napravam nuſowała, a je nawopak pſcheſtrowdźeny, ſo móże **nahódnoſćenje franka ja ſtatnu łażu a też ja łutowarjow jenoź ſ wužitkom być.** Statna łaża ma nětko dóſahaś wulki wobſtatk dewiſow, ſo móże wſchitke płaćeńſke winowatoſće w lěcźe 1927 dopjelniś. Wſchitke zuſe dewiſy žu žo ſ hotowymi pjenjeſami ſapłaćiłe a njejžu žo ſe ſpekulazju dobyłe. Poincare je ſnowa rjekł, ſo łónž tuteho lěta dwě miliardźe frankow ſtatneho dołha pola Franzowſkeje banki ſapłaćał.

Wobnowjenje nětdźiſcheho franzowſkeho wojowniſchcźa.

Franzowſka deputěrińka komora je mjes druhim wuſtawki ſa wobnowjenje w nětdźiſchim franzowſkim wojowniſchcźu pſchijmowała. W rosprawje žo praji, ſo je žo w ſapuſćeńſenym kraju 541 484 khěžow a 53 165 kilometrow dróžow ſnowa natwarilo, 2361 kilometrow żeleźnjez, žo ſa wobthad ſaſo pſchipraviło a 1,815 444 hektarow ležomnoſćow žo ſa ratarſtwo ſaſo pſchihotowało.

Rumuńſka kralowa Marja žo ſ pryńzom Carolom ſetkała.

Pśijeć Lacź je rumuńſka kralowa Marja ſ Parisa do Bukareſta wotjěła, je žo wona po žadanju ſwojeho krala Ferdinanda ſ pryńzom Carolom ſetkała a žo ſ nim roſrěcźała.

Kaž je Havaſka powěſćerńja ſ Bukareſta ſhonila, ſo tam w bliźſchim cźaſu nowe knježeńſtwo ſ konſerwatiwneje a liberalneje ſtrony wutwori. General Avareſcu miniſterſke pſchedſydſtwo wobſtarha. Bratianu do knježeńſtwa njeſoſtupi, tola někotſi ſ jeho politiſkich pſcheſelelow.

Mandźelſka „k lěwej ruzy."

Zywiny żud w Parisu je wuſnuł w prozeſu wuprajił, kotryž je morganatiſka mandźelſka rumuńſkeho pryńza, Zizi Lambrino, pſcheſiwo ſwojemu nědźiſchemu mandźelſkemu ſapodała. Wona 10 miliſjonow frankow ſarunanja ſa woſebnjenje a wutłokanje ſwojeho ſyna Mirka žada, kotryž dyrbjał prawo na mjeno Mirko Hohenzollern-ſti dóſtaś. Sſud je wuprajił, ſo je ſa tutón prozeſ njepſchiſłuſchny, dokelž ſtej wobej ſtronje wutkrańjej, kotrejž matej ſwoje ſtajne żydło we wukraju. Pódła tehó ſa ſ prozeſom wo ſtatne praſchenje jedna, ja kotrejž by žo měł wobjebiły żud poſtajicź.

Nowe attentatiſke plany w Schpaniſkej.

Kaž „Chicago Tribune" ſ Madrida powě, žu ſchtyrjoch żyndikaliſtow, pola kotrychž žu pjeca bomby a granaty namakali, ſyzedu w Madridźe ſajeli. Na nich tukaju, ſo žu ſebi wotmyſlili, diktatora Prima de Rivera a kralа ſkónzowaś. Woni ſu žo pjeźe hižo wuſnali, ſo žu žo pſchi ſkónzowanju Sola de Villas w lěcźe 1924 a pſchi ſkónzowanju bankiera Gijona nješchto poſdźiſchu wobdźělili.

Pśicheżmykarjo alkohola dweju amerikanſkeju ſaſtojnikow ſajeli.

Po ſchkrowej powěſći ſ Mobile w Sjedmoćenych ſtatach połuńſkeje Ameriki žu pſcheżmykarjo alkohola jeneho faſtojnika wyſchnoſće ſa potśećenje pſcheżmykanja alkohola w New Orleanju a tejerja motorſkeho cźołma ſajeli. Pſcheżmykarjo na franzowſkej łódźi alkoholſke napoje ſ amerikanſkemu brjohej wjeſeju. Amerikanſkeho faſtojnika, kotryž ſ łódźi ſ motoriſkim cźołmom pſchijźidźe, ſo by ju ſa alkoholom pſchepytał, ſajachu, **runje tak** wjednika motoriſkeho cźołma. Wyſchnoſć je pſchibrjóžnja ſtrožo-

Prošu njezabudźće při hodownem nakupowanju mój hižo 50 lět najlěpje znaty wobkhod kožanych tworow a sportskich wěcow wopytać. **T. Albert w Budyšinje** na Lawskich hrjebjach 10. Telefon čo. 3087.

wanftu łodz wotpołała, so by sajateju sastojnikow wuzjiwobdżiła.

Swada wo Tacna a Arica w pokodnischej Ameriży.

Krajej Chile a Peru w porodnischej Ameriży so wo wobsedżeńskwo namjesnieju provinzow Tacna a Arica wadżitej, dokelż so njesstaj mohłoj dosednacź, staj knjezeństwo Sjednoczenych statow połnócneje Ameriki sa rosrižarja swojeje swady postajiłoj. Knjezeństwo Sjednoczenych statow nocnje kobi pschecjelstwo ani Chilesfeje ani Peruskeje statwcz a teho dla namjetuje, so bychtej so mjenowanej provinzy dobrowólnje statej Bolivii pschinwostałej. Bolivia dyrbjała sa to kruch kraja Peruskej a kruch Chileskej wotstupicź abo sa dostatej provinzy wésku summu sapłacicź, do kotrejż bychtej so Chileska a Peruska dżelikej. Po ménjenju amerikanskeho statneho sekretara Kelloga njeje hinasche rosrižanje nócne, jeli so ma so wójnskemu konfliktej sadżewacź.

Ze Serbow.

Dnjownica.

W **Budyschinje**, 3. dezembra 1926.

Wo wjedrje. Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 740, hygrometer 0, thermometer wo dnjo +1. Dżensa **rano** we 8 hodź. barometer 735, hygrometer 0, thermometer w nozy 0. Wuhladny na malo so pschemenjaje wjedro; slabe znjeńkowanje wo wschezi. Rimale nad zbłej Europu wczera rano nizjiny leżachu. Jenoż wot połnócneje Schwedskeje hacź do połnócneje Ruskeje czełnjesche so wyschina. Nowa wyschina so k nam z Atlantiskeho ozeana bliži. Je pak hischcze dałoko. Najskerje wyschina nad Schwedskej so wotkalnje, pschełoż dżensa rano schkleza na hrosne spodowalsche. Rano wokoło 7 hodź. znjeńk pschełstowasche. Hory sin hižo wot połnócneje ścm bełe. Jutse sobotu schadża błúnczko 7,54 hodź. a chowa so 3,46 hodź. Mężacź khadża rano 6,28 hodź. a chowa so popołdnju 3,44 hodź.

— **Kajke bndże k hodom wjedro?** Sda so, so stoletna protyka se zwojim wobschczenjom też w letuschim schtwórtym schtwórczlecze to prawe trjechi, każ mjezsche hižom husto tole sboże. Snajmjeńscha je rosumita, dotalne wjedro letża tak nimale prawje wobschczi. S tym je sbeli wésze sako nowych pschecjelow dobyła. Po stoletnej protyzy dyrbi so sapoczaź dezembra znjeńk pschińcź a też panzate wjedro, kiž dyrbi hacź do 9. dezembra tracź. Wulku symu wésczi stoletna protyka za szczehowaze 3 dny wot 10. hacź do 12. Na to dostanjemy milische wjedro se znjeńom (13. a 14.) Hodowne zwjate dny zame pak budża jasne a symne hacź k Sylwestrej. Druhdy so też znjeń póndże.

— **Swobodne njezaswne jetki (Freibank) w Budyschinje.** Sobotu, 4. dezembra dop. wot 8—10 hodź. wotedawa so zwre howjase njesaso, punt po 50 pf., zwre zwinjasze njesaso, punt po 60 pf. Sswinjasze njesaso wotedawa so jenoż na czisła 2601—2650.

— **Budyschske haptyki** su wschędne dny wjeczor hacź do 7 hodź. wotewrjene, njedżelu pak samknjene. Njedżelu wotewrjena a nózny służbu ma jenoż jena haptyka s mężaczinym wotmenjenjom. W dezembru je to Meschczanska haptyka na Hrownym torhoschczu.

— **Wuporjedzenje rostorhanych telefonisthich grotow.** Pósta nam pisa: Na wotstronjenje schkody, kiž je sneh na telefonistich grotach nacźinił, wschitzy twarzsy sastojnizy, kotrejż so s personalom wot wonkach tżerpo sepsylnichu, s potnej mozu dżełaja. Każ so dowidżecź hodźi, budża haczenja, tiž zu se znjehom nastale, najpodobniso spocźatk bliżschego tydżenja wotstronjene. Dokelż ma pósta dla pschetorhnjenja pschisamknjenjow mjenje dokhodowk, ma zamo najwjetschi sajimi na wuporjedżenju pschisamknjenjow.

— **Wustajenja mischtrskich a pomocznikich dżełow** se mischtrskeho a pomocznikeho pruhowanja sa schicze bżkych schatow, kiž je so nétkle we wokrjesku Zitawskeje pschemyśloweje komory sa Budyschske wokrjesne heftmanstwo wotmétko, wotmeje so njedżelu, 5. dezembra pschip. wot 12 hodź. w industrijowej a pschemyślowej schuli w Budyschinje. Schtóż so za dobre wumétske schicze bżkych schatow zajimuje, njech njeskomdźi, wustajenzu wopytacź. Sastup je darmo.

— **Wulke hodowne wsheke** pschihotuje firma Thams a Garfs, Hamburgki kofejowy skład s tym, so hacź do póndżele 6. dezembra pschi nakupjenju za 3 hriwny (nic zotkra) punt khóżorskeho wuczaha (muki) ako punt zokora darmo dawa, njedżiwajcy żohnostnych kuponow a wożebje niskich płaczinow. Njech tohodla nichtó tule pschihódnu składnosć njeskomdźi a njech żebi hacź do mjenowaneho dnja swoju potrjebu k pjeczenju wobstara. Tele wumysłaczne dny su jenoż hischcze dżenża, sobotu, njedżelu a póndżelu.

— **Njewésłosć na wżach.** W Zitawje sajachu schtyrjoch nutskamarjow, kotrymż mózachu dopokazacź, so su fo na 40 méstnach Zitawskeho a Lubijskeho hamtskeho hejtmanstwa nutskamali. W Lehnizy sajaty paduch so wusna, so je w Budyschskej wokolinje do gmejnskeho a pólskeho hamta fo nutskamak. Po złaczu pak je zamżny tez hischcze dalsche paduschstwa w Budyschskej wokolinje złuczik. — Njedżiwajcy warnowanja je strony polizije, njenakopjze fo wożebje na wsach hischcze dosć kedżbnosze. Nékotremuzkuli paduschstwu by so sadżewacź hodżało, bddż njedyhu ludżo njekedżbliwje klucze wonka kadże, bddż njebychu durje a wokna wocźinjene wostajate. Wożebje nétkole pscheb hodami dyrbi so bóle kedżbowacź, hacź hewak bdy. — Pjekarskich mischtrow je njesnaty, kiž so O. Schmidt mjenowasche, wożebje na to waschnje wo pjenjesy pschinjesej, so jim pschedbawanje Rollandskeho połnofornowego khlóba pschisiwoli, żebi hacź do 75 hr. za muku napłacźicź da a bdyż bé pjenjesy dostał, so wjazy njepokasa.

— **Kradnyli su** tu w nozy k 1. dezembrej 1926 s jenesje twarskeje budy pschi Drjezdżanskej dróży por nimale nowych dołhich schkórnjowu a dwajmetrifu méru. S jeneje thkódnizy pschi Wilhelmskej dróży kradnychu podołhojte blido z draschkowanymi nohami a czerwjenej płatu, żołty polérowany, tsi stólzy po worjechinu polérowany s brunym kużanym zydkom. 25. nowembra popołdnju w schestej hodźinje kradnychu se Drjezdżowych wikow żużowy wós, kiž so hižo dżeschi czaż trjeba, s nimale nowymi rjeblisnami. — Na sapodostacze wosa je schkodowasch myto wustajił. — We wokolinje kradnychu wopruwadżiły złéborny fhelnch bjes debjeńki, sintskach pospjeżeny, nétkże 16 hacź 18 zentimetrow wysoki s napisnjom „Ja sym tón Knjes, twój lékar". 2. Mójż. 15, 26, złéborny wobłatkowy talerź. 10—11 cm. w pschereżku a por nimale nowych nitich czirjow (ruczne dżeło), wulkosej 43—44. Wo wézsone sdżelenja prosby kriminalne wotdżelenje w Budyschinje.

— **Schatowsko padnycha dożahnyli.** W sahrodze jeneje leżownosze pschi Dwórnischczowej dróży schtwórtk wjeczor w 9. hodźinje dżełaczerja nadeidżechu, kiž bé na wucziowanju a tiž mézesche mokre żonjace schaty pschi sebi. Schlaty — bélej spódnej tholowi a koschla, s A. S. wuschite — je najskerje w jenej zahrodnej zahrodze kradnyli. Muża kriminalnej polizji pschepodachu. Wézsowne sdżelenja njech fo kriminalnej polizji wotedadża.

— **Kradnyli su** 29. 11. 26 w czasu wopołdnja wot 8 hacź pop. do 5 hodź. na jenej łuży pschi Humboldskej haży béłu żiwu hutżyzu. Wo wézsowne sdżelenja proszy kriminalna polizija.

— **Kradnjenj żnjowy wós**, kiž bé so s Drjezdżowskich wikow słubił, fu sasso namakali.

— **Pothroma je wndyrka** mjes skotom żiwnosczerja Roberta Hulcza w Delnjej Wjasonizy czo. 111.

— **Pothroma je saschła** mjes skotom ralarja Miklawscha Handrika w Jasenizy czo. 25.

S **Khwaczizy.** K schtwórtemu rasej so pola naż létża kermuschja zwjeczi. Ludżo so dżiwaja, so so tu pschezo hischcze kermuschuje. Méż je wżo njeluba. Hdy so Khwaczenjo ras sjednaja, so bychu so jena kwójba czuli! Ale sawidżecź wschak jim też njemożemy, je to tola sbożowna wjes, hdżeż tak husto sa kermuschnym tykanzom wonja.

S **Khwaczizy.** Wola kublerja Bonicha je sandżene dny pabuch pobył. Hornż schmalza a symski swjerschnik je sobukasał. Pjenjes pak njeje namakał.

S **Khwaczizy.** Wulko-Dubrawski „Stahlhelm" w naschej wży sobotu wulki konzert wuhotuje. Wumetschk konzerta je sa wjesnjnych khudnych k hodam postajeny.

S **Radworja.** Tudomny żiwnoscżer Schmitk na Lubi w fornu bżekasche. S poknym méchom so pisches hkowu po fkhodże dele cźihny. Na zboże bo jemu nicso njesta.

S **Maleschez.** (Hodowna hra). Jako poslednje wustupjenje wubjerka sa ludowe łépsche w tymle léczu so na wjeczoromaj 11. a 12. dezembra némska hodowna hra wot dra. Hanża Stüblera w sali Sendżiz holschenza pschedwjedże. Każ so pola tajkeje ludoweje hry kluscha, bo wschó worschty wobydleństwa pschi tym je złuktom wobdżéła. Hižo tydżenje dotho pilnje zwuczuja. Dyrbimy so wjeselicź nad lubosczu wschéch 46 zobustawow (wot 4létneho dżéczka hacź 60létneho dżédej a wowzy). Sdobom se spodżiwanjom wumétskwu pschiposkuchamy, s kotrymż wjesni dilletantojo zwoju róli wobknjicźicz zrosumja. Mlynsti wobsedżer Preuß nawjedowasche jako, każ sa hodownu hru w létomaj 1922 a 1923, nusny pschitiwak k falowemu jewischczu. Wono dyrbjesche so dwójzy powjetschicź. Elektrotechnik Wjela budże s krasnym złukowanjom barby wuspch hry powyschicź wédżecź. Spéwne towarstwo pod nawjedowanjom knjesa kantora Schéyy trébne hodowne spéwy swuczuje. Tak so na kóżdej stronje prózuja, so bychu pschedwjedżenja k najlépschemu wuspéchej dowjedli. Khartti do czasa so hižo pola knjesa Jokusa pschedawaja. K zobotnischemu pschedstajenju maja też dżéczi pschistup, njedżeźiste pschedstajenje je jenoż sa dorosczenych.

S **Lubija.** Bliżschu pónd żelu, 6. dezembra smże Lubijski wokrjesny wubjerk posedżenje. Na dnjowym porjedże stej 22 dypkow, s kotrychż scźehowaze jako najważnische wulsbéhujemy: Porjad sa wothkladanke dżéczi sa mésto Neugersdorf, rosdżélenje pschipomozow sa twarjenje puczow s wokrjesnych srédkow w liczérskim léczu 1926, postajenje wólbnych wokrjesnow sa wólby sapókłanzow wokrjesnko sjesda (Bezirkstag) rosdżélenje 13 000 hriwnow, kiž zu so do wokrjesnoweho hospodarskeho plana za 1926/27 stajite, za wubjerzenje pschemyślownych a powokanskich schulow a pschipomoz sa schkodowanje se wulkej wodu na njestatnych dróhach wokrjesa.

Se **Sserbskich Pasliz.** Wjesna dróha w Sserbskich Vaslizach je wot 3. dezembra hacź na dalsche sawrjena.

S **Husti.** W běhu posledních njedżel knjes hrgalstwarz Eule s Budyschina pschicżeże w naschej zgrkwi dokładnje wucźiścź a ponowi. Pischcżele su druhe dżélo mischtra Eule, kotrejż je w léczu 1874 natwarił. Ponowjeńke dżela, kiż żebi dżéczi czaż żadachu, móża so jako dojpolnje poradżene mjenowacź.

S **Panczizy.** Pjatk, 10. dezembra, popołdnju w 2 hodź. so w Panczanskim hoscźenzu maczerjam tada podawa. Lékar budże pschitomny.

Z **Wotrowa.** Naša Jednota „Sokol" méješe wčera swoju generalnu zhromadźiznu, kotraž so ze sokolskim spéwom wotewri. Běše derje wopytana. Starosta poda rozprawu wo zaúdeuym léče, kiž we wšém njespokoješe. Z njeje też zhonichmy, zo su někotři ze Sokola wustupili z jara holych winow. Jedyn běše so samo do němskeho turnarskeho towarstwa w Pančicach zaběžał a tam so na swjedżenju lmydom jako sobustaw přiwza, hdyž běše 2,30 hr. zaplaćił. Chcyše rady sej jedyn zarojwiť a tuta cheyjawosć so k lojonju sobustawow wuži. Druhaj zastupiśtaj do suodneho němkeho (zabawjaceho) towarstwa, dokelž su tam holcy ze sobustawom. A tak namakaja o winy, swojemu narodej a heslu być njeswěrni. Rjana źrjódka nowych sobustawow přistupi. Dotalne předsydstwo o jenohlósnje zasy wuzwoli a to jako starosta Jurij Rjeda, za naměstnika Jakub Hajdan, za zapisowarja Jurij Cyž (ze Žuric) a za pokładnika Jan Wjenka. Načolnik wosta naš wupruhowany Jan Kokla. Sokolski kursus budżetej dwaj sobustawaj wopytować. 23. wulkeho rózka

Stazija.

Wukrajinske powjedańcźo.

21] (Pokraczowanje.)

S léża twustnupiwschi pokasowasche Filemon dele, hdżeż na tuczinje se sastarkla bruna drjewjana zyrkwiczka s tsomi kulotwarjemi stajesche. S skalneho wustupa, na kotremż puczowarjej stojeschtaj, mózeschtaj zyły, dżensa pusty a wopuschczeny trawnik wuhladacź.

„Méko mi praj, hdże je Tanasko posastał, hdyż je s próżnym wutżélom sa Stasiju tżélał."

„Tudy, hnydom pod namaj, z thribjetom so ke skale wobroczejo. Tamle pschi zyrkwi pschehonjowasche so Stasija je zwojim konjom."

Starej kiwny. „Pój!" Do léża wón sandże, kiż wuhadżesche do zameje kromy podskalki, na kotrejż stojeschtaj. Méschto krocżeli sczini wón do huscźimy a roseschkony hakoty. „Hladaj tem!"

Elena pschistupi bliże, a jej so sezny. Tu leżesche morwy na zemi, mézdschi pistoku podła kebje leżo. Njedżiwajcy tlacza bé wón sa tych k spóśnaczu, kiż bechu jeho nékdy znali.

„Danilo!" schepny holcźka. „Béda! Wón je zwoju duschu sahubił!"

„Sstud tam horjeka njebudże krucźischi, jako cźi tajny znduczy lndy, hdyż je horza krew do njesstutka hnała. Wón je hréschił, druhich hrécźkow dła. Dši po dwirnetka, wjesnecho znduczka. Woni pósnajn, so je to Danilo był, kiż je znjezerny wutżél pósłał tak, so je jeho wrjesł s próżnymi wutżélemi Tanasiowymi hromadże sakuknył."

„Méj dżak, wótcze Filemonu, méj dżak!"

„Njedżakuj so nam. Bohu masch so dżakowacź, kiż je nam morwoho namalacź dał."

„Czehodla njesjhy to prjedy prajił?"

„Nichtó so naż praschał njeje. Dałoko sdalemi żmy swadam tohole złuczta. My wotmolwjamy jenoż praschazemu."

Elena pokłaknu so pschi morwym a wuspéwa krótku modlitwu. Hdyż horje pohladny, bé so jeje pschewodnik złubił.

Po nahlej skale pytasche żebi wona wobrocźeny pucź na kopz ke zyrkwi, so by so po derjezinajomnej schczeżu domoj wróczika a Hamsiji, kotraż dawno polna staroscze czaka, powésćź pschinjesła.

X.

Ludowa rada.

Nózne njebjo wupinasche so tak jasne s hwézdami nad horami a dołami, so bésche zamo we wusłej wudolinje, s husthym łésom saroscżenej, cźéżna cźeć pucża jasnje spóznacź. K makenu domczu wona horje wubéhowasche, kiż so pod nawisatymi halosami mózných zdołow thwasche. Tonu drje bésche hižo dawno, so bé cźłowjekam za bydlenje złużiło abo k wulkowanju dżiwjerskeho żyna; pschetoż hacźwunjeż bésche mtión domczk wokolnym wobydlerjam znaty, złalowachu so jeho s pschiwérkowoje bojasnosce. Wschelake bajki wo schérczenjach bebi złod jeho powdachu. Wo léżnych duchach bajachu żebi cźi jeni, wo Hajdamakach, ruhżejnych throbolarkach, abo też wo Rabinitach, njehańbitych paduchach, druhi. Filomena sberacźa selow, mózesche so na żiwjeje dusche sbożnoscź saroczej, so bdyż a hdyż w nozy żiweja złwécźi a bórbotanje klubokich złokow pseches schkalowy krucze sesaczinjenych wotkeńzow pschedobywa.

Dżenża nozy béchu durje wocźinjene, s kotrymiż so cźémne postawy, mézo tkobuk do wjesnowozow stajeny, posłhubjowachu. Spora kampka rosschérzjowasche nutska żapotate żiwétleschko po halej tumnoscźi, w kotrejż, każ wschudże we wjesnych thżitach, jednore drjewjane łamki podlu seżenow stojachu. Mjeleżizy so pschihadnizy na nich sedydachu; jenoż tu a tam bé złyschcecź potajene schepotanje.

Hdyż bé nimale wulka żitwa wicha polna, sastupi jako pobledni hischcze starz, wot mtódżeho towarischa podżaju wjedżeny. Na stólczku pschi brjezdżańskej scźenje je won pobydże, a dokelż nétko palazu so luczłanu tschéżku k jeho hlowam na scźenu pschitykmychu, bé widżecź, so pschi stólczku so jemu mjecź pschiléhowasche. Starz bésche mjese wschemi lutti żam s nahej hlowu, jeho złébrojażna hlowa błyschcźesche so we zwétle. Hdyż nétko w nóznej cźitschinje s najdala tupot konja sasłyschachu, postany starz a s brjeadou tsikrocź wo sem horczo, sapocza rézcź:

„W mjenje Boha Wótza a Ssyna a Ducha Swjatego. Amen. Bratrja a nasheje rady! Po waschnju swojich wótzow żmy njedawno radu skadowali, dokelż je so wulki njesłutk w naschim ludże stał. Bywachu nékotři mjes wami, kotřiż méjachu Radkowiczez Atanasija za winowatehow, hacźwunjeż je Filemon Danita, toho Cźikocha, na méstnje złuka wot swojeje żamżneje kulti morjeneho namalak a hodźi so myślicź, so je wjeczenje jeho k tajkemu dżiwjenju złutkej poknjowało. Radkowiczez Atanasija dyrbi dżensa pobledni krócź psched kézorowym łudom. Pódżkow żmy wupósłali, so bychu nam wułudżenje pschihotowdźili. Dyrbimy jeho mózy pósnacź. By-li wono wuzwobodżiło, hdżeż my hischcze njepravdu widżimy, potom by ludowy łud we tajnosci jednacź dyrbjał. Pósnajemy-li njewinosćź, potom dyrbimy so two to starace, so by wón pschede wschemi ludom bjesporoczny stał."

Mjes tym so starz hischcze rézesche, béschtaj dwaj mużej sastupiłoj, kotrajż wożjedż jimoj posastajichtaj.

„Wój posłże pschihadżetaj, bratraj."

„Starschina! Dołho żedżachu złudnizy za blidom, wot rauja hacź do cźinowjeho wjeczora. Jednanjoso bé wjele."

„Schto pschinjeżetaj?"

„Radkowiczez Atanisijo je złwobowny, prosty kajicejże kuli winy. Kézorowy łud je spósnał, so je Danilo. Cźikocha, njezłutk wuwjedł."

(Pokraczowanje jeżehnje.)

Wuhotuje so mały swjedźeń we Wotrowje. Sokolske listy so k pilnemu čitanju rozdawachu. Z jenoje strony činješe so na přichodny sokolski zlět kedźbny a namołwješe so, zo by so z časom za njón wuklo. Potom rěčeše sobustaw susodneje Jednoty jara khutne słowa wo našim narodnym położenju. Sokolska ideja a jeje idealism dyrbi so do wšěch młodostnych wutrobow zaščěpić. Wšitcy so dźerźe našeho hesła: Za narod, wótčinu. Rěčnik rozwiwaše to nadrobnišo a pokaza na wšelakich příkładach, kak so činić njesmě. Naša młodźina dyrbi so skrućić, njesmě być tajka ścina, kotruž kóždy wětřik zhibuje a do stracha přinjese. Na zrudnych stawiznach swojeho luda dyrbimy wuknyć, kak nimamy činić, je-li chcemy so zdźeržeć. Kruće zasłužowaše so tajka bjezkarakternosć, kaž tu a tam so jewi. Naš lud dyrbi kruty narodny rjap měć. Swój k swojemu! So zdalować nam škódnych, njeserbskich towarstwow. Tute su z našej zahubu na wsach. Z druheje strony so na hišće cyle serbski raz Wotrowskeje wosady pokaza. Tutón zdźeržeć je swjata winowaosć kóždeho wosadneho a rozwój tk ma so to stać. Skerje mohła so naša wo- serbska kałtolska metropola mjenować. Ze spěwy skónči so jara zajimawa zhromadźizna.

S **Kamjenza.** Njewěstosć na Kamjenskich n schźanskich dróhach sda so w nozy wšěcho wjetřicha być. Tak w nozy k schtwórtkej wichi Mnišcej muri schtyrjo pacholjo młodeju mandźelskeju nadpadnychu a jeju tak šlě přichěchu, so dyrbjeschtaj so k lěkarjej podać. Policija jeneho nadpadnika saja. Tón pak so wušna, so hu so přichi nadpadje w mandźelskimaj mytili. Ssudnistwo směje hischće do naležnosće rěčeć.

S **Kichidoka.** Kaž Kichidolska amejnika rada wosjewja, so dróha ł Kamjenza do Wóspitnika wot 4. dezembra hač na dalše sa wschón jěchu wobtkad zawrě. W zamknym czasu sawrě so sjawny puć ł Běleje do Kichidoka.

S **Wojerez.** Sorjedu na Dwórnischczowej dróhy motorowm koleśar a kokoješdnu do so srasoschtaj. Mokrowny koleśar jetka so ze sapschahom. Přichi teile składnoscži kokoježdnu na wopačnu stronu wutjeđe, tak sajeđeschtaj do so. Pola jeđneho koła so prędne koleso dopołnje słonzowa. Wobaj koleśarjej so jenoj trochu wobdeřschtaj.

S **Wojerez.** Wobjarujomne njesboże ska so pschi schulskim turnowanju. 13lětny schuleŕ Hejduschka ł Kulowa padże ł prěkuscha a sebi ruku niže łokcza dwójzy skama.

S **Bukowza pola Kalawy.** Tele dny pschinđże njewschědny por na tudomne stawnistwo, so by swoje manželstwo *pschipowědźił*. Nawoženja je 80 lět starý a je hischće jara strowy a cźerstwy. Njewěsta pak je hakle 38 lět stara.

S **Dubrjenka.** Psched 8 lětami natwarì w naschej wsy elektrowód. Lětša je nětko Wiednerez firma we Kulowje koprowe groty město starych żelesnych naczahowaka. Tole wuporjedźenje płaci 2500 hriwnow. Wudawki dyrbja so ł tym swjesći, so so za kilowatstku hodźinu w pschichodźe město 15 pj. 35 pjenježkow płaci.

Płaćiznyhódne a praktiske

hodowne dary

za dom a kuchinju

Centralny kupny dom

w Budyšinje / na Kěžorskej drózy 14

S **Koczinu.** Na drjewowych awkcijach ludźo dozmla wjaży tak jara njetkupuja. Psched dwěmaj lětomaj hischće lepje sadźachu. Pschedawarjo dyrbja nětk srědźi pytać, to bychu kupowanje wożiwili. Pschi někotrych pschedawanjach hižo blescha ł cźistym wokoło dże, kaž dě to do mójny waschnje. Pschi posledźnjej drjewowej awkcijii na tudomnym rewěrie ramo pschi hnydomnym zapłacenju 5 prozentow rabata pschiwolichu. Na Kocźinskich honach so pola hromadu składu, tehodła kóždy rad swoje driewo do pjenjes pschewobroćí.

Se **Karlow.** Wutory dopołdnja wokoło 11 hodź. jěđeschce wobzobowy auto Hünlichez firmy ł Wjelećina po puczu se Karlow na Lubijsko-Wósporsku dróhu. Jako chcyschce so ewto na drobu ke Kotczanu zawinuć, zawraji nadobo wodźidło a auto sajeđe do chěrno hłuboko pschirowa. Wjes mała by do jabłuczinu sajeł. Nutsłkađedźacej wobohe, schofer a Hünlichez wobtkodny puczowaŕ, do schkody njepschindźechtaj. Pola auta pak bě so wóźka shibła a tohodła njemóżeschce dale jěć. Runje pak cźeřiły auto ſamźneje firmy nimo pschijěđże. S jeho pomocu njesboženy auto ł pschirowa wucźahnychu. Potom stajichu jón na cźežiłh auto a jón wotwjeschchu.

S **Delnjeho Wujeżda.** Sorjedu wjeczor, hdyž dźewjaty cźah ł Wojerez do Kohlfurta jěđeschce, padny hriedź Łaja a nascheje wsby jene połske dźěćko ł żelesnikeho wosa a so żałosnje rani. Wbohe kurjatko běšche sebi hłowu rozbiło a ruku wobschkodźiło, tak so jara krawjeschce. Cźah hnydom sasta a dźěćko so k muhy swobaja, kaž bě možno. Kak je pschichcho, so je dźěćko ł wosa padło, njeje dozhładowarjej znate. — Někotre mójesch skoro kóždy dźeń wobkedźowarjej, so su żelesnišče wuhi, hdy na tutej cźarje jěđeja, ł połšimi dźěłaczerjemi pschepřejmjene. Su to najstarše ratarskje dźěłaczerjo, kotrjž jenoż w Łeze we wschelakich kónčinach němskeho kraja dźěłaja, ale možno — może kež być —, so hu to tajsy, kotrjž su so jako wukrajni dźěłaczerjo ł Němskeje wupokałali.

S **Khoczebuża.** W nozy k schtwórtkej wokoło 2 hodź. pschitkupjichtaj w rózu Bliicherjeje a Khežor-Bjedrichowje dróhi k schtitanskemu polizejej, kiž bě w służbje, muzkej a wuprašchałchtaj so jeho, kak na cźasu je. Jako chžyschce sostoinik na cźažnik pohladacź, dyrzi jeho w zamknutym twokmiku jedym ł muzow ł wótrym pschedmjerom do hłowy, so so pschi jeho słužbnej cźažy hyndom prędne żelesko pscherasy. Sostojnikej nabi so rana wysche praweho wóčka. Sostojnik sa nadpadnikomaj znadź 6 rasow tżeli. Wonaj staj so pak njespóznataj służbitoj. Sranjeneho dyrbjachu do měšchczanskeje khorownje dowjeść. Jeho sranjenje njeje pschestrašne.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Radeberga.** (Wboheń w hoscżeńzu „Roż".) We jenej kólni hoscżenza „Zum Roż" wudyri nahle wohoeń, kotryż so też na blisku falu rozschéri. Hdyż bě so jewiscżko z kusiskami sepałko, żerjesche wohoeń rucże dale, tak so ho bórzy zdyr wjerch stypny. Wobera dyrbjesche so na schkit zuzdnych twarjenjow wobmjesowacź.

* S **Hirschberga.** (Syma w Krkonoschach.) Na Krkonoschitich horach leži šnjeh pót metra wusoko a haha hacź do hórskich wjeskow dele. Sšněh je wjele zuzych pschiwabił, kotryż dźeżdża tu swój symski sport wukonjeć. —

* S **Waldenburga.** (Zakolne njesboże.) Cźežko sranjeschoži na Melchiorskich podkopkach ranźeŕar Karla Beier. Wón stupi ł nohu do powjała a salschmjata ho. Powjas pak bě sa lokomotivu pschicźinjeny, kotraż jón zobuschorhnywschi Beiera po semi wlecźeschce, dórcź sa żelesny scżežoŕ wiśaso njewosta. Lokomotiva pak jěđeschce dale a wottorhny njesbožowznemu stopu dospołnje wot nohi.

* S **Mosbacha.** (Wulki wohoeń.) W Lindolšheimje w Hornjej Bajerskej sathadźeschce wulki wohoeń, kotryż dwě domschcej a wobsom brózinjow sa krótki cźaš do procha a popjeła pschewobrócźi. Wjele ſkotu je we płomjenjach kónz wsako. —

Najnowše z cyłeho swěta.

— **Schtrowa powěsć wo wjedrje sa jutrje žoboru: Pomročzene, mitlischo, tu a tam so popršchi.**

Marschall Pitšudski chże pjecża połsći keim rospuschczicj, je-li so tón nowinski wukas facźiżnje

*

Cźežży zokrowaźy hroża, zokrowanje samkuchcź, jeli so knjeżerstwo njedowoli, zokrowu płacźiznu powyschicź.

*

200 sapółzłanzow jendźelskeho žejmje je ł wopomnjeńskim spitzom knjeżerstwo namołwiło, so njeby Krażinowcho nadźednika jako sajtupjerja bolschewitiskeje Rusłeje do Jendźelskeje puschczilo, doniž njeżsu bolschewikoju komunistiſku agitazju w Jendźelskej sastajili.

*

Swjask jendźelskich inwestorow je płacźiwo sawěsczenju dźěłonjemjerjow, runje kaž płacźiwo sawěsczenju starosby a penzije. We wobmomnjeńskim špitzu praji, so so ł tajkimi sawěsczenjemi industrija pschejara poczeża.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolek w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěstki C. Janak w Budyšinje.

K hodownemu swjedźenju!

Soły . . . . 100.— 120.— 130.— hr,
chaiselony . . 35.— 40.— 50.— hr.
nakładne matrazy 30.— 35.— 40.— hr.

II a III dźěłbaty

kaž też **patentne matrazy.**

Wosebita meblowa pólstrowarnja

Bruno Zernik

w Budyšinje na Lubijskej drózy čo. 17.

Wupředawanje

dla spušćenja wobkhoda předawam wáłko tkaniny za žonjace wobleki 20—30% niže płaćisnow. Přihódna składnosć k kodownym nakupowanju.

Martha Hoffmann w Budyšinje

na Šulskej hasy 18,I.

Na hodowne blido

šijacu mašinu — jôzdne koło,
wžimacu mašinu — separatory
tunjo

J. Klemm w Budyšinje

na Serbskej hasy 1. Wotpłačenje dowolene!

Hospodarski rozhlad.

Pjatk, 3. dezembra 1926.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dolar . . .	4,20	100 pólsk. markow	—
100 jendźelski punt .	20,362	100 čěskosł. krónow	12,434
100 šwajc. frankow	81,02	100 franc frankow	16,04

Berlinska bursa bě wczera wschelakim efektam pschecźelnischo smytlena a pschinješe jim sepołnjene kursy. Kursy dołżnych liścinow wjazy tak hyniże horje njebźiachu kaž posledźnje dny. Wójnitk poczołnku sapiśachu tuž je 7,86¼ hr. sa 1000 hr.

Produktowe wiki po wukrajnych powěźcźach so složuja, sapiśowachu skrućenje płacźiznow. Pschenża dobu po 5 pj., rožka po 10 a wowsy po 5 pj. Jecźmjeń na šwojich dotkalnych płacźisnach sawosta. Wczera płacźeschce zentraŕ w **Lubiju:**

pschenżu 12,40—13,40 hr., rožki 11 hacź 11,80 hr., nałětnjeho jecźmjenja 10,50 hr. hacź 12,25 hr., wowsa 8,50—9,20 hr. a běrny 4,20—4,60 hriwnow,

w Berlinje:

pschenżu 13,45—13,60 hr., rožki 11,40 hr. hacź 11,65 hr., nałětnjeho jecźmjenja hr. 10,75—12,25 hr., nałymkeho 8,50—10,12 hr., wowsa 8,75—9,30 hr.,

w termińowym wikowanju

sa dezember: pschenżu 14,45—14,40 hr, rožki 12,20 hr., wowsu 9,80—9,82½ hriwnow,

sa měrz: pschenżu 14,30 hr., rožki pak 12,32½ hacź 12,30 hr., wowsu 10,25 hr.,

sa meju: pschenżu 14,25—14,27½ hr., rožki 12,37½—12,32½ hr., wowsu 10,37½ hriwnow.

Wiki schtwórtk w Lubiju.

Butra 1,10—1,15 hr., jeja 16—18 pj., twaroh 25 pj. rosćadło (Schwarzwurzel) 25 pj., huby 1,10 hodź. kuleŕba 8 pj., seleny kał 20 pj., cźežwjeny 10 pj., kwětkaty 10—70 pj., morchej 12—15 pj., jedźna ľoboda 25 pj., zybła 10 pj., tomaty 30 pj., rjemjeń (Rhabarber)) 10 pj., rjetchej 15 pj., seleŕ 25 pj., banje (Kurbis) 8 pj., jabłuka 6—15 pj., kruschwy 5—10 pj., lany wolij litr 1,80 hr.

Wiki schtwórtk w Kamjenju.

Huby 1—1,10 hr., seleny kał 15—20 pj., cźežwjeny 10 pj., běły 8 pj., zybła 10—15 pj., kwětkaty 30—80 pj., jabłuka 15—35 pj., włóske worjechi 60 pj.

Wiki schtwórtk w Shorjelu.

Huby 1,20—1,40 hr., butra 90—105 pj., jeja 15 pj., zybła 8—10 pj., Teltowske rěpki 20 pj.

Wiki schtwórtk w Khoczebuzu

Butra 1,90—2 hr., jeja 18—19 pj., twaroh 30 pj. hacź 35 pj., howjase mjaso 0,80—1,20 hr., cźelace 1 hr. hacź 1,20 hr., skopjace 1,20—1,30 hr., šwinjace 1,20 hr. hacź 1,40 hr., pleczina žyra (Schinken) 1,70—2 hr., a kuscheny wołcź 1,40—1,60 hr., schmatź 1,40 hr., lany wolij 1,40—1,50 hr., liny 1,70 hr., schćukł 1 hr. a karpy 1 hacź 1,20 hr., hołsje młode 0,80—1,20 hr., kurp 1,50 hacź 3,50 hr., khapony 1,50—3,50 hr., huby 1—1.40 hr., kacźki 1,20—1,60 hr., žornik 0,70—2.10 hr. a sajaz 6—9,50 hr., karnikle 1,80—2,70 hr., kołrabi 5 pj. a morchej 8—10 pj., jedźna ľoboda (Spinat) 20—30 pj., kwětkaty kał 40—70 pj., cźežwjeny 10—15 pj., běły 10 pj. zybła 10 pj., běrny (zentnaŕ) 5 hr., jabłuka 10—25 pj., kruschwy 15—30 pj., brušnjizy 45—50 pj.

Šwinjaze wiki schtwórtk w Khoczebuzu.

Na šwinjaze wiki wczera w Khoczebuzu běchu pschihnali 1009 prošatow a 215 běhakow. Te płacźachu

prošata:

małe	12—16 hr.
šrjenje	16—20 hr.
wulke	21—24 hr.

běhaki:

małe	25—50 hr.
šrjenje	50—75 hr.
wulke	75—100 hr.

Wiki we šwinjoch běchu šrjenje.

Na pschedaŕ.

Krowa wyšoškowzelina do cźahanja we Worklezach 61.

Howjadła k rězu a 2 šwinjezki w Budyschinje, Muzakowska dróha 27 II.

Konkursowe pschedawanje

sobotu 4. 12., dop. w 11 hodź. w hoscżeńzu „Ke kurwjerchej" w Budyschinje: tón ł swojom.

Drjewowa awkcija:

W Konjeczańskich honach pódobotu 6. 12., dop. w 9 hodź: něhdże 60 łohow stejazeho wuzitkowego a palneho drjewa pschedawajuze wobsedźeŕ sa hotowe pjenjezy. Wotwožowanje je dobre. Kupzy seidu so na Konjeczan— Nałoicźańskim puczu pschi Nałboicźańskej hranizy.

Ssudnizy na pschedawanje:

w **Bišlopizach** sobotu, 4. 12. 26, na šudnistwje dop. we 10 hodź.: wschelaka wolmajana drasta, rukajzy, nohajzy atd., klawěr a pišańskej błidze;

Skrowe depeše.

Barlinske produktowe wiki, dźenża dop. ¾11 hodź.: Wiki dokładnje njewuwite, njepschewidjomne, ale měnjenje skrućenje wo wukrajnych powěźcźach wo drózschich płacźisnach. Tendenza kruczejsha.

Dop. ¾12 hodź.: Pschenża a rožka staj žadnej, płacźiny wo 10 pj. wyschsche.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symjo po tani abo 1000 kg hewak 100 kg. płaćizna po złotej hriwnje.

	2. 12.	1. 12.		2. 12.	1. 12.
Pšenica	268-272	268-271	huny	21-22,00	21-22,00
rožka	223-233	225-231	woka	22-24,00	22-24,00
nat. ječmjeń	215-245	215-245	mócžerz lupiny	14-15,00	14-15,00
naz. ječmjeń wows	190-203	190-203	žołte lupiny	15-15,50	14-15,50
kukurica	176-186	174-185	zeradella	21-22,50	21-22,50
pšenč. muka	196-199	195-199	raps, wosuk	16,30	16,20
rżana muka	35-38,25	35-38,25	lany wosuk.	21-21,20	21-21,20
ps. wotruby	32-34,25	32-34,00	poch. melasa	—	—
rżane „	12,75	12,50	běrnj. kruški	26-26,20	26-26,40
raps	12,25	12,00	syno, 50 kg	2,85-3,45	2,85-3,45
lane symje	—	—	rżana sloma	1,75-2,05	1,15-1,05
hrdch	32-35,00	32-36,00	pšeńčna „	1,00-1,35	1,00-1,35
pjeluški	20-22,00	20-22,00	wowsna „	0,95-1,25	0,95-1,25
			ječna „	0,95-1,25	0,95-1,25

Płaćizny rěznocho skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

2. decembra.

3 woł, 4 byki, 16 kruw, a jałojc, 777 ćelat, 63 wowcow, 615 swini.

Płaćizny za

ćelata: 1. 70—75, 2. 60—68, 3. 53—59;
wowcy: 2. 48—53, 3. 40—45, 4. 27—37;
swinje: (přez 300 pt.) 77—80, 2. (200—300) 76—77, 3. (200—240) 74—75, 4. (160—200) 75—74.

Wobydlerjam z Budyšina a wokoliny!

Ženje wjacy njezmčjeće tajku składnosć k hodownemu nakupowanju kaž,

Nicdźelu wotewrjene

při našim dospołnym wupředawanju

Nicdźelu wotewrjene

kotrež sobotu, 4. decemb. dla předaća wobkhoda započinamy

Naš hobrski skład dyrbimy dospołnje wupředać.

Sćěhowace wěcy dyrbja so wupředać:

Wotdźěl za mužow

zymske paletoty
suknjowe paletoty
Swedske mantle
Marengo mantle
gumijowe mantle
gabardinowe wobleki
jehłowe smuh. wobleki
wobleki, narun. po měrje
wěrowanske suknje
sportske kholowy
Manchestrske wobleki
jupowe wobleki
zamkańske wobleki
jupy
njepřemokaw. kabat.
lacy
klubowe lacy
dźěłanske kholowy
smuhate kholowy
sportske kholowy
Manchestr. kholowy
zymske kholowy

Wotdźěl za žony

seal plyšowe mantle
seal plyšowe jaki
Astrachanske mantle
Astrachanske kabaty
krimerske mantle
krimerske kabaty
wołmj. plyš. mantle
plyšowe kabaty
zymske suknowe mantle a
mantle z wopłčeje kože
moderne z pjelsćinu
flawšowe mantle
kostumy
tkaniu. žonjace wobleki
žłdzane žonjace wobleki
somoćane žonj. wobleki
suknje wšěch šěrokosć.
bluzy
pullovry
lacy

dźěćaca drasta

hólčace mantle
hólčace sportske wobleki
wobleki za konfermandow
Kielske wobleki
Manchestrske wobleki
kholowy ze štalćikom
krótke kholowy
jupy
hólčace mantle
hólčace tkaninowe wobleki
hólčace barchent. wobleki

Poniženje płaćiznow hač do 50% z dźěła wjele niže nakupowanskich płaćiznow.

Drježdźanski drastowy dom

w Budyšinje **Birnberg & Co.** **při Mjasowych jětkach 5**

Poskićam najlěpše

ćelace, howjaze a swinjace mjaso

po wosebje tunich dnjowych płaćiznach

Eugen Petrich

w Budyšinje na Kotoskej hasy.

Wikowańnja z jězdn. kołami Fuhrmann

w Budyšinje na Hornčerskej hasy 10

poskića k hodam

jězdne koła
šijace mašiny
žnjace mašiny
gramofony
z plaćami

wěcywustojna wuporjedźeńnja

Jenož hišće hač do póndźele naš

wurjadny tydźeń

z darmotnymi přidawkami

cokor jenož 33 pj.

Hamburgski kolejowy skład

Thams & Garfs w Budyšinje

na Hłownym torhošću.

Najrjeńši

hodowny dar

dobry časnik

kotryž stajnje prawje dźe, kupujeće derjo pola

Ernst Herkner, časnikar w Budyšinje

na Seminarskej hasy 13. Sym Serb.

Spytajće mój

kajkosćny kofej

po kóždej płaćizny.

Willy Krahl w Budyšinje

na Serbskich hrjebjach 14.

Moritz Weiser

w Budyšinje na Žitnej hasy

Tapety za klankace jstwy.

Cychi 1 nawoblečenj ze 2 hłowakom. 7.— hr. bělosamuhate nawoblečenja, damasty, kóper, barchent m 60 pj, ruby na blicu, twjelki trjenja a ruby na hosć. blida

J. Erler w Budyšinje

rózk Krónoryncoweho mosta.

Žony! + Žony!

Wupłćokowace aparaty, gatory, žiwotowe wobwjazki, měsačne wobwjazki a tajke pfoz wustupowanje, pjelkowe kholowški podłotki, štalćiki za prědki, štalćiki za paseni. teź wulki wubjerk wšelakich **gumijowych tworow.**

Wobroćće so dowěrliwje na

Sanitätny wobkhod

R. Wagner w Budyšinje

před Šulerskimi wrotami 9.

Čisty płat twjelki trjenja tunjo K. Erler na Žitn. wikach 11

Při wosebitosćach nětčišich wobstejnosćow je za kóždeho wobkhodnika ćežko, dźiwajo na bohatosć składa tak disponować, zo z prěnjeho kóždeho ze wšěmi žadanjem spokoji a drubemu, zo so před škodu škita.

Swoje wotebčrafstwo tohodla podwólnje prošu

z hodownym nakupowanjom so nic komdźić. Za małe napłaćenje połožu Wam rad wubrane twory do hód wróćo.

Žona móže so pola mje wot nohatcy hač k najrjeńšem seal mantlej abo plyšajcy zhotować. Předawam wšě šaty, drasty a mantle za dźěći,

Wšě šaty za mužow, wšě drasty za dźěłaćerjow hač k smokinkej, wěrowanske suknje, ulstry, paletoty suknje po formje.

Wšě mužace potrjeby

Šórcuchi, wołmjane twory, njepřemokawe kabaty, jupy, košlowy płaś, kopřiwiny, łožowe, a blidowe šaty.

J. Sebastian w Budyšinje, na Kamjentnej hasy 12

Napominanje na pjelsćiny knpowacy lud

Kaž překlepany cygan burej khromeho konja předa, kotryž też khromy wostanje a kiž je z wotpohladom špatnje khowany, zo by bur wěrił, zo je tohodla khromy, tak spytaja nětkle roznošowarjo a wikowarjo z pjelsćinami lohkowěrjacym ludźom zmylniwe a hubjene pjelsćinowe kajkosće po prawje nizkich płaćiznach předawać.

Je-li pak su płaćizny „jara tunje", tak kedźbujće dwójcy!

Woprawdźe dobra wužitkna pjelsćina budźe stajnje a přeco přiměrnu płaćiznu wobkhować, runje kaž derjedźełane blido abo solidne črije, dokelž so wot přisadźenja też najspokojniši wikowaŕ abo roznošowaŕ žiwić njemóže.

Najlěpje budźe, zo so na sprawny, wěcy wustojny wobkhod wobroćiće, kotryž móže też zamołwić, je-li po Waším měnjenju něšto prawje njeje.

Podpisane kožuchařske mišterstwa su so cyle k službje kupcow stajili, pokazuja a rozjasnja rady dostatki a njedostatki wšěch wotbytnych družinow pjelsćinow, dawaja Wam namjety a radźa stajnje k Wašemu lěpšemu.

My budźeće tam z bohatcho, derje wubjeranho składa wšěch pjelsćinowych dźěłow, kaž jaki, mantle, kornarje, kłobuki, mužace kožuchi, dźěćace mantle, přikrywy za sanki a awtowy, łožowe, diwanowe, pisanske blidowe předpołožki, z pjelsćinu podšite kožane kabaty a mantle, awtowe kapy, rukajcy atd. też něšto přihódne za hody namakać, je-li zo nas wopytaće.

Płaćizny su tajke, zo rady zasy přińdźeće.

Pjelsćinowy dom Arthur Riegel nasl., na Kěžorskej drózy 6

mějićel Paul Zimmer kožuchafski mišter

C. E. Rinke, kuzuchafski mišter na Bohatcj hasy 5

Richard Kneschke, kožuch. mišter na Lawšk. hrjebjach 8 III

Seidel & Naumann

šijace mašiny / jězdne koła

cyle němske kajkostne wudźěłki

najlěpše hodowne dary!

Jenički zastupjeŕ:

Gustav Marschner w Budyšinje

Nowosalcskej drózy 36

Wulke hodowne předawanje

Na wšitke płaćizny 10—20%.

Wšitko jenož najlěpše kajkosće, žane hubjene twory, kotrež so nětkle husto dosć khotowjerjo podawaja.

Muž. zymske paletoty wot 45 hač 60, 70 a 90 hr.

mod. módre wobleki też wšitke druhe barby wot 38, 45, 54 hač 96 hr.

mod. njepřilčežace ulstry a paletoty w formje suknje wot 40 hr.

jupy a jupowe wobleki najl. tkanina, kruta kaž železo

Bay. mantle do wšeho wjedra, gumijowe mantle wot 20 hr. sem

holčace a hólčace mantle wot 7.50 hr. sem

žonjace mantle w nowočasnych barbach wot 10, 20, 30 hač 60 hr.

eleg. žłdzane plyšowe mantle najlěpša kajkosć

wołmj. plyšowe mantle a jaki, čorne a brune, najlěpša kajkosć

dźěłba mantlow wot 9 hr. sem, tak dołho hač skład dosaha

njepřemokawe kabaty wot 7.50 sem

Drastowy dom Karl König

w Budyšinje **na Žitnej hasy 4**

Składnostna kupa!

Dźěłba nowych mužacych a žonjacych jězdnych kołow

z Torpodo samoběžkom a najlěpšimi mantlami z rukowanjom 75.— hr. a 80.— hrivnow.

J. Schiebak w Budyšinje

na Mužakowskej drózy 4.

Dostanu sobotu, 4. hodownika, wulki transport najlěpšich rańšo-pruskich hollandskich

plahowanskich kruwow

(wysokosnućelnych a z čelatami)

kotrež mam jara tunjo pod přihódnymi płaćeńskimi wumělenjenjemi na předań.

R. Richter, wikowańnja z plahowanskim skotom **w Kulowje** na torhošću 19.

Přiloha k číslu 281 **SERBSKE NOWINY** Pjatk, 3. decembra, 1926

Lipsčanscy kriminalni zastojnicy a internacionalni dypzačni paduši hromadze před sudom.

Rěč statneho rěčnika.

Po skónčenju pschešłyšenja swjedkow, tima šo statny rěčnik dr. Mühle złowa. Mjes druhim praji:

Rouvel je wot tónz lěta 1923 ſ dypsačnym paduchami hromadze dźěłał. Tam hdźež je paduchow krabnyć widźał, njeje pschećiwo nim sakročił, je jich šamo na sastojnikow, kotřiž móžachu paduchow pschehladźić, kedźbliwych cźinił. Ssu druhi kriminalni sastojnizy paduchow saseli, je jich Rouvel, kiž bě wjednik wotdźela II, sašoy puschćił, łdyž bě wopačnu protokoll napisał. Wšcho to je sa pjenjesy cźinił. Na nasymske mašy 1924 je 50 dospłacźnych paduchow w Lipsku było, 20 se nich je na hłownym dwórnischczu dźěłało. 330 wobstorżbow je šo tehdom jenoš na kriminalnej policiji na hłownym dwórnischczu sapodało. Nasymu 1924 šu Rouvel, Eisekowicz a Ssrebnik po paduchow do Barlina jěli, so bychu w Lipsku sašoy wot nich pjenjesy cźahnyć mohli. Rouvel je winowaty, so je niepschestawajcy hromadne paduschstwa podpjerał. Teš ma šo dla pokupjenja po § 332 St. G. B. thłostarc. Tohorunja šu šo wobskorżeni Kühla, Grandka a Schäffer na šamżne waschnje pschešchli, kaž Rouvel. Wobskorżeny Ssrebnik drje njeje šam kradnył, je pak kradnjene wěcy pschechował a k hromadnemu paduschstwu pschinomhał. Duby wobskorżeni šu jako paduschi dawno šnaći.

Statny rěčnik dale praji, so šud njeje daloko wo wschěch padach jednak, kotrež šu šo tehdom w Lipsku stałe. Sąud je šo spokojił ſ rosprawu, kiž je kriminalny komisar Reichel podał.

Dyrbli šo dyrbjał dopołnu wobras podacź, potom dyrbi šo dyrbjało na 400 šwědkow, kotřiž buchu jenoš ja kótli cźaš najsmjesće mašy 1924 wobtradnjeni, psched šud pschepronjeć.

Statny rěčnik namjetuje skónčenje sćěhowaze thłostanja: Sa Rouvela, dla njepschetorhnjeneje pschipomogy k hromadnemu paduschstwu, dla nadpěranja k temu a dla paźiwneho pokupjenja sastojnikow 8 lět thłostarnje.

Sa Kühla a Schäffera dla šamżnych pschestupjenjow 5 hacź do lět thłostarnje.

Sa Grandku dla šamżnych pschestupjenjow 3 hacź do 4 lěta thłostarnje.

Sa Ssrebnika dla pschimogy k hromadnemu paduschstwu, dla pschechowanja, falschowanja liścinow, dla pokupjenja sastojnikow 4 hacź do 5 lět thłostarnje.

Sa Eisekowicza dla hromadneho paduschstwa a aktiwneho pokupjenja sastojnikow 4 hacź do 5 lět thłostarnje.

Sa Amšera dla šamżnych pschestupjenjow 8 lět thłostarnje.

Sa Wagschala 3 lěta a ſa Rubina 4 lěta thłostarnje.

Sakitaš wobskorżeneho Rouvela a Rubina.

Rěčnik dr. Graf, wobtrucźa w ſwojej rěčźi, so bychu šo w prjedawschich cźaſach tajke podawki „we wschischim fajimje“ wěcźe šamjelcźałe. Tak je n. pich. pola Grimma było, kotryž je ſwěbi sa cźaš wójny ſ tym pjenjesy sastrkuźicź wjedźał, so wutrajanam ſenoš na tři měšacy pschebywaśtu dowolnosć pschitwolesche, schtoš dyrbjachu drobo sapłacźićź, kaž teš wšo to ždźe ponowjenje dowólnoscźe po tśoch měšazach. Tehdom njeje politajski presidij a generalny komando pschećiwo Grimmej sakročźił. Byli šo to stało, njebychu wobskorżeni nětkle tu stali. — Potom rěcźa rěčnizy druhich wobskorżenych, kotřiž šo powschitkownje na šamżne samokwjeńske dypti sapjeraju, kaž dr. Graf.

Sajimamy podawk sta šo, jako Ssrebnikowy sakitaš dr. Springer rěcźeśche. Ssrebnik jemu nadobo do rěcźe padny, prajo, so dyrbi pschešłaćź rěcźeć, dokelž zyju fiuazyju prawje njerosumi. Ssrebnik mění, so chże šo radšicho šam sakitowaćź, dokelž to lěpje dokonja, hacź dr. Springer. Rěcźnik dr. Springer praji na to, so je jemu Ssrebnik wudźěłanje ſo sanišeje rěcźe jara pocześił; tohodla proše šud, so by jeho šud wot winowatoscźe Ssrebnika sakitowaćź, wušwobodźił.

Na to jima šo wobskorżeny Ssrebnik złowa. We ſwojej ſ wulkej napjatoscźu wocźakowanej rěcźi praji wobskorżeny, so njeje prawje, łdyž šud jeho jako machera wobkładuje. Je šo pschcźy grawał, pjenjesy pschimaćź a njeje sastojnikam a paduchom pschi ich njefiuttach pomhaś. Łdyž šo jemu mumjetuje, so želnoscźe nima, tak to njeje prawje. W pschepytowanśkej ſatbje je šo duchownje dospołnje ſwjeſł, tak so je jeho pschepytowanjeſi šudnik chcył ſ jatby puschćićź. Ssrebnik prosy, so bychu tež jemu ſmilnoſć wopokasali, dokelž je jenoš na to hladał, so by Rouvelej pomhał.

Łdyž bě statny rěčnik ſnowa wobtrucźił, so pola wobskorżenych njemóže wołóžaze wobsteſnoscźe pkaćićź dacź, šo jednanje skónčeźi. Wušud šo wutoru, 7. dez. popołdnju w 2 hodź. wupraji.

Cyrkwinske powěšće.

Do Drježdźan.

Njedźelu 2. adventa, popołdnju ¼4 hodź. směja Sserbjo ſ Drježdźan a ſ wokolinu w Kschižnej zyrkwi předowanje a wudźělenje Božeho wotkasanja w maćerinej rěcźi. Předowanje je ſarał Domajcka ſ Budesteſ ſako wodźer Drježdźanskich Božich słužbow na šo wſał.

Michalska zyrkej.

W Michalskej zyrkwi njedźelu 2. adventa rano we 8 hodź. ſerbska ſpowědna wuczba a Boże wotkasanje, dop. we 9 hodź. ſerbske a ½11 hodź. dźěćiſkemſchenje. Sběrka ſa ponowjenje stareje Kunigundźineje zyrkwje w Bornje.

Schwórtk pop. w 3 hodź. na dwórnischczu ſonjage ſowarſtwo.

Semrěli: 27. 11. Erich Korla Zimmerlinq, ſamkaŕ w Ratarjezach, 21 lět ſtary. — 28. 11. Marja Gustka wdź. Buliž, pryedy ſwud. Mutzyna (Mutke), Handrija Linaka, ſahrodnika w Mortkowje ſawoſtajena wudowa. Pod hrodom, 65 Kt.

Krajnozyrkwinske ſhromadźeństwo w Budyſchinje na Rózowej haśy 31.

Njedźelu dop. ¾11 hodź. njezeſelska ſchula. Wieczor w 7 hodź. adventska ſwjatoczinoſć ſwjatka młodźiny ſa roſſudź. kchesćańſtwa. Póndźelu wjeczor we 8 hodź. ſhromadźizna ſobuſtawow. Wutoru pop. w 5 hodź. hodźina ſa ſony. Wjeczor we 8 hodź. ſwjatk młodźiny ſa roſſudź. kchesćeź, ſa młodźenzow a ſrjedu tohorunja ta młode holzy. Schtwórtk wieczor we 8 hodź. biblika hodźina. — Knjes ſhromadźeńſtwowy wothładaŕ Zimmermann śmjeje bibliſku hodźinu njedźelu pop. w 3 hodź. w Dobruſchi, wutoru w Hornjej Wiſoſnizy a ſchtwórtk w Budyſchinje a pjatk w Cźerwjenych Noſſližach, wjeczor we 8 hodź. — Knjes ſhromadźeńſtwowy wothładaŕ Kschižan śmjeje njedźelu pop. ½2 hodź. njedźelſku ſchulu a w 3 hodź. bibliſku hodźinu w Wětej Horje, ſtudźelu wjeczor w Hlinje, póndźelu we Wulkej Dubrawje, wutoru we Rachlowje, ſrjedu w Hodźiju, ſchtwórtk w Zyſchezach a pjatk w Suborniczy, pschesu wjeczor we 8 hodź.

S Budeſtez.

2. njedźelu adventa śměje rano we 8 hodź. ſarał Domaſchka ſerbsku ſpowědź, dop. w 9 hodź. ſarał Bóſz ſerbſke a ½11 hodź. němſke předowanje. Pop. ½3 hodź. ſeidu ſo posawniſke chóry ſ wokoliny w młodźinowni. Pop. ½5 hodź. pschednoſchi ſa chóry, ſarał Bóſz Mikijońſti poſkoł ma ſo ſaplacźićź.

Póndźelu pop. ½5 hodź. śměje ſarał Njenčź ſ Wjeleczina němsku ſpowědź.

Wutoru pop. ½5 hodź. śměje ſarał Bóſz w Cźerwjenych Noſſližach w Kobanez domje ſerbsku ſpowědź, pop ½6 hodź. ſerbſke a wjeczor ½8 hodź. němſke předowanje.

Sſrjedu wieczor ¾8 hodź. ſhromadźizna towaŕſtwa młodych holzow.

S Butez.

2. adventa rano ½8 hodź. ſerbiſka ſpowědź, dop. we 9 hodź. ſerbſka a ½11 hodź. němſka Boża słužba. — Sběrka za ponowjenje zyrkwje w Bornje. Pop. ¾3 hodź. Hſchešćeńſka Boża słužba, ¼4 hodź. němſka ſpowědź (ſnjes ſarał Räba ſ Budyſchina).

Wutoru pop. w 3 hodź. ſonſte towaŕſtwo pola Dietrichez.

Semrěła: Irmgard Marianna, mandź. dźowczicźka Otty Hermanna Siegela, włoſtarja w Bukezach, 1 lěto, 9 měſ. 6 dn. ſtara.

S Barta.

2. njedźelu adventa rano we 8 hodź. němſka ſpowědź, dop. w 9 hodź. němſka a ½11 hodź. ſerbſka Boża słužba. Sběrka. Pop. w 2 hodź. Boża słužba ſa dźěći.

Wutoru pop. w 3 hodź. towaŕſtwo ſonow.

S Budyſchinka.

2. adventa rano we 8 hodź. němſka ſpowědź, dop. w 9 hodź. němſke a ½11 hodź. ſerbſke kemſchenje. — Sběrka.

S Hodźiju.

2. njedźelu ſwjateho adventa śměje ſarał Voigt rano ⅛8 hodź. němſku ſpowědź, ſarał Wjeſał dop ½9 hodź. němſke a w 10 hodź. ſerbſke kemſchenje. Sběrka. Popołdnju w 4 hodź. je w Cźerwjenych Noſſližach na ſchuli adventſka nutrnoſć ſe ſpowědźu.

Sſrjedu wieczor we 8 hodź. śměje knjes Kschižan Wětkeje Hory w ſpomoſćeſtim domje bibliſku hodźinu.

Pjatk popołdnju ½5 hodź. je ſerbiſka ſpowědź a w 5 hodź. ſerbſke adventſke kemſchenje.

S Dulſi.

Njedźelu 2. adventa dop. ½9 hodź. němſke předowanje, kiž ſo cźita.

S Hormjeho Wujeſda.

2. adventa rano ⅛8 hodź. ſerbiſka ſpowědź a ſwjatk wotkasanje, dop. ½9 hodź. ſerbſke a w 10 hodź. němſke kemſchenje. — Kaſchćiſki ja wošadnu ſtakonju. Dop. w 2 hodź. roſtrěčowanje ſ konfirmowanej młodźinu.

Sſrjedu wjeczor we 8 hodź. bibliſka hodźina.

Pjatk wjeczor we 8 hodź. towaŕſtwo młodych holzow.

S Duczinu.

2. adventa rano we 8 hodź. ſerbſka ſpowědź, dop. we 9 hodź. ſerbſka Boża słužba, ½11 hodź. kemſchenje ſa dźěći. Sběrka.

S Hroditſchcza.

2. adventa rano we 8 hodź. němſki jamt, dop. w 9 hodź. němſka Boża słužba (ſarał Konik), pop. ½11 hodź. ſerbſka Boża słužba (wošadny ſarał). Sběrka. Popołdnju w 4 hodź. němſki hamt (ſarał Konik).

S Łuyoy.

2. njedźelu adventa dop. w 9 hodź. ſerbiſka Boża słužba, ½11 hodź. dźěćiſkemſchenje. Sběrka.

S Khwaczicź.

2. njed. adventa rano ⅛8 hodź. němſka ſpowědź, dop. ½9 hodź. němſke a w 10 hodź. ſerbſke kemſchenje.

Póndźelu wjeczor we 8 hodź. bibliſka hodźina w němſkej rěcźi (knjes Kschižan ſ Wětkeje Hory) w Rowakez hoſcźenzu we Wulkej Dubrawje.

Semrěł 26. nov. Jan August Michałk, murjeŕ we Kschižwej Worſchcźi, 63 l. 8 m. 1 dn. ſtary.

S Kluſchcza.

2. adventa rano we 8 hodź. němſka ſpowědź, ſ Božim wotkasanjom, dop. w 9 hodź. němſke a ½11 hodź. ſerbſke kemſchenje. Popołdnju w 3 hodź. němſka ſpowědź ſ Božim wotkasanjom w Nowoſchańſkej ſchuli.

S Kotez.

2. niedźelu adventa rano we 8 hodź. ſerbſka ſpowědź, dop. ½9 hodź. ſerbſke předowanje (ſarał Krawz ſ Hrodźiſchcza), dop. w 11 hodź. němſke předowanje (wošadny duchownj). Sběrka. — Wunoſchk pošlednjeje ſběrki 2,60 hr. Wutrobny dźak!

S Mateſchez.

2. adventa rano we 8 hodź. ſerbſka ſpowědź, dop we 9 hodź. ſerbſke a ½11 hodź. němſke kemſchenje. Sběrka ſa wuporjedźenje Kunigundźineje zyrkwje w Bornje.

Sſerbſka adventſka miſijońſka nutrnoſć wotmjeſe ſo:

wutoru ⅛8 hodź. pola Schołcźiź w Pluſnikezach,
ſrjedu w 3 hodź. w Delno-Hórcźańſkej ſchuli,
„ ⅛8 hodź. pola kubleraja Kunata w Dobroſchezach,
ſchtwórtk ⅛8 hodź. pola Rudelez w Brěſnjan,
pjatk ⅛8 hodź. w poczeſtkej ſtwi.

S Minakala.

2. adventa rano we 8 hodź. němſka ſpowědź, dop we 9 hodź. němſke a ½11 hodź. ſerbſke kemſchenje. Pop. w 2 hodź. kemſchenje ſa dźěći. Sběrka.

Wutoru pop. w 3 hodź. w Khróſćaze pola Bórnez ſerbſka nutrnoſć a ſpowědź.

Schwórtk pop. ½5 hodź. we Lomſku adventſti ſwjedźeń naſchich jónſtich towaŕſtwow.

S Roſaczicź.

2. adventa dop. w 9 hodź. němſka Boża słužba a po tutej němſka ſpowědź, pop. w 2 hodź. ſerbſka ſpowědź a Boże wotkasanje. Sběrka ſa zyrkej w Bornje

S Njeſwacźidła

2. adventa rano we 8 hodź. němſka ſpowědź, dop. w 9 hodź. němſka a ½11 hodź. ſerbſka Boża słužba. — Pop. w 3 hodź. němſke a w 4 hodź ſerbſke kemſchenje ſe ſpowědźu w Sarkežu. — Sběrka ſa wuporjedźenje Bornſkeje zyrkwje.

Sſrjedu, 8. dez., pop. ½6 hodź. adventſka nutrnoſć pola Birichez w Holeſchowſkej Dubrawje.

Pjatk, 10. dez., pop. w 5 hodź. adventſka nutrnoſć we Bóſchicźańſkej ſchuli.

S Porſchicź

2. njedź. adventa budźe rano we 8 hodź ſerbſka ſpowědź, dop. w 9 hodź. ſerbſka Boża słužba. Sběrka ſa wobnowjenje Kunigundźineje zyrkwje w Bornje. Dop. ½11 hodź. dźěćiſkemſchenje w Porſchicźach. Pop. w 2 hodź. w Schneiberez hoſcźenzu w Boſchezach declamatorium Zachäus, wuwjedźeny wot wošadneho towaŕſtwa młodych holſow.

Wutoru wjeczor ⅛8 hodź. ſerbiſka bibliſka hodźina we Porſchicźach (w nowej ſchuliſſej ſtwi).

S Kateż.

2. adventa rano we 8 hodź. němſka ſpowědź, dop. we 9 hodź. němſke a ½11 hodź. ſerbſke kemſchenje. — Popołdnju ¼4 hodź. ſerbſka nutrnoſć a ſpowědź w Sczeńcańſkej ſchuli.

S Rychwalda.

2. njedźelu adventa je dop. w 9 hodź. ſerbſke a ¼11 hodź. němſke kemſchenje.

Se Sſlepoho.

2. adventa ſerbſka ſpowědź a Boże wotkasanje, rano we 8 hodź., ſerbſka Boża słužba ½10 hodź. dop., němſka ¼12 hodź. dop. — Sběrka.

Swěrowanaj: Jurij Krupař a Hana Nuſyz w Miloraſu.

S Wochoſ

Njedźelu 2. adventa dop. w 9 hodź. němſka a ½11 h. ſerbſka Boża słužba.

Přilopk.

* **Wulki woheń w Magdeburgſkej zitadelli.** W poſlednjej nozy wudyri w Magdeburgſkej zitadelli wulki woheń, kotryž ſo tak ruče roſſcźeri, ſo dyrbjeſche ſo wſcha wohnjowa wobora na pomoz hwolacź. Woheń bě we prjedawſchej tśělbańi naſtał, hdźež ſo nětko lakěrarnja, blidarnja a ſamkarnja namakaju. W kólni ſtejace awta a motorſke kola ſo ſapalichu, a wjazy ſudow benzina roſbuchny. Roſbuchnjenje bě tak mózne, ſo ſo zyła ſtśelbarna ſtjeny. Muſyliwo dyrbjachu ſo pschećiwo turej ſ maſkami ſchkitacź. Zyše 120 metrow dołhe twarjenje ſo wupali. Wulki łkład meblow ſo ſubu ſpali. Pschi haſchenju wohnja ſo wyſchſchi wopalny inżeńer Weinreich a pjeć wobornikow cźeżko ſrani.

* **Patrona w mlócźazej maſchinje.** Pschi mlóczenju pola ratarja we Stangengrünu w Rudnych horach roſbuchny nadobo nětchto ſ wulkim praſkom, pschi cźimž ho 20 lětny ſyn wobſkedźerja cźeżko ſrani. Kaž ſebi myſla, je ſo w jenym ſnopje ſchrótowa patrona namakała, kotraž je ſo w maſchinje ſapalila.

* **Zakotwy njeſtuft pschemyſlaneho.** W Mnichowje nadpadny w duchownym ſaćźemnjenju rěſniſti Schmatz ſwoju 12 lětnu ſotru a da ſo ſ hamorom do njeje. Jako macź na pomoz pschitśibwata, dyri Schmatz ju tak ſ wotmachom do hłowy, ſo jeje wědomja ſo k jemi ſnoſeje. Poſdźiſcho namakachu nadpadnika ſatkeleneho w jenej ſahrodze. Wbohi bě ſebi ſam źiwjenje wſał.

* **Wjeſeźity wichar we ſrjedźnej Aſiji.** W ſrjedźnej Aſiji ſatkadźa wot nětchto dnjow ſem hodrikti wjeſeźity wichor. Wſchě telegrafiſke ſwiſki ſu pschetorhnjene. Teš żeleźniſki wobkhad je ſo ſaſtajiczź dyrbjał. W Turkeſtanje je wichor wobżeźe w bawmnowych plantažach wjele ſchkody nacźinił.

Wulka hodowna wustajenca

Klankace wozyčki

klanki a klankace wobleki, klankace jsfwy a kuchnje

předawarnje a konjency - hrajki - wobrazko kniški
železnicy - twarske kašćiki (Märklin, Anker a t. d.)
čumpale konje

klankaca hojerńja

Wobkhod je 1885 założeny.

Plećene meble

wupyšene dźětanske korbiki :-: šijace stejaki
šatowe křinje - plećene lampy - różowe žłobiki

lěhaće - dźěćace meble

nastroje za sokolow - čumpele
dźěćace jězdne kola - samojězdźaki
wšě wěcy za foilety - wosebne šćětki

Wobhladanje bjez nućenja ke kupjenju je dowolene
Położene płaćenje.

Tunje

hodowne poskićenje

Zonjace črije ze spinku rjane črij na hasu moderna forma, dobra kajkosć 6.90	**lakowe črije** ze spinku (żony) jara rjany model eleg. amer. pjork 7.90
pjelsćinowe črije z gumijom (żony) čorna dobra koža, čople podšite, ze pjelsć. wobsadk franc. pjork 12.50	**podšite črije** ze šnórowanjom krutoje bowjazeje bokowe koža čople podšiće (za żony) 14.50
mužace črije krasna forma z bělej šitej kromu, hódna kajkosć 9.90	**mužace nizke črije** modorna forma, běła šita kroma rjany črij na hasu 9.90
wjelblud. kosmičk. črije ze spinku. čorne fylcowu póduš wulkosć 21—24 1.25 hr. 19—20 80 pj.	**plyšowe tofle a kordowe tofle** rjanr mustr wulkosć 35 42 95 pj.
wjelblud. kosmičk. wuhornjene črije čisty wjelb. kos. s wołma dobre twory z kajk, kolk fyle. a kož. pód 36/42 3.85	**fylcowe črije** čople podšite fylcowa a kožana póduš wulkosć 36—42 4.75

Krisseller

Wjedny wobućowy dom

w Budyšinje na Bohatej hasy 29,

Dokelž sym přihódnje nakupował, mam możnosć

wokoło 80 rěčadłow

tunjo předać

Aparaty wobkhowam na přeće hač do hód.
Skazajće sebi z małym napłaćowanjom aparat.

Krasny nazynk. **Dobra kajkosć.**

J. Schiebak w Budyšinje

na Mužakowskej drózy 4.

Žane klamy. Wuwjedźenja najspěšnišo, Prošu, přiňdźće pohladać, kupić njetrjebajće. Płaty, hozdźiki, narunanja.

Praktiski

hodowny dar!

Kłobuki, čapki
buncle a tofle

pjelsćinowe kornarje

za mužow a żony

Hobrski wubjerk!
Najtuńše płaćizny!

Hugo Lehmann

w Budyšinje

na Bohatej hasy 22

Skazane městno

sobotnišoho čisła

„Serb. Nowin" za

B. Natuš w Kukowje

2 ložow. nawoblećeni

z 4 hłowakami
20.— 16-70 14.50 hr.

najlěpše wupjerki
ložowe płachty 2¼ m dołhe wot 4.— hr., kopšiwin. ložowe płachty 160/225 3.— hr., ruby, twjelki, trjenja, šaniki, košlowe barcheaty, běłe a pisane, mahowe šaty, normalne šaty, kholowy z gumijowym paskom, reformske kholowy.

Najwješi wubjerk.
Najtuńše płaćizny

Hilger w Budyšinje
na Lotzeskej drózy 20 I.

Žane klamy!

Časnikar Mencel

z Dobrošic
pola Njeswačidła

je njedźelu k rěčam
1. a 2. w **Krósćicach,**
3. w **Ralbeach,**
4. w **Rózeńće**
a domach hač do 3 hodź. pop.

Sportiska, jumperowa flanelajowa, rukajcowa, wušiwanska a štrykowanska

wołma

najwjetši wubjerk barbow a kajkosćow pola

Ernst Günther w Budyšinje
róž. Žitneje hasy a Mjas. jětkow

Woglandske madrasowe wumělske **gardiny**

wulki wubjerk, jara tunjo
K. Erler nažitnych wikach 11.

Poskićam ze

samsneho zhotowjenja:

walkowane zoki
„ žonjace nohajcy
„ dźěćace nohajcy
„ rukajcy
„ pjasćowe rukajcy
„ spódnje kholowy

krute podš. kholowy
za żony a mužow,
kholowy ze šćawćikom
reformowe kholowy
podšite šćawćiki
štrykowane lacy
sweatery
dobre twory! tunje płaćizny!

Oskar Krumbholz,
nohajcowy a wołnjany tworowy wobkhod **w Budyšinje**
na Kotołskej hasy 22.

Pytam

jara wjele **dźowkow do hródže, do domu a na polo**

Přistajeńka

Görlidi w Budyšinje
Tuchmacherstr. 1 Telef. 3837

Žonjace kolo juna jězdźene z ruk. wopismom za 75.— hr. ma na předań **Max Seifert** we Budyšinje na Kamjentu hasy 29

Jurij Fahrmann
w Budyšinje na hornčefskej hasy čo. 10 poruča jězdne kola, šijace mašiny, mantle a šlawchi. Samsna wuporjedź.

Gardiny běłe a pisane

pol stores
modern. wupuščenja
za wokna
we wšěch płaćisnach
poruča
we wulkem wubjerku
Otto König
w Budyšinje při Mjasow. jětkach čo. 3.

Hobrski
wubjerk

Krawaty

po wšěch płaćiznach

J. A. Henoch

w Budyšinje
na Hłownym torhošću 4
złoty Hodlar

Ložo z matracu na tunjo na předań **Max Seifert** w Budyšinje na Kamjentnej hasy 29

Kóždy ma při ćežkich časach pjenježneje nuzy wšěch starosće, kak budźe móc swojich lubych

k hodam
zwjeselić.

Njeńamajće sebi dłeje hłowu
ja Wam pomham, dokelž Wam wšě wěcy kotrež předawam kaž:
Mužacu, žonjacu a dźěćacu drastu, wšě manufaktury, šaty a wobuća meble, polstrowane twory, jězdne kola, plećene meble, rěčadła atd. na přijomne

wotpłaćenje

při nizkim napłaćenju přewostaju. — Wobhladajće sebi jenož mój skład, Waš wopyt so wupłaći. — Na wsach bydlacym so jězba zaruna

Mjeblowy a tworowy kreditny dom

Carl Horn nasl. w Budyšinje

na Hłownem torhošću / Zastup na Jerjowej hasy 2, I

Sobustaw zwjazka němskeho kreditneho drobnowikowarstwa zap. towarstwo.

Njedźelu. 3. 12. a 19. XII. wotewrjene

Njedźelu. 3. 12. a 19. XII. wotewrjene

10 % rabata! **K hodam** **10 % rabata!**

cyle wosebje nizke hodown. płaćizny

zo móhli też k hudźi ludźo pola mje kupować, poskićam w jara wulkim wubjerku:
mužace wobleki, sportske wobleki, pacholske, hólćace a dźěćace wobleki, najl. wołmjane kordowe a Manchestrske sportske wobleki, dobre krute kholowy z kožanych tkaninow, najl. krute Manchestrske kholowy, dźělanske kholowy, pisane a smuhate tkaninowe kholowy, Breeches-kholowy, kalmukowe kabaty, lacy, kholowy za pacholow a hólcow; dobre krute zymske sportske jupy; mužace, pacholace a hólćace jupy; podšite njepřemokawe kabaty; krótke kholowy a tajke ze šćawćikom; zymske mantle, gumijowe mantle, Šwedske mantle, čorne suknowe paletoty, paletoty po formje suknje, hólćace a pacholace zymske mantle atd.

Woldemar Menger w Budyšinje

na Serbskich hrjebjach čo. 6 z pjedy A. zwud. Mengerowa

Hižo 42 lět staroznaty, kruće sprawny drastowy wosebity wobkhod

za dźěłaćerjow, wjesny ludźa a sprěni staw!

Zbytki abo zentety dawam kupcam darmo! Napłaćenje a wotpłaćowanje dowolene!

Wuprózdnjenske wupředawanje

so dla spuščenja wobkhoda **ke kóncej bliži.**

Wužiwajće tutu składnosć!

Předawam zbytki
mužacych wěrowanskich a sakko-woblekow
mnžacych lěćnych paletotow z koverkonta atd,
pisanych a módrych pacholskich woblekow
po kóždej přijomnej płaćizuje.

H. Wassermann

w Budyšinje na Hauenšteinskej hasy 5

To su kmuzge serbske napißma na rotwowe pomniki w bohatym wubjerku. Wasich knjes farar abo knjes wucześ staj wěsće rad swóliniwej, też druhi text wam w dobrej serbšćinje pschedpißacź. Tak cźinće! To cźesći waß a waschich brohich w Božej roli drěmazych.

Skotarstwo.

Pizowanje schrótu s laneho wožucha na howjada.

Hdyž někto wschelake wikowanjte firmy sahy ratarjam měschežu k pizowanju poručeju, na to pokasujo, so tola też Němske ratarske družstwo to same cźini, tak dyrbi so rjec, so so pola Němskeho ratarskeho družstwa wo zyle něschto druhe jedna, hacź wo měschežu, každu ju wschelake druhe firmy poručeju. Tak pschedawa mjenowane družstwo tśi druziny schrótu s wolijowego wožucha. Prěnja družina wobsteji s 40 dźělow sojaschrótu, 30 dźělow kokoßoweho wožucha a 30 dźělow palmowego wožucha. Weno pschisporja wožebje tucznosć mloka. Druha družina wobpschija 40 dźělow sojaschrótu, 40 dźělow hroschikowego wožucha (Erdnußkuchen) a 20 dźělow rěpikowego wožucha (Rapskuchen); wot njeje kruwy wjazy deja. Poßledna družina pizowanskeho schrótu ma 38 dźělow seßamowego wožucha, 30 dźělow laneho wožucha a 35 dźělow zejeschrótu a hodźi so za plahowanje mlodeho skotu. Mjenowane družiny schrótu se laneho wožucha su jara dobre a móža so po dotalnych nashonjenjach jenož poručicź.

Na kolik podobne khorosće pola domjazeho skotu.

nastanu też cźasto, hdyž su wjele twjerdeje wowßneje zkomy pizuje, wožebje też potom, hdyž je wows je sakißnjenych polow. Taßa zkoma cźerjewa stajnje wabi a tak nastanu khorosće, kotrež su khólikej jara podobne. Tu pomha cźasto jara spěchnje, hdyž so skotej druha piza dawa, wožebje hdyž so měsino twjerdeje wowßneje zkomy mjechka jećna pizuje.

Pjeriznarstwo.

Wicej a wicźne saczeklisny pola pjerisny

so pomérnje cźasto na pasorach a jich shibwadkach wobkedźbuja. Cźasto so tuta khorosć tak wotstroni, so so wicźne zuzki rosrěsnu a wuttócźa a potom s podlanizetskim pulvrom wußnypaju. Tola też bjes rěsanja hodźi so khorosć dospołnje wuhojicź, hdyž saczeklisny wschědnje s rheumaßatnom dlěschi cźaß rybujemy. Taßim saczeklinam pak hodźi so najlěpje sadźěwacź, hdyž zolne zerdki, wožebje pola cźežkich rašow, wysche hacź 60 zentimetrow wot semje njepschicźinimy a dno 15 hacź 20 zentimetrow wyßoko s pochowinu pobrypamy.

Prašenja a wotmolwjenja.

Prašenje: Mojej zwinjecźi padnjetej pschezo krótko po pizowanju, shrabatej pak so za krótki cźaß saso a žerjetej dale. Na cźim to leži?

Wotmołwa: Sswinjecźi matej po spacźu wulisschcźa. Hladajcźe, so so stoczecźi njebyschtej rosbortikej. Dawajcźe jimaj pizu jenoż w malych dźelbach, ale sa to cźasćišcźo, so njebyschtej tak nahrabnje zrałej. Khlěw dyrbi byczź powětrowny, thłódny, cźmowy a měrny.

Prašenje. Kak móže so rola, se žrěnjej hacź cźežkej pódu, kotraž cźasto pod powodźenjom cźerpi, na łuku abo paßtwu pschedźěłacź?

Wotmołwa: Do zymy zworajcźe polo a pschihotujcźe je nałěto runje kaž hewak. Nasymu rosmjetajcźe potom na jutro (25 arow) 1 hacź 1½ zentnarja Domaschowemu hnoja, a hdyž je póda khuda na łuku, też hischcźe 5 abo 6 zentnarjow kruchateho kalka. S dobom s wuzywwom njech so potom nałěto hischcźe poł zentnarja salpetra pschida. Najprjedy wußnje so potom 36 puntow wowßa na jutro, kotryž so 8 njedźelow poldźischo seleny poßnycźe. S dobom s wowßnom wožnje so sczěhowazy naměcźk na jutro w kilogramach: a to sa łuku po ½ kilogr. cźerwjeneje łopusche, cźeßacźka (Kammgras), bahnoweho trucźkateho dźeczela (Sumpfschotenklee), schwedskeho dźeczela, dale po 1 kilogr. žołtnika (Timothee), błyßkniza (Rohglanzgras), jendź. a italsk. wowßnika (Raigras), słónczníje 2½ kilogr. kucźneje porczźiny (Wiesenschwingel). Dyrbi pak so s pola jenoż paßtwa sczinicź, njech so wußnje na jutro: ½ kilogr. bahnoweho trucźkateho dźeczela a žołtnika, po 1 kilogr. pizza a kucźneje porczźiny, po 2 kilogr. běłeho dźeczela, jendź. wowßnika, 2½ kilogr. biarinskeje trawy. Poručamy pak, so by so znadź wot kóždeje druziny schtwórty dźel wjazy wußył, dokelž by hewak trawa pschered̄ka była.

Prašenje: Hdy móža so lupiny, kotrež su so w juliju sa selene hnojenje wußnyke, podworacź.

Wotmołwa. Lupina dyrbi so khětro posdźe woracź, swjetscha psched prěnim mjerskom, pschetož cźim dźeje steji, cźim wjazy dußnyka nahromadźi.

Prašenje: Móže so luzerna na horach plahowacź, a pod kajkimi wumĕnjenjemi?

Wotmołwa: Luzerna móže so na zuchej kalkojtej roli w pschichodnym nałěcźu wußnycź, hdyž je so najprjedy polo s 2 zentnaromaj 40 prozentowskeje kalijoweje žele a s runje telko domaschowym hnojom a superphosphatom (na jutro) hnojiło.

Prašenje. Mojej kruwje saczékasche w sandźenym tydźenju khětro wumjo. Mloko bĕ pak jara wodźane, pak raczkate. Saczeklisna je potom popuschczíła, mloko s khoreho zwja pak njeje hischcźe prawe. Je so znadź krawa salzmnika? Też kruwa pschedy kuł kaschlowasche.

Wotmołwa: Tu jedna so wo salzmnjenje. Djerźcźe kruwu prawje cźopku. Dla kaschela cźinicźe kruwje paridła se žynowemu žymjenja, dychnizy rybujcźe swonka s cźopkym molijom a dawajcźe pschezu cźopke picźe. Wumjo lwjasajcźe, dokelž je hischcźe sahorjene, horje. Khory dźel wumja dyrbi so po możnosći cźasto a derje wudejicź.

Prašenje. Deja kosy derje, hdyž so jim banje pizuja?

Wotmołwa: Banje su runje kaž rěpa sa kruwy kaž sa kosy schwarne. Rěpa je sa kruwy sakładna piza. Wona dožaha też, so stót wětku dźelbu mloka dawa. Runje tak je pola banjow. Ma kosa wot nich derje dejicź, dyrbja banje sakładnu pizu (Grundfutter) tworicź. Ke tomu njech so dawa žucha piza a je-li dyrbji kosa jara derje dejicź, hischcźe žylnjaza piza.

Prašenje. Moje łuki su lětsa s powodźenjom jara cźežpike. Ssyno je sloro zyke shniło. Je radźomne, so łuki wotpalu, abo dyrbju hacź do nałěta cźatacź a łuki potom włóczicź.

Wotmołwa: Shniłe žynu dyrbi so rucźe do symy hischcźe wotstronicź, prjedy hacź sněh pschińdźe. Hdyž łuki palicźe, móże so też dobra trawa lohko sničicź. To móże so jenoż jako poßledni wupucź wobhladacź. Spytajcźe shnimu trawu s brónjemi wotstronicź. Potom njech so dorn hischcźe do symy prěki a podlu wótrje se brónjemi rostorha, so by wětr saßy do semje mohł. Po włóczenju so njech puschczene rostliny saßy s walku pschitłócźa. Pisches symu njech so na jutro 20 zentnarjow wapniczitehо wuhliczinatana (kohlensaurer Kalk) abo 5 zentnarjow drasliczitehо wapna (Aetzkalk) rosmjeta. Nałěto sahe njech so łuka saßy włóczi, potom walkuje a s 80 puntami žynicźniteho amoniaka (schwefelsauren Amoniak) pohnoji. Je-li so łuka pali, by so potom na žambne waschnje dyrbjało włóczicź, walkowacź a hnojicź.

Čo. 49 Budyšin, 4. decembra 1926. Lětnik 33

Dźeczelowa žida.

(Cuscuta trifolii.)

Kak so psched njej wobarnujesch a kak ju saczěrisch?

Ratař wěsće tutu straschnu rostlinku znaje. Jeje wjelke stwjelczko nima łopjeschkow a je žołczkikojte nacźerwjeń. Hižo nowdała pschecźahuja kulojte, žolte a plowe blank, kajsi stroschny

schłódnik je so sahnedźił na trawjom dźeczelemischcźu. Hdyž žebi ickbodu bliže wobhladaich, tak spóznawach, kak su cźerne nitki dźeczel sopschadźe, putale a wumjatałe.

Powjadnjene, wjate a žołtnjate łopjelchta dźeczela nam praja, kak dźeczelowe stwjelczko khipri, wjadnje a hinje. — Tuzon jeho pschijimnik (Schmarotzer) nima ani koruschka ani łopjelchta. Nitki dźeczelowe židy maja zyzaze brjodawki, pschimobrocźene k stronje dźeczelowego stwjelza. Tute su podobne na nóžki hubożom. Te sałocza so do dźeczelowego stwjelza je wuzrjazo. Tak plecźe so žida, so wjzo a hrěbajo rucźe do nschich stron. Cźim dale so žida wuwiwa, cźim bóle wutworjuje na cźerwjeni łcźenicźłowe pupki. S tych rostcźeja wokuschte běle łcźenicźka. Tute fotografowanschi wupłodża zymjenjcha w barbje a mulkosći so zyle dźeczelowemu žymjenju runnacze. Tohodla je jara cźežko je s dźeczela wotstronicź. Naich wobras nam nimale jaßnje pokasuje, kak so dźeczelowa žida wokoło stwjelza wije, kak łcźeje a žymjo dawa.

Wo zyły cźaß dźeczelowego rozcźenja žida scźežedriwje do žymjenja cźerі a bórzy zyke polo zamjeschworni. Hacź do 8 lět tute žymjo w semi leżo žiwoju skhadźaju a rozcźazu mózgatkowa. Tak rucźe hacź polo saßo s dźeczelowo wobžyjesch, tu saßo je a žiwoje dźeczel saniczaze pleczenje wukonja.

Padnje-li dosrawjene žymjeschcźo dźeczelowoje židy na semju, bižo po nĕkotrych dnjach sesthadźa. Nitkaty kochork pyta a hlada, so by so skerje a lépje nĕdźe dźeczela pschimnył a so po nim zyzajo horje wił. Hdyž je so hdźe dźeczela bólinył, je wo nim. Rostlinki, žiłkżinym sapleczenju podcźišmjene, su wschě druziny dźeczelow, sen, thmjel, konopej, wjerbowe witki, woka, łupiny a nĕkotre dźiwje rozcźaze rostlinki. Kóždа rostlinka ma saßo žiwoju wobsebitu druzinu židy.

Dokelž je žida tak jara straschna, dyrbiscz wschn kedźbliwosći a starosći nałožowacź, so žiwoje polo s njej sanjeschwarnić njeby. — Najwajmischa sadaba je, so dokładnje cźiste žymjo wužywasch. Hdyž sam dźeczelowego žymjenja njemółcźischi, njech cźi pschedewaz rukuje, so w łupjenym žymjenju židy njeje. Mjes 100 gramami hnubitcheho žymjenja, kaž běłeho dźeczela zmĕsch łćbma jenicźkeho zornjeżka nadeńcź. Kóždе łupjene dźeczelowe žymjo da hnadom w ratarskej pschepytanki pschepytacź. Sa mały wudawk załutujesch žebi wjele njerjonja. Nadźimane je, dźeczelowe žymjo žebi bźo w pózdnej nasymje abo w symje wobstaracź. Najlépsche žymjo tendom hischcźe wupschedate njeje a pschepytatknje maju dosći tłwile, zapółtane žymjo rucźe pschepytacź. Je-li so cźi we žymjenju žida sahnjożiła, dyrbiscz ju se

ſtaczom a ſtwinym wuwěwanjom ſpytacź wotſtronicź. To pak ſo cſi ſedma poradźi, dokelź ſu ſormatka židy a dźeczela jenak wulke. Tohodla kupuj twoje ſtwinjo pola ſpuſchczomneho wikowarja abo pola ratarja, kotrehoż pola njejdu ſe židu ſanjeſchwarnjene.

Jeli pak ſo tola w dźeczelu žida pokaſuje, dyrbiſch hnydom wſcho nakožowacź, ſo by ju ſaſo wotſtronił. Hdyž tu a tam blaki židy wuhladaſch, dźeczel hnydom dale blakow wotſtrčź a to pryedy hač žida ſtwinjo ma. Wotſtrčenu, ſe židu ſapleczeny dźeczel ſtykoj do korbow abo měchow. Pſchi tom kedźbuj, ſo žaneho ſtwjeſa ſhubił njeby. Kóždе ſhubjene ſtwjeſo móže dalſche natykowacź, wobſebje pſchi měſtnym wiedrje. Je žida ſo hižo dležſchi czaſ pleſwa a ſtwinje roſcherka, tute wotſtrczenje wjacy njedožaha. Potom dyrbiſch wotſtrczene polo něhdže 20 cm wyſoko ſe ſlomu ſacźacź a ju ſapalicź. Druhdy pak ſapalenje doſcź do hłubokoſcze njedoſahnje. Tohodla je radno, po wotſtrczenju a wotnoſchenju dźeczela tež dźeczelowe koruſchći ſwutorhacź, na ſlomu ſmjetacź a ſobu ſpalicź. Sy-li luzernu dyrbiał po tutym puczu dla židy wotſtronicź a ſpalicź, woſtaj rolu něhdže ſchtyri njedźele leżo. Po tutym czaſu ſmješch ju ſaſo ſ luzernu wobſtrčź. W bliſtoſczi holow a łuhow (Moore) dyrbiſch ſo tajkeho palenja widacź, ſo njeby žanych wóhnjow ſawinowak. Kéžbe ſaniczowanje dyrbiſch dokkadnje pſchewieſcź. Žida drje w ſwnje ſajeſcha na rolu ſabinje, tola dwaj zentimetraj pod ſemju ſo wukwowa.

S chemiſkich ſrědkow wukakuja żelezowu ſmydu (Eiſenvitriol). S jeje 30% roſpuſchczenſtu židu potrjeſ. Dale pomha, hdyž ju tołſto ſ kainitom abo dunhkowym mapnom (Kalkſtickſtoff) pomjetaich. Je-li zake dźeczelniſchczo ſe židu ſapleczene, je nailepje, ſo je podworaſch. Potom ſmješch wolo hakle po nekotrych létach ſaſo ſ dźeczelom wobſtrčź. Czerwjeny dźeczel ſmješch hakle po 8 létach na jenym a ſamym polu plahowacź.

Se židu ſapleczeny dźeczel radſcho ſlotej njedawai. Vo njej je ſłót ſthorił. Taiki dźeczel ſawinune ſahorjenje tu lamowych ſtinaczkow (Entzündung der Maulſchleimhäute). Też ſymny wohek ſu tu a tam na ſlocźazej łoži wobledźiwał, podobny na hejdulchnu wumpjeru (Buchweizenauswſchlag). Samo na ſprotſinjenja (Käymungen) je ſłót ſthorił a też druhdy ſwitnył. Tutych winow dla njedawaj tak nalacany dźeczel ſlotej.

Naſch wobraz: Žida (Cuscuta) na wjerbowej witzu ſo pleczo. C wije ſo po witzu, D błowčka ſe ſymjeſchkom, E kčenicźko po dołhojcźi roſkrate, F błowczka ſo puka a ſornjatka ſo wuronja, G ſymjo, H ſthadźeńk.

Wjesne pohrjebniſčo.

(S 3 wobrazami.)

Dźenża ſo pſchezo bóle prózuja, pohrjebniſchcza do woprawnych bedjenkowniſchcza pſchetworicź. Hdyž je dobra ſemja ſtónczne wſchě roſtlinki derje rſtiu a ſo rjenje roſtru. Tam je nóżno, pehrjebniſchczo do lubyſneho raja pſchetworicź.

Hdyž pak je ſemja ſucha, pěſtojczna a jara ſuſchazym wětram wuſtajena, je wobuźniſcho, tom ſakożene pohrjebniſchczo do kčejażeho a pſchiſneho raja wutworicź. Wuſtojny ſahrodnik abo ſarjadnik pohrjebniſchcza ma tu pchileżnoſcze doſcź, pokaſacź, ſchto ſamóże. Wſchelezy ménja, ſo je ſo doba (Zeitabſchnitt) pominuła, w kotrymż ſemju hacź do pożlednjeho kuczika jenoż na wużitk ſtajachu. Nětko je ſaſo pſchiſchok, ſo ſo prózujemy, też pohrjebniſchczo rjeniſcho wuhotowacź, póbla pak ſo ſložowacź po wſchebitnoſczach ratarſtwa a ratarſkeje kraſiny.

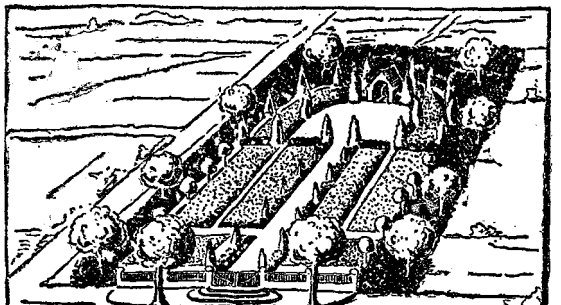

1. wobr.: Wjesne pohrjebniſčo kaž luboſny haj a kwětkaty raj.

Na niepłódnu pěſtojczu ſemju hodża ſo roſtlinki, na tajkej podźe (Boden) tyjaze ſadźecź.

Na błónczatych a pěſtoiczatych hórſach mamy ſo wo chłód dawaju drjewinu poſtaracź. Do tuteje błuſcheja brěży, hórſke wólſche, ałazije, ſłowczinu, wiſchniny, khohonz, thójny, wjaſy a kłomy.

So tuta wyſoła drjewina na ſuchej a pěſtoiczatej podźe wuſtłka njeby, dyrbi ſo ſe wſchelakeju kereźinu wobſadźecź. Sa tajku kereźinu hodża ſo cżorna jahodźina, kwětlizy (Steinquitten), jachłowz (Beſenginſter), płótny bós (Bockdorn), niſka khójna, běła wjetka, płežnivata wjetka (Schimmelweide), wichelake druźiny cżernikow a torniczele. Tutych ſymjo dyrbiſch wužywacź abo młode naſymy ſadźecź. Też wyſoku drjewinu dyrbiſch młodu a naſymu ſadźecź. Pohrjebniſchczo dyrbi ſo metr wyſoko ſ płotom a pak murju wobhrodźicź. S tym ſchkito'ch drjewinu, ſo je ſajazy a dźiwje karnikle njewobtrumſuja. Druhe ſelene roſtlinki, ſela a tramu dyrbiſch ſ cżaſom wužywacź a wužadźecź. Tute roſtlinki ſchtitaja płodu, ſo njeby puſta błota a njewuſka. Poidźiſcho wſchak móżelſch nětkotrezkuliż ſ tutych roſtlinkow wotſtronicź. Trawa a ſela, roſcżaze na ſuchej a pěſkojtej podźe ſu: rěpniza (Nachtkerze), thampowe ſelo (Königskerze), pózcźiwe ſelo (Ochſenzunge), łoßmikate ſelo (Natternkopf), běliza (Beifuß), mórſki kał (Meerkohl), pobrjóżny wowß (Strandhafer), běke janiſte kwětki (Wucherblumen), żabjaze kwětki (Mäuſeohr), tulowz (Kugeldiſtel), łoßaty roſrajk (Ehrenpreis), kereźiaty ſchtrěcźłownik (Staudenlupine), ſlébórna żelbiza (Silberfalbai), wowcźnik (Schafſchwingel), trawjaza nalika (Sandnelke), bélenk (Farnkraut), wrjóż, pjecźwjerſchkate ſelo (Wolfsmilch), ſlódke ſelo (Mauerpfeffer), tucźne łopjeńka (Fettkenne), dejmancźik, lenczk a wſchelake druhe ſela a tramy ſe ſlébrnatymi łopjenkami. Tutych druźin ſelo njeje pſche drohe. Sa ſwoje tucźe njepotrzebaja pſche nulleho wothladonja. Jim ſucha póda howi, tohodla ſo ſamo wot ſo ſchczedrimje dale pletu.

Hdyž ſu tute roſtlinki puſtu pódu do płodniſcheje pſchetworike, potom też druhe kwětki a ſela rjenje roſtu, laż na pſchikład: Sněhowki (Schneeglöckchen), mejſke ſwónczki, żołte bólczki (Narziſſe), nałétne barbuzki (Krotuż). Tu mjenowane kwětki, jonu wužadźene, roſtu hacź do 75, haj hacź do 100 a wjacy lét. Nětko je też doba pſchiſchka, ſo póda też lépſchej kereźinje howi. Tak puſcźimy pſchetworiſch po nekotrych do kwětkateho lubowneho raja. Hdyž nałéto ſo tuton raj ſaſeleni a ſałcźowa w nałétnej traßnoſczi a pyſchi, dopomni naż ſchcheſchjanow na nadźiju, ſo tu drěmezi jónu horjeſtanu k nowemu rjeniſchemu ranju. Tohodla wěnujmy Bożej roli wſchu prózu a tuboſcź, ſo by żywych, kotrjż tu

Póbla kčejażeje kereźiny je radno, hajicź trojnje ſelene kełki a ſemju wobdadźecź tu a tam, hdyž ſdobnoſcź to żada, ſ trajnje ſelenymi niſkimi roſtlinkami. Potom krjenjenje prózu ſkoczi. Niſke trajnje ſelene roſtlinki ſeſrěbaja a wuſchowaja krjenjenu a deſchczikowu wodu. Ssamo torhoze wětru nje-

2. wobr.: Wjesne pohrjebniſčo z pomnikom na we wójnje padajenych.

ſomóża póbu hacź hłuboko do koruſchowe wubcź a wužiſnicź. Hdyž je ſemja tak wobarnuje tam wužadźene roſtlinki, ſchtomy, kełki a ſela, cźim rjeniſcho roſtu a ſo wnwiwaja. Tak wothladane pohrjebniſchcza pſchetworja ſo do doſtojneho wotpoczinka naſchich lubych. Do tajkich měſtnoſczow ſo rady wutkodźujemy. Na tutym ſwjeczenym měſtnje wotewri ſo nam wutroba ſa rjanoſcze a nabohnoſcie pichirody. Maliczkoſtim wutrobam wichał ſo iſa, ſo je tajke nadobne wuhotowanje naſchich pohrjebniſchczow njerozumne brojeńſtwo ſ narodnym ſamożenjom. Pichchod nadobniſche a doſtojniſche wuhotowanje naſchich pohrjebniſchczow wěſcze ſa brojeńſtwo njeſmjeje.

Też rjanoſcź pſchirody pſchetwori ſo do ſwójſtwa, to rěka ſamożenja luda. Rjana a luboſna pichiroda puta naż ſ niewidomymi nitkami k naſchej domiſnje. — Na naſchich wjeſnych Bożich rolach ſetkujemy ſo w duchu ſaſo ſ naſchimi tu drěmazymi lubymi a dawnymi pjedownikami. W naſchich, ſe żelnoſczu poknych wutrobach ſo ſ nimi tu ſaſo nemje a tola ſroſumliwje roſmotrjomy.

Porjeńſchenje naſchich pohrjebniſchczow a jich ſdobne hajenje naſ wſchěch hacź na naimutrniſcho naſtupa. S nimaj cźeſcźimy nadobnje a dotrojmje tych, kotrychż fmy tu k dołhemu wotpoczińſnej poſtajowali, doniż po naſchej ſwjatej wěrje truba pożledńejho ſuda jich do pſchekraßnjenja njeſbudźi. Ssmy pſchetworili naſche Bożerole do lubomnych kwětkotych rajow, tuż kebi muczny dróhowat pſchcheje, tu wotpocłowacź; ſmjercź, tute cźemne wroto do wěcźnoſcze njeje jemu dale ſ wohidnym ſtraſchidłom. Sa-

3. wob.: Wjesne pohrjebniſčo na hóray z małej cyłej krajinje wosebity raz dawacy.

njerodźene pohrjebniſchczo ſpróżnemu ſenſkemu podružnikej njeje wěcźe ſ witanem wotpoczinkom, a jemu ſmjerzcź cźim bóle ſe ſurowem wobſtamknjenjom cźernjoitehe ſenſkeho pucźa pſchehladźajuje.

Nowocźaßne pohrjebniſchcza naſchich měſtow wabja ſe ſwojej doſtojnej rjanoſcźu a nadobnej luboſcźu też naß wjeſnanjom, ſo je rady wopytujemy. Měſchczanſke pohrjebniſchcza nieje dawno tak nutrnje ſe ſwojej wokolinu ſputone, kaž naſche wieſne. Cźi, kotrjż w naſchich wjeſnych Bożich rolach, wobſebje w naſchich lubych Serbach, wot ſwojeho ſenſkeho dźeła wotpocźuja, ſu naſchi drohi pjedownizy, naſchi wótzoio, naſchi pſchimuſni, dyrnjeż też we ſdolenſchich ſławach. Twornimy my Sserbja, abo dyrbjeli tworicź jenicźtn wulku ſwójbu. Wopomnjecźe naſchich drohich ſemrětych ſaha wróco bo dawno ſaſchłych cźaſow. Runje tohodla ſkuſcheja na nowowe pomniki na naſchich pohrjebniſchczach jenicźke ſerbſke napiſma. Njedožaja, ſo na ſabnej ſtronje ſnano ſerbſke hrónczło abo ſchpruch ſteji. Nč, zgle napiſmo wot pſchejeho hacź do pożledjeho pijimika ma ſerbſke być. Twoja luba macź, twój drohi ſa tebje, luby bratſje, ſo ſtarazy luby nan ſtaj Sserbaj byłoj, Sserbaj ſ pobożnymi ſerbſkimi nałożkami. Zuſtawika ani próſchka niesajimuje, ſo pod tutej kwětkatej hórku nětkajſi „ſo und ſo“ wotpocźuje. Tón ani na to njepohlada. S kajſej kedźbliwoſcźu pyta Sserb we ſwojej abo njenje abo bóle ſdalenej wożbaje row ſwojeho, ſnano pſchecźela ſ młodych lět, ſo by pſchi nim ſwój cźicht „Wótze naſch“ wuſpěwak a ſo tu pſchebadźił w duchu do ſpożowych lět rjaneje młodoſcźe, hdyż ſ tudy drěmazym bě ſ lubym towaríſchom. Kak jeho we wutrobje hnuje, hdyż cźita ſ morweho drjewa abo ſymneho kamjenja ſłowa, wěnowane ſemrětemu w drohej ſerbſkej rěcźi. S nim w duchu ſaſo ſerbſay ſchepay.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaći měsačnje we wudawarni 80 nč. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžda čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihičišćernja, zapr. s w. rnk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěsćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźełanje so stajnje nawěsćki a tabele so wyšše wobličuje. Za reklamowy tekst w rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifu.

Čisło (Nr.) 283 | **Budyšin — póndźelu, 6. decembra 1926 — Bautzen** | **Lětnik 85**

Porjedźenje.

— S wšeteho žórła dostanjemy powěsć, so **zentrumski** sapósłanc w němskokatolskim **sejmje dr. Schreiber njeje bratr** jeho biskopskeje **miłosće dr.** Schreibera w Budyšinje. Wobžarujemy, so je so tuta smólna powěsć bjes wotpohlada do rjadkow našich nowin sadźała.

Nakład „Serbskich Nowin".

Stresemann do Genfa přijěł.

Němski zwonkowny minister dr. Stresemann, statny sekretar ze Schubert a ministerialny direktor dr. Gaus su so zwołu wjeczor do Genfa pśichwjesli, so bychu so pśichi jednanju Rady Swjasa Ludow wobdźělili, kótrež so póndźelu zapoczmu.

Njedźelu je dr. **Stresemann** pśenje dlěšśe rozrěczenje z Briandom měł. Popołdnju je potom Stresemann rozrěczenje se Chamberlainom měł. Tež to je dlěšśi czas trało. Sobotu je so statny sekretar **se Schubert** i wukrajnego ministerstwa dołho z **belgiskim ministerskim prezidentom Vanderwelde** rozrěczał. Kaž so w Genfu fśichi, so Franzozowjo próšuja, rozrisanje praschenja **swjasłaskjeje** wojerskeje kontrolle w Němskej dale wottorczeć. S franzozowskeje strony so wusłyšeju, so pśichesejotej mjes Franzozowskej a Belgiskej jara dałoko dźe, wobkedźe schtož praschenje wobkedźeje kontrolle we wotmilitarizowanym porheinskim pasanje nastupa.

S wulkej napjatosću tež w Genfu rozrěczenju napśichodneho pjatka, kótrež směje němski general i Pawels we Parišu z konferencu swjasłaskich pókazow. Chcedźa wědźeś, so rozprawy, kótrež je legazijski radźićel dr. Körsler z Parišu we Barlinje podał, njejsu runje optimistiske byle. Myslą źeli, so general Pawels zlubjenje němskeho knježerstwa do Parišu zdobupśichinjeje, kótrež mója pśichedbydźe swjasłaskjeje wojerskeje kontrollowaneje kommisije, generalei Walchej salutowaś, so by tež do Parišu puśował.

Briand wo dr. Stresemannowej a dr. Bellowej rěći w němskim sejmje.

Franzozowski zwonkowny minister Briand je z Parižskimi nowinarjemi wo rozrěczeju na jich praschenje wo dr. Stresemannowej a dr. Bellowej rěći w němskim sejmje prajił:

„Njerozumju němskim ministram prawo wotrjez, wukwalowanje měrowego rěczenja rospominaś. Njejsmě pak wo sebje, so smy. Hižo pśedy hač je so Locarnske rěczenje wutwjedło, z wjele położenjemi Němskej swoju dobru wolu dopokasali. Sćym woprawdźe tole dojednanje pruhujo měnit, so by nowy duch, kótryž tam płaćiwosći dóńdźe, pśichwjedźenje pśichistawkow Versailleskeho rěczenja mógł położiś. Na tajke waschnje je so we wobdźělonych stronach licźba wojakow lětnje smjerśichita. Tole **pomjenschenje wjazy dyźi** 8000 **muži wuczinja.** Wjazy dyźi 2000 wobydlenjow je so gmejnjsnim wyschnjejsam k wujězu pśichwostajiło. Němskostatny kommisar je so pomjenowak. Zara dałoko bohaza amnestija je so Němcam pśichwólka, kótrychž běchu za czas napjatosće sapuścili. Dale su so pśichjomne poměry we wschěm nastupanju mjes wobdźělenstwom wujězom a porheinskim wobydlerstwom samjedne. Sćerźenje móże so pśichezo bóle cźłowjezym wuttworiś.

Maršall Foch hišće njespokojom z němskim wotbronjenjom.

Organ franzozoskeho knježerstwa „Petit Parisien" z rozrěczenju mjes Briandom a Chamberlainom rospominanja pśichsamknje, z kótrychž so hodźi hudźiś, so je hišće njewěste, hdy Němska hidźenu swjasłaršku wojersku kontrollowaszu kommišiju wotbudźe. **Hdy by Němska hač do měrza wschě wotbronjenjske winowatosće dopjelnika, „Petit Parisien" měni, mohło so na wotwołanje kontrollowajeze kommišije halke potom myślicź. Tole wotwołanje so cźim ruchźicho stanje, cźim bóle ma so Němska do śpěcha, so by swjasłarske žadanja dopjelnika.**

Schtwórtk je konferenca swjasłarskich pósłanzow rozkładowała marschałka Focha wo němskim wotbronjenju słyschała a pśichadźenja Němskeje swěsćiła, kótrež ku nowischeho czasa.

S pożiadom na to staj Chamberlain a Briand drje dowěrnu wolu němskeho knježerstwa we wěstych dypkach wotbrónjenskich winowatosćow Němskeje mohłej dwěrcźeć, ale **tak tuchtli, kótrejž samolwitosć němskeho knježerstwa cźežko porjezuja.** Schtož postajenja kontrolle Swjasła Ludow nastupa, wedźa, so dyrbi wona automatiski na město swjasłaskjeje wojerskeje kontrolle stupiś. To pak njebudźe njedźiwowaj Chamberlainoweho optimizma lobka wěz, hdyž so po stejśišću Němskeje źudźi. Wocakaś so da, so je wo rozrisanju praschenja, na kajse waschnje ma so kontrolla Swjasła Ludow wjeś, kaž wo wotwołanju swjasłarskjeje wojerskeje kontrollowajeze kommišije — Stresemann žebi twjerdźe postajenu termiju žada — w Genfu z Němskej wobcźežnosće pokaża.

Dokelž su Belgiska, Pólska a Cźěskosłowakika dospołnje sjena wo politiźy, kótraž ma so pśicheźiwo Němskej nalozieś, a dokelž Italska pornjo Jendźelskej po jenakim puću póńdźe, Chamberlain pak jendźelsko-franzozowske pśicherćestwo jako njesprawdźiwy podwóź wobhladuje, na kótryž może so jenježki z wěstosću twarić, śmědźa so nadjeś, so budźe so němska delegacija w Genfu jenotnej fronce swjasarjow napśeśiwo widźeć.

Mjdowy konflikt w sakso-durinskich kłaćernjach so słonczi.

Němske dźěłowe ministerstwo bě pśiched dwěmaj njedźelomaj w mjdowej swadźe mjes swjatkom sakso-durinskich kłaćernjow a swjatkami textilnych dźěłaćerjow postajiło, so ma so hodźinska mzda wo sćeśi procentow powyschiś, z cźimž bo dźěłaćerske swjatki spokojichu, mjes tym so běchu industrialni 26 000 textilnych dźěłaćerjow wusamknyli. Němske dźěłowe ministerstwo je nětko wojstwilo, so je tutón rozrisowanju wuwjadł.

Sćym je so twjsamknjenje dźěłaćerjow słónczało. Wot póndźele so we wschěch kłaćernjach sajo dźěła.

Generalny šniski strajk we Westfalskej.

W pruskim śejmje staj so sapóśłanzaj z ludoweje strony Meyer-Herford a němskonacionalny Oelze wobcźežowałoj, so je minister **Becker** schulskeho radźićela **Michalka** jako schulskeho radźićela bjes wěry drje z Bartensteina wotwoła, tola je so Michalk potom do Dortmunda jako schulski radźićel pśicheładźił, hdyž je cźiśe evangelskim schulam pśichedstajeny. **Kulturkuzowny minister dr. Becker je na to we pruskim śejmje snaphscheźiwił, so jara wobžarujo, so su so starschi k schulskemu strajkej rozsudźili, so pak so schulski rada tohodła njepschešadźi.** Mjes tym su so evangelscy starschi w Dortmundskim městowym schulskim wokrjeju rozsudźili, so schulskemu strajkej starschich Dortmundskeho wjesnjeho wokrjeża pśicheźiwo njewěriwemu (dissedentiskemu) schulskemu radźe Michalkej je sympathiju pśidsamknuli. **Wot pjatka 8. dezembra so generalny strajk evangelskich starschich znjeze provinzy Westfalskeje pśichipowěźi.**

Konferenca ministrow srjedźnomórskich mocow.

Wulke dźiwanje je powěsć „Popolo di Roma" sbudźiła. Wón je twjt śiwoseho Parižskeho dopisowarja słonił, so je po Genfskej konferency huydom **konferenca ministrow nětkotrych srjedźomórskich mocow wotměje.** „Popolo di Roma" pschilpomni, so je tale powěsć najsterje sapśeje. **To pak njesadźiwa, so je shromadźizna njedźiwajuch wschego sjawneho a tajneho pscheciwjenja, kótrež je wot nětkotrych njedźel pokasuje, tola wotměje.**

Kaž je se strony italskeho knježerstwa wudawa, **Mussolini do Genfa njepschindźe.** Sa to pak **je njesapśewa, so budźe posdźischa konferenca w italskim kraju mójna.** Kaž su Chamberlain, Briand a Vanderweide w Parišu prajili, bychu so pschi tejle konferency Němska, Franzozowska, Jendźelska, Italska a Belgiska wobdźělile.

Italsko-albanske zrěczenje.

Dla wobsamknjenja albansko-italskeho swjatka su so nětk jenoź w južnosłowjanskim knježerstwje rozhorili, tež wschitcy diplomatojo w Běłogradze jón źiwje rospominaju. Wukrajni póśłanzy mjenja, so je z italsko-albanskim swjatkom politiske wobstejnosće na Balkanje pschemjenja a je mozowske poměry pschešuju. Jedyn franzowski diplomat je rjekł, so je se sajnźedźenjom Italskeje na Balkanje nowe położenje nastanje. S pschitładom Italczanow pschi brjohu Italskeje pschi rěcy Drinje so dotalne hyšto **„Balkan balkanskim ludam"** zyle pschemjeni. Swonkownemu ministrej Nincźicej blisko stejace nowiny „Vreme," mjenja, so je politiske wobstejnosće na Balkanje pschemjenja. Běłogradska „Politika" praji, so je na město Albaniseje Italska stupiła, a so stej fašizmus a Italska na Balkanje dobyeze sejmilej. Nom budźe nětko albanisku swonkownu politiku wodźiś, a wjeleletne próžowanja Italskeje wo rańschi brjoh Adriatiskeho morja su so słónczinje i wupjećkom krónowale. Albanita je so śeperanisticzo sejmiła, z kótrehož budźe Italska pytaś, na Balkan swój politiski a hospodarski wliw wupschestrěś. Kóždy jśěk w Albanjej je so pschikchodnje z italskimi bronjenmi potłóczi. Italska albanjej pschisłuschawaj w Durazzu wutwari a strategiske dróhi k Dibrje, Ochridze, Podgoriży a Prišrenej twari. Wona ma kluzje k Balkanej w rukomaj. Južnosłowjanska politika je dospołne porażenje porjezpiła.

„Zrgowinski Glasnik" nantoiwja, so bychu so pschihoty pschećeiwo faszistiskim dyrdomdejstwam pschestajenjam cźinile. Nowiny „Pravda" wo falschnosći a zapletkach italskeje politiki rěcźi. Albanski president Achmed Zogu je, so by so jemu jeho presidentstwo na cźasu źiwjenja zaruczyło, pśiches cźežko śiwoje wótsiny krocził a je Albansku a jeje suwerenu pscheradźił. Kóžde słowo wo pschećeiwnosći z Italskej je hola łža. Južnosłowjanska dyrbi Italczanam sjawnje rjez: Pschećeiwstwo mójemy jenoź z wami měcź, hdyž so do Balkana njeměšćeśe. S pożlednim albanskim śiśkom je so pytało, italskopschećelskej politiki Achmeda Zoga sadźiwaś, wón je so z pomozu Italskeje potłócził. Wjednik khorwatiskeje ratakskeje strony Radićej pschećeiwo italskemu planej, Južnosłowjansku wosamnoćeć, radźi, bolschewikam Rusku pschibópnaś a swjasć pschećelstwa z Madźarskej a Bołharskej wobsamknyć. Demokratiska strona Nincźiza napomina, so by w skupschtinje hnydom rozprawu podał, dokelž niz jenoź měrej na Balkanje, ale teź měrej Europy strach hrozy.

Sakhadźenje faszistow pschećeiwo Južnosłowjanam.

Wot pożlednjeho attentata na Mussolina je jimanje a pschećeśěhanje njefaszistow do njewěrjomnych rosměrow rosćiło. Hač dotal je so na 200 000 italiskich njefaszistow sajało. Słoby faszistow je so teź na Južnosłowjanow wupschestrěłe. To je so z pschećeśěhanjom bjes pschicźiny na wschelake waschnje pokasuje. Faszistowja su Južnosłowjanam w Italskej wojowanje na wutwjapjenje pschipowědźiło. Kóždyžkuliž hrěch je witany. Wobwucuj faszistow Južnosłowjanskeho kraj w Goriży, wot Trjesta k Postojnje, po Italskej, w Opatiji, Pulji a wschudźe w hromadu tłóczi. Pożlednje powěsće znowa pschećeśěhanje južnosłowjanskeho elementa potwjerdźeja, tak so nowi a nowi cźełnjejšiy w nozu mjesu pschekrocźeja a do Ljubljanje pschihódźeja, so bychu so wošuda swojich krajanow smjelili, kótrychž prjekow ju sajeli na podłožku falonja wo schkitanju śtata a na łupy pókłali. Faszistowja njemóża wutwjapjenje Južnosłowjanow docźakaś. Sćwědki k wotnarodnjenju Sklowinzow a Khorwatow ju pschewschelakore: jenoź italske schule, njepschestajwace schikanowanje we wschelakich formach, sakasanje kulturnych towarśtwow, satrachowanja a hrożenje. We słowinskej Idriji sudźeny tydźeń wobdźelenja skoro wschěch Sklowinzow pschehladachu. Sebrali su słowinske knihi a cźažopiśy. Chcychu Sklowinzow satrachcźiś a jim hrożyś. W Sswjatym Pětru pola Goriży pschiwódźechu faszistowja — to je so teź druhdy hyšto stawa, a słowinskim macźerjam pschikasachu, so njeznědźa se swojimi dźěćimi słowinski rěcźeć, ale italski. **W konferency Sklowinzam kasachu, so bychu italiju rěcźeli, niż słowinski.** Kaž so źa, su jsebi italiju faszistowja tutón pśistaw w sakskich a pruskich Serbach wotkulali, hdyž Nimcy a Serbja wotrodźenju po tutym samym waschnju serbskeje rěcźe wukorjenjeć pytaju.

Do faszistiskich organizacijow młodosće njedźiwajuc protestow słowinskich siarskich słowinske dźěći sapśijuja, so bychu so pschi hrach a swjeczowanjach wobdźělile.

Schtož faszistowja w Istriji, w tej srjednej Istriji, kolebzy telko słowinskich narodnych budźerjow, cźinja, je z pożhorschkom widźeć. W gmejnje Kschanjach duchowny łukuje, kótryž njeje z faszistom. Pschećeźiwo faszistowu wšěo njeźmě rěcźeć, tola njeje z faszistom, a to dobaha, so bychu jeho hidźili. Njedawno jédźeschе k khoremu, so by jeho wobstarał. Dokelž so pucź troschku njewěsty sesda, mać a śotru jobu wsa. Po puczu jeho faszistowja nadpadźechu a dźiwku jeho sabiću. Jenoź z pschitomnosću macźerje a śotry so fumjerći wuthowa. Podobny **podawk je so we** gmejnje Pičzanje stał.

Zadźěwany attentat z bombami w Madridźe.

Wo sadźěwanym attentacje pśeczejwo Primej de Rivera ƀo ſ Madrida potvź: Aſturiſka polizija ƀe powėdźiła, ſo ſu ƀo ſ mórſkeho brjoha pśiſchiſahanjow na puć do Madrida nastajili. Na to ƀo Madridſkej polizji poradźi, na pokodnitſchim dwórniſchću muża sajeć, kótryż w koffru nėkotre bomby njeſeſche. Mjeno ſajateho njeje hiſchće ſnate. Mjes anarchiſtami je ſ mjenom El Negro (Cźorny) ſnaty. Też nėkotrych druhich pśiſchiſahanjow ƀu sajeli. Fantaſtiſki plan ſpſchiſahanjſkeje bandy na to dźeſche, najpśedy Prima de Rivera wotſtrońiś a potom po powalenju diktatury pśeczejwo kralej a miniſtrej ſnutſkownych należnoſćow, generalej Anidej, poſtupowaś. Wſcho hromadźe ſu dźewjeſ wozbohow ſajeli. Nadpadnuźiy bėchu ƀo w jenym domje ſnutſka Madrida ſtrowali, tola polizija jich tam wuſlėdźi. Wo pośledninim wokomiku ſtóſtnjy ſpytachu ſ automobilom cźekнуś. Polizaja ƀu ſ nimi puſchći, a ſ wobeju ſtronow ſ revolwrow na ƀo tśělachu. Skónczne dyrbjeſche automobil anarchiſtow pśched ſawrjenym żeleznſkim pśechełodom ſaſtaś a w nim ƀedźaze wozbohy ƀo ſajachu. Powoda ƀo, ſo ſu ꝥętru hromadu bombow a hontwinſkich tśělbow ſebrali.

Małe naprašowanje zapósłanca Baczewskeho w Pruskim sejmje.

I

Wot 32 abo 37 milijonow hriwnow w „hnydomnym programje“ (Sofortprogramm) ſa naraniſche krajiny je ƀo pod B. kreditowe napraſowy „ſa wołoženje kreditoweje nuty raniſchopruſkeho rataſtwa pjeć milijonow hr. poſtajiło. Po roſłoženju faſtupjerja miniſterſtwa Rathenawa we wubjerſu ſa naraniſke krajiny 13. 11. 1926 dyrbi ƀo wot tutych pjenjes 1,2 milijona hriwnow k ſapłaćenju pokojny danje rentiſkeje banki raniſchopruſkeho rataſtwa, kiż dyrbjeſche ƀo 1. 10. 1926 ſapłaćeś, nałožiś, mjes tym, ſo dyrbi ƀo druha połoja danje rentiſkeje banki ſpuſchćeś.

Nowni ƀo ſamo wot ƀo, ſo ƀo dań rentiſkeje banki też tym ratarjam połoži, abo ſpuſchći, kiż ſu pſchiſluchnizy pólſkeje mjeńſchiny?

II.

Po ſamſnym roſłoženju faſtupjerja miniſterſtwa Rathenowa dyrbi ƀo 1,8 milijonow hriwnow ſa raniſchopruſke rataſtwo na to waſchnje wużiś, ſo by ƀo ſaſtoła danje ſa hypotheki raniſchopruſkeho rataſtwa, kiż je dotal wjazy hač 8 prozentow wuczinila, na 8 prozentow ſnižiła.

Dźiwa ƀo pſchi tym też na rataſtke hypotheki taſkich ratarjow, kiż ƀo k pólſkej mjeńſchinje ſwiſnaju. Do kótreho cźaſa a na koho maja ƀo namjety, kiż ƀo na to poczahuja, ſtajeć?

III.

Dale mataj ƀo 2 milijonaj hriwnow jako hypotheki na dołhi cźaſ na druhim, hdyż też niz zyle wėſtym mėſtnje, wudaćź, ſo by ƀo ſ tym raniſchopruſkemu rataſtwu wołoſbiniſki doſh, każ doſh ſa ſmėnki atd. wotewjak.

Dźiwa ƀo pſchi tym też na pſchiſłuſchniſkow pólſkeje mjeńſchiny? Kotry podśėlny pjenjeś ƀo bankam pólſkeje ꝥeńſchiny k daſchemu roſbdźėlenju pſchewoſtaji? Abo hdże a kak móża ƀo na to namjety ſtajiś?

Kotre naprawy ma ſtatne miniſterſtwo wuſte cźiniś, ſo by roſbdźėlenje wobledźowanje pſchiſłuſchnikow pólſkeje mjeńſchiny hnydom wot ſwożatka nјemożniło, dokėż dyrbinny ƀo bojeć, ſo niježe wyſchnoſće abo banki na ſchodu pſchiſłuſchnikow pólſkeje mjeńſchiny dźėlaju.

W Berlinje, 16. nowembra 1926.

J. Baczewſki.

Ze Serbow.

W Budyſchinje, 6. hodownika 1926.

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 739, hygrometer 0, thermometer wo ƀuſo +3. Dźeńſa rano we 8 hodź. barometer 745, hygrometer 0, thermometer w nozy +1. Wuhladу na mało ƀo pſchemėnjaze wjedro, tola ſymniſcho. — Wėſera rano bėchu wſchelake nižiny nad ſyrjedźnej a bóle wjeczornej Europu. Nad raniſchej Europu bė wyſchina. S atlantiſkeho oceana ƀo wyſchina w ſchėrokej frończe pomalku pſchiſłušiuje. Jeje *pſchibližowanje ſchkleuża* ſe ſylnym ſtupanjom na rjane wjedro pſchipowėdźuje. Rano wokoło 6 hodź. hiſchće ꝥaeh pſchelėtowaſche. Na horach ležo woſtanje. W nižinach pat roſtaje. Jutſe wutoru ſkhadża ſłónczko 7,58 hodź. a khowa ƀo 3,45 hodź. Mėſačk ſkhadża dop. 8,51 hodź. a khowa ƀo wjeczor w 5 hodź. Dźeńſa je Mikławſcha.

— **Sewjatу Mikławſch.** Hižo w ſyrjedźnym wėku mėſeſche dźeń, kotryż je ſpyrkej k dopomnjeńcu na ſwj. Mikławſcha poſwjeczeńa, wuſnam hodownėho pſchedſtojnſtwa. *Na pſchedwjeczoru jeho ſwjedźeńſkeho dnja*, jėdaſche „ſwj. Mikławſch“, pſchewodźany wot Rumpsodźa, jaiźdźelow, cźerćikow a wſchelakich ſpodźiwnych ſwėrjatkow“ po dróhach a haſach, wobdarujo dźėći, kotrejż ſe cźrjodami ſa nim bėhachu. Podpſchiſcho ƀo tuto walcźenje pſchemėni a „ſwj. Mikławſch“ ſkodźeſche nėkto pėrſi dom wot domu a wobdarjowaſche dźėći ſ jabłukami, wocźechami a popranzami. Wo ſwj. Mikławſchu, kotryż we 4. lėtſtotku w Myra w Małej Aſiſkej jako biſkop ſpomożnje ſkutkowaſche, powėda ƀo mjes druhimi bóle ſnatymi, też tuta, ſnadź mjenje ſnata legenda: „Semjan, kiż bė wokhudnyk, chajſche, ſo by tak ſaży k pjenjeſam pſchiſchoł, ſwoje tśi rjane dźowczėzki pſchedaeź. Jako ſwjatу Mikławſch wo tom ſhoni, cźiſny mjeńcko tśi mėſchki pjenjes ſ wokrom ſemjanej do ſtwy, tak ſo nėkto ſwoje dźowki pſchedaeź njetrjebaſche. St. Mikławſch wobkhadaje ƀo jako patron piwarjow, ſahrodnikow, ꝥbakow a też łódźnikow. We wſchelakich krajach maju na jeho dniu podobne waſchnja, każ pola naſ na ſwj. Mėrćźina.

— **Połnóżne kemſchenje Sylweſtra.** We wulkich mėſtach ƀu pſched nėkotrymi ſapoczeli Sylweſtra kemſchenje w połnozy wotmėwaź. Też w Budyſchinje ꝥjedźa lėtſa ſ tym ſapoczeć. Nimo kemſchenjow w 5 hodź. w Pėtrowſkej ſyrkwi a we 8 hodź. w Marijnej-Marćźinej ſyrkwi wotmėje ƀo hiſchće wożebite kemſchenje wjeczor ½12 hodź., kiż ƀo ſ dnykom w 12 hodź. ſkónczi. Tole kemſchenje ſmėje duchowny primcius Fröhlich. W kotrej ſyrkwi ƀo tole kemſchenje wotmėje, dyrbi ƀo hiſchće roſtwudźiś.

— **Dobrowólna ſanitetna kolona w Budyſchinje** na Bismarckſkej dróſy 12, telefon 3277, wobſtejži wot ſpocźatka dezembra daſchi thorobny automobil, kiż najmodernіſche ſadanja ſpokoji. Nowy auto je Protoſowy *wós Siemens-Schuckertowych dźėlańjow*, ma 45 koni ſylн. a wobſtejži rummu, pſchećejelnu karoſerиju. Wós ƀu na poſledniej Barlinſkej wuſtajeńzy pſchedwjedli, je tohodla wobſebje derje twarjeny. W nim je mėſtno ſa dwė wulkej noſyndli, nimo toho móża hiſchće 2 hacź 3 pſchewodźerſke wożoby nutſkach a dwė wobobje pſchi wjedniku ſedźeć. Nutſkowne mėſtnoſće dopjelnja najnowiſche hygieniſke ſadanja, je bėła barbjena, ſ linolejom pokhadźena a móże ƀo ſ cźopłym powėtrom ſpréź. Składnoſć k myću a thamor ſ lėkarſtwom je thorounja we wosu. Na dobre pjera ƀu wobſebitu ważnoſć kładli. Pobobne Protoſowe woſy wobſtejża mėſta Barlin, Lipſk, Halle, Miſchno, Grimma atd. Dobrowólna ſanitetna kolona w Budyſchinje ƀmė ƀo thwaliś, ſo ma najlepſchi a najnowiſchi thorobny wós zyłeje Łužiży.

— **Njewotſtajejcje woſy bjes dohlada na haży ſteјo!** Wokoło hód bywa wſchitkoń wobkhod żiwiſchi. Też towaŕſtwo „wacźokowych paduchow“ je ƀo na nohi ſtaliło. Woni wobkhedźuja taſke woſy, kiż ſ tworami nakładzene pſched wobthodami abo privatnymi imarjenjemi ſaſtanu, woni potom pſchihłobnu iſkkadnoſć muſiża, ſo ƀuchu nėkaſku wėż ſ woſa wſeli a ſ njej twochli. Taſke paduſchſtwa, kiż ƀu ƀo na tole waſchnje ſkuſiłe, ƀu ƀo w pośledніch dnjach nėkotre kriminalnej polizji wosjewiłe. Paduſchi njeczińa dołhe porſty jenoż na tólowanſke woſy, kiż ƀu ſ kruchatymi twormi nakładzene, ale cźahaja też ſ ruczнych wosow, cźežitych a wożobowych automobilow. Njech tohodla nichtó tajſt wós bjes dohlada na haży ſtejo njewoſtaji. Dohlad nad wosami pak ƀo też njeſnatym wożobam pichewoſtajicź njeſmė. Pichetoż je ƀo hižom ſtako, ſo ſo taſke zuſe wożoby hnydom ſ zyłym nakładzenym wosom ſhubja.

— **Kradnyli ƀu 4. 12. 26 wjeczor mjes 4,6 a 6 hodź.** pſched jenej leżownoſcu na Sserbſkich hrjebjach muża jėdne koło ſ cźornymi kroſnami, ſoltymi ſwjenami ſe cźornymi ſmuſłami, tehorunja hłołowymaj ſchtitakomaj, runym wodźidłom, ſaniłowanje je ƀo trochu wothėliło, bjes pſchimadłow, ſaniłowane a ſylnje jerſawe ſtwiżu, pedalaj ſ gumijom, ruczne ſpinadło bjes gumija, brune kożane ꝥedło a ſtrótkaja gratowa toſchka, Torpedo-ꝥamoběh, ſchėrej gumijowej wobruczi. Wo wėſowne ſdźėlenja proſzy kriminalna polizija w Budyſchinje.

— **Wobkhad nalutowankow pſchi nalutowarni mėſta Budyſchina.** W nowembru dachu na nalutowarnju 142 720 hriwnow, wotkhėnuchu pak 47963. Tak bėchu dokhody wo 134 757 hriwnow wnſche hacź wupłaćenja. Kónz nowembra wuczińjeſche wobſtatk nalutowankow 1 838 753 hriwnow. Mjes druhim ƀo 167 nowych knižkow wuzija. Doſnja je tuhwilnje 5170 nalutowanſkich knižkow ſtatneje hriwny we wobkhadże.

— **Němſkoſtawny ſudeſ.** Statiſtiſke wotdźėlenje pſchi Budyſchiſkim polizajſkim hamcźe nam ſdźėli: Po nowej (powjetſchenej methodże) wobſtejża liczba němſkoſtatneho ſudeſa ſa wudawki ſa ſeżiwjenje (zyrobu, bydlenje, tepjenje a wobſwėtlenje, wobleczenje, wobkhad a heiwaſchu potrjebu) wukmjeńſkeje w pſcherėżku mėżaza novembra t. l. 143,6 (1913/14 = 100).

— **Sajedźerjenu namałali.** Sſobotu dopołdnja ſamotnu 66-lėtnu wudowu pôſtowego ſaſtojnika, kotraż na Tśėlanſkej dróſy bydleſche, w jeje wobydlenju ſ płunom ſajedźerjenu namakachu. Wboha ſona, je ſ pſchehładanjom płunowym warjak wotwjertła. Pośpyty na ſaſjowóſiwjenje, ſ kotrymiż hnydom ſapoczachu, bohużel wuſpėchа njemějachu.

S **Małeſchcź.** Tudomna Jednota „Sſokol“ wotmė wczera pola Sendźiż ſwoju generalnu ſhromadźiznu. Ta bė nimomėry ſylnje wobſtana. Jednota je jena ſ tych najſylnjeſchich. Nėhdże 70 ſtarow a ſtarkow je pſchiſtupiło. Pod najnjepſchihłódniſchimi pomėrami je ſapoczała. Teptana, wuſmėſchowana, ſaſpiwana, ſapocza ſ małej cźrjódźiczku ſwėrinych ꝥynow ſwerſkeho ſuda. Se żeleznej wolu ſpėjachu k hokoſtim wyſchinam. S pſchikładnym wuſtupowanjom wunuſowachu ſebi „chżiwóſnacże we ſtawnoſći. S dobrej khwalbu roſcześeſche też jich ꝥyła. Saložichu ſebi ſylne wotdźėlenje ſwiſbarjow a bubnarjow. Hižo maja dźeńſa ſylnu hudźbu na mołeſne ſtroje ke ſwojemu boku. Pjeśėtna próza njeje ꝥodarmo ꝥyła. Woni je mėła Jednota 711 hr. dołkodowa, ale też telko wudawkow, dokh wo 100 hriwnow pola „Swjatka“ wunjaja. Hudźbna kapała je ſ kóżdym tydźenjom wuſtupiſcha pod naſhonitym wodźenjom miſchtra Peſchiti. Hižo we ſtawnoſći wuſtupuje a żneje pſchihłoſnacże. Na 17 muži je ſylna. Cźi wėnuża ƀo ſwojemu nadawſej je ſahorikoſcu. Do wſchėch ſtron jich hižo pożadaja. Wėſcże na „Ptaczim kwaſu“, na dnju 26. nulkeho rożka 1927, k wjeſeleј rejzy w „Krónje“ ſahraja. Sſokolow hudźbaży ƀu ƀo tola pſchitnarodźeni herzu na kwaſu ſwojich pſchiwuſnikow druheho mjena. Też ſokoliſka kapała ma ƀo ſtajiś a ſwjaſaś na krutu ſokoliſku diſzipliну, tak wcześa ſe wſchėſtronniſtim pſchihłoſowanjom roſpominachu. —

Stazija.

Wukrajiniſke powėdańcźko.

(Skónczenje.)

Hei! Tu bė radoſcź dźėlacź, hdyż koła a ſherp k rytniży ſnatych pėżnjow po hrjadach brinczejſchtej. Tu a tam po hórſkej tuczinje ſanoſchowachu ƀo k ſwutkam łuſtličkow a zymbalow thorowe ſpėwy, kotreż ſaƀo dotwalinczachu. Lėtni wėtſik pak donoſchowaſche ſ wonjenjom ſyna ſ płaſolatych kótlow na kiſał wón boriſcza, poliwši ſ cźerwjeneje rėpy, kotruż tutoń lud tam rady je, k pilnym dźėlaceјerjam a woźiwjeſche jich wocźakowanje ſa ſłódnym wobjedom, ke kotremuż budże jich trembita, wulka ſmjercź dołha piſchczała, wołacź. Pſchi kótlach cźinjeſche Hanuſija ſ Elenu a dwėmaj dźowkomaj ſwoju winowatoſcź jako hoſpoſa. Mėſto ſnicheje wſchėdneje kuleſche warjeſche wona banuſky, woſmnuż ſ kukuriży ſ butrn a ſmjetanu; wulke tykanzy ſ kukuricźneje muki łežachu tu hiżo hotowe. Se holubzow, pjelnjenych ſ kaſom plinzow, ſchukotachu ƀebi nėkotre ſłėdne huby mjes dźėlacźerſkimi ponoſnikami, a w jenom koſchu bėchu ꝥhleb widźeli, do kotrehoż bė twaroźt a pleżo ſapakowane.

Wo ſtruchłych podawkach pośledніch dnjow, wo naſtupnjej ſmjerćźi Staſijinej a Danilowej, kotreż ƀu w cźeſcźiwych a ſ łohka pohnutych duſchach dobromyſlneho luda hiſchće ſiwe ſaczuwachu, wo cźėmnej mrócźeli tukanjow, kotraż bė nad Tanaſkom ƀo ſnoſchowała, powėdachu ƀebi jenoż ſchepotajo, ſo ƀychu Nikolajowe ſaczuće njeſranili, kiż ƀėło nawjednjo wokoło thodźeſche a to tu, to tam pſchecźėlne ꝥłowječko porėcza.

Pſchi ſpėwje a ſabawje njeběchu dupot kopytow konja, kiż Tanaſka pſchikoła, ſahłyſcheli. Wón poſaſta wożrjeđ tuli, hdyż jeho wuhladachu a wyſkajo wobdawachu.

„Duraha!“ ſarejachu hoły a cźėkńjachu ƀo k njemu, jako bychu chżeli jeho ſ konja wuſbėhnyć. S wobwėżnych wacźokow pak wucźahnychu holicza wſchelakore k powitanju pichihotowane kwėtki, kotreż mjetachu do wjeleluboſtwaneho ſ wohnjowymi a żeżiwymi ſpohladujenjemi ſwojich cźornych wocźow.

Pſchecźejelnje, ale ſhebjewdowanje ƀo wón podjakowa.

„Hei!“ wón ſawoła a mikotaſche trochu wuſmėſchliwje na tych, kotreż ƀo wokoło njeho tłocźachu. „Dźeńſa poſtrowicźe wſy naƀ ſaƀo jako lubeho ƀuſeda a pſchecźeża, wot toho cźaſa, ſo widźicźe ƀudniſku pjeczat „Njewinowaty“ na nami. Hdże ſeże pſchedy ƀyli?“

„Sſławu Tanaſko!“

„Sbożo a Boże ſohnowanje cźi k wjeſeloſmu nawrótej!“

„Wotmołwa wſchak to njeje, ale my ƀo djakujemy ſa dobre ſłowo!“

„Staſnje ſmy na tebje ſpominali“, rjekny rjana Kaſija, ſ kotrejż bėſche ƀebi ſuſto ſarejowaś, a hładaſche lubośnje k njemu horje. Wón ƀo pohmėwaſche, ale jeho wocźko pytaſche nėſchto po ſelenej łucźinje.

„My ſmy ƀo Bohu dowėrjeli, ſo naſcha njewinowatoſcź na Staſijinem ſtruchłem wożudże ƀo w prawem cźaſu kuwkowa.“ Wón ſeſłoczi ſ konja a dźėſche tam, hdżeż hoſpoſa knjeſcheſche ſe ſwojej cźeledźu. So je ƀo to tak bórſy ſtako, djakujemy ƀo tutej.“ Wón pſchimny Elenimu ruku a icźeże ſaczerwjenjaju ƀo holcźku do koła druhich. „Nėtko je wona ſłubiła, ſo ludże ſa żiwo ta naſcha. Wėżera ƀmėj ſlub ſwjeżiłoj.“

Nėtko woni ƀo ſaże wokoło njeju cźiſchcźachu.

„Sſławu a Boże ſohnowanje!“ Ale te rjanolinki njemějachu hiżo ſwėtkow. A Kaſija wjergaſche pſchehłapnjena ſa ſwoje cźorne wopuſche a praſcheſche ƀo towaŕſchkow mjeſcźe, ſyle mjeſcźe, hacź njeſmėſ ƀebi Tanaſko lohko jenu wjele rjeńſchu namakaeź.

Hdyż bėchu ƀo doſcź napraſchowali a ſwoju wupſcheći, dachu ƀo ſkónczнje ſaƀo do dźeła. Też Tanaſko ſwa koſu a rubaſche każ wcźmłodźeny ſ nowym żiwjeńſtwu duchom a cźuczom ſ mózným roſmėchom do tuczнeje ſporeje trawy. Potom poſaſta tkwiſku a hładaſche do dalokoſcźe, hluboko wodźchyżło. „Cźėkowjck dyrbi ƀyches cźerwjenja kroczicź, holicźo“, rjekny k Elenje, „ſo by radoſcź żiwjenja dwójzy jaczuwaeź.“

Po měrniwje rjanem a tola żiwjenja polnem wobraſu wożiwjeneje tucziny roſhladny ƀo jeho wocźka, po wėnzu iſtżow, po ſhribjecźe hór we wėni a módrinje ſpkuwazych.

Hluboka ważnoſcź poſaſa ƀo nadobo na jeho wobliczu.

„Cźėmne mrócźele k nam cźahnu, ale radujmy ƀo nad ſłónzom, prjedy hacź błyſki ƀo nad nami roſżehła. Dajcźe trembicźe ſaklinczeć! Saſwolajcźe towaŕſchow k wobjedu!“ Tole prjedy hacź mózeſche pſchihłwataeź wotrocźk poruczeneјcź wuwjeſcź a piſchczału, podobnu na nėkajſi dalokowid, ſłojenu na jednore drjewjane kroſnicźka, ſapiſłacź dacź, pichiłhodżeſche ƀ dala nad dolinami klinczenje, kiż mjelcźeńje łėkom pſchetorhny. To ſ daloka trembita klinczeſche. Hdyż woſpſcheſta, wuſłyſchachu hłóſ wołazeho, kiż podawrаſche huzuſłu powėżcź dale. Pilnym rukam wuſmyſy ƀo herp a wſchitcźi ſbożachu ƀo do hromadki, hdżeż bė ſtruk rajſaſmiſcho ſtyſcheeź. Pſchetoż pſchedkhadżeſche-li ſtruk trembity hłoſu wołazeho, mėjeſche ƀo wulka wėż ſtaeź. Nėtko hrimot roſcześeſche a pſchiběżeſche bliże a bliże, jak bychu hory ƀamе ƀwoji hłóſ poſběhnyłe. Jaſnjiſcho to klinczeſche: „Do bronjow! Njepſchećejel je we kraju.“

Cźiſłche mjelcźenje naſta, ſónſke wobłėdnychu. Tanaſko pak kluwny wotroczeſej. Po horach howrjeſche to każ we ſaſtarku wójnſke wołanje. Wón ſłoji dłónje na podobu ſwukowodneje truby.

„Duraha!“ tak klinczi ſtarodawne wójnſke wołanje tohole ludu po dolinach. „Wójna! Do bronjow! Njepſchećejel je w kraju!“ Dale roſſėhowaſche ƀo truhjenje a wołanje. Wſchė hory ƀobu klinczachu a donoſchowachu powėżcź, do mrokotnych dalinow.

Dźiwja wołanja ſłaka-towaŕſchow ƀo ſapocza. Zomy dachu ƀo do płakanja, mużojo wudyſchtupichu Tanaſka, kiż bėſche wėſte powėżcźe ƀobu pſchinjeſł, podrobnoſcźe, kiż bėżu ſ jednanjow wo ſamonordaŕſkiwje Danilowem ſcźehowaſe. „Bratſja“, wón ſawoła, „my budźemy domiſnu pſchcźelnu dobywarjam, pod kotrymiż bratſja ſtotki ſtonaja, ſakitowacź, tute horiſcźa, kotreż ƀu naſchemu ſpłahej błyſe ſ hrobom ƀwobodu. Załoſcź a wyſkanje njeſicźomnych ſplahow ƀu wone widźa.e, jenoż w nich kėżwa naſch pichichod. Bratſja, my wojujemy ſa domiſnu a ƀwobodu.“

„Duraha!“ wotmołwichu ſ wokanjom.

„Nėtko pak pójcźe k wobjedu. Wużiwajmy pſchitomny wokomik, hacź do ſonza! Pój holcźka! Schtó wė! Kak rėka tola w pėżni? Wórſy „wojſnje ƀebi naƀ ƀwonka kaſlowſka, na ſelenej puſcźe ſaruba naƀ ſmjerćź rjekowſka!“

Shromadźizny kóncźichu se jahorjenym wuspěwanjom „Se mozu lawa, Sokoljo“. Potom kapała jahra wschelakle pischepsola, khutne a wjesełe melodije. Na 3 dał!

S **Djéžnikez.** Sławny puć ſ Budyschina do Djéžnicanskeho Industrijowego dwora a do Čornych Noßliz wostanje dla twarjenja wodowoda na Djéžnicanskich honach hischcze hacź do 15. dezembra zawrjeny.

S **Njechanja p. Lubija.** Sobotu rano wokolo 7 hodź. we walcźkowej kólni żeleznjeskeho dźěłacźerja Jana Žida woheń wudyrł, kiž so teź na blisku brózeń wuspěschetře. Wobej twarjeni so do cźisła wotpalischtej. Domjace so jenoź ſ dźěła ſ wohnjom wobschkodźi. Jako woheń wudyrł, dě so Žid hižo do słužby podał. So woheń wjetschepe schkody njemaćiłi, ma so Dožinskej a Njesnarowskej wohnjowej woborje dźakowacź.

S **Lubija.** Paduchej do rukow padnył je pjatk popołdnju rjemjeślnistki, kiž zaneho dźěła nima. Duzy ſ Budyschćina do Lubija zastupi do hoscźenza pschi dróhy, so by zebi zigarety kupił. Towarschej, kiž ſ nim dźěsche, pschewostajł tak dołho zwonka z praji jemu, so dyrbł na njeho doczakacź. Tola njes tym so nasch puczowazy zigarety kupowasche, hubi so jeho towarisch ſ kartonom. Zako rjemjeślnistki ſ hoscźenza pschiduże, pschescźała wjazy njenamaka. W brunnym papołnym kartonje je był dospołnu schěry wobkel, por trjebanych wuhokich stupnjow, běła a selena šmuhata stujerschina koschla. Paduch bě w módrym mantle a shimny-stupnach. Wsched kupjenjom kradnjenych wězow so nalećnje warnuje.

Z **Konjec.** Dzensa rano ½5 hodź. so bróžeń wobsedźerja „Herbskeje grychty“ Jakubeca wotpalł. Woheń zniči wšitko, štoż so w bróžni khowaše, njemóžeše žito, syno, wozy a druhi grat. Na pomoc přikhwataštej wohnjowej woborje z Ralbic a Tradowa a Klóšterska motorska sykawa, kotraž wjacy do skutka stupiš njetrjebaše. Kak je woheń nastał, hišće njeje znate, mysla pak sebi, zo je jón nechtó załožił.

Z **Konjec.** W našich wjesnych honach naličimy na nimale 1900 jednotliwych kruchow (parcelow). Tute rozkuskowanje leżownoscow, kaž su je nasi prjedowniey w zastarskich časach činili, nowocźasnemu hospodarstwu njetyje. Tohodla su *někotři* ratarjo při ratarskej komorje w Drježdźanach namjetowali, zo by rozpominała a puć pokazała, kak by mózno było, pola a luki trochu hromadu sklasć a wodu lépje wotwjesć. Na swj. Handrija nětko wěcywustojny knjez we wobsěrnem a powućacem přednošku nadrobnu rozprawu zhromadźenym hospodarjam poda. Přez wobrazy a karty widźacźimy, kak su *bližom druhe wsy z dobrym* wuźitkom hromadu kładłe a nětko su tak spokojene, zo sebi njepřeja wjacy prjedawše dźěło na wjele šlebjerdach. W našich honach zda so to ćežke dźěło być, tola njemóžne njeje, ludyž je dobra wola pódla. Namjet na kujeżerstwo dalše krocźele přinjese. Bjez wole a přihłosowanjo wobsedźerjow so nicźo njestanje. Cyle přetworjenje wjesneje leżownosće, je-li so wuwjedźe, *może* so wězo hakle po wjacyletnych prócowanjach zmóžnić. Lěs wostanje- kaž je był.

Z **Worklec.** Dokelž ma Pančicanska jednota „Sokoł“ tu a we wokolnosći rjanu lićbu sobustawow, stawaju so proste zwućowanja zwjetša w tudomnej žurli, hdźež načolnik bratr Kocor pilnje ze Sokolami zwućuje. Zdobom měješe jednota zańdźeny pjatk swoju měsačnu zhromadźiznu we wjesnej korćinje, hdźež bratr starosta k prěnjemu rjazej jako młody muž předsydstwo wjedźeše. Tuta přileżnosć so wuži, zo so jemu ze srjedźizny jednoty k tutej ważnej krocźeli žiwjenskej wjele zboża a Božeho žohnowanja přeješe. Tak pócesćeny słubi, zo chce *dale* swoje mocy Sokolstwu woprowacź. Jednota pocesći jeho hišće ze rjanym darom. Potom jednaše so wo wšelakich sokolskich należnosćach. W běhu februara chce zjawne předstajenje w Pančicach zrjadowacź. Dokelž načolnik přez zastojnstwo zwjazany, khwile nima, so na sokolskim kurzu wobdźěli, njewotpósćele naša Jednota žanoho zastupjerja. Po zrjadowanju wšelakich pjenježnych należnosćow a rozmołwje wo sokolskim zlěće a załožonmej nawjećornej župje, kotruž naša Jednota jenoź jako zjednoćenje k zhromadnemu dźěłu a moralnej podpjerje bjeze wosebiteho mjena wobhladuje, wostachu Sokoljo hišće we wjesołej zabawje a při rjanym spěwje někotre hodźinki hromadze. Při tym nawukny so wšelake, mnohim hišće njeznate melodije. Spominaše so teź na prjedawše spěwne towarstwo „Bryl“ we Wudworju, kotreż hižo dłóši čas spi. Ma so znowa wožiwić k swobodnemu zjednoćenju ze wšěch Serbow, kotřiž serbski ludowy spěw lubuja. Njech prjedawši funkcionarojo wospjet so gratu přimaja a serbskemu spěwej k česći a k mocy dopomhaja. Snadź tuto a sobotniše nowinarske namołwjenje jemu k nowemu žiwjenju dopomha. Njech serbski spěw so rozliwa po rjanej Łužicy!

Z **Kukowa.** Na nětčišich émowych wječorach su wobswětlene puće a šćežki na wsach kóždemu wjesnjanej jara witane. Też naša wjes je přikład susednych Pančic séćhowała a sebi swóju připrawiła. Na *sedmich* městnach rozliwaja elektriske swěcy (100-swěćkate Osram-lampy) swoju swětłosć. Tak so njedorosćenym dźěło poćeźuje, kotřiž ému klubućinjenju staršim ludźom a druhemu worakawstwu wuźichu. Swěcy so hač do wječor dźesaćich swéća, też rano, hdyž ludźo na jutnje a raniše khwataja. Připrawy wuwjedźešaj Pančicanskej rjemjeslnikaj. Nócny strażnik wobstara zaswěćenje a hašenje swěcy.

Z **Kulowa.** Zańdźenu srjedu, 1. decembra, zemrě zwónk Michał Schóna při tudomnej farskej cyrkwi, kiž bě powšitkownje znaty. 40 lět dołho je swoje zastojstwo zastawał. Wón bu nimale 70 lět stary. Zemrěty bě z přikładom dypkownosće a wukonješe swoje zastojstwo z wulkej swěru. Wot lěta 1843 běchu zwóncy ze Schónec swójby.

Se **Ssmjeczkez.** Hórki wošud potrjechi tele dny mandźelſku kubłerju Gronſa. Pschi storczenju abo na podobne waschnje wobdrě sebi wona pschez króttkim cźasom pschi dźěle šmadnje kóhcź. Swopschěka lohka rana jo nětke njejasny hładaju shórschowasche; zyła ruka straschnje sacźeschesche. W dlšiżej Worklecźanskej khorowni, hdźež bu wubźarujonna na to pschewjesena a hdźež so teź winale poradsi, ju dospołnje wuhojiśi, dyrbjachu ji potom dla nowcho sahorjenja tuteje rany hižo po nětkotrych dnjach šamźnu (lěwu) ruku hacź wyšche koleza wotewsacź. To bě poslednja nadźija a wupomoz pschez wjetšej šmjerczu, pschetož tu jednasche žo wo sajedobcźenje krwé. Nětko jo ſ njej sacźo pomału polépschuje.

S **Kamjenza.** Na Bischheimstim knjezim rewěrje sta so wutoru rano pschi puschczenju drjewa cźežke njesboże. Padaży schtom padże na lésnu dźěłacźerku Hanu Rietschelowu a ju wosebje smutkach cźežko srani. Wboha je hižo pjatk na sejcźehli njesbożo wumrěła.

S **Wulkich Stdarow.** W nozy k schtwórtkej paduschi wola žiwnoscźerja Swarjaka pobudu. S pohrjebnischcźa jakescźu do dwora a w poddanskim twarjenju wschě samki roślamachu. Dokelž pak njenamakachu, schtoż by jim hódał bohuwsacź było, sahjo wotcźidźechu. — W šamźnej nozy łpytachu žo paduschi pola sarjadnika nalutowarnje Hajnka do twarjenja dobyć. Tola teź tu nicźo za nich hódnego njenamakachu. Nuczny wós, kiž běchu hižom wunjeli, wostajischu jadu twarjenja stejo, dokelž jemu kolo pobrachowasche.

S **Djéžow.** Stólmy hermank w Djéžach, kiž dyrbjeschę so tudy jutse wutoru, 7. dezembra wotmćeź, so njewotmeje, dokelž je tu mjes skotom pokhroma rozschérjena.

S **Běleje Wody.** Pjatk popołdnju je njedaloko pinanarnje do cźaha, kiž 1.38 hodź. ſ Běleje Wody do Barschcźa jědżeł, něchtó kamjeń cźišnył, kiž je w cźahu wokno rosbił. Wobydlerjo wotpowědachu, zo je wón *njeje* sam. Policija je 12 lětneho hólca jako njedocźinka wobsedźała.

S **Hórki.** Pjatk pschipołdnju ½1 hodź. auto kommerzijskeho radźy Sch. ſ krjeschcźo dwora w Steinbachu pschi żelesniskim mosće pod Falkenbergskej cźaru a jedyn motorowy koleſak ſ Rydźbacha do so srahschtej. Motorowy koleſak so cźežko srani. Wón zebi nohu nje kolena slomi. Jako lećhu jeho na tudomnym dwórnischću nuzne swobaleli, jeho ſ autom do Njescźanskeje khorownje dowjesechu.

Se **Sleho Komorowa.** 26 lětny schtelmacźerski dźěłacźer Koschuk, kiž dźěła njemjeseche a pola swojeju starschepju bydleschę, je zebi žiwjenje wsał. Wot pjatka tydźenja bě so zjawił a sandźeny pjatk namakachu pschi Falschtrowje njedaloko hamtſkeho młyna jeho drasta a njedaloko jeho cźežko wiśejo.

S **Khocźebnja.** Sandźeny schtwórtk mjes stajizjonaj Brand a Oderin Khocźebuzko-Barlinskeje cźary puczowazy nabobo wobluźnił. Wón pocźa wokna rosbiwacź a torhaschę zebi drastu ſ cźela. Ssobuputowazowaju nuzowe špinadło cźahnu. Na dalbeschim dwórnischću njeslożowneho cźłowjeka ſ cźaha wuschu. Tu žo jemu lekarska pomoz poskicźi. Potom dowjesechu jeho do khorownje we Wusterhauzenje.

nje stroczene, posdźiſche termije na płaczińſnje wobstawaja. Tendenza wobstawaja.

3/12 **hodźin: Kaž psched hodźinu.**

Płaczińy na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wotliowe symjo po tonl abo 1000 kg kowaċ 100 kg płaczena po złotej hriwnje.

	4. 12	3. 12.		4. 12	3. 12.
Pšeńca	271-274	271-274	bumy	21-22,05	21-22,05
rožka	230-235	230 235	woka	22-24,00	22 24,00
nal. ječmjeń	215-245	215-245	módre lupiny	14-15,00	14 15,00
naz. ječmjeń	190 2 3	190 203	žołte lupiny	15-15 50	14-15,50
wows	176-187	176-187	seradella	21-22,50	21-22 50
kukurica	195-199	195-199	raps, wosušk	16,30	16,30
pšenć. muka	35 38 50	35-38,50	lany wosušk.	21-21,20	21-21,20
rožana muka	32-34,50	33-34,50	poch. melasa	—	—
pš. wotruby	12,75	12,75	běrnj. kruški	26 26,20	26 26,20
žrane „	12 25	12,20	syno, 60 kg	2,85-3,45	2,85-3,45
raps			rožana słoma	1,75-2,05	1,15-1,01
lane symjo	—	—	pšeńčna „	1,00-1,35	1,00-1,31
hróch	32-35,00	32-35,00	wowsna „	0,95-1,25	0,95-1,25
pjeluski	20-22,00	20-22,00	ječna „	0,95-1,25	0,95-1,25

Płaczińy rožnebo skotu na Barlinskich skótnych wikach.

4. decembra 1926. Płaczińy po centn. a zł. hriwnach.

Skótne družiny a woznamjenjenje.

Woły: 431.

Polnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rožneje hódnosće hač do 6 lět	58 – 60
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	53—48
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	46—49
Mjenje picowane wšěch starobow	—

Byki 463.

Polnomjasne, wurośene, najwjetšeje rožneje hódnosće	54—56
Polnomjasne, młódše	50—53
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	46—48
Spatne	42—44

Jałojcy a krowy: 1260.

Polnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rožneje hódnosće	47—50
Polnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rožneje hódnosće hač do 7 lět	36—42
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	25—32
Derje picowane *kruwy* a mjenje picowane *jałojcy*	18—22
Mjenje a spatnje picowane	—

Cełata: 1563.

Najlépše wukormjene	75—87
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca	68—73
Spatne	42—52

Wowcy: 4750.

Młódše a starše wukormjene (2 druźina)	41—48
Starše wukormjene (3.)	36—40
Mjenje wukormjene (Märschafe) (4.)	30—38

Swinje: 7563.

Polnomjasne, wosebitych rasow a jich křižanjow, hač do 1½ lět staro	77
Wukormjene	73—75
Mjasne	71—72
Spatne	68—70
Raney a kundroxy	65—66

Wiene płaczińy w Budyšinje.

4. decembra 1926.

Wšě płaczińy so po złotej hriwnje zrozymja.

Předmjet		najwyša płaczina	najnišša płaczina
Pšeńca, nowa	78 kilo	13,00	13,50
Rožka, nowa	70 „	11,50	12,00
Ječmjeń,	50 „	12,00	12,75
„ nazymski	50 „	—	—
Wows	50 „	9,00	9,50
„ nowy	50 „	—	—
Raps	50 „	—	—
Běrny, nowe	50 „	3,75	4,50
Butra	1 „	4,20	4,60
Syno, nowe	50 „	4,00	4,50
Słoma, z maš. młóc., pras.	50 „	1,30	1,40
„ „ „ k zasł.	50 „	1,50	1,50
„ z cypami młócena	50 „	2,50	2,75
Pšeńčna muka, 60%	50 „	23,75	24,25
Ržana muka, 70%	50 „	19,25	19,50
Pšeńčne wotruby	50 „	6,25	6,75
Ržane wotruby	50 „	7,00	7,25
Jeja	1 **štk.**	0,16	0,18
Prosata 744 **štuk**	1 štk.	12,00	24,00

Hospodarski rozhlad.

Pondjelk, 6. dezembra 1926.

Kurzy sobotu w Barlinje.

1 Dollar	4.199	100 pólsk. markow	—
jendźelski punt	20.367	100 česksl. krónow	12.434
100 šwajc. frankow	81,02	100 franc frankow	16.04

Berlinska burza wućesche sahdźenu sobotu hdyž mjenje wobkhad, tola kurzy efektow swój kruty ras zakhowachu.

Na produktowych wikach wosta žito dże žadne. Tola teź w nuzy njeběše wulki wobrot. Wšěch druhim žita hrože botalne płaczińy sahkowachu. Sandźenu sobotu płaczeschе zentnar

w Berlinje:

pschenicy 13,55—13,70 hr., rožki 11,50 hr.
hacź 11,75 hr., jećmjenja nalećnjeho hr. 10,75—12,25 hr., nahnitkeho 9,50—10,15 hr., wowsa 8,80—9,35 hr.,

w termińowym wikowanju

za dezember: pschenicy 14,55 hr., rožki hr. 12,32½—12,35½ hr, wowsa 9,82½ hr.
za měrc: pschenicy 14,30 hr., rožki 12,32½ hriwnow,
za mejn: pschenicy 14,25 hr., rožki 12,41½ hr., wowsa 10,27½ hr.,

Na pschedań.

Konjcy, 8 a 12-lětnej, podšobnej, knježi dwór we Wolwinowje. — 9-lětny we Wjeleczinje, telefon 27. — Kóń, mjes dwómaj na wulěrt, Laraß w Hodźiju. — Wićesne kubło w Kaschejach.

Jelenija elektrilka, schula w Kocźinje pola Kulowa. — Elektrilka żelesnjza za 100 hr., w Budyschinje, Pančicowa hasa 9 delka na lewo.

Hušle a mandolinu w Budyschinje, Ssukelnika hasa cźo 151. — Hušle ½ w Budyschinje, Wettinſka hasa 18, sadni dom I.

Pult dźěłazy w Budyschinje, Jurjowa hasa 12a delka. **Loža** bjes matrazy, w Běłej Wodźe, Hauptstr. 42.

Schijoza maschina, w Budyschinje, Mnišakowska dr. 4.

Gramofon ſ 37 płatami, w Budyschinje, Hrodowe namjesto 2 II na lewo.

Wós klankazy w Budyschinje, Dźěłanska bróha 46 delka *na lewo*, Wettinſka hasa 12 delka na lewo.

Kolu (Schwan) gansor, w Porschizach 31.

Prošata we Wulkej Khóśzy cźo. 1.

Kóń, kobałty, we Ssmochećizach cźo. 8.

Wbrśi a kundroš, knježi dwór w Hlinje.

Wukaj, Werk w Radworju 55.

Krowa ſ 3. cźelećom w Delnjej Hórzy 54. — Krowa sylna, ſ 3. cźelećom, do cźahanja, w Stróži 36 pola Buckiny. — Krowa a běhań w Němſkich Pasłizach 16.

Běhań, Henigez hoscźenz w Pschiwcźizach, Cźorny Hoolec cźo. 96.

Konzerwa zitra w Budyschinje, Swonkowna lawska hasa 26 III.

Kundrosaj, Berkshireskej, 1½ a 3-lětnej, knježi dwór we Jamnom.

Kaczki, Nonenske a puty, knježi dwór we Lupoji.

Sso pytaja:

Krawiti Ulbrich a žona w Budyschinje, Hornjecerska hasa.

Pachol (Lauſbursche), Hóša w Budyschinje, Khěžorska hasa 9.

Dźowka, dobry błak a wyšoka muda, Gersch w Njesnarowach.

Drjewowa awkzija.

na Wichowſtim rewěrje sobotu 11. 12., pschip. w 1 hodź. sendu žo kupzy w dworje:

90 mtr. dubowych kuluchow,
70 mtr. dubowych halosow;

we Schejschowitich honach pola Njeseje Wšy pondźelu 13. 12., dop. ½10 hodź.: 50 dołhich hromadow a 100 kopow strjazjaceho wuźitkowcho a palneho drjewa. Kupzy sendu žo w korczunje w Nižej Wšy;

na Brunowſtim rewěrje, srjedu 8. 12. pop. w 4 hodź. we Kaupez korczunje w Brunowje:

195 **mtr. khójnowych kuluchow,**
135 dołhich khójnowych hromadow.

Skrowe depeše.

Produktowe wiki w Berlinje dźensa dop. ¾11 hodź. Witi žu hischcze *mało* wuwite, ja dezemberske žito mje-

Přilopk.

*** Krjudowanje na policajskej straži.** S juristiskeje strony žo pišo: Wušud, kiž prawje njespokoji, je 30. nov. 1926 němšćinatny žurad wuprajił. Policajski sastojnik bě mužskeho zajał a na policajsku stražu dowjedł. Hdyž bě jeho pschešyschał, žu druhi policajsća sajateho na straži krjudowali. Sestojnik žo wobškorži a prenja instanza sadźi jeho, dokelž njeje pschećiwo policajstwu zakročił, hdyž žu sajateho krjudowali. Wušud praji, so je policista winowatosć měł, krjudowarjam sadźowaćz, hdyž je sajaty žo jemu dowěrił. Tomu napschećo pak wušudźi němšćinatny žurad w druhej instanzy, so je dwěłomne po dotalnych sakonjach, hač je policista winowaty był, swojich towaršow wotdźerżowaćz, so njebychu jateho krjudowali. — Tutón wušud je mało pschešwědčazy. Krjudowanja na policajskich strožach žu cźemny kapitl. Wožebje hdyž wopomnimy, so žo też cźasto njewinowaćzi ludźo sajeju, kotrymž tohorunja strach hrozy, so jich na straži krjuduja, dyrbi žo rasnje žadaćz, so bychu žo jasne klužbne instrukcźije wo tym wudałe, kak maju po policajsća na straži w tajkich padach sadźerżeć.

*** Pož jónskej ruku roskuskował.** Spodźiwne njeshoso sta žo wcźera dopołdnja na Kleistskej drózy we Berlinje. Jako 58lětna wudowa Henrietta Clodźiejowa je swojeho hydlenja po schodźe dele dźesche, nadpadny ju wulki poš, kotryž wudowje jenu ruku tak straschnje roskuša, so dyrbjachu ju w thorowni, hdźež běchu sranjenu dowjesli, wotewjeraz.

*** 5 000 hriwnow mjdowych pjenjes rubił.** Khrobły rubježny nadpad sta žo po kwětnym dnju na pópołcnika Hannoverskeje kabriki. Dwaj muzikaj w policajskej uniformje rubischtaj jemu 5 000 hriwnow mjdowych pjenjes. Nadpadnikaj stoczischtaj potom do awta a cźeknyschtaj. —

*** Swójbna truchlohra.** Po powěsći „Hannoverskeho kurěra" sadaji w Brackwede macź w nadpadze duchhabosće swoju 41ětnu dźowcźičku a swojeho poldra léta starcho synuka. Swoju 12 lět staru dźowku wostaji na jeje próstwu pschi žiwjenju. Potom wobwěžny žo macź.

*** Swoje dźěco j pukami morił.** W Alsdorfje pola Aachena namakachu 4lětneho synka jeneho hórnika morweho w hydlenju. Kaž pschepytowanje swěsći, je nan dźěco morwe sbił. Dźěćo měsche slamane rjebka a sranjene pluza. Nan, kotrehož sajachu, žo swojeho njestutka wusna.

*** Sbėžk w Lüneburgskej khłostarni.** We wotdźělu sa lėpjenje titow w Lüneburgskej khłostarni, w kotrymž 52 khłostanzow dźěła, nadpadny khłostanz wyschicheho straźmischtra Meyera II wot sadu a sbi jeho j swjerdnym pschedmjetom tak, so Meyer do womory padny. Hdyž sajny k sebi pschińdźe, chanyche žo j tśełku wobaraćz, tola tomu druzy jeći sadźowachu, kotśiž Meyera dajachu! Stónćnje poradźi žo nadpadnjenemu, cźeknyć. Schto je žo dale stało, wo tom njeje nicźo znate.

*** Bismarckowa jėdła w Schmrėčowych horach.** Hobrska jėdła, kotraž bė po Bismarku pomjenowana, je so puschcźika, dokelž hrożesche padnyć. Schtom bė 42 metr. dołhi, pschi semi mėjesche jeho sdoł 6 metrow w kole, w pschereźu 1,80 metra. Se sdonka nadźełachu 19 kubitnych metrow wužitkoweho drjewa a 27 kubikmych metrow palneho drjewa. Delni dźěł sdonka bė dospołne wuprófdnjeny, tak so mójachu 304 muzyj we nim stacź. Schtom je pjeza 300 lět stary.

*** Cźerstwe maleny a truskały w symje.** Spodźiwny jśew je pschi delnim Rheinje cźopte nasymse wjedro wuwabiło. Tam sesrawichu na maleninych kerzźach a truskalzowych rostlinach k druhemu rasej rjane płody, kotreż runje tak derje žłodźachu kaž nałętne. „Najstarschi ludźo niepomnija, so bychu hdy nėšcźo podobneho doźiwili.

Najnowišo z cyłeho swėta.

Schkrowa powėsć wo wjedrje sa jutśje wutoru: Sterje samrócźene, žuchło a nimale mjerzne. W Jendźelskej žuchło a mike.

Lawniski žurad we Wulfim Schunowje je praktiskeho lėkarja dr. Döringa j Hainewalde pola Žitawy k jastwu na 40 dnjow, kotreż žo do 600 hr. khłostanja pschemėnichu, sasudźił, dokelž bė Döring republiku, němšćinatne barby a minišra dr. Külza wohanił.

*

Prjedawschi finanzny minister dr. Alber, j kotrehož winu je póstowa nalutowarnja wo 8 milijonow doll. schkodowała, je do Ameriki cźeknył. Awstriske knjeżerstwo je jeho namotwiło, so by žo wrócźił a žo samotwił.

*

W hrjedźnej a połodnischej Franzowskej žu pjatk žnine wėtry a deschcze wulku schkodu nacźiniše. W Perpignanje ześej žo na létanischcźu dwė létadle smicźiłej.

*

W Grichiskej je Zaimis koalizište knjeżerstwo j republikanow a monarchistow wutworił.

*

W Armenskej je semjerjenje koloniju Kayli wupuscźiło.

Hamtske wozjewjenje z Wosjerec

Pola wulkeho fahrobnika Jakuba Franzka w Kockinje je so byk, cźornoschakotity j šwėtki, 1½ lěta stary, cźornowipšaneho nižinskeho skotu, swonka termije hacź do oktobra 1927 šwubrak.

We Wojerezach, 27. novembra 1926.

Wyschedźyda wokrjesneho wubjerka.
Dr. Lenoir, krajny radźicźel.

Swójbne powėsće.

Sslubjeni: Fridła Lehmannez w Budyschinje a Willi Tschich w hajnkowni w Nowej Wsy.

Semrėli: Pawoł Rjschny, pohońcź j Maleje Borschcźe, 25 lět. — Gertrud Winzarjowa rodź. Schwejcź w Dubrawje pola Hródka, 25 lět.

Listowanje redakcije.

Listowanje. Knjesej dir. K. a druhim. Tak rucźe hacź šmjerjeny stenogramm, rėcź po głowje podamy. Se Berlina nam pišaja halle po 14 dnjach.

Towaŕstwowski powėstnik.

Budyšin. „Nadźija." Zeńdźenje wšėch wutoru, 7. 12., ½9 h. w „Kat. towaršowni". Hosćo witani.

Budyšin. „Bjesada" skhadźuje so kóždu póndźelu w Serb. kofejownj.

Bukecy. „Radosć" zmėje srjedu 8. hodownika spėwanje. Stóž ma spėwniki hišće doma, njech je sobu přinjese. Přinoški budźa so zbėrać. Njech wšitcy přińdu. Nowe sobustawy su nam witane.

Hrodźišćo. „Zerja." Spėwna hodź. je přichodnu wutoru we Worcynje pola Fermanec, dokelž je to poslednja spėw. hodź. w tutym lėće, njech kóždy cyle wėsće přińdźe. Předsyda — dirigent.

Lipsk. Naše „Serbske blido" skhadźuje so kóždy tydźeń wutoru wjećor we 8 hodź. w korčmje Schaffrath, Waldstraße 33. Naležne so prosy, zo bychu so tam tola wšitcy Lipsčanscy Serbja po možnosći kóždu wutoru k wjesołej serbskej rozmołwje zešli. Wo dalše adresy so prosy.

Ralbicy. Jednota Sokoł zwučuje kóždu wutoru wjećor we 8 hodź.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoleń w Budyšinje. — Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźeł: Arnošt Bart w Bratsyncy. — Za nawėšćiki: G. Janak w Budyšinje.

Waš wobraz

abo tón Waših dźěći chcyše tola zhotowić dać?
Nětkle k hodam dyrbiće składnosć wužiwać. Připowědźenja sebi wuprošu.
Adventsku njedźelu wotewrjene wot 11—3 hodź.

Richard Kaiser w Budyšinje
dźěłarnja za fotogr. wobrazowe wumėłstwo
na Hošic hasy 27a. Telefon 2770.

Wšė šulske knihi
serbske a němske
dostanjeće najtuńšo
w Serb. knihaŕni w Budyšinje
w Serbskem Domje.

Drohotne wobrazy
njejsu žane wšėdne wobrazy. Kedźbujće prošu na to, je-li so Wam jara tunje poskića!
Wobkedźbujće moje nowe wobrazy! Wšėdnje najlėpši čas k fotografowanju wot 11—1 hodź. a wot 2 hač do 3 hodź.
Připowědźenje sebi wuprošu.
Richard Kaiser w Budyšinje
dźěłarnja za fotogr. wobrazowe wumėłstwo
na Hošic hasy 27a. Telefon 2770.

Jara ważne za woteběrarjow „Serbskich Nowin"
(Tu wotšihnjene).
December 1926.
50 pj.
(Podpismo woteběrarja „Serbskich Nowin".
Tu wotšihnjene).
Tónle wotrėzk płaći za nawėšćki w měsacu decembru 1926.

Zo bychmy wšėm našim česćenym čitarjam składnosć dali, zo móhli wšo, štož maju na předań, abo jeli chcedźa sebi nėšco kupić, abo maja nėkajku druhu należnosć,
z nawėšćkom w „Serb. Nowinach"
wozjewili, smy jako nėšto cyle nowe, wotrėzki zawjedli. Kóždy čitaŕ „Serbskich Nowin", kotryž *při skazanju abo připósłanju* nawėšćka wotrėzk předpołoži, dostanje nawėšćk wo 50 pj. tuńšo hač hewak płaći. Wotrėzk smě so jenož w postajenym měsacu wužić. Skazanje nawėšćka ma swoje połne wujeno a wjes podpisać. Nowy wotrėzk so kóždy měsac wožiła.
Nakład. „Serb. Nowin".

Vogtl. Gardiny
vitraže, kromki, wulki wubjerk jara tunjo K. Erler w Budyšinje na Žitnych wikach 11.

Transmisije
kóždeje družiny
wolije, benzin atd.
podawa za składa
Carl Gast
w Budyšinje
na Driewowych wikach čo. 27.

Copłe spódnje kholowy
štrykowan. wołma jara tunjo
K. Erler, na Žitnych wikach 11

Kulturwehr
njech sebi kóždy w „Serbskej knihaŕni" w Budyšinje skaza. Wukhadźa měsačnje a płaći štwórćlětnje 2,50 hr.

Lehmannec konditorńja a kofejownja
na Serbskej hasy 8
Najpřijomniše hóstne mesnosće - Konditorske pjećwa přeneje ŕjadownje.
Wšėdnje wot 4—½7 hodź. a wot 8—12 hodź. koncert
Wosebitosć: TORTY
so jako dar při kóždej składnosći hodźace.
Bóh k jėdźi. Fürst Pückler.

Cychi 1 nawobličejnj re 2 hłowakom. 7.— hr. **bėłosmuhate nawobličen a, damasty, köper, barchent w 60 pj, ruby na blic a, twjelki trjena a ruby na hosć. blida**
J. Erler w Budyšinje
rožk Kronpryncoweho mosta.

Sportiska, jumperowa lantazijowa, rukajcowe, wušiwanska a štrykowanska
wołma
najwjetši wubjerk barbow a kajkosćow pola
Ernst Günther w Budyšinje
róžk Žitneje hasy a Mjas. jatkow

Makulaturu
ma na předań
Smolerjec knihićišćeŕnja
w Budyšinje

Strykowansku wołmu, slomjaki poruča tunjo **J. Erler** na rožku Kronpryncow. mosta.

Logiski dopokaz.

Spomjatkujće sebi:

Hdyž Wy polą jenej firmy kupujeće, kotraž na krute płaćizny njedźerži; njewėšće, hač druzy hišće tuńšo kaž Wy njekupuja.

Tući pak, kotřiž hač na krew wikuja, dyrbjeli telko wjacy zaplaćić, hač druzy wotwikuja, dokelž dźensa žadyn wobkhodnik ničo dariś njemóže.

Zwjazk němskich kóžkarjow je tohodła swoje sobustawy zwjazał, žane zniženja dowolić, dokelž so wot sprawneho kožucharja a překupca wočakuje, zo swoje płaćizny po prawym wobličenju we wšėch dypkach złožuje.

wobrėčeć dać, zo ći kupcy, kotřiž do postajeneho cźasu zniženjow abo po nim kupuja, Pola nas płaćiće jenož *sami za sebje, nic za druhich sobu.* Njechamy so škoduja abo zo bychu škodowali.

Pjelsćinowy dom Arthur Fiegel nasł., na Kėžorskej drózy 6
mėjićel Paul Zimmer, kožuchaŕski mišter
C. E. Rinke, Kožuchaŕski mišter na Bohatej hasy 5
Richard Kneschke, Kožuch. mišter na Lawsk. hrjebjach 8 III

Wšė čišćeŕske wėcy
:: serbske a němske ::
kaž zličbowanja, listowe hłowy kwitowanja, načišće na listowe wobalki, kwasne spisy, slubowe khartki, wšowańske khartki, smjertne khartki, visitne khartki, přeprošenja, dźakne khartki atd. zhotowja spėšnje a płaćizny hódno
Smolerjec knihićišćeŕnja
z. dr. z w. ruk. w Budyšinje w Serb. Domje

Do kóždeho serbskeho doma słušeja „Serbske Nowiny"!

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

Čisło (Nr.) 284 — Budyšin — wutoru, 7. decembra 1926 — Bautzen — Lětnik 85

Za nawóstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobsěžnje so stajace nawóstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy w w rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. w w

Ruska za Němsku brónje, municiju a ječodjte dymy dźěła.

„Manchester Guardian", wulki jendźelski liberalny organ, je njedawno źiedowazny nastawk wo rusko-němskich stykach wojeńskeho waschnja wojsewił, kotryž drje wobsahuje w swisku s nětčišnimi jednanjemi w Genfu wulke sdźiwanje sbudźuje, haczrunje dyrbjale swjatskaske staty se slepojcu bite być, hdy bychu hižo dawno njerozjedźale, jo so w Rusej wójnšći material za Němsku dźěła.

„Wěrno je, so su **Junkerske dźěłarnje** w Rusej lětadłowu fabriku natwarike, so bychu so **wojeńske lětadła** natwarile, runje tak za němsku, kaž za rusku potrjebu. Němšzy a rušzy wěrywustojni su **fabriki w Rusej k dźěłanju jědojtych plunow** za wobej krajej natwarili. Tele dźěła su so j najmjeńscha **psched pjeć lětami** sapočate a su so j teho czasa stajnje cźinile. So bychu so trěbne dźěła wuwjedźe, su **offizjerojo němskostatneje wobory** do Rusleje s falschowanymi puczowarskimi pasami jědźili, do kotrychž su ruske wyschnosće trěbny wisum sabiłake. **General Seeckt** je k Rusam pomyślnje **najlepsche styki** měł, wosebje **k wusnamnym offizjeram bolschewikskeho wójska.** Schtož so w Rusej stawa, je jenu derje znate bylo. Kak daloko je minister němskostatneje wobory wo nich wědźał, njeje jišcsze znate.

Sadźerjenje Rusleje k generalej Seeckej so j rosprawu **ruskeho** póslanza w Barlinje na jeho knježeństwo na sajmawe waschnje wobswětli, **hdyž němšzy wotpósłanzu** je **Rauschcje** Prusleje Rusku wopytachu. Ssobustawy tehole wotpósłanstwa so jenotliwje wopisuja. Cźi, kotryž k němsenacionalnej fronje pschiškuschcja (jedna so pschi tym wosebje wo němskobjemsleju sapósłanzow profesora Hötzscha a knjesa Pregera) so pschecźelnje poručachu. Pschiškuschcnizy němšeje ludoweje strony so njenje pschecźelnje wopisachu. W tejle rospravje so też namjetowasche, so by Mostwa rańschapruskim wopytarjam dźěliła, so **wroćzojupjenje generala se Seeckta jara wobžarje.** Też so radźeschе, tymle wopytarjam s Rauschcje Prusleje pschecźiwjenje pschecźiwo němskemu swonkownemu ministrej saporcźecz dacz. Jara njepokojazy podawk je też, so **su** lětša w nowembrje **někotre łódze s Rusleje do Schczecźina pschiješe.** Kaž je mi znate bylo, je jich wschо hromadze schécz bylo, mjez nimi běchu někotre mjeńsche płackate łódze. Jena s nich je so pschi jěsbje potepiła. **Jich naklad je s brónjow a municije wobstał a je widźomnje za němskostatnu woboru postajeny był.**

Prascha so, kak daloko **może** so **němske knježeństwo sa to samowite cźinicz?** Tele wězy stawachu so w pschesjenosći s offizjerami němskostatneje wobory a s najmjeńscha někotrych wyschich sastojnikow němskeho ministerstwa. Wone leža w cźarje politiki, kotruž su Němzy w Rapollu sapočeli, tola so s politiku nětčišneho swonkowneho ministra dr. Stresemanna njesmjeju, kotryž je wscho druhe, dyžli Rusam pschecźelny. Wón a němske knježeństwo jako zły k njemóžetaj so samolwitaj za wězy cźinicz, kotrež su so hakle někotre wukopaće. Němske knježeństwo je zyle spraunje s nimi pschekhwatane a jim hnydom rózy cźini, tak so budźa sańdźenosći pschiškuschcz.

*

S němskeho knježeństwa so pišche, so tole wotkryte wo wězach jedna, kotrež lěta dołho wróćo leža a kotrež su so 1923 sa cźaš Cunoweho ministerstwa wotehrake, hdyž poruhrska wójna zyle njenormalne pomery wutwori a hdyž němskostatna wobora dźiwajo na hrozajcy strach namjetnych srazenjow wobkładnjowsne naprawy też smutska Němšeje cźinjesche. Hdyž „Manchester Guardian" powe, so je so hišcsze psched dwěmaj njedźelomaj zusti munizijski transport w Schczecźinje wukładł, móże so pschi tym jenoż wo podawki jednacz, **kotrež njesamolwitych, w słužbje so njenamakajcych offizjerow nastupaju.**

„Manchester Guardian" praji, so nětčišne knježeństwo wo tychle wězach ničo njewě, a so je so swonkowny minister Stresemann wopraudzje nastrózył, hdyž je nadrobnosće zhonił. Jendźelske nowiny praja, so je nětčišne němske knježeństwo dobru wolu mějo, njeporjadnosćam we němskim wójsku sadźěwacz a je stajnje w tymle smyśle dźěłało. Njerozumliwe je, cźehodła jendźelske nowiny, hdyž sadźerjenja němskeho knježeństwa pschipósnawaju a hdyž su sebi jašne we tym, so maja podawki z lěta 1923 po prawom tola jenoż stawiniśći sajim, w nětčišnich wokomikach i wotkrywanjom wustupja, kotrež mózą jenoż na to skutkowacz, **so so jednanja wo wotbronjeńskim praschenju jenoż dlija.** „Manchester Guardian" je po sdaću s tuthym samyślom swoje wotkrycze wosjewił, a wobzarowacz je, so „Vorwärts" s twocźišcźenjom nastawka jendźelskich nowin **plany napschecźiwneje strony podpjeruje.** Runje „Vorwärts" je w **pohledninu** cźasu swonkownu politiku dr. Stresemanna stajnje rosbudnje sastupował, ale sa sozialdemokratiski zentralny organ so wschak tón króćz wo to jedna, **agitaziski maczisnu pschecźiwo kommunistam** dostacz. To je „Vorwärts" dokładnje cźinił.

Wulke rozrěčenje w Genfu.

Póndźelu je so w Genfu w hotelu jendźelskeje delegazije konferenca mjes Chamberlainom, Briandom, Vanderveldu, Stresemannom a Scialoju wotmětła, pschi kotrejž je so też němski statny sekretar se Schubert wobdźěłał. W njej je **so** wo wotbronjenju němskeho wójska jednało. Swjatšarjo **so** na nowotwary w twjerdźišnach Königsbergu, Küstrinje a Hohenwje hórsća. Staw 180 Versailleskeho rěčenja **postaja**, so dyrbja twjerdźišny pschi rańschej a południschej němskej njedźelu w stawje sa cźaš wójny wostacz. Němska **napschecźo** tomu praji, so dyrbi so twjerdźišna, so mohła so sakitacz, w techniskim nuznym stawje dźerzeć. Dalsche dypki prjedawdsche kasarny a wuwuczenje polizije nastupaju.

Wobłhad na němske pósće w oktobrje pschiběrał.

Němska pósta je mězacznu rospravu sa oktober wudała. W tymle mězazu je wobłhod we wschěch wobłhodowych wotnoškach pschiběrał. Telegrafowy wobłhad 3½ milijona telegrammow pokasa, liczba pschi kokoschrichtowanju je so z 30 000 na 1 285 631 powyschiła, liczba pósłskich schekowych skasowarjow s 3383 na 886 534 stupiła.

S wjetšinu wobłhadom su so też dochody powjetschile. W oktobru je pósta 162 milijonow hrywnow dochodowa a 141 milijonow hrywnow wudawkow měła. W prénim połlěcze su dochody 809 milijonow a wudawki 831 milijonow hrywnow wuczinile.

Hrožazy strajk w Pólsku.

Wobsedźerjo Dombrowskich wuhlowych podkopkow su zadanja hórnikow sa powyschenjom mzdy wotpokasali. Tohodla so **z** pschipowědźenjom strajka hórnikow liczi.

Kralowa Marja do Bukaresta pschijěła.

Kralowa Marja je so z swojeho amerikanskeho puczowanje do Bukaresta wróćiła. Na dwórnischcju ju kral Ferdinand a ministrojo powitachu. Sdobom so źiwischi, so princ Carol njedźiwajcy swojich pschecźiwnikow na wopyt do Bukaresta pschijědże. Wón je pjecza znowa wo to prosył, so **z** kralom Ferdinanda wopytacz.

*

Rumunski kral je so póndźelu dopołdnja operaziji podcźišnył. Wo wusudku a pschebéhu operazije njeje hacz dotal ničo znate.

Južnoslowjanski kurěr so **z** italskej policiju sadźerjał.

Kaž Běłogradska „Politika" powe, je italski policist kurěra južnoslowjanskeho konsulata w italskim pschimórskim mjesce Sadarje w Dalmatiskej sadźerjał, hdyž je se tónle na kraj stupił. Haczrunje kurěr swój puczowański paž **z** italskim wisom pschedpołoži, policist łygle kurěrowu brěmjenjow roskama a wězy do drobna pruhowasche. Južnoslowjanski konsul je so pola italskeho prefekta hnydom wobcźežowak a dosćcźinjenje žadał.

Zitny monopol w Schwajcarskej so sacźišnył.

Pschi ludowym wothłosowanju wo **statnym monopolu sa zitowe sastaranje** je so monopol **z** 371 309 hłosami pschecźiwo 365 103 sacźišnył. Kantony **z** kotrymi so je 14 pschecźiwo 8 hłosam pschecźiwo monopolej wuprajile.

Što budźe Italska w Genfu cźinić?

Parišzke nowiny jenomyślnje mjenja, so so jednanja, kotrejž su so pónd'elu w Genfu sapočałe, do kruteho diplomatiskeho bodźenja rozwiju. Wobsebity „Matinowy" rospramik, Sauerwein, pak pschipomni, so Chamberlaine a Briand sebi njejsu wotmyślili, swoje žadanja wo kontrollowańskim systemje Němšeje nanjesowacz. „Wona, Němska **pschesmědźetaj**, budźetaj na juristiske dopokasy, kotrejž so na mérowe rěčenje sakoženja a na politiske pschicźinny pokasowacz", Sauerwein pišche. „Staj hižo Němšej na wědomje dałoj, so dźeda swjatskaske knježeństwa kontrollowazu komunijiju jenoż hischcze nekotre njedźele sathowacz, jeli so Němska na pohledninu kónzu wotbronjenja dobru wolu pokasuje." Nješchto starosćow źiebi w Parišu dla stejischcza Italskeje cźinja. Wěste powěsće, so je italske knježeństwo w Barlinje niz jenoż **z** rěčenja rosrjadzeho łuda, ale też swjatsk pschecźelstwa politiki, su we swišu **z** italskim bronjenjom pschi franzowsko-italskej njesły bylny njeměr sbudźile.

Hibanje francowskeho wójska při srjedźozemskim morju.

Powěsć Parišzkeho „Oeuvre" se 4. dezembra, kotraj je so sapoždźiła, praji: Njeźiwny dźiwli dotal ničo wo wurjadnym hibanju wojskow pitacz, kotrej so w namjetnych stronach pola Mentona a też pschi druhim brjohu srjedźozemskeho morja stawa. Njetrjebaju to bjesow, so **z** tym francowskim wyschnoscam njeluboscze naczinimy, nam prezentowy wokolnik dowola, sdźedowaze powědźicz: **Wot dweju njedźelow tkoro łódzu nóz wojeńske transporty psches Nizzaske dwórnischcźo na stronu k Mentone ćišaja.** W Nizzaskim pschistawje schtyri torpedowske cźołmy sakótwjene leza. Wcźera je do jenych kasarnow dospołne wotdźělenje panzerowanych wosow pschišłło. Wische tele napraway, tak wokolnik pišche, su so stake, **z** pohladom na możnosć pschipadow. Wokolnik wobydlerstwo namołwa, so so njedy roshorjiło, hdy bychu **khutne podawki so stale.** Pschekhipny w Nizzy su pak so njedźiwajcy toho do wulkeho njemjera dali. „Na cźaju je", „Oeuvre" na kónzu praji, „na to pokasacz, so so franzowsko-italska mjesa kruce strażujo **o** so su **so wschě naprawy sa pad nadpada cźornokoschlakow cźinile.**

Spionaja w Franzowskej.

Po powěsći Parišzkeho „Intransigeanta" su mkodeh Němza, Herberta Frentzena, kotryž je so 18. **septembra** 1903 w Hamburgu narodźił, pónd'elu sajeli. Jeho **winuja**, so je pola Farmana, **znateje firmy letadłow, hdźež** dźełasche, **plany a dokumenty kradnył. Frentzen bě dobry**

Wulka wustajenca hrajkow

najtuńše płaćizny — wulki wubjerk

Centralny kupny dom

w Budyšinje / na Kěžorskej drózy 14

W rańschogaliziskim petrolejowym kraju dźełacźerjo někotrych cźišcźenjow petroleja strajkuja. Strajk 2000 dźełacźerjow wobžahuje.

Cźěškoslowakski minister Udrźal sa sakhowanje 18 mězacznje wojeńske słužby.

Cźěškoslowakski minister narodneho sakitanja Udrźal je w senatowym wubjerku na **zadanje** sa pschikrócźenjom wojeńskeho žiwotneho cźasa wotmołwił, so **so w tu** khwilu tole zadanje njehodźi dopjelnicz. Wón budźe tam namjetowacz, so by so słužba na 14 abo 12 mězazow pschikrócźiła, hdyž budźe **młodżina we wojeńskim wuwuczena. Sa lětarstwo, kawalleriju a artilleriju pak so słužbny cźaš njebudźe mózy stróćeny.** Minister dale praji, so ma Cźěškoslowakska narodnu sakitansku rotu a so budźe so pschi mózнej bliščej mobilisaziji niz jenoż wójsko, ale zyle wobydlerstwo mobilisowacz. Wójsko jenoż **k** tomu słuži, so kraj njeby dla njedobałahajeho pschihotowanja schkodu cźerpił. Dale so minister pschecźiwo zawjedźenju jenoleźneje dobrowólniskeje słužby wupraji.

Italski protest w Prazy.

Dla wótrych nadpadow, kotrež su sozialdemokratiscy zawóstkarjo w cźěškoslowakskim kjeimje 25. novembra pschecźiwo italskemu knježeństwu cźinili, je so někotre **italski pósłanz w swonkownym ministerstwje hórschik.** Swonkowne ministerstwo je sapóslanzam sdźelilo, so je so tole skrocźenje stało.

Hłowna redakcija: Jurij Chěžka, Budyšin, Kěžorska drózy 14. — **Wudawaćel:** Maćica Serbska, Budyšin, Kěžorska drózy 14. — **Wudawa a cźišći Smolerjec knihtiskowa a nakładnistwo, sap. dr. s w. ruk w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.**

Wótkarjeŕ, kotryž bě žebi dowěrjenje žiwjeneho schefa ruče dobył. Napadko pak bě, so wot někotreho czasa wjele pjenjes wudawasche. Jeho tohodla skradu wobkedźbowachu. Policija shoni, so duže po Frentzen do Němskeje wróćiła a jeho saja, hdyž bě žebi w němskim pósłanstwje pósłanstwo pisum do pruczowanskeho paša sapiłacz dał.

Drobne politiske powěsće.

W Hessenskej je so nanajwjetši němsko-nazionalnje, němske ludoweje a komunistiske strony na rospuschczenje žejma ſ 219 453 pschečiwo 202 657 hłosam sadźiłmył.

W Antwerpenu tworjerjo diamantow w schtyrjoch dźełarnjach strajkuja.

Ruske bolschewiske knježerstwo wosjewja: Powěsć franzowskich nowin, **so admiral Tirpitz do Kronstadta pschijědże, so by ruske wójnske łódźiwo organisował,** je wumyślena.

W **Londonje** je so **shromadźiła 7000 ludźi pschečiwo wójnje wuprajła.** Ministerskemu pschedsydu so pśimo pschepoda, w kotrymž so podpisarjo sapowědaju, knježerstwo podpjerać, kotrež by lud k brónjam a wójnje sawołał.

Do Kuby so ruska wotpósłana sastupjerka njepuschczi.

S Habanny na kupje Kuba so powě: Pschistawowej policiji je so poručiło, so nowej sastupjerzy wotpósłanej bolschewiskiej Ruskej na jejnej ježbje do Mexika njeńmě na kraj stupicź dać.

Wójna w Mexiku.

Wjednik sdźěłarjow Huerta je pschiwowdźił, so je we krajinje pschi wězy Nacui 10 000 sdźěłarjow pschečiwo presidentej Callesej nahromadźił. Wón jenoż na to cźaka, so bychu sdźěłarjo někotre měsća na mexikanskej mjesy wobsadźili, so mohł potom wojowanje pschečiwo Callesej sapoczeć.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Wutoru, 7. hodownika.
Ambrozija, biskopa.

* 1826 pater Alexander Hitschfeld, kiž je wobšérnu khroniku klóstra Marijineje Wuźdy spisał. — Na tutoho pśećelneho knjeza, kiž we wysokej starobje zemrě, hišće dźensa rady spominaja.

Zjawne wuznaće nawoženjowe a njewjesćine.

Nawoženja: Ach, moja luba, najrjeńša,
Słyš prjedy moje wuznaće:
To zjawnje tebi wuznaju,
To bóreń druhdy pśez měru,
Sym wostudły a wobužny,
Też swarju druhdy bjez winy.

Njewjesta: Ach ty mój luby najlubši,
To wěsće ničo njewadźi;
Tu rjanu zamóst k bórćenju
Chcu tebi dać na kóždem dnju.
Hdyž sy so zo mnu zwěrował;
Tuž chcu, zo by so wjestaral.
Handrij Zejler. (?)

Pśisłowo: Stóž žanych wowcow nima, tomu žane njeslakaju.

*

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 752, hygrometer 0, thermometer two dwě dujo +3. Dźeńa rano we 8 hodź. barometer 749, hygrometer 0, thermometer w nozy —1. Wuhlady na mało so pscheměnjaje wjedro. — Wyschinje nad rańschej a wjeczornej Europu stej so sjednoczyłej. Tohodla schkleńza hyniše na rjane kupa. So so hischcze wurčaśinyło njeje, leži na tom, to mamy niźiny w połnozu, potajkim samrózcźene njebjo. Tak so kam kruta tschěskańża wuwicź njemóže, kotraž nimo cźehnje. — Jutše hyrjeka je swj. Marije. Sstónčko sthada 7,59 hodź. a thowa so 3,44 hodź. Měsačk sthada dop. 10,49 hodź. a thowa so wjeczor 7,01 hodź. — Jutše so hłonzo najsajsche thowa. Tak nimale dwě njedźeli wostanje. Dokeľ mamy nětko pschiběrazy měsačk, dźeń wjeczor dale wotběracź njebudźe. Tak smy nětko najniźschi sthodźeń dozpili.

— **Łužica** — za november — je so khětro zapozdźiła. Prosymy nutrnje wo zamołwjenje. — Rukopisy su so w prawem cźasu wotedale, stajerjo su dosć zahe wšitko zestajale, ale cźakachmy na wuzy ważne wobrazy, kiž běchu so nam lubiłe. Smy podarmo cźakali, pśetož pśeco hišće je nimamy. — Za to pak je cźisło za naše poměry wulcy — njewsědnje — bohate, wšsće zajimawe, cyle samostatne a wosebne. — Wobsahuje 7 (sydom!) samostatnych, z dźěła woprawdźe krasnych nowych lyriskich pěsnjow, dokładny nastawk wo hišće njeznatej, wšitkich Serbow wšsće jimacej, wulkej basni Cišinskeho, w kotrejž jara wjele klutneho dźěła cźi; jimacu baseń našeho pěsnjerja pśećela Peliška wo Cišinskem a wšsće zajimawu starinku wo Jurju Mjenje. — Móže so na wobmjezowanem městnje wjacy woprawdźe dobreho podawać? Ważniše je tola, zo so swěru pśeczuješ, najlepši wobsah podać, hač zo na postajeny cas cźisło do zjawnosće mjetać, w kotremž wjele hódneho njesteji. — Stóž sprawnu a njewstawacu pśacu redakcije znaje, změje z njej też skerpliwosće. — „Łužica“ za december so hižo cźiśi a budźe w prawem cźasu — do patorźicy hotowa. Pśinjese zaso pśekwapjeńkow a nowinkow. „Łužica“ wuńdźe jako hodowne cźisło.

— **S wokrjesnego zyrkwinskeho hamta.** Evangelisko-lutherske krajne konsistorium je šwětnego pschedsydu wokrjesnych zyrkwinskich hamtow w Budyschinje, Kamjencu, Lubiju a Žitawje, wyschschego knježerstwowego radu na wunsłužbje dr. Thomaša w Budyschinje sa wyschschego zyrkwinskeho hamtskeho radu pomjenowało.

— **Wjele huſ na Budyschčinskich wikach.** Ssobotu bě na Budyschčinskich tydźeńskich wikach wołožbe wjele huſ na pschedań. Płaciśiny běchu tohodła leź jara niske. Dopołdnja źěli pschedawarjo sa pjnt hišće 1,30 hr. žadachu, ale pschipołdnju móžachu hižom sa 30 pf. dostaś. Hačrunjeź měšćerjenjo huſy jara kupowachu, pschedawarjo tola wschitcy swoje njewotbuchu a dyrbjachu je sajo zsoh domoj wjesć.

— **Margarina sa dźełonjemějerjow** wudawa so **pjatk 10. dezembra 1926 na sćěhowazych městnach:** Pola pschekupca Hermanna Gruhla na Seminarskej hajzu 2, pola pschekupca Otty Bautzmanna na Wettinskej dróhi 23 a pola firmy Thams a Garfs na Hkownym torhoschczu cźo. 8.

— **S powyschenjom piwowych płaćišnow** w piwowej industriji hižom k 1. januarej 1927 liźa. Piwarnje powołaju so na wudawki, kiž su so jim hižom w lěcze 1924 powyschiše a kiž hischcze do piwowych płaćišnow wopyschtjate njeńsu. Sa piwopiwčkow pak tole powyschenje runje ſ witanym darom k nowemu lětu njebudźe.

— **Cźełko wopaliła** je so sańdźenu žobotu domjaza słužobna Elly Buschez ſ Duringskeje, kiž pola fabrikskeho direktora Vogla w Großgrabhawje słužeše. Wona huſy ſmudźeše a pschi tym je spirituſowym warjakom tak njewobhladniwje wobchadźeše, so so ji drasta sapali. Holza so sakońtnje wopali. Hischcze žobotu wjeczor njeschožowinu do Budyschčeje chorowinje dowjesechu. Tola pomoc pschińdźe pschepozdźe. Njedźelu dopołdnja ſmjerjeć hólzu wot bolosczow wumó.

— **Kriminalna policija wojsewja.** Wczerawscha powěsć jeneje Budyschčeje nowiny, so je nutskamał Józef Wilk, kotrehož ſu w Lěhnicy sajeli, so wusmał, so je padušchtwa ſ nutskamanjom w Budyschčej a Kamjenskej wokolinje wot spórjatka septembra hač sem wschitke kluczźe, njeje wěrna. Budyschčenjom kriminalnemu wotdźělenju pak wo tym niczo znate njebě, hačrunjeź je hnydom po Wilkowym sajeću dla padušchtwow w Sakſkej, kotrež jemu pschipisowachu, wošobinsky ſ kriminalnym wotdźělenjom w Lěhnicy do dwora stupiło. Na wjerzawsche słužbne telefonisce napraschowanje w Lěhnicy so dźěli, so so Wilk nimo nutskamanjow w Zickenu a Oberfriedersdorfu jenych dalschich w Sakſkej wusmał njeje. Jenoż někotre cźełe padušchtwa w Lěhnicźańskej wokolinje je hischcze pschibrał.

— **Sajaty wopaczny Sipo-sastojnik Gurtner** a jeho towarschi Němski je Cźěchoslowakiske staj so někt dospołnje wusmałoj. Je so wukopała, so je Němski swojeho pschećela Gärtnera, kiž bě tu njesmały, k wošobam wudrěwcow pósłał, kotrychž wobsteji nosće je won, Němski, pak i někotrych wošobinskeho wobhlada jara derje znał, pak je w potrjechenych wjacy nětko dźěłał. Samo jenu Němischowu kusinu je Gurtner na jeho pokaz ſ nóžnym warbowańskim wopytom „pozdźe cźi“, njeje tym, so je Němisch sam psched twarjenjom strażował.

— **Kradnyli su** 6. 12. 26 ſ wokoboweho auta, kiž psched jenej tudomnej kofejownju stejesche, puczowanšu ruczny toschu ſ bruneje howjaseje koże, wobdźe 18×18×45 wulku ſe schćerosćelenym poczehnjenjom, w kotrejž běchu sćěhowaze wězy: Muzjaza nóžna kochła ſ módrym wobschicźom, schlipsowa jehła ſ jantarja, cźešak, schćěźka k mucźu, frotérowanska twjelka ſ „A. K.“ wošnamjenjena, drastowa schćěźka ſ cźornymi košmami, truhadło a dopisniza ſ adresu dr. Arthur Heße w Kamjencu. — Dale su hradnyli ſ nutskamanjom we wokolinje w nozy k 4. 12. 26: cźemnoschćery košmikaty mantl, por schćerych schtrykowanych rukajzow, por schćerych trikotowych rukajzow, zigaretowy etui ſ cźorneje koże, bleschku wonjadka a 145 druhim 200 patronow sa tśeleństi aparat k pohuschenju wulkeho skotu. Wo wězowne sdźělenja proša kriminalne wotdźělenje w Budyschinje.

— **Němskostatny wocźehnjeński tydźeń** wotmeje so wot 30. januara hač do 6. februara 1927. Sstajedźenje starschišćich swojaſkow budźa so tón ras dla wopomnjeća stoletneho pośtertneho dnja Pestalozzija jako Pestalozzijowe žiwjedźenje wuhotowacź.

— **100 000 młodostnych braschiwcow w Němskej.** Po najnowšich wobliczenju profesora Bilzaiskeho, wjednika znateho doma sa błędnych a wocźehnjenu, Oskar-Helene-doma, w Barlinje-Zehlendorfje, ma Němska 100 000 młodostnych braschiwcow. S nich by so połoja wuhojiće moh'a, bychu-li starschi abo pschiwinsni ſ cźasom wo wustrowjenje dźěći so prózowali.

— **Sjěd pschećiwnikow alkohola** wotmeje so wot 27. hač 30. nowembra 1926 w Žiwkawje. Na sjěźdze pokazowasche so wošćeže na schkody, kiž alkohol na zły lud pschinješe. Shromadźeni wobroćichu so też pschećiwo podźělschenju policajskeje hodźiny. We schulach ma so wschudże strowotnika wucźba sawjesć, w kotrejž maja wucźerjo hižom dźěći na schkody, kiž ſ alkohola pschińdu, pokazać.

— **Rada sa ludźi, kiž chcedźa so woženić.** W Drjezdźanach su sańdźeny tydźeń prěnju stajnu saradźowańu **sa** mandźelstwo wotewrili. Tu maja ludźo skladnosć, so **bo**, prjedy hač so k žeńtwje rozkudźa, wo strowotnistich podłohach swojeho mandźelstwa dźiwjeća.

— **Sstu chorosće w Hornjej Łužicy.** Po wojetwjenju krajneho strowotnistwowego hamta bě 30. nowembra 1926 potkrowa w Sakſkej w 236 gmejnach a 521 dworach, 15. nowembra pak w 251 gmejnach a 579 dworach. Potajkim je trochu wótběrała. W Budyschčim hamtiskim hejtmanstwje bě potkrowa 30. nowembra w 10 gmejnach a 12 dworach, w Kamjenskim w 5 gmejnach a 8 dworach, we Lubijskim w 30 gmejnach a 75 dworach a w Zitawskim hamtiskim hejtmanstwje w 16 gmejnach a 37 dworach.

— **Potkroma je wudyrkła** mjes skotom Arnoschka Michałka w Minakale cźo. 26.

— **Potkroma je sachła** mjes skotom Pawoła Wicźasa w Dołhaczźanach pola Lubija, Wjedricha Petzjga we Schpikakach, Otty Gersicha w Njesnarowach a Willija Schönfeldera w Dołhaczźanach.

Hodowne oratorium.

Nowela Adolfa Sterna.

Sšněh padasche we wulkich śnježenkach, tak cźicho, tak pusto, tak hušto, tak njepschestawajcy, jako to jenoż mjes hodami a nowym lětom samože, do schćerokeho dola, po kotremž ſ lodom zamjerjujena Modła śiwoje schtrnity pomalku k Łobju njeśeschče. Tyšaz krocźeli wot rěki a młyna, psched kotrejž kawka nad wodu wjedźeschče, wušćěhowachu ju do domy a tśěchi měrnje wulleje wšy nad bělej plonińu. Woprawdźe a daloko widna žahasche zyrkwinska wěža k njebju, na kotrejež kónčkojtej, nahle spadowazej schćěžělowej schćěsche śněh wijsajo njewotta; hižo zyrkeŵ žama, kotrejež murje so sa kérchowonymi, se śněhom sanjeźenymi rowcźkami nimale pośhubjowachu, bě w tajkej wěsenjej łdy hischcze rosemnawać. Szyka měsjesche farski siatok, njenahladnu to twar pschi žamej muri kérchowa, na tschěšće, a na winowej lěsnjej rełko śněha a bě tak hušto se šahrodu běłobłyschćatych schtomow wobdaty, so łóždy, schtóž ſ młyńskeje kawki so po hšy rozhladowasche, wo bycźu fararjez siatoka bóle po cźešku stołpje kura łhódawasche, kiž wustupowasche ſ jenoho wobeju wuhnjow, dyžli so siatok sam sawohlada. Bě popołdnju wokoło tśioch, ale do žameho dola wišnjace mróźcźa běchu jón tak sacźemnile, jako bychu hižo śmjerki padle, a to rukowasche sa dobre wocźi muža, kiž so sa kawzne wobłoženje kruceje dźerżeschče, so so njedźiwajcy dworeho śwětła tola zyle derje wušna a wušti injeźnu pucź, kiž sadéhowasche wot brjoha a młyna ke zyrkwi, pschese wschě śněhowe wéjenjo ſ swojim wócźkom dowmótkeri. Se spokojom wón kiwny a poda so, wobstajnje ſ rukowaj na tśiśi bijo a ſ nohomaj wo senju dupotajo jako prjedy wo dejku, na prawy brjóh Modkeje, hdyž we śněhowej zyrcźenjej pschi hromadźe łamanych kamjenjow, kiž na cźerwjeni dhtschcźo wuhladowachu je spodu śněhowego pschikrywa, posasta, so by cźakał. Wón prajesche trochu wótšišcho a bóle patetisy, jako to hewak žamorosmolwa wotmjéwa, psched sobu: „Tamle tón pachoł mějesche hižo psched dwaceći létami najlěpje altowy hłós, najdobrocźiwišchu tołu a najwjetšichu sajeću wutrobu we Kirwjerschowjesi Sakſkej! Schtó teź to wě, schto je so ſ hłosom a ložu stało — ale wjetschjese kuraže derje je Bohuměr Dóbler w farskim sastojnistwje ješćeka pschidobył. Njeje trjeba, ludźi ſ jeho powalnybóle jatrašcźerj hač je trjeba, dyrbi wotschewjesiłkemu napojej so wuparicź dać, a njejmě jemu teź hoseja ſ tajkim rostorhanym ſwonkownym napohladom na nóz do domu ſtacź.“

A ſ sćerjenje měrjesche rěcźaju je sobu žamym sajo a sajo krótki łónz mjes młynjej laŭku a hromadu kamjenj, cźichasche ſ njepokojnym wurajom wobliča dych, kiž ſ jeho ertu wutkhadźesche a hladasche ſ wušmějećliwym spohladnjenjom po žebi dele. Won mějesche wyšoku, dwjerdosćcźatu postawu a mózny błowu ſ cźemnymi kudźerjowymi włokami, pod starej, rosberdanej šuhnjanej cźapku bě widźeć jwjelbowane cźoło, błyskotatej hnoma wocźej a wulki nóš je schlachotnym rejom. Ale delni dźěl wobliča bě mjenje wabjazy, wopuchłej hubje, pschespjerawsche wusmupowaza broda, k tomu na lizomaj schćěžělne a njestrowa cźerwjeń, kotraž njemóžeschče wot šmuneho wjedra pothadźeć, njeporjeschčej žiwjeho noscherja. Napschećiwnistwo we muraju tohole muża pschekhadźeschče teź do jeho drasty. Honni tyl bě wodźety do krótkeje, drje hubjene šhotowaneje, ale prěnjotnje drohotneje kožuchcźeje šuńkje połstkeho pschiréźka, kiž pokazowasche na rukawomaj a hrudźnem wuhorku šwětłobrunaj kožuch šuny, pod šuńkju pak bě puczowar stare kholowny wobleczeny, kiž běchu dźěle žiwjeho cźała šłužiłe, hač do kolen sćěhnjenje cźerne wotwisane nohawzy pokalowachu dźěry a hubjene cźerne šapkaty, kute cźrije běchu dozyła dobžerjane a rosdajachu narcź wot pódšuche tak, so dyrbjeschče tu a tam po pschethodźowazy wobstajnje śněhowe pschilěpjenzy wo kamjenje wotklepowaźź, kiž jemu nohy maczachu. Won wobhladowasche ſ hłowu wijo staw žiwjeho wobrucźa a pośtěhny potom ſ nowa žiwjej hłubeji hłós, deklamujo:

„Nětk žym pokuty haŭby, haj skoro sadiwětuju,
so wałł dyrbju cźešcźowacź, hdyž měł wałł pschi hłosu!“

Profesora Gotschedowa magnifizenza (wulkotnosć) by žo njemało napjschchała, so ſ jeho derjewnumérjenymi aleksandrinarjemi žiwoje rostorhane cźrije apostrofuje, ale njeje-li won žamu nałł wucźił, so žentezny (wušłowa) wulki bałnikow łóždy cźałk skutkuja byrnjej hydźu žamo na njeprawem městnje wuprajene hyle? Sšym ſmjerjeć wcźipny, kak nje mój podkomorkaty towaršch Bohuměr pschijwita a hačź ſnjeje pschijšódne słowo sa žałoseć mojeho podstawka. Bohudźakowano, so hižo rjenje ſmerki padaju — tak rucze hačź tamle prěnju šwěsu na śněhu po błyschcźecej sawohladam, sałkepam, runje kaž je Nikodemus pola Knjesa kapał, wo Bohuměrowe durje.“

W žamnjej hodźinje, hdyž pschede wšm Łostawou dźiwny muzikt tajke spodźiwne žamorosmolwy mełwaśe a sa prěnni śwětłeschčich cźah nijes nurjeni a tśěchami, se śněhom sanježenymi, wuhladowasche, śwěcźeschče so na pschi temi lezajej jstwi pastora Bohuměra Dóblera drje hižo pschez pół hodźiny kampa. Jeje zelene, šuntska běło lakérowane jeźenidło pschepušcźeješe drje ješćeka pruhicźki pisches wotna, a žamo jstwu je šwojim tlaćerom, je šwojimi derje wobkadźenymi knihowymi deskami, je šwojej pijanistej tonodny a se starymi lěnocźkami jenoż wokolnicej blida dospołnje rosšwětlowasche, ja kotrymž farar hoseja, maleho běłowłosateho ale jašnowócźkateho a c ertstwje wusłupowazeho ćiteja, se ješćenkom cźopkeho piwa pohošcźowasche.

Magister Dóbler bě hischcze mładny cźłowjek, nanajwjazy pjecź abo schćerćatyzetnik, wón pschebahowasche šwojeho malcho hoseja wo hłowu, hačrunjeź bźěše jenoż śněhowe wulkosće a trochu schwižnu. Jeho podobnyte wobliczi pokazowasche, wošebje wokoło hubu a wocźow, wuras łaskodnosće, kotraž predarjej derje pschihłosćesche a wocźiwidnu bywašche ſ trojazym wurafom jeho waschnja a bycźa.

(Pokraczowanje ſcźěhuje.)

— **Sserbsita Boża służba w Drježdżanach** njedźelu **2.** adventa w **Kichlinej zyrkwi** běšche **bohacze** woprtana. Mulka liczba Drježdżanskich a **wokolnych Sserbow** běšo zhromadźiła, so by **khjichała** rjane **predowanje knjeza** fararja Domaschki w naschej maćerńej rěcži. Też wobdźělenje pschi **Božim** wotkasanju bě bohate. Knjeni Beyerowa rjane solo spěwasche, za cžoż budź jej wutrobny dźak. To běchu rjane **hodźiny** za wschěch zhromadźenych Sserbow. **Ale wjele** rjenišcho by bylo, hdy **bychu wschitzy** Sserbja tu w Drježdżanach nasche Boże **służby** pomhali sy **swojim** wopornym porjeńscherčz, so by **Kichlina zyrkej** polna **była**. Też mamy wulku **prošrwu** na wschěch **łužiskich Sserbow**, so **bychu swojich** znatych a pschezełowne **tu** w Drježdżanach pschebywazych kedźbliwych jeńscheli **na Boże służby**, kiž tu w naschej maćerńej rěcži mamy, a **je pilnje wopytali. Na** sajcowidźenje w měrzu.

S **Njeschornja.** Sobotu dopołdnja pola Luščanskeho puscha cžerny automobil wot sady do nilokowego wosa Worzynskeho knjezeho dwora, kiž **j** Wósworka jědźesche, jałoši. Tola schłody pschi **srażenju** na **swoje** njenasta.

S **Drjeczina.** Zivnoscer Klimant Jeremiaš cžisćše zobotu dopołdnja sarkšanu hutwu sa**mu**dźicu. Pschi tom je so jemu najsterje nješto spirituša roslało a so tehobla blido sapaliło. Jeremias běžeschе prjecz po pschikrywu, so by **plomjo** sadusył. Mjes tym pak plomjo polmu spirituowu blesch**cu** hrabnuły, kotraž rosbuchnuły. S pomozu **zu**godow Jeremias też **borzy** woheń wo **jstwje** sbasicha. Ale pschi rosbuchnjenju je kalate plomjo najsterje drjewjany **sti**wnik wscheh pschesarja'o a horkach komoru zapaliło. S naistwy też nicža wukhowacz njemožachu. Wulki dźel domizageje nadoby, wschitke posłeschcža, schaty a wobleczenja plomjo jeżra. Wotpalenebo powschikowanje wobjarnja. Na pomoz pschikhwatachu **fykalwy** z Warnotcžiz, Demtjan, **Bzikych** Nošlic a Druzkez. Demjanska wobora dosta **pvrnje** myto. Posdźišcho pschidźeše też **fykawa** z Noweje Wžy, kotraž pak wjazy **sapschinnycz njetrjebasche**. Wobnjowym *woboram ma fo djakowacz, fo fo wobbedźerjowa* bráżeń **zobu** njewotpali, kiž je fo hakle psched nekotrymi **lětami** natwarila.

S **Njechanja** pola Lubija. Kaž hižo wczera pišachmy, **fo** *zobotu rano brózeń* **zelesnizarja Zida wotpali.** Pschi wukhowanisłim dźele fo wotrocžk kubleria Vogla **z** kurom saiedbajcži, so dwdźachu jeho do Lubijiskeje khorownje dowjesch. Woheń je najsterje nechto sakaził.

S **Lubija.** Sandźenu zobotu dopołdnja w kekach na Lubijiskej horje pschi hońtwje cžełko wobwěžnjeneho muzskeho namakachu. Njesnaty je fo tam hižom nekhdze psched **lětom** wobwěžujcz dyrjał, dokelž bě cžełko khižom **zhorio pschetkate**. Dokelž *pola morwego zanych papjerow njenamakachu*, kiž bychu wo jeho wožobje powšle, myšla **zebi**, so je wón **znadź** nekajki **pucžowazy**.

S **Debjerkez pola Hodźija.** Njedźelu rano wumrě tu mandźelska **hoffpodarčkeho rady Bohmy, Marja rodź. Krjeczmarjez njenadźiwy** we **73.** lěcže **zziwjenja. Wona** bě **njesprózniwa** we **swojim** dźele. **Wo** nju njezarnje jenoż **mandźelski** a dźěcži, ale też **zkłužobni** a dźěłacžerjo **knjeżeho dwora** a też **wobndkerjo** w **Debjerkezach a** mokolnje, kotrymž **semrěta** we **wschej nuzy** z radu a **ze zkutkom pomhaschе. W Hodźijskim zonjazym towarstwje** a w **druhich towarstwach** je **z wulkim zohnowanjom zkutkowała**. Jeje cžełko **fo zutrje** srjedu w **Hodźiju pokhowa.**

S **Noweje Wžy** pola Rakez. Na tudomnym hońtwiskim revěrje zaklapichu hońtwjerjo sandźenu njedźelu 4 **zwérinskich** paduchow, jako runje **z** zvetkami karnitle **łozach**. Pozdatny zaudarnk jich pschepyta a jim 2 **zvetkaj**, 12 **zkaczkow** a 5 **karnikłow wotzewja**. Paduschi běchu **bjezłaržerjo** z Hrobka. Jako běchu jich mjena na dožabanze waschnje **zwěscžene**, možachu **fo** woni se **zwojimi kolegami** na bompucz podacz. Nadźijomnje **fu** to **zamžni** paduschi, kotrjž **fu** w pozledninm cžasu tu a we wokolinje wobjezł **zwérinu łójili** a **zkleli** a **fo** nětk hódnje pokhlostaja.

Z **Khrósćic.** Zandźenu njedźelu wotmě towarstwo „Serbosław" po dolhołetnej přestawcy zaso swoju **prěnju** měsačnu zhromadźiznu. Kujez wučeř Pjetaš poskiči přednošk wo rumpodichu **a** wo wšém, štož **z** nim zwisujo, dale wo wšelakich nałožkach a **wažnjach** w hodownym času. W sóčhowacej rozmołwje dodachu hišće wšelacy knježa swoje wosobinske nazhonjenja, štož běše wuley zajimawe. Też te a druhe hospodarske prašenja so rozjasnichu. Příchodna zhromadźizna budże 1. f. 27 (Nowe lěto) hnydom po nyšporje.

S **Wochorcz.** Na **zwinjage** witi sandźenu sobotu 52 **fo** 295 prošatow a 8 běhałkow **pschiwjeselo**. Sa prošate zapłacžichu 15 hacž 25 hrivnow, sa běhałki pak 40 hacž 50 hrivnow.

S **Dejmjan.** Pjatk wjecžor **fo** konjej kubleria Hausy **z** Noweje Wžy pola pósłoweje korczmy płóschčichtaj a zajeżdżejchtaj na bahnoste kuti Dejmjanskeho knježeho dwora. Jedyn kóń tak njesbožownje do pschirowa padże, so **zam** zlamanej njemóżeschе. Přjedy hacž mózeschе wobhodżeć ludzi na pomoz zawolacz, bě kóń hižo na pol zatepjeny. Jeho dyrbjachu dotłocz.

S **Werminghoffa,** Pschi liczenju zlotu 1. dezembra nalicžichu we Werminghoffskej **kolonizi** z **konjow**, 130 **zwini**, 43 **kozow**, 228 **karnikłow**, 14 **huš**, 8 **kaczkow**, 557 **tur**, 2 **ruce** a 8 **kołczkow pczołow**.

S **Hósnizy.** Njedźelu na ranje wotoło 3 hodźin **fo** zlatok tudomneho **gmejnskeho** pschedsedżijerja hacž na **khanjowu kónju wotpali.** Wobsedżeć njebě **doma.** Luždo **zlót** wuthowachu. Też dźěl domjageje **nadoby** mózachu **zwunoznycz**, ale ratarske maschiny a dźěl gratu woheń **zniczi**. Wjeżna **zzkawa bórzy pschithwata.** Wona pak mózeschе jenoż **zuzodne zlomjane** twarzenje schitacz. W **zchtwórtej hodźinje pschihna motorzka zzkawa firmy Christoph a Unmack w Niski**, kotraž hišćeschе jaze ne plomjo bórzy sala. Jyle nuzne pak je, so žebi naschа **gmejna** też **zzkawu** po pschedpiżmje kupi.

Se **Sstepeho.** Njedawno **schuliši lékar** naschе **schuliske dźěcži** na jich **strowotu** pschepytowaschе a **namaka**, so **tżeći dźěl njeje tak strowy, kaž měło** fo to žadacz. **Dźesaty dźěl dźěcži je w cžełnym wumjecžu wrócžowostał. Dale namaka lékar** cžełowaze **jenotlíwe khorosce**: Jene dźěcžo cžerpi na widlišcžza, jene na cžežku jendźelsku khorosc**z** a je duchownje wróžo wojtako, schesć dźěcži maju cžežku kościowu khorosc**z** a cželne brachi, pjeć dźěcži njeje na płuza strowe. Pola jeneho dźěła je so **zroždowostež** powschitkownje derje polěpschiła porno posledniemu pschepytowanju, pola nekotrych sašo jara pomałku, pola nekotrych pak dozmła niz. To je **z** dopokasom, so je też na wuach nusa wulka.

S Běteje Wody. Njedźelu popołdnju so psched tudomnym dwórnischczom spodźiwnu „pschipad" šła. Wschitzy tam pšaj, kotrajž běschtaj tak na **fo**, so **fo** do **fo daschtaj**. Hrózbnje pschi pschihladowacz, kak khcžerzi wojowaschtej. Skónczuje ludźo **f** krutymi kijemi kuzakow rosechnachu. Jedyn poš bě tak cžežku zkušany, so dyrbjachu jeho w korbje z bitwischcža wotnjesc.

S **Nožyna.** Pschiprawa za elektrikse wobzwětlenje naschеho dwórnischcža je nětko **dotwarjena.** Sandźenu **pjatk fo zwěza** z prénjenu **rajez zwěczesche.** Dotal mězachmy na naschim dwórnischczu jenoż petrolejowe lampy. S pschiprawjenjom elektrikskeho wobzwětlenja je **fo** pschecže puczewazych a **zelesnistich** sastojnikow, **z** kotrymž **fu fo** hižo dołho nozsli, **dopjelnikó.**

Se **Zylowa** pola Khocžebuza. Njedźelu pschihdże do naschеje wžy njedwjedźowy wodzeł z njedwjedźkom (barom). Na wjekej dróży z njedwjedźkom reje a druhe tryski pokasowasche. Mjes pschihladowazymi dźěcžimi bě też tiskłe dźěcžo bura Wjenzki. Wono njedwjedźej pschebližko pschihdże. Tón dźěcžo zhrabny a jo **z** pasoru dyri, so bě hnydom morwe.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* Se **Seifhennersdorfa.** (Padušchniza, kotruž bvjach bolesche.) Kaž **fo** z Warnsdorfa powě, je žebi knježina Hilža Hauke**z** wschekake wežki pschihwojita, tiž ji njeskrucžachu. Hołza **pożledne** tři njedźele napadnje **ługo** k **zuždej**, klamarjej Augustej Schokeje khodżesche, so by žebi kóždy **ras** nekajku malicžkosc**z kupiła**. Hilžka bě pschestkapana. Wona dorje rozumjesche, žebi rucže **zonjaze kaschle**, spódnje **zuknje**, khołowy a schórzuchi kradnycz, pryšedy hacž pschedawarka do klamow zaspuri. Kradnjene wežki khowaschе na **zwojim** cžełe. Psched pschedawarku a mějicželom wobkhoda Hilžka slajnje wopraudźiu kekliu wuwjedże. Hilžka mjenujo ruzu na brjusche stukny a zakopjesche, so pak ju zaso tak zadawje w brjusche spina, a zakopjo wotetidże. Skónczuje pak Hilžny we wobkhodże tola zas na koju dźěcžu a pschicžinu njelubeho spinanja w brjusche wotkrycžu. Hilžka pak je wot toho cžasa zyle **zirowa** a nima wjazy spinanja w brjusche.

* S **Drježdżan.** (Prozeż dla mordarstwa pschecžiwo Donnerej.) Psched pschihadnym **zudom** we Drježdżanach zapocžuje fo **frjedu** wulki prozeż pschecžiwo pryšedawschemu mokerčkemu wucžownikej, podźěłskemu **zahrodnikej** a posdačnemu montérej Ocke Waltarjej Krönerej a jeho **łužzy**, wudowje po **zudnitskim** asesoru Donnerju rodź. Hannmerez. Krönert narodźi fo 1896 w Schmiedebergu, Donnerowa pak 1894 w Drježdżanach. Jedna fo w tutym prozezu wo zalošnu kwanwny njeskutk. Wobaj fo njenujuja winujetaj, fo staj **zudnjskeho** asesora Donnera, fo **zcžazawschi**, zhromadnje 16. hapreiee 1920 **z** zatželenjom wotpołdnje moriłoj.

S **Drježdżan.** (25 njekażanzow zajeli.) Kaž Drježdżanska **kriminalna policija** zdźěi, je fo w posledninich 4 njedźelach 25 ludźi wschelakeje starosby zajało, kotrjž běchu fo na dźěcžich njepózcžiwje pschesegli.

* S **Annaberga.** (Samjertne njeslobje pschi zankowanju.) Na Pólbergskej horje zajédże dźěłacžeżka ze **zwojim** zankanki do schioma a **zichaze** zebi pschi tom tak **zirasche**nje mozhy, fo bórzy na to wumrě. Policija je zakalała, dale po tamnej horje dele zankowacz.

* S **Liberza.** (Rosbuchnjenje.) Pschi wjercženju rosbuchnjenskeje dźěry nasta w zkale pola Liberza, dokelž běchu znadź zbytki pulvra wróżo wostałe, wulke rosbuchnjenje. Dźěłacžerjej Langa a Wünscha fo pschi tom cžežko **zranischtaj**. Langa dorje ruzy zhubi, Wünscha pak wobej wocži.

Wusudźenja.

§ Schromadny **zawnischki zudow** Budyschinje. Wumělšti jěšjer a wikowar **z** jědnymi kolami Korla Gustav Marschner z Budyschina dyrbjesche fo psched **zudom** samolwicz, dokelž běchu jeho wobstorzili, fo je na 2 holzomaj nize 14 lět njekasanstwo sturził a z njeznabiscziwym sadžerženjom napschecžo **zdnstim** wospodarstwu pohórschk zoudźił. Sud jeho za winowateho spózna a jeho k **zastwu** na 1 lěto a 1 měsac **zazudźi** a jemu cžestne prawa na 3 lěta wotrjekny. Měsac pschepytowanjeze jatby fo **zobu** do khlostanja sticži.

Přilopk.

* **Rutskamarjo w ministerstwje němšteje wobory.** Rutskamarska zwólba zaseže po rěku je zahrodny do ministerstwa němšteje wobory. Straznik wuhlada w nozy wokolo 2 hodźin podhladne zwětło w zajmym wotnje. Won alarmowasche hnydom policiju. Tola paduschi běchu dże strażnika pytnuli. Pryšedy hacž policija pschihodże, běchu hižo cžeknyli. Jedyn pokładnischi khamor běchu hižo wocžinili, też wjazy puttow bě rospaczenych. Kaž je fo hacž dotal **zwěscžiło**, njeje dże fo nicžo **tradnyko. Hacž** fu paduschi dżeli pjenjezy abo politiske akty kradnycz, też hišcžeze **wuzajnjenje** njeje.

* **Zziwa schkatpolwana.** Zakońne njeslobje sta fo we Kaslilu w Hornjej Pfalzy. Jako chyzche dźowka Margareta wobhedżerja mlyna Schwarzferdera elektrizitu **zwezu zazpuscžiła**, pschiwdże we mlynju pakom pschecžiwo, kotrejž ju **za** wosku hrabnychu a ji tožu wot tyma hacž na cžoło **z** hłowy **zdrichu**. Je jara dwélowne, hacž **zniesłowjesza** fo zaby **zhrała**.

* **Elberfeldskeho pschelschiwjerja zajeli.** Psched neschto cžasom bě **knihtwjednik** jeneje Elberfeldskeje fabriki je 100 000 hr. pschekschiwjenych pjenjez cžeknył. Nětko **fu** jeho **zwuzkedźili** a w Elberfeldze zajeli. —

* **Wulnamne wunamakanje za fotografow.** Molercskemu mišterej Wilhelmej Wicže w Rehburgu je fo poradźiło, wunamakacz puez, po kotrymž wón**z** fo **z** jednorymi fotografiskimi plahami bjes wschěch dotalnych pomognych **zrědkow** pschirodobarbne fotografiske **zhotowjecz**. Wiła, kotrjž ma **zwoje wunamakanje** hischeze **tajnje**, je jo za patent pschizjelewił. Wulke akzijowe druzstwo je **zebi** hižo pschekupne pravo na nje **zwěscžiło**.

* **Cjorne jetra w Rheinlandzkej.** W Eckehrodze pola Grožfelda njedałeko Maastrichta **fu** cjorne jetra **zwudyrile**. Jena wosposła je hižo wumrěła. Wyschnoseže **fu** wschě naprawy cžinile, je fo khorosc**z** dale rosschérjała njeby.

* **Schtyrjezi zelesniskich rubježnikow psched zudom.** W Düsseldorfu zapocža fo prozez pschecžiwo 40 zelesniskim rubježnikam. Wobžrożeni fo we lětach 1916 hacž 1922 na hlownym tworownym dwórnischczu w Neuhu tworowe cžahi nadpadowali a rowabili. Hacž dotal mózachu jim 500 padušchiznow dopokasacz; dale jich winuja, fo fu cžełowy wóz w Mojtnje semrěteho wupóšlanza hrabje Wirchowa na jésbje **z** hrodej Harff wurubili.

* **Zajstwo sa hubjene porjedżenje.** Lawnisti zud sadźdži Mnichowskeho korczmarja **k** mězacej zajstwa, dokelž je hubjene porjedżał. Kontrolne zwésczischu, so je 6 hacž do 18 prozentow pschemako nalikwał. Schtyri zobuwobkorjenji pinczinzu dóstachu 300 hr., pokładnik 1000 hr. pjenjezneho khłostanja.

* **Spanska maschina.** Parizšti lékar Berillon je **z** diwju pažow wobsljezaju spanisku maschinu wunamakał. Jedyn paž pokaži fo na wocži, pschi cžimz je stajnje male elektriske schkrjcki mischkrja. Druhi paž swjasa fo na wuschi. S njeho fo zunjo klincžazu zynt wubohya. Hdyž fo tak cžełowjek wokolo wocžow mischkri a zyboli a hdyž je wu we wuschomaj zunjo zynczi a klincži, potom wjeże bórzy wuzinje, tak měni franzowzki lékar.

* **Cjeżże podkopkowe njeshoże w Kanadzy.** S Toronta **fo** pisa: Pschi rosbuchnjenju w Mac-Gillowaskich podkopkach namaka 10 hórnikow zmjercz. 18 mózeschе **fo** wukhowacz. So by **fo** woheń zhaschał, **fu** wodoh do podkopkow puschczili.

Najnowiše z cyłeho swěta.

Schkrowa powěsć wo wjedrje ja jutšje zjezdu: Ssuchu, symne. W Jendželskej mito a deschczowanje. W ranšnej a zjedženej Europje mjenje abo bóle syma.

Franzowske wójnske ministerstwo je wojjewilo, so je wudawanje němšteho ministra dr. Bella, so hischeze **80 000 franzowskich wojakow w Porheimskej sleji, wopaczne. Liczba wojakow a offizjerow w Porheimskej nětkle 71 000 muži wucžinja.**

*

W prozeju pschecžiwo němšim pschizahanzam we Veronje w Jialskej fu hlownoje wobikorženeju Berhonza a Witzmanna z jastwu po 1 lěcže 4 měsazach a 20 dujach zajudźili. Druhich dwanzezich wobikorženych fu wuwinowali.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija." Zeńdźenje wšech wutoru, 7. 12., 1/2 9 h. w „Kat. towařšowni". — Po tym posedźenje předsydstwa a wubjerka! Hosčo su witani.

Budyšin. Wot nětka ma naša **„Jednota Sokol" swoje** zwučowanja **kóždu srjedu** wječor we 8 hodź., potajkim nic wjacy štwórtk. Načolnik.

Budestecy. Serb. tow. „Lubin" **wotmèje**, da-li Bóh, přichodnu njedźelu, 11. hodownika, pop. 1/25 hodź. pola Rózikec swoju zhromadźiznu. Přednošeź budże knjez Bart wo **ważnych** nětčišich **należnościach**. — Prosymy dowěrnikow, to sobustawam wozjewić a hosći přeprosyć a sobupřiwjezć. Wo prawje bohaty wopyt prosy předsydstwo.

Bukecy. „Radość" změje srjedu 8. hodownika spěwanje. Štóž ma spěwniki hišče doma, njech je sobu přinjese. Přinoški budża so zběrać. Njech wšitcy přińdu. Nowe sobustawy su nam witane.

Domowina. Sobotu, 11. t. m., pop. z dypkom wot 2—3 hodź. wotmèwa so w „Serbskim Domje" **wuriadna ważna zhromadźizna předsydstwow wšěch towařstwow w Domowinje organisowanych.** Předsydstwo a wubjerk.

Drježdżany. Serb. tow. „Čornoboh" zmèje štwórtk, 9. hodownika, wječor we 8 hodź. swoju posledniu měsačnu zhromadźiznu w tutym lšče pola sobustawa Gusty Zmija na Christianskej drózy 22. — Přińdźe wšitcy, mamy **wšelake ważne** wěcy wuradźować, namjety za program na nowe lěto maju so zapodać. Wo bohaty wopyt prosy předs.

Drježdżany. „Hromadnik" spěwa **kóždy 1. a 3. štwórtk** w měsacu pola Gusty Zmija, Christianstr. 22 p, wječor 8/4 9 — 10 hodź.

Khrósćicy. Ratarski Dorost za Khrósć. a wokolinu zmèje štwórtk, 9. hod., wječor 1/2 8 hodź. pola towařša Natuša zhromadźiznu. Dla zarjadowanja ratarskeho kursa so prosy, zo bychu wšitke sobustawy přišle.

Zwjazk serb. spěw. Rat. Dorosta wuhotuje w dnjach 15. a 16. hodownika dwajdnjowski kursus, na kotryž so cyły Rat. Dorost a wšitcy ratarjo přeprošuja. Čí, kiž z daloka přijědu a su nuzowani w Khrósćicach přenocować, njech so wobroća na Franca Natuša w Khrósćicach.

Zwjazk serb. spěw. towařstwow. Sobotu, 11. t. m., pop. w 4 hodź. w Serb. Domje wuriadne hłowne posedźenje. Dnjowy porjad: 1. Posledni wulki koncert. 2. Jutrowny koncert Kocorowe „Naležo". 3. Nanjety a wšelezizny. — Přitomnosć wšěch dirigentow a předsydow je jara nuzne. Hosčo su nam witani.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolek w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Budyšinje. — Za nawěsćiski: O. Janak w Budyšinje.

Směšnje tunje

su naše płaćizny w *našim*

dospołnym wupředawanju

dla předanja našeje filialki.

Njeskomdźće tutu składnosć, swoju potrěbu wšěch mužacych, žonjacych a dźěćacych drastow **pola nas** nakupować. Nimo toho předawamy wokoło **300 žonjacych wobleckow**, jenož krasne židźane wobleki, rypsowe, popelinowe, gabardinowe a cheviotowe wobleki, mužace a hólčace wobleki **w hobrskim wubjerku.** Lěćne a zymske kostumy, wołmjane lacy a pullovry, suknje, bluzy, dźěćaca drasta

wjele niže płaćiznow.

Wobkedźbujće ——— naše wukładne wokna!

Drježdźanski drastowy dom

w Budyšinje **Birnberg & Co.** při Mjasowych jětkach 5

II. hypotheki po nahódnosćensk. hypothejcy

a I. hypotheki na bydlenske wobkhodne twarjenja kaž też na ratarstwa wot 10 ha. Wupožčuje hač do połojcy dowójnskeje wopalneje kasy za 8% danje na 5—10 lět bjez wupowědźenja, wobstara najspěšniše.

Herman Rostok

w Budyšinje na Seminarskej hasy 1 III.

K hodownemu swjedźenju!

Sofy . . . . 100.— 120.— 130.— hr,
chaiselony . . 35.— 40.— 50.— hr.
nakładne matracy 30.— 35.— 40.— hr.

II a III dźělbaty

kaž też **patentne matracy.**

— Wosebita meblowa pólstrowarnja —

Bruno Zernik

w Budyšinje na Lubijskej drózy čo. 17.

Njedźelu wotewrjene.

Chcećе-li někoho k hodam zwjeselić

tak namakaće pola nas **wulki wubjerk,** wjac' hač *50* jědźnych servisow, kotrež mamy na składze.

Jědźne servisy za 12 wosobow, prawy porcelin, 55dźělbny, wot **42.50** sem

Jědźne servisy za 6 wosobow fabrikat Villeroy & Boch, wot **13.50** sem

dineńske kofejowe servisy wopr. Tuppak, za 6 wosobow, jenož **13.50**

kuchinske garnitury, 22dźělbne wowpr. porcelin wot **12.50** sem

Jenička předawarnja kral. priv. porcelin. fabriki Tettau, akc. tow.

Pychu na hodowny štom

we wulkim wubjerku.

Seelenfreund & Co.

w Budyšinje

při měšćanskim dźiwadle jenož na Lawsk. hrjebjach 12

August Förster

wotnožka w Budyšinje

na Kěžorskej drózy 15 — Telefon 3327

Křidła piana harmoniumy

po wšěch płaćiznowych sadźbach

a w najlěpšim wukonjenju a poměrnych płaćiznach.

Rěćadła — zynkowe płaty

we wulkim wubjerku. Přihódne wotpłaćenje.

Transmisije

kóždeje družiny

wolije, hencin atd.

podawa ze składa

Carl Gast

w Budyšinje

na Drjewowych wikach čo. 27.

Rjane sylne **prosata** su na předań w Serbskich Pazlicach čo. 9

Makulaturu

ma na předań

Smolerjec knihićišćerńja w Budyšinje

Najrjeńši hodowny dar

listowa papjera

w kašćikach

wot **70 pj.** hač do **5.— hr.**

dostanjeće w Serbskej kniharni w Serbskim Domje w Budyšinje.

Wožnjace jězdne koło z ruk, jenož junu jězdźenu, ma za 75,— na předań Max Seifert w Budyšinje na Kamjentnej hasy 29

Składnostna kup!

Nowe posłeńca 37.50 hr. ma na předań Max Seifert w Budyšinje na Kamjentnej hasy 29

Ložowe poćernjenja, *běłe damasty* K. Erler na Žitnych wikach 11.

---

2 běhakaj

staj na předań

w Kamjenej 19 p. Radworja

Vogtlandske mudrasowe wumělake **gardiny**

wulki wubjerk, jara tunjo

K. Erler na Žitnych wikach 11.

Tunjo a derje!

młódi žito z bulldoggu a słomowej prasu

NOWOTNIK

wobsedźer młóćaceje mašiny

w Lěskej p. Delnjeho Wujezda

Moritz Weiser

w Budyšinje na Žitnej hasy

Listna papjera

a wobalki za dary

M. Mikel

časnikař w Kukowje

poruča

dobre časniki slubne pjerśćenje a nawoči

(bryle) po najtuńš. płaćizn.

Žony! + Žony!

Wupłokowace aparaty, gatory, žiwotowe wobwjazki, měsačne wobwjazki a tajke přez wustupowanje, pjeńkowe khołowački podožki, štaflički za prědki, štaflički za pažeńt. też wulki wubjerk wšelakich **gumijowych tworow.**

Wobroćće so dowěrliwje na

Sanitätny wobkhod

R. Wagner w Budyšinje

před Sulerskimi wrotami 9.

Dr. med. H. L. Meyer

Hojenje přetorhnjenja sydkow

Hermes

Wot lěkarskich komisijow wobkručene bjez operacije, bjez mjenja wpowołan

tak zo so sami lěkarjo a jich swójby pola nas hojić dadźa.

Zjawne dźakwuprajenja z našeje wokoliny:

„Hermes" lěkarskemu institutej za orthopódiske hojenje přetorhnjenja sydkow w Hamburgu wobkručam, zo sym na přetorhnjenje sydkow z Wašej methodu cyle wusrowjeny. Nětko móžu kóžde dźěło bjez wobčežnosćow wukonjeć. P. Hildebrandt Halbendorf i. Schl. 27. 8. 26. Tohorunja W. Willmer, Wohlau 12. 7. 26. Tohorunja P. Worschken, Cscherneggosda, 24. 7. 26. Wjacy hač 100 hamtscy wobkruć. pismow wuhojenych su k rukam. Rěčne hodźiny našeho připóznatego wosebje wuwučowaneho dowěrneho lěkarja w

Budyšinje hotel „Rachlitz"

płatk, 10. december 9—1 hodź. dop.

Hermes" lěkarski institut za orthopódiske hojenje přetorhnjenych sydkow w Hamburgu, Esplanade 6. (Dr. H. L. Meyer),

Wotradźujemy wot kupcow kotriž za nami śpytuja bjez toho, zo bychu wo wěcy z cyła něšto rozymili.

Nowe hrónčka na scénu

su zaso dostać

w Serbskej knihańi w Budyšinje.

Wot ministerija znutřkownych należnosćow koncesioněrowanu šćwórtu haptyku

wotewrju srjedu, 8. hod. 1926

w Budyšinje pod mjenom

dwórniščowa haptyka

(Bahnhofsapotheke)

w ležownosći na Bismarkskej drózy 3. Telef. 3203

Otto Heider, haptykař

N.B. Zhotowjenje receptow za wšě khorosće.

Winter w Budyšinje

Za Boże dźěćo

parfumy, dobre mydło

wulki wubjerk

pola Wintera

bratřa Miersch nasl. na Žitnych wikach 30.

Swěčki na hodowne štomiki

kotrež njekapaja

rozprošace swěčki — swěčki dźerżaki

pola Wintera

bratřa Miersch nasl. na Žitnych wikach 30.

Foto-aparaty a potrěby

domjacy kino — dalokowidy

dary kiž su stajnje wjele winojte

pola Wintera

bratřa Miersch nasl. na Žitnych wikach 30.

Přiloha k čisłu 284 **SERBSKE NOWINY** Wutora, 7. decembra, 1926

Čłozwučewanje a pluca!

H.s. Hubjene wutworjenje organow k dychanju je často ſ winu nastacza płuzowych chorosćow. Pschi wojowanju pschećiwo ſuchoćinje płuzow (tuberkulose) je tohodla sobuſkutkowanje tuteho njedostatka ſłabych organow k dychanju ſ wulkej wažnosću. Sadźowacz je też tu lóža wjeź, dyžli hojenje. Wulky wažny ſrědk k prawemu roswiwanju dychadłow je cźełoſwuczowanje. Ale też tu wjele ſ mérom! Płuzowe chorosće ſu jara rozſchěrjene a jich ſpóſnacź cźeźke. Schtóž ma hódnoſć k cźełoſwuczowanju pruhowanu, ma cźeźki nadawk. Lěkar dyrbi ſkutkowanje wſchěch druzin cźełoſwuczowanja na dychadło derje ſtacź, nawoſak dyrbi też wědźeć, kak cźełoſwuczowanje na wſchelake thorostne prozeje dychadłow ſkutkuje. Tak pschiſłuſa jenoź na prawe wuſwolenje. Pschi mnohich thorosćach dychadłow je cźełoſwuczowanje ſrědk wulěkowanju.

S cźełoſwuczowanjom pschemjenja ſo twar a funkcije dychadłow; wobeźe podhrudźno, dychanska muſkulatura a płuza. Dychanſka muſkulatura ſo psches njo ſebjwłni, wona wutwori roſcźežne ſyłne podhrudźno a płuza, ſtupnjuje możnoſć wobſcźimanja powětra. Cźełoſwuczowanje wutwori dale prawy dychanſki mechanizm a hłubſchuje a ſpomaſchuje dychanje. Sa tóždu ſportnu druzinu nałwuknje ſo druhi typ dychanja. Cźiſtakne pschepytowanſke methody pokazuja nam wulke ſadźerżane mozy naſchich dychadłow.

Zyle wobaczne je mjenjenje, ſo ma žona hinaſche dychanje dyžli muż. Tutón nahlad nasta ſnano psches korſett, ſ kotrymž ſebi žona ſiwot kruce ſatwjaſowaſche a tak wopraudźe jenoź ſ hrudźu dychaſche. Tak ruce hacź ſo korſett wotſtroni, ſłubi ſo też tutón njedoſtatk. Ale też pschewuſta drasta ſadźowa prawemu pschirodnemu wutworjenju dychadłow a nacźini hiſchcźe druhe ſchkódnoſcze. Dołhotrajace hedźiace dźiwanje (na pſch. w dźełarnjach, ſchulach atd.) dychanje pſches hubu, wjedźe k njedobałazemu wuźiwanju a poſpěſchcźo k woſłabjenju dychadłow a pſches to k ſaduſchiwoſći (asthma). Tajzy cźłowjekoju ſłhorja ruce na dychadło.

Schto pomha k prawemu wutworjenju dychadłow? Sódne cźełne ſpuczowanje a dychanſke ſpuczowanje. Prawa gymnaſtika dychanja móže ſo pschi hojenju thorosćow dychadła hiſchcźe ſ cźeſcźimi methodami ſpěwjacź. Ale też ſa ſtrowych cźłowjekow ſu ſpuczowanja w ſyłnoſći, ſpěſchnoſći a wutrajnoſći a ſ nimi ſpěwjacym hłubokodychanjom wuběrny ſrědk k jeſchnjenju dychadłow. Roswiwanje tutych ſpuczowanjow na wſchelake dychanſke funkcije je ſo w poſlednich létach zyle wěſce pschepytowało. Takſu ſałetarosćenjanajpſchihodniſche: cźełoſwuczowanje, bołhkrace, běhanje na krótkich dróhach a pźiwanje; ſa doroſćene młode cźeło: ſpuczowanja w ſpěchnoſći a ſa doroſćene ſtarſche: ſpuczowanje we wutrajnoſći. Se wſchitkich ſportſkich druzinow ſłuſkuje wjeſłowanje a pźiwanje najſyłniſcho na wutworjenje dychadłow. Taſke cźełoſwuczowanja ſadźewaja ſchkódnoſcze, kotrež naſche kulturne žiwjenje ſobupſchiniſeje a też khorosćam. Samóžnoſć cźełа ſo na łóžby pad powyſchi a pſchejahenu ſestarenju ſo też ſadźewa. Schkodowanje dychadłow ſo pschi cźełoſwuczowanju jenoź njewobſtejkowaſche, też pschi najwyſcźiſchej ſamóžnoſći niz. Sportiſke druzyny, kotrejž krejowy cźiſchi powyſcha, ſo pschi płuzowych thorosćach ſamo wot ſo ſałakaja, ale łohka dychanſka gymnaſtika ma cźaſto dobre ſćeſkowki. Najlépſche je, pschi łóždym ſporcze dohladowanje lékarja.

Runje nětkole w ſymje boji ſo wjele ludźi cźeſtwehu ſymneho powětra. To pak je zyle wopak. „Sa cźoplymi kachlemi nastanu najmjazy thorosćow. Mjes nimi je najſymnjenje, ſmorkawa a dreńje najlóże. Druhe pokaja ſo poſoſćiſcho. Pschi tom je powětr w ſymje najſtrowiſchi a najcźiſcźiſchi. Tuj ſadźěwajcze ſthorjenju ſ wuſtojnym cźełoſwuczowanjom. Saſtupńcze do Sserbſkeho Ssokoła. Tón wumožnuje ſtajnje wo ſokolenju. Tam nawuknjecze wſchě druźiny cźełoſwuczowanja. S tym ſtrowiſcźe a ſwjerdźiſcze naſche cźeło a tak ſadźewacze mnohim thorosćam, wobeźe dychadłow. Tohodła do Sserbſkeho Ssokoła ſ wužitku ſa łóžbeho.

Něšto wo picowanju našich lubych ptačkow w zymje.

Dołho wjazy njetraje a ſněh naſche hona daloko a ſchěroko pſchikrěje. S tym cźłowjek ſo ſa naſche wobhe ptaczki jara hubjene žiwjenje ſapoczinje, dokelž ſněh wſchitko ſawodźewa. Pola a lěź naſchim ptaczkam niczo wjazy njeposćicza. Tohodła ſu wone ſ wulkeho dźěła na naſ ſwjaſane. Schtóž tym ſłoczatkam ſaneje lubosće wopokajacź njemóże, tón to też ſwojemu ſobuczłowjekam njemóże a na twjerdu mutrobu. To. kóždemu wjeſele cźini, hdyž widźi, kak dźakowne ſu tu dobrotu ſu. Wono ſo ſamo roſumi, jo ſchitke ptaczki jenak ſtworjene njeſłu a ſo ta piza potajkim też ſa wſchitke jenajka bpeć njemóże. Nekotre druźiny radźicho pſchekaſaju žeru, druhe pak korna. Pola naſ w ſymje ſ wjetſcha jenoź te woſtanu, kotrež ſo ſe ſornami ſeźiwja. Najlépje ptaczki w ſymje ſe hłabym žitom pizujesch. Jara rady wone konopej a lane ſymjo žeru, ſu pak też ſ běrnowymi ſpytlami ſpokojom. Druhdy móžemy je wobkedźowacź, hdyž ſo kurom běrny dawaja.

Jara wužitne ptaczki ſu wſchitke druźiny ſykorkow. Wone ſu pſchećelźo ſahrodnikow a hajnikow. Sſukorki rady ſymjenja žeru, w kotrychž je wjele wołija. Tohodła jim powjeſni połcźowu ſchwarkłu abo łóžku tak won, ſo ju ſněh ſamjetacź njemóże. Drózn rady wjerzebinowe jahodki a bosanku wužiwa. Tola had jim też ſłodźi. Móžemy jim pak też rěpu dawacź. Tu najradźcho kozaki žeru. Kozak je ta druźina dróſnow, kotraž łóždu ſymu pola naſ woſtanje. Jako žadny hójeź k nam druhdy rozcź pschiúdże. Tutón rjany ptaczk je trochu wumyſlany. Mózemy jeho ſwjeſelicź, hdyž jemu mukowe waczki abo mrowjace jejka dawamy.

Nětko hiſchcźe něźchto wo tom, kak ma ſo hłódnym ptaczkam piza dawacź. Jeli ſo ptaczkam ſorna ſypacze, dha njebadźajcze pſchewjele na jedyn raz, ale ſa to cźim huſcźiſcho. Najlépje je, hdyž ſebi ſ deſkow klétku wudźełacze, dokelž tak žadyn pizu ſamjetacź njemóże. Tuž njeſabudźcze ſłodnitrabaze ptaczki a pomhajcze jim pſches ſymu. Nałkto budźa waž wone ſa tu dobrotu ſe ſwojimi ſpěwami ſwjeſelecź.

Předźenak

Protyka za Serbow

1927

Na předań

w Serbskej kniharni w Budyšinje.

Towarstwo młodźiny a starši ski dom.

Naſcha młodźina dźenża ſa tym ſteji, ſo by ſamſne pucze ſchła a ſo ſama wukłukała. Hibanje młodźiny je dobre. Dowidźiwi wocźehnjerjo, wucźerjo a ſtarſchi ſu hódnoſcź hibanja ſpóſnali. Stat ſo ſchkita a ſpěchuje. Won pak dże jenoź te ſwjaſti młodźiny podyjerací, kotrež ſu ſebi duchowne, cźełne abo poczinſke ſtrucźenje ſa ſamér poſtajile.

Na wſchěch měſtnach roſtu wobſtejace, naſtawaju nowe towarſtwa młodźiny. Ssu pak to pschezo tajke towarſtwa, kotrychž ſakoženje może ſebi ſtarſchiſti dom witacź, towarſtwa, kiž maju na naſchu młodźinu ſpomożny wliw; ducha, cźeło abo duſchu woprawdże haja?

Na tole praſchenje dyrbimy bohużel „nē“ wotmoſwicź. Pschewjele tak mjenowanych towarſtwow młodźiny ſu jenoź na wotměrcze ſwjeſelenjow, na roſwóline žiwjenje, na wuźiwanje alkohola a tobaka ſłożene! Schkoda tuchle wopaczných towarſtwow młodźiny roſcźe, hdyž ſnadź młodoſtni wobeju ſplahow bjes dohlada ſo khadźeja. Pschećiwo tajkim towarſtwam dyrbitaj ſtarſchiſti dom a ſjawnoſcź jako pschećiwo ſtrachej wojowacź!

Tohodła ſtarſchi, pruhujcze wotpohlady a ſaméry towarſtwa, do kotrehož waſch ſyn, waſcha dźowka thodźi! Powucźcze druhich, kiž w njewědomoſći pobhladne towarſtwa młodźiny ſ pschiwabjenjom abo pjenježnymi ſrědkami podpjeraja! Wojujemy dźenża pschećiwo njerjadej, pschećiwo injewužiwanju kinow a alkohola, ſtražujemy nad tym, ſo ſ towarſtwow młodźiny ſchkody wuroſtu, kiž ſu ſa naſchu młodźinu hiſchcźe ſ wjetſchim ſkażenjom.

Wokrjesny wobſtaraniſti ſwjaſt ſa Budyſchſke wšy.
— Młodźinowy hamt. —

Přilopk.

* **Boj ſ dźiwim ſwinjeczom.** Natarja Br. ſ Kokendorfa w Mecklenburgu nadpadny dźiwje ſwinjo, kotreż jeho ſtrašchnje ſrani. W lěźu, hdyž ſchłomy puſchcźeſche, wuwali ſo nadobo dźiwi kundros na njeho. Nadpadnjeny ſkoczi na hromadu drjewa, kundros ſa nim. Ta naſta cźeſći boj ſ po ſdaczu natřelenym ſkoczeſom, kotreż ho, cźim bóle ſo bur wobaraſche, cźim bóle roſnjemdri. Hjo cźeſko ranjeny ſpytaſche ratař wucźekнуcź a na ſchtom ſo wukhowacź. Pschi tom ſo dźiwje ſwinjo ſnowa ſe ſwojimi ſubami do njeho da. W ſmjertnym ſtraſche wołaſche nadpadnjeny ſ hłoſom wo pomoz. Stónčnje pschihna póſ, kotrehož bě wołanje pschihwabiło. Kundros woſtaji nětko ratarja a wali ſo na pża. Nětko móżeſche ſo nadpadnjeny ratař wukhowacź. Bě pak ſo tak cźeſko ſranił, ſo dyrbjachu jeho do khorownje do Rostoka dowjeſcź.

* **Spitzy ſ cźaha padnył.** Na jěſbje do Barlina je mjes ſtazijomoj Lehnitz a Arnsdorfom w Schl. ſchofér ſ wopoſowego cźaha padnył. Won bě ſebi wuſmył a ſo na durje ſlehnył. Spitzy bě nékaſ na ruczizu ſtorčił, tak ſo ho durje wotcźinichu a ſchofér ſ cźaha won padny. Schofera namakachu ſ rosbitym nopom a ſe cźeſćimi ranami na nohomaj a rukomaj.

* **Rubježny nadpad žydomuacźelětneho.** Khrobły nadpad, kotryž pak ſo njeporadźi, ſtuczi 17 létny ſamkař Ragner Piper ſ Barlina. Piper bě dyes dźěła. Zydu cźaſy hižo nopeſche ſo ſe planom, ſebi ſ rubježnym nadpadom pjenježny wobſtaracź. Kupi ſebi piſtolu, napjelni maly měšcźk ſ mokrym pěſkom, tykny ſebi tuſu popjera do kapzy a tak wobrońjeny wopuſchcźi wczera rano ½6 hodź. ſtarſchiſtk dom, ſo by ſiwój plan do ſkutka ſtajił. Na Charlottenburgſkim dwórniſchcźu wuhlada wołſebneho kujeſa, kotryž do proſtneho wotdźěła raniſcheho cźaha ſatěže. Piper ſydny ſo do pódlanſkeho wotdźěła. Nadobo wuczahny revolwer, w kotrymž mějeſche ſlepu patronu a wutřeli na ſujeho. Tutón, wěſty major Weyer, pokoci ſpěchnje a hrabny nadpadnika tak kruce, ſo tón zyła ſebi wjazy na to njepomyſłi, ſ pěſkowym měchom biez abo popjer ſypacź. Pschi wojowanju ſ nadpadnikom tyknu major Weyer rubježnikej nékaſ portlaj do hubý. Piper kruce ſakuhny a tak porjtaj tběrro ſrani. Polizija nadpadnika na blizſchej ſtazíji faja.

* **Cźeſće awtowe njeſboże.** W Helderngach w Hallenſim wokrjesu pschijédże auto jara ſpěchnje po hładkim puczu. Nadobo ſo poczа ſmuwacź a cźišnu ſo na ſtronu, hdyž wjazy młodych ludźi ſlejeſche. Auto ſrazy do nich a pschidyrk młodu holzu k ſeſérje, tak ſo bě na njetnje morwa. Młody muſſli pjeza morjeneje bratr, ſo jara cźeſko ſrani.

* **Rubježny nadpad w Hannoverjeſ.** Kaž hižo pizachmy, nadpadnyſchtaj w Hannoveru muſkaj w policajſkej uniformje pożelnika. 5000 hr. mſdowych pjenjes bě jimaj do rukow padnyło. Nětko je polizija w jenej korczimje rubježnu zwólbu ſajała, mjes druhim też dźekaſerja Mielinhauſena a ſamkarja Dettmera, pola kotrejuż hiſchcźe 2000 hr. a wulku dźělbu pótowych ſnamkow namakachu. Dokelž běchu wſchitzy pjeni, njemóżachu jich hacź dotal porjadnje pschekhyſchcźeć.

* **Nowa elektriſka lokomotiwa.** Nowu elektriſku lokomotiwu ze němſka żeleſniza nětkole wobſtoſnej pſchepodała. Schtyri motory maſchiny maju hromadże 2400 PS.; nahſwilnje pak może ſo mój motorow na 4000 PS. powyſchicź. Tuta nowa žydomwóſkata lokomotiwa, kotruż je A. E. G.-lokomotiwowa twarika, ſamóże ſpěſchniſi hacź do 700 tunow cźeſke cźahacź, potajkim cźahi ſe 17 ſpěſchnikowymi wosami. Spěſchnoſcź wuczinja pschi tom 110 kilometrow ſa hodźinu. S tym pſchetrjechi wona dotal najſyłniſche lokomotiwy wo tſeczi dźěl. Nowa lokomotiwa jéżdźi nětkole na cźarje ſ Lipſka do Halle. Hdyž pak budźetej cźarje ſ Wróźławja do Königszelta a do Lehnitz ſa elektriſke maſchiny pſchiwjedźenej, potom budźe nowa maſchina w Schleſyſkej ſo wuźiwacź. Nemſka żeleſnija da nětko wjazy tajchich maſchinow twaricź.

* **Cźłowjeſe żiwjenje — 50 hriwnow pjenježneho khłoſtanja.** Se Stuttgarta ſo piſa: Tudomny lawniſki ſud ſaſudźi dla ſtraſchneho ranjenja cźeła hižo pobhłoſaneho polizajſkeho ſtrażniſchtra dla wotpjetneho pschełtu pjenja k 50 hriwnam pjenježneho khłoſtanja. Khłoſtanje je runjewon ſmeſchne, hdyž wopomnimy, ſo ſu wſchitzy ſwědzy, kotriž ſu ho w prozeſu pschećiwu wuprajili, ſo je polizaj njewinowateho rěſniſkeho miſchtra tak beſtijalſkich kjudował, ſo je ſrudnje hładacź dyło. Rěſniſki miſchtr je na ſwoje cźeſke rany, kotreż je jemu polizaj ſ pjoſcu a ſ kopanjom ſ nohu ſbił, poſdźiſcho w thorownji wumrěł.

* **Gumiſ żwacź je ſtraſchne.** Też w nékotrych dźełach Němſkeje je ſo po zyłej Amerizy roſcźerjene wałchnje „gumiſ-żiwjenjanja“ tběrro ſakorjenilo. Düſſeldorfſki kujeżerſtwowy preſident je ſo nětko pschećiwu tutomu njewuſchenemu wałchnju wobrocźił, na to pokaſujo, ſo ſo ſ tym ſ pźiwja wjele pjenjes do wutkraja nawabi a ſ druha wohbine pluwanje, ſ kotrymž ſo wjele bazillow roſſcźeri, jara pschińpori. Żwjenjanje gumija je też ſa ſuby jara ſtraſchne.

* **Namężacźna na iſcźe ſpěſchnika.** Na iſcźe Frankfurtſkeho ſpěſchnika, kiž w nozy do Hamburga pſchijédże, namakachu nłodu holzu ležo. Kaž ſo wukopa, cźerpi holza na namężacźnotjeſ. Macź bě hižo w cźahu dźiwoku podarnu pytała. Je wulke ſtoże, ſo nózna puczowarka ſnjeſboźka njeje.

* **Cźeſće awtowe njeſboże.** Na puczu do Weilbinga ſnjeſoſi je Frankfurta pschihwabjaju auto. We ſawinjenju ſapadny auto ſ jenym kolom do dźery, loko ſo ſtama a auto ſo ſwoſoci. Pschi tom ſrani ſo direktor Clemens Ballenſiefen ſe Frankfurta tak cźeſko, ſo bórzy po njeſboże wumrě. Druhi pajażer žebi nop roſbi, tak ſo dyrbjachu jeho do khorownje dowjeſcź. — Wina na njeſboże je ſaſo hubjena bróha. Szyła ſtanu ſo najwjazy awtowych njeſbożow tuteje pschicźiny dla. Dźeń wote dnja pschibéraju awtowy wobſhad žada ſebi łepſche wothładanje bróhow, hacź ſo ſ wulkeho dźěła hacź dotal ſtawa.

* **Wubožowanje pineżnikow.** Schéſćdźeſaczej Winſiſch pineżnikow je ſpodźiwne wubožowanje ſrjadowało. Kóždy wobdźélnik njeſeſche tablett w ruzy, na kotrymž pjeczź hacź do kromy napjelnjenych palenzowych ſchtrieczkow ſtojeſche. Palenz njeſmědźeſche ho roſlecź, też tablett njeſmědźeſche ho do druheje ruki wſacź. Tak ſebi wumėnjenje žadaſche. Pschebéżecź dyrbjeſche ho 2500 metrow. Dobyczet trjeh baſche 13 mjenſchinow 29 ſekundow.

* **Prozess dla wurmbjensja Tetlowskeho pólskeho hanta.** Psched Lipscheńskim nimkostatnym sudom wotmě so prozess dla wurmbjensja Tetlowskeho pólskeho hanta. Wobstorjeni běchu Görlich, Fick a Franka. Wschitzy tśo su hižo cżasczischo s chlostarnju pohtolstani a buchu wurubjeni s chlostarnje do sudnistej sale pschinjedzeni. Nadpad na Tetlowski pólski hant sta so 15. februara 1923. Wjeczor tuteho dnja pschijědże se schescherimi muzkimi auto psched pólski hant. Mějachu mjeschowcko s maskami pschikryte. Wschitzy běchu sylnje wobrońeni, dobychu so do hanta a mjeschachu sastojnikow, jim se revolwarmi hrožo, so jimi kluczе k pokladnistkim kamoram wudachu. S nich rubichu potom wschě hódnostne wězy, kaž pjenjezy, pólske znamki atd. Wobstorjeni su anarchistcza. Wobkruczejm, to su so hake na zakładze wobsudzenych wobsamknjenja anarchistiskeho sjednoczenstwa w ju**u lěta 1921 wosnadźili, pólski hant nadpadnyć. Anarchistcza běchu tehdom wobsamknuli, so ma so bohatym wschitko wsacz a sa to tłudym dacz. Hłowny wobtkorženy Görisch je hižo 41 létami khlostarnje pschedkhlostany. Wobstorjeny Fick pschijětkluscha komunistiskej stronje, prěje pak, so je so na nadpadze na Tetlowski pólski hant wobdźelił. Ssud sajndźi Görischa k 15 létam khlostarnje. Fick a Franka pak so wuwinowatschitaj, dokelž njemóžachu jimaj dopokazacz, so staj so na nadpadze wobdźelilej.

* **Puczowaza hora.** Semja pola Roquebilliere njeje so pschezy hischeze spschestawa znuwacz. Wulki wotdźěł inżenerow a wězywustojnych je so wotpósłał, tola njeje móżno, semju sadżerżecz. Po wobliczenju wězywustojnych jedna so wo tśi miljony kubikowych metrow semje, kotraž so we 24 hodźinach pjecz metrow do dola rěki Vesubie dele wjese. Hdyž bě njedawno so hiwo wjazy khrožow zyppnyło, pschi cżim. 20 ludźi žiwjenje zhubi, zu wobhydlerjow žiwoje bydła wopuschczili a pschchylkaja nětko w torhoschczach města. Kamjeń po kamjenju wukanuje so i thrżow, kotrež tak jedna po druhej padaju.

* **„Skote rańsche ferja" na pschedażowanje!** Jedyn s najdrohotnischich diamantow na zwérze, jenicżay kraśny wulki kamjeń, budże so w blischim cżasu, kaž jendźelske nowiny pisaju, w Londonje pschedażowacz. Je to kulojity kamjeń s blyschcżatej barbu żantara, kotrehoż njeliczomne Żwězy so blyschcza a żehla kaž rańsche ferja lětcżneho dnja. Tohodla je wobkedżer diamantej mjeno „Skote rańsche ferja" dał. Diamant namaka psched 13 létami jendźelski hejtman Lucas njedaloko Cemberleya w južnej Afryce, hdyž su pjecza w starych cżasach sa diamantami ryli. Lucas ryjesche we wukhkhutym rěcżnischczu Vealskeje rěki s dwěmaj domorodnymaj, tu sawoła nadobo jedyn z cżornuchow: „Kuježe, diamant!" A tak sabkyschuschu so „Skote rańsche ferja" k prěnjemu rasej psched wocżomaj zbożowneho wobsedżerja. Kamjeń ważesche tehdom 183 karatow. Spěchuje rozsćerć so powěść wo żadnej namakanzy. Hacż bo 800 000 hr. chzychu Lucażej za kamjeń dacz. Tola tón wsa jón sobu do Europy, da jón w Amsterdamje tocżicz a pschepoda jón potom Londonskej banzy do sthowa. Po wójnje trjebasche hejtman pjenjezy a sastajі kamjeń za 80 000 hr. Hacżrunjez so prózowasche, kamjeń pschedacz, so jemu to tola njeporadzi. Tajki kamjeń wschak może jenoż jara bohaty cżłowjek kupicz. Wězywustojni měnja, so je diamant na miljonaj hriwnow hódny. Tola indiscy Maharadschojo, kotrymż so kamjeń posłicżi, so dlijadzu, telko pjenjes sa njón wudacz. Tak nieje kamjeń hacż dotal swojemu wobsedżerjej wjele sboża pschinjesł, dyrbi tola wjazy hacż 140 000 hr. sa njón dostacz, je-li chce swoje wudawki z nim kryć. Kamjeń je podobnje wulki a tak tocżeny, każ tak mjenowany „Viktoria-diamant", sa kotryż je Hydarabadski atisem 8 miljonow hr. sapłacził. Druhe płacżiny, kotrež so pak sa mjeńsche diamanty płacżachu, su tele: Ali pascha kupi 49 karatow cżeżi diamant „Pigott" sa 600 000 hr., a lady Dudley „Hwězdu i jużneje Afriki" sa 500 000 hr. Tutón kamjeń ważesche 42½ karata.

* **Njeshańbity trik żebaka.** Kata bliže 34 lět stara, hdyž so wo krótkim znajomstwje 56-létnemu Robertej Grosie s Wuherkkeje klubi a bórzy po tym so z nim we Winje wożeni. Nětko so sta, so swérowany mandźelski hynbom po swérowanju pod wurěcżu wotkali, so ma nješchto jara nusne wobstaracz a so za pol hodźinki so zasy wróći. Pol hodźiny sandże, dwaśni hościo cżakachu, ale nowopjeczeny mandźelski so wazy njepokasa. Wowuschczena mandźelska móżesche wusłyschcz, so je so do Barlina podał. Tam pak so jeho žłób zhubi. To jenicżke sawostajeństwo po nim, schtož i sbywaische, to běłche jeho dolh. Tutón dyrbieschе żona sovlačicz, dokelž běsche so do wérowanja piżommje za nón sarukżika. „To je najskerje jenicżki samér tuteho hodźiwneho manżelskeho wotkazka był. Nimo toho mějesche chrobłosć, kaž żadacz, so bu jemu żona pjenjezy do Berlina pósłała. To drje mandźelska njeczinjesche, ale swoje rukowanje (mjenujcy sa mużowy dołh) dyrbieschе zapjelnicz. Wopschczena nětko na rozwjasanje tuteho kuriozneho mandźelstwa pola zjiwitneho krajneho sudna we Winje skorzi. Mění, jo je jeje „muż" bigamist (dwużonaż) a snapschcziwi, so bo mandźelstwo zjała dowjelitło njeje. Połožnje żony je cżim trudniische, so je s tuteho mandźelstwom swoje awstrijske stacżanstwo shubiła, mjes tym so Wuherkkeje muża jako swojeho stacżana njepschipóznaje. Nowiny niczo wo tym njepisaja, hacż so kriminalna policija sa tutoho njeshańbiteho żebaka njesajimnje. Mózno, so tamna żona prěni wopor jeho njeżłyschcżaneje njehanbitosce njeje.

Swóibne powěsće.

Semrěli: Jurij Langa, direktor Weigangez fabriki we Budyschinje, 58 lět; thowanje brzedu pschihodnju we 12 hodź. se Tuchorikkeje zyrkwje. — Lydia Sachsez, pokładnjowa pomozniza tu Budyschinje, 39 lět. — Marja Wóhmowa rodź. Krjeczmarjez w Debjerkezach, 73 lět, thowanje brzedu ⅓3 hodź. wot domu a 1/4 hodź. se tejeneje Hodźijskeje zyrkwje. — Emilija Meta Schnorrbuschowa rodź. Krenselez w Brěsni pola Kamjenza, 45 lět.

Hamtske wozjewjenja z Budyšina.

Nad samóženjom firmy „Dźěłarnja Lólow sa jěsdna kola we Schjerjewinym dole", tow. s wob. ruk. w Industrijowym dworje w Hnaschezach, na Sslónkezańskich leżownosćach je so 4. dezembra 1926, dop. w 9 hodź. konkurs wotewrił. Rěcznik Zschucka w Budyschinje bo sa konkursoweho sarjadnika pomjenowa. Zadańki maja so hacż do 8. januara 1927 na sudnistwje pschijeschiwecz. Termina k wobsamknjenju wo sdźerżenju dotalneho abo wo wusolenju druheho sarjadnika, wo postajenju wěricżelskeho wubjerka so na 29. dezembra 1926, dop. we 11 hodź. a k wuhowanju pschijeschiwjenych zadańkow na 9. februara 1927, dop. w 11 hodź. powoła — we sali 141.

Hamtske sudnistwo.

Do registra kubłoweho prawa je so dźenża sapiśało, so je sarjadowanje a wusiwanje kowańskeho mischtra Reinholda Emila Augusta Falkenhana w Nowej Wsy pola Huski samożenja jeho mandźelskeje Idy Minny rodź. Liptzez z mandźelskim sréczenjom z 20 novembra 1926 so wusamknyło.

W Budyschinje, 3. dezembra 1926.

Hamtske sudnistwo.

Dźěłarnja mjedźanych twarow Willy F. Staeckel tow s wob. ruk. ma wotpohlad k pschihotowanju saznamowarnje na leżownosći Sedanska druha 17 (w hrodźnym twarjenju I nětkodsheje husańskeje kašarny).

To so po §17 němskostatneho pschemyślowego porjada s namołwjenjom wosjewi, zo bychu so pschecżiwjenja pschecżiwo tutej pschiprawje w dźěn 14 dnjow po tymle wosjewjenju na pschemyślowym hamcze w Kupnizy po 2 schodomaj we jstwě cżo. 10 sapodale.

W Budyschinje, 2. dezembra 1926.

Měschczańska rada, pschemyślowy hamt.

W měschczańskej hłownej kenzlizy (na radnizy po 1 schodźe) wuleża cżiżta 60—62 prěnjeho dźěła a 44 hacż 46 druheho dźěła němskostatneho sakonskeho kopjena kaž tež cżiżło 39 a 40 sakkeho sakonskeho kopjena we dźěłu dźiżscheju diweju njedźel k nutspohladnjenju sa kóždeho.

W Budyschinje, 2. dezembra 1926.

Měschczańska rada.

Mjdowe **dawkowe khartы 1927** su shotowjene a so tak daloko hacż so to hischcze stako njeje, w blischich dnjach, najpózdischo pak hacż do 15. t. m. pschipósćelu.

Dawkipłacżerjo, kiž maju na dawkowej kharcze 1927 hižo nětk wosebity sajim (dostawarjo pensije dawkipłacżerjow, kiž maja thudych pschiwusnych pschisłuchacżatd), so proschu, so buchu dawkowu khartu w radnizy we jenym skhodze na lěwo (w pósćelnistej zentrali) wotewzali.

W Budyschinje, 3. dezembra 1926.

Měschczańska rada — dawkowy hamt.

Hamtske wozjewjenje z Kamjenca

Do leżownosćineje knihi za Kamjenz na łońsku 164 na mjenu kowarskeho mischtra Korle Franza Großmanna w Kamjenzu sapiśana leżownosć ma so

27. januara 1927, dopołdnja w 9 hodź

na sudnistwje na dyrbjeńske waschnje na pschedażowanje pschedawacz.

Leżownosć je po sahońskej knihy 3 ary wulka a je 18100 hr. pohódnoscżena, leži w Kamjenzu na Knježej haśy (Herrenstraße) a wobsteji z domskeho, 2 bocżnju a 1 sadnjeho twarjenja. Wopalna każa wuczini 17700 hriwnow.

W Kamjenzu, 20. oktobra 1926.

Hamtske sudnistwo.

hamtske wozjewjenje z Wojerez

Wosjewjenje,

kiž nastupa sesběranje a wotedaczje nahódnoscżenych rentow rentiskeje banki a rentiskeho kubła.

Po pschikazu direkzije rentiskeje banki we Wrótkławju maju so nahódnoscżene renty sa protyczne lěcże 1925 a 1926 hnydom sesběracz a hischcze w běhu měżaza dezembra na statnu wokrjeżnu pokładnju tu sapłacicz.

Snowa postajene sběranje sapiśi wuleża tu pschi statnej wokrjeżnej pokładni. Sběranje je namołwjeja, zo bychu żebi wot tam k wotpisłej żadale abo wotewzałe. Tak daloko hacż hischcze stare sběranske sapiśi wobsteja, maju so wone k sapiśanju nahódnoscżenych rentow wužicz. Nowe formulary ma wokrjeżnja pokładna na składu. Na żadanje zo sběranske sapiśi sa sapłacżenje sarjadowanskich sarumanjow tež tu na wokrjeżnej pokładni wupisaja.

We Wojerezach, 30. nowembra 1926.

Dr. Lensir, krajny radźicel.

Hospodarski rozhlad.

Wutoru 7. dezembra 1926.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4.2005	100 pólsk. markow	—
jendźelski punt .	20.369	100 čěskosł. krónow	12.488
100 šwajc. frankow	81,00	100 franc frankow	16,67

Berlinska bursa stejesche wczera pod sacżiśicżkom napjatosće na pjenježnych wikach. To bě zbołu s pschicżinu wotdrjebjowanja efektowych kursow. Kursy devisow so wšdma pschemenichu.

Produktowe wiki běchu wczera sasło ześyłnjene. Powješche wobsebje s pschemórskich krajow rěcżachu wo powyschenych płacżiznach. Pschi tom bě zito ta nałchich wikach žadne. Pschenża bodu 5 pj., wózka a wowsa pak 10 pj. Zentnar płacżesche

wczera w Berlinje:

pschenży 13,60—13,75 hr., rożi wot 11.60 hr. hacż 11,85 hr., jeczmjenja nałětneho hr. 10.75—12,25, nasymkeho 8,50—10,15 hr. wowsa 8,90—9,45 hr.,

wczera w Drjezdźanach (załoženy pjat):

pschenży (73 kg) 13,15—13,40 hr. (13,05—13,20 hr.) pschenży (69 kg.) 12,45—12,70 hr. (12,35—12,60 hr.) rożi (69 kg.) 12,10—12,35 hr. (11,90—12,15 hr.) rożi (66 kg.) 11,55—11,80 hr. (11,35—11,60 hr.)

jeczmjenja nałětneho 11,60—12,75 hr., (11,60 hr. hacż 12,75 hr.); jeczmjenja nasymneho 10 hr. hacż 10,90 hr. (10—10,90 hr.),

wowsa 9,50—9,75 hr. (9,35—9,60 hr.),

w termińowym wikowanju

sa dezember: pschenży 14,60—14,57½ hr., rożi 12,45 hacż 12,22½ hriwny,

sa měrz: pschenży 14,35—14,30 hr., rożi 12,40 hacż 12,37½ hriwny,

sa mejn: pschenży 14,30—14,27½ hr., rożi pak 12,47½—12,42½ hriwny.

Na pschedaż.

Kury, hižo ujeżu, w Budyschinje, Nowoměschczańska hasa 919 I.

Motorske kolo, Lésla w Bělym Khołmzu.

Kobli, 3-létnej lischcżu, knježi dwór w Lutoborju.

Wós dźěcżazy, w Semiczach 32 e.

Kruwa wyšokomluželna, w Stróži 27 pola Nalez.

Sco pytaja:

Holza do domu, piwarnja w Kulowjej.

Drjewowa awizita

Na Kobliczańskim rewěrje na hatnych hacżenjach a pschi hatnym pschěrowje brjedu 8. dezembra dop. w 9 hodź. 100 łožow stejazeho liščzoweho drjewa. Kupzy sejdu so pschi cżopje brěžoweho hata pschi Lasowskich mjesach.

Ssudnizki na pschedażowanje:

we Walowach pola Kamjenza brjedu, 8. 12. 26, dop. w 9 hodź. — kupzy sejdu so w korcżmje — belkowanzi wosaj;

schtwórtk, 9. dezembra 1926:

w Bělym Khołmzu dop. w 11 hodź. w Jerachez hoscżeńcu Lola.

Škrowe depeše.

Berlinske produktowe wiki dźenża dop. ¾11 hodźin: Nimale bjes wobthoda. Tendenza njewumitna.

Dopołdnja ¾12 hodźin: Pschenżu je po idaczu doscż na wikach, rożka na płacżiśaje wobstawa. Muka cżicho. Tendenza wobstawaza.

Płacżizny na Barlinskich produktowych wikach.

Żito a wolijowe symjo po tunj abo 1000 kg hewa- 100 kg. płacżizna po złotej hriwnje.

	6. 12	4. 12.		6. 12	4. 12.
Pšenica	272-275	271-274	bany	21 29.00	21 22,05
rožka	232-237	230-235	woka	22 24,00	22 24,0
nal. jačmjeń	215-245	215-245	módre lupiny	14-15,00	14 15.00
naz. jačmjeń	190 2 20	190 205	žołte lupiny	14-15,50	14-15,5
wows	178-189	178-187	serradella	21 22,50	21-22 5
kukurica	195-199	195-199	raps wosnik	16,8	16,3
pšenč. muka	35 38,50	35 38,50	lany wosnik	21-21,20	21-21,20
rżana muka	33-34 75	33-34,50	poch. melasa		
rż. wotruby	12 75	12,00	bérnj. kruški	26 26,10	26 26,2
žrane	12 50	12,20	syno, 50 kg	2.85-3,45	2.85 3,45
rane			rżana sloma	1 75-2,05	1,15 1 0
lane symjo	—	—	pšenčna „	1 00-1,35	1 0 1 31
hróch	32 34,0	32-35,0	wowsna „	0,95-1,25	0,95 1,25
pjeluski	20-22,0	20-22,00	jačna „	0.95-1,25	0,96-1,2

Drježđżanska burza.

Pšenica	263-268	bérnjace kruški	28 00-29,00
rožka	242-247	pšenč. wotruby	12,00-12 70
nalětni jačmjeń	226-255	rżane wotruby	13.00-14.80
nazymsk. jačmjeń	200-218	pšenčna muka	48.00-50 00
wows	190-195	rżana muka	37,50-39,50
čerwjeny dźećel	240-260	woka	32,00 34,00
raps	315-325	pjeluški	35.00-36,00
kukurica (Mais)	200-205	hróch	34,00-36,00
suche truhančki	11-12,00	cokrowe truh.	17,00-19,00

Płacżizny rżeznego skotu na Drježđżanskich skótnych wikach.

6. decembra.

83 woł., 227 byki, 308 kruw. a jałoje., 761 ćelat, 802 wowcow, 2752 swini.

Płacżizny za

woły: 1. 59—62, 2. 50—54, 3. 43—45, 4. 36—38, 5. 32—35;

byki: 2. 55—57, 3. 49—52; 4. 42—48;

kruwy: 1. 55—58, 2. 50—52, 3. 35—39

jałojey: 1. 60—62, 2. 45—55;

ćelata: 1. 68—72, 2. 60—66. 3. 52—58;

wowcy: 2. 48—53, 3. 40—45, 4. 30—37;

swinje: (přez 300 pt.) 77—79. 2. (200—300) 75—76, 3. (200—240) 73—74, 4. (160—200) 72—73.

rancy: 68—72.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

Wot 1. nowembra płaći měsačnje we wudawarni 90 xl. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 xl. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde čo. płaći 10 xl. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihtiskarnja, asp. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźěnje so stajene nawěstki a tabele so wyše wobiličeja. Za reklamowy nan rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifu. n n

Čisło (Nr.) 285 **Budyšin — srjedu, 8. decembra 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Sakski sejm njekhmany k dźěłu.

Poměry zhłosnjene mjes jenotliwymi politiskimi stronami sakskeho sejma su tak njeljubožnje rozdźělene, so njeje hač dotal samoh, zhěi ministerskeho přesedy wuzwolić, kotryž měł nowe ministerstwo sestajeć. Hižo před tydźenjom bu wólba njeporadźi, dokelž kandidat sozialdemokratow doſahnu ličbu hłosow njedosta. Sandźenu wutoru je so wólba z tym samym njewuspěchom, wospjetowała.

Kommunist **Böttcher** w mjenje swojeje strony praji, so ma so sejm, jeli so njeje tymany, zhěi ministerskeho přesedy wuzwolić, rozpuščeć. Zyła trykatska hra měšćanskich stronow pokazuje, so w Sakskej swjatk industrialnych knježi. Kommunistiska strona budźe swonka parlamenta dźěłacerjow za rozpuščenje sejma mobilizować.

Sozialdemokrat **Böchel** namjetny, so by so pożedźenje na hodźinu pichetorbło a so nowe pożedźenje skasało z pokazom: Wólba ministerskeho presidenta. Namjet so přeciwo hłosam sozialdemokratow a kommunistow wotpokasa.

Ruski zwonkowny kommisar Čičerin wo zwonkownej politicy.

Ruski zwonkowny ludowy kommišar Čičerin je pón**dźelu** w ruskim pósłanskoje před sastupjerjemi nowin rusku zwonkownu politiku roskožił. Prózowasche so, **sakitowanje stejišćicjo Ruskeje** dopokazać. Wón přejźeše, so ruszy diplomatiźy sastupjerjo zwětowu revoluziju předuja, woni so njeje**mědźa** přechěsnacź, je sastupjerjemi Mosłowskeje internazionale.

Rusko-němske poměry su so poslednje lěta z **hospodarskim sbliženjom** a kreditnym dojednanjom połěpšikle. Tež poměry k Franzowskej su so wobtwerdźiłe.

Ruska ma sa swoju **najstraschnischu spřeciwnizu Jendźelsku.** Jendźelska europiske staty k wójnje přeciwniwo Ruskej, wosebje pod nawjedowanjom Pólskeje, sjednoćiła pyta. Ruska wschudże ruzy jendźelskich agentow zaćapuwa. Čičerin pak so tež wusna, so ruszy agentojo w Jendźelskej sa nastaće kommunistiskeje revolucije dźěłaju. Přeco wobstupowazej politiku Jendźelskeje so Ruska z wosamkanjenjom paktowych sbliženjow se buźeodnymi statami schitacź pyta.

Na Swjatk Ludow přechodźo Čičerin praji, so so Ruska jeho sdaluje. Po Čičerinowym měnjenju so statam, kotrež Swjatk Ludow přichiłuschoja, tuchym njesaruczi, so so strocha abo wobsamoćenja sminu.

S Perskeje a Turkowskeje je Ruska swjatk přecełelstwa wobsamkła. Perskeje je cźełko pod sbězanami cźerpiła, kotrež je Jendźelska pjecza přeciwniwo njej naschkarała.

Čičerin pola němskeho kanzlera.

Němski kanzler je pón**dźelu** přichipoldnju ruskeho ludoweho kommišara Čičerana w přichitomności statneho sekretara w němskostatnej kenzliji, dr. Pündera, k dłeźschemu rozsrěčenju přichijał.

Ruske milijony za jendźelskich hórnikow.

Jendźelske knježerstwo je wojewsko, so zu strajkowazy hórnicy hač do spočatka tuteho měsaca z Ruskeje 1150000 puntow sterlingow (23 milijonow hriwnow) podpěry dostali. Dalsha pobyłka, nětkle 40 000 puntow sterlingow je poslednje dny doschła. S tutymi pjenježnymi darami chcedźa bolschewikojo jendźelskich dźěłacerjow sa kommunizmus dobyć, wo kotrejž wulka wjetschina jendźelskich dźěłacerjow hischcze dźensa njerodźi.

Jednanje wo personalnej uniji mjes Pólskej a Madźarskej?

Organ pólskeho zwonkowneho ministerstwa je w posledninu cźišle powěsć Romskeje „Tribuny" pschinjesł, po kotrejž so mjes Pólskej a Madźarskej wo personalnej uniji jedna. Pilsudźski je zhěi pjecza wotmyślił, pólski trón zynej pożledźnjeho awstriskeho khežora, kronprynzej Ocze, pschewostajicź, kotryž dyrbi zdobom na madźarski trón stupicź. Tale powěsć je so w knježerstwowym organje bjes pschispomnjenja wocźišćeźaka, so njeje wěrna. Tohodla je wona w pólskich kruhach jara pschekwapiła.

Wopowčdź rumunskeho prynca Carola.

Khorosć rumunskeho krala a dźiwanje zbudźaju wrozeź dla wotschkodźenja, kotryž je morgantiska mandźelska rumunskeho prynca Carola pschecźiwo iutonu podała, zhej w pożledninu cźasu pschecźo sajo z pschicźinu wjele napadnych powěsćow dyrbeł. Pryns Carol, kotryž bě hač dotal w Pariźu wcźilnym nowinarjam tóžbu wědomosć wo swojich wotpohladach zapowědował, je pón**dźelu** je swojeho wrócźodźerzenja troschu wustupił a je so po „Matinu" na sledowace waschnje wuprajił:

„Wot někotreho cźasa so je sapałkoscu powedanje roscherja, kaž bych so chcył rumunskeho trona zmocnowacź. Tomule powědanju su ganto ludźo wěrili, kotrěž bychu dyrbeli kěpje wobhonjeni być. Mam za wusne, rasnje prajicź, so nimam zanjeje myśle na statny pschewrót. Doras, z kotrymž so wo tajkim w pożledninu cźasu rěči, pokazuje, so wěcźi ludźo so nadźijeja, so prjedy abo pozdźischo swój dobytk namakaju. Snaja sajimy a położenje swojeje wótcźiny pschederje, so bych jim seschkodźił abo kwalej wobcźežnosće cźinił.

Rumunski kral operěrowany.

Rumunski kral Ferdinand, kotryž na rak w cźerjewach cźerpi, je pón**dźelu** dopołdnja dwěmaj Pariźskimaj lěkarjomaj operěrowacź dał. Operazija je hodźinu trała a je pjecza wuspěschna była.

Studentiske njeměry w Besarabskej.

W Kišcheneuje w Beßarabskej je k krwawym studentskim njeměram doschło. Nětkle 200 studentow so na drózy do židow z pukami da. Na to so do klamow dobuchu, z kotrychž twory rubichu abo na dróhu smjetachu. Dokelž bě policija bjes mozy, wojazy zakrocźichu. Pjecź studentow so trami.

W swjetu je studentskimi njeměrami je njes rumunskim pólskanzow we Warschawje a pólskim swonkownym ministrom diplomatiski konflikt nastał, dokelž je jedyn židowski žurnalist zapódkanz dla židam njepschecźelnych njeměrow we Rumunskej njedawno dostały rumunski rjad (orden) rumunskemu pólskanzej wrócźił, schtož so jako stschiwdźenje wobzoby rumunskeho krala wobhladuje.

Přched politiskimi schmatańzami na Balkanje.

W bołharskich politiskich kruhach myśl rospominaju, z Južnoslowjanskej swjatk wobsamknucź. Tale myśl je bjes dwěla po wobsamknjenju italsko-albanskeho swjatka nastała. Boja so, so Italska skónčnje zyłenu Balkanej swoje nadknježerstwo nanutuje. Tohodla je nusne, so so balkanske ludy, kotrež hischcze pod italskim wlinom njesteja, pschecźiwo Italskej sjednowcźa. Mjes tym je so južnoslowjanske knježerstwo prózowało, franzowsko-južnoslowjanske sbliženje, kotrehož paragrafy su so hižo w haprleji natajate, wobsamknucź.

Ninčić wróco stupi.

Swonkowny minister dr. Ninčić je pón**dźelu** wječor kralej **zdźělił**, so wot swojeho sastojnstwa wróco stupi. Ministerski president Usunowicź je sastupjerjej nowin rjekł, so je so prózował, dr. Ninčića zo wot tejele kročele wróco dźerżeć. Ninčić je pak pschi tym wostał, so swoje sastojnstwo stoji.

Ninčićowe wócźostupjenje z wobsamknjenjom italsko-albanskeho swjatka zwinuje. S tymle swjatkom so Albanska pod nadknježerstwo Italskeje stajі a so zhromadźischcźo italskeho wójska pschi pschichodnej wójnje pschecźiwo Južnoslowjanskej a Grichiskej sćini. Dr. Ninčić, kotryž je so wo sakhowanje njetwotwiznosće Albanskeje prózował, widźi, so je so Italskej runje kaž albanskemu presidentej Achmedej Zogelej a albanskemu pósłanzej w Bělogradze sjebacź dał.

Južnoslowjanski pósłanz w Tiranje, albanskim knježerstwowym bydle, Jeftić, je so w Bělogradze wocźakuje, hdyž ma wobschěrnu rospravu wo albanskich wězach podacź.

Kaž južnoslowjanske nowiny zhonja, je so jednanje wo italsko-albanskim swjatku hižo psched tjsomi nětkle zapoczate. Italska je pjecza Achmedej Zogej nukowanje za presidentstwo albanskeje republiki na cźasy žiwjenja sliubiła a pódła teho hischcze wjetschi požeżonku se sarucźenjom a dohladom Italskeje politiki. Wo tym zhonichi je Jendźelska protest přeciwniwo wobrožnju jendźelskich sajimow w Albanskej podała. Sdobni pak tež Franzowska a Južnoslowjanska wo tym wědomosć dostałej. Mirioditojo, katolscy wobydlerjo połnocźneje Albanskeje jako přeciwniwnjy italskeje politiki přeciwniwo Achmedej Zogej postajnychu. S jich spěchom je so podpěranje italsko-albanskeho swjatka pospěschiło.

Fašista w Nizzy morili.

S Nizzy so powě, so su tjo Italcźenjo mkodeho fašista Rina Gavarina, pschikitanjeho italskeho generalneho konsulata w Nizzy, zastrělili. Gavarino bě tjoch muzitich, kotrež cźahnu so do konsulata dobyć, pschetrěwatał. Mjes nutsdobywarjemi je anarchist Polotino był, ka kotrymž italska policija śledźi, dokelž je w Mailandźe dweju policajskeju serjantow zastrělił.

Mussolini njeježenjam dawk nakładuje.

Mussolini je ministerskej radźe zakonjowu naczisk pschedpokazał, po kotrymž so wschitkim njeježenjam wot 25. hacź 65. léta žiwjenskeho wěka dawk k pschiprawjenju schitkanja naczerjow wot 1. januara 1927 napoloži.

Poincarcowe nahódnoscace plany

Franzowska deputerćita komora dale finanzne zakonje wuradźuje. Sapódkanz Landry jako rěcźnik demokratiskeje strony wotradźowanje, **pajerjanhy frank połnje nahódnoscźeć.** Landry měni, so je na tule mysličku — kaž je znate, Poincarcowu myślicku — rjenje hlada, so pak je njehodźi pschewjesć. Stabilisazija (skrućenje frankowego kursa) ma tež swoje strachi, tola zo zakłne rostschahenja njeźbu tak wulke. Kommunist Garbery na nasthonjenja Belgiskeje a Italskeje pokasowasche. Wón knježerstwu radźeše, so njeby nahódnoscenje pschehnała a so by so radźicho pruć skrućenju pytał. Radikalny Nogaro wodźe wuspěch knježerstwowje politiki sapręć, tola so wón wrócźawkow boji. Hižo su znamjenja so bliźegeje krizy pytnyć. Nogaro njewěri, so je placźiwy za žiwjenjowu potrjebu po nahódnoscenju franka stoja. Wón je za stabilisaziju po rosumnym kursu. „Schto mjenujeće rosumnym kursa?" so jeho Poincare woprašscha.

Pschećuwanje franzowskeho wójska pschi mjezy Italskeje.

Wójnske ministerstwo da Havaskej powěsćerni zdźělicź, so je so dla wrócźenja wójska z Marokkowskeje w garnisonach w krótkoraniscej Franzowskej wójsko pschećuwało.

Jednanje wo wotbrónjenju Němskeje w Pariźu.

Konferenza swjatkatskich pósłanzow w Pariźu je pón**dźelu** pożedźenje zwinuła. Wona swěsći, so němske knježerstwo jesne žadanje, kaž daloko wobtwjerdźenje Königsberga, Küstrina a Hkowowa a wutwos wójnskeho materiala nasnuja, njeje na dosahace waschnje dopjelnilo.

Wuprawjenje druhich zawadnych proschenjow so jako spokojace spóźna. So by so praschenje franzowskich žadanjow w nastupanju rauschich němskich twjerdźiznow a wutwosa wójnskeho materiala rozjasnilo, general z Pawels w tu khwilu w Pariźu pschebywa.

Němza z Franzowskeje wupokasali.

Němzej Frenzlej w Pariźu, na kotrehož tukaju, so jese spionom, njeźbu móhli spionaju dopokazacź. Wón drje mjesesche někotre fotografije a rysowanki pschi sebi, tola direkzija létadkowe fabriki, w kotrejž je wón dźěłał, je prajiła, so žu wone njewažne. Kaž „Petit Parisien" pischе, Frenzela dla biesdomnosće wupokasaju.

Pijće

Klemm-kofej

Wón je najlepši

z kofejowoje wulkopalerńje

Alfred Klemm w Drjezdźanach-A.

Wšudźom dostanje

wšudźom znaty, jón pija hižo wot 50 lět.

Generalny zastupjeŕ G. E. Helnick w Budyšinje na Moltkowej dróze 9.

Namjet njedowěrjenja jendźelskeje dźěłaćerskeje strony.

Dźěłaćerska strona je pśiběcerstwo knjeześrjeda namjet njedowěrjenja podała, kótaryž ju z górnistwim strajkom sadóba a nazionalistowanje górnistwa (pśiwisowanje górnistwa na stat) žada. Liberalna frakcija we delnim sejmje je po namjeźe Lloyda Georga wobstaŕkła, namjet njedowěrjenja podpjerała. Liberalna frakcija budźe pak jenoź dźěłej namjeta pśichiłowowaś, kótaryž knjeześrjowowu politiku sa cząś wuhlowego konflikta zagrodźeja. Wona budźe dale na to pokazowaś, so móże jo górnikam jenoź z pśichětworjenjom górnistwa na podłoźku wuhloweje rosprawy pomhaś.

Schpaniske wójsko jo z Marokkowskeje wrócja.

Riffsy Kabylojo ju jo po śaźu zyźe směrowali. Hłowny kommisaŕ we Marokkowskej, general San Jurjo, je ministerskemu presidentej namjetnuł, znowa 16 kompagnijow a 4 wotdźělenja maschinskich tśělbow z Marokkowskeje wrócjo wjaź.

Njemčery w Chinje.

Nowy jendźelski pósłaŋ M. Lampson je se Shanghaia do Nangkinga wótźěł. Wót tam je jo z kanonjskim cłonom do Hankawa podał. Shanghajski dopisaŕ wot „Londonskich „Times" na to kedźbliwe cźini, so je jo pśichi wšěch njemčerach posłednjeho cząsa **ischescijanam njepśicherjeli duch pokazał.** Po powěsći, kótaraž ju „Central News" z Honkonga dostała, w **Funjanije**, kótaryž je wójsko marschała Sunczuanfanga wopuściło, **anarchiske wobstejnjose** knjeza. Chinešti brat a radikalni studentojo jo **z naźnjnosću do jendźelskich a japanskich khěžow dobywaju.** Chinejow, kótaraž z herjekorjenim njesympatiju, fa **sabili.** Mjes tym su japanscy namórśy wojazy schkitanje wukrajanow pśichowali.

Małe naprašowanje zapósłanca Klimasa (Polaka) w pruskim sejmje.

Pód 30. junijom 1926 je Swjatk invalidow a wudowow Hornjeje Schlesyskeje", kiž na swoje žydło we Bytomiu (Beuthen), „nuzowy khěik dźěłaćerskich invalidow, wudowow a syrotow Hornjeje Schlesyskeje" na nimske a pruske knježerstwo, na hewaske statne a kommunalne městna a teź na parlamentarisch sastupjerjow nimskeho stata, Pruskeje a provinzialneho **sejma** w Hornjej Schlesyskej słožił, w kótrymž je cźeśka materialna nuza dźěłaćerskich invalidow, syrotow a wudowow Hornjeje Schlesyskeje rospśisana a w kótrymž so wo khwatnitnu pomoc prošy. W tymle nuzowym śiśiku je jo teź statnym a kommunalnym wyšchnoścam bjesbźaknosć pśicheźiwo prjedawschim pertizijam wunjeśetkowała. Hač do dźensnišnjeho su wšo prawdoźe tele njedostatki wotstronjene njejsu, tak so mnoho dźěłaćerskich invalidow, wudowow a syrotow hišo léta dołho najhórśich nuzu cerpja. Nemišlokratny górnišći fakoń w sozialnym nastupanju zaneje wulkeje lěpšiny njesćiga. W hnydomnym programje je nětko 8 miljonow statnych hriwnow za wurjadne pomozne naprawy w Hornjej Schlesyskej wotmyślene.

Ja jo prašcham:

Je statne ministerstwo swólniwe, so by na to dźěłało, so by so z tymle pjenjes pśichiměrjenj podźeł nuzu cerpjazym dźěłaćerskim invalidam, wudowam a syrotam we smysłe tamneho namolwjenja pśichwobrocźił a so jo tež fakonśe naprawy bandoni staun, kiž nuzu cerpjazym njedźiwajo na jich pśichiśluchnosć k narodnej abo na narodne smyślenje pśeśeji, so bo jim běžna podpjera pśichwobrocźi. Kak wyšoke a na kakte waschnje myśli žeby statne knježerstwo podpjeru z tychle pjenjes pśichiwolicź? Na koho a do kótreho cząsa dyrbja go tajte naměry stajiś? Kak chże knježerstwo běžne pomoznje pśichipraviwy sarjadowacź a teź prošwdnjeńźy, kiž ma němišlokratny górnišći fakoń w sozialnym nastupanju, porjedźicź?

W Barlinje, 24. nowembra 1926.

E. Klimas, žejmski sapóśłanc.

Ze Serbow.

Pśajownica.

Srjedu, 8. hodownika.
Swj. Marije podjeća.

† 1881 wulki dobrocźel Serbow ruski pśekupc A. D. Bašmakow, česny sobustaw Maćicy Serbskoje.

Śtó z nas Słowjanow za sto lět budźe?
Kak w Europje wšo so pśemjeni?
Zacpjeny drje je lud słowjanski,
Tola hladajcy so zbóha wšudźe.
Tu rěč, kotruž po němskim tu wšudźe
Rěcźaś maju jenož wotrocźey,
Hišće w palacach raz słyšimy;
Haj, ju nawuknu 'sće němscy ludźo.
Wašnje a spěw ludu našeho
Budźe po módze pśe wšu Europu.
O, bych wšak so naraodźił, když znowa
W połnem kčéwje budźe Słowjanstwo
Pśetož potom stanu hišće z rowa.

Jan Kollar III, 110. — Pśeł. H. Waŕko 1869.

Pśisłowo: Stary twar wjele płatanja hlada.

*

— **We wjedrje.** Wječera rano cźehnjesće jo wyschina wot Biskayskeho zaliwa pśiches Jrdźejnu Europu harcź do Ruskeje. Dokeľ w połonju a w połnocy nźiny nimo cźahnu, mamy miłonjośe a wiśiale wjedro. Nad Franzowskej je so wuczahnyło. W Newyorku je wulki śneź padnył, kaž jón 15 lět wjazy njepomnja. — Jutśe schwórkł khładźa pśiměrjo we 8 hodź. a khowa so 3,44 hodź. — Wichacźt śhadża dop. 11,32 hodź. a khowa so 8,16 hodź. Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 749, hygrometer 0, thermometer we dnjo +2. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 745, hygrometer +1, thermometer w nozy +0. Wuhlady na njestajne wjedro a śneź.

— **Naschim cześcenym žobudźěłacźerjam.** Nedaŕija „Serbskich Nowin" proša wšitkich swojich cześcenych žobudźěłacźerjow, so bychu nastawki za hodowne cźišto „Serbskich Nowin" bórzy a z cząsom sapósłali. Nastawki śmědża buź wšelakeho wopschijeźa.

— **Sakonśti nacźisć wo liczenju bydlenjow w němišlim stacje.** Kaž drje je hižom znate, maju so spocźatk léta 1927 w němišlim stacje bydlenja liczicź, so by knježerstwo dobrajuce podkhi za bydleńšiu politiku dostało. Sakonjowy nacźisk kuhwilnje němišlokratnej radze pschedłeži. We wšěch gmejnach, kiž maju 2000 wobydlerjow a wjazy, budźa so bydlenja liczicź. (W lěcze 1918 liczachu bydlenja jenož w gmejnach, kiž mějachu 5000 wobydlerjow a wjazy.) Za liczenje budźetej fo dwě liczińe wuzicź: liczina za leżownośe, kótaraž maja wobydlerjo śhěžow wupjelnicź, a liczina za bydlenja, kótrež maja mějicźeljo bydlenjow wupjelnicź. Sapiśowarcź budźe jo wulkoćo a hódnoćo bydlenjow, kak fyliśe jo wobydlene a kak jo wobydlerjo sejstajeju.

— **Byrglowy nejschpar w Michałskej zyrkwi.** Njedźelu, 12. dezembra, pop. 1/4 hodź. wotmeje so w Michałskej zyrkwi 9. byrglowy nejschpar knjeża kantora Pokała. Je jo jemu poradźiło, knjenju Khatu Sinramowou (mezzosopran), wumeźaś na hubłach Kurta Sommera, stud. radu Neumanna (hubłowy cello) a organista Alberta Müllera dobrejś. Pod hesłom „Advent—hody" dyrbja najrjeńšche spěwy zaklinceź. Sapiśup je kaž pschcjo darmo, tola fo prošy, so by žeby kóždy program pschi zyrkwinych durjach wotmeśał. Dźeći Michałskeje wosady fu wutrobnje pschepschoseńe.

— **Schulske wobzwjeźenje 100-letneho pobnujertneho dnja Pestalozzija.** 17. februara 1927 je rune 100 lět, so je wulki pedagog Hendrich Pestalozzi wumrěł. Minjenjom nimanaj, dyžli starośći wo mnje a mój pschichod, to tomu nicźo na puću njeleźi, so wy na žiwjatych Tśoch kralow tu pschi skromnej žiwjatočnej pjeceńy a pschi schtlenzy Wirzburgskeho khćeschćanskeho klub žiwjeźiny. Wschak fmy cźinili, schtož fmy móhli a **žeby** wschu mózmu próżu bratł, so bychmy wuprajene wotmyślenja wotstronili, ale schto je njemóžne, wostanje teź to njemóžne. A tuž ja teź nětko ménju, cźakanje a wobkładnitnosć, kiž bo skromnemu prědarjej derje pschisłuschi, dyrbiteź tas rospśeńenju, w Božim mjenje wupraješenu, nochcowacź a prosiću wospjetnje, knjes kantor chcył swojej knjeni manželskej a **zwojenu** pschiwstatenu dźěćku tu wěź w najlěpšim zwólele rospowědacź, a pschede wschym zaneho dwóła njewotstajicź, fo powěsći konsistorialneho rady nje bóle njetschi hacź je tyleha!"

Bohuměr Dołler bě jo wot kantora wotwobrocźił a pśiches wokno do farskeje zahrody won pohladał, hdyž fo zmjerkł hižo i cźemnoch wuhlehowacha, a zajace fo śneźerli ležma hišćeze rosemnowacź dachu. Tuž won njewidźeśe, jo kantor swojej ruzy njetschto krócź wobarajuju pohlěe a zlyschesche jenož, kak maly knjes wospjetnje pohnchowaśe a nětko, na **pol njerozumjejo**, na pol prosiću rjekny: „Njech zo knjes magister njepschekhwata! Mój žonoj swojej Jahanje salwěrśe, njedźiwajuju wschetho, i wutrobny dobraj — ale namaj by schpatnje pschistojaco, **hdy bychmoj** holczynne salwowbstaranje i cźakanju njeschonom schwarnetho muža wukupicź chcyko. Sšnadź je to sdobnje, pokiwej knjeja konsistorialneho radźićela, kiž dre jolo ménjenje wyšokeho konsistorstwa wuprają, pohlichaju sćehowacź, **zlub a** skaž **po** Božej woli wotstorcźicź a hišćeze tas wažnje za tym zlědźicź, hacź njeje knjezny Johanina macź naš abo **žeby** sjebała, **hdyž** je wunjerajo zwoje njebožatko do naschich rukow pokózła a žiwjatocźnje wobkruczowała, so je to makutka w dobrem, prawem, **hyrnjež** teź **struchtem** manželstwe narodźiła. Była by **Wam** a nam **z pokojenjom, hdy bychmy dovokas za to namakacź mohli.**" — „Samolsce

Předźenak

cźini žeby wulku starosć, hacź teź to swoje protiwschitke wotbudże. — Jeli so tajke dołha nacźini, budże to sa njeho hórje hacź śtě! — Jeho žona trjeba nuzy cźopłu wośmjanu žukniczku. A wožuscht by wschak k hodam teź radu napjetka, hdyž teź jenoź skromny a sawdaneny. W bohatych Sserbach njewědźa, kak so tajtemu khudemu Pschedźenakej dźe. — Hdyž sa dołh dźěłasch, hłodu wumrjesch. — Wbohi knjes Janak žeby teź starośćow cźini. Tuž jemu tola pomhajcze. Hdy by fóždy, kiž je loni jenu protyku kupił, lětśa dwě wotkupił, abo nam snajmjenjscha druheho kupza pschiwjedł, bychmy derje pobnli. — Potom bychmy do naschich woknow pisacź móhli: Wschitke protyki rospschedate!

ferstwo sa ludowe wukubłanje je postajiło, so 17. februara 1927 wuczba w ludowych, pomozujcych, pśiprawowanych (powolanskich),) a wyschich schulach wupadnje. Za to maju so schulske žiwjatočnjośe wotmyśeć, w kótrychž so wažnosć Pestalozzija a jeho žiwjeńskeho skutka rospomina.

— **Wupowědźenja we Waggonowej fabrizy.** Kaž hlyschimy, je Waggonowa a maschinowa fabrika akt. tow. pśejedy Busch w Budyschinje, 100 wojnarjam k 17. dezembrej wupowědźała, dokeľž nima ja nich dosć dźěła.

— **Sakiko-durinska kupina žwjasła byrgletwarskich mischtrow Němišleje sap. tow.** wotmě pónjdźelu, 6. dezembra swoje pośedzenje jo naschim mésće. Po pośedzenju pódachu jo wobdźělnizy na pschecźelne pschepschoschenje knjesa profesora zyrkwinskeho hudźbneho direktora Jana Biehle w Budyschinje na Wilhelminiu dróhu a wobhladachu śpeśi pod jeho wjednistwom jeho laboratoriji. Knjeza rosłožowanjam knjesa profesora kedźbliwje pośłuchachu. Konstrukcija pokajanych aparatow a modelow, kiž je knjes profesor Biehle z wjelscheho dźěła teź sam pschiprawił, swědcza žiwje wo dokładnym duchownym dźěle swojeho wobdźěrjenja. Dźěłanosć knjesa profesora, kiž twarjenje byrglow nasłupa, ma za samě, wujašnjacź swadne praschenja w byrgletwarstwje na wědomostnym satkadze. Na zajimawym pośedzenju pola knjesa profesora Biehle fo teź knjes organist pschi Pětrowskej zyrkwi, Horst Schneider, wobdźeli. Wschitcy wobdźělnizy dowola žeby, knjesej profesorej Biehle z tutym hischcze ras za jeho próżu w sajmje powschitkownosće fo najwutrobniśo dźakowacź.

— **„Dwórnischćowow hapthku"** wotewri dźensa fjedu, kaž hižo wócera z nawěschćikom wojsewichmy, knjes haptykaŕ Ota Heider na Bismarckowej dróhi 3. S tym njepośćica fo jenoź wobhdźerjam tuteho městowego dźěła wuložene pschi wobstaranju lékarstwa, ale teź zusym a ninopucźowarjom, kótrjiž maja žnadź wjetschu pschesłamku abo krótko posałanu dla cźahow, je pschi zhorjenju składnosć data, so móża žeby rucze śrédk w tejle haptyzy wobstaracź. Knjes haptykaŕ Heider, kiž dołhe léta w Hrodowskej haptyzy dźěłasche, je žeby dowěrjenje dalokich kruhow dobył. Njech tuta 4. haptyka, kótaraž je ministerstwo dowolnosć zwjeźiło, to dopjelni, schtož jeje mějicźel wot njeje wocźakuje. — Wosjedźenje we wócerawschim nawěschćiku na rékach: Schotowjenja rezeptow sa wschě khorobne khapy.

— **W hoźeńcu „K marthrabi" w Budyschinje** na Drjewnowych wikach mějicźelka swub. Wowcerjowa 15. dezembra swojemu zynej Rudolfej Wowcerjej pschewoda, kiž hoźcenź wot swjatka jenotkow dale wotnaja a dale powjedźe. — „Marthrabja" kluschejsche, kaž drje je swjetscha znate, knjesej hoźcenarjej Pomhajsóhej Wowcerjej, kiž jón wot 1. haprjeje 1896 pśiches 30 lět je zwjeź mandźelskej wjedźesche. Pśiched někotrymi lětami pśicheda wón hoźcenź stólnemu wikowarjej Krjenzej a tón pśicheda jón sabu Budyschkim rjemjeślnistkim jenotam, kiž chzychu w nim jenotowy dom pschiprawicź.

— **Hohrstl zurkuß Straßburger pschinóże w nałeźu 1927 k nam.** Nasche město ma wurjadny podaŕ wocźakacź. Zentralny wobkhod sjednoczenych Straßburgerskich

Hodowne oratorium.

Novela Adolfa Sterna.

3] (Pokraczowanje.)

Nesmołwna, kiž mějesche se žwojim hoscźom, njebě jeho, kaž bo wjeć sta, rosmjeśelika, njedźiwajcy toho wostatschcej jeho rjanej, cźemnowódrej wóczy z mérnej pschecźelenoscźu staremu knjesej pschiwobroczenej, kiž bźiche drje se žwojeje strony we wšem njeschcźerpliwem rosharjenju. Snajmjenjscha žuwaśche won žwoju na bruno wkozeizu (paruku), je zpody kótrejež wuhladowachu jeho hižo płébborne **wóczy,** nětčko **króć** z lěwa na prawo, **wobaraśche fo** z wobźiwanj rukowaj pschecźiwo tomu, hdyž chzyschce jemu faraŕ z błyschcźateje Bolešławskeje **kany** hischcze raz pohlynjowazy napoj naleź, a **rjekny:** „Nć, nć, luby knjeże magistro, za žym na mój dompuscź do Kołdźi dojeź jara a po prawsom hižo pschejara pohlynjeny. Budźech-li Wam snajmjenjscha dobru powěsć pschinjeść — to **hyh** ł lěpšim žwedomjom fo Waschcho pohoscźenja sradowacź mohł. Hdyž paf je moje thodźenje do Lipita płody pschinjeśło, pozmja kótrymž žnadźa fo dornjerzałki hischcze błódke mjenowacź — to njebudźech žobnje fo dlěje **kondźeć** žmeć, hacź bć trjeba, Wam moje srudźace pohełstwo zdźeliccź."

„Njespschcźerny nadźju ziam!" rjekny Lostawšti pastor wažnje, ale z žwesom, w kótremž klincześe kruty, wotschcźerny swuk. „Za jene snajmjenjscha wémy zyle wěrśe, **to njebywa ani zakonja ani mikasnje** wyšokeho konsistorstwa, po kótremž nósze fo mi zawobaracź. Waschu pschiwzatu dźowku žebi za hospodu wzacź. Schtož je knjes roda **hewak k** wobhladnuwemu rosmyślenju porućił, so je za **žlužownika** hłowa Božeho lěpje, je **zenitwu** wocźakujcy, **dónij njebudże dopokazow** za to, so je Johana mandźelske dźěćo, nodźenny žebi cźežku wutrobu cźinicź, hdyž bo bohuźel na tom nicźo pschemjenicź njeda. Hdyž knjes kantor **k** jeho najlubšcha **mandźelska hewak** drubich wobmyślenjow nimataj, dyžli starośći wo mnje a mój pschichod, to tomu nicźo na puću njeleźi, so wy na žiwjatych Tśoch kralow tu pschi skromnej žiwjatočnej pjeceńy a pschi schtlenzy Wirzburgskeho khćeschćanskeho **klub** žiwjeźiny. Wschak fmy cźinili, schtož fmy móhli a **žebi** wschu mózmu próżu bratł, so bychmy wuprajene wotmyślenja wotstronili, ale schto je njemóžne, wostanje teź to njemóžne. A tuž ja teź nětko ménju, cźakanje a wobkładnitnosć, kiž bo skromnemu prědarjej derje pschisłuschi, dyrbiteź tas rospśeńenju, w Božim mjenje wupraješenu, nochcowacź a prosiću wospjetnje, knjes kantor chcył swojej knjeni manželskej a **zwojenu** pschiwstatenu dźěćku tu wěź w najlěpšim zwólele rospowědacź, a pschede wschym zaneho dwóła njewotstajicź, fo powěsći konsistorialneho rady nje bóle njetschi hacź je tyleha!"

Bohuměr Dołler bě jo wot kantora wotwobrocźił a pśiches wokno do farskeje zahrody won pohladał, hdyž fo zmjerkł hižo i cźemnoch wuhlehowacha, a zajace fo śneźerli ležma hišćeze rosemnowacź dachu. Tuž won njewidźeśe, jo kantor žwojej ruzy njetschto krócź wobarajuju pohlěe a zlyschesche jenož, kak maly knjes wospjetnje pohnchowaśe a nětko, na **pol njerozumjejo**, na pol prosiću rjekny: „Njech zo knjes magister njepschekhwata! Mój žonoj swojej Jahanje salwěrśe, njedźiwajuju wschetho, i wutrobny dobraj — ale namaj by schpatnje pschistojaco, **hdy bychmoj** holczynne salwowbstaranje i cźakanju njeschonom schwarnetho muža wukupicź chcyko. Sšnadź je to sdobnje, pokiwej knjeja konsistorialneho radźićela, kiž dre jolo ménjenje wyšokeho konsistorstwa wuprają, pohlichaju sćehowacź, **zlub a** skaž **po** Božej woli wotstorcźicź a hišćeze tas wažnje za tym zlědźicź, hacź njeje knjezny Johanina macź naš abo **žeby** sjebała, **hdyž** je wunjerajo zwoje njebožatko do naschich rukow pokózła a žiwjatocźnje wobkruczowała, so je to makutka w dobrem, prawem, **hyrnjež** teź **struchtem** manželstwe narodźiła. Była by **Wam** a nam **z pokojenjom, hdy bychmy dovokas za to namakacź mohli.**" — „Samolsce by to najlěpšche tak było, knjes kantor", snapschecźiwi faraŕ. „Ale kak mamy pytacź, kak zlědźicź? Why jeje žwědomnicze jeběi sapjiśak, kak je Johanina macź po žwojim wobkruczenju we wóy Cźeplinje mjes Dubenom a Erlenburkom była žwérowana. A hdyž fo tam wobroczichmy, dachu nam powěsć, fo stej zyrkej a fara w druhim lěcze pschihtomneje njeschożowneje wójny, pschi Gaddilowem cźehnjenju pschecźiwo Barlinej, bjkej wot wokolocźahajcych Pandurow wurubjenej, a so je pastor Geißler pok léta podźiżo na ześcźehkach strożelow wumrěł. Zyrkwinske knihi ju spalene a stary faraŕ, kiž by mohł žnadź ertnu powěsć dacź, je mertwy — schto hodźi fo tu hischcze nadźecź?"

„Njeftanjeny-li fo njeschcźerpliwi, knjes magister, fu žnadź teź hischcze druhe pucze. Wschako je wěste, so Lorenzowa, Johanina macź, je była pschihtajena pschi towarischnoscźi němišlich komedijantow (keklerjow), kotruž je jara kławna Karolina Neuberowa nawjedowała. Wot toho cźasa, fo je wójna jeje towarischnoscź do wschech rózkow rosproschła, ma pjecza mjenowana prinzipalka (**naczolnica**) w Drjezdźanach abo w blischscźosći Drjezdźan žiwa bycź. Dokeľž wérvhódnje wobstrowdźaja, so je Neuberowa pola žwojeho ludźika trochu na porjadk a dobre waschnje a pózcźišwość dźerźała, to drje žnimny fo nadźecź, so ta tej nětčko wo Lorenzowoje jentwoje wć. A dale, mój knjes magister, hodźi fo najšćerscho ź swjsećom za kaschcźom je schcźanu a drastonni wobhenjecź, kotruž je wboha wožoba tak zadoscźiwje a bohużel podarno ź Halle abo Weißenfelsa wocźakowała, hdyž je fo pod naschej tśćhu lehnyła. Je-li mam prawje, potom bychu w tom kaschcźu tej papjery fo zkhowale — a hdy by fo ta wź namakała, potom žnadź bć fo tej nětschtožkuli rosjaśnilo."

„Powmyśli žebi pak tej knjes kantor na to, so fo pschi tom njenawrócźmy kuż žiwjeńskeho cźaka pomińe?" wopraschka fo magister Bohumĕr sažo. Jeho śpravne wobliczo pscheradźi wotucźaju lohku njeješerpnosć

(Pokraczowanje sćehuje.)

zyrkuzowych pschedewsjacowv, kiž wschak tu njesmaše njejsu, pschindže w měrcu měrzu abo haprlesi 1927 na někotre dny do Budyschina a to s zyle nowym wuhotowanjom, kajkež botal hischcže pokasowat njeje. 4 schczěkory, 3 manege, hobrska olympiska wujčcharnja, 3 hudžone kapały a njesměrna zhla človjekow a swěrjatow, wulki park wosow, někotre hobrske stany, njewobtkomna maczisna na konjach; to je hobrski zyrkuz Straßburger, kajkiž so nam w bližschim lěcze pschedstaji. — Najwjetschi sajim sbudža drje pofticženja, kiž so w hobrskej olympiskej wujčcharni pokasuja, kotrež wjerschi kwalitowisče a zmjertneje khrobiscze dopnja, a zlawne dreßury rubježnych swěrjatow, kotrež hakle něsto sajo we wukrasu wopraw-njeny napohlad sbudža. Zoologiske wothladženja zhowaju sbadla hobrskich zlonow (telefantow), zwojsby lawow, mjedwjedsow, stadla wjelsbludow (kamelow) a dromedarow, zhły morskich lawow, porędne krajne zebuby, kamy, guanaki, zebry, jenorohacze, wopizy, hody, leopardy, panthery a hyeny, kangurowy, kawkaske wjelki atd. atd. We dreßurach koni rěczecz drje njeje trjeba, pschetoz, schtož mjeno Straßburger sluschi, wě hižom, so może so tu jenož wo najwuschobrnischze jednacz. Ale też program artistow je zhle prenjeje tydownje a wosnamjenja wroczenje k staremu wopraw dženemu zyrkuzowemu wumělstwu, kotrež to Straßburgerez zyrkuzach hižo pschezo hajachu. Pschedstajenja a też zoologiske wothdženja maja wyschku wocženjnjesche hodnosez a sluschaja pohonjejo na turnowanje a druhi zport młodžinu, mjez tym so wobhladowanje wukrajnych swěrjatow, človjekow a draskow smeje wobezbje sa schule wulki wuzitk.

— **Njedželschi měr** w powětrownym wobkhadze. Powětrowy wobkhad wotpocžuje powschitkownje jenoż njedželu. Na dnjach w tydženju pak so też tehdy wukonja, hdyž su swjate dny. Dźiwaju na wobthodne poměry we wukrajnych khtarschich pschistawach, kotrychž so nasche pschethodne czary dótkaju, dyrbi hody, potajkim 25. a 26. dezembra 1926, dale też k nowemu lětu, njemjuzy 1. a 2. januara 1927 sluzba na powětrowych czarach wotpocžowacz.

— **Pokhroma je saschła** mjes skotom kubserja Arnoschta Sturma w Jitku, kubserja Arnoschta Skopy we Wětrowje a kubserja Arnoschta Fichty w Porchowje, kubserja Erwina Matcka w Porchowje, skónenu wikowarja Zura w Porchowje, Oskara Hänsela w Sserbskej hajnkowni we Wulkim Wožuzku a ratarja Gustava Königa w Ssmilnej.

S **Małeho Wjelkowa.** Żelesniki mósk pschi Czjemjessinu puczu dostanje zylnische stolpy, dokelž dyrbja w pschichodže czěsche maschiny po teile czarje jěsdzicz. Dobled nad twarjenschimi dźěłami ma knjes statny żelesnischi rada Köhn. Dźela hischcže dokonjane njejsu.

S **Khwaczicy.** Wobžarnjowne njezboże mějesche tele dny tudomna kowczmarka Schołcjina. Pschi dźele pschi khachlach žebi warjaza wodu na prawu nohu liny a żebi ju czěžsu wopari a ma nětko na khwilu pschi żiwojim dźěle wulku wobczežnosez.

Se **Stróže.** Dźenża dopoldnja je knjes Wanczka s nascheje wšy we wuhlowej jamje w Suborniczy srudnu smjerczez poczerpił. S towarischemi w jamje kowaju, so nadobo pjeschcz wotwali, Wanczku sasypnywschi. Jeho 4 towarischojo so rucze wukhowachu. Na Wanczy pjeschcz tak wyschoko leži, so jeho Nowa do jutrischeho dnja wuhrjebaja. Wón hižo 22 lět w jamje je wschej swěru dźěłasche a je nětdže 47 lět stary. Jeho wopłakuja zona a tři dźěcži. Sa zuzych pjenjezninkow je tutón zwěrny herbski dźěłaczer pokładły se herbstwe semje ryt a tak srudnu smjercz poczerpkł.

S **Barta.** Pondźelu pschipoldnju je so tu psches 80 lět stara wudowa J. wobwěsza. Dokelž je njeschłowna hižom někotre raty spytała, žebi żiwjenje wsacz, je najskerje nětkajke chore waschinje s pschicżinu dobrowólneje smjerczje.

S **Barta.** Njedźelu popoldnju wotmě w Müllerez hoscenzu Swjatk ratarskich dźěłaczerjow sbromadźiznu, na kotrejž wo załoženju konsumskeho towarstwa jednasche. Sbromadźizna bě derje wopytana. Sa załoženje je nutne podpisma nahromadźichu.

S **Lubija.** Knjeżeiskowny sekretar Schuric pschi Lubijskim hamtskim hejtmanstwje je so sa wyschcheho knjeżeiskowneho sekretara pomjenował.

S **Lubija.** Kaž hižo wczera pisachmy, su pschi Lubijskej horje sobotu dopołdnja cżło wobwěsznjeneho muskeho namakali. Njesnamy, kiž je so znadź hižom psched lětom wobwěsnył, je wschak nětdže 30—40 lět stary a 1.70 hacz 1,75 metra wulki bycz. Wón je był selency wobsek, symske nohazy, wyschoke stupnje, silowny klobuk s czarnobarbnym bantom wobleczeny.

S **Wjelecżina.** Pschi liczenju skotu 1. dezembra su we naschej wšy naliczili: 60 koni, 1 wožoka, 338 howjadow, 1 wowzu, 241 zwini, 417 kosow, 2320 pjerjinowych skoczatkow, 323 swjnjobow, kiž sebi skot dżerja. Loni naliczichu pak 65 koni, 1 wožoka, 356 howjadow, 11 wowzow, 230 zwini, 458 kosow, 2039 pjerjinowych skoczatow, 316 swjnjobow, kiž sebi skot dżerja.

S **Njeswaczidła.** Sandżenu sobotu so tudomna nowonathwarjena zykawownja pożwjeczi. Pod wjeselschimi hudźbnymi sukami kapały wohnjowoje wobory dowjesechu zyłatom dobrowólneje wohnjowoje wobory a wschelaki grat do noweho doma. Knjes gmejnski sastupjeć mužer Kózkał w mjenje gmejny nowu zykawownju wohnjowoje woborje pschepoda, na czož knjes wopalny direktor dr. Z Bietingschez s dźakownymi złowami twar pschewza. Sakawa dyrbjenscheje wohnjowoje wobory wostanje na knjezim dworje, hacznjunez je w nowej zykawowni mjesno sa nje. Po powjeczenju sbromadźichu so zobuzlawy dobrowólneje wobory a gmejnjeske rady k malemu zwjedženkej pola Sauberlichez.

S **Kamjenza.** Sandżenu njedźelu so pschi tudomnej evangelskej zykwi nowy primarius, farar dr. Schröder wot Mitkawschowege zyrkwje w Lipiku do zwojeho sakzionstwa sapokasa. Nowy duchowny primarius je też zbodom superintendent nowoje Kamjenskeje eforije. Hižom sandżenu sobotu farżahny superintendent dr. Schröder je zwojej mandżelskej do města zwojeho nowoho skutkowanja. Zyrkwinszy a měschczanjsy sastupperso jeho powitachu. Njedźelu popoldnja krajny biskop dr. Ihmels noweho superintendentu zwjatoczńe sapokasa. Zyrkej a někotre haży běchu zwjedženjsy wupyschene.

S **Kamjenza.** Letnischi hodowny hermank w Kamjenzu njewotměje so hakle 23. dezembra, ale po wosiewjenym měschczanskim rade hižom schtwórk, 16 dezembra.

Z **Kulowa.** Statne knježeństwo je knjezej wyssemu wopalnemu mištrej Comakej, knjezej wopalnemu mištrej Augustej Beklej, knjezej wopalnemu mištrej Adolfej Hejdušcy a knjezej wotdźělnemu wjednikej Hendrichej Wjeršej dopomnjenskе znamjo za zasłużby wo wohnjowe wobornistwo spożčiło. Pri zwučowanju pondźelu wječor knjez měšćanosta Langner w pritomnosći knjeza wokrjesneho wopalneho direktora Winklera prénšimaj wuznamjenjenje prepoda. Poslednišimaj, kotraj běštaj dźěła dla zadźěwanaj, so wuznamjenjenje bliżšu njedźelu prepoda.

Z **Kulowa.** Wulke hońtwinske zbožo nóješe pónđelu knjez **Maks Wels** na małej hońtwje w Sulšecach. Jemu so poradźi, na 135 metrow wulkotnu sornu pri połnym ćekanju z kulku do łopatki zatřělić.

S **Mósporka.** We wožobowych czahach tudomneje żelesnischeje czary su nowosče sawjedli. Do kóždeho wožobowcho wosa pschichbže mały schokoladowy automat. Tele automaty sieja na wožebitej placze a hodża so samenjecz. Automaty da żelesnische automatowe towarstwo w Berlinje stajeć.

S **Wojerez.** Ratarske towarstwo a wokrejzny Landbund wotmějschtej sandżeny pjatk sbromadźiznu. Po wotrewnjenju sbromadźiznu pschednoschowasche kulturny inżeńer Schajba wot Wróžtkawskeje ratarskeje komory wo wothladanju kulow. Jeho wuwjedowanja, kiž so wobsebje je sapopschiprawjenjom kulow, kiž su so s wulkej nodu potrjechile, saběrachu a pschitomnym ratarjam hódne pohnuwanja podachu, so s bohatym pschikleschom nyntowachu. Wone wěsče sobu dopomhaja, so so schkody wulkeje wody w naschim wokrjesu lóšscho wotstronja.

S **Wulkich Sdjarow.** We Ssokoriz sali mózachu žebi sandżene dny rjanu wustajeńzu wobhladacz. Wumělz a wustajeř Handrij Ssymank s Budyschinka je s 15lětnym sczerpliwym dźełom s drjewa a korka widżenjahódne wězy s nowischeho a najstarscheho czasa do nětdže 500 bleschkow saiwarik. Wsche wumělske wězy pscheradżichu wulku wobdarjenosez, khutne podacze do dźeła njemuštawazu pilnosez. Na wustajeńzy mózachmy wobkedżowacz indiske temple, mrócżeleschtrabaki a Nemyorku, hrady wuzschetje a dalschoje domišny a wobezbje podawki se żiwjenja nascheho Sbóżnika.

S **Krjebje.** Derje poradżeny żnjowy zwjedżeń wuhotowa knjes baron Schlotheim sandżenu sobotu pschistajenym a dźełaczerjam Krjebjanskeho a Mikowskeho knjezeho dwora. Tydżeń prjedy mějachu hižo pschistajeni a dźełaczerju knjezeju dworow w Nowym Lubolnju a Kóškom zwój zwjedżeń jako mjdu za żnjowe dźěko. Jako bě knjezitwo ludži pohoscżiło, bu knjezitwo a dźełaczerjo pschi wječerej żnjowej reji żabawjachu. Pschi zwjedżenju dostachu wobezbje sapschużbni dźełaczerjo czestne wopschima wot krajnych stawow markhrabinstwa Horni. Lużizy za zwérne a dobrolétne dźěło. W zwjedżenju bo sażo tas pokasa, kak dźełodawaz i dźełaczerjom stejí. Nětko pak bo hižo rumpodich hotuje, so by dźełaczerjskim dźěczom hodowne wjesele pschihotował.

S **Wjelzeje.** We zentralnej dźełarni wuhlowych jamow „Eintracht" w dźełarnskim czasu wot sobotu k nedźelu dźełaczer G., kiž na Kochjeľej drózy bydli, pkunowemu tepienju pschebliżko pschijidże. G. bo na htowje a na rukomaj czěsko wuhrał. Jako běchu sniesdżenemu wuštojnu pomoz w dźełarni sliczili, jeho do khorownje dowjesechu.

w Budyšinje na Bohatej hasy 14
w Kamjenzu na Knježeskej drózy 7.

Z Łužicy.

* Se **Zitawy.** Sobotu popoldnju 40 lětnu njeżenjenu żónsku w jeje bydlenju mertwu namakachu. Kaž bu sdełcżene, je zebi wona se sajedobcżenjom zimjenje wsała. Pschiczina samomordarskwa je cżežka khorosez.

* Se **Ssmilneje.** Nasche dwórnischczowe twarjenje je w tuchwili powjetschuje. Hdyž budże hotowe, wěsche wschěm wobkhadne zadanja w polnej měrje dopjelni.

* S **Elbawy.** Schtwórk wjeczor w 11 hodź. sta so njeschoże s automobilom. Jako chżiwże so direktor Keramitschke dźełarnje s fabrikitim autom do Neugersdorfskeje dróhi zajwinuzł, zajédże dla pschesspěschneje jěsdy pschedaloko na prawo. Auto wosta sa żelesne wobkoženje wisajo. Njeby-li jeho wobkoženje wuhbeżało, by so direktorom pschez tst metry wyschoko pschibrjóhnym murju dele cżiłnyło. Pschi njeschożu bě napadne, so żadyn je schtyrjeczich pschihladowarjow direktorej njepomhasche, automobil k dalschej jěsdże pschihotowacz. Tole sadżerżenje pschihladowarjow pak leži na tym, so wobydlerstwo direktora rad nima.

Wusudźenja.

§ **Krajny żud w Budyschinje.** Pjany je wikowak so żyrihnarni Robert Kulka z Hornich Britkow hromadże se swojim zwakom, dźełaczerjom Pawolom Pjoseznym z Jěcharja domoj jěł. Wón je zwojenu wosej, do kotrejž je mél konja zapschehnjeneho, tak zara na lěwym boku pucża jěcz dał, so dyrbjeschtaj wucżeř Leinert a ratař Suschka z Delnjeho Wujeřda, kiž zapschahej z jězdnym kokomaj napschecżo pschijědżejschtaj, delesłupjeć, so by njebyschtaj pschejěcż dałoj. Jako bě Leinert na zapschahu zawokał: „To je njehańbicżiwosej, dyrbicże na prawo jěcz!", běschtaj Kulka a Pjoseznj z wosa skocżikoj. Kulka je Leinerta nażwarił, z schudźelschczom a z pjatcżemi bił. Pjoseznj je so na Suschzy pschehschminnył a jeho schkhiwdżił. Budyschtzi sawnitzi żud bě Kulku k jastwu na 3 njedźele a k 80 hr. pjenjezneho khłostanja a Pioseznu k 80 hr. pjenjezneho khłostanja sasudźił. Kulka bě so pschecziwo wotsudej powołał. Krajostanska komora pak jeho powołanje sacżiła.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Zwillichowa** w Schlesynskej. (Struchkohra na Lochowskim hrodże. Red.) K struchlemu podawkej na Lochowskim hrodże, hdyž, kiž hižo pisachmy, żoboty ratař Udo s Lechow zwojeho starscheho bratra Alda we swadże se wutjelom cżežko srani a potom so dwa sam satřěli, hischcże zhoniny, so je Aldo z Lechow w sandżenej nozy na swoje cżežke rany semrěł. Podarmo běchu pospytali, i wotewżezom leweje ruki jemu żiwjenje sdżerżeczz. Po druhich powěsczach njeje pjecza młódschi bratr starscheho a potom zebi zameho sastrělił, ale wobaj bratraj staj so w duellu tjelakoj, pschi czimż je so młódschi morił, starschi pak cżežko sranił. Zyła należnosez njeje hischcże dosch zajzna a znadź so też jenu prawje do sjawnosce njeda.

* S **Berlina.** (Tři dźěcži na lodowej schkrucże smjerschnke.) Po powěsczach s Oslo, hlownoho města Norwegiskeje, wsa woda schkrutu, na kotrejž zebi tři dźěcži njedaloko Drontheima hrajachu, sobu do morja. Pschepodże dźěcži strach spóznachu a hdyž potom na pomoz wołachu, jich nichtó njesłyschesche. Jako jich rano namakachu, běchu smjerznyle.

Najnowiše z cyeloho swěta.

Schkrowa powěsczz wo wjedrje sa jutrje schtwórk: Pomróczene, zola bóle mile wjedro. Wot Jendżelskeje hacz do srjedźneje Europy milisko.

General Walch, wjednik zwjasałskeje wojerskeje kontrolowazeje kommisije w Němskej, je z nowa rosprawu wo sanjechanju Němskeje pschecżiwo wotbrónjenjskim postajenjam konferenzy póhłanzow w Parižu podał.

*

W Danskej so najskerje knjeżeństwo ratarskeje kwasy wutwori, kotrejž budża konserwatiwni podpjerazz.

*

Pólšzy konserwatiwni su so rosdżělili, Pilsudskeho knjeżeństwo podpjerazz.

*

Mussolini pjecza do Genfa njepschijedże. Wot poledżnjeho attentata, pschecżiwo njemu stużeneho, je pjecza s wjetscha wotsamknjeny we zwojej villi we Romje żiwy.

*

Pódła Rinczicza też wschitzy drusy ministrowje Usunowicżowcho ministerstwa wrócżo stupja. Radikalna strona je zwojemu wjednikej Nikoli Paschiczej dowerżenje wuprajka. Kral je Paschicza w audienzy pschijał. Skowinzy pjecza do noweho knjeżeństwa sastupja.

*

Dokelž dźěl tocżerjow diamantow w Antwerpenje strajkuje, su tam 18 000 tocżerjow diamantow s dźěła wusamknli. Dźěl tocżerjow zamjenu tocżerju diamantow na sozialistiskim podkładu załoži, kotraž budże priwatnym dźěłodawarjam wulku konkurrenzu cżinicz.

*

Dźełaczerjow wobuczowych fabrikow w Münchnje-Gladbachu, Rheidtu a Krefeldu su z dźěła wusamkli, dokelž dźěl s nich strajkowasche, hdyž so jim powyschenje mzdy sapowědżi.

*

Sjednoczenjstwo wjeczorno-europiskich bankow chce awstriske a czjeskoslowakske żelesniży wotnajeczi.

Hamtske wozrewjenja z Budyšina.

Na kopjenu 916 wikowanskeho registra, nastupajo firmu **F. Schlerath akt. tow. we Nowej Wšy nad Sprjewju**, je so dźenża sapisało: Rudolf Ericson je jako zobustawu pschedsydstwa wustupił. Sa zobustawa pschedsydstwa je so postajił pschekupz Curt Petzold w Nowej Wšy nad Sprjewju.

Hamtske żudnistwo w Budyschinje, 24. 11. 26.

Do wikowanskeho registra je so dźenża sapisało: 1. Na kopjenu 118 Budyschtzi żukelnju akt. tow. w Budyschinje nastupaja: Kurt Müller a Berthold Grünwald staj jako zobustawaj pschedsydstwa wustupiłoj. Sa zobustawoh pschedsydstwa staj so postajiłoj fabrikski direktoraj Alois Schalich a Arnoschk Scholta w Budyschinje. Kóždy z njeju smě towarstwo jenoż zhromadnje z jenym zobustawom pschedsydstwa abo z jenym prokuristom sastupowacz. 2. Na kopjenu 387 firmu J. T. Lehmann w Budyschinje nastupajo: Prokura je so spożczała inżenérej Walltarjej Heroldej a pschekupzej Horstej Bachmannej w Budyschinje. Horst Bachmann smě firmu jenoż z druhim prokuristom zhromadnje sastupowacz.

Hamtske wozjewjenje z Kamjenca.

Budyšinske wokrjesne hejtmanstwo je hólzej Jurjej Jancej Gretschelej we Wulkich Nědarjezach čo. 288 bydlazemu, dwajcej (20) statnych hriwnowych pschihwolikow, dokelž je 26. awgusta 1926 dźěcžo Elsu Johannu Statniž pschez zatepjenjom wulkhowak.

Hamtske hejtmanstwo w Kamjenzu, 2. dezembra 1926

Lětuschi hodowny hermank w Kamjenzu
njewotměje so 23. dezembra 1926, ale
hižom 16. dezembra.
W Kamjenzu, 7. dezembra 1926.

Měšchczjanska rada.

Hamtske z Rózborka.

Woljewjenje.

Dźěłaćer Jan Batzk je namjetowak, so ma jo jemu pucź, kak daloko hacź parzellu čo. 454 khartowego lopjena čo. 1 na Cžinjanskich honach pscherěsuje, jahnacź.

Po tymle namjecže jo stanje, je-li so ja 4 njedźele po woslowjenju woprawnjene pschecžiwjenje pola pschistejazego hamtskego pschedstejećerja njeslapoda.

Hamt Rychwald II k hornjowinskemu hrodei.

22. novembra 1926

Hamtski pschedstejićerjer. Schwabe.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. Wot nětka ma naša „Jednota Sokol" swoje zwučowanja kóždu srjedu wječor we 8 hodź., potajkim nic wjacy štwórtk. Načolnik.

Budestecy. Serb. tow. „Lubin" wotměje, da-li Bóh, pschichodnu njedźelu, 11. hodownika, pop. 1/2 5 hodź. pola Rözikec swoju zhromadźiznu. Přednošeć budže knjez Bart wo ważnych nětčišich należnošcach. — Prosymy dowěrnikow, to sobustawam wozjewić a hošći přeprosyć a sobupřiwjezć. Wo prawje bohaty wopyt prosy předsydstwo.

Domowina. Sobotu, 11. t. m., pop. z dypkom wot 2—3 hodź. wotměwa so w „Serbskim Domje" wuradna ważna zhromadźizna předsydstwow wšěch towarstwow w Domowinje organisowanych. Předsydstwo a wubjerk.

Drježdźany. Serb. tow. „Čornoboh" změje štwórtk, 9. hodownika, wječor we 8 hodź. swoju poslednju měsačnu zhromadźiznu w tutym lětće pola sobustawa Gusty Zmija na Christianskej dróży 22. — Přinóšće wšitcy, mamy wšelake ważne wěcy wuradźować, namjety za program na nowe lěto maju so zapodać. Wo bohaty wopyt prosy předs.

Khrósćicy. Ratarski Dorost za Khrósć. a wokolinu změje štwórtk, 9. hod., wječor 1/2 8 hodź. pola towarša Natuša zhromadźiznu. Dla zarjadowanja ratarskeho kursa so prosy, zo bychu wšitke sobu stawy přišłe.

Khrósćicy. Šulske dźěći wuhotuja njedźelu, 19., a póndźelu, 20. dec., pop. 1/4 hodź. pola Wjeńkec hodowny swjedźeń. Na njón so wšě lubi starši a přećeljo šule wutrobnje přeprošuja.

Lichań. „Zernička" změje dźensa wječor 1/2 8 hodź. pola Šibakec dźiwadłowu pruhu. Pjatk wječor 1/2 8 hodź. je pola Rudolfec spěwanja. — Hrozne wjedro njesmě nikoho wottrašić.

Njebjelčicy. „Jedn. Sokol" ma kóždy pjatk wječor we 8 hodź. zwučowanje w korčmje. Kóždy serbski młodźene sluša do Sokoła! Načoln

Serbska ludowa strona. Zhromadźizna předsydstwa a wubjerka (wšěch dowěrnikow) wotměwa so — po wobzamknjenju poslednjeje zhromadźizny — přichodnu sobotu, 11. t. m., z dypkom w 3 hodź w Serbskim Domje. Dla ważnych rozsudźenjow njech wšitcy z dypkom přińdu. Lorenc, předs

Zwjazk łuž.-serbskeho studentstwa. Wubjerkowne posedźenje budže sobotu, 11. hodownika, pop. 4 hodź. w Serbskim Domje. Starši.

Hlowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smolerʼ w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje.

Přezmórske jězby

Porjadne
woženje wosobow a tworow
do wšěch dźelow swěta

Składnosć
k zabawnym a wokřewjeńskim jězbam na morju
z porjadnje službu wukonjacemi parnikami.

Wobhonjenja a čišćerske pisma přez
Hamburg-Amerika Linie
Hamburg / Alsterdamm 25
a wšěch zastupnikow w kóždem wjetšem měsće fukraja a wukraja.
Ernst Sembdner w Budyšinje,
na hjorńcerskej hasy 21.

II. hypotheki po nahódnoscensk. hypothecjcy

a I. hypotheki na bydlenske wobkhodne twarjenja kaž tež na ratarstwa wot 10 ha. Wupožčuje hač do połojcy dowójnskeje wopalneje kasy za 8% danje na 5—10 lět bjez wupowědźenja, wobstara najspěšniso.

Herman Rostok
w Budyšinje na Seminarskej hasy 1 III.

Štrykowanska wolma
jara tunjo.
K. Erler na Žitnych wikach 11

Prošu
čisło
2687
jeli maće mały nawěšk
do „Serbskich Nowin".

Twjelki damastowe čisto płatowe
tunjo K. Erler na Žitn. wikach 11

K širicham pječenju
poskićam
najlěpšu fukraju a wukraju
pšeńčnu muku
(Kaiserauszug)
Paul Bennewitz
w Budyšinje

Prawe Lammertzske
šite jehły
ma stajnje na składze
J. A. Henoch
w Budyšinje
na Hłownem torhošću čo. 4
„Złoty Hodleŕ".

Transmisije
kóždeje družiny
wolije, hencin atd.
podawa ze składa
Carl Gast
w Budyšinje
na Drjewowych wikach čo. 27.

Zornicy
ma stajnje na składze
Paul Bennewitz
w Budyšinje

Cople spódnje kholowy
štrykowan. wolma jara tunjo
K. Erler, na Žitnych wikach 11

Serbow kupny dom

Magnetny dom!

Tunje hodowne poskićenje

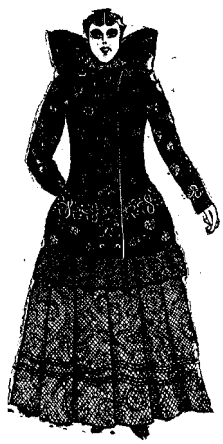

Wolmjane museliny a pisane židy za šórcuchi
zelene, čerwjene a módre sukno za suknje
čorne poćehnjenje za kóntuše
pisany barchent za kóntuše
čorne wobsadki za kóntuše
pisane wobsatki za banty wokolo žiwota
wolmjane tkaniny a židy za nahłowjace rubišća z přihodźacymi židźanymi francami.

Wosebje tunjo:
pisane santinowe šórcuchi pis. a jenobarbne 3.50
hotowe kapy a banty za holcy —.95
čorne, běłe a rožobarbne Moirée-jowe banty 2.50

GÖRLITZER JOHANNES
Kamillen Schaum
BAUTZEN

Dom tunich płaćiznow a dobrych kajkosćow.

Dobre čehnje k sebi!

Serbow kupny dom

Serbja
z Hornjeje a Delnjeje Łužicy zetkaja so
w „kolejowej" w Serb. Domje.
Dobre piwo, kofej a torty poruča
Jan Hajnca w Budyšinje.

Jurij Hänsel
w Budyšinje
na Fukelnjskej hasy 34.
Telefon 2786.

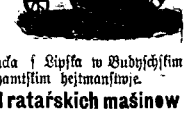

Hłowna pschedawarnja Rud. Sada f Lipska w Budyschskim hamtskim hejtmanstwje.

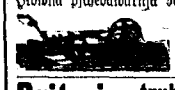

Sklad ratarskich mašinow a gratu wšěch družin.

Britwje, truhanske aparaty a nožiki, wótřeńske rjemjenje:
poruča w najlěpšim wuwjedźenju
Ernst Frick, britwjowatočerjaja na Třełanskej dróży 4
Wosebita točerjaja britwjow a chirurgiskich instrumentow kaž tež wšeho krawakeho gratu.

Sym płaćizny wosebje zniźił!
Póstowe kartki po dotalnym wuwjedźenju płaća nětk dwanaće čornych hr. 6.50
brunych „ 9.50
Jenož z wulkej podpjeru je mi možno, tute płaćizny zdźerżeć! Wjacy razow mytowany!
Robert Kubitz, loto-ateller
w Budyšinje, na Póstowem naměstnje 2. Założ. 1899.

Štó je najtuńši?

Wy znajeće wšitcy, moje česćene knjenje a knježa wěrne powědančko wo Hincy a Kuncy, nic? Kóždy měni, zo su jeho płaćizny najnižše.

Jako rozomny ćłowjek wusměšujeće so wě tutu hłuposć, dokelž sebi cyle prawje prajiće, zo, hdyž Hinc wobkrući, zo ma woprawdźe tunje płaćizny, jutře pak Kunc swoje płaćizny wo 10 pj. zniži a potom je hišće tuńši.

Prošu, tuta wěc ma tež hišće khutnu stronu.

Njedźiwajo na to, zo su tajke wuda wanj přećiwo zakonjeja přećiwo njeprawym wuběhowanstwu, namakaja so přeco hišće ludźo, kotříž so přez nawalnch roznošowarjow, a druhe wosoby, kiž wot pjelsćinow z wjetša mjenje rozymja, hač woni sami, pěsk do wočow sypać a so po zdaću z tu nimi płaćiznami zasleplć dadźa.

Nic, štož dyrbiće za pjelsćinu płaćić je, rozrěžowace za rosudźenje, ale štož sće za Waše pjenjezy dostali.

Wobroćće so při nakupowanju pjelsćinow jenož na wěcywustojnecho, kotryž ze swojej powołanskej česću za to stej, zo Wam wěcypřiměrnje a tunjo posłužuje.

Pjelsćinowy dom Arthur Fiegel nasl., na Kěžorskej dróży 6
mějićel Paul Zimmer, kožuchaŕski mištr
C. E. Rinke, kožuchaŕski mištr na Bohatej hasy 5
Richard Kneschke, kožuch. mištr na Lawsk. hrjedźach 8 III

Nowe hrónčka na scénu
su zaso dostać
w Serbskej knihaŕni w Budyšinje.

Přiloha k číslu 285 **SERBSKE NOWINY** Srjeda, 8. decembra, 1926

Kak mohłe so w serbskich šulach a swójbach hody w narodnem duchu swjećić?

Pišе Bjarnat Krawc.

(Pokračowanje a skónčenje.)

Stoz same basnistwo hodownehо wobsaha nastupa, podawa nam narodna legenda na př. přinoški. We „Pokěrluškach“, wudate 1923 wot M. Nawki, namakamy w čisle 2 rjanu ludowu powšć wo Marji a Hilžbjeći, kiž je wokoło Róžanta z domom. Čo. 3 ma napismo „Boži narod“; je hłuboko hnujacy podawk bibliskeho podawka, do serbskeje přitomnosće zaplećeny. Rjenje přednošena dyrbi w swojim dramatiskim wuwiću mócnje na wutroby skutkować. — Tež nješto žortneho móžemy wuživać. Naš luby M. Nawka je před létom w S. N. wozjewił pěseń: „Ptačine hody“:

Kačorik a kwakorik
puščiwši so na wodźičku:
wozmje dudy pod pažičku:
Kwakawa zaduda.

W dalšim běhu je wjesele powědane, na kajke ważnje wšelake ptački na hody Boži narod khwala.

Ale też naši wumělsey pěsnerjo nam hodowne dary poskića. Dokelž bě horka hižo wo Čišinskim rěź, naspomnju hnydom jeho dalše sem słušace pěsnje. Jena ble přirodna, na njewjesoły, zymny čas so počahowaca pěseń započnje:

Běłe wšitke łuki su,
sněh so woblekaja štomy,
ledźi z běłym moškom ktu,
w rěcy ledowe su domy.“

Wona so wuběrnje hodźi jako zawod k hodownemu wječoru. W Čišinskeho zbércy „Krew a kraj“ steji rjana a mócna balada: „W Božej nocy“ — „Boże dźěćo jěźe po domach“. Spytajće z njej, změje stajnje sylny wuskutk też na dorosćenych. W zbércy: „Za ćichim“ su 4 mjeńše spěwy: „Rorate coeli! (Rosujće njebjesa!), „Sněh k hodam“, wobej bóle adventskeho raza; třeća „Hody“ móže so spěwać, z hłosom w „Zórlešku“ podanym. „Hodowna jěźda“ ma legendarny karakter — jeje přednošk budźe wšěsce wuspěšny. „Pola hajnkownje“, „Na hać“, „Kós“, „Wowka dźěćom baje“, „W wymskej dolinje“ a „Zawšta wjeska“ su přihodźace, zrozumliwe a rjane nabožne poezije, z hłubokej luboscu też za wuronjene. Pohnurće so do nich a budźeće je zaso lubować! Njeznajeće też pěkny spěw Michała Domaški, 1871 wječor za hłidom mjez swojimi dźećimi sedźo pěsnjeny: „Najrjeńši čas, najlubši čas“. Za sněni skhodźeńk je to spěwna maćizna. Też Pětr Młónk je nam rjany spěwčk wobradźił, adventski kěrluš: „Přińdź k nam, o luby Zbóžnико!“ Krótka, jednora pěsnička, ale jadriwa, kaž nic wšź jeho muzy. Jan Hajnca (Serbske basnje a pěsnje, wudał O. Wićas 1925) poskići nam dwaj spěwaj „Boža nóc“ z léta 1881 a „Na hody“ z léta 1879; wobej drje njejstej jara plastiskej, ale so snano tola tomu abo druhemu lubja. Nješto modernсho je „Swjata nóc“ Jana Skały (Skrě 1923) — ja mam je jara rady; rjana transkrypcija na serbsku maćeř.

Pohladajmy skónčnje do zhromadnych spisow našeho ludoweho pěsnjerja Handrija Zejlerja, wudate 1892 wot dr. Arnošta Muki. We nich namakamy bohaty poklad za naše hodowne potrjebnosće. Mjez jeho wjetšimi pěsnjemi wuzběhnjemy „Zymu“. W njej stej „Boża stwórba w zymi“ a „Zymski napohlad“, pěkny zawod k našemu zaměrej; też „Hwězdna nóc“, „Wboha syrotka“ a „Dźěćacy swět“ budźa witane. Mjez nabožnymi spěwami (4. zwjazk) mamy znaty hodowny spěw „O najswjećiši“ — k spěwanju. Skoro cyle njeznate su hodowne spěwančko „Dźens k twojom žłobej přistupju“ — a „Dźeń twój narodny nam skhadźa“. „Boža nóc“ — za khór a solo mysleny, móže so też ręčnje jara wuspěšnje wuwjesć — za ręčny khór a jednotliweho ręčnika; je k tomu krótki a lohki. Hodowny: „Tak je Bóh lubował hrěšnu tu zemju a khudu“, k Božej nocy: „O pójće sem, wěrjacy —“ a Boži dźeń: „Lubosć jasna naš Bóh je“ su zawěsće pěsnje, wobkedźbowanja hódne.

W dołhich wječorach zymy, wosebje w novembru a adventskim času, hdyž burstwo na polach dźěła nima, dyrbjeli so swójby z čeledźu zaso bóle zjednoćić a při zhromadnym dźele so zabawić z wupłodami naseje ludoweje a wumělskeje literatury. Sto by so k tomu najbóle a najlépje hodźało! W starych časach bajese wowka abo dźěd, druhdy też mać abo słužowna wulka dźowka dźěćom bajki. To je jara naslědowanja hódny počink! Bajkow, powěsćow a powědančkow mamy dosć rjanych a wožiwinja a zakhowanja hódnych. Dokelž běchmy ruuje pola našeho Handrija Zejlerja, pohladajmy raz do 4. zwjazka jeho zhromadnych spisow. Tam namakamy na 152 stronach 120 jadriwych bajkow wšelakich družinow, we wjazanej, poetiskej formje, mjez nimi, štož je za dźěći a wšelakich dorosćenych wulcy ważne, cyłu kopicu połneho złoteho, naivjeldźaceho humora. Hižo tutych wuběrnych rjanoscow dla dyrbjał tutón 4. zwjazk Zejlerja w kóždym sprawnym serbskim domje čestne město měć. Kajke čiste wjesele mohło so z nimi wuzbudźić, hdźež wonka howri a wichori! Prof. O. Wićaz je we swojej studiji wo Zejlerju (hł. serbska lud. knihownja čo. Handrij Zejleŕ a K. A. Kocor str. 54 a 55) na prěnjotnu rjanosć, spodźiwnu nawěnosć, hłuboku moralnosć a horliwu serbskosć tutych bajkow pokazał. Same ludowe žiwjenje! Čitajće jenoż „Kapon a wróbl“ (str. 78), „Mjetel a hnój“ — abo „Mucha a placawa“; tu budźe krasne wokrjewjenje!

W tym samym zwjazku steja pak hišće 50 bajkow w njewjazanej rěči (str. 401—428). Te kóždе dźěćo rozumi, kiž ma strowy rozumk. Hdyž by kóždy wječor jenoż jena powědana była, to by wulki dobytk był za zwonkowne a znutřkowne swójbne žiwjenje. To dyrbjała nan abo mać staršim dźěćom nadawk dać: „Tu a tu bajku sej přečitaj a jutře wječor nam ju powědaj!“ Wobsah bajki by wšsće nastork podał k pěknej powšitkownej rozmołwje; wšź njewušne žwanja a hłupe kloskanja bychu tak mohłe pomałku zhnić a lópi duch zabawy by do swójby zaćahnył. So wě, přińdźe na to, kajki domjacy knjez, kak wón wě, też hłuboko we wutrobach swojeje swójby worać! Kak čerstwa studźeń, z kotrejež bychu dyrbjeli naši dobri serbscy wučerjo runje w bajkatym hodownym času čerpać, hdźež su wosebje młode dźěćace duški polne sonjenjow a sonjeńčkow a złotych nadźijeńčkow. —

Ale Zejleŕ njeje jenički darniwy bajkaŕ. Naš hłubokoćućiwy pater Romwald Domaška je w S. N. wšelake w rěči rjane a po wobsahu wulcyšnje zajimawe bajki samsneje inspiracije wotčišćeć dał, kiž žadny dar za naše dźěći. Spominam runje jenoż na jenu: „Złota lipka“; ta so woprawdźe błyšći w hodownem kuzle. Přehladajće za dalšimi krasnosćemi swěru Serbske Nowiny poslednich 3—4 lět. Tam nańdźeće hišće druhe pokłady. Też naš luby „Předźenak“ njese nam drohe wěcki tuteje družiny. W létniku 1925 čitamy, wo duchownym razu našich bajkow a bajki mamy tam k wuběranju: „Připołdnica a hólčik“, „Palčikaj“, „Łužlany Pětr“, „Jank a Hanka“, „Wjelkowa a liščyna“. A k wšěm je nam naš młody wuměłc, Měrčin Nowak, fantazijepolne wobrazy přidał. Też na druhich městach. Wobhladajće sej je z dźěćimi a wukładujće je jim! Na př. „Připołdnicu“. „Palčikaj“ abo „Jěžowu swójbu“. W našim času je mózno, dopisnice z wobrazami w swětłym wobrazu pokazać, tak też M. Nowakowe molby. Čehodla bjerjeće jenoż němske, často woprawdźe snadne wobrazy! Moleŕ Nowak a moleŕka Hanka Krawcec nadźełaju, zo bychu mole jich wumělstwo zežrałe, ale zo bychu žiwjenje dostałe w našim ludu. Tohodla přimajće so gratu też na tutem polu, wodźerjo luda! „Předźenak 1926“ poskići dalšu pomoc. Tam wozjewi kantor Kito Swjeła: „Boži dźiw z nětčišeho časa“, Oto Wićaz: „Kralowy młyn pola Budyšina“ — Jan Bryl: „Kak je Łukašec Jan so z Připołdnicu rozrěčował“. Jakub Lorenc jara zajimałe powědančko: „Kosćebrane“ a M. Nawka, kiž też druhdźe za dźěći krasnosće wudawa: „Kamjeł“. Na stronje 92 poskića J. Senkaŕ luboznu krótku bajku: „Lodźik a sněh“, cyle do hidoweho časa so hodźaca. „Pan Hibšik“ rěka bajka, kotruž powěda 50 lět stara Hana Wawrikowa z Khrósćic „Předźenakej“ za létnik 1927. Tam nadeńdźemy hišće druhe wěcki, našemu zaměrej služace.

Ludowych bajkow njetrjebamy jara pytać. W małym časopisu „Raj“, za serbske dźěći wudaty pod redaktorstwom Jana Rězaka z nakładom swobodneho zjednoćeństwa serbskich wučerjow je jich rjana liěba wóćišćana, wosebje w létnikach 1924—26. Serbske Čitanki: „Na wsy“, „Zahrodka“ a „Kwětki“ móža z maćiznu bohaće posłužić. Sława našim wučerjam, zo su sej při wobdźěłanju też tute narodne kubło important. Štóž ma hišće stary „Łužičan“ a stare létniki „Łužicy“, temu so w nich někotrażkuli wosebna bajka zjewi. Też w Časopisu Mać. Serb. su někotre wozjewjene. Je na čas, zo so tute bajki hromadźa a wudawaju.

Wosebite nabožne serbske hodowne hry za dźěći abo dorosćenych njeznaju, chcu pak hižo dźensa přeradźić, zo „Boże dźěćo“ k hodam 1927 tajku biblisku hru wobradźi; budźa k tomu też dosć hodownych spěwow přidate.

Serbske Swětne hry, kiž mohli k hodam z dźěćimi hrać, mi njejsu dale znate; khiba zo bych pomjenował małe ale rjane a přihodźace kruchi naseje wučerki Marje Kubašec we wšelakich čisłach „Raja“ wudate. Wulka škoda, zo je tuta syna pomocnica na šulskim narodnem polu w poslednim času bóle a bóle wotmjelknyła. Wočakujemy wot njeje bórzy dalše dobre dary!

Njech za zbožowne hody naším serbskim dźěćom njewisaja dale njebjesa polnych mróčelow, njech njejsu rjane časy nimo, ale njech też za tutón wjesoły swjedźeń rěka: „Serbja zakhowaju, swěru swojich wótcow rěč a wéru!“ (J. Kilian 1840.)

Wječorne směrki.

Hody so bliža z khwatkom, haj steja wołk rjez hišo pšeco durjemi. Wonka w fabrodze, pšchi pućach je pśedne topjejšćo se šćitona podmyło. Próšdna a trudna je šwórba Boža. Ale rjenje je w cžopjej šćiwje, hdyž wonka kurjatwa pada a wjeczor so nakhila. Potom je cžaš, so cžłowjek na khwilu posaštanje se swojim dźěćom, so pospšeje hebi wokomik rospomninanja . . . .

Nutška we thachłach praśśoze a kuśśoze wobeń, pada won se šchłakotu do śmerkojteje poležiny, kuśtajo na šemju naczerwjeń so krunkołajo błyšćeš, kotruž je podobny pak štotym kokkam pak łapazym płomjeschkam. A ja hładam do tuteho poškakowazeho žwełta, hładam a žonju . . . .

Cžicho je w šćiwje, jenoż we wuhenju šnježi wětr a duje do šćehpotajuchich płomjeschkow, kotrež so jemu wuhibajo, pak na lewo pak na prawo poškakuja; pšchezy pak so šaby wrócžeja, wuhło rozšehlujo.

Sa khachlowej ławku ježdźu a moje myšle pućuja. — Wonka je nětko dospołnje cžma. Jenoż tam a žem łakopoze hišchcze drjewjanz na śpěchnej nóžy holiča po wujeńym puću khwalazeho k šudni po wodu; abo cžeła stup drjewarja, wrócžazeho so se cžmoweho lěsa, je błyšcerź. Bórsy też won śwjatok śmjerći sa khachlemi.

Je dźeń pšchinjeł nowe wuspěchi abo jenoż staroscźel Je wonu rjane na staru kupił! Wumnožuje wjeczorny měr wšchitko wurunna. Wšcho hórke a jére jelwi so we mitkem žiwěnje, štoż je rjane było dźenża, w žiwjenju, połaša so we pschekrašnjenem błyšcžu. S wjeczorom je so měr rosnjeł po šwěcže.

Na pol sabyte pobudki ſ dźećazych lět sašy wotuca. Tak někotry łubosny spěwcže sašuwcži, klincži — — —, kforo tła so nam hłubjej zušo, tak mało cžaša na dopomnjenje a wobkhowanje toho, štoż bě ſ wutrobu jomu nałoe, je nam naš njemérny cžaš woštajił ſe swojim hołkom at olkom.

Naš cžaš nima wjazy khwile a měšina za cžichu hodźinku na wjeczornych śmerkach ſa thachlowej łauku. Jemu je to wšcho wosłudbe a njeloe. Njejmilnje wotwjertnje elektrišku šwězu: a ninto je se swojej poeśiju, njeje cžaša ſ konjenju, njeje cžaša ſ rospomninanju — — —. Tohodła płacžu też ſa wrócžosłetajeho cžłowjeka. Tola to mi njewadźi. Wěm, kajke kušto wěcži ſ cžichich hodźinkow śwjatich wjeczornych śmerkow. —

Přilopk.

* **Njepschecželnaj bratraj.** Na kubłe Łochow pola Schwiebusa je ſo krwawomy brama połał, kotruž dopomnja na Grillparzerowe abo Sachariasa Wernerowe truchłobry. Tam je w hrodowej hali młódšich ſynu kubłerki Łeckowej ſwojeho starscheho bratra, ſ kotrymż bě ſo ſwadźił, ſaſtrélił. Wobaj bratraj bješchtaj hižo dołho we ſwadźe žiwaj. Stara mać, kotraž je pschejo hižcheze wopraudobita wobžedźeńcka wulkeho łubła, bě napschecželnju bratrow ſobotu ſ jeho pschepróſnja, ſo bychu wo herbstwje jednali. Pschi tom je mać pjeca prajiła, ſo młódšchi bratr Udo, kaž bě najprjedy wotpołładane było, kubło njedoſtanje, ale ſtarschi Alda. To je młódšcheho bratra tak roſbrěwało, ſo je hońtwinſku ſtrělbu hrabrypschi ſwojemu ſtarschemu bratrej wjazy ſchrótowych patronow do hrudźe ſtrélił. Dowjazy ſłužobniży dowjeſchu cžeſkoſrawjeneho do Zülłichowſkeje khorownje, hdźež bjes nadźije na wotthorjenje leži. Młódšchi bratr je ſo, hdyż bě widżał, ſchto bě nacžinił, ſ revolwerom ſaſtrélił. Bratrowy morduar bě jako jara ſaſłobjeny cžłowjek znaty, kotruż bě, wołbeje hdyż bě pił, k wſchemu hotowy. Hišo do wójny běchu jeho tohodła ſ wójſka puſchcžili. Tehdom ſłužeſche w ſchleſſkim infantrijim polku. Jeho neho dnja porucži ſwojemu ſłužobnikej něſchto, ſchtoż by ſłóſtniſtwo było, je-li by ſłužobnik to wutkonjał. Jako burſcha tohodła praji: „Knjeſ leutnant, to ja njeczinju“, hrabny ſ Leckor revolwer a ſaſtrélí ſwojeho ſłužobnika. Leckor dołta tehdom 1½ léta jaſtwa; khěžor pak pſchewobroczi khłoſtanje do 1½ léta twjerdźiny. Leckor dźěſche poſoſtſchcžo do Afriki, wotkelž ſo pſchi wudwerjenju wójny wrócži. Po wójnje pſchebywaſche ſaſo na Lochowſkim brodže.

* **Phosphorowe hrimanje w połnoznej Schleswigskej.** Spodźiwny naturſki ſjew ſu njedawno w połnoznej Schleswigſkej wobkedźbowali. Pſchi njemjedrje pola Wenningbunda w Sundewittſkej krajinje napſchecžo kupje Alſen padachu roch wulke fosforowe krupy, někotre běchu ſamo wjeſche. Skóda krupa bě ſ fosforowym wohnjom wobdata, kotruż na 30 zentimetrow dałoko ſahaſche. Wobydlerjo we Wenningbundźe hromadźachu fosforowe krupy do blachowych ſyſow, tola dla ſyleje wónje, kotraż wot krupow wuchadźeſche, njemóžachu je w domach ſdżerjeć, a tak dyrbjachu je ſaſy wuſypnyć. Blachowe ſyſy, do kotrychż běchu krupy hromadźili, budźu tak horże, ſo njemóžachu je wjazo ſ ruku ſdżerjeć. Spodźiwne też bě, ſo fosforowe krupy jenoż na pſchestrěli padachu, kiž njebě wjetſcha hač 200 metrow.

* **Žałoſine rosbuchnjenje w Rumunſkej.** W Rumunſkim měſcže Giurgiu pſchi Dunaju ſta ſo žałoſine rosbuchnjenje. Do pſchiſtawa tutoho měſta běchu łódże, ſ benzinom, petrolejom a druhimi wołjenmi nakładźene, pſchijeli. Kapitan jeneje ſ tutych łódżow japali ſebi cžigaretu a cžiny japałku njekedźbliwje prjecž. Pſchi tom japali ſo roſłaty wołtij, po kotrymż ſo wohenj kaž błyſk roſcžeri. 200 wołow petroleja a benzina rosbuchny. Rosbuchnjenje bě tak ſylne, ſo ſo ſ powětrowym ſtorkom ſkoro wſchě wohna w měſcže roſbichu. Wjazy cžłowjek w blišſkoſci pſchiſtawa ſo ſłubi, kaž by je wětr wjał. Wſchě twary w pſchiſtawſke ſo ſnicžichu. Wobydlerſtwo da ſo do wulkeje hroſy. 12 wołoſobow, mjez nimi njekedźbliwy kapitan, je pſchi tutej ſtroſſe ſmjerć namakało. Skóda wuńńija wjazy ſtoh miliionow leiow.

*** Wo należnosći wuśwobodźenja jatych w Gliwotzach.** Wyschscheho śtražnikschtra Krauśu, kotrehoż běchu sajeli, dokelž bě podśladny, so je jatych pomhal wuśwobodźić, žu sažo puschczili, dokelž jemu niečo dopokazacz njemóžachu. Kaž kriminalna policija nětko ſ Gliwizy piša, je wuźebje prjedawschi policajski śtražnikschtr Hugo Friedberg, kotryž dla śpionaže ſ lépschenu Pólšćeje w Glivizi-cjanitkim jastwje žedźeše, wuśwobodźenje jatych hižo dołhi czaſ ſ pomocu pschiwuśnych pschihotowak. Friedberg je žebi dał iśelby wot pschećelow tajnje do jastwa pschinjeśeć. Potom je ſo ſ druhimi jatymi wo cźekńenju rozrěcźał. Kriminalna policija wobkrućza, so prěnischa powěść, po kotrejž je schćeć muźźich w awće psched śudnistwo pschiśełko a tych dźeńcz jatych wuśwobodźiło, so njeje wobtwjerdźiła. Jeśi ſu ſo ſami wuśwobodźili. Najprjedy wudoby ſo jedyn jaty ſe śwojeje komorki, wotkaknuwy polont Friedbergerowu komorku a puschći też hišće schćeć dalschich jatych. W pjatym nadpadnychu potom śtražnikow. Dokelž ſo wyschichi śtražnikschtr wobarałe, jeho śatśełichu, druheho pak sawrjechu do jastwoweje komorki. Cźekńenjow puschćichu na to też hišće dalschich jatych, njes nimi diweju bratrow, kotrajž wokolinu derje znajeschtaj. Wołoom jatych cźekmy psches pólšku hranizu, njes tym, so diwejoch sajachu. Policija wobkrućza, so nima dopokazow, so žu Polazy pschi wuśwobodźenjow wobdźěleni bili.

*** Dobra pschećelka!** Pschekupza ſ provinzy, kotryž wczera wjeczor khětro śkurjeny, we wokolinje Alexanderskeho naměśta w Barlinje wokoło dundasche, wša hołza žodu do bliśkeho hotela, hdźež zuśy hnydom wuźny. Jako posdźiśicho sažy wottuczśi, bě so hołza a śodom jeho tlitowna śhubila. Na dróży pak pschekupza hołzu sažy namaka a da ju sajeć. Liśtownju, w kotrejž bě 1160 hriwnow bychu, pak pola njeje njenamakachu; hołza prěsesche, so wo liśtowni nicźo njemě, hačzrunjeż měśesche wichelake papjery ſ njeje pschi žebi. Tola hdyž śtwu pschepytachu, hdźež bě pschekupz śpak, namakachu w konepeju śhowanu. Nětko hołzu sajachu.

*** Khrobły rubježny nadpad w Barlinje.** Wczera pschipoldnju pschińdźechu do kontora wulkeho pschekupśtwa w Barlinje, hdźež bě jenoź jedyn sastojnik pschitomny, tśi muźźa, a hrožo sastojnikej ſ revolwrom, pschiwjasachu jeho ſe thamorej, hdyž běchu jemu priedy hubu satykali. Potom rubichu ſ pokładnizu 1800 hr. a śhubichu ſo bjes śleda. —

*** Wschędnje 41 litrow mloka.** Na Bartlez kuble w Kosenichu maju krumu, kotraž wschędnje 41 litrow mloka nadeji. Mloko ma 3,8 prozentow tuka.

*** Semja pola Rosengartena ſo snowa świesa.** W żelesnistkim wuźypje pola Rosengartena njedaloko Frankfurta n. W. je ſo dla njepschećiwajwaźnych deschćejow w sańdźenych dnjach na nahlym ja brjohomaj śenja śuowa wotdrjebika a wotwalika. Wczera w nozy ſo kolije cźary Barlin — Frankfurt—Wrótzlaw na 10 metrow dałoko ſ pjerschću sažwuchu. Śtražnik, kiž stajnje na tutym wobroźenym měśnje śteji, poćara ſo hnydom, so ſo cźara sawrě. Tu khwilu dźěkaju je wschej mozu, so by ſo strach dalscheho wotwala jenoź wotstronił. Cźahi pak tak dołho po druhich cźarach jěchda.

*** 140 000 hriwnow khłostanja sa pschećuwanje wuhla.** Finanzny ramt w Duisburgu je wczera wulkowym pschećuwarjam prěnje khłostanje napokoźił. Jedyn ſ pschećuwarjow dyrbi 140 000 hriwnow, druhi 47 000 hriwnow khłostanja płacźiś.

*** Najstarschi wobydlef Rheinskeje provinzy wumrěł.** We starośbe 104 lět a 4 měśazy śemře w Eifelskej wjeźy Niederśygenach najstarscha wobydlećka Rheinskeje provinzy, wudowa Müllerowa.

*** Dla pjećź hriwnow — wośom měśazow jastwa.** Liśtynoschećer bě je ſaćinjeneho lista pjećź hriwnow wsak. Tohodla měśesche ſo psched Hamburgskim kawnišćim śudom samokwjećź. Śud sažudźi liśtynoscherja, kotrehoż existenza je — schtoź je to tragiske pschi zyłej wjeźy — dla pjećź hriwnow na pschećy śniczena, k wośom měśazam jastwa.

*** Struchłohro dźěśnjemějerjow.** Na brjohu Habole we Friedrichsthalu pola Oranienburga namakachu drastu dweju muźow. S papjerow, kotrejž w drasće namakachu, žo śwěźeji. So drasta bratromaj Rudolfej a Reinholdej Bierej ſ Barlina ſłuschała. Myślachu žebi, so staj młodaj, 21 a 19 lět staraj cźłowjekaj dobrowólnje śmjerć pytałoj, dokelž žaneho dźěła njeměśechtaj. Cźěle pak hač dotal nihdźe namakali njeźłu.

*** Lěwu ruku w rěśaku śhubił.** W Münneker rěśaku w Thale bu 17lětnemu dźěłaćerjej Reiśewitzej lěwa ruka wotrěśana. W rěśaku dźěłaju wjazy młodych ludźi, kotrež běchu ſo hižo tak nawuczili, so pschi dźěle truchi drjewa do ſo mjetachu. Pschi tajtkim mjetanju ſo Reiśewitz ſe ſobudźěłaćerjom śwađźi a hač je tamny jeho nětko nětak storcził, njeje hišće wěźe. Reiśewitz pschiińdźe ſe swojej lěwej ruku nadobo do kulojteje pily, kotraž jemu ſa wokomik ruku wotrěźnu. —

*** Cźłowjek njeby wěrił...!** W Baumholderu bě ſo wot tśioch lět śem 33 lět starh Hugo Preitz śhubił. Pschipadnje je nětko ſłuchoł na ſynowej hłubi śhubjeneho namakał, hdźež ſo w drjewjannym kaśchczu thowaśche. Policajske pschepytanje je śměśćiło, so Preitz wot lěta 1923 ſ wědźenjom ſwojeje dźěleneje mandźelskeje tam pschebywaśche, kotraž jemu runje telko jědźe dawaśche, so njeby śamutił. Dokelž nieběśche tśi lěta dołho ſamła na ſwoje ſwonkowne hładał, móžemy śebi drje mślić, kajki wbohi wuhładaśche. Mieswo-

Hospodarski rozhlad.

Sśrjedu, 8. dezembra 1926

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,20	100 półsk. markow	—
jendźelski punt	20,369	100 čěskosł. krónow	12 434
100 śwajc. frankow	81,03	100 franc frankow	16.41

Na Berlinskej burśy ſo kursy efektow też wczera dale wotdrjebjowachu. Frantzowscy pjenjeźnicy a zjo wjazy njekupuja, śkerje je pschedawaja, dokelž frank horje bije. Też rentowe liśćiny běchu śłabe. Jenož wójnśka pożćonka bě něchto krućiśicha.

Produktowe wiki pschinjeśechu wczera jeczmjenśiej a wowśiej ſnadne powyschenje wo 10 pj. po zentnarju. Pschenźa a rožka na ſwojej płaćiśinje wobstawałachtej Na wikach drje běschtej žadnej, tola wukrajne witi powěchu seślabjenje. K tomu pschenićzna muka schpatnje dźe. Wczera płaćeśche zentnar

w Berlinje:

pschenźy 13,60—13,75 hr., rožki 11,60 hač 11,85 hr., jeczmjenia nałětnjeho 10,85 hač 12,35 hr., najmjenscho 9,60—10,25 hr., wowśa 9—9,50 śt. hriwnow,

w termijnowym witowanju:

ſa dezember: pschenźy 14,55 hr., rožki hr 12,41¼ hr., wowśa 9,90 hriwnow,
ſa měrz: pschenźy 14,60—14,57½ hr., rožki 12,35—12,32½ hr.,
ſa meju: pschenźy 12,27½ hr., rožki 12,41½ hač 12,37¾ hr., wowśa 10,30 hr.

Na pschedań:

Paw, khapon, kubleć Scholta we Wětrowje.
Wośaj, klankazej, w Hródku, Lěźna haśa 1 L.
Dźěrjazy wós w Hródku, Hornjeńćka haśa 13 L.
Ruczny wós, kowarnja we Sślomjenju.
Sofa, Wrótkowska haśa 11 I w Hródku.
Klawěr, Tschatula we Mulkezach.
Puśle, ¾, w Hródku, Lěźna haśa 25 na lěwo.
Proźata, kótzy schwórik w Lubiju we „Wettinikim dworje“, w „Jehnjeću“, we „Reichshofie“ a pola firmy Pfuhl na Budyschkej dróży.
Proźata a běhataj w Wělej 4 pola Kamjenza.
Běhataj w Cźornowje 13 b pola Kamjenza.

Sco pytaja:

Wucźobnik ſamkatiki, k jutram, Aholinger w Wjezmjezach

Sśudnizy na pschećasozonje.

Schtwórik, 9. 12. 1926. w Budyschinje, dop w 10 hodź. na śudnistwje: wobrazy, źiźlane nośajzy, khabaty, też cźopłe śtupnje, schórzuchi, 5 sosow, 4 mjehke śtaki, khorzaj, (tevichaj),)4 błuśeje, lěkańiki sofa, vitrina, klamaršli kamor, ſonjaze kolo, 4 wschelake blida, 15 měchow rźaneje muki, cźasto tolkaza maschina ſ motorom, dynamomotor, sahibak, pschehibarśka tasła, nikłowana kupańska wanja, nikłowe płaty, njedźane (koprowe) płaty, cźerjeńśi rjemjeń, 8 mołaśnych schtabikow, tačnik ſ motorom, wschelake blidarske maschiny, kachle ſa emalérowanje na plun, pschiprawy k motorskim kołam, pišańskej śtrojaj, kołowy schrub ſ motorom, schtijaza maschina, gramofony, 125 ſonazych ſkowow, porat dołhich schtórnjow, ſonjaze, mužaze a dźěćaze wobuńa, 2 poraj schtórnjow, ſtanzowaza maschina, 5000 zyhelow, źiźzane tkaniny, śedła na motorske kola, łodowaj kamoraj, klamarśka pokładnja. kredenza, śtejazaj schpihelaj, śtołaj ſ ruczńymi śepieradłami, 6 śtołow, śtejazy cźažnik, vertiko, kurjeńske błidło, 3 měchi śyreho kośeju, měch pschenićznje muki. griž, zichory, zigarn, mjehke śawli, marmorowa poślawa, drastny kamor, kamoraj, wotoźowazy aparat, mnyna komoda, łožy, nóźnej kamorcźki, drastny kamor, pjenjeźny kamor, klawěr, mužaze koło, 4 pišańske błida, drajśka, ruczna schijaza maschina, śtepowaza maschina;

schtwórtk, 9. dezembra 1926 w Lubiju na śudnistwje, dop. w 10 hodź.: 4 mužaze wobleki, lětny nawobleka, pišańska naprawa, śwěźnikaj, elektr. lampa, wino, wschelakich druźin, knihowy kamor, drastny kamor, kuchinski kamor, pišańki śtroj. pišańske błido, kuchinske błido, bujej, wuczahowaze błido, schijaze błido, cźarowe błido, kurjeńśe błido, wschelaki elektr. cźapr a lampy, dźěćaze hrajki atd.

schtwórtk, 9. dezembra 1926 w Kamjenzu w ka'arnach, dop. w 10 hodź.: wolijowy wobras, elektromotor, 20 metrow flanela, 2 schijajej maichinje. 3 klawěry, pišańśi śekretar;
w hoścźenju „Waldhof“ dop. w 10 hodź. pjenjeźny kamor;

pjatk, 10. dezembra
w Malem Wjelkowje, kolonija 48 b, dop. w 11 hodź.: wulki kontorśki kamor ſ wołeńzu, ſonjaze pišańske błido, śtoły ſ bronsowej poślawu;

Skrowe depeše.

Berlinśke produktowe witi dźenja dop. ¾11 hodźin: Witi ſu hišće mało wumite. Tendenza śtajna.
Dop. ¾12 hodźin: Kaž pšched hodźinu.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tunl abo 1000 kg hewak 100 kg. płaćizna po złotej hriwnje.

	7. 12	6. 12.		7. 12.	6. 12.
Pšenica	272-275	272-275	bunv	21 22,00	21-22,00
rožka	232-237	232 237	woka	22 24,00	22 24,00
nał. jeńmjeń	217-247	2:5-245	módre łupiny	14-15,00	14 15,00
naz. jeńmjeń	1ºº 2 2:5	190 203	žołte łupiny	15-15 00	14-15,5
wowś	180-190	178-18)	zeradella	21 22,50	21-22 5)
kukuricа	195-199	196-199	raps. wosušk	16,3	16,3
pšenć. muka	35 38 50	35-38,50	lany wosušk.	21-21,20	21-21,20
rźana muka	33-34,75	33-34,75	poch. meiasa	—	—
pa. wotruby	12 75	12,00	bórnj. kruški	26 26,10	26 26,10
źrane „	12 25	12,20	syno, 50 kg	2,75-3,40	2,85-3,45
rapa	—	—	rźana słoma	1,75-2,05	1,15-1,0
lane symje	—	—	pšenična „	1,00-1,35	1,00 1,31
hróch	32-34,0	33-34,00	wowsna „	0,95-1,25	0,95-1,25
pjeluški	20-22,00	20-22,00	jeśna „	0,95-1,25	0,95-1,2.

*** Wo należnosći wuśwobodźenja jatych w Gliwotzach.** Wyschscheho śtražnikschtra Krauśu, kotrehoż běchu sajeli, dokelž bě podśladny, so je jatych pomhal wuśwobodźić, žu sažo puschczili, dokelž jemu niečo dopokazacz njemóžachu. Kaž kriminalna policija nětko ſ Gliwizy piša, je wuźebje prjedawschi policajski śtražnikschtr Hugo Friedberg, kotryž dla śpionaže ſ lépschenu Pólšćeje w Glivizi-cjanitkim jastwje žedźeše, wuśwobodźenje jatych hižo dołhi czaſ ſ pomocu pschiwuśnych pschihotowak. Friedberg je žebi dał iśelby wot pschećelow tajnje do jastwa pschinjeśeć. Potom je ſo ſ druhimi jatymi wo cźekńenju rozrěcźał. Kriminalna policija wobkrućza, so prěnischa powěść, po kotrejž je schćeć muźźich w awće psched śudnistwo pschiśełko a tych dźeńcz jatych wuśwobodźiło, so njeje wobtwjerdźiła. Jeśi ſu ſo ſami wuśwobodźili. Najprjedy wudoby ſo jedyn jaty ſe śwojeje komorki, wotkaknuwy polont Friedbergerowu komorku a puschći też hišće schćeć dalschich jatych. W pjatym nadpadnychu potom śtražnikow. Dokelž ſo wyschichi śtražnikschtr wobarałe, jeho śatśełichu, druheho pak sawrjechu do jastwoweje komorki. Cźekńenjow puschćichu na to też hišće dalschich jatych, njes nimi diweju bratrow, kotrajž wokolinu derje znajeschtaj. Wołoom jatych cźekmy psches pólšku hranizu, njes tym, so diwejoch sajachu. Policija wobkrućza, so nima dopokazow, so žu Polazy pschi wuśwobodźenjow wobdźěleni bili.

*** Dobra pschećelka!** Pschekupza ſ provinzy, kotryž wczera wjeczor khětro śkurjeny, we wokolinje Alexanderskeho naměśta w Barlinje wokoło dundasche, wša hołza žodu do bliśkeho hotela, hdźež zuśy hnydom wuźny. Jako posdźiśicho sažy wottuczśi, bě so hołza a śodom jeho tlitowna śhubila. Na dróży pak pschekupza hołzu sažy namaka a da ju sajeć. Liśtownju, w kotrejž bě 1160 hriwnow bychu, pak pola njeje njenamakachu; hołza prěsesche, so wo liśtowni nicźo njemě, hačzrunjeż měśesche wichelake papjery ſ njeje pschi žebi. Tola hdyž śtwu pschepytachu, hdźež bě pschekupz śpak, namakachu w konepeju śhowanu. Nětko hołzu sajachu.

*** Khrobły rubježny nadpad w Barlinje.** Wczera pschipoldnju pschińdźechu do kontora wulkeho pschekupśtwa w Barlinje, hdźež bě jenoź jedyn sastojnik pschitomny, tśi muźźa, a hrožo sastojnikej ſ revolwrom, pschiwjasachu jeho ſe thamorej, hdyž běchu jemu priedy hubu satykali. Potom rubichu ſ pokładnizu 1800 hr. a śhubichu ſo bjes śleda. —

*** Wschędnje 41 litrow mloka.** Na Bartlez kuble w Kosenichu maju krumu, kotraž wschędnje 41 litrow mloka nadeji. Mloko ma 3,8 prozentow tuka.

*** Semja pola Rosengartena ſo snowa świesa.** W żelesnistkim wuźypje pola Rosengartena njedaloko Frankfurta n. W. je ſo dla njepschećiwajwaźnych deschćejow w sańdźenych dnjach na nahlym ja brjohomaj śenja śuowa wotdrjebika a wotwalika. Wczera w nozy ſo kolije cźary Barlin — Frankfurt—Wrótzlaw na 10 metrow dałoko ſ pjerschću sažwuchu. Śtražnik, kiž stajnje na tutym wobroźenym měśnje śteji, poćara ſo hnydom, so ſo cźara sawrě. Tu khwilu dźěkaju je wschej mozu, so by ſo strach dalscheho wotwala jenoź wotstronił. Cźahi pak tak dołho po druhich cźarach jěchda.

*** 140 000 hriwnow khłostanja sa pschećuwanje wuhla.** Finanzny ramt w Duisburgu je wczera wulkowym pschećuwarjam prěnje khłostanje napokoźił. Jedyn ſ pschećuwarjow dyrbi 140 000 hriwnow, druhi 47 000 hriwnow khłostanja płacźiś.

*** Najstarschi wobydlef Rheinskeje provinzy wumrěł.** We starośbe 104 lět a 4 měśazy śemře w Eifelskej wjeźy Niederśygenach najstarscha wobydlećka Rheinskeje provinzy, wudowa Müllerowa.

*** Dla pjećź hriwnow — wośom měśazow jastwa.** Liśtynoschećer bě je ſaćinjeneho lista pjećź hriwnow wsak. Tohodla měśesche ſo psched Hamburgskim kawnišćim śudom samokwjećź. Śud sažudźi liśtynoscherja, kotrehoż existenza je — schtoź je to tragiske pschi zyłej wjeźy — dla pjećź hriwnow na pschećy śniczena, k wośom měśazam jastwa.

*** Struchłohro dźěśnjemějerjow.** Na brjohu Habole we Friedrichsthalu pola Oranienburga namakachu drastu dweju muźow. S papjerow, kotrejž w drasće namakachu, žo śwěźeji. So drasta bratromaj Rudolfej a Reinholdej Bierej ſ Barlina ſłuschała. Myślachu žebi, so staj młodaj, 21 a 19 lět staraj cźłowjekaj dobrowólnje śmjerć pytałoj, dokelž žaneho dźěła njeměśechtaj. Cźěle pak hač dotal nihdźe namakali njeźłu.

*** Lěwu ruku w rěśaku śhubił.** W Münneker rěśaku w Thale bu 17lětnemu dźěłaćerjej Reiśewitzej lěwa ruka wotrěśana. W rěśaku dźěłaju wjazy młodych ludźi, kotrež běchu ſo hižo tak nawuczili, so pschi dźěle truchi drjewa do ſo mjetachu. Pschi tajtkim mjetanju ſo Reiśewitz ſe ſobudźěłaćerjom śwađźi a hač je tamny jeho nětko nětak storcził, njeje hišće wěźe. Reiśewitz pschiińdźe ſe swojej lěwej ruku nadobo do kulojteje pily, kotraž jemu ſa wokomik ruku wotrěźnu. —

*** Cźłowjek njeby wěrił...!** W Baumholderu bě ſo wot tśioch lět śem 33 lět starh Hugo Preitz śhubił. Pschipadnje je nětko ſłuchoł na ſynowej hłubi śhubjeneho namakał, hdźež ſo w drjewjannym kaśchczu thowaśche. Policajske pschepytanje je śměśćiło, so Preitz wot lěta 1923 ſ wědźenjom ſwojeje dźěleneje mandźelskeje tam pschebywaśche, kotraž jemu runje telko jědźe dawaśche, so njeby śamutił. Dokelž nieběśche tśi lěta dołho ſamła na ſwoje ſwonkowne hładał, móžemy śebi drje mślić, kajki wbohi wuhładaśche. Mieswo-

cźo bě dospołnje ſarośćene, wložu wiśachu jemu hač na khribjet. Hdyž běchu jeho wurjedźili a ſdrjeśźili, dowjeśechu na pok ſahłódnjeneho do khorownje. Policija ſo ſ khětro ſpodźiwnej należnosću ſaběra.

*** Wostaj śtót na pokoj.** Pjeczlětna bźowka ſnateho komorneho śpěwarja Forſella w Stockholmje, tykny, jako je ſwojej wothładarku w zoologiſkej ſahrodźe ſo wulkhodźowaſche, ruku do kłeki, hdźež bě wjazy barow ſawrjenych. Wrjedy hač możeſche holcźa ruku ſaſo wróco ſcźahnyć, bě ju jedyn ſ barow wotkuſnył.

*** Wurjwanja w pinzy Moſkowſkeho Kremla.** Moſkowſki zarſki hród je tak bohaty na ſkhowanych runmoscźach a ſdźěła ſanurjowanych pinczných komorkach, so ſo ſowjetſkemu knjeſtejſtwu hač dotal poradźiło njeje, zyły Kreml dokładnje pſchepytaś. Njeźmérne bohatſtwa, kotrež pjecza wjele lětſtotkow ſłožo we wopuſchczenych a ſabytych pinczných ſkowach leża, ſu pak knjeſtejſtwu pośnuſe, wobſchérne pinzy někto dokładnje pſcherjeć. Ruſzy wucźeny ſcźehuja podankej ſ wulkej napjatoſcźu, dokelž žebi myśla, ſo ſo pſchi tutej ſkładnoſći też ſkawna bibliotheka Iwana Ssurowetho ſaſzu namaka. Tuta bibliotheka je pjecza ſ najkrašniſchich na ſwěcźe. W njej njetkomaju ſo pjecza jenoź grichiſke a pſchedkſchecźanſke rukopiśy ale też wulki dźeł dźełow ſtareho romſkeho ſpiſowacźela Tituſa Liwija.

*** Jěſka ſ pſchemagkſenym. W cźaſu ſ Clermonta do Ferrenda ſhubi wczera, jako cźaſ pſches tunnel jědźeſe, puczowazy nadobo rosum. Wucźahny revolwer a poca na njeſnateho paſażera, kiž jemu napiſcheco ſedźeſche, ſtřelcź, pſchi cźimž jeho cźeſko ſrani. Ssobupucźowazy ſcźahnychu nuſowe ſpinadło. Hatle po dothim wojowanju mózacku pſchemyſłeneho pſchewinjeć.**

*** Njewjedra pſchi italſkim raſchim brjohu.** Po brjohu provinzy „Marche“ ſakhodźeſche pſchedwczeratrochim cźeſke njewjedro. Wjele rybaćſtich cźołnow ſo podmuri. Wjes Ancona a Falconaru wuliny ſo morjo na żeleznišću cźaru a nacźini wjele ſchkody. Cźahi njewóźachu zyły dźeń jěſdźić. Ludźo pak njeźłu jnſejhożili.

*** 200 łódźow na morju ſamjerſnyło.** Po pověźcźach ſ Kanady je ſo zyłe pluwaze město, ſ 200 parnych łódźow wobſtejaze, na wulkich kanadiſkich jěſorach ſ nahłej ſymu pſchekhwapiło a despołnje ſamjerſnyło. Na 2000 ludźi je we wnſlim ſtrašche, dokelž moja jenoź mało zyrobiſchnow na łódźach. Wjazy łódźamakow dźěła ze wſchej mozu, ſo bychu ſo jate łódźe ſ jich ſymnych putow ſaſzy wuźwobodźiłe.

*** Też jedyn rekord.** S Chicago ſo piſa: Wo też ſa amerikaniſke poměry njewjedźendym rekordže ſwědźi policajſka rosprawa wot ſobotu pſchipoldnja hač do pónđźele pſchipołdnja. Mimo wulkeje liczby njeſnićich paduſchſtwow a nadpadow mjenuje rosprawa 31 padow cźeſkeho ruźejńſtwa na dróhach, pſchi kotrychž k ſtřelenju đóndźe, w běhu kotrejež ſo wjazy ruźejńikow mori a cźeſko rani. Tale ſdźeli rosprawa, ſo je ſo 83 awtomobilow w hódnoſći 150 000 dollarow khadnyło. Wſcho hromadźe wobliczi ſo dobutk, kotryž je banditam w mjenowanym dnjomaj do rukow padnył, na 1 000 000 dollarow. A to jenoź w jenom měśeſe!

Listowanje.

Br. K. Pschekhodne poſtajenja ſtatneho ſakonja ſ lěta 1897 (26. julija) ſu pſches ſakoń wot 30. meje 1908 ſdźěłowane. Dla prawa dźerżenja wuc'obnikow bjes toho, ſo je ſo mischtrſke pruhowanje wotpokoźiło, płacźa jenoź hiſchcźe pſchekhodne poſtajenja ſ lěta 1908 (30. meje). Je wocźiſćeſcźej njemóźemy, dokelž bej pſchewjeſele měſina żadaja. Je-li pak tutón ſakoń w knihikupiſtwje wobſtaraćź nochjeźe, dha móża Wam ſnadź rjemjeźlniſka komora je pożćiś abo nęchtó druhi, kiž je wobſtejći.

G. M. Dokelž żadanja na mſdu po dwěſoch lětach ſaſtěnja (verjährem), njemóźemy dokładnje na Waſche praſchenje wotmołwiś. Je-li ſo żanych ſapiſkow nimaće, też druſty ſemřeſtwo pſchiſłuſajeni wo jeho waſchnju naſtupajo wupłaćenje niſhy niczo wupraſejź a wujaźniś njemóża, dyrbiće, je-li ſo Wam żadanka dwołomna bycź ſda, ſkórżbu ſapodaś. Potom dyrbjała ſo wobſkorżenemu pſchiſłaha namaſtowaś. Je-li ju wotpokoźi, potom wšéo ſtórżbu pſchehrajeće a maće wſchě naſtate khóſty ſaplaćiś.

B. G. Nękaje żadanje ſ ſaſtaranju dyrbjachu ſo we běhu dwějoch lět po ſmjerći Waſcheho muża ſtaś. Je-li móżeće ſ pod.ohami dopokaſaś, ſo je muż na ſćeżkowach khoroſcźe, we wójnje naſtatej, wumrěł, abo ſmjerć ſ njej ſwiſzowa a, móżeće namjet na ſaſtaraćeſći hamt ſtajiś. Dla winy ſmjerće dyrbiće wopiſmo wot lěkarja wobſtaraćź, kiž je jeho w poſtkeđnjem cźaſu lěkował. Pſchi potrěbnoſći móże ſo Wam dobrowólnje nęſchto podpjer pſchijźpěć.

P. Sch. Hdże wón pſchebywa, wo tom móże ſej wyſchnoſć wěſtoſć wumuſowaćź. Najlěpje je, ſo ſo ſaſtaraćeſ na ſaſtaraćeſći hamt wobroćźi. Tón hižo pſches policiju nęćitnoſć jeho pſchebywanja wuſlědźi. Potom njech ſo pſcheſćeźiwo njemu ſakroczi.

Smeški.

** Njedźakowny. Patient hórſchi ſo na wyſoke lěkarjowe ſlićbowanje. „Ale żnm waż tola tak cźaſto wopytaſ,“ praji lěkaŕ. „A to ſajka njeliczićſe“, wotmołwi patient, „ſo żnm je ſwojej khoroſcźu zyłu wokolinu natykłnył.“

** Wěrna lubośćź. „Nękto żnm dźeſacź lět mjes kanntbalemi (ludźižraczkami) ſtutkował“, praji mišionar biſkupej, „ale żenje njejźym mjes nimi tak wulkich egoiſtow (ſebiczitżnych cźłowjekow) namakał, każ w europiſkich kulturnych ſtatach. — Na to biſkop: „No, to wſchak je ſrozumicź. Ludźo kraczaju ſu wſchak jenicźaſy, kotrež ſwojich bobucźłowjekow jich ſamnych dla lubuja (dokelž jich ſeżeru).“

** Mjes hujnikami. Tśiſich njedawno ſajaſaj ſ jednym wutſtołom.“ — „To niczo njeje. Tśiſich njedawno ſornika. Tón padny na ſajaca a mori ſeho. Ja ſo jara dźiwach, płacach ſ radoſcźu ſ rukomaj a ſaraſchych pſchi tom kurwocźe, kotrejž dżyſchcźej runje nimo leczeć.

Śmeški.

** Njedźakowny. Patient hórſchi ſo na wyſoke lěkarjowe ſlićbowanje. „Ale żnm waż tola tak cźaſto wopytaſ,“ praji lěkaŕ. „A to ſajka njeliczićſe“, wotmołwi patient, „ſo żnm je ſwojej khoroſcźu zyłu wokolinu natykłnył.“

** Wěrna lubośćź. „Nękto żnm dźeſacź lět mjes kanntbalemi (ludźižraczkami) ſtutkował“, praji mišionar biſkupej, „ale żenje njejźym mjes nimi tak wulkich egoiſtow (ſebiczitżnych cźłowjekow) namakał, każ w europiſkich kulturnych ſtatach. — Na to biſkop: „No, to wſchak je ſrozumicź. Ludźo kraczaju ſu wſchak jenicźaſy, kotrež ſwojich bobucźłowjekow jich ſamnych dla lubuja (dokelž jich ſeżeru).“

** Mjes hujnikami. Tśiſich njedawno ſajaſaj ſ jednym wutſtołom.“ — „To niczo njeje. Tśiſich njedawno ſornika. Tón padny na ſajaca a mori ſeho. Ja ſo jara dźiwach, płacach ſ radoſcźu ſ rukomaj a ſaraſchych pſchi tom kurwocźe, kotrejž dżyſchcźej runje nimo leczeć.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 80 sł. pf., na pósće a pola dowěrnikow 1,80 sł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde čo. płaći 10 sł. pf. Wudawa a dźěl Smolerjec knihtiskarnje, zapr. z w. rok. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2587.

Za nawóžki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały rjadk 20 złot. pf. Wobdźěłanje so staśace nawóžki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy w rjadk płaći so 60 złotych pf. Rabat po tarifje. u u

Čisło (Nr.) 286 **Budyšin — štwórtk, 9. decembra 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Swjazanje z milijonami w němskim monopolskim hamźe.

Němšći zastupny namjesny kommissariat je pjerjeła we **němšćim monopolskim hamźe wulke fumanja wotkrył**, z kotrymiž je němšći stat wo někotre milijony złotych hr. **škodował. Cźežko poczeżeni dźadża so tuchwilu dwaj direktoraj monopolskeho sarjadnistwa, někotři druhi sastojnizy sarjadnistwa a rjad pschekupzow.** Poczeżenych winuja, so su w Rheinskej župchodrožowej a pritowej fabrizy w Kölnje pschešchiwjenja skućeli. Możebje su so pschi podawanju twarskeho materiala za cźišćerńnju we Monheimje pola Kölna wobstorżeni direktorojo a pschisłajaceju z wulkimi sumami pschekłóli.

Swjastarśła kontrollowaza kommisija w ranšchich němšich twjerdźiznach pobyła.

Poślednje dny je swjastarśła wojeńska kontrollowaza kommisija twjerdźiznje Königsberg a Lötzen wopytała. W Königsbergu pak wobšchěrne wupschestrjene kasematy wusłědźili, kotrejž su so hakle po wójnje natwarile.

Wobnowjenje procesa přeciwo Hölzej.

Sastupjerjo Maxa Hölza, k chłostańi na cźas żiwjenja sahubźeneho, su pola němšćeho justizneho ministra dr. **Bella** žadali, so by němšćestatny wyschši statny rěčnik prozeb pschećiwo Hölzej znowa wjesć dał, a so by hyšu Hölza dla jeho politiskich pschestupjenjow wobshnadźił. Sdobom je so ministrej dalschi material wo wusnaću Friehi a wrócźenje wuprajenja prjedawschcheho hłownego poczeżowazeho žwjeła Ueby pschehodało. Wutoru je justizny minister dr. Bell Hölzowych zastupjerjow k dźěschenju rozsrěźenju pschijał. Minister praji, so so akty hnydom *němšćemu wyschšemu statnemu rěčnikej* pósłeju.

Dortmundšti schulšti strajk so dale rozschěrja.

Dortmundšti schulšti strajk pschezo wjelitschich rozměrow nabywa. Evangelska schulska gmejna w Unnje je **wobsamkła**, so njebudźe wot 8. decembra dźěcźom tak dołho do schule khodźić dacź, doniž njebudźe so schulšti **radźiczel bjez měry** se zastojnistwa **wotwołacź. W Herne** je so schulšti strajk tohorunja rozdeu sapocźał. Evangelske zentralne starschiske sjednoczeństwo we Wulkim Gelsenkirchenje a Wanne-Eicklu je so za popšěchne pschihoty k symphatijowemu Dortmundskemu schulskemu strajkej wuprajiło.

W Genfu so wo italsko-albanskim zwjazku jedna.

Franzowšti zwonkowny minister Briand je w Genfu dołhe rozrěźenje z južnoslowjanskim połkanzom we Bernu měł. W Genfu su so pódla toho we wěstych kruhach dla horliweje dźěławosće do njeměra dali, kotruž italšti senator Scialoja roswiwa, kotryž je pódjelu rozrěźenje z němšćim zwonkownym ministrom Stresemannom a wutoru z němšćim juristiskim wězownostnym měł. Tele rozrěźenja pjecha z **tajnym zwjastom, mjes Němšćej a Italskej wobstejazym** zwišuja, wo kotrymž je „Daily Herold" prěnju powěsć pschinjeła.

Parišći „Matin" pische, so je so **pódla italsko-albanskeho pschećelstwa hišće tajne wojeske dojednanje mjes Albanskej a Italskej wobsamkło. Po nim je so Italska na to zwjazała, so Ahmedej Zogej italske wójsko na pomoz pósćele, hdy by jeho knježerstwo wohrožene było.**

Prjedawschi awstriski finanzny minister Ašer do Ameriki cźeknył.

Prjedawschi finanzny minister dr. Ašer, kotryž je do Ameriki cźeknył, njeje na namołwjenje, so by so do Awstriskeje wrócźił, wotmołwił. Wón pjecza na kupje Kubje pschebywa. Mjes tym jeho cźinny, z kotrymiž je Awstriska cźežko schkodowała, dale rospominaju. Gradźa „Tagespost", liberalny hłowny organ Schtyrskeje, pische: Wyschnoscźina rosprawa wo należnoscźi prjedawschcheho finanzneho ministra Ašera wschelake zamjelcźa, **a tola** je so w rozrěźenju **parlamentariskeho pschepytowanskeho** wubjerka jara jasnje na pschećiwny pokazało, kotrejž su dr. Ašera pohnuće, kontrakt je schwajzarskimi posadnikami finanznika Bosela wobsamknyć. Dźenża wulku sumu, kotruž je sa pośrědnistwo dr. Ašer dostał, smaja. Powěda so wo pał milijonje dollarow. Njeskutk, kotryž je Ašer z tym skućił, so je pschećiwo murosnej woli swjatkow. kanzlera a pschećiwo wschem warnowanjam swojich wyschschich sastojnikow, statowe pjenjezy na hrać stajił, dyrbi so wotpokucźić. Stat je psches pał bilijona krónow schkodował. Sjawnosći na prawo na to, so so nić jenoż politiske strony, ale też sakoniśny žudnizy z tejle wězu saběraja.

Operazija rumunskeho krala.

Hdyž bě so rumunska kralowa do Bukaresta wrócźiła, je franzowski chirurg dr. Hartmann rumunskeho krala operěrował. Pomozni su pschi tym Bukarešći profesor Djuwara a schtyrjo Bukareśiscy lekarjo byli. Kralowa njeje z wopórdła do operazije swolicź chcyła. Hakle po dołhim rozrěźenju z dr. Hartmannom je wona do toho swolika. Operěrowane cźerjewa normalnje żija.

Woheń w Bukareśtskim kralowskim hrodźe.

W kuchini dwórskich słužobnych kralowskeho hroda w Bukarešću je w nozy k štrjedźe woheń wudrył, kotryž so je žiwnym wětrom ruče rozsěrił. Sprjedźene twarjenje z trónowej salu a z pschijimanskimi městnoscźemi **je so z pomjenjenymi** sničiło.

Druha operazija krala je so tohodła wotstorcźiła.

Demonstrazija dźělonjemějerjow psched městnowym parlamentom w Kielu.

W Kielu je 7. dezembra k rosharjenemu wurěčowanju w poprjedźenju měšćanskich kollegijow došło. Hdyž bě so sozialistiski namjet pschijat, kotryž chce dźělonjemějerjam hodownu pomoz dacź, magistrat snapschećiwi, so jemu to nnjeje móżno. **Psched radnizu wjazu dwaj tysaz dźělonjemějerjow wyschšcheho měšćanskeho hanjesche, mjes tym so je policija prózowaše herjetarjam pucź do radnizy sawrjecź.** Dla demonstrazije wopytowarjow tribunow wyschši měšćanosta tribuny policiji wuprózdnicź da.

Knježerstwowa kriza w Južnoslowjanskej.

Usmonowiczowe knježerstwo je wrócźo stupiło, prajiwšći, so je solidarne z wrócźostupjenjom wukrajneho ministra Ninczića a z jeho pschicźinami. W skupschtinje bu wrócźostupjenje knježerstwa wospjewiše, a skupschtina je so na to wostorcźiła. Kral Alexander je skupschtininoweho pschedsydu Trifunowicźa we wołebitym słyschenju pschijał. We skupschtinje so njepschestawajcy wuradźuje. Wocźakuje so nowe knježerstwo ze 16 wutworj z radikalnych, demokratow, Slowinzow a mohamedanow. Khorwatoja chcedźa pjecza do opposizije hicź. Prjedawschi minister Marinkowicź pjecza ministerstwo zwonkownych należnoscźow pschewsmje. Kaž „Petit Parisien" pische, je Marinkowicź Franzowsan pschećelstwje smyslony a je pódla toho za pschijimarje Rušeje.

*

Dotalny zwonkowny minister Ninczić je so po swjatku pschećelstwa słužował, kotryž je so njes Južnoslowjanskej a Italskej wobsamknył. Tónle swjatk horliwje pěstuje, je Ninczić wyše wupadły, kotryž wołebje wjednik Khorwatow Radicź w skupschtinje pschećiwo Italskej cźinjesche, je wyschej rosnoscźu wotpokasował a Italsku faktiowal. Po wobsamknjenju italsko-albanskeho swjatka Ninczić widźi, so je Italska pschejo falschnu rólu hrała a Ninczića zjebała. Prjedy hač je so italsko-albanski swjatk wobsamknył, je so to po posłajanjach italsko-južnoslowjanskeho swjatka najprjedy južnoslowjanskemu knježerstwu wojsewicź. To so njeje stało. Ninczić so sjebany widźi a je tohodła swoje sastojnistwo słožił.

List, z kotrymž je swoje žadanje ministerskemu pschedsydźe Usunowiczej zdźělił, rěka: Jako minister zwonkownych należnoscźow sym naschu zwonkownu politiku na stronu słožił, kotruž sym sa najskerschu sa sajimy swojeje wótcźiny měł a kotraž bě na srěźenjach założena, kotrejž su so z mojeje strony pschejo zwěrnje zakhowale. Poślednje dny je k podankam dochło, kotrejž su pschešwědcźenje wosischadźe, na kotrejž sym swoju politiku twaril. Mam cźesć, knježe ministerski pschedsydźo, Wam wosjewicź, so jako minister zwonkownych należnoscźow wrócźo stupju.

Dr. Ninczić je so **hobudźaceržerjej** nowin „Wreme" wo swojim wrócźostupjenju takle wuprajił: Rušne je, so by so **kedźbliwosćej** Europy na wosnam italsko-albanskeho srěźenja wobroźiła, a tohodła sym wrócźi stupił.

Italsko-južnoslowjanska swada.

Wyšokostejazy Běłogradski politik je wukrajnym nowinarjam rjekł, so Južnoslowjanska pola Swjatka Ludowa sakrježi, so by so pschipóstnaczu italsko-albanskeho srěźenja sadźiwało. Jeli so by so Swjatk Ludowa na stronu Italskeje stajił, njeby Južnoslowjanskej nicźo druheho wubyło, hač **je Swjatka Ludowa wukuscź. Italsko-južnoslowjanski swjatk-pschećelstwa je z wobsamknjenym italsko-albanskeho swjatka pschestat płaćiź,** dokelž je Italska sakondźiła, italsko-albanski swjatk po swjatkowych postajenjach Južnoslowjanskej dźělećź.

Samo wot so so rozumi, so je so Ninczić dyrbjał swojeho ministerstwa wsdacź, hdyž bě so jeho politika z postajanjom Italskeje jako smyslna wupokasała. Politiske kruhi w Južnoslowjanskej su we wulkim njemerje. Powěda so zanno wo możnosći wójnskich schmatańzow we pschihodnym nałěcu. Wojeńske pschihotowy so cźinja. Pschi albanskej wjesy je južnoslowjanske wójsko pożynyło.

Nota na wulkomocy.

Kaž Běłogradska „Politika" powě, je Ninczić wulkomocam notu pósłał, w kotrejž na to kedźbliwe cźini, so postajenja italsko-albanskeho swjatka wschem srěźenjam napschećziwo rěcźa, a na strachi pokasuje, kotrejž mója z tutehe srěźenja za Balkan nastacź.

Stabilizowanje francowskeho franka.

Na naprašchowanje w franzowskej deputěrtskej komorije, hdy so frank stabilizuje, je finanzny minister Poincare wjetše **wotmołwjenje njedawnich rjeńt, je tu wobsejnoscźe dowolike, finanzne sarjadnistwo i dewizami sastarać,** je mohle so cźežke winowatosće za lěto 1927 dopjelnicź. Tele dewizy (wutrajne pjenjezy) słoteje hódnoscźe su so z pomocu dawkowych dochodow a pschesebytkow nahromadźiłe. **Dokelž so njetrjeba žanych wukrajnych dewizow wjazy kupowacź, tuny wjeźi, so njejsmy wot spekulazije wotwisni. K stabilisaziji njeje so hischcze doschło.** Dźenża dopołdnja, Poincare dale praji, su so mje prascheli, hacź mam plan, a znadź tym i mechanikom, kotrejž njemóże swoju maschinu wjazy sadźerźeć, abo i jěchonym, kotremuž je so tón spóźschi. Kóždy króć, hdyž tym na praschenja i najwjetschej wobhladniwosću wotmołwił, je so spekulazija tychli słowow smozowaka. Mi so nocźe spekulaziji howrjeć. **Wěsće je, so może nahódnoscźenje daluty hospodarsku krizu z bjezdźěłoscźu sbudźić, tola nje jeneje stabilisazije, kotraž njeby njepschihódnych hospodarskich sćežkowkow měła.** Schtóž chce thablazu mému (daluty) do strowoje pschetworicź, dyrbi rozumiecź, bjezdwo pschekrocźić. W tu tuchwilu tale krisa njejsne tkutnje stutkuje, hacź je so prajiło. Knježerstwo je katastrofje sadźiwało a inflaziji konz cźinjło. Franzowska je so zamłynje mozy swoje finanzne wobnowjenje pschewjedła. Pschi tym njeje swoju swobodu spuschcźiła ako někotre wumnóženja wukraja dopjelnika.

Poincare potom sakonjowe nacźiśił k wołoženju sćežkowo hospodarskeje kriły pschipowědźi a słědowaze **zasady za stabilisowanje** postajił: Bjez aktiwneje dikowarskeje bilanzy njeje zaneje finanzneje a mjenowneje reformy. Wukrajni wěricźelju Franzowskeje njedyrbjeli to pschepóstnacź. Franzowska może jim jenoż zapłacźiź, hdyž może k tomu twory a dewizy wuzicź. Stónchnje Poincare praji, so nadrobnosće stabilizaziskeho plana dźiwoju na wukrajnu spekulaziju njemóża na zjawnosć dacź.

Franzowsko-zalźiśiski pschipad we Ventimiglu.

Po powěsći z Nizzy je so wotdźělenje zalźiśiskeje milizy do španiskeje sale franzowskich żelesnizarjow dobyło, a żelesnizarjow, kotśi spachu, wubudźiło a jich pschepytało. Po tymle podawku su pschistajenjo żelesniskeho towarstwa wojsewili, so nochcedźa wjazy pśches italsku mjesu jěsdźiś.

Milijony za pociščowanje sjowjanskich mjenšinow w Němskej.

Pod rjanym mjenom „kulturne posběhnjenje narańschich namjesnych krajinow" je so w němšćim łejuje 41 milijonow hriwnow pschihotowiło. Hdyž bliže za kulturami pohladnjeśeš, njeje to ničo druhe hač pospjetne kulturelne wojowanje pschećiwo Polakam, kaž je so to w cźasu Bismarka stawało. Mjes tutej sumu su so wobcźe ja **Delnju Schlesynsku** 8 milijony pschihotowiłe. Dokelž njeje tu žanych abo jara mało Polakow, tak so měrźi tuto „kulturelne dźěło"

wobsłe na Serbow. Schtóż Pruska a jeje luboscz k narodnym mjenschinam znaje, wé, schto ma to rékacz. Na kulturelne postupowanje Sserbow, t. r. jich narodne wuwiwanje spéchowacz, zane myslé njejzu. Pruska poczischczuje hizo sta léta Sserbow a jich wobstacze je ji csern we woku. K jich schkitej, t. r. k spérzenju serbskeho ludstwa hischcze Prusa ani porschtka shilnuja njeje. Mamy zo na wschelake nowosche psychitotowacz. Wéso njebudze wona to tak njelépje cznicz, so kózdy slepy widzi, schto sa tym tczi. Wona budze shiwj wupruhowany system njenapadnje dale nakoshowacz f tym wumménjenjom, so ma nétko wjazy pjenjesnych srédkow k ruzy. So chze je w spomnjenym smyslu wutrzebacz, na tym ani wokomika njedokinjenu. So njeby wézka tak napadna byla, dóstanje Sserbstwo tez maku njedobrou pomaschu, a to diwaj milijonaj. Sa Sakssku je zo tez milijon namolwjak. Se wschescho je widzecz, so tutkhwilny kurs nénnsche republiki zo *pschecziwo Sskowjanam* méri. Nashonimy wo tym hischcze wjazy. Stejimy na straji.

Ze Serbow.

Rubownica.

Stwórtk, 9. hodownika.
Valerije, knjezny.

* 1858 wutcy zaslużbny kantor a sulski direktor Handrij Bohuwér Smoła w Budystecach.

† 1673 farar Ludowiei w Barée, kiż je prénju réczniku serbskeje réče spisaé pytal. — Wo nim Abraham Branel pisa: Habnernut Sorabi Varreonem suum Sorabicum Georgium Ludovici et habeut plures.

1902 poswjeczi so nowa cyrkej w Hrodźišču.

* 1713 wulki dobrocél našeho luda Michał Budař, kiż je cyle swoje zamoženje našemu serbskemu ludej přewostajil. Hdyż so tute pjenjezy zaso pohódnoscza, khudźi Serbja znowa wulku lubosć tutelo krasneho muża nazhonja. Sam sebi njeje ničo popřał, je cyle pokornje a poniżnje żiwy był — cyły lud serbski pak je jeho żołnował.

*

— **Wo njedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 745, hygrometer 0, thermometer we dnjo +6. Dżensa rano we 8 hodź. barometer 747, hygrometer +3, thermometer w nozy +2. Wuhladny na cyoplische wjedro a finh. — Nizina leži nad Norwegskej, dalsicha nizina mjes Sirjedżnoseńskim a Cżornym morjom. Wyschina s wjacznym wjedrom wupschestrjewa so nad Schpanisku a tez Franzowiskej a scżele swoje wubżki hacz do Sriedżneje Europy, dalscha żylna wyschina rosschnje so nad Ruskej. Dokelż so wyschina, kiż so dotal wot Franzowskeje do Ruskeje cżehnjesche, z polnożnej nizinu pschetorhuny, dóndże w naschej krajinje wczera a sandżenu nóz k shlynym deschczam, na wyschich horach padasche sneż. Każ so sda, so wjedro bórsy sago staji. — Sutse pjatk słónczko 8,01 hodź. sthadża a so 3,44 hodź. khowa. Mżżacżk sthadża jutsje pschiholdnuju 12,07 hodź. a so wjeczor 9,36 hodź. khowa.

— **Sswobodne njsażowe sitki** (Freibank) w Budyschinje. Sobotu, 11. dezembra, dop. wot 8—10 hodź wotedawa so żyre howjase mjaso, punt po 50 pf., żyre swinjace mjaso, punt po 60 pf. Sswinjace mjaso wotedawa so jenoż na cżisła 2651—2700.

— **Pschokłasstwo wotebjera.** Němska liczschce 1912 hischcze 2.299.346 kolczow, 1921 bżsche jich jenoż 1.930 382, 1922 samo 1.831.005 a 1924 kónczne 1.550 822. So liczba bohużel spschinje spaduje, ma wschelakich pschiczinow: schpatne wjedro a psches to srudne njedowe żaż, konkurenza psches wumjeliki a wunkrajny méd, khorosche pczolow a njedostahaja pastwa pschi pokraczowanyym wuwiczu rataistwa, a kónczinje tez pschczo bóle wotebjerazy sajim ratarjow żamych sa pczolarstwo.

— **Cżežke njesboże** sta so wukorn bopolbnja na tudomnym dwórnischczu. Jedyn żelesnizat w tepłekni parowu plumyu porjedżesche. Dokelż maschina hischcze pod paru stejesche, nadobo s plumyu schrub wulezka a żelesnizarja do hlowy trjechi. Żelesnizat so na cżole thętro frani a so w njeswoczu wopari. Żelesniski lékat jemu pomoz poskicz, potom snjesożeneho se sanitetnym autom do mésczańskeje khorownje dowjesechu.

— S **pjanom sajedżyciez** spyta so wutoru wjeczor wokolo 8 hodź. mandżelska jeneho tudomneho kapałneho mischtra we swojim bydlenju pschi Rybowych wrotach cżo. 8. Sswokana sanitetna kolona żonu, kotraż bżeš wébomja leżesche, s khżikkowym aparatom w nozy wokolo 1 hodź. żaso do żiwjenja wrócżi. Potom ju k bolpokojnemu wustrowjenju se sanitetnym autom do mésczańskeje khorownje dowjesechu.

— **Na hamcże sa namakane wézu** pschi Budyschskim policajskim hamcże khowa so niż mjenje hacż 8 jédnych kolow, kiż su so w bżehu léta 1926 tam jako namakane wotedałe a sa kotreż so wobsłedżerjo hischcze samolwili njejżu. Sswadż tale spomnjenika dożaha, so bychu so cżi, kiż su wo swoje jédne koło pschischli, żebi tele namakane koła ras wobkładacz schli.

— **Kradnyli su** f jeneje twarskeje budy pschi Drjezdżanskej dróży w cżażu wot 4. hacż 6. 12. 26 żelezne khachlicżki k nażhyowanju a 3 metry khachlowych kolow a koleno. Khachle bżchu se schamotowami wuhładżane. Wulki dżél schamotoweje maży bż wotstronjeny. Wo wżsowne spżkenja prożby kriminalna policija w Budyschinje.

— **Pokhroma je wudyrila** mjes skotom rycżerskubłoweho najeźca Fürstera we Katarjezach.

— **Pokhroma je sajchła** mjes skotom kubleiki Dory Wicżażowoje w Kaschczach.

S **Korsynja.** Dżiwi hoitwojerjo na Bżśiwecżanskich leżownoscżach swoje cżorne rjemjeżło wukonjeja. Najeżk hoitwoj, wżsty Erich Weber f Drjezdżan, je na dożahnjenje paduchow myto wustajił.

S **Lubija.** Hżżo wutoru policija wożobu namakaneho wobwżśnjeneho na Lubijskej horje swéżci. Morwy je 54-létny we wożenjeny barbjerski dżélacżer Josef Schwarzer f Rychbacha, kiż je so tam 8. haprleje t. l. thubił. Schwarzer wjeze dżéła méł a je cżażcżisko pod cżężkimi myślemi cżełpił, schtoż je scżéhnk wójny. Schwarzer je sadniełowanju njeskuk najżerje wuwjedł, tak so jeho sażo ras cżężke myżle sajale. Jeho mandżelska wézy, kiż pola njeho namakachu, hymdom spóna.

S **Wósspórta.** Njesboże je swojim autom méjescze tudomny stótny lékat knjes Spieler. Jako po Dwórnischczowej dróży dele pschijedże, żo blisko mosta psches Lubijsku wodu pola jeho auta lewe przódke koło puschcżi. Wóska morżiny wo senju a so slama. Njeby-li knjes Dr. Spieler strach tak knicże spóznal a njemél-li koło tak krucże w mozy, dha by do mostowego wobłożenja sajécz mohł a mohło so wulke njesboże stacz. Sfónzowany automobil dyrbjachu posdżischo wotwjesecz.

S **Hodżija.** Sandżenu njedżelu wotmé tudomne Sserbske Koło swoju méżacznu shromadżiznu. Njana liczba Sserbow nascheje wożady bżche pschischła a żo do żerbskeho koła sezndała k żerbskej bjesadże, kotruż chze Koło pésstowacz. Tón trócz wschak wabjesche tez wozebite posticzenje: p schednoschcz k. w. just. radż. dra. Hermanna f Budyschinu, kotruż jako wustojny prawisnik a żerbski récznik f dobrom pschitomnym podawasche jara witane powuczenja wo wschelakich prawisniskich praschenjach. Woporniwemu réczniku żo wutrobnje dżakujemy. — Njebżsche to prénj pschednoschcz, kotruż nasche Koło sarjadowasche. Pschejemy żebi jenoż, so bychu wschc nasche sthadżowanki a pschednoschczi tak derje a hischcze wjele bohatischo wopytane byle. Naschich żerbskich intelligentow a sréczniwnych krajanow, duchownych, wucżerjow, prawisnikow, lékarjow atd. pak wutrobnje prozymy, so bychu swoje mozy po możnoscżi wénowali ke kulturnemu dżéłu, k pschednoschkam w naschim kole każ druhich żerbskich towarschtwach, wobsczje na wżach, hdżeż su naschi Sserbja jara dżakowni, hdyż jim jich żynoło kotsiż móża f nécżeho czerpacz, swoje wédomoscże a nashonjenja dżéła je swojim ludom, so bychu so pobéhowali a powuczowali. Swólnimi njech so, proschu, samolwja w sekretariacze Domowiny. — Na pschednoschku pleczesche so wóle żerbska sabawa a rosmołwa wo tym a tamnym dale.. Sekretar Domowiny pschihwata f druheje shromadżisny. Wuswoli so potom hischcze sarjadnistwo Koła. Sa pschedbżdu wujwoli żebi k. kubleża Krała f Kobiłu. Hodżijskemu Sserbskemu Kołu pschejemy żdar a roskrécże.

Se **Schpitkałow.** Njedżelu popołdnju poradżi so tu hoitwojerskemu najeźcej a méżcżanoscże Mużej f pomozu hlownego strażnischtwa Baumgartena dweju dżiwjerjow sajeczk. Paduchaj bżchtaj f motorskim kolom f Ullersdorfa pola Niśkeje pschijżkoj a koło do tudomneje korczmy stajikoj, so bychtaj w lżżach mjes Schpitkałami a Zarkami karnikle lójikoj. Jako żeši wokoło ½5 hodź. po motorske kolo pschińdżechtaj, jimaj powad wotewschachu. Méjachu 10 karnikkow, 10 sacżkow a 1 fretku pschi żebi. Pachołat staj hižom k druhemu rajej w tymle lżżu dżiwinu lójikoj.

S **Hornjeho Wujeśda.** Po 11-létnym żohnowanym tkutkowanju, nasch cżeścżeny duchowny, knjes farar Kapler, naschu wożadu wopuschczi, so by Michalikej wożadże we Budyschinje żiwiż, kotraż je jeho sa swojeho druheho duchownego twusholila. Knjes farar Kapler je w cżężkim wójnskim a powójnskim cżażu se żiwotu a lubosczu swojej Wujeśdżanskej wożadże żiwiż a je swojim cżichim waschnjom żebi wjele wutrobow dobył. Mnoho żożpschecżowe scżele wożada sa nim do nowoho sastojnstwa. Ale żerbskeho farara Wujeśdżanska wożada żlubi.

S **Wojerez.** Liczba dostawarjow hlowneje dżéłoniemjetskeje podpjery je żo wot spocżatka novembra wot 425 na 605 powyschika. To je 30 prozentow. Liczba dostawarjow pschiraża stupi pak wot 557 na 825!

S **Rémnzow.** W żudnischim pschedżadżowanju je domske f kuczżnej a lżżnej parzelu wikowarja f kolonialnymi towarami Pétra Waicha, wojnaż Bjarnat Hancżka w Kulowje sa 4900 hriwnow kupił.

S **Dżżow.** Sandżenu wutoru méjachmy tu hodownu hermauk, na kotryż bé wjele kupzow a pschedawarjow pschischło. Pschedawarjo móża drje f wobkhodom spokojom bycz pschi dżenżnischich hospodarżich wobsteinjocżach. Pohroma, kotraż je mjes skotom tudomneho kujeżeho dwora wudyrila, bé f pschiczinu, so je skotne wiki wjetnowutkoju. To tez żohu hermankej schkodżesche. Wjeczor pschi rejach pak żo njelubiy pschijwad sta. Wsche wschcże pschicżiny knjeżi pohonczi Z. druheho nlodeho cżłowjeka f bijeńskej rynczku frani. Pohoncża hnydom sajachu a budże so nétko pschedżudnischwom samolwiczi dyrbjecz.

Předźenak

je żo se starej Sserbowku sejnak, kotraż je létża 50. ktnik protykt kupika. Méjesche je wschitke porjadu sskadżene we swojej molowanej kschini. To je jeho njemało swjeżeliko. Wédżejsche pak też, schto w kóżdej protyzy steji. Wsche k njebo fararjej Rjedże w Barcze na paczerje khodżika. Pschedżenak wobsredżi drje sam wschitke 73 létniki, ale to njewé hischcze, schto we wschitkich steji. Snano hischcze to naschoni, pschetoż f mutkim sajimom pschezo cżita, schtoż staj jeho pryedownikaj Rjeda a Kschiżan pisałoj a stajnje wot njeju wuknje. — Sswérna cżitacka w Bartikej wożadże pak njech je wschitkim Sserbowkam f dobrym pschikkadom! Schtóż je żebi dotal naschu protyku kupowal, dyrbi żebi też żaso nowu kupicz, hewak je w cżażu posajtal. — Lubej Bartikej cżecże pak pschcże Pschedżenak, so by hischcże 25 létnikow doczakała, f kotrychż by radu nécżto wudał — da-li Bóh Knjes!

Hodowne oratorium.

Novela Adolfa Sterna.

4] (Pokrazowanje.)

„A hdy by napoślédku tola napschecżiwnoscż toho, cżehoż żo nadżamy a schtoż nutrnje żebi pschecż dyrbimy, f pżma, po létadobej prózy wobstaraneho, traschy wuswiwtaka? Njedyrbje-li potom pschi żrudobje wo tajke njesboże tez hischcze wo njetrjebalschi żłubjene dny żo rudżicz a żarowacz?

Doj, mi chże żo sforo żdacz, jako by Bóh mohł sechżycz, budżesche-li tajke cżężke pruhowanje nam pschihotowat, so bychmoj jo shromadnje, Johana a ja, snjeżkoj. Ja wreschu knjeża kantora Njepowédżaka, wón nochżył japomnicz, żo chżu ja na kóżdy pad j jeho knjeżnu dżowku k woktarjej stupicz."

Wustrózny posóbetny mały bżlowłosaty knjes swojej wulkej, jażnej, schérej wocżi k fararjej, kotryż nétko zyle blisko pschi nim stojesche: „Też hdy by żo wupokasało, so je wboha Hanka — njentandżelske dżécżo? To tola knjes magister nochze ważnje chżycz! Duchownemu na bycz njeporocżny, njeméniczże-li knjes magister, so njeje nichtó thłostajomny, schtóż pobórich dawa. Njepżża dha żiwj. Pawoł na Timoteja: „Wón ma mécz dobre wużiwedżenje wot tych, kotśij żu jiwonka, so by hanjerjej njepadnył do hańby a putow?" Chżeczże Wy to wschitko żabycz abo njedżiwajcz toho na bok storczicz?"

„Staj Wy a Waścha duschna żona na to pomyślicz, hdyż staj w Bożim mjenje bjespomożne dżécżo wokoloczaja-żeje kellerki pschikwałoj a sa żiwoje wżaloj, jo żako żiwoje żamżne dżécżo wocżahnyloj a każ żiwoju serniczku strażowałoj a wupéstonitoj?" wopraschа żo farar Dóbler.

„Né wschak, knjes magister!" rzekny wusłołnje kantor Njepowédżak. „My wschak możachmoj wéżo na to pomyślicz, prjedy hacż namaj Johana f wutrobje trosche. Ale mój żedżachmoj żo tak wot wutroby a żnadż bżaśnijzy sa dżécżazym żmélkotanjom w naschim żamotnem schulskim statoku! — A potom też — mój njechachmoj wobżej na żmjerzej khorej wożobje njedowérru wuprajicz — w prénich létach nieje żadyn dwél namaj do myślow pschischcoł. Dokho wschcżat żmoj ja a moja Madlena żebi jón psched żobu potajakoj, hdyż słónczinje pschińdże. Naju wutroba jara bołesche, so chżychu sse hubý Johanje tajki porok sa żiwjenje pschicżepicz, — ale f naschim dżéżżom wona tola swołta!"

„A na tajkej wutrobitosczi w Bohu Knjesu ja njedyrbjał podżela mécz?" sawoła farar roshorjeny. „Njewidżesche dha knjes kantor, so scże Wy njeskónczinje wjazy ja tu holczku cżinił a ważił hacż ja? Wy scże picża tradaze dżécżo napojat a nahe draścżit a pschi tom ledy na żebje żam myślit. Moje pschecże, Johann żebi sa mandżelsku wsacz, je wjele bóle żebicżne, ja żebju sa tym, jeje kżejaze żiwjenje mojemu pschidruczcz a żo nad jeje domjazymi pożczuwoscżemi sradowacz. A to bych żo dyrbjał kombdżcz, jeje dla néchżto na żo wsacz? Abo sżyła wrócżo stupicz a swéru żamacz, kotruż żym, niż-li jej, to tola żebi żantomna dawno żlubił? Hdyż knjes kantor a jeho najlubscha knjeni wschitko derje rosmyżli, njebudżecże żo dléje wulkowacz, moje pscheproschenje na Tsjoh kralow pschijjimacz, mi też popschecż, jo żo Nowe léto po prédowanju wo derjemécżu knjeżny Johany wobżobinjzy pschepżedżecz."

Kantor Njepowédżak hładaschc, do myślow sanórjeny, psched żo na senju a rosmyślowlasche dołhu khwilu prjedy hacż pocża sago réczecz: „Ja njeżmém żo taźkemu nutrnemu pschecżu knjeża pastora pjeczowacz. Ale ja wshdu i toho waschnja, na kajżej Wy żo wo Johanu prózujecże a ważu mojich derjemenjnych warnowanjow wusłołnjecże, żo żmy w pschcnténjenem żivécże żiwi. Rosumju-li Waż prawje, to njeby Wasche rosponminanje, so scże żwojemu sastojnstwu pschecże woprował, pokojało."

„Né — sawółcże nij — to njeby wono samołkło!" sawoła Bohumér Dóbler. „Do Bożeho wjedżenja bychj żo podał a moju żadoscż, haczżnujeż tej nihdy moje wutrobinu nakhilnoscż pschewinyk. Ale njesprawny pschedżudź ludżi, kotruż mózinu njepżawdu starschcju na dżécżu wjecżi, njeżmé mi żodżo rubicz, kotreż żym nawukuyk za żiwoje jenicżke a wopramdżite żodżo mécz."

„Ja dże praju, so je żo żiwét pschemeńit", bórbotasche kantor, kiż żo nétko posbéhuy, so by żo rozżohnował. „Sżym żiwojej Madlenje tak prawje wot wutroby dobry, dokelż dże je wona f mojej żonu, ale njebudżech żebi do żeńtwy bżecż dał, so ma runje wona a niż żana druha ta bycż, kotruż bych żebi sa żonu wsacż dyrbjał! — Njech knjes magister tola tón list Neuberowej napiżacż njesabudże, a njech też hewak wschitko wopomni, schtoż żym tu k rozważowanju napomnił. Pschcju mérnu nóz a dobre dny hacż do noweho léta, hdżeż żo potom pola naż w Koldizach sażo wożladanny."

Farar njechasche żiwojeho hoscża dżéje sadżerżecż, wón wédżesche dżéń, so ma tutón, hdyż bé w kuchni żiwoju latarnu sażwécżił a f domu wschoł, hischcze nimale dwé hodżinje pucża bżecż. K tomu cżujesche knjes Bohumér rosżudne pschecże, na prosto sam bycż. Rosmołwa f wukubłowarjom żiwojeje lubowaneje bżsche jeho we hłubinach duschе rosharila. Każ bjese wschcho dwéla jemu wutroba kasasche, Johanje żiwéru pschiwżiwowacz, tak dyrbjesche żo wón tola też se wschém staroscżemi a wobmyżlenjemi wotnamakacz, kiż bé jemu tole popodobnjo pschinjeżko. Wón dopschewodża makeho knjesa se pschedhżeje, f zbżelemi wudżożbjeneje, won, położi jemu staroscżiwje pżasches f zhlymi khodami jedyn na druhim leżazych khornarjow wokoło a porucżi żwojej starej domjazej dżowży Beacże, so ma rożżohnowazemu żo hościej katarnicżku sażwécżicz. Kantor tażasche wokoło dybkakow żwojeho pżaschża, hacż je tola hischcze wschitko, schtoż je f Lipśka żohurschinjeżk, tu, poda magistrej Bohumérej hischcze raz prawizu a wobroni żo pschi thężinych durjach f możnym żukatym kjom.

„To je tola pschcżo dobra sejjera — brónjoh cżłowjek trjeba nima. Tajke néchżto dyrbinny Prużakam pschewstajicz, wot toho cżażża bacz mamy zich w kraju, njebżwa żanych bóle straschnych dundakow khiba jich pschiwabijerjow, nó, tym tajki staru schécżżbżeżacżłetnu kantor njeje ani jako pża sa pólver w hódż."

(Pokracżowanje scżehuje.)

S **Běłeje Wody.** Po wosjewjenju hamtskeho pschedstejerja hamtskeje kamy njedźelu, 12. a 19. decembra, dopołdnja wot 11 hodź. hacź popołdnju do 5 hodź. a 20., 22. a 28. decembra hacź do 8 hodź. wječor wotewrjene być.

S **Khorźenja.** Sańdźenu wutoru sebdźechu so naschi měschćanjanjy sastupjerjo, so bychu na město zemrěteho k. wyschschego měschćanosty Nollnera, noweho wyschschego měschćanosty wuwolili. Woni wuwolichu dotalneho měschćanosty Kreutza z Buera we Westfalskej. Sa njoho hłosowaschе 23, pschećiwo njemu 16 sastupjerjow.

Z Łužicy.

S **Połčnicy.** Towarstwo plahowarjow pjerisnoweho skotu za Połčnicu a wokolinu wuhotuje 15. a 16. jan. 1927 zwoju 2. wustajeńcu pjerisnoweho skotu, z kotrejž so sjednoći wošebita wustajeńca sjednoćenstwa sakskich plahowarjow małych kur.

* S **Wjednarjej.** Tu zu so za wulkim paduschtwom Bożodźesćowych schtomikow pschischli. Kradnyki zu pjeća nědźe 160 hodownych schtomow. Policija paduschtwo dale pschepytuje.

* S **Bejerej.** Kadny pad zyrkwinskeje śwěrcy móže so tu sapisować. Tudomny zyrkwinski přisłušeśiesćeř a wjeleny rychtař Wilhelm Herberg je 75 lět boho zyrkwinskemu khorej jako aktivny zobustaw pschiłuschał a 65 lět boho jako dujeř we posawschim khórje skutkował. Wožada a zyrkwinska wyschnosć dźakowasche so poslužonemu muźej za jeho śwěru.

* S **Habrachcźiz.** Sobotu je w žuždownym Walddorfje hyblazy żelesniski ranźeŕař Röthig snjesłožił. Wón chyšche na Neugersdorffkim dworniśchću wós ke cjahej pschipowěźnyć. Pschi tym so hladkosće dla tak njesłožownje wobźuny, so jemu wós prawu nohu zyle wotdźe. Snjesłożeneho do kliniki dowjeschu.

* Se **Zitawy.** Bjeskrošchtne hydleńske wobstejnosće su wo nowy dopokas bohatsche. Licźba tych, kotśi wobydlenje pytaja, stajnje pschibéra. So by ličbu a podružniske wupokazy, kiž su so ludźom wupisałe, skónčnje ras ponjerschila, je rada wobsamkła, so podružniske wupokazy zaka wjazy wustajeć njebudźe. To ma so z wopředka hacź do měrza 1927 stacź. S tym so za młodych mandźelskich tóžby wuhlad sničźi, so w dowidźomnym cźasu hydlenje dostanu. Schtóž je sadźerjenjom hydleńskeho hamta spokojom njeje, dyrbi so pola Budyschkeho wokrejźneho hejtmanstwa wobeźěgować.

Se **Zitawy.** Tudomneho wyschscheho policajskeho komisara Schtodu do pschepytowanskeje jatby wsachu, dokelž jeho winuja, so je so pschi wukonjenju zwoje źłužby na jenej žonje njepózćiwje pschechopł. Podawk, ko, trehož dla zu kommišara sajeli, leži hižo někotre měsacy wróćo. Potrjechena žona je jeho hakle nětk wobschorźiła.

* Se Zitawy. Zakostnu źmjerć namaka w Rózowym Dole pola Libeza w blizkosći Czěskosłowakskeje 4-lětna dźowćiczka Kratosej mandźelsteju. Mjes tym so wowka schaty rołowasche, dźesco z khowu do rože pschinidźe. Róla dźesću hnydom khowu rosmjecze, jo wbohe žałko hnydom tumrě.

* Se Zitawy. W jenej sjawnej zhromadźiznje zjebi zadachu, so ma so hórka żelesniza se Zitawy do Dybina elektrisowaś. Na zhromadźiznje wobźěłachu so też zastupjerjo hamtskeho hejtmanstwa, měschćanskeje rady, a wobchadnych a měschćanskich towarstwow połobniskeje Łužicy. Jako zastupjeř statneje żelesnicy bu wyschschi Inspektor Deckermann z Drježdźan pschitomny. Pokazuju na njeboža, kiž su so w poślednischim cźasu tale na leśe cźarje, dopokaja so, kak nusne je sa pobóhnjenje wobchada zujschi, so bu cźara elektrisuje abo so jako tisłolijata żelesniza wutwari.

Wusudźenja.

§ **Khłostańska komora.** Budyschki hamtski sud bě hižo khłostaneho murjerja Otty Hermanna Lischku z Pěcowjow 21. okt. 1926 k sastwu na 5 měsacow sahudźił a jemu cźestne prawa na 3 lěta wotrjekł, dokelž je w nozy k 7. junijej 1926 hromadźe z rjerišćim dźěłaćerjom Unrjom Kunzu z Nowych Pěcowjow z jeneho hata tamnischeho knjezeho dwora 18 małych karbow, kiž nětdźe 2 puntaj wažachu, kradnył. Rybu je z Kunzu dźěłu. Pischećiwo Kunzu sud njeje sakrocźił. Wón je paduschtwo, kiž je měł z Lischku śrěcane prjedy hajnikej Pfeifferkornej pscheradźił a je so na hajikowe radźenje na paduschtwje wobdźělił a strožował. Lischkowy sakitował, wěcznik Marschner w Budyschinje, je pschećiwo wyšokemu khłostanju powołanje sapołožił. Khłostańska komora sniži khłostanje na 3 měsacy sastwa a cźestne prawa njewotrjekny.

Najnowiše z cyleho swěta.

Schkoda powěsćej wo wjedrje za julije pjatk: Mile a źuche wjedro pschi jenoj słabym pomróčenju a słabych wětrach z wjeczora.

W Großhartmannsdorfje je statny auto na żelesnischim pschekhodźe do pschijědźazeho żelesnischeho cźaha sawadźił. Pschi tym je so dwanaće wozbowom sranilo, mjes nimi schtyri cźežko,

*

W Rumunskej je satrachowny snjehowy mjeczel sakhadźał. Telefonowy a telegrafowy wobkhad z wukrajom je so pschetorhnył. W Seydomhórskej su żelesnischе cźahi w snježnych tcźazach wostałe. Bukarest bě wot swonkowneho świeta wotsamknjeny.

*

Romska „Agenzia Stefani" powě, so su żandarma, kotrejž je kuŕera żerbskeho konjulata w italskim pschimórskim měsce Sadarje sadźerjał, sngle z jeho bŕemjenjom swottorhał a wězy w nich pschepytał, pokhłostali. Kommandant w Sadarje je wo wodacje prošył.

Swójbne powěsće.

Sem rěli: Trnejstina swud. Kowarkowa, mała rentnarka w Budyschinje, 69 lět, khowanje schtwórtk dop. we 11 hodź. na Tuchorju. — Marja swud. Jenkowa rodź. Krawcez w Barcze, 78 lět. — Madlena swud. Lorenzowa rodź. Nesbarcez w Němskich Paślazach, 77 l. — Hermann Krüger, żukelniski mišter w Hródku, 87 lět.

Towarstwowski powěstnik.

Delni Wujezd. Serb. tow. „Zahrodka" změje njedźelu, 12. hodownika, pop. w 3 hodź. pola Haškaс hłownu zhromadźiznu. Jednaś budźe so wo pschichodnym swjedźenju, tohodla njech wšitke sobustawy pschińdu. Předsydstwo.

Dirlgenca a předsydstwa serb. spěwanskich towarstwow maju pschich. sobotu (11. XII.) pop. w 4 hodź. w Serb. Domje wažne posedźenje. Njech je kóžde towarstwo cyle wěsće zastupjene.

Domowina. Sobotu, 11. t. m., pop. z dypkom wot 2—3 hodź. wotměwa so w „Serbskim Domje" wurjadna ważna zhromadźizna předsydstwow wšěch towarstwow w Domowinje organisowanych. Předsydstwo a wubjerk.

Drježdźany. Serb. tow. „Čornobóh" změje štwórtk, 9. hodownika, wječor we 8 hodź. swoju posledniu měsačnu zhromadźiznu w tutom lěźe pola sobustawa Gusty Zmija na Christianskej drózy 22. — Přińdźe wšitcy, mamy wšelake ważne wěcy wuradźowaś, namjety za program na nowe lěto maju so zapodaś. Wo bohaty wopyt prosy předs.

Khróśćicy. Ratafski Dorost za Khróść. a wokolinu změje dźensa štwórtk wječor 1/2 8 hodź. pola towarša Natuša zhromadźiznu. Dla zarjadowanja ratafskeho kursa so prosy, zo bychu wšitke sobustawy přišłe.

Malešecy. „Jedn. Sokoł." Zwučowanja hač do hód wupadnu, dokelž načolnicy wotjědu.

Njebjelčicy. „Jedn. Sokoł" ma kóždy pjatk wječor we 8 hodź. zwučowanje w korćmje. Kóždy serbski młodźenc słuša do Sokoła! Načoln.

Pančicy. „Jedn. Sokoł" změje přich. sobotu (11. XII.) we Worklecach zwučowanja na žurli wjesneje korćmy. Započatk we wosmich. Načolnik.

Serbska ludowa strona. Zhromadźizna předsydstwa a wubjerka (wšěch dowěrnikow) wotměwa so — po wobzamknjenju poslednjeje zhromadźizny — přichodnu sobotu, 11. t. m., z dypkom w 3 hodź. w Serbskim Domje. Dla ważnych rozsudźenjow njech wšitcy z dypkom přińdu. Lorenc, předs.

Zwjazk łuž.-serbskeho studentstwa. Wubjerkowne posedźenje budźe sobotu, 11. hodownika, pop. 4 hodź. w Serbskim Domje. Starši.

Wotewrjenje
sobotu, 11. hod. 1926

Wy dyrbiće čitać
štoż Wam
tu poskićam

Wotewrjenje
sobotu, 11. hod. 1926

mužace
crije ze šnórow.
čorna, šěroka forma, běła šita kroma
7.50

žonjace
crije ze šnórow.
čorne, šěroka forma wysoki pjeńk
4.95

žonjace
crije ze spinku
čorne, snbuk z lakom wupyš. mod. forma. kožane podšiće
5.90

žonjace
crije ze gumijom
čorne, z pjelść. wobsadk. modernska forma
6.75

žonjace
lakowe crije
z gumijom, z pjelść. wobsadk. mod. kónčk. forma
7.90

žonjace
crije z gumijom
čorna koža, mod. forma, kožowe podšiće
5.50

žonjace tkaninowe crije k pućowanju we wšelakich barbach, wulkosć 36—39 . . . —.90
žonjace wuhornjene crije, wšelake mustry z filcowej a kožanej podšu, zakryty šow 1.65
dźěśace crije, čorne, šěroka forma z kapu a pjenkom wulkosć 25—26 hr. 3.90, wulkosć 23—24 2.95
dźěśace crije, bruna, šěroka forma, z kapu a pjenkom, wulkosć 25—26 hr. 4.50, wulkosć 23—24 3.50
hólcace crije, čorne koža, šěroka forma, wysoke, wulkosć 31—35 . . . . . 4.90
hólcace crije, čorne, sportska koža, šěroka forma, wšitko koža, wulkosć 31—35 . . . . . 5.90

žonjace lakowe crije ze spinku, a lakowe pumps, žłobinaty pjeńk, kónčk. mod. forma, kož. podšići 7.50
žonjace lakowe crije ze spinku z přelamatej spinku, žłobinaty pjeńk, kožane podšiće 10.50
žonjace crije ze spinku, jasne, kónčk, mod. forma z wšelak. pjeńkami 8.50
žonjace crije ze spinku, prawy bokskalf, kónčk. forma, poł. wys. pjeńk kož. podšiće 7.90
žonjace crije ze šnórowanjom, čorna koža, šěroka forma, poł. wys. pjeńk. 4.90
žonjace crije ze šnórowanjom, prawy bokskalf krótka forma, wysoki pjeńk (běła šita kroma). 6.75

dźěłaćerske crije ze šnórowanjom, čorne a brune bjez kapy, šěroka forma. 6.90
mužace nizke crije, čorne, kónčk. mod. forma, běłe šowy, kožane podšiće. 7.85
mužace crije ze šnórowanjom čorne, šěroka forma, wosebje z kruteje, jadriweje kože. . . . 9.50
mužace crije ze šnórowanjom, čorne, ze sjedźenej pódušu, šěroka forma (běła šita kroma), . . . 11.50
mužace crije ze šnórowanjom, čorne, kónčk. mod. forma z běłymi šowami 12.50
mužace nizke crije ze šnórowanj., połkónčk. forma z dźiwinsk. kožu ze zasadk. (běła šita kroma). 11.50

Přindźće a přeswědčće so

Rěčimy serbski!
Loewenstamm
na Mołtkowej drózy 4 w Budyšinje na Mołtkowej drózy 4
Rěčimy serbski!

Kedźbu! **Wot štwórtka hač do soboty wot 4 hač 7 hodźin popołdnju** Kedźbu!

Wujězdźowanje z Budissa-kołami

w Budyšskim awtowym a kolo-jězdnem domje
P. Preibisch z tow. z wob. ruk. **w Budyšinje**
na Zwonk. Lawskej hasy 17.

Přeswědčće so, prošu wo zamóžnosći „Budissa kolesow".

Tobak srěnjorozkrany jenož **1.25 hr.**
ćeńkorozkrany ½ punta jenož **1.— hr.**
rjepiki cyle a rozkrane punt jenož **50 pj.**
tobaki najlěpšich kajkosćow.
Cigarowy wobkhod Hultsch
w Budyšinje na Schillerstrasse 6.

Chcećе-li nčkoho k hodam zwjeselić

tak namakaće pola nas **wulki wubjerk,** wjac' hač 50 jědźnych servisow, kotrež mamy na składže.

Jědźne servisy za 12 wosobow, prawy porcelin, 55dźělbny, wot **42.50** sem
Jědźne servisy za 6 wosobow fabrikat Villeroy & Boch, wot **13.50** sem
chineske kolejowe servisy wopr. Tuppak, za 6 wosobow, jenož **13.50**
kuchinske garnitury, 22dźělbne wowpr. porcelin wot **12.50** sem

Jenička předawarnja kral. priv. porcelin. fabriki Tettau, akc. tow.

Pychu na hodowny štom
we wulkim wubjerku.

Seelenfreund & Co.
w Budyšinje
při měšćanskim dźiwadle jenož na Lawsk. hrjebjach 12

Wóskowane přikrywy, skitaki za ścěny, skitaki za wodowody jara tunjo
K. Erler na Žitn. wikach 11.

Wěš družiny
žiwych rybow
kaž tež wěčdnje čerstwe
mórske ryby
a
sušene ryby
poskića
Weberec rybowy dom
w Budyšinje
na Šulskej hasy. Telefon 2530.

Vogtlandske madraske a wumělske **gardiny** *story, kromki, wumělsk. platy* etaminy, spinanske tkaniny wulki wubjerk, jara tunjo K. Erler na Žitn. wik. 11 znapředa „Stern"

M. Hornig a Domanja
w Khrósćicach

Česćenemu wobydlerstwu **w Khrósćicach a wokolinje** dawam k wědźenju, zo sym 1. hodownika 1926 **klamy a korčmu** knjeza **Sebastiana Zarjenka** z Khrósćic kupił. Budu so stajnje prócować, swojich wotebjerarjow kóždy čas sprawnje a derje posłužować.

Z počesćowanjom
Franc Natuš.

K hodam poskićam po wosebje tunich płaćiznach:

Konserwy
łužćiny
margariny
spirituozy
čěstowe twory
kokosowy tuk
pječene twory

Najlěpši paleny a syry kofej

wołmjane twory ◆ mužace šaty ◆ dźěłanske drasty

Dale poručam swoje
hosćenske rumnosće
česćenym kemšikhodźerjam, swójbnym swjedźenjam, wos. pak za křizna

Za zymne a ćople jědže je w kóždem času najl. staranе

Kurt Martin Richter
w Budyšinje

na Kěžorskej drózy čo. 7
deleka *1. poskhod*

Wjedny dom krajkom
ze samsnej
klankacej hojernju
ma
krasne nowosće we wulkim wubjerku

kotrež zamóža holćace a hólćace wóčka rozjasnić

Wobhladanje bjez nućenja ke kupowanju sebi wuprošu!

Časniki

wšěch družin
w znatej dobrej kajkosći
złote a sliborne twory nože a widličky, najl. wołojane krystale
poskića jako přijomne hodowne dary
Johannes Redl
časnikarski mištr
w Kamjencu
na Knježskej hasy 4 a při Mjasowej předawarni.
Po přeću tež serb. posłužowanje.

Najlěpšu
pšeńčnu muku
(Kaiserauszugsmehl)
při 10 puntach jenož 28 pj.
Paul Noack
w Budyšinje, na Šulskej hasy

Moritz Weiser
w Budyšinje na Žitnej hasy
Spěwarske němske a serbske
najjednoriše a najwosebniše wuwjedźenja.

II. hypotheki po nahódnosćensk. hypothecy

a I. hypotheki na bydlenske wobkhodne twarjenja kaž tež na ratarstwa wot 10 ha. Wupožčuje hač do połojcy dowójnskeje wopalneje kasy za 6% danje na 5—10 lět bjez wupowědźenja, wobstara najspěšniše.

Tež njewuspěšne darmo.

Herman Rostok
w Budyšinje na Seminarskej hasy 1 III.
Telefon 2302.

C. E. Rinke w Budyšinje
na Bohatej hasy 5.

Bohaty wubjerk
pjelsćinow
klobukow a čapkow
po znatych tunich płaćiznach. Zhotowjenje tež stajnje po wosebje tunich płaćiz., je-li so maćizna k tomu sobupřinjese.

Trjebane a nowe
meble

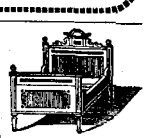

kaž tež **wuhotowanja stwow** poruča tunjo
Ernst Stelzig, **na Hrodowskej hasy 41**
Podšinje płaćić dowolam.

Separatory butrobasy

(w kóždej wulkosći) 5 lětne rukowanje, wotpłačowanje po 12 měsačnem napłaćenju najtuńšo pola
J. Klemm w Budyšinje **na Serbskej hasy 1.**

Klankace wozyčki

solidne, rjane a tunje namakaće we wosebitem wobkhodźe
Paul Böger w Budyšinje
na Šulskej hasy 5 při dźiwadle.

Hodowne dary

ma tunjo
Hermann Gerlich
w Budyšinje na Sukelnskej hasy 7

Cigary, cigarilje, cigarety w eleg. zawalkach po 10, 20, 25, a 50 štuk
a
rólowe a šekowe tobaki w hobrskim wubjerku
kaž tež w krasnych tyzach a tyzkach.

Pruhujće wukładźenja w mojich woknach.

NB. Zasopředawarjo dostanu rabat.

Najl. nowe łučne jerje
štuka jenož 6 pj.

najlěpše pražene jerje, 16—18 štuk	kg tyzu jenož	95 pj.
„ zawite jerje	„ „ „	95 „
„ Bismarckske jerje	„ „ „	100 „
„ Kronske sardiny	„ „ „	95 „
„ jerje w sydnenej łužoy	„ „ „	100 „
„ wuhor w šeleju	„ „ „	125 „

poskića
Paul Noack w Budyšinje
na Šulskej hasy a pod Hrodźišćom 61.

Kulturwehr

njech sebi kóždy w „Serbskej knihafni" w Budyšinje skaza. Wukhadźa měsačnje a płaći štwórćlětnj 2,50 hr.

Přiloha k čisłu 286 **SERBSKE NOWINY** Štwórtk, 9. decembra, 1926

Jan Skala:

Serbja-centrum-sozialdemokraća

Dr. Schreiber (centrum) ze zakskim pósłancom Gradnauerom (soziald.) w Barlinje přeciwo Serbam.

Hižo psches zyłe lěto dźěłaja pruske a němšk̄ostatne politiske strony hromadźe ſ woběmaj knjeześtwomaj na pschewjedźenju wobšěrneho hoſpodarſkeho a kulturnje-politiskeho programa w rańšich provinzach, Hornjoschlesyſkej a Mukhodnopruſkej. Pschi pschedběžnych wuradźowanjach ſjewi ſo, ſo wobſteji na wschěch stronach wotpohlad, też žydowſkeho Serbow w Pruſtej (bramborſka a nižoschlesyſka provinza) do tuteho programa kaſchěrjeć. Pschipradowy mam k wobźělenja dwuſke wotpohlady wo ſaſtupdowanju badenſkich, württembergſkich a druhich južnoněmſkich ratarjow we woběmaj Luźizomaj pokaſowachu hižo ſaſtupe doſcź, we čo pschi tutych knjeześtwowych planach dže: wo wukorjenjenje domorodnych ſerbſkich ratarjow ſ pomozu ſaſydlowanſkeho ſakonja a ſ dalſchej pomozu ſtatneje kreditowoje politiki. Wobźeje tuta poſlednja je nětko psches poſtajenje tak mjenowaneho „Sofortprogramma“ ſwoju ſakonſku formu namakała. Njetrjebamy ſo dale bźiwacź, ſo njechachu wobdźělene inſtanzy ſwojeho cźaſa ſaſtupjerjej narodnych mjeńſchin w pruſkim ſejmje Baczewſkemu nicźo wo tom ſhonicź dacź.

Na cźimž pak ſo pschi tutych wězach njemało dźiwacź ſmějmy, je ſ prěnja to, ſo ſo Luźiza do tak mjenowanych „geſährdete Oſtgebiete“ liczi. Hoſpodarſaj, geografiſaj a ſkónčnje też ſ najwješelſcheho bźěła adminiſtrativnje ſkuſcha zyła Luźiza pschewažnje do srěnoněmſkeje (Mitteldeutſchland). Je ſ tym pschewabjeny ſyſtem, po kotrymž ma ſo nowoczaſne potłóčowanje Sserbow pschewjeſeć, tak je ſe ſadźerjenjom zentrumſkeho ſapóſtanza dra. Schreibera a ſozialdemokratiſkeho ſakſkeho pósłanza w Barlinje dra. Gradnauera wotkryte woprawdźite ſadźerjenje dweju politiſkeju ſtronow k Sserbam, kotrejž dyrbi ſo tu bliže a dokładnje wobſmětlicź.

Pschi ſakſkich wólbach w oktobrje 1926 ſu ſo politiſcy w „Sserbſkej ludowej ſtronje“ organiſowani Serbja roſſudźili, hłoſy ſwojeje ſtrony zentrumſkej ſtronje pschiwobrócźicź. To ſo ſta wośebje tohodla, dokelž njechachu ſo doſpołnje wobdźělenja na wólbach wdaczź, ſo njeby ſ teho naſtała možnoſcź roſdrjebjenja narodnje pschešmědźenych Sserbow ſ zyka a mérnje ſebjewědomych na wſchelake politiſke ſtrony. Wyſchiſche toho pak bě ſarjadniſtwo ſakſkeje zentrumſkeje ſtrony tak blubiko, ſo njebudźe w pschipadźe jednoho dozpětcźeho mandata ſo jenož w Sakſku wo naſche ſerbſke ſajimy ſtaracź, ale ſo budźe na kóždy pad tež pola němſkoſtatneho a pruſkeho zentra na to ſtutkowacź, ſo bychu ſejmowe frakzije w reichstagu a pruſkim ſejmje ſprawnu a roſumnu politiku pschecźiwo narodnoſtnym mjeńſchinam ſzyka a ſerbſkim naležnoſcźam wośebje ſaſtupowaſe.

A ſchto je ſo nětko ſtało?

Sapóſtanz prałat dr. Schreiber, kiž njeſtoji — kaž ſo w Sserbſkich Nowinach pišaſche — jenož zentrumſkej ſtronje bliſko, hewak pak je bóle němſkoludowy (deutſchvólkiſch) — žadaſche ſebi pschi wuradźowanjach wo powyſchenje pjenježnych podpjerow ſa „Oſtgebiete“ też wobſtedźowanje ſakſkeje Luźizy; ſa Pruſku bě ſo we tutym naſtupanju jedyn demokrata „ſtarak“. Dr. Schreiber je jedyn ſnajwažniſchich a najbóle wliwnych politikarjow zentrumſkeje ſtrony. Jeho ſtaroſcź wo ſerbſke žadanje dźěłſche wo to, pjenježki ke korupziji a narodnej demoralizaziji Sserbow ſ pomozu hoſpodarſkich ſrědkow dozpěcź. Je-li wón wot ſakſkich ſaſtupjerjow zentra w tutym ſměru informowany był, potom dyrbimy tu ſjawnje prajicź, ſo je to najhórſche jebanſtwo ſerbſkich woleri było, kotrež je ſebi ſakſki zentrum dowolił. Nje̊je-li tak ſo ſtało — ſchtož cźejemy w tukhwilu hiſchcźe ſa možne mějź — potom dyrbimy a ſmějmy ſakſkemu zentrej porok cźiniczź, ſo nje̊je Barliniſkich politikarjow dokładnje wo naſkich nahładach a žadanjach informowała je ſ tym ſwoje ſlubjenja na njewuſtajnſchane waſchnje ſanjerodźił a ſakomdźił, ſwoju winowatoſcź cźiniczź.

Hačž tak abo tak: zentrum je ſnowa ſwoju njepschećelnoſcź k nam Sserbam ſjawnje pokaſał, a to we praſchenju, kiž dyrbi ſo też je ſtejniſchcźa niž jenož politiſteje, ale wośebje też tſchešcijanſteje moralki a ethiki na najtruczijſche ſaſudźicź.

A nětko k ſozialdemokratam.

Też ſozialdemokratiſka ſtrona je ſo wo hłoſy Sserbow prózowała. Je na wuhladne m̄ſno kandidata ſerbſkeho pokhoda ale jara ſkromneho ſerbſkeho ſmyſlenja poſtajiła. Je ſ tym — kaž to też w ſwojim ſerbſkim lětaku ſlubjeſche — pokaſacź chcyła, ſo jej runje kaž zentrumej ſerbſke ſajimy a žadanja jara na ſwědomju leža; k najmjeńſchom mójeſche ſo ſkaſ, ſo tak je.

A ſchto ſebi dowoli na wuſnamnym mělnje ſtejazym ſozialdemokratiſki politikar, ſakſki pósłanz dr. Gradnauer?

W njemſkoſtatnym ſejmje wobkrjižowaſche ſo ſ roſhorjenoſcźu na to, ſo ſo pschi poſtajenju „Oſtprogramma“ też njeje na ſakſku Luźizu dźiwako, kotraž blišo cźeſkoſłowakiſkich mjeſow leži. A wuſtawnje praješe: „Auch für die Lausitz muß der Betrag von einer Million Mark noch bereitgeſtellt werden, da die Lauſitz durch die wendiſchen Organiſationen in Prag und Paris ſtark beunruhigt wird.“

Schtó je knjeſa Gradnauera w tutym ſmyſłu informował? Nima ſakſka ſozialdemokratija tak wjele ſwědomja, tutemu ſtatnemu ſaſtupnikej prajicź, kak wón je ſwojimi ſłowami mózność ſhromadneho dźěła němſkeho wobydźerſtwa je ſerbſkej narodnej mjeńſchinu k lěpſchemu ſhromadneho ſtata a ſhromadneje domiſny roſbiwa? Abo je to ſozialiſtiſka politika, pjenježy ke podrywanju ſerbſkeje narodnoſcźe wot ſtata žadacź? Je to tradizija ſozialiſma hódna, ſa demoralizaziju ſerbſkeje narodneje mjeńſchiny fondy ke korupziji mjeſe Sserbami tworicź? Tak a tak je doſć ſtatnych pjenjes pſches njekontrolowane a njekontrolowajome kuſoky do Luźizy waleja. Wědźa ſamolwicź: ſozialdemokracźa wo tom? Je-li ſo niž: ja chžu jim na pucź poſwěcźicź, ſo njebychu ſo jednoho rjaneho abo njerjaneho dnja ſtrózili, hdyž tute wězki na ſjawne pſchinidu a ſozialiſtowe kompromituja.

Najwjetſchi ſkandal pak je, ſo ſaſtupjeŕ ſtrony, kotraž ſo pschi ſakſkich wólbach wo ſerbſke hłoſy prózowaſche a je też dóſta, ſo wuſnamny ſaſtupjeŕ zentrumſkeje ſtrony, knjes prałat dr. Schreiber naſpomnjenym ſłowam dra. Graudnauera a wośebje też jeho argumentaziji pschiſłuchowaſche a wuſłownje žadaſche, ſo by ſo namjet, 1 milijon hriwnow ſa korupziju mjes Sserbami — nicźo druhe tutón namjet logiliſy njecha — pschiſwoliſ.

Schto ſ toho ſcźehuje?

Pschedewſchem: ſituazija je jaſna. Ani politiſkej ſtronje, ani ſakſke knježeſtwo ſebi njepſcheja dorosumjenje mjes woběmaj narodnoſcźomaj we Luźizy. Njepſcheja Serbam mér a politiſke ſměrowanje, ale chcźeja je ſrědkami ſtatnych pjenjes duſchu ſtrachy a narodnoſtnje ſeſtajenych ſerbſkich bratrow kupicź. Jenož pschipad, ſo też druhe kraje, kaž Badenſka a Bawarſka, tajſe pschipomozy žadachu a je njedoſtachu, je ſadźěwał, ſo ſo tutón ras hiſchcźe ſtrach wot nas wotwobrócźi.

Ale budźmy ſkedźbliwi, Sserbja!

Namjety budźa ſo wospjetowacź a próſdne móſchnje nětkotrych ſabkuđźenych abo demoraliſowanych Sserbow a jich patronow ſu dawno wotewrjene. S mozu a ſ leſcu naſ ſabicź njemóža, tuž ſo to ſpyta ſ pomozu majanych pjenjes, kotrež maja we tutych cźaſach hoſpodarſkeje nuſy to wukonjecź, ſchtož prjedy robota a nadkńjeźſtwo dokonjachu: duſche ſerbſkeho cźłowjeka womjacź, ju potom ſabicź a tak Sserbſtwo a zyły ſtarokſtawny narod ſniczicź!

Němſki bałnik praji:

Nichtswürdig iſt die Nation, die nicht ihr
Alles ſetzt an ihre Ehre.“

a ja praju k tomu: hiſchcźe njetkmańſchi je narod, kiž druhemu ſpytawa, cźeſcź rubicź, kaž kaž ſo to pſcheciwo nam ſtawa. Njeje mjes Luźiſkimi Němzami ani jednoho cźłowjeka, kiž njeby naſch protest pſcheciwo taſtim ſrědkam podpjeracź chcył, ſo njeby zyły ſwět prajicź trjebał: to je němſka mjeńſchinowa politika, kotruž zyły němſki lud khwali a podpjera? Quousque tandem? ... tak dźiwa ſkónčnje, kaž faraŕ Zyž ſwoju rěcź na ſerbſkim konzercze w pschitomnoſcźi ſaſtupjerja knjeześtwa.

*

Pſchiſłp.: Gradnauer je hjes dwěla ſaſtupnik ſtaroſozialiſtow. Hacź dotal je ſakſke knjeześtwo ſ dźěła w jich rukomaj. Sajimawe by było ſhonicź, kak ſu ſo pschiwiſnizy njewotwiſnych ſozialiſtow ſadźerjeli. Ssmy wcźipni, ſchto němſke narodne mjeńſchiny we wukraju k tutej politiſy měnja. Smyſlki němſkich politiſtich ſtron maja pſchezo te wutunkacź.

Skit ptačkow w zymje.

Hdyž ſyma ſ wulkim ſněhom do kraja ſacźehnje, ſapoczinje ſo cźaſ nuſy ſa naſchich małych ſpěwarjow a woni trjebaju cźłowjeſku pomoz. Hdyž taſke wjedro njejobſy ſatſtupi, je to wośebje ſtraſchne, dokelž maju ptaſki pod wulkim njedoſtatkom na zhrobje cźerpicź. Spěchne pozhonjowanje, wośebje pola naſchich małych ptaczkow žada ſebi trajne pschijimanje zyrobý. Njemóža ptaczki po ſymſkej nozy, kotraž wot popołdnja ſchtyrjoch hacź do ranja wośmich traje, kiž je ſcźěſnacźe hodźin dołha ſwój hłód ſpokojicź, dha ſo łohko ſtanje, ſo dyrbja wobeſe ſ hłodom kónz wſacź. Po prawom dyrbjało ſo hižo prjedy hacź ſněhi a ſmjerſki pschiniđu, potajfim hrjeđy novembra, ſe ſymſkim pjerwanjom ſapoczeź, ſo mohła ſo ptaczki k pjerwanſkim měſtnam ſwuczicź. Pjerwanſkich mózność cźe je jara wjele, błowna wěź je, ſo ſo dwě błotnej ſmuměnjeri dopjelnitej, mjenujcź, ſo je pjerwanſke měſtno pſched wjedrom ſchkitane a ſo móža ptaczki łohko k pjerwanſkim pózniſcźu

fadle namaka. Maschina, kotraž žo ſ powětrom cžri, też tutón aparat ſ trěbnej miliwu saſtara. Tak może žo wjednik ſtajnje wo wjedrje a wětrach wobhonjecź a ſwoje kładło po tom wjeſeź.

Se saporžatkom ſymy žo też cžarje ſ Barlina do Lipska a ſ Barlina do Hannowera jako nóznej cžarje wutworitej. S toho wſcheho je widjecź, žo może žo kóždy ſětadłu dowěrić, a to cžim ſkerje, dokelž je liczba njeſbožow na kilometer pola wobſtadnych ſětadłow wjele mjenſcha hacž pola druhich wobſtadnich grědkow.

Žałostny swójbny podawk w Zhorjelcu.

Njedźelu ſdźeli Shorjelſka polizija, ſo je žo ſchěſcź létne dźěcžo dźěłacžerja Stephana pjatk wjecžor ſhubiło. Mjes tym je žo ſrudny podawk wujaſnił

Ssamžny nan je dźěcžo morił a žebi potom ſam žiwjenje wſał.

K tomu žo piſa: Dźěłacžer Willi Stephan, kotryž jako zwjazkowy płacžeſcže, dźěſcže je ſwojim jenicžkim dźěcžom, 6 létnej dźowku Ernu, pjatk wjecžor wokoło 7 hodź. wot domu prječ, ſaj prajeſche, ſo dy ſwojeho bratra wopytał a žebi na dompucu Božeho dźěſcžowy ſchtomik ſeſadny thorownje wurěkał. Njeje pak k bratrej pſchiſchoł, ale je hnydom ſ dźěſcžom ke thorowni ſchoł, hdyž je we blisſoſcži pěſkowa jama. Hižo dležiſchi cžaſ cžerpjeſche nan, dokelž dźěła njeměješche, na cžeſke myſle a w taſtim nadpadże je drje ſwoje dźěcžo w jamje ſadajił. Małe cžełko je potom ſe ſwojim mantlom pſchikryl a ſe ſelenynmi kałoſkami wupyſchił. Sſam je zyku nóz potom ſo wokoło bruſdźił; rano je na pohrjebniſchcžo ſchol a žo tam na akaziji wobwěſnył. S tym ſo ſrudny podawk ſkónči.

Macź bě hižo w nozy a zyku ſobotu ſa ſwojim dźěcžom a muzom ſtłódźita. Dokle hdyž muža namakachu, ſpóſna, ſo je žo něſchto žałoſtne ſtało. Popołdnju dóſta potom liſt mandźelſkeho, kotryž je po ſdaczu něhdże w jenej korczinje piſał.

Tam ſtejeſche: **„Exnu ſpi ſesady thorownje w pěſkowej jamje.“** Macź dźěſche ſ liſtom na polizijn a tak ſo zyły ſrudny podawk, kaž ſmy jón wopiſali, wukopa. Stephan bě 38 lět ſtary. Na woſhudbe cžełko domapytanеje macźerje powſchitkownje dźěł bjeru. Ma někto po měſzach hoſpodarſkeje muſy też hiſchcže duſchownje cžełko cžerpicź.

Proces wo skóncowanju Donnera.

Pſched Drježdźanſkim pſchiſahajnym ſudom ſapoca ſo wczera proczeß pſchecžiwo 30 létnemu pomoznemu montérej Ocže Krönertej a jeho lubzu, 32 létnej widowje po aſſeſſoru Donneru, kotrajž ſo winujetaj, ſo ſtaj ſhromadnje ſudniſcheho aſſeſſora Donnera morikoj.

Pſchedſtawiſna njeſkutka.

Donner bě jara bohaty. Jako referendar ſesna ſo ſe ſwojej poſdźiſchej mandźelſkej, dźowku haptykarja Hammera ſ Drježdźan. 1913 ſo ſ njej ſwěrowa, 1914 narodźi ſo jemaj hólc, dwě leże poſdźiſcho holza. Najprjedy ſo ſdaſche, ſo je mandźelſtwo jara ſhožowne. 1918 kupi Donnerowa mandźelſka willu w Delnich Lößnizach. We wójnje ſłużeſche Donner jako reſerwny offizěr, 1916 bu na wyſchſcheho leutnanta pomjenowany. Hiſchcže ſa cžaſ wójny wotpokoji ſwoje aſſeſſorſke pruhowanje. 1. junija 1920 dyrbjeſche ſo na finanznu radźiczelu pomjenowacź. Tola ſchěſcź njedźeli prjedy ſatſěli jeho Krönert, tajny lubz jeho mandźelſkeje na ſhodze Donnerez ville.

Wobſtorjeny Krönert pokhadża ſ nahladneje pſchekupſkeje ſwójby w Schmiedebergu pola Kipsdorfa. Też Krönert bě we wójnje. 1919 ſaſtupi w Drježdźanach do filmoweje ſchule. Tu ſesna ſo też ſ mandźelſkej aſſeſſora Donnera. Cžaſcžiſcho pſchiſłuži Krönert domoj na wopyt a pſchiwjedże też Donnerez dźěſci ſobu. Sſwojimaj ſtarſchimaj powědaſche, ſo je nan dźěſcžom we wójnje padnył. Donnerowa mandźelſka ſaſtupi poſdźiſcho też do ſamžneje filmoweje ſchule. Mjenowaſche ſo tu Amrie Delmar, njez tym ſo Krönert pod mjenom Harry Balton wuſtupowaſche. Se ſnajomſtwa mjes Krönertom a Donnerowej naſtachu bórzy luboſczinſke poczahi. Krönert wobkhadżeſche we Donnerez villi, hdyž bě ſo aſſeſſorez jako wobhodżeſt ſahrodniſtwa pſchebſtajił. Bórzy běſchtaj ſo Krönert a Donnerowa mandźelſka tak ſaluboważoj, ſo ſhromadnje wuradżowaſchtaj, kak byſchtaj Donnera najlépje woſtrońcź mohłoj. Też wo ſhromadnym ſamomordarſtwje jednaſchtaj. Stóncžnje ſpójnaſchtaj njeſkutk, kotrehož dla mataj ſo někto pſched ſudom ſamolwicź, jako jenicžki wuſnuć, ſo by ſo mandźelſtwo ſ aſſeſſorom rozwjaſało. Krönert ſatſěli Donnera ſ jeho revolwra, kotryž bě jemu Donnerowa mandźelſka dała. Njeſkutk ſta ſo w połnozy jako Donner po ſhodze dele dźeſche, ſo by ſo na ſhromadźiſchcžu wſpjeże woboru podał. So by wěz tak wupadała, jako by ſo tu njeſboże ſtało, bě Krönert na ſkódu mały měſcžk ſe blinjanemi kulkami połožił a tak doſpił, ſo bě połizija teho-runja měnjenja, ſo je Donner po ſhodze ſo woſbunył, pſchi cžimž bě ſo ſ revolwra, kotryž bě pſchi ſebi měł, wuſtżelił.

Na Donnerowej, kotraž bě tak nadobo ſwudowika, njebě par žana wozbetita ſrudobu widjecź, nawopak, bě wjeſelſcha hacž hdy prjedy. Lédom běchu Donnera pochwalowali, pſchicžahny Krönert do Donnerez ville. Bórzy khodżeſche też w drafcže ſatźeleneho aſſeſſora, kotruž bě žebi pola krawża pſcheſchicź dał.

Stóncžnje poczа tola ſuſtodſtwo na ſpodźiwne poněrty w Donnerez villi kebždowacź. Należnoſcź ſdźěli ſo poliziji, kotraž najprjedy Krönerta, potom też Donnerowu ſaja. Najprjedy ſo wobaj wuſnaſchtaj, połdźiſcho pak ſoſtu wobkrucżeſchtaj, ſo je Donner ſnjeſbožił a tak ſmjercź namakał. Ssudniſke jednanje dyrbi někto należnoſcź wujaſnicź.

Hodowna wustajeńca Tworykupowaccho towarſtwa w Budyšinje.

Budyſchſke Tworykupowaze towarſtwo ſrjadowa wczera ſrjedu a dźeńſa ſchtwórtk w „Krónje“ wulku hodownu wuſtajeńcu. Wona wopſchijeſche maku ſalu, pſchedměſtno ſale a delnje měſtno pſchi ſkhodże a poſticzeſche wězu ſa hodowne blido a ſa domjazu potrjebu. Wuſtajenza dyrbjeſche wopytowarjam, ſobuſtawam konſumiſcheho towarſtwa, kaž też njeſobuſtawam, pſched wocži wjeſeź ſamóžnoſcź Budyſchſkeho Tworykupowazeho towarſtwa. Derje pſchehladnje ſeſtajena wuſtajenza dyrbjeſche ſo ſa krótki cžaſ natwaricź, rano ſapoczahu a wjecžor w 6 hodź. bě hižo k wotewrjenju hotowa. Pilne ruzy ſo hibachu, ſo bychu wſcho prawje ſpodobne pſchiprawiłe.

Sſrjedu wjecžor w 6 hodź. knjes wobkhodny wjednik Tworykupowazeho towarſtwa Hirſchmann wuſtajenzu w mjenje ſarjadniſtwa towarſtwa wotewri a powita přenich wopytowarjow wuſtajenzy a ſaſtupjerjow nowinarſtwa. Won wuſpěhny wotbězje, ſo wuſtajenza jeno wobjekti ſamžneje induſtrije, to rěka induſtrije ſjednoczenych konſumiſkich towarſtwow w Němſkej wopſchija. Knjes Hirſchmann ſtoji kedźbnoſcź wopytowarjow najprjedy na poſtawadła, na mjazowe a kolbažowe twory, kotrež ſo w ſamžnym wobkhodże w Elmshornje dźěkaja. Też w Altonje ma Wulkokupowanſke druſtwo němſkich konſumiſkich towarſtwow ſamžnu dźěłarnju mjazowych konſerwow. Hnydom pódla kiwachu zigary wſchěch druzin ſ ſtjoch ſamžnych fabrikow, kiž ſu w Hamburgu, Hockenheimje a Frankenbergu, dale wuhladachmy ſwanſki tobak ſ Nordhauſena a zigarety ſe ſamžneje fabrik w Stuttgarcze. W małej ſali a na měſnije pſched ſkhodom bě wuſtajena korbarſka nabońa ſe druzſtwoweje ſamžneje fabriki w Schneyu w Bayerſkej. Dale pſchiſamknychu ſo w małej ſali wokmjane twory, wobuża ſe ſamžneje dźěłarnje, kotraž je hakle njedawno nowa, a bě něhdy wójſkowa wobleczenjowa měſtnoſcź we Drježdźanach. K wobużam pſchiſamknychu ſo běłe ſchaty a ſkane twory ſ dźěłarnje we Wopakej. Mjes wulkej a małej ſalu bě pjekarnja Tworykupowazeho towarſtwa ſwoje pjeczwa, wobežbje hobowne wožuſchki, wuſtajata, kotrychž budże ſ hodam na 10 000 pjez dyrbjeczź. W notwiſchim cžaſu na towarſtwo też ſamžnu konditornju, kotraž bě też ſwoje wabjaze a ſkódne pjeczwa wuſtajała. Wozfrjedź ſale ſtejachu ſchijaze maſchiny ſa naſche lube hoſpoſy. Też te běchu ſe ſamžneje fabriki. W pſchedſali běchu wuſtajene wudźěki chemiſteje a mydłoweje fabriki konſumiſkich towarſtwow w Riesy-Grödże, hnydom pódla ſchkleiſcžane, porzlinowe a druhe ſudobja ſa domjazu hoſpodarſtwo. Dale kiwachu runohórſke hrajki ſ Johanngeorgenſtadta a Jöhſtadta. Też grat ſa rotarſtwo a ſahrodu njeporobrachowaſche. Dołkach pſchi ſkhodże běchu hiſchcže pokoaze maſchiny, dale płacžiſtyhódne jésdne kola ſe ſamžneje dźěłarnje we Saalfeldu w Durinſkej. Stóncžnje wobſtamknuhy wuſtajenzu ložo, kotrehož nawobleczenje je też w ſamžnej fabrizy we Wopakej ſkane. Wuſtajene wězy běchu wſchitke jara pſchehladnje ſrjadowane a ſeſtajane. Swonkne pſchiprawjenje a wuprjſchenje leżeſche w rukomaj knjeſa ſ Frühling ſ Hamburga. Tu běchu wuſtajane twory ſ něhdże 40 ſamžnych dźěłarnjow. Knjeſ wobkhodny wjednik Hirſchmann ſo wſchěm ſobupomocnikam pſchi wuſtajenzy a też nowinarſtwu ſa pſchiczeſnu podpjeru pſchedewſacza wutrobnje dźakowaſche.

Wjecžor wot 8 hodź ſeſtdże ſo wjele luda, ſo bě ſala pſchepjelnjena. K ſawodnej ſhromadźiznje pſchedwjedżechu ſo wopytarjam někotre filmowe pſchedſtajenja. Prěni film pſcheſadźi pſchitomnych do noweje ſamžneje fabriki konſumiſkich towarſtwow w Stüttzengrünje w Rudnych horach, w kotrejž ſo ſcžerce a mjetlizy wſchěch druzin dźěkaja. Sajimawe je pſchihladowacź, kak wulke majeſtetiſke maſchiny ſo ſdaczu lohke dźěła wukonjeja. W teſte fabrizy, móznym twarjenju w rjanej hórſkej krajinje dźěła něhdże 600 ludźi. Druhi film wjedżeſche pſchihladowarjow do poſnóznych krajinow, ko Norwegſkeje ſ jeje rjanymi giganticžſymi wyſkokimi, ſe ſněžnym pſchikrytymi horiſkami hłubokimi dołami ſe měrnej wodu. Krażny napohlad ſticži kimi dołami ſe měrnej wodu. Krażny napohlad ſticži połnózne ſłónzo ſe ſwojim dźiwnym ſwětłom. Potom pſchedſtaji ſo ſhromadźenym mórſki pſchiſtaw w Hamburgu ſ jeho hobrſkimi ozeanſkimi a mjenſchimi pſchiſtawowymi łódźemi a krażna woda Alſter w Hamburgu. Tſeczi film pſchedwjedże naſtacže mjaſowych konſerwow a trajneje kołbaży w dźěłarnjomaj konſumiſkich towarſtwow w Altonje a Elmshornje. Wſchi tychle dźěłach ſo jara na cžiſtoſcź hlada. Jako pſchidawk pſchidachu ſo tſi ſortne reklamowe filmy wo ſapałzy, wo kurjerju a wo hoſpoſy.

Po filmowych pſchedwjedżenjach wotmě ſo ſhromadźizna ſa pſchedawarnju 1 a 1a w Budyſchinje. Knjes pſchedhyda Tworykupowazeho towarſtwa Böttcher wobſjewi dnjowy porjad, kiž ſi dyrbi wopſchesheſche: 1. Krótku rosprawu wo minjenym wobkhodnym lécže, 2. Wólby ſaſtupjerjow ſa pſchedawarnju 1a. 3. Nowowólby. K přenjemu dypjeł poda knjes Hirſchmann létnu rosprawu. Poſlednje wobkhodne léto wot 1. julija 1925 hacž do 30. junija 1926 ſtojeſche pod kriſu hoſpodarſkeje nuſy. Njedźiwajcy tehole cžełkeho cžaſa bě mózno, druſtwo ſtrucžicź a na ſnutſkownу a ſwonkownу bok wutwaricź. Doły na banzy ſ cžaſa inflazije je ſo wotpłacžicź mohł ſ pomozu ſobuſtawow. 30. junija měſjeſche towarſtwo hiſchcže pjenjezy dobre na banzy. Wulkokupowanſkeho druſtwa we Hamburgu. Nakutowarki ſobuſtawow ſu wot 110 000 na 360 000 hriwnow ſroſte. W minjenym rosprawnym lécže je towarſtwo też ſwoju pſchedawarnju na Sserbſkej hażu, na kotrejž ſo 10 lět dołho niczo cžiniła njeje, ſmuworjedźecź a ponowicź dało, ſo bě lont 3 njedźele do hódi hotowa. Dale je towarſtwo dwě nowej pſchedawarni wotewricź mohło, jenu na Kaeublerſkej dróſy w Budyſchinje a jenu we Wermingshoffje. Też woſowy park je ſo połepſchił. Towarſtwo je nowy cžežiły auto kupiło, kiž ma pjeczwa rucže na pſchedawarnje roſwożowacź. Hdyž budże ſo rano w 5 hodź. ſe pjeczenjom ſapoczeć moż, ſmeja wſchě pſchedawarnje pjeczwa hižom rano we 8 hodź. Njedźiwajcy ponowjenjow, kankowſkich ſpeſow a wyſokich daſkow (30 000 hriwnow) może towarſtwo hiſchcže 80 000 hriwnow wróczeńſkeho ſarunanja ſwojim ſobuſtawam ſ hodam wupłacžicź. We minjenym lécže wotmědu ſo też w jenotliwych pſchedawarnjach filmowe pſchedſtajenja, kiž je 7000 wobſoſtwow wopytało. W pſchedawarni 1a w Budyſchinje wuczinjeſche létny wunoſcht 297 126 hr. na manufakturnych towarach 137 000, w hronadże něhdże 330 000 hr., pola pjeczwowych twarow wuczinja wobrot 55 773 hr. Na kóncu pokaſa roſprawjeć hiſchcže na to, ſo je ſo w běżnym wobkhodnym lécže nowa produkcijowa wotnoſka, konditornja, ſaſkżiſka. Też je towarſtwo nowy Daimlerſki auto kupiło, kiž 4 tuny wudźerži. Stóncžnje roſprawjeć nasponni, ſo je mózno, ſo ſo w Hodźiju dalſcha pſchedawarnja wotewri.

Teſlej roſprawje pſchiſamknychu ſo nowotołżiły ſaſtupjerjow ſa přenju pſchedawarnju a jich naměſtnikow. Sa ſaſtupjerjow wuſtwolichu ſo knjes Schékpan, knjeni Beckowa, knjes Schołta a knjes Höhna, ſa naměſtnikow knjeni Buchholzowa, knjeni Nowakowa a knjes Domſchka.

Někto ſapocża ſo ſabawny dźěł wjeczora. Kóžda žona dosta ſchalku dobreho koſeja na pruhu. Też wulożowanje bě ſo pſchiprawiło a wěſcže je ſo jich wjele ſ rjanym dobyczom domojwróczeło.

Wulke sněhowe mjeczele w Americy.

W Atlantiſkich ſtatach ſakhadżeju ſakožne ſněhowe mjeczele, kotrež ſu wſchón wobkhad na pſchimórſkim brjohu ſahaczíle. Też żeleſnižu ſ měſtnami jědźicź njemóża. We Newyorku leži ſněh 10 zentimetrow wyſoko. Cžiſczerjo dróhow ſu ſo ſ 10 000 dźěłonjemjerjemi poſtajnili. We nozu a wodniżo dyrbja na hażach ſtyhacź, ſo bychu ſo zyrobiſny a wuhło ſaſo pſchitwożowacź mohłe. Wulke ozaniſte parniki pſchithadżeju wſchě ſ wjazy hodżinſkim ſapoſdżenjom.

Sněhowe mjeczele abo blizzardy, kaž ſo wone w Amerizy mjenuja, njeſju tam niczo žadne. Kóžde léto hobrſke ſněhowe wichory Ameriku domapytaju. Tola dokelž je tutón kraj njeměrnje wulki, tak woſtanje jenotliwa provinza cžaſto léta dołho wuthowana pſched taſtimi kataſtrofami. Nimo toho mjenuje prawy Yankee kóžde ſylniſche ſněhhiże hižo blizzard, też hdyž jemu trěbne kharakteriſtiſke kaſkoże pobrachuja. Tohodla dyrbja ſo powěſcže wo amerikanſkich blizzardach ſ wobkhadniwoſcu pſchijimacź.

Ale hdyž je nětkole město Newyork ſamo nimo wulkeje liczby ſtajnych dróhucziſcerjow, nimo njeliczomnych motorſkich ſněhowych pluhow dyrbjała hiſchcže 10 000 muži pſchiſtajicź, to bychu pomhali ſněh ſ hłownych dróhow woſtroniczź, tak drje hodži ſo ſ toho ſpóſnacź, ſo je tónkrócž wopraudże prawy blizzard Newyork domapytał, jedyn ſ tamnych lodojtych, ſakhadżazych wichorow, pola kotrychž pſchi tſeſtażej ſymje ſněh w małych, wótrych kriſtallach tak huſty pada, ſo njeje możno, wot jeneje ſtrony dróhi na druhu widżecź. Tajke ſněhowe mjeczele Europa ſnajmjenſcha w měrnej zonje, ſkoro ſajka njeſnaje. Powětrowa wlóżnota, kotraž je cžołheho juha Połnóznych amerikanſkich ſtatow pothadża, trjechi ſo ſ łódſynnym wichorom, kotryž ſ dołheho wjeczora wot Skalowych hór wěże a tak naſtanże tak mjenowany blizzard. To ſtawa ſo w Amerizy ſ hobrſtej ſpěſchnoſcju. Wſchě amerikanſke hory cžahnu žo wot ranja k juhu, tak je zyły hobrſki kraj bjes ſchkita pſchecžiwo wichoram a njewjedram, kotrež ſwjetſcha wot połnocy abo ſ juha pſchikhadżeju. Tohodla ſo wjedro pſchez ſ njeſměrnej ſpěſchnoſcju pſchemění. Tak mójeſch we Newyorku cžaſto naſhoniecź, ſo rano hiſchcže we kožuchu a pſchipołdnju bjes wſcheho pſchewobleka po hażach khodźiſch, *dokelž je thermometer mjes tym na 18 ſtopnjow celſiuſa* poſtupił.

Poſledni wulki blizzard w Amerizy drje bě ſrjedź februara w lécže 1923. Wobdżiwacź dyrbi ſo wulkotna technika, ſ kotrejž Americžanjo ſadżěwki ſ tajkimi ſněhowymi mjeczelemi naczinjene, wotſtronicź ſamóża. Wobdżiwacź dyrbja ſo żeleſniſke cžahi, kotrež njedźiwajcy ſněha a wichora ſ wulkej ſpěſchnoſcju pſches njeměrne runiny hanjeja, pſchi cžimž ſněhowy pluh pſched lokomotiwu ſněh ſ kólijow wotmjeczе, ſo wſcho ſchumi a ſołkni, kaž by łódź we wichoru ſo pſches roſhorjene morjo dobywała.

Přilopk.

*** 16 000 nowych buriſkich ſtatokow w Emsſkej krajiniе.** Sapółkanzy Weſer-Emsſkeho wólbneho wokrjeża ſu w pruſkim ſejmje namjet ſapodali, ſo by ſo 100 000 jutrow bahnojteho a puſcheho kraja na wornu pódu pſchedżełało. By-li ſo tutón projekt pſchewjedł, by 16 000 nowych buriſkich ſtatokow po 50 jutrach naſtało. Hódnoſcź ratarſkich wupkodow, kotrež bychu na tutnych dobrych polach naroſtłe, je ſo ſ 25 miljionami hriwnami woblicził.

*** Mandźelſtwo ſ kopnjenjom ſaraſył.** Maſchiniſti twajeſ Hanż Gäth měſeſche ſo pſched Berliniſkim pſchiſahajnym ſudom dla ranjenja cžeła ſe ſmjerinym wuſledkom ſamolwicź. Gäth, ſurowz a pſchk, bě ſo ſcheho wjecžora pjany do ſoża leżnył, mjes tym ſo by dyrbjał na dżeło hicź. Jako jeho żona jemu koſej k ložu pſchinjeſe, ſo by pjany kuſk woſtroſſnił, roſhněwa ſo muż a kopny ju do delnjeho žiwota. Żona ſo na měſtnje ſwjeſe. We ſwojich bolosczach proſcheſche muża, ſo by po lékarja ſchoł, ſchtož tutón wotpokaja prajo: „Ty tola jenoż kelliju hrajeſch!“ Żona chžyſche žo na to hacž do ſuboſneho bydlenja dowlez, tola na proſy njemóżeſche wjacy dale. Muż ju na to na ſoża cžiſnu prajo: „Ty ſcž . . . ſi! . . . jenoż, po prawym dyrbjał cże ſe ſchtwórteho po-

skhoda z wokna won cžišnyc!" Njesbožowna wumrěc hišcze zamknu nóz. — Statny rěčnik namjetowasche sebi lět khlostarnje. Wobstorženy pak zhnjiže wschu winu na njesbožowny pchipad storcžiš. Ssud pak mjesche jeho sa winowateho. Pschiswoli pak jemu položaže wobsteinosče, dshiwaju na to, so bě so wobstorženy we wójnje w hrjebjach zaspomnyl, z cžimž běchu jeho cžuwy cžerpjeli a sadudži jeho k 4 létam jastwa.

* **Khlostanske prawo wuczerja.** Drježdžanski kawinski žud jednasche pschečiwo wuczerjomaj Pawokej Grafej a Waltarjej Jakobej z Grosgcotty pola Pirny, dokelž je prěnjschi schulerjej Fischerej dwě, druhi pak schulerjej Gierschej jenu plistu wotsyknyk. Graf prajesche, so je Fischer so tak losnyły a njepospytnschnje sadzerkał, so zebi njeje wjazy hinak pomhacz wědźał. Je tak dalsko było, so je wscha wuczba njemóžna była. Wuczer Jakob wobtrucžesche, so je tej wot pschiwusnych njepschekomyschego Gierscha nadawk nět, hólza khlostacz. Ssud pak sadudži wuczerjej k 10 hr. pjenježneho khlostanja, dokelž schulski sakoń f 30. julija 1921 w § 28 kóžde cželne khlostanje sakasa.

* **Sajědowjenje z mjasom w Lipsku.** W Brandisu pola Lipska je 60 wobydlerjow na sajědowjenje z mjasom sthoriko. Tamnischi rěsnitski mischtr Ekart bě sobotu zhykane mjaso pschedawał, do kotrehoż bě tež cželace mjaso z Ruhrskeho kraja zobu měchał. Hacž bo wozerawschego je 60 wozobow, kotrejž zu wot tutoho mjasa jědle, zhoriko. Wjazy zhorjenych zu hižo do khorownje dowjesej dyrbjeli. Pschisluschna wyschnosej pschepytuje zyku należnosej.

* **Cto hrihwnow we plokanstej wani.** Bur w Eichenbergu we Spessartu běsche zwinjo pschedał. Pjenjezy bě do laza tyknył, mjes druhim też 100 hrihwnowska bankownka. Jako sa njeschto dnjow pjenjezy trjebasche a tohodla zwój laz pytasche, zhoni, so je zona mjes tym laz do plokanja wsała. Wot sto hrihwnowskeje bankowki běchu jenož hischcze někotre kusli namakacz, kotrež wšjo nicžo wjazy njepokazachu.

* **Ssamomordarstwo w Barlinskim polizajskim prezidiju.** 45 létny pschełuhowy, kotryž zhyschze z hospodarskich pschicžinow zebi ziwjenje wjacz, poda zo na zenem ze sandženych dnjow na Barlinski polizajski prezidij a tšeli zebi tam na thódzje z revolwra kulku do hlowy, kotraž jeho hnydom mori. Pola mortweho namakachu nimo papjerow też wosžohnowanski list na zonu a dźěći.

* **Lawina mori tšoch khowanzow St. Bernhardskeho hospiza.** Wjeżera popoldnju swuczowaczu munischa z khowanzami St. Bernhardskeho hospiza na italskej stronje hórskjeho pschekhoda po sněhakach jěchazej. Pschi tom pschekwapi jich lawina, kotraž pjeć nowizow zobustorhny. Mjes tym, so mózachu dwaju wuthowacz, namakachu tšo hnydom mortwych. Cžeło jenoho i snjeschožonych njemózachu hischcze namakacz.

* **Lubzikupstwo w Europje.** We Wulherskej sta žo podank, kotryž naš swježi, kajka nusa mjes taunischim thudym ludom knježi. Na hermanku w Debreczinu poskicžachu žo nimo trjebaneje drasty, starych meblow też zamo dźěći. Na hermank, kotryž žo 4. awg. 1926 w Debreczinje wotnč, pschindże też zona dźiwadzerja Antona Branika. Wupschestře někajki truch starseje drasty na semju, wokaso: „Pschedawam zwoje dźěći, kupujsce! Khcyż kupicze! Pschedam wschě tšo!" A wopravdże zhowny žo macź ze swojimi dźěćimi — jene bě schtyrnacze, druhe tši a tšecze macź hischcze cžešchesche — na schlapu drasty. Ludžo njechachu ji najprjedy wěricz. Wona pak znowa wokasche: „Pschedam wschě tši! Kupujsce! Kupujsce! Kupujsce . . . . ! Mjes wokoskstejazymi nasta swada. Naštojazy jich pak mjenjesche, so może je dźěćimi cžinicz, schtož chze. A bórzy poczа jedyn z pschitomnych — cžłowjek njeby wěrił — na dźěći žadzerz. Sa najstarschu holzu žadasche zebi macź 1 000 000 krónow (wokoło 60 hrihwnow) a za nikotšnu 500 000 krónow. Płacžizna bě kupjez pschewohnoka. Skónczinje bě tekso wot płacžizny wotmikowak, zo swoje dźěći za 1 200 000 krónow (71 hr.) dosta. Kupz sapłacži a da zebi papjery dacź. Nětko pschindże dźerenje. To wopitacz, njeje mózno. Holzy płakaschtej nutrnje. Kupz pak žadši holzy na wós a wotjedże. Macź wosta z najmódschim dźěćom wrócžo. Hnijaze bě, kak wcžipnym pschihladowarjam swoje hubjenstwo skorzesche. „Njebě hinak wjazy mózno . . . . Njemějachmy nicžo jěcz, wjele dnjow běchmy hižo hłodni tradali!"

* **Nowa powětrowa łódź za wobkhad mjes Europu a Južnej Ameriku.** Po poslednich wuczinjenjach budze nowa Zeppelinska powětrowa łódź, kotraž dyrbi mjes Europu a Južnej Ameriki wobkhadźecz, 238 metrow dołha a 30½ metra schéroka. Łódź budze 105 000 kubikmetrow pluna wopschijecz. Motory poczerja žo z plunom. Łódź, kotraž śmjeże 6 motorow, dóstanje k prěnjemu rasej spanske kabiny za pasažerow.

* **Kal Chicago zwoje 100 létne narodninły zwjerzi.** We lecze 1933 wobwjeczi amerikanske wulkomjesto Chicago swjatocznje dzień, na kotrymž bu pschez 100 létami sałoženo. Měschczanske sarjadnistwo a zastupjerstwo stej zhromadnje „wobjamknyłej, za tšim zwólej „internazionalny „templ strowoty" natwarcz, schtož budze na 25 miljonow dollarow płacžicz. We twarje abo lěpje we twarjenjach zamětnja žo institutty za nusuczerpjace cžłowjestwo. We hrjedšischcu zykeho kompleza postaji žo khorownja za 4000 patientow, kotraž budze tak najwobsezschi hospital swěta. Amerikanzo wědźa pschez zsane z wužitnym zednoczicz, schtož dyrbi žo pschez wobdźiwacz. —

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Ssobustawy pschebywstwa wudzerzenskeho družstwa za Cžornu Wodu wot Trjechowow hacź ke krajnym mjezam pola Komorowa pola Nakez žu knjeza:

1. rycžerskubleř dr. Kauffmannu we Luhy, pschebywa.
2. kubleř dr. Mütterlein w Koblitzach, namětny pschebywa.
3. měschczanosta Kurzreiter w Spytezach
4. měschczanosta Kschizjan w Prěcžezach,
5. wobsedžer młyna Fischer w Hajkowje,
6. wobsedžer młyna Kubiza w Nakezach,
7. žiwnoscžer Lukasch w Schelschowje,
8. kubleř Aug. Herrmann w Nowej Wsy pola Njeswacžidła.

To so wo § 117,2 wodoweho sakonja wosjewi.

W Budyschinje, 4. dezembra 1926.

Hamtske hejtmanstwo.

Do wikowańskeho registra je so dźenża zapisało:

1. Na kopjeno 919 **towarstwo reklamowych a zortnych wjazow** z swob. ruk. w Budyschinje nastupajo: Towarstwo je so rozpuschcziło. Dora Pětrjowa rodź. Lehmannez njeje wjazy wobkhadna wjednicza, ale likwidatorka. Jeje zastupowanske prawo je skónczene. Likwidazija je skónczena a firma je hajkła.

2. Na kopjeno 1031 firmu **Friedrich Wilhelm Drogan** w Budyschinje nastupajo: Friedrich Wilhelm Drogan je wustupił. Pschechadz Arnošt Ota Bóger w Budyschinje je měziczeł. Nowy měziczeł njerunje za wobkhodne swiski a winowatosče dotalneho měziczeła, też wobkhodne žadanki na njeho njepschenđu.

W Budyschinje, 3. dezembra 1926.

Hamtske sudnistwo.

Hamtske wozjewjenja z Lubija.

Do leżownostneje knihi za Dažink na kopjeno 76 na njezo wobsedžerja fabriki Gustava Adolfa Kschoty, nětko w Drježdżanach, zapisana leżownosež „hosceńz pschi Rubježnym hrodže" ma žo 2. februara 1927, dop. w 9 hodź. na zudnistwje na pschebadowanje pschedawa. Leżownosež je 32,4 arowa wulka a na 15 000 hrihwnow pohódnoseena. Wopalna kaza 14 200. Hoscenz wobsteji z mašiwneho domskeho na zenem schožu z korczmu a pensionatom, pódlanskeho twarjenja, dwora, nětdže 3000 kób. metrow wulkeje zahródy z nětšo 40 zadownymi sztomami. Pitnu wodu z pizu tam je. Najeńz je korczmařsku dowolnosež dostał.

W Lubiju, 4. dezembra 1926.

Hamtske sudnistwo.

Hamtske wozjewjenje z Wojerec.

Zjawne wosjewjenje.

Jednotne hódnoscze, kiž je wubjerk za hódnoscze leżownosczow na zakładze němskostatneho wobhódnoscženskeho zakonja z 10. awgusta 1925 ke k nutspodhladnjenju za kóždeho zjawnje wupołoża (§§ 55, 65, 2 žada 2, § 68, 4 zakonja). Wupołożenje zapoczinje žo 1. dezembra 1926 a traje mjez. Wupołoża žo liscziny za městnoscze, kiž

a) do Wotkrjeża Wojerawskeho hamtskeho sudnistwa sluscheja, na finanznym hamcze we Wojerezach (we městnoscach finanznje pokładne);

b) do wokrjeża Ruhlandskeho hamtskeho sudnistwa sluscheja, pola magistrata w Ruhlandze (w městnoscach měziczeńskeje hłownje khaty).

Do lisczinow pohladacz smě žo wschędnje w słužbnych hodźinach wot 8—1 a wot 3—6 hodź., sobotu jenož wot 8—1 hodź.

We Wojerezach, 29. novembra 1926.

Finanzny hamt.

Konjaze, ssczaze a swinjaze wiki w **Kulowje**, kiž dyrbjachu žo 6. septembra 1927 wotměcz, žo na wuturu, 13. septembra 1927 pschenołoża.

W Lětnizy, 15. novembra 1926.

Knježerstwowy president.
in nadawku D. Reuter.

Hospodarski rozhlad.

Schtwórtk, 9. dezembra 1926.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,199	100 pólsk. markow	—
jendželski punt .	20,371	100 čěskosł. krónow	12 434
100 šwajc. frankow	81,02	100 franc. frankow	16,12

Berlinska burša započa wczera ze skruczenymi kursami efektow. W běhu burzy žo kursy zaso wotdrjebjowachu.

Produktowe wiki wostachu wczera jara mérne. Ssamne jewjenje też wukraj powě. Zito wostanje na naschich wikach nimale žadne, bjez toho, so by zadnosež k powyschenju płacžizny pschinoschowała. Jenož rožka 5 pj. po zentnarju doby. Wczera płacžeše cze zentnar

w Berlinje:

pschenizy 13,60—13,75 hr., rožki 11,65 hacž 11,90 hr., jecžmjenja nałětnjeho 10,85 hr. hacž 12,35 hr., nasymskeho 9,60—10,25 hr., wowsa 9—9,50 sł. hrihwnow,

w termińowym wikowanju

za dezember: pschenizy 14,55—14,57½ hr., rožki 12,47½ hacž 12,50 hr.,
za měrz: pschenizy 14,37½ hr., rožki 12,35 hacž 12,32¾ hrihwnow,
za meju: pschenizy 14,30—14,32½ hr., rožki 12,40 hr., jecžmjenja 12,27 hr.

Sswinjaze wiki wczera žrjedu w Berlinje (Magerviehhof-Friedrichsfelde).

Pschihnali běchu 255 běhakow a 533 prožatow. Te płacžachu:

běhaki:

wulke 72—85 hr.
srjednje 52—72 hr.
małe 30—50 hr.

prožata:

wulke 23—29 hr.
srjednje 18—23 hr.

Na pschedaž:

Prožata, Franz w Pschichezach.
Kosa, dobra dójka, we Wojerezach, Wilhelmowa haza 19.
Ssmyrlarze, 27 cm. wulke, we Wojerezach, Drježdżanska dróha 19.
Hubze trjebane, w Budyschinje, Hochiz haza 5 I.
Palne drjewo, metr 4, 3, a 2,50 hr., Rada w Hródku.
Kolo małe, we Wojerezach, Hrodowske naměsto 4 pola Wohme.
Zelezniza parna (draska), w Budyschinje, Lazarettska haza 4 II. — W Wělej Wodze, Gutenbergowa haza 51II.
Mjazy łožuch w Panczizach 22.
Krowa, dobra dójka, mjed dwěmaj na wubérk, w Stachjowje 37.
Konzertska zitra w Ssmilnej 28 b.
Wožnischcžo (Herd) zelezne, w Kamjenzu, Bernd Körnerowa haza 28 I.
Běhaki, Reda w Zurizach, w Cžornowje 35 pola Kamjenza a 4 běhaki w Cžornowje 40 pola Kamjenza.

Sso pytaja:

Dźowka w Kanezach 4 pola Hodźija.

Wosjewjenje.

Dołh njeplaczi za zwojeho muža Hanža Nowozinikowa w Lipinach pola Lasa.

Ssudnizy na pschejadzowanje:

Pjatk. 10. dezembra 1926.

w Rychwałdze pschip. w 12 hodź. klawěr, kucža a automobil, kupzy zeidu žo w Geißlerez hoscženzu;
we Wultim Radschowje dop. w 11 hodź. běhak, prožeczi a krowy — kupzy zeidu žo w Ebertez hoscženzu w Jerichezach;
w Hornich Pruzach pschip. w 12 hodź. motorske kolo — kupzy zeidu žo w Wielzijz hoscženzu;
w Sprjotzach dop. w 4 hodź. 60 tykkow wobuczowcje crewy — kupzy zeidu žo w Jakobez hoscženzu;
we Wojerezach sobotu 11. dez., dop. w 11 hodź. w hoscženzu „K złotemu lawej" njedźelski wós.

Drjewowa awkzija

pónđelu 13. 12., dop. w 9 hodź w Njeliz holi w Nowo-Kriebjanskich Khošłowskich honach: šnche drjewo a też schczepy;
pónđelu 20. 12., dop. w 9 hodź w małej sali Tšešenje we Wojerezach: palne a wužikowe drjewo we statnej holi leżaze we wokrjeżach hajikowanjow: Cžornu Luh, Hory, Kinajcht, Rohołnjo, Cžorny Khołmz, Lipiny a Nowu Khołmz.

Skrowe depeše.

Berlinske produktowe wiki dźenża dop. ¾11 hodźin: Pschi wurjadnje złabym wobroczе je pokojenje na wikach pschi dotalnych płacžiznach njepschemjenjene. Tendenza měrna. — Dop. ¾12 hodźin: Dołhi po mukowy wobkhod haczi, zu kupzy dale pschedhladnimi tola płacžiny hischcze njeschaduja. Tendenza měrnischa.

Płacžizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg płacžena po złotej hrihwnje.

	8. 12	7. 12.		8. 12	7. 12.
Pšenca	272-275	272-275	buny	21-22,00	21-22,00
rožka	233-238	232 237	woka	22-24,00	22-24,00
nal. jačmjeń	217-247	217-247	módre łupiny	14-15,00	14-15,00
naz. jačmjeń	192-205	192 205	žołte łupiny	15-15,00	14-15,50
wowsa	180-190	180-190	seradella	21-22,50	21-22,50
kukurica	195-199	195-199	raps, wosušk.	16,30	16,30
pšenź. muka	35-36 00	35-36,50	lany wosušk.	21-21,30	21-21,20
rožna muka	33-34,75	32-34,75	poch. melasa	—	—
pš. wotruby	12.75	12,00	běrnj. kruški	26-26,20	26-26,10
žrane „	12,25	12,20	syno, 50 kg	2,75-3,40	2,85-3,45
rapa			rožna słoma	1,75-2,05	1,15-1,05
lane symjo	—	—	pšenična „	1,00-1,35	1,00-1,31
hróch	32-34,00	32-34,00	wowsna „	0,95-1,25	0,95-1,25
pjeluški	20-22,00	20-22,00	jačna „	0,95-1,25	0,95-1,25

Płacžizny rězneho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

8. decembra 1926. Płacžizny po centn. z zł. hriwnach.

Skótne družiny a woznamjenjenja.

Woły: 217.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšo rězneje hódnosče haš do 5 lět	53—56
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	46—49
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	40—45
Mjenje picowane wšěch starobow	—

Byki 354.

Połnomjasne, wurosčene, najwjetšeje rězneje hódnosče	54—55
Połnomjasne, młódše	50—52
Młode wukormjene młódše a derje picowane starše	46—47
Spatne	42—44

Jałojcy a kruwy: 714.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rězneje hódnosče	46—49
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rězneje hódnosče haš do 7 lět	35—40
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	24—30
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	18—22
Mjenje a spatnje picowane	—

Čelata: 2100.

Najlěpše wukormjene	75—87
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca	55—78
Spatne	43—52

Wowcy: 2250.

Młódše a starše wukormjene (2 družina)	42—48
Starše wukormjene (3.)	38—41
Mjenje wukormjene (Marzschafe) (4.)	35—36

Swinje: 9081.

Połnomjasne, wosobitych rasow a jich křižanjow, haš do 1½ lět stare	78
Wukormjene	76—77
Mjasne	74—76
Spatne	72—73
Ranoy a kundroy	66—68

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smolerk w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězowcy. — Za nawšitki G. Ianak w Budyšinje.

Wulka hodowna wustajenca

Klankace wozyčki

klanki a klankace wobleki, klankace jstwy a kuchnje

předawarnje a konjency - hrajki - wobrazko knižki
železnicy - twarske kašćiki (Märklin, Anker a t. d.)
čumpate konje

klankaca hojerńja

Wobkhod je 1885 założeny.

Plećene meble

wupyšene dźěłanske korbiki :-: šijace stejaki
šatowe křinje - plećene lampy - różowe žłobiki

lěhaće - dźěćace meble

nastroje za sokolow - čumpjele
dźěćace jězdne kola - samojězdźaki
wšě wěcy za toilety - wosebne šćětki

Wobhladanje bjez nućenja ke kupjenju je dowolene
Połožene płaćenje.

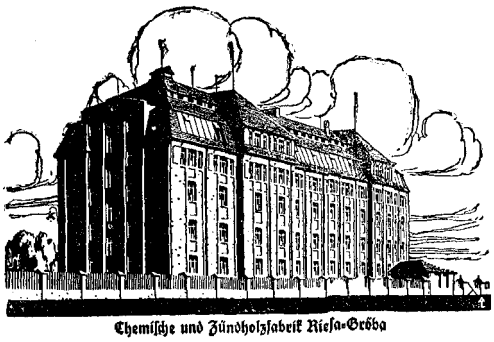

Chemische und Zündholzfabrik Riesa-Gröba

Wustajeńca

w „Krónje“ w Budyšinje

je hišće dźensa

štwórtk 9. decembra wot dop. 9 hač
wječor 10 hodź.

Předwjedźenje filma za njesobnstawy

je štwórtk 9. decembra
pop. w 3 hodź. zastup darmo.

Wotewrjenje wobkhoda!

Česćenemu wobydlerstwu z Budyšina a wokoliny dawam k wědźenju, zo mój hižo 15 lět znaty wobkhod

pjelsćinow

wot Lawsk. hrjebjow 8III

na Sukelnsku hasu 14

dele do **klamow** přepołožu.

Nadźijam so, zo budu dotalnu wupokazanu dowěru
——— też w nowem wobkhodu wobkhować. ———

Wotewrjenje sobotu, 11. hodow. 1926.

Z počesćowanjom

Richard Kneschke, kožuchařski mištr.

Barchenty, kostowy płat, rólow. płachty, šórcuchi, štrykowanska a wušiw. wolma we wulkim wubjerku pola
W. Köhlerowej na Hłownem torhošću čo. 9
Pjerjo za pucaki wot 1,95 hr. sem

Moritz Weiser

w Budyšinje na Žitnej hasy

Listna papjera
a wobalki za dary

Handrij Strympa w Budyšinje
na Różowej hasy 15
poruča
meble a polstrowane twor
Sym Serb!

Tunje hodowne poskićenje!

Mužace a pacholske wobleki,
njedźelske a dźěłanske kholowy, wěrowanske suknje
paletoty, šwedske mantle, jupy
ćopłe spódnje kholowy, črije a wobuća

Hermann Gedlich w Budyšinje
na Połnócnej hasy 7.

August Förster

wolnožka w Budyšinje
na Kěžorskej drózy 15 — Telefon 3327

Křidła piana harmoniumy
po wšěch płaćiznowych sadźbach
a w najlěpšim wukonjenju a poměrnych płaćiznach.

Rěćadła - zynkowe platy
we wulkim wubjerku. Přihódne wotpłaćenje.

Küchengarnituren

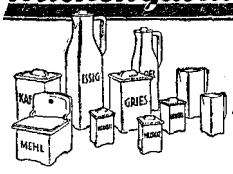

Jědźne a kofejowe servicy, myjne garnitury „krystall“

Kaž tež wšitke darjeńki poruča we wulkim wubjerku

Hermann Gläsel w Budyšinje

Serbski Dom.

Wohenwudźerżowace kachle

kachlowe roły, a kolenja, pjecaki, kotołske kachle, železne a měděane kotoły, kałrězace mašiny, kuchinski grat, zacynkowane bowy, łopače a widły
poskića po wosebje tunich płaćiznach

Alfred Jannaš, železowa wikowarnja
w Budyšinje na Bismarkskej drózy 7. Telefon 3280.

Do kóždeho serbskeho doma słušeja „Serbske Nowiny“

Zakhowaj sebi swoje włosy!

Khorosće włosow wšěch druzin, wupadanje włosow łupizna, lišawy, plěchi, wosebje wupadanje we kołojtych form. (alopeciareata) samo najćežše pady hoji hižo 20 lět z najwjetšim wuspěchom

Richard Hässler w Budyšinje
specialist za wothladanje włosow na Hornčerskej hasy 41.
Pósćelće hnydom wućes. włosy k darmotnemu přepyt.
Najjednoriše samolčkowanje.
Rěčne hodźiny: wšědnje wot rano 9 hodź. hač wječor w 9 hodź.

Pycha za žony

Zhotowjenje a předźěłanje samoćanych kłobukow, kapow. — Stara přitrěba so předźěła.

Poskićam fylcowe kłobuki garněrowane a też proste, kaž tež tunje róže k přitykanju.

Johanna Heidig w Budyšinje
na Kěžorskej drózy 22, III. Zane klamy

Kupanske ruby, frotejowe twjelki
wulki wubjerk, tunje płaćizny
K. Erler w Budyšinje
na Žitnych wikach 11.

Najlěpši Elderski tučny twarožk
9 punktow 6.— hr. franko
(Dampfkäsefabrik)
Parna twarožkowa fabrika
Rendsberg.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

Wšědnje wuńdźe wjacorje wo wudawarni 20 hodź. dop. wotedaj. Płaći za 1/4 lěta we wudawarni 90 sł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,80 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde čo. płaći 10 sł. pj. Wudawa a dźěła Smolerjec knihićišćernja, sap. dr. z w. rak. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2637.

Za nawóźtki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaj, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźěłuje so stajnje nawóźtki a tabele so wyše wobłicuje. Za reklamowy a w rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. w w

Cisto (Nr.) 287 **Budyšin — pjatk, 10. decembra 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Němski sejm dwaj milijonaj hriwnow k potłóčenju Serbowstwa přizwolił.

W žonym kraju na zwěrje so ludowe mjeńšiny na tak hrozowe waschnje njepotóčenja kaž w Němskej. Wjese wischego rosdźela fu Měnuy Dawow, Polakow a Serbow, kotryhž je njesłožownymy wožud do jich rukow dał, hač dotal z pomocu schule pischeněmčenjej spytali. Po tutym puću pak jim pischeněmczowazy proces pschemakłu dźe. Schtož njejdu mohli se schulu dokonjecz, to dyrbja někto pjenjezy doczinicz. Němska, kotraž pjecza njemóže swój wójnski dołh saplackanjez, z miljonami hriwnow broji, hdyž wo to dźe, male potłóczene ludy zadobjez. Wbohim wójnskim woboram, kotrejž fu sa wschoněmske wulkanftwo strowjesz a stawy pschihadźe, so jich thudobna renta léto wot léta pschikrócza, ale hdyž wo to dźe, njeněmske ludowe mjeńšiny potłóczez, potom je hnydom rada k pjenjesam. Schtwórtk tydzenja bě so w němskim sejmje prěni króć 40 milijonow hriwnow sa pscheněmčenje Polakow a Danow pschiwolilo. Milijon hriwnow, kotryž **dr. Schreiber** a dr. **Gradnauer** žadoschtaj, so sapowědźi. Wječera je so w druhim cżitanju wo mjeńšinny wutupjenśi sakoń jednako. Pschi tym sozialdemokrat **Krätzig** sa to rěcżesche, so bychtaj so

dwaj milijonaj hriwnow pschecżiwo Serbam pschiwolilo.

Tónle namjet je w žejmje trěbne wjetschinu namakał. Sozialdemokratojo fu zrěbi z tutym namjetom wěcny pomnik haniby w swětowych stawiznach stajili. Dźiwa wudawaju, so potłóczenych, małych a hłabych schkitaju. Někto je tutym ludakam mafka wotpadła, a widźimy schcżerjacze wobliczo brutalneho potłóczerja a pschecżiwarja hłabych a potłóczenych Serbow. Njejsu ani wo włósk lepschi, dyžli němsko-nazionalni, němszy ludowzy a němska ludowa strona.

Njech pak so zbyły němscki lud pschecżiwo nam Serbam hori, tohodla njepschestajimy sa falkowanje nascheje serbskeje maczerneje rěcże wojowacz. Cżim wjetsche budże potłóczowanje, cżim bóle budźemy so wobaracz. Kóždy žiwjetwědomity Serb dyrbi někto do słužby narodneho sakitanja stupicz!

Bóh w njebjesach, kiž žiwoty wodźi, dawaj nam k tomu mozy a wutrajnosczi! Nětcżischi žiwotowy porjad njebudże wěcznje tracz, wunmoženje móże pjedy pschińcz, hač so nadjitamy.

Nuza małych ratarjow.

Poslednje dny su so sastupjerjo němskosłatineho swjata małych ratarjow sejschli. Po rosprawje wo rosmjeru zamoslatneho ratarskeho hibanja, kotrejž je so pschecżiwo landbundej, pod wjednistwom wulkolěżownoscerjow stejaceho, wobsebje w połnocnej Němskej wutworiło, so po dołhodobnym rosrěcżenju wo wobležbnjoscach, na ratarstwo najbóle cżišcżacych, fśedowace żadanja jako najnuśnische postajichu.

1. Spuschczenje wschěch sastatych dawkow z lětow 1924, 1925 a 1926. Dawki ratarjow dyrbja so snjizicz. K wyschim dawkowym kommisijam a wubjerkam sa pobóbnoscenje ležownoscow dyrbja so mali a frěni ratarjo pschisecz.

2. Cżasanje a nuczene žudnjske wukonjenje na ležownoscach a inwentarje ratarskeho hospodarstwa dla sastatych dawkow ma so sakazacz. Pschi njethmanosci k płaczenju wotnajeńskeho pjenjesa, śmenkowego dołha, hypothekskeje danje atd. ma so k nuczenemu rosrunanju dowjesez.

3. Spěchne podawanje słuńschenych hnojidłow sa mane a frěnje hospodarstwa. Na bjesdanjowe saplaczenje na sto hacz do cżasa po žnjach cżakacz.

4. Dań sa hypotheki a wožobinski dołh ma so hnydom snjizicz.

5. Wotstronjenje hamtskich płaczinow pschi sapiśanju a haschenju w ležownoscnych knihach, pschi wobstaranju podłožkow za pożczonki, pschi naprascheowanju, sapodarju wobežežowanjow a ajchowanskich płaczinow.

6. Město njewěstego a wobezgnjeteho nowego sałydlenja w rańschej Němskej w prěnim rjedże wutworjenje pschinjesowanych žydowskich cżasow w domisnje a zawěstenje existenzy nowych bydlerjow. Pschipokasanje dotalnych pschenajatych ležownoscow małym najemkam po snjeżelnych płaczinach. Pschestajenje produkcije w hórkich stronach se dobżahajez statnej pomocu.

7. Za hospodarstwa, z elementarnej schkodu a zwótnymi khorosczemi potrjechene hnydomne bjesdanjowe pożczonki na dołhi cżaz. K wrótczenju schkody a kontrole rosdźelenja pożczonkow wobebite mjezowe kommisije z dźeławeho ratarstwa wobydlerstwa.

8. Wotstronjenje finanzneho wurunażeho sakonja, kotryž gmejnow cżesko poczeżuje. Pschewżacze dotalnych wokrjesnych a gmejnskich wudawkow za sozialne spomożenje, policiju, schulu, twarjenje puczow na stat. Dalsko zahaze prawo gmejnow a wokrjesow se stupnjowanjom a puschczenjom dawkow make wobhbedżenstwo położicz a pschi tym wulkolěżownoscerjow wótricsko pschibracz.

Dołhobahaze podpjeranje khudych gmejnow a wokrjesow se statnym wurunażym fondom. Dalsokobahaze prawo wokrjesow a gmejnow k wobstaranju sażydlenskeho a wotnajenskeho kraja po puću nuczeneho wuwjewjenja a nuczeneho pschenajeża wulkich kubłow.

Sastupjerjo sjedź je swojeje hrjedźiny němskosatny wubjerk ratarjow wuzwoli se Schleswiga, Holsteina, Mecklenburga, Pomorskeje, Rańschcze Prutskeje, namjetneje marki, Hornjeje Schlesskeje, Luźiz, Sakskeje, Durinkskeje, Hessenskeje-Waldecka, Porheinskeje, Wirttembergskeje a Bayerskeje.

Jendźelski hórnisti wjednik w Moskwje.

Jendźelski hórnisti wjednik je do Moskwy pschischoł, so by žo za rukku pomoz dźałował. S Ruskeje su jendźelskim hórnizy psches 11 miljonow rublow, z druhich žórłow nětkuże pot miljona dostali. Cook Kražina jako pomozniweho pschecżela w cżmowych hodźinach khwalesche a sa to rěcżesche, so by so jendźelsko-rusti komitej sałkował.

Rumunski kral so trona wotrjeknje.

Rumunski kral so pjecza trona wotrjeknje. Operaciju na kralu wukonjawschi fu lekarjo prajili, so może kral hischcze dołho žiwy być, tola dyrbi so won knježeństwowych dźełow wostajicz a w najwjetschim mérje žiwy być.

Knježerstwowa kriza w Južnoslowjanskej.

Dotalny ministerski pschedsyda Usunowicz je so z wjednikom demokratiskeje strony Dawidowiczom rosrěcżał a je jenu ministerske sydła poslicził, kotrejž fu hacz dotal Khorwatojo měli a pódła teho ministerstwo swonkownych naležnoscow po Ninczicżu. Dawidowicz je zhebi cżas k rosmyslenju żadał, so móhł so je swojim klubom sprěcżecz. Jako demokratiski kandidat za ministerstwo swonkownych naležnoscow so prjedawschi demokratiski wukrajny minister Marinkowicz mjenuje. Sslowinzy žiwoje wobdźelenje pschi nowym knježerstwje wot wobdźelenja Khorwatow wotwisne cżinja. Dokelž pak so Khorwatojo do nowego knježerstwa dla Radiczowych njepschestupazych schkaranjow pschinjez njechcedża, tej Sslowinzy z knježerstwa wuwostajachu. Sa to budże so nowe knježerstwo z bohatschinami mužhamedanami podpjerac, kotrež demokratiskemu sjednoczenstwu pschisłuschcza. Kaž je mjes ludźimi, Paschiczej, wjednikej radikalneje strony, blisko stejazymi, zhyschcez, na Paschicz so tworjazy ministerski kabinet Usunowicz-Dawidowiczowy jenož sa pschechodny, kotryž by jenož hacz do nowowólbow wostał.

Wusamknjenje Radiczoweje strony z nowego knježerstwa je njespokojnosez mjes Khorwatskimi pódłazanami słužbi, kotrež praja, so bě to runje Radicz, kotryž je pschecżiwo Ninczicżowej Italskej pschecżelnej politiky wustupował, a so je, kaž je so někto wupokasało, tole pschecżiwjenje pschecżiwo Ninczicżowej politiky prawe było. Pódła teho Khorwatzy pódłanzy praja, so nětkole, hdyž so diplomatiske wojowanje z Italskej sapocznje, je narodna pschesjenosez a narodne sjednoczenje trěbne. W radikalnych kruhach so na to wotmołwja, so Khorwatojo budża tak dołho njethmani, so pschi knježerstwje wobdźělicz, kaž dołho budża Radicza za žiwjenje wjednika pschipósmawacz, kotryž je dopokasał, so je sloro njerosumny politik.

Usunowicz je žiwój nadawk wrócził.

Usunowicz je so njeje poradźiło, koalizitke knježerstwo sesajacz. Tohodła je žiwój nadawk kralej wrócził. Kral budże někto z wjednikami druhich politiskich stronow jednacz dyrbjecz. S dobom je žiwyschecz, so ma albanski parlament dla rasnebo diplomatiskeho postupanja Južnoslowjanskeje wobmyslenje, italisko-albanske sjednoczenje potwjerdzicz.

Běłogradzka „Ssamonprawa" je w sahrodnym nastawku z napinżnom „Khutne praschenje" dla albanskeho pakta na Swjasł Ludow wobroczo. Jeli so je Albanska z italsko-albanskim swjaskom wopraudże pod protekturat Italskeje steji, potom ma Swjasł Ludow jako schkitaŕ europiskeho měra pschecżiwo agresiwnym wotpohladam Italskeje sakroczicz a zwoju rólu jako schkitaŕ njewotwisnjesce małych balkanskich statow tkutnje dopjelnicz.

Franzowska sa Južnoslowjansku.

Rosdźerjenje, z wobsahnjenjom italisko-albanskeho sjednoczenja w Južnoslowjanskej sdubzene, maja w Franzowskej sa połnje wopraunjene. S pomocu italsko-albanskeho swjaska je Italska do Balkana dobywa. W Albanskej budże wona swoje wójsko na kraj wuhadźez móz, hdy by k wojnje z balkanskimi statami dosch. We někotrych Parizkich nowinach so wupschestrjewanje nětkuscheje Austro-Wuherskeje na Balkanje z nětcżischimi Mussolinowymi planami pschinnuje. Tak „Journal des Debats" pische: „Jasne je, so dyrbi tajka politika wupschecżerjenja a nadnjejstwa lud balkanskich Serbow rosharicz, kotrejž su leta dołho wojowali, so by njebychu podtykli. We wocżomaj wjetschiny Južnoslowjanow by pschepschimanje Italskeje na Albansku nětkuschej anneksiji Bożnjskeje pschez Austrisko-Wuhersku podobne było."

Bronjenje při italsko-francowskej mjezy.

Franzowske wójnske ministerstwo je pjedy někotrymi dnjemi powěsče nowin we pohybjenju wójska pschi franzowsko-italskej mjezy na to waschnje wukazało, so su so wotdźelenja, kotrež su so z Marokkowskeje wróczile, na franzowske krótkoranske garnisony rosdźelile. „Echo de Paris" pak powe, **so je so wopraudże wójsko pschesunuwało, so by Franzowska na wójnu pschihotowana była,** jeli so bychu sajcżitojo nadpad na franzowski pschimjerjeny kraj cżinili. Mózjnoscz tajkeho nawala je njesmje pschěhnacz, tola dyrbi Franzowska wschě wobhladniwosne naprawy cżinicz. Wo nich „Echo de Paris" praji: Namócże wojowańske mozy su so snowa rosdźelile, a pschi brjohy so patronillowańske jichy z podmótkami a torpedowostkimi cżołmami cżinja, kotrež su z reorganisaziskim planom postajene. Tuzon plan za staru schtiańsku diwisiju (14. a 15. armeekorps) wobsebity typ zada. Na město pschesche diwisije po cżtyrjoch regimentach fu so diwisije i diwěmaj brigadomaj po dwěmaj pschimaj regimentomaj abo po cżtyrjoch bataillonach honjerjow postajile. So bychu so symjzy hoscżo w Niżzy pschebre wschěmi strachami schtitali, so tamnischcej garnisonje někotre tanki pschidadża, a pódła teho so żandarmerija pobżilni. Też na kupu Korsiki, kotruż bychu zajcżitojo sabo rad z Italskej pschisamkli, je so bataillon kolonialnych pěschkow pósłał.

Po telegraunje z Niżzy, hdyž hrjedu popołdnju cżeło italskeho konsulatskeho sekretara Gabarina thowachu, kotrehoż běchu italiżzy rubježnicy stónzowali, stej so blisko mjesy swojma dwě mordarkstwje stałej. Dweju żandarmow fu stónzowanejm w dróżynym pschěrowje namakali. Italska policija je swěscżiła, so staj Gabarinowaj mordarjej taj samaj banditaj, kotrajž staj w nowembrje w Miłanje juwelierske klamy wurubiej spytałoj a pschi tym dweju policisti

Prošu njezabudźće při hodownem nakupowanju mój hižo 50 lět najlěpje znaty wobkhod kožanych tworow a sportskich wěcow wopytać. **T. Albert w Budyšinje** na Lawskich hrjebjach 10. Telefon čo. 3087.

Němska knježerstwowa kriza.

Nětčišče němske knježerstwo so se zentrumskeje, demokratiskeje a němskeje ludoweje stromy stwori. Wono nima wjetšinu sapósłanzow sadu sobu, na kotrychž mohło so kruče sejerować. Knježerstwo je so tohodla prózowało, so by sozialdemokratow pohnuło, so knježerstwowym stronam pschistanchu. Sozialdemokratowje su pak so hacz dotal dźili, do knježerstwa sastupić, dokelž su so knježerstwowe stromy zapowědźiše, do wschěch sozialdemokratiskich wunděnjenjow swolić, kotrejž sa swoje wobdźělenje pschi knježerstwje zadachu. Tola su sozialdemokratowje knježerstwo se derjemenjazu neutralnosću podpjerali. Tomule pschescherstwowemu pomérej nětkole nahły kónz hrosy. Pschedstyda frakzije němskeje ludoweje stromy, dr. Scholz, je w Finsterburgu rěčł mět, w kotrejž je rjekł, so je sozialdemokratowje njebudźa do knježerstwa pschijeć, dokelž so jich sozialne žadanja sa połepschenje dźěłaćerskich pomérow njemóža dopjelnić.

Sozialdemokratowje dr. Scholzowu rěč w tym smyśle wuchwalichu, so drje šebi knježerstwo jich pomoz radu lubicej dawa, so pak šebi wonu woprawdźe jich hobitdźěło w knježerstwje njepschesche. Sozialdemokratiskaj wjednikaj Müller a Wels staj němskeho kanzlera Marxa namolwiłoj, so by knježerstwo swoje stejišćo k dr. Scholzowej rěči rozjasnił. Tež staj šebi žadałoj, so by knježerstwo pschi smuskowopolitiskich sawadnych praschenjach cźaša doscź se sozialdemokratiju srosumjenje pytało. To wosebje sa praschenja wo dźěłarskim cźasu płaćeji. Tu sozialdemokratowje wěste rukowanja žadaju, jeli so němske knježerstwo też dale na sozialdemokratiske podpjeranje w parlamentariskim wojowanju wažnosć kładje.

Němski kanzler je dr. Scholza na wobcźežne położenje kedźbliwoho cźinił, do kotrehož by knježerstwo pschischło, hdy bychu so sozialdemokratowje rozhnudźili, stejišćeho derjemenjazeje neutralnosće k knježerstwu spuschćiću, do wótreje opposizije pschećiwo njemu stupiću a hdy by trjeba było, wuprajenje njedowěrjenja pschećiwo njemu namjetowaću. Marx je tež němskej ludowej stronje srosumnić dał, so šebi njepschesche, so bychu so němskonazionalni pschi knježerstwje wobdźěliłi.

Ze Serbow.

Dujownica.

Pjatk, 10. hodownika.
Judithy.

1716 załoži so prěnje serbske towarstwo w Lipsku wot studentow Hałozy, Sěracha, Mosaka, Bjara, Kujožki a Bulicija. —

Wo tutom towarstwje jedna Kollarowy sonett:

A ta slódkość hišće njewidźana
maći Slawa, w hnuću nutrnem,
w twojim wěncu krasnje powitem
widźu hlaj tež Serba Łužićana!

Serbske towarstwo — o kwětka rjana. —
zakčěta w Lipsku zastarskem —
Hałoza, Knježk, Sěrach z Bulitom,
horstka hordźinow to njestróžana.

Před lětstotkom su ći założili
towarstwo, zo bychu w Łužicach
hinjacu rěč serbsku wumožili.

Maćeŕ Slavija za zasłužby tak swjatе
kładła na žiždźanych tkaninach
na wšoch njadrach kříže zybolate.
Jan Kollař, „Dźowka Slawy“ IV, 67.

Spomjatkuj sej dźensa tuto přisłowo: Skiwlenje ći njepomha — z nuzy pomha modlitwa. —

*

— **Wo wjedrje.** Wčera wjeczor w 7 hodź. barometer 749 hygrometer —1, thermometer wo dnjo +6. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 748, hygrometer 0, thermometer +4. — Wčera rano ležachu wschudźom nad Europu nižiny. Jenož nad Ruskej bě so wotšaloważa wyschina spóznacź. Nowa wyschina pak je strony Biskayskeho saliwa hac jo srjedźineje Europy žaha.

— Jutšnje žobotu stónčko 8,02 hodźin skhadźa a so 3,44 hodźin khowa. Měsačk pschipoldnju 12,34 hodźin skhadźa a so wjeczor 9,36 hodźin khowa.

— **Hotbjowe wiki**, w Budyschinje stare snate, so jutšje žobotu sašo sapoczinu. Pokasuje so hišćeze na to, so hotbjazy wikowarjo hižo nětkhaje léto dokho na Butrowych witach pschi Industrijowej schuli stoja.

— **Swoje 50. narodniny** swjeczeschе wčera 9. dezembra knjes pschedsteńcijeŕ měschćanskich sastupjerjow wyschichi rěsniši mischtr Lunza.

Předźenak

ham rady do swojeje proyki shladuje. W njej je schez originalnych, prenjotnych wumělskich wobrazow, to je a niz fotografijow, ale wot wumělzow sa protyku wosebje wudźełanych wobrazow zyle herbstcho raja. — Wulki barbity wobras je wot Měrcźina Nowaka z Njechornja a pjecź drjewoŕowšow k Sejlerjowym pěsnjam je wot Hanki Krawcźa. — Njeje to wopraw dźite bohatstwo? A schtó cźuje to prěcź, so my Serbje też postupujemy? — Wobrazy su tajke, so móžesch pschi nich sebi rjec: Tak je so tež pschi mojich nadeńdźech a pschecźo sašo nadeńdźech nowe rjanoscźe. — Pohladajcze na wobras: „Rosmyslenje“! Tatle so runje Pschedźenakej dźe! Tuž lemu tola wotkupujcze prawki! — Cźuješ radu k hodam swojim dźěcźatkam koschulki a nohajcźki kupicź. Ale nětko to njemóže!

— **Jědny plan autoweje pošty z Budyschina do Suborniczki na wobkhodnym njedźelomaj.** Njedźelu, 12. a njedźelu, 19. dezembra 1926 jědźeji póstowy auto mjez Budyschinom a Suborniczku po jeńcźelowazym jědźenym planje:

	rano	pschip.		wjecź.	w noch.
S Budyschina, dwór.	6,45	12,10	2,00	7,15	11,00*
do Maleschcź	7,20	12,30	2,30	7,45	11,30*
„ Suborniczki	7,45	12,50	2,50	8,05	11,50*
Se Suborniczki	7,55	1,00	3,00	8,15	
do Maleschcź	8,15	1,20	3,20	8,35	
„ Budyschina, dwórn.	8,45	1,50	3,50	9,05	

* Nózny wós 11,00 hodź. jědźe jenož tak daloko, hacź pnćowazy hu.

— **Powolanske wotdźelenje sa ratarstwo** pschi sjawnej dźěłowej saradźerni w Budyschinje na Hrodowskej haju 10 (Telefon 2861) je na njedźelach do hod wot 10 hacź 12 a wot 2 hacź 4 hodź. wotewrjene. Wschěm ratarstwu kruham móže so poruczeć, so bychu tule pschiprawu, kiž je so wot teje załoženja w měrzu t. l. jako dokładnje trěbna a nusna wopokasała, w najwjetšim wobsahu wuziwałe. Pokasujemy też na nawěschk w dźensnischim cźisle.

— **Jeno a dwěrhimnowske papjerjane rentiske pjenjezy** móža so jenož hišćeze hacź do 15. dezembra na **płaćeńcach němskokratneje banki (Reichsbank)** wumělnicź. Po 15. dezembru shubja tele pjenjezy wschitku płaćiwosć.

— **Demonstrazija dźěłonjemějerjow w Budyschinje.** W Budyschinje knježi wulka bjesdźěłosć a z teho zuchadża, so žu potrjechени we wulkej nuzy. Tale nuza pak so z pschiběranjom bjesdźěłoscźe bóle a bóle rosscherja. Wobjezbe w symje je za wbohich potrjechenych šlě, hdyž šebi njemóža doscź cźopteje drasty nakupicź. Mjez dźěłonjemějerjemi knježi tohodla wulka njepokojnosć, kiž je kóždemu rosumnemu cźłowjekej srosumliwa. Pohnuwani mot tychle cźežkich wobstejnoscźow wotměchu dźěłonjemějerjo wutoru popołdnju w 2 hodź. w „Měschćanskej sahrodze“ shromadźiznu, kotraž pak pod kommunistiskim wjednitwom stejeshe. Dokelž Tworyhkupowaze towarstwo wjazy potuńschenу thlěb za dźěłonjemějerjow wotedawacź nochze — schtoš žo dla jeneje swady w Budyschiskim měschćanskim parlamencze wjazy njestawa, — shromadźeni žadachu, so by so snajmjenscha tym dźěłonjemějerjam, kotříž su žobustawy konsumskeho towarstwa, dale potuńschenу thlěb dawał. Hladajo na bliski hodownу zwjedźeń shromadźizny namjetowaschе, so ma so dźěłonjemějerjam z hodam junkrócźna hodowna podpjera wudźělcź. Snydom so kommisija z 10 sobustawow wusmoli, kotraž dyrbjesche so k wyschichemu měschćanoscźe podacź. Wokoło ½5 hodź. sestupachu so dźěłonjemějerjo do demonstrazijskeho cźaha. Nětkhaje 500 hacź 600 wobołbow so tu wobdźěli. Spěwajo cźehnjeschе cźah po hasach a na Hłownym torhoschcźu sasta a kommisija poda so k wyschichemu měschćanoscźe, kotrehož pak hnydom njenadeńdże a so jednanja tehodła dlijachu. Hakle wokoło ½7 hodź. so

Nadpad w Marokkowskej.

Kaž so z Rabata powě, je w blischosći Budeniba cźrjóda rubježnikow, kotříž na kalanzy ležachu, cźežiły automobil nadpadli. Rubježnizy wokomik wuzišchu, w kotrymž automobil pscheš wusthmjene rěcźnischcźo jeho spěschnosć ponjeńschi. S prěnjej strělbnej salwu so jedyn franzowski serjant a jedyn wojak morischtaj, kotraj podła automobilowcho wjednika žedźeschtaj. Po druhej salwje tutón tohorunja morwy se hydła padże. Potom so rubježnizy do pschimowěžnjeneho wosa dachu, z kotrymž so někotre kaschcze itworow a někotři domorodni wjesechu. Rubježnizy, kotříž mějachu pschemóz, dźěłaczi domorodnych satstejchu a potom automobil wurubichu. Domorodni, kotrymž bě so poradźiło cźeknucź, blischcźenu wokrjesnjenu offizjelej powěsći wo nadpadze pschinjeseschu. Tón widźelenje domorodnych wojakow na městno nadpada pósła. Cźi pak pscheposłe pschinjeschu, pschetož rubježnizy běchu mjes tym cźekli. So by so podobnym podawkam w pschichodze sadźěwało, su so sastajenzy z zyłeje wokolnosće wubrali. Rubježnizy splahomaj Ait Kebacha a Ait Hamming pschiwłuschcźa.

Hodowne oratorium.

Nowela Adolfa Sterna.

5] (Pokračowanje.)

Pschi pozlednich złowach swón kročzeschе, lataŕnizku w lěwizy posběhujo a zebi zamonnu pucź rozswětcźejo, do nozy won — mjeńcźel bě, kaž so zda, trochu wopschestała, hnězdźeńki polětowachu widźomnje sesidła, swaha k semi dyšći pschedy. Pastor wotsache za throhle psches cźěmnoty teptazym hischcze ras, so by swojej mandźelskej a knježničzy Johanje wjele dobroh' prajił, hladasche spotajnje k nóznemu njebju horje, na kotrenž so někotre hwězdźicźkow njes snéhowymi mrócźelemi sabtykłoto, a cźehnjeschе so z pschedchěže bórzy sašo do derje wutepjeneje jsiwy wrócźo, hdyž Beata runje z blida zbytki a grat jednoreje wjeczerje zwotnoschowasche. Bohumér Döhler zydźe so za swojeju pisanjsku komodu, na kotrejž pschipódała wocźinjeneho Noweho Sakonja něschto listnow leżacych, sapoczaŕt to swojeho nowoletnehо předowanja. Jenu njepschihódze na mysle, na swojich wutrobicze natwarjowazych rosponminanjach pschi rozsahnowanju stareho léta z nowym dale dźěłacź. Próstwu wo měr za zwět a kraj, kiž nětsche mysle k swojemu tekstej pschikamnuwcź, budźeschе wón nětko sam sa sebje wuprajicź mohł. Wón rosmyslowaschе wo derjemenjenych warnowanjach pěstona swojeje najlubscheje niz bjes starosćiwosće a dyrbjesche zebi w cźišćinje, kotraž jeho nětko wobdawaschе, wuznacź, so běchu tele warnowanja niz jenoż sprawnje mjenjene, ale na swoje waschinje dźe też woprawnjene. Jeho sarske městno běsche nimale thudobne. Z swuhladom na lěpsche sastojnstwo by nimo było, hdy by so wupokazało, so to, cźehoż so wo narodźenju bolećźi strachuja, by wěrnosć była, teje holćźi, kotruž běsche jako lubosnu, wubjerjenje wocźehnjenu dźowku duschneho kantora pójnał. Hdyž so jemu prénja powěsć wo Johaninem woprawdźitem pokhadźenju do wuchow schewnu, to bě za njeho hižo pscheposłe, so mohł hłuboku, horzu a zedźaru lubosć k prosteńu, kčežajcemu dźěćeju we swojej duschi a we swojej krwi podusnyć. A hdyž bě Johaninemu nanej swoju wutrobu wotkryl, njebě drje so jemu wěrnosć potajiła, so je lubosna Johana dźěćo po kraju cźahajeju starscheju, a so je była hižo ani léto stara wot bjesdźěćoweju mandźelskeju starscheju sa swoju dźowku pschijmjata, ale kantor Njepowědźał běsche mlodeho faraja dobom też pschi nadźiji wostajił, so Johana njedźiwajcy wscheho z pschecźejanskeho bjeswadneho mandźelstwa pokhadźa. Roswažnenu a cźežcenu magistrej Bohumérej bě k wutrobje, jako by so dyrbjał tejele nadźije krucze dźerżeć, a pschi tom běsche wón jakuje fijychał, kak w jeho nutrnach hłóh pschećiwo kóždźičkej roswažnosći a cźežcenosći kschicźeschе. By-li to najbórzhe wěrno było a Johana jeuoż macź měła a zanoho nana, kiž w zyrkwinskich knihach zapisany bywa — bě trasch wona tohodła njenje schwižna a zajmych wócźkow, njenje powabna a dobrych waschnjow, njenje hospodarska a dobreje mysle? Wutrobitemu duchownemu poczesche so pschi wschem tajkim khowukamanje a dźiwkowanju wo Johaninem pokhadźenju k prénjemu rasej jeho zwět satschapowacź! Wschitko nahladni ludźo a holczynу zamužny pěston jemu napowědachu, so tajki duchownу pastyŕ, kaž wón, njeznaŕ zebi zony bracź, kotrejež narod nje poroczny, a wón snjeso w napschecźiwnosći to tonu běsche zebi z kóždym dnjom wjeselschi, so je Johanje hižo pschejaznje zwoju lubosć pokasał a wot njeje hižo pschе wjele znamjenjow cźopteje wojasnowaje lubosće dostawał. Runje, dokelž bjestrósćinu, bédny pschichod psched njamym dźěćeju, kiž bě pschi tom zyle bjes winy, hdy by powěsćej wěrna była, runje tohodła dyrbjesche wón jej a zebi samonnu pschi wschem strachu stowo dźerżeć. Magister Bohumér zaczjuwajcze fo pohybljenej z tej myślicźku, so wukonja winowatosćej schejcźanskeje milosće, a jenoż to jeho cźežinjesche, so pódła toho derje rytny, kak njemóžno ie ko jemu sejiniko, so tohole cźopteho, mkodnischkeho

Předźenak

— **Jeno a dwěrhimnowske papjerjane rentiske pjenjezy** móža so jenož hišćeze hacź do 15. dezembra na **płaćeńcach němskokratneje banki (Reichsbank)** wumělnicź. Po 15. dezembru shubja tele pjenjezy wschitku płaćiwosć.

— **Demonstrazija dźěłonjemějerjow w Budyschinje.** W Budyschinje knježi wulka bjesdźěłosć a z teho zuchadża, so žu potrjechени we wulkej nuzy. Tale nuza pak so z pschiběranjom bjesdźěłoscźe bóle a bóle rosscherja. Wobjezbe w symje je za wbohich potrjechenych šlě, hdyž šebi njemóža doscź cźopteje drasty nakupicź. Mjez dźěłonjemějerjemi knježi tohodła wulka njepokojnosć, kiž je kóždemu rosumnemu cźłowjekej srosumliwa. Pohnuwani mot tychle cźežkich wobstejnoscźow wotměchu dźěłonjemějerjo wutoru popołdnju w 2 hodź. w „Měschćanskej sahrodze“ shromadźiznu, kotraž pak pod kommunistiskim wjednitwom stejeshe. Dokelž Tworyhkupowaze towarstwo wjazy potuńschenу thlěb za dźěłonjemějerjow wotedawacź nochze — schtoš žo dla jeneje swady w Budyschiskim měschćanskim parlamencze wjazy njestawa, — shromadźeni žadachu, so by so snajmjenscha tym dźěłonjemějerjam, kotříž su žobustawy konsumskeho towarstwa, dale potuńschenу thlěb dawał. Hladajo na bliski hodownу zwjedźeń shromadźizny namjetowaschе, so ma so dźěłonjemějerjam z hodam junkrócźna hodowna podpjera wudźělcź. Snydom so kommisija z 10 sobustawow wusmoli, kotraž dyrbjesche so k wyschichemu měschćanoscźe podacź. Wokoło ½5 hodź. sestupachu so dźěłonjemějerjo do demonstrazijskeho cźaha. Nětkhaje 500 hacź 600 wobołbow so tu wobdźěli. Spěwajo cźehnjeschе cźah po hasach a na Hłownym torhoschcźu sasta a kommisija poda so k wyschichemu měschćanoscźe, kotrehož pak hnydom njenadeńdże a so jednanja tehodła dlijachu. Hakle wokoło ½7 hodź. so

Hodowne oratorium.

Nowela Adolfa Sterna.

5] (Pokračowanje.)

Pschi pozlednich złowach swón kročzeschе, lataŕnizku w lěwizy posběhujo a zebi zamonnu pucź rozswětcźejo, do nozy won — mjeńcźel bě, kaž so zda, trochu wopschestała, hnězdźeńki polětowachu widźomnje sesidła, swaha k semi dyšći pschedy. Pastor wotsache za throhle psches cźěmnoty teptazym hischcze ras, so by swojej mandźelskej a knježničzy Johanje wjele dobroh' prajił, hladasche spotajnje k nóznemu njebju horje, na kotrenž so někotre hwězdźicźkow njes snéhowymi mrócźelemi sabtykłoto, a cźehnjeschе so z pschedchěže bórzy sašo do derje wutepjeneje jsiwy wrócźo, hdyž Beata runje z blida zbytki a grat jednoreje wjeczerje zwotnoschowasche. Bohumér Döhler zydźe so za swojeju pisanjsku komodu, na kotrejž pschipódała wocźinjeneho Noweho Sakonja něschto listnow leżacych, sapoczaŕt to swojeho nowoletnehо předowanja. Jenu njepschihódze na mysle, na swojich wutrobicze natwarjowazych rosponminanjach pschi rozsahnowanju stareho léta z nowym dale dźěłacź. Próstwu wo měr za zwět a kraj, kiž nětsche mysle k swojemu tekstej pschikamnuwcź, budźeschе wón nětko sam sa sebje wuprajicź mohł. Wón rosmyslowaschе wo derjemenjenych warnowanjach pěstona swojeje najlubscheje niz bjes starosćiwosće a dyrbjesche zebi w cźišćinje, kotraž jeho nětko wobdawaschе, wuznacź, so běchu tele warnowanja niz jenoż sprawnje mjenjene, ale na swoje waschinje dźe też woprawnjene. Jeho sarske městno běsche nimale thudobne. Z swuhladom na lěpsche sastojnstwo by nimo było, hdy by so wupokazało, so to, cźehoż so wo narodźenju bolećźi strachuja, by wěrnosć była, teje holćźi, kotruž běsche jako lubosnu, wubjerjenje wocźehnjenu dźowku duschneho kantora pójnał. Hdyž so jemu prénja powěsć wo Johaninem woprawdźitem pokhadźenju do wuchow schewnu, to bě za njeho hižo pscheposłe, so mohł hłuboku, horzu a zedźaru lubosć k prosteńu, kčežajcemu dźěćeju we swojej duschi a we swojej krwi podusnyć. A hdyž bě Johaninemu nanej swoju wutrobu wotkryl, njebě drje so jemu wěrnosć potajiła, so je lubosna Johana dźěćo po kraju cźahajeju starscheju, a so je była hižo ani léto stara wot bjesdźěćoweju mandźelskeju starscheju sa swoju dźowku pschijmjata, ale kantor Njepowědźał běsche mlodeho faraja dobom też pschi nadźiji wostajił, so Johana njedźiwajcy wscheho z pschecźejanskeho bjeswadneho mandźelstwa pokhadźa. Roswažnenu a cźežcenu magistrej Bohumérej bě k wutrobje, jako by so dyrbjał tejele nadźije krucze dźerżeć, a pschi tom běsche wón jakuje fijychał, kak w jeho nutrnach hłóh pschećiwo kóždźičkej roswažnosći a cźežcenosći kschicźeschе. By-li to najbórzhe wěrno było a Johana jeuoż macź měła a zanoho nana, kiž w zyrkwinskich knihach zapisany bywa — bě trasch wona tohodła njenje schwižna a zajmych wócźkow, njenje powabna a dobrych waschnjow, njenje hospodarska a dobreje mysle? Wutrobitemu duchownemu poczesche so pschi wschem tajkim khowukamanje a dźiwkowanju wo Johaninem pokhadźenju k prénjemu rasej jeho zwět satschapowacź! Wschitko nahladni ludźo a holczynу zamužny pěston jemu napowědachu, so tajki duchownу pastyŕ, kaž wón, njeznaŕ zebi zony bracź, kotrejež narod nje poroczny, a wón snjeso w napschecźiwnosći to tonu běsche zebi z kóždym dnjom wjeselschi, so je Johanje hižo pschejaznje zwoju lubosć pokasał a wot njeje hižo pschе wjele znamjenjow cźopteje wojasnowaje lubosće dostawał. Runje, dokelž bjestrósćinu, bédny pschichod psched njamym dźěćeju, kiž bě pschi tom zyle bjes winy, hdy by powěsćej wěrna była, runje tohodła dyrbjesche wón jej a zebi samonnu pschi wschem strachu stowo dźerżeć. Magister Bohumér zaczjuwajcze fo pohybljenej z tej myślicźku, so wukonja winowatosćej schejcźanskeje milosće, a jenoż to jeho cźežinjesche, so pódła toho derje rytny, kak njemóžno ie ko jemu sejiniko, so tohole cźopteho, mkodnischkeho

žiwjenja wotrjeź, kotrejž sa swoje šamtne pożadasche. A byrnjež by hižo rosšudźene měł, njewobrós bo farar nětko, we šamotnej cźišćinje, roswažnych napominanjow kantorowych, štyjcźeschе swoma do toho pschecźełowe warnowaze stowa klinczeź a chajyche na nje runje po kóždem jednotliwe a dokładnje we swojej šamtnej duschi wotmołwjeź, hdyž bu nadobo z myślow wuscherjeny. Twjerde porsty zakapachu wo jeho wołna, nij bojasliwje, ale tak nětko z wotmachom, a na jene dobo zaschtyscha prénjotnje mózny, nětk dźiwnje dybawy, ale derje wuwuczeny bałzowy hłós wot wonka. Bohumér Döhler rosezna złowa: „Wulki Knjeze a mózny kralo!“ Młody farar zhuchaschе wotkmik jenoż, wobleknу a spyta z tschepotazymaj rukomaj wokschidho z gwałtom woczinjenicź, z kotrymž šwuki doscź zaznje nuts klinczachu. Wón zaschepnu: „To je tola dźiwi Bjarnat, to je Bjarnat Fola, tak wěrno hacź tudy stoju!“ S napinanjom, kotrejž jemu liza sašo zaczerwjeni, poradźi so jemu, wokno wotewrnicź. Wón chajyche dołhej postawje, kiž wonka mjes woknom a kčrchowskej murju wuhlada, runje pschiwotacź, hdyž móże wrótka do dwora a dźerże durje namałacź. Tola pryedy hacź mójeschе złowježo wuprajicź, widźeschе, so dołhi žo na zunjerstnemi pjerschcź, posdźehowazu žo k muri kčrchowa, powjedze a se spěschnosću błyska, wohi do prédka wustorżo, psches wokniazu desku žo nuts šmuy. Jako žo nutska swurnula a ruzy, kotrejž běschе tej schtij we woknje wobjalej, k wjerchej wupschestrě, to wón jón nimale doganyu. S jeho erta pak wuroni so njesasdźerźitwje: „Dobry wjeczor, podkomorskowy burschal! Budźeschе-li mi w nědźischej Frankensteinskej konwoje tak dołho pscheš wokнami cźakacź a symu mrěcź dał, kaž nětke tule pscheš swojim kubikulum, to bych cźe rjenje šwjecził, Bohuméro. Na swoju nježe strach tudy dele padnycź mjenje wulki, dyžli swojeho cźasa we wuzkozy khwalobnej Lipskowskej Thomanje — hdyž běch njedźiwajzu twojich wulkich stróżelow na nózny wulkět zo šwajił.“

(Pokračowanje scźehuje.)

Kommissia wróći a delkaś na torhoschću cakazym rosprawu poda. Nawjedowar demonstrazije, kommunistiśi měšćański sastupjek Horstmann, rosprawjeśche, so drje ma wyschi měšćańanoša prosumjenje sa położenje dźěłonjemějerjow, ale wobeběrje pschipomoza dla sakonskich pschedpismow dacź njemóże. Dźěłonjemějerjo dyrbjeli na to dźěłacź, so by jim němśi stat wjeschu podpjeru pschiśiwoliś. Hdyž je kommisija połne rukowanje pschewsała, so so wyschschemu měšćańanoście niczo njestanje, je won pschtukbit, so dha po pschikładze měšćańanoštow druhich měšow pschichodnu wuturu we sjawnej shromadźinje dźěłonjemějerjow wěcźecź. Na to so cźah, źiž bě so hižo tśěrco wosłabił, rospuschći.

— W swadje sranjeny. Jedyn tudomny wobydleź so wćera s wonkownym tocźerjom nożizow na Lipowej horje (pola wulkeje piwarńe) swadźił. Bórzy so swadnikaj pschimacź poczeschtaj. Nabitomy tocźer zwoje pschećiwnika s nożizami tak a jeho na hłowje srani. Sysnje strawjaca rana je 6 zentimetrow dołha. Wobaj swadnikaj so wobschorźichtaj. Nimo toho budźe so tocźer nożizow dla cźěłneho sranjenja psched sudom samotwiczź dyrbjeć.

Z Haslowa. Swoju hłownu zhromadźiznu wotdźerża zańdźenu njedźelu tudomne kołojězdne towarstwo „Blysk". Zawěsće sluša teź wono sobu do kruhow, kotreź tudy narodnu stražu dźerża. Runjeź měješe husto dosć ćežke stojnišco, je tola teź w tutom lěće stajnje rostło. Předsyda poda nam rozprawu wo lětnym dźile a potom prošeše wo wuswobodźenje předsydstwa, štož sobustaw J. Lešawa wobstara, kotryž so w mjenje towarstwa předsydstwu dźakuje za wšu naloženu prócu jemu za to wěste myto lubjo. Smy khudy ludźik, wosebje w powojnskim času a njemóžemy za narodne dźěło žanoho złota wočakować! Dyrbi nam přeswědčenje, zo smy swoju winowatosć činili, dosahać, byrnjež dyrbjał ježu wěrnosć: „Njedźak je swěta mzda," husto dosć nazhonić. Napomina wšěch, dale kročić na nastupjenym puću, na-šim předsydnikam pak z jenohłósnej nowowólbu zasłużeny dźak wěnować, štož so teź bórzy sta. Předsyda wosta Jan Knebl-Šušowski. Je dźěn wědźał naše towarstwo z wichorozłych žołmow zaso dowjesć do měrneho přistawa a tak je zakhować strašnej zahubje. Joho dobroćiwa powaha doby sebi mnoho pře-čelow. Jeho njepowalne serbske přeswědčenje pak nuzowaše njepřećelow k měrej a česćowności. Teź pismawjedźeŕ Herman Hanska z Češkec so znowa jenohłosnje wuzwoli. Wšak je namakał serbski kosać, kiž wustojnje wodźi a nam rjenje wšitke podeńdźenja zapisuje. Bychu-li mnozy tajcy synojo z Hodźijskeje wosady wušli, wěsće by tam lěpje stało a naš wulki wótčinc, njehóh farař Imiš, by so radował, widźo w tom płody swojeho prócowanja. Jenož naš khorhojnik Jan Knebl-Haslowski, kiž je někotre lěta ze sylnej ruku našu khorhoj nosył, dźełaše nam překuše. Po jeho namjeće, zo maju teź młódše sobustawy pospytać a nawuknyć za towarstwo wopory přinjesć, bu z. khorhojnikom Pawoł Handrik z Baćonja. Pokładnik pak dyrbješe so přeću towarstwa podwolić, a byrnjež nocheŕi, znowa swoju bankownisku nazhonitosć do naseje służby stajić. Pawoł Sopa-Haslowski je mjenujcy dokonjał, naše dosć zasmjatane pjenjezne wobstejnosće tak zarjadować, zo w pokładnicy rjany pjenjez wostanje. Wšě mjeńše dźěła so teź do wustojnych rukow rozdawachu. Z našej narodnej hymnu skónčichmy zhromadźinu a ze přećom: njech rosće a kčeje naš kołojězdny sport a njech nam wostanje naša ródna zemja! so rozeńdźechmy.

Z Baćonja. Stare lětko ke kóncej khwata a mnoho towarstwow wotdźerźuje w hodownisku swoju generalnu zhromadźiznu. Tak zeńdźe so njedźelu teź naše „kasino młodych ratarjow". Běchmy so nimale połnoličbnje zešli. Předsyda Pawoł Smoła-Baćonski wobrazowaše nam w swojej rjanej narěći skutkowanje towarstwa w běhu 6 lět, wosebje pak poslednjeho. Z jeho słowow wěješe nowy serbski duch, kiž dawa nam nowu móc k wutrajnemu, narodnemu dźěłu. Je woprawdźita radość, słyšeć tak zahorjeneho serbskeho młodeho ratarja, kiž je so sam wudospołnił we swojej maćerśćinje, sebi přiswojił, štož jemu šula njedawaše. Zo bychmy jenož prawje wjele młodźencow měli, kiž zaprimnu našu narodnu ideju, potom by był naš přichod zwěsćeny. Mócnje kliněi jeho napominanje: Njechłubmy žadyn hrudźik serbskeje zemje. Budźmy hódni naslědnicy našich wótcow, zo nam wostanje wšitko naše, doniž budźe serbski bur brózdźić, wuhanjeć a włóčić; wusywać a dobkować. — Mějach drje husto strach wo našu Baćonsku dorosćacu młodosć, tola hdyž słyšach a widźach, kak je tu wšo w najlěpšim rjedźe, běch přeswědčeny, zo dyrbi tajke dźěło teź swoje dobre płody njesć a nam nihdy njewomjelknje tudy serbski język. — Towarstwo je so měsačnje skhadźowało, jedyn swjedźeń wuhotowało a so teź wobdźěliło na wuléće Z. S. R. D., wobhladawši sebi Hajničansku předźerńju a Budyšsku piwarńju. Za nowe lěto postaji so jara zajimawy program. Wotdźerži dźeń Z. S. R. D. kursus w Khrósćicach, na kotrymž chcemy so wšitcy wobdźělić. Nowowólby běchu jednore. Wostachu wšitcy funktionarojo na swojich městnach. Tuž njech w přichodnym lěće zaso pilnje dźěła naš kasino. Njech zhromadźuje cyłu dorosćenu ratarsku młodosć pod swoju khorhoj. Prócujmy so, być we wšem cyli mužojo, wustojni ratarjo, kiž wědźa, rołi to wotdobyć, štož je někak možno, nazhonići skotarjo, kiž dokonjeja wužitk skotu na najwyšši skhodźenk přinjesć. Přeswědćeni Serbjo, kiž lubuja swoju ródu a zemju a maćernu rěć, kiž so njestrachuja, teź za to trěbne wopory přinjesć. Budźmy teź dobri křesćenjo, za tón, kiž wšitke ludy wodźi, słónca čopłosć a měsačkej swětłosć dawa, by toż naše dźěło žohnował a nam wobradźił po dołhim běd'enju lěpši přichod.

Z Khrósćic. (Wutworjenje nawjećornoje župy.) K zhromadnemu dźělu a k moralnej podpjerje mjez sobu zeńdźechu so srjedu sokolske jednoty nawjećornoje Łužicy w Herbskej grychće a to ze wsy, z Njebjelćic, z Pančic a z Wotrowa. Bratr Pjetaš zhromadźinu nawjedowaše. Byrnjež bychu so w tu khwilu zwjetša jenož nižše socialne woršty sokolskej idejt wěnowałe, telko je wěste: Sokolska myslička kroći swój puć a budźe so mjez Serbami dale a bóle rozšerjeć, njedźiwajo na njepřećelske zmyslenje ze serbskeje a němskeje strony, kotremuž je wosebje Pančićanska jednota wustajena. Tam konkurentne towarstwo wšěch liwkich Serbow do swojich syćow lóji. Přez wutworjenje tajkeje župy ma so hłownemu načolnikej dźěło wołóžić. Wobzamkny so, zo maja so jednoty znajmjeńša štwórćlětnje jónu zhromadnje zeńć a to wotměnjejo w Khrósćicach, Njebjelćicach, Pančicach a we Wotrowje. Khrósćanska jednota zhromadźiny w přezjenosći z tamnymi powoła a župne należnosće rjaduje. Za župneho načolnika wuzwoli so bratr Seffner w Khrósćicach. We dalšim jednaše so wo sokolskej hudźbje. Po móžnosći ma so hižo z wuwućenych hudźbnikow, kotříž k jednotam přisłušeja, wjetša kapała wutworić. To měł jedyn z nich do rukow wzać. Na sokolskich swjedźenach maja so jenož tajcy hercy brać, kotříž su derje serbscy zmysleni, ale nic tajcy, kotříž su druhdźe hubjene nazhonjenje činili. Z cyła so za to wuprajichu, nic našich narodnych njepřećelow podpjerać, njech wukhadźeja ze serbskeho abo němskeho lěhwa. Do póstnic wotměwaja jednoty swoje zymske swjedźenje a to Khrósćanska 2., Njebjelćanska 9. a Wotrowska 23. wulkeho rózka a Pančićanska 13. małeho rózka. Při tym sej słubichu, so w němskich swjedźenjow w serbskich wsach so zdaloka, hdźež Serbja swojej narodnosći škodźa, runje tak teź tajkich towarstwow. Tute su z wulkej škodu za naše Serbstwo na wsach. Mamy tak dosć serbskich swjedźenjow, tuž němskich njetrjebamy. Tajke njech sej Němcy mjez sobu wulotuja. Sokolska ideja dźe na skrućenje Serbstwa a tohodla dyrbja so Sokoljo wšeho zdać, štož jemu škodźi. Ze Sokołstwa wurosće po času narodna falanks, kiž na lud ze swojeho narodneho cěsna wumožić. Ze sokolskimi spěwami, kiž so z młodych ertow rozliwachu, slubichu sej přitomni, kruće swojich zasadow so dźeržeć a so přeco a wšudźom jako swěrni, přeswědćeni Serbja wopokazować.

S Kulowa. Konkurs nad samojenjom pschekupza Maxa Welisa w Kulowje je so sbehnył.

S Wósporta. Knjes zyrkwinśi pschedstejićeŕ prinatus Max Gretschel je sastojnistwo zyrkwinśteho slicźowarja w naschej wosadze pschewjał. Knjes wyschi zyrkwinśi rada dr. Thomas z Budyschina jeho na tudomnej farje do nowcho sastojnistwa sapokasa.

Se Sleho Komorowa. Tudomna żelezowa dźełarnja, nad kotrejž so lětża w januaru konkurs wotjewi, je so z prózowanjom konkursowcho farjadnika psched nekotrymi dnjemi sazo wotewrika. Pschedewjadźejeŕ a najeŕ je jene Drjezdźanske sjednoczenstwo. Wo tu khwilu jenoż w lisjeni dźełaja. Tola maja nadźiju, so posdźischo teź w maschinowej dźełarni dźełacź sapoczinc. Nětcźišche położenje dawa pschihódne wunmjece wočakowacź. Po tymle wobstejnoscźemi móże so stacź, so kredit wo 276 000 hr., źiž je dźełarnja w swojim cźasu wot Sło-Komorowskeje měšćańskeje banki dostała a źiž z swěrśchcźenju banki dowjedze, so sazo wotpłacźi.

S Wjelcźe. Na dróży do Nowych Wikow njestaty cźłowjek w nozy 1 njedźeli dwoju tudomnuju wobydlerjow nadpadny. Prěnjschi nadpad měješe za nadpadnika wuspěch. Won rubi nadpadnjenemu nejschto hriwnow pjenjes a cźapnik. Druhemu wobydlerjej dyri nadpadnik sylnje do mjeswjeca a młodeho cźłowjeka pohłuschi. Nadpadnik pak jemu niczo krabnycź njemóżesche, ale dyrbjesche so z procha nutcź, dokeźž kolejźiny je swójzu pschijedże.

S Khjschowa. Sadźenu njedźelu wotmě superintendent Lindner w naschej zyrkwi visitaziju. K hłownemu kemschenju zhromadźischcej so wobsadze w Khjschowskej zyrkwi. Liturgiska wjeczorna swjatocznosć pak so w Cźětowskej zyrkwi wotmě. Zyrkwinska visitazija ma teź wobsebitu wažnosć, dokeźž zyrkwinizy sastupjeja we swojim pobeźenju wobsamknychu, so ma so rjana Khjschowska zyrkej ponowicź.

S Khocźebuża. Srjedu 8. dezembra wotměchu so psched sastupowazym rosdźelerjom za Braniborsku prowinzu mjdowe jednanja łužiskeje łukelnistwe industrije, na kotrychž so sakładna mjda za italzow wot 46 na 49 pj. za hodźinu powyschi. Wobej stronje móżetej so hacź do 15. dez. pschećiwo tomu postajenju wuprajicź.

Z Łužicy.

S Biskopiz. Pischeklepana jebańka je na mjeno mandźelskeje tudomneho ranźerowarskeho mischtra Glathy w Reunerez mjdowym domje sjomnocźany schat, łukuju, hótcźazy wobleć a hólcźazy mantl na wotpłacźowanje kupiła. To sta so w septembru. Jako jebańka wucźinjeny wotpłacźowanskí cźaš njewobkedźbowaschc, dosta knjes Glathe wojpjet namołwjenje ź płacźenju wot Drjezdźanskeje firmy. S tym so jebanstwo wotkry. Glathe a jeho mandźelska wobkrucźataj, so hischcze jenje w Drjezdźanach kupowałoj njejsłaj. Schłodu ma, so we, Drjezdźanska firma njesćz.

S Rammowa. Tudomne karnikle plahowaze towarstwo wuhotuje jutśe sobotu a njedźelu prěnju wustajenju karnikłow a produktow ź pschełoženjowanjom. Wustajenja je wotewrjena sobotu dopołdnja w 11 hodź. hacź do njedźele wjeczor w 6 hodźinach.

S Wjasońzy. Ličenje skotu spocźatk tutoho měsaca měješe sće howazy wunoschk: 138 (134) koni, 582 (577) howzadow, 22 (32) wowzow, 494 (503) swini, 891 (1068) kosow, 545 (509) huź, 18 (14) kackow. 2768 (2987) kur, 7 (16) krutow. Ličby w spinkach wojna mjenjeja wunoschk ličenja w łońschim lěće.

S Wopakeje. W nozy k njedźeli pola konjazeho rěznika Bierretheŕa paduschi pobuchu. Woni we świtlach wokno ź mozu wotewrichu a do twarjenja zalěźechu. Nimo kurjeńskeje potrjeby, pózwadłow, 200 patronow k sałelenju koni, kradnychu paduschi teź nekotre cźěłne kroty a nječho drobnych pjenjes. Paduschi pak drje najźerje wołoběje sa pjenjesami schli, dokeźž běchu wschě khamory a kaschcje pschewrhli.

S Wjednarjej. Srjedu rano w milinarńi tudomnych Sakiśich dźěłarnjow wolijowy wuhibak rosbuchny. Rosbuchnjenje bě dałoko słyschcećz a bě tak žylne, so wołna ź murjow śwutorha a nutskowne sćěny łodźela powali. Na jbožo žadyn cźłowjek blisko njebě. Palaju wolij naczini tołsty cźorny kur, so Wjednarśe wobnjowe woboru haschcećz pschikhwatachu. Wone pak njetrjebachu gyrkacź, dokeźž běchu dźěłacźerjo woheń śpascheli

Se Zitawy. W poslednich dnjach je so w Zitawskich horach tśěrco śněha naschło. Na wjeršchcach horow leži śněh 25 zentimetrow wyšoko. W dolinach pak žylnje taje. —

S Olbersdorfa. Srjedu dopołdnja žebi 15lětny tkajeśći wucźobnik Rudi Sauer ź płunom jawła. Lěkaŕ młodemu cźłowjekej wjazy pomhacź njemóżeschc. Schto je jeho do śmjercze hnało, njeje znate.

Najnowiše z cyłeho swěta.

Schkrowa powjeźa wo wjedrje ja jutśje sobotu: Mile, žuchu, pomrócźene.

K wutupjenju njeaćmjśćich mjeńschinow je němśki žejm schtwórtk 47 milijonow hriwnow pschiwolił.

*

W Berlinje a Dahlenje žu so padnschi do finanzneho hamta dobyli a zigaretowe dawkowe banderole w hódnosći 400 000 hr. kradnyli Finanzne ministerstwo ź apschinjenjenje kradnjenych wězow 40 000 hr. a za wuhlědjenje paduchow 300 hr. lubi.

*

Na połodnjischej Mandźurśkej żeleśnizy je tworowy cźah do wojoboweho cźaha zrany. 25 wojobow je so mérko a 54 so cźežko zranilo.

*

Grichiśi žejm je nowemu knježerstwu dowěrjenje wupraśiło.

Ze susednych a dalšich krajow.

* S Kamjenizy. (Auto do cźaha žrany.) Na pucźu ź Zwikawy do Roihenkirchena žrany žłaty auto, dokeźž bě na dróży hdakle, do cźaha mo'eju wjesnizy, kotraž mjes Wiljschhausom a Wilkawu wobtrhała. Předny dźěł auta je rostrany. 12 wozobow je so srani, tola njeje strachа wo jich žiwjenje.

* S Jóhstadta. (Sajedośćenje ź wuhlowym pkunom.) W pschenozowarni na Hirtšteinu pola Salzungen na spaschtag cźłeła Freyer a murjeć Ullmann. W nozy wudobychu je wuhlowe płuny ź kachlow. Ullmanna moćachu ź tśiklikowym apparatom sazo k žiwjenju žudźicź, Freyer pak bě hižo motwy.

* S Berlina. (Najwjetśi cźažnik w Europje.) Najwjetśi cźažnik w Europje namaka so na weźi Siemensstadta w dothowozjernym dźělu Berlina. Cźažnik, kotrejž zyrnikaj měritaj w pschemēru po pjdom metrach. Tśi metry dołhi je pokazował minutow. Do koła měri cźažnikowa sćěłeńza 20 metrow. Pokazowałaj na jenym cźažniku wažitej 14 zentnarjow.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Jednota", tow. kat. Serbow, zmèje přich. njedźelu, 12. t. m., swoju měsačnu zhromadźiznu w „Kat. towarśowni". Předs.

Bukecy. Jednota Sokoł zwužuje kóždu sobotu wjećor z dypkom we 8 hodź. Kóždy młody Serb sluša do Sokoła! Načolnik.

Delni Wujezd. Serb. tow. „Zahrodka" zmèje njedźelu, 12. hodownika, pop. w 3 hodź. pola Haśkee hłownu zhromadźiznu. Jednaś budźe so wo přichodnym swjedźenju, tohodla njech wšitke sobustawy přińdu. Předsydstwo.

Dirigenca a předsydstwa serb. spěwanskich towarstwow maju jutśe sobotu (11. XII.) pop. w 4 hodź. w Serb. Domje wažne posedźenje. Njech je kóžde towarstwo cyle wěsće zastupjene.

Khróśćicy. Šulske dźěći wuhotuja njedźelu, 19., a póndźelu, 20. dec., pop. ½4 hodź. pola Wjeńkee hodowny swjedźeń. Na njón so wšě lubi starši a přećelja šule wutrobnje přeprošuja.

Pančicy. „Jedn. Sokoł" zmèje jutśe sobotu (11. XII.) we Worklecach zwućowanje na žurli wjesnoje korćmy. Započatk we wosmich. Načolnik.

Serbska ludowa strona. Zhromadźizna předsydstwa a wubjerka (wšěch dowěrnikow) wotmějo so — po wobzamknjenju poslednjeje zhromadźizny — jutśe sobotu, 11. t. m., z dypkom w 3 hodź. w Serbskim Domje. Dla ważnych rozsudźenjow njech wšitcy z dypkom přińdu. Lorenc, předs.

„Wrjóś." Picowanske cokorowe taf'e może kóždy dostać, hdyž hnydom po nje přińdźe a haydom płaći. — Zhromadźizna budźe w hodownym času. Dowěrnicy njech lětuše přinoški hromadźa.

Zwjazk luž.-serbskeho studentstwa. Wubjerkowne posedźenje budźe sobotu, 11. hodownika, pop. 4 hodź. w Serbskim Domje. Starši.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerˇ w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton A. Dučmanˇ w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Barˇ w Brěsnicy. — Za nawěsći: O. Janˇ w Budyšinje.

Naše

dospołne wupředawanje dla předanja wobkhoda

dołho wjacy njetraje. Nakupujće sebi Wašu potrěbu bórzy.

Mjez druhim předawamy:

wokoło 200 mužacych a pacholskich woblekow **wokoło 250 žonjacych woblekow** spodźiwajće tunje!
paletoty w formje suknje, Marengo a zymske mantle „ **140 hólčacych woblekow**

Drježdżanski drastowy dom

Birnberg & Co. **w Budyšinje** **na Mjasowych jětkach 5**

Hannel u. Herbert

prawe Polčničanske poprjancy **su došłe**

Sokoladowy dom

Hans Wannack w Budyšinje

na Zwonk. Lawskej hasy 30.

Z přihódnym wotpłaćowanjom

kupujeće pola mje tunjo

mužace, pacholace a hólčace woblekl, gumijowe mantle, Swedske mantle, čorne suk.-paletoty, njepřemokawe **kabaty, zamkańske kholowy, klubowe lacy kholowy, košle, ložowe šaty, plat. a balmjane twory.**

Prošu wupokaz sobu přinjeść, po napłać. twory hnyd. dostanjeće tydźeńske wotpłaćowanje 3 hr.

S. Nussenbaum w Budyšinje

na Moltkowej drozy 1a pódla Gambrinusa.

K hodam

Wšitke wěcy k pječenju dobre a tunje

jara dobre palene **kofeje**

wuběrne likěry

a wina

poskića

Paul Pötschke

w Budyšinje na Drjewowych wik. 4.

Ręču serbski! Ręču serbski!

Na hodowne blido

porclin / krystal / kamjeniny

majoliki / wumělsk. keramika

w bohatem wubjerku

August Teichert w Budyšinje

mějićel **Kurt Teichert kachlestajerski mištr**

na Serbskej hasy 18 Telefon 3682.

10% hodownego rabata!

Piany

ręčne aparaty
platy
mandoliny
gitary
husle

kaž też wšitke hudźbne instrumenty kupujeće wosebje tunjo też za wotpłaćowanje we

hudźbnem domje

H. Jeremias

w Budyšinje

na Kěžorskej drózy 8.

Samsna fabrika

a wuporjedźerńja.

Wulke hodowne předawanje

hrajkow a přijomnych darow

po jara nizkich płaćiznach

Na klankace wozyčki 10% rabata!

Centralny kupny dom

mějićel J. Kohn ◆ w Budyšinje ◆ na Kěžorskej drózy 14

Rjany hodowny dar

su bohače wuhotowane a tunje

presentske korbiki

tohorunja nocheł zakomdźić, na swój prěnjorjadny

cigarowy a cigaretowy

skład dopominać

Za hody poručam

tunje wina

Gustav Küttnerowy nasl.

mějićel Hans Koch

w Budyšinje na Serbskej hasy 10.

Telefon 2780.

Cychi

1 nawobłečenj za 2 hłowakom. 7.— hrbětosmuhate nawobłečenja, damasty, kóper, barchent **60 pf, ruby na bilda, twjelki trjenja** a ruby na hosć. bilda

J. Erler w Budyšinje

rózk Krónprynceweho mosta.

Pomysłće

sebi na to, zo móžeće na

kredit

k přibližacemu swjedźenju po měrnych płaćiznach a přihódnych wuměnjenjach nastupajo

na- a wotpłaćenja

Wašu potrěbu w nakupowanju

mužaceje, pacholaceje a hólčaceje drasty,

žonjaceje, hólčaceje a dźěćaceje drasty,

manufakturnych tworow, šatow, wobućow,

jězdnych kolow, sportskich a rjeblowanskich wozyčkow,

šijacych mašinow, časnikow na sćěnu, plećenych meblow kaž też **meblow a pólstrowanych tworow**

w staroznatem

meblowem a tworowem kreditnem domje

Carl Horn nasl.

w Budyšinje

na Hłown. torhošću. Zastup na Jerjowej hasy 21.

Sobustaw zwjazka němskeho kreditneho drobnowikowarstwa, zap. tow.

Njedźelu wotewrjene! Njedźelu wotewrjene!

Seidel & Naumann

šijace mašiny / jězdne koła

cyle němske kajkostne wudźěłki

najlěpše hodowne dary!

Jenički zastupjeŕ:

Gustav Marschner w Budyšinje

Nowosalcskej drózy 36

Nawěštki přinjesu wužitk!

Pytaće — Namakaće

Ratařske powoł. wotdźělenje

při zjawnej dźěłowej zaradźeńi w Budyšinje na Hrodowskej hasy 10 Tel. 2861

poruča k Nowemu lětu 1927

mužskich wučenych ratařskich dźěłačerjow kóždeje staroby a holcy za dom, kuchnju a polo.

Pytamy

holcy do hródźe a k swinjom.

Wobstaranje darmo! Njedźelu wot 10—12 a 2—4 hodź. wotewrjene.

Šulske toše

za holcy a hólcy

jara tunje

Kurt Martin Richter

na Kěžorskej drózy

Čopły kholowy, košle nohajcy, stalčiki pola

J. Erler w Budyšinje

při Krónprynceowym mosće.

Wobkedźbowanja hódna rada!

Kedźbujće, dźensa přińdźe zaso něšto jara ważne:

Kaž ze złotym časnikom k zamkarjej njeńdźeće, hdyž maće na nim něšto wuporjedźeć, ale k časnikarjej, potajkim k wěcywustojnemu, tak dyrbliće też jenož z pjelsćinu ke kožucharjej přińć.

Hdyž jenotliwi krawcy, pychańki abo něhduše šwalče wobkruća, zo to runje też tak dokonja, kaž kožucharjo, ale tuńšo, je to wědomna łža, kotraž dyrbi jenož njezamóžnosć tych samych w powołanju zakryć.

Štóž swoje powołanje rozymi a wobknježi, nima trjeba, druhdźe do kašu khodźić, hewak swoje powołanje njerozymi a kepsa, dokelž měni, zo je jako přinošowaŕ pře dobry.

W zajimje našich woteběrarjow, kotřiž su pola tajkich skepsankow přeco škodowani, dyrbjachmy, dokelž husćišo škórźby škodowanych słyšachmy, so też jónu zjawnje wuprajić, hačrunjež přećeljo toho njejsmy, sprawnych rjemjeslnikow zacpěwać.

Pjelsćinowy dom Arthur Fiegel nasl., na Kěžorskej drózy 6

mějićel Paul Zimmer, kožuchański mištr

C. E. Rinke, kožuchański mišter na Bohatej hasy 5

Richard Knesdke, kožuch. mištr na Lawsk. hrjebjach 8 III

Dokelž sym přihódnje nakupował, mam możnosć

wokoło 80 rěčadłow

tunjo předać

Aparaty wobkhowam na přeće hač do hód. Skazajće sobi z małym napłaćowanjom aparat.

Krásny nazynk. **Dobra kajkosć**

J. Schiebak w Budyšinje

na Mužakowskej drózy 4.

Žane klamy. Wuporjedźenja najspěšnišo. Prošu, přińdźće pohladać, kupić njetrjebaće. Platy, hozdźiki, narunanje.

Přiloha k čisłu 287 **SERBSKE NOWINY** Pjatk, 10. decembra, 1926

Boži narod.

(Budowědne dopomnjenki na pjchedwjedženje fararja Duchmanoweje hodownje hry w Malešecźanach 22. 12. 1923.)

Na hykawownju a na Gryšinskej brózńjaze wrota fu hólzy pjched někotrymi dnjemi plakaty pjchibili. Woni dyrbjachu pjchi tom žiłnje ſ wětrom wojowacź, ſo jim njeby wulku papjeru ſ rukow wſak. Stary kowařiſki miſchtr je jo widźał. S hamorom je ſ kowarnje pjchiſchoł a je „Boži narod“ — tak njemuje go hodownu hra — ſ mózným bicźom na wrota pjchiklepał.

„Dźenja wjeczor mamy Hownu pruhu!“ ſawoła žydowſkeſtwy pachoł, kiž na najmuſniſche, haczrunjeź dyrbi jenoź ſtatiſtu (ſtojaka) hrać. Ale ſ cźekom a buźiu je pjchi hracźu. A tak je prawje!

Hózo njedźele dańu dź hru wjeſenjanow źiwje ſaſimowała. Sſerbſke towařſtwo, kiž hodownu hru wuhotowa, nałoži na nju mnoho próźy a pilneho dźěła. Teź druhi jemu pomhachu. Sšyn ſ delnjeho młyna natwari wulke prědne jewiſchcźo. Druhi hoſćeńźaŕ da ſwój jewiſchcźowy ſawěſchk. Wjeſny elektrik kładźeſche pjchipraŕu za elektriſku ſwěźu. Zehlawki wſchelakich barbow pjchotowa we ſwojej dźěłarni. W jenej ſpěwnej hodźinje pjchipraŕi we korcźmarſkej ſtwě cźerwjenu zehlakoru nad naliwanſkim blidom. „Otw, to je wóz!“ „Kražnje! „To pak hudźe pjchi jandźelſkej reji ſkutkowacź!“ — Pola rěźniſkeho miſchtra pożcźichu ſwěbi pizowy zlob. Hajnik dari ſwójmu zlobu ſchtomiki. Kražne kołuchi ſa paſtyrſke wobleczenje hrajerjam tu a tam w domach pożcźichu. Ssobotu popoldnju naſtajachu do ſale ſtólzy a je cźiſtowachu. Krótko po pjecźich pjchiźdźe hiźom „dźiwadłowy friſér“. Wón ſo jara dźiwa, ſo tu hiſchcźe žani hrajerjo njejſu. „Dwě hodźinje trjebam ſa ſchminkowanje. To tak ruce njeźdźe pjchi telko hrajerjach!“ Wón to hiſchcźe wot loniſcheho léta wě. Tam ſteja hiźo někotſi piſkarjo! Mjes nimi ſnaty žydowſkeny pjerak. Někt ma friſér ruzy połnej dźěła; mali wuropachojo njemóža doſcź cźerwjene liza a doſcź cźorne brjowki (Augenbrauen) doſtacź. A hiźom praſcha ſo jedyn druheho: „Mam prawje cźerwjenej liźy?“

Wonka na wjeſnej dróſy pjchiſtoju tſi hołzy ſo hromadźe dźerźo a ruzy hłuboko do rukawow ſtuknjene. „Hody fu ſaſo a wjeſ'li ſmy dźenſ, ſo ſ njebjeſow pjchiźdźe Khryſtuſ tón Knjes!“ ſaklinčźi ſ dźěcźaſchych ertow mile do jaſneho, ſymneho ſymſcheho wjecźora.

Hiźom pak hodźiny do ſpoczatka pjchiſtoju wrěni wopytowarjo, wożebje dźěcźi tu ſ cźaſom fu. Někotre fu tak polne wjeſeleho wocźakowanja, ſo na ſtólzu žedźo wotſacź nochcźeja. Njeſkónczinje dołho ſo jim bycź ſda, prjedy hacź ſo ſawěſchk ſdźěnje. Mjes tym maju žebi wjele powědacź. „Derezina klanka budźe w ſłobju leźecź!“ „Haj, prjedy je ju hiźo pjchinjeſła!“ — „Jurakez Aſta budźe ſobuhracź.“ „Ach, to ſo ja boju! Hódź tón ſaſchcźowka! Abo ſtamo na naſ bele pjchidźěwnje! Hdy bychmy jenoź bóle ſady žedźeli, ſo bychmy mohła hnydom ſ durjemi won!“

W prědku pjched ſawěſchkom, na prawem boku, ſteji hólz, kiž ma ſobuhracź. Wón dyrbi ſo rad ſe ſwojimaj cźerwjenymaj liźomaj pokaſacź a hwiſdo prawje wótſje, ale druhdy kuſk wopaki do ſale: „Wy dźěcźatka pójeze.“

A někt hałke źiwjenje do hracźa ſady jewiſchcźa! Stwicźka je połna, ſo mohła ſo puknyć, połna hrajerjow, połna draſtow, połna dźěłneho cźapora a někotrych walcźkow ſkomy. Teź friſér je tu ſwoju dźěłarnju wotewrił. Někole je runje rjad na jandźelach, kotrymž liźa cźerwjene barbi. A tak wjeſela ſo, hdyž ſo we wulkim ſchpihelu widźa! Někotſi paſtyrjo ſu hiźo ſchminkowani, mjes nimi teź Acar, nad kotrehož perku ſo tamni ſ wutrobu ſměja. „Kaž tajki ſcheſcherjacźk!“ Druſy ſo ſaſo na ſadnim jewiſchcźu woblekaja. Woni ſu hordźi na ſwoje *drohotne kožuchi a na ſwoje dołge paſtyrſke hiźe*, pola kotrychž ſu žebi pſchimadka ſami ſhibowali. Na prědnim jewiſchcźu hiſchcźe jedyn ſwoju rólu cźita a pjchi tom mjeſnowcźo na nuſne waſchnje ſcźahuje a ſ rukomaj mahoże. „To hiźo póńdźe“, mění. Nachor, Bethlehemſki měſchcźan, kiž je hiźo k hracźu hotowy, wucźehuje ſwoju trubku ſ dyhſaka. „Cźzemy žebi hiſchcźe ruce trubku natyłacź!“ Tam ſaſo jedyn dołho pſches dźěrku we ſawěſchku wudźěra. Wón pyta a pyta. Hacź ſo ſa ſwojej lubku w ſali roſhladuje. Scheiwzowy žyn ma nuſne, wón ſ truchа popy por paſtyſkich pódurſkow pſchireźuje. Pjchi tromje twikała někotre dźěrki, pſchecźehnje ſchnůru a pjchiwjaſa ſandale k ſwojimaj nahimaj nohomaj. Farjeſſki dopomni ſo na wulku knihu, ſ kotrejž dyze wuſtupicź. „Waltarjo, hej, Waltarjo, praj nanej, ſo dyrbi mi hnydom wulku knihu horje póſłacź.“ — Friſér je mjes tym pilnje dźěłał. Wjele cźerwjeneje barby je na mjeſnowcźach ſobuhrajerjow iwſtajał. Hiſchcźe je Marja na rjedźe. „Pola teje dyrbja wjazy młodoſtno-cźerwjeneje barby wſacź.“ — Někt móże ſo friſér ſam ſwobłekacź a ſchminkowacź, hraje tola romſkeho wojaka. Wón roſymi, ſwoje wobliczo tak pſchihotowacź, ſo do dałoka ſtutkuje. Sſylny cźorny ſchnurowzaŕ je žebi pſchilépił. Někto pſchitłóczi žebi hiſchcźe kónczoju brodu. A hiźom ſawoła mały pjerſk: „Tón je ſaź rubježnik!“ Nawjedowaŕ hrý, kiž ſarſiejſeſchu pſchedstaja, rjaduje ſ ſapoczatkej. Mała roſhorjenoſcź ſacźehnje do hrajerjow. Dźěcźi tykmu hiſchcźe ruce ſwoju błóſcźku do harfow, kiž maja ſobu, ſo bychu hiſchcźe raz tekſt ſpěwa „Wy dźěcźatka pójeze“ pſchelecźeſe. Wulku ſtaroſcź wo dobre poradźenje ma Bethlehemſki měſchcźan, wón ſawoła: „So łóžby we, hdy je na rjedźe!“

Sabubnuja! Hiſchcźe ras — a hiſchcźe ſ tſěcźemu raſej! W ſali ſtwězy haſnu.

Sawěſchk ſo roſpuſchcźuje. — —

Kaž nowe ſjewjenje měra a ſbožo bě, jako ſo hodowna hra pſchedwjedźe. Wona powědaſche wo paſtyrjach na bolu, wo ſtóle jandźelow a wo modlenju w hródźi. A dokelž žebi tóždy próźu dawaſche, ſo by ſwoju rólu ſe ſnutſkownym ſacźucźom a ſ podaczom na weź wobkrnjeźił, teź wuſpěch njeſwuſwoſta: Wutroby wſchitkich napjelni ſbóžnoſcź błiſkeho hodownego ſwjedźenja.

E. P.

M. Krječmarjowa:

Smy pućowarjo!

Pućowarjo smy my wšitcy —
bjez měra.
Naša krew już tajny kužoł —
praśenja.

Slědźerjo hlej započatka —
skóńčenja?
Hłuboko we wutrobach pak —
wotmołwa!

Pućowarjo smy my wšitcy —
bjez měra.
Radość, žadość, bolosćiwje —
wotměnja.

Cyrkwinske powěsće.

S Budyšcina.

Michalſka zyrkej.

W Michalſkej zyrkwi rano we 8 hodź. němſka ſpowědna wuczba a Bože wotkaſanje, dop. w 9 hodź. němſka a ½11 hodź. ſerbſka Boża ſłužba.

Krajnoſzrkwinſke ſhromadźeńſtwo w Budyſchinje na Rózowej haſy 31. Njedźelu dop. ¾11 hodźin njedźelſka ſchula, wjeczor ½8 hodźin evangeliſaziſka ſhromadźizna. Rěcźnik k. duch. prim. Fröhlich. Mutoru wjecźor we 8 hodź. ſwjaſk młodźiny ſa roſſudź. ſchćeſcź. ſa młodźenzow a žrjedu tohorunja ſa młode hołzy. — Schtwórtk wjecźor we 8 hodź. bibliſka hodźina. — K. ſhromadź. wothłdaŕ Zimmermann ſměje bibliſke hodźiny njedźelu popołdnju w 3 hodź. w Roswodezach, póndźelu w Kumwałdze, žrjedu w Semizach, ſchtwórtk w Budyſchinej a pjatk w Hornjej Hórzy. — Knjes ſhromadź. wothłdaŕ Kſchiſzan ſměje njedźelu pop. ½2 hodźin njedźelſku ſchulu a w 3 hodź. bibliſku hodźinu w Běłej Horje, njedźelu wjecźor ½8 hodźin na Zdowje cźo. 146, póndźelu we Wóſporku, wutoru w Subornicźy, žrjedu w Konjezach, ſchtwórtk w Trjebjenzach a pjatk w Tuczińach, pſchezo wjecźor we 8 hodźinach.

S Budeſtez.

Njedźelu 3. adventa ſměje farař Bójz rano we 8 hodź. němſku ſpowědź, farař Domaſchka dop. w 9 hodź. němſke a ½11 hodź. ſerbſke [illegible]

Popołdnju w 3 hodź. ſměje farař Domaſchka ſerbſku ſpowědź.

Popołdnju w 4 hodź. Boża ſłužba ſa dźěcźi ſ hodownym wobradźenjom.

Sſrjedu wjecźor we 8 hodź. bibliſka hodźina.

Schtwórtk pop. w 3 hodź. ſhromadźizna žónſkeho towařſtwa.

S Bukez.

3. adventa rano ½8 hodź. ſerbſka ſpowědź, dop. w 9 hodź. ſerbſka Boża ſłužba. Pop. w 3 hodź němſka Boża ſłužba, kotrejž ſo wożadna ſhromadźizna we wożadnej ſali pſchiſtamknje.

Semrěł: Arnoſcht, mandź. žynk Arnoſchta Hermanna Keila, kamjenjecźerja w Nowych Khoporzach, 14 hodź. ſtary.

S Budyſchinka.

3. adventa rano we 8 hodź. ſerbſka ſpowědź, dop. we 9 hodź. ſerbſke kemſchenje.

S Barta.

3. njedźelu adventa rano we 8 hodź. ſerbſka ſpowěz a dop. w 9 hodź. ſerbſka a ½11 hodź. němſka Boża ſłužba.

Wutoru wjecźor we 8 hodź. bibliſka hodźina w Sukborniczy pola Lorenzez, kniez ſhromadźeńſtwowy wotkładaŕ Kſchiźan.

Semrěli: Kurt Jan Herbert Georgi, mandź. ſynk w Suborniczy, 6 m. 21 dn. — Marja ſwud. Jentowa rodź. Schneiderez, rentudóſtawarka w Barze, 77 l. 2 m. 28 dn. — Djedrich Pawoł Wanczka, hyžłaŕ a hórnik we Stróži, 46 l. 4 m. 20 dn.

S Hodźija.

3. njedźelu ſwjatego adventa ſměje farař Wjeſaŕ rano ⅛8 hodź. ſerbſku ſpowědź, farař Voigt ½9 hodź. ſerbſke a w 10 hodź. němſke kemſchenje, ¾10 hodź. roſcźerjenje wożadnych ſaſtupjerjow w kapalni dla hnodalneje wótły. Pjatk popołdnju ½5 hodź. je němſka ſpowědź a w 5 hodź. němſka adventiſka nutrnoſcź. — Hodowne dary ſa wobradźenje žónſkeho towařſtwa njech ſo hacź do pjatka na farje woteſadźa.

S Husli

3. adventa rano ⅛8 hodź. němſka ſpowědź, dop. ½9 hodź. němſka a w 10 hodź. ſerbſka Boża ſłužba: farař em. Mrózak w Rakezach. Sbérka. Dop. w 11 hodź dźěcźikemſchenje. Kſchćenja ſa ¾1 hodź.

S Hornjeho Wujesda.

3. adventa dop. ½9 hodź. němſke kemſchenje (farař J. Schołta ſ Drježdźan). Sbérka ſa ponowjenje zyrkwje w Bornje. Dop. ½11 hodź. Boża ſłužba ſa dźěcźi Sšrjedu, 15. 12., wjecźor we 8 hodź. bibliſka hodźina.

Schtwórtk, 16. 12., wjecźor ⅛8 hodź. wobradźenje pſches žónſke towařſtwo w herbſkej gzychcźe.

Pjatk wjecźor we 8 hodź. towařſtwo młodych hołzow.

S Hucźinu.

3. adventa rano we 8 hodź. němſka ſpowědź, dop. we 9 hodź. němſka a ½11 hodź. ſerbſka Boża ſłužba.

S Hrodiſlſchcźa

3. adventa dop. w 9 hodź. ſerbſka a ½11 hodź němſka Boża ſłužba. Wjecźor w 6 hodź. němſka a w 7 hodź. ſerbſka Boża ſłužba w ſchuli w Drożdźiju.

S Khwaczicu.

3. njedźelu adventa dop. ⅛8 hodź. ſerbſka ſpowědź, dop. ½9 hodź. ſerbſke a w 10 hodź. němſke kemſchenje.

Semrěł: 7. dezembra Hanź Werner, Oskara Hugowa Wilſchela, kubleria w Khćhinej Borſchcźi mandź. žnak, 1. léto, 8 měſazow a 24 dnjow ſtary.

S Kluſkicha

3. adventa rano we 8 hodź. ſerbſka ſpowědź ſ Božim wotkaſanjom, dop. w 9 hodź. ſerbſke kemſchenje a ½11 hodź. dźěcźikemſchenje. — Pop. w 3 hodź němſka ſpowědź ſ Božim wotkaſanjom (k. farař Mikela-Maleſchanſki).

Semrěł: Marja Hańża ſwud. Schuſterka rodź. Kležez, wumjeſnikarka w Kluſkichu, 80 l. 4 m. 3 dn. ſtara — Morvvonarodźeny ſynk Arnoſchta Oswalda Müllera, murjerja a žiwnoſcźerja w Kiſkizy. — Jan Jurij Kóchta ſ Kluſkicha we wuſtawje ſa duchakhorych we Wulkej Swóźy, 53 lét ſtary.

S Kotez.

3. njedźelu adventa dop. w 9 hodź. němſke mišijońſke předowanje („Advent Jeſum Khryſta mjes Konde-cźornuchami w naraniſchej Afriky“); ½11 hodź. mišijońſke dźěcźaze kemſchenje („Hody pola Konde-dźěcźi), mišijonaŕ Krjeczmaŕ ſ naraniſcheje Afriki. — Mišijońſka ſbérka. — Wunoſchk poſledńeje ſbérki. 6,37 hr. Wutrobny dźak a Sapłacź Bóh.

Sſrjedu, 15. 12., wjecźor we 8 hodź. pola Bohotez we Kotezach němſka adventiſka a bibliſka hodźina, wożadny duchowny.

Sſo narodźił 1. 12. ſynk Khćerjej Guſtawej Pawolej Hałkaſchej w Kotezach.

S Łupoje

3. adventa dop. w 9 hodź. ſo němſke předowanje cźita.

S Maleſchez.

3. adventa dop. w 9 hodź. němſke kemſchenje, dop. ½11 hodź. dźěcźikemſchenje.

Sſrjedu wjecźor ½7 hodź. ſerbſke towařſtwo na farje.

Semrěła: Hana ſwud. Luſaſchowa, inval. rentnarka w Delnjej Hórzy, 76 l. 7 m. 22 dn.

S Minakała.

3. adventa rano we 8 hodź. ſerbſka ſpowědź, dop. w 9 hodź. ſerbſke a ½11 hodź. němſke kemſchenje.

S Noſſarcźiz.

3. adventa dop. w 9 hodź. ſerbſka Boża ſłužba a po tutej ſerbſka ſpowědź, pop. w 2 hodź. němſka ſpowědź a Boże wotkaſanje, pop. ⅛3 hodź. towařſtwo młodych hołzow (ſchćehnoſchki), pop. w 7 hodź. towařſtwo młodych hołzow (ſchćehnoſchki).

Schtwórtk, 16. dezembra, pop. ⅛3 hodź. ſerbſka adventiſka nutrnoſcź na farje.

S Nješwarcźidła.

3. adventa rano we 8 hodź. ſerbſka ſpowědź, dop. w 9 hodź. ſerbſka a ½11 hodź. němſka Boża ſłužba. — Pop. w 2 hodź. Boża ſłužba ſa dźěcźi (k. farař Renc-Łupjańſki).

Z Póndźelu pop. w 5 hodź. adventiſka nutrnoſcź ſe ſpowědźu pola Błažiz w Khaſowje, žrjedu ½6 hodź. pola Hobrakez we Łuhy, pjatk w 5 hodź. pola Bičcźez we Łuſcźu (němſzy).

S Porſchiz.

3. njedź. adventa budźe rano we 8 hodź. ſerbſka ſpowědź, dop. w 9 hodź. ſerbſka a ½11 hodź. němſka Boża ſłužba, ½2 hodź. towařſtwo młodych muźſkich, pop. ½2 hodź. dźěcźikemſchenje w Porſchizach a w 2 hodź. dźěcźikemſchenje w Boſchezach (woboje ſa ſtarſche dźěcźi), w 3 hodź. ſerbſka ſpowědź w zyrkwi.

Pósłojo Wašeho wobkhoda

To njedosaha, zo maće dobre a płaćizny hódne twory, zo Waše wukładne wokna rjenje wudebiće a zo maće we Wašim wobkhodźe derje zwučene wosoby k předowanju.

Najprjódcy dyrbja namołwjenja

w Serbskich Nowinach

za Was dźěłać. Tute **nawěſtki** wopytaja jako pósłojo Wašeho wobkhoda kóždu serbsku swójbu w serbskimaj Łužicomaj a hišće dale a wabja ke kupowanju we Wašim wobkhodźe

Podawajće nawěſtki a ludźo budu Waše preprošenje přijimać a Waš wobkhod wopytować.

Sstrjedu wjeczor 7:8 hodż. němska biblijska hodźina we Wosahańskej schuli (wosadny farar) a we 8 hodż. biblijska hodźina w Konjezzach (kujes wothladar Kschižan).

Semrěli: Hana Lena swudowjena Glaserowa rodż. Hanczic, žiwnoschćerka w Boschezach, 59 l. 9 m. 2 dn. — Magdalena Jeremiašowa rodż. Kłoßez, Hedwiga Jeremiašo, žiwnoschćerja w Krakezach mandželska, 67 l. 7 m. a 8 dn. stara.

S Natez.

3. njedźelu adventa rano we 8 hodż. serbska spowědź, hop. w 9 hodż. serbske a ½11 hodż. němske kemšenje, so pschijamknje němske kemšenje za dźěćmi.

S Nyschwalda.

3. njedźelu adventa dop. w 9 hodż. němske a ¼11 hodż. serbske kemšenje.

Se Sstejnoho.

3. adventa němska Boża słužba dop. w 9 hod., serbska ½11 hodż. s čitanjom.

Swěrowani: Matej Nowak a Marija Jopez we Miterasu. — Reinhold Pawol Kudźela a Marija Mrošk w Trjebinje. —

Semrěła: Hana Mateja Nenza (Nowaka) w Trjebinje, mandželska, rodż. Bastionoz, stara 59 l. 7 m. 8 dn.

S Wóstrinka.

3. adventa rano we 8 hodż. němska spowědź, dop. we 9 hodż. němske a ¼11 hodż. serbske kemšenje. Sčerka. Pop. w 5 hodż. serbska spowědź.

S Wochos.

Njedźelu 3. adventa rano we 8 hodż. serbska spowědź a *žiwi. wotkasanje, dop. w 9 hodż. němska a ¼11 hodż* serbska Boża słužba.

Proces wo skóncowanju Donnera.

Přenje pschešłyschowanje.

Elektriki, kotrež rano k sudnistwu jědźachu, běchu polnje wobšadźene. Wobsebje Drježdźanske žony cžakachu pobledni akt struchłohry w Donnerez villi na sudnistwje bobu pschežiwicź. Wjazy hacź dwě tsecźinje wcźitanych pak dyrbjesche sahy ko domoj wrócźicź.

Sudnje je hižo schromadženy, jako wobstorženeho Krönerta, mlodeho muślskeho mateje postawy do sale pschiwjedźechu. Ssobuwobstorženo Donnerowa je rjana žónska, žiwina we cžornej drasce, krocźi mérnje, skoro hordże k wobstornischej kawzu. Pschedsyda, krajnoschudniški direktor Schuster, pschešłyschuje najprjedy Krönerta. Wschě kluposcje, kotrež je jako hólc swórał, so naspomnja. Cžasczisicho je doma pjenjesy brał. Hdyž je [Drježdźan domoj na wopyt jědźił, je w monoklu thodźił, tak so žu w Schmiedebergu wschitzy ludźo na tom so pokórschowali. — Hacź je to charakteristiske za pschichodneho mordarja? — *Wobstorženy njepréje tute njeskutki! (Sastupjeć nowinarstwa tutnje pschi tutych pschedsyndach tschepotajo *žwój monokel do kapžy!) Krönert *rynje na to, kak je so* [Donnerowej sesnał. W Drježdźanskej filmiski schuli staj hromadze pruhowałoj. Kaž žebi to rezźija žada, je ju tež kóchicź dyrbjał. Cžasczisicho — — donlž jemu Amrie Delmar, kaž so Donnerowa mjenowasche, ras pschi tom po wokach so žwojej nézněj ruku *njepomasła.*

„Tu *žym płakał, bé mi, kaž by mje macź hazała.“ Wón stoži hłowu do jeje tlina. Tak bu* [sitma woprawdźitosći. *To bé sapoczatk* [lubosce. *Tu Krönert hišcze njewědźesche, so je Amrie Delmar woženjena. Tola też, hdyž to posdźisicho shoni, so wot njeje njedźěli. Lubowasche tu pschejara, kaž wobkrucza. Lubosć* [njewosta bjez sćěhnikow. *Krönert je so wjeselił na dźěcźo. Tola Donnerowa* [nim njedokhodźi. *Hacź je* [ažeßor wo tom wiedźał, njese wěste, hacźrunjeź Krönert praji, so je zyle sjawnje [Donnerowej thodźił.

Pschedsyda: Hdy je to k prénjemu rajesi wo tom réczało, so by derje było, by-li Donner wumrěł?

Krönert: Bé to hody. Donnerowa bé k druhemu rajesi žamodrucha. Ažeßor Donner bé ji hižo wjazy krocźi jeje pschecze na dźelenje mandželstwa sanowdźił. *Tehdom prajach,* dokelž Donnera njewuprajnje hidźach. Telko njesłoża *žo* [sława na šmérce, tola pschezy potrjechi to njewinowatych. *Tola* [žane wěste pjaan ženje mělo njejsmój.

Podawki na dnju mordarstwa.

Krönert powěda — cžasczisicho wobtrucźujo, so je jara roshorjeny był — *kak je* [Donnerowa jemu sdźelika, so jeje muž husto *ſ revolvorom* na patrouillu thodźi. „Dach ji *žwój* revolver, *kiž bé runje tajki kaž ažeßorowy,* ju prošcho, so by tźělbje *sameníła.* Donnerowa *wsa mój* revolver a pschinjeße mi tón *žwojeho* muža. Jenje pak njeje *žo wo tom* réczało, cžohodła *žo* tźělbje sameníchtej. Prajach jenož, so dyrbi *žo* należnosći [ažeßorom na nékajke waschnje rosrisacź.

Pschedsyda: To Wam njemóže nichtó wéricź. Chcecze jenož Donnerowu schkitacź. Wésesce sće [njej wo Waschim planje réczał. Też njemóžeze rosšaßnicź, cžehodła stej revolvoraj *sameníkoj.*

Krönert *to rajnje préje, a hdyž pschedsyda jeho* kedźbneho cźini, so je pschi *žwojim* sajeczu runje napischecźiwnje woimolwiał, Krönert wobtrucźa, so je *žo to* jenož we roshorjenosći stało.

Njejsym Donnerowej ženje nicžo wo *žwojim* planje prajił.

A pschi tom wostanje Krönert, hacźrunjeź pschedsyda pschezy saßy posnyta, [njeho wušnacże wuwabicź, so je [Donnerowej wo mordarstwu planje jednał. To je tehodła ważne, dokelž by tak Donneroweje wina dopokasana była.

Krönnert je na dnju mordarstwa [woknom do Donneroweje *ſtwy* sałeł. **Donner špasche poschod wyschе.** **Do połnoży sałeše sašu [woknom won a *ſtupi žo* [Donnerowym revolvrom pscheđ thežine durje.** Posdźisicho wotczini durje a sastupi do pothéže. „Stejach někotre mjesischiny cžakajo. Tu pschińdże Donner po skhodže dele a sašwěrcźi *ſwězu* w *połkeži.*

Njewém hacź je Donner mje widźał. Sawołach na njeho: „Wostańcże stejo!“ S kjom w ruzy Donner posasta. Běch pschešłapjeny. Njesnajach Donnera, so je tak wulki a so ma tak *ſpodźiwne* wocźi. Na mnje hladajo praji Donner pomałku: „Njesiesce wy Krönert?“ Snajesche mje, bé mje na dróży widźał. Prajach: „Potom drje wésce, cžohodła tu na waß kakam.“ Donner *wotmołwi ſ hrožazym* khłosom: „Na, na!“ Spěšnje, so pschetorhnjo, prajach někto, schtož mějach w myślach): „Schto ma žo někto stacź? Cžohodła njechacże Waschu mandželsku puschcźicź? Cžohodła ju tak cźiwilujecze? Njetrjebamoj wjele *ſ žwojemu* sbožu.“ Ssnadź bé *mjes tym mój* revolver wuhladał. Donner wotmołwi: „Njemyßlu žebi sayła na to!“

W *žamym wokomiku padny tkj,* Donner sbéhny prawu ruku, w kotrejž mésesche revolver. Tu wutsełich. Njebéch *mérił.*

Tśi hodźiny bé Krönnertowe pschešłyschenje trało. Hdyž bé *žo* pschezy sašo tak derje hacź možno wurećźał, sćžini jeho pschedsyda hischcze ras kedźbneho, so je *žo* tola w pschepytanjez jatbje *žwojeho* njesłukta wuznał. Krönnert praji, so je to jenoż w roshorjenosći cźinił, a wobkrucża hischcze ras, so Donnerowa njeje na žadnu pad wo tym wédźała, so chze na jeho mandželskeho tśelecź. Wona bé jenicźka žona, kotruž *ſnym* lubował. Je je muža pak dyrbjała hidźicź.“

Na to pschešłyschuje *žo* mandželska ažeßora Donnera. Tuta, kotraž je wobstorżena, so je pomhała *ſwojeho* mandželskeho moricź, je jako mloda holza pola *ſtawneje* Drježdźanskeje dźiwadelnizy hodźiny méła. Jeje hłóz je zuni, hładki, jeje němšcźina wurjadnje dobra. S 18 létami, krótko prjedy hacź cźasnische do Barlina na dźiwadło hicź, *ſlubi žo ſ* referendarom Donnerom, kiž měsesche 350 000 hriwnow samóženja.

Pschedsyda: Tak sće Waschego nawożenja drje jara lubowała? *Wobstorżena:* Kaž tóžba mloda holza, kotraž chze *žo* mużej na cźasu žiwjenja pschijamknycź.

Lipšcanscy kriminalni zastojnicy a internacionalni dypzačni paduši hromadze před sudom.

43½ léta thłostarnje.

Wjele pschipożkucharjow bé *žo* na sudnistwje sešćho, so bychu pschi posledním akcźe wulkeho Lipšcanskeho prozeła, pschi wosjewjenju wuńuda, pschitomni byli. Ssud sašudźi wobstorżeneho Rouvela, kriminalneho khowneho strażnjischtra, dla pschipomoży *ſ* shromadnemu paduschtwu, dla puschczenja jatych, pażiwneho pokupjenja sastojnikow atd. k 7 létam a 3 měsazam khłostarnje a k shubjenju cźesnych prawow na 6 lét, kriminalneho kommišara Rühlu dla *ſamnych* pschestupjenjow k 5 létam thłostarnje cźesnje prawa *žo* jemu na 5 lét wotrjeknychu), kriminalneho khowneho strażnjischtra Schefera k 3 létam a 6 měsazam thłostarnje (cźesnje prawa *žo* jemu na 4 léta wotrjeknychu. — Abraham Ssrebnik dosta dla nadpjeranja k dybsacźnym paduschtwam 3 lét a 6 měsazy thłostarnje (na 4 léta shubi cźesnje prawa), Michał Eischkowicz dla dybsacźnych paduschtwow a pokupjenja sastojnikow 4 léta a 6 měsazow khłostarnje (na 5 lét *žo* jemu cźesnje prawa wotrjeknychu), Arnim Amster dosta dla *ſamnych* pschestupjenjow, jako wospjetny paduch 7 lét a 9 měsazow thłostarnje (5 lét shubi cźesnje prawa a stajł *žo* pod polizajski dohlad), Wagschał dosta dla *ſamnych* pschestupjenjow 3 léta a 9 měsazow thłostarnje (cźesnje prawa shubi na 5 lét a stajł *žo* pod polizajski dohlad), Rubin dosta 3 léta a 6 měsazow thłostarnje (4 léta shubi cźesnje prawa a stajł *žo* pod polizajski dohlad).

Pola Rouvela cźasa *žo* 2000 hr., pola Kühla 1200 hr., pola Schessera a Granki po 1000 hr. S dobom *žo* Rouvelej pola njeho namakany kožany koffer wosmje.

K wobtwjerdźenju wuńuda sudništi pschedsyda prajł, so je tuton proześ jara trudźazy wobras wotkrył. Kriminalni sastojnizy, kiž měsachu winowatosći, pschecźiwo dybsacźnym paduchom sakroczicź, *ſu ſ* nimi pschestupjeni był a pokupjeńske pjenjezy *wot nich* brali, tak *ſo* bé Lipšk wopraważiły raj za dybsacźnych paduchow. Sastojnizy pomhachu paducham, jich schkitajo pschi paduschtwach. Bé-li *žo* jedyn *ſ* nich pschipadnje sajał, jeho sašo puschczichu, pschi tym protokolle falschowjo. Ssud njemóžesche tohodła wołóżaze wobsteinjosće płacźicź dacź. Dobre mjeno Lipšcanskeje policije je tak jara schłodowało. Sławnosći dyrbi *žo* pscheđ paduchami schkitacź, tohodła je sud wobstorżenym najcźeśsche thłostanja napokoźił. Wschém sakuđženym *žu žo* cźesnje prawa na dléschi cźaß wotrjeknje.

Přilopk.

* *S tropiskeje sandźenoseje Grönlandskeje.* Pschi składnosći połstaletneho jubileja danskeho geografiskeho towarstwa mějesche znaty danski geologa, dr. Victor Madsen, jara sajimawy pschednoschk wo geologiskim wuwiću hornjeje arktiskeje kupy. Dr. Madsen poda wobsebje spomjenja hódne sdźelenki, schtož tropiski (cźopku) periodu Grönlandskeje nasinpa. Po wuwjedźenjach dr. Madsena je Grönlandska jedyn *ſ* najstarschich krajow na semi. Kupa je snajmjenischa pscheđ dwěmaj miliardomaj lětomaj nastała. Pschepytowanja *žu ſu* [swěcźile, so — snadź wot hrjebjeł krdowoje doby — na Grönlandskeje *ſawrjenjow, figowcu, platany, worjeschiny, duby a topoły rosćechu.* Lećna cźopkota *mérjesche tehdom na 20 ſtopnjow.* **S tuteho cźasa pokhadźeju wuhlowe sklady pola Kaersnarsaka, hdyž dawne kolonialne sarjadnistwo nětkle lětnje na 1500 tunow wuhla kopacź da.** S „nowischeho“ cźasa nasche je semje, t. r. [dobu, kotraž *žo* snadź pscheđ milijonom lětami skónczi, je *žo* tohorunja wjele žadźisnowych worschtow namakało, [dobu, *kiž hodźi žo dopokasacź, so je w tutej dobje* [*žiwjenja* [na cźopkota snadź była, kajkuż je mamy dźensa w južnych dźělach srjedźneje Europy. — Pozdźeni wotkrěł geolog Ickich stawisnow Grönlandskeje wosoki lodowy cźaß; lod je tehdom bo wschěch kónzow rosšěrjesche a klima bé nésch to symniske hacź dźensa. — Dale rospontinasche dr. Madsen we *ſwojim* pschedwotschu praschenje, kak *žo* Grönlandska *ſ* wjeczorom hiba. W posledninm lětstotku je *žo* wumjerikro, so *žo* Grönlandska wopraważe *ſ* wjeczorom cźeri. We cźasu *wot 1823 hacź 1870 hibasche žo Grönlandska wo* 420 metrow, w cźasu wot 1870 hacź 1909 *ſamo* wo 1130 metrow dale *ſ* wjeczoru, to by było we prénjschej dobje lětnje w pschereżku 9 metrow a w drubej dobje lětnje 32 metrow.

* **Pschešahe.** Rjany wojeński podawk powěda cźaßopiß „Gartenlaube“. W Frankfurcźe nad Wódru *ſwjecźachu* théżorowe narodniny. Bé to kónz *ſydomdźesatych* lět. Mérzake *ſkónzo ſwécźesche jašnje, a wotpółcźasnistwa Frankfurtskeje garnisony běchu staru zyrkej hacź do poslednjeho městacźka wobšadźiłe.* Pódła tuteje zyrkwje, kotraž *ſanu wéżu njemješesche, ſtejeshe zyrkej reformowanych, ſ kotrejež wéże běchu ſwony tohorunja ſwotacźonje na ſwjedźeń pschepschochowacże. Na prawym brjohu Wódry ſtejeshe njedaloko pomnika pruyna Leopolda batterija, kotraž dyrbjesche we ſtamnym wokomiku, jako wojeński farar pożohnowanje wudźeleshe, wutsełicź. Hdyž farar hischcze pschedwasche, pschibliżi žo thwatajo leutnant, kiž bé žo sapoždźił. Psched zyrkwinymi durjemi poiaita. Tam ſtejeshe mjenujay wojak, kotryż schantiku w ruzy dźerżeshe. Wé to też po pschedpiśmje?* „Cžohodła tutu łapu w ruzy dźerżicze?“ wopraścha *žo* offizjer. „Hdyž *ſe* žankkom ſkwam,“ *wotmołwi wojak — a pschi tom machasche mózny* [*ruku — „potom da towarſch na wéži tamle batterriji ſnamjo, a potom ....“ Bum, bum, bum, bum!* Sarja nadobo wot Wódry *ſem, do* [*ſrjedź predowanja.* Paczerje drje to bnże njejšu, kotrež *žo* [ertow wschelakich komandérow w zyrkwi wunurichu, ale schumjenje dźěsche tola psches zyrkej, kotrež kaž sakuśnjene *ſmjecże* klinczeshe. Leutnant pscheđ zyrkwju pak bé *žo* [ešćnje [procha mét. —

* *Sso ſwérowaloj, ale ženje widźałoj.* Zyrkelo *ſwoj.* Rocha we Winje bé polna ludźi, tak polna, so dyrbjachu durje *ſamknycź.* Pscheđ woktarjom kleczeshe njejwjesta we bélej drasce, pschi njej offizjer rakowiskeje wobory. Jažnje bé [łłyschcerj praschenje duchownego: „Knjeż major Bernaro, praschamy *žo* Waß jako sastupjerja Waschego w Pernambuco pschebywazeho bratra, je Waschе *krute* wolmnyßenje ....? A jažnje bé też [łłyschcerj wotmołwa njejwjesty: „Haj.“ — Fritz Bernaw, prjedawschi rakowiski offizjer, bé *žo* pschewrócże wupuścował a bé *žebi jako* direktor wulkeje zbohelnje w Pernambuco bjeschtarostnu existenzu wobstarał. Bórsy pschińdże na mysle, so je *žiwjenje* pschejara wostudże, hdyž je cźłowjek *ſam.* Ale tak jara hacź *žo* też *ſa* njewjestu wobhladowasche, też te najrjeńsche Južnoamerikanki njemóžachu *žo* jemu *ſwobodacź.* Rjane Winšle holcźki jemu we hłowje thodźachu. A dokelž tam *ſanu ſnatu* njemješesche, proschesche *ſwojeho* bratra, *žo* by tola *ſa* njeho *ſchilwanu* holczku we Winje wupytał. A bórsy móżesche *major Bernaw jemu wobras* a list Winšleje rjanki, wěsieje Jiły Koschutez pschipółožacź. Cźaß *žo* nimy, lijiły thodźachu tam a *ſem* a jednoho dnja pżiżesche rakowiski Amerićan *ſwojej* njesnatej krajanzy, hacź njeby dźiwka jeho *ſona* być. Jiły Koschutez bé *žo* wotsudźiło, jenoż *ſ* listami a fotografijemi *žo ſpokojicź,* a tak *ſwoli* do *ſadanja* pod wumjenjenjom, so ma *žo* wérowanje hižo we Winje wotmjeć, pryjedy hacź do Ameriki wotjeđże, a to *ſ* nawożenimym bratrom jako *ſastupjerjom.* A tak *žo* też *ſta.* Nětkle wjese *žo mloda mandželska na łódźi do Ameriki. Wérowanske* wowżiwno ma w kapży. A njeje-li też mandželskeho *ſamoho,* ale jenoż jeho bratra widźała — stare pschijatkowe je tu *ſ* małym pschemenjenjom *žo* wobkrucźiło: „Mjes bratrami je wschо jedne, schtó njewjesu dóstanje.“

* **Stare njewjesyne waschnje.** Stare, druhdy drje kusk hrube, ale pschezo prawo a *ſwérnu* sastupowaze ludowe waschnja, njejsu hischcze zyle zabyte, kaž *ſe* schwaza mała stawiśnicźka, kotraž je *žo* njedawno w małej wjesy *ſtała* dopokazże. Pschińdże tam mlody mużiśt *ſ* města, *ſo* by wopytał *žwoju* lubku. Běsche *hižo* khętro pożdże. Wjesna mlodosć, kotraž bé to *ſhomiła, ſeńdże žo* khwatnje pod wjesnej lipu, sładowasche radu a wobsamknuy, stary njejwjestny nałóżk w tutom padże sašo *ſa* nas nakóżicź. Wustełichu *něschto* krócź *ſ* revolvrom *ſ* powitanju a sastupichu potom do starschiskeho domu młodeje holzy. Nawjednik wjesneje młodosće *ſtupi* pscheđ holżnyneho lubeho a wopraścha *žo* jeho, hacź *žo* njeje *ſ* wobrazom *ſ* wotpowědźi. — Njeby-li *žo* jenich *ſjawnje* wuprajił, so cźze *žebi* holzu bracź, *hdyž jeho bjes ſwisparanja* na hnójnu karu *žadźili, ſ* holkom a tokom *ſ* wjeśi wuwjesli a wonka do hrjebje *ſwrócźili.* Tak *žebi* zada to stare njejwjestne waschnje. — Ssnadź njeby niczo *ſchkodźało,* by-li *žo tuto* stare waschnje *něschto* cźasczisicho nałożowało. Wérno wschak je, *něktrymžkuli* nawożenja by tak do najwjetschich wustrosćow pschischło. Tola to njeby niczo *ſchkodźało.*

* **Infantrisku kulku wukaschłował.** Wo njewjesche*nym podawku* pische *žo ſ* Geiselhöringa w Bayerskej: Winzarja Bäumela *ſ* Hainsbacha běchu we wójnje do ramjenja tśelili, hdyž bé kulka něhdże tśażay wostała. W posledninm cźasu cźiwilowasche jeho cźežki kaschel, pscheczimo kotremuž žana lékarska pomoz nicžo njepomhasche. Jako jeho tele *ſ* dnja *ſ* dnjom bolosće cźinjesche, wukaschłowa Bäumel *nadobo kulku ſ franzowskeje infantrijeje tśélby. Wot toho cźasa je jemu sašo lépje.*

*** Towaršcha kjepeho Jana zajudźili.** Pśched Stendalskim pśichiśaśnym judom mějeśche žo pólśći dźěkaśeŕ Petrowo, towaršć teš we Lužicy wjele mjenowaneho kjepeho Jana, samolwjecy, dokulž bě ruskeho dźěkaśerja morik. Petrowo zajudźi žo k zmjerzći. Cźełne prawa žo jemu na cźas žiwjenja wotrjekachu.

*** Paducham njeje nicjo zwjate.** We Hilsu pola Kreselda dobuchu žo paduchi w nozu do bydlenja wojeńskeho biskopa dr. Toeppena a kradnychu dwaj biskopskej pjerscheńcaj, biskopski rjeźaśeŕ, biskopski śichi a wšcho debjeńki, kiž běchu nješchto hódne.

*** Trójniki.** We Kellersbergu pola Aachena pśichetwapi žona jenoho hórnika źwojeho zbožowneho mandźelskeho se tśimi dźěśimi, kótrejž žu wšcho cźłe a strowe.

*** Diamant „Stote Rańsche Serja" a bajśa wo jeho mozy.** Wo diamantach a drobnych kamjenjach žo powěda, so jich wobkedźerjenje njeźo̊że pśchinjeźu. To so da žo teš zaso raz pola diamanta, „Stote Rańsche Serja" mjenowaneho, wobkrućiś, kótryž na Londonskim pśichećadźowanju pśinjaŕ Aga Khan za 27 500 dollarow kupi. Krótko po pśichećadźowanju mjenujcy dotal indiśkí kupc powěźeć, so je jeho mandźelska wumrěła. — Tak nastanu bajśi wo njeźo̊ŕe zdźiwowazych diamantach. Abo myślu sebi snadź cytarjo, so mandźelska Aga Khana wumrěła njeby, njeby-li jeje muž w Londonźe diamant kupił? — —

Listowanje.

Sch. 20. Njetrjebaśe žo tohodla samolwiś. Móžeśe pak pola sawěśeńśk. towaršwa, do kótrehož je pośmjertna pokładnja pśichośćna, namjetowaś, so by wam pśmjertne wjenjeły hižo do cźaśa wuplaśca. To pak leži we woli towaršwa a tamuneho dowěrnika, kiž je dla pohódnoscźenja postajeny. Najśśerśe žo k sarunanju zadarkow tamne 50 hriwnow wuplaśuju, wo kótrychž sće žiwjeli.

O. K. Po sakańskich postajenjach njeje maś jenička dźěśidnina, ale herbuje ś dźěśimi. Zadanje dołžnika je tuž wopraśnjene. Herbśe wopśimo (Erbśchein)) maja dźěśiźuju za swoje pjenjezy wobstaraś. Wobwrośćże žo tuž tohodla na jeneho notara. Tute wopśimo žo wustajiś na podtokU źudnišźy abo notarielnje wobkrućeneje pśichośći dźěśidźiznow abo jeneho herby. Wšo dyrbi trěbne wobsahowe wopśima pśichedpołožićź (pśimjerne wopśimo, kak wobrowaśe sawostajeŕja, rodźe wopśima žiwych a zemrjetych dźěśi). Pśchi pśichedpołoženju herbśeho wopśima a dowolnośće dźěśi dla wuplaśenja danje na maś dyrje wobśedźeŕka do toho njeźoli, so by to hypotheka w sakładnej knihi pśichepisała.

B. M. Je-li hišćeże hypotheka pola pśedawścheje dołžnicy wobśeŕi, dha móka žo ś 2000 hr. pohódnoscźiś. Nétkašći dołžnik ma Wam hypothetu ś 1600 hr. pohódnoscźiś. Wašch wotbytk wucźini, dokulž je druhi dołžnik sostupił, jenož 400 hr. Sa to pak pśedawścha dołžnika na žadyn pad rukowaś njemóže a njetrjeba. Wona tola na wotbódnoscźenju wina njeje.

Hospodarski rozhlad.

Pjatk 10. dezembra 1926.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4 20⅝	100 pólsk. markow	—
jendźelski punt	20,365	100 ćeskosł. krónow	12 432
100 šwajc. frankow	81,08	100 franc. frankow	16,84

Berlinska ourša bě wčzera zara cśicha. Tola kursy eśekow žo tak žiwje njewotdrjeźowachu, wjele bóle žo jako kšuceńe wupokasachu. Dołžne liśeńy na źwojich kursach wobstawachu. Wójnika požeźonska bě skerje jeźlahjena.

Produktowe wiki powschitkownje mérne sawostachu. Wukrajne wiki njeběchu pśiche krute. Pśicheńza a rožta běschtej dyrje žadnej, ale žadni teš kupcy. Pornjo hrjeźći wiki we płaćiźinach žaneho pśichemjeńenjenja njepschinjeźechu. Wčzera płaćeśche zentnaŕ

w Lubiju.

pścheńzy 12,40—13,40 hr., rožki 11—11,80 hr., nałśinjeho jerźmjenja 10,80—12,50 hr., nasynśkeho jerźmjenja —, wowsa 8,50 hač 9,20 hr., bérny 4,20—4,60 hriwnow,

w Berlinje:

pścheńzy 13,60—13,85 hr., rožki 11,65 hač 11,90 hr., nałśinjeho jerźmjenja 10,85 hač 12,35 hr., nasynśkeho 9,60—10,25 hr., fa wowsu 9—9,50 hriwnow.

w termińowym wikowanju:

za dezember: pścheńzy 14,55 hr., rožki pak 12,55—12,65 hr.,

za měrz: pścheńzy 14,35—14,37½ hr., rožki 12,35 hr.,

za meju: pścheńzy 14,30 hr., rožki 12,38½ hač 12,40 hriwnow.

Wiki schtwórtk w Kamjenzu.

Huśny 0,90—1,20 hr., seleny kał 15—20 pj., kwěśkaty 30—80 pj., cźelwjeny 10 pj., běły 8 pj., worjechi 75 pj., jabłuka 15—35 pj., jěźina loboda 20—25 pj. zyble 10—15 pj., ź puntaj 25 pj.

Wiki schtwórtk w Lubiju

Butra 1,50 hr., jeja 16—18 pj., twaroh 25 pj. a huśny 1—1,20 hr. (njeběch telko kaž tydźenja). Fólerěpa 10 pj., běły kał 7 pj., seleny 25 pj., cźerwjeny 10 pj., wlóšći 20 pj., karoty 15 pj., jěźina loboda (Spinat) 25 pj., kwěśkaty kał 20—80 pj., fólrabi 5 pj. cźerwjena rěpa 15 pj., seleŕij 10—20 pj., banje (Kürbis) 7 pj., jabłuka 10—15 pj., kruschwy 10 pj., kśeń 70—80 pj., tomaty 1 hr., świnjaze mjaso 1,15 hač 1,20 hr., tuśne 1,30—1,40 hr., skopjazy 1,20 hr. Boże dźěśiźowe schtomtki schmrzećśi śeńcje 1,50 hr. hač 2 hr., jěźeńśi pak wot 4 śtotych hriwnow ześe.

Wiki schtwórtk w Sprjewju.

Butra 2—2,10 hr., jeja 15—16 pj., kwěśkaty kał 20—70 pj., seleny kał 15 pj., bruśnjuzy 50 pj., zyble 8—10 pjenjezkow.

Wiki schtwórtk w Khojźebuzu.

Butra 1,90—2,10 hr., twaroh 30 pj., jeja 17—20 pj. howjaze mjaso 0,80—1,20 hr., cźelaze 1—2 hr., skopjaze 1,10—1,30 hr., świnjaze 1,10—1,30 hr. plećaśna (Schinken) świra 1,60—2 hr., poteź 1,60 hr. hač 2 hr., karpy 1—1,30 hr., młode hołbje 0,80 hr. hač 0,90 hr., kury 2—2,50 hr., khapony 1,50 hač 2,50 hr., huśny 1,10—1,30 hr., kaćki 1.40 hr a gorny 1,60—1,70 hr., jajaz 7—9 hr., karnitle 2 hač 2,50 hr., fólrabi 10 pj., jěźina loboda 25 pj. a kwěśkaty kał 80—90 pj., cźerwjeny 10 pj., běły 10 pj., zyble 10—15 pj., bérny zentnaŕ 5 hr., jabłuka 15—40 pj., kruschwy 20—30 pj.

Stótne wiki wczera schtwórtk w Khojźebuzu.

Pschihnali běchu 16 (poślednje witi 27)) wołow, 7 (15) bykow, 195 (138) krunow, 70 (121) próśinikow, 20 (23) cźelatkow, 190 (366) koni, śrjězkow 10 (15). Witi *schpatnje* dźěchu. Pornjo pośledním wikam bě kót tuniśchi.

Na **świnjaze** wiki běchu pschihwiśeli 1145 prošatow a 218 běhakow. Te płaćachu

prošata:

małe	12—16 hr.
śrjenje	16—20 pj.
wulke	20—24 hr.

běhaki:

małe	25—50 hr.
śrjenje	50—75 hr.
wulke	75—100 hr.

Na pschedan:

Dnóžnizowej ludai, 1000 a 750 ltr., żelesnaj, Herzog we w Budyschinje, Stieberowa haśa 32.

Klétka ptaczja w Budyschinje, Hoschcź haśa 29 III.

Maschina schijaza, Schmogrow w Wětej Wodźe, Wilhelmowa haśa 9.

Kóń śrěni, na Zidowje 188.

Schumel, kobla, belgiśki, Mittelrein we Wuschkezach.

Kachle żelesne ś trubami, w Budyschinje, Kamjentna haśa cźo. 31 I.

Kunkliza- Grosa w Budyschinje, Mažakowska dróha 18.

Krowa mloda wysokożuzcźelna w Lichanju cźo. 15. — Mloda wysokożuzcźelna, podsobna krowa w Nowych Kelliźach 97.

Sco pytaja:

Holza **do domu,** wobśedźeŕ fabriki, Petrich w Hródku, Berlinska dróha 5 delka.

Snadnizy na pschesadzowanje:

Sobotu, 11. dezembra 1926

w Bistopizach na ludnistwje dop. w 10 hodź. sosa, bušej, pišańske blido, kamorowy gramofon ś 30 platami, 3 mužaze a wachołaze wobleki, manschestrski khabat, kožanej khabataj, dźěcźazu plaschcź, 4 hólcźaze sazy a 3 tholowy, 10 wschědnych tholowow;

w Hródku dop. w 10 hodź. na Kochanowskej drohy: zigaretowa maschina, thlamańśi bušej, sofa, plischowy sofa, klamańśa polza, klamańśe blido, wulki schpihel, toiseta marmorśta, blido se stokami, kuchinski bušej, loži ś matrazu, vertiko, drasta, schafy, śuhodźa, klamańśe twory, zigary, tobak atd.;

pola Hilliga, Schlabschezirk II: mužaze a hólcźaze wobleki, žonjaza a dźěcźaza drasta, mužaze, dźěcźaze a žonjaze mantle a wschelake wolmjane twory.

Drjewowa awkzija

na Wichowstim rewěrje žobotu 10. 12. 26: 90 metrow dubowych kuluchow a 70 dubowych halošow. Kupzy seźdu žo pschip. w 1 hodź. w khježim dworje.

Semrěli: Jan August Rjeźeŕ, pschećkupc w Budyschinje; khowanje žobotu pop. w 3 hodź. na Tuchorju. Ernestina Augusta Starkowa rodź. Weiśeź w Budyschinje, 68 lět; khowanje žobotu pop. w 2 hodź. ś Tuchorśkeje zyrkwje. — Hermann Jurij Wagner, kamjenjowy dźěłaćeŕ w Kamjenzu, 43 l. — Korla August Krawz, wuměnkaŕ w Nadrojnej Hrabowzy, 81 lět.

Škrowe depeše.

Berlinske produktowe wiki dźenja dop. ¾11 hodźin: Wiki žu njewuwite. Tendenza cźicha.

Dopołdnja ¾12 hodźin: Kaž pśched hodźinu.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symje po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg. płaćizna po złoiej hriwnje.

	9. 12.	8. 12.		9. 12.	8. 12.
Pšeńca	272-276	272-275	buny	21-28,00	21-22,00
rožka	233-238	233 238	woka	22-24,00	22-24,00
nat. ješmjeń	217-247	217-247	módro lupiny	14-15,00	14-15,00
nas. ješmjeń	192 205	192 205	žołte lupiny	15-15,00	14-15,50
wowsa	180-190	180-190	zeradella	21-22,50	21-22,50
kukurica	196-200	195-199	raps. wosušk	16,30	16,30
pšeńc. muka	35 38,50	35-38,00	lany wosušk.	21-21,30	21-21,30
rožna muka	33-34,75	33-34,75	poch. melasa	—	—
pš. wotruby	12,75	13,00	běrnj. kruški	26-26,40	26-26,20
žrane „	12,25	12,25	syno, 50 kg	2,75-3,45	2,85-3,45
raps			rěpn. atoma	1,75-2,05	1,15-1,05
laue symje	—	—	pšeńśna „	1,00-1,35	1,00-1,31
hróch	32-34,00	32-34,00	wowsna „	0,95-1,25	0,95-1,25
pjeluški	20-22,00	20-22,00	ješna „	0,95-1,25	0,95-1,25

Płaćizny rěznego skota na Drježdźanskich skótnych wikach.

9. decembra.

— wol. 3 byki, 7 kruw. a jałojc., 676 ćelat., 13 wowcow, 426 swini.

Płaćizny za

woły: prěnja a druha dr. njebš, 3. 45—52, 4. 40—44, 5. 34—37;

byki: 1. 54—56, 2. 48—53; 3. 42—48;

kruwy: 3. 32—40, 4. 25—31,

ćelata: 2. 76—80, 3. 70—75, 4. 60—69;

wowcy: 2. 53—56, 3. 46—52, 4. 35—45;

swinje: (přez 300 pt.) 77—79, 2. (200—300) 77—79, 3. (200—240) 75—78, 4. (160—200) 76—77.

rancy: 65—71.

Smĕški.

** **Wopaki frosumila.** Domjazy wucźeŕ: „Korla, mjenuj mi najwjetšchu rěku Kalifornije." — Hólcźez: „Wona rěka . . ." — Wucźeŕ jemu dopomha: „Sakramento!" Mać (kiž je pschitomna): „Ale knjes wucźerjo, dyrbiśe dha hnydom tajke ślowo trjebaś, hdyž hólcźej ras nješto *to* hnydom njewě!"

** **Hischcźe hórje.** „Dyrbju mojej kuchaŕcy słužbu wupowědźiś. Ta holza niczo njerozumi, luba knjeni doktorka." — Knjeni doktorka: „Zyle prawje, luba pschećelniza. Teź ja dyrbju mojej wupowědźiś. Ta rozumi wschitko kšiwe!"

** **Njesjedwórliwosć.** „Tam na druhej stronje dźe knjes Bobak, kótrehož dźowka je ža wcźera zlubiła!" — „Schtó je tón zbožowny?" — „Knjes Bobak!"

** **Leži derje.** Knjes Dundak pak nihdźe dołho njewudźerźi! Najprjedy bě ś pschekupzom knihow, potom pschećadowasche śrědki pśche khorosće, potom pucźowaschе we textilnych dworach a schto cźini někto? — Nětko je žo na kalacźikojty grót położił!

** **Dźěžaze ert.** 7-létna Hanka wróći so se śwojimaj starschimaj ś łěcźnego pschebywka. Jako so ź wopyta pola žuboweje towaršschowe wróći, rjekńe: „Myšl jenož macźerka, mały žuboweź Jank móže hižo běhaś. Kak kśěże tola dźěći wotrosću!"

** **Sa toho je žrědk?** Patienta: „Knjes lěkaŕ, cźerpju na bjesparnosć. Njemóžu ześe pschi najmjeńšchim pohibje, na pschikład, hdyž kóźku w sahrodze žłuschu." — Lěkaŕ: „Sśrědk, ke kótremuž wam rezept ś tutym dam, temu wotpomha!" — Patienta: „Hdy dyrbju jón k śebi wsaś, knjes lěkarjo?" — Lěkaŕ: „Nic wy macze jón wunjewaś, hyšeze jón kóźcy do mloka!"

** **Wěrny podatk.** Lěkaŕ běšche nowu domjazu žłuzownu dóstał. S telefonowom njebě hišćeze zenje do świšła pschišćha. Lěkaŕ ju powucźesche, kak ma žo sadźerźeś, hdyž klinka. Mysleschе, so je dosć powuczena. W jeho njepschitomnosći nětko telefonowasche, so dyrbi lěkaŕ k Indźom pschiś, hdyž je jene dźěcźo khore. Dokelž hdla to mjeno Horn dorosćunicź njemóže, dyrbi je ta pišmik po wešćich žłowach rosšaśnicź a to Hendrich, Ota, Richard, Nathan. Na to wona ś hrosu sawoła: „Mój Bože, wschě tute dźěći su khore!"

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Wólby do synody.

Sa wólby do evang.-luth. krajneje synody, kotraž žo **njedźelu 19. dezembra 1926 wotmeje,** žu pola podpisaneho wólbneho kommitsara sa 2. wólbny wokrjeź — Budyschći a Kamjenśi zarkwinśći wokrjeź — sćełowaze wólbne namjety w prawym cźasu bóschke:

1. wólbny namjet:

Faraŕ Rolph Hermann Ruß we Ponchawezach jako duchowny sapóśłanź.

Wyschschi wucźeŕ kantor Jan Arnoschť Hanczka we Porschćhzach.

Dwórśći rada geometr Rjenčź w Kamjenzu. jako źwětnej sapóśłanzaj.

2. wólbny namjet:

Faraŕ Rolph Hermann Ruß we Ponchawezach jako duchowny sapóśłanź.

Wyschschi wucźeŕ kantor Jan Arnoschť Hanczka we Porschćhzach.

Wyschschi stud. direktor Ota Eisenschmidt we Budyschinje jako źwětnaj sapóśłanzaj.

3. wólbny namjet:

Faraŕ Rolph Hermann Ruß we Ponchawezach jako duchowny sapóśłanź.

Wyschschi wucźeŕ kantor Jan Arnoschť Hanczka we Porschćhzach.

Stud. rada Korla Morgenbesser w Bitkopizach jako źwětnaj sapóśłanzaj.

W Budyschinje, 8. dezembra 1926.

Wólbny kommejs.

Dr. Förster, měschćanoscź.

Hamtske wozjewjenje z Kulowa

Paduschstwa w lěsu.

Ssmy w pośledńischim cźasu wospjet śwješćili, so měschćanskemu wobydlerjo w měschćanskim lěsu schmrkowe halošći rěsachu, haj žonio zyke schtomy wotrubachu a kradnychu.

Pokazujemy na to, so nikomu prawo njeschćisteśi, žebi w měschćanskim lěsu teź jemu halošću pschiśiwoźiś, hdyž so ma k tomu dowolnoscź magistrata.

W pschichodnje tajke pady bjez šmiluośće jako lěsne paduschstwo wobhladujemy a **źudnišźy** khłostaś danmy.

W Kulowje, 7. dezembra 1926.

Policajske sarjadnistwo. Langner.

Wozjewjenje.

Dawkowe kharty za lěto 1927 móža žo w dopołdnischim słužobnym cźasu w tudomnischej magistratskej pśatni wotewjaś.

W Kulowje, 30. novembra 1926.

Magistrat. Langner.

Moje hodow. předawanje

w jenož znatych dobrych kajkosćach poskića wosebje

hobrske wužitki

Solidny mužacy wobłek čórny mustr 36.-, 28.-	19 00 hr.
sleg. mužacy wobłek jahłowe smuhi 48.-, 36.-	33.00 hr.
dosahe sukn. wobłeki mód. a pis. 78.-, 67.-, 59.-	43.00 hr.
jara moderneske vistry najl. dźeło 59.-, 49.-, 39.-	26.00 hr.
paletoty w form. sukn. narum. za měru 71.-, 65.-	53 00 hr.
sleganina kłobuki, čapki, zwjeršne kožle a samowjazaki we wulk. wub., wosebje tunjo	
jupy, dopołe podšite . . . . . wot	10.50 hr.
njepřemokawe kabaty, garnćrow. wupyšene wot	7 50 hr.
tkanin. a dźełanske kholowy 13.50, 10.50, 7.50, 6.50, 3.75,	2.75 hr.
zamkarske wobleki „Lampart. kajk." 9.50, 7.50,	5.50 hr.
mužace košle a spód. kholowy 4.25, 3.75, 2.50.	1.65 hr.

Hugo Pachały

w Budyšinje

před Šulerskimi wrotami 1

staroznaty tuni a solidny wobkhod

přihódne płaćenje.

Najrjeńši

hodowny dar

dobry časnik

kotryž stajnje prawje dźe, kupujeće derje pola

Ernst Herkner, časnikar w Budyšinje

na Seminarskej hasy 13. Sym Serb.

K hodownemu swjedźenju!

Sofy . . . . 100.— 120.— 130.— hr,
chaiselony . . 35.— 40.— 50.— hr.
nakładne matracy 30.— 35.— 40.— hr.

II a III dźěłbaty

kaž też patentne matracy.

— Wosebita meblowa pólstrowarnja —

Bruno Zernik

w Budyšinje na Lubjskej drózy čo. 17.

Njedźelu wotewrjene.

Ručne dźěła

kupujeće we wulkim wubjerku a po přihód. płaćiznach předrys., před wušiwane a hotowe. Dale wolny za sportske drasty, jumpery, namysliwe přikrywy wušiwanje a štrykowanje we wosebitem wobkhodźe.

Ernst Günther w Budyšinje

Rózk Zitneje hasy a Mjas. jětk.

---

najwětši wubjerk.

F. A. Lenke

w Budyšinje na Hošic hasy 25

Tunje ložowe šaty

kabaty, suknje, spód. šaty a druhe ma tunjo na předań

Müller w Budyšinje

Ziegelstr. 10

Stoju kóždu sobotu na Hlownym torhošću!

Hejdušku

punt po **38** pf. poskića

Otto Schmaler w Budyšinje

Gartenstr. 1, rózk Moltk. dróhi

njedźelu wotewrjene

Wysokosućelna **kruwa**

je na předań

w Stróži číslo 27

Wojerowski wokrjes.

Tunje hodowne poskićenje!!

W. Häcker

w Budyšinje

na Žitnej hasy 7 Žał. 1852

Wulki wubjerk znate solidne płaćizny

Při wosebitosćach nětčišich wobstejnosćow je za kóždeho wobkhodnika ćežko, dźiwajo na bohatosć sidła tak disponować, zo z přenjeho kóždeho ze wšěmi žadanjem spokoji a druhemu, zo so před škodu škita.

Swoje wotcběrařstwo tohodla podwołnje prošu

z hodownym nakupowanjom so nic komdźić. Za małe napłaćenje połožu Wam rad wubrane twory do hód wrćco.

Žona móže so pola mje wot nohacy hač k najrjeńšemu scal mantlej abo płyšlacy zhotować. Předawam wšě šaty, drasty a mantle za dźěći,

Wšě šaty za mužow, wšě drasty za dźěłaćerjow hač k smokinkej, wěrowanske suknje, ulstry, paletoty suknje po formje. Wšě mužace potrjeby

Sórcuchi, wołmjane twory, njepřemokawe kabaty, jupy, košlowy plaš, kopřiwiny, ložowe, a blidowe šaty.

J. Sebastian w Budyšinje, na Kamjentnej hasy 12

Garciny běłe a pisane

pol storcs modern. wupyšenja za wokna

we wšěch płaćiznach

poruča

we wulkem wubjerku

Otto König

w Budyšinje při Mjasow. jětkach čo. 3.

Wapnokpicowanju lebertran za skót

wolij za centrifugi a mašiny tuk za kože. - tuk na kopyta potrjeba k swětlenju swomy, koža k swětlenju swómy

swěčki na hodowny štom

Jamatu, wołmina (Watte) na hodowny štom

poskića

Hermann Schubert

Moltke-Drogerija

w Budyšinje na Moltkowej drózy Telefon 3746.

Nětkle su płaćizny tuńše!

za

chenilljowe šawle, sportske lacy
chenilljowe rubłśća, štrykowane jaki
dźełanske lacy, šěre, pulovry
žonjace kholowy z gumijowym paskom
dźěćace kholowy z gumijowym paskom
dźěćace khabaty
spódnje šaty ze a bjez pjelsćin. podši om
rukajcy, spódnje talje, nohajcy
zoki, běłe šaty, sórcuchi,
kornarje, krawaty
Šmidske wołmy, sportske wołmy

Walter Nebel

w Budyšinje na Bohatej hasy 14

W Budyšinje, na Seminarskej hasy 8

Tunjo!

Wotpłaćenje dowolene!

- réćadła
- płaty
- husle
- mandoliny
- gitary
- lutny
- cytary
- hudźbniny
- hudźbne dary

Hudźbny dom R. Siegemund

mějićel Korla Jan Guder

W Budyšinje, na Seminarskej hasy 8

Wot soboty 11. XII. mam wulki transport **ruńskich młodych wysokosućelnych kruwow a jałowcow** a też **prózdnikow** tunjo na předań

Hermann Priemel w Kulowje

wikowař z plahowanskim skotom Telefon čo. 4

Wikowařnja z jězdn. kołami Fuhrmann

w Budyšinje na Hórnčerskej hasy 10

poskića k hodam

jězdne koła

šijace mašiny
žimace mašiny
gramofony
z platami

wěcywustojna wuporjadźeŕnja

Mydło

so přeco trjeba!

Tohodla je wono woprawdźe

přijomny dar

za hodowne blido

Najwjetši wubjerk:

mydłow za domjacnosć
dobre mydła
parfumy
swěčki na šiom

poskića

mydłowa fabrika

FRIEDRICH LIEBER

w Budyšinje / na Bohatej hasy

---

10 % rabata! **K hodam** **10 % rabata!**

cyle wosebje nizke hodown. płaćizny

zo móhli też khudši ludźo pola mje kupować, poskićam w jara wulkim wubjerku:

mužace wobleki, sportske wobleki, pacholske, hólćace a dźěćace wobleki, najl. wołmjane kordowe a Manchestrske sportske wobleki, dobre krute kholowy z kožanych tkaninow, najl. krute Manchestrske kholowy, dźětanske kholowy, pisane a smuhate tkaninowe kholowy, Breeches-kholowy, kalmukowe kabaty, lacy, kholowy za pacholow a hólcow; dobre krute zymske sportske jupy; mužace, pacholace a hólćace jupy; podšite njepřemokawe kabaty; krótke kholowy a tajke ze štawćikom; zymske mantle, gumijowe mantle, Šwedske mantle, čorne suknowe paletoty, paletoty po formje suknje, hólćace a pacholace zymske mantle atd.

Woldemar Menger w Budyšinje

na Serbskich hrjebjach čo. 6 :: přjedy A. zwud. Mengerowa

Hižo 42 lět staroznaty, kruće sprawny drastowy wosebity wobkhod

za dźěłaćerjow, wjesny lud a sŕěni staw!

Zbytki ako zapłaty dawam kupcam darmo! Napłaćenje a wotpłaćowanje dowolene!

Darće Wy „jej" keks, konfekt, biskwity, zaměńće hubku z njej, je keks wot Moritz Schmidt, budźetej to hnydom dwej.

Časnikar Mencel

z Dobrošic

pola Njeswačidła

je njedźeln k ręčam

1. a 2. w **Krósćicach,**

3. w **Ralbicach,**

4. w **Rózeńće**

a domach hač do 3 hodź. pop.

Ruby na blida a na hoscćenske blida, trjenje, twjelki, rólowanske ruby a loź, płachty, běłosmuhate nawoblećenja, přikrywy na sofy, blida a diwany, ćikitaki na sćěnu.

Wulki wubjerk — jara tunjo!

K. Erler w Budyšinje

na Žitnych wsach 11, znapřeća hosć. Gold. Stern" / Ręču serbski

---

Visitne khartki

zhotuje spěšnje a funjo

Smolerjec knihićišćerńja

w Budyšinje.

Moritz Weiser

w Budyšinje na Žitn. hasy

Złote pjelnjate pjera

po wšěch płaćiznach

Serbske křćeńske lisćiki

Serbska knihafnja

w Serbskim Domje w Budyšinje

Wšě čišćerske wěcy

:: serbske a němske ::

kaž Zdźěbowanja, listowe hłowy k Fitowanja, načišće na listowe wobalki, kwasne spisy, sl'wkowe khartki, wěrowańske khartki, smjertne khartki, visitne khartki, přeprošenja, dźakne khartki atd. zhotowja spěšnje a płaćizny hódno

Smolerjec knihićišćerńja

z. dr. z w. ruk. w Budyšinje w Serb. Domje

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 80 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 1§ KČ. Kóžde čo. płaci 10 zł. pj. Wudawa a dźěi Smolerjec kalikiášćernje, nap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 8 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 20 słot. pj. Wobdźěnje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy z. rjadk płaci so 60 słotych pj. Rabat po tarifu. z. z.

Čisto (Nr.) 288 **Budyšin -- sobotu, 11. decembra 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Kriza w němskim knježerstwje.

W němskim žejmje žu schwórtk po połnym pożedźenju frakzije sejchu, so by žo wo politiskim położenju wuradźowało. Sozialdemokratiska frakzija je sledowaze wobsamknjenje pschijaka:

1. S rěčźomaj sapódšanza dr. Scholza, wjednika němskeje ludoweje stronu, bu dojednanja, kotrejž žu so mjes němskim kanzlerom a sozialdemokratiskej stronu wo dorěčenju s knježerstwowymi stronami, stake, spadle. Sozialdemokratiska strona s tym žwobodnu ruku sa wschě politiske rozsudźenja dostawa.

2. K wuprajenju njedowěrjenja pschećiwo ministrej Külzej je žo wótro rěčało. Frakzija ma sa nusne, so by žo wo pschichodnym wutworjenju němskeho knježerstwa rozsudźiła pschi tśeśim cźitanju dodawka k wudakam stacź. Tuteje pschećiwu dla dyrbi žo wona pschi wothłosowanju wo komunistiskim namjeze njedowěrjenja pschećiwo dr. Külzej wothłosowanja wostajiła.

Wobsamknjenje žo w tym smyśle wukoji, **so sozialdemokratiska strona pschi tśeśim cźitanju pschećiwo zhromadnemu ministerstwu kabinetej wuprajenje njedowěrjenja sapoda**, jeli so němski kanzler jejne žadanja, pschebe wschém wróćoslubjenje ministra němskostatneje woboty, dr. Geßlera, njedopjelni. W sapowědźenju sozialdemokratiskeje strony, namjet knježerstwowych stronow wo pschipomoży sa sajojnikow podpiśaćź, žo zapoćzank oppositzije widźi.

Knježerstwowe strony budźa z němskonacionalnej stronu jednać.

Pschećiwo oppositziji sozialdemokratiskeje strony budźe žo knježerstwo jenož sdźerżeć móz, jeli so bychu němskonacionalni do knježerstwa sajtupili. Wočakuje žo, so budźe knježerstwo w blizkich dnjach s němskonacionalnymi wo tym jednać. Jeli so bychu ko němskonacionalni chcyli pschi knježerstwje wobdźelić, potom by dalsche wobstacze knježerstwa, na prawizu žo wutworjomnego, sawěsćene było, žamo hdy bychu — a s teile możnosću dyrbi so liczeć — demokratojo žo sapowědźili, žo swojim ministram wjeseć dacź, kaž je to wjetschi dźeł s nich pschi sakonju pschebe njerjad a brak w pišmowstwje cźini. **Jeli so pak bychu žo jednaja s němskonacionalnymi rosrasće**, potom žo powalenje knježerstwa — pschedwidźomnje na nowy tydźeń — wobeźicź njeda.

Stresemann dyrbi słubić, zo so twjerdźizny w rańšej Němskej wotbronja.

Konferenza swjatskich pósłanzow w Pariju je žo schwórtk sejchła. Franzowski pósłanz Jules Cambes mějesche pschedhódźiwo. Marschall Foch a general Walch běschtaj pschi konferenzy pschitomnaj. Wudata rosprawa mějesche sledowaze wophschijeze:

„Konferenza pósłanzow je wunoschł jednanjow a rozrěčenjow, kotrejž žu žo po pożledním pożedźenju wotmě̌le, na wědomosć wsaka. Wona rosprawu nastaja, kotruž wotpósłanzam w Genfu pschedpołoži. Nowa konferenza je sa pjatk dopołnja postajena. S franzowskeje strony bu hischcze sledowaze pschisłopomnjenje pschida: **Konferenzy njebě̌ porućene, něschto wobsamknyć. Wona je** jenož rosprawu wo stawje němskeho wotbronjenja wudźěłała, kotraž ma žobustawam Rady Swjatka Ludow, we Genfje pschitomnym jako podłožk za jich rosrjadźenja słužiś.

*

W rosprawje, w konferenzy pósłanzow w Parisu nastajenej žo praji, so je general **Foch** na podłožku planow němskich twjerdźiznow dopokazaj pytał, so ma Němska zyle **wěste nadpadowanske wotmyślenja pschećiwo Pólsku.** Jendźelski pósłanz lord **Crewe** rosprawu jendźelskeho admiralstwa poda, w kotrejž so mjes druhimi porokami na to pokazowaschе, so žo **połnotwe wubźělki s Němskej do wukraja wuwožuja, z kotrychž móža žo bronje dźěłaś.** Němski zwonkowny minister dr. Stresemann dyrbi w Genfu słubiś, so žo wobwjerdźenja w rańschoněnskich twjerdźiznach wotnoschа, dokelž žo němski general Paiwelž njeje na nicžo swjasał. Po jeho wuprajenju žo w twjerdźiznach wo nowotwary njejedna, ale wo zwuporjedźenja, kotrejž žu po Versaillestim srěčenju dowolene.

Přikromne přispomnjenja Wilhelma II.

We wojsejwjenju aktow swonkownego ministerstwa wo politizy wulkomozow 1871/1914 je žo nětkole rosprawa němskeho pósłanza hrabja Pourtalesa němskemu kanzlerej s Bethmanej-Hollwegej wojsewita. Wona je žo 11. měrza 1914 napisała a žo s prašenjom dokładnje sabéra, hacź žebi rusta politika na to myślił, w blizkich měsazach wójnu rosputacź. Mjes tym so němski pósłanz, kotryž wobstejnosće w Rusku s najwjetschepe blikskosće widźi, praji, so žebi Ruska na wójnu njemyślił, nébydźischo kějor Wilhelm II. k jeho roskoženjam ironiske a ponižoze pschikromne pschispomnjenja pschitśišuje. Hłowny dźeł Pourtalesoweje rosprawy s kněžorowymi pschikromnymi pschispomnjenkami na poczejnych městnach w spinkach rěka:

Respominanjo, w Pětrohrodskej rosprawje „Kölnische Zeitung" k rusenu bronjenju pschidate, žu dyrbjake sačźišcej słudźicź, jako by žo Ruska po planje na wójnu pschihotowała, kotraž by žo měła sa tśi abo schtyri lěta wjesćź. (Kněžor: Tomu tak je! Zyle wěsće!) Tole měnjenje mam sa wopaczne. (Kněž.: Potom žo excellenza myli.) Njewěrju, so bzbi w Ruskej knježerstwo a lud tajku wójnu pschejetaj a so ju nimotaj sa njesminkluwu, hischcze wjele mjenje wěrju, so tu někajkuželkuliž rosbudźaju cźinićelsko sa politiski program dźěłaju s wotkryjenym konzom, z nami do konflikta pschinćź. (Kněž.: To žu praschenja rażow a wěsy sačźuceśow, pschi kotrychž žo tak mjenowani rosbudźaja cźinićelsko žuwaju a nimaju nicžo rjeź.) .... Wěsće je to, schtož žo we wojerskim nastupanju tu stawa, pola naschich wojerskich krubow najkhutnischeho wobkedźbowanja hódne, so pak pomałe spósnasze wobhaja rosmnożenja ruskeho wójska nadobo położenje sa naż wotkrywa, pschi kotrymž bychmy dyrbjeli s aggreziwnymi planami naschich raršich žuboków ličźicź, tomu njemóžu pschińnaś. Pschebe wschém po mojim spadźu wobzobom njeje, wot kotrychž bychu žo žmérze tajke dalokožahaze plany wocžakaś, a kotrejž bychu stejischcźo a wliw měle, tele plany do skutka stajiś. Měrne smyślenje kněžora Mikkawjscha wěsće nade wschém dwělowanjom steji. (Kněžor: Runje tak jeho absolutna dowěrjenja njehódnosć a njekutosć napischecźo kóždemu wuliwej.) So žu mjes ruskimi generalemi někotśi, kotśi bychu w swjasku s Franzowskej wójnu pschećiwo nam a Awstriskej rad widźeli, na tym ma žo wěsće runje tak mało dwělowaś, kaž so je sa wójnu zadarzych elementow w kóždym wójsku. (Kněžor: Swuczena fraza pikérowaneho diplomata 20. lětśotka.) Do préđka rjeź, kak budźe sa 3 abo 4 lěta, sda žo mi swajene być, hdyž nimam dar, do pschichoda widźeć. (Kněžor: Tónle dar žo namaka! Pola knježerjow hušu, pola statnikow s rédka, pola diplomatow ženje.)

Stresemann hody w połodnischej Europje.

Kaž žu Barlinske nowiny zhońće, budźe dr. Stresemann hody něhdźe w połodnischej Europje pschebywaś.

Swjask Ludow a falschowanje pjenjes.

Rada Swjatka Ludow je schtwórtk sjawnu zhromadźiznu wotnuźła, w kotrejž je žo prěni króć němski wukrajny minister dr. Stresemann wobdźelił. Wobsamknu žo, maly měschany wutwjerdźenje sa šudium praschenja falschowanja pjenjes a sa pschihotowanje namjetow na pschihłuschne rěczenje wuliwoliś. Tutón žo je snajerjow internazionalneho prawa, je sastupjerjow khłostańskich judow, wotpósłanzow bankow, kotrejž bankowki wudawaju a je sastupjerjow finanzneho wubjerka Swjatka Ludow sestoja.

Zakorowe zło žo na 15 hriwnow powyschi.

Schtwórtk žu žo němske knježerstwowe strony dorěčaze, so ma złoto na dwójny zentnaŕ zakora s 10 na 15 hriwnow powyschiś. Sedźiwjenske ministerstwo bě powyschenje na 20 hriwnow namjetowało.

Pólski diskont žo snižił.

Pólska banka je diskontowu nadźbu na 9½ prozenta snižiła.

Pašić †.

Předsedawschi južnoslowjanskich ministerskich pschedhódźa **Nikolaj Paschić** je žo pjatk rano w 2 hodźinomaj s Bożej ruczku sajał a 149 hodźin dopodnja wumrjeł.

Paschić, kotryž je lětża 84. lěto dožił, je w Europje s najstarschim ministrom a ludowym sastupjerjom w žejmje był. Wjele lět dołho je skoro njepschestawaju ministerske pschedhódźiwo južnoslowjanskeho knježerstwa sastawak. S nim je žo najwjetschi balkanski statnik minył. Hačle dwajadwadźesći lět stary wón jako sapósłanc do skupschtiny sostupi. Wo někotrych lětach wón radikalnu stronu załoži, z kotrejež wjednikom je wón hacź do žiwoeje smjerce twostał. Wón bě s pschećiwnikom awstriskeje politiki w Serbiji a jeju sastupjerjow kralow Milana a Alexandra. Po njewotradźenym sbežku pschećiwu kralej Milanej Paschića k žurnjerej sajudźichu. Cźekanyschi so wón do wukraja wuthowa. Schesć lět podźiśicho je wón wobhnadźi a žo sažo do skupschtiny wuswoli. W swisu s wotmyślenym attentatom pschećiwu kralej Milanej Paschića 1899 k chłostańi na dwadźesći lět sajudźichu. Jeho sažo wobhnadźichu, kola w sledowanych schtyrjoch lětach žo wón pschi politiskim žiwjenju njewobdźěli. Hačle po stónzowanju krala Alexandra a jeho mandźelskeje Dragi, hdyž bě Pětr na trón stupił, Paschić znowa do politiskeho žiwjenja sastupi. 1912 wón ministerske pschedhódźiwo pschewsa a wójnu pschećiwo Turkowskej pschihotowaschе. Serbju, Bołharjo a Grichojo Turkow sbichu, kotrymž žo jenož Konstantinopel a kónc kraja psched nim w Europje wostajі. Dwě lěće podźiśicho je stónzowanju arzywójwody Ferdinanda Awstrika Serbiji wójnu pschipowědźi. Serbjo Awstriskich we wjazy bitwach poraschu a awstriske wójsko s kraja wuhnachu. Na to 1917 němske a awstriske wójsko s połnoży a bołharske wójsko s ranja Serbiju nadpadźechu. Psched wulkej pschemocu dyrbjesche serbski kral Pětr se žiwojim wójskom psches Albanske hory do Grichiskeje cźeknyć. Lěto podźiśicho bě Serbam możne, njepschećelа znowa s kraja wubicź. S měrowym twucźinjenjom žo wschě tśi južnoslowjanske spłahi, Serbjo, Khorwatojo a Sslowinzy do jeneho stata zjednorozicźu. Paschićowej politiky ma s wulkeho dźela Južnoslowjanska za žiwoje nastajace dźakowacź. Jako knježerstwowy pschedhódźa je Paschić žywu Južnoslowjansku z Běłograda wodźił a najwjetschepe statne městna w Khorwatskej a Sslowinskej je Serbami wobsadźił. Tohodla w Khorwatskej a Sslowinskej žywne oppositzija pschećiwu zentralnemu knježerstwu w Běłogradze nasta. S Khorwatskej Schesćpan Radicź oppositziju pschećiwu knježerstwu nawjedowaschе. Paschić bě stónc rje nusowany, žo s Radiczom dojednacź, a nětkli Khorwatojo do knježerstwa jako ministrojo sastupichu. Sso s Radiczom swadźiłuschi Paschić lětka s knježerstwa wróćo stupi, so by žo w Karlowych Warach lekował. Psched mězagom žo do Běłograda wróćі. Krótko po tym bla wobsamknjenja italsko-albanskeho swjatka knježerstwo wróćo stupi. Paschić dyrbjesche znowa ministerske pschedhódźiwo pschewsacź. Wón hižo knježerstwowe wotnjeći sažo do ruki bjerjeschе. Tola žmjerć jemu je njejabzy wutorhnyła.

S Paschićom je muż do wěcznosće sajschoł, z kotrehož mjenom je wuzwobodźenje Južnoslowjanow i zuseho knježerstwa a załoženje južnoslowjanskeho statа njerozdźělenje swjasane. Paschićej budźe žo do wulkich statnikow špiśeć ličźicź.

Předešćniki kije šachowe kry we wulkim wubjerku!

wuporjedźenja a narananja — **Walter Straube** (Otto Brandt nasl.) **trubki w Budyšinje**

Znutkowna Lawska hasa 8.

Pijće

Klemm-kofej

Wón je najlěpši z kofejoweje wulkopalenje

Alfred Klemm w Drježdźanach-A.

Wšudźom dostać

wšudźom znaty, jón pija hižo **na 50 lět.**

Generalny zastupjeŕ G. E. Helnick w Budyšinje na Moltkowej drózy 9.

Paschičzowe poślednje hodźiny.

We Paschičzowych poślednich hodźinach so powě, so bě jeho kral schwórčk popołdnju w 4 hodźinach w audienzy přichijał, so by ſ nim wa pschelosaczu kniježerstwa jednał. Wječor so Paschičz donta je žonu a dźowku k wječeri hudny. Pschi wječerje Paschičza, kotryž bě so wschón ſtrowy czuł, na dobo ſtabosčz saja. Dyrbjachu jeho do łoża dowjesčz. W ſwětlnych wokomikach, w kotrychž Paschičz bliskosčz ſmjercze saczuwasche, wón ſwojich pschečelow k ſebi sawoła a jich napominasche, so buchu jednotni w radikalnej ſtronje, kotruž bě sakoſał, sakhowali. W nozy so wokoło chorołoża wschitcy politiſky pschečelsjo ſhromadźichu. Rano wokoło 4 hodźin so Paschičez ſnowa wědomje wrócił a wón saso ſwojich politiſkich pschečelow k jednoze napominasche. W 9 hodźinach rano wón wudycha. Paschičz je nětkle 84 lět dožił. Powěsč wo jeho ſmjerczi ſa wokomik Běłogrąd pschelecza. Psched jeho drjewjanym domom so hordka czjioła ludźi ſpěza. Knježerſtwo je wobſamkło, Paschicza na ſtatne pjenjezy ſkowacz dacz.

Cangkaiſchin offenſiwu přeciwo Kantonskim započał.

S **Pekinga** 8. dezembra Reuterez powěsčenja powě: Marſchall Czangkaiſchin je hižo offenſiwu pschečiwo Kantonſkemu wójſku wotewrił. Pyta wosebje Fengjuſiangowemu wójſku wobaraez, so by ſa czaſ wojowanjowo Peking wobſkadźił.

W hroſnoſczach Reuterowy dopiſowaſ ſ depeſchu ſe wójnſkeho kraja powě: Częſkneez ſ wobſchirnenho města Sian Fu pische, ſo ſu městowe dróhi ſ człanki pschikryte. Wojazy ſu wobydlerjow do czíſta morili a ſu wſchu żiwnoſcz ſa ſebje ſebrali. Nihdże njebě żiwnoſcz na pschedań, jenož cźewjerze njeſaſo ſu ſiawnje pschedawasche. Wſche pěcz w měſeze ſo ſhubichu. Wojazy ſo ſ konjazym njeſaſom ſ pomyjenim ſ pomyjowych jamow żiwjachu.

Ze Serbow.

Puſownica.

Sobotu, 11. hodownika.
Domaſa I. bamža.

† 1890 Marja Madlena Cenkerowa, wuměnkarka z Małeje Prahi pola Hodźija, kotraž swoje zamoženje Hodźijskej cyrkwi wotkaza. —

† 1904 prof. Měrčin Hattala w Prazy w 82. lěče swojeho żiwjenja, z rodom wuherſki Słowak, je stary — dźensa wšak zestarjeny — słowakski prawopis założił. Jeho hłowne dźěło je wulka přirunawaca rěčnica słowakskeje a češkeje rěče. Hattala běše z protektorom prażskeho serbskeho towarſtwa Serbowki a je wjele prócy wosebje na powučenje ſtarších sobuſtawow nałožował. — Je to Hórnikowa zaſłužba, zo je so tutón nutrny přeczel Serbow a zdobom wuhbjerny znajoſ ſłowjanskich rěcow wo to proſył, protektorſtwo přijeł. — Jeho najwuznamniſi wučowne je naš wyſocy čescźeny miſtr ſerbskeje rěče farař Jurij Libš

Přiſłowo: Stary pós ma tupe zuby.

Njedźela, 12. hodownika.
2. adventa.

† 1901 poſoł evangelskeho knihowneho towarſtwa Guſta Hatas na puću do Njeſwačidła. Nahła ſmjerć wza jemu póſelſki kij z ruki. Runje na ſmjertnem dnju a też we ſmjertnej hodźinje wótcza Hendricha Imiša, kotrehož nutrnje čescźowaše. — Dwaceći lět dołho běše towarſtwu ze wſej ſwěru ſłużił, a wšitke domy wopytował. Hatas běše jedyn z tych žadnych ſwěrnych laikſkich přědarjow našeho ludu, kiž mějachu charismatiſki dar zbudźenja a pokojenja. Běše z kěrluſerjom a pěſnjerjom, ſwój lud lubowaše z najuutrniſej, ſo modlaez dušu. — We towarſtwje khorych podpjeraeem we Wulkej Dubrawje, kiž běše ſam założił, runje kaž při ſwjedźenjach Khwaćanſkeho ſerbſkeho towarſtwa měješe ſwoje wobſěrne rěče we hrónčkach, kiž ſo wšitkim lubjachu. — Na dnju do ſwojeje ſmjerče započa ſwój poſledni kěrluš pěſnič, kiž pak njedokonpěwa. Jenož jedna ſtučka ſo jemu ſtwori, z kotrymž ſwoje bohate pěſnjerſke dźěło dokonja: —

Mój Božo, pokaż moje puće
Mi za čas mojoh' přichoda
Mój čas tón nimo khwata kruća
Mój dźeń ſo hižo nakhila
Mi ſtarość čini a we wutrobi
Tón poſledni dźeń na zemi.

To je mi jeho najſwěrniši přeczel, ſtary cylielniſki miſtr Jan Henka we Wulkej Dubrawje zdźělił, za čož ſo tudy jemu jeho wutrobnje ſtrowjo dźakuju.

† 1901 Wylem Bogusławski, pólſki ſtawiznař Serbow.

† 1898 naš wulki wóte D. Hendrich Imiš, farař we Hodźiju, na kotrehož při druhich ſkładnoſcach ſpominamy.

Přiſłowo: Lutuj, hdyž maš!

*

— **Wo wjedrje.** Wczera wječor w 7 hodź. barometer 748, hygrometer +0, thermometer w nozy +7. Dźenſa rano we 8 hodź. barometer 750, hygrometer +0, thermometer w nozy +5. Wuhladu na malo ſo pscheměnjuje wjedro. — Połoženje nižinow a wyſchinow je ſo pornjo ſawczerawſchim malo pscheměniło. S wyſchiny nad Biskayaſkim ſaliwom wuhladźowacz cźopły powětr, ſetkuje ſo runje w naſchich ſtronach ſ wlóžnym a ſymnym połnažnym nižinow. To wuttwori mitu, maczatu kurjawu. Jutře, 3. njedźelu ſwjatebo adventa ſkładza błónčko 8,03 hodź. a khowa ſo 3,44 hodź. Měſaczk ſtuda jutře do prénjeho bórtka a ſkładza pschipołdnju 12,58 hodź. a khowa ſo w połnozy.

Ratarſka ludowa wyſoka šula. Naš pilaje dźělawy ratarſki dorost je ſo na nješto zwažił, ſtož dyrbjał cyły ſerbſki lud z radoſcu witać: wón wuhotuje 14. a 15. dec. w Khróſćicach prěni kurſus abo wuwučowanje za ratarjow z wubranymi, rjanymi přednoſkami. W nawěſtku je cyły porjad wozjewjeny. Kóždy ratař, hač młody abo ſtary, kiž znamjenja naſeho časa zrozumi, budźe tónle kurſus dźakujo witać a ſo na nim zawěſče pilnje wobdźěli. Wudawkow z tym žanych njezmeje, khiba dobrowólny dar za tónle zmužity ſkutk naſich młodych ratarjow. Wjele a jara wſelakoreſo ſo poſkići. Wſitcy ſerbſcy ratarjo ſu přeproſeni. Tuž njech jich přińdże prawje wjele!

— **Dopomnjcze ſo k hodom na ſyrotu wojakow!** Pod tymle napiſmom pſchinjeſechu nowiny njedawno namołwjenje k dawanju darow na ſyroty wojakow, kotrež ſu do ſyrotownjow němſkeho wojeſkeho proſcherſkeho wuſtawa pſchijate. Bjes toho ſo by ſo dawanju k lěpſchemu tuteje bjes dwěla potrěbneje ſtupiny wojeſkich ſyrotow ſadźěwało, chcemy tola na to pokaſacz, ſo ſu też w naſchim měſcze wojeſke ſyroty a dźěcźi potrěbnych cźeſkowobſchkodźenych, na kotrychž chcyli ſo ke hodomw lubośći dopomnicź. Schtóž chce nječhto daricź, njech ſwój dar woteda na měſtnym hamcze ſa wobſtaranje wojakow na Hrodowiſej haju 10 na Sſejmowni, telſon 2241. Wpiſchnoſcź darn na potrěbnych wotwjedźe.

— **Sjawna dźělowa ſaradźerńja ſa Budyſchźin a wokolinu.** W nowembrn je liczba dźěłonjemějerjow, kotříž podjeru doſtawaju, wo 12 prozentow, to je wo 350 ſroſtła a ſo tak na 3336 powyſchiła. To ſu nimale 4 prozenty wſchěch wobydlerjow. S doſtawarjow podjeru bě 2288 (1418 muſkich a 870 žónſkich) ſ města Budyſchina a 1048 846 muſkich a 202 žónſkich) ſe wſow. Nimo toho nětkle 400 dźěłonjemějerjow nutſowe dźěła wukonjeſche. Wulka bjesdźěłoſcź wobſteji nětko hižo léto a wuhładowo na połěpſchenje žanych njeje. Swjeſelace ponjeſenjenje bjesdźěłoſcze, kiž ſo ſ druhich kónczin kraja piſa, bohužeł we naſchim wokrjeſu wobkedźowacz njemóżemy. Hačrunjež ſo w jenotliwych induſtrialnych dźěłarnjach někotři dźěłaczerjo pſchiſłužachu, ſo pak pola druhich ſaſo ſ dźěła puſchczachu. Dale pak bu połoženje na dźěłowych wikach też tehodła njepſchihódnje, dokelž dyrbjachu dla ſymneho czaſa ſe wſchelakimi twarſkimi dźěłami pſchestacz a też ſ ratarſkimi dźěłami je někto kóncz a tohodła buchu dźěłarſke mózy ſiwobudte. Dołha hoſpodarſka kriſa dre jako jeniczke wuwjacze kriſerſtwo potrjechtka njeje, pſchetoż wuſtojnoſcz pomoczitzy ſo pſchezo pytaja. Mjes dźěłopytazymi ſu pſchiſłuſchnizy wſchelakich powołanjow. Proſzy ſo, ſo by ſo kóżde proſzne měſtno dźěłowej ſaradźerni na Hrodowſkej haju 10 (w Sſejmowni, telefon 2861) wojewiło.

— **Jutře je ſilbórna njedźela!** Wobkhódnizy woczakuja, ſo jich ludźo prawje bohacze wopytnja. Maja polne, derjefrjadowane ſtkady a wulki wubjerk twarowo a potrjeby wſchelakeje druzyny a bychu rad wſchitko k ſebam pſchedali. Saſdźena „koprowa“ njedźela bě wěſo wulku ſyłu wopytowarjow do města nawabiła. Hiſchcze wjeczor czaſu hachu cźrjódły ludźi po hatach. Ale każ ſymy ſhoniłi, hiſchcze pſchejara kupowali njeſłu, nadźijomnje je ſa to jutře wobkhód bóle ſpokojazy. Chcemy wocźakowacz, ſo na Pětr ſobuczinje ſ naſchimi wobkhódnikami. Wěſo ſo pſchi kupowanju na ſwój ſłaby bok dopomnimy, kiž leži lětſa — w mółchni.

— **Budyſchſke hapytki** ſu wſchědne dny hačz do 7 hodźin wjeczor wotewrjene, njedźelu pak ſamknjene. Nóżnu ſłużbu a njedźelu wotewrjene ma jenož jena hapytka ſ měſaczným wotměnjenjom. W dezembru je to měſchczańſka hapytka na Hłownym torhoſchczu.

— **Swětowy panorama** w Budyſchinje pſchi Lawſkej policźa tutón tydźeń kraſne wobrazy ſ awſtriſkeho hłowneho města Wina, dale hiſchcze rjany hród Schönbrunn ſ wulkotnymi ſalemi a ſiwami a nimo toho hiſchcze park ſwérjatow. Tu ſo wopyt wopraudźe mytnje.

— **We Luſyſkej płatowej induſtriji** ſo poměry połepſchuja. Tłacjerſke maja pokrje dźěłacź a dźěłaja ſ dźěła hiſchcze pjches czaſ. Hodowny wobkhód je tu ſobu ſe pſchicźinu dobrych poměrow.

— **Wotewrjenje wobkhoda.** Knjes kožuchařſki miſchtr Richard Knežka je ſwój kožuchowy wobkhod, kiž hižo 15 lět wobſteji, ſ Lawſkich hrjebjow 8 do jenych klamow na Seukelnſku haju 14 pſchepołożił. Nowy wobkhod je ſo dźenſa ſobotu wotewrił. Wobkedźbujcze też jeho nawěſchtk w dźenſnjiſchim cźiſle.

— **Mjaſo kradnyli.** W nozy ſ 11. 12. 26 ſu ſ nutſkamanjom ſ tudomneje rěſarnje (vischedawarnje ſiwobodnych mjaſowarjow jěłkow)) nětkle 60—70 puntow howſeſeho mjaſa a nětkle 15—20 puntow ſwinjazeho mjaſa kradnyli. — Dale ſu kradnyli w nozy ſ 4. 12. 26 ſ ſuhy dwórniſchczowego wothladarja pſchi Muſkowſkej dróhy por nimale nowych wodu njepſchepuſchczatych cźrijow. — Wo wjeſowne dźěłenja proſzy kriminalna policija w Budyſchinje.

— **Liczenje ſkotu w Budyſchinje.** 1. dezembra naſich cźiſłach w Budyſchinje w 362 domjazych hoſpodarſtwach, naſchim wokrjeſu wobkedźbowacz njemóżemy. Hačrunjež ſo w jenotliwych induſtrialnych dźěłarnjach někotři dźěłaczerjo pſchiſłužachu, ſo pak pola druhich ſaſo ſ dźěła puſchczachu. Dale pak bu połoženje na dźěłowych wikach też tehodła njepſchihódnje, dokelž dyrbjachu dla ſymneho czaſa ſe wſchelakimi twarſkimi dźěłami pſchestacz a też ſ ratarſkimi dźěłami je někto kóncz a tohodła buchu dźěłarſke mózy ſiwobudte. Dołha hoſpodarſka kriſa dre jako jeniczke wuwjacze kriſerſtwo potrjechtka njeje, pſchetoż wuſtojnoſcz pomoczitzy ſo pſchezo pytaja. Mjes dźěłopytazymi ſu pſchiſłuſchnizy wſchelakich powołanjow. Proſzy ſo, ſo by ſo kóżde proſzne měſtno dźěłowej ſaradźerni na Hrodowſkej haju 10 (w Sſejmowni, telefon 2861) wojewiło.

— **Jutře je ſilbórna njedźela!** Wobkhódnizy woczakuja, ſo jich ludźo prawje bohacze wopytnja. Maja polne, derjefrjadowane ſtkady a wulki wubjerk twarowo a potrjeby wſchelakeje druzyny a bychu rad wſchitko k ſebam pſchedali. Saſdźena „koprowa“ njedźela bě wěſo wulku ſyłu wopytowarjow do města nawabiła. Hiſchcze wjeczor czaſu hachu cźrjódły ludźi po hatach. Ale każ ſymy ſhoniłi, hiſchcze pſchejara kupowali njeſłu, nadźijomnje je ſa to jutře wobkhód bóle ſpokojazy. Chcemy wocźakowacz, ſo na Pětr ſobuczinje ſ naſchimi wobkhódnikami. Wěſo ſo pſchi kupowanju na ſwój ſłaby bok dopomnimy, kiž leži lětſa — w mółchni.

— **Budyſchſke hapytki** ſu wſchědne dny hačz do 7 hodźin wjeczor wotewrjene, njedźelu pak ſamknjene. Nóżnu ſłużbu a njedźelu wotewrjene ma jenož jena hapytka ſ měſaczným wotměnjenjom. W dezembru je to měſchczańſka hapytka na Hłownym torhoſchczu.

— **Swětowy panorama** w Budyſchinje pſchi Lawſkej policźa tutón tydźeń kraſne wobrazy ſ awſtriſkeho hłowneho města Wina, dale hiſchcze rjany hród Schönbrunn ſ wulkotnymi ſalemi a ſiwami a nimo toho hiſchcze park ſwérjatow. Tu ſo wopyt wopraudźe mytnje.

— **We Luſyſkej płatowej induſtriji** ſo poměry połepſchuja. Tłacjerſke maja pokrje dźěłacź a dźěłaja ſ dźěła hiſchcze pjches czaſ. Hodowny wobkhód je tu ſobu ſe pſchicźinu dobrych poměrow.

— **Wotewrjenje wobkhoda.** Knjes kožuchařſki miſchtr Richard Knežka je ſwój kožuchowy wobkhod, kiž hižo 15 lět wobſteji, ſ Lawſkich hrjebjow 8 do jenych klamow na Seukelnſku haju 14 pſchepołożił. Nowy wobkhod je ſo dźenſa ſobotu wotewrił. Wobkedźbujcze też jeho nawěſchtk w dźenſnjiſchim cźiſle.

— **Mjaſo kradnyli.** W nozy ſ 11. 12. 26 ſu ſ nutſkamanjom ſ tudomneje rěſarnje (vischedawarnje ſiwobodnych mjaſowarjow jěłkow)) nětkle 60—70 puntow howſeſeho mjaſa a nětkle 15—20 puntow ſwinjazeho mjaſa kradnyli. — Dale ſu kradnyli w nozy ſ 4. 12. 26 ſ ſuhy dwórniſchczowego wothladarja pſchi Muſkowſkej dróhy por nimale nowych wodu njepſchepuſchczatych cźrijow. — Wo wjeſowne dźěłenja proſzy kriminalna policija w Budyſchinje.

— **Liczenje ſkotu w Budyſchinje.** 1. dezembra naſich cźiſłach w Budyſchinje w 362 domjazych hoſpodarſtwach,

Předźenak

je ſ wjeſelokſcźu ſhonił, ſo maja Khwaćiżan ſchtyri króc ſa léto kermuſchu. — Tuž ſo trochu nadźija, ſo budu hiſchcze pjaty króc kermuſchu wuhotowacz, hdyž tam pſchichodnu njedźelu k nim sajědże. — Khwaćiży ſu jomu tola najſlubſcha wjeſ w znych Serbach. Huſto na nje ſpomina. — Wſchitkich ſtatnych miſchtrow a hoſpodarjow, jich cźeſcźomne mandźelike a lube dźěcźi nutrnje poſtrowja! Kajſe běchu to nětdy rjane cźaſy, jako je ſ nimi hromadźe do ſchule khodźił a ſerbſki katechismus wukuhł! — Protoku wſchak tehodła rady piſa, dokelž ſo na to wjeſeli, ſo budźe w Khwaćiżach ſa znyſe léto w tóždej jſtwi na ſcźenje wiſacz. — To je też nješchto rjanſe! — Tuž njech ſebi protoku w prawem cźaſu ſkakaja, hewak žaneje wjazy njedóſtanu. —

Ze Serbow.

Puſownica.

Sobotu, 11. hodownika.
Domaſa I. bamža.

† 1890 Marja Madlena Cenkerowa, wuměnkarka z Małeje Prahi pola Hodźija, kotraž ſwoje zamoženje Hodźijskej cyrkwi wotkaza. —

† 1904 prof. Měrčin Hattala w Prazy w 82. lěče ſwojeho żiwjenja, z rodom wuherſki Słowak, je ſtary — dźensa wšak zestarjeny — ſłowakski prawopis założił. Jeho hłowne dźěło je wulka přirunawaca rěčnica ſłowakskeje a češkeje rěče. Hattala běše z protektorom prażskeho ſerbſkeho towarſtwa Serbowki a je wjele prócy wosebje na powučenje ſtarších ſobuſtawow nałožował. — Je to Hórnikowa zaſłužba, zo je ſo tutón nutrny přeczel Serbow a zdobom wuhbjerny znajoſ ſłowjanskich rěcow wo to proſył, protektorſtwo přijeł. — Jeho najwuznamniſi wučowne je naš wyſocy čescźeny miſtr ſerbſkeje rěče farař Jurij Libš

Přiſłowo: Stary pós ma tupe zuby.

Njedźela, 12. hodownika.
2. adventa.

† 1901 poſoł evangelſkeho knihowneho towarſtwa Guſta Hatas na puću do Njeſwačidła. Nahła ſmjerć wza jemu póſelſki kij z ruki. Runje na ſmjertnem dnju a też we ſmjertnej hodźinje wótcza Hendricha Imiša, kotrehož nutrnje čescźowaše. — Dwaceći lět dołho běše towarſtwu ze wſej ſwěru ſłużił, a wšitke domy wopytował. Hatas běše jedyn z tych žadnych ſwěrnych laikſkich přědarjow našeho ludu, kiž mějachu charismatiſki dar zbudźenja a pokojenja. Běše z kěrluſerjom a pěſnjerjom, ſwój lud lubowaše z najuutrniſej, ſo modlaez dušu. — We towarſtwje khorych podpjeraeem we Wulkej Dubrawje, kiž běše ſam założił, runje kaž při ſwjedźenjach Khwaćanſkeho ſerbſkeho towarſtwa měješe ſwoje wobſěrne rěče we hrónčkach, kiž ſo wšitkim lubjachu. — Na dnju do ſwojeje ſmjerče započa ſwój poſledni kěrluš pěſnič, kiž pak njedokonpěwa. Jenož jedna ſtučka ſo jemu ſtwori, z kotrymž ſwoje bohate pěſnjerſke dźěło dokonja: —

Mój Božo, pokaż moje puće
Mi za čas mojoh' přichoda
Mój čas tón nimo khwata kruća
Mój dźeń ſo hižo nakhila
Mi ſtarość čini a we wutrobi
Tón poſledni dźeń na zemi.

To je mi jeho najſwěrniši přeczel, ſtary cylielniſki miſtr Jan Henka we Wulkej Dubrawje zdźělił, za čož ſo tudy jemu jeho wutrobnje ſtrowjo dźakuju.

† 1901 Wylem Bogusławski, pólſki ſtawiznař Serbow.

† 1898 naš wulki wóte D. Hendrich Imiš, farař we Hodźiju, na kotrehož při druhich ſkładnoſcach ſpominamy.

Přiſłowo: Lutuj, hdyž maš!

*

— **Wo wjedrje.** Wczera wječor w 7 hodź. barometer 748, hygrometer +0, thermometer w nozy +7. Dźenſa rano we 8 hodź. barometer 750, hygrometer +0, thermometer w nozy +5. Wuhladu na malo ſo pscheměnjuje wjedro. — Połoženje nižinow a wyſchinow je ſo pornjo ſawczerawſchim malo pscheměniło. S wyſchiny nad Biskayaſkim ſaliwom wuhladźowacz cźopły powětr, ſetkuje ſo runje w naſchich ſtronach ſ wlóžnym a ſymnym połnažnym nižinow. To wuttwori mitu, maczatu kurjawu. Jutře, 3. njedźelu ſwjatebo adventa ſkładza błónčko 8,03 hodź. a khowa ſo 3,44 hodź. Měſaczk ſtuda jutře do prénjeho bórtka a ſkładza pschipołdnju 12,58 hodź. a khowa ſo w połnozy.

Ratarſka ludowa wyſoka šula. Naš pilaje dźělawy ratarſki dorost je ſo na nješto zwažił, ſtož dyrbjał cyły ſerbſki lud z radoſcu witać: wón wuhotuje 14. a 15. dec. w Khróſćicach prěni kurſus abo wuwučowanje za ratarjow z wubranymi, rjanymi přednoſkami. W nawěſtku je cyły porjad wozjewjeny. Kóždy ratař, hač młody abo ſtary, kiž znamjenja naſeho časa zrozumi, budźe tónle kurſus dźakujo witać a ſo na nim zawěſče pilnje wobdźěli. Wudawkow z tym žanych njezmeje, khiba dobrowólny dar za tónle zmužity ſkutk naſich młodych ratarjow. Wjele a jara wſelakoreſo ſo poſkići. Wſitcy ſerbſcy ratarjo ſu přeproſeni. Tuž njech jich přińdże prawje wjele!

— **Dopomnjcze ſo k hodom na ſyrotu wojakow!** Pod tymle napiſmom pſchinjeſechu nowiny njedawno namołwjenje k dawanju darow na ſyroty wojakow, kotrež ſu do ſyrotownjow němſkeho wojeſkeho proſcherſkeho wuſtawa pſchijate. Bjes toho ſo by ſo dawanju k lěpſchemu tuteje bjes dwěla potrěbneje ſtupiny wojeſkich ſyrotow ſadźěwało, chcemy tola na to pokaſacz, ſo ſu też w naſchim měſcze wojeſke ſyroty a dźěcźi potrěbnych cźeſkowobſchkodźenych, na kotrychž chcyli ſo ke hodomw lubośći dopomnicź. Schtóž chce nječhto daricź, njech ſwój dar woteda na měſtnym hamcze ſa wobſtaranje wojakow na Hrodowſej haju 10 na Sſejmowni, telſon 2241. Wpiſchnoſcź darn na potrěbnych wotwjedźe.

— **Sjawna dźělowa ſaradźerńja ſa Budyſchźin a wokolinu.** W nowembrn je liczba dźěłonjemějerjow, kotříž podjeru doſtawaju, wo 12 prozentow, to je wo 350 ſroſtła a ſo tak na 3336 powyſchiła. To ſu nimale 4 prozenty wſchěch wobydlerjow. S doſtawarjow podjeru bě 2288 (1418 muſkich a 870 žónſkich) ſ města Budyſchina a 1048 846 muſkich a 202 žónſkich) ſe wſow. Nimo toho nětkle 400 dźěłonjemějerjow nutſowe dźěła wukonjeſche. Wulka bjesdźěłoſcź wobſteji nětko hižo léto a wuhładowo na połěpſchenje žanych njeje. Swjeſelace ponjeſenjenje bjesdźěłoſcze, kiž ſo ſ druhich kónczin kraja piſa, bohužeł we naſchim wokrjeſu wobkedźbowacz njemóżemy. Hačrunjež ſo w jenotliwych induſtrialnych dźěłarnjach někotři dźěłaczerjo pſchiſłužachu, ſo pak pola druhich ſaſo ſ dźěła puſchczachu. Dale pak bu połoženje na dźěłowych wikach też tehodła njepſchihódnje, dokelž dyrbjachu dla ſymneho czaſa ſe wſchelakimi twarſkimi dźěłami pſchestacz a też ſ ratarſkimi dźěłami je někto kóncz a tohodła buchu dźěłarſke mózy ſiwobudte. Dołha hoſpodarſka kriſa dre jako jeniczke wuwjacze kriſerſtwo potrjechtka njeje, pſchetoż wuſtojnoſcz pomoczitzy ſo pſchezo pytaja. Mjes dźěłopytazymi ſu pſchiſłuſchnizy wſchelakich powołanjow. Proſzy ſo, ſo by ſo kóżde proſzne měſtno dźěłowej ſaradźerni na Hrodowſkej haju 10 (w Sſejmowni, telefon 2861) wojewiło.

— **Jutře je ſilbórna njedźela!** Wobkhódnizy woczakuja, ſo jich ludźo prawje bohacze wopytnja. Maja polne, derjefrjadowane ſtkady a wulki wubjerk twarowo a potrjeby wſchelakeje druzyny a bychu rad wſchitko k ſebam pſchedali. Saſdźena „koprowa“ njedźela bě wěſo wulku ſyłu wopytowarjow do města nawabiła. Hiſchcze wjeczor czaſu hachu cźrjódły ludźi po hatach. Ale każ ſymy ſhoniłi, hiſchcze pſchejara kupowali njeſłu, nadźijomnje je ſa to jutře wobkhód bóle ſpokojazy. Chcemy wocźakowacz, ſo na Pětr ſobuczinje ſ naſchimi wobkhódnikami. Wěſo ſo pſchi kupowanju na ſwój ſłaby bok dopomnimy, kiž leži lětſa — w mółchni.

— **Budyſchſke hapytki** ſu wſchědne dny hačz do 7 hodźin wjeczor wotewrjene, njedźelu pak ſamknjene. Nóżnu ſłużbu a njedźelu wotewrjene ma jenož jena hapytka ſ měſaczným wotměnjenjom. W dezembru je to měſchczańſka hapytka na Hłownym torhoſchczu.

— **Swětowy panorama** w Budyſchinje pſchi Lawſkej policźa tutón tydźeń kraſne wobrazy ſ awſtriſkeho hłowneho města Wina, dale hiſchcze rjany hród Schönbrunn ſ wulkotnymi ſalemi a ſiwami a nimo toho hiſchcze park ſwérjatow. Tu ſo wopyt wopraudźe mytnje.

— **We Luſyſkej płatowej induſtriji** ſo poměry połepſchuja. Tłacjerſke maja pokrje dźěłacź a dźěłaja ſ dźěła hiſchcze pjches czaſ. Hodowny wobkhód je tu ſobu ſe pſchicźinu dobrych poměrow.

— **Wotewrjenje wobkhoda.** Knjes kožuchařſki miſchtr Richard Knežka je ſwój kožuchowy wobkhod, kiž hižo 15 lět wobſteji, ſ Lawſkich hrjebjow 8 do jenych klamow na Seukelnſku haju 14 pſchepołożił. Nowy wobkhod je ſo dźenſa ſobotu wotewrił. Wobkedźbujcze też jeho nawěſchtk w dźenſnjiſchim cźiſle.

— **Mjaſo kradnyli.** W nozy ſ 11. 12. 26 ſu ſ nutſkamanjom ſ tudomneje rěſarnje (vischedawarnje ſiwobodnych mjaſowarjow jěłkow)) nětkle 60—70 puntow howſeſeho mjaſa a nětkle 15—20 puntow ſwinjazeho mjaſa kradnyli. — Dale ſu kradnyli w nozy ſ 4. 12. 26 ſ ſuhy dwórniſchczowego wothladarja pſchi Muſkowſkej dróhy por nimale nowych wodu njepſchepuſchczatych cźrijow. — Wo wjeſowne dźěłenja proſzy kriminalna policija w Budyſchinje.

— **Liczenje ſkotu w Budyſchinje.** 1. dezembra naſich cźiſłach w Budyſchinje w 362 domjazych hoſpodarſtwach,

Hodowne oratorium.

Novela Adolfa Sterna.

6) (Pokračowanje.)

Spominaſch-li ty hiſchcze na druhi ſwjaty dźeń hodow, hdyž tebje rano w dwěmaj wolach a naſcherich, runje když dyrbjachmoj w bźežaczich wulkej divojoſpěwaj ſa alt a baſ ſpěwacz, kotrejž běſche miſchtr Jan Sebaſtian wosebje ſa naju komponowaſ, a ty w komorzy ſakaſane horje napoje warjeſche, ſo by mojemu hłokej ſaſo dopomhaſ? Twój, ſo mi ſda, ſy ty dopołnje ſłubił — mojemu pak njebychu nětchto ſchleniżow krambambuli też dźenſa niczo ſchkodźaſe!“

Miſchtr Bohuměr bě ſo mjes tym trochu ſhrabaſ a pſched pruhowanym ſpołkadnjenjom jeho ſprawneju jaſnoju wocźow pſchiſaindźeli dołhi towarſch ſwojej błyſkotatej brunej wocźi, mjes tym ſo ſaraſ jemu pſchiwoła:

„W Božim mjenje witaj, Bjarnato! To drje je cźe nětkajſi dobry wětſik ke mnje ſaczěrił. Cźehodła njejſy ſ burjemi ſaſtupił, kiž ſu cźi, każ ſy zyle derje wědźaſ, byle wotewrjene?“

Njeſ, pſchetoż jako tajſi ſtojeſche Bjarnat Folz pſchi-pódła předarja ſrénjeje wulkoſcze a w niſſej ſtudowanſkej ſtwje ſarſcheło domu, da ſo do na pot wjeſoſeho, na pół wuſkotneho ſmjeczа: „Kelko wém, je pola naſ Lutherſkich ſpowědź na ſwucho wottſtrowjena, kajeſ paſtor! Móſjeſch łokło na mni widźecz, ſo by mje lépje ſ horzym napojom, jeli ſo na bycź, ſ polivku, wohrěk, dyžli ſ praſchenjom. Sčyn we wulkej běſze nimale dwaj mężazaj duzy po dróhy. Dyrbjſch mje wot deleka měricź, podkomorkowy burſcha, tu ſtatnu kožuchowu kuſnju, kiž je mi ſiarofta ſ Jarocźina pſchicźiſnyl, njeſmješch licźicź, hačrunjež budźeſch bjes njeje najſtérſcho ſmjerſnyk. Ale hladaj tu a tule“ — pſchi tom wón porjadu ſwojej dołhej nohy napſcheczo tykaſche — „jow ..haperjo“, tu je ſnědź wjetchi a mokrowſymny nadobo“.

„Tomu ſo wotpowmhacz hodźi, Bjarnato!“ rjekny ſpěch-nje Bohuměr Döhler. „Moja ſamužna draſta cźi wěſo njepſchijeſi, każ ſ toho cźaſa wěſch, hdyž je ſo cźi ſedźyło, ſe mnu ſo hnuczowacz, ale chcemoj tola hnydom jutſje, — ty mjł drje tu nješchto dniow woſtaniſeſch, — ſchejwza ſ Kóldiz ſłaſacz, — ſnadź móże też płataſ pſchiwacz“, pſchida wón je njewěſtym hłoſom.

„Prawje taſ — rolu ſamarita hracz ſebi tak derje pſchiſłoji każ pſched dwaczeji łétami!“ khwalesche jeho muſdobywar. „Cźakam dźeſe hodźinu tudy wonka, tebje ſłónczinje ſamoho widźecz; ja wſchak derje wědźach, ſo nimaſch hiſchcze lépſcheje połojcźki — ſchtóž ſo mi ſa wjeſneho ſararja wopraudźe ſpodźiwne bycź ſeſda — ale ja ſo bojach, ſo by twoja ſtara hoſpoſa na moju podnožku a delni dźěł mohła ſchelawje ſpołkadowacz. Nětko pomhaj mi ſ dwoju ſtarych roſli a ſ porom wotmjanych nohajzow, ſo bych cźiſze mokroſymnoſcze njepohódnoſcze wotbył. A potom wobſtaraj nékajſu ſakuſku a nješchto czopje — hibaj ho, pſchetoż ty tola derje widźiſch, ſo mam tolo trjeba, też bjes nětkajſcheje ſpowědźe.“

Bohuměr Döhler ſaczuwaſche pohonjenje, ſebi hnydom w tuej prénjej hodźinje je dźiwnim towarſchom ſwojich ſchulſkich lět ſ Lipſkowſkeje Domaſchowoje ſchule ſaſnje dopowědaczа. Ale jemu ſda ſo w najbliſchim wokomiku jara njeſchłachotne, potrěbneho ſo najprjedy ſa jeho wozudom wupraſchowaczа, a nimo toho hładaſche Bjarnat Folz runje taſ na njeho dele, każ běſche horni priman na delnjeho terczjana, prefekt na altiju ſwojeho khora hładaſ, ſo magiſter Bohuměr, ſ błuſbami ſwólniwy, jako bě je ſchulerjom napſcheczo hornjokomorkowemu burſchej, wo kědźbjetarſki ſtarſchenju, bywaſ, jenož napſcheczowi: „Pój 'noż ſnajmjenjſcha do pſchedběhźe, ſo by Beata, moja ſtara dźowka, hnydom njepyſta, ſo ſy ſ woknom nuts ſaſeſt. Sdobom dyrbju cźi horjeka, wo jedyn poſthod wſche, twoju hoſcźinſku komorku pokaſacz a cźi dacz, ſchtoż ty najnuſnjiſcho trjebaſch. Ty dyrbiſch ſebi tola ſam wjaſcz, ſo wjeſmy paſtor na małej ſłužbje a ſavka w tutych wóſ-ſkich cźaſach, nima pſcheſbyk w nécźim, ty dyrbiſch wſchak ſalubo wſacz.“

Wón bě, mjelcźo rěcźo, ſ pſchikhadnikom do pſchedhźe ſtupił, a ſda ſo, ſo chce khěžine durje po ſdaczu wocźinicź. Tola nadobo ſo wón ſaczerwjeſnjo tohо wſda, wo-ſpjetowaſche jenoj ſkowo: „Ty dyrbiſch wſchak ſa lubo wſacz!“ a ſawoła potom wótſtiſcho Beatu, kiž hnydom ſe ſwojeje kuchnje wundże a ſ njedowěrliwym twarſom we jeje ſcźerkolm burſkim mjeſiwoczu na zuſbnika pódła ſwo-jeho knjeſa hładaſche.

„My ſmy wopyt dóſtali, Beata, knjes Bjarnat Folz, ſtary ſchulſki towarſch — a mój pſchecźel,“ rjekny farař. „Wobſtaraj po ſwojich mozach wjeczerjecź — a pſchinjeſ namaj podſtſcho bleſchu ſ rumom, kiž ſtoji na hornjej połcźy ſedźeneho khamora, a ſwař namaj wodu. Tón Knjes je daloki pucź ſchol pſches wężerzu a jemu je nješchto trjeba, ſ cźimž by ſo wohrěk. Ja pokaju jemu horjeka jeho łožo a dopomham jemu, ſo by ſebi prawje pſchi-hódnje ſeźinił, ty namaj w prawem cźaſu błido pſchikrыj.“

Wocźi ſtareje Beaty wotpoczowaſchej njepſchestajwajcy na njewocźakanem wopyſcze, wona wuhladowaſche wocźi-widno ſa druhim puczowanſkim waczkom hacź ſa ſukatym kjom, wo kotrymž ſo Bjarnat Folz ſeprěwaſche. We ſwojej ſpěwawej ſakſej narěcźi wona napſchecziwi: „Knjes farař tola ſam wě, ſo nimamy wjele w domje. Seja a połcź a Altenburgſki łosajy twarożk, ſnadź pſched tym běrnjazu polivku?“

Bohuměr Döhler machny ſ ruku, ſchtoż dyrbjeſche wo-ſnamjenicź, ſo ma ſwoju wjeczeſ ſa doſcź bohatu — jeho hójcź pak ſłuchaſche wótrze na to, ſchtoż hoſpoſa powěda-ſche, wobroczi ſo ſ prénjeho ſkhodźenka ke wutrajnje ſa nim hładajeſ hoſpoſu a ſawoła: „Běrnjaza polivka je wu

hdźej hrěi jsót dźerža, 479 koni, 233 howjadow, 223 rowjow, 634 switni, 674 kosow a 8299 pjerišnowych skocžatow (husy, kački, kury atd.).

— **Polkroma** je wudyrila mjes 5tokom hubjerja Erwina Schlagehana we Starym Lubiju.

— **Polkroma** sandže mjes 5tokom rataŕki Augusty Haferowcje we Lejnje (13. 12.), ratarja Arnoschta Muža w Schpikalach (14. 12.) a ratarja Alwina Gochta w Nieznarowach (16. 12.).

— **Sapiš póstowych hamtow na zulym žwecže** móže kóždy za 12 hr. dostać. Schtóž chce hrěi tute knihu kupić, dyrbi swoju adrěsu hač do hód na pósće wotebać.

S **Wadej.** Póndźelu w nozy pola jeneho tudomneho žiwnoschérja paduschi pobuchu a 12 huš tradnychu. Schtyri šobuwsachu a wóšom dalschich poždźisko do mě-chow 5tykane hišchoze žiwe w žlomowej fajmje namakachu. Najskerje žu hrěi paduschi wjecžor po nje pischiwšy chcyli. — Teš w Rabocach žu njedawno hušu tradnyli.

S **Porschicy.** W nozy k dźenžnischej 5obocze paduchu pola tudomneho wótscžarskeho Wučscže palu. Hornju schkleňu wokna, tiž do 5ahrody 5hladuje, rozbóčžiwschi, jaŕe do jimy. So by prawje njemóhleny žwoje „dźěła“ cžinić mohł, paduch jsstwine durje samkny. Wobydlerjo horckach 5pachu. Paduch samki wschěch 5edmich kaschczikow pišanskeho blida kotwarži. Kaschczikti 5nožby do malcže jimy na blido a w nich 5a pjenjesami pytasche. To pak je jeho kosa lista. MéschczanoSta w pišanskim blidže žanych pjenjes njechowasche. Jenož 25 pj., tiž žu na blidže leżałe, je paduch 5obmysł. To wukku sapžužbu njemóžesche a to hischcze sa nózne dźěło.

S **Lubija.** **Pjak, hopokonja** wokolo 10 hodź., pcheleza powětrowy balon nasche město a horu w 5tronu k Schorjelzej. Dla mlohotneho njebesa a dokeľ 5o balon še khwilemu wyšoko sa mróčelemi khowa, njemóžachu jeho mjeno 5póznać. Cžołmik 5o 5ylnje bimbasche. S teho bě widjeć, ! kak 5ylnymi wětrami měješche 5o w powětśe bědźicz.

S **Hodźija.** (Paduschstwa w Hodźiju a wokolinje.) W nozy k schtwórtkej paduschi w naschej wsy a teš w nětkotrych wokolnych wsach „dźěłachu“. Se zadžerženja nóžneho hawrona 5póznajemy, 5o je jenož sa pjenjesami schoł. W **Hodźiju** wopyta rěznika Bräuera, hoscženarja Pjecha, pjekarskeho mischtra Feuricha a pschekupca Lehmanna. Pola Bräuera 5alśe paduch i wocžinjenym wokom do twarjenja a kradny 10 hr. pjenjes. Kolbažow, mjasa, zigarow a zigaretow 5o njeje dótknył. Pola Pjecha wotwjerchy paduch wokno a 5alśe do korczmarskeje jsstwy. Dokeľ pjenjes njenamaka, žrěbny jedyn a dźešche 5ajo 5wój pucž. Pola pjekarskeho mischtra Feuricha rosbi paduch wokno, i kotrymž 5o do twarjenja kuny. Tola teš tu nicžo sa njeho njebě. Pola pschekupca Lehmanna, tiž je i dobom knihiwjednik khorobneje kasy, teš žadyn wuspěch njemějesche. Wša žehi i tyšti nékotre zigarety a wostaji tyšlu na blidže 5tejo. S jeneje blesche napij 5o palenza. W kuchini nakuhny kruch kolbažy a zaňu a wostaji 5hytki ležo. Hewak nicžo njeknadny. Pola kubleria Pětšichi w Bóšcherjach wubi dwě wokownej 5chkleiny. Hačrunjež teš tu wisho pschery, dyrbjesche bjes toho, 5o by néschto namakał, 5ajo wotešeł. So 5o paduch wěrny cžujesche a 5o mózesche w najmjeńšim měrje žwoje dźěło wukonjecz, je 5 toho widjecz, 5o je pola kubl. Pětšichi pschi wotnje, i kotrymž bě 5 twarjenja wulěł, visitnu kharttu 5awóstajił. Teš na druhim Pětšichez tuble 5pyta 5o do bydlenja wotrocžka dobyć. Jako pak bě 5wonka wokno wulěhnył a 5chkleiu rosbił, dyrbjesche cžeknycz, dokeľ wobydlerjo wotucžichu. W Darinje 5pyta paduch pola žiwnoScz. Ryczerja žwoje 5božo. Wón jow tak dołho 5a wokno torhasche, doniž 5o njewuhażił. Wobydlerjo haru wuštyschachu a wotucžichu. Paduch 5ajwěcži psches jstwu a cžekny. We Wěcžjach pola měschczanoSty paduch teš poby, njetradny pak niczo. Popscha 5ebi 5ort. Cžumpateho konja, tiž wo jstwje 5tejsche, 5taji na blido a dźěšche 5wój pucž. Na knježim dworje bě jeho 5opyt teš podarmo. We Přerjezach poczejcži paduch měschczanoSta Kyšjana, kubleria Kubascha a póstowego 5astojnika Aloisa. Tam nékotre hrywny kradny. Paduschstwa 5tachu 5o rano wot 2 hač 5 hodźin.

S **Delnjeho Wujesda.** Póstowy 5astojnik F. bě na póstowej agenturje w Delnim Wujesdźe 50 hr. kradnył. Wojerowski 5nuh bě jeho tohodla k měšazej 5astwa 5aswdźił. Schtóž měru thłostanja nastupa, bjechtaj 5tatne rěcžnistwo a teš wobschorjenu powołanje 5apokojitoj. F. njeje w direktnej nuši jednał, je pak 5hebi jenož bérny 5a 5ymu nakupicj chcył. Stany rěcžnik namjetowasche 2 měšazej 5astwa. Rěcžnik wobschorjeneho pak 5aktowasche, 5o je 5o 5awjeścz dał. 50-hriwnoSta papjera je tam njeSamknjena leżała a F. je hebi rad bérny kupicj chcył a je tak 5pytowanju podlejał. Pósta teš žaneje schkody nima, dokeľ je F. pjenjesy 5aso wrócził, jako je 5o pa-duschstwo 5aso wotkryło. Wón tohodla namjetowasche, 5o ma 5o thłostanje 5nišicz. Powołaništ 5nuh thłostanje pschemèni a 5aswdźi F. ke 100 hr. pjenjeżneho thłostanja.

Z **Njehjelčic.** Cyle w nawječornej stronje, na přimjezach serbskeho krajika leži naša wjeska. Je potajkim hišće bóle hač druhe wjeski powšitkownemu škódnemu wliwej wobstajnje so rozšérjacemu cuzbarstwu wustajena. Wona zawšěe ma tworić strażišco w tom nastupanju, zo by zaračala tutej zahubjacej žolmje dalši zastup a rozměr. Tutón zaměr doepěć, je bjez dwěla jara cežko. K tomu słuša njemylna prezjednosć a zhromadnje skutkowaca zmysleność. Wšitcy, bjez wuwzaca maju swoje zbytne mocy wěnować k lépšemu zdźerženja serbskeje narodnosce, njedźiwajo na woršty, kotrymž snadź přisłušeja, njezuajo při tom rozdźěla, hač ratař, zastojnik abo prosty dźěłaćeŕ. Smy Serbjo! Njeje pak na žadyn pad hižo dospołnje spokojace, hdyž mnozy wuznaja: Sym Serb. Wšo dalše pak, štož tebje hakle wuznamjenja jako dobreho narodowca, pak na stronu wostaja. Njebojazuje so wuznać k serbskej ideji a kruće za nju dźaś w ziawnosći při nuznych přileżnosćach, haj samo wopory za nju prinjeść, su krasne počinki, kiž maja debić kóždeho sprawnje čujaceho Serbja. Na skutkach spóznaješ človjeka. Nadźijomnje so bórzy tute dospołnosce předrěja, wosebje pola młodźiny, přetož położenje na polu narodneho prócowanja sobi to razuje wuzada. Předewšém lubu młodźinu njech překisaja tute nahlady a zasady, potom zawšěe dźemy rjeńšemu přichodej napřećiwo. — Haj naša młodźina přima so kruće gratu, mózemy z dosćeinjenjom a nutrnej radosću wuznać, hdyž hladamy na sokolske jednoty. Zawěrno, ze wšej horliwosću a wobstajnej wutrajnosću su wone njesprócniwje zakročile do dźěła — za luby narod. Teš naša sokolska jednota chce 5kitać drohe wot wótcow namrěte prawa a kubla a z tym nam zakhować swojoraznosć kultury ludstwa. Woprawdźe ważny, ale teš ćežki to nadawk, hdyž sebi khutnje předstajimy, zo smy ze wšěch stron wobdaći jenož wot hidy a lesće. Ze połnym prawom přirunamy naš mały krajik z kupu, kiž je wosrjedź morja a hdyž so hižo zahubjace žołmy lětstotki dołho bědźa wo joje brjohi. Podobnje, kaž tute strašne elementy ji, hroža teš nam wšelake wohidma jenož ze smjerom a zničenjom. Na přénim jsdźe wězo stejo bjezswědomići wotrodźency abo renegatojo. We wuzkim zwisku z nimi potom dalši. Žaneje ani najsnadniše přičiny pak tola k zadwělowanju njeje. „Horje tuž na strażu!“ Hižom so błyšći nad łužiskim wobzorom w čim jasniším wětle raňša hwězda, znamjo młodźeho horjestaća, wona uam zbudźuje nowu nadźiju a njekhabłacu dowěru. To je wospjetnje swěrna młodźina. Kajki woprawdźity genijalny duch narodnosce je bohudźak přewažacy dźěł tutoje přewzał, wo tom swědča poslednje zhromadźizny tudomneje a dalšich sokolskich jednotow. Tute tworja z hišće zbytnymi narodnymi towaŕstwami (spěwnymi atd.) narodnu gardu, kotraž mužnje a njezatrašena wojuje za prawa a česć, zaručene nam po Božich njewuslědźomnych postajenjach. Nima zaměr, w holej bitwje z mordaŕskimi wudźělkami nowočasneje techniki so měrić z přećiwnikom, ćim bóle pak z wótrymi, čistymi bróńjemi ducha. Z nimi budźemy zamóc, přeswědčić a dopokazać, zo so bědźimy wěrnje a sprawnje wo zdźerženje naseje narodnosce. — Jako widźomne symbole su zaso towaŕstwa a předewšém sokolske jednoty. Wone su ze žiwjeńskej ważnosću za wobstaće našeho Serbowstwa. Tež w Njebjelčicach je hižo naspomnjene towaŕstwo z jara ważnym faktorom. — Tuž njech znowa założenej towaŕstwje „Sokol“ a „Bryl“ (swobodne zjednoćenstwo wWudworju) so ze wšej swěru wěnujetej swojemu nadawkej a zamérej: „Bohu k česći, Serbam k wužitku!“ H—l.

Z **Khrósćic.** Naš luby krajan dr. Józef Jakubaš, faraŕ w Drježdźanach, měješe wot póndźele hač do pjatka zaniđeneho tydźenja w našej cyrkwi ekserecije abo duchowne zwučowanja za maćerje a žony našeje wosady. Přez 300 našich dobrych žónskich so z wulkej horliwosću na nich wobdźěli. 190 so dachu zapisać do kongregacije maćerjow, kotraž so tu założi, prěnja w cyłym biskopstwje. Hdyž so kśesćanske maćerje z tajkej swěru a lubosću wokoło woltarja hromadźa, tam zawěsće Boži 5kit a žohnowanje njewuwostanje za čas a wěčnosć!

S **Kamjenza.** Strudcha wěž je 5o tele dny w naschim měśe5e 5tała. Skałaŕ Wagner, tiž na Hrodowskej haju bydleschze, dyžsche 5ebi 5rótk (Gewächs) na 5chiji wotstronicz dacz, k cžemuž dyrbjesche jeho lékaŕ na tym měśtnie pohlu5chicz. Na pohlu5chenje je Wagner hnydom wumrěł. Schtwórtk 5o w pschitomnosći 5tatneho rěcžnika dra Löfflera i Budyschina jeho cžełko pschepytali a 5wótczili, 5o je Wagner na 5ajedojcženje pschi pohlu5chenju wumrěł. Koho nětko wina na pschepytnym 5estajenju pohlu5chdła trjechi, njeje hischcze 5nate. Semrěły 5awostaji wudowu a pjeć dźěcži a bě halle 44 lět 5tary.

S **Kulowa.** Tudomny rěsnik Pohl je 8. dezembra pschez komnišiju 5a mischtrśe pruhowanja pola rjemjeślnistwje komory w Shorjelzu 5woje mischtrśe pruhowanje „Jacherje“ wobstał. — Wutoru, 14. dezembra, je pola naš hermant je 5tótnymi wikami.

S **Kulowa.** Na dyrbjeśśe traschnje ma 5o na hauptśim 5udnistwje we Wojerezach 23. februara 1927 tudomny Braunerez hoscženc, tiž Jauej Gleißnerej 5tuscha, na pschedbadźowanje pschedawcz. K hoscženej 5tuscha też 5olo.

S **Bujerez.** Pschi 5tatnišim ličenju 5kotu naliczischu w naschim měśe 684 domow, w kotrychž maju 5tót, 94 koni, 343 howjadow, 14 wowzow, 414 5wini, 367 kosow, 1261 karnikłow, 216 huš, 30 tacžkow, 3299 tur, 11 trutow, 109 kotcžow pcžołow.

S **Wulkich Sdjar.** Wocžehnjeništi žyn tudomneho knjeza Pětšichi, knjez M. Howak, je 5wojim autom we jenej wšy njedaloko Drježdźan 5njeboži. Mjes tym 5o 5o limusina dospołnje rozbi, 5o Howak na 5podźiwne waschnje jenoj lohko 5rani.

S **Lutowiteje dźełarnje.** Tudomna aluminijowa fabrika 5woje dźěło 5ajo 5amjesuje a tohodla dźěłacžerjow 5 dźěła puschcza. S tejle napreenu po něcžim 50 dźěłacžerjow dźěło 5hubi. So by wośtejle 5taršchich puschczenych dźěłacžerjow jich nuši njepschewostajiła, dże dźěłarnja wotschkodźenja hač do 500 hr. wuplacžiła. — Teš létża dóstanu pschiśtajeni a dźěłacžerjo hodowny dar. To je 5namjo dobreje pschesjenoscže mjes dźěłodawarjom a dźěłacžerjemi.

S **Krjebje.** Sandźenu póndźelu wotmě5 5o tu 5ajo wo dołhich létach 5wojźbiny wjecžor. Najch nowy duchowny, knjez Theila, mózesche ½9 hodź., wjecžor wotewrjenischi, 5romadźenych wośadnych na Běbrachez žurli, porcitacz. Po 5pěwje zyrkwinskeho khóra powołdasche 5potra Margareta Rychbachez, jara 5ajimawje wo jeje 5tuktowanju we azylu wuśadnych w Jerusalemje. Wuśad njeje natykliwy. Ale wón bésche hač psched dwěmaj létomaj njewuhonjomny. Druhu rosprawu poda wośadny faraŕ. Wón wěcžesche two zyrkwinym konzilu w Stockholmje w 5eptembrje 5andźenego léta. Potom hischcze nékotre wobsamknjenja zyrkwinskeje rady wosjewi. S dwěmaj 5olowaj knjeza kantora Schołty 5o rjany wjecžor 5kónči.

Zapósłane.

W cžisle 287 Sserb. Now. cžitamy pod zyrkwinskimi powěsćemi 5 Njeswačidła, teš wo adwentskich mitrnosćach, je 5powědźu, a we Khajowje, Łuty a Łušču a na konzie w Spintach „n é m i a y“. Dokeľ k tomu w Khajowje wosebje, schtóž 5powědź nastupa, frosunieć njemóžemy a teš hebi myślicz njemóžemy, 5o je 5o wot tudomnych Sserbow nicžka pschała — žanych wobstarnych Njemcow tu wjazy nimamy a nékotši hischcze pomérnje młodši ryb rěnišu pschistajeni rycžerskitka mějachu k tomu 5andźenu njedźelu 5kładnosć — prošymy nascheho knjeza farara nałežnje, 5o by nam pschichodnu pondźelu adwentsku nutrnosć je 5powědźu w macžerinej rěcži dźerżał. Potom wotewrja 5o nasche wutrobły 5wjatemu adwentej dospołnje.

Někotši Khażowcženjo.

Wusudźenja.

§ **Pschisahany žud w Budyschinje.** Wotpalenje domscheho a brožnje Ernestiny 5wob. Krawzoweje rodź. Glasez w Krakezach pschitudże 5andźenu 5rjedu pschi pschisahanym žudu. Sšud jednasche pschecžiwo hischcze njekhotkownemu 22 létnemu 5tatarjej Janej Augustej Krawczej 5 Krakez. Jeho běchu wobskorżili, 5o je 5. septembra 1926 wohenj 5akoził, 5o by 5awěscženišti pjenjes k nowotwarzej dostał. Teš je pjerża 5pytał, Stuttgartske wohenj 5awěscżenje towaŕstwo wobschudźowcz, 5o je 5palene 5hódnoSce pschewyschoku postajił. Wón 5o psched 5udom wschcho mujna. Dwarjenja jeho macžerje, kiž dyrbjesche 5una dostacz, běchu 5tare a wišate. Kravwj je wjele rjanych khěžow w Malescžezach widźał, tiž 5u po wóhnju nastałe a je wobhlwał. To c teš to, 5o je 5ud Malescžanskeho Kulku w prěnjej instanzy winowatował, ke jeho na myšl pschintjeżło, macžerny 5tatok też wotpalicz. Macžerna nadoba bě 5 5000 hr., jeho wěsy pał 5 3000 hr. 5awěscżene. 3. septembra je 5hebi Kravwj w Budyschinje 5wěžku kupił. Sšwěžku je w khóžni na 5ypno 5tajił a ju je 5tonu wobdał. Tule 5apaleriki pschipraviu je 5wojonu pschecželej Wjeńcej pokałał. 5. septembra wjecžor wokoło 7 hodź. je 5wěžku 5apalił a je potom 5 Wjeńcom, kotremuž wo tom 5dżeli, 5 kolom do Malescheje na reje jeł. Wokoło połnocy je woheń wudvrił a twarjenja je 5o wotpalile. Sšud 5afsudźi jeho ke khłostańi na 1 léto a wotrjekny jemu cžesne prawa na pjeć lět. Pschepytowanja jatba 5o ke khłostanju pschipże. Hladajo na to, 5o we Łužicy tak khsto wóhnje 5acžahowachu, może 5o khłostanje 5a jara 5nadne wobhladowacz.

Proces měšcžanskeje banki we Złym Komorowje.

Wutoru 5apoca 5o w Złym Komorowje wulki proces pschecžiwo 5astojnikam tamnischeje měšcžanskeje banki, kiž bże też pschez 5ly Komorowo won wulke 5podźiwanje 5budźi. Nimale wschitzy 5astojnizy a pschistajeni nédźiwscheje měšcžanskeje banki a z njej 5wisžowazeje nałutowanje wot direktora hač k wuczobnikej bele měšcžanu 5o samolwicz. Wobstorżenych je dźewjeć wošobow, bla njezwérnoscže, jebanstwa a falschowanja 5ličzinow na schkodu banki. Banka wot dezembra 1921 wobsteji. Wot tohocžasa hač do oktobra 1925 5u ji wobstorżeni pschez schkodźiti, wošebje tohodła, dokeľ je pjerża direktor Lobbes pschez kredity, kiž bantu 5chkodźachu, jej dowolnoscže wubjerka banki pschiliwołał, kotrejž banku dła konkursa 5lo-Komorowskeje żeleznowe dźełarnje jara smotaja. S tym je banka 5majmjeńscha 170 000 hriwnow schkody měła. Nimo tuteho wošebje wobcžežowazeho pada direktora Lobbesa 5tschcze druhich padow njeżwérnoSci winuja, 5 dźěła też tajchich, hdyž je pjerża 5 druhimi wošobami w hromadże wězy cžinił, tiž 5o khłostaja.

Listowanje.

Njedźiwne khłudzy. Tak dołho hač 5cže wěźiwši wobydlenja, macže porjadnje 5 druhimi podružnikami wo rjedźenje 5kowow 5o starace, 5yle wschco jene, hač 5cže doma abo niz. To 5łuscha do Waschich podružnych winowatoSzow.

G. B. Pobodnoscženje budże 1932 5nadź 50 hriwnow wucžinicz. Je-li 5o pschedy wupłacżi, dha 5o wésće něschto to wotcžehnje. Najlépje je, 5o 5o pola tamneje łapy wobhonicže.

Najnowiše z cyłeho świeta.

Djensa dalschich radio-powěsćow, wošebje wo wjedrje, njedóstachmy. Druhdy wšitke magnetiske podenźenja we powětrje dóstacze tajtich powěsćow 5adźěwaja.

*

Němšti evangelisti zyrkwiny wubjerk je wobjamknuł, 5ebi thorhoj wobstaracz, 5 kotrejž dyrbi evangelske zjawjenje 5woje zjaworaznosći wotpowědacz 5ymbol w 5jawnosći namakacz. Zyrkwinska thorhoj na běłym polu tśihij fjonkoweje barby pokazuje.

*

Pruski rataŕski minister je pschikałał, je dyrbja 5o na 5tatnych łukach a w lésach 5 puczinkow, 5łužobnych napišmow atd. wschć 5namjenja pryedawtscheho monarchiskeho 5njeżiwa wotstronicz. Hajnizy nježdźeja 5tareho kralowskeho worjoła jako 5łužbne 5namjo na uniformśtim kłobuzy nošyc.

*

Italska je 5 Němšej 5rěcženje wo rosrihażnym 5udje a 5wojźt pschecželstwa wobsamkła.

*

Albanski parlament je italsko-albanski 5wjazk potwjerdźił.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolek w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Bukecy. — Za nawěšćki: O. Janak w Budyšinje.

Dalewjedźenje mojcho wulkcho hodowncho předawanja

Namakaće w mojim hobrskim składze to

prawe za hodowne dary

Poskićam njedosćěhnjene lěpšiny so počahujo na najtuńše płaćizny a najwjeršl wubjerk při jenož dobrych kajkosćach.

Jan Jurij Pahn w Budyšinje

Poskićam za hodowne blido

kartonaże mydłow — parfumowych, toiletowych wěcow, kaž też manikúry — česakowe a šćěćowe garnifury po wšěch płaćiznach

Frizury — hlowumyća — pěstowanje rjanosćow třihanje a hladanje włosow po bubiskim wašnju

Friśerwy salon za žony

Lina Ziesch w Budyšinje

na Lawskich hrjebjach 18 — Telefon 3245

Předawam po najtuńšich płaćiznach najlěpše

syre a barbjene drastowe khamory komody a druhe meble

po přihódnych płaćenskich wumóńjenjach.

August Bobak w Delnjej Kinje. Telefon 3191.

Za hodowny swjedźeń

poskićamy

česćenemu wobydlerstwu

dobre stare Tarragona-wino

litr hr. 1,30 wot suda — bleša 1.— hr.

Ital. Vermouth — Madeira

Lagrima Christi

kaž też dobre běle a čerwjene wina

w blešach a wot suda

Spaniska winowa wulkowikowarnja a winowa jstwa

Bodega Espanola

na Mjasowych wikach 7 Tel. 2668.

WILHELM

RUDOLPH

vorm. Heinr. Müller. Kaiserstr. 8.

Załož. 1793 Telefon 2691

Najrjeńše a praktiske

hodowne dary

za muža, žonu a dźěćo, namakaće we hobrskem wubjerku a po jara nizkich płaćiznach w mojich wobkhodnych rumnosćach delka a po přěnim poskhodźe.

Posyłki k wubranju a póstanja z pótom so spěšnje a jara rady wobstaraja.

Aeltestes Strumpf-Woll- u. Tricotagenhaus. Grösstes Specialhaus für Mädchen- u. Knabenbekleidung a Ploze.

Zbožowne hody jenož z W. R tworami!

Za blížace hody je prawje, hdyž blžo nětk Waše nakupowanje wobstaraće. — Samkaće dźens najwjetši wubjerk we wšěch wotdźělach mojeho wobkhoda a nimomjery přijomne płaćizny!

Moje kajkosće so lubuja a znaće jako najlěpše!

Fornčam Wam wubjerk, kotryž tu hlšće njebě:

Dźěćace drasty za małe dźěći, mantle wot 9,75 hač do 35,00 hr.
Holcy a holcy hač do 16 lět wobleki za holcy wot 4,75 hač do 66,00 hr.
Cyle wos. wotdźěl w 1. poskh. wobleki za holcy wot 3,75 hač do 85,00 hr.
jenotl. kholowy, blizy, falšate suknje, kłobučki, čapki, alpske hólčc. drast.

Wolmj. twory prakt. družiny a posledaje nowosće mody
kołowc. jacow. šawlow. pulowrow. garniturow

nohajcy zoki z wołmy, šidy. mako, (najn. znamki)

trikotaże flor, sportske a nohajcy (a rjane mustry)
za žony, muže a dźěći, we wšěch wulkosćach a wosebit. šěrokoćach su na składze

Prakt. pětjomne **dary** za kóždeho w rjanych **darmotu. zawalkach**

Wosebitosće: Osiris, Cosy, Kristal, Ribbed.

Šórcuchi wšěch druhin. hóle, pisane a čorne wot 0,75 hač do 12,75 hr.

rukajcy kiž derje sedźa

krawaty a samowjazaki

Hobrski wubjerk w nowych modelach wot 0,95 hač do 8,75 hr.

Jako praktiske hodowne dary

poručam w bohatem wubjerku

šijace mašiny (Naumann, Mundlos a Phönix),

znate němske fabrikaty.

Jězdne koła

Presto, Naumann, Germania, Phänomen a Dixi, jenož přenjorjadne koła dobrych znamkow

zimace mašiny, elektr. cyhelnicy, kapsne latarnički, kaž wobswětlenja za klankace wozyčki w krasnem wuwjedźenju.

Moderne Breanabur-wozyčki za klanki nowe došli. Nizke płaćizny.

Mašinska wikowarnja

Otto Linke w Kulowje

Swětowy panorama w Budyšinje

na Lawsk. hasy při Lawsk. wěsi

njedźelu 12. XII. hač sob. 18. XII.

Wien a hród Schönbrunn.

Młoda wysokomúčelna

kruwa

je na předań w Lichanju 15

Rjana wysokomúčelna **kruwa**

abo 1 kruwa z čelećom je na předań

w Nowosličach čo. 11

Sultania

najlěpše złotojasne twory

wulke rózynki

wuběrane

jerke a słódke mandle

z ruku wuběrane

citronat

w rjanych kuskach

oranžeat

módry mak

kóždu hodźinu mlčty, pšeńčne muki

(Kai-ser-Auszug),

kaž też wšitke druhe wěcy k pječenju

najtuńšo

Preiß er

na Žitnych wikach 24

Chceće-li někoho k hodam zwjeselić

tak namakaće pola nas **wulki wubjerk,** wjac' hač 50 jědźnych servisow, kotrež mamy na składze.

Jědźne servisy za 12 wosobow, prawy porcelin, 55dźělbny, wot **42,50** sem

jědźne servisy za 6 wosobow fabrikat Villeroy & Boch, wot **13,50** sem

dinęske kofejowe servisy wopr. Tuppak, za 6 wosobow, jenož **13,50**

kuchinske garnitury, 22dźělbne wowpr. porcelin wot **12,50** sem

Jenička předawarnja kral. priv. porcelin. fabriki Tettau, akc. tow.

Pychu na hodowny štom

we wulkim wubjerku.

Seelenfreund & Co.

w Budyšinje

při měšćanskim dźiwadle jenož na Lawsk. hrjebjach 12

Pjelšćinowe črije a pjelšćinowe škórnje

njesmědźa pod žanym hodown. štomom pobrachować

Elegantne

lakowe črije

Praktiske

črije na hasu

z najlěpšeje lakoweje kože čorne a pisane

14,50, 16,50, 18,50, 21,50

bokskalf a chevreau z mojeje

samsneje dźěłarnje

Dale poskićam wosebje jako dary so hodźace najlěpše Oschatzske fylcowe wobuće, ćopłe podšite črije za dom a škórnje črije, tofle a z wjelbłudowych kosmowych tkaninow fylcowe črije ze a bjez wobsadka, wuhornjene črije, wysoke črije, jěchaŕske črije

Wulki wubjerk! Tunje płaćizny!

Na zymske fylcowe twory 10% rabata

Heinrich Mohr

na Žitnych wikach w Budyšinje rózk Kčžorskeje drohi

Dom znatych kajkostnych wobućow

Njedźelu wotewrjene.

Předawanje drjewa

póndźelu, 13. decembra 1926

budźe so na Jitkowskim rěvěrje wotdźěl 2

87 rm kuluchow přenjorjadnych
26 „ „ druhorjarnych
86 „ žerdkow
343 „ hromadow a
20 „ dołhich hromadow

na přesadźowanje za hotowe pjenjezy předawać. Zap. dop. w 9 hod

Knježi rentski hamt w Rakecach

W Rakecach, 11. hodownika 1826.

Přesadźowanje drjewa

Srjedu, **15. hodow. 1926 dop. w 10 hodź.** předawa na přesadźowanje za hotowe pjenjezy w Dobrošicach pola Njeswačidła 75 losow stejaceho přenjorjadneho wužitkowego, twarskeho kaž też palneho drjewa. W měnjenja tam wozjewjam. Kupcy zeńdu so w hosćencu w Dobrošicach pola Njeswačidła. **Wobsedźe**

Nawěstki přinjesu wužitk!

1. přiloha k čisłu 288 **SERBSKE NOWINY** Sobotu, 11. decembra, 1926

Papjera.

Přichodny „lětny rozhlad němskeho dźěła“ w Drježdźanach.

Kaž smy hižom čitali, zarjaduje nětko hižom po kulturnym swěće sławnje znaty „rozhlad němskeho dźěła“ jako 6. wustajeńca w přichodnem lěće wustajeńcu **„Papjera — jeje wuplodźenje a předźěłanje“.** Njebudże to zawěsće lohka wěc pornjo lětušej zahrodnej wustajeńcy, kotraž je sebi tak wurjadny wuspěch dobyła. Ale wobdźělenje je hižom dźensa tak wulke, zo su wšitke dotalne krute městnosće dawno zamołwjene a dalše twarjenja wotmyslene. Z wulkeho dźěła je přičina tajkeho hobateho zamołwjenja to, zo je wotnajeće městna darmo, mjez tym, zo dotal wjele pjenjez płaćeše. W Drježdźanach maja dorozumjenje za ćežke hospodarske časy kaž je dźensa wšudźom widźimy. Jenož za wosebite, wuznamne městna ma so něšto malo płaćić. Tuta swoboda změri krućiše posudźowanje wustajomnych wuplodow, a to runje je wotpohlad lětneho rozhlada: hódnostne (kwalitatiwne) dźěło spěchować. Su tohodla wosebity pruhowanski wubjerk znowa wutworili.

Plakat za wustajeńcu je Willi Petzold zhotowił, samsny wumjelc, kotryž je 1924 wurazny plakat ze pawkom za tekstilnu wustajeńcu rysował. Wobšerne polo papjeroweje industrije su do štyrjoch skupin dźělili: wědomostne wotdźělenje, wuplodźenje papjery a mašiny, předźěłanje papjery a nowiny, časopisy, předmjetne časopisy (Fachzeitschriften), musikalije, kniha.

Wědomostny wotdźěl změje we wustajeńcy 1927 wosebity wuznam, dokelž je tu laik mjenje wobhonjeny hač w druhej materiji a dokelž so z wunamakanjom papjery w kulturnym žiwjenju čas wuwića započa, kotryž so jewja drje nimale we wšěch připadach wšědneho žiwjenja. Wědomostny wotdźěl njedyrbi być theoretiska samostatnosć a wosebitosć, ale tak prawje ludowy a přewidny pokaz.

Druhi předmjet, wuplodźenje papjery a mašiny, předstaja na prěnim městnje, kak papjera nastanje. Budże papjernik postajeny, pokazuje cyło nastaće. Drje budże tež nowočasna rotacijonska mašina časopisowy ćišć pokazować. Změje wustajeńsku nowinu jenož za potrjeby wustajeńcy a wustajerjow ćišćeć. Maćisny papjeru wuplodźowaceje a předźěłaceje industrije budźa wosebje w pokazowańcu: rotaciski ćišć, wysoko-, niwko- a hłubokoćišć, zhotowjenje kartonažow a knihiwjazarstwo.

Třeće polo, předźěłanje papjery, poskići zhromadny pokaz wuplodow papjeroweje industrije. Pokaže, kak papjeru w praktiskim žiwjenju nałožujemy. Němskostatny póst zarjaduje wustajeńcu „list“ — něšto cyle zajimawe wot primitiwneho započatka hač do dźensnišeho hobrskeho a wurjadneho wuwića. Też přikładny póstowy dom je wotmysleny. Krajna železnica pokazuje papjeru jako škitafku pućowarja, wot telegrafneje šljebjerdy hač do wšelakich wukazow, jězdne porjady, jězdne lisćiki, kursnu knihu, papjeru jako tworne kubło atd. Też němskostatna ćišćerńa so wobdźěli. Poddźele tutoho pola hišće budźa: šulska wučba (papjera we wučbje a we wukublanju jako maćizna dźěła), hrajka (z papjery atd.), wobydlenje, hospodarstwo (bydło z popy, wo 40% tuńše hač druhe twarjenja a garantowane, zo 60 lět wudźerži!) Dale přikrywy na zemju (tepichi), domjacnostne a hospodarske wěcy atd.), dekoracije, bürowy a překupski wobkhod, drasćenje a pućowanje, zapakowanje (jara wulki wotdźěl), techniku a chemiju (hygienu a medicinu), fotografiske papjery, grafiku, reklamu, ćišćerstwo, rjanu papjeru, dźiwadło a wustajeńcu za spisowaćelow.

Natwarić ma so też celulosowa twornja, hdźež drjewo mlěja a najwobšerniša maćizna za papjeru přihotuja.

Zo budu při wustajeńcy sobuskutkować, su přilubili, towarstwo němskich časopisowych nakładnikow, swjazk němskich ćišćerńjowych wobsedźerjow, zjednoćenstwo němskich fabrikantow ćišćerskich maćinow, zwjazk dźěłodawarjow papjeru předźěłaceje industrije, towarstwo němskich papjernych fabrikantow; wobdźělenje krajneho zwjazka němskeho nowinarstwa je cyle wěste. Tak směmy so nadźiwać, so też wustajenca 1927 polny wuspěch přinjese.

Zajimawši předmjet wustajeńcy sebi w našim času myslić njemóžemy hač jón nowa wustajeńca přinjese. Zajimawe by było, hdyž bychmy móhli někak trochu statistiki z poslednich lět a z poslednich lětdźesatkow w přetrjebanju papjery za naše serbske kulturne wuwiće zestajeć a podać! Wulcy zajimawe je, hdyž samo jenož rozpominaš, kak je papjerowa industrija runje zmóžniła za krótke poslednje lěta naš serbski rozkćěw na literarnym, nowinarskim a hudźbnym polu.

Kóždy někak kulturnje zdźěłany človjek a štóž ma do cyła trochu zajima za postup človjestwa we našim času — w papjerowej dobje, budźe Drježdźansku wustajeńcu wopytać z wobdźěwanjom nic jedyn, ale wjacy króć, hdyž změje swoje wrota zasó wotewrjene wot naležca hač do nazymy 1927.

P. Domaš.

Pawoł Krjeczmar:

Serbja wojujmy!

Sserbja, wojujmy
kruće wo žiwoje!
Sserbja, njesłajmy
rosdźěłe dwoje!

Sserbja, stojmy
kruće kaž dub
Muž pśchi muju
dźerżimy žiwój ślub:
Sserbśtwo ma tracź!

Sserbja, schkitajmy
kubła nam drohe!
Sserbja, pśijmy
herbśtwo nam mnohe!

Sserbja, dźerżmy
wyšoko cześć.
Muž pśchi muju
šadajmy leść!
Sserbśtwo ma tracź!

Sserbja, njedajmy
hrušlika semje!
Sserbja, wojujmy
w Krjesowym mjenje!

Sserbja, stojmy
kruće kaž dub.
Muž pśchi muju
dźerżimy žiwój ślub:
Sserbśtwo ma tracź!

K hodam napřećo.

(Wobraz se wšy.)

Najprjódy hišćeze je to dołha noha. Kermuschze žu ledy nimo. To žo dźiwasch, so hižo dźěći mjelčo sa starschiskim chribjetom wschelake wjeski dźekaja a tež pilnje hrónčka wukmu. Chodźa ſ nimi starschich a tež bratrow a sotry ſwjeſelićeź. To je hišćeze pschezo něschto njedźeł, hdźeż žedi hewak na hody hišćeze njemyślimy. Ale tydźenje lecźa, kaž tón w rjoku. Haj, runje tak khwataju a pschi tom sestarimy.

Pschedy hač žo dohladasch, ma wjesny klamać nadobo zyły rjetomaž hrajkow a druhich hodownych wězow we wukładowym wokmu a pjekać wokebite blido, hdźež potom popyranjo, brasle, pjeczywa na schtom, wošuschći a druhe wukładuje. Njedawno bě ſej woprawdźe žiweho rumpodicha do wokna ſtajił a tón ſa schkleńzu dźěczom a dorosćenym wschelake wěski poſticzeſche. Prajachu, ſo je ſej nihdźe zuſeho hólza najimał, ſo jeho wjesne dźěći ſpójnali njedychu. W dźeńſnišchi dźeń hišcheze njewodźa, ſchtó je był. Powědachu ſej, ſo je ſ Delan był. Hač ſej to? Nó, dźěći hižo tak ſtarſchich ſe wſchelakimi pſchećemi a proſtwami nadběhuja. Fantaſeruja na rumpodichu wſcheho dracza dohromady. Powědaja ſej, kak je ſoni wokoło khodźił a Bjeczańcz Franza do měcha tykнył a pola žuſoda ſaſy wužhynył. Starſchi dyrbja ſej kruće pſchekaſaſ, hač budu ſ pjenjesami móz wunjeć, hdyž chodźa wſchě pſchećza dopjelnicź abo ſnajmjeńſcha wjeſchći dźěł. Hižo ſej pola knježiſtwa abo kupza hodowny ſchtomik wucźinjeja. Druhi wſchak ſej do lěża ſaběża a ſej myſła: tutón rjany ſchtomik je ſa nich narośt. Něšto hižo ludźo pilnje do měſtow jězdźa a kupuja, ſchtož na wjeſch njedoſtanu. Du wuſmamje do tych wobkhodow, kotrejž žo w Sserbſkich Nowinach poruczuja a praja, ſo tohodła do jich klamow kupowaſ pſchińdu. A pſchekupa žo wjeſeli a dawa woſpjet nawěſchich a do Nowiny. A byrnjež hišcheze něſchto caſa do hód było, ſi abo dwě abo połdra njedźele. Tehdom na hišcheze pſchekupa wjazy na wubjerk. Potom hižo žu kupaj wſcho pſcherychi a dyrbiſch bracź, ſchtož ſbywa. Mudrý ſej ſ cźaſom kupi. Kaž w dołhich ſchtórmjach krocźa hody ſpěſchnje dopředka.

Rumpodichi hižo woprawdźe wokoło khodźa. A kak khrobli žu! Chžychu ſamo nje pſchi cźmiczaju do měcha tykнyć. Hdyž žo dohlada, ſo ſhym wjetſchi dyſi měch, dha mi dachu dale běżeć. Druhdy pak też ſakoſtnje pſchetworjene poſtawy po wſach ſo brudźa, wſchěch druzjin rumpodichi. Bjes dźiwa, ſo žo mali haj ſamo wulzy jich natrózża a naboja. Někotſi pak žu też jara hrubi a rejaci, pjeru ſamo do dorosćenych. To ſo cźi nimo wokmow a durjow ſchmóraja a nodźedźa niczo druhe hač bicź a mlóćeć a dźěći do ſtracha ſtajić. Ně, něſchtoż je woprawdźitý rumpodich, tón je zyle hinaſchi, hdyž pſchińdźe. Haj wſchak, wulki prut też ma a pjerje najprjedy do wokmow a durjow. Hižo na ſtupje ſtyſchiſch, ſo je prawy, też pſchi jeho bicźu do wokmow. Kak luboſćiwje to žo ſtanje. Pſchińdźe měrniſcho a pſchiſtojniſcho a dźěćzatka, byrnjež drje troſchku bojaſne byše, maja k njemu hnydom wjazy dowěrу, kaž to jich nan, wotrocź abo dobry žuſoda jenož dokonja.

Tak ſaſtdźe jedyn dźeń po druhim a njedźelu je hodowne ſchulſke pſchedſtajenje we wjeſnej korczinje. Tajſele roſhroſenje mjes małym ludom. Zymplawy na hłowje, hrodu ſe pſchedźenja, jandźelſke khchidka a wſcheho druheho žo pſchipraſwja. Lětża dyrbi runje rjenje być. Žurla budże polna. Ssamo dźěći ſe žuſodnych wjeſow pſchińdu. A ludźo budu rjeż: Je pak to rjenje! Dźiwaja žo, kak mała tuchi mali a najmjeńſchi to talle wulwjeſeć. Zana bojoſeć, też tčažay njewoſtanu, kaž žo to druhdy pola dorosćenych ſtawa. Kak žu mohle to jenož ho hłowy kryhnyć. Najmjeńſchniſchi žu cźi luttſojo a palćiki, wrezany a wódnizh. Kaž w raju bajow ſdaſch ſo być. Kelko ſeſerkpnoſće a prózy je dyrbjał knjes kantor je ſwojej ſonu nałožować. Ně, tajkile rjany wjeczor. Nikomu ſo najradſcho njechſche domoj hicź. Chžeźa małych wumjeſzow wobdźiwać. Też rjenje ſpěwaja: „Cźicha nóz, ſwjata nam nóz“ abo „O najſwjeczíſchi, o najſbóżniſchi, hnadu dawazy Boži dnjo.“ Nichtó njemóže ſo temu ſaprěcź. Też ſtarſchim ludźom je tak, kaž bychu hiſchcze ras hody ſ dźěćzatych dnjow pſchejżiwili.

Je drje hiſchcze dwě njedźeli hač ſo hód. Halle pſches tajki ſchulſki ſwjedźeń, wubjerajo, kak je hižo ſa ſowjeſkom pohladnyc̆ nrohł, kak ſ hodam budże. A wołwka nam něſchtoſkuli ſe ſtarych cźaſow powěda, kak je tehdom wokoło hód było. A hodowne ſerkuſche ſu ſej doma ſaſpěwali. Njeje tak, kaž by w zyłej wjeſej hodowne wjeſelo hižo było!

K hodam napiſcheźo. Někotre dny hiſchcze. Ssamy hižo ſo do nich ſanuriłi. Darićź hódły chże a wjeſelo cźinićź. Spominajcze też na thudych a thorych! Na kaſe pſchipadły druhdy pſchi darjenju pſchińdu. Byrnjež ſrędki wobmjeſowane byše, něſko ſo ſtrowa myſlićzka wulahnje. A małe dźěći ſo na wſchém ſwjeżela, byrnjež ſa někotre kroſćki ho wěź pſchiprawiła.

A wjeſna zyrkwiczka ſoni. Bórſy budźeſch ho w morju ſwěcźkow dźiſchcźeć — patrjeźu a na ſwjatſchi dnjach. A Boże dźěćo pój, dóſtanjeſch twoju połoczanu draſcźeźku. Dźěćzi ſpja. Chżemy cźe wupſchićź. Najdźeże je cźakake a praſchenje ſtajale a dny liczile. Bórſy budże wſcho wonjeć ſa hodownym ſchtomom a blido nakładźene pokmych darow. To budże wjeſele! Haj, ſo ſkoro ſamu kaž dźěćzo a wjeſelićſch ho na hnadowny dźeń, byrnjež wjele njedoſtał. Najdźeże je tralo. S khwatnej krocźelu dże ſ hodam napſcheźo!

Dawkowa njeprawda na wſadh.

Sapoczałk tutoho lěta naſta wulka roſhorjenoſćź, jako dyrbjeſche pruſti finanzny miniſter na małe napraſchenje w ſejmje pſchinjeć, ſo w ranſchopruſtim Inſterburgſkim wokrjeżu 60 prozentow wulkowobſedźerjow ſ zyła žane dołhodne dawki njepłaćeſche, ſo pola dalſchich 20 prozentow ſběranje dawkow dla ſawjedźenja knihiwjedniſtwa bo dliſeſche a ſo jenoż ſbytkne 20 proz. dawki płaćeſche. Finanzny miniſter praješeſche, ſo bo dawki tohodła njeſběraju, dokelž ſu wulke kubła ſadołżene. Tehdy roſpominaſche ſo w tutym ſwiſłu we ſjawnoſći preſchenje, hač ſo ſnadź też krěnim ratarjam a ſiwnoſcerjam na taſke waſchnje napſchezo pſchiſtupi? Tym pak ſo kóżdy kuſ, tiž ſ hoſpodarſtwa a ſeſiwjenja ſebi wotmu, njedźiwajo na jich dołh, wobliczi. Wo ſadołżenju dźěłaczerjow ſkónczńje ſo ſ zyła nichtó njewoprašha, tón dyrbi kóżdy pjenjezk ſadawkowaċ.

Spomóżne by było, by-li ſo dźenſa ſnowa na ſinanzneho miniſtra praſchenje ſtaliło, kak ſ dawkowymi poměrami mjes ratarſkowm ſtejí. Potom drje bychu roſdźěle w ſběranju dawkow a ſ tym hobrike njeſprawnoſcze na pſchezo krěnim a małym ratarjam ſo hiſchcze w jaſnjiſchim ſwěcźe jewiłe. Potom drje bychmy ſhonili, ſo jich njeje mało wulkowobſedźerjow wot dawkow wuſwobodźenych. Tak cźitamy w jenej wjeczornoněmſkej nowinje ſcźěhowaze ſajimawe podawki, kotrejž ſbodom ſnamjenjeſche ſwědko na ſozialne ſmyſłenje tutych wulkoratarjow mjetaju:

„We wožadźe Münſterſkeho wokrjeża ſwěcźi zyrkwinſke pſchedſtejiceźerſtwo, ſo zyrkwinſki dawk, jeli ſo žo prozentualnje po dołhodnym dawku ſběralche, dałoko wudawki njekryjeſche. Wina na tom bě, ſo ryczerkubleržo a wulkoſtatkarjo ſpyła žane (abo pomérnje niſke) dołhodne dawki płaćejachu a ſo běchu potajkim też wot zyrkwinſkeho dawka wuſkwobodźeni, dokelž ſo tón po dołhodnym dawku cźehnje. Zyrkwinſke pſchedſtejiceźerſtwo wobſamtny tohodła, zyrkwinſki dawk po dawku na ſakładne ſamoſtejne ſběracź. Pſchecźiwo tomu ſo wulkowobſedźerjo wěſo derje wobarachu njemóżachu, ſa dachu běchi pak, ſo dyrbja też mali ludźo we wožadźe — kaž cźelebdź a mali rentnarjo —, kotříž běchu wot dołhodneho dawka wuſwobodźeni a kotříž dawk na ſamóſtejne njepłaćejachu, dokelž žane njewobſedźejachu, ſo maju potajkim też tucźi zyrkwinſki dawk płaćiźcź a to 5 hriwnow na wožobu.

W druhej gmejnje Münſterſkeho wokrjeża ſo wuſhledźi, ſo je wulkoleżomnoſcźeć, tiž ma ſamžnu hoſtwu, potajkim wjazy hač 300 kórzow pola wobdźěkuje, doſpoknje wot płaćejenja dołhodneho dawka wuſwobodźeny, a ſo druhi wulkowobſedźeř jenoż 10 hriwnow dołhodneho dawka płaćí.

A kelko jich je mjes tutymi knježimi, kotříž hiſchcze někajku penſiju wot ſtata dóſtawaju, kaž na pſchikład wulkowobſedźerjo, kotříž ſu jako offizérojo wójnu ſobuczíniłi a kotříž maju ſo jenoż tutemu pſchipadej, ſo ſu tak wyſoke wojerſke ſaſtojniſtwa dozpěli, a ſ tym po nětcźiſchich ſakonjach prawo na wulku penſiju, mjes tym ſo tyhaju njewědźa, ſchto dyrbja ſo hotowacź a ſchto dyrbja ſěcź. Hdże ju politiike ſtrony, kotrejž ſo wuběhuja wo wólbne hłoſy tutych worſchtow, ſo bychu raſnje ża-

Juſtře je wobkhodna njedźela

Budušske wobkhodu su dopołdnja wot 11 hač 12 hodźin a popołdnju wot ½2 hač 6 hodźin wotewrjene

dale dawkowe wołożenja ſa nuſuczerpjaze ſrenje a make rataſtwo!

Nadſtjomnje horjeka naſpomnjene podawki ſkónczńje ſobu k temu dopomhaju, ſo też we pſichikodze ſa ratarſtwo hiſchcze cſaſy pſchiſtupe, hdyż ſo dawki po jednotnych ſa wſchech jenak płaczazych ſaſadach ſbéraju. Potom też woprawnjene ſkórżby małych a ſrénich ratarjow wotmjelknu.

Alkoholny zakaz za Delnju Ślezysku zdéhnjeny.

Każ je ſnate, béſche wyſchſchi preſidenta ſa Delnju Schleſyſku 15. dezembra 1922 polizajſku wukaſnju wudał, po kotrejż njeſmédżeſche ſo w palenzowych pſchedawarnjach wot wjeczora 6 hacż do ranja 8 hodżin żadnu palenz pſchedawacż, mjes tym ſo ſamżne poſtajenje we korczmach a jédżerńjach pſchedawanje palenza na cſaſ wot wjeczor 9 hacż do ranja 8 hodżin wobmjeſowaſche. Po dotkich jednanjach ſo korczmarſkemu ſwjaſkej poradźi, tuto poſtajenje troſchku wołóżicź, ſo ſo korczmarjam dowoli, wot 9 hacż 11 hodżin wjeczor hiſchcze ſognak, rum, arrak a grot podawacź. Pſchecźiwo nékotrym thkotanjam béſche ſo ſkórżba ſapokożiła. Komorne ſudniſtwo je po ſapokożenej revizíji roſtudźiło, ſo ma ſo ſkórżba laſtajicź a wudawki na ſtatnu kaſu pſchewjacź. Na namjet ſapółkanza Herrmanna-Wrótſkawſkeho ſtej wubjerk ſa wikowanje a pſchemyſłko a pruſti ſjejm wobſamkloj. Inutſkowneho miniſtra proſyć, tute ſa Schleſyſku wuſnamne poſtajenja hnydom ſbéhnyć. Tuto ſo 14. oktobra 1926 wobſamkn. Snutſkowny miniſter jako direktny pſchedſtajeny wyſchſcheho preſidenty je na to 27. oktobra poſtajił, ſo ma ſo tutón polizajſki wukas ſ 15. t. m. ſbéhnje.

Němski sejm

je kommunijtiſki namjet na wuprajenje njedowérjenja pſcheczíwo miniſtrej ſnutſkownych naležnoſcow **dr. Külzej** ſaczíſnył.

Pſchi wuradżenju dodawka ſa miniſterſtwo nėmſkoſtatneje wobory ſozialdemokrat **Stücklen** w ſwojej rosprawje praji, ſo je do wójny tżélba ſ pſchiſluſchkom ſa pſchicka 75 hriwnow płaczíła. Nékole je ſo ſa nju 200 hriwnow żadało. Na jeho napraſchenje je ſo jemu rjekło, ſo fabrika jenoż 154 hriwnow doſtała. Też tale płaczíſna je pſchedroha. Stücklen ſo hórſchesche, ſo ſarjadniſtwo nėmſkoſtatneje wobory nėmſki ſejm pſched hotowe wėzy ſtoja, na pſchiklad pſchi nowotwarach, kotrež nėmſki ſjejm njeje pſchiſwolił. Podoſtajeńſka ſchula w Friedrichsortu, ſa kotruż ſu ſo hakle twarſke pjenjezy ſadałe, ale ſo wuſchmórnyle, je ſo hižo 1. nowembra poſwjeczíle. Pjenjezy ſa pſchetwarjenje kaſarnow do podoſtajeńſkeje ſchule, 250 000 hriwnow, je ſo ſ nékotrych druhich titlow wſa'o, kotrež njejſu ſa to poſtajene. Nėmſki ſjejm dyrbi najwótrſcho pſchecźiwo tomu proteſtowacź, ſo ſo na tak njeſtyſchiſkane waſchinje wobeńdże.

Ze susodnych a dalších krajow.

* S **Döbelna.** (Sſobuczłowjeka chżnł wunuſícź a pſchi tom ſam ſmjertnje ſnjeſhożik.) Inſpektor Engelberg chżyſche 15ſétnu holzu, kotrejż wulki ſtrach hrożeſche, ſo ju cźeſitu awto pſchejédże, ſmjerczi wuthowacź. Autowy wjednik ſpyta w poſlednim wokomiku wós hiſchcze na ſtronu ſtorhnyć. Pſchi tom pſchipre ſo Engelberg k ſcźenje, tak ſo ſo cźeſko ſrani. Na druhe ranje bé hižo morwy.

* S **Lipſka.** (Réſniſki wucźobnik jako detektiw.) We tudomnej réſarni da réſniſti wucźobnik muźiteho ſajeca, kotryż bé hižo 25 paduſchſiwow w réſarni ſkuczíł. Saamżny wucźobnik bé hižo pſched nėcźto cźaſom poliziju na wjetſchu paduſchnu zwólbu kedźbnu ſcźinił, kotraż bé tohorunja hižo wiaży krócź w réſarni kradnyła.

* S **Lipſka.** (Njewujaſnjene mordarſtwo.) Na Sporerſkej dróży 16 bydli w tżeſtim poſthodże wikowar Franz Guida Schmidt ſe ſwojej mandżelſkej. 48ſétny mandżelſki bé ſo njedżelu popołdnju ſe ſwojej ſonu wuthodźował. Wjeczor bé ſona domoj ſchła, mjes tym ſo bé muż hiſchcze hacż do 2 hodż. w jenej korczmje na Weberſkej dróży pſchebywał. Po dwémaj je potom ſe druhej ſonu hacż k ſwojemu budenju ſchoł; tam je ſo ſ njej hiſchcze hodżinu roſmołwjał a potom je horje ſchoł. Hdyż do komory ſaſtupi, namaka ſonu morwu we jeje łożu. Muż ſdżeli to hnydom policiji, kotraż pola 38ſétneje ſony nėkotre łėdom widźomne drapnjenja na noźu ſwėcźi. Dokelż njebé cźeſko hiſchcze ſpróſtke, je ſona mohła hakle po połnozy wumrécź. Policija ſaja mandżelſkeho. Tola dotelż mójeſche ſwój alibi wot wjeczor 6 hodż. dopokazacź (ſo je druhdże był), jeho ja puſchcźichu.

Cźeſko dowjeſchu tucźe do inſtituta ſa ſudnilku medizinu, hdżež drje ſo pſchicźina ſmjerczje wuſtłėdźi. Jona je cźaſto wopyt knjeſow dóſtawała. Bydlenje bé dospołnje w rjedże. Swėcźiſko ſo też je, ſo bé ſo żonje dźeſacź hriwnow kradnyło. Sda ſo potażkim, ſo je ſo tu rubjeżnje mordarſtwo ſtało.

* Se **Saaza.** (Pſchetlepany rubjeżnik.) Bohaty ratar wja ſwojeho dźeſacźſtetneho żyna ſobu na hoſtwu, hacźrunjeż żona tomu wotradźowaſche, ſkorźo, ſo hólża hiſchcze ras ſatjéli. Prjedy hacź ſo muż wotbali, frécźa ſo je ſwojej ſonu hiſchcze, hdże maju ſo kluczе wot pjenjezneje pokładnizy khowacź. Hdyż bé muż hižo thwilu na hoátwje, pſchihna nadobo zuſn cźłowjek k żonje a pſchepoda ji liſt, w kotrymż ſo żona namotwjeſche, ſo by hnydom won do léża pſchijéła, dokelż je jeje muż hólża naiſélił. Żona ſebi liſt dale njewobhlada, da ſapſchahnyć a ſpėchajſche k ſwojemu ranjenemu dźeſcźu. Tola kak ſo dźiwajſche, hdyż woheju, muża a żyna cźiſeju a ſtroweju namaka. Jako domoj pſchtúdźechu, bé pjenjezny thamor wurubjeny. Zuſn bé ſebi roſmołwu mandżelſkeju, hdże chżetaj wot nėkla kluczе khowacź, wotpoſtał, thėts liſt napiſał a thamor wurubił, tak thėts hacź bé żona wotiéła.

Cyrkwinske powėsće.

S Budyſchina.

3. njedżeń adventa:

— **W Pėtrowſkej zyrkwi** ma rano 1/8 hodż. farar Groſze prédowanje, dop. 1/4 12 hodż. farar Siegemund kemſchenje ja dźéczi, wjeczor w 6 hodż. ſpowėdź a ſwj. wotkasanje.

— **W Marijnej-Marczinej zyrkwi** ma dop. w 9 hodż. farar Siegemund predowanje, w 11 hodż. farar Groſze kemſchenje ja dźéczi a wjeczor w 6 hodż. predowanje.

Sdėrka ſa wuhotowanje hodownego blida ſa raſthudſchich nasćeje wosżady.

Wutoru pop. 3/4 3 hodż. je w Pėtrowſkej zyrkwi modleńſka hodżina ſa njedżelnicze.

Wutoru wjeczor we 8 hodż. ma w Evangelſkej towarſchowni na Hornczeńſkej haſy farar Berg bibliſku hodżinu.

Pjatk wjeczor we 8 hodż. ma w Evangelſkej towarſchowni na Hornczeńſkej haſy farar Siegemund bibliſku hodżinu.

Tydżeńſku ſłużbu ma w Pėtrowſkej zyrkwi farar Siegemund a w Marijnej-Marczinej zyrkwi primarius Fröhlich.

Smė to muż?

W jenym modowym cźaſopiſu cźitamy pod napiſmom: „Sſmė to muż?“ dożéwacź kritiſkich praſchenjow. Hdyż na kóżde ſ „Nė-“ wotmołwimy, potom dóſtanjemy 10 ſakaſtnjow, kotrež ſo wėſche wſchėm muſam ſpodobacź njebudźa, hacźrunjeż, hdyż je bliże pruhujemy, wėſche zyle wopaki njemėnja: „Sſmė potajkim muż

1. Sſwojej żonje pſched pſchecźelemi a dźéczimi dla jenoho ſmyſła poroki cźinicź?

2. Pſchezy nėſchto wuſtajacź na rjanoſcźi a wobleczenju ſwojeje żony?

3. Do kóżdeje hoſpodarſkeje naležnoſcźe ſwojeje żony ſo bjes dohałajeze wėzywuſlojnoſcźe tykacź?

4. Żonje, kiż ſwoju winowatoſcź cźini, porokowacź, ſo njeje żanych pjenjes ſobu do mandżelſtwa pſchinjeſła?

5. Na żonje a jeje naležnoſcźach po pjenjezkach lutowacź a ſebi nicźo woſtorhnyć.

6. Dla kóżdeje njepſchijomnoſcźe, kotraż jeho potrjechi, ſtiwicź, hdyż pak żonje nėſchto je, ſo putolicź?

7. Sſo kóżdy wjeczor ſe ſwojimi nowinami ſa khachle ſudnycź a ſa ſwoju żonu żanoho lubeho ſłowcźka njemėcź?

8. Stajnje poſtaje pſchiſicź a ſo potom na pſchiwohrėwane jéicź huntoricź?

9. Sſo na ſtronu dźéczi ſtajacź a tak dźéczi macźeri wozuſtnicź?

10. Stonacź, hdyż żona abo dźéczi nėkajſi kruch nowieje draſty potrébaju?

Přilopk.

* **Sadwėlowazy ſkutk thoreho.** Wulku roshorjenoſcź ſbudźi ſandżen unoż revolwerſki attentat na Drontheimſkej dróży 35 w Berlinje. 32ſétny Max Freitag, kotryż je hižo wjazy lėt na thorokożo ſputany, ſtėli po dléſchim wurécźowanju pjeć raſow ſ revolwra na ſwojeho pſchithodneho nana Möbuſa a ſrani jeho cźeſko. Möbus wrócźi ſo wcźera rano wokoło 3 hodżin do ſwojeho wobydlenja a ſapoża ſo ſe ſwojej mandżelſkej wurécźowacź. Jako Max Freitag, żyn ſ prėnjeho żonineho mandżelſtwa, ſwojej macźeri pomhaſche, roſshnėwa ſo Möbus tak ſo ſo ſ pukami do thoreho, kotryż mójeſche jenoż ſe ſejeru khodźicź, da. Freitag hrabny revolwer, kiż na nożnym thamoru leżeſche a ſtėli pjeć raſow do ſwojeho pſchiſradnoho nana. Tutoho bowjeſchu do thoromnje. Freitaga pak policija jeho thoroſcźe dla hacź dotal do ſatby wſala njeje.

* **Sa 26 000 hriwnow kożuchow kradnyli.** Kożuchi ſu paducham pſchezy hiſchcze ſara witany dobytk. Tak dobychu ſo paduſchi ſandżenu nóż do kożuchowych ſkladow w prėnim poſthodże na Biedrichowſkej dróży 46 w Barlinje. So bychu do ſkłada mohli, dyrbjachu paduſchi wulke żelezne durje wotpacźicź. To wšo zoje bjes harp njewoteréże. Tak wuſtupichu drje wobydlerjo wokoło 3 hodż. rano nėkajſi ropot, tola njemyſlachu ſebi pſchi tom nicźo dale a tak ſpachu wo mėrje dale. Mjes tym ſapakowachu ſebi paduſchi ſa 20 000 hriwnow rjanych kożuchow a ſhubichu ſo ſ nimi bjes ſlėda.

* **Pódlanſka ſajtkużba generalneho direktora!** Wulki prożeſł dla pſchekichiwenja a njeſwėry ſkónczi ſo pſched Sswodnicźanſkim kawniſkim ſudom w Schleſyſkej. Prjedawſchi generalny direktor Hugoweje bėty a poſtajiſcho wobſtejéżeż Weiſtricźanſkeho papjernika, Hugo Fiſcher a jeho mandżelſka béſchtaj wobſkorżenaj, ſo ſtaj w létach 1915 hacź 1920 wulke pſchekſchiwjenja ſkuſyłoj. Mandżelſkej generalneho direktora dopokaſa rej pak dopokaſachu, ſo je wopaczne knihi wjedł, w jenym padże njeběż 90 000 hriwnow ſpyła ſapiſał, kotrež bé tak wėſo do jeho kapy puczowachu. Fiſcher ſażudi ſo k 18 mėſazam ſaſtwa a k 2 000 hriwnam pjenjezneho khłoſtanja, jeho mandżelſka pak k 27 mėſazam ſaſtwa a k 2 000 hriwnam pjenjezneho thłoſtanja.

* **Cźeſki żelezniſki kran na cźarje ſe Lotzburga do Muichowa ſ mora do rėki padnył. Dwaj morwaj, żelezniſke ſarjadniſtwo w Salzburgu poruczíło, ſo ma ſo je ranjene.** Wcźera rano wokoło 1 hodż. bé żelezniſki mójr pſches rėku Glau na cźarje ſe Salzburga do Muichowa je ſajadżenjom noweje żeleſneje konſtrukzije ſkonna je cźeſkim kranom na żeleżniſtim woju pſchipra. Hdyż ſe kranom cźeſku żeleznu konſtrukziju ſbéhachu, ſo waha pola krana pornjo cźeſkej żeleſnej konſtrukziji ſe wosom hižo wjeſcź a padny ſ wulkim wotmachom ſtóncźnje do rėki. Dżkaczerjeż Spielberger a Brauner ſ Freilaſſinga ſo na méſtnje morichtaj. Jédnacze dźéłaczerjow ſo ranji, mjes nimi ſchtyrjo cźeſko. Jich dowjeſchu do Salzburgſkeje thorownje. Lokomotiva, kotraż bé kran cźahnyła, woſta na kolijach ſtejo, dokelż ſo wjaſba w prawym cźaſu roſtorhnu.

* **Żeleſniſke njeſhoże na Parižſkim Raniſchim dwór-** do ſadźéwka ſraſe. Wjele wina na wulkej liczbje ranow w Paríſu pſchi pſchijéżdże na Raniſche dwórniſchczo kolijowy ſakładk. Pſchi tom ſo 38 wožoſbow mjenje abo bóle cźeſko rani, tak ſylnje bé ſo cźah ſatſchaſł, hdyż do ſadźéwka ſraſy. Wjele wina na wulkej liczbje ranjenych je też to, ſo béchu mnoſy puczowazy durje hižo wotewrili a pſchi ſrażby pak ſ nimi won padnychu, pak ſo mjes nimi pſchituſnnychu.

* **Cźłowjek, kotryż wo awto njerodźi.** Njedawno poſtiċźi franzowſka autowa firma ſłażnemu ſchwijzkemu miſchtrej w napſchemo khodźeju, Janej Linderej, ſa jeho wulku kedźbnoſcź ſbudżowaze dobrycze w napſchemohicźu ſ Paríſa do Schwarzburga, rjany nowy awto jako myto. Mójemy ſebi hjeſe wſcheho pſchedhtajicź ludźi, kelkoż chcemy, kotſi bychu ſ wobémaj rukomaj ja tajkim darom hrabali. Jan Lindner njeſłuſcha do nich. Sdżeli wjele bóle we „Autowym cźaſopiſu“, ſo żadyn awto njecha a ſo dże jemu darjeny wós pſchedacź. Lindner piſa: „Schto ſapocźnu ſ tajkim awtom? Sſym jako khodźeł na żwėt pſchiſchoł a nimam żwój ſport jenoż tohodła radu, dokelż njebych pjenjes ſa dróżſchu ſabawu mėł, ale tohodła, dokelż ſo we mnt wſcho pſcheczíwo nałożowanju jeneje maſchiny ſpjecźuje.“ W lécźe 1926 roſbudźi ſo cźłowjek pſcheczíwo mechaniſmej, ſo organiſmus, pſcheczíwo ſpėchonoſcźi ſa normalne dalekhibanje, pſcheczíwo kolešam ſa nohi, wobkrucźa: „Sżym ſ nohomaj rodźeny, tuż mam jej też trjebacź“ a wotpokaſa żmėjo towarſchowſkne powyſchenje, ſchtoż tola wobſtejeńſtwo awta wosnamjenja. Pożledni ſ Mohikanow! Woprawdźity kulturny cźłowjek ma ſwojej nohi tola jenoż hiſchcze, ſo by jej pſchi Charleſtonje (nowocźaſnej rejſi) trjebał! Haj tak dałoko je we wulkich méſtach, tola też na wſach ſo mnohim wjazy bėhacź ujecha!

* **511 cźłowjekam żiwjenje wutkował.** S ludowym wothkożowanjom w Hollandſkej dyrbjeſche ſo wuſlėdźicź, kotryż cźłowjek je w tutym kraju najbóle ſnaty a pola luda widźany. Lud wupraji ſo ſa 70ſétneho Daruſa, kotryż je ja cźaſ ſwojeho żiwjenja 511 cźłowjekow ſmjerczi wukhował a 42 tódżow ſ mórſkeje nuſy do mérneho pſchiſtawa dowjedł. Nėtkole pſchebywa Pijfers we Paríſu na wopyzce. Jako dobyczerjeż w tutym wothkożowanju je ſo jemu ſwobodna jėſba a darmotne pſchebywanje w Paríſu pſchijwoliło.

* **Semja ſo ſwjeſta.** S Madrida ſo piſa: W Owtedże w Aſturiſkej (w Schpaniſkej) wotwali ſo dla njepſcheſtawazych deſchczow na wyſokim hórſkim nawiżu ſemja, kotraż tam ſtejazu thėże ſobuſtorhnu. Sſydom wobſobow namaka pſchi tym ſmjercź, mjes nimi pjeć dźéczi.

* **Podkopkowa kataſtroſa w Amerizy.** Ste powėtry ſakhadżachu wcźera, po powėſćach ſ Waſhingtona, we wuhlowych podkopkach pola Princetona w ſtacje Indiana. Kataſtroſa żadaſche żedi 20 morwych, jenoż 37 ſe 71 hórnikow mójeſche ſo wulkowacź. Wjele ſ nich je ſo cźeſko ranilo. 14 hórnikow je hiſchcze pſchezo we hłubinje ſawrjenych.

* **Hobrita jendżelſka powėtrowa łódź.** Dotal najwjetſcha jendżelſka powėtrowa łódź je „R 33“, kotraż 2 1/2 milijona kubiknych ſtopow wopſchija. Nėtko chżeduża Jendżelczenjo nowu łódź „R 101“ twaricź, powdtrowy hotel, każ ju mjenuja, 730 jendżelſkich ſtopow abo 222,6 metrow dołha a 39,6 metrow ſchėroku, potajkim woprawdże hobritu łódź, kotraż ſamóże na 5 milijonow kubiknych ſtopow pluna wobpſchijeczź. Łódź ſmėje pjeć maſchinow po 600 PS., kotreż ſo ſ wolijom tepja. 100 paſażerow ſmėje we nowej łódźi méſtna ſe ſwojim wjeſmom a nimo toho budże łódź 10 tunow póſty móż ſobu bracź. Kabiny ſa paſażerow ſo do łódźineho cźeła ſatwarja. Dwaj dopołnaj poſthodaj, każ pola naſchich wulkich mórſkich łódźow ſo nutſka w powėtrowej łódźi pſchiprawitej, w delniim budża kurjeuſka jitwa, kuchnja a kwartéry ſa muſtwo, w hornim pak jédżerńja a kabiny ſa puczowazych. Sa ſabawy a reje budże méſtna doſcź, każ ſo wożebje wuſbéhuje. Tohorunja ſa wulkhodżowanje na khódach po ſtronomaj wobeju poſthodow. Ale też ſa kupanje je poſtarane. Na jéżbje budże ſo woda ſ powėtra kontenſowacź. Na kóżde waſchinje budże potajkim ſa puczowazych poſtarane. So njebychu maſchiny a wolijowe dymy paſażerow wobcźeżowale, ſo wone w cźołmiſkach ſpody łódże pſchiprawja. Łódź dyrbi 1928 hotowa bycź. W Cardingtonje ſu hobritu łaku natwarili, w kotrejż ſo nowa łódź twari. Też ſu hižo wulki ſcźežor ſa pſchiſtajenje łódże pojtajili. Ton je wėſo zyły je żelesa; 61 metrow je wyſoki. Sa 40 ſekundow móże ſo we elektriſkim ſbéhadle po nim horje dojcź. Tola, ſchtóż rady bėha, móże też po wjatym ſhodże horje liſcź, ſchtoż wėſo kuſt dżéże traje. Na wjerſchku tuteje żeleſneje wėże namaka ſo plonina, ſ kotrejeż mója paſażerow po khódże do powėtroweje łódże ſaléźcź, kotraż je tutej wėżi pſchiwjaſana. Druha taika pſchiſtajeńſka wėża je natwarjena w Ismalitji pſchi Suezſkim kanalu, a ſtecźa ſo hiſchcze w Karachi w Indiſkej poſtaji. Na tutu hobritu powėtrownu łódź ſtajeju Jendżelczenjo najwjetſche nadżije. Licźi ſo ſ tym, ſo indijſka pósta ſ „R. 101“ dwójny wob tydżeń po pjeć dnjowſkej jėſbje do Londona ſo pſchiwjeſe, mjes tym ſo nėttle po 17 dnjowſkej jėſbje jenoż jónkróć ja tydżeń do Jendżelſkeje dóndże. Do Egiptowſkeje, hdżež by łódź na ſcźežorje w Indiji pſchiſtupicź mohła, by „R 101“ ſa 2 1/2 dnja dolécźało. Do Indiſkeje by trjebała łódź pjeć, do Awſtraliſkeje 11 dnjow. S toho je widźecź, kaſu lėſchtinu by tutón powėtrowy wobkhod ſa wobkhod mjes Jendżelſkej a jeje kolonijami pſchinjeſł, ſ cźimż bychu hjes dwėla wulke wudawki ſa twar taſkeho powėtrowego hobra hobaczje ſarumant byke. —

Směški.

** **Pschepodże.** Na drósnej żelesniży pokradnychu mużskemu słoty cząsnik. Hnydom běži na policiju a wosjewi padufschiwo. Wustlajt też myto na sajonamakanje. Hdyż domoj pschińdże, nadeńdże żiwéj cząsnik na blidze leżo. S pschichodnym awtom jédże nasljedt k policiji, běži spěšanjek do theże a praji: „Sśym prjedy wosjewił, so je jo mi cząsnik pokradnył . . ." — „Zyle prawje, wémy to hižo." — „Sśym jo pschebywładał, mam cząsnik doma . . ." — „Że nam jara żel", prajesche strażny mischtr, „šmy paducha hižo do dźerzy tykli."

** **Pomjenschaja wina.** Seudnik (k wobstorjenemu): „Wy so potajkim padufschiwa na finanznym hameje wusnajesće." — „Haj, ale proschu wo snišenje tholostanja, dokelj šym ł pokradnjenymi pjenjesami žiwoje saštate dawki saplačžił."

** **Schtó někto płaci?** Knjes X. pschešłapi žiwoju njewjestu, hdyż wona jedyn talef woblikasche. W tom wokomiku dopomni so na pschišłowo: Kaž człowjek jé, taki wón je." Nětko so jeje žamehowo praschesche: „Że wona słutnúwa, cżista abo jezrana?"

Towaršwowski powěstnik.

Budyšin. **Wutoru, 14. 12. 26, wjeczor 1/2 9 hodź. w Serb. Domje prénja spéwna pruha za muzskich a žónskich za „Ptačí kwas". Hosći witamy.**

Budyšin. „Jednota", tow. kat. Serbow, zmeje jutře njedźelu, 12. t. m., swoju měsačnu zhromadźiznu w „Kat. towaršwoni". Preds.

Bukecy. Jednota Sokoł zwučuje kóždu sobotu wječor z dypkom we 8 hodź. Kóždy młody Serb słuša do Sokoła! Načolnik.

Delni Wujezd. Serb. tow. „Zahrodka" zmeje njedźelu, 12. hodownika, pop. w 3 hodź. poła Haškec hłownu zhromadźiznu. Jednać budże so wo přichodnym swjedźenju, tohodla njech wšitke sobustawy přińdu. Předsydstwo.

Pančicy. „Lipa Serbska" zmeje wšetkych winow dla hižo přich. pónd ź olu (13. XII.) ważnu pruhu za naš januarski koncert, a to w Pančanskim hosćencu (potajkim tón raz nie we Wotrowje). Započatk z dypkom we wosmich. — Wutoru (14. XII.) spěwaja holcy na šuli, a to wječor we wosmich. Njech wšitcy přińdu! Dirigent.

Pančicy. „Jedn. Sokoł" zmeje dżensa sobotu (11. XII.) we Worklecach zwučowanje na žurli wjesnej korčmy. Započatk we wosmich. Načolnik.

Serb. Sokolski Zwjazk. Hłowna zhromadźizna „Serbskeho Sokolskeho Zwjazka" wotměwa so njedźelu 2. januara 1927 pop. 1/2 3 hodź. w Serbskim Domje Starosta.

Sowrjecy. „Sołobik" zmeje přich. wutoru wječor we wosmich spěwanje, tuž njech zaso wšitcy cyli wšsće přińdu. Sewčik.

„Wrjós." Picowanske cokorowe tafle móże kóždy dostać, hdyž hnydom po nje přińdże a hnydom płaći. — Zhromadźizna budże w hodownym času Dowěrnicy njech lětuše přinoški hromadża.

Zwjazk Serb. Rat. Dorosta wuhotuje w dnjach 15. a 16. hodownika dwajdnjowski kursus, na kotryž so cyły Rat. Dorost a wšitcy ratarjo přeprošuja. Čłk, kiž z daloka přijedu a su nuzowani w Khrósćicach přenocować, njech so wobroća na Franca Natuša w Khrósćicach.

Dopomnjenka na žerbjski žwjedźeń w Njechorńu

22. žnjeńca 1926.

Kak rjenje bě we Njechorńu
Tam na tom žerbšćim žwjedźenju,
Haj, w mojim zykem žiwjenju
Ja na wjsón jabuž njebuhu.
Tam luda bě jo wbžeło,
So wjele wjsżecy jane bno.
A rjane wšsł wopraudwje
Tam na nim łóżdy widżał je.

Hdyż žwjedźeni bě ko sabocżał,
Je dołki cżas ko sešupał,
A tónt tón cżeho twórstwu cżłowjeka
My žerbšzy bratja katolšzy.
Wał napohlad ščežce rjenjch
Mjezachi rjadł sa nami:
To běchu žerbšće spěwarki
Tak rjenje žerbšzy sdrażeńcy.

Też ščišcże wjele druhich bě
Sso šejnpodo, to so wé,
A też dwé žerbšći chorhoji
Sso smahowaschcej nad nami.
Tak cżas psches Njechorń cżehnjesche
A wjele Sserbow šhubźił je,
Haj, ja nětkrotk' šaspanja
Bě wón kaj truba wóhnjowa.

Psches zytu wješ šmy cżahnuł
Hacż k rjanej wulkej šahrodźi,
Hdżeż cżestne wrota šiejachu,
Wirtanby naš tam witachu.
A psches te cżestne wrota šmy
Rèil cżahnuł do šahrody,
Bě totaj cżah je połastał
A žwjedźeń je so woimėwał.

Knjes Rója wschitkich powita,
Nam rjane słowa pschiwoła.
A na jewišćeju šestuja
Sso rjane hyła špewarśta.
Knjes Kekk psched nimi šteješe,
Wón wschak jich dirigenta je,
A so tu wěš won rosumi,
To šmy wu bórzy špošnali.

Tak pachołje a holicži
Nam špéwachu kaj šćowronczki.
So žerbšće špéwy klinczachu
Wšsch rjanu žerbšu krajinu.
Jo špéwanju je šlicżało
Sso nam też rjane džiwadło.
Te wjsże šmjeże šhubźiche
Pod hejtom „Buzy ł kermusche".

Też „Sokoł" je tam wušupił
A wschitkich lubi pschetarił,
Hdyż pschestajli tón sfatkanje
Tam nowe proline šmjeż wanje.
Też na to žhrobie wustupi
Jeh'n pyschny bratr katolšzi
A ł wulkej šapalenošzju
Je pschedujeł pěšeń Skalowu.

So „Sokoł hyć" wěš dobra je,
To mózny pschikłesk połaje,
A „šlawa" wschitky wotechu,
Hdyż Sokołkjo won cżehnychu.
Też bratrja, nětk ko njšewidże
A do „Sokoła" šahujże.
Njej „hejto" žhrešo wutrobu
Ischeje Wam ja narod, wótczinu?

Też wjele druhich wjelżo jo
Sso nam tam hišcże šlicżało,
Wał wschitko jej njem'cach špomjatk'
Tak njenožija je mjenowacz. Iwach,
A ł kónczinje naše šchwórowcżki
Sću mnohi špéw ischeje łunješi,
Hacż hdyż ko błonje njeschowa,
Šamy wotejdši je ko Worzyna.

Luž „Sšlawa" dżenja pschiwołam
Tam Njechorńskim ja šchwórowcżam,
So hyšu dale ja špéwali
A tak ja Sserbšiwo dźełali.
Też horzy dżał je wuprajam
Tu wschitkim žerbšim towaršiwam,
Kiž dżenja šu we Njechorńu
Tu na tom žerbšim žwjedźenju.

Jurij Schewčik.

5% rabat!

K hodownem swjedźenju

poskićam stajnje čerstwo palano

kofeje

ze samsneje palerńje w domje
punt wot 3,20 3,60 4,00 4,40 4,80.
Wulki wubjerk

dolheho a rěznacho hromaka, zelenjny a sadowych konserwow

najlepše muki k čłorstam punt wot 25 pj. sem
„ sultaniny . . „ „ 70 „ „
„ rózynki . . . „ „ 65 „ „
słódke a jerke mandle . . „ 2,50 hr.
truhane mandle . . . „ 1,80 „
„ kokosowe worjechi „ 0,70 „
mak . . . . . „ 0,70 „
citronat . . . . . ½ punta 0,75 „

citrony, złoće jabluka, worjechi, lěsne worjechi atd.

šmałc punt 90 pj.
howjazy tók „ 75 „
kokosowy tuk „ 68 „
margarina „ 65 „
palmin „ 80 „
drobny cokor „ 36 „

Powěšenja na hodowny štom keksowe, šokoladowe a poprjancowe
we wulkim wubjerku
šokolady, najlepše twory
100 gram-tafla jenoż 25—30 pj.
kupujeće derje a tunjo pola

Martha Hadankowy nasl.

w Kamjencu mějićel **R. Friebel**

5% na rata!

Hospodarski rozhlad.

Sobotu, 11. dezembra 1926.

Wčerawše kurzy w Barlinju.

1 Dollar	4,1995	100 pólsk. markow	—
jandźelski punt .	20,368	100 čěskost. krónow	12,431
100 šwajc. frankow	81.16	100 franc. frankow	16 525

Berlinska bursa bě wčera powschitkownje muczna a jeničżay na konzu žo kursy trochu šhrabachu. K temu napschečiwo dożkne liščiny w sferje horjeholjazych kursach wobthadżowachu.

Na produktowe wiki se žaneje strony ani powješće, ani žiwischi pschiwós, ani kupowanje njeschtukowasche. Położenje bě powschitkownje bjese wschego nastorka. Wowsż 10 pj. po zentnarju pschišładži. Zentnar płaczejesche

wčera w Drježdżanach (sandźenu póndźelu):

pschenży (73 kg.) 13,05—13,30 hr. (13,15—13,40 hr.),
pschenży (69 kg.) 12,35—12,60 hr.) (12,45—12,70 hr.),
wólki (69 kg.)† 11,95—12,20 hr. (12,10—12,35 hr.),
wólki (66 kg.) 11,40—11,65 hr. (11,55—11,80 hr.),
nałkin. jeczmjenja 11,30—12,75 hr. (11,30—12,75 hr.),
nahymiskeho jeczmjenja 10—10,90 hr. (10—10,90 hr.),
wowsża 9,25—9,75 hr. (9,50—9,75 hr.),

wčera w Berlinje:

pschenży 13,60—13,70 hr., rožki 11,65 hr.
hacż 11,90 hr., nałkinjeho jeczmjenja hr.
10,85—12,35 hr., nahymiskeho 9,60—10,25 hr., wowsża 8,90—9,40 hriwnow.

schtwórtk w Kamjenzu:

pschenży 12,25—12,75 hr., rožki 11,20 hr.
hacż 11,50 hr., nałkinjeho jeczmjenja hr.
11,75—12,50 hr., nahymiskeho 10—11 hr.
wowsża 8,50—9,25 hr., běrny 4—4,60 hr.

w Shorjelzu:

pschenży 12—13,40 hr., rožki 11—12 hr.
nałkinjeho jeczmjenja 11—12 hr., wowsży 8—9 hr., běrny 3,70 hr.,

w termińowym wikowanju:

za dezember: pschenży 14,52½—14,47½ hr.
rožki 12,60—12,55 hriwnowy,
za měrz: pschenży 14,35 hr., rožki 12,32½ hacż 12,43¾ hr.,
za meju: pschenży 14,30—14,32½ hr., rožki 12,36¼ hacż 12,32½ hriwnowy.

Wiki wužitkoweho ćełu wčera płaćone w Berlinje (Magerviehhof-Friedrichsfelde).

Pschihnałe běchu 835 mlodych hejtkow a 3 starjejuych krawow, 6 wołow do cżahanja, 3 byki, 33 prósnikow a 167 cżelatkow.

Mlode hejtki a wyhotowanjene krawy płaćachu:

1. druzinu	480—600 hr.
2. druzinu	300—460 hr.
3. druzinu	260—300 hr.

Stawcżene jałowzy:

1. kajkosche	350—490 hr.
2. kajkosche	220—280 hr.

Stót k wjasanju a ke kormjenju 43—47 hr. po zentnarju žiweje twahi. Do hód budża wiki schtwórtk 23. 12. a do nowoho léta schtwórtk 30. dezembra 1926.

Na pschedań.

Radio, 2 trubkaty, w Budyschinje, Wettinska broża 191 na lěwo.

Kredenza w Budyschinje, Zyhelnska haża 41 na prawo.

Želesniża drjewjana (hrajka) w Lubiju, Shorjelska haża cżo. 27.

Koło motorske, 4 PS., w Budyschinje, Hoschiża haża 171 na prawo, šhoršu a njedźelu. — Zonjace koło we Budyschinje, Schliebenowa haża 61 na lěwo.

Wóz dźeczaży w Budyschinje, Hamoisch, Schäferowa haża cżo. 10 III. — Klankaty wospyčk, we Budyschinje, Rózowa haża 17 delka.

Ssudnizy na pschepožowanje:

we Nateznach, póndźelu, 13. dez. dop. we 11 hodź.: cżahanski sosa, schijaza maschina, pschepósłuiška garderoba, klamarski kamor, myjaze blido ł marmorowej płatu a schpihelom, nóznej kamorcżaj ł marmorowej płatu — kupzy sendu žo na gmejnskim hamcże.

Sso pytaja:

Wurčzownik jaschkleinczerski, Müller w Budyschinje, Kamjentna haża 18.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenża dop. 3/4 11 hodź.: Dokelž w Argentinisšej pornjo lońschemu létża wjetšche pschenčne žně wocżakuja, žo wika sežlabnja. Tendenza: muczna.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg howak 100 kg. płaćizna po złotej hriwnje.

	10. 12	9. 12.		10. 12	9. 12.
Pšenica	272-274	272-276	bury	21-22,00	21-22,00
rožka	233-238	233 238	woka	22-24,00	22-24,00
nal. jačmjeń	217-247	217-247	módre lupiny	14-15,00	14-15,00
naz. jačmjeń	192-205	192 205	žołte lupiny	14-15,00	14-15,00
wowsa	178-188	180-190	zeradella	20-22,50	21-22,50
kukurica	196-200	196-200	raps. wosušk.	16,30	16,30
pšenič. muka	35-38,50	35-38,50	lany wosušk.	21-21,30	21-21,30
rżana muka	33-34,75	33-34,75	poch. melasa	—	—
pš. wotruby	13,00	12,75	běrnj. kruški	26-26,60	26-26,50
žrane „	12,09	12,25	syno, 50 kg	2,75-3,40	2,75-3,40
raps			rżana słoma	1,75-2,05	1,75-2,05
lann symjo	—	—	pšenčna „	1,00-1,35	1,00-1,35
hróch	32-34,00	32-34,00	wowsana „	0,95-1,25	0,95-1,25
pjeluški	20-22,00	20-22,00	jačna „	0,95-1,25	0,95-1,25

Drježdżanska burza.

Pšenica	261-266	běrnjace kruški	28,00-29,00
rožka	239-244	pšenič. wotruby	12,00-12 80
nałatni jačmjeń	226-255	rżane wotruby	13,00-14,80
nazymsk. jačmjeń	200-218	pšenčna muka	48.00-50,00
wows	185-195	rżana muka	35,00-37,50
čerwjeny dźeczel	240-260	woka	32,00-34,00
raps	315-320	pjeluški	35,00-36,00
kukurica (Mais)	200-205	hróch	34,00-36,00
suche truhančki	11-12,00	cokrowe truh.	17.00-19.00

Wlčne płaćizny wčera Wšo po złotej hriwnje	w Kamjencu za 1 centa	w Lubiju za 1 centa.
Pšeńcu	12,25—12,75	12,40—13,40
Rožka	11,00—11,50	11,00—12.80
Jačmjeń	10,00—11,00	10,80—12,50
Wowsa	8,50—9,25	8,50—9.20
Syno	4,50—5,25	3,50—4,50
Słoma z maš. mlóč. . . .	1,50—2.00	1,20—1,40
Słoma k zasłanju	1,50—2,20	
Słóma z ruku mlóčena . .	2,00—2,50	1,80—2,00
Běrny pola ratarja, nowe .	4,00—4,60	4,20—4,60
„ hač na železnicu . .	—	—
Butra	1,90—2,10	1,15
Jeja	0,16—0,18	0,18
Přežne wotruby	—	*8 70—7,00*
Rżane wotruby	—	6 80—7,20
Pšenčna muka	—	22,75—23.50
Rżana muka	—	18,00—18,75
Prosata, wulke	—	—
„ srénje	—	—
„ małe	—	—

Drobnowikowanske płaćizny w Budyšinje.
11. dezembra po hamtskim postajenju.
Wšé płaćizny so po złotej hriwnje zrozymja.

Twora		najniż. płaćizny hr.	najwyš. płaćizny hr
Howjaze mjaso z kosćemi .	1 kg	2,00	2,40
Čelace mjaso	1 „	2,20	2,60
Skopjace mjaso	1 „	2,20	2,60
Swinjace mjaso	1 „	2,20	2,80
Tukrajny swinjacy šmałc .	1 „	2,80	3,20
Pšenčna muka	1 „	0,56	0,64
Rżana muka	1 „	0,40	0,44
Khlěb	1 „	0,325	0,36
Jéżne běrny	1 „	0,12	0,14
Rajs	1 „	0,48	1,20
Hróch	1 „	0,70	1,00
Soki	1 „	0,60	1,20
Amerik. swinjacy šmałc .	1 „	2,10	2,20
Sušeny potč	1 „	2,80	3,20
Dobre mloko	1 lt.	—	0,28
Jéżna butra	1 kg	4.40	4,80
„ „ wukrajna . .	1 „	—	—
Jeja	štuka	0,19	0,19
Jéżne buny	1 kg	0,40	0,60
Cokor, drobny	1 „	—	0,72
Petrolej	1 „	—	0,40
Kamjentne wuhlo (domj. tepj.)	1 ztr.	—	2,10
Brunicowe brikety . . .	1 „	—	1,25

5% rabat!

Wšě šulske knihi

serbske a němske
dostanjeće najtuńšo
w Serb. knihařni w Budyšinje
w Serbskem Domje.

Trjebaće-li k hodam šijace mašiny, tak namakaće wulki skład
Sloverskich, Fürster-Rossmann. Seidel-Naumann a Festa po jara nizkich płaćiznach pola
Karl Pannasch w Kubšicach

Zwjazk serb. ratarsk. Dorosta

přeprošuje cyły serbski ratarski Dorost a wšěch serbskich ratarjow na

kursus

kotryž so wotměła na dnjach **15. a 16. hod. 1926**
w Herbskej grychće w Khrósćicach.
Poskićeć budźu so zajimawe přednoški z ratarskeho a narodneho žiwjenja.

Bauern-Muscum a Bauernschänke

w Drježdźanach Kreuzstr. 11.
znapřeća nowoje radnicy.

Kóžde móže widźić

mjetele a wurjadnosć
Bethlehem. žłobik
mechanisko wumělske dźěło
Zastup do Katakombow!
zabawna hudźba! Humoristiske rozjasnjenje!
Jozef Linke, wobsedźeŕ.

Konditarnja F. Stäckel

w Budyšinje
na Seminarskej hasy 9. Telefon 3770
poskića
swoje wuběrne štrucle
w dobrej kajkosći, kaž sultaniny, mandle a mak. Pósćelu też z dypkom na wsy
powěšenja na hodowny štom
we wulkim wubjerku, **poprjancowe khěžki** wšelakich wulkosćow
poprjancy
samo pječene, kaž wot daloko znatych firmow Haeberlein & Metzger z Nürnberka.
poprancowe muže
a žony, čokolady w krasnych hodownych zawalkach, marcipan kaž hobrski wubjerk originalnych darjenkow, kolbaskow, swinjatka zbože atd.
Wobkedźbujće prošu moje wukładźenja!

Kedźbu! Kedźbu!

Poskićam **sofy, chaisselony a matracy** we wšelakich wuwjedźenjach, najnowše mustry stajnje na składze.
Dale mam wšitke dźěły za konjacy grat, kaž też dosp. pólne graty a njepřemokawe přikrywy ze podšićom a bjez njeho
Jako přijomne hodowne dary poskićam: hólćace a hólćace šulske toše (samo dźěłaneynimo toho: móšnički, žonjace toše, sić, nakupowanske toše, a nakhribjetniki dobrych kajkosćow.
Heinrich Kobalz, sedlarski mistr a tapecěrar w Kulowje H.-Ł. na Kamjenskej drózy.

Kupujće wubčrny Preißer kofej

Hodowne měšeńcy, změšane ze znatych kajkosćow, z dźensnišim dnjom započinam předawać.

Dobre
cigary k hodam

w rjanych kašćikach po 10, 20, a 50 ćuk po wšěch płaćiznach

wuběrne znate cigarety

w elegantnych zawalkach

drohotny tobak

za hodownu trubku. Hruby, srěni a ćeńko krany w spodobacych rjanych tyzach a zawalkach ma

Hermann Gerlich
na Sukelnskej hasy 7
wulki wubjerk! solidne płaćizny!

Richard Kneschke kožuchařski mišr

w Budyšinje **na Sukelnskej hasy 14**

swój wobkhod česćenemu wobydlerstwu z Budyšina a wokoliny z nowa poruča.

Wulki wubjerk! Solidne płaćizny!
Najkostne twory!

Barchenty, kosłowy płat, róšow, płachty, šórcuchi, strukowanska a wušiw. wolma we wulkim wubjerku pola
W. Köhlerowej na Hr.-em torhošću č. 9
Pjerjo za pucki wot 1.35 hr. sem

Specialist nowočasneje wočneje optiki
Erich Lenz
w Budyšinje
na seminarskej hasy 6.

Podšite a normal o
kholowy košle tailje
kholowy z gumijow. paskom atd.
tunjo
I. A. Henoch
w Budyšinje
na Hlownem torhošću číslo 4
Złoty Hodleŕ.

Poskićam čerstwe
sušene jerje (Blöcklinge)
pječene jerje
tučne jerje
kaž też wšelake druźiny marinadow
Rybowa wikowarnja
w Baćonju čo. 6.

Žony! + Žony!

Wupłokowace aparaty, rigatory, žiwotowe wobwjazki, měšacne wobwjazki a tajke přez wustupowanje, pjelušowe kholowšeki podłožki, štaliki za prćdki, štaliki za paženi, też wulki wubjerk wšelakich **gumijowych tworow.**
Wobroćće so dowěrliwje na
Sanitätny wobkhod
R. Wagner w Budyšinje
před Sulešskimi wrotami 9.

30 cent. runklicy
20 cent. dobr. syna
2 běhakaj
su na předań
w Jaworje 12

Syny holc
kiž jutry šulu wukhodźi, so na žiwnosć
pyta.
Bliže je zhonić we wudawarni »Serb. Nowin«

Rjane prosata
su na předań
w Malešecach čo. 97.

Makulaturu
ma na předań
Smolerjec knihiśišćerjow
w Budyšinje.

Drastowy somot

najnowša móda!

Mam wulki skład čornych kaž też 25 druhich barbow po wšelakich płaćiznach.

Jenož dobre njewupadace kajkosće!

Jan Jurij Pahn

w Budyšinje.

Ložowe počennjenja, běłe damasty
K. Erler na Žitnych wikach 11.

Bjez konkurency tunjo

prěnjorjadne w dźěłu, kupujeće Wy wšitke polstrowane meble pola

Domschke w Budyšinje

Königswall 3 — (Lazaret)

plećene meble, sofy, chaiselony, matracy
wkóždej formje pop. eću / Njedź. wotewrj.

Hodowne dary!

su za Was w krasnych nowosćach a wulkim wubjerku přihotowane.

Tu jenož někotre příklady:

Mužace wobleki, najnowša forma,	wot **27.—**	hr. sem
mužace mantle, „ „	„ **15.—**	„ „
njepřemoknwe kabaty w krasnem wuwjedźenju	„ **9.—**	„ „
mužace kholowy (dźěłańske kholowy) najlěpše	„ **3.50**	„ „
mužace sportske kholowy, najlěpše dźěło	„ **5.—**	„ „
mužace njedźelske kholowy	„ **8.—**	„ „
módre dźěłańske kholowy a kabaty (barbunjepuščace)	„ **3.50**	„ „

Hólćace wobleki, kholowy, Manchestrske wobleki a kholowy hólćace njepřemokawe kabaty, štrykowane wobleki (twory znatych znamkow) we wšěch barbach a po najnižšich płaćiznach!

Znowa dóšło! Znowa dóšło!

Musolinowe rubišća wot 4.— hr. sem, žiđźane šórcuchi wot 10.— hr. sem wołmjane rubišća, tkaniny za kabaty, tkaniny za suknje, frisy za suknje, narodne banty, chenlijowe rubišća, wobsadki, ložowe šaty atd.

Dźełba módrych štrykowanych kabatow z čisteje wołmy jena w. t 10.— sem.

Dźełba čistowołmjanych **nohujcow** we wšěch wulkosćach, módre, čorne, po směšnje tunich płaćiznach.

K hermankej, 14. hod., mam wosebite poskićenja we wšěch tworach.

Při hotowych pjenjezach dawam na znate nizke płaćizny hišće 20% rabata.

Welsec kupny dom w Kulowje H.-Ł.

Kupuju kóždu dźełbu
žiwych
karpow, linow a pstruhow
Poskićenja pod „D 11“ na wud. „Serb. Nowin“

K hodam!

Wobswětlenja za hod. štomy, stejace lampy, cyhelnicy, warjensk. horncy parjaki, prochsrěbaki, warjenske płaty, gramofony a płaty, modellowe parne mašiny

Seidel & Naumann jězdne koła a šijace mašiny. „Göricke“ a „Dronos“ „Miele-Juwel“-centrifugi wšelake hrajki z blacha

Wotpłaćenje dowolene!
Wuwjedźenje wšitkich wuporjedźenjow!
P. Horbank w Khróšćicach

2. přiloha k čisłu 288 **SERBSKE WOTNY** Sobotu, 11. decembra, 1926

Hdźe Serbjo kupuja.

W nětčišćim cżasu, krótko do hód, drje ma kóżdy cżłowjek nječho kupowacż. Haj, wjele jich je, kiż žu psches pomėry cżasa nusowani, žwoje kupowanje hacż do hód wottorcżicż. K hodownemu žwjedżenju žo wjele trjeba, kóżdy woczakuje mały dar, a byrnjež mjeńšchi **był**. Tak rėka nėtko ja wjchitkich: kupowacż. Trjeba žo cżopka draśta a cżopke wobucże ja symu, trjebaju žo druhe nusne wėzy, kiż maju žako dar lubeho žobuczkowjela žwjeżelicż, trjebaja žo też hrajki ja pėkne dżėcżi.

Tak pschijėdże a pschińdże kóżdy žobotu abo njedżelu do mėsta a pschinjeże wutrobu poknu ſtarośćow žobu, hdże ma hicż Boże dżėcżo honicż. Njeje drje cunjewon poſbėhowaze ſacżuce, do mėsta pschińcż a prawe wobkhody žebi pytacż.

Tu cżžemy naſchim lubym cżitarjam a cżitarkam tróſchku k pomoży bycż. Mysślimy žebi ſnajmjeńſcha, ſo to mójemy! Luby žerbſki hoſpodarjo a hoſpoża, luby žerbſki nano a macżi, wjele cżasa a hnėwanja pschi honjenju rumpodiha mójeſch žebi ſalutowacż, hdyż žebi domach w mėrje pschemyſlijſch, ſchto cżheſch honicż, ſchto kóżdy ſ twojich ludżi trjeba a ſ cżimż cżheſch jich ſmjeżelicż. To žebi derje roſpominajſch. Stónċnje wėſch, na cżim ſy, wėſch ſchto cżheſch kupicż. Nó, to ſu dobre. Ale hdże dha nėtko hicż, do kotrych klamow. Mėſo dyrbiſch też hladacż, ſo by do wobkhodow ſchoł, hdżež dobru tworu ſa twoje dobre pjenjeſy doſtanjeſch. Nicżo łóſche hacż to! Woſmjeſch žebi domach žwoje „Sserbſke Nowiny“ a roſhladujeſch žo w nawėſchtkach. Schto tam wiſcho njeporucżuja! S łohkej próżu namakaſch tam woſrjebże w hodownym cżaſu wſchė tajte wobkhody, kiż maja runjewon te wėzy na pſchedaż, kotrež ty trjebaſch. Też wobkhody žebi naſpomń na ſwoju papjerku a imėjeſch rjany pſchehlad wo wėzach, kiż cżheſch kupicż, a też wo ſlamach, hdżež je doſtanjeſch. Nizwėrno, luby cżitarjo, luba cżitarka, hdyż takle cżinijeſch, dha maſch wulke hlowutamanje a wjele cżaſa ſalutowaneho. A hdyż potom do mėſta pichińdżeſch, a žebi wſchitko pėknje po rjadu wobſtaraſch, to maſch ſkerje cżaſa, wuſtajane kraſnoſcże we woſnach žebi bliże wobhladacż. Hlej, luby pſchecżeżelo, luba ſpchecżelnitża, ſ tym je cżi wjele pomhane, a to wſchitko pſches twoje — „Sserbſke Nowiny“. Kajki wużitk tu ſ nich maſch!

Dyrbiſch też hiſchcże wėdżecż, ſo te wobkhody, kiż ſwoje twory w „Sserbſkich Nowinach“ poſtiċżeja, tebje też rad pſchińcż widża, niż jenoż tohodła, dokelż chżedża wot tebje nėchto ſahlużicż. Cżile wobkhodnizy mjenujy ſerbſkich wjeſnych ludżi derje ſnaja a žebi cżh waża, mjenujy tohodła, ſo Sserbja to, ſchtoż kupja, też hnydom ſaplacża (to płacżi mėſo wo wjelſchich a drożſchich twocach), woni rady doſh njeczinje. Lubi cżitarjo, tak huſto žu nam to hižo wobkhodniży wobkrucżiłi, ſ kotrymiż mamy my tu w „Sserbſkich Nowinach“ cżinicż! Tohodła też pſchecżo ſaſo a ſaſo nawėſchiti nam podawaja. A tajży wobkhodnizy žu nam Sserbam pſcheczelnje ſmyſlėni. Woni cże rady witaja a cże derje pokłuża a njeczinja żanehu roſdżėla mjes tobu a mėſchcżanom. Tohodła je też pſchiſkuſchnoſcż kóżdeho Sserba a cżitarja „Sserbſkich Nowin“, ſo pola tych wobkhodnikow kupuje, kiż ſo w „Sserbſkich Nowinach“ poruczeja.

Nėtk pak mamy na tėbje, luby cżitarjo, luba cżitarka, maku próſtwu, kotraż woprawdże cżėcżta njeje. My cżi mjenujy na wutrobu ſkadżemy, ſo by tu, hdyż do wobkhoda pſchińdżeſch, ſo by žebi nėchto kupił, wobkhodnikej prajił, ſo by jeho nawėſchkt w „Sserbſkich Nowinach“ cżitał a ſo tohodła k njemu pſchińdżeſch. Hlej, tole ſłowcżko njeje cżėcżte, ale wjele wukonja. Wobkhodnik to mjenujэ rad ſłyſchi a žebi praji: „Woprawdże, nawėſchki w Sserbſkich Nowinach maja dobry wuſpėch.“ Tu leżi naſche polo, tu możeċże wjele ſa ſwoje nowiny wuſkutkowacż. Wėżka žo ſda ſmėſchnje ſmadna bycż, ale njeſe bohate płody. Hladaj, luby pſcheczelo, wobkhodnik, kotremuż dżeſacż abo ſto kupzow praji, ſo žu jeho nawėſchkt cżitali a ſo na njón pſchińdu, bórzy ſaſo ſwoje twory w „Sserbſkich Nowinach“ poruċża. To pak njeje jenoż k lėpſchemu wudawanje Nowin, ale też napoſledku ſa tebje ſametho, luby cżitarjo! Nam je potom mózno, naſche „Sserbſke Nowiny“ pſchecżo bóle wutwaricż, wudoſpołnicż, ſo cżi pſchecża wjazy podawaja a ſo ſ tym žebi ſdżerżimy naſchu narodnoſcż, naſchu rėcż a naſchu ſemju.

S tutymi rjadkami dżuchmy cżi, luby cżitarjo, twoje hodownе pſchihoty wołożicż pomhacż. Mysślimy žebi tohodła, ſo ſmy cżi dobry pokiw dali a nadżijamy ſo tohodła, ſo budżeſch też po nim cżinicż.

Dcż.

Tamle „cisenbohna“ jėdże!

Tu poſticżimy naſchim cżitarjom ſaſo ſpėw Pėtra Mjėnka, Każ ſ tehole ſpėwa ſpoſnajemy, njeje Pėtr Mjėnk jenoż duchowne a hłutne ferkuſche a ſpėwy dżėkał, ale je też žortne wėżki bażnił. Hdyż je ſ prawym ſanórjenjom cżitamy, móża nam bycż ſe żórkom wotkſchewjenja a roſwjeżelenja.

1. „Hlaj! tamle e i ſ e n b o h n a jėdże!“
Tak ſłyſchach prajicż, pſcheczeljo!
Hdyż pola żeleſnizy nėhdże
Ja wondy khodżach wokolo.

2. Nė! lubowani, tak to njeje,
Ta „b o h n a“ żenje njeſłyſi!
To ſo wam wėcże kóżdy ſmėje,
Kiż żebi tu wėz pſchemyſli.

3. Hlaj, to je tak, każ bych ja nėhdże
Też nėkomu tak prajicż chżył:
Hlaj, bratſje! tamle „ſ c h u ß e j“ jėdże!
Bych ja też tehdy prawje mėł?

4. Hlaj, runje każ tam „ſ c h u ß e j“ żenje
Hſchcże nichtó jėſłyſicż widżał njej',
Tak wot tej' „b o h n y“ wjele mjenje
To jėjdżenje mózſch żadacż ſej.

5. Ja dżėżacż lėt żym na njej dżėkał,
Ju jėdżėcż njejſłym widżał hſchcże,
Duż żym ſo pſchezo na to hnėwał,
Hdyż nėchtó takle prajeſche.

6. Duż njerėcż takle ſ'upje nihdże,
Schtóż jónkrótcż „b o h n u“ widżił je,
Hlaj, „c ż a h“ tón po tej „b o h n j e“ jėdże.
Ta „b o h n a“ żenje njejėdże.

7. Też „e i ſ e n b o h n a“ wuprajenje
Wſchak ſeje ſerbſke mjeno njej',
Duż njeje Sserbam ſ cżeſeji żenje,
Każ nėkotſi to mysla ſej.

8. Nė, ſerbſzy bratſja! „ż e l e ſ n i ż y“
Tych „b o h n o w“ ſerbſke mjeno je;
Dha wſchak je tola wſchudżom wſchitſzy
S tym ſerbſkim mjenom mjenujeże!

9. A tajſich wėżow je ſ'łcżeże wjele,
Kiż Sserb hſchcże nėmſki mjenuje,
Cżim bóle do tej hole dele,
Cżim hórſche je to nėſchenje.

10. Nó ſerbſzy bratſja! dha wſchak wſchudżom
Sſo tajſich rėcżi ſkalujcże,
Haj wopołakżeje wſchitkim ludżom,
So wy tu wėrni Sserbjo ſcże.

Předchodownička.

Sserbſchcżi ſ. K r j e c ż m a ſ.

Sſwoju běłu dołhu brodu hładkuju, powėdaſche ſtary Hudżbnik ſe ſchėhowage:

Dokelż ſaſo jara na bjesdychnoſcż cżėrpjach, podach ſo **we** ſaſidżenej ſymje do horow a puczowach tam pėjchi hodżiny dołho wob dżeń. Wuhladach pſchi tom cżaſto ſtaru maczėrku na tej ſo ſepjerajo pſches żnėh nózkowacż. Wė hiżo 80 lėt ſtara, ale pſchezo hiſchcże wobſtaraſche wſchelake nuſne wobſtaranja ſa żuſych ludżi, ſo by žebi tak nėkotre kroſchti ſaſkużila. Doma mėjeſche hubjenu hoſpodu, dokelż żym a wnucżk bėchu cżłowjekoſo hrubeje powahi a cżaſto na nju żwarjachu, haj żamo bjachu a njepopſchachu jej pyſchdneho chlėba.

Jenoho dnja nadeiżdżech ju ſmjerſnjenu we wyżokim żnėży a donjeſech ju domoj. Bė lohka każ dżėcżkaluba ſtara maczėrka. Cżi domach położichu ju w bróżni na humo a wjeſelachu ſo njemdrje, ſo njetrjebaju nėtko wjazy ſtaruſchcżu wſchėdnu chlėb dawacż —.

Hłuboko ſrudżi mje jeje żmjerċż a frani mje hacż do nutrin wutroby ſchamawe ſadżerżenje jeje żyna a wnuka. Druheho dnja khwatach k duchownemu a na pólſki hamt do żiuſnodnje wėzy. Naſajtra wjeczor poſhże pſchikhwatachu mojej dwaj towaſchaj a na tżeċim dnju — dnju pſched patorżiżu — ſtejeſche maly drjewjany kaſchcż ſe ſtaruſchku w żnrkoi pſched woſtarjom, ſahudżichmy pſched pſchitomnej żyłu wjeżnjanow najprjódży ſonatu, trio wot Schuberta a potom wot Beethovena. Ani dychnjenja njeſaſkyſchachmy. Żony hórko płakachu a mużojo njeſpjachu ras pſchi tutej pożmjertnej żiwjatocżnoſcżi ſa khudużſku, wużiwarjenu a cżaſto bitu ſtaru maczėrku. Bė tola tej jónu rjana młodżinka bża ſ płomjenjatej lubożcżu we wutrobje. — Duchownу bė możnje prėdował a żyn a wnuk bėchżaj ſo żyle ſejicha ſ żyrknje von do korcżmy „Ke karanej“ mėtoj.

Jaſna nóż — żnėży frinkoli. Hyżdżo na njebju ſo błyſkotaju a jėdła pſchi cżerwjenym rowje ſtaruſchki kraſni ſo w bėlej debje. We noży, jako ſo domoj podachmy — do mėſta — pſchewodżeſche naſ mnoho ludżi na dwórniſchcżo — pjaneho żyna ſemrėteje nadeiżdżechu na haży dundajo a jeho możnje pſchebichu.

To bė mi najkraſniſcha pſchedhodownicżka!

Z dajow Micmakskich indijanow.

Wjednik Micmakſkich indijanow mėſeſche dżowku, kotraż ſo Albiſtana mjenowaſche. A hdyż bė cżaſ pſchiſchoł, ſo dyrbjeſche ſo wudacż, njerozdżeſche wo żaneho muża. To pak bė tohodła, ſo ſwojeho ſamżneho bratra Taloocet lubowaſche. Jako to we wėzy ſhonichu, wucżahnychu wſchitſzy, woſtajiwſchi tamneju żameju. Se ſoſchcżinej lubożcżu dosta Taloocet pſchenaturſke mozy; njetrjebaſche wjazy na wobżežnu honitwu khodżicż, ale pſchiwabjowaſche ſwėrinu ſ ſwojej hėrże, hdżež ju potom rėżaſche.

Tak bėſchtaj khwilu żiwaj, nichtó jeju njewobżežowaſche, nichtó jeju njerowpytowaſche. Jónu łóſchtowaſche Taloocta wotpucżowacż, a jako bė Albiſtana wjeczer pſchihotowała, njepſchińdże bratr wjazy k jėdji. Cżakaſche hacż do ranja, potom ſcżėhowaſche jeho ſlėdej. Wjele dnjow puczowaſche, prjedy hacż wuhlada kur, ſnamjenjo lėhowego wohnja. Na tom ſpóſna, tak wjele ſpėſchniſcho je jeje bratr puczował. Shubi nadżiju, ſo jeho hiſchcże doſcżahnje a tuż ſo wrócżi. Taloocet pak brudżeſche po lėżach, doniż jeneho dnja rybaczka (ptaczk) wokacż njeſaſłyſicha; wot toho ſo jemu pocża ſtyſkacż a tak ſo wrócżi ſaſo domoj.

Tola wſchelaży ſ jeju rodżiny mėnjachu, ſo bychu dyrbjeli Taloocta a Albiſtanu nadpadnyncż a moricż. Tomu pak wotradżeſche wjeſnу kuſtaŕ, prajo, ſo ma Taloocet pſchenaturſke mozy a ſo dyrbja ſpytacż jeho ſ lėżcżu ſniċżicż. „Pósżeċże tam najprjedy poſoła, potom chżemy wſchitży jeho wopytacż.“

Poſoł pſchińdże. „Twoji pſcheczeljo ſu ſłyſcheli, ſo maſch tu wjele k jėdji; pola naſ njeje honitwa najlėpſcha.“

Taloocet dóńdże po hromadu ſuċheneho mjaſa, też koja pſchinjeże nadoſcż. „Donjeſ to do twojeje wjeſki a praj jim, ſo bychu ſo mnu ras na honitwu ſchli.“

Hajnizy pſchińdżechu. Taloocet jim kaſaſche, ſo bychu w hėrże woſtali, doniż jich njeſawoła. Na to wuċżeże ſam do cżerneho lėża. Wjeſny kuſtaŕ pak bė ſo do do ſmjerdjuſcha pſchetwoŕił a łakaſche na Taloocta. Tola tón wėdżeſche, hdże ſe ſkocżo leżeſche; a daloko dżeſche jemu ſ puċża.

Hajnizy w hėrże ſaſłyſchachu wonka cżėcżki tupot. Potom wotaſche jich Taloocet: „Pójże won po waſche mjaſo.“ Tu leżachu wonka kożuy a jelenje a żerny, a bė jich żara wjele.

Na druhi dżeń prajeſche Taloocet: „Chżemy dżeńſ rybu łójicż, woſtaneże w hėrże, doniż Waż njeſawołam.“ A tak wujėdże ſam na morjo. Jako bėſche daloko wonka, ſtupi ſo kuſtaŕ na wjerſchk hory a hibaſche ſ prokowej trunu; wot toho pak naſta łyjny wėtr. Tola Taloocet ſtóji wėtr do ſwojeho mantła a tak woſta morjo cżicho.

Ludżo w hėrże ſaſłyſchachu, wot morja pſchikhadżaże ſchumnjenje a mjaſkanje. Taloocet ſawoła: „Pójcże won po waſche mjaſo. Dżeńu ſ morjej, tam żo wſcho mjerwjeſche ſ malymi a wulkimi rybami. Trjebachu je jenoż cżiſcżicż a na ſuſchenje powėſnyncż.

Sſamżny wjeczor pak prajeſche kuſkaŕ: „Chżemy ſo mėricż, ſchtó ſ naju je żyłniſchi.“ Seżyndachu ſo do kola a kuſtaŕ poċża ſ rybaczkowym kħchidleſchkom machotacż. Tu poċża ſo żnėły hicż, a bu jara ſyna, tak ſo ſo wſchitży łudżo k wohnju cżiſchcżachu. Taloocet woblecże ſo kożuch bėłeho mjedwjedża, a nėtko bu hiſchcże ſymniſcho, haj tak ſyna, ſo woheń hażny a próſti każ kruch lodu roſlėtachu.

Druheho ranja hotowachu ju hoſcżo na dompucż. Albiſtana pſchihotowa jim hiſchcże wulki hoſcżinu. Po jėdżi ſo roſmolwjachu. „Chżemy ſo pyſchicż na dompucż,“ prajeſche kuſtaŕ. Dari żożdennu jelenjaże rohiſna; te pſchicżinichu żebi na hłowu.

„Khodżiċże nėtkle we waſchej wjeſy w taſkeje pyſche? Je jara rjana“, prajeſche Taloocet. „Tu ſu hiſchcże rohiſna, jeli je chżeſch, prajeſche kuſtaŕ. Sſotra pſchikkwny bratrej, tam, hdżež bė ſtónżko w Boži domcżi ſchko; mysślеſche na hłowu. Lėdom bė ſo ſ nimi hłowy dótknył, bėchu hižo pſchiroſtle, roſcżėchu potom dale, pſchżeju wyſche, a ſwidhu ſo ſtónċżnje wokolo tolſteho ſchtoma. Nėtko wroċżichu ſo ludżo domoj; Taloocet pak woſta ſchtomej pſchipiutany.

Wboha żotra poċża kakacż. „Taloocże, nėtko maju tebje we żwojej mozy.“ S nożom dże rohi pſcheréżaċż, tola nóż njeje doſcż twjerdy. Spyta to ſ kaunjenom, tola rohi ſu twjerdſche. Stónċżnje namaka mótżku ſchkorpawa, ſ tej maku ſchmarn de rohow wuſchkraba. Tola ſchkorpawa bórzy wotnupi, a tak dyrbi żotra pſchżeju ſaſy nowe ſchkorpawy pytacż. Ranje wot ranja thodżi k morjej a hromadżi ſchkorpawy, ſ nimi dżėła potom żyły dżeń. Dżėło je napiważe, jenoż pomałku pokraċżuje; a bórzy dyrbi Albiſtana daloko khodżicż, ſo by nowe ſchkorpawy hromadżiła.

Jenoho dnja pytaſche ſchkorpawy na wuſtim wubżežnе kraja, kotryż daloko do morja żahaſche. Bė muċżna a tak żo żhdże, ſo by kuſt wotpoċżnyła. Pſchi tom wuſyny. Mjes tym, ſo ſpaſche, pſchikhwa wjelryba nima. Ta ſaſlubowa ſo do rjaneje holzy a wſa ju żobu. Hakle daloko wonka na morju holza wotnuċżi.

Nėtko njepomhaſche ji nicżo, ſo pakaſche. Dyrbjeſche bycż wjelrybowa żona a ſ nim hromadże bydlicż. Narodi ſo żynk. Cżaſto hladaſche żona wjeczor pſches morjo tam, hdżež bė ſtónċżko Boži domcżk ſchko; myślеſche na wohożeho jatehu Taloocta a bėſche jara ſrudna.

To pytny jeje pſchichodna macż a woprascha ſo, cżehodla tak cżaſto ſ wjeczorn hlada. A tu powėdaſche jej Albiſtana wſcho, ſchtoż ji wutrobu tyſcheſche. Stara pak prajeſche: „Wjeżhy to prawje ſapoczaka ſ wukżiwobożenjom ſwojeho bratra. Sſy dyrbjała kruch krwjele wſacż a ſ nim żmuhu wokolo rohow ſcżahnyncż. Tak bychu robi żame wotpadnyli.“

Tuże hłowa młodej żonje we hłowje khodżachu. Myślеſche ſebi: „Bych-li tola kuſt krewjela mėła, żnadż bych jónu k ſwojemu bratrej mohła, ſo bych jeho wuſwobo-

la hdyž mhla jemju kryże abo drobny dešchcź ſ njebjes ßaje, potom khodźimy ſ pothmurjenym mjenjowczom..

Ssu cźmowe dny nětkle. W 4 hodź. njemóžemy hižo ſa ſwěźko wjazy nowiny cźitacź. Rano we 8 hodź. ßu hišchcźe pſchi ſwěźy w domach, mamy potajkim woprawdźe *tak horzo pożadany:* wóßomhodźinſki dźeń! *Stónżo bjes mozy, łóchta a lubośće, cźłowjekoſo do ßo ſanurjeni ſaßonjeni, kaž bychu ſpacź chźyli we ßebi ßamom.*

4. dezembra je ßo ßtónżo ſhubiło; ßu ſymno a cźémno. Symny wjóßny wětr hnaſche po polach a holach. Mhła lěhaſche ßo na ſchcźeźki a wjeſki. Deſchcźik pjelnjeſche wkóliczki a hrjebicźki. Na běl ßo ſchěrjachu ſněchi. A tajſe je wjedro wóſtało ſ małymi wuſaczemi hacź do dźeńßnjiſcheho dnja. Pſchinjeße nam Luzija na ßwójim dnju ſtónżne wjedro ſaßy a ſ tym ſaßnu ſymu? Chźemy ras kedźbowacź.

Procęs wo skóncowanju Donnera.

Donnerowa ßo dale pſcheſchyſchuje.

P ſ ch e d ß y n d a : Jako Waſch mandźelſki ßo ſ wójny wrócźi, *kajke bě tehdy waju mandźelſtwo.* Wobſtorźena: Ssym hakle pſches Krönnerta ßo prawa żona ſtała. Prjedy njeſßym ßebi ani myßlicź mohła, *ſchto to rěka.* W prěnim nałěcźu lubośće ßebi cźłowjek *njemyßli, tu jenoź lubuje, ſoni.* Bě to njedźiwajny mojeho mandźelſtwa tola hakle nałěcźo mojeje lubośće.

P ſ ch e d ß y n d a : Hdyž ſcźe Krönnerta lubowała, potom ſcźe trjebała tola ßwojemu mandźelſkemu, kotryž Waß puſchcźicź njechaſche, jenoź prajicź: „Ssym mandźelſtwo ſtamała.“ W o b ſ t o r ź e n a : Ssym jemu prajiła, ſo ßym dźeßacź krócź, haj hišchcźe cźaſcźiſcho mandźelſtwo ſtamała. Tola njeje mje puſchcźił. Na to je Krönnert prajił, ſo to tak dale njeńdźe. Jenje pak njeje mojeho muża uoricź chźył. We pſcheptowanſkej ſatbje ßym hinak wuprajała, dokelž je mi wſcho jene było. Wěchu mi tola tehdy mojej dźeßcźi wjali, a potom poliźajſti kommißar pſchezy prajeſche: „Na, potajkim, tak a tak je tola było?“ a tak ßym pſchezy wotmołwjała: „Haj, haj.“

P ſ ch e d ß y n d a : Stónżnje pak ſcźe ßebi tola myßlika, ſo by derje było, hdy by ßo Waſchemu mandźelſkemu *nękajke njeßboże ſtało?* W o b ſ t o r ź e n a : Hdyž ßo cźłowjekaj lubujetaj, naſtanje prjedy abo poſdźiſcho pſcheźe: Bych-li tola ßwobodna była. Ale wottſtronicź njeßßmój mojeho mandźelſkeho ßenje dźiwkoj.

P ſ ch e d ß y n d a : Cźahodła ſcźe potom revolwer ſameńka? W o b ſ t o r ź e n a : Běch roshorjena, to ßebi cźłowjek na nicźo njemyßli. Tola Krönnert njeje chźył mojeho muża ſatśelicź. Je ßo jenoź ſ nim roſrěcźeć chźył.

P ſ ch e d ß y n d a : Scźe ßo w pſcheptowanſkej ſatbje wuſnała, ſo ſcźe w tamnej nozy ſ wulkej napjatoſcźu na wutſeł cźakała. Scźe w rhoſy była, hacź ßo Krönnertej nęſchto ſtanje. Wuſnajcźe wěrnoſcź.

W o b ſ t o r ź e n a : Njeßßym wutſelicź ßtyſchała. Njewědźach wo nicźim. Teź njeßßym na morwym nicźo cźiniła, *ſo by tak wupadało, kaž by ßo njeßboże ſtało.*

Wo ſtoro tśihondźinſkim jednanju ßo ſjawnoſcź wuſamknje, pſchi cźimž ßud woßebje wo poměrach w Donnerez mandźelſtwje jednaſche.

Hakle po 8 hodź. ßud w ſjawnoſcźi ſaßo dale wuradowaſche. Wſchelaźy ßwědźy ßo pſcheßłyſchachu. Pſcht tym ßebi jara napjſchecźo rěcźa, *kak* ßu Donnerez rano pokrwawnym podawku namakali. Jedyn je kij na prawej, druhi na lěwej ſtronje morweho leżecź widźał. Jedyn ßwědk je junkrócź wutſelicź ßłyſchał, mjes tym ſo wězywuſtojni wobkruccźeja, ſo je ßo dwójzy wutſeliło.

Na druhi dźeń wotmě ßo termija na męſtnje podawka w villi aſſeſſora Donnera w Lößnizach. Krönert dyrbi pokaſacź, *kak* je Donner po ſkhodźe dele pſchiſchoł, kak je ßwězu ſaßwěrcźił atd., hdyž je ßam ſtał, hdyž je na Donnera tśelił. Hdyž pſchedßyda wośpjet na to pokaſuje, ſo Donner njeje mohł tak padnyncź, kaž ßu jeho rano namakali, wobkrucza Krönert ſ nowa, ſo njeje ßo cźeła dótknył. Teź je hakle potom na Donnera tśelił, hdyž je ßo tamny ſ revolwrom na njeho ſamérił.

Hdyž bě ßud ßaßo do Drejźdźan wrócźił, pſcheßłyſchuje ßo najprjedy dr. Gebler, pſcheceł ſatśeleneho Donnera. Swědk je ſaczińſchcź měł, ſo je Donnerowe mandźelſtwo ſbožowne było. Wo charakteru Donnerowje mandźelſkeje njemóže ßwědk niczo prajicź, dokelž je, kaž ßmějo mężenſche, tehdy hišchcźe njeſenjeńź był.

Potom pſcheßłyſchuja ßo Donnerowi pſcheceſcźo, ſ dźela towaršchoſo ſ wójny, ſ dźela ſnaći a ßobudźełacźerjo na ßudniſtwje, hdźež bě Donner pſchiſtajeny. Wſchitzy wobkrucźeja, ſo je Donner cźeſtny, wośebny charakter był. Pſchi pohrjebje ßu ſaczińſchcź měli, kaj by Donnerowa je ßwojej ſrudobu jenoź komediju hrała.

Sswědkaj rěcźnik dr. Zinka a jeho mandźelſka wuprajitaj, ſo ſtaj ras ſ Donnerezami hromadźe na ßwjedźenju byłoj. Donerowa je ßo jara nadpadnje, wośebje jara koket pſcheceźiwo druhim knjeźim ſadźerźała, aſſeſſor Donner je prajił: „Njechaм ju ſ zyła widźecź, to dyrbi někto ßbożowne mandźelſtwo być.“

Wěſta Buſchowa bě pola Donnerez ſ hoſpoſu, hdyž ßo njeßbożowny podawk ſta. Sswědk praji, ſo je mandźelſtwo ſymne a mało wutrobite było. Donnerowa je mało doma była. Mandźelſkaj mjes ßobu ſtoro niczo njerěcźeſchtaj. Krönerta je jenoź ras w Donnerez domje widźała. W februaru 1920 je do tkoronnje dyrbiała, hdyž je ßo wrócźiła, je Donner hižo dlěcźi cźaß morwy był. Krönert je ſ dobom hižo we villi bydlił. Je pjchezo k njej a dźeźom pſcheceźelny był. Wo jeho poczahach ke Donerowej njeje niczo wědźała.

Wot 1917 hacź do 1919 je wěſta Dittmannowa — kotruž Donnerowa winuje, ſo je ſ jeje mandźelſkim wobkhadźała — pola Donnerez hoſpoſu cźiniła. Tutón ßwědk powěda, ſo ſtaj mandźelſkaj najprjedy w jenej ſtubi lěhałoj. Poſdźiſcho je Donnerowa do delnjeho poſthoda pſcheczaßnyła, „ſo njeby ßwojeho muża myliła, hdyž rano ſahe na ječhanſku hodźinu thodźeſche“.

P ſ ch e d ß y n d a : *Kajki ſaczińſchcź cźinjeſche* Donner na waß?

S ſ w ě d k : Wěſche jara dobrocźiwy. Lubowaſche w ßebje rjane ßwójbne źiwjenje.

P ſ ch e d ß y n d a : Bě Donnerowa teź ſa to?

S ſ w ě d k : Nę, njebě tola zyły dźeń doma.

P ſ ch e d ß y n d a : A hdyž wjeczor domoj pſchińdźe?

S ſ w ě d k : Potom ßo ſ wjeſelha wopraſcha, hacź je je muž hižo doma. Prajach-li haj, mężeſche, ſo je jara mucźna a ſo dyże hnydom do ßwojeje ſtwy hicź.

P ſ ch e d ß y n d a : Schto cźinjeſche potom we ßwojej ſtwje?

S ſ w ě d k (ßo dliſo): Wonjeſche pſchezo tak ſa pjecźenym; praſchach-li ßo knjeni Donnerowu, hacź dyże hišchcźe nęſchto ſeſcź męcź, to pſchezo wotpokaſa. Mějeſche ſpiritußowy warſak a mału ſtkaß jedźe we ßwojej ſtwje. Teź zigaretyt cźaſto we ßwojej ſtwje kurjeſche a lohke ſpěwy hwiſdaſche.

P ſ ch e d ß y n d a : Wobſkorźena Donnerowa na Waß tuka, ſo ſcźe ke knjeſej Donnerej pocźahi měła. Teź zigarety cźaſto we ßwojej ſtwje kurjeſche a lohke

P ſ ch e d ß y n d a : *Kak bě Donnerowa ſe ßwojimaj dźeśćomaj?*

S ſ w ě d k : Niz *tak*, kaž by macź to dyrbiała być. Wěſche drje pſcheceźelniwa k nimaj, ale njeje jej druhdy ſa dwaj dnjej ſ zyła wuhladaka. Je jej radu rjanej hotowała, ale wjazy niz. Stónżnje wobkrucźi Dittmannowa, ſo je Donner po wójnje cźaſto pjenjeżne ſtarośće měł. Tola ſo by ßwoje waſchnje pſchemęnił, wo tym njeje ženje niczo pytnyła.

w Budyšinje na Bohatej hasy 14
w Kamjencu na Kubježskej drózy 7.

Přilopk.

* *Zónſke powołanje, kiž ßo ſrěda nadeńdźe.* Dwě młodej ßónſkej, wobej w ſtarobje wo 25 lět, ſtej dźeńßa we Jendźelſkej najbóle ſnatej łóſerjej wulkich myſchow. Sso roſmni, ſo leži tute powołanje we ßwójbje. Nan tuteju je nimale pjećźahowazeźi lět łóſet myſchi w prěnim woſkrjeſnu Loudona. Tutymaj dwěmaj ßotromaj ßo na tuto waſchnje poradźi, wulke myſche doſtahnyncź: W cźornej draſce ßmětaj ßo w cźirjach, kotrejž ßu ſ ſiłzom ſ pokładene do komory podacź, hdźež maſej dźeło wukonjeć. Wonej tak *njelcźo* dźetej, ſo jich ßwěrzo njepytnje. Na to wonej *zyle* wotrajomnje łakatej. Je ßo wjazy myſchi ſhromadźiło, padnje ſak na nje a wone pſchińdu do wulkeje tyſy. Tutón dnjowy powad wucźinja w pſcherźiku 30 wulkich myſchi na dźeń. Młodej ßónſkej wuſnawaci, ſo ſtej ſ *tajkim* powołanjom ſpokojom, dokelž móżetej ßo cźeſtnje źiwicź.

* *544 000 autow w Němſkej.* Po liczenju, kotrejž ßo *kóždoročnje* 1. julija wotnéwa, je liczba autow w Němſkej we lěcźe 1925 wot 425 796 na 544 894, potajkim wo 25 *prozentow poſtupiła.* Na prěnim měſtnje ſteja wulke motorſke kola ſ 236 387, potom ſcźehnja wobołowe wozy ſ 206 456 (w tutej liczbje je 20 392 dróžkow a omnibußow w ſjawnym wobkhadźe wobpſchihatych. Cźeſtnych autow naliczi ßo 1. julija 10 263 a autow ſa haſchenje wohnja a cźiſcźenje dróhow 1769.

* *Wjednik dźeſacźerjow jako cźeſtny doktor.* Oxfordſka univerſita je wjednikej jendźelſkich dźeſacźerjow Thomaßej dla jeho ſaßłužbow wo dźeſacźerſtwo titul cźeſtneho doktora prawow (dr. jur. h. c.) ſpožcźiła.

* *Mudre mrówje.* Kóždy wě, ſo ßu mrówje jara mudre pſchekaßanzy. Wjele ſpytnikow je źiwjenje mrowjow *wobkhóžowało a namakało, ſo maja wone* jara krute a dźěła jara mudre ſakonje. Njedawno je nětko franzowſki wucźeń pjchikkadnje nowy dopokaß, *kak* mudre tute małe ßwěrjatka ßu, namakał. Wucźowng bě ptaczkam ſchlicźku ſorna na wokno ſtajił a pytnył, jeneho dnja, *kak* mrówje w dołhim rjedźe jedne ſornjatko po druhim ſe ſchlicźki wotnoſchowachu. Wucźowng wobſamknu, rubjeżnym ßwěrjatkam pakoſcźenje wośmuczicź a ſtaji tohodla tule ſchlicźku na wyßoki kolik, kotryž tołſto ſ kliom namaja. Ale mrowje wędźachu ßebi pomhacź, pſchinoſchowachu jemu a pſchikrywachu klij tak dołho ſ pjerjacźu, dóniż njeběchu ßebi ſchcźeźku pſches njón hacź k ſornej naßypali. Hdyž běchu to dokonjeli, poczachu ſnowa ſorno rubicź.

* *Roman jeneho „Titanic“-matroſa.* Londonſke nowiny piſaju ſ Torento: Matroſa ſ mjenom John Janes kotryž bu na kóždi „Titanic“ namaka, jako tutón hobr 14. haprieje 1912 ſ 2358 *ludźimi* ßo podnuri, bęſche pſchi kataſtrofje maku holczku ſ mjenom Phyllis Ayrs wumóżnił; ſtarſchej małeho dźeſca pak namakaſchtej ſmjercź w żołmach. Nęſchto njedźeł poſdźiſcho pſchepoda Janes dźećo ßwojej wowzy, kotraž tehdom w Londonje bydleſche, a doſta ſa to wot njeje rjane myto. Po ßwěſtowej wójne wupyta Janes, kiž bě ſ kanadiſkim wójſkom do Europy pſchiſchoł, ſ nowa wowku wot njeho wurmożenje holzy. Knjeni Ayrs, macź dźeſacźowego nana, bě jara ſwjeſelena a dari matroſy 500 puntow ſterlingow; ſa tute pjenjeży kupi ſebi Janes w Amerizy farmu. Tute dny doſta nětko powěſcź, ſo je knjeni Ayrs njedawno wumrěła a jemu na milijon puntow ſterlingow ſawoſtajiła. Nimo toho je ſebi ſa ſaſtupnika ßwojeje nětko 15lětneje wnuczki pomjenowała.

* *Běły elefant ſo narodźi.* Siamej je ßo wulke ßbożo ſtało, kotrejž bo po ßylym kraju je ßwjedźeulemi a zeremonijami ßwjeczi. W poſlednjym dźeſe kraja je ßo mjenujzy běły elefant narodźił. Hdyž bě ßo powěſcź wo tutym podawku roſchěriła, dowjeſechu pſchedſtejeſcźerjo a wóſchcźerjo wobhnadźeneje wjzy ſbożopſchinoſujuce młodźo do Czieungmaja, hlowneho měſta połnóżneho dźěła ſiamſkeho kraja. Dokelž je běły elefant w ßamßnym ſerje ßo narodźił, w kotrymž je nowy kral wjednikow kraja pſchepiſwał, widźa w tutym ßadnym podawku wośebje dobre pſchedſtnamnjo.

* *Originelna warnowańſka tafla.* Město Newyork je na dróhach ſ wośebje wulkim wobkhadom warnowańſke tafle ſ wobrazom ſmjerzje poſtajilo. Tafle, kotrejž manu napiſmo: „Ty ßy mój, njekedźelſkiwy cźłowjecźe,“ ßu wjeſa jara dobry wuſpěch mękle.

ßka.“ Nětko pak běſche jeje dźećo lubuſchcź ſwojeho nana. Hdyž płakaſche, jemu wjelryba wſcho k woli cźinjeſche. Tuż nawuczi macź małeho ßynka ſ wulkej ješerpliwoſcźu a próżu ſłowjeſko „krewjel“ wuprajicź. A ſtónżnje ßynk nawuknuny, ſ tutym ſłowom wołacź a płakacź.

Wjecźor, hdyž bě nan doma, macź nětko małeho ßynka nawabi, ſo by pſchećał, a tón pſchi tom wołaſche: „Krewjel! krewjel!“ Nan ßo dźiwaſche, ſo dźećo tak wjele woła. „Schto je malemu?“ woprajcha ßo. „Njewém, chże krewjel, a ja njemóżu jemu żadyn dacź, pſchećoj nimam tajſi kamjeń.“ — „Pſchećtań płacź, małuſchko, jutſje cźi pſchinjeßu, ſchtoż dźećeſh męcź.“ A woprawdźe pſchinjeße na druhi dźeń kuſk krewjela ßobu.

Nětko mějeſche Albiſtana, ſchtoż trjebaſche. Pſchemyßloważche, hacź njeby teź cźełkuncź mohła. Mały cźołkniſk bě bórſy wuſkedźiła. Dyrbjeſche ßebi hišchcźe nęſchto wumyßlicź, kak by mohła wjelryba prawje daloko wot domu prjecź półacź. Wona nawuczi dźećo ßłowje „rańſche ſerja“ wuprajicź, a hdyž płakaſche, wołaſche ßtajnje: „Rańſche ſerja, rańſche ſerja!“ — „Schto je małemu hišo ſaßy?“ woprajcha ßo nan. „Njewém, chże kuſk rańſchehu ſerja, a ja nimam tola żane, ſo bych jemu dacź mohła.“ — „To budźe cźežko, twoje pſcheceźo dopjelnicź, pſchetoż pucź je jara daloko, tola dołtanjeſch, ſchtoż pobrachnje, mój mały ßynko.“ Snydom po połnozy naſtaji ßo na pucź a płuwaſche k ranju.

Żona cźakaſche, dóniż njebě ßo jej ſ wocźow ſhubił, ſalěſe potom ſ dźěſcźom do cźołna a wjeſłowaſche pilnje k wjeſcźu. Wjeſłowaſche mózne a wuhlada hižo kraj, jako nadobo wjelryba wot ſady ßo bliżeć ſtyſcheſche.

Hdyž macź ſpóſna, ſo wjelryba ju doſcźehnje, cźińnje dźeſcźowu draſtu do wody. Nan njemóże nimo draſty płuwacź. Saſtanje a wjerzi ßo płakajo ſ bolożcźu a hnéwom wokoło draſty. Potom hanja ſaßy dale ſa cźołnom. Hdyž a hdyž cźińnje żona nękajku wężku, kotraž dźeſcźu ſtuſcha do wody: manił, ſahłwoçki a łóżko. A ſchći kóżdym poſa-

ſtanje wjelryba, płuwa wokoło njeho a pyta, hacź njeje mały ſynk pódła. Skónżnje dojeńdźe cźołnik k brjohej. Żona wuſkoczi ſ njeho ſ dźeſcźom a hižo ſteji na twjerdej ſemi; wjelryba pak móże jenoź hišchcźe ſ hnéwom cźołnik roſbicź, potom wrócźi ſo ſrudna domoj.

Albiſtana namaka ßwojeho bratra hišchcźe na ßamßnym měſtnje. Spěchnje ſcźahnu ſ krjewjelom ßmužku wokoło rohow, a hižo rohiſna wotpadnyhu. Tak bě Talooet ſaßy ßwobodny, a bórzy ßo ſaßy ſhraba. Wobaj ßo wjeſelischtaj, ſo bęſchtaj ſaßy hromadźe. Chżu pola tebje wotſtacź, prajeſche Albiſtana, „ale njedaj mi ženje k mórſkemu brjohej“. Tuż pucźowachu daloko prjecź wot morja a nawarichu ßebi nowu hětu hluboko w lěſu.

Jenoho dnja pak pſchińdźe jimaj na myßle, ßebi nębźe druhdźe nowe bydło pytacź. Jako tak w lěſu pucźuja, jźehnje ßo ſatuſhnyj wichor ſ dęſcźom a tołſtej mhłu. Tak tołſta je kurjawa, ſo wjazy njewidźa, kak dźeja. Tak pſchenoſnja, hdźež runje ſteja, ſo bychu potom rano ſaßy dale pucźowali.

Rano wotucźi żona najprjedy, a kaž ßo pocźnje hušacź, je też maty ßynk hižo ſtanył. Tak dźetaj hromadźe do lěſa, ſo bychtaj hladakoj, hdźe ſtaj. Nadobo ſtejitaj pſchi bórſy pſched njeznatym morjom. Półcźeja morjo wuhladawſchi, ſaſchcźi ſpodźiwnje a hižo je we wodźe a podnuri ßo. Też macź njemóże ßo dźerźecź, a ſłucźi tohornuja do wody. Wobaj pak pſchemęnitej ßo do wjelryhje..

Talooet wotucźi; a ßo dohladaje, ſo Albiſtana a maty ßynk tu wjazy njeſłaj, nahle poſtoczi. Hdyž k brjohej pſchińdźe, wuhlada wulku a mału wjelryhu ſwjezele ſ wodu pluſkotajo do dala pluwacź. Bórzy pſchipluwa też nan wjelryha jimaj napſchećo, a wſchitzy tſjo wotſtała ßo hromadźe won na daloke morzo.

Srudny pucźowaſche Talooet pſchi mórſkim brjohu. Pſchećeju dale pucźowaſche k połnozy, tak daloko, dóniż ſkónżnje ſ njeho bu dźiwi cźłowjek.

Serbska Ludowa Banka w Budyšinje

Telefon 3506 a 3507 — **Filialcy we Wojerecach a w Khoćebuzu.** — Telefon 3506 a 3507

Wobstaramy **hypotheki na ratarstwa** z amortizaciju a bjez teje za **4.69—8 %.**

Dale dołhočasne komunalne **poždonki za gmejny** z amortizaciju.

Košle a spódnje šaty

za mužow, žony a dźěći

wołmjane, połwołmjane a makowe wot 2.50 hr

Strykowane lacy, jaki, gamaše, štucy, nohajcy, rukajcy wšěch kajkosćow a barbow, walkowane zoki a nohajcy, pjasćowe rukajcy, chenillowe rubišća a šawle — ćopte podšite wěcy —

Bleyle-wobleki

Bleyle- dźěćace wobleki kaž też sporiske jaki za mužow, žony a dźěći.

Rud. Osswald
w Budyšinje
jenož na Serbsk. hasy 5

(Prošu firmu njezmylić!)

Pućowańske přikrywy

z pyža — z wołmy

spańske přikrywy

Hecht, Linke & Truöl
w Budyšinje na Znuťrkownej Lawsk. hasy

Siemens Jäckel mějićel Gustav Kloeppel

wosebity wobkhod za

šijace mašiny

Jenicka předawarnja wukotnych němskich wudźěłkow „Pfaff" a „Phönix" wša narunanja a wuporjedźenja w Budyšinje na Seminar. hasy 5

Wotpłaćowanje dowolene!

Fotografijowy Meister

ateljej w Budyšinje na Nježork. dr. 15 hóźdu wjedźenja wotewrjene

Zhotowjenje portrétow, wobrazow do pućowańsk. pasow, wobrazow za industriju, kwasnych a njewješćinskich wobrazow, też na wsach. Tel. čo. 2438.

Wšč swěćadła

aparaty za tepjenje a warjenje, cyhelnicy, naprawy za radijo, daloko škrěčkowe roły.

Wilh. Böttcher w Kamjencu

Kurze Str. 2, rózk. torhošća. Telefon 266.

Deutschlands gróßtes Spielzeughaus

B. A. Müller

Dresden-A. Pragerstr. 32

Eisenbahnen, Dampfmaschinen, Mechan.-optisches Spielzeug. berühmte Auswahl. Preisliste kostenlos!

Meble

tepichi najwjetši wubjerk — **pjerjo** najtuńše pluśiny

Bratśa W. & M. Fiedler w Hródku D/L. na Barsćowskej drózy 17.

Nawěštki přinjesu wužitk!

Chenillowe rubišća

chenillowe šawle

ze židźanymi a chenillow. francami, čorne, brune, módre, a zelene kaž też pisane w znatych płaćiznach a hódnych kajkosćach.

Zoki, nohajcy, stopy k přišiwanju, spódnje woblečenja

najlěpšich kajkosćow kupujeće pola mje jara tunjo

Ernst Jordanowa wud. w Budyšinje

na Jerjowej hasy 5 — na Znutřkownej Lawskej hasy.

Rjany hodowny dar je raňši woblek.

Wy namakaće pola mje překłapjacy wubjerk tunich raňšich woblekow.

Jan Jurij Pahn
w Budyšinje.

Přesadźowanje drjewa!

Póndźelu, 13. decembra, dóp. 1/2 10 hodź. budu na přesadźowanje za hotowe pjenjezy pola **Nížeje Wsy** (Sešowski zahon)

wokolo 50 hromadow

(haj 12 m dołhcho), kaž też

100 losow stejaceho wužitk. a pinicho drjewa

předawać. Wumjenjenja so tam wozjewja. Kupcy zhromadźuja so w hosćencu w Nížej Wsy.

Wobsedźeŕ.

Praktiske dary na hołowne blida

namakaće pola mje, wulki wubjerk **ložowych, blidnych kuchinskich a spódnych šatow** po najtuńšich płaćiznach.

Hilger w Budyšinje
jenož na Seminarskej hasy 2.

Likěry we wulkim wubjerku,

rum, arak, kognak, kaž też z rukow. čisty žitny palenc w blešach a też ze suda poskića w najlěpšej kajkości

Adolf Schmeiß w Budestecach

Wosebity rabat wot **10 %**

Swojim česćenym serbskim kupcam dawam k wěd̄enju, zo hač do. 13. XII. wosebity rabat wot 10 % na **pjelsćinowe kornarje šawle**

dawam. Dale kupujeće pola mje tohorunja po přihódnych płaćiznach žonjace pjelsćinowe kabaty a mantle, ložuchi za mužow a pohončow, pjelsćinowe wobsadźi, rukawy (Muff), ložowe předpołožki, nohowcy atd.

W. L. Baumgart w Budyšinje

na Kěžorskej dróze 11 (Palastowa kofejowuja)

Dźěłarnja pjelsćinowych nowoscow a drastow po měrje

Wšitke picowadła

Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach.

Milinu za hospodarstwo a rjemjesło

A E G-fabrikaty

Elektromotory
połěrowanske motory
njebožate mašiny
točeńske mašiny
kamenje točeńske mašiny
měchanaduwaki za kowarjow
domjace plumpy
elektriske cyndła
klijery
spěšnjerowarjakiy
łotejowe mašiny
čajowe kotołki
čajowe parjaki
warjeńske a wohrjewańske płaty
blidne pjecaki
ponójki za ćoplu wodu
železka (Bügeleisen)
sušaki włosow
wohrjewanske pucaki
wohrjewanske kachle a pjecaki
kuchinske kachle
ventilatory
motory za šijace mašiny
płokace mašiny
aparaty za radijo
woswećadła
instalacije, wuporjedźenja

Wosebity wobkhad přez

Hans Eckhardt
na Mółtkowej dróze 9/11

Nierth & Förster
před Šulerskimi wrotami

E. Schiersandtowi synoje
na Hósio hasy 11
w Budyšinje

Dźěłbne płaćenje dowolene.

Kupuju

nowiny, akty, knihi po 4 pf. papjerowy wotpady po 3 pf. lapy, bleše běłcho wina bleše čefwjencho wina

sklowe bleše, wšě druhe bleše po powyšenych dnjowych płaćiznach, železo a stare metale jenož na wupokaz wyšnjoće.

Popp na hornčeŕsk. hasy 18 telefon 3427.

Geldsche Optik Qualitätsläser

BAUTZEN

Strykowansku wołmu, słomjaki poruča tunjo **J. Erler** a rózku Kronprynow, mosta.

Wšě družiny hnojidłow

ma stajnje na składze

Žitny dom w Kamjencu
wotnožkaw Pančicach.

Kóždu sobotu 8—6 hodź.

kozace karniklace, zajeće a wšitke druhe kože a **kóžki**

kupujetej stajnje po najwyšših dnjowych płaćiznach.

Kießling & Erdenberger

w „Polměnsce" w Budyšinje na Zwonkowej Lawskej hasy.

M. Mikel

časnikař w Kukowje

poruča

dobre časniki slubne pjerśćenje a nawoći

(brylle) po najtuńš. płaćizn.

Meblowy Bjar

Wulki wubjerk w **špańskich ławach, bydleńsk. ławach, kuchinjach a stólcach, sofach a šezelongach**

po přijomnem dźělbn. płaćenju.

Tunjo! Dobre!

Při hotowych pjenjezach wysoki rabat!

Znapředa piwarnja

Słomjaki jara tunjo

K. Erler na Žitnych wikach 11

Winter w Budyšinje

Za Boże dźěćo

parfumy, dobre mydło

wulki wubjerk

pola Wintera

bratřa Miersch nasl. na Žitnych wikach 30.

Swěčki na hodowne štomiki

kotrež njekapaja

rozprošace swěčki — swěčki dźeržaki

pola Wintera

bratřa Miersch nasl. na Žitnych wikach 30.

Foto-aparaty a potrěby

domjacy kino — dalokowidy

dary kiž su stajnje wjele winojte

pola Wintera

bratřa Miersch nasl. na Žitnych wikach 30

Sym płaćizny wosebje znižił!

Póstowe kartki po dotalnym wuwjedźenju płaća nětk dwanaće čornych hr. 6.50
„ brunych „ 9.50
jenož z wulkej podpjeru je mi možno, tute płaćizny zdźeržeć! Wjacy razow mytowany!

Robert Kubizz, foto-atelier

w Budyšinje, na Póstowem naměstnje 2. Założ. 1899.

Klankace wozyčki

solidne, rjane a tunje namakače we wosebitem wobkhodźe

Paul Böger w Budyšinje

na Sulskej hasy 5 při dźiwadle.

Tunje hodowne poskićenje!!

mantle wobleki, bluzy sukanje

W. Häcker

w Budyšinje

na Žitnej hasy 7 Žał. 1852

Wulki wubjerk znate solidne płaćizny

K štriclam pječenju

poskićam najlěpšu fukrajnu a wukrajnu

pšeńčnu muku

(Kaiserauszug)

Paul Bennewitz

w Budyšinje

Pčolacy wósk

kupuje

Drogerija Winter

(bratřa Miersch nasl.)

w Budyšinje, na Žitn. wikach 30.

Fotowe projekcijowe powjetšeńske domjace kinowe **aparaty**

a wšě wobory za atěramske fotografowanje

Fotowy dom

Rich. Hutha

(mějeśel Arno Lehnert)

w Budyšinje na serbskej hasy 13

Wuwiwanje filmow a platow kaž tež wotćahi wjacy wustojnje a najspěšniše.

Předźenak Protyka za Serbow 1927

Na předań

w Serbskej kniharni w Budyšinje.

Serbja

z Hornjeje a Delneje Łužicy zetkaja so

w „kofejowni“ w Serb. Domi

Dobre piwo, kofej a torty poruča

Jan Hajnca w Budyšinje.

Najrjeńši hodowny dar

je

„Gritzner“-šijaca mašina

wot

Jana Witeka w Sćijecach

Wulki wubjerk, tunje płaćizny, wotpłaćowanje dowolene!

Lehmannec konditorńja a kofejownja

na Serbskej hasy 8

Najpřijomniše hóstne městnosće - Konditorske pječwa

prěnjeje rjadownje.

Wšědnje wot 4—½7 hodź. a wot 8—12 hodź. koncert

Wosebitosć: TORTY

so jako dar při kóždej składnosći hodźace.

Lód k jědźi. Fürst Pückler.

Přijomne hodowne dary

złotych a sćěbornych tworow

wulki wubjerk — tunje płaćizny

Kurt Mauer, časnikař w Budyšinje

na Kamjentnej hasy 10 při hotelu „Króny“.

Najlěpše brikety

wožu z awtom do domu po najnižšim wobłićenju. Štóž chce, może sobě sam z dwórnišća w Brězinje wotwozyć.

Wjacy stow metrow porubaneho šmrěkoweho kuluchoweho drjewa po tunich płaćiz. z wotwoženjom

Skazanki wuprošu sobě bórzy.

Jan Poltz w Kamjencu na Budyšskej dróży 20

Miele

die erfolgreichste Zentrifuge

erhöht die Einnahme

Mielewerke

Aktiengesellschaft

Grösste Spezialfabrik Deutschlands

Gütersloh Westfalen

Kóždy khwali

likne a bjezporučno sodźenje, kaž tež solidne płaćizny

mužacce a žonjacce drasty

z mištr Dittrichoweje dźěłarnje.

Wosebitosć:

pjelsćiny za mužom a žony

po měrje.

Tkaniny za wobleki, paletoty a kholowy

w jenož dobrych kajkosćach a po wažnych płaćiznach

Peter Dittrich, krawski mištr

w Kulowje, Haschkestr. 12 njedaloko piwarnje.

Burja kedźbujće!

Nowe centrifugi „Melior“ z mosaznym bubonom, a nowosłóbornymi žłóbkami

Dźens najbóle wudokonjana centrifuga.

Podawa so po 12 měsačnych wotpłaćenjach

Wěš ratafske mašiny a narunańske dźěłe ma na składze.

Mašinska dźěłarnja a wikowarnja

Arnošt Falting w Njeswačidle.

Konjace, howjaze a swinjace wiki w Kulowje H.-Łuž.

wutoru, 14. decembra 26.

Wulki wubjerk plahowanskeho a wužitkoweho skotu prěnjeje rjadownje.

Přihódna kupna składnosć.

Přihódne přizamk. ze železnicu.

Poćahowanje

Jan Hajnca w Budyšinje.

Dolhe a krótke škórnje

ručne dźěło, ma jenož na składze

wobućowy dom Mark w Kukowje.

DAS BESTE

Geschenk

ein

VICTORY-GLAS

für

Theater- Sport- Reise- Wanderung

Jeder Optik • Vollwertiges Garantieglas

Oberlinsen

für jedes Auge verstellbar

Mit Spiegeletui oder m. Lederbeutel

a. w. Abbildung Seide gefüttert

Mark 10.-

Zahlbar in Raten à 5.- bei Versand per Nachnahme oder Voreinsendung des Betrages und 5 Monatsraten von je 2.- Mark.

AUTOFRIX GESELLSCHAFT. BERLIN S 42

RITTERSTR. 99

POSTSCHECKKONTO: BERLIN NR. 55668

Paul Lehmann w Kamjencu rožk Torhošća

železowe tworu a graty, domjaca a kuchinska nadoba, sklenca, porcelan a kamjenu - hrajki

Wulki wubjerk! Tunje płaćizny!

Sanicźenje němskeje bronitosće

Jako kě Němsta wójnu pschěhrako, žadachu dobyczerske ludy dołkadne sanicźenje němskeje bronitosće. Tehdom rozbiwachu žo pod kontrollu zusich ofizěrow němski kanony a maschinske tšelby. Na naschim wobrazu žmy s pschikładowarjemi tuteho sanicźeńskeho dźěła. Rozpominanja wo sanicźenju němskeje bronitosće pletu žo hač do naschich dnjow. Tuhwilu wukraj naschemu stotej njeporuknje so mamy pschewjele brónjow. Jemu we wuschach klinczi schrěłanje wschelakich tak mjenowanych „wótczinskich swjosłow“. Wukraj dyrbjał wjedźeć, so wjele schćowloze pby njelužaja ale jenož tubemu žužodej nóżny nóž laja.

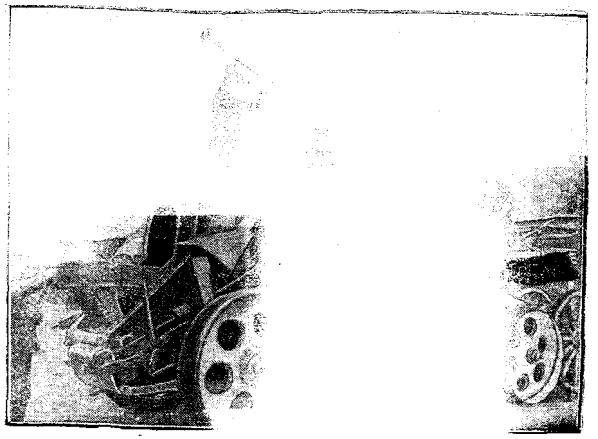

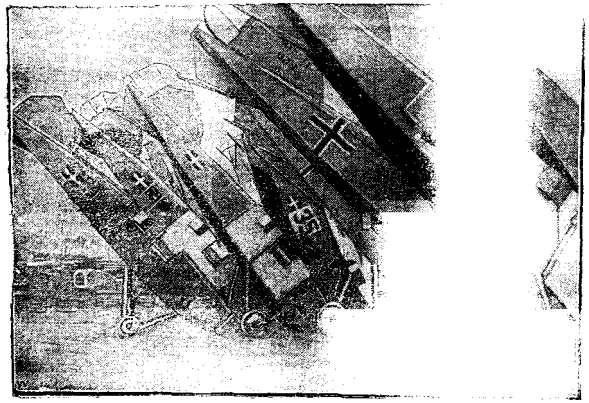

Rozbiwanje němskich lětadłow.

Wo czaš wójny bě žo lětańtwo niż jenož w naschim kraju, ale też w njepschecźelskich krajach hobrźy rozwiwało a wuwiło. Móžemy prajicź, so je wójna lětańtwo mózne spěchowała a žobu pomhała na dźenżnischu wyšokosć pschiwjesć. Němska bě samóhła wo czaš wójny žwoje lětańtwo hobrźy rozmnožić (to rěka pschisporicź). Też sloro wschě žwoje lětadła dyrbjesche po wójnje na pschikas dobyczerskeho wukraja rozbicź. Na naschim wobrazu tutemu sanicźenju pschihladujemy.

Hendrich Lang je cźěsti Sokoł organisował. Wón wumrje 5. novembra 1926 w cźěskim městcu Taborje.

Hdźe wostanje mój poš?

Wupytanje wobraza w tydźeńskich cźišlu:
Satjcźe wobraz na prawu stronu. S lěweje strony sahrodneho płota twori kěcźina postawu ruskeho bura.

Naš čas we wobrazach

Čo. 50 W Budyšinje, 11. decembra 1926 2. lětnik

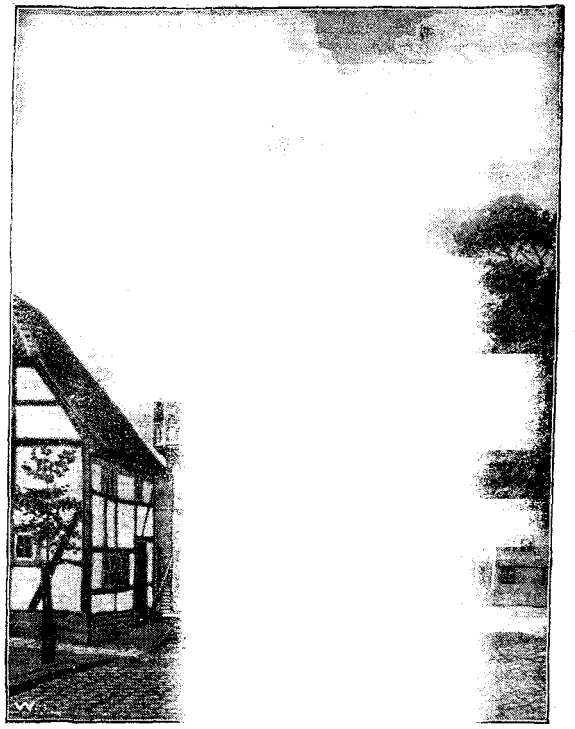

Rańšo-hornjoněmske wjesne twarjenje w Sorsaue.

Soest je žrěnje město w płódnej krajinje Westfalenskeje. Někotre smjeje nědźe 25 000 wobydlerjow. W žrjedźnem wěku mějesche wo 10 000 wobydlerjow wjazy. Wono bě jara wažne a tohodla bohate wikowarske město. Tutón kěžeř rozwabi sawisej tehdomnischich mózarjow a wjetchow. Město sapleczechu do krwawnych a sahubnych wójnow. S tym shubi žwoju mózu a nahladnosć. S cźežow, jako bě město hischcze kruta twjerdźizna, žu hač na nasche dny sawostate wrota. Nasch wobraz naš pschedi nje wjedźe.

Lutherowe sjenoczeństwo we Wittenbergu.

Lutherowe sjenoczeństwo mĕsjesche swoju sthadźowanku létšo we Wittenbergu. Nasch wobras nam wobdźĕlnikow pschedstajuje.

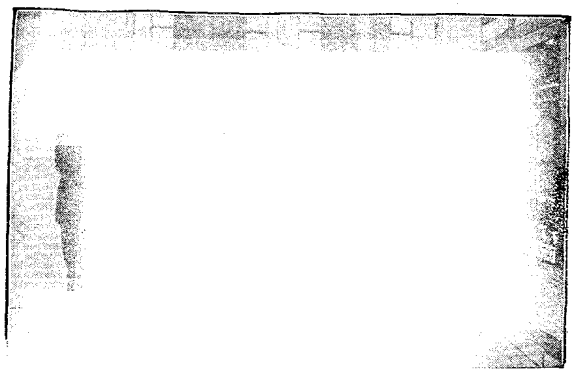

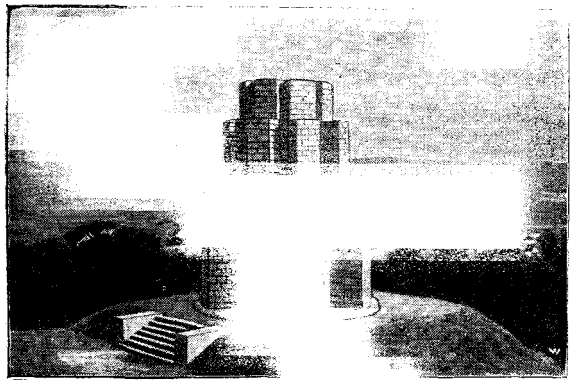

padnjenym wojakam.

Ženje drje njejžu w naschim kraju tak wjele pomnikow stajeli a twarili, kaž tón czaš po šwĕtowej wójnje. S teho widźimy, kak hłuboko je žo tónle žałostny podawk saschczĕpił do wutrobow a powjatka pschitomneho rodu. Hdyž budža pod semju wotpoczowaćwo dawno czi, kotříž žu ju pschežiwili, tehdom dyrnja tute morwe pomnili ſ rĕčnišwym ertom powĕdacź wo wulkej pschĕtratej wójnje. S pódla stejazym wobrazom wjedźemy naschich čzitarjow psched jedyn taſi létšo natwarjeny pomnik. Jón ſtarichu w Bayerſej na kražnu hórku ſ lubosnym wuhladom na hory Frankenſkeho Jura. Mĕſto Treuchlingen jón natwari.

Trójniki.

Trójniki žo tu a tam narodźa, Srĕdka pak ſtajnje wotrośtu. Ale mataj ſtarſchi dwuhdy ſbože, ſo trojaki dĕtyje a k jeju wjeſelu pschibywa. Tajke ſbože dóſta žo wyſchſchemu miniſterialnemu pomocznikej Krauſe a jeho manželſkej. Wonaj bydlitaj w Barlinje „Stohlizach“ (Steglitz). Jeju baczon pſched ſchtyrjomi lĕtami wopyta a ſimaj hnydom po tſiłoch lubosnych holičzkach woteda. Najſkerje je jara nuſny mĕſ a pak trochu lĕni był, ſo žo jemu njeje chžyło druhe domy wopytacź. Tak je ſwój waczok hnydom tu wotpołožił. Holcźi žu hižo w pjatom lĕčze a jena na druhu tak podobna, ſo je ľĕdma možno, je roſeſnawacź.

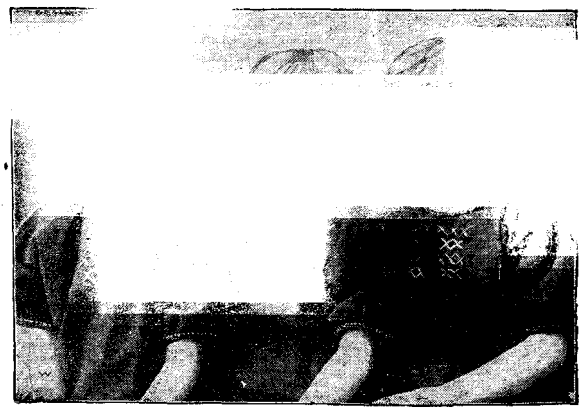

Awtomobilowe fabriki.

Naſchi potomnizy ſelnaju žo ſ konjemi wĕſčze jenrĕž biſchče w zoologiſkich ſahrodach. Kóń treba žo polo nak k czehnjenju a ſ jĕchanju. W poſledniman lĕtdźeſatkowaj ſmy pſchezo bóle i temu pſcheſchli, jebdźadź tricbacź, cźĕrjerc ſ mozu a pomozu motorow. Naſche drohi njerĕwia žo dźenża ſ awtomobilemi a motorſkimi kołami. Naſcha techniſa a induſtrija ſtej žo ſ wotmachom na twar awtomobilnw a motorſtich kołow pokročkej. Najbóle je tuta induſtrija w Ameriſy wuwita. Tam je wĕſty Ford ju na wyſokoſcź pſchinjeſł, wo kotrejž mamy ľĕdma ſapſchijeczе. Jemu by možno było, zdźu Europu ſ tunimi awtomobilemi ſapka-

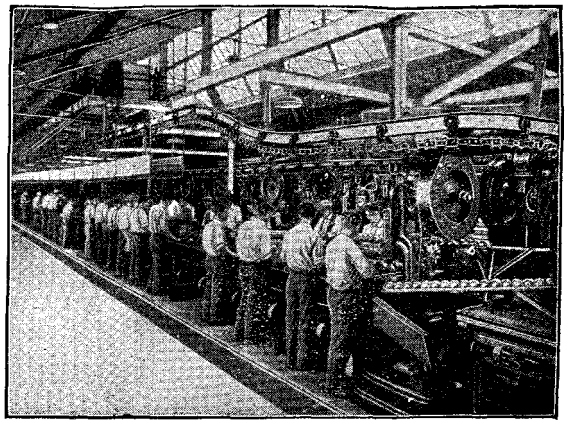

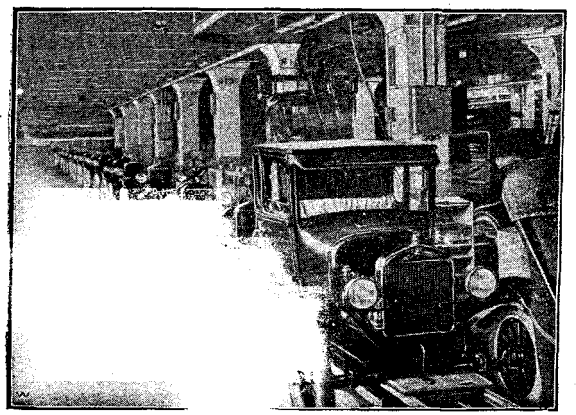

wicź. Europäiſke ſtaty žo pſched tutym ſapkawjenjom ſchtitaja, ſo na dowos awtomobilow ſ Ameriki wulke zło kładu. Naſchej wobraſaj wjedu naš do Fordowych fabrikow. Wſchi njeſtónczným dołhim pažu ſteja dźĕłaczerjo. Kóždy ſ nich nastawažemu awtomobilej nĕkaſi dźĕl pſchiczinja. Wot prjenjeho želeſła ſem awtomobil rojsče. Kóždy dźĕłaczeł dźeſ wote dnja jene a to ſame dźĕło wukonja. Tak bozwije wulku widokonjanoſcź a wĕſtoſcź, lutuje ſ czažom a materialom. Wſchĕ dźele a dźĕłki jemu derje pſchihotowane žo do rukow podadža, doniž awtomobil ke wotjĕdnej hotowy njej.

Sofija Kwĕarowa, ſnamjenita khorwatſka ſpiżowaczelka.

K pódlaſtejazemu wobraſej:

Ladiſlaw Tuma-Sebloun, ſamolwity redaktor „Narodnych Liſtow“, ſwjeczeſche ſwoje 50. narodniny.

sahe nahadźili, hu młodźiźki prawje pizowali a wothlaźali. Maju hižo do ho cźerstwe jeja, mója nětko najwyschiche płacźiny za ho wužiću, mjes tym, jo dyrbja druhu to, schtož hu w lěcze sahtużili, nětko sahy pschihadźeć. Dezember žada žebi wot plahowarja pjerjny, so kurjenju cźopke dźerźi a so kurom pizu dawa, kotraž cźopkotu płodźi. W kurjenju njeßmě na jadyn pad cźahnyć, też wláźnosć dyrbi ho wotdźerżować. Tohodla dyrbja ho pschi źněhhiću wotewrjenju na južnym boku ſ měchami zapowěźnyć. Też w symje dyrbja kury tak cźasto a dołho hacź móżno wonka być. Hdźe pched źněhom ichtitane hrjebanischcźa pobrachuja, dyrbi ho po kóždym źněhhiću cźichi kucźik na dworje wot źněha wucźiścićź. Hdźeź ho mjehka piza dawa, dyrbjała ho cźop,a pizować, a ſ buśanku naměschana. Něschto mjaha we sornje rybjazeje abo kadaberoweje mucźki njeßmě w pizy pobrachować. Sornjaza piza dyrbi po po.oży ſ majba wobstejeć, dokelž ma wjele tuka a wohrěwa. Też selena piza njeßmě falować. Hołbjam dyrbi ho wožebje pschi mitym wjedrje na pizy wottorhować, so njebychu pschesahe lahnyć počźahe.

Kosaza hródź dyrbi ho wožebje derje pched symu a móhrotu schhitać, dokelž hu kohy w tym nastupanju jara cźuźiwe. Scźěny njech ho je ſłomu, liśćom abo schmrjokowymi hakoſami wobtykaju. Kosa dhe měrć ſuchu hródź ſ wjele ſłanjom. Cźim mjenje hu kohy w lěcze woni pschihchcze, cźim lóžo něsto ſkhoreju. Saborjenje płuzow mózemy cźasto pola nich wobkedźbować. Najlěpscha piza je krótke, łopjeschcźate žyno: k tomu rěpa, morchej, běrny a schrót abo wotruby, kotreż njeßmědźa ho do pizy dawać; najlěpje je, hdyž ho ſ lóhka namocźa. Kuchinske wotpadanki hodźa ho lěpje sa žwinje kaj sa kohy. Wobkopne płody dyrbja ho ſosam rostuſkowane dawać.

Dom a kuchna.

Pinza w symje.

S najmjenscha jónu měra ho pinza wuschawblować, so bychu ho płěźniwosć abo hribiki a bakterije wotstronike. Požiwadła dźerża ho w tajkich rumnosćach cźim lěpje a dlěje. Do schwabla cźinja ho 100 gramow schwablowych nitkow (we wobschérnischich rumach pomérnje wjazy) do stareho żeleneho ſudobja, potom ho sapali a wschě wokna, durje a dalsche dźěry prawje krucze sawrjeja. Požiwadka maja ho wěso najprjedy wotnoßyć. Nastaty płun njech dwaj dnjej ſtutkuje, potom ho wscho ſwoteworja a da rumnosće wucźerſtwicź, po mózności wjazy dnjom. Psches schwablowu kißalinu, kotraž je pches spalenje schwabla nastała, njesniźa ho żeno hribiki a bakterije, ale też śwérzatka ho morja, kaž ſtonocźeźki, patoki a kuntwory.

Mózne pinzy wutuſuchicź ho w nasymje jara poruczuje, so bychu ho symje naběrki kaž selenina, běrny a żad lěpje sdźerżałe. K tomu ho też kotkowe kachle wužiła, kajšeż ho pschi wuſuschenju nowotwara trjebaja. Po dweju abo tśjoch dnjach ho žano wjetsche rumnosće, hdźeż tu tajke kachle ſtake, wutuſucha. Tole je nuśne, so ho pschi tepjenju wokna a durje krucze ſowrjeja. Kóžde dwě abo tśi hodźiny ma pak ho wokno wocźinić, so może wlóžnocźopły powětr wucźeknyć. Do rumnosće žnjě ho pschi tepjenju jenoż spěchnje ſastupić. Pschi tym matej ho nóß a huba ſ nějakim rubischkom sadźerżeć, dokelž kotkowe płuny tu jedotte. Njehodźi ho tajsele wusthnjenje pinzy wschudże pschewjesć, dha njech ho ſudobja ſ njerosputschcźenym wapnom (kalkom) wusiaja, kiž wlóžnosć na ho scźehnje.

Na dnjach, hdyž njemjernje, njech ho wokna na khwilu wotewrja, hewak pak je błrmu ho ſastaja, je-li strach wobsteji, so mokło nuts njerostnjeć. Běrny njeßmědźa na hołym kamjentnym dnu leżeć, njech ho deſsi podkładu. Běrny měre ho kóžde 4. abo 6. tydźeń pschemjetać. W pinzy leżaze wino žada žej też pinzu, do kotrejež njemjernje. Tuž je nuśne, so też pinzy ſwoju kedźbliwosć pschiwobroćźiły.

Prašenja a wotmołwjenja.

Praschenje. Moja ſoſa derje dejesche. Hdyž ji potom něschto rasow jabłukowe bělisny dawach, pschesta ſkoro zyle dejicź. Też njecha wjazy prawje žracź. Schto mam cźinicź, so by saßy lěpje dejiła?

Wotmołwa. Njepijuzejze wjazy žane jabłukowe a krutschwowe bělisny. Koſa cźerpi na żołdkowy katarrh. Dawajcze do picźa něschto sczeńischeneje żelimy (Salzſäure) a na pizu něschto wumělśkeje karlowarſkeje ſeke. Dawajcze lohko pschetlajnu pizu, jódle wotrubowe a mukowe napoje, dobre žyno. Koſa dyrbi ho wob dźeń cźaſesćicho wudejicź, też hdyž jenoż mało mloka běži, so bychu žałsy saßy lěpje dźěłake. Tak khěts hacź budże żołdł w porjedże, też mlokowy wunoſchk saßy pschihbéra.

Praschenje. Moje žwinje pija juchu, pschi tom njeroſtu a wostanu ſuche. Pizuju jeczmy ſchrót ſ běrnami. Schto mam cźinicź?

Wotmołwa. Hdyž žwinje juchu pija, je to pschezy dopokas, so dostawaju pizu, kotraž je khuda na wapnowej żelt a bélku. Je-li chcezeje žwinje formicź, śmělchejeze 17½ kilogramm jeczneho schrótu, 17½ kilogr. wotrubow, 7 kilogr. mjaßoweje muczki, 7 kilogr. tybjazeje muczki a 1 kilogr. rospuschczeneje kridy (Schlemmkreide). Chzeze-li na žynjazej pizy lutowacź, dossaha 1 kilogr. tuteje měschcźanu na ſkocźo sa dźeń. Nasponmjeny naměschk ho ſ běrnami derje pschedźěła, tak so nastanje wossmuź, kiž pak njeßmě pschesitki być. Woda ho do pizowanja najlěpje we wossebitym korcze dawa. Sswinje njech ho wichědnje na dwór puschczeja, so bychu ho pschebéhacź a wumaleć mohle. Hdyž hu ſtajnje ſawrjene, dyrba tola ſkhorjeć.

Naprashenje: Kelko puntow žyna trjeba kruwa na symu? Něschto ſłomy je też na ſkładze.

Wotmołwa: Kruwa trjeba na dźeń na 8 puntow žyna. Dyrbi-li kruwa derje dejicź, ma ho hischcze wjazy žyna dawacź, jeli so ho druheje žynjazeje pizy njedawa, ſłoma pak ho potom njeßmě pizowacź. Hdyž macze potajkim dosćź žynjazeje pizy, dossaha 8 puntow žyna. Wyschcze potajkim měsacźnje 2½ zentnarja žyna trjebali, schtož by na 6 měsazow symſkeho pizowanja 15 zentnarjow mucźiniło.

Praschenje: Kak mózu trawu dospoknje wutupicź, so njebych trjebak tak cźasto semju pschekopacź?

Wotmołwa: Na najjednotniche waschnje ſtanje ho to, hdyž jara žynu rospuschczenu żel, kaž cźerwjenu żel, jerjowu juchu abo łainit do semje naměschcze. Roskidacź dyrbicze rospuschczenu żel pschi žuchim wjedrje a to ma ho tak cźasto wospjetowacź, doniž žana trawa wjazy njerosćze. S wjetscha dossaha, hdyž dwójzy semju, hdźeż chcezeje trawu wutupicź, tak policzeze. Najlěpje je, hdyž to w lěcze cźinicze, pschetoż w kóždym lěcze sajo žymjescha narostu. Też wumělśke žrědki ho pschedawaju, kaž „Via rasa“, „Njerodź ex“ a druhe. Wěsa njemóżeze potom na pódze, ſ kotrejež sće ſ tajkimi žrědkami trawu wutupili, wjazy kulturne rostliny plahowacź; ſa to je tajka póda potom skażena.

Praschenje: Moje cźorne janske jahody kcźeja w kóždym lěcze jara derje. Wjedy hacź dostrawja, pak jahody ſwotpadaja. Kerczti ſteja schhitane pschi muri. Schto mam cźinicź, so njebychu jahodki wjazy ſwotpadałe?

Wotmołwa: So janske jahodki, pjedy hacź dostrawja, ſwotpadaja, na tym je w najwjazy padach wina, so je kerczkam pschebuchło. Tohodla dyrbi ho w prawym cźasu woda lecź sapoczeć. Późnu jahody hižo padacź, hdyž hu hischcze jara njesrałe, tak je na tym wina, so hu kcźenja smjerſnyńke. Tu może jenoż pomhacź, so tajke družiny cźornych janskich jahodow nahadźerce, kotreż prawje posdże kcźeja.

Časopis za serbskich ratarjow

Cisło 50 . Budyšin. 10. decembra 1926. Lětnik 3[3]

Cźerwjene šaki holsteinskich nižinow.

(S wobrazomaj.)

Holstein je domisna tutch kraźnych howjadkow. Te wuſnamjenjeja ho jako dobre dójki a ho lohzy kormja. Wone ſkutcheja do cźežſich hacź ſrjenſocźežſich dójkow. Sich plahowarjo hu ſ krutej wolu a ſwojeho ſamóra ſebi wěcze ho prózowali, tutu družinu pschezo dopołnicź ho wuplahowacź. Tak postupuju hu wuplahowali howjadka kruteje ſirowoscze. Na wutkach (Nährſtoffen) bohatu pizu dostawaju, deja wjele tucźneho mloka. Wudejene kruwy ho też hischcze lohzy wukormja.

Tute rjone howjadka hu cźěmnocźerwjene ſchakojte, tola hu też w nětkotrych ſtronach żołtocźerwjene ſchaki (hł. nasch 1. a 2. wobras). Běłe blaki ho wot cźerwjeneho dna wótrje wotsbéhuja, njejßu potajkim, kaž prajimy, ſamówane. W nowischim cźasu hu wschak wschelazy měnja, so njesaßne barby nicźo njerodźa. Ale druhi pschizjwiwaju barbam saßo wulku ważnosć. Barba njese mjenujzy žane ſwonkne jewjenje. Wona je hłuboko biologiſzy a phyſiologiſzy (biologija = wucźba wo žiwjenju, phyſiologija = wucźba wo ſakonjach žiwjenſkich jewjenjow) ſapuſchczena do cźěła a žiwjenja howjadła. Tohodla wusło ſmišuje ſ kaſkoſcźu krwě. We plahowanju njeßměże ho ſtare dobre a wupruhowane ſoßady ſpuschczeźicź. Tuta wucźba ptacźi wobsebje sa nasche ſótplahowoge krajiny, do kotrychž też holsteinſke ſtuſcheja. Te też druhim krajinam ſwój cźiſtokrejny a cźiſtobarbny ſtót podawaja.

Cźerwjenych ſchakow domisna hu holsteinſke nižiny, tak mjenowane marſche, po dołhosći wjecźorneho mórſkeho brjoha. Tam plahowane kruwy waża 11—16 zentnarjow, byli 17 hacź 22 zentnarjow. Starſche byli tutu wohu hischcze pschesćahnu. Na ſuschich ladach, tak mjenowanych geeſtach, ſetkujemy ho ſ loſchimi dwórnami, tola też ſ cźerwjenymi ſchakami, tak mjenowanymi Breitenbórſtimi. Tuteje družiny kruwy waża 10—15 zentn. a byli 15—20 zentn. Wyßoke hu hacź do ſoſrimy měrjene byli 140 cm a kruwy 130 cm. Kruwy wobeju družinow dela létnje 3000—4000 litrow, ale druhdy też hacź do 6000 litrow. Najlěpsche młode dójki deja 30 hacź 35 litrow wschěnje.

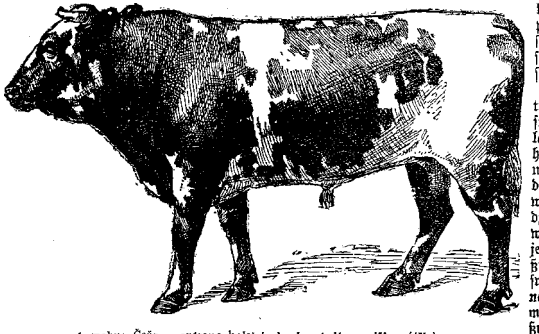

1. wobr: Cźerwjenopetsane holsteinske howjadło z nižiny (cźelc).

Holsteinske poduziebjo (Klima) je po zuźkym kraju bóle wlóżne a mile. To hewi wubjernje rozcźenju trawy. Tak je móno, so ßu howjada w wozy a wo dnjo na paſtwje. Njepjacźestawaze pschebywanja na paſtwje howi dejmu. Howjadka ßu ſ dobom kruteje ſtrowoscze, pschezo wlóżne ale ſtajnje cźerſtwy mórſći powětr spěchuje ſtrowoscź.

Nadrobny ſnajek tutych družin roſcźnawa wschak wschelake rozdźěle mjes holsteinſkimi cźerwjenymi ſchakami. Bjes dwěla pak tworja wschě tute drobne rozdźělne družiny jedyn wulki a ſhromadnje jenajki ras. Rozdźěle ßu po prawom bóle ſwjerſchne, mjenje ważne. Powschitkownje mózemy prajicź, so ßu cźerwjene ſchaki měrny wottlesk cźornych ſchakow, jenoż wažnoscź. Barba njese mjenujzy žane ſwonkne jewjenje. Wona je hłuboko biologiſzy a phyſiologiſzy (biologija = wucźba wo žiwjenju, phyſiologija = wucźba wo ſakonjach žiwjenſkich jewjenjow) ſapuſchczena do cźěła a žiwjenja howjadła. Tohodla wusło ſmišuje ſ kaſkoſcźu krwě. We plahowanju njeßměże ho ſtare dobre a wupruhowane ſoßady ſpuschczeźicź. Tuta wucźba ptacźi wobsebje sa nasche ſótplahowoge krajiny, do kotrychž też holsteinſke ſtuſcheja. Te też druhim krajinam ſwój cźiſtokrejny a cźiſtobarbny ſtót podawaja.

Cźerwjenych ſchakow domisna ßu holsteinſke nižiny, tak mjenowane marſche, po dołhosći wjecźorneho mórſkeho brjoha. Tam plahowane kruwy waża 11—16 zentnarjow, byli 17 hacź 22 zentnarjow. Starſche byli tutu wohu hischcze pschesćahnu.

Howjada tutnych nižinow je hwojimi wubjernymi kakosćemi trjebaja kedźbliwe wothladanje a najlepšu pizu, wožebje na dobrych tučnych pastwach. Tajke pastwy hu w nasich kraju bo we jara zadne. Nasi ra-

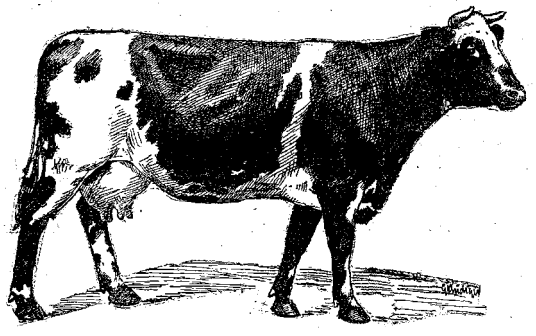

a. wobr.: Čerwjenopissana kruwa holsteinskeje nižiny.

tarjo dyrbja swój stót s wupkodami swojeho hospodarstwa sežiwić. Tohodla dyrbja take howjadła dale plahować, kotrež pizu jich hospodarstwow najlepje pschetrjebaja a s njeho najwjazy wužitka maja. Tole spo-

nacze je možno s pomozu kontrollowazych towarstwow. Tu rěka bo skožować po schpatnischich wupkodach naschich tukow a ratarstwow. Sso we njemožemy bo potom tak schćedriwcho dejwa nadjećć. Byli njesamožemy na tak wyhotu cjeju mukormicź a jakoizy dyrbimy pok léta posdźischo pschipuschćować. Te snajmjenischa pschinjeßu cjelata na žiwt, bo wuwiwoze do hischcze dosć cjeżkich howjadłow a dobrych dójkow. Samer wschcho plahowanja ma byeć, so sloczo krute a sirowe wotrosće. Kedźbowaci ma bo na dobru, sirowu a cjerstwu pizu, njech je žucha abo selena, žyta abo warjena. Hižo w starodawnych cźasach bésche stót wjele bóle na pastwischcźach hacź domach. Strowy stót wotrosće jenoź na pastwischcźach abo w cjerstwych hrodźach, w kotrychź może bo sloczo dosć pschebéhacź a a wubéhacź.

Djenża dyrbimy nasch stót strowy a na pizu nic wumyhleny wuplahowacź. Tute žadanja dyrbimy dopjelnicź pod kóždym podnjebjom a w krajinach s kajsejźkuli podu (Boden). K tomu może wožebje pastwa pschinoschowacź.

Na pastwje njech stót hacź do pósdneje nasymy wostanje. Stajne pschebywanje w hrodźach stotej ženje njehowi. Derje wothladany a wukormjeny stót pschinjeße pschezo wulki wužitk.

Skitajce sadowe stomiki, zo je dźiwina njeby wobrymzała.

(S wobrasom.)

Hdyž syma tschéska a žneh semju pschikrywa, dźiwina rada. Hdyž zorny a sajazy njesamóža zebi je zwojimi nohami zwoju pizu je žneha wuhrjebacź, potom žeru i nitkeje kerčźiny pupki. Najradscho rymsaju skoru mlodych zadownych schtomow. Druhdy schtomiki někotre dźinje wyzoko koło wokoło wobéla. Tajke wobélene schtomiki sahinu. Ale też tón schtomik jara cjerpi, kotrež njeje koło wokoło wobrymsany. Nalého možesch jón s hinu zawobaleć. Dokelž je jara sesłabjeny, wostanje we zwojim rosćenju nasad.

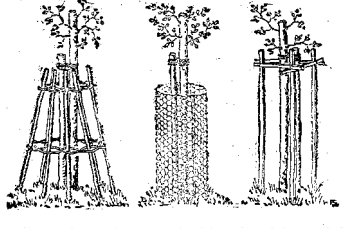

Schtomiki w holym polu schkitaj psched rymsakami mjes dźiwinu. To je možno se wschelakimi pschiprawami. Ke kupjenju dostanjesch take pschiprawy s zinkowaneho grotoweho pleczidła. W pichereštu mérja 15 hacź 30 zm., wyzoke zu 1—1½ metra. Grocźiti zu wschelakeje tolstosće. Hdyž sto nadobo kupisch, placźi jena 30—70 pj., po tym hacź zu wulke a žylne. Też s drjewa možesch je shotowicź. Do semje natykaj koło wokoło schtoma cźenke kijeschki. Te wožrjedźa a na konzu s witkami pschewjazaj a pichepleć. Na pastwischcźu wobdawaja schtomy s tšjomi kolikami. Horku dźerża kóždy je-

notliwy prékuschk. Też psched kosami dyrbimy nasche schtomiki na podobne waschnje schtitacź.

Sahrodkowe wobhrodźenja.

(S 3 wobrasami.)

Sahrodki a sahrody mózesch na wschelake waschnje wobhrodźowacź. Tu smésch zo zyle po twojim spodoba-

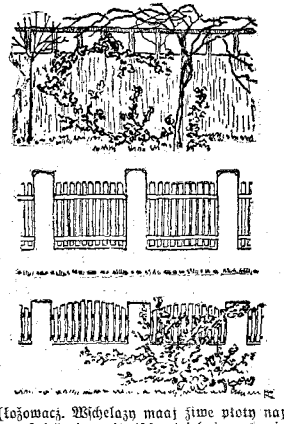

nju schłožowacź. Wschelazy maaj žiwe ploty nazradscho. Te zu w sakożenju najtunische, trjebaja pat wjele wothladanja. Jenoź derje wothladane žiwe ploty zu rjane. W nich też rady nasche ptaczki hnězdża a lanu.

Tola žiwy płot bjerje sahrodkam a sahrodam wjele zwětka, wody, hnoja a wažnych wutkow.

Najjednorischе a najtunische zu wobhrodźenja s katow, tromow (schwartow) a groczanego pleczadła. Dale pschiczinjeja groczane pleczadła mjes drjewjanymi a żelesnymi stołpikami. Groczany płót najmjenje ruma trjeba. Wón njehaczi wětram ani žłonzu. To je wožebje za mélschczanske sahrody jara pschijomne. Ssamo za zo wschak take groczane pleczadło rjane njeje. Tola možesch je wudebicź hdyž je dasch s wijatymi rostlinkami, ka ž s kséjatej a wonjatej woku abo turkowskej krażku (Kapuzinerkresse) rjenje sapleschcź.

Na wżach twarja płoty rady se schmrékowych żerdkow abo truhanych katow. Pod takim płotom je radzomne, schéničźku scźahnuncź, so wot delka hnike njebychu. Stołpy njech zu s kocźenych abo cźeżanych kamjenjow. Też s zyhelow je twarja.

So sahrodkam torhazy wětry abo nadróżny próch schkodzał njeby, wobdawaja je s murjemi abo deskowanymi scźenami. Posledniische zu tunische, ale te prénje dléje dzerża. Wobej wobhrodźeni pak tunjej njeschej. S połnóznej strony sahrodku a jeje płody wožebje w symje psched sahubjazymi wětrami schkitaja. Pschi nich hodźa bo wschelake druzźiny schtomikow nazadźacź. Deskowane scźeny twarja mjes zylnymi stołpami. Sa stołpy wuzźiwaja druhdy stare żelesniske tramy. Doski dyrbja bo stejaze pschibiwacź, so by deschcźik po nich lépje wotbéhnył. Zyhelowe murje twarja na bértik mjes niz psche rédkimi stołpami na pokojeku. Tu a tam scźeny hižo s zementoweho betona twarja.

Kak so rostliny žiwja.

Sdyž zymjescko do semje położymy a dosć włohi, czopłoty a potrébra k tomu pschidźe, potom wurosće s njeho horjeka trubjel, deleka pak nastanu schadźikowe koruschki we wotmérnjazej liczbje; maju cźéri jenoż jedyn korusch, pschenża a wowż tři, rožka schtyri koruschi, jeczmjeń pak pjeć koruschkow. Na méstno schadźikowych koruschkow stupja bórzy krónowe korjenje, kotrež s wospjetkowarskeho žuczka wurostu.

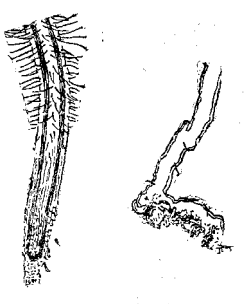

Rostlinowy korusch ma dwoji nadawk: dyrbi rostlinu w semi krucze zażadźicź a dale dyrbi zyrobu rostlinje podawacź. Sa to je korjeń se wschém trébnym wuhotowanym. W semi rospjerkuje zo do schérokosće a hłubokosće a to cźim dale, cźim drobnischo a hlubischo je semja pschedžełana. So by zo w pjerschczi stérje pschedobył, je korusch na końcźu tu tšetwo wótry. Na końcźu njenamakaju zo też zane wułki, haczrunjeż je hewak zyły korusch s tajkimi porosczemi. Dokelž pjerschczi w tutych wułkach wižaju wostanje, hdyž zo korjeń se semje wuczehnje, je tutón dźél też na delnim wobraju cjornitschi hacź druhe dźéle. Mjes tym, so te korusczki, kotrež blize trubjeli abo siwjelzu žedża, k tomu žłuża, so rostlina krucze do semi hedźi, dyrbja bo korusczki, kotrež hłubje w semi teża, so sesmjenje rostliny postaracź.

To zo na rozébowace waschnje stalwa. Wložći, kotrež do loka mokoło korusczki wobdawaju, pschero stu semju wreći a hodlu, pschitiusa zo hrusticzkam a nażrébaju zo se zelemi, kotrež zo w pjerschczi namakaju. Na hornim wobraku je taka wlóska (na prawo) we 500 stotornym powjetschenju widzeć. Na tutej wlóśy zu też hischcze sako nékotre scherscźiki widzeć. Wědomosć wuložuje hebi je jako male cźuchanske micze, kotrež korusczkowe wlóśki k wutkowym zórkam wjedu.

Kak někto rostliny zyrobu k žobi bjeru? To stawa zo na puczu tak njenowaneje diosmosy. To rěka: S korusczkowych wlóskow wustupuje kišalina, kotraż pjerschczi bokoła wokoło rospuschcźuje. Na méstno kišaliny puczuja někto zwlóżnjene semske žele do korusczkoweje wlóśki, a wottud dale do korusczkow a do nadsemiskich dźélow rostlinow, hdyž zo žele pod wlivom žłónczneho zwětka do wutkow a nawarjeniskeje maczisny pschetworja.

Dźéla w decembru.

Nasyma je nimo a i tym zu też nasymske dźéla dokonjane. Wonka pschestanje rosć, wutki w schtomach a kerzach wotpocźuja. Tohodla zu prénje smjerski, kotrež skoro wschě dźéla zahaczą, snamjo, so maju bo někto schtomy wurésowacź. Wotczinjene rany na schtomach zo wurésaju a zamasaju. Semja wokoło schtomow bo pscherzuje, tak dołho hacź hischcze samjersnyła njeje. Se žadźenjom schtomikow pak je zo pschestako. Smjerski a žneh pschihutuja naschim ptaczkam wjele musy. Wožebje zykorkam dyrbja zo pizowanske méstna pschiprawicź.

Kruta zyma je sa ratarja też je zoznowanjom; krute smjersti cźinja rolu mjelnu. To zo tak stawa, so do pjerschcze samokana woda, hdyž na lód smjerschnje, zo rosczehnje a tak kruchi a kusti pjerschcze rospaczi. So bychmy tutón wažny prozeß spěchowali, dyrbi zo rola we prawem cźasu we hrubej bróžde pscherwjeć, potom lépje pschemjerschnje. Hruba bróžda ma hischcze dalschu lépschinu, so mózetej deschcź a žnehowa woda derje do semje zo dobywacź a pódu s trébnej zymskej wlohu sastaracź. Że potajkim jara derje, hdyž zu pola do symy hłuboko pscheworane a sahrody derje pscherwte; też hdyž je semja snjescha hižo pomjerschyła, je hischcze dobra sładnosć sa pscherwjeće. Słónczne dyrbi zo nétkle też kompostna hromada pscherwjeć.

Pšakotwarjew pjerschiny dźéla dezember do dweju tšjowow. Po liczbje wjetschi dźél sakituje stare nałožti; jenmi je wschо jedne abo wón je pscherzéwo twschenmu postupej, pscherzéwo polepschenju rady. To zu cźi ludźo, kotrež nétkle stare a malo tšmane kokoscha pisnja a zesercźlinje na to cźakaju, hacź jim žnadź kokoscha k hodam loka cźerstwe jejko njenjeseje. We druhim lébowje stejaz pschemyślowazy, pokrozeni plahowarjo, kotrež zu zo za to postarali, so jich mlodzicźki hižo w novembru nieseź sapocźinaju. Ssu patu

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

Za nowoźitki, kiż maja so haž do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobjednjaja so stajace nawětki a tabele so wyšše wobliczeja. Za rekłamowy w n rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifu. w n

Čisło (Nr.) 289 — Budyšin — pónjdźelu, 13. decembra 1926 — Bautzen — Lětnik 85

Dojednanje w Genfu wo wojerskej kontrolli a investigaciji w Němskej.

Pśiměrjeńcywo wšyknym wócakanju źiw w ministerskim rozměrjenju w Genfu do wšyknych žadanjow Němskeje zwoliło. **Swjatkarska wojerska kontrollowaca kommisija 31. januara 1927 bjes wumělnjenja Němsku wopuśćeźi. Tśi investigaciske (śledźerske) kommisije** Swjatka Ludowa, kótaraž na město swjatkarskeje wojerskeje kontrollowaceje kommisije stupi, ma góle **po žadanjach Němskeje fjednaje**. Rada Swjatka Ludowa po stawje 213 Versailleskeho mérowego śrěźenja z wobstankinjenjom wjetšiny rozsudźi, hač je we wšěm padze nuzne, investigaciju w Němskej pśiwześ. Investigaciske kommisije pod auktoritu a wukazanjach Rady Swjatka Ludowa dźěłaju, kótaraž swjetšinu wobjamkuje.

Dojednało je źo, so śmědźa źo postajenja stawa 213 mérowego śrěźenja z Němskej wo investigacijach na jenake waršnje na wotmilitarizowane krajiny Porheinskeje nałožeć. Sa tele a druge krajiny Němskeje źo wopśebita kontrolla z trajnymi a měšnymi elementami njepśiwinuwši. We wotmilitarizowanej porheinskej krajinje móža źo tajke wopśebite, w stawje 213 pśichwidźene elementy z dojednanjom mjes wobdźělenymi knježeśtwami pśiwinuwši.

Wjele kedźbliwosćeje je w Genfu wojowanje ihudźiło, kótaraž je źo poźělenje duš mjes Briandom a Poincarem wjedło. We nim je po śdaću Poincare podležał. Poincare nochcyše, so by Franzowska někake pśichwalenja cinika. Pśichcyše wšykne dyrbjeśe swjatkarske wojerske kontrolla w Němskej wostaś. Briand a ministrojo z lěwicowych stronow hrožachu, so źiwoje zastojnstwo słoža. Poincare je źo po pjeca z tym pohnuł, źiwoje žadanja spušćeźi. Pśiwześenosć mjes nim a Briandom je źo na to sašo wobnowiła.

Francowska njedowěra pśeciwo Němskej.

Franzowska a Němska stej źo wčera wo wobnowjenju *němskeje twjerdźiny w Königsbergu a wo wuwozu* pokhotowego wójnskeho materiala dojednałej. Organ franzowskeho knježeństwa, „Petit Parisien“, wo tym pišaše: **Pśichcyśenje Barlina w naležnosći twjerdźiny Königsberga** sta źo spodźiwne być, so by njeby wjazy prajiło. Dokeľ někotre w Němskej nichtó njemóže w tukhwilu we *Němskej do móžneho nadběha* Pólskeje wěriś, pśichce *wšykem* wot cźasa, so Europa pod znamjenjom němsko-franzowskeho zbližanja steji, móže źo wulwarjenje twjerdźiny Königsberga jenoź sa žadanje němskeho generalneho staba wuložiś, so by w Ranšchej Pruśkej žyłne sepjeranišchego sa offensiwu měł. Wona dyrbi w datym wokomiku *niź* jenoź *pólski korridor* wotrěźnyś, ale teź pśicheźiwo Wróśtkawjej wójsko wupóśtaś, ź cimž byśchtej bo Pótnańska a Hornja Schlesyńska wot druheje Pólskeje wotdźělił. Po *ménjenju* wojerskich wězywustojnych je nusne, twjerdźinu w Königsbergu znowa pśichepytaś. Jeli so by Němska w nastupanju twjerdźiny Königsberga a wuwosa *wójnskeho materiala* pśichwalenja cinila, małka wona dopołasnuo swoje lubosće k měru daca a śwěrej pokazaś, so w pśichodźe na wjeceršku wójnu njemyślił.“

Pólski zwonkowny minister Zaleški wo němskich rańšich mjezach.

Pólski zwonkowny minister Saleški je źo w Genfu zajupjerjej „Journala des Débats“ wo němsko-pólskich pomérach wuprajił. Wón je rjekł, so njemóže wěsty mjezměr dla wěstych rěcow zamjelcejcy, kótaraž bu njedawno wujnami němšyh statnizy śtyšcaca daki. Wobźeje Saleški nasponuli, so dr. Stresemann w swojej póśledńjej rěcźi w němšćinu žejnje rozdźěł wo rukowanju mjes mjezami raišcheje a wjeceršneje Němskeje cźinił. Saleški je źo nadźijał, so dyrbi zastupjenje Němskeje do Swjatka Ludow wobnamóc, so je Němska pak Swjatka Ludow *wschitkimi* jeho winowatokosćemi, wobźeje z tymi pśichwalała, kótaraž za njezranliwosć krajnych mjezow a politiski njewótwiźnosć k swojskej śtuchazych statow rukuja. Dyrbi pak źo wutwaraś, so źo hacź dotal jeho nadźija njeje dopjelniła. Versailleske mérowe śrěźenje njeje Pólskej ani jenickeho kóžneho metra dało. Pódła teho njeje Pólska *wschitko* sašo dostała, schtóž je jej nětkuy žłuchało. Pótke krajiny, kótrež Němcy žadaju, źu po narodnopinźnym sijiskem cźišće pólske, kunje kaž krajiny, kótrež smutska Pólsteje leža. Stejiscźejo němskich statnikow, pólski zwonkowny minister swoju rěcź stónci, wobnowjenju normalnych pomérow mjes Pólskej a Němskej schkodźi. Wobcźeznjośce pśi jednanju wo wikowańskich śrěcźenjach maja źo z dźěła a rěcźan němskich rěcźnikow pśichwitaś, kótrejž mjes woběmaj ludomaj wjajonne njedowěrjenje wuzwjazuju a rozsěrjanje wěstych praschenjow jara poceźuju, kaž na pśikład zajźydlenje Němcow w Pólskej.

Zaso attentat Bołharow we Winje.

We Winje je źo zbobotu politiski attentat na jeneho Mazedonza skutkił. Tam wot někotrych měźazow wjednik bołhar skeje revoluzionarneje organisazije Felix Athanazow bydli. Hdyž wón hromadźe z jenym pśicźelom w swojim wobydlenju pśichebywasche, *na dobo* wěsty Borzyš Morcźew pśichidźe a ani słowa njerjeknywšchi dwójcy na Athanaza a jeho pśicźelca wutrěli, tola njetrjechi. Tśeśi wutrěł nějcźelku wobydlenja trjechi a ju lohko skani. Nadpadnika sajachu. Wón praji, so je jeho smutskowna revoluzionarna organisazija Mazedoniskeje wotpókłała; wona pśicheźiwo federazijskej organisaziji wojuje, kótrejž Athanaz pśisłuchnosći. Athanaza źu k źiwjerezi sašudźili a jemu, Morcźewej, je źo pśichkałało, wušud wukonjeć. Athanazow je z pobłednim wjednikom bołharskeje federatiwneje revoluzionarneje organisazije a je hižo někotre měźazy we Winje žywy. Jeho towaršcha Panizu je, kaž je znate, pśched krótkim cźasa Bołharka w pśichedstajenju w hrodowskim dźiwadle we Winje zaśěliła.

Sašudźenje dla pśichwidźenja pśedawšcheho jaśkeho krala.

Samolubitcho redaktora „Schlesische Arbeiterzeitung“ Mondona źu dla pśichwidźenja pśedawšcheho jaśkeho krala, kotrehož jako stórźnika rěcźnik dr. Friedrich zastupowasche, k 600 hriwnam abo k jaśonu na 60 dnjow sašudźili. W pocźeśnym nastawku bě źo kralej porokowało, so je schlesyske kubło Königsfeld z njepravdom do źiwojeho wobsedźenstwa wzał. Teź běchu jeho herbstwowego dobrenka *njenowali. Sdobycźenje dopokazow pokaza, so bě wšycko* śrěcźenje njewěrne. Wobstorzenoho rěcźnik bě namjetował, so by źo nětkuschi nimali khěžor kommisarěźy zbyschał. Tónle namjet źo *wotpokaza*.

Cook w Moskwje.

Cook, sekretar jendźelskeho hórnikseho swjatka je sandźenu tydźeń do Moskwy pśichěź. We wjele zgromadźiznach je rěcźał a rjekł, so źo w Jendźelskej *bolschewikske* knježeństwo po ruskim pśikładźe pśichitowuje. Hdy by Jendźelska wójnu pśicheźiwo Rusku sapoczała, mógło rusce lud wšyknu być, so *bychu* źo jendźelscy dźěłacerjo tajkemu planej napscheźo stajeli.

Bołharojo wo wumrěcu Nikola Pašića.

Wumrěcze Nikola Paschića je w Sofiji, hdźeź na rosnicze knježeństwoweje krity w Južnoslowjanskej je źiwym zajimom a pśicheźelnymi sacźuśemi zgładuja, hluboki zacźišćnej cźinjiło. Wšykne nowiny źiwojenjobeh wulkeho južnoslowjanskeho statnika wopisuja a wusłužuja, kak wulki podźeł je na wutworjenju a skuceńju južnoslowjanskeho kraleśtwa měł. Wobźarnja jeho wumrěcze, kótrej je Južnoslowjanstu tunje w tym wokomiku potrjechiło, w kótrymž dyrbjeśe źo Nikoli Paschićej śnowa wobjenje politiskich naležnosćow dowěriś a w kótrymž — kaž wěste powěsće wobswědcźeja — źo jeho politika dyrbjeśe na stronu solidarnosće balkanskich statow stojiś, so by źo z tym sadźewało, so by wukrajne mozy do balkanskich naležnosćow mészeja. Politiske kruhi w Sofiji źo nadźijeja, so rosnicze nětcźišćeho położenja bórzy k zbližanju mjes Bołharskej a Južnoslowjanskej dojdźeje, schtóž źebi ludaj, kótrejž staj z njetrjebnym njedowěrjenjom dźělenaj, sprawnje pśichejetaj. Powschitkownje źo měni, so za nětcźišće podawki za pśichod a pomóry mjes Bołharskej a Južnoslowjanskej wurjadnje wažne.

Pśichi spocźatku žałobnišcheho pogrjebanja (pśeneseńja) ministerskeho pśichedsydy Ljapcejew powěźeł wo wumrěcźu Nikole Paschića wojsewi. Po jeho namjeśe sa pół minuty wopomnjesce zemrětkeho statnika z *postanjenjom* se žydłow cźeśejachu. Minister zwonkownych naležnosćow Burrow južnoslowjanskeho pósłanca Ratića wopyta a jemu w mjenje bołharskeho knježeństwa žałubliwosć wupraji.

Nowowólby w Madźarskej.

W Madźarskej, w kraju falschowarjow franzowskich a cźeskosłowakskich bankowkow, źu źo sandźeny tydźeń nowowólby do parlamenta wotměte. Pśichi tym je knježeństwo pśicheźiwne strony na njejźiwschane waschnje postupowało, so je źo dotalna *opposicija* nimale zgóle zhubiła. Po dotalnych wólbnych wunoschkach źu tak njenowana jenotna knježeństwowa strona 148 mandatow, knježeństwo teho runja podpjeraca hospodarska strona 21, hjesstronicźi 5 mandatow a pśicheźiwne stronu jenoź schésć mandatow dobyše. Sdobom wukalańskich wólbow je trjeba. Wunoschk je schésć wólbnych wokrjesow njeje hischcze znaty.

Plistowany syn Španiskeho diktatora.

Po powěsćach z Madrida źo tam we nózym skandalnym wustupje wjele powěda. W nozy wot źobotu k njedźeli do tamnišcheje restauracije „Alcazar“ najwótkódši syn schpanišcheho diktatora pschińdże, kotryž, kaž jeho nan, Miguel Primo de Rivera rěka. Restauracija bě polna **artilleristich offizjerow w zywilnej drasce, z kotrychž** jedyn, hdyž młody Miguel zastupi, zkschiwdźaze zkowa na jeho nana, ministerskeho pschedsydu Prima de Rivera, sawoła. Dońdże k pschimanjay, pschi kotrejž **artilleristi offizjer młodcho Prima de Rivera plistowasche.** Wokoło stejazy offizjerojo mjes njeju stupichu a spjatchu jeju sjednacz. To pak njeporadźi. Powěda źo wo duellu. Tennu pak źo **nan Prima de Rivera pschećiwja,** prajizy, so je jeho syn hakle 22 lět stary a so po schpanišcim zakonju hischcze njeje polnoletny. Wosmanjasce za poměr mjes Primom de Rivera a artilleristom je źiwowase powědanicźko, kotrež źo po Madridze rozschěrja. Wutoru je źo pjeca ważna ministerska rada w pożłednim wokomiku wotstorčiła, njes tym, so bliźšim njedźelu z knježeństwa zdźelenka dońdże, w kotrejž źo **zlubi, so źo sajeźi artilleristy offizjerojo dospolnje wobhnadźa.** Myślu źebi, so je kral po konferenzy z hrabju Romanones pola Prima de Rivera pschećiwschcźał, so źo *wobhnadźenje* pschewjedźe.

Albanske njemérnišćo.

Adriatiskej krišy, kótraž je z italsko-albanskeho zwjazka nastała, njebudźe najšerje jendźelske knježeństwo smérom pschichladowaś. Strachi, kótrež su źo z podcźišnjenjom Albanskeje pod italske nadkrjesćiwo rozwiśe, so z južnoslowjanskej knježeństwowej kriju wótro wobswětlela. Wone so w Loudnoje poknje spótnawaju. Boja so pschede wšyckem, so budźe Južnoslowjanska dla źiwojeho nětcźišcheho wozamocnjenja **pschisiamknjenje k bolschewiskej Ruskej pytaj.** Wcźeraschnje Bělogradske powěsće hižo wo *zjwytanym* pschibližanju powědża. Tola móža hischcze wjele wjetšie strachi nastaś Albanizy spěchaju, so by wot swojeho porožanja shrabali a pjeca nowy nadběh na Skader pschihotowju. Prasycha źo, hacź **Italska někto wohroženu albanskemu knježeństwu z wojakami na pomoz pschińdże.** Je-li so by źo to stało, budźa źo dale prascheć, kak daloko bydźe pomozne wójsko po notwych wojerskich dróhach a żelezniźach postupowaś, kotrež źu źo pożłednje lěta w Albanskej z italskim kapitalom natwarile a wobjebje k južnoslowjanskej mjeju wjedu. Se źiwjerezu stareho Paschića, kotrehož w Londenje balkanskeho Bismarka mjenowachu, so myślu hischcze pschihotowaś; pschetož na Paschićowu wumrinazu politiku źu wulke nadźije stajeli.

Wójna w Chinje.

Nadběh na Shanghai źo sapoczina.

Kaž „United Preß“ powěź, Kantonske wójsko, k pokonju wot Nanczanga stejaze, z wulkej mozu do Cźejiangskeje provinzy cźehnje, kótraž k pokonju se Shanghaiom njeluje. Wono dyrbi sakitanski cźarn generala Cźang-Cźung-Cźanga w dole rěki Jangtze wobeńcz a źo żelezniźy, z Ningpoa do Shanghaia wjedźazeje, smogowaś, z cźimž by Shanghai wohroženy był. General Sun-cźian-fang je nětkuy 15 000 muži žyłne wotdźělenje k sakitanju Shanghaia pschećiwo tutomu nowemu nadběhej do *pschódka* pśikłał. Tole wotdźělenje nětkuy 50 kilometrow k pokonju wot Shanghaia sakitanske stejišćo twari.

Cžangkolin je nakwilne knježeństwo w Pekingu pschewzał.

Jendželske nowiny žu ſ Pekinga powěsć pschinjesše, o je general Cžangtsolin swój khowny kwartěr do Pekinga pschepokožił a wjednistwo nakwilneho knježeństwa pschewzał.

Ze Serbow.

Dnjowniska.

Pónđźela, 13. hodownika.

Lucije, knježny.

† 1895 Lydija Wanakowa, rodžena Jakubec, mandželska wótčinca fararja Jurja Arnošta Wanaka — w Njeswačidle. —

Za tajkich, kiž so rady k sektam džerža.

Komu: Chceš-li so, luby, prawje wobhladać,
Dha njewěř zadkam koni;
Też njewěř, je-li zo chcedź změrom spać,
Wot prědka žanej žoni;
Tych pak, kiž wuńdu w kutach prědować
So pas po kóždej stroni. (Prědku a zady!)

K domu: Profeta skradźny, kiž ma pućować
A k swojej wěrje honi,
Snop cuzy přińdźe jenož woklepać —
Hdźež njeborli, tam roni.
Tuž tam khodź kemši, njechaš-li so kać,
Tam, hdźež so kemši zwoni.

Handrij Zejler.

Přisłowo: Stóž čerta husto zetka, na posledku z nim *so zeznaje*

*

— **We wjedrje.** Dźensa kano we 8 hodź. barometer 745, hygrometer 0, thermometer w nozy +3. Wuhladny na mału so pschemjenjuje wjedro. Wyschina lećejsche wjerch nad wjeczornej Europu, nižina nad połnóžnej. Ta pak so rozcžahuje. To pokazuje na to, jo nětko synnitsche wjedro sastupi. Jutse wutoru khładza žłóńcžo 8,05 hodź. a khowa so 3,44 hodź. Mětšarčk khładza pop. 1.40 hodź a so po połnozy 1,36 hodź. khowa.

— **„Sćěborna njedźela"** bě so naschich wobkhódnikow wcžerawschi dźeń. Hačrunjež njebješa pokne mrócelow wišnachu, bě žo je wjsow wjele luda sešcžo, kiž pilnje Boże dźěcžo honjachu. Na hajach druhdy hanta cžišcžecženja nasta a žołča też we wobkhodach. Ludźo też wcžera derje kupowachu. Nadźijomnje žu też naschi wobkhódnizy se šlébornej njedźelu spokojom.

— **Słužba na pósłach 24. dezembra.** Pjatk, 24. dezembra žo na pósłach słužba sa wobkhad ſ wobydlerskiswom kaž sajdźene léto samjesuje. Mjes druhim žu pósłowe pokładowanske wokna powschitkownje jenož hač do 4 hodź. popołdnju wotewrjene. W pschitimanju telegramow a telefonoweje słužby samjesowanja słužby njebudže.

— **Hodowne schulske prózniny.** Pschi ludowych schulach sapoczinu žo hodowne próźniny 23. dezembra. Schuła *sapoczinje žo sašo 7. januara* 1927.

— **Zane powyschenje podruhnistich pjenjes k 1. januarej** 1927. Jena powěsćenja je powěsć rozschěrila, so je pruski spomožerstwowny minister Hirtsiefer na sjedźe zentrumiskeje frony w Mórzu k 1. januarej 1927 powyschenje podruhnistich pjenjes wo 10 prozentow pschipowědźił. Kaž pak hantiska pruska nowinarska słužbina městnoscź swědči, je tale powěsć wopačna. Do 1. haprleje 1927 žo po postajenju němskostatneho zakonja podruhnistke pjenjesy powyschicź njemóža. Minister je we swojej rěcži jenož na powyschenje danje sa hypotheki, kiž k 1. januarej 1928 do mozy stupi, pokazał a sćělnjki, kiž ſ teho sa powyschenje podruhnistich pjenjes wukhadźeja, wospomnjał.

— **Dobrowólna sanitetna kolona Cžerwjeneho Khšiža** je, kaž žmy hižom w „Serbskich Nowinach" pisali, nowy auto sa wóženje khorych dóstała. Wona chce tónle wós jutse wutoru pschipołdnju 1/1 hodź. kruham, kiž maju sa to sajim, na Mjaſowowym torhoschcu tej pschedwjesćź.

— **Sozialnym reuinarjam** žo podpjera sa dezember 1926 schtwórtk, 16. dezembra, dopołdnja wot 1/9 hacž 1/1 hodź. wuplaćanje w Sejmowni delkach. Wołsebje žo na to pokazuje, so ma žo podpjera porjadnje wołsobiisiju wotewsacź. Druhe wołsoby nóža jenož we wurjadnych padach, na pschikład pschi khorosći abo bědnosći dóstawarja po podpjeru pschińcź. W tychle padach pak ma žo wołsobam, kotrejž maju podpjeru wotewsacź, pišomna politomóz šobudacź.

— **Njesćelcze dźěći po proschenju!** Pobźednje dny dyrbjesche policija wjazy krócź pschećiwo hodownemu prosscherstwu dźěći sakroczicź. Dźěći jenož psched byblenjem prosscherstwa dla njetykowaja, ale cžinja jo też husto we korczmach a to sama hišcže hacž do pózdnich wjeczornych hodźin. Policajaźy sastorinjay nětko pschećiwo taikemu njekhmanstwu bjes šmilosće sakrocza a starschich a wowoscežnjerjow tychle dźěći też wobskorža, dokelž dźěcži k prosscherstwu pohonjeja.

— **Njesłuže sta** žo pjatk wjeczor w 6 hodź. na żelesniskim pschekhodže w Ratarjezach. Fabriski wobsłužeći Bérka ſ Drježdźan se swojim autom do delepuschcženese sawjery sajžkže. Pschi tam sho schtleża, kotraž ma nutskasahdźazych psched tuźtrom schikacź, rosbi a Bérku w mjeswocku straschnje sšša. Też nós žebi wón sšemi a hornje cželesno. Jedyn dobrostaw dobrowólneje sanitetneje kolony Cžerwjeneho Khšiža, kiž w Ratarjezach bješche, swjesłożenemu pschńju pomoz a dowjesenu jeho do Mésćezańskeje khorownje.

— **Wrešiny** (Wutkrämpfe) sajachu pjatk pschipołdnju w Hauserez rěžału tam pschistajeneho wójnſkeho wobschkodźeneho. Dobrowólni sanitetniay policiscžnu jemu pschńju pomoz a dowjesenu jeho do Mésćezańskeje khorownje.

— **Kradnyli** su w nozu k 11. 12. 26 ſ jeneje sahrody pschi Drježdźanskej dróży 2 cžornej kokoschi a cžerneho khapona, na schiji žołto krjejeneho a žołtu kokoš.. Wo wjesowne sdźělenja prošu kriminalnu policiju.

— **Pokhroma je wudyrila** mjes skotom wulkosahrodnika Augusta Schcžépana w Delnim Hbjelsku a na dworje we Dźěcach.

— **Pokhroma je sajschła** mjes skotom rataraja Arnoschta Schwanka w Turjom a wulkosahrodnika Arnoschta Burkhardta w Hornim Hbjelsku.

S **Budestez.** Wulkotny projekt wodowoda žo w tutkhwili w někotrych gmejnach hornjeho Schpreiewineho Dola wuwjedže. Sa pjecź gmejnow, mjes nimi sa Dobruschu, Dźěžnikezy, Hornju Hórku ałd., žo wodowód twari, kiž je se wschém psches 300 000 hrimnow wobliczeny. Dwě wyschej hromadźeni žo postajiłej, jena na pol Mutischonskeje hory, druha sady Cžornych Noßlic. Zórkow je dosć, kotrejž žu jara spuschczomnje ſ pruzikom wusłédźili. Też wulki Industrijowy dwór w Huaschezach se ſwojimi mnohimi pschiprawami, kiž žu žo do nébdyscheho pólwrnika satwarile, ma žo też k wodowodej pschisamknjcź.

S **Wulkeho Wjelkowa.** Sandźenj schtwórtk, 9. dezembra, wotmě žo tu pod pschedsydstwom knjesa wuczerja Wowcžerja sjawne pobjedźenje schulskeho wubjerka. Na dnjowym porjedze stejesche mjes druhimi dyrbnami wuhrabowanje wo dodawku k rjadowanju wjesnjeho schulskeho sakonja dla schulskich puczowanjow.

S **Lahowa.** Sandźenu sobotu w nozy 1/2 12 hodź. wudyri tu woheń. Stóſtnjeſej ruzy bješchej w nowej k Stróžischczu leżazej, mlócžazej brózni, kotraž tudomnemu rucžerskublej słuschu, woheń saložilej. Prjedy hacž žo schyo dohlada, dobywachu žo se wschěch rózkow nicžaze plomjenja, zyła brózeń bješche morjo plomjenjow. Pschi jamróczenym njebju bješche woheń daloko widzeć. Borsy pschijědźechu wohnjowe wobory, najprjedy Sarežanšku, pózdźischo Luhowsku a Schmochcžicžanšku. Sarežanska dóstanje potajkim prěnju premiju. Pschi pschikhadźe wobrow pak bješche woheń hižo tak wulki, so nicžo wjaz wuchowacź njemóžachu. Psched króćkim bychu hischcže plinje w njej mlócžili. Duž žo žita tak wjele spaliło njeje. Tola schkoda je wulka dosć. Spalichu žo dwě mlócžazej maschinje, dwě skomjanej tkačzanje, jena „bulldogga", wschelake druhe ratałske nastroje a hromada barniowki (žonowe selo, Sentkraut). Brózeń šama žo hakle nakżo dotwari. Loni nasymu bješche žo hižo druhi ras spalika. Wobsędźeć ma wjeso sawěrjene. Nadźijomnje žo poradźi, sapalerja bórsy popadnyć.

Ze **Sezenzy.** Pryuz je Schönaich-Waldenburg nad Wudworjom pola Wojerez je tudomnej ludowej schuli 500 hriwnow darił, dokelž je nébdusche samójenje, wšěty legat ſ inflaziju rozpłakunyło. Nimo teho je schuła hischcže wot njemjenowanje wołsoby pjenjeżny dar a wjetschi liczbuk nihow do bibliotheki dostała. Darićelomaj je dźak zyleje schulisteje gmejny wšěty.

S **Kocžiny.** We wěcach dźělenja nascheje gmejny wotmě žo w hoscženizu w **Hóſku** ſhromadźizna sajimanzow, kotruž bě wobjedła komnisija we Shorjelzu pod pschedsydstwom jeneho knježeństwowneho rady ſwokała. Na ſhromadźizne wobjaunknychu, so ma žo 4 metry schérka truha, kiž pok hodźiny dołhu cžaru wot Kończanskeje mjesy psches nasche hona k Hóſkej pschéršnje a žo stónczne nize tamnischeho młyna do Cžornecho Halschtrowa twiliwa, wuzu. Pschiprawjenje tuteho pschirowa je zyle mune, dokelž je žo też Kończanska gmejna sa hromadukładzenje leżownoscžow rosšudźiła. We wójnje dyrbjachu pschestacź. Rjanje lěžy žu pschi tym dokładne pobili. W nowym lěcže dyrbja wobsędźerjo nowe plany dostacź. Pootm je ſ twarjenjom pschirowoch a puczow sapoczinje.

S **Bělseje Wody.** Nětolsi njesnaćił ludźo žebi pola nasſ dźiwny žort pospschewaja. Woni wobsędźerjam jědnych a motorſkich kolow koleſa ſkhowaja. Hakle njedawno dyrbjesche tole jedyn tudomny motorowy koleſaſ sbonicź. Jemu běchu jeho motorske kolo ſkhowali a hakle po dłejschim cžasu mózachu jo jako „stare żeleso" w jenym tudomnym wobſłodze stareho żelesa namakacź. Tajke sle žorty žo se 150 hr. khłostaja.

S **Rychiwalda.** W naschej wsy naliczichu 1. dezembra scžehowazy ſtót (liczby w ſpinkach wosnamjenjeja, kelko je žo w lěcže 1925 naliczilo): koni 35 (36), howjadstwo

Předźenak

žo prascha: Njesžu te pěsnicžki Jana Hajnzy na str. 80 a 94 rjane? A njesžu jeho małe powědańcžka lubosne? — S luboscžu na to spominu, jo je žo jemu jako stary luby wjesely pschećel do wěcžnosće sdalik. Ale hischcže šmějcź žo nam Boża tucžatka, a studnicžka bažnistwa nam njese saprahnyła. — Prěni króćcź žo w protym sjewi nowy bažnik, knjes A. Lapſtich ſ Bukojny, kotrehoż Pschedźenak ſ swojim šwérnym pschećelam žobu pschimjedže. — Jeho kérluſch žo wubjerne do sledowazeho nastawka hodźi, a ſtónzo na wobrazu wulkeho powodźenja žo też pśches njón błyschcźi! — Bóh daj jemu wjele sbožа do pschichoda! — Nascha protyka dyrbi naſ wschitkich krucže sjednoscźicź, so stejimy hromadźe jedyn pschi druhim, ruku sa ruku! — Schtó hischcže žaneje nima?

žiſchczu leżazej, mlócžazej brózni, kotraž tudomnemu rucžerskublej słuschu, woheń salożilej. Prjedy hacž žo schyo dohlada, dobywachu žo se wschěch rózkow nicžaze plomjenja, zyła brózeń bješche morjo plomjenjow. Pschi jamróczenym njebju bješche woheń daloko widzeć. Borsy pschijědźechu wohnjowe wobory, najprjedy Sarežanšku, pózdźischo Luhowsku a Schmochcžicžanšku. Sarežanska dóstanje potajkim prěnju premiju. Pschi pschikhadźe wobrow pak bješche woheń hižo tak wulki, so nicžo wjaz wuchowacź njemóžachu. Psched króćkim bychu hischcže plinje w njej mlócžili. Duž žo žita tak wjele spaliło njeje. Tola schkoda je wulka dosć. Spalichu žo dwě mlócžazej maschinje, dwě skomjanej tkačzanje, jena „bulldogga", wschelake druhe ratałske nastroje a hromada barniowki (žonowe selo, Sentkraut). Brózeń šama žo hakle nakżo dotwari. Loni nasymu bješche žo hižo druhi ras spalika. Wobsędźeć ma wjeso sawěrjene. Nadźijomnje žo poradźi, sapalerja bórsy popadnyć.

Ze **Sezenzy.** Pryuz je Schönaich-Waldenburg nad Wudworjom pola Wojerez je tudomnej ludowej schuli 500 hriwnow darił, dokelž je nébdusche samójenje, wšěty legat ſ inflaziju rozpłakunyło. Nimo teho je schuła hischcže wot njemjenowanje wołsoby pjenjeżny dar a wjetschi liczbuk nihow do bibliotheki dostała. Darićelomaj je dźak zyleje schulisteje gmejny wšěty.

S **Kocžiny.** We wěcach dźělenja nascheje gmejny wotmě žo w hoscženizu w **Hóſku** ſhromadźizna sajimanzow, kotruž bě wobjedła komnisija we Shorjelzu pod pschedsydstwom jeneho knježeństwowneho rady ſwokała. Na ſhromadźizne wobjaunknychu, so ma žo 4 metry schérka truha, kiž pok hodźiny dołhu cžaru wot Kończanskeje mjesy psches nasche hona k Hóſkej pschéršnje a žo stónczne nize tamnischeho młyna do Cžornecho Halschtrowa twiliwa, wuzu. Pschiprawjenje tuteho pschirowa je zyle mune, dokelž je žo też Kończanska gmejna sa hromadukładzenje leżownoscžow rosšudźiła. We wójnje dyrbjachu pschestacź. Rjanje lěžy žu pschi tym dokładne pobili. W nowym lěcže dyrbja wobsędźerjo nowe plany dostacź. Pootm je ſ twarjenjom pschirowoch a puczow sapoczinje.

S **Bělseje Wody.** Nětolsi njesnaćił ludźo žebi pola nasſ dźiwny žort pospschewaja. Woni wobsędźerjam jědnych a motorſkich kolow koleſa ſkhowaja. Hakle njedawno dyrbjesche tole jedyn tudomny motorowy koleſaſ sbonicź. Jemu běchu jeho motorske kolo ſkhowali a hakle po dłejschim cžasu mózachu jo jako „stare żeleso" w jenym tudomnym wobſłodze stareho żelesa namakacź. Tajke sle žorty žo se 150 hr. khłostaja.

S **Rychiwalda.** W naschej wsy naliczichu 1. dezembra scžehowazy ſtót (liczby w ſpinkach wosnamjenjeja, kelko je žo w lěcže 1925 naliczilo): koni 35 (36), howjadstwo

---

Hodowne oratorium.

Novela Adolfa Sterna.

7] (Pokrazowanje.)

Budźesche-li postupowazy sędźy magistra Bohumëra, kiž pschezo dwaj ſkhodźerkaj nadobo wysche stupasche, mjes tym jo žo hospodař ſ jenym spokoji, hischcže ras sa Beatu wobhladnył, to budźesche widzał, jo stara knježnicžka tak brośnje ja nim pohlada, kaj jenož žo jej to bodźesche. Lostawschi farać pak, tak mało hacž bě hacž dotal wo ſtem wošbudže prjedawschego komilitona najhonicz mohł, wuſhoda ſ wyžokopatheitiskeho ſmuka, ſ kotrymž jeho hóſcź sam kuchinſke rezepty datwasche, so je dźiwi Bjarnat schpatne cžrije, w kotrychž podła žiwjeho hoscžiežela krocžesche, brje najprjedy na deškach jewischcža wotteptał a napołožłe na drózły dotorhał.

A někto wonaj stojeschtaj w hórnim posthodže farskeho domu, hdźež Bohumër Döhler mějesche žiwoju kamjenu lehanſka jitwu a jej snapschecza cžišto dźerżanu, byrnjez też jenoż nuſnje pschiprawjenu hoscžinſku jitwicžku. Wyžekotscženy pschikhadnik dyrbjesche žo pod durjemi ſkoro nahibiicź, potom pokłaschu žo mjes wobčežnymi ſcžěmami selene khachle ſ ſamku wokoło nich, łožo a błido ſ karanom wody a wumiwadłom, nad tym make hładawko a mjes wokom a durjemi něschto hospodźow na ſcženje. Bjarnat Fołz kiwny powazniže, wón drje bě w duchu tule hospodu ſ pożłednjej, w kotrejž bješche pschenowował, hižo pschirunał. Hospodař pak ſłoži žiwjej ſtrachocžiwje praſchazej wócžby na ſwojeho hoſcža a pschida potom: „Ty nimaſch žane wězy pschi ſebi abo mamy něhdże po nje dóńcź, Bjarnato?"

„Omnia mea mecum porto!" (Wſcho ſwoje ſe ſobu noſchu!)" wotmołwi dołhi ſe ſpjerawym wuraſom. „Pucź ſ Połſkeje do Saſkeje je dosć dałoki, ſo by cžłowjek duzy po puczu pschećežiniczj mohł, ſchtož je trajch ſ rosbitka hischcže žebi wutłował. Njedźam cži nicžo nałkacź, wupombaj mi, kaj daloko mózesch! Ty dże trochu widźisch, schto ja trjebam. Duſchne kachle tu nadźijomnje jenoż na wuſtajeniży nieſtoja?

„Beata dyrbi, mjes tym, ſo powjeczerimoj, trochu walcźka a něschto ſchcežépkow pschikhoźicź!" rjekny farać. „Ja pokhwatam něſko a pschinjeżu cži, schtož ſamóżu, potom póńdźemoj dele, a mjes tym ſo cži tu jitwicžku wutepi!"

„Ty žo derje ſtarasch — ja wſchak žym na ſwojim putnilstwje wot Warty hacž k Modle też hižo w ſymnischim ſpat jako tudy!" rjekny Fołz ſ cžichim ſkłoſom a ſ nadychom pohmuca, kaj tak rucže ſo pominy kaž bésche pschiſchcok. „Cžiſt ſa ſobu, podkomorkowy burſcha, hewak napołožłeku twoja Beata ſantoricz ſapoczinje, ſo jej cžakacz damoj."

Bohumër Döhler wjeſche ſ hlowu. „Jow pola nas ſo njekuſtuje, Bjarnato!" a dźeſche do ſwojeje lehanſkeje jitwy, ſe ſwólnikej ſ pomoczu horliwoſcžu we ſwojim draſcžazem thamorje a ſchatowej ſkhinje kramoſcžejo, ale dźiwnje hnuty a tola też poraženy. Wón drje bě žo nad ſaſnowidźenjom ſe ſchulſtim towarſchom wot wutrohy ſwjeſelił, we ſwojej šwérnej duſchi bésche wón dźiwnjemu Bjarnatej pschejo cžopte twopomnjecze ſakhował, a dopomnjecze nékotreježkuli ſteje hodźinki, kotruż be jemu tutón pschi hotował, daloko wotehnał. Stajnje bě žo von nadźał, ſpjerawego towarſcha w njedobrych wobſtojnoſcžach ſaſo jómu postrowicź. Nětko žo ſeſda, ſo běchu wobſtojnoſcže hórſche, hacž bě žebi je někoły farać hdy pschedſtajał a k tomu pschińdże towarſch a tyran jeho ſchulſkich lét w njeſoſožownej hodźinzy do domu. Nětko, hdźež žo jemu njeſchaſche na nicžo druhe myſlicź, hacž na ſwoju lubu a na kamjeń pohorſchka, kiž žo jeho ſwożił do pneża wali, nětko njebudźeſche Bohumër najradſcho ſaunoho, najnjezre tajſeho hoſcža w domje mél. Jeho prjedawſchi prefekt njebé na tajſeho pschećežela motany, kotremuż by haničzitwy Bohumër potajnſtwo ſwojeho žiwjenja a ſwojeje duſche traſch wotkrycź chcył. A k tomu pschińdżeczu na njeho myſle, ſo njeje dźiwi niż na jedyn abo dwaj dnjej pola njeho wuczeł a hospodu pytacz pſchiſchoł, a wón njemóżeſche žo wěſtych ſtarożcžow wobrucź, kotreż wón ſam, kdyż ſo je ſacžu, njeſchcežeſcžanſke a njehoſpodliwje njenowaſche.

Tola mjes tuttymi mjeleczazymi porokami napſchecžeo žebi ſłożenymi bésche magiſter Döhler hromadu ſhrabał, ſchtoż móżeſche pſchikhadźerjej, kotrehoż tupot wón wonka na khłóbdje ſaſkyſcha, k lépſchemu tycź. Wón ſłuchaſche, kaj bésche pſched dwacžcži a wjazy lětami w hornim poſtkhodże Lipſkowſkeje Domaſchowſkeje ſchule w komorzy pschi ſſhodach domoj ſo wróczazemu napſchecžo ſłuchał. A trochu toho ſtracha wo dźiwjeho, kaj ſtajnje po ſwożliwych puczach khodźeſche, cžaſyſche też dźenſa do njeho ſaječ. Khdyž pak durje do khłóbdy wotewri, wón widźeſche, ſo hoſcžowe durje ſchekroko twocžinjenje ſtojachu, a pſches próh ſawoka jemu Bjarnat Fołz napſchecžo: „Ja žym žebi na wokomik k knježnicžki Beacze dele ſkocźił. Moja Hróſba pſcheđ ſymnej wodu k picžu a k mnczu je ſo ſ prunzika do duba rostroſtała, ja žym žebi do kuchinje po cžopłu wodu doſchoł a kuchaſzy pſchi tom dobru radu dał, pſchi jejach ſ połczom ſaczinjenych tucžne niż pſchecžeńſko kracź a ani niż pſchewjele ant niż pſchemako ſchkrcžeż."

„Ty wſchak wěſch žebi pſchecžo hiſchcže poh,dnje cžinicź, kaj ſako prefekt alumnow (khowanzow)," rjekny magiſter. „Tu maſch najwjetſche a najpoddajomniſche ſ mojich wolmjanych nohajzow, por ſyłzowych tóſtl a łohki ſpodni pjeſk ſe ſawoſtajeniſtwa mojeho njeboh nana, kiž bésche wjetſchi muż hacž ja; tej cžeſtwa koſcha ſ cžeńkeho płatu na nóż budże cži dobru ſłużbu cžinicź."

Hoſcž ſdehnu ſwoje mokre wobliczo ſ wumywadła a wołłaſche ſ na poł ſpěrwawem ſkłoſom: „Nadobneho dawarja cžeſcžuje, ſchtóż ſo dobroty radnje, tomu dar wſchak njeje k lépſchemu, kiž bracža ſo ſharbuje! — Tebi ſłuſcha dźał, ſo njejžby ſadył, kelko raſ žym cži wupombał, hdyž bésche ty na tom, wopaki ſpěwacź a miſchtra Bachowej ſ hněwom błyſkotatej, wulkej wocži na žebje ſłoźicź! Njeſnijuſch ty też druhdy w nozy wo tom, ſo je wón nad tobu a cži krucže pſchikłaſnuje, możnje ſaſpěwacź a takt dżerżecź? Chżeym ſtare ho wopomnicź, Bohumëro, jeho wudowje a dźowkam ko pjecża hubjenje wjedże, wot toho cžaſa, ſo žebi kła a kejżora Schleſſkeje dła we wokach łejżaj! Hładaj 'roż ſa tym, ſo knježnicžka Beata nam tón napoj ani pſcheczeńki ani pſcheſtupy njepſchimėri — potom njóżemoj wjeſoły wjeczork ſwjeczicź! Wołtaj nětko twojeho paſtora na ſtronu, mój komorkowy burſcha, bary a humory łubjł ſu wſchelake kore, dobrej ſchkleńczky pak ſu wſchitkży pſchituknenl!"

(Pokrazowanje ſcžěhuje.)

399 (404), šwini 311 (343), kosow 58 (58), wowzow 8 (15), karnikow 49 (70), zjerjuwneho stoku 1195 (1193) a kóčzow 59 (65). — Wšitcy kaliki mišchtr a póstowy sašunjer August Hubacy šwjeżeschе zrjedu šwoje 60. narodniny.

S Rósbórta. W Rósbórskim wokrjeżu w czašu wot 2.—8. dezembra 1926 1608 wošobow dźiwo pytalšche, prošdnych městnow bě 45, powjerju sa dźeločenjemjerjow bóstawschе 785 wošobow. Dźiwowe wiki šu šo wonjo šandźenemu tydźenjej pohubjenschile. Liczba bóstawarjow podjerty je šo wo 56 a liczba dźelopłatajcych wo 51 powyschila. Wjesołóżelosć nasta wošebje w małchinowej industrji, w twarschnje a w mjodowym dźele wschelakeje druźiny. Jóbilnych powołanjach je położenje nimale žamtne wostało.

Wustajeńca małeje zwěrjny za klóštrsku wokolinu w Pančicach.

Pančizy, 12. hodownika.

W „Klóschtrje" — tak šo ſ krótka tak wjby Marijna Hwězda, Pančizy a Kukow, wošebje jeho horni pschidróżny dźel, hromadze mjenuja — kiž je ſ wěnzom pscheczelnych wjesołow wobdaty a we wotpowědnym swiſku ſ wokolinu a ſ blížschimi městami, potajtim ſ ratarschtwom a riemjeslom, ſ pschemyschlom a wobkhodom stejі, wuhotowa tudomne **małny słót płahowaze towarstwo** zwoju tšeźu **lokalnu wustajeńzu**, na kotrejž bě rjana liczba płahowarjow ſ zwleje klóschtrskeje wokoliny zastupjena. Przedawschej wustajeńzy počzahowaschtej šo jeno na karnikle. Tehdom hižo šo wulki sajim sa to pokazowaschе. Teſ letuscha běsche dźiwaja na hrosne wjedro sobotu hišče zeże dźerje wopytana, na 200 dźeći ſ Pančizanskeje, Klóschtrskeje a Worklečanskeje schule su wopytachu. Druhe běchu dla hubjenych a błóżzanych puczow wuwostałe. Njedźela běsche dźeń sa dorosczenych. Wšo tšeba tajka wjeżna wustajeńza, kjenież šo najsebnorischo pschiprawiła, dožahaje podpjerju je strony publika, je-li nodze ſ defizitom dźelacz. Towarstwu mnohe wudawki narosti.

Letuscha poda wospjet swjeżelazy wobraz nětčišcheho płahowanja małeje šwěrjny w klóschtrskej wokolinje. Dźiwajo na pschedběte dobre nasſponjenja je towarstwo — tu thwoilu wobsteji ſ 45 žobuštawow — šo lětža znuzito, wustajeńzu wobschěrnischo rozjadowacz a tak pschikład druhich konczin sežehowacz. Tajke sjawne pokasli, schto šo w nasschich hródźach dozpěcz hodźi, pohonuje k płahowanju małeje šwěrjny. To mózachmy ſ wustajenja dowidźecz, dozpě 189 ezižkow. Wšo wschelazy wustajerjo mějachu šwěrjnu w wjazorych ekemplarach. Tak wustajeńzu **kury** — Kuczant, dr. Schotta, Beſſer, Kschižank ſ Khrósczíz, Czoch ſ Wětežy, Berger a Bart ſ Kukowa, Herzog, Kokla a Schwan ſ Pančizu, Měrka, Handrika a Kinderman ſ Wudworja, Sserbin ſ Nowoblizu (patwy a truty, runje tak też dr. Schotta a Khrósczeżanskeſi), Czorkich ſ Konez, Mikeł a Schwan se Sswinarnje. **Karnikle** — Czoch ſ Wětežy, Njeda a Kral ſ Jaworh, Branz, Berger, Hanuſch a Schlak ſ Kukowa, Měrka a Kindermann ſ Wudworja, Kokla, Hejduschka a Herzog ſ Pančizu, Kimpfel ſ Marijnje Hwězdy a Hejduschka se Sminjeczkez. Tuczi pschedwjedźechu płody žiwoch hródžow, kurjenzow a holbjenzow.

Wustajeńza wotměrkasche ſo w Jurli wjeżnego hoscheńza, kiž na něsko rumnoscžow dosez, hamo tajke nješchto we žiwoch murjach hospodowacz. Wšelescheych a drjewjanych klětkach — nimale drje 100 — thwoachu ſo make šwěrjata a ſhladowachu bojasnje na tajke ezrjódby ludźi. Każ šo hižo naſponni, buchu tón ras też kury (60), pawy a truty (4) a hołbje (65) wustajene. Wš karnikłazym wotdźele mózachmy widźecz, šo wustajerjo njeschožuja žiwoju łodžownosez jeno na dobyczze tunjeho mjasa (karnikł je w běhu wójny a w czašu inflazije mnohich ježiwicej dyrbjak), ale wošebje też na płahowanje drobyniych kožuchow, każ je Angora, Chinchilla, hermelimy a dr. podawaja. Skoro šo nam to jako schport byczł da, hdyż tajke wubjerne a drobe druźiny ſo płahuja. Tak mózemy ſo dźeń a bóle njewotwisni czinicz wot wukraja dla kožuchow. Tu móże ſo wopraudże ſ „małym" sapoczinacz a nješchto wulke ſ tym dobyczz. To je ſ wuſpěchom sa zyle ludowe hospodarstwo. A schto dyrbjach k temu rjez, hdyż tute mnohe druźiny każ wschelakeho twara a formow, wulkosce a barbow widźisch? Tajke šamo na wjetschich wustajeńzach wschudże njenadeńzejech, na pisch. „La Feche a Kaulgverge". Wšesche jich tu 37 druźinow kur a 13 druźinow karnikłow. Sa sudnischich mytowarjow Bauersdorfa ſ Halschtrowa sa pjerjinu a Bùdera ſ Kamjenza sa karnikle njebě lohke dźelo. Mnohe wupta a premije ſo wudźelichu a dźeń ſ dopokosom, so małe šwěrinarstwo w klóschtrskej wokolinje na wyschim schodnjenku stej.

Pod nawjedowanjom swojeho njesprózniweho pschedhydy, póstowego agenta Kokle w Pančizach, a jeho pomocznikow Czocha ſ Wětežy ((ja karnikle) a Mětki ſ Wudworja (ja pjerjinu) šu tu pschikładownu wustajeńzu wuhotowali. S łupjenjom lohow sa tuni pjenjez mózesche žiwoznu wschelake k dobyczu wustajene šwěrjatka a hospodarske wězy dóstacz. Djerżenje małeje šwěrjny šłuschna drje do ratarskeho wobkhoda. Ale tajka wustajeńza pokasuje, kak ma ſo tajki schot porjadnje płahowacz a tak tuta suje, kak ma ſo tajki schot porjadnje płahowacz a tak tuta ratarska halosa spěchowacz. Bjes diwěła je lětuscha wustajeńza nowych pschczelelow a ſpontožerjow k płahowanju małeje šwěrjny w klóschtrskej a dalschej wokolinje nadobyła a tak žiwój zaměr dozpěła.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powěsć wo wjedeje ſa jutlje wutoru:** Symnischo, rjenje, swjetschca kuchо. W Jendźelskej a potnóznej Franzowskej pomrócżene a khłodnischo.

*

Parižske nowiny „Information" powědja, ſo je ſwonkowny minister Briand dźiwajo na južnoslowjanſko-italiſku napjatosez wotmyslene ſetkanje ſ Mussolinom ſpuschcził.

*

Ussnowiczjej je ſo ſnowa porucżił, nowe južnoslowjanſke knježerſtwo ſestajecz. Do njeho pjecza Khorwatojo ſaſtupja.

*

W Romje je ſo Appollowe dźiwadło 11. dezembra wotpalilo. Schtyri dźiwadłownizy mjes nimi jena Němka, ſu ſo ſpalile. Někotre wošobu ſu ſ dźiwadła czekajo ſo ſranili.

*

Egiptowſzy nozionaliſtojo ſu Jendźelſku namołwili ſo by ſwoje wójſko w Egiptowſej jako ſchkit pichecziwe Mussolinowemu khodej ſa zuſymi krajemi.

Swójbne powěsće.

Semrěła: Klara Měrczinkowa rodz. Günthererez w Budyschinje, 41 lět.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Wubjerk ſa ſudowe ſchule

ſmjeje ſwoje pohedźenje wutoru, 14. dezembra 1926, pop. ½6 hodź. w kupnizy po 2 ſchodomaj.

Dujowy porjad:

Wuradźowanje wo hospodarſtwie planje.
Na to tajne pohedźenje.

W Budyschinje, 10. dezembra 1926.

Pjetrašyda.

Wino sckt spirituozy

hačrunjež su a budża płaćizny hišče wyšše,
nětkle hišče po njepřeměnjenych tunich płaćiznach

dobre Rynske wina wot 1.—hr. sem

Moselske, čerwjene a južne wina, kaž likéry, rum a kognak po kóždej płaćiznje.

Předawanje też w małych dźělbach.

Britze & Söhne w Budyšinje

na Zwonkownej Lawskej kasy 13.

Chceće-li někoho k hodam zwjeselič

tak namakaće pola nas **wulki wubjerk,** wjac' hač 50 jědźnych servisow, kotrež mamy na składze.

Jědźne servisy za 12 wosobow, prawy porcelin, ššadźelbny, wot **42.50** sem

jědźne servisy za 6 wosobow fabrikat Villerroy & Boch, wot **13.50** sem

chineske kofejowe servisy wopr. Tuppak, za 6 wosobow, jenoż **13.50**

kuchinske garnitury, 22-dźělbne wowpr. porcelin wot **12.50** sem

Jenička předawarnja wšelk. přiw. **porcelin. fabriki Tettau, okr. Lew.**

Pychu na hodowny štom

we wulkim wubjerku.

Seelenfreund & Co.

w Budyšinje

při měšćanskim dźiwadle jenoż na Lawsk. hrjebjach 12

Prošu čisło

2687

jeli maće mały nawěstk do „Serbskich Nowin".

Pytam k nowemu lětu ženjeneho dobreho

hejtmana

kotreho žona chce swinje płahować

dale ženjeneho **pohonča** z dobrymi wopismami

Rydcerkubło w Zmichowje p. Hodźija.

Transmisije

kóždeje druźiny

wolije, benzin atd.

podawa ze składa

Carl Gast

w Budyšinje

na Drjewowych wikach čo. 27.

Kupanske ruby, frotejowe wulki wubjerk, tunje płaćizny **K. Erler w Budyšinje** na Žitnych wikach 11.

Popřeče sebi

tafli šokolady, dokelž sće přeco tak pełni. Wulki wubjerk a nic drohe ma Moritz Schmidt na Kěžorskej dróży 11.

Drobne twory:

bauty
nlče
jehły
knetle
wušiwanja
canki

J. A. Henoch

w Budyšinje

na Hłownem torhošću čo. 4 „Złoty Hodlek".

Přikrywy na blida sofy a diwany

skitaki na sčěnu, tožowe płachty ruby na blida a na hosćenske blida, rólowanske płachty, kupanske ruby, trjenja a twjelki. Žožowe damasty, bětosmuhate počahnjenja

wulki wubjerk jara tunje

K. Erler w Budyšinje na Žitn. wik. 11 znaſpě hosćenca „Stara" Běła serbskič

Vogel. Gardiny

vitraže, **kromki,** wulki wubjerk jara tunjo K. Erler w Budyšinje na Žitnych wikach 11.

Wy jako slědnik

dyrbjeli Waš kofej pola Morica Schmidta w Budyšinje na Kěžorsk. dróży 11 kupować.

5% rabata!

K hodomnem swjedźenju

poskićam stajnje čerstwe palene

kofeje

ze samsneje palenje w domje
punt wot 3,20 3,60 4,00 4,40 **4,80.**
Wulki wubjerk

dołheho a rězaneho hromaka, zeleniny a sadowych konserwow

najlěpše muki k štrielam punt wot 25 pj. sem
„ sultaniny . . . „ „ 70 „ „
„ rózynki . . . „ „ 65 „ „
słódke a ježke mandle . „ 2,50 hr.
truhane mandle . . . „ 180 „
„ kokosowe worjechi . „ 0,70 „
mak . . . . . „ 0,70 „
citronat . . . . . ¼ punta 0,75 „

citrony, złote jabluka, jabluka, worjechi, lěsne worjechi atd.

šmalc punt 90 pj.
howjazy tuk „ 75 „
kokosowy tuk „ 68 „
margarina „ 65 „
palmin „ 80 „
drobny cokor „ 36 „

Powěšenja na hodowny štom

keksowe, šokoladowe a poprjancowe
we wulkim wubjerku

šokolady, najlěpše twory

100 gramowa tafla jenoż 25—30 pj.
kupujeće derje a tunjo pola

Martha Hadankowy nasl.

w Kamjencu měr. čel. **R. Friebel**

5% rabata!

5% rabata!

5% rabata!

Wozjewjenje.

Zaradźenja za splažnje-khorych w Budyšinje, kotraž běše hač dotal **Königswall 3,** je z dobom powjetšena a jako

wobkhod krajneje zawěšćernje

do khěže na **Moltkowej dróży 6** w Budyšinje přepołožena. Tel. Budyšin čo. 3007

Lěkařske poradźenje za splažnje-khorych

je w nowych rumnoscach w samnym času kaž hač dotal:
póndźelu wot 5 hač do ½7 hodź. pop.
štwórtk „ 12 „ „ ½2 „ „

Nimo toho budża so přichodnje we wobkhodnej městnosći k rentam a lěkowanjam słušace **přepytowanja zawěšćenych** a **kontrola přinoškow a lěpjenje znamkow** tak daloko, kaž so to w jenotliwych wobkhodach njestawa, tam wukonjeć.

Rozjasnenja we wšěch invalidnych zawěšćenskich naprašowanjach dawa kontrolowy zastojnik srjedu wot 3—7 hodź. a sobotu wot 8—4 hodź.

Předawanje invalidnych zawěšćenskich znamkow kóždy dźeń we wobkhodnym času.

W Drježdźanach, 10. decembra 1926.

Předstejićerstwo Sakskeje krajneje zawěšćernje.

Dalewjedźenje mojeho wulkeho hodowneho předawanja

Namakaće w mojim hobrskim składže to

prawe za hodowne dary

Poskićam njedosćěhnjene lěpšiny so poćahujo na najtuńše płaćizny a najwjetši wubjerk při jenož dobrych kajkosćach.

Jan Jurij Pahn w Budyšinje

WILHELM RUDOLPH
vorm. Heinr. Müller, Kaiserstr. 8.
Założ. 1793 Telefon 2591

Najrjeńše a praktiske

hodowne dary

za muža, žonu a dźěćo, namakaće we hobrskem wubjerku a po jara nizkich płaćiznach w mojich wobkhodnych rumnosćach delka a po prěnim poskhodźe.

Posyłki k wubranju a pósłanja z póstom so spěšnje a jara rady wobstaraja.

Aeltestes Strumpf-Woll- u. Tricotagenhaus
Grösstes Specialhaus für Mädchen- u. Knabenbekleidung a Putze.

Zbožowne hody jenož z W. R. twormi!

Za blížace hody je prawje, hdyž bjež nětk Wašo nakupowanje wobstarajće. — Namakaće dźensa najwjetši wubjerk we wšěch wotdźělach mojeho wobkhoda a ninomjery płujomne płaćizny!
Moje kajkosće so luhuja a znate jako najlěpše!
Dowolam Wam wubjerk, kotryž tu hišće njeběše:

Dźěćace drasty za małe dźěći, mantle wot 9,75 hač do 95,00 hr.
Kolcy a hólcy hač do 16 lět wobleki za hólcy wot 4,75 hač do 66,00 hr.
Cyle wos. wotdźel w 1. poschi. wobleki za hólcy wot 9,75 hač do 85,00 hr.
Jenoti kholowy, hlinzy, faldate sukanje, klobučki, šapki, alpaka hołowki drasta.

Wolmj. twory prakt. družiny a posłednje nowosće mody
nohajcy zokl. z wołmy, židy, mako, (najn. znamki / rjane mustry)
trikotaže flor, sportske nohajcy za žony, muzo a dźěći, we wšěch wulkosćach a wosobit. hórkotkach su na składže
dary za kóždeho w rjanych
darmotn. zawalkach
Wosobitosće: Ostria, Cosy, Kristal, Ribbed.
sórcuchi wšěch druhin.
rukajcy hěle, pisane a čorne
kiž derje sedźa wot 0,75 hač do 12,75 hr.
krawaty a samowjazaki
Hebrski wubjerk w nowych mustrach wot 0,96 hač do 8,75 hr.

Za hodowny swjedźeń

poskićamy

česćenomu wobydlerstwu

dobre stare Tarragona-wino
litr hr. 1,30 wot suda — bleša 1.— hr.

Ital. Vermouth — Madeira
Lagrima Christi
kaž też dobre běle a čerwjene wina
w blešach a wot suda

Spaniska winowa wulkowikowarnja a winowa jstwa

Bodega Espanola

na Mjasowych wikach 7 Tel. 2668.

Pjelścinowe črije a pjelścinowe škórnje

njesmědźa pod žanym hodown. štomom pobrachować

Eleganine
lakowe črije
Praktiske
črije na hasu
z najlěpšeje lakoweje kože čorne a pisane

14⁵⁰, 16⁵⁰, 18⁵⁰, 21⁵⁰

bokskalf a chevreau z mojeje
samsneje dźěłarnje
Dale poskićam wosebje jako dary so hodźace
najlěpše Oschatzske fylcowe wobuće, čople podšite črije za dom a škórnje črije, tofle a z wjelbłudowych kosmowych tkaninow
fylcowe črije ze a bjez wobsadka, wuhornjene črije, wysoke črije, jěchańske črije
Wulki wubjerk! Tunje płaćizny!

Na zymske fylcowe twory 10% rabata

Heinrich Mohr

na Žitnych wikach w Budyšinje rózk Kěžorskeje dróhi
Dom znatych kajkostnych wobućow
Njedźelu wotewrjene.

FEINKOST KAFFEE TEE

Sultania
najlěpše złotojasne twory
wulke rózynki
wuběrane
jerke a słodke mandle
z ruku wuběrane
citronat
w rjanych kuskach
oranžeat
módry mak
kóždu hodźinu mlěty, pšenične muki (Kai-ser-Auszug),
kaž też wšitke druhe wěcy k pječenju

najtuńšo
Preiß
na Žitnych wikach 24

Předawam po najtuńšich płaćiznach najlěpše
syre a barbjene drastowe khamory
komody a druhe meble
po přihódnych płaćenskich wuměnjenjach.
August Bobak w Delnjej Kinje. Telefon 3191.

Poskićam za hodowne blido
kartonaže mydłow — parfumowych, toiletowych wěcow, kaž też manikury — česakowe a šćěćowe garnitury po wšěch płaćiznach

Frizury — hłowumyća — pěstowanje rjanosćow
Hrihanje a hładanje włosow po bubiskim wašnju

Friserwy salon za žony
Lina Ziesch w Budyšinje
na Ławskich hrjebjach 18 — Telefon 3245

Jako praktiske hodowne dary
poručam w bohatem wubjerku
šijace mašiny (Naumann, Mundlos a Phönix),
znate němske fabrikaty.

Jězdne koła

Presto, Naumann, Germania, Phänomen a Dixi,
jenož prěnjorjadne koła dobrych znamkow
zimace mašiny, elektr. cykelnicy, kapsne latarničky, kaž wobswědčenja za klankace wozyčki w krasnem wuwjedźenju.
Moderne Brennabor-wozyčki za klanki nowe dośło. Nizke płaćizny.

Mašinska wikowarnja
Otto Linke w Kulowje

Swětowy panorama
w Budyšinje
na Ławsk. hasy při Ławsk. wěži
njedźelu 12. XII. hač sob. 18. XII.
Wien a hród Schönbrunn.

Młoda wysokosućelna
kruwa
je na předań w Lichanju 15

Rjana wysokosućelna **kruwa**
abo 1 kruwa z dźełećom je na předań
w Nowoślicach čo. 11

Přesadźowanje drjewa!

Srjedu, 15. hodow. 1926 dop. w 10 hodź. předawam na přesadźowanje za hotowe pjenjezy w Dobrošicach pola Njeswačidła 75 losow stejaceho prěnjorjadneho wužitkoweho, twarskeho kaž też palneho drjewa. Wuměnjenja tam wozjewjam. Kupcy zeńdu so w hosćencu w Dobrošicach pola Njeswačidła. Wobsedźeŕ.

Rjany hodowny dar

je

hospodarska taflojta waha

kiž stajnje prawje waži.

Waki a wuwažki (Gewichte)
po kóždej płaćiznje a w kóždem wuwjedźenju.

Hornjołužiska fabrika mostowych wahow
Paul Ziegler w Budyšinje
na Hornčerskej hasy 26/28.

Konditarnja F. Stäckel

w Budyšinje
na Seminarskej hasy 9. Telefon 3770
poskića

swoje wuběrne štricle
w dobrej kajkosći, kaž sultaniny, mandle a mak. Pósćelu też z dyrkom na way

powěšenja na hodowny štom
we wulkim wubjerku, **poprjancowe khěžki** wšelakich wulkosćow

poprjancy
samo pječene, kaž wot daloko znatych firmow Haeberlein & Metzger z Nürnberka.

poprancowe muže
a žony, čokolady w krasnych hodownych zawalkach, marcipan, kaž hobrski wubjerk originalnych darjenkow, kolbaskow, swinjatka zboża atd.
— Rjane wulke bonbonéry za dary so přihódźace. —
Wobkedźbujće prošu moje wukładźenja!

Nawěštki přinjesu wužitk!

Přiloha k čisłu 289 **SERBSKE NOWINY** Pónđżelu, 13. decembra, 1926

Khinski Salomo.

Schěrschu sjawnosć budźe sawěsće sajimowacź, so biblisti Salomo đżenża hischcze w swojim mudrym rosćuđze potomnikow namaka. Jedyn psches 3000 lět stary khinski rukopiś powđa nam sćěhowaze:

Tschin-Fo sebi psches njesłoże swoje samóżenje a njenóżesche ham so a swoju żonu Tschin-Li w kraju sesiwicź. Dźěsche do zusoby a wostaji swoju żonu jako žłužownizu pola bohateho wrócźo. We wukrasu namaka Tschin-Fo bórsy rjanu sastužbu, běsche jara słutniwje żiwy a móżesche đżej za krótki czaj nješchto nalutowacź, schtoż chyzyche swojej żonje pósłacź. Falschny pschećeł jemu słubi, so chce pjenjesy ham jeho żonje wotedacź. Tschin Fo đżěkasche pilnje dale, nalutowa đżej sasu nješchto a pschepoda sumu tamnenu puczowarjej, falschnemu pschećelej. So by wěsty był, pokasa jebak po narotrócze falschowany list, w kotrymž żona jeho k dalschemu pilnemu đżěku namotiwjesche a žłubi, so chce pjenjesy derje schowacź.

Tak sanđże wjazy lět. Dale sćěleschе Tschin-Fo huslo pjenjesy psches falschneho pschećela na żiwoju żonu a đosta runje telkof alschowanych listow. Hdyż Tschin-Li niczo wo swojim mużu njeschoni, wożeni ho so swojim knjesom. Mór pschińdźe do kraja a cźišny tež jebaka na khorokožo, kotremuž běsche Tschin-Fo żiwoje nalutowanki pschepodał. Do swojeje żmjercze twjrha swoje jebanstwo. Na to so Tschin-Fu do swojeho kraja wrócźi. Tam shoni wot žuđobow, so je so jeho żona ś bohatym knjesom wożeniła. Tuž đżěsche k žudnikej. Tón bohateho so woprascha, hacź chce żonu wudacź. Tschin-Lin so hnydom k żiwojemu mużej twjrha a da so pschi jeho napohładże do płaczkow. Bohaty so pjeczowasche. Ssudnik wottorczi wušuđ, żadasche đżej, so bychcźał mużaj nasajtra sasu pschischkoj a żonu schowa w jastwje.

Nasajtra đopołdnja sdżěli jimaj, so je so żona ś njerjanjom w jastwje wobwěsnyła. Bohatemu prajesche: „Ty sy Tschin-Li jako pohłedni sa żonu měł. Tu masch kluczź k jeje jastwiczźy, daj ju wotnjesećź a pschihotuj ji pschihódny pohrjeb."

Bohaty nasponmi: „Ssym žebi pschełładł. Tschin-Fo jako prěni mandżelski ma też prawo na mortwu. Njech ju pohrjebacź da!" Ssudnik wobrocźi so na Tschin-Fo-a: „Tschin-Li je nětko sasu twoja. Chżesch ju jako mandżelski pokhowacź dacź?" Tón pschimasche płaczo sa kluczom. W jastwiczy padny jemu żiwa Tschin-Li wokoło schije. Na to prajesche ssudnik bohatemu: „Ty njesły pruhu wobstak. Mortwu nochżysche, potajfim njesłuschała cźi tež żiwa."

Tschin-Fo a Tschin-Li běschtaj hischcze mnohe lěta ziloj w luboscźi a swěrje.

Proces wo skóncowanju Donnera.

W dalschim pschesłyschenju swědkow nastanje dlěscha rosmołwa mjes pschedsyđu a rěcźnikom dr. Pittrichom wo praschenju, hacź je Donner wo pocźahach swojeje żony te Kröннertej nješchto wjedźał a hacź je jeho Donnerowa, kaž wobtrucźa, cźaicźišcho prožnła, so by so wot njeje đżělicź dał. Pschedsyđa praji, so je hacź dotal 14 swědkow so pschesłyschało, kotříž su wschitcźy jenak wuprajili, so je Donner cźesćezehódny cźłowjek był. Wschitcźi sa to, so by swojej mandżelskej hnydom dom sakasał, by-li jemu też najmjeńschi podhład pschińschoł.

Wobtorżenа: Ssym swojeho mużа cźasto prožnyła, so by do đżělenja iwolił, won pak je to pschezy wotpokasał. Wschitcźi žym jemu prajiła, won pak chżyzche njewnemu schłandalej sadżěłacź a tohodła do đżělenja njeswoli. Cźežnyć pak bjese wschitcźo njemóżach, doma njebychu wote mnje rodźili.

Pschedsyđa: Po dotalnych pschesłyschenjach njemóże so Waschim wobtrucźenjam wěricź.

Swědk Schreyerowa rodź. Donnerez, kotraž je Donnera wot makocze znała, praji, so je tas Donnera trizecźiła, hdyż je bizo dlěšichi cźaš wożenjeny był. S jeho rěcźow je špótnacź było, so je jeho žona jara žywoje khójeźi. Pschedsyđa prascha so potom świedka sa duchownymi thorofczemi Donneroweju bratrow, ś kotrejuż je jedyn na Sonnenšteinu, druhi w Arnsdorfje. Ssud wobsamknje, so mataj so mjenowanaj wustawaj wo rosprawu prošnyć.

Krónstaj świedkaj.

Na to pschesłyschujetaj so pschekupz Jan Pilz a jeho mandżelska, kotrajž staj wot 1924 w Donnerez Lóźnicźanskej villi žobu bydlikoj, Krönnert je jimaj ras praził, so

mjes nim a Donnerowej wulka potajnoscź wobsteji.

Hacźrunjeź so Krönnert cźasto pschećelowo Donnerowej mako cźesćezehódnje sadżerja, njeje wona jemu tola wupowědźiła, tak so staj žebi świedkaj myślikoj, so Donnerowa Krönnerta wotbrycź njemóże, dokelž so ś nječim swjasana cźuje.

Potom žiwschi so diplominżeńer dr. Fischer, kotryž je ś Donnerom spischećeleny był. Fischer powđa, so je jemu w cźahu, ś kotrymž je wschędnje do Drježdżan do žiwżby jeżdżił, cźasto žónska napadnyła, kotraž je na njeho jara keklesła, haj ham „dwělomny" sacźišcźa cźiniła, jako je jemu posłužcha Donner ham žonsku jako swoju mandżelsku pschedstajił, je so jara stróził a je hnydom spóšnał, so tuta žónska sa Donnera žana żona njeje. Donner je cźasto na njeporjadnosće w domjacym hospodarstwje skorźił. So je jeho mandżelska ś Krönnertom đżerżała, wo tom drje njeje Donner nicźo wjedźał, dewak by hnydom tónz cźinił.

Dale pschesłyschuje so brat wobsłorżeneje, pschekupz Teodor Hammer, kotryž najprjedy wo pomérach w żwójbje swojeju starscheju powđa. Jeho nětko semrětny nan je cźasto słorźił, so ma žiwjenje žyte, dokelž je žyna we wójnje žłubił a też dla wobłkhodnych staroscźow. Jeho žotra pak je jemu cźasto słorźiła, so Donner ju prawje kedźbu nima. Ssamnjne wobkedźowanja pak cźinik njeje. Wo Kröннertu świedk praji, so jeho we Hammerez swójbje rady widźeli njeje, wschitcźy žu sacźišchcź měli, kaž by jenoż tehodła k Donnerowej đżerżał, so njeby nicźo đżěłacź trjebał.

Pschedsyđa: Schto je Wascha žotra posđźišcho wo Kröннerсze rěcźała?

Swědk: So ju wjazy sańcź nima. Wożeshe bě roshnéwana, so druhe žónske žobu do swojeje žitwy bjerje.

Pschedsyđa: Potom žłubi so Wascha žotra (Donnerowa) se Zimmermannom. Kajki sacźišchcź mężeschcze tehdom?

Swědk: Prajesche mojej macźeri: „Chżu skóncźnje ś tuteje masanoscze won!"

Na to cźita pschedsyđa list, kotryž je wobskorżena we nastupanju Krönnerta pisała w cźažu, hdyż bě so je Zimmermannom žłubiła.

W liscze steji:

„Nimam nicźo hacź jeho, (Kröннerta), tola schto so won wo to stara. Wcźera pschińdźech k njemu wurudżena a rosmjersana. Won pak storcźi mje wot so. Kak to boli! Ssym jemu jeho njeswěru wodała, ale won so njeprózuje, so by ju sabył. Je sawrjeny, kaž zuiy cźłowjek. Jenje njebéch hischcze tak wožamocźena, kaž nětkle. Moja wutroba bě žwój wucźek namakała pola Harrya (Kröннerta), nětko žym satamana ś samocze. Harry je so dospołnje pschemėnił. Mjło žym wina na tym, tola njechcam wjazy proštnyć."

W liscze rěka potom dale, so Kröннert ju wjazy tak sańcź nima, kaž prénju lépschu žłužownu holzu.

Pschedsyđa k wobskorżenej Donnerowej: Potajkim Kröннert njeje bóle na Was đźiwał, hacź na žłužowne holzy, je je druhimi žónskimi we Waschim domje wobthkadźał, a njedźiwajcy teho njejsće jeho ś doma wuhnała. **Myślicje žebi, so Wam wěrimy, so byschcze Kröннerta po tutych wobitejnosćach hischcze w domje wobthowała, njeby-li shromadna wina waju wjasała? Je zyle derje srosumicź, schtoż swědk Wilgowa prjedy prajesche, so ješe ho jej wusmała. Njemóžu so wot njeho đżělicź, njewém, schto wonka hischcze swupowđa!**

Móżecc z wušomaj sćahować?

Proschu, moje knjeżny a knjenje, tute praschenje njeje žadyn hłupy žort, ale ma jara thutny a wobżebje sa żónsku rjanosć jara ważny wušnam. Potajkim hischcze ras: „Móżesće ś wuschomaj sćahowacź?" Ja to njedokonjam, hačkuli žebi jara próżu dawam; tola sa nuje staroho kwoła wschok to tež wjazy trjeba njeje. Ale rjane żónke, kotrež đżadża mlode a żiwżne wostacź, dyrbja w pschichodze nimo cźełoschwucźowanja a mažerowanja tež wschędnje hischcze běrtlk hodźiny dołho ś wuschomaj sćahowacź: to rěka, wone dyrbja nawuknyć, ś wuschomaj hibacź, ale bjes pomozy porstow. Pschetoż hlawny wucźomy je wutřeđźił, so tuta gymnastika jara zpomožnje na lozowe muskle łaskuje a so žo tak pschi trajazym swucźowanju wutworjenju falđkow wokoło wocźow sadżiwa.

Tola tuta wuschcaza reja njeje tak lohko nawuknyć, kaž mjedźa: „Stup dale" abo „Wólsti žid". Tomu je trěbne dołge swucźowanje. Ssu wšo padły, a ja šnaju taiscich cźłowjekow — kotrymž je wot pschirody date, ś wuschomaj hibacź. Mějach towarscha, kotrehoż wuschi w schuli, wowoženje hdyż bě grichiska hodźina, tak saletowaschcź, so mějachmy wschitcźy strach, so hischcze wotlěcźitej. Tola tutón hewak dobrocźiwy hólc njeběsche žana hellenista rjanosć. Mějesche ham nješchto idiotiskeho we žwójim njeswocźowym wurasu, ale to njeje sadżiwało, so podźišcho hischcze wyšoke sastojnstwo w thěžorskim knjeżeństwje dóšła. Tola njebźiwajcy tutych najhonjenjow dyrbi so nowy kult wuschiscźahowanja nawuknyć. Haj w Pariśu je žamo profesor, kotryž je kursus ta tutón samér wotewrił. Kursus płacźi jenoż 300 frankow.

Wěz pak njeje tak bjese wschceho. Powđasche so na wo tnjeni, kotraž chżyzche tež rjana być. Tohodła đżěsche k najpowniencjenemu profesorej. Tón wobmaja jeje wuschi (jara rjanej wuschi) a prajesche wjesoły, so ma tnjeni woprawdże talent. Potom porucźi nékaki wolij, ś kotrymž dyrbjeschcźej so wuschi masacź, so bychu muckle prawje masane byle. Tutón wolij płacźesche 25 frankow. Tola wonjesche derje a njeschłodźesche nicźo. Jenoż so wuschi žo hibacź njechcźachcźej, tež niz po druhej bleschi! Hacźrunjeź profesor pschezy po žiwojej wupruhowanej methodze kommandowasche: „Prawe wucho — lěwe wucho! — horje — dele! — Wobej wuschi — horje! Wobej wuschi dele!" A tak dale. Tola wuschi žo njehibachcźej; wschco druhe hacź to!

Po đżesatej lekźiji, jako pschezy hischcze wuschch widźeć njebě, unjes tym, so wucźer a schulerka po dwěhodźinskim napominanju hižo po pocźicź sapocźeschtaj, prajesche wboha żónska kloro płakaju:

„To je pschecźežko, knjes profesor. Dyrbicźe mi ras pokasacź, kak žo to cźini."

Na cźoż wucźer rjanosće wotmolwi:

„Haj moja hnadna, to wěso njeńdże! Wěm drje, kak ma so to cźinicź, ale žam ś wuschomaj sćahowacź, to ja njemóžu."

Přilopk.

*** Twaršte njesłoże w Hennigsdorfje.** Dla jeneho ś mnohich twaršich njesłožow w poslednim cźasu jebnasche kawnikli žud w Spandawje. Cźežke njesłoże bě žo 6. januara w Hennigsdorfje stako, hdyž železniski móst psches rěku Habolu twarjachu. Jako tam 8 metrow dołhi schcźežor stajachu, padny won na dróhu, kotruž njeběchu sawrjeli. Kónz schcźežora trjechi 38lětnu wudowu ś Hennigsdorfa. Wobžarujomnej žo nop rostraju, tak so bě na mětnje morwa. Sszrotzu, kotrejž wudowa sawostaji, běschtej hałe krótko psched tym nana tohorunja pisches njesłoże žhubiłej. Pschi padujenju scźežora žo tež hischcze đżěłacźerjej cźežko ranischtaj. Jedyn ś njeju posđźišcho w thorownі wumrě. Montér Bruno Langa žo wobskorźi, so njeje trěbnu kedźbnosć pschi twarje nakožował. Tola je tjoch wězywusłojnych rěcźeschtaj dwaju sa wobskorźenejho. Ssud wuminowa Langu tohodła wot wobskorźby njekedźbliweho morjenja. Statny rěcźnik bě schcźesć měżazow jastwa namjetował.

*** Hłuchoněmy w narkozy wuhojeny.** Psched pjeć lětami, tak pišaju Londonske nowiny, bě pschistajeny po storku, kotryž bě pschi bokrowanju dóstał, rěcź a žłyschenje žhubił. Lékarjo běchu wschu nadźiju na wuhojenje spuschczili a wbohi cźłowjek hy cźaš žiwjenja dyrbjał we świecźe nemych bjes šmuka pschebywacź, njeby-li žebi tute dny schpak hłuboko do porsta sakłół. Jako žo jemu ruka jětřicź poca, đżěsche do thorownje, so by žebi schpak wurěsacź dał. Lékar napitża jemu na zedulku, so może operaziju jenoż w narkozy pschewjesć, dokelž je schpak tak hłuboko do mjasa žo sarył, so budże rěsanje jara bolecź. Hłuchoněmy, kotryž žo psched lékarjemi a jich žrědkami jara bojesche, njechcźaše do toho swolicź. Dokelž pak lékar ś pschezy nowymi pžnomnymi napominanjemi wbohemu cźłowjekej pschitrašdźiwasche, da žo stónczńje pohłuschicź. Jako po operazyji sažu wotucźi, położi jemu wothładać ruku na ramjenje. „Wołtajcźe mje na pokoj," sareji ka nabobo „hłuchoněmy" na njeho. Wuśtrožany wothładać běžeše k lékarjej mėnjo, so žu wopaczneho thoreho rěkali; pschetoż tón cźłowjek tola njebęsche němy, kotremuž běchu schpak cźahali. Lékar pak njechcźaše wěricź, so je žo smyłł stał, khwataješe ham ke patintej a tu njemóžešche žo dodźiwacź, so móžeše muż rěcźecź a žłyschecź. Narkoza bě wustrukowała, so bě wot pjeć lět žem hłuchoněmy rěcź a žłyschenje sažu dóstał. Wbohi cźłowjek bě tak wjeseły, so na kóždeho, kotrehoż w thorownі trjechi, rěcźeše. Jako žo na dompucź nastaji, ménješche: „Na, mojej žonje droje so seznje, hdyż mje wuhlada." —

*** Też njesłowa pasteła.** Wulkej wocźi cźinjesche rutař we wjesoj njedałoko Wesselburena, jako pschi wjecźeri khléb sa žwójich krajeschе. Ssrzedź pomałkow namaka mjenujcy derje pschepiecźeczene płaztі njesła. Pschestłapjeny pokoji ratař khléb na blido, so by žebi dźiw pschi žwéży kusk bliże wobhładał. A — o hrosa. Syna jeho wobéhowasche. Se pschehładanjom bě jo derje wukormjena, kulowata myschka do thłóła žobu sapiekła. Brrr..... —

*** Schek na 293 miliżonow.** Němska rentika banka je k druhemu rajej němskostatnej banzy schek, na 293 mil. wupitżany, pschepodała. (Prěni schek bě tuta runje psched lětom pschepodał.) S tutymi pjenjesami je žo druha tsecźina kredita wotpłacźiła, kotrež bě rentika banka pschi jakożenju němskemu hospodarstwu pschisłowiła. Němskostatna banka ma nětko nadawk, so wobběh rentiskich bau-

P. Krjeńmar:

Jurkowe hodowne wjesele.

Klink, klink,
tak leća sanje
přez běłu runinu,
Klink, klink,
ja nimam žanu,
a pěši nóžkuju.

Klink, klink,
mam dźesać nowych
we swojim dybsaku.
Klink, klink,
na hasach ćmowych
je wěsće njezhubju.

Klink, klink,
ja kupju Hancy
tu rjanu popěčku.
Klink, klink,
dwě małej khańcy
a jenu mutličku.

Klink, klink,
ja kupju nanej
tu dołhu pachawku.
Klink, klink,
słyš, našom' Janej
też z cokra wutrobu!

Klink, klink,
ja štomik twarju
za lubu maćerku.
Klink, klink,
najwjacy darju
jej z połnej luboscu.

Klink, klink,
njech leća sanje
do swěta skóńcenja.
Klink, klink,
ja nimam žane,
mi wyska wutroba!

kowkow wo ſamžnu liczbu pomjeńſchi, t. r. ſo 293 mil. rentſkich hriwnow ſniżi. Němſka rentſka banka je tutu hobrſtu ſumu w běhu jeneho lěta ſ naſběranege danje a wróżoppłaczenych kreditow nahromadźiła.

* **Rubježniſtwo na němſkoſtatnej banzy.** Na němſkoſtatnej banzy w Hannoveru pokradny wuczownikej, kotryż dyrbjeſche 5000 hr. na banzy wotedacź, njeſnaty 3000 hr. Paduch bě ſo wuczownika něſchto wopraſchał a pſchi tom pjenjezy, kotrež hižo na blidze wotliczene leżachu, rubił. Hacź dotal nimaju ſa nim żaneho ſlěda.

* **Zyła ſwójba ſo ſ mjaſom ſajedowżiła.** W Heilsbergu w Nauſchopruſkej je zyła ſwójba, nan, macź a dwě dźiżi w ſtarobje 4 a 6 lět na ſajedowżenje ſ kołbaſu wumrěła.

Wusudźenja.

§ **Pſchiſtażny ſud w Budyſchinje.** 26lětna ratarſka dźěłaczeńka Hana Auguſta Pinkawa ſ Kjebje měſeſche ſo pſched pſchiſtażnym ſudom ſamotwicź, dokelž bě w ſylnym podpiładźe, ſo je wopaki pſchiſtażaka. Ju winowachu, ſo je w alimentowym prozeſu ſwojeho njemandźeńſkeho dźěſća Hermanna Pinkawy pſchećiwo dźěłaczerjej Hermannej Neumannej ſ Ruhetala 26. februara 1923 pſched hamtſkim ſudom a 14. februara 1924 pſched krajnym ſudom w Budyſchinje wopaki pſchiſtażaka. Pſcheċiwo njej pod wuſamknjenjom ſjawnoſċe jednachu. Na namjet jeje rěčnika dr. Weißfloga ſ Budyſchina ju bjes khóſtow wuwinowachu.

Wulki woheń w dźiwadle.
3 morwych.

S Roma ſo piſa: W tudomniſchim Apollowym dźiwadle je pſchi ſobotniſchem wieczornym pſchedſtajenju woheń wudyrił. Płomjenja, kotrež ſo jara ſpěſchnje roſchěrichu, pſchethwapichu wumělżow a hrajerjow we jich garderobach. Tſi hrajerki ſo ſpalichu.

K tomu ſo hiſchże piſa: Dźiwadło dě runje ke końcej. Wulka ſala ſo ſa reje pſchihotowaſche. Tu wuprażny nadobo na jewiſchću płomjenje. We ſamžnym wokomiku ſo też hižo ſaweſchć a kuliſy palachu. Spěſchnje roſnjeſechu ſo płomjenja nětko na dźiwadłowy wjerch, kotryż bě ſ wiſchelakimi pletwami, rożemi atd. pyſcheny. Woheń padaſche nětko na wopytarjow, ſ kotrychž ſo ſaży żónſkim w jich ſzeńkich drastach, kotrež ramjenja ſkoro zyle nahe woſtaja, najhórje ſeńdże. Wjele ſ nich ſo żałoſtnje wopali. Wulka hróba naſta. Jedyn wałaſche pſchemoh druheho ſe ſtrachom a bolaſczu. Bódła Apolloweho dźiwadła bě hiſchże dołha, jenož pſches ſzeńku ſzeńku dźěłene, hdyż ſo runje hrajeſche. Hdyż hróbne wołanje ſażyſchachu, naſta też tam żałoſtna panika. Hrajerjam na jewiſchću ſprótſtnychu ſtawy, pſchedſtajeńka hłowneje róle padny do womory. Ssambžna ſtruchłohra naſta też hiſchże w jenej ſteſżej ſabawnej ſali, kiż ſo tohorunja w ſamžnym twarjenju namaka. S jeneje ſtrany dobywachu ſo ſadwěłoważu wulkſchiki na bróhu. Połiżajiſt ſtražmiſchtr ſ někotrymi wojakami rosbi durje do ſtruwy, kotrež bě ſ kurom dopołnje wupjelnjena. Wojakam ſo poradźi, hrajerkow wumóżicź, kotrež na ſpodźiwne waſchnje ſkoro ſzyła wopalene niedźachu. Tola prjedy, hacź je do thorownje dowjeſechu, iſi ſ nich hižo wumrěchu. Jedożte dymy běchu je ſadušnje.

Dźiwadła, kotrež buchu hakle pſched 20 lětami natwarjene, ſo dopołnje wupalichu. Wo ſpodżu je woheń ſ pſchetorhnjenjom elektriſkeho pruda naſtał.

Woheń też w Bordeauxſkim dźiwadle.

Wječera popołdnju wudyri w dźiwadle „Scala“ pſchi pſchedſtajenju na jewiſchću nadobo woheń. Hrajerjow a pſchihladowarjow ſaja wulka hroſa. Wěnacże wobſtojachu ſo ſtrani, ſ nich ſchtyri cżežko. Po iſtbodźinſkim napinanym dźěle ſo wohnjowej woborje poradźi, woheń ſahaſchicź.

Woheń japaniſke město ſniczi.

S Tokija ſo piſa: Wulki dźěł 100 kilometrow ſ juhu wot Jokohamy leżaneho města Numaſchu je wulki woheń ſnicził. Radniża, dwórniſchcżo, jaſtwo, wjaſy khorownjow a 1500 wobydleńſkich domow ſo ſpali. Na 10 000 wołobow je bjes hydła. Liczba morwych a ranjenych njeje hiſchże znata, też pſchiczina wohnja niż.

Hamtſke wozjewjenje z Budyſina.

W konkurſu nad ſamóżenjom wikowarja ſ zyrobu Ericha Eckhardta w Budyſchinje dyrbi ſo wotpłaczenje rozdźělicź.

Maſża wnżini 3 600 hr. — Dźiwacź ma ſo na 35 172,68 hr. żadankow, kiż nimaju prjenjeho prawa.

Spisż wo żadańkach, na kotrež ma ſo dźiwacź, wuleži na ſudniſkim pißańſtwje Budyſchſkeho hamtſkeho ſudniſtwa k nutſpohladnjenju.

W Budyſchinje, 11. dezembra 1926.

Kurt Fiſcher, konkurſowy ſarjadnik.

Nad ſamożenjom pſchekupża Kurta Rinka, mějiczeła móbowego wobkhoda w Budyſchinje na Khżorſkej dróży 22, ſo 10. dezembra 1926, dop. w 11 hodź. konkurs wotewri. Pſchekupż Guſtav Chriſtoph w Budyſchinje ſo ſa konkurſoweho ſarjadnika pomjenuje. Żadanki maju ſo hacź do 10. januara 1927 pola ſudniſtwa pſchijeſiwiecź. K wobſtamknjenju wo ſdżerżenju pomjenowaneho abo wuſwolenju druheho ſarjadnika a wo ſkaſanju wěriczelſkeho wubjerka a je-li nuſne, we wożach, kiż ſu w § 132 konkurſoweho porjada woſnamjenjene, ſo na 5. januara 1927 dop. w 11 hodź. a k prowizoriſkemu pſchiſtajenju żadankow na 23. februara 1927, dop. w 11 hodź. pſched podpiſanym ſudniſtwom — w ſali 141 — termija poſwola.

Hamtſke ſudniſtwo w Budyſchinje.

Hamtſke wozjewjenje z Kamjenca.

W pſchesjenoſczi ſ knjeſom hamtſkim hejtmanom ſe wokrjeſnu ſtejż (Bezirkstag) kamjenſkeho hamtſkeho hejtmanſtwa na ſobotu, 18. dezembra 1926 popołdnja ½12 hodź.

k ſjawnemu poſedźenju do poſedźenſkeje ſale Kamjenſkeje radnizy powoła. — Dnjowy porjad wuwiża na ſłużbnym twarjenju hamtſkeho hejtmanſtwa.

W Kamjenzu, 7. dezembra 1926.

Pſchedſydża wokrjeſneho ſjeſda.
Juſtizny rada Voigt.

Hospodarſki rozhlad.

Pónjeżu, 13. dezembra 1926.

Kurzy ſobotu w Barlinje.

1 Dollar	4.1995	100 półſk. markow	—
jendźelski punt	20,368	100 čěſkoſł. krónow	12,431
100 ſwic. frankow	81,14	100 franc frankow	16,525

Berlinſka burſa bě ſaſtajenju ſobotu jara měrna. Kurſy możemy ſkerje ſeſłabjene mjenowacź. Dołżne liſtziny na ſwójſkich kurſach ſkerje wobſtawachu. Wójnſki pożżoſtku kupowachu ſa 7,30 hr. ſa 1000 hriwnow.

Produktowe wiki wotměchu ſwój wobkhod w jara měrnych kolijach. Khlěbowego żita płaczińy ſkerje powuliczowachu. Wutkrajne wiki ſnižene płaczińy powěchu. Na naſchich wikach żito wjaſy tak żadne njeje. Zentnar płaczeńſche ſaſtajenju ſobotu

w Berlinje:

pſchenży 13,55—13,65 hr., rożki 11,55 hr.
hacź 11,80 hr., jeczmjenja naſtrjelſko 10,85
hacź 12,85 hr., naſymſkeho 9,60—10,25 hr.
wowſża 8,90—9,30 hriwnow,

w termiſowym wikowanju:

ſa' **dezember**: pſchenży 14,40 hr., rożki 12,40—12,43 hriwnow,

ſa **měrc**: pſchenży 14,32½ hr., rożki ſa 12,25—12,25⅛ hriwnow

ſa **meju**: pſchenży 14,25—14,27½ hr., rożki 12,27½ hacź 12,30 hriwnow.

Na pſchedań:

Byk raßowy, w Małom Wjeſkowje cżo. 3.
Dżerjeł ſuſchenu, 30 zent. a běrnow 15 zent., w Radworju.
Dwě kortzy w Budyſchinje, Nowarſka bróha 16 II.
Kóń, 5-letny, w Trupinach cżo. 9.
Kredenza, w Budyſchinje, Zyhelſka haża 41 na prawo.
Kruwa młoda wyſokoſoſuczelna we Lahowje 14. — Njana wyſokoſoſuczelna kruwa w Małſżezach 11. — Młoda ſ cżeleczom w Cżelchowje 8 a w Drożdżiju 6.
Koſko ſwinjaże a kotoł, w Kubſchiżach 27 b.
Trutty w Jenkezach cżo. 9.
Hubże ½ a ⅓ we Łuſy 47, Pawoł Zoch we Wulkej Dubrowje.
Ssyno w Kochłowje 23
Woł do cżahanja w Khjelnje 35, ſylnaj w Radworju 55.
Jałoża, w Scheſchowje cżo. 30 a.

Sſo pytaja:

Hołża do domu. Knjeżka w Budyſchinje, Garbarſka haża 3.

Płaczińy na Barlinſkich produktowych wikach.

Żito a wołijowe ſymjo po tunl abo 1000 kg hewak 100 kg. płaczizna po złotej hriwnje.

	11. 12	10. 12.		11. 12	10. 12.
Pſenica	271-273	272-274	buny	21-22,00	21-22,00
rożka	231-238	233 238	woka	22 24,00	22 24,00
nat. jeńmjeń	217-247	2-7-247	módre łupiny	14-15,00	14 15,00
nas. jeńmjeń	192 205	192 205	żołte łupiny	14-15,00	14-15,00
wowſ	178-188	178-188	ſeradella	21-22,50	21-22,50
kukurica	195-199	196-20	raps. wosuńk	16,3	16,3
pſenź. muka	35 38,25	35-38,50	lany wosuńk.	21-21,30	21-21,30
rżana muka	33-34,50	33-34,75	poch. metasa	—	—
pš. wotruby	13,00	13,00	běrnj. kruſki	26 26,50	26-26,50
rżane „	12,00	12,25	ſyno, 60 kg	2,75-3,40	2,75-3,40
raps			rżana ſloma	1,75-2,05	1,75-2,0
lane ſymje	—	—	pſenżna „	1,00-1,35	1,00-1,35
hróch	32-34,00	32-34,00	wowſana „	0,95-1,25	0,95-1,25
pjeluški	20-22,00	20-22,00	jeċna „	0,95-1,25	0,95-1,25

Skrowe depeſe.

Barlinſke produktowe wiki dżeńż dop. ¾11 hodź.: Wiki jara měrne, dokelž wutkraj tuńſche żito powź. Tendenja jara měrna.

¾12 hodź.: Płaczińy ſeſłabjene. Tendenja jara cżicha.

Płaczińy rěżneho ſkotu na Barlinſkich ſkótnych wikach.

11. decembra 1926. Płaczizny po centn. a zł. hriwnach.

Skótne drużiny a woznamjenjenje.

Woły: 376.

Połnomjaſne, wukormjene, najwjetſeje rěżneje hódnoſće hač do 6 lět.	59—60
Młode mjaſne, njewukormjene, ſtarſe wukormjene .	55—57
Mjenje wukormjene młode, derje picowane ſtarſe .	47—50
Mjenje picowane wěſch ſtarobow	—

Byki 437.

Połnomjaſne, wurośćene, najwjetſeje rěżneje hódnoſće	54—55
Połnomjaſne, młódſe	50—52
Mjenje wukormjene młódſe a derje picowane ſtarſe	46—47
Špatne	42—44

Jałowcy a kruwy: 893.

Połnomjaſne, wukormjene kruwy najwjetſeje rěżneje hódnoſće	47—50
Połnomjaſne, wukormjene jałowcy najwjetſeje rěżneje hódnoſće hač do 7 lět	36—42
Starſe wukormjene kruwy a derje wuwite młódſe kruwy a jałowcy	25—30
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałowcy .	18—22
Mjenje a špatnje picowane	—

Ċelata: 1400.

Najlěpše wukormjene	72—85
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca	52—70
Špatne	42—50

Wowcy: 4150.

Młódše a ſtarše wukormjene (2 drużiny)	42—47
Starše wukormjene (3.)	38—41
Mjenje wukormjene (Märzſchafe) (4.)	33—36

Swinje: 6251.

Połnomjaſne, woſeblivych raſow a jich křiżenjow, hač do 1½ lět ſtare	77
Wukormjene	75—76
Mjaſne	74—75
Špatne	72—73
Rancy a kundrozy	66—68

Wiċne płaczińy w Budyſinje.

11. decembra 1926.

Wšě płaczizny ſo po złotej hriwnje zrozymja.

Předmjet		najwyſa płaczizna	najniżſa płaczizna
Pšeńca, nowa	73 kilo	13,00	13,30
Rożka, nowa	70 „	11,50	12,00
Jeċmjeń,	50 „	12,00	12.60
„ nazymski	50 „	—	—
Wows	50 „	9,00	9,25
„ nowy	50 „	—	—
Raps	50 „	—	—
Běrny, nowe	50 „	8,75	4,50
Butra	1 „	4,40	4,80
Syno, nowe	50 „	4,00	4,50
Sloma, z maſ. młóć., pras.	50 „	1,10	1,20
„ „ „ k zasł.	50 „	1,30	1,60
„ z cypami młóċena	50 „	2,50	2,75
Pšeńċna muka, 60%	50 „	23,50	24,00
Rżana muka, 70%	50 „	19,25	19,50
Pšeńċne wotruby	50 „	6,25	6,75
Rżano wotruby	50 „	7,00	7,25
Jeja	1 ſtk.	0,16	0,18
Prosata 510 ſtuk	1 ſtk.	12,00	25,00

Smëški.

** **Tohadła!** Młody lěkaŕ, kiż bě ſo hakle pſched nětcżim njedźelemi wożenił, ſtwori ſwójemu pſchećeżelej, ſo żanych thorchi bo jeho ſłużbnych hodźin njepſchihadża.“ — Sſmějo jemu pſchećeżel wotmolwi: „To ſo tola njedźiwaj. Sſy tola w nawěſchću tu twojej żeńtwje wojſewił: Proſchu wot wopytow pſchećeżelniwje wothładacź!“

** **Dobroċżel.** „Schto dha ty żyła cżinjiſch, ſo by ſwojich ſobuczłowjekow pſched hubjeniſtwom wukhował?“ praſcha ſo mandźelſka roſhorjena ſwojeho muża. „Sſym ſo ſ tobu wożenił, njeje to doſeż?“ wotmołwi muż łohcżujo.

** **Tajka wina.** „Cżehodła ſcże tu, njeſbożowny pſhećeżelo?“ praſchejeſche ſo ſaſtawowy duchowny jatcho. — „Sſym wopor njeſbożowneho cżiſła 13.“ — „Kak to?“ — „Dwanaċże pſchiſłażnych a jedyn ſtatny rěċnik.“

Towaŕſtwowſki powěſtnik.

Budyſin. „Nadźija.“ Wutoru, 14. 12., wjeċor ½9 hodź. w Serb. Domje pŕenja ſpěwna pruha ſa mużſkich a żónſkich za „Ptaċi kwas“. Hoſċi witamy.

Budyſin. „Bjeſada“ ſkhadźuje ſo kóżdu pónd̆elu w Serb. kofejowni.

Drjeżdżany. Serb. tow. „Jednota“ ſkhadźuje ſo kóżdu wutoru wjeċor we 8 hodź. w „Bayriſcher Hof“ na Hornċerſkej haſy (Töpferſtr.). Prosymy wšċoh do Drjeżdżan ſo preſydlacych Serbow na to kedźbliwe cżiniċ, woſebje mużſku młodźinu. Pola nas namakaju domiznu w cuzbje wulkeho města a radu we woſobinſkich naležnoſċach. Předs.

Khróſċicy. Šulſke dźċi wuhotuja n̆jed̆żelu, 19., a pónd̆żelu, 20. dec., pop. ½4 hodź. pola Wjeńkes hodowny ſwjeżeń. Na njón ſo wſċe lubi ſtarſi a pſcheċeljo šule wutrobnje pſeproſuja.

Panċicy. „Lipa Serbſka“ zmóże wěſtych winow dla hižo dźenſa p̆onḏżelu (13. XII.) ważnu pruhu za naſ januerſki koncert, a to w Panċanſkim hoſċencu (potajkim tón raz n̆ie we Wotrowje). Započatk z dypkom we wosmich. — Wutoru (14. XII.) ſpěwaja holcy na šuli, a to wjeċor we wosmich. Njech wſitcy přińdu! Dirigent.

Rakołdy. „Jednota Sokoł“ zmóże j̆utr̆e wutoru z dypkom we 8 hodź. zwučowanje. Wšitcy maju wěſċe přińċ.

Ralbicy. Jednota Sokoł zwučuje kóżdu wutoru wjeċor we 8 hodź.

Serb. Sokolſki Zwjazk. Hłowna zhromadźizna „Serbſkeho Sokolſkeho Zwjazka“ wotmětwa ſo njedźelu, 2. januara 1927 pop. ⅓3 hodź. w Serbſkim Domje.

Starosta.

Sowrjecy. „Sołobik“ zmóże přich. wutoru wjeċor we wosmich ſpěwanje, tuż njech zaſo wšitcy cyle wěſċe přińdu. Šewčik.

„Wrjóſ.“ Picowanſke ċokorowe tafle móże kóżdy dóſtaċ, hdyż hnydom po nje přińdże a hnydom płaċi. — Zhromadźizna budże w hodownym ċaſu. Dowěrnicy njech łětuże přinoſki hromadźa.

Zwjazk Serb. Rat. Dorosta wuhotuje w dnjach 15. a 16. hodownika dwajdnjowſki kurſus, na kotryż ſo cyły Rat. Dorost a wšitcy ratarjo přeproſuja. Cż̆ kiż z daloka přijedu a ſu nuzowani w Khróſċicach přenoċowaċ, njech ſo wobroċża na Franca Natuša w Khróſċicach.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoleń w Budyſinje. — Za lokalny dźěł a feuilleton: A. Dučmar w Budyſinje. — Za hoſpodarſki dźěł: Arnošt Bart w Brěſcanach. — Za pawěſtnik O. Janak w Budyſinje.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

Wudawaćel: Serbski Kulturny Zwjazk, nakładnistwo a tyskarnja, zapisany w rejstrowym wobwodźe Budyšin. Redakcija a administracija: Budyšin, Postowe nadpismo: Postfach 34. Telefon 2687. Bankowe konto: Ostsächsische Bank, Filiale Bautzen. Postowe konto: Dresden 1453. Płaćizna: Za mjasec 2,40 RM, za 1/4 lěta 7,20 RM, za 1/2 lěta 14,40 RM, za cyłe lěto 28,80 RM. Wuchadźa wšědnje wječor wo 5 hodź. Wosebite čisła: Nowe lěto, Jutry, Pjećdźesatnica, Hodownje swjedźenje, Nowe lěto. Wosebite čisło płaći 0,30 RM wjace.

Za nawěsćizny, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złotych pj. Wobdźěłane so stajace nawěsćizny a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy rum rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. n. w.

Čisło (Nr.) 290 **Budyšin — wutoru, 14. decembra 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Rozprawy wo wunošku w Genfu.

Stresemannowa rosprawa wo wunoschku w Genfu.

Němski zwonkowny minister dr. Stresemann je žurnalistam w němskim ministerskim kabinetu wo wunoschku Genfskeje konferency rozprawił. Wulku politisku debattu, kotraž so schwórtk w němskim rejmje sapoczinje, němski kanzler Marx wotewri, na čož budże dr. Stresemann wo Genfskich jednanjach a wo jich wunoschku radrobnje rosprawjeć.

Genfska konferenca je jenož podźelny wunoschk podała, a to w tym nastupanju, so je so jenož praschenje wojeńskeje kontrolle rosrišała, so pak je so praschenje wo wuczehnjenju wobsadźeneho wójska f Porheinskeje na bok storczilo. Wróćowjacze wojeńskeje kontrollowacheje kommisije njeje na žane wumělenje swjasane, schtož na so bjes dwěla jako wuspěch sapisać; pischetož kontrollowaza kommisija 31. januara Němsku wopuści, hyrnjež so prascheni wo rańšonměnišich twjerdźiznach a wo wuwoju wójnskeho materiala do teho czasa njerosrišeja. W knjeżerstwowych kruhach wočakuja, so wo rańšich praschenjach bórzy dojednanje dospije. Za tob udże za praschenje wuwoja wójnskeho materiala hišće dlěšcheho jednanja trjeba. Myhl rosrišaceho ſuda je so wróćo sajšła. Město rosrišaceho ſuda někto Swjask Ludow dźełacy sapoczinje.

Postajenja wo investigazijach, kotrež w Genfu postajene, na dnja do mogy stupja, na kotrymž so wojeńska kontrollowaza kommisija wróćo wosmje.

Vandervelde wo wunoschku Genfskeje konferency.

Belgiski minister Vandervelde, kotrehož je so sajtupjeł belgiskeje telegrafowoje powěsćernje wo Genfskim dojednanju wosprajchał, je mjes druhim wotmolwił: Prózujemy so, zebi dowěrjenje pola tych dobyć, kotrež na tamnej stronje njejsu z tymi samymi wobzeržnosćemi kaž my sa měr a duchowne wotbrónjenje dźełaju, kotraž je f pschedwumělenjom sa materielne wotbrónjenje. Wdyž wo wotbrónjenju rěčimy, měnju tamne powschitkowne wotbrónjenje, kotrež je bjło we Versailleskim frjedženju pschedwidźene. W dojednanju, w Genfu wobsamknjenym, njeje druhego puczа dyžli puć Locarnskeho ducha a Swjaska Ludow.

Wo praschenju **twjerdźiznow w rańšej Němskej** Vandervelde praji: **Jeli so Němska pschi tym wostawa, so ma prawo, tajke wobtwjerdźenje natwarić, jej my tole prawo we wyschej formje sapowědujemy.** Diplomatiske jednanje so po tajkim dale powjedźe. Jeli so so pak napschećiwnosće měnjenjow jako trajne wupokasuja, potom wěz na Radu Swjasła Ludow pschińdże, kotraž so bjes dwěla na Haagski ſud wobroći, so by jeho měnjenje žiwschała.

Pólske nowiny f Genfom njespokojene.

W pólskich nowinach so dla Genfskeho dojednanja njespokojnosć a njeměr pokazujetej. Najwjazy nowin na to pokazuje, so je nastymu f wulkej próznu wuhđženе žydło w Radze Swjasła Ludow mało wuskutkowało. **Pilźudskeho „Głołzy Prawdy" Briandej porokuje, so je Pólsku w Genfu zyle w nuzy wopuschcził.** Liberalny „Kurier Pólski" ma sa Genffi njewuspěch hrabju Skschynskeho samolwiteho.

Protokoll wo Genfskej konferency.

Wo jednanjach w Genfu je so protokoll dojednał. W nim žop raji, so je je so wo wojeńskich postajenjach Versailleskeho měrowego frjedženja dojednało. Jenož wo dwěmaj praschenjomaj ma so hišće dojednać. Teho dla so nadźijeja, so so tejle praschenj sdobom wuprawitej. Pschi tychle wobstejnosćach je so sledowaze twjerdźiny:

1. Konferenca pótłauzow diplomatiske rosponinanje wo praschenju **twjerdźiznow** a wo praschenju wuwoja **wójnskeho materiala** dale powjedźe. Nowe namjety so činja, so bychu so rosponinanja spěchowale a so skónczenje położyle.

2. Mjes tym so hač do rosrišanja praschenjow **wschě poczejne dźela w twjerdźiznach sastaja**, njedźiwajcy prawom stronow, so so žiwjesko stejišcza dźerža.

3. Swjasková **wojeńska kontrollowaza kommisija so 31. januara 1927** f Němskeje wróćo wosmje. Wot tuteho dnja so staw 213 měrowego frjedženja po wobsamknjenych nałoži, kotrež je Rada Swjasła Ludow pschijała.

4. Jeli so so na tutym dnju mjenowanej prascheni napschećiwo wočakanju njebyschtej po dobrym rosrišałej, so wonej Radze Swjasła Ludow pschedpołožitej.

Wuradźenje zakonja wo dźěćowych sudach.

W němskim žejmje je sakoń wo dźěćowym ſudże do druheho wuradźenja pschińchot. Němski dźěłowy minister **Brauns** polěpschenjam pschihotowajcy, kotrež bě wubjerk sa knjeżerstwowy nacžisk wobsamknyk. Wón so pschećiwo protestam Němskeho ſudnistwa swjasła a Němskeho rěčnistwa wobroći, a pschebe wschěm wuprajenje w sapodatym protestu wotpokasa, so ſu na prawizu stoženi ſudźerjo a rěčnicy f tutym sakonjom wot dźěłowoje ſudnieje mozy wusamknjeni. Rěčnicy ſu jenož w prěnjej instanzy wusamknjeni a powokaćerjo ſudnistwo dyrbja tež we prěnich instanzach pschedstajstwo wjesć. Kunje tak minister porok wotpokasa, so sakoń wustawje napschećeo rěčži.

W tym žanym smyśle so tež němski minister dr. Bell wuprají. W debaceje wobjeje sozialdemokratoju, zentrum, bajerska ludowa strona a němscy ludowcy sa sakoń rěčadu, so bychu so dźěłowe ſudy porjadnym ſudam pschidźelike. Němska ludowa strona a demokratoja so tutemu žadanju pschisamknuchu.

„Serbski prync" a němskostatna wobora.

Se špěchownym pschemělenjenjom w kommandach němskostatneho wójska so „Vorwärts" w dlěšchim nastawku saběra. W nim so praji, so móże so špórnacz, so po możnosći wjele nětdyšnich ſobustatowow generalneho staba rjad kommandowazych generalow dožahnje a f tym do najwyschšeje penjesnje klažu pschidźe. We swojim f tym so nastawk wožebje f bajerskim generalom **Kreßom f. Kreßensteina** saběra, kotryž na město generala Reinharda jako ſtupinowy kommandeur w Kasselu ſtupi. „Vorwärts" praji, so je so pod roskasowarstwom tehole generała něschto podobneho **kaž** pschi sastajenju žyma nětdyšcheho němskeho kronprynza do němskostatneje wobory stało, cehoż dla je, kaž je znate, generalny wyschi se Seeckt dyrbjał na wotpočink hić. Syn nětdyšcheho bayerskeho kronprynza Rupprechta, „derbšti prync" Albrecht, je so w letomaj 1924/25 pschi němskostatnej woborje wuwucził a je žanto jeneho wyschšcheho leutnanta němskostatneje woboty f pěšcheho regimenta 19 —zyle po starym waschnju — jako wojeńskeho pschewodnika dostał. General f. Kreß je drje to rtnje a pjatnuje sapreł, tola f tutym sapreczom njeje hinak hač f druhimi sapreczemi němskostatneje woboty.

Němskostatna wobora a iriška revoluzija.

„Manchester Guardian" njesakońše swjasti němskostatneje woboty dale wotkrywa a f tym wulke spodźiwanje wubudźuje. Mjenowane nowiny wudawaju, so ſu w lěcze 1921 němske wojeńske organizazije pschez offizjera, kotrehož běchu sajeli, na njeho tukaju, so je so pschi skónczowanju Erzbergera wobdźělił, **němske bronje do Irskeje pósłałe**, so bychu so pschi sdźěłu pschećiwo Zendźelskej trjebałe. „Manchester Guardian" je nastawki napijmo dał: „Offizjerowa mjeda sa podbjeranje irskeje revoluzije." Tehdy sajaty offizjer je pjeza schek wo 300 000 hriwnach sa „činjenu ſłužbu" dostał.

Pischibéranje bjesdźěłoseje.

Sa czaš wot 15. nowembra hač do 1. dezembra je w Němskej ličba dostatwarjow płowneje podpjery wot 1 316 000 na 1 369 000 ſtupika. Zyły pschibytk 53 000 abo 4 prozenty wuczinja.

Šulski strajk w Dortmundskim wokrjesu pribéra.

Sastupjerjo wschěch evangelskich schulskich gmejnow Schwelmskeho wokrjeża ſu pruskemu ministrej **rozwucze**-

czenja telegrammu pošłali, w kotrymž ministra namolwjeja, so by schulskeho radźiczela Michalka wot wodźenja evangelskich schulow w Dortmundskim wjeſnym wokrjeżu wotwołał, hewak ſo žylne hibanje evangelskich starschich k schulskemu strajkej njehođži sadźerżeć.

W městach, w kotrychž je schulski strajk wudyrił, so pschi nim w Schwerte 50 hač 80 prozentow, w Unnje hač 70, w Recklinghausenje 70, w Herne 71, w Bergu 95, w Bergkreppu hač 100 prozentow je schulskich dźěći wodźełka, runje tak w Bürenje, Blankensteinje, Kasselu, Marku atd. Pondźelu je so schulski strajk w Gelsenkirchenje Wanne, Sittenje, Hagenje, Bielefelskoje, Herfordźe, Wattenscheidu a Alperbeku sapoczał. 150 000 evangelskich macžerjow wopschijaza iwestfalska „pomoz ja zony" je pschećiwo pomjenowanju njewěrliweho dissidentskeho schulskeho radźiczela Michalka najwótrischo protestowała a wěrnytwarschaum, wo starschiske prawo wojowazym, skutkowny pomoz pschisłubiła.

Wobsamknjenje zentrumskeje strony.

Němskostatne pschedstajdźiwe zentrumskeje strony je so boku dopołdnja w němskej ſejmowni pohođenje měło. W nim je je jenohłósnje sledowaze wobsamknjenje pschijało: „S pschihlađom na wschelakeho měnjenja w stronje stronine němskostatne pschedstajdźiwstwo praji: Zentrumska strona so njehłabłajcy měnjenja dźerži, so sajđonje pschećiwo powołanju wožobowe je žiwobudniho powołanskeho žiwjenja k wodźazym sarjadnistkim sastojnstwam njeje žanehо wobmyślenja. Mona na nawopak we wuspołacznych padach powołanje tajtich wožobow k wyšokim sarjadnistkim sastojnstwam sa pschećeja hódne.

Stresemann budże na hodownej dowolenźy w połdnišćim kraju pschebywać.

Naczink němsko-italiskeho frjedženja wo rosrišowym ſudże je so sobotu sbotowił a so wobwěsćenymaj knjeżerstwomaj pschepodał. W žiwjenu f tym so w derje wobhonitych kruhach w Romje powěda, so němski swonkowny minister dr. Stresemann do Italskeje pschińdże, so by frjedženja sam podpisał. Pschi tejle składnosći budźetaj so dr. Stresemann a Mussolini radwobnie ze němsko-italskich poměrach rosrěčeja.

Pruski přemysłowy dawk za 1927.

Najtrjwalny sakoń we pruskim pschemysłowym dawku so w tu kwilu w pruskim žejmje wuradźuje. Wón położenje w pschemysłowym dawku sa dawkidawarjow na to waschnje pschinjeje, so **dwójne dawkidawanje f pschemysłowego wunoschka a se sakładneho samóženja wotstroni.** Wotnajeniše pjenjezy wschak so někto sajo k pschemysłowemu kapitalej pschiraża.

Finanzny minister dr. Höpker-Aschoff sakoń wukožuje praji, so móża gmejny f wjeſtschimi pschipokasankami f dochodnym towarstwowego dawka liczicz, a dokelž jim **němski stat wot 1927 tež cżeje sa dźełonjemjerjow wotwojnje**, so pschi žanych wobstejnoscach njejmě stacz, so so gmejnam wjeſtsche dawki nakładuja.

Spnschczenje dawkow w Mecklenburgskej.

Mecklenburgske finanzne ministerstwo je finanznym hamtam pokmórdź dał, tym, kotrejž su f Lobjowej wulkej wodu lětża w junniju a juliju schkodowali, krajne dawki na lěto 1926 zyle abo f dźela spuschczicz po wobsahu, po kotrymž su schkodowali. Jako měra sa spuschczenje schkoda na katastriskich ležommoscach placži, kotruž je pohodnoscjaza kommisija swěrzicża. Tym, kotrejž maju schkodu, kotraž je nije 10 prozentow wobdźełanych ležommoscow wostata, so schwórtkina rata krajnych dawkow spuschczi, cži, kotrejž so wo 40 prozentow wobdźełanych ležommoscżow schkodowali, njetrjebaju žanych dawkow placzicz.

Automobilowe njesboże wyschka Nikolata.

Pschi srażenju wosa dróhoweje żelesniny do automobilneje drocki je so njedźelu popołdnju 53 lět stary wyschk swonka służby **Walter Nikolai**, wjele mjenowany prjedawschi schef powěsćerskeho wotdźelenja we wulkim hotelownym kwartérje, sranik. Tež jeho dźowka a drožzyny wjednik staj so na hłowje a rukomaj sranikoj.

Presidentojo investigazijskich kommisijow.

W pożedźenju Rady Swjasła Ludow je so sobotu wobsamkło, swjasarskiu wojeńsku kontrollowazu kommisiju wot-

wołacz. Město njej ſo investigazijſke kommitije postaja, kotrejž jenoż pſchestupjuce wotkrońenjſkich poſtajenjow pſchepytaju, hdyż je Rada Swjatſka Ludowa to wobſamkła. Sſchadowazy preſidentoju ſchtyrjoch investigazijſkich kommitijow ſu ſo poſtajili: Sa Němſku franzowſki general Baradier, ſa Awſtriſku italiſki general Mariotti, ſa Madjarſku jendželſki general Bonham a Carter, ſa Bołharſku rusſchſchi offizjer hollandſcheho wójſka.

Franzowſka miniſterſka rada Briandowej politizy pſchihłoſnje.

Franzowſka miniſterſka rada je politiku wukrajneho miniſtra Brianda w Radże Swjatſka Ludowa ſa dobre ſpóſnała.

Nobelowe myto měra.

Nobelowe myto měra je ſo létſa jendželſkemu ſtoorkowneniu miniſtrej Chamberlainej, němſkemu ſwowkowneniu miniſtrej dr. Streſſemannej, franzowſkemu miniſtrej Briandej a wudželarjej finanzneho płana ſa Němſku, Dawoſej, pſchipóſnało. Wono ſa kóżdeho mytowaneho 70 000 hriwnow wuczinja.

Pašičowe khowanje.

Njedżelu dopołdnja ſu Paſchiczowe cżełko ſ nimo wjeſkim wołodżelenjom wołodżerſtwa kłowneho města a zyleho kraja khowali. Po Bożej ſłużbje w biſkopſkej zyrkwi Paſchiczowe cżełko na kanoniſku łafettu ſtajichu a ſ pſchewodom ſkoro zyłeje Bełogradſkeje garniſony na nowe pohrjebniſchczo dowjeſechu. W pſchewodżerſkim cżahu, kotryż hodźiny dołho nimo cżehnjeſche, Paſchiczowi ſawoſtajeni, potom teho runja pěſchi kral Alexander a prynz Pawoł, zyłe knjeżerſtwo, diplomatojo, generalita a wotpołožnjy ſ kraja. Dokelż je ſo w poſlednich hodźinach dojednanje ſ Radiczowej ſtronu dospiło, ſo też wotpołożnjy tejele ſtrony pſchi ſwjatoczniczeji wodżelicżu, tola pſchi rowje njeręczachu. Pſched cżahom ſo 80 wulkich wěnzow njeſeſche, hory njeniſchich wěnzow ſo na ſchtyrjoch nakkadnych automobilach w cżahu ſobu wjeſechu. Nadkalna ſtrona, kotruż je Radicz ſałożił, bě maſiwny ſłoty ławrjenzowy wěnz dała, na kotrehoż łopjenach běchu njena jenotlinych krajinych organiſazijow ſaryte. Khowanje dopołdnja wot 9 hodźin hacż do wjeczornych ſmerkow trajeſche. Njeńdże 20 rěcznikow w zyrkwi, na dwór ſo a na pohrjebniſchczo rěczeſche. Wukhwalowachu Paſchiczowe ſaſłużby wo wuſwobodzenje a ſjednoczenje Fiżinoſkowjanſkeje. W njeſe ruſſich cżeſtnjerjow pſchedawſchi ruſki póſtarſ w Běłe-, Strandmann, wo Paſchiczowe ſaſłużby wo Sſkoſtanſtwo a wo jeho łubośći k Ruſkej rěczeſche. Na pohrjebniſchczu ſkupſchtinowjeho preſidenta Trifkowicża njemóż wobja. Jeho dyrbjachu domoj dowjeſeć.

Ze Serbow.

Bnjownica.

Wutora, 14. hodownika.

Spiridiona, biſkopa.

† 1899 w Spitalu pola Kamjenca wuley zaſłużbny kantor, Ralbičanſki Mikławš Hicka, wo kotrymž je naš Ciſiſki tutón rjany znječi pěſnił:

Wón wučeŕ běše, kajcyż prjedy běchu. —
Nic tykanc samóu, muka žiwi rżana
Też; z njebjes nihdże wšak so njeńdże manna,
A zbożo pod ſpokojnej bydli tŕěchu.

Cas we wučenju jemu dźěše w ſpěchu.
Wšón mějeſe lud jeho każ za nana,
Hdyż cuza jemu hłowa njebeſ żana,
Hač běše w kudżerjach hač běše w pleńchu.

Wón ſwědči, w duchu tak każ w cżele cżły,
Zo ſwarnje kulk żiwitej a butra,
Hdyż poł ſta lět we wjeſey cżichej wutra.

Dżak do rowa ći klinči w ſerbſkej trunje
Njech wěſtoſć pak też w myſlach hordych ſpludy
Zo błyſć ma druhdże korjeń często zhniły. Snje.

Přiſłowo: Hubjeńſi krawc a dale ſebi po Onjeho khodża.

*

— **We wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 742, hygrometer 0, thermometer we dnjo +6. Dżeńſa rano we 8 hodź. barometer 740, hygrometer 0, thermometer w nozy +1. Wuhłady na małe ſo pſcheměnjaze wjedro. — Po łubośnym naſtupanym wjedrje dżeńſa trochu ſa ſuchšom wonja, haczunjeż ſchtejkeiza na rjane pokaſuje. Wječera rano cżehnjeſche ſo wyſchina wot Franzowſkeje, pſches połońſku Europu k Cżornemu morjej. Nižina bě nad dołhoraſtſchej Europu. Pola kupy Aſiatu je ſo nowa wyſchina jewiła. To na ſymu pokaſuje. — Jutſe ſrjedu je kwatember. Słónczko ſchadża 8,05 hodź. a chowa ſo 3,44 hodź. Měſaczk ſchadża pop. 2,02 hodź. a chowa ſo na ranje 2,55 hodź.

— **Naſtupa autowu cżaru ſ Budyſchina do Kamjenza.** Dźiwajo na to, ſo ma ſo ta bliſchi ſobotu, 18. dezembra, a njedżelu, 19. dezembra ſ pożnjenym wobthadom na Budyſchſko-Kamjenſkej autowej cżarje liczicż, ſo wós 11, kiż wjeczor 7,50 hodź. wot Budyſchſkeho dwórnjſchcża wotjedże, ſ druhim woſom ſeżnini. Tónle druhi wós pojedże na Hodźij do Prěczeż. Njedżelu nimo teho wós 6, kiż hewak jenoż ſobotu jědźi, też pſchipołdnju 12,03 hodź. ſ Budyſchina na Hodźij do Prěczeż a 1,15 hodź. ſ Prěczeż na Hodźij do Budyſchina pojědże.

— **Schkitajcże ſo pſched paduchami!** Se wſchěch tónzjn naſcheje Lużiży pſchikhadżeja w tychle dnjach powěſcże wo paduſchſtwach a rubjeżnych nadpadach. Wichelazy paduſchi du woſebje ſa huſynmi, ſo bychu ſebi tunju hodownu pjeczeń wobſtarali. Cżmowe nozy howja tajkim clementam pſchi jich cżmowym rjemjeſle. Tohodła rěka tu ſa kóżdeho wobſchedżerja a też dźěłacjerja, woſebje na wjhach, ſo ſchkitacż pſched tymile njeproſchenymi hoſcżemi. — W nozy k ſchtwórtkej ſpytachu tajzy nózni bratſja w **Hornich Pożłowach** w nozy ½12 hodźin we Traubmannez hoſcżenzu kradnyć. Pola khachleſtajerſkeho miſchtra Hofmanna poſcżichu żebi rěbl, po kotrymż chżychu do lěkarnje w prěnim poſchodże ſałcżeſ. Woni běchu tak khrobli, ſo paduſchtwo ſpytachu, hdyż běchu delkach w hoſcżenzu hiſchcże hoſcżo a też na wobémaj ſalomaj hiſchcże żiwjenje. Paduchom pak ſo tu jich wotpohlad njeradżi. Horkach mjenuiży dżowka hoſcżenzarja w pódlanſkej ſtwje pſchebywaſche a nékajki ropot ſaſłyſcha a dyhlacżnu lampku ſo ſwěcżicż wuhlada. Hołza ſo wuſtrója a wo pomoz wołaſche. Nutsdobywarjo ruche po rěblu dele ſalkſcheju, rěbl ſtejo woſtajichu. Hoſcżo ſo hnydom ſa nimi puſchcżichu, tola paduſchi běchu ſo we cżémnej nozy ſchubili. — S tymle ſpytanym paduſchſkwom drje też nadpad na hoſcżenzarja a rěſnikeho miſchtra Schuſtera ſwiſuje. Nimale w ſamknym cżaſu bźeſche mjenowany hoſcżenzař domoj, ſwoje koło cżiſchcżo. Nadobo jeho nékotſi hrubi pacholſo do rěti ſtorcżichu. — Myſła ſebi, ſo ſu njekhmanizy tijo mkodji pacholſo bychu, kiż ſu krótko do nutskamanja w hoſcżenzu pſchebywali a ſo dla ſwojeho khupeho ſadżerżenja ſ druhimi hoſcżemi wurěcżowachu. S motoriſtich kolow, kiż pſched hoſcżenzom ſtejachu, běchu benzin ſwupuſchcżeli. — We **Pożłowach** njedawno pola rěſnikeho miſchtra Siebera paduch w nozy pobu. Toho pak je żandarm nětko ſajał. Wón je też w Semiżach pola jeneho rěſnika khadnył. — W nozy k ſobocże chżychu ſo paduſchi w **Großharthawje** pola jeneho żiwnoſcżerja ſ huſażej pjeczenju k hodam ſaſtaracż, ſpytachu ſo tohodła do huſażeho khlěwa dowjeſ.. Wobſydżeli pak bě huſzy do hródże ſamknył. Tak dyrbjachu paduſchi bjes pjeczenje dale hicż. — We **Mjednarjezach** (Wehrsdorf) w nozy k ſchtwórtkej na ſchtyrjoch měſtnach nutskamachu. Paduſchi ſpytachu najprjedy do pótſtwowho twarjenja nutsſaſłéż, ale to njemóżachu dla żeleſneje łężyzy. Dźěchu tohodła do pokarnje, wureſachu woknowu ſchkleńzu a ſpytachu ſo ſ poſłeńzu do twarjenja dobyć. Tola też tu drje ſich żeleſne żerdże wotdżerżowachu. Po někotrych dalſchich njewuſpěchach na póſcże wopytachu woni wokoło 2 hodźin ſchwalcżu Baumhekelowu. Domjazy wobydlerjo pak jich ſchudrowanje wukhyſchachu a ſchwalcżu ſawokachu. Ta ſwoje tkaniny do hornjeho połſchoda ſnoſy. Tola nutskamarjo njedachu ſo wottralchicż a pſchinóżechu wokoło ¼4 hodźin ſaſo, hdyż ſu ſo w Delnjej wſy na dwěmaj měſtnomaj do twarjenjow dobyczj ſpytali, ale też k druhemu raſej njemóżachu nicżo kradnyć. W Delnjej wſy pobuchu pola ratarja Knobolocha. Hdyż wſcho pſcherychu, ale pjenjes žanych njenamakachu. Pola Rößlerez buchu wotehnaczi. Połizija ſledy dokładnje ſwjeżicż njemóżeſche, dokelż rano wjele ludzi khodźi. Ssu byli to najſterje ſamžni paduſchi, kotříż ſu ſo wjeczor w 11 hodź. do Ringenhainſkeje póſty dobyczj ſpytali.

— **Margarina ſa dżełonjemějerjow** wotedawa ſo piatk, 17. dezembra 1926 na ſcżěhowanych měſtnach: Pola měſiczelja zyrobowho wobkhoda Auguſta Kubiżan na Bohatej haſy 31, pola wobſchedżerja Guſtawa Kelzſchera na Schulerſkej haſy 10 a pola rěſniſkeho miſchtra Bruna Stiebitzy na Lubijſkej dróży 26.

— **Sebi żiwjenje wjak.** Wożenjeny 25létny ſamkař, kiż w Tſelanach bydleſche, ſo njedżelu wjeczor, jako jeho mandżelſka doma njebě, ſ pkunom ſajédożił. Roſtichańene mandżelſtwo a khoroſcż ſtej bykej pjecża ſ pſchicżinu ſamomordarſtwa.

— **Pothroma je wudtrila** mjes ſkolom łubłowſkeho najeńka Pawoła Schönbacha w Starym Lubiju cżo. 52 a łubłowſkeho najeńka Hermanna Mošiga w Starym Lubiju cżo. 63.

S **Hrubjelcżiz.** Schcżeżka do Budyſchina pſches ſtare wojeńſke ſmježowanišchcżo je nětko ſaſo w dobrym rjedże. To gmejny pſchi ſchcżeżaju, ſa kotrež je wona ſ jenicżkim direktnym ſwiſkom ſ Budyſchinom, jako wołożenje ſaczuwaja. Derje by było, kdy by ſo dżeł ſchcżeżki, na Budyſchſkich leżownoſcżach njes podworanymaj polomaj hiſchcże naſypał, ſo by ſo też po tutom dżěłu bjes cżeżkotow khodźicż mohło.

S **Hornjeje Hórki.** Każ kóżde łéto, wuhotowa dżěkacżerſke ſpomożerſtwo ſaſtarjenu njedżelu w Hanſelej hoſcżenzu hodowny ſwjedżeń ſa ſtarych makych rentnarjow a rentnarki a ſa hewaſchich potrěbnych. Tſi dothe krnte blida ſa 130 woſobow witachu ſtarych ludźi do ſale, kiż bě rjenje hodownje wubedżena. Kofej a wożuſchk wabjeſche ſeńdżenych k wužiwanju. Schulſke dźěcżi pod nawjedowanjom knjeſa wyſchiſcheho wucżerja Frajſchla-

Předźenak

je dośtał liſt wot ſwojeje cżety we Wojerezach. W nim jemu piſa: „Najbóle pak ſo mi łubi „bilda“ Haiże Budarjoweje. To je tajke łube cżeſne ſerbſke wobliczo. S njej bych rady hromadże ke mſchi ſchła ....“ — To je Pſchedżenarka njemałko ſwjeſeliło. Jeho cżeta ſo na ludźi wuſteji, a wo protyłach njeſchto rożumi. — Tohodła ſo, hdyż protyłu wuhotuje, pſchejo praſcha, ſchto by je ho pobożna cżeta k tomu prajiła. — To je jemu wjele ważniſche, hacż ſchtoż druhy ludźo k tomu mėnja! Protyła ma naſchemu ludej kluſchecż. Tuż njech żebi ju kóżdy kupuje! Knjes Janak żada żebi ſa kóżdu jenoż 1 penjezkow! — To je poł darmo!

Hodowne oratorium.

Novela Adolfa Sterna.

8] (Pokračowanje.)

Mjes tym bě ſo Bjarnat Folz je wjchém khwatkom wotkėt, ſwojej noſy do poſtiſczenju cżopkeju pſchikrywow ſcżiſchcżał, kożuchowu ſuknju wot ſo wotcżiſknył a ſtary wórzłobarbojty pjeſſk na ſo tykmył — wón hładaſche trochu ſtaroſcżiwje na wotpołożene, wot ſnėha na poł roſmokane cżrije dele. „Njech ſchewż ſ Koldiż hnydom jutſje pſchińdże, Bohumėro. W tutych cżrijach móju tola ſcżeżka wotkał hicż, cżim prjedy mi nowe poduſche wobſtarasch, cżim prjedy mje wotwėdżeſch! A nětko pój hižo dele, ja dyrbju do cżopleho, mam-li naſmotkoſcżeje ſymiżu, kiż na mnje lėſe, ſo dowobaracż.“ A njedożcżakajo ſararja, ſo by jeho do prėdka puſcżeżił, wuńdże preni a ſtupaſche we ſwojich ſtarych ſiżowych toſtach kruczińcho, dyżli magiſter Bohumėr we jeho dobrych ſchłórnicżkach. „Maſch-li ty nėſchto podobne każ clavicembalo a nėkotre ſ tych dobrych wėzow, kiż ſu pilnje wotpiſował, tu wo domje, ſo bychmoj hnydom nėſchto kruchow ſahracż mohł oj. Ty ſo tola nadobneje muſiki wotrjekł njeſyż?“ wopraſcha ſo horlivje a ſanjeſe potom, njedożcżakajo wotmoły ſwojeho hoſcżeżela, baſowu ariju Simeona: „Sańdżeltej ſo, muczinc wócżzy!“ tak mėżnje, ſo zyły cżichi dom ſaklińcża. Bohumėr wichał derje ſkyſcheſche, ſo je hiſchcże dobry ſhykk kraſneho hłoſa ſawoſtał, kiż běſche we jeho ſchuſiſtich lėtach jeho a ſ nim tyżaz rosradował a ſaſorjał. Někotre ſymki běchu hiſchcże ſpodżiwnje rjane, druhe klinczachu tak dyżawje a ſapuſczene, ſo krocżajcy ſu ſwojim hoſcżom po ſthodże dele ſo wocżiſ ſaſtupiſchtej. Na to hoſcż wėjo njeżżiwaſche, ale ſpėwajo ſwoju ariju dale pſchińdże ſaſo do ſtudijownje, runje, hdyż Beata Błido ſe kachlam ſuwaſche a k wjeczeri pſchikrywaſche.

Też ſtara hołza ſluczaſche ſo ſpodżiwajo ſpėwej, kiż ſoa ſo hyċ jeje njeſwuczenemu wuchu zyle ſpodżiwny — ſ bjeſpomožnym wuraſom hładaſche wona na ſwojeho ſacżarja, jako by wot njeho wujaſnjenje dźiwow tutoho wjeſora wocżakowała. Bjarnat Folz pak bėſche, ſo ruce a ſola wótrje roshładujo bórzy po prawem rożku ſtiwy taſtatu, ſ knihami a notami możnje pokładżenu ſpinettu ſwojeho pſchecżela wuſtłėdżił, bjeſche pſchezo hiſchcże ſpėwajo, k naſtrojej, wotewri wėko k pſchewodżejſche ſ nėkotrymi pſchimkami ſbebje ſamoho. Nėſchto ſmukow bė jara njecziſtych, tak ſo ſo hóſcż hnydom po poſlednim ſkowje arije ke Bohumėrej wobrocził: „Truny ſė ſchcżeżeża, ty ſawėſcże dołho hižo hrał njeżby a malo ſo wo żiwój clavicembal ſtaraſch; mſchitr Jan Sebaſtian njeby cże tohodła khwalił. Mój dyrbitnoj ſo wo to poſtaraċ, ſo bychmoj ſaſo raſ hromadże ſpėwacż mohłoi, ty bėſche jónu żyłniſchi na dótkadkach jako ja, Bohumėro.“

„Mi njeje dłėżſchi cżaſ na ſpėwanje abo na ſpėwanje a piſkanje ſchło,“ wuńmny ſo ſo ſararjej bjeſdżak. Wón widżeſche, kak dżiwi ſchulſki pſchecżel ſe ſpodżiwanjom na njeho hładaſche, a prjedy hacż mógjeſche nėſchto pſchidacż, faſowała druhi: „Hoho, magiſter — nėri ſo na to won? Sahuſidżeja-li ſo ſtaroſcże też pod niſkej tŕěchu — pod kotrejż ani żona ani dżėcżi njebywaju a hdżej ſo minu ſtróżne dny? Ale to je ſ njeprawdu, wotmjelkmyċ, prawje ſapiſchimnyċ a krucże wudżerżecż poraży kajſchożkuli djaża! Mi chże ſo wėriċ, ſo je mje wėtſik w prawem cżaſu pſches próh ſaduł. Chżemoj hracż a ſpėwacż a ſo w Jana Boſcżijanowej hudźiże ſaſo namalacż.“

„Najprjedy pojėmoj!“ rjekny Bohumėr Döhler; Beata ſaſtupi runje ſ polnej ſchtlu poliwki a położi ſwėtłej zyłnowej łżicy pſchipódża wobeju hłubokeju talerjow na blidże. Dźiwi Bjarnat wjerchny wokomikaje dyrkowe ſchiwki, w kotrychż bě jo pſchebėral, na ſpinettu. Wón chżyſche ſ pomałkoſcżu cżwilowacż hłoſ ſapréċ, kiż we żebi ſacżuwaſche, ale błyſkotatej ſo wócżzy jón pſcheradżichcżej. Hoſpodaſ ſroſumi nėmu rėcż a popėſchi jo, hoſcżej kaſacż na měſtno ſo pożbudnyċ a jemu taſer polny nakidacż. Folz pokiwny ſo dżakujo, ſatykny żebi rubiſchcżo mjeſe ſchiju a koſchlu a wokhłódnjowaſche ſ khwatnym ducżom poliwki we łżicy. Wón ſrėbny a ſrėbaſche pſchi tom żadoſcżiwje hyſtun wón ſo ſo, kotraż wuſtupowaſche ſ poliwkoweje ſchłė. Magiſter Bohumėr pytny, hdyż poliwku jėdżeſchtaj, ſe ſpodżiwanjom, ſo bėſche jeho ſlutniwa hoſpoſa ſ dypkom wſchito tak nawjedża, żaż bėſche ji pſchihtadnik kaſał. Bjarnat Folz bė ſwój taler bórzy ſjėdł, ſararjej nakida jemu ſ poſbudżowanjom ſ druhemu raſej a nali żebi a hoſcżej cżém-

nobruneho piwa. Tón wuraſy prėnju ſchkleńzu tak wyſok a pożadliwje, każ bėſche jėſcż ſapocżak. Po nėcżim pocża być mėrniwiſchi a ſtoſi nėſchto krócż łżicu w ſtronu, ſo by ſo pobóżnje pſchecżejaſował a na ſchluſkeho pſchecżela ſ pſchi-póſnaczom pohladnył. Ja cżi pſchihtadżam, Bohumėro! Każ by ſ twojej hudźbu też hwałko, ſchwarny towaríſch ſy ty tola ſwoſtał. Ty wėſo wibjiſch, ſo ſymn do njeſwoża ſajėt, ale ſa tym ſo dale njepraſchejeſch, njech cżi tyje, ſtara koża! A ſmėjeſch toho wėſty być, ſo cżi dżenża w nozy ſ woknom njewuſkoczu. A tu je też hižo knjeżna Beata je wſchėm dobrym, ſchtoż chże namaj popſchecż! Schkoda wo tón ſhykk poliwki we ſchłė, ale ſchkrėty poleż njeje khmaniſchi, hdyż je wuſtudnyk. Budżeże pokhwalena, knjeżnicżka, ſe ſchkrėnjom ſcże to derje trjechika, ſo je radoſcż na to hładacż a wjele wjeſcha hiſchcże, tole pojėſcż.“

Beata ſcżahny wobliczo, ſfhroblivy popiſchewacżelſki wuraſ wobliczа dżiwonho hoſcża ju njeraſche, mjes tym ſo jej jeho thwalba derje cżinjeſche. Schtó bė tónle cżłowjek, kiż bė nimale na dundaka motany a kiż tola leje magiſtrej ty rėcżeſche a ſo ſchėroko wuńmny, jako by knjes w domje był? Wona dżeńża ſzyża njewopſchimny, njewſchėdnje wubjerne dyrbjeſche ſo tutón cżłowjek pohójcżicż; nėtko dyrbjeſche wona hiſchcże zokor, zytroni a cżeſtſtwu wodu jemu pſchihotowacż, mjes tym ſo bė tola hałle ſajuttjiſchcżin Sylveſtra, hdżej ſo po ſtuwcżenym waſchnju ſchkleńza puncża wupi. Bohumėr Döpler derje widżeſche, ſchto w duſchi ſtareje ſo ſtawaſche, wón by jej rad ſprokojaje ſłowcżko popſchak, hdy by jenoż ſam najprjedy wo waſchnju a pſchecżacż dżiwjeho towaríſcha ſo ſpokojicż mohł. Hoſpoſa dżeſche do ſwojeje kuchnje, Bjarnat Folz wſa, dokelż wuprajі ſo ſarar, ſo je ſyty, zyku jejomu pożedł ſam ſa ſo a bė ſa nėſchto wokomikow tak dałoko, ſo nad ſchtokom hižo na cżeſtſtwu butru a kożazy twarożk łubożnje ſhładowaſche, kotrejż na blidże ſtojeſchtej. Na poł ſtaroſcżiwje, na poł roſwjeſelenje hładaſche Bohumėr, kak energiſzy ſchuſiſti pſchecżel ſ nożom a widliczkami dżiwkoſche a ſedżeſche jemu dżėſcżi cżaſ mjelcżiżay ſnapſchecża, doniż njewidżeſche, ſo Bjarnat pomaliſcho a pohóbniſcho je a to ſ pſcheſtawkami.

(Pokračowanje ſcżehuje.)

ka ſ ľubojnymi hodowanymi ſpěwami ſwjatočnoſnoſćerych wotewrichu. S dobrym wuprajenjom pſchednjeſe ſchuleſka Kumanez ſ Hornjeje Hórki prolog a knježna wuczeſka Böhlmannez pſchihotowa pſchitomnych na ſtedowaje ľudowe reje ſchulerkow. Reje, wuſtojnje pſchedwjedžene pod klavěrnym pſchewodom knježa wuczerja Rauſſendorfa namakachu žiwe pſchipoſnacze. Knjes ſejmſki ſapóſtkanz Wjela ſo ſ mutrobnymi ſkowami wiſchem džakowaſche, kiž ſu ſwjeđeń pſchihotowaćz a porjeſſchicz pomhali a ſ tym ſtarym ľudſom wjeſele pſchihotowali. Tomu ſcžěhowachu hiſchcze reje a ſpěwy. S tym ſo ſwjeđeń ſkónči. Stari ľudžo, ſwjeſeleni a ſpokojeni, nimo toho wobdarjeni, ſo ſ dźaknej myſlu domoj wróćachu a hiſchcze wěſcze dolho na rjany dźeń ſpominaja.

S Wjeleczina. S pchileżnoſcu 20-letneho wobſtacza hoſpodarſkeho druſtwa ſa horni Schyrjewiny dok ſo njedźelu druſtwowa nowa zentralna ſkadownja we Wjeleczinje poſwjeczi. Po wichelakich narečach ſebi wobhladachu.

S Małeho Wjetkowa. Ssobotu popołdnju wokolo ½2 hodź. ſajeżże cžežity automobil Budyſchſkeho Tworkupowaczeho towarſtwa w ſawinjenju ſ Dwórniſchczowjeje dróhi na ſtatnu dróhu do ſchtoma, ſo ſo pola automobila khłódźak ſmjeczе a ſo pródnjej kole ſtiwiſchtej. Automobilowemu wjednikej a ſe wjeczerjacemu ſo nicžo njeſta. Tola motorowy kołeſaŕ, kiž auto po pſchedwjeſnje ſ lěweho boka pſchieſchahny, ſo na nowy lohko rozſchkodźi, jeho koleſu pak ſo nicžo njeſta. Jako bě ſtróżele pichtaŕak, móżeſche ſahe dale jěcź. Cžežity auto, kotrehoż wodźidło je hižom nekotre raſy ſapraſiło, ſu ſ druhim autom do Budyſchina ſczahnuwcź dyrbjeli.

S Leſkeje pola Delnjeho Wujeſda. W nozy k njedźeli paduſchi tudomneho žiwnoſczerja Khěžnika woppytachu. Sa-wěſachu w khlěwje ſwinjo a jo wotnjeſeechu. Na cžerje běſche ſpoſnacź, jo je jedyn muż w ſchkórnjach tu khodźił, a kiž drje je ſ paduchom był. Nětko ja nim ſlědża, ale njeſmu jeho wuſlědźili.

S Kamjenza. Pſchi liczenju ſkotu 1. dezembra t. ſ. naliczichu w Kamjenzu 119 koni, 309 howjadłow, 41 wowzow, 378 ſwinj, 326 kozow, 269 huſ, 62 kaczkow, 2954 kur, 32 krutow.

S Wojerez. Tudomny hodowny hermank bě dobry. Na nim ſo wjazy poſticzeſche, hacž ſaůdzene kita. Wobežbje poſticzachu ſo tón raz hrajki. Se wjſow bě wjele ľudźi na hermank pſchiſchło. Też Wožobžeſczowe ſchtomy běchu hižom dostacź. — Na ſwinjaze wiki bě ſo 228 proſtatow a 10 běłkakow pſchiwjeſło. Wikowanje bě ſrěnje. Sa proſtata płaczachu 15 hacž 20 hriwnow a za běłkaki 50—75 hriwnow.

S Wojerez. Njeſtyſchanu njeknicžomnoſcź ſkuczichu njedožijnkojo najhórſcheje druſiny na wſchelakich měſtnach naſcheho wokrjeża. Masuſchi najhórſcheje druſiny wſchelakim wobſtejerjam autow a motorſkich kołow na njeſtyſchanje woſchnje ſkubu cžinjachu. Woni ſanjeſchwarnjachu ſydła w autach abo ſydła motorſkich kołow na waſchnje, kiž ſu wopiſacź njemóżemy, a na to ſo ſhubichu. Sso wě ſo wobſtejerjo autow a kołesow hakle njeknicžomnoſcź pytnychu, hdyž běchu ſebi draſtu a maſchinu hižom ſanjeſchwarnili. Schkoda, ſo ſo hiſchcze poradźiło njeje, wotlěpjerjow ſajeć, kotſiž ſebi hódne khłoſtanje ſaſłużja. Skónčnje nichtó wjazy ſwoje jěſdźadło bjes dohlada po cžłowe njeſtawi.

S Klětneho. Dźěłaczerjo Jamnowſkeho knježeho dwora ſaůdźenu ſydołu ſujowy dźakny ſwjeđeń ſwjeczachu, kaž ſo to kóžde lěto waſchnje. Wobſtejeŕka kubła, knjeni Stinʼneſowa, běſche też pſchitomna. Tak běſche ſo ſwjeđeń derje poradźił, a wſchitkim běſche ſo jara lubiło. — We Klětnom někto wožepiju (Maiern) dźěći domapytaju, tak ſo wulki dźěl njemóże do ſchule khodźiczź. Tuž ſu ſo někotre rjadowanje ſamkle. Nadźijomnje khoroſcź bórzy ſaſo popuſcźi.

S Lěpkarjez. Jena tudomna ſwójba bě wohrěwańſki bleſchu do khachłow ſtajiła a ju pſchekrucże facžiniła. Wječha roſbuchny ſ taſej mozu, ſo knchi hacž pſches wokno na dróhu ſleczichu.

S Kija. Nowotwar zyrkwje je w hrubym natwarjenym. Mſe ſwjedro w nowembru bě twařiſkim dźełam jara ſpomožne. Dźěłaczerjo mócachu tehdoła bjes pſchetorhnjenja dźěłacź. Nětko pak ſu dźěłacź pſcheſtali, ſo bychu w nałěcźu ſako dale twarili. Kaž je dowidźecź, budże ſo nowa zyrkej w ſaſnym lěrzu poſwjeczeźicź móż.

S Hródka. Wožera pichipołdnju w 12 hodź. ſta ſo na kichžnichczu Barſchczańſkeje dróhi ſ měſchczańſkej żeleſnizy, kiž k dwórniſchczu jědžeſche, pche-ſkje automobil Perrilowych dźěłarnjow. Předni dźěl auta ſo dospołnje roſbi. Wobej mutſkoſtejdźacej woſobje ſo cžežko ſranjeſtej. Jeju rany pak ju ſdacžu ſa žiwjenje ſtrachnje njeſtju. Woneſ ſlamaſchtej ſebi rjedła a poczerpſchitej hiſchcze druſe ſranjenja. Jako ſo powěźeſ wo njeſbožu roſnjeſe, nětkoſi Hródkowſki lěkarjo na pomoz pſchihotowatchu a poſticzicžni ſranjenymaj prěnju pomoz. Snjeſłożenju dyrbjachu hnydom do khorownje dowjeſcź. Pſchicžinu ſranjenja poſtija hiſchcze ſpechetuja.

S Cžiſkeje pola Hródka. Schkleńcžeſkeho dźěłaczerja Riemera, kiž w naſchej wſy bydleſche, ſu ſaůdźenu ſydołu na leżownoſnoſcach knježeho dwora w Ruſchi jako cžłowa namakaſi. Cžłowe bě hacž do koſchle ſwuſlekane. Jeho draſtu nětkoże 100 metrow ſdaleka wuhladachu. Dybjachu cžaſnik ſ rjeczasom a móſcheń ſ 1,60 hr. pjenjeſ w draſcze namakachu. Polizija po ſwojich pſchepytanjach měni, ſo Riemera, nichtó mórił njeje. Semrěty, kiž cžežko na cžowy cžerpjeſche, je ſo ſaůdźeny ſchwórik ſ bydleńa ſwojich pſchiſhiwnych ſhubił a je potom w naſchej wokolinje bjes ſamera wokoło bludźił. Wón je po ſkaczu na doſpołne woſklabnjenje wumrěł. Semrěty, kiž dla ſwojeho cžerpjenja hižom nětkore njedźele ſwojeho dźěła hladacź njemóżeſche, měješche ſo tu ſa měrneho a pſchiſtojneho cžłowjeka.

Z Łužicy.

* S Rengersdorfa pola Shorjelza. Njedźelu pola bura Hoffmanna w hornjej wſy woheń wudyri. Na hiſchcze njeſnate waſchnje bě ſo ſyno, kiž bě nad kólnju ſtykane, ſapaliło. Sſynowy pſchah ſo pod ſyninym ſurom pomału wupali, a tak móżachu je ſpěchnje pomoz wjeſnieje wohnjoweje wobory ſkomu, kiž bě pod ſynom ſtykana, wſchě maſchiny a też ſminje wutkowacź. Sa-tróſti cžaſ też wohnjowe wobory je ſuſodnych wſow pſchikhwatachu, tak bě bórzy ſa ſuſodne twarjenja ſtrach wotwobroczeny. Wſchichži ſandarm wobježdżerja na ľubi domſteho wobwěſnjeneho namaka. Pſchicžina ſamomordaſtwa a wohnja hiſchcze njeje ſnata.

* Se Žitawy. So by wſchowej cžwile mjes ſchulſkimi dźěcžimi wotpomhała, je měſchczanſka rada po namjeſcze ſchulſkeho lěkarja wobſamkła, ſo ma ſo w měſchczanſkim marſtallu (konjenzu) měſtnoſcź pſchiprawicź, w kotrejž ſo ſchulſke dźěcži wucžiſcžuja, pola kotrychž wſchi namakaju a pola kotrychž woſpjetne napominanje ſchule a ſchulſteje wobſtarańi wuſpěcha njeměješche.

Přilopk.

* Wobſtórżba dla mordaſtwa po 7 letach. Berlinſki pſchiſtajny ſud ſaůdźi wěſtu Liebkowu, jeje ľubſanſkeho ſyna Pötſcha a pohonca Schwarza k ſmjerczi. Liebkowa bě ſe ſadkawym wopiſkom a ſurowzom ſwěrowana. Hdyž mandželſtwo ſe ſwojim mužom wjazy ſnjeſcź njemóżeſche, proſcheſche ſe ſadwělowanjom ſwojeho ſyna a Schwarza, ſo bychtaj ju wot ſwojeho draczowſkeho muża wuſwobodźikoj. Schwarz je potom, też ſobu na namokwjenje Pötſcha, Liebkowa ſatělił. Ssud praſeſche we ſwojim wuſudźe, ſo drje hodźi ſo po wobſtejenoſczach, kiž ſu w mandželſtwje knježiłe, ſrośiło, ſo pak tohodła njeſkutk mordaŕſtwo woſtanje, kotrež dyrbi ſo ſe ſmjerczu khłoſtacź.

* 600 zentnarjow žita ſo ſpaliło. W nozy k pjatkej wotpali ſo we wjeſzy Jersen pola Detmolda tatarjej Meierej nowa bróżeń ſ zylymi žnjemi. Na 600 zentnarjow žita a wowſa a wjele ratarſkich maſchinow ſo ſnicži.

* Najſtarſchi cžłowjek na ſwěcze wumrěł? W bołniſkej wjeſzy Zubicžah ſemrě ſpſched nješchto dnjemi bur Malo Franczicz w ſtarobje 125 lět. Tutón nowocžaſny Methuſalem bě trójzy woženeny. Jeho prěnje mandželſtwo trajeſche 30 lět, a ſ tſeczej mandželſkej bě jenoż 8 lět hromadźe. S jeho wótrom dźěcži je najſtarſche 42 lět. Wjele ſo wo tutom ſtarzu powědaſche. Jeho ſylnoſcze dla ſo hiſchcze we wyſokej ſtarobje ſpjedy pſched nim bojachu. Suby bě ſebi wſchě wobkhował, a hiſchcze na ſwojim ſmjertnym dnju bě ſe ſwojej domku, wot kotrejež ſo dźělicź njemóżeſche, w hubje do horow ſebi dóſchoł. Wjeczor prjedy hacž lehnycź dźěſche, ſforżeſche, ſo je jara muczny; potom wuſny a njewotcuzi hižo wjazo.

* Barbne dróhi. Dróhitwarjerjo w Jendželſkej ſu wunamakali, ſo je możno, barby do noweje dróhoweje maczińy naměſchacź. W Amerizy ſu hižo ſapoczeli, cžerwjene betonowe dróhi twaricź. Britiſka firma je experiment ſ rózabarbnej dróhu pſchewjedła, a tuthwilu maja plan, ſwěczażu ſelenu dróhu twaricź. So ſo dróhi pižane barbja, ſtawa ſo na pſchecze awtarjow, kotſiž praja, ſo jich běłe dróhi pſchi ſaſnym ſlónczнym wjedrje ſlepja. Cžerwjena dróha by drje ſo po cžime ſ wokolnu waſtrowanaka, taka na ſlónzu by drje hiſchcze bóle ſlepiła, hacž dźeńſniſcha dróha. Selena dróha w ſaſnym ſlónczнym ſwětle je ſadoſcź muczнych wocžow awtowych wjednikow, tola najwjazy hłokow ſ awtowych kruhow roſſudźi ſo ſa rózobarbny puć, kotryż je ſa cžowy ſmjerowazy wodnjo a derje widźomny w nozy. Jeli woprawdźe barbne dróhi dóſtanjemy, ſo w pſchichodźe tas naſcheje krajiny zyle pſchemjeni.

* Mitchell-Hedges a jeho ſkerka ſlowom. Syma wobběhowaſche ſhromadźenych, kotſiž běchu ſo we wulkej ſicžbje w City Temple w Londonje ſeſchli, hdyž F. A. Mitchell-Hedges, ſnaty ſputnik, wo ſwojich namakańach we ſrjedźnej Amerizy pſchednoſchowaſche. Stupy na jewiſchczo we ſali ſ kožanym pažom, na kotrymž zyła cžrſóda cžłowjeſich ſlowom wiſaſche. Tute ſlowy njeběchu wjeſche, hacž te klankow, hacžrunjež wot muzikſich a ſónſkich pokhadźachu, kotſiž běchu pjched wjele tyſacz ľetami žiwi był. Tute ſpodźiwne ſlowy bě Hedges w ſahwjatnjenym měſcze Subatanym namakał. Pſchipoſluchaſtwa ſmozowa ſo, wěſo, wulka hroża, jako pſchehnoſnoſchowaŕ ſwoju ſkerku poſwěhny, ſo by ju ſhromadźiſnje pokaſał. „Kaž je możno było,“ praſeſche Mitchell-Hedges, „tute ſlowy na ſtaj nětrjiſchu formu pomjeniſchicź, je potajnstwo, kotrež njemóżemy wuſaſnicź. Kaž widźicze, ſu ſo ſlowy boſpokojne wukhowale, haj ſtamo wložyli ſu ſo w poměrze k pomjeniſchenju ſlowy ſkróſchiſke. Na ſakładze ſwojich ſtudijow ſebi myſlu, ſo ſu domoródni mosno ſ ſlowow ſwojich woporow woſtronike a je ſjedli, ſo bychu tak nudroſcź morwych ſebi pſchiſwoſili. —

Najnowiše z cyłeho swěta.

— Schkrowa powěſcź wo wjedrje ja julije ſrjedu. Pomrócżene, ſwjetſcha ſuchо a khłódno.

Franzowſke nowiny prawiju nětkole pſchecžiwo Italiſkej piſchu, ſhonihſchi; ſo je Muſſolini Němſkej ſwjaſk pſchecžiwo Franzowſkej poſtajił.

*

Franzowſke nowiny powědża, ſo je franzowſki generalny ſtab powěſcź wo pſchihotach italiſkeho faſziſtiſkeho napada na franzowſki pſchimórſki kraj dóſtał.

*

Franzowſka pjecza w bliſſichim cžaſu ſwjaſk pſchecželſtwa ſ Južnoſłowjanſtej podſchje, ſchtož dě ſo hacž dotal djiwajo na Italiſki wotſtorkało.

*

Muſſolini je rjekł, ſo ſo nětko jenoż hiſchcze wo italſku Rěku (Fiume) jako mórſki pſchiſtaw ſa Madźarſku jedna, niż wjazy wo južnoſłowjanſki Split.

*

Sseſyn repreſentanjow w Sjednoczenych ſtatach połnózneje Ameriki je pjenjeſy ſa potłoczenje wužiwanja alkohola pichiſwolił.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Do leżownoſtneje knihi ſa Budyſchin, tachantſkeho podźela na łopjeno 38 na mjeno Konditora Korle Bjedricha Köhlera w Budyſchinje ſapiſana leżownoſcź ma ſo 19. januara 1927, dop. ½9 hodź. dla ſběhnjenja herbſkeho ſjednoczenja na pſcheſadźowanje pichedawacź. Leżownoſcź je po ſahoniſkej knihi 5,8 arow wulka a je 17411 hriwnow pohódnoſczena. Wopalna thaža wuczinja 44 000 hriwnow. Leżownoſcź je na Mniſchczej haży cžo. 7.

Scžěhoważe na mjeno młynſkeho miſchtra Kurta Gerharda Mäglinga w Hornjej Khróſi ſapiſane leżownoſcże maja ſo 19. januara 1927, dop. ¼10 hodź. na ſudnitſtwje na dyrbjeńke waſchnje pſcheſadźowacź. 1. Na łopjenu 13 leżownoſtneje knihi ja Hornju Hórku, 5 hektarow 8,3 arow wulka, ſe 122 662,80 hr. (12 000 hriwnow wobowa móz, 2830 hr. žiwy inwentar, 5350 hr. morwy inwentar, 540 hr. ſkłady a 50166 hr. młynſki inwentar je ſobulicženy) pohódnoſczena. Wopalna thaža 37 900, ſ tomu 90 proz. pſchiraźka. Na leżownoſcźi ſteji domſte ſe młynju, bróżeń, hródże, khlěw atd. 2. Na łopjenu 48 ſamkneje knihi 3 hektarow 44,8 arow wulka ſe 5770 hr. pohódnoſczena; 3. Na łopjenu 97 ſamkneje knihi 5 hektarow 41,7 arow wulka ſ 13 500 hr. pohódnoſczena; 4. Na łopjena 32 leżownoſtneje knihi ja Dźěžnikeju, 30,1 arow, ſ 560 hr. pohódnoſczena; 5. Na łopjenu 64 ſamkneje knihi, 52 arow, ſ 270 hr. pohódnoſczena; 6. Na łopjenu 68 ſamkneje knihi, 7 arow, ſ 220 hr. pohódnoſczena. Leżownoſcże pod 2 hacž 6 njejſu ſatwarjene.

Towarſtwowski powěſtnik.

Budyšin. „Nadźija.“ Dźenſa wutoru wjeczor ½9 hodź. w Serb. Domje prěnja ſpěwna pruha za mužſkich a žónſkich za „Ptači kwas“. Hoſći witamy.

Budyšin. Wot nětka ma naſa „Jednota Sokoł“ ſwoje zwučowanja kóždu ſrjedu wjeczor we 8 hodź., potajkim nic wjacy ſtwórtk. Načolnik.

Budyšin. „Sokolſki“ maju nětko też kóždu ſrjedu wjeczor we 8 hodź. zwučowanje. Načolniza.

Drježdźany. „Hromadnik“ ſpěwa kóždy 1. a 3. ſtwórtk w měſacu pola Gusty Zmija, Christianſtr. 22 p, wjeczor ½9—10 hodź.

Rakołdy. „Jednota Sokoł“ zmėje jutře wutoru z dypkom we 8 hodź. zwučowanje. Wšitcy maju wěſce pſchiſ.

Ralbicy. Jednota Sokoł zwučuje kóždu wutoru wjeczor we 8 hodź.

Serb. Sokolski Zwjazk. Hłowna zhromadźizna „Serbſkeho Sokolſkeho Zwjazka“ wotmėwa ſo njedźelu, 2. januara 1927, dop. ½3 hodź. w Serbſkim Domje. Starosta.

Sowrjecy. „Sołobik“ zmėje dźenſa wutoru wjeczor we wosmich ſpěwanje, tuž njech zaſo wšitcy cyle wěſce pſchiňdu. Sewčik.

Zwjazk Serb. Rat. Dorosta wuhotuje w dnjach 15. a 16. hodownika dwajdnjowſki kursus, na kotryž ſo cyły Rat. Dorost a wšitcy ratarja zeproſnuja. Či, kiž z daloka pſchijėdu a ſu nuzowani w Khróſćicach pſchenocować, njech ſo wobroča na Franca Natuša w Khróſćicach.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoleť w Budyſchinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmaň w Budyſchinje. — Za hoſpodarſki dźěl: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěſtki: G. Janak w Budyſchinje.

Winter w Budšinje

Za Boże dźěćo
parfumy, dobre mydło
wulki wubjerk
pola Wintera
bratra Miersch nasl. na Žitnych wikach 30.

Swěčki na hodowne štomiki
kotrež njekapaja
rozprošace swěčki — swěčki dźerżaki
pola Wintera
bratra Miersch nasl. na Žitnych wikach 30.

Foto-aparaty a potrěby
domjacy kino — dalokowidy
dary kiž su ſtajnje wjele winojte
pola Wintera
bratra Miersch nasl. na Žitnych wikach 30

Emil Jende

w Budyšinje

Budyšska sadowa a jahodowa palerńja, fabrika žit. palencow kognakow a spirituozow

poruča sóčhowace wosebitosće (wšo po litru) **w najlěpšej kajkosći a po znatych solidnych płaćiznach.**

Cherry-Brandy, wudźěłane z płodow a produktow přirody (wosebje dobre)
alašowu khimjelcu, rusku
krejowu oranžu, krasnu kwětku
mjatličkowy, (Pfefferminz) wosebje sylny
Moreau, aromatiski zelowy likěr
doktorski hórki, hižo wot 1862 zawjedźeny
šěrač, (Grasmücke) taflowy likěr, zeleny
bourbonski vanillowy likěr, creme de Vanille woprawdźite běłe
rańšo-indiski ingwerowy likěr,
turkowski różowy likěr, creme de Rose
Bergamotowe krušwowy likěr, słodźi po přirodźe
Stonsdorfski hórki likěr, (Sněhowcyny hórki)
dwójnu khimjelcu, žoltu
103-likěr, jara wurjadna kwětka a wutrobska
šwedski punš, zhotowjeł Emil Jende w Budyšinje
Marašino likěr, di Zara
Abtei-likěr, najlěpše narunanje Benediktinskeho
šokoladowe a jejowy kognak, přenjotna kajkosć
Curacao, běły, hódnosć přenjoje rjadownje
kakao, z worjechom, nowy, słodźi wulkotnje
Gdansku złotu wodu. Jendowa wosebitosć so derje jako hodowne dar přihodźi
palenc 35 procentowski
žitowy palenc, 40 procentowski

kognak-arak-rum

a měšenja w znatej dobrej kajkosći
essencu za warjene wino, (Glühwein) jara słódna a połnu kwětku
essencu za grok, (woblubjenu, staru měrowu tworu)
essencu za ćopły rožkowy palenc běłe, (wosebje dobry arakowy słód)
malenowu jušku, hustu, z cokrom zawarjenu,
citronowu jušku, hustu z cokorom zawarjenu

Cyle wosebje poručam swoje **klćowe wino** po nizk. płaćiznach

Rynske wina 1921 atd.
prawe Bordeaux wina
Spaniske južne wina
najlěpše stare grichiske
Moscat wieo kaž znate
Sõhnlein Rheingold-sekt.

Wšě wina dostawam wot prěnjorjadn. winicow a importkich firmow — Dale-
wino z Janskich jahodkow, połnu kwětku
wino z hollandskich jahodow po Burgundsku
wišnjowe wino, (Schattenmorelle)
jabłukowe wino, wuherake

Tele štyri płodowe wina w mojej dźěłarni po starem wašnju z lěta 1822 wudźěłane, tohodla njejsu kisały, tola maja wjele procentow alkhohola
wino z holanskich jahodow, hodźi so za warjene wino!
jabłukowe wino dawa krasnu bowlu.

płodowe kisało naturske kisało samsneho wudźěłka, kaž wšě druhe **palency a likěry.**

Tołčernja sadu! Dźěłarnja płodoweho kisała!

Wšě wudźěłki sam dźěłam.

Tak kupuja moje wotcběrarjo z prčnjcje ruki!

Swojich česćenych wotcběrarjow prošu zo njebychu ze swojej potrjebu hač do poslednich dnjow před swjedźenjom čakali, zo móhł wšitkich swědomiće a z dwórliwje poslužić.

Dróbne předawanje.

Předawanski čas: Wot 8—1/21 a 2—7 hodź.
Sobotu předawam cyły dźeń bjez přetorhnjenja.

Na njedźelomaj do hód je drobne předawanje w předpisanem wobkhodnem času wotewrjene.

Za swójbne swjedźenje, kwasy a křizna je mój stary znaty wobkhod připóznate a prawe kupne žórło.

Drježdźanski drastowy dom

W našim

dospolnym wupředawanju

dla předanja wobkhoda poskićamy nimo druheje drasty
wulki wubjerk

Drježdźanski drastowy dom

mužaccje drasty	žonjaccje drasty
Sportske wobleki	Krymerske mantle
gabardinowe wobleki	mantle z wop. kože z pjelsćinu
jehlowe smuhate wobleki	flawšowe mantle z pjelsćinu
wěrowansko suknje	wobleki z rypsa a popeliny
smokinske wobleki	wobleki ze židy a somota
zymske paletoty	wobleki z cheviota
Marengo-mantle	bluzy z wolmy
jupy	bluzy ze sukna
jupowe wobleki	bluzy z flanella
kholowy	suknje, derje dźěłane
lacy	suknje, cheviot a gabardina
pacholske wobleki	suknje, wołma
wobleki za konfěrmandow	pullovry a lacy
	kostumy, wulki wubjerk

Prosymy česćenych kupcow, zo bychu bórzy nakupowali. Wubjerk je hišće wulki.

Dźěćace wobleki, drasta, mantle po płaćiznach, zo budźeće so dźiwać.

Wužiće tutu składnosć!

Drježdźanski drastowy dom

Birnberg & Co. w Budyšinje při Mjasowych jatkach 5

Drježdźanski drastowy dom

K hodownemu swjedźenju!

Sofy . . . . 100.— 120.— 130.— hr,
chaiselony . . 35.— 40.— 50.— hr.
nakładne matrace 30.— 35.— 40.— hr.
II a III džělbaty
kaž tež **patentne matrace.**
— Wosebita meblowa pólstrowarnja —

Bruno Zernik
w Budyšinje na Lubijskej drózy čo. 17.
Njedźel wotewrjene.

Časniki

wšěch družin
w znatej dobrej kajkosći
złote a sličborne tworjenje a widličk, najl. wolojane krystale
poskića jako přijimne hodowne dary

Johannes Redl
časnikarski mišter
w Kamjencu
na Knježkej hasy 4 a při Mjasowej předawarni.
Po přeću tež serb. poslužowanje.

Čerwjene a słódke wina:

Utlel, spaniske přirodne wino, 1/1 bleša 1.25, 1/2 bleša 70 pj.
Saint Jean, francowske přirodne wino, 1/1 bleša 1,80 hr.
Tarragona; 1/1 bleše 1,40 hr, 1/2 bleše 80 pj.
Malaga: 1/1 bleša 1,70 hr., 1/2 bleša 90 pj.
Kognak, rum, arak w blešach a wot suda!

Běłe wina:

Dienheimske Farrenbergske z lěta 1924 1,20 hr.
Leinsweiler Sonnenbergske z lěta 1925 1,40 hr.
Edenkobenski Klosteracker z lěta 1924 1,60 hr.
Plesportske z lěta 1924 1,80 hr.
Escherndorfske Fürstenbergske z lěta 1920 2,20 hr.
Mühlheimske Johannisbergske z lěta 1921 2,50 hr.
Beckenheimske Riesling z lěta 1921 3,00 hr.

Powčšenja na hodowny štom
Nürnbergske poprjancy, Pea šokolady a bonboněry!
5% rabata!

Richard Ehrlich
w Kamjencu při torhošću

Kedźbu! Kedźbu!

Přijomne hodowne dary

— za ratarjow! —

30—40 štuk komotow za kruwy
kóžda po 15 hriwnach, předam dla spušćenja wobkhoda.

Herbert Lange, sedlarn. we Łusku
pola Pomorc.

Pytam k nowemu lětu ženjeneho dobreho

hejtmana

kotrehož žona choe swinje plahować
dale ženjeneho **pohončа** z dobrymi wopismami

Ryćerkubło w Zemichowje p. Hodźija.

Předam dla spušćenja wotnajeństwa

dwaj srěnjoćežkaj konjej

jako por abo też jenotliwje, skludnaj a wobaj derje čehnjetaj.

Georg Habermann, srjedźny młyn **w Ringerhainje**
pola Nowoje Wjazońcy.

Moritz Weiser
na Žitnej hasy

albumy za listowe znamki, pohladnicy, alby za amatěry.

Rólowanske ruby
najlěpše, tunje
K. Erler, na Žitnych wikach 11

Wóskowe přikrywy
škitaj za sčěnu
K. Erler, na Žitnych wikach 11

Makulaturu
ma na předań
Šmolerjec knihićišćernja
w Budyšinje

Pjany

ręčne aparaty
płaty
mandoliny
gitary
husle

kaž tež wšitke hudźbne instrumenty kupuješe wosebje tunjo też za wotpłaćowanje we

hudźbnem domje

H. Jeremias
w Budyšinje
na Kěžorskej drózy 8.
Samsna fabrika
a wuporjedźefnja.

Bělosmuhate počehnjenja,
łožowe płachty, damasty, wupjerki, pisane šaty, płat, kopšiwina, łožowe přikrywy, wulki wubjerk tunjo
K. Erler w Budyšinje
an Žitn. wikach 11 znapřeča hosć. „Stern". Ręču serbsku!

Hallo!

Što praji Schlitz?

Kašel je njeluby!
Mudry a moderny človjek hdže wšěm njeluboscam z puća, woseje hdyž to jenoż 25-60 pjen. płaći (lěkarske zličowanje pak znajmjeńša 10 kroć wjacy). Mjenju, zo dyrbiće husto na Kěžorsk. dróhu 11 k. Moritz Schmidtej hić a płacki tam kašel kupować. Nimam prawje?

Přiloha k čisłu 290 **SERBSKE NOWINY** Wutoru, 14. decembra 1926

E. Krawz:

Hodowne myslički.

Rjana létna swórba je žo k spanju lehnyła. Hromadźi nowe mozy sa pśichódnuty cźas rosćenja a kśenja. Tež cłowjek, wobsejbe bur, zwotpocźnje nékto w symje po napinanym dźele. Haj, cźaß je nétko pśichśichoł, so cźopte khachle, tak dołgo sabyte, saßo k žwojemu prawu pśichódu. Hdyž žneh semju pśichtykwa a wétśik wokoło khěže žowri a śumi, je sa khachlemi najrjeńśicho.

Porźěko jenož bur konje do žanjow sapśechnje a dawa wétśikej sa wnjchomaj hwidaś. Młodenu ludej, kotryž wjesoły na žanjach ležźi, syma górcy rózički na liza moluje a wétśik namaka kóždu dźerku, kotruž njejsu i pjelzami dośoj pśichkryli. Kak rjenje potom je, hdyž *móžeśoch sa cźopke khachle saléśeć a śmjerśle stawy pśchehrźeć!*

Sa khachlemi drje nétko też bur ras khribjet śruna, pśichetoj njetrjeba žo wjazy wo žwoju rolu staraś. Ta pod dobrym śchitkom śpi. Pśichemyśluje žebi śańdźene léto je wśěmi cźešemi a dobrotami. A cźežom drje bé wośebśe létya wjazy haž dobrotow. Ale tola, wśchak je žo wśchitko derje stónźiło a nuza wśěcze tak wulka njebuźe, je žo naśćeś njemohł. Wśchak w bróžni hśiścze tekło bohatśtwa na njeho cźaka, so by žo pśiches jeho dźěło do śrédźnych pjenješ pśchewobrocźiło. A cźohoła žo też pśichežo je staroścźemi nabjeł, hdyž tola cźaj pśched burjemi śtejí, kotryž po prawom žaneje starośce a śrudoby njeceźeli; śnaje jenož wjeśela. Hody! Tuto jednore śłowcźko thowa tolko wjeśela a kražnośće we žebi, so žo kóždy njemóc minje, hdyž jo słyśiśich. A njecha tebi, śiž žo žo próżowal a bźdźił, hnydom hodowna wjeśelosć pśchiśćeł, dokeľa je žo cźi śchkruta njedowéry wokoło wutrohy połožiła. Pohladaj jenož do wócźkow njewinowatych dźěcźi: Wiźiśich-li, kak žo błyścźa, śpójnajesch wśěcze, so žu hody tola *néchto* ważniśicheho, haž jenož dźeń k wotpocźowanju, k jędźi a picźu. Śnano pśchiźdźe cźi bé twoja nałodosć do myślow: Kak žu ty jako dźěcźo hody žiwjecźił a kak staj tebi nan a macź hodowne wjeśele pśchihotowałoj.

A žu-li w myślach pśichi nanje a macźeri, kotrejuž dawno žnano thólobna śemja krwje, pśichśtupja też wótzoło a prawótzołó saßo k tebi a wśchitko śa žo cźi bycź, kaž we ſ a ń d ź e n y ch cźaßach. Twoja žwójba drje wokoło tebje ležźi a ty powédaśch jej wo ludźoch a waśchnjach, kotrež žu dawno śaśche. Hdyž cźémnosć śaßeho wjeczora ſ wokńeśchkami do jśtwy kuka a śchcźépki w khachlach praśtokaja, je wulkim a małym dźiwnje w myślach, a śańdźenośćá śtawa saßo k žiwjenju. Njebospokośćé śwéta śrośumi śich w taśkich wokomikach bóle dyšći hewak hdy. A wjele mjenśiche śdaśa žo cźi nuśy a śtrachi, kotrež cźe dotal tłóczachu. Śću kaž próśićh, kotryž wétśik jawéje. We taśtich hodźinach nomaka też tón mér, kotryž na źidźanej płaceji pśiches žiwjenje njetrożi.

Taśe hodźiny śpominanja śu naśkmańśi pśijśtoł na hody, pśichetoj potom móżeśch hody žiwjecźiś hjes staroścźow jako dźeń wjeśela a dźakowanja śa to, so žo nam knjes narodźi, kotryž cźe nam pomhaćś njedobrośpokojnej tutoho śwéta pśchewinyćź a ta naß rjeńśce žiwjenje dobuć w kraju, hdźež žanoje nuśy a śmjerośe njeje, ale hdźež je wécźny pokoj a mér.

Proces wo skóncowanju Donnera.

W dalśichim pśchežśłyśheniu źwédkow porócźa knjeźeśtwowy rodźiceł dr. Walter, kotryž je wobśkorźenju po jeje ſ a m najprjedy pśchežśłyśhał. Tehdy je Krönert wušnał, ſ Donnerowej wo tym rěcźał, so cźe jeje muža we ſ mićí. Donnerowa je jemu prajiła, so je jeje muž w nozy na patroillu pódźe. Wjecźor je potom na njeho w pothežt cźakał. Hdyž je Donner po śłodže dele pśchiśchoł, je žo jeho wopraśhał, haž cźe žo wot žwojeje žony dźeliś. Donner pak je wotmolwił: „Ně!“ Na to je na njeho tśelił, njeje pak mérił. Potom je revolwer prjecź cźiśnył. A kaž bé pśchiśchoł, je ſ woknom saßo nuts jaśeł a Donnerowej prajił, so nětko tak dałoko je: „Jedyn ſ naju dyrbjeśche hicź.“ — Mažne je, so w tuźym prěnim wušnaću je žanym žłowom napomnjene njeje, kaž Krönert nétko pśched žudom wobtrucźa, je žo Donner prěni ſ revolwrom na Krönerta śamérił, a so je potom jenož, žo wobaraju, na njeho tśelił. Bu-li žo Krönertej poradźiło to dopokasaś, potom by wo wuwinowany był. A nawopak, jeli žo žudej poradźi dopokasaś, so Donner njeje žo ſ revolwrom na Krönerta śamérił, potom wébo wobśkorźenу źmjertnemu wušudej njewuceźeknje. Dopokasaś pak móże žo tajśe jenož je ſnamjenjow (indizijow), dokeľ žanych wocźitych źwédkow njeje; tajśi dopokas wjeśeł, pak je pśchežo saßo cźeśko, trjebamy jenož pokasaś na prożeß pśhećźiwo dr. Bohmje, kotrehož też saßudźićź njemóžachu. Pola Krönerta pak wéźy wéśo thětro hinak leža.

Ale też Donnerowa je po žwojim śaśeću nécźto hinak wuprajiła, haž nétkole pśched žudom. Krönert je žo jeje praśchał, kaž tehdy wušna, hdy ma Donner žwoju patrouillu, śchtož je jemu prajiła. Też revolwer je jemu Donnerowa dawa. Krönert je potom ſ woknom won jaśeł, Donnerowa pak je wušnyła. Posdźiśćo je saßtyśchała nékajśi prajt, haž je wutśeł byt, to njewé. Hdyž je žo Krönert wrócźił, je ji prajił, so je revolwer *pśchi* saśeléenym połoźił. Donnerowa je tehdy śnutskowńje tak rostorhana a śe žwojej lubośću ſ Krönertej tak jara *sabłudźena* wyła, so njeje wédźała, śchto cźini. Krönert je ji prajił, so žo wo duell jedna, niž pak wo mordarśtwo atd. — Nétko pak Donnerowa prajt, so ſ zyka wo podawku nicźo žłyśchała njeje a so jej Krönert też nicźo prajił njeje.

Potom žłyśchi žo generalny wyśchi lékaŕ dr. Bennecke jako wézwuśtojny. Wón prajeśhe, so je śaśtéleny Donner drje duchatkorych bratrow méł, so pak je wón njewśédźnje wuwity cźłowjek był. Donner a jeho žona pak njejśtaj žo za śhromadne žiwjenje hodźiłoj. Donner je pśchejara khutny był. Najprjedy pak je mandźelśtwo tola harmoniśke bykło. Hakle po wójnje bu to hinak. Donnerowa bé žo do myślicźłi śanurila, so jeje muž ſ druhimi žónśkimi djerźi; ſ tym je śwoju duśchownu runowahu śhubiła. Hdyž je počźała potom ſ Krönertom wobkhadźeć, je k njemu do wésteje śexualneje wotwiśnośće pśchiśchła.

Nécźnik dr. Pittrich žo prajśa, haž wézwuśtojny méni, so by Donnerowa mordarśtwo śkućźićź mohła, na cźoś dr. Benecke wotmolwi, so žebi *to* njemyślł.

Dale jedna žo wo ważnym praśchenju, haž je cźéło *assessora Donnera tak ležo wośtało, kaž je padnył abo* haž je žo pośdźiśćo pśchepołoźiło. Wézwuśtojny medźada dr. Oppe prajt, so je jara derje móżno, so je žo cźéło, hdyž je wutśeł do htowy, do tak mjenowaneho „labyrintha“, ſmjertny był, hłśhcźe hibało, haj śamo wobrocźiło. S toho žo njehodźi potajśim nicźo ścźehowaćź, so cźéło rano tak ležało wjeśe, kaž je po wutśelu dyrbjało padnyć. Potom pśchiśnidźe rěcź na to, so je wobśkorźena k žwojemu śakitanju prajiła, so jej njeby trjeba było, jeli by chjała žwojeho muża wotśtronić, k tak dwélomnym źrédkam, kaž revolwrej, pśchimaćź, ale so by to ſ jédom, kotryž móżeśhe žebi kóždy cźaj w haptyzu žwojeho nana pśchiśkwośićź, cźim dokładniśicho a wéśći śicho wobśtaraćź mohła.

K tutej wézy rěcźeśhe medizinalny rada dr. Kunz-Krause, na to pokajśujo, so woprawdźe tajśe jédy, kotrež jara śpěśchnje śtutkuja, wobśteja. Też njeje wujamńenjene, so by žebi wobśkorźena pola žwojeho nana we haptyzu tajśe jédy pśchiśkwośićź mohła, dokeľ je tola wśchudźe pśchiśtup méła, mjes tym so žo zuśym wośobam tajśe jédy wéśo njepśchedawaju. Też je jara cźéžko dopokasaś, hdyž žu žo tajśe jédy nałoźili, so je nécźto woprawdźe na śaśédośćenje wumrěł.

Po pśchežśłyśhenju źwédkow dostanje **śtajny rěcźnik dr. Schubert** htowo **ja žwoju wobśkorźbnu rěcź.**

Mjes druhim wón prajt:

Załośtna śtruchłohra je žo pśched waśchimi wocźemi podała. Duchownje a duśchownje wyśokośtejazeho cźłowjeka je pścheradna kulka trjechiła. Dwé njewinowatej dźěśći śtej tak žwojeho nana ſhubiłoj. Nétkole 12létny ſyn dyrbi w zuśtyje pod zuśym mjenom pśchebywaćź, so by haśbje wucźeknył, kotraž je ſ wulkeho dźěła macź na mjeno jeho nana nakopiła. Cźasto je žo wo tutom prożeßu prajiło, so njeśe móżno, so je wobśkorźena tajśi njeśkutk jawinowała a tola je tomu tak. A dokeľ je žo njeśkutk ſ hokeje žebicźiwoścze śtak, njemóże žo też milśicho pośudźowaćź. Hdy by nécźto wjazy cźuća śa śamokwitoścze a winowatoścze pola wobśkorźeneju bykło, potom by žo njeśkutkej śadźewaćź hodźiało. So je njeśkutk dobre ścźešći lét potajny wośtał, leźi na tym, so je jara derje pśchihotowany był. Potom je žo krótko po wójnje tak, hdyž bécźu wśchudźe njeméry. Policija njebéśche hłśhcźe śaßo tak dobra, kaž to dźeńśa je, dokeľ bécźu najlépśchi śaśtojniśy we wójnje padnyli. Jako žo śłónczńje po 6 létach wobśtórźba śapoda, njebéśche tak lohko wićhu trébnu macźiśnu hromadźićź. Śsudniśke jednanje śłónczńje bé wot wścheho śapocźatka jara počźeśene, dokeľa wobśkorźenaj w pośledniм wokomiku zyle hinak wuprajeśchaj, haćź w pśchepytowanśkej jatbje. Tola njehodźi žo na tym dwélowaćź, so je prénje wušnacźe wobśkorźeneju — a na tuto śkóźuje śtatny rěcźnik wośebje žwoju wobśkorźbu — wérne bykło. Pśchetoj w prénim pśchežśłyśhenju cźłowjek śterje wérnośćź rěcźi, dokeľ hebi njeśe hśiścze wścho prawje pśchemyśliłź mohł. Wobśkorźeny Krönert je dale śpytał, a to je też to jenticźke śympathiśke pola njeho, žobuwobśkorźenu Donnerowu wuwinowaćź, kotraž je ſrośumiła žo tak śadźerźećź, so by winu po możnośći wot žebje wotśtorcźiła. Wona njeje jenož wożoba, kotraž śamóże derje kekliju hrać, ně, wona śamóże też błeśe wścheho njewérnośćź prajićź.

Statny rěcźnik potracźuje we **žwojej** rěcźi: Donner je dośolnje cźeścźeńódny cźłowjek był. Móżno je, so je po wójnje nécźto krućźiśći był a žwojej žonje žnadź porokował, so pśchewjele pjenjes pśheraźni. To pak drje je ju pohnuło, k śilnej hicź. So je žo tam po króttim ſnajomjtwu Krönnertej dała, njemóžu rośumiś. Wona drje praji, so je pola Krönnerta namakała, śchtož je w mandźelśtwje jej śapowjedźene był. To pak žo njehodźi wjazy pruhowaćź. Tak je po cźaśu we wobśkorźenej hida pśheraźniwo žwojemu muźej naśtała, kotraž je žo też Krönnertej bórzy žobudźélała. A tuta hida je žnadź **ważny motiw** k ścźéhowazemu njeśkutkej. Donnerowa njeje, kaž tu wobtrucźa, žwojemu mandźeśkemu śdźélała, to ma počźahi te Krönnertej a to cźaje žo wot njeho dźélićź dacź. By-li to cźiniła, by ju Donner wécźe je žwojeho domu wupokaśał, a potom njebyśchtaŕ wobśkorźenaj nicźo wjazy k žiwjenju méłoj. Donnerowa dyrbjeśhe žo universalny herba žwojeho muża śtacź, potom by méła trébne žrédki, je Krönnertom hromadźe žiwa bycź.

To je hłowny motiv njeśkutka.

Donnerowa rjśuje **pobawć** tak, kaž by **žo pśchi tom** wo duelł jednało. Tajśeho cźłowjeka pak, kaj Krönnert je, by **ležźi** ſ domu wupokaśał, ženje pak žo njeby ſ nim w **dwojoboju** mérił. Wścho śchtož je Krönnert tu pośled žudom wobtrucźował, njeje wéry hódne. Donnerowa njeje w mordarśtwej nozy žadyn pojpyt cźiniła, žwojeho muża warnowaćź, nawopak, ſ poknym wédomjom je jeho wot Krönnerta moricź dała. Kak móże žona tajśe néśchto pśches wutrobu pśchinjeśćź, njemóžu rośumiś. Donner je w tamnej nozy, na nicźo njemyślo, po śtbodźe dele pśchiśchoł, méło w jenej ruzu kluź w druhej kij. Tu praji nétko Krönnert, so je Donner ſ tśélbu žo na njeho śamérił a so je potom hakle na njeho wutśelił. To pak njeje móżno. Dale je wéśte, so je Krönnert dwójzy wutśelił, haćźrunjeź to prěje. Hdyž pak je potom ta druha patrona, kotraž je ſ revolwra wuśkocźała. Krönnert je ju wécźe śdźehnył. Dale je potom źwój revolwer morwemu do ruki tyknył. To wścho je dopokasa dośoj, so je Krönnert ſ jaßnym a wédomym pśchemyślenjom jednał. Je też zyle njemóžno, so je Donnerowa śa cźaj njeśkutka śpaka. Wérje njepodobne je dale, so Krönnert ſ Donnerowej wo njeśkutku nicźo rěcźał njeje. Też je žo dyrbjało cźéło po njeśkutku pśchepołoźićź. S toho wścheho iśźéhuje, so staj wobaj wobśkorźenaj ſ poknym pścheźwědźenjom a jaßnym wédomjom jednakoj, tohodla dyrbi žo śkutk też wobémaj śhromadnje pśchiśćź. **Nawjetuju tohodla, so bychtaj žo wobaj wobśkorźenaj dla śhromadneho morderśtwa pothśitałoj. Po śakonju je jenož jene khłośtanje możne, a to je źmjertne khłośtanje.**

Přilopk.

* **Bolenje śubow abo bitwa w Alhambrje.** Hdyž kekterja śuby bola, njemóże žortowaćź; njemóże-li pak žortowaćź, njemóże na jewiśchću wuśtupiś, njemóże-li pak pśheśtajenje dawaćź a direktor a kekterśki wumétź, žo njewujebnataj, potom mója ženy naśtaŕ, kotreż žu śajmawśche, haćź druhdy zyle dźiwadło. — Wéśche krótko pśched pśchedśtajenjom operetty „Thereża“ w Genfśim dźiwadle Alhambrje. Nawjedowaŕka hrajerjow źdźeli direktorej dźiwadła, so komiker njemóże wuśtupiś, dokeľ jeho śuby bola a namjetowaśhe, so by žo program pścheménił. Direktor pak bé ſa to, so žo pśchedśtajenje wotpraji a pjenjeży wopytaŕjam wróćo płaćźa. S tym pak nawjedowaŕka hrajerjow, kotrejž bécźu ſ Toulouse do Genśa pśchijéli, śpokojom njebé. Tak naśta wadźenja, pśchi cźimž direktor nawjedowaŕku też maśanu komedijanku mjenowaśche. S wuśtim hołkom wali žo ranjena je žwojim pśchiwiłkom na direktora, kotremuž śaßo jeho rešíjéŕ na pomoc pśchitkhwata. Pśiśy a płaźy jenož tak kleśćaśhu, noḱi wołtétowachu, jewiśćźo žo potorha, kuliśy padachu, garderobna draśta, śćéhowje, kłobuki létachu w powétśe, rešíjéŕej ślecźa horuz do htowy, jedyn hrajeŕ padny do womory, ſ hłośom tśicźachu žónśke: „Mordarjo! Ścźe jeho śabiť! Rubježnizy!“ Tśjo policijśca, kiž bźhu haru wuśtrośheli, walichu žo mjes wojowazoch, so bychu jich dźélili, nécźto śaßyny śwézu, ale cźim śaśaklišcho žo wojowaśhe. Skónczńje žo **poradźi**, wojowazych dźélićź. Hrajerjo dowjedźechu na policajśku śtražu, dweju ſ nich tam **wobkhowachu. To bé najźiwiśhe dźiwadło, najśajmawśke pśchedśtajenje, kotreż je mésto Genf hdy widźało.**

*** Duell mjes dwěmaj žotromaj.** Schto salubowani ludžo wschо njedokonjeju, staji nam sažy podawk pscheď wocži, kotryž so mjes žotromaj, mkodymaj rjanymaj holzomaj w Pittsburgu w Ameriźy sta, kotrejž běschtej hacž dotal we šwérnej luboscži žebi pschichilenej byłej. Wobě běschtej pschistajenej pola telefonskeho družstwa, hdyž so do direktora salubowaschtej. Tutón bě ſ woběmaj jenak derje spschečeseleny. Njebě pak so hacž dotal wuprajił, so chze jemu ſ njeju žebi braćz, hačrunjež holsy ménjeschtej so chze žebi starschu wot njeju wfacz. Dokelž so žana ſe žotrow žiwoseje luboscze wjdacz njechasche, wobſamknyschtej, so dyrbi dwojobój mjes nimaj rošsudžicz. Skotsje ſamknyschtej so do wulkeje jitwy, hdyž bě dospetnje cźma, a potom sapoc'a so bój. Kóždu mějesche revolwer ſ wjazy patronami. Pschi dwěmaj napischečo so žebi leżazymaj sežénomaj wo jitwje so postajiłschtej a jena druhu njewidžo, počinješchtej na so tšeleć. Sprěnim wuttělom kužy mišnyschtej, potom pak so woběmaj poradźi, druhu framicz. Njedžiwajcy toho dale wojowaschtej. Jako wobydlerjo ſtšelenju a też wokanje ranjeneju saſtužschachu, dobychu so do bydlenja a tu namakachu jednu se žotrow mrěžo na ſenu leżo, druha pak leżeše *cźežkofranjena we wowerje na ſtołu.* Posdyšcho *ſhonichu* wot njeje tragiſti podawk. Je-li sažy wotthori, ſnadź žwój ſamér dozpěje, pschetoš direktor, do kotrehož běschtej so žotsje salubowałej, je prajił, so chze so ſ tej, kotraž pschi žiwjenju wostanje, woženicź, hdyž smeje wocžakowanje thkostanje wotpokucźene.

*** Njezha milionaŕ byrź.** W Pyla-ſur-mer, w franzowſkim departementcze (wokrjesu Gironde, žiwjesche so pinczník Pawoł Soulan mérnje. Posłužowaschе hotzam w małej korczinje a njemješeche hewak žanych ſtarosczow. Jedyn dźeń runasche so druhemu, dóniž jenoho dnja powěźe dóńdże, so je jeho bratr w Ameriźy jemrěł. a so wón, pinczník Pawoł Soulan, jenicźki dźědźeń (herba). Satwostajenźtwo wuczini, kaž franzowske nowiny pišaja, 42 milijónow frankow. Knjez Soulan njewérjesche wźu najprjedy. Skónczinje so jmuši a pucźowasche do Ameriki, so by ſhonił, kak so ſ tutym dźědźinſtwom ma. Jeho fiſedźenja měšachu wutrobcha a wón běsche woprawdźe wobſkedźeł tuteje ſumy. Nětko ſapoczinasche žiwjenje, laſkeż móża žebi milijonarowjo bowoſtcej, namaka pak, so je wſcho druhe rjeńſche hacž toke. Jeho ſ prosczeršſimi listami pschepowjedźichu. Ludo ſtejachu w cźródach pscheď domom, hdyž bydleſche a proschachu wo jatmožinu a podpjeru. Druhi ſaſo ſhytachu jeho ſa hospodarſke wobkhody ſajimowacź ſ „*blyſchczatym bobytkom*“ *atd.* Hdyž běsche to talke nětkore niedźele ſchło, wotmjelſi ſej Soulan, Ameriku wopuſchczicź a žiwjenja milijonara ſo wzdaš. Wrócźi ſo do žiwjeje dominy, pschiúdże ſaſo do žiwjeje korczmicźki w Pyla-ſur-mer a ſamolwjesche ſo wotpjet jako pinczník. Bohužel dyrbjesche jemu korczmaŕ ſdźelicź, ſo by ſłužba mjes tym wobſadźena. To njemóżesche milijonara wottrašicź, wuſtaji ſwojemu naſtupnikej ſchcź ſ rjanej ſumu a naſtupi jeho ſłužbu a pożłużowaſche jako pinczník, dale, kaž běsche to prjedy cźinił. Pódła korczmy kupi malu thžu, wuńcźeźi ju „Sans-Souci“ a chze tu ſwoje pósledne dny žiwjenja dožiwicź, njeſtarajo ſo wo ſwoje milijony.

Hospodarski rozhlad.

Wutoru, 14. dezembra 1926.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4.196	100 pólsk. markow	—
šwidźelski punt	20,353	100 čěskosł. krónow	12,424
100 šwajc. frankow	81,065	100 franc. frankow	16,82

Berlinska burša wupokaża ſo wčera derje ſkrjeżena. Efekty wobſtawachu na ſwojich dotalnych kurſach. Wobrot w dołżnych liſcźinach ſnadny wosta. Wójnſka požcźonka ſamó ſwój kurs porjedźicź.

Produktowe wiki pschinjeſechu wčera pscheńcu ſnadne ſeſłabjenje we 10 pf. po zentnarju. Dowóz w njej bě *něschto* wjetſchi *a wukrajne wiki powěsche ſnižene płaczijny.* Rožka ſwoju dotalnu płaczijnu ſakhowa. Wowoš ſo wo 5 pf. po zentnarju seſłabi. Zentnaŕ płaczesche

wčera w Drježdźanach (ſaſdźeny pjatk):

pscheńcu (73 kg.) 12,80—13,15 hr. (13,05—13,30 hr.),
pscheńcu (69 kg.) 12,20—12,45 hr. (12,35—12,60 hr.)
wóſki (69 kg.) 11,85—12 hr. (11,95—12,20 hr.),
rožki (66 kg.) 11,30—11,55 hr. (11,40—11,65 hr.),
nałětn. jeczmjenja 11,25—11,50 hr. (11,30—12,75 hr.),
nałymſteho jeczmjenja 10—10,90 hr. (10—10,90 hr.),
wowſa 9,25—9,75 hr. (9,25—9,75 hriwnow),

w Berlinje:

pscheńcu 13,50—13,60 hr., rožki 11,55 hacž 11,80 hr., jeczmjenja nałětnjeho 10,85 hacž hacž 12,30 hr., nałymſteho 9,60—10,25 hr. wowſa 8,85—9,25 hriwnow,

w termijnowym wikowanju:

ſa dezember: pscheńcu 14,40 hr., rožki 12,42½—12,37½ hr., wowſa 9,02½ hr.
ſa měrz: pscheńcu 14,17½—14,20 hr., rožki 12,22½—12,17½ hriwnow,
ſa meju: pscheńcu 14,22½—14,25 hr. a wóſki 12,25—12,20 hr.

Na pschedaŕ:

Kredenza w Budyſchinje, Drjewowe wiki 19III na prawo.
Běhał, Piſkor w Radowſiu p. Hródka.
Skloma, wolleny, 12—15 zent., w Njedaſchczach cźo. 24.
Srěbz, ł a 2½-létny, Winkler w Stróži pola Wojerez
Woł młody, 11-zent., w Małym Wjelkowje 3.
Prošata w Běłej 14 pola Kamjenza.
Młoda krowa ſ cźelećom pod žobu w Drožďžiju cźo. 6.
Sſuczelna krowa, Mróźko w Radowſiu pola Hródka.
Kalaźa wobkoſbucźelna w Sajdowje 13.
Kóń do dźěła, kujeſi dwór w Bobojzach pola Hródka.
Krowa młoda w Budeſtezach cźo. 45.

Eſo pytaja:

Montér, Bernhard w Budyſchinje. Schuſſka haża 10.
Pachoł ſtarſchi (Laufjunge), Mitbauer w Budyſchinje, Zitne wiki.
Hoſpodu młodu, kotraž móże derje waricź, Franz, inſpektor na knježim dworje w Hrodźiſchczu.

Sſudnišcz na pschejhadzowanje
krjedu, 15. dezembra 1926:

w Nowoſtlizach pola Kamjenza pschip. w 1 hodź., kowroda, bučej — kupzy ſeſdu ſo tam w hoſcźeńcu pschip. w 1 hodź.;
w Niſkej, na ſudniſtwje dop. ½10 hodź.: elektromotor 5 PS ſhyby;

ſchwórſk, 16. dezembra 1926:

w Budyſchinje na ſtunisttwje dopoldnja w 10 hodź.: 2 ſofje, mjechki ſtołaj, kwětkowej ſtejakaj, 3 bučeje, błyjawa, ſchrotowański miny, pošleschczo, kucza, wolmjany kort, 7 pišańſkich błidow, ſtabikate błido a połza, 3 dezimalne wahi, ſwinjeczi hrom. 5 zent., knihowy kamor, wobraz, draſtny kamor, po ſudźiku cźorneje a ſeleneje barby, kłamaŕſke błido, 3 pišańſke ſtroje, ſtoł, kaſchczikaj mydła, radioaparat, 5 łěhańjow (rano wot 8 hodź. ł wobhladanju), wobraźaj, 6 hbabatow wolmjanych, dźěła žiđžanych nohajzow, dźěła cźopych wobuczow a toſſow, ſatengowe ſchórzuchi, mjechki ſtołaj, bitrina, koberz (Teppich), błiow, hólczaze koło, holczaze koło, žonjaze koło, mužiſej koli, žonjaze koło bjeſ gumija a wodźidła, gramofon, ſrejaty ſchpihel, žerdź, ſchrubu rěſaza maſchina, cźežiwjeny žonjazy hymki koſtum, harmonijum, mały ſchatowy kamor, kurjerſke błido ſ moſaſnej deſku, kłubowy ſtoł, kurjerſke błido, kłaveŕaj, łěhańſki ſofa, ſchkleńcźany kłamaŕſki kamor, kłamaŕſki kamor, kłamaŕſka pokładnja, 18 porow kožanych toſſow atd.

w Schcźeżaju pschip. w 12 hodź. w hoſcźeńcu ſchkleńcźany kamor, zentrifuga, mužazej a žonjaze koło, ſwinjeczi;
w Błkom Kholmzu pop. w 4 hodź. w Jeraſchcez hoſcźeńcu kłamaŕſke błido, 40 porow turnaŕſkich ſtupnjow a kožanych ſandałow. (*Sſudniſki cźaſaŕ Hofmann we Wojerezach bě do hamtiſkeho woſſewjeńſka pſchi. ſchwórſk, 17. dezembra. Wón móże wjeſoły byćź, ſo wón „Sserbſke Nowiny“ njeje. Hdyž ko tym nětkajka ſmyſła poradźi, potom wſchón ſmótź a Maly Budyſchink na „Sserbſke Nowiny“ ſwaritaj.*
w Brětnje pola Wojerez dop. w 10 hodź. w Krawiez zyhelizy wjeńſeny kamor, [illegible]owy kamor, pišańſke błido, mowerjeny njedźelſki wós, njedźelſke kanki, grataj, wuda;
w Barſchczu pola Mikowa dop. w 10 hodź. — kupzy ſeſdu ſo w Schoſkźiz korczinje — dubowy bilſej;
w Khołmje pschiv. w 12 hodź. krowa, piſkało, billard — kupzy ſeſdu ſo w Funkez hoſcźeńcu.

Sſudnišcz na pschejhadzowanje:

Dom'ce ſ dworom a ſakrodu, nětkeže 2 jutraj, ſkluſchaze Matiſej Kronikej w Chołanach pola Hródka, hdyž dóńdże, 27. dezembra 1926, dop. w 9 hodź. na ſudniſtwje we Hródku, ſtwa 16.
Khěžkaŕſka žiwnoſcź, nětkeže 14 jutrow wulka, ſkluſchaza Matiſej Schuſterej a jeho mandželſkej Hanje rodź. Mudrez w Sálepom, pjatk, 31. jan. 1927, dop. w 10 hodź. na ſudniſtwje w Běłej Wodźe, ſtwa cźo. 8.

Na pschejhadzowanje
wjetſcha dźěła biſkotiwow, pjatk 17. 12. 26, dop. w 11 hodź. na radnizy w Niſkej.

Skrowe depeše.

Barlinſke produktowe wiki dźenja dop. ¾11 hodź.: Wjele žita je na wikach, tola ſu wone měrne. Tendenza: měrna.
¾12 hodź.: Kaž psched hodźinu.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolljowe ſymjo po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg. płaczizna po złotej hriwnje.

	13. 12	11. 12.		13. 12	11. 12.
Płaczica	270-272	267-273	buny	21-22,00	21-22,00
rožka	231-238	231 256	woka	22 24,00	22 24,00
nał. jeczmjeń	217-246	247-247	módre łupiny	14-15,00	14-15,00
nazr. jeczmjeń	192 2-5	192 208	žołte łupiny	14-15,50	14-15,00
wowſ	177-185	178-186	ſeradella	2-22,50	21-22 50
kukurica	195-198	196-20	raps wonuźk	18,0	16,8
pšenź. muka	35 38,25	35-38,25	lany wonuźk	21-21,30	21-21,80
ržana muka	33-34 50	33-34,50	poch. meſana		
nź. wotruby	13 00	13,00	bźrnj. kruški	26 27,00	26 26,50
ſrane „	12 00	12,25	ſyno, 50 kg	2,75-3,40	2,75-3,45
raps			ržana ſloma	1,75-2,05	1,75-2,05
lane ſymje	—	—	pšeńčna „	1,00-1,35	1,00-1,30
hróch	32-34,00	32-34,00	wowſna „	0,95-1,25	0,95-1,25
pjeluški	20-22,00	20-22,00	ječna „	0,95-1,25	0,95-1,25

Drježdźanska burza.

Pšenica	258-263	bźrnjace kruški	28 50-29,00
rožka	237-242	pšeńč. wotruby	12,00-12 80
nałětni jeźmjeń	225-250	ržane wotruby	13,80-14,80
nazymsk. jeźmjeń	200-218	pšeńčna muka	48,00-50,00
wowſ	185-195	ržana muka	35,00-37,50
čerwjeny dźeźel	240-260	woka	30,00-33,00
raps	310-315	pjeluški	35,00-36,00
kukurica (Mais)	200-205	hróch	34,00-36,00
ſuche truhańcki	11-12,00	cokrowe truh.	17,00-19,00

Płaczizny rězneho skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.
13. decembra.

115 woł., 244 byk., 366 kruw. a jałojc., 636 ćelat, 612 wowcow, 2582 swini.

Płaczizny za

woły: 1. 58—62, 2. 50—54, 3. 42—44, 4. 34—36, 5. 30—33;
byki: 1. 60—62, 2. 55—57; 3. 49—52;
kruwy: 2. 44—50, 3. 33—37, 4. 23—26;
jałojcy: 1. 60—62, 2. 44—54;
ćelata: 2. 69—73, 3. 60—65, 4. 52—56;
wowcy: 2. 46—51, 3. 38—44, 4. 32—36;
swinje: (přez 300 pt.) 80—82. 2. (200- 300) 77—79, 3. (200—240) 75—76, 4. (160—200) 73—75;
rancy: 66—72.

Sony.

Seźerbschczik P. Krjeczmaŕ po myślach J. Heryona.

Sdźěła ſwoblekany leżach domach na łěhańſkim loſcze a hladach do cźmy, tiž mje wſchudże wobdawaſche. We pódlanſkej komorje leżeſche wona a hladaſche ſwojej cźežkej hodźinje napscheco. Sſuchach won do nozy na wětr, tiž howrjo, ſ cźaſom zunje ſunczowaſche domſke woblěſchе a ſe woknami ſchcźerkotaſche. Mje naſtróża.

Durje ſo wotewrichu a baba hladaſche do kucźiſka jſtwy, hdyž leżach.

„Hſchcźe niz!“ bě prajiła a ſo rucże ſaſo wotłalila. Sdrémnych, tola ſ jeje cźělnymi bolosczemi cźerpjeſche też njewupraſnje moja duſcha dale.

Bě mi, jako bych leżał w miłych rukach cźichcho něcźeho, kiž mje pſches nóz njeješche.

Hdźe? ſchepnych w ſpizy. — „Wſchudźe!“

Hlóh bě mjehki kaž ruka, kiž ſo mi wokoło ſchije położi.

Dach ſo njeſcź. Cźerſtwy nózny wětſik thłódnjeſche mi mucźne ſtawy.

Niże mje widźach hory a płodne hona, łuki, paſtwiſchcźa, rěcźki, rěki, města a wjeſki ſo wupinacź.

Tu puſchcźichmy ſo dele. Leźachmy pſches haży městow a dróhi wšow, *pohladachmy nuts* do poł cźmowych, do jaſnje wobſwětlenych ſtwow, do palaſtow bohacźkow, do thudniſchich budkow, do wulkich — do wulkich rumow; a wſchudźom wuhladachmy to ſamſne. Widźachmy žonu, w bolosczach ſo wiſo, porodźo, žiwjenje darjo, dźěcźi kiž do tuteje cźaſnoſcze ſtupichu. Widźachmy muſow, žony, dźěcźi, wultich, małych, mózných ſtarych, cźerpjazych a ſtrowych, kotrymž wuroni ſo ſ certa ſtonanje, ſo bychu potom — wonemili.

A dale leźachmy do nozy a wopytachmy cźłowjekow na wyſokich horach, na hobrſkich ſkalinach a we kamjentnych hobrach w ſwětnych zentrach hydlazych. Wſchudźom widźachmy mrěcźe — porodźenje, pschikhadźenje — wothadźenje.

Leźachmy pſches morjo do dnja, do ſdaleneje pokojzy ſwéta. A wſchudźom, wſchudźom widźachmy, mjeniſchinu wob mjeniſchinu, cźłowjekow pschikhadźacź — ſo wotſalicź, widźachmy boje ſ pschikhadźazym, boje ſe wotſalowazym žiwjenjom.

A dale leźachmy do dnja. A wſchudźe widźachmy cźłowjekow, bratrow, ſotry, kiž žiwjenju božemje dawachu — žiwjenje radoſtnje witachu, — ſo *wotſalichu*, pschikhadźachu. Potom wrócźichmy ſo domoj, do cźmoweje nozy. We wuſchomaj ſynczeſche pak pschezo hiſchcźe ſynk ſrudoby — ſynk wjeſela — ſynk cźłowjekow, kiž wothadźachu a pschikhadźachu.

Pohladnych ſ njebju a wuhladach dołhi, dołhi cźaſ muſkich, ſónſtich, dźěcźi, njemóżnych a mózných, ſłabych a khytrych; cźi jeni ſtrowi ſ cźerwjenymi liſami — cźi tamni khori, błędźi a wſchitzy — wſchitzy kročzachu pi'zeźo dale horje k wyſchinje. Sſo ſłubja w mrócźelach. A wuhladach ſe mrócźelow nowych pschikhadźeźi, cźerſtwych a ſtrowych — a tola ſłabych, mólicźich, błeſpomožnych na ſwět ſ małymi, wcźipnymi wócźkami kukazych.

Tu nadobo wupſchestrěch ruzy a pſchimnych ſa mrócźelemi. S nich wuhladach dźěcźko pschikhadźecź, ſpóſnach, ſo bě moje. Chzych ſa nim pſchimnycź, do mojich rukow wſacź, tu ſakſchikny, ſo ſo ſtróźich a wotucźeźi. —

Hlóh mojeho dźěcźa bě mje wubudźił.

Dźěcźo w mrócźelach abo w rukach baby — ſa njeměm.

Wone tu bě a ſ radoſcźu ſawyſkach, khwatach won ſe ſtwy ł leźwej cźerpjazeje. Tu *wotpocźowaſche* w ſahtkach mandželſta ſ błędym mjeſnocźom, ſ wocźkow pak wuroni ſo ſłóžna macźerſka radoſcź a luboſcź. Macźeŕ . .

Listowanje.

K. T. 33. Pólny pucź móże ſo jenoż potom na druhe měſtno pschepołožicź, kiž je ſa toho, kiž ma prawo po nim jěźdźicź, runje tak pſchihódny kaž dotalny, hdyž je jemu pucź na dotalnym měſtnje woſtejne wobcźežny.

J. Ss. we W. Hdyž je mandželſta w khorobnej kaſy ſawěſcźena, dóstanu też dźěcźi khorobny pjenjes jenoż, hdyž ſu ſ macźerju w domjazym ſhromadźeńſtwje žiwe a hdyž ſo macź ſ najwjetſcheho dźěła ſa ježiwjenje dźěcźi ſtara, to rěka hdyž wona žobu na dźěko khodźi.

S. w K. Hacź wy někto ſaſtužiſze abo niz, je wſcho jene. Waſchi mandželſti dyrbi, jeli dźěła nima, pojěcźnjenjerjow dóſtacź, pschetož kóždy, kiž dźěła nima, ma prawo na podpjeru ſa dźěćonjemějerjow. Sozialnu rentu móże pak jenoż potom dóſtacź, hdyž invalidnu rentu dóſtawa.

B. Schtóž namjetuje (Antragſteller), ſo ma so někto ſa morwehu prajicź, ma budniſke wudawki njeſcź. — Hdyž dotal wyſchiſche naboḃnoſcźenje pschijimjewſche nieje, wucźini naḃóḃnoſcźenje 25 prozentow, na pſch. wot 950 hr. ma ſo 225 hr. naḃóḃnoſcźicź.

F. O. Tajki roſſud nemſkoſtatneho ſuda (Reichsgericht) nam ſnaty njeje. Pschesteſtejace wudźerjenje ſo w pjenjeznej zenezje podawa. Tuto wudźerjenje wobſtajuje ſyſcho, ſchtož je ł ſežiwjenju trěbne, tak ježź, draſta, bydlenje, tepjenje a ſwěza, wothladanje, lětak a trěbne lětowaze ſrjedki pschi thoroſczi. Pſches wucźinjene abo ſakończy postajenu rentu ſo zyła potrjeba zapadzi.

L. Z. Je měrowy podružny pjenjes dokónczinje pſches wujednjanski hamt postajeny, dha namjet na postajenje měroweho dawka mjeſ ſamymaj ſtronomaj wjaſy dowolenw njeje.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

Za nawóžki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaj, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźěranje so stajene nawóžki a tabele so wyšo wobliczeja. Za rekłamowy a n rjadk płaći so 60 złotych pj Rabat po tarifu. z n

Čisło (Nr.) 292 Budyšin — štwórtk, 16. decembra 1926 — Bautzen Lětnik 85

Demokratiske žadanja za němskostatnu woboru.

Zastupjerjo demokratiskeje frakcije we němskim sejmje su druhimaj knjeježstwowynaj stronomaj we **prašenju němskostatneje wobory wobsamknjenje** k wotmołwjenju abo pśichiłkowanjow pśichopodali. **Wot pśichijeża abo wotpokasanja demokratiskeje swoje dalśne žobudźeło šmitska knjeježstwoweje koalicije wotwisne cźinja.**

Demokratojo we tutym wobsamknjenju žadaju, so dyrbi so na kóždy pad sa to postaraś, so němskostatna wobora **kóžde swiš k prawizwnym swjatkam rospuśnjeji.** Dale so žada, so so **kóžde wobchad** pśichiśiskuśnikow němskostatneje wobory s **tajkimi** organizacijami jako **kluźbne pśichetupjenje wobhladuje a potchla.** **Dale** je pśichedwidźane so so wotpolitisowanje němskostatneje wobory s rozwucejenjom a rěźenim spěchuje. Pódla toho so we wobsamknjenju žada, so by so wukas wudak, dyrbja pśichi narunanju offizjerow a mužstwow **bjeswumóžnite cźejcźenje knjeježtwow sjamjenjow němskeje republiki** a jich fachowanje jako nusne žadaś. Druhej knjeježstwowej stronje so njejsej we tesle naležnosćeji hišće wuprajilej. Demokratiska strona pjeca tole wobsamknjenje pśichi tśeźim cźitanju dochodow a wudawkow w němskim sejmje. na dujowy porjad stajiś da.

Němsko-italiske sbližene.

Kaž so z Roma powě, Mussolini w parlamenće mjes bruhim nowe němsko-italiske srěźenje rozłoži. We Romje se sjatowej sympathiju na dźeło sa sbližene mjes wobema wulkima ludoma hladaju. **Myślа žeby, so rosrěźenje mjes Stresemannom a Mussolinom, kotrejž směje so w blížšim cźasu, wulke pśichekwapjenje pśichinjeśe,** pśicheło wono niz jenož formalnu pśichesěźenosćej swésći, ale budźe też **jej akładnym kamjenjom sa nowostaženje europiskeje politiki.**

Kommunistiski nadpad na žandarma.

Njedźelu w nozy su w Gergendorfu pola Halle žobudźawy swjatka cźerwjenych frontiskich wojowarjow žandarmeriskeho stražnikowskeho nabpadne a cźeźko skrudowaśe. Jeho su ichtyri kroć z nožom kóli, s pjatnikom do njeho bili a do njeho kopali. Žandarmoju Weimarskeho kommanda su winikow hižo wusłědźili a wožom muži statneho rěčnistwa pschepodali.

Pólska w staroscach.

Pólska sjawnosć je na jednanja na Genfskej konferenzy s wulkej napjatosću a bojosću hladała, a tale bojosć so w rospravach pólskich nowin wo diplomatiskich wuspěchach Němskeje w Genfu wupraja. Wšykne Warschawske nowiny su sawodne nastawki wo nowym pokazenju a jeho sćežkowkach pschinjeśe. Pschemeńenje politiskeho sejtanja Europy, so w nich praji, pschebe wschém Pólsku hrozy, cźehodla je nusne, pólski swonkownu politiku po tym skóji a snutskownopolitiske snapscheźiwnosće wurunać. „Gazeta Warschawska Poranna" so w nastawku „Poźlednja Letzija" prascha, hdźe wobeh kwdyri. Wschо na to pokasuje, so wobeh pschi pólsko-němskej mjezy wudyri. To dopokasuja niz jenož němske bronjenja pschebe wschém pschi rańschej mjezy Němskeje, ale też politiske a diplomatiske prózowanja Němskeje, kotraž pyta, skutkowanju franzowsko-pólskeho srěźenja w internazionalnym nastupanju sadźewaś. Teho dla dyrbi Pólska swoju swonkownu politiku pscheměniś a so dotalnych smylkow wostajiś. K tomu je najwjetschi cźah, pschetož na tamnej stronje mjezy mózy Němskeje pschibywa, kotraž Pólsku trjeba, tola jenož jako rataršik roj w ranju a jako wubspołnjenje němskeho hospodarstwa. Pólska je žama na žebje pokasana.

Też sozialistiski „Robotnik" w nastawku „„Dwójna hra knjesa Stresemanna" na to pokasuje, so mórowe tendenzy we wjeźoru a spožerjenje njemóra w ranju njemóža sajimam europiskeje mórowoje politiki słužiś. Pólska nima dźenża na kontrollu němskeho bronjenja, kotrejž móże ja Pólsku je swojimi sćežkowkami jara straschne byś, žaneho wliwa. Pólska politika dyrbi so **wo to prózowaś,** so by so praschenje wobmjesowanja bronjenja na internazionalnej wotbronjenskej konferenzy rosrišało.

Wojerskeho wobhonjerja we Warschawje sajeli.

We Warschawje su kapitana generalneho staba, Stanisława Mikuła, sajeli, **dokelž na njeho tukaju, so je jenej wukraźnej mozy trajnje wojerske potajnoscje pscheradźowak.**

Bamžowe mérowe pismo w lěće 1917.

Pschepytowaństi podwubjerk němskeho sejma sa pschicźiny rozpada je wutoru prjedawschego němskego kanzlera Michaelisa wo tym złyschak, kak je so z bamžowej mérowej kroczelu w póndnim lěsu 1917 wobthadźało. Wunoschk pschepytschenja z Michaelisom bě jara njespokojny. Wón so njemóžesche na wěs z wěstosću wjazy dopomnicś. S dźela je wón japowědźi, na praschenja wotmołwjecy, s dźela je wón na list prjedawschego khěžora se 17. nowembra 1926 powoła a wudawschе, so je tuton list na nadrobne pschehladanje aktow sakazuje, tola je wukopa, so je wón jenož na material sejerasche, kotryž bě Michaelis k khěžorej do Doorna pósłał. Khěžor je so pjeca halke po cźežkim dźěsenju bamžowej mérowej kroczeli pschikhilenу pokasał. Kaž bórzy pak hacź wubjerkowe zobustawy sapołoženy Scheidemann, Bergsträger, Joos a Dittmann pschepytschenje na jadrowy dypk praschenja wrócźo dowjedźechu, Michaelis nicźo druhego wotmołwicź njemóžeschе, hacź so bychu prjedawschego statneho sekretara Swonkownych naležnosćow z Kühlmanna złyscheli. Wěste je, so žydomstawatemu wubjerkej němskeho sejma wotmołwjenje na nunzia Pacella njeje pschedležało, a so wo pschicźinach k tomu dr. Michaelis njemóžeschе dobaźaze rozsajźnjenje dacź.

Statny sekretar swonka fluchby s **Kühlmann** praji, so je bamž němskemu knjeježstwu notu dźelił, we kotrejž jendźelski pósłanz pschi Vatikanje potwjerdźi, so je jendźelske knjeježstwo bamžowe pśimo dostało. Jendźelski pósłanz, hrabja Salis, je sa mérowu myśl sahorjeny był. Jeho knjeježstwo je jeho tehodła k porjadej zawołało. Jendźelski pósłanz je Swjatemu Stolej dźelił, so je też franzowske knjeježstwo jeho kroczeli pschijankuje. Franzowska pak je tehdy *mało pschikhilena* była, měr cźiniś. Hacź je na jendźelskej stronje pschitkhilnosć k měrej była, sda so dwělne byś.

Na němskej stronje je so jednanje wo měr dla Belgiskeje poczeżiło. Khěrze dźěle zjawneho mjenjenja, wójnske łódźerstwo a najnowsche wójskowe wjednistwo chcychu, so by Němska Belgisku *anneltowała*. Němski kanzler bě pokmnóż dostał, so anneržistich projektow napschećo Belgiskej wotrjez, jeli so bychu so hacź k najwyše, po tajkim psched sastupjenjom do fynskeje wójny, wěste wuhladу na wobsamknjenje měra wotewrite. Pschećiwo wobsamknjenju měra je tehdy **wótczinska strona** žitnu agitaciju wjedła. Wona je jako fyžny faktor pschećiwo wschém prózowanjam wo měr sfutkowała

Bријanda jeho přećelјo witaju, jeho přećiwnicy pak jeho hanja.

Briand je so wutoru wjeczor z Genfa do Parisa wróćił. *Pódla nekotrych ministrow a wokolinskich pschećelow* bě też němski pósłanz s Hoesch na dwórnischcźo k powitanju Brianda so podał. Hdyž Briand s dwórnischcźa wuńdźe, da jemu żelesniźar wulki kwětkowy korb s manifestom żelesniźarjow, w kotrymž tuchi swonkownemu ministra k jeho mérowej politiki swoje pscheća a jemu praja, so zyle dźěłacerstwo sadhy jeho politiki steji, kotraž je na **potwschitkowny pokrok,** měr, sozialiskowanje a lěpsche cźłowjestwa stora. Hdyž pak bě Briand ležnu z dwórnischcźa wuschoł, **nětkuž 300 nazonalistiskich demonstrantow jeho antonobil hwischaju a jeho hanjo wobda.** *Policistojo demonstrantow roschnachu.*

Knježerstwowa kriza we Južnosłowjanskej.

Po doporuczenju pschedsydy stupschtiny Trifkowicza je kral Alexander **Ustunowicza** nanowił, so by dźełarske knjeježstwo s wjazorych politiskich stronow wutworił. Usunowicź je nowinskim sastupjerjam sdźelił, so w klubu radikalneje strony prajachu swoje dowery połoži a so halle potom k pschewjedźenju swojeho nadawka pschikročił.

*

S Běłograda so 15. dezembra powě: Prjedawschi ministerski president Usunowicź je w klubu serbskeje radikalneje strony swoje sałady wo wutworjenju knjeježstwa rozłożił. Klub je jenohłósnje Usunowiczowe prawidła schwalił. Jenm je tehodła możno, w mjenje radikalneje strony z druhimi stronami jednacź, Usunowicź po nadźiju, so budźe **kaliziske knjeježstwo** se serbsko-radikalnych, demokratow a Radićowskeje strony wutworicź móz, kotrež budźe so nimale na dwě tśeśinje wjetschiny w parlamenće sepjeracź móz.

Južnosłowjanska nota na wulkomozy.

Běłogradske „Wreme" powě, so je južnosłowjanske knjeježstwo wokolnu notu wulkomozam pósłało, w kotrejž na deklaraziju konferenzy pósłanzow z 19. nowembra 1921 pokasuje praji, so je ja kóžde pschemeńenje w albanskim praschenju pschihłosowanja wulkomozow trjeba.

Też bolschewiske knjeježerstwo je Paschiczej wěnz wěnowało.

Mjes mnohimi wěnzami, pschi Paschiczowym laschczu położenymi, bě też wěnz, na kotrehož bance bě napiś: „Sowjetska Rusca Nikoli Paschiczej." Nowiny „Pravda" pischu, so hacź dotal njeschu mohli zhonicź, schto je tutón wěnz k laschczej położił. Měnja pak, so je bolschiske knjeježstwo, hacź runje bě Paschicź s jeho rozsudzenym pscheziwnikom, chcyło na tole waschnje jeho jako wulkeho Sslowjana cześcźiś. Njeje też wusamknjene, so so s tym spyta, diplomatiske styki mjes Běłogradom a Moskwu wobnowicź.

Južnosłowjanski pósłanz w Budapeszu wo italsko-balkanskim srěźenju.

Južnosłowjanski pósłanz w Budapeszu je w nowinach „Esti Ujsagu" nastawk wozjewił, w kotrymž praji: Italsko-albanske srěźenje po **zwojim wobchadzece njemóże** so pschi najwjetschej woli spravne a pschećelske njenowacź. S tymle srěźenjom, bjes wědomja a pschichłosowanja Južnosłowjanskeje a pschećiwo prawidłam Rady Swjasa Ludow wobsamknjenym, so **knjeježstwo jeneho kraja** jenostronsy na schkodu druhego kraja rošcźerja a s tym internazionalne położenje rosharja, kotrejž je so tak cźežko z mérowymi srěźenjemi bozpiko. Nowe wutworjenje pokazenje je niz jenož je žórkom wsajomneje nedowery a antipathijow, ale też dalšje normalne wuwicje pomérow na Balkanje hacźi.

Italiski sozialistiski sapołožanz Turati we wuhnanstwje.

Italiski sozialistiski sapołožanz Turati, kotryž je pśched pschesćěhanjenji faszistow s Italiskeje cźekнył, je źiwdu do Parisa pschijeł. Nowinarjam w Nizzy je rjekł, so je jeho žiwjenje wohrożene. Swět-nai myźle wo tym nima, schto so w Italiskej podawa. Wschitcy appozizijelny politikoju su so zhubili. Nichtó njewě, schto je so z nimi stało.

Jendźelčan Grey wo europiskim strašе, kotryž z Ruskeje hrozy.

W pohrebjenju generalneje rady unije swjatoka ludow w Londonje je lord Grey, hdyž so wo wotbronjenju europiskich wójskow jednasche, rjekł, so budźa **zuzodża Ruskeje praschenje wotbronjenja sa njerosrišane wobkładowacź, hacź Ruska žama do Swjatka Ludow sastupi.** S najwjetschej wobcźežnosćeju w Europje je, so Ruska hišće Swjatej Ludow njepschichłuschna. **Bolschewiske knjeježerstwo nětkole Swjatej Ludow njepschećiwjesłuschneho sćeji.** Druhdy je zhłuchećej, so je to **nascha žamzna wina,** dokelž nochcemy bolschewiske knjeježerstwo pschihłosnacź. Wězy pak tola hinak leža. Njesebna je tak jara wo praschenje, hacź **bolschewiske knjeježerstwo pschihłosnatwanym,** hacź wjele bóle we to, hacź je bolschewiske knjeježerstwo stwórliwe, **jendźelsku wustawu pschihłosnacź** a jako nětcźo pschijećej, schtoż nacź žanuch a nitoho druhego njestara. Hdy, je Ruska stwórliwa, też wustawu druhich krajow pschihłosnacź, potom njewěrju, so budźe **nětkaka** wobcźežnosć dla pschihłosnaca bolschewiskeho knjeježerstwa wobstajecź. Bolschewiske knjeježerstwo so po zdaću boji, so dyrbi, hdyž do Swjatka Ludow sastupi, so mężchenja do naležnosćow druhich ludow wołajicź. Nětcźiske położenje w Ruskej njemóże trajne byś.

Chamberlajn a wjetschina jendźelskeho knjeježerstwa pschećiwo pschetorhnjenju stykow z Ruskej.

W jendźelskim delnim žiwjenje je so wutoru ministerski pschedsydźa Baldwin na wopraschenje konserwatiwneho napołožanza za pomérom Jendźelskeje k Ruskej na Chamberlainowe a Balfourowe wopowědźenje, w junizu w parlamence cźinjene, powołał. S tym je indirektnje na agitaziju **nětkotrych konserwatiwnych sapołožanzow a na nastawk**

„Daily Mail“ wotmolidź, kotrejž žadaju, so bychu žo sitykt z Ruskej pschetrhnyłe a so by žo nałednik jemrětkeho ruskeho pósłanza Krasina njepschijał. „Westminster Gazett“ je pschispomnił, so ma Chamberlain, kotryž je pschećiwo pscheterhnjenju stykow z Ruskej, za sobu wjetschinu ministrow w ministerstwje. Też wječerawscha powěsć „Daily Maila“, so minister Birkenhead za druhe knjezerstwowe dobustawy wopomnjenjski spitź pschihotuje, w kotrymž pschećiwo temu protestuje, so by jendźelske knjezerstwo Krasinowego nałednika pschijała.

Wudawki za marokkowsku wójnu.

S rosprawy senatora Charlesa Dumonta wo wójnje w Marokkowskej je spósnaś, so je wójna pschećiwo Abd-el-Krimej wot Francowskeje wjele pjenjez žadała. W finanzielnym rozličenju za 1925 bě so 560 milijonow frankow postajiło. W finanzielnym zakonju z haprleje 1926 je so nowych 237 milijonow frankow žadało. Nětko rozsche-leny finanzny plan znowa 370 milijonow žada. Pódla tych tutych milijonow i cyak so we wójnje też wjele człowjezich žiwjenjow wotprowało. Wot 13. haprleje hač do 24. julija 1925 je 6000 muži, na wójazy dźeżazina wójska, na bitwišchczu wostała. Powjetšicho, hdyž je wójsko pobyłnu, schkodowanki na 1 prozent spadnyknu. Senator Dumont pak měni, so wulkich francowskeje politiki w Marokkowskej njeje z tutymi schkodowankami pschebroho saplaćeny.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Stwórtk, 16. hodownika,
Euzebija, biskopa.

* 1819 naš njezapomnity wóte Hendrich Imiš w Bukojnje.

† 1904 dr. Jurij Sauerwein, němski pročel Serbow, kiž je pěsnjerisku knižku wudał.

* 1840 w Nowych Boranecach Jan Česla, basnik „Krala Přibysława“.

1846 jědźeše prěni čah z Budyšina do Lubija — potajkim pred 80 létami.

Wulki swjedźeń měješe so pred 80 létami w Budyšinje a w Lubiju. Prěni swjedźeński čah na nowej żeleznicy měješe jěć. Ale tutón swjedźeński čah wosta pola Raboc we wulkem snězy tčany. Z Budyšina dojědže tam druha lokomotiwa. Nětdże sto muži sněh wusypowachu. A tola njemóžeše so čah přez sněhowe scepje předobyć. Tuž dyrbjachu so hosćo swjedźeńskeho čaha w zatrašnej třěskaćcy a přez wulki sněh hłódni a přemrěći pěši do Budyšina wróćić. — W Lubiju čakaše powitańska komisija na dwórnišću na přikhad čaha. — Podarmo zhladowachu do Budyšskeje strony. Telegraf so hišće njebě wunamakał. — Dyrbješe tož we surowej zymje wutrać, dóniž so domoj njezhubi. — Hakle 22. decembra móžeše so z prěnim čahom wobkhad wotewrić. — To pak sta so, kaž wšitko woprawdźe wulke — bjez wšeho zynka a klinka.

Přisłowo k tomu praji:

Wulka hara prjedy — potom maly kwas.
abo też:
Wulki dakot, a drobne jejko.

*

— **Wo wjedrje.** Wječera wječor w 7 hodź. barometer 743, hygrometer 0, temperatura wo dnjo +1,5. Dźenja rano we 8 hodź barometer 738, hygrometer 0, temperatura w nozy —2. Wuhladny na mało pscheměnjaze wjedro a dale žněhpadanje. — Kał hižom wječera pišachmy, cžischći nižina, kotraž nad dołhorańschej Europu leži, na wyschinu w połodnju a je w srjedźnej Europje hižom na mozy dobyła. Sćele też k nam swoje wuběžki, kotrež nam i chwilemi wucžahuje, tola na wobstajne wjedro nětk hischće myślicz njemóžemy. Jutrje pjatk stónčko we 8,08 hodź. khadža a so w 3,44 hodź. khowa. Měšačk khadža jutrje popołdnu w 2,26 hodź. a khowa so rano w 5,34 hodź.

— **Nastupa autowu czaru z Budyschina do Kamjenza.** Dźiwajo na to, so ma so za blížschu sobotu, 18. dezembra a njedźelu, 19. dezembra, z pohibnjenym wobkhadom na Budyschćo-Kamjenskej autowej czarje ličzeć, so wót 11, kiž wječor 7,50 hodź. wot Budyschkeho dwórnischcza wotjědźe, z druhimi wosom sejdźeli. Tónle druhi wós pojědže na Hodźij do Přečzej. Njedźelu nimo teho wós 6, kiž hewak jenoż sobotu jěchał, też pschipodobnju 12,03 hodź. z Budyschina na Hodźij do Přečzej a 1,15 hodź. z Přečzej na Hodźij do Budyschina pojědže.

— **Shromadźizna dźěłonjemějerjow** wotmě so wutoru popołdnju w „Měšćanskej sahrodze“ w Budyschinje. Knjes wyschschi měšćanosta Riedner k dźełonjemějerjam wobzobinjzy rěčzeše, kaž dě to kommizijii žłubił, kotraž so tydženja pschi skladnosći demonstrazije z njemu poda. Sału yjelnjejše nětkdże 400 hacz 450 dźěłonjemějerjow. To je wěso mały dźěł wschech Budyschskich dźěłonjemějerjow, mamy tu 2440 wozobow, kiž dźěła nimaja. Mjes shromadźenymi wuhladachmy starych ludźi, kiž su so w swojim dźěle sescheli dźiwili a też mkodych, kotrjž se smějatymaj wóczkomaj do świeta shladuja a njeshubja nadźiju na lěpschi pschichod. Shromadźiznu nawjedowasche knjes měšćanski sastupjeŕ Horstmann, kiž pschi wotewrjenju wo dotalnych wobjamknjenjach dla hodowneje pschipomozy a wo jednanjach wo njej dźěli a k porjadej a k pschistojnemu sadźerženju pschi shromadźiznje napominaše. Knjes wyschscht měšćanosta Riedner wukhadźeše w swojej rěczi wot jednanjow, kiž je z kommitéju měł. Wón je sa dobre měł, so jako hłowa města ras wozobinjzy pscheo wobydlerjow, kiž dźěła nimaja, stupi a wuprají, so ma srosumjenje sa nusu a hubjesitwo, ale so pak je tak, so město pschecza dźěłanjemějerjow bohužeł dopjelnicz njemóže. Jemu to zdźěła finanzownych a zdźěła z prawnych pschicžinow možno njeje. S taktami pschecžemi maju žo dźěłonjemějerjo hnydom na němjekostatne knjezerstwo wobroczicz. Wy-li město na namjety dźěłonjemějerjow dźiwało, by žo dyrbjało też po sozialnych rentnarjach a khudych horjesrcz a to by było 120 000 hriwnow wudawkow. To pak město snjesecz ujemóże, dokelž nima prawa, nowe dawki wupisacz. Město tak hižom je schko du dźeła. Loni wudawki dołhody wo 400 000 hriwnow pschekrocžiłu. Létsa pak hischcze hórje pschiłudże. Němski stat też nimo toho gmejnam takke wudawki sakasuje a to z poknym prawom, dokelž bychu skónczinje wschě gmejny do sahuby saješe. Město pak hižom nahladne wopory pschinješe. Sa potuńschenu rhlež wuda létnje 140 000 hriwnow. Shromadne podpjery, kiž wobstarasnich hamt wupłacžuje, wucžinja létnje pisches milijon hriwnow. Tu może žebi kóždy muślicz, kajsa cžeża bo pschi takich wobstejnoscach pschi 40 000 wobydlerjach, kiž Budyschin ma, na kóždeho kładże. Dla pschi wolenja hodownieje pschipomozy za dźěłonjemějerjow pokasa knjes wyschschi měšćanosta na jednanja w němsim knjezerstwje, dokelž dyrbi sta: hodownu pschipomoz wupłacžicz. Dźěłonjemějerjo žami maja sajim na finanzny porjad w gmejnach, chazle pak gmejny pschewyschoke podpjery płacžicz, skónczinje wudawkow dla wjazy wobstejecz njemóża. Město chze žo też dale sa nusowe dźěła starasc. Te žebi wěso też wulke srědźi žadaju, ale tu móże žo z pojczonkami pomhacz. Skónczinje wobkruczi knjes wyschschi měšćanosta, so wschо cžini k polożenju nuzy dźěłonjemějerjow. Je też z wyschschim měšćanostom Blüherom w Drjezdźanach jednał, kiž je pschedbyła sjeła sakkich gmejnow, so bychu dźěłonjemějerjo też hodownu pschipomoz dostali, hdyž ju sastojniju dostanu. Shromadźeni žo pschi tejle rěczi z měrom sadźerżachu. — W rosmołwje wupraji nětdyschi pschedsyda rady dźěłonjemějerjow knjes Redwig, so jeho zło-wa knjeża wyschscheho měšćanosty spokojite njejsu. S wutrobu žamej nusy wotpomhane njeje, nusowych dźełow žo pschemało wukonjeczą dawa atd. so město potuńschene wuhlo z 1 hriwnu sa zentnar pschewyšoko wotbliczża. Sswužone města wjazy sa žiwotich dźěłonjemějerjow cžinja. Kamjenz je žiwotim 100 dźěłonjemějerjam 4000 hriwnow hodownieje pschipomozy pschisłoliłk. Knjes Redwig staji skónczinje sczěhowazy namjet: „Dokelž rada wot dźěłonjemějerjow žadanu hodownu pschipomoz wotpokaża, wobsłamknje shromadźizna dźěłonjemějerjow 14. dezembra sczěhowazy nusny namjet: Shromadźizna měšćanskich sastupjerjow 16. dezembra ma wobsłamknyeź, so ma žo po pschitkadźe žiwotnych městow jako hodownu pschipomoz dźěłonjemějerjam 23. dezembra dwójna podpjera wupłacžicz. Nusowi dźěłaczerjo dostanu sadźbu, kotraž dźěłonjemějerjam pschitlejł.“ Tónle namjet bě jenoż 30 000 hacz 32 000 hriwnow žada. Po błeschej rosmołwje žo shromadźizna skónczi. Nětkoli wopytowarjo sestupachu žo psched hosćenjom, so bychu po městze cžahnyli.

— **Kommunikoło** žebi žadaja, so by žo Budyschska mechanisła khajerńa sajšo wotewrita. Woni žu w jakim bejnje namjet stajili, so dyrbi knjezerstwo wjednistwo akziowego towarstwa, le kotremuž też Budyschła dźiwarńa słuscha, namołwjeczy, so by Budyschsku dźěłarńu sajšo wotewrilo, dokelž we žiwotich druhich wobkhodach wjele dźěła hacz 48 hodź. dźěłacz dawa. W Budyschinje je le samknjenjom dźěłarńje 1500 dźěłaczerjow a pschichtajenych we žiwotim cžasu dźěło słuhilo.

— **Dopředne saplaczenje pschemytłowneho dawka.** Měšćanska dawkownja nam piša: Tčeći pódźel pschemytłowneho dawka za liczeńske léto 1926 ma žo 15. 12. 1926 saplaczicz. Doniž dawkplaczerjo skónczinje dawkowe namołwjenje (Bescheid) njedóstanu, maju schtwórty dźel wot sta wobthodneho samóženja z 31. 12. 1923, kiž sa postajene dawka na samóženje 1924 (Vermögensveranlagung) płaczejsche. Namołwjenja sa dopředne saplaczenje žu žo dawkarjam w septembru 1926 pschipóstałe. Cžakanskeho cžasa wjazy njeje. Wot 15. dezembra žo 10 prozentowske létnje skomdźeńskeje danje sbéra.

— Sa studijumu radsirjerku pomjenowana bu z płaczimoscu wot 1. oktobra 1926 stud. ałeserka Susanna Pjetaschez, dźowka knjesa měšćanskeho dróhitwarskeho inspektora Pjetascha w Budyschinje. Wona je z wuczerku na gymnasiju z wyschschej hołczagej schulu w Freibergu.

— **Swoje 60létne wobstacze** žwjeczi dźenja schtwórtk Pschekupske towarstwo w Budyschinje. Wono bo 16. dezembra 1866 sałožił. Hłowny samjer towarstwa bě a je pokraczowanje rozwuczenje w pschekupskej a pschekupskownej wěbje, hajenje a sastupowanje pschekupskich sajimow a hajenje towarstwoweho wobkhada. Tole stutkowanske polo je pschekupske towarstwo kóžde léto derje wobstarało. Ssymjo je derje sestkadźało a žně běchu žohnowake. Schérschej sjawnosći bu towarstwo wožebje se swojimi powuczajomi a wědomostnymi pschednoschkami znate.

— **Telegrafiske pschepokasanja a pschepokasanja do wukraja w póstowym schekowym wobkhadže.** Njedawno rozschérjeche žo powěsć, so chze němska statna banka telegrafiski žerowy wobkhad a internazionalny žerowy wobkhad selwjesć. Telej naprawje pak w póstowym schekowym wobkhadže léta delko wobstejitej. Schtóž chze póstowe pschepokasanja telegrafiskich wunjesecz dacz, trjeba jenoż na cžerwjene pschepokasanja pschisłopomjenku „telegrafiszy“ stajicz. Dyrbi-li pak póstowy schekowy hamt, i kotrehoż so pjenjezy wotpósczelu, dostawarjej direktnu powěsć dacz, dyrbi pschisłopomnjenka rěkacz: „Telegrafiszy pschepokasacz, dostawarjej telegrafiszy (pisomnje) powěsć dacz.“ Na podobne waschnje móża žo też póstowe schekowe hamty pschihotowacz, so bychu scheki telegrafiszy wupłacžicz dake, runje kaž móża žo na wschech póstowych hamtach płaczenja na póstowe schekowe konta stacz, na płaczenske kharty, kiž so telegrafiszy sejelu. Pschepokasanski wobkhad do wukraja wobstaraja němske póstowe schekowe hamty w tu khwilu z póstowymi schekowymi městami w Gdańsku, Danišej, Lotyschskej, Litawskej a Polskej.

Hodowne oratorium.

Novela Adolfa Sterna.

10] (Pokraczowanje.)

„Buda — kellerjo!“ zareji Bjarnat Folz. „Njejšy-li pschi swuczowanju hudźby natwinuł, z wjetschim respektom i jednoho wumjelstwa wo druhim pohubżowacz? Haňbuj žo — haňbuj žo, podkomorkowy burschа! Pschetoż wo dźiwadełohrajerstwu wumjelstwje mjewacze mało žnjetła, dokelž wam na nježnem zmyslenju, naturje a wumjelstwje pobrachuje! A njejšy-li ničžo wo statnem rostwiczu saczuł, kotrež je němske dźiwadło we jewischczu mało, dóniž njepschińdże mutnija wójny, w kotrejž nětko wěso žana słupina wjazy hromadże dżerżecz njecha? Měnišch-li ty, so bych na to složeny był, z darmotnymi wobjedami a konwiktowym khlěbom z hłodom po pschebędźicz, so bych połdźicho z informacijonami žebi swój wschědny khlěb saslužił? Njedopomnjich-li žo, kaž je mi hižo, hdyž běch komorny a khorowy prefekta na schuli kreh w žikach bita? Njemóžch hižo, kaž je mi mischtr Bach pschiwołał: „Wón nima tu spokojnu myšl, kotruž dyrbi skuzownik Božeho słowa měcz. Njech žo wo to postara, so je swojim krażnym basom dobre město mjes operistami we Weißenfelsu abo na hewak nětkajšim dworje nańdże. Ssy-li ty sadyk, schto žym czi na jenom dnju žwj. Tšoch Kralow dowěrił, hdyž žmoj hromadże na kosej do wopalneho swidworja puczowakoj? Kak mnohich žo dźiwasch, so njejšymy w hubjenej czěžnosći wudżerżał? Wěšo budźech radscho jako kavalěr se schtyrjomi do świeta wujeł, — ale lěpje tola hischcze we wěrischach a njewjedrach z Schönemanez Thespis-koreżtu hacz w kuże sahinjecz.“

Powědał žo pschetorhny a mózne srébrny se swojeje schtónje a napjelni žebi zu znowa, też Bohuměr, kiž z napjecżom pschipodsłuchasche, da žebi bjes pschecżiwjenja dolecz, hacžrunjez bě wot swojeho puncza jenoż srébrnyk. Rosmyślnjo bě powědanju bźiwjeho Bjarnata pschipodsłuchał, nětko žo wón jenoż wopraschа: „A ty žo njejšy swojeho rossudzenja ženje kał, tebi je so derje schło?“

„Niż tola a ale nět!“ zawoła Bjarnat Folz hischcze wótšischo a dźiwišcho dyžli prjedy. „W swojim smužle, Bohuměrje, hubjenje dosecz — ale ja žym nješchto dożiwił, žym žiwy był. Cžłowjek je tola pschezo Boži žiwobudny powětr saczuł, je ſ potnehu žrěbał, je kluczo dychał, njues tym so ješe wy je słomjanych troškow bědnuschi dych łojili! My žmy dalóko wokoło pschischli, cžłowjecże, dobry kuż świeta a schwarny kuż žiwjenja — to krócz je to wuhadało, jako by njemohło dale hicz a pschezo je to saso schło, hacž do dźenjuschcheho a hacž dotal.“

Farał dyrbjeșche, bjes dżak na to myślicz, kak by to jutrje ſ Folzom stało, njebudźesche-li jemu pohoscżinske swoje durje wotewrił. Ale cżemnej wóczaj dyrdomdejnika, kaž žo sda, mójeschtej też jeho myšle wucżitacz. Bjarnat Folz wupi žwoju schklenżu žnowa: „Pschcże ras tebi na strowjo, Bohuměro, a měj lubu dżak. Njemyślił par žebi tohodla, so by mje jena nóz na dróhi snak wałka. Mój žmy hižo wjazy taikich nozow widżeli, po kotrychż je tola saso ranje świtało a też nowy dżeń ſthadżał. Koża stworżenje, žy-li naiwutniši, ju pschese wschě wjedra nożbyczą.“

„Tola bywaju wjedra, njewjedra, pschi kotrychż nam też najhubjenjscha tšecha k żohnowanju tyje,“ ménjeșche magister Bohuměr.

„To sze žebi a potom świetej narecżeli,“ snapschecżiwi hosćo a jeho hłóh wotrosese so ſ krimanjn. „Zyganjo, kosajo pastyrjo a łódźnizy dożyła pod tšechu njechaja, a schtóż je mudry, tón žo po ninti pětuje a pilnje słosuje. Mi je jenoż we ſkabych hodźinach żel, so njejšymy žo nětdże pod krywo wukhował. By wschitzy njerwésche, kak wjele sa cżiwak khlěba saplaczicże, kiž njedadża wam ani w mérje sjeć.“

Bohuměr Döhler, ponnyślinschi na rosmołwu na tutom popołdniu, ng wulku slarosc, kiž wotpoczowasche na jeho wutrobje, njerěczesche jemu napschecżiwo. Bjarnat, kiž wuložowasche žebi jeho mjelczenje wopak, sjedze nadobo se swojeho stólcża: „Ale mój, mój wschak dyrbi-mój spéwacz, podkomorkowy burscha, dyrbimoj žo pschi wulkim Bachu sajo namakacz! Ty masch tola sadźesze hischcze wotpišli tych pyschnych dwojosłpéwow, kiž je wulki kantor sa nazu pikaż. Njejšy-li wschitko poładył, saspéwajmoj!“

Bohuměrej bě, jako by khorowy prefekt jeho sawołał, bjeswólnje dźěsche won ſ Bjarnatom ſ kpinetej a sapocża, hłowu pschi łowje ſ nim žo nakhilowschi, hromadu pižaschowu dypkow pschepytowacz. Wocżi hósczowej žo błukotachtej, hdyžkuli wuhladaschtej nětcżto sinate. S khwatkont hrabny won sa wschelakimi listami a seschinkami: „Tu dże masch wschitko, potukało, schtóż trjebamy! Tu su duetty, pschi kotrychż je tehdy stary, bohaty Romanus sapłakny a sa kotrejž je namaj dźiwom ſ Lipnett

łkej, Luxemburgskej, Hollandiskej, Awstriskej, Schwejdskej, Schwizy a Wutherkej. Sa wobkhad wuživaja ho wschédne cžerwjene pótowe pschepokasanki. Pschepokasanki pjenjes móže mějičel pótoweho schekowneho konta po swojej myśli w néniškej hriwnje abo w ménje kraja wupšacž, do kotrehož ho pjenjesy pschepokasaja.

— **Pokhrona že wudyrila** mjes 3kotom Emmy Bräuerowje w Spytezach cžo. 11.

S **Khwaczicz.** Pschedžyda sjednoczenstwa plahowarjow 3kotu, knjez kowařski mišchtr a ratař Rüdiger, bě na nje-dželu 3hromadžiznu powołał, na kotrejž ho wo pschihodnjacžilim pjenjesu jednasche. Nimale wschitzy 3kotarjo bjez-dwěla pschitomni. Po jenožlóžnym wobsaunkunjenju ma ho sa prénje pschihotowanschcženje 3 hriwny, sa kóžde dalsche pak 1 hriwna wobliczicz. Dokelž mamy w nascher wjsy tři imbrane cželjy, je kóždemu pschewostajene, ke kotremu swój 3kót wodzi. Tak tu Khwaczenjo 3kótplahowazy 3akoń dopjelnili.

S **Luwoczicz. W nozu k wutorje na tudomnym** dwórnischczu **paduschi pobuchu.** Pschečerławschi **zelenu** woknowu lóžnju a wubiwschi woknowu schlienzu, saléschu do cžatarnje. Dokelž běchu durje do 3tužbnje jamknjene, dźěchu paduschi po gratowy kaschcž, tiž w blischkosći stejesche. Tón wotpaczischu, wsachu ſ njeho wulki **hamor**, rosbichu ſ nim zgheloweu scženu a falščechu ſ dźeru do 3tužbneje méstnosče. Tola niczo njekradnychu. Sawołany policajski poš njemóžesche žaneho žleda namakacz.

S **Mulkeje Dubrawy.** Kaž hakle bu nětk znate, su paduschi też w naschej wokolinje **swoje** mašane rjemjeslo wukonjeli. Wot 6. hacž 7. **dezembra** je njejnaty paduch dom šamlarja R. **Wendlerja** w 3ydowskim 3u we **Małej Dubrawje** cžo. 13 **wopytał.** Najšerje je ſ pinzynym woknom do twarenja salésł, pschetož prawa schlienza bě wutkóczena. W pinzy je žo ſ konjerwami wošchewił. W jenej jitwě delkach je ſ wotamknjeneho chamora mužazej kschli a schantka (ſ R. W. **wošnamjerjene**) kradnył. **Wendlerjez** dom bóle šam steji a je ſ 1,30 m. wyschom płotom wobdaty. **Wo dnjo tam** ſ khwilemi nichtó doma njeje. Starschej dźetaj na dźeło a dźěrzi su w schuli.

Z Radworja. Tu budże we wjesnej korčmje pschichodnu njedźelu popołdnju a wječor wjesołe žiwjenje. Přetož naše šulske dźěći po dlěšej khwili zaso jónu z rjanymi hrami na jewišču wustupja. Kaž so powěda, budźeja pjeć abo šěść kruchow hrać. Je to zawěsće wjele. A zastup budże pornjo tomu jara, jara niski, jenož 50 pjenjezkow! Tuž budże też khudši móc tónle wječor z cyłej wosadu zawjesełić. Z programa so hišče ničo na zjawne dać njesmě. Dosaha, zo je rjany. A nješto rjaneho sebi kóždy dobry rad wobhlada. Tohodla tedy budże zala polna kaž posledni raz, to je do časa wšeje.

S **Wojerej.** Na pótowej autowej cjarje ſ Wojerej do Sčeho Komorowa 4. (wótdni) **wós wot nětka pjatk a** swobotu wjazy njeješdži. Pósłni wós pak tukhwilnje hišče-cje njedźelu a **pjatk** dny jěšdži.

S **Wojerej.** S **wotkhoje jeneho tudomneho** hoścjenza kradnychu jenemu wobydlerjej ſ Kinajchta jědne koło, kiž běche žehi tam stajił. Dotal paducha hischcze wuhledili njejsu. — Jako dźiwje jedyn tudomny rjemjeslnik mischit w jenym druhim hoścjenzu swoju worczinu šaplacžicz, pytny, so bě so jeho listowniu ſ 90 hriwnami pjenjes zhubiła. Wobžarowanje bě wulke a w prénim roshorjenju žamo po policaju pósłachu. Tola kak so po sdaczu wobkradnjenu abo zhubjer ſwjeseli, hdyž posdże domoj pschińdże, swoju listownju pokuu a tołstu na blidze leżo namaka. W swojim thwatku a rosrjesčenju bě ju sam domach leżo wostajił a nětko pak wschitkich ſ zyłeje wutroby wotproschowasche, na kotrychž bě pryedu thkał, so ju jemu listownju tradnuli.

S **Borschcze.** Ssobotu popołdnju wokoło 11 hodź., runje jako jena rjadowniza dźěcži ſe schule dźěsche, jawichu so wobkowowy auto wobwjedżerja młyna Mehlinga ſ Mikawa w ſpěschnej jěžbje do wjeśnjeje dróhi mjes wojerišim pomnikom a Kónneckej Hillu. Najšerje puczja njejmany schofer sajedże ſ autom do pschiboczneho kamjenja, so žo auto na druhu stronu dróhi a tam do pschirowa wjerhnu. Schulišu holzu, dźewczeczišu hoścjenzarja Muchi, kotraž bě do pschirowa cžeka, auto ſ płotowej muri pschipre. Pschikhwatani ludžo ju hakle wuswobodźichu. S nětkotrych ranow kruwawjaze dźěczo do stavichiskeho domu do-

njeješchu a hnydom lékarja ſ Niskeje sawołachu. Wošobam w aucze žo nicžo njesta. Też auto žo jenož lohko wobschkodži a móžesche dale jěcz.

S **Turjeho.** Adwentski **ſwjeżeń tudomnych** wopytowarjow njedźelskeje schule wotmě žo sajdźenu njedźelu w Michaeliu hoścjenzu. Dźěczi hodowne hry poskicžachu, kotrež bě je wjednija njedźelskeje schule nawuczika. Pschestawki wupjelni Kletnjanski posawnistki chór ſ posawnowymi pschednoschkami. Njedźiwajcy njepschihódnemu wjedra bě wopyt jara dobry. Wunoschk je ſ lépschemu njedźelskeje schule postajeny.

Přilopk.

* **Morduriwstwo po 22 létach wotkryli.** W Eisleibje w Durinskej ſu morduriwstwo wotkryli, kotrež je žo pjched 22 létami stało. Tam běchu ſwjatki 1904 ſyna rěsarja Alberta ſ Hildburghausena motrowcžu w pschérowje namakali. W lécže 1909 běchu pohonczja Kocha ſ Eisleba sajeli, na kotrehož tukachu, so je Alberta morił. Dokelž pak jemu to dopokasacz njemóžachu, běchu jeho sajcy puschczili. Létha w novembru pak Kocha snowa sajachu. Nětko je žo wuznał, so je Alberta tehdom w ſwadže na drohi sarajst a w pschérowje ſtyhował. Kocha žu na Meiningske ſudnistwo wotwjedli.

* **Zyrkej wurubili.** Paduschi dobychu žo w Barlinje do zyrkwje pschi Khockebuskim brjohu a pokradnychu: wulke złěkorne woskarne ſudobjo, dwě mjesiscžej wokarnej ſudobje, kschcženjsku schtulu; ſ kschížowu wotkamachu Bože marizy. Potom rospaczischu a wurubichu 30 wopornych kaschczikow. Hacž dotal njewědża, hdže su paduschi woskali.

* **Rubježny napad w Barlinskej měschczanskej że-lesnizy.** Jako dźěkaczerka Dora Nizes wczera rano je cžahoma na dźěło jědżesche, pohlukchi ju młody, 3nadź 20-létny muzšli, ſ rubischkom, kotrež bě ſ chloroformom napojene, a pokradny ju potom jeje ruczny tołchk ſ 12 hr. pjenjesami. Po hodźinskim prózowanju mózachu holzu sašzy ſ womory 3hubiczź. Sa paduchami pak nimaju žleda.

* **Sswoju jamžnu żonu satřelił.** W Zweibrückenach tři w nozy wyschiscži sekretař, kotryż žebi myślesche, so žo paduschi do jeho bydlenja dobywaju, na ſwoju żonu. Trjechena bě hnydom morwa.

* **Cžežke njesboże w Rummelsburgu.** Pschi twarje měschczanskeje wulkomtilinarnje w Rummelsburgu, hdžež su hižo cžasczišcžo dźěkaczerju snjesbożili, sta žo wczera snowa cžežko njesboże. Hdyž dźiwju tam ſ wi-jawu 40 zentnarjow cžežku żelesnu rolu 3hubjenu, sta-ma žo nadobo jedyn je schcžežorow, na kotrychž bě wi-jawa pschicžinjena. Cžežka rola padny na dźěkaczerja a pohrjeba jeho pod 3hobu. Hdyž wbohežo ſ wulkej prózu pod rolu wucžežechu, ſwjeżi lékař, so je žebi pacžerjowy rjapowy pschiwisk złamał. Też na hłowje bě žo cžežko ranił. Jeho bonjeżechu do khorownje.

Swójbne powěsče.

Sslubjenaj: Hilža Lippmannez a Marczin Heinrich w Hródku.

Swérowanaj: Waktař Schreiber ſ Jlsu rodź. Britzez w Běłej Wodze.

Semrěli: Marja Klugowa rodź. Ráthlingez w Małym Wjelkowje. — August Hermann Oliva, kowařski mišchtr na wotp. w Lubiju, 78 lět. — Prof. A. Stahl w Niskej.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schkrowe powěsći wo wjedrje ſa jutrje pjatk:** W połodnjischej Němskej hischcze ſ thwilemi rjenje še nóżnymi ſmjerkami, w dokhorańischej a ſrjedžnjej Němskej mile wjedro je ſnčhom abo dešchczom.

Ruske knjeżerstwo ſa kommunistow, w Pólskej sažudżenych, pólskich ſtatnych pschiſłužnikow wuda, kotrež ſu žo politiſkich pschestupjenjow dla w Ruskej sažudźili.

*

W Dublinu w Irskej ſu w jenej ſahrodze wulki ſtlad munizije ſa maschinſke ſtelby, ruczne ſtelby a revolwry namakali. Jeneho muża ſu ſajeli.

Towařstwowski powěstnik.

Delni Wujezd. „Jedn. Sokol“ zmeje sobotu, 18. XII., generalnu zhromadźiznu, na kotruż ma kóždy aktivny a pasivny sobustaw přiňć. Wažne wěcy maju so wuradźować. Starosta.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica“ wuhotuje njedźelu, 19. decembra, pop. w 3 hodź. w Hänzlec hoscženczu dźěcacy swjedżeń z klankodźiwadłom a swětłowobrazami. Dźěcom dari so mały dar. Wšě sobustawy ze swojimi dźěćimi so wutrobnje preprošuja. Dowérnicy njech to wšém sobustawam wozjewja. Předsyda.

Khróščcy. Šulske dźěći wuhotuja njedźelu, 19., a póndźelu, 20. dec., pop. ¼4 hodź. pola Wjenkec hodowny swjedżeń. Na njón so wšě lubi starši a předeljo šule wutrobnje preprošuja.

Njebjelčicy. „Jednota Sokol“ ma tón tydźeń pjatk we 8 hodź. na město zwučowanja zhromadźiznu. Też njeaktivni njech přińdu. Starosta.

Njebjelčicy. „Towařstwo katolskich młodźenčow“ wuhotuje 2. swj. dźeń hodow swój załoženski swjedżeń, wobstejacy z dźiwadła a rejow. Započatk w 7 hodź. Naši a dalši Serbja so z tutym wutrobnje na tutón swjedżeń preprošuja. Předs.

Rakecy. „Serb. tow. Lipa za Rakecy a wokolinu“ zmeje přich. njedźelu pop. w 4 ½ z zhromadźiznu. Sobustawy kaž też hosčo še wutrobnje preprošuja. — Wosebje so prosy, zo by so hrajerski wubjerk też při zhromadźiznje wobdźělił.

Předsydstwo.

Hospodarski rozhlad.

Schtwórtk, 16. dezembra 1926.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,197	100 pólsk. markow	—
jendželski punt	20,358	100 čechosł. krónow	12,43
100 šwajc. frankow	81,14	100 franc. frankow	16,46

Na Barlinskej burzy běchu witi wczera krute, ale mérne. Kurzy wostachu powschitkownje krute, schtož może ho wosebje wo ſpezialnych hódnoſczach rjec. Na konzu wikow sapisachu ho najwyschische dnjowe kurzy. Kurs **wróżskeje pożęžonki** ſtupi na 7,58½ hr. sa 1000 hriwnow.

Produktowe witi w Berlinje měšachu wczera malo žiwjenja. Tendenza, kotraž dopoldnja pschikhilnoſcž ke powschichkownemu khrucženju płacžiznow jewješche, bě jara njerosžudzena pschi spačatku handlskeho wokhada. Poskicženja žita ſ turkanja po wonjeschichu, wukrajna iwora wošanje w płacžiznach niže. Pschenza žo trochu kupowasche, tehornuza też rožka. Ječžnjeń mózachu jenož we dobrych druzinach pschedcež. Podobnje bě ſ wowsom. Zentnar płacžeske wežera

w Berlinje:

pschenzu 13,40—13,50 hr., rožki 11,60 hacž 11,65 hr., ječžnjenja nałetnjeho 10,85 hacž 12,25 hr., naimjenscho 9,60—10,25 hr. a wowsa 8,75—9,25 hriwnow.

w termijnowym witowanju:

ja dezember: pschenzy 14,40—14,37½ hr., rožki 12,40—12,42½ hriwnow,

ja měrz: pschenzy 14,15—14,12½ hr., rožki 12,20—12,18 hriwnow,

ja mejo: pschenzy 14—14,02½ hr., rožki hr. 12,20 hacž 12,17½ hr.

Słwinjaze witi wežera ſrjedu w Berlinje
(Magerschhof-Friedrichsfelde)

Pschihnali běchu 243 **běhakow** a 624 **prošatow.** Te płacžachu

běhaki:

wulke	72—85 hr.
ſrjenje	52—72 hr.
małe	30—50 hr.

prošata:

wulke	23—29 hr.
ſrjenje	18—23 hr.

Na pschedań:

Krutwa wyschokoſrjeczelna, w Rodezach cžo. 37.

Krutwa młoda, wyschokoſrjeczelna, w Kukowje cžo. 39.

Kóń do 3ežła, też jenospschahar, knježi dwór we Wjeleczinje

Sso pytaja:

Młódźicha holza, tuteri dr. Weberowa w Pomorzach.

Holza ſa **rukawizy,** Bertha ſwob. Hörtigowa we Wulkich Nédarzicach cžo. 165. — W Porchowje cžo. 242

Holza, młódźicha. Schmeißerez pjekarnja w Běłej Wodze na Schweigskej dróhy.

Sdenjenjy na pschepadżowanjy
hłowow, 18. dezembra 1926:

we Wojerzach na Rózowej haſy 1, dop. w 10 hodź. něhdże 5000 prójdnych bleschow, bruna kobla, brunu walach, 2 wobtkodnaj wosaj, ruczny wós, elektriſke płakaza maſchina, 1½ konj. ſyln. motor ſ transmišiju, 2 dopolnjej komotowaj grataj, dźelba bleschowych kaschczikow, hyblanjowa maſchina, 4 pory konj. pschikrywow, tři skedowinſke ſtudy atd.,

we Wojerzach w „Slotym lawje“, pschip. w 12 hodź. dźelba žonjazych ſtupnjow, dźelba mužazych ſtupnjow, schewska schijaza maſchina, cžwiza runa, pišanſka ma-

schina (Mignon), dźelba domjazeje nadoby, mobry wobleč, lečzny ſwjerčschnik, cžorny wobleč, ſmuſki ſwjerčschnik, šaržinjaty tkobuk, wschelake ſwjatſki knihow, trjebane muzaze kolo, wschelake schtelenczane wěsy;

w Bluniu w hoscženzu, pop. w 3 hodź. wobleknjeńſki kamot;

póndźelu, 20. dezembra 1926:

we Mukraučzicach w Knothez hoscženzu, pschip. w 12 hodź. jědne kolo.

Škrowe depeše.

Barliniske produktowe witi, dźenja dop. ¾12 hodź.: Žitowe witi ſu kaž pjched hodźinu njewuwnite. Tendenza měrna.

Płačizny na Barlinskich produktowych wikach.
Alto a wollowe symje po tuni abo 1000 kg hewak: 100 kg. płačizna po złotej hriwnje.

	15. 12.	14. 12.		15. 12.	14. 12.
Pšenica	268-270	269-271	buny	21-22,00	21-22,00
rožka	232-237	232 237	woka	22-24,00	22-24,00
nal. jačmjeń	217-245	217-245	módra lupiny	14-15,00	14-15,00
naz. jačmjeń	192-205	192 205	žolte lupiny	14-15,50	14-15,00
wows	175-185	175-185	zeradella	20-22,50	21-22 50
kukurica	195-199	195-199	raps. wosušk.	16,30	16,30
pšenč. muka	35-38,00	35-38,25	lany wosušk.	21-21,80	21-21,80
rožna muka	32-34,25	33-34,50	poch. melasa	—	—
pš. wotruby	13,00	13,00	běrnj kruški	26 27,00	26-27, 00
žrane „	12,00	12,00	syno, 50 kg	2,75-3,25	2,75-3,45
raps „			rżana słoma	1,75-2,05	1,75-2 05
lane symje	—	—	pšenčna „	1,00-1,30	1,00-1,30
hróch	32-34,00	32-34,00	wowsna „	0,95-1,25	0,95-1,25
pjeluški	20-22,00	20-22,00	jačna „	0,95-1,25	0,95-1,25

Płačizny rěznego skotu na Barlinskich skótnych wikach.

15. decembra 1926. Płačizny po centn. a zł. hriwnach.

Skótne družiny a wozmamjenjenje.

Woły: 241.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetše rěznje hódnoſcze hač do 6 lět	59—61
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	55—57
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	47—50
Mjenje picowane wšěch starobow	—

Byki 292.

Połnomjasne, wurosčene, najwjetše rěznje hódnoſcze	54—55
Połnomjasne, młódše	50—52
Mjenje wukormjene młódšo a derje picowane starše	46—48
Špatne	42—45

Jałojcy a kruwy: 676.

Połnomjasno, wukormjene kruwy najwjetše rěznje hódnoſcze	47—50
Połnomjasne, wukorujene jałojcy najwjetše rěznje hódnoſcze hač do 7 lět	38—42
Starše wukormjene kruwy a derje nuwite młódše kruwy a jałojcy	26—30
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	18—22
Mjenje a špatnje picowane	—

Cželata: 2500.

Najlépše wukormjene	75—88
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca	55—72
Špatne	45—53

Wowcy: 2127.

Młódše a starše wukormjene (2 druzina)	43—48
Starše wukormjene (3.)	38—40
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (4.)	33—36

Swinjo: 9499.

Połnomjasne, wosebitych rasow a jich křižanjow, hač do 1½ lět stare	77—78
Wukormjene	75—76
Mjasne	72—74
Špatne	69—71
Rasy a kundrozy	68—70

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerr w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězcy. — Za nawěsćki: O. Janak w Budyšinje.

Küchengarnituren **Jědźne a kofejowe servicy, myjne garnitury**

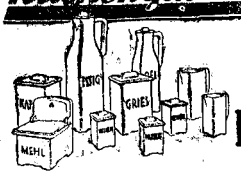

„krystall“

kaž tež wšitke darjeńki poruča we wulkim wubjerku

Hermann Gläsel w Budyšinje

Serbski Dom.

Leopoldec korčma we Worklecach.

Njedźelu, 19. a póndźelu, 20. hodownika

krajeński bal.

K tomu so kózlopiwo toči.

Wo bohaty wopyt prosytaj Jurij Brankač a mandźelska

Žane hody bjez

Preißer

kofeja

Wosebje dobre měšenja za swjate dny

Jenož dostać pola

Karl Preißer jun. w Budyšinje

na Žitnych wikach 24.

Hodowne předawanje

znatych prawych

Połčniskich mjedowych a Köhlerjowych poprjancow

z wjelemytowanej fabriki Richard Köhler w Połčnicy

je we šokoladowem wobkhodźe

Martha Kappler w Budyšinje

na Hauensteinskej hasy 3.

klanki a hrajki

powěsnja na hodowny štom kaž tež

wše wěcy za domjacnosć a hospodarstwo

we wulkim wubjerku a po najtuńšich płaćiznach.

E. Ullrich nasl. M. Pfuhl w Budyšinje

na Šulskej hasy 12.

Samsna klankace hojenja — drasty za klanki.

C. E. Rinke w Budyšinje

na Bohatej hasy 5.

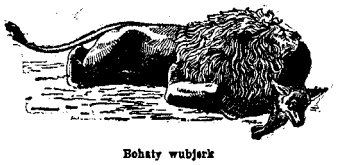

Bohaty wubjerk

pjelsćinow

klobukow a čapkow

po znatych tunich płaćiznach. Zhotowjenje też stajnje po wosebje tunich płaćiz., je-li so maćizna k tomu sobuprinjese.

Předešćniki

Najwjetši wubjerk! Najtuńše płaćizny!

Rudolph w Budyšinje

na Hauensteinskej hasy 4.

Prošu, wobkedźbujće wukładowanje w mojich wokнach.

Pućowańske přikrywy

z plyša z wolmy

spańske přikrywy

Hecht, Linke & Truöl

w Budyšinje na Znutřkownej Lawsk. hasy

Moritz Weiser

na Zitnej hasy

albumy za listowe znamki, pohladnicy, alby za amatěry.

Rošle žonjace kholowy lěhanske jaki tunjo K. Erler na Žitnych wikach 11

Wy dźěći chcyli wot rumpodicha, kiž wšak hewak wšitko móže wjele cokoriny wot

Moritz Schmidta

w Budyšinu na Kěžorskej drózy 11.

Najl. škrjeny łój punt po 60 pj.

poskića

Emil Stephan

rěznjski mišir w Budyšinje

na Serbskej hasy 84

na Kěžorskej drózy 18.

Tworykupowace towarstwo w Budyšinje

zap. dr. z wobmj. ruk.

Swojim česćenym sobustawam dawamy k wědźenju, zo smy we swojej pjekarni nowy wotdźěl, a to

konditarńju

z najnowšimi mašinami wuhotowanu, założili.

Prosymy česćenych sobustawow, zo bychu skazanki za

štrice

hundrat (Blätterteig) a mehke čěstowe pječwa

wšelake tykancy

z bjeleje smjetany a kremu pjelnjene, **Bismarckčiche,** kěžorske a kralowske tykancy, ćežke a lohke pěskojte pječwa, smjetanowy tykanc, Bienenstich, pjelnjene wěncowe tykance

forty

wšěch družin wot 3.00 hr. sem

w našich rozdźělerńjach wotedali.

Skazanki za hody prosymy hnydom wotedać.

Prosymy, tutón nowy wotdźěl samsneje twory přećelnje podpjerać.

Weberec rybowy dom

w Budyšinje

na Šulskej hasy

poskića k hodam

wuhory

kavlar humery

sušeny laks

wolijowe sardiny

kaž wšitke

rybowy delikatesy

a

konzervy

dale

žiwy wuhory, liny, karpy a ščuki

a prošu při potrěbje wo dobroćiwu podpjeru.

Ruby na blida a na hosćenske blida, twjelki, trjenja, wupjerki, łožowe šaty, pisane a běłe, rólow. płachty a kup. ruby, linon, kopšiwina we wulk. wubjerku — jara tunjo pola

K. Erler w Budyšinje

na Žitnych wikach 11

znapřeća hosćenca „Stern“.

Poskićom

swoje zhotowjenja:

walkowane zoki

„ žonjace nohajcy

„ dźěćace nohajcy

„ rukajcy

„ pjasćowe rukajcy

„ spódnje kholowy

Mydła — parfumy

zubowe šćětki

česaki

kakao čaj

swěcy na hodowny štom

lametu

wapno k picowanju

tran za skót

mašinske wolije

tuk za kože poskića

Herman Schubert

Moltke-drogerija

w Budyšinje

na Moltkowej drózy čo. 6.

Telefon čo. 8756.

krute podš. kholowy za žony a mužow,

kholowy ze **štalčikom**

reformowe kholowy

podšite štalčiki

štrykowane lacy

sweatery

dobre twory! tunje płaćizny!

Oskar Krumbholz,

nohajcowy a wolmjany tworowy wobkhod **w Budyšinje**

na Kotolskej hasy 22.

Twjelki trjenja, přikrywy a ruby na blida, łožowe płachty.

Barchenty, kosowy płat, rólow, płachty, šórcuchi štrykowanka a wušiw. wolma we wulkim wubjerku pola **W. Köhlerowej** na Hrownem torhošću čo. 9

Pjerjo za pucaki wot 1.95 hr. sen.

Zakhowaj sebi swoje włosy!

Khorosće włosow wšěch družin, wupadanje włosow šupiny, lišawy, płěchi, wosebje wupadanje we kulojtych form. (alopeciareata) samo najćežše pady hoji hižo 20 lět z najwjetšim wuspěchom

Richard Hässler w Budyšinje

specialist za wothladanje włosow

na Hornčerskej hasy čo. 41,

Posćelće hnydom wučesane włosy k darmotnemu přepytowanju.

Najjednoriše samolčkowanje.

Ręčne hodźiny: Wšědnje wot rano 9 hodź. hač wječor w 9 hodź. Njedźelu wotewrjene.

Walter Rinnelt

wosobny frizěr za knjezow, knježny a knjenje

zhotowja wšě włosowe dźěła. Najwjetši skład wšěch toiletowych tworow, wotfihanje po wažaju bubiskim a pařskem (Bubi und Bagenköpfe).

Připrawjenje towarstwow a dźiwadłowych, njewjesćinskich kaž tež kwasnych frizurow.

Najspěšniše a porjadne pesłužene.

Pycha za žony

Zhotowjenje a předźěłanje samoćanych klobukow, kapow. — Stara přitrěba se předźěła.

Poskićam fylcowe klobuki garněrowane a też proste, kaž też tunje róže k přitykanju.

Johanna Heidig w Budyšinje

na Kěžorskej drózy 22, III. Zane klamy.

Trjebane a nowe

meble

kaž też **wuhotowanja stwow** poruča tunjo

Ernst Stelzig, **na Hrodowskej hasy 41**

Podšelnje płaćiš dowolam.

Wosebity dom cigarow a cigaretow

w Budyšinje na Kamjentnej hasy čo. 17

při hotelu „Krone“.

Klankace wozyčki

solidne, rjane a tunje namakače we wosebitem wobkhodźe

Paul Böger w Budyšinje

na Sulskej hasy 5 při dźiwadle.

Do kóždeho serbskeho doma słuseja „Serbske Nowiny“!

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

Čisto (Nr.) 293 | Budyšin -- pjatk, 17. decembra 1926 -- Bautzen | Lětnik 85

«S. N.» płaći měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowolnikow 1,80 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde 6ó. płaći 10 zł. pj. Wuńdara a dźěli Smolerjec knihihdźěrnja, zapdr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobšěrnje so stajnse nawěstki a tabele so wyše wobilěcuja. Za reklamowy a n rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifu. n n

Němska knježerstwowa kriza.

Sozialdemokratiska frakcija němskeho žejma je hrjedu swojeju sylźowanje wobsamknjenje pśijała: Sozialdemokratiska frakcija je swólniwa, wo wutworjenju wulkeje koalicije jednaś. Wona pak ma sa to, so je k temu nuzne, so nimske knježerstwo wróśo stupi.

Sozialdemokratiske wobsamknjenje je so hišćeze hrjedu w nozy němskemu kanclerej pódało. Knježerstwo je so rozsudźiło, so po žadanju sozialdemokratiskeje strony wróśo njestupi. Němski kanclerr je schtwórtk w němskim žejmje sozialdemokratam pśicinjiły tehole wobsamknjenja rozesłał. Dźiwało na swónkownopolitiske położenje dyrbi so nětkole Němska knježerstwowje kriźy šmórkej spytaś. To je wobzbje teho dla nuzne, dokelž dyrbi sa rozrisanje nětkrótkich w Genfu njerozpušćenych sydłnych praschenjow k jednanju tymane wosłaś. Sozialdemokrat **Scheidemann** němskemu kanclerej wótmołwjejo praji, so je dla roswicza **němskostatneje wobory nuzne,** so knježerstwo wróśo stupi a so so šnjewa wutwori. **W němskostatnej woborje su so wobsteljujośe rozmile, so wona někotre stat w stacze twori. Wona ma swoje samsne zakonje a swoju samsnu politiku wobjeze.** Schtož so tu praji, njeje zane pśicekłapjenje sa wukrej. Wšykne kraje swěta wědźa, schto so pola nasz stawa. Lud, kótryž najmjenje wo wězach w němskostatnej woborje znaje, je němski lud. Mam wo tśioch praschenjach rěcześ: **wo pjenjezbnym podpieranju němskostatneje woborty se stronu Ruskeje, wo tykach němskostatneje woborty k wulkoindustrialnym a wo swóju němskostatneje woborty s organizacijemi prawizy.**

Jadna so wo wězy, kótrejuž chcemy a dyrbimy wobaraś, dokelž nasym swónkownu politiku najcežo wobrežeja. Kak bź finanzowanje s Ruskeje zdyla možno, s wotkel pśichikhadźachu pjenjezy? S pjenjes, kótreż je jejm pśisłuchało, wušeze niz. **Po wopomnjeńskim spitzu, nam pśichipołanym, je w ministerstwje němskostatneje woborty wobsebe twoidźelenje** pod šnamjenjom „S. G." wobstało. Wuzwoju aktiwni offizjerojo, kótiž běchu zdźěla w słužbje pśichistajeni, jo wobžachu. Take wobsebita skupina je teź we Moskwje pśichi Junkerskim rěcźenju sobu dźěłała. Take wobsebita skupina je létnje něhdźe 70 milijonow złotych hriwnow wudała. W jenej Barlinskej banzy je konto, na kótryž je ministerialny hamtman Spangenberg sa dwě njedźeli połtšeza milijona hriwnow załožił. Po dalšnim wobhonjenju ma Spangenberg bliski swiź s tak mjenowanym **hospodarstwowym kontorom.** Spangenberg je teź někotre tyzaty hriwnow na „Gefu" sapśasćił. **Gefu ma nadawk, bronjeńsku industriju we wukraju, wobeje we Ruskej pśiprawjeś.** Wono je so pśechetworiko do „Wiko", to je hospodarski kontor. Pśichi jednanju s Junkersej firmu 14. měrza 1922 general Hasse šwjasanje pśehenja. Srěcźenja su so z wopaźnymi mjenami podpisałe. Runje tak su offizjerjo z falšchowanymi pucźowańskimi pašami do Ruskeje pśeźowali

Stresemannowa swonkowna politika je pśechěrkuje.

Němski lud pak nochze niczo wo tym wědźeś. Srěcźenje, kótreż je Němska wobsamkła, chze lud prawnje dźerżeś. Nječnik poda potom swój material **wo swiźu němskostatneje woborty s němskimi wulkoindustrialnymi** a s pjenjezbnymi šćerkami pola tutych k wubjerjenju wojakow, sa kótrychž stat njeje pjenjezy pśisłuchał. Wón je wobzbje na pśechodnoschi počahuje, kótryž je wyschi Koch we Wrótkawju měł.

Swiź němskostatneje woborty se swjasanami radikalneje prawizy je s rěcu generala s Zitzerwitza dopokazuje. General je rjekł: „Nasch lud dyrbi je sapo bróniś sćinjeś. S rjapom stareho wójska běchu wokrjeżni kommandeurojo. Tych bohužeł wjazy nimamy. Teho dla dyrbi je něschto podobneho wutworiś, tola niz w pódlanstim hamcze, ale s hłownymi muzami. K temu su pjenjezy trěbne. General praji, so je sa šwoje plany w Pomorskej wulku šwólnosć namakał. Tu macze w panzy wšcho, schtož ma bo we tym rjez. Jako wokrjeżni kommandeurojo dźěłaju nětkuschi offizjerojo, kótiž su se słužbnym kontraktom pśichistajeni. „Schlesyska ludowa straża" je dopokasała, so je **w dwěmaj schlesyskimaj wokrjeżnomaj wjazy dyli schtyrzerji tajkich wokrjeżnych kommandeurow pśichistajenych.** W Pomorskej je podobny pśistem w 30 wschelakich městnach se 36 wokrjeżnymi offizjerami wutworjeny. We Schlezyzinje su so hišćeze někotriji sa wobsebitu słužbu pśichidali. Tuchi offizjerojo swojich ludźi pak tu pak tam žuwaju, woni **swiź mjes němskostatnej woboru a swjasanami prawizy załhowaju.** Woni sportiske kursy s pomocu sastaranskich cłakanow němskostatneje woborty a aktiwnych podoffizjerow nawjeduja. Sa swiź s němskostatnej woboru su wobsebiśi dowěrniki. Wschě knihi a cźasopisy a **wucerjo pśichi wojeńskich wotrjadnych schulach dyrbja na radikalnu prawizu složeni byś.** Po tymle pśistenje je so wokrjeżni offizjerojo wobkeroju. Jedyn offizjer swoju słužbu w uniformje němskostatneje woborty sastawa; wón je dla wobdźelenja pśichi Kśiztrinskim puču k jasnu na sćežcej mežazow zajmodźeny, schtož je jemu jako wobsebite porucźenje pśichiliči. W Kielu su zyle wobsebite wobstejnosće. **Namórska slazja baltiskeho morja je pśches korweticzeho kapitana s wjednikom organizacije Consul dla šhromadneho pojimpanja pśichi móžnych puczach jednaka. Dojednali su: Wójnste łódźiwo za tele wězy bróniże dawa, wono na rěcje a munizyju pśichistarowane za wšyth dźeń. wójnste łódźiwo dawa pjenjezy za finanzowanje organizacije Consul.**

Dr. Reinhold so zapowčdźi, rozšerjeny programm pśeciwo njeněmskim mjeńšinam pśewjesć.

W němskim žejmje je němski finanzny minister dr. Reinhold wuradźenja wo statnych dohodach a wudawkach s pśichipowědźenjom wotewrił, so je sapowěda, **powjeršeny programm k pśicenjemcźenju njeněmskich mjeńšinow pśichwjeć.** Wón dopomni na swoje pśedawske warnowanje; so je runowaha wudawkow a dohodowin njeběmjeł s wulkimi žadanjemi skałyć. Wón politiske strony napominasche, so bychu pśichilwolenja druhego cźitanja wo khětru licźbu milijonow pomjerschiłe. Jeli so jejm pśichi swojim póślednim wobsamknjenju wostanje, njemoże knježerstwo jo wuwjesć; pśichetuj jejm może jej jenož polnomócy k wudawkam daś, ale njemóże knježerstwo k tomu nuzowaś.

Na wobcežowanja opposizijskich rěcnikow wo **njedostatnej mjdze sastojnikow** minister dr. Reinhold wotmołwi, so knježerstwo nowe wuprawnjenja mjdy hromadze s dokónčnym finanznym wurunanjom blížśe należo němskemu žejmej pśichedpołoži.

Stresemannowe pucźowańske plany

Wo Stresemannowych pucźowańskich planach njeje so hišćeze niczo wěsteho postajiło. Hamburg wopytawšchi chze wón hody w swojej swójbje pśichebyć. Dźiwajo na jeho strowotu su lekarjo jemu radźili, khwilu w południšchim kraju wodybnyś. Hač budźe Egiptowska s wotkhinjenym końcom jeho pucźowanja, njeje hišćeze postajene, runje tak mało, hdy so wón na wodybnjenjske pucźowanje nastaji. To najbóle wot rozwicza šmutskownopolitiskeho położenja wotwisuje.

Rumunska a albanska-italske srěcźenje.

Stejiśicźo rumunišchi nowin w pózlednim cźasu je měrjenje šwdźiło, so Rumunska w pśicenjenju italsko-albanskeho šwjasanja stronu Italskeje dźerży. Pśicećowno temu Bukarestske prawidło dawaze kruhi praja, so Rumunska Małej entenze šwérna wostanje, so pak je pśichi tym se sacźuzeni pśicećelśiwa s Italskej hospodarja. Wona jebi pśicheje, so bychu so mjes Italskej a Južnoslowjanskej dobre styki wobnowiśe. Pódła teho dyrbi so na to pokasaś, so so w rumunišchich nowinach njeje zanych wupadow pśicećowno Južnoslowjanskej cźinilo. Nawopak jich wukrejenja k italsko-albanskemu srěcźenju ju jara měrne byle a su sćero wschě sjednanśe stejiśicźo sastupake.

Konfervativni w Jendźelskej pśicećiwo rušlim bolschewikam.

Wumjeźe podatkowy w Chinje a revolucionarne rěcze sekretara hórnjšeho šwjasła Cooka w Moskwje jendźelskim konfervativnym nowinam pśicinu dawaju, pśicećiwo rušlim bolschewikam s najwjetšej wótrosću pisaś. „Daily Telegraph" powe, so je jendźelske wobdźerživno cźim dale cźim bóle s njeśtučnymi salpetkami Moskwy pśicećiwo jendźelskim sajimam rozrobjene. Moskowske knježerstwo, kótreż sakładneho wopśicźiwego wobtkhodnje pózcźivosće njeznaje, do Londona agentow w nadźiji na sinunje srěcźenje sćele, tola ma wono po wšem měnjenju wotpołład, pozcźene pjenjezy w sajimje šwětoweje revolucije šujewuześ. We konfiskacźiji privatneho wobžedźeństwa we Rusłej „Daily Telegraph" pišche: „To je po myślach kschinišich paduchow, ale paduchi šnajmjeńšcha paduschstwo wujnawaju."

Wójna w Chinje.

Dźelenje Chiny.

W Pekingu w politiśich kruhach s tym licźa, so je jednanje s Cźangtsolinom a Kantonskim knježerstwom wo rozdźelenju mozy tak dalśo doschło, so je **njewotwisnjej wobeju połojcow Chiny hižo 1. januara wuwoła,** a so tuton dźeń wobej knježerstwje, jene w Pekingu, druhe we Wuczangu swoje sastojnstwo nastupitej. Cźangtsolin najskerje wobwinjny jako prezident na cźoło potnózneje Chiny stupi.

Prózdnosć w sakskich statnych kasach.

W hospodarśiwowem wubjerku sakskeho žejma su njesocialistiske strony a stari sozialdemokratoju źrjedu wobsamkli, knježerstwu potrjebnu dacź, so by **k hodam statnym sastojnikam, wucerjam a pśichistajenjam mohło hodownu pśichipomoz wuplaceź,** kajkuž leźa němskostatni sastojnicy, pśichistajeny a dźěłacerjo dostanu. Pódła teho sozialdemokratoju a kommunistoju namjetowachu, so by so hodowna pśichipomoz jenož tajkim sastojnikam dała, kótrychž mězačna nsad 40 hriwnow njepśechekroca. Sastojnikam prénich pjeć skupinow by so dale hišćeze 50 prozentiśi pśichidawk pśichisyłoliś dyrbjał. Gmejnam dyrbjało so porucźiś, so bychu so po pśichikładze stata złožile.

Finanzny minister dr. **Dehne** pśeciwi tutemu wobsamknjenju rěcźeśe, dokelž na schpatnem stawje statnych finanzow so wono njehodźi wuwjesć. **Statne dokhody** su létża wot 1. hapryle **127 milijonow hriwnow** wucinike, i nich 123 milijonow s dawkow. Porucźo temu su **statne wudawki na 224 milijonow hriwnow rosstke,** tak so so wone **wo 97 milijonow hr. pśechekrocźeja. Hotowych pjenjez w statnych pokładnjach nimale žanych wjazy njeje.** Dotalne spśejbdyhti su so pśechetrjebałe, runje tak pożcźonki. Hotowych pjenjez w statnej pokładnizy je jenož 15 milijonow hriwnow. 1. januara pak je k wupłaceźenju msdow 16 milijonow trjeba, tak so budźe so dyrbjecz 1 milijon s dołhadźanych dezemberskich dawkow wsaceź.

Sa januar potom ľdźma dołžahacy wobkhodny fond sawostanje. Hdy by so po měrje němskeho stata pśichi tym s dawkami finanzach pokasujo praji, so so take pjenjezne žadanja njehodźa dopjelnicź. S njelogalistiskich stronow so nanjetowasche, na němski stat cśišcźeceź, so by krajam a gmejnam wjetšicha pjenjezne źrědki k tymskej pśichipomocy sa sozialnych a małych rentnarjow pśichewostajiś.

Prošu njezabudźće pśi hodownem nakupowanju mój hižo 50 lět najlěpje znaty wobkhod kožanych tworow a sportskich wěcow wopytać. **T. Albert w Budyšinje** na Lawskich hrjebjach 10. Telefon čo. 2687.

Kantonske wójsko w Hangczawje.

Po wéry hódnych powdźiśach ſ Hangczawa, hłowneho města Cźekiangſkeje prowinzy, ſu tam nětkotre bataillony Kantonſkeho wójſka pſchicźahnyłe a pſchedmjeta wobžarjte. Hangczaw je najwažniſche żeleſniſke ſtaſtaniſchćo żeleſnizy, kotraž ſe Shanghaia do Ningpoa wjedźe. Koż ſo ſłyſchi, ſo Kantonſkemu wójſku jano niepſchećelſke wójſko napſchećo njeſtajeja, dokelž ſo Cźekiangſke wójſko Kantonſkemu pſchiſamkuje. Do ſakitańſkich ſtejiſchćow Suncźuanfangowego wójſka, na pół puća mjes Hangczawom a Shanghaiom leżazych, trajuje pożylnjenja pſchikhadźenja. Po powéſćach ſ Nanglinga (k połnocy wot Shanghaia w ſnutſkownej Chinje leżazeho) ſda ſo, ſo wjetſchi dźeł Suncźuanfangowego wójſka hižo do ſnutſkowneje Chiny zoſa. Suncźuanfang chże po ſpacu poſledni króć ſpytacź, Shanghai ſakitacź, tola ſtebi pucź po ruzy Jangtſe horje ſ zoſanju wotewrjenej dźerżećz, jeli ſo jemu njeporadźi, mjes tym ſpinje wuwarjene a wobtwjerdźene ſtejiſchćo w Shanghaiu dźerżećz. We Shanghaiu ſamom je k wſchelakim njeméram doſchło. Rozbudźaza bitwa ſo hiſchcze tutón tydźeń wocźakuje

Strach w Shanghaiu

We Shanghaiu ſo boja, ſo Kantonſke wójſko pſched město pſchicźehnje, je-li ſo jo Suncźuanfangowe wójſko njewotraſy. Chineſzy ratarjo ſe wſchěch ſtron do města cźahnu. Kaž dopiſowarjo Londonſkich nowin powědźa, njeſmu wukrajenjo, kotrejž w Shanghaiu nětkoſe 20 000 bydli, we ſtraſche. Wyſchnoſcze Cźekiangſkeje prowinzy, kotrejž hacź dotal ſ generalom Suncźuanfangom dźerżachu, ſu wojſewite, ſo ſo njebudźa Kantonſkemu wójſku pſchećiwjecź je-li ſo jich kraj ſ ruježnjiſtwom pſchepuſchći. Mjes wjedźifami Kantonſkeho wójſka žona dr. Sun Jat-ſena woſebitu rólu hraje. Wona je prěnja žona, kotraž je hdy we politiſkim žiwjenju Chiny ſjawnje wuſtupiła.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Pjatk, 17. hodownika.
Lacara, biskopa.

† 1865 jako wojak w Holsteinskej syn Pětra Młónka, pilny dopisowař do Serbskich Nowin, derjo wukubłany a radźeny Korla Hendrich Młónk z Dźiwoćic. — Jeho smjerć je našeho ludoweho basnika wutrnje zrudźiła. — Wo tom takle spěwa:

O! smjerć, što tola mysliš sebi.
Ty drje sy so wšak moliła,
Je dha to Bóh Knjez kazał tebi,
Zo by po našoh' syna šła?
Haj, to bě Boža swjata wola,
To bě Bóh tebi přikazał.
Tuž njedaj, luby Božo, toła,
Zo bych ja nětkóže morkotał;
Ně, to njech naš trošt wostanje:
„Stož čini Bóh, wšo dobre je."

● 1781 w Libochowje pola Litoměric Jan Purkyně, slawny profesor we Wrótsławju, spěchował našeho Smolerja, Wařka, Wjelana. —

Přisłowo: Kohož prut so njejima — tón też na swar njedźiwa.

*

Hodownik.

Mamy hiſchcze rjeńſchi měſaz wob léta, na ſhoſtownych potajniſtwach bohaty a ſ mjelczazymi wjeſelemi napjelnjeny cźaſ, hacź tutón tydźeń dwanaccźe měſazow? Drje hrube wětry wija po kraju a cźmowe mróccźele honja ſo na ſacźemnjenym njebju, drje praſka nam tuſty deſchcźik do woknow, ſa kotrymž ſnadź nječhtóžkuli pſchi njerjanym wjedrje we nalěcźu a lěcźnej rjanoſći ſoni. Ale wſcho to nam njemóže lubioſć k tutomu měſazej rubicź a ſnutſkowne wjeſele na pſchikhadźaze hody ſmjeſchcźicź.

Abo ſu druhe wjeſołe dny, ſa kotrymiž tak jedźimy kaž ſa lubymi hodami? Sa doroſcźenych traſchi, kotříž pod wſchědnymi ſtaroſcźemi a cźeſemi ſtonaja a ſo do wobkuſtazeho raja ſanóriċź njemóża kaž w cźaſach nježneho dźěćaſtwa. Młodźinje je hodownik dopjelnjeć dołhich ſonow a żadanjow, najbóle wocźakowany cźaſ. Hižo ſpocźatk měſaza pſchikhwata ſwjatý Mikławſch a naczini maſym ſtrachu, to je tkutny adwent, cźaſ modlenja a pobožnoſcze, a też ſwjatehe Handrija ſo tu a tam hiſchcze ſwjeczi a ſtare nałožki ſo wobſtjeć wożiwja.

A potom hody ſame, wjeſelſke hiſchcźeſanſkeho a nabožneho žiwjenja, ale też najpřeniſchi a najrjeniſchi wſchěch ſwjedźenjow. Dojmuk tuteho měſaza je Sylweſter, kiž wokhadźazemu lětu ſwjatoczne Bożenje ſwoni a jutſkano nowe léto poſtrowi.

Lědy jedyn dźeń wob měſazu ma taku ważnoſć kaž Patorſija a hodowniczka. Hdyż je w mejſtim cźaſu, we dźiwiſcźazym lěcźe a žnjeniſchich wjeſelach, w płody dawanej naſtnje telko kraſnoſcze a radoſcze we wutrobach a duſchach kaž w ſwjedźeńſkich dnjach hodownika? Njech je jeho mjeſnoczo wjedra bóle pothmurjene, dha nam tola dari najrjeniſchi cźaſ, poſledni tych dwanaccźe měſazow.

*

Poſtiċźenje hodownych ſpěwow pſchi hodownym ſchtomje na Mjaſowym torhoſchcźu, kiž je město ſtajicź dało.

Wuſtupicź budźa:

1. Pjatk, 17. dezembra 1926, wjeczor ⅛8 hodź.: ſpěwne towaſtwo rjemjeſlnikow,
2. ſobotu, 18. dezembra 1926, wjeczor ⅛8 hodź.: mužſke ſpěwne towaſtwo,
3. njedźelu, 19. dezembra 1926, wjeczor w 5 hodź.: ludowa ſpěwaſka akademija,
4. póndźelu, 20. dezembra 1926, wjeczor ⅛8 hodź.: wuczeńſke ſpěwne towaſtwo (ſe ſobuſtkowkanjom dźěćaſkeho khora);
5. wutoru, 21. dezembra 1926, wjeczor ⅛8 hodź.: Heringzke ſpěwne towaſtwo;
6 ſrjedu, 22. dezembra 1926, wjeczor ⅛8 hodź.: Rietzelowy mužſki chór (ſe ſobuſtkowkanjom Budyſchſkeho konzertoweho a dźiwadłoweho orchestra);
7. ſchtwórtk, 23. dezembra 1926, wjeczor ⅛8 hodź.: ſpěwaſki ſwjaſk.

Ninro toho łapaka němſkoſtatneje wobory ſchtwórtk, 23. dezembra 1926, wjeczor wot ⅛8 hodź. a pjatk, 24. dezembra 1926 wjeczor wot 7 hodź na Mjaſowym torhoſchcźu piſka.

*

Wutrobna proſtwa.

Swjaſk ſa wikowanje a pſchemyſło, ſapiſane towaſtwo, w Budyſchinje proſy naſ wo ſcźěhowazu kŕótku dźeleńku:

Cźaſcźiſche wobkedźbowanja a mnohe najhonjenja we wobtkhodach naſchich ſobuſtawow ſu ſ pſchicźinu wutrobneje proſtwy, ſo by cźeſcźene wobydleŕſtwo ſ města a wſow ſwoje hodowne dary w prawym cźaſu w ſwojim ſamknym ſajimje prawje ſahe w naſchich wobtkhodach nakupiło. Wobkhody naſchich ſobuſtawow ſo próżuja, ſwojim kupzam prawje derje poſtkużiċź. Tohodła proſcha wone cźeſcźenych kupowarjow a kupowarki, ſo by-chu w podrobnišchich hodźinach kupowali, dokelž je jim tak nanajlěpje ſmóżnjene, ſo móża ſtebi twory wo mérje wupytaċź a nakupiċź. Dale ſo też tohodła na to kedźbne cźini, ſo bychu ſtebi wſchitzy hižo nětkle rumpodicha nahoniłi, dokelž je jim tak hiſchcze ſkładnoſć data, ſo wſcho to hiſchcze na wuběrk we wobtkhodach namakaju, ſchtož ſu ſtebi kupiċź wotmyſlili. Je ſtara ſnata wěc, ſo ſu w poſlednich dnjach pſched hodami twory w ſtamach jara pſchepytane, tak ſo tuzy ſwoje pſchecźa, kaž ſu ſo nadźeli, dopjelnjene njewidźa. Hdyż ſo wobſtedźerjo wobtkhodow też próżuja, hnydom ſaſzy ſwoje wupſchedate tworowe ſkłady napjelniċź, tak je jim to tola krótko to hód cźaſto njemóżno, dokelž fabrikancźa jich pſchecźa dopjelniċź njemóża abo dokelž wobtkhodne pomèry ſa-winuja, ſo ſo twory ſapoſdźa. Tak naſtanu ſa tuzow ale też ſa wobtkhodnikow jara njeſlubne wobſtejnoſcze, kotrymž móża ſo wſchitzy najlěpje ſminyċź, hdyż ſtebi ſwoje hodowne dary w prawym cźaſu prawje ſahe nakupja. Tohodła hiſchcze raz nutrobnje proſymy:

So bychu wſchitzy, kiž chźedźa k hodam kupowaċź, to w dopokhnišchich hodźinach cźinili a ſo njeſbożnim ſwjatym ſamknym ſajimje ſ tym hacź na poſledne dny pſched hodownizku cźakali. Pokaſamy też hiſchcze na to, ſo ſo nakupjene wěcy po pſchecźu radu hacź do hód we naſtupacźich wobtkhodach ſkhowaju.

*

— **We wjedrje.** Weċźera wjeczor w 7 hodź. barometer 739, hygrometer 0, thermometer we dnjo +2. Dźeńſa rano we 8 hodź. barometer 735, hygrometer 0, thermometer w nozy +1. Wuſkładny na njeſtajne wjedro a ſněh. — Weċźera běchu po zyłej Europie ſaſo niżiny roſpokjene. Jenoż nad ſobowym morzu ſe wyſchina. Nowa wyſchina bliži ſo ſ Atlantiſkeho oceana. Tak ſmémy w bliſchich dnjach ſymiznu wocźakowaċź. — Jutſe ſo-hotu ſkhadza ſłónċźko 8,03 hodź. a khowa ſo 3,44 hodź. Měſaczk ſkhadża pop. 3,29 hodź. a khowa ſo rano 6,56 hodź.

— **Maċica Serbska** zmeże ſrjedu po hodźoch pop. ⅛3 hodź. ſwoju hodownu zhromadźiznu ze zajimawymi prědnoſkami a wuhotuje wječor ⅛8 hodź. wjeſely ſwójbny wječor w ſali Serbſkeho Doma. Dospołny program ſo hiſće wozjewi. Rjenje by było, hdyż by ſo při tutej ſkładnoſći też Maċicy něſto k Božemu dźěſu darilo. Sobuſtawy a jeje přećelo zmeja ſnano tu a tam někajke ſtarožitnoſcze, rukopiſy, wobrazy, ſtare knihi atd., kotrež ſo doma doſć njewažaja a njewužiwaja, ale bychu Serbſki Muſej a ſerbſku knihownju wubohaċiłe abo wudoſpolnile. So wě, zo je też kóżdy pjenježny dar za powſitkowne potrjeby rad witany.

— **Patorſiju wjeczor ſu reje ſakajane!** Na ſjawnych měſtnach, w priwatnych domach abo w měſtnoſcźach ſa ſamrjene towaſtwa płaċźi 24. dezembra jako ſawrjeny cźaſ. Na tymle dnju ſu reje wotměċź ujeſmědźa. Wuwjarja ſo njeſmědźa dowoliċź.

— **Sswobodne mjaſowe jětki (Freibank) w Budyſchinje.** Sobotu, 18. dezembra, dop. wot 8 hacź 10 hodź. wotedawa ſo ſhre howjaſe mjaſo, punt po 50 pf., ſhre ſwinjaze mjaſo, punt po 60 pf. Sswinjaze mjaſo wotedawa ſo jenoż na cźiſła 2701—2750.

— **Budyſchcźanſki dźełonjemějerjo** weċźera na wjeczor po měſcźe cźahachu. Wjeczor, jako měſtanu měſchcźanſkeju ſaſtupjerjo pohjadźenje, ſtejachu woni w cźěſołkach pſched krupnizu (Gewandhaus) a na Hłownym torhoſchcźu. Na ſwojej ſhromadźiſnje wutorn popołdnju w „Měſchcźanſkej ſahrodźe" ſu woni njemuzy wobſamkli, ſo naſelenju nanjeċź we podwoſenje podpjeru na hody na pohjadźenje měſchcźanſkich ſaſtupjerjow ſapodałja. Kommiſija je ſuj weċźera wěſće ſadanje dźełonjemějerjow na wohjadźenje měſchcźanſkich ſaſtupjerjow pſchedpiſała. Wuſpěch njeje hiſchcze ſnaty.

— **Podpjera dźełonjemějerjow njeplaċźi jako dźełowa ſaſtuża.** Němſkoſtatny ſalwěcźeniſki hanſ je roſpuſtiſł, kiž ma ſa ſezialnych ſawděcźenych wulku ważnoſć. **Mandźelſki ſtórżbnizy jako popjerany dźełonjemějer wobſtorżnej thorchcźej pokładni** jako ſobuſtaw pſchiſłuſcha. Po ſwojich wuſtawkach podawa pokładnja mandźelſkim ſwam, kiž ſu ſ dyrbjeńſkim ſobuſtawom w donjećanym ſjednoczeńſtwje žiwe, tak dołho hacź je na dopokaſanomne waſchnje mandźelſki doſpěła abo najdźe 12 njedźel web léto. Stórżbnizja je ſa ſtebje a ſwoje małoletne dźěcźo podpjeru pokładnje ſadała. Wobſtorżna pokładnja pak tole ſadanje wotpokaſa, dokelž we wuſtawkach wo ſwójſkej pomozy ſ dźěcźi dołha nicźo njeſtejі a mandźelſka jenož potom pomoż pokładnje doſtanje, hdyż ſo ſłhorjena ſobu wot dźełoweje ſaſtużby dyrbjeńſkeho ſobuſtawa žiwi. Mandźelſki ſtórżbnizy pak žanej dźełowej ſaſtużby nima, ale doſtawa jako dźełonjemějer jenož podpjeru.

Hodowne oratorium.

Nowela Adolfa Sterna.

11] (Pokračowanje.)

Farak pſchijimny ſtebi woprawdźe ſtólcźk a ſtydźe ſo pſched ſpinett a ſapſchimny A, dokhi komidiant tej wotkaſchlowa a ſpohladny žadoſcźiwje ſa punczowej ſchkleńcu, ſ kotrejž poſledną, lohka mróczakka kura wuſtupowaſche. Tola hdyż Bohumér nětko ſapoċźa: „Knjeże, twoja ſmilnoſć troſchtuj naſ!" a wón dyrbjeſche hnydom ſobu ſpěwaċź, to pſchewinuły wón ſa tutón króċź wutrobicźe ſwoju žadoſć a pſchejpěwa ſmużicźe ſ towaſtſchom dwojoſpěw. Spodźiwajo a boloſtnje pohnuty pſchirunowaſche farař we myſlach ſnowa ſtudne ſhyłti ſ nětkdy kraſnym baſowym hłoſom dźiwjeho hoſcźa, kiž njedźiwajuy ſtamanych ſtrukow a ſchkropaiweje ſchije wobſtwědcźi wſchu weſtoſcź a cźeſke hudźbne wuwuczenje, ſa kotrejž mějeſche ſo Janej Boſcźiſanej Bachej dźakowaċź. Bohumérа Dóhlerowy wutkhwaleny hólcźaz alt bě ſo do niż ſyłniełho, ale rjenje ſmużaſkeho baritona pſchewobwrocźił, wón wuſtoſeſche ſo, byrnjež by tak wótſe njeſpěwał jako jeho ſtary towaršch, na hudźbu ſwojeho miſchtra dźeńſa lépje, dyžli Bjarnat Fołz. Dźiwi ſajke nějeſto ſaczu. „Njeje wſchak zyle tak każ nědźy, Bohuméro — ſtary wſchak je pſchederje twój tehdyſchi błóſ pſched wuſchomaj mět, ſkoro ſo mi ſda, jako by też mój baſ porunjo „anno 40" pſchejaraa do hłubokoſcźe ſchoł. Ale to je wſcho jene, mój ſmój hromadźe, a ſtary woheń ſo hiſchcze pali a wužapuje tu a tam." A ſ khwaikom ſo po trunach pſchedźerajo a pſchewob ſtebi žadajo, ſaſpěwa wón ſnowa: „Mój Jeſuſe je mój paſtyr, moje žiwjenje!" Lědy bě mózny rezitatiw dowuklinczał, to ſo wón pſchetorhuły a ſcźeſche k bliđu, hdyż punczi ſtojeſche: „Mój njeſmjertnoj jenu wuſtudnyċź dacź, Bohuméro. Žyſe horze, pak zyle ſymne, tak je to ſtajnje ſ mojim heſłom było. A ſo wychnoj jenu wuſtudnyċź dakoj, ſa to je pſchemało — poſkłuſnoj ſo je ſłykkom, podkomorkowy burſcha. A potom dale, dale."

Baſowy ſpěwař běſche wobej ſchkleńcy, ſwoju próſnum a tu na pół próſdnu paſtorowu hacź do krumy nałał. Wón hajiſche drje ſchkleńcy k inſtrumentej donjeſeć, hacźunjeż Bohumér woſtrowy. Nadobo ſej wón hinak roſmyſłi, wupi ſwoju ſchkleńcu hacź pſches połoju, pſchimjeſe hoſcźiſcźelej jeho a hiſchcze raz wróċźi ſo k bliđu, wuraſy ſwoju ſchkleńcu a ſwjeſche je ſnowa nalatej ſchkleńcu nadobo ſaſo pódła Bohumérа, kiž, każ ſo ſda, liċźeſche dótkadła ſwojeho naſtroja, tak wutrajnje hładaſche wón na klaviaturu.

„Potajkim dale, dale, Bohuméro. Nětko pſchińdże wulſi dweit, pſchi kotrejż ſmoj ſebi jónu duſchu ſ cźeła wurowjaſoj — cźłowjeċźe, proſchu cźe, wupiſ tola ras ſwoju ſchkleńcu do dna, ſo hdy cźe ſmóċź hiſchcze ſa cźłowjeka ważiċź! Tak — tak je prawje! — ſ cźerſtwa naſtajiċź, hłuboko dych lojiċź! A nětko — „Nosſpětlnj tej moje cźemne myſle!"

Magiſter Bohumér ſcźěhowaſche każ pohlubjeny kóżdemu pokiwej, kóżdemu ſynkej roſhorjeneho hoſcźa. Wopomnjeċźa młodoſcźe běchu na njeho pſchijiſche a ſ nimi ſtare ſpodźiwanje nad hudźbu wuſtojnym khorowym preſekom, kiž běſche wobſebitu dowěru mjiſchtra wuživał. K tomu hnujeſche jeho ſwérna pſchiwiſnoſć, kotruż bě dźiwi towaršch we ſwojim woczividno ſchuſtawem žiwjenju dźěłu wobtkhował, we kotremž běſchtaj wobaj pſched cźaſami ſtuſkowałoj a ſo wuſtaniencźałoj. Bjarnat Fołz mużeſche ſwojeho hoſcźiſcźela pſchejo ſyłniċźko, pſchejo hłubiċźko do ſołmow ſaſchtyċź. Bohumér mużeſche na wokomiki ſam, ſo ſyłniċźi njeſaſpomnjeny błóſ komorkowho towaršcha w zyłej rjeniſcźi a pełnoſcźi ſnowa, ſ wótrych rybow ſapuſcźeńcu, jedrjeneho wobliċźa wuraſy jeho ſchuſtſich lét. Hdyż a hdyż pſchebłyſkny ſo, ſanoſchowaſche-li hoſcźowy baſ pſchejara wótſje klinczo, dopomnjeċźe na jeho wjeſ, a wón ſtebi w cźichim pſchejeſche, ſo njeby dźenża żadyn Loſtawſki wjeſnjan do bliſkoſcźe farſkeho domu pſchiſchoł.

Bohumér pytny, ſo bě jemu ſamomu, mjes tym, ſo ſo hodźinu pominuchu, pſchezo horjeſche, ſo wrěċź, kiž ſ dźiwim Bjarnatom wjedźeſche, ſo pſchekorhowachu a ſo nuzcźaju, nětko powědachtaj ſebi wo ſchuliſtich ryżach a wo na pół ſabytych alumnowſtich dyrdomdejach; nětko ſaſo wotrěſli ſ jeho cźiſchemo ſtudentſkeho kandidatſkeho žiwjenja a do toho wrěċźeſche komediant pódła njeho wo piſarjach, wſchelakorje ſo wotmětwazych jěſbach we ſwojim komediantiſkim žiwjenju, — we jeho duſchi to howrjeſche a pſched wuſchomaj jemu to ſchmnjeſche, tak ſo hižo wjazy njerozſnawajſche, hacź wón ſam abo jeho wótſje powědaty hóſcź je dźiwnym, pak wjaſolatym ſwucźom rěċźeſche. Wěſty bě ſebi jenoż toho, ſo běſche ſo mjes njepſcheſtawajum hrańcźom a ſpěwanjom po wobtkhajnem namołwjenju Bjarnata wjaſy puncźa napił, jako hdy prjedy, ſo wjeczor ſo do hłubokoje nozy pſchebywny a njenaſytny njewuſtawaſche, jemu ſchkleńcu dołiwaċź, w hromadźe dypkom wokoło rycź, a wſchitko, ſchtož namała a ſchtož ſo jemu nětkaŕ hodźeſche, pſcheſpěwaċź. Pſchi tom wupinaſche ſo wyſoka poſtawa pſchezo wyſche a roſcźeſche niſſenu wſcheſcheż tak rjeż napiſcźeſe, ſ kóżdej ſchkleńcu wjazy poċźa Bjarnat tej wjazy rěċźeŕ, ſo wulzy cźiniċź, a hdyż ras, k bliđej ſo wróċźo, w liſchći ſbytk runa wuhlada, kiż běſche Bohumér prjedy wróċźo woſtajił, wuła wón tej tón njeċźo do punczowej ſchkleńcy, dola poſledni ſbytk, nětko ſeſyłnjeny, do ſwoje ſchkleńcy a pſchiwoła ſwojemu hoſcźiſcźelej: „Hyſchcźe jemu, paſtorje, to ſmérſch ſo jako fortunae filius khwaliċź, ſo ſym cźe dźeńſa trochu roſſhudźił a roſtiſchaſł! Jane ſbože thżda w ponjatku, a twój bě zyły wohłabnył! Hdy bych dyrż ſ Pólnjanſkeje pſches Łužiſke łéży ſunjerinył, budźeſche ſchkoda wo unje a bóle hiſchcze wo tebje było.

Nětko chżemoj dobre dny wužiwaċź — ty dyrbiſch ſo ſaſo w Bachu ſkruczeċź a we wſchem dobrem, ſchtož je nanaj ſhromadne było. Pſchińdżeju cźi ſbożo do domu, podkomorkowy burſcha, — ſtawa ſtarym cźaſam!"

(Pokračowanje ſcźěhuje.)

Pschedsyda sawěsćenšteho hamta skóržbnizu wotpokasa a nemjenowanu sawěsćenšći hamt je tež nětko tutón rosšud wobtrućił.

— **Policija saja** wczera 24lětneho pschekupšteho pomocnika z Čěšćokowskeje, kiž w naschim měsće bjes wušmódženja sa pschemytšło we wokolokohdženju a paša dom wot domu chodźo noše a widliczki pschedawasche, dla tohote pschehdženja a pschepoda jeho sudnistwu.

— **Kradnyli** su najsterje w czasu wot 9 hacź 13. 12. 26 z jeneho bydlenja w snutskownym měsće czorny, z čerwjenym atłasom wubity schtyrirožkaty etui se scjehowanymi debjeńkami. Dublejowu mužazu remontoirsti czasnik (wopramdźity Glashütti), se dublejowym Ankerikim czasnikowym rjeczasom, słoty mužazy Ankersti czasnikowy rjeczas, słoty naschijinu rjeczaśt z 8 bělymi Simli-kamuschkami a 8 podokhojtnymi bělymi parlemi, słoty zonjazy pjerschčeń z ovalnym módrym kamuschkom (z 333 kokowanym), mały medailon se słotym wobłukom a wobrazom jeneje damy; dale schéry mustrowany mužazy tkaninowy woblek, jasnobarbny schérobrunu covercoatowy mužazy swjerschnik z czémnobarbnym podschimkom, 70 statnych hrimnow w sćěbru, 6 f[illegible]ornych tolerjow ludoweje bitwy, 4 stare sćěborne dwa „ciwarje a staru sćěborny jubilejski pjenjes. — Dale su kradnyli 15. 12. 26, popoldnju w 5. hodźinje je jeneje wotheje na Khežorskej dróży stepowany pschikrywa za dźěćazu wós, swjerscha namódra a spodu žołta (starostka) a běły płatowy pschikrywy z dźerkojtym wuschiwanjom. Wo wězowne sdźělenja prošu kriminalne wotdźělenje w Budyschinje.

S **Hrubjelczij.** K wotpomhanju bydleństeje nuzy su też w naschej wsy twarićy počeli. Jene twarjenje je nimale hotowe. We nalěcu dyrbi so hischcze wjazy thěžow natwarićz. Twarske leżownosće pschewostaja sdźěla Budyschšte tachantstwo a sdźěla pak gmejna.

Se **Semij.** W dźěłakni Salskeho granitoweho akcijowego towarstwa so póndźelu wjeczor cjeźe njesboże sta. Dźěłaczer Speck je Jicjenja mjes dwě lowrija pschinjesł, kotrejž jeho na nohomaj cjeżko sranischtej. Jeho dyrbjachu w khorobnym korbje po żelesnizy domoj dowjesć. Kujes dr. Pescheł z Huski jemu prěnju pomoc poskicži.

S Nachlowa. Kaž hižom wjele lět, wuhotuja pożledniej lětnikaj Nachlowskeje schule też lětša sajo hodowne pschedstajenje, a to njedźelu, 19. 12., pow. w 3 hodź. a schtwórtk, 23. 12., wjeczor ½8 hodź. Budźe so herbizy a němizy hrać a spěwać.

S **Lubija.** W nozy k póndźeli na statnej dróży do Zitawy schtyri wozowy 30lětneho wikowarja Vogta ze Habrachčicz pola Lubija, kiž z jednym kolom z Lubija jědzesche, nadpadżechu. Jako jemu jedyn z nadpadnikow z bijadłom na hłowu dyri, czełny Vogt. Na to jemu pacholjo pschiwokachu, so dyrbi žedi po žwoje koło a czapku pschińcz. Vogt so wrócži a wopraschca so za mjenom nadpadnika. Je to pjerca dejeł, kiž je nětdy we Habrachčicach dźěłał.

S **Wósporka.** Tudomne pschemysłowe towarstwo pschepoda žwojemu žobustawej knjezej Wilhelmej Merzinskemu czestny diplom za 50lětne žobustawstwo a pojmjenowa jeho za žwojeho czestneho žobustawa. — Směrzowske sajtojstwo za Wósporkli wotkrjeje, kiž wopschija Wósport, Kotezy, Luft, Zarli, Malečicy, Wodowej a Mały Čětow, je so hacź do 30. septembra 1928 privatnej Bjedrichej Matkej Gretschelej we Wósporku pschepodało.

S **Běleje Wody.** Ssrjedu wjeczor wokoło 10 hodź. w domitim wósnika Bohuwěra Hanuscha na Selenej haży 26 wohenj wudyri. Jako wohnjowa wobora pschikhwata, bě tšecha hižom spalena. Něschto domjazeje nadoby mózachu wukhowacź. Zu sestajachu do meblowego wosa. Nastata schkoda je thěrno wulka.

S **Kschižowa.** Póndźelu wotmě so na tudomnym ryczerstwie mała lězna honitwa. Ssedmjo tšělzy satšělichu 12 sajazow, 3 zorny a 4 bažanty.

S **Hoźny.** Na tudomnej ludowej schuli wokrjesnu lěkar schulske dźěći na jich ztrowoscź pschepytna. Pschi tym so pokasa, so powschitkowna ztrowoscź schulskich dźěći hluboko pod pschereźkom leži. Se tym swižuje też, so dźěći w schuli mjenje dokonjeja. Khětro napadnje pokasuje so to w tym, so je licźba konfirmandow, kotrež prěnju rjadownju dozpěja, so jara pomjeńschita.

Se **Žylowa** pola Khocźebuza. Wczera schtwórtk na ranje wokoło 1 hodź. w Žylowskim parnym mtynje woheń wudyri. Twarjenje je so dospołnje wotpalilo. Maschiny a mukowe kłady je wohenj snicził. Nožku, kotraž delekach leżesche, mózachu sdźěla wukhowacź. Nětkotši ludźo, kotříž běchu žwoje žito do mlyna swojili, jo pschi wohnju hischcze wukhowachu. Padaze murje domste žnjinje wobschkodźichu a do tšěchi wulki dźěry wubichu. Pschedawarnja je so tohorunja wupalika. Ke haschenju bě žykawa je Strobiz pschijěła. Wobhedźerjej je wulka schkoda nastała, dokelž je w sańdźenym lěcźu sawěsćenje thěrno snijsit. Sawěsćenje jemu k saponatwarjenju doźahacź njebudże.

S **Jaźenje** pola Hródka. Póndźelu a wutoru wotmě so na tudomnych knjezich a gmejnskich honach honitwa. Póndźelu satšělichu 13 tšězy 37 sajazow, 8 karnikłow a 4 bažanty. Wutoru wotmě so mjeńscha honitwa, na kotrejž so jenoż 6 tšělzow wobdźěli. Tuczit sašo 17 sajazow potšělachu. Tak su na woběmaj dnjomaj 66 tšocźatkow satšělili.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— Schtrowa powěsć wo wjedrje za julije žobotu: Bóle mike a macźate. W połnócnej a rańschej Europie mjerśnje.

Do žudnistwa w Aschaffenburgu su so paduschi samknyć dali a w nozy we wschěch pišarnjach w lewym twarjenjowym tschidle nalutowarske knižki, 400 hriwnow hotowych pjenjes, zigary a zigarety kradnyli.

*

Anarchistojo su bombowy attentat pschećiwo schpanischemu kralej a diktatorej Primej de Rivera pschihotowali. Wjele wožobow je so sajało.

Towarstwowski powěstnik.

Bukecy. Jednota Sokoł zwučuje kóždu sobotu wjećor z dypkom we 8 hodź. Kóždy młody Serb słuša do Sokoła! Načolnik.

Delni Wujezd. „Jednota Sokoł" zmėje jutře sobotu generalnu zhromadźiznu, na kotruž ma kóždy aktivny a pasivny sobustaw přińć. Wažne wěcy maju so wuradźować. Starosta.

Hornja Hórka. Tow. „Lužica" wuhotuje njedźelu, 19. decembra, pop. w 3 hodź. w Hänzlec hoscenču dźěćacy swjedźeń z klankodźiwadłom a swětłowobrazami. Dźěćom dari so mały dar. Wšě sobustawy ze swojimi dźěćimi so wutrobnje přeprošuja. Dowěrnicy njech to wšěm sobustawam wozjewja.

Předsyda.

Lichań. Tow. „Zornička" zmėje přich. njedźelu (19. XII.) pop. w 2 hodź. ważnu zhromadźiznu we Garbarjec hoscencu w Kislicy. Ważne towarstwowe należnosće. Lětne přinoski maju so płaćić. Přednošk je nam k. farař dobroćiwje přilubił, tuž prosymy, přińdźe we wěcy. Spěwniki sobu přinjesć.

Předsydstwo.

Njebjelčicy. „Jednota Sokoł" ma tón tydźeń pjatk we 8 hodź. na město zwučowanja zhromadźiznu Też njeaktivni njech přińdu. Starosta.

Rakecy. „Serb. tow. Lipa za Rakecy a wokolinu" zmėje přich. njedźelu pop. w 4 hodź. zhromadźiznu. Sobustawy kaž też hosćo so wutrobnje přeprošuja. — Wosebje so prosy, zo by so hrajerski wubjerk też při zhromadźiznje wobdźělił.

Předsydstwo.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smolerk w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěšk: G. Janak w Budyšinje.

Kofejowa palerńja

Preißer

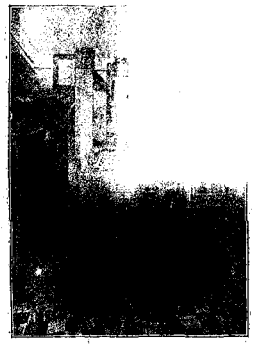

poskića swoje

wuběrne palene kofeje

prawy moka

Wuběrne nadobne měšenja

punt 3.20 3.60 4.00 4.40 4.80 5.00

Klankace wozyčki

solidne, rjane a tunje namakace we wosebitem wobkhodże

Paul Böger w Budyšinje

na Sulskej hasy 5 při dźiwadle.

M. Mikel

časnikař w Kukowje

poruča

dobre časniki slubne pjerśćenje a nawoči

(bryle) po najtuńš. płaćizn.

Pytam hnydom abo k 1. januarej

służbu.

Sym 21 lět stary. Poskićenja na **Jurja Kralu** pola K. Wawrika **w Swinarni.**

Posleščo garnér. nowe, ma tunjo na předań. **Max Seifert** w Budyšinje na Kamjentnej hasy čo. 29.

Najl. skrjeny łój punt po 60 pj.

poskića

Emil Stephan

rězniski mišťr w Budyšinje na Serbskich hrjebjach 34 na Kóžorskej dróży 18.

Pisane nawoblečenja

jara tunjo w Budyšinje pola K. Erler na Žitnych wikach 11.

Znamkowe jězdne koło nowa z fabriki, cynowane krosna, Torpedo, čerwjene mantle ruk. wopis. za 80 hr. ma na předań **Max Seifert** w Budyšinje na Kamjentnej hasy 29.

K hodam

kóždy rad konfekt jěł, kiž tež hosćom derje słodźi, tohodla kupujće jón pola Morica Schmidta w Budyšinje na Kěžorskej dróży 11, potom budźe hakle delikatny a dobry.

Pytam ?? k nowemu lětu hišće wjele dźowkow do ratarstwa

Přistajerńja w Kluksu

Jan Britsche

Róle

w dobrym wuwjedźenju poskića jako přijomny dar tunjo

A. Rabsch w Budyšinje

na Korneefskej hasy w hosćencu „Münchner Hof"

Z dźensnišim dnjom započinam kóždu dźěłbu wot suda předawać:

Domaine des Sablons běły kaž Bordeaux- bleša litr karakterski 1,60 1,90

Utiel, krasne čerwjene wino k warjenju 0,90 1,20

Tarragona, tawny 1,15 1,50

Insel Samos 1,40 1,75

Malaga 1,50 1,90

Weinheim. Galgenb. dobreza bowle 1,20 1,60

Janske jahodk. wino 0,85

Wino z holansk. jahodkow 0,75

Jabluk. wino za jednore bowle 0,60

Płaćizny z dawkom bjez bleše!

Alexander Trepte

w Budyšinje na Póstowem naměšću.

Princeske suknje, košle, žonjace kholowy, nocne jaki, kožlowy płat, kopšlwina, běłe a pisane łožowe šaty, čopte štaćiki jara tunjo pola **K. Erler w Budyšinje** na Žitnych wikach 11 znapřeca hosćenca „Stern". Ręču serbski

Müllerec Konditarńja

w Budyšinje na Póstowem naměstnju

poskića

marcipan

jenož ze samsneje dźěłarnje, kóždy dźeń čerstwy

hodowne štricle

wuběrne, tunje kajkosće

štomowe tykancy

rózki štomowych tykancow

hodowne torty

miedowe tykancy

makronowe tykancy

najlěpše praliny

sokolady, kakao

póscelu też na wsy z dypkom.

Położene — budźe Wam nakupowanje

— k hodam

při potrěbi

mužaceje, žonjaceje a dźěćaceje drasty, manufakturow, šatow, wobuća, meblow a półstrowanych tworow, jězdnych kolow, dźěćacych, sportsk. a klankowych wozow a. t. d. w staroznatem meblowem a tworowem kreditn. domje

Carl Horn nasl.

w Budyšinje

na Hłownem torhošću

zastup na Jerjowej hasy 21.

Zrědka małe na- a wotpłaćow. dowolam.

Sobustaw zwjazka němskeho kreditneho drobnowikowarstwa zap. tow.

Njedźelu wotewrjene

Njedźelu wotewrjene

Ženje wjac

njezmóježe składnosć, Wašu potrěbu drastow po tak tunich płaćiznach nakupować. Při našim

dospołnym wupředawanju dla předaća wobkhoda

namakaće hišće wulki wubjerk

mužacych a pacholskich woblekow
mužacych a pacholskich mantlow
jupow, kholowow, lacow atd.

žonjacych a holčacych mantlow
žonjacych a holčacych woblekow
žonjacych kostumow a bluzow

Hólčaca a holčaca drasta

Drježdžanski drastowy dom

Birnberg & Co. **w Budyšinje** **při Mjasowych jětkach 5.**

K hodam

Wšitke wěcy k pječenju dobre a tunje

jara dobre palene **kofeje**

wuběrne likěry

a wina

poskića

Paul Pötschke

w Budyšinje na Drjewowych wik. 4.

Rěču serbski! Rěču serbski!

Hodowne wuhorje

rybowe konzerwy, sušeny laks
a. t. d.

najlěpšich kajkosćow poskića k hodam

Budyšska kolonijalna a rybowa centrala

Herm. Kurjo

w Budyšinje na Zwónk. Lawskej hasy.

Sym Serb a rěču serbski!

Rjany hodowny dar je stajnje dobra

žimaca mašina

z walcami za čoplu wodu

abo šijaca mašina

z 5 lětnym rukowanjom a na wotpłaćowanje. Elktr. swěcy za šijace mašiny a motory.

J. Klemm w Budyšinje na Serbskej hasy.

Nohajcowy dom

Otto Osswald

w Budyšinje na Kamjentnej hasy 7.

Wosebity wobkhod ze samsnej zhotowjenju.

Wulki skład prěnjorjadnych

štrykowanych zwjeršnych a spódnich drastow, předawarnja wšitkich Bleyle-drastow, štrykowanske wołmy, sportske wołmy

Wužitkna nakupowarnja za zasopředawarjow!

Pijce

„Wenkowy" kofej

Emalja

Horncy, 10/20 cm wusykane	4.75	Jědźne servisy, różowy mustr, 23 dźěl.	25.00
bowy	0.95	kofejowe servisy, mustrowane kromy, 9 dźělne	3.90
pónoje k pječenju	1.45	kofejowe servisy, mustrowane kromy, 5 dźělne	1.95
konsoly z měrku	0.88	kuchin. garnitura, 22 dź.	10.00
mlokowy karan, 1 litr	0.95	Opal-tyzy z pat.-zamkom, 4 št.	5.90
S S S-konsole	1.95	alpaka kof. łžički z etwijom	3.00
khlěbowe tyzy kulojte, 4 punt.	3.75	tafl. wahl, 5 kg wudžerža	11,90
khlěbowe tyzy podołhojte, 4 punt.	4.25	nože a widličkі, 1/2 dwanatka najl. 3.50,	5.90
myjnicy, kulołhojte	0.95	kofejow. młyn na séčnu	3.75
wanje, podołhojte, 50 cm	3.90	žimace mašiny, 42 cm	17.00
džeržak za hod. štom	1.45		

Praktiske hodowne dary!

Centralny kupny dom

mějićel J. Kohn

w Budyšinje **na Kěžorskej drózy 14.**

Mydło

so přeco trjeba!

Tohodla je wono woprawdźe

přijomny dar

za hodowne blido

Najwjetši wubjerk:

mydłow za domjacnosć
dobre mydła
parfumy
swěcki na štom

poskića

mydłowa fabrika

FRIEDRICH LIEBER

w Budyšinje / na Bohatej hasy

Grude-kachle (wohenj wudžerżowace)
sofy, khamory a stoły
i hodowny žłob atd.

ma swobodnje na předań.

Arno Wuschick (prjedy Kurt Wällnitz), přisahany a zjawnje přistajeny přesadźowar

běrk na Zwonk. Lawskej hasy 16 w dworje na lěwo.

Trjebany klavěr

ma tunjo na předań

H. Knappe w Budyšinje

na Mužakowskej drózy 23.

Poskićam swoje **dobre palene kofeje** punt po hr. 3.20, 4.–, 4.40

swěcki

na hodowny štom najtuńše a wšelake druźiny.

Ernst Glien w Budyšinje

na Žitnych wikach 44.

Wobkedźbujće

moje tunje płaćizny

kofejowe sudobja
jědźne sudobja

kuchinske garnitury

myjne garnitury, winowe, piwowe a likěrowe skleńcy atd.

Nowe! *Nowe!*

pýcha na hodowny štom

kiž so njerozlemi, štuka 20 pj.

poskića

Joh. Teutscher

w Budyšinje

na Kamjentnej hasy 33

Gardiny běłe a pisane

pod storcs modern. wupuščenja za wokna

we wšěch płaćisnach

poruča

we wulkem wubjerku

Otto König

w Budyšinje při Mjasowych jětkach čo. 3.

Šijaca mašina

(Singer), nimale nowa, je tunjo na předań pola

Pannacha w Budyšinje

na Žitnej hasy 2, 1. poskoć.

Přiloha k čisłu 293 **SERBSKE NOWINY** Pjatk, 17. decembra 1926

Jan Skala.

Statne pjenjezne srědki za Łužicu.

Minister financow dr. Reinhold přećiwo pjenjezybrojenju.

Kaž bu tu pjeh tydzenjom napomnjene a wobstrachowane je so stako: namjet k pśiśiwolenju pjenjezných srědkow sa Sakso we wobłuku „Ostprograma“ so wospjetowasche a to po zadanju sozialdemokratow, kotśiž pśeś namjet Müllera-Franken žadachu 3 milijony podpjery sa Sakso.

Sajimawe je, so so někto wjazy nježa dasche — kaž běśchaj to dr. Schreiber a dr. Grabnauer cźiniłoj — pjenjezných srědkow sa Łužicu, dokeľ je tuta pśiseś Prahu a Paris wohrożena, ale sa namjetne wokrjeśy žyleje Sakśeje. Też njeje prajene, ke kajkim sameram maja so eventuelnje pśiśiwolene srědki nałožowaś. Powśichkownje postaja so w sadach knježeństwa k „Ortsprogramej“, so maja ke kulturnemu a hospdarśkemu posběhnjenju „wohrożenych namjesnych krajin“ łužicy. Njeje sa naš Sserbow trjeba, na to pokasaś, so ani k ranju ani k juhu ani hdźe druhdźe wopraudźiteho strocha njehrozy, khiba so jón wěste organisazije sćerja, kotrejž sašo wocakuja, so by jim jich próśne pokłady je statnymi pjenjesami trošchu napjelnja. Je to wěsty „circulus vitiosus“: tute organisazije wutwórja potemnjanske scherjenja, w knježeństwach a zentralnych instanzach do nich wěrja a w sdaniwym sajinje statneje wěstosće a sawěsćenja so pjenjesy k wotwobrocenju wumyślenych strachow pśiśiwoluja. A njeje to runjewon śmešne: ſ tutymi pśiśiwolenymi statnymi pjenjesami so sašo snate organisazije prózuja, nowe strachi sa stat wunamakaś, a tak to dźe dalśnje dale: strach — pjenjesy, pjenjesy — strach, strach — pjenjesy atd.

Kaž bu hižo napomnjene, maja po sašadach knježeństwa mjenowane srědki „Ostprograma“ k hospodaŕśtwu a kulturnemu posběhnjenju łužicy.

W nastupanju serbśkeje (sakśkeje) Łužicy mógemy se połnym prawom śmowa na to pokasaś, so je wobydlerśtwo serbśkeho pokhoda kulturnje w najhórśśej měrje wohrożene. Sserbśke śkulstwo — ani ludowe ani gimnazijalne — doznała njewobtejisa śćitoj za pśiwatnje k spěrjenju kulturnych kuklow němśkich stacźanow serbśkeje narodnosće statwa, je tohodla tak gnadne, dokeľ nam božahaze srědki pobrachuja.

Ma-li stat wopraudźe wotpohlad, 3 milijony sa Sakśku pśiśiwolicź, potom my wocakujemy a žadamy, so so nam na liczbu serbśkeho wobydlerśtwa tak wjele pśidźeli, kaž so to po sašadach runoprawnosće łuśi. Dokeľ so tu jenož wo wobydlerśtwo pśiśi zušych njesach jedna — Łužica so po dr. Gradnauerju jako zyk wobhladuje — bychu žadane statne srědki na ⅓ sakśkeho wobydlerśtwa, to je wokoło 2 milijonaj duśchi pśiśinjadźe, potajśim na skowu 1,5 hriwny. Sserbśkeho wobydlerśtwa we Łužicy (sakśkej je wokoło 60 000. Mamy potajśim — jeli so so srědki pśiśiwola — prawo na 90000 hriwnow k posběhnjenju naśich hospodarśkich a kulturnych pomérow. Tutón pjenjes by so měł Sserbskej Ludowej Radźe k dispoziziji dacź, kotraž by potom jednotliwe pozizije postajiła, na kotreż měła so pjenjesy pśichźělicź.

Jenož na tuto waschnje by stat pśeh sjawnosću dopokasaś mógł, so wón statne pjenjezne srědki nochaje nałožowaś ke korupziji jednoho dźěła swojeho stacźanstwa a dale, so chce po sašadach mjenšchinoweje politiki ſ dobrym pśichźadom dyeś. My tu w statnym sajimu pucź pokasujemy, po kotrymž so hicź da, je-li k tomu dosć politiskeho instinkta a dosć sprawneje wole pola rosćudźacych instanzow. So Sserbja nicźo wurjadneho a zanu jatmożnu nježa dataja, so samo rozumi, dokeľ swoje dawki płaca, kaž wschitcy druzy.

Ale: najśerje so wot śejma pśiśiwolene 3 milijony do Sakśkeje njedadźa. Minister finanzow dr. Reinhold je hižo na to pokasał, so nadobo wschě kraje a krajiny žadaja milijonowe podpjery, wudawajo, so maja ſ zušymi statami njeśy a so so tohodla wohrożene (!). Jenož njebudźe mózno, wschě tute śumy wupłacźicź dacź a tohodla žada, so so wot sapoczatka pśiśiwolene 32 resp. 41 milijonow hriwnow njepśichźekroca.

S tym sa naš wěs njeje wotbyta.

Nawopak: śmy widźeli, so ma stat sa wěste samery pjenjesy a ani jara śłutniwje a wobhladniwje njehospodarsi; ſ najmjeńśa politiske strony nimo měry radu tute pjenjesy brója, dokeľ śwjetścha ſ nich někźicho do jich pokładnjow kapnje. A hdyž stat hakle pśeh někotrymi měźazami na žadanje narodnosćnych mjeńśchinow wo sarjadowanje mjenśchinoweho śchulstwa pśeh swojeho ministra wotmołwicź da: „Angesichts der finanziellen Lage des Staates kann zurzeit dem Antrage nicht näher getreten werden“, potom śmějmy djenźa na to pokasaś, so je to jenoż próśdna wurěcź była.

A tohodla chcemy a dyrbimy serbśke žadanje wospjetowaś: My trjebamy ſ hospodarśkemu a kulturnemu posběhnjenju serbśkeho wobydlerśtwa Łužicy, kotrež je statnje loyalny a bjes Tajtschojkuli mjeńśchinoweho śchkita, finanzielnu podpjeru ſ najmjeńścha w tej ramej měrje, kaž druzy stacźenje, kotśiž maja kulturnje a hospodarścy wjeśo, śchtož je trěbne. Tu njech někto stat jónu pokasa, so chce nasche wopraunjene mjeńśchinowe žadanja dopjelnicź a njech politiske strony stat a jeho instanzy w tom podpjeraja. Pjenjesy sa korupziju a niczenje Sserbśtwa my wotwakasujemy a njechamy nicźo ſ nimi cźiniczi měcź! Niż potłoczowanje narodneje mjenśchiny je statnymi srědkami, ale dopjelnjenje sprawnych žadanjow je winowatosćej a nadawk stata.

Nowa evangelska cyrkej we Wulkim Wjelkowje.

Sandźenu njedźelu seńdźechu so stawy zyrkwje we Małym Wjelkowje w Streuślej hoscźenzu, so bychu wo natwarjenju zyrkwje we Wulkim Wjelkowje jednali. Nchedźyndźtwo wjedśeche knjes Jordan ſ Małeho Wjelkowa, wotewri śhromadźiznu a pśepoda zkowo knjesej fararjej na wotp. Rádźe.

Knjes farat Ráda rospramjesche, na kajke waschnje žu so pśeh létom na njeho wobroczili ſ myślicźku, so ma so we Wulkim Wjelkowje zyrkej natwaricź. Wón so njesamkuje pśeh woprawdźitoscźu, so je dla pśiśprawjenja katolśeho měśchniśkeho seminara w Śmochcźijach a dokeľ je możno, so so kapała natwari, we wokolnych gmejnach tole praśchenje sa stawy evang. lutherśkeje zyrkwje jara ważne. Dale wupraji knjes farat swoje wjeśele nad tym, so je pśechcźe žamžnjeje zyrkwje we wobažje žamej nastało. Knjes farat Ráda spóźi dale, so je knjes wokrjesny hejtman po śrěcźenju se wobdźělenymi wobadnymi sastupjerjemi a ſ knjesom se Bozbergom należnosć na konśistorśtwowu wschnosć dale dał. Wschnosć nje pśechcźiwo tutemu planej, ale chce twar ſ krajnej kollektu podpjeracź. Też Gustav-Adolfśke towaŕśtwo a Evangelśki śwjatk chcetaj twar ſ pjenjesami podpjeracź. Na to poda so pśeh wjedźezaju dopokas, cźehodla chcedźa zyrkej we Wulkim Wjelkowje natwaricź. Też wězywustojni maju tule wjes sa pśichódnu. Hižo pśeh 100 létami, jako knjes ſ Hartmann wšo, kiž tehdy hišće do Hodźijśkeje wośady śłuśeśe, žamžne pohrjebniśchcźo dari, žu hižom na twar zyrkwje we Wulkim Wjelkowje mysłili. Plan pak je so sašo rosbił. Knjes farat Ráda dale na to pokasa, kak cźeśko w nětcźišchim cźasu sa wośady je, duchownemu dostacź, wobžeže pak śerbśkeho. Wón pak ma dowěru, so so sa twar Božeho doma we Wulkim Wjelkowje wšcho dalśne namaka a śłónczi zwoju rěcź ſ pśecźeżom, so chzyl Knjes Zukk žohnowacź.

Knjes ſ Bozberg rosłoži, so dyrbjałej gmejnje Eskona Borschcź a Hunjow ſ Hodźijśkeje a Mikłeju se Pśchesdrěnju ſ Njeswacźidśkeje wośady wustupicź, so by Wulko-Wjelkowśka wośada, kotraž ma so wutworicź, nuzu liczbu duśchow dostała. Potom dyrbjała so zyrkej we Wulkim Wjelkowje jako wotnoźa Budyśkeje Michałśkeje wośady wobhladowacź. Dale radźi knjes ſ Bozberg, so ma so hnydom finanzny wubjerk wutworicź. Knjes Schéża wustupowaśche tohorunja sa dźěkowy wubjerk. Knjes Glaser rosprawjesche, so Hudźi pśiśiwoła — prawo na 90000 hriwnow k posběhnjenju naśich hospodarśkich a kulturnych pomérow. Tutón pjenjes by so měł Sserbskej Ludowej Radźe k dispozizji dacź, kotraž by potom jednotliwe pozizije postajiła, na kotreż měła so pjenjesy pśichźělicź.

Jenož na tuto waschnje by stat pśeh sjawnosću dopokasaś mógł, so wón statne pjenjezne srědki nochaje nałožowaś ke korupziji jednoho dźěła swojeho stacźanstwa a dale, so chce po sašadach mjeńśchinoweje politiki ſ dobrym pśichźadom dyeś. My tu w statnym sajimu pucź pokasujemy, po kotrymž so hicź da, je-li k tomu dosć politiskeho instinkta a dosć sprawneje wole pola rosćudźacych instanzow. So Sserbja nicźo wurjadneho a zanu jatmożnu njeźadaja, so samo rosumi, dokeľ swoje dawki płaca, kaž wschitcy druzy.

Ale: najśerje so wot śejma pśiśiwolene 3 milijony do Sakśkeje njedadźa. Minister finanzow dr. Reinhold je hižo na to pokasał, so nadobo wschě kraje a krajiny žadaja milijonowe podpjery, wudawajo, so maja ſ zušymi statami njeśy a so so tohodla wohrożene (!). Jenož njebudźe mózno, wschě tute śumy wupłacźicź dacź a tohodla žada, so so wot sapoczatka pśiśiwolene 32 resp. 41 milijonow hriwnow njepśichźekroca.

S tym sa naš wěs njeje wotbyta.

Nawopak: śmy widźeli, so ma stat sa wěste samery pjenjesy a ani jara śłutniwje a wobhladniwje njehospodarsi; ſ najmjeńśa politiske strony nimo měry radu tute pjenjesy brója, dokeľ śwjetścha ſ nich někźicho do jich pokładnjow kapnje. A hdyž stat hakle pśeh někotrymi měźazami na žadanje narodnosćnych mjeńśchinowo wo sarjadowanje mjenśchinoweho śchulstwa pśeh swojeho ministra wotmołwicź da: „Angesichts der finanziellen Lage des Staates kann zurzeit dem Antrage nicht näher getreten werden“, potom śmějmy djenźa na to pokasaś, so je to jenoż próśdna wurěcź była.

A tohodla chcemy a dyrbimy serbśke žadanje wospjetowaś: My trjebamy ſ hospodarśkemu a kulturnemu posběhnjenju serbśkeho wobydlerśtwa Łužicy, kotrež je statnje loyalny a bjes Tajtschojkuli mjeńśchinoweho śchkita, finanzielnu podpjeru ſ najmjeńścha w tej ramej měrje, kaž druzy stacźenje, kotśiž maja kulturnje a hospodarścy wjeśo, śchtož je trěbne. Tu njech někto stat jónu pokasa, so chce nasche wopraunjene mjeńśchinowe žadanja dopjelnicź a njech politiske strony stat a jeho instanzy w tom podpjeraja. Pjenjesy sa korupziju a niczenje Sserbśtwa my wotwakasujemy a njechamy nicźo ſ nimi cźiniczi měcź! Niż potłoczowanje narodneje mjenśchiny je statnymi srědkami, ale dopjelnjenje sprawnych žadanjow je winowatosćej a nadawk stata.

Schtóž Sserbstwo lubuje a nochze, so by tahinyte, daj swojeho wobdarjeneho knyna na wyschschu schulu; kóždy druhi pak njech skladnje dary k pomozy studowazych Sserbow!

Cyrkwinske powěsće.

S Budyschina.

Michałska zyrkej.

W Michałskej zyrkwi rano we 8 hodź. serbśka spowědna wuczba a Boże wotkasanje, dop. w 9 hodź. serbśka Boża słužba, 1/11 hodź. rosrěcźowanje ſ młodźinu, 1/11 hacź do 11 hodź. wólba sa synodu w drasśkomorje.

Semrěła: 12. dezembra Hana Marja rodź. Kranz, wjeboh Franza Josefa Augusta Stilera, schowza na Židowje sawostajena wudowa, Pod hrodom, 79 lět stara.

Krajnozyrkwinske shromadźeństwo w Budyschinje na Rózowej haźy 31.

Njedźelu dop. 3/11 hodź. njedźelska śchula, wjeczor 1/8 hodź. evangelizacijska shromadźizna. Wutoru wjeczor 1/8 hodź. swjatk młodźiny sa rosćuź. Kchejeźcźaństwa sa młodźencow. Sstrjedu njeje swjatk młodźiny sa hołzy. Schwórk njeje žana biblijska hodźina.

Knjes shromadźeńśkowy wotkładaŕ Kschijan śmjeje njedźelu pop. 1/2 hodź. njedźelsku śchulu a w 3 hodź. biblisku hodźinu w Bśkej Horje, njedźelu wjeczor w Krakezach, póndźelu w Bukezach a wutoru we Worzynje, wschudźe wjeczor we 8 hodź.

S Budestez.

4. adventa śmjeje farat Wójz rano we 8 hodź. serbśku spowědź, farat Domaschka dop. w 9 hodź. serbśke a 1/11 hodź. němśke prědowanje. — Dopołdnja wólba do synody pśeh zyrkwinśkich pśchedstejicźerjow.

S Bukez.

4. adventa rano 1/8 hodź. serbśka spowědź, dop. we 9 hodź. serbśka a 1/11 hodź. němśka Boża słužba. Pop. 1/3 hodź. serbśka spowědź.

S Budyschinka.

4. adventa dop. w 9 hodź. serbśke a 1/11 hodź němśke kemschenje.

S Barta.

4. adventa rano we 8 hodź. serbśka spowědź, dop. w 9 hodź. serbśka a 1/11 hodź. němśka Boża słužba. — Pop. w 3 hodź. hodowne wobradźenje towaŕśtwow žonow.

S Delnjeho Wujesda.

4. adventa dop. w 9 hodź. serbśka a 1/11 hodź němśka cźitańka Boża słužba.

S Hodźija.

4. njedźelu swjatego adventa śmjeje farat Wojat rano 1/8 hodź. němśku spowědź, farat Wjesaŕ dop. 1/9 hodź. němśke a w 10 hodź. serbśke kemschenje. Dop. 3/10 hodź je synodalna wólba w kapalnje. Popołdnju w 2 hodź. je wobradźenje žónskeho towaŕśtwa w Eigurez hoscźenzu.

S Huśti.

4. adventśku njedź. dop. 1/9 hodź němśke a 1/11 hodź. serbśke prědowanje, kotrež so cźita. — Pop. 1/5 hodź. serbśka a 1/6 hodź. němśka Boża słužba se spowědu w śchuli w Hnaschczach.

S Dornjeho Wujesda.

4. adventa rano 1/8 hodź. němśka spowědź a swjate wotkasanje (poślednje w tomle łésće), dop. 1/9 hodź. němśke kemschenje, w 10 hodź. wólba sa synodu pśeh zyrkwinych pśchedstejicźerjow na farje.

S Durcźiny.

4. adventa rano we 8 hodź. serbśka spowědź, dop. we 9 hodź. serbśka Boża słužba, 1/11 hodź. shromadźizna zyrkw. wobsadu, 1/12 hodź. wólba sa synodu.

S Hrodźiśchcźa.

4. adventa rano 1/8 hodź. serbśki hamt, dop. 1/9 h. serbśka Boża słužba, wot 10 hodź. hacź do 1/11 hodź. wólba do synody, dop. 1/11 hodź. němśka Boża słužba. Sběrka.

S Khwacźicź.

4. adv. njedź. dop. 1/9 hodź. němśke a w 10 hodź, serbśke kemschenje. Sběrka sa łužiśki śtutk łubosće. Synodalna wólba. —

Póndźelu wjeczor 1/8 hodź. budźe adventśka nutrnosć we Wulko-Dubrawśkej śchuli.

Pokhowany 14. dez., hórki po swojim narodźe semrěty mandź. žnuł Emila Pawola Asta, dźěłaczerja we skhwacźizach.

S Klutśicha.

4. adventa rano we 8 hodź. němśka spowědź ſ Bożim wotkasanjom, dop. w 9 hodź. serbśke a 1/11 hodź. němśke kemschenje

S Kotcź.

4. niedźelu adventa němśke prědowanje. — Sběrka. Mumoschi mišijónskeje łóźerki sańdźenu niedźelu wuczinjeńśche 8.07 hr. Wutrobny dźak a adventśki postrow.

S Luposć.

4. adventa dop. w 9 hodź. serbśka Boża słužba a 1/11 hodź. dźećzikemschenje.

S Małeschcź.

4. adventa rano we 8 hodź. serbśka spowědź, dop. we 9 hodź. serbśke a 1/11 hodź. němśke kemschenje. Popołonju 1/3 hodź. stowaŕśchenje młodych hołzow a wjeczor w 7 hodź. stowaŕśchenje młodźiny (swźełowobrały) na farje.

S Minakala.

4. njedźelu adventa rano we 8 hodź. serbśka spowědź, dop. w 9 hodź. serbśke kemschenje, 1/11 hodź. kemschenje sa dźěći. Pop. w 3 hodź. na farje pośedźenje zyrkwinśkeho pśchedstejicźerjstwa, wólba do synody.

Semrěła: Erika Waldraut Filuschcź w Pśowjach, měźaz stara.

S Rośaŕźa.

4. adventa dop. w 9 hodź. němśka Boża słužba, dop. 1/11 hacź 3/11 hodź. wólba do synody w drasśkomorje. Pop. w 2 hodź. hodowna śwjatoczńosćej towaŕśtwa žonow na farje.

Wutoru, 21. 12., poł. 1/3 hodź němśka adventśka nutrnosć w śaśśim domje.

S Njeswacźidła

4. adventa rano we 8 hodź. serbśka spowědź, dop. w 9 hodź. serbśka a 1/11 hodź. němśka Boża słužba.

Mies Bożimaj słužownaj synodalne wólby zyrkw. zastupjerjow w kapalni.

Pop. w 3 hodź. wobradźenje žónskeho towaŕśtwa we knježim hoscźenzu.

Pov. **w 5 hodź.** adventiska mutnosćz. **pola Schmelcherec we Wulkim Wicherdrienie.**

S Porschiz.

4. njedź. adventa budźe rano we 8 hodź. serbiska spowjedź, dop. w 9 hodź. serbiska Boża słužba. 1/11 hodź. jutrowna wólba, 3/11 hodź. němska Boża słužba; pov. 1/3 hodź. hodowny zjwjedźenje sa wophtowarjow dźěćerkenschenjow Porschitzkeje schule; wječor we 8 hodź. biblijska hodźina w Krałecjach (knjes wothladaŕ Kichizan), wječor we 8 hodź. ev. luth. schulske towaŕstwo w Nowych Porschizach: pschednoschuk: Kak je Bóh naschich serbskich wótzow wjedł, so jim ke kchesćijanjstwu pschiwobrocził (hn. wykschski wučeŕ Hämsch), hosćo su witani.

S Rachwalda.

4. njedźelu adventa dop. w 9 hodź. němske a 1/11 hodź. serbske kemschenje.

S Ralcz.

4. njedź. adventa rano we 8 hodź. serbska spowjedź, dop. w 9 hodź. serbske a 1/11 hodź. němske kemschenje

Pónđźelu wječor we 8 hodź. hodowny wječor Ralczanskeho zónskeho towaŕstwa.

Se Sślepoho.

4. adventa serbska spowjedź a Boże wotkasanje rano we 8 hodź., serbska Boża słužba dop. 1/10 hodź. němska 1/12 hodź. Sbórka sa diakonissiski dom Bethanja we Wrótslawju. — Samjerjeny ŕerkusch so sjwiwa sa Hanu Mónzowu (Nowakowu) z Trjebina.

Semrěli: Jurij Domuła, kranski mischtr w Brěsowzy, starý 75 l. 1 m. 20 dn. a Madlena swud Habrinkowa rodź. Jurkoz, wumjenkalka w Brěsowzy, stara 70 lět, 9 mězazow.

S Wóslinka.

4. adventa rano we 8 hodź. serbska spowjedź, dop. we 9 hodź. serbske a 1/11 hodź. němske kemschenje. Sbórka Popołdnju w 4 hodź. adventska hra evang. towaŕstwa mlodych holzow w Božim domje.

Jednaće dnjow zasypnjeny.

W tutych dnjach je so minyło 60 lět, so je njesbože w Ponickawje pola Ostranda wukonz namakało, kotrež so powschitkowaje jako dźiw wobhladowasche. Tak bě tež bjes dźiwa, so so powsćež wo spodźiwnym podawku niz jenoż po zylej Sakslej, ale też daloko pisches jeje mjesy roschěri.

8. dezembra 1866 zapnychu so pschi wurywanju gmejnske studnje w Ponickawje, kotraž bě hižo na 20 metrow hłuboko wuryta, nadobo delnje sapaženja. Pschi tom so studnjerjerjej bratraj Wilhelm a Bohuwěr Muschter sasapnyschtaj.

Dokelž bě strach multi, so so też hornje dźele studnje hischcże swjesu, bě rycże sa sinjesbożenymaj jara straschne a wobcżežne. Wězowukotjni pschinđźechu a pytachu se dołhimi żelesnymi żerdźemi sa prózdnjenjanami spodu zapnjenymaj dojtcże, w kotrychž bychtaj so sakapnjenaj znađź pschi żiwjenju sdźerżeć mahłoj. Swężćichu pak, so je njemóżno, so staj sinjesbożenaj hischcże żiwaj. Po dołhim wuradźowanju bě gmejna hižo wobsamknyła, so ma so studnja sazypać, połowanika zwjatocznosć wotměć a pohrjebnischcżo nad njesbożownej studnju pschitwaricź.

Tu pschińdże, — běsche to 14. dezembra, — twaŕski mischtr Boehmig z Ortranda a wobkrućił, so chce studnjerjerjej wuzwobodźić, hacź morweju abo żiweju, wschо jedne. We nozach bjes spanja bě zebi Boehmig zystem wumyślił, kotrež jemu zmóżny, so hacź k sazypnjenymaj dojtcź, bjes toho, so by so bojeć dyrbjał, so tež hischcże hornje dźele studnje swjesu.

Stónczinje, 19. dezembra, hdyž běchu pjeć dnjow je napinanjom dźěkali, storczichu wumoŕerjo na sinjesbożenju. Schtó pak by samoch wjesele a sacżucza smużitych muzow wopitkać, kotříž běchu swoje żiwjenje sattaćili, so bychu zwojimaj sobuczłowjekomaj znajmjeńscha częstny pohrjeb zwěrzili, jako studnjerjerjow cżiłeju a njestranjenju spodu sazypkow namakachu.

Jednacże dnjow a 4 hodźiny běschtaj bratraj bjes jédże w małej prózdnjenju spodu jeneje dełki hromadźe stłóczenaj we studni pschebywałoj. Nadźiju na wuzwobodźenje pak njeběschtaj zhubiłoj.

Tehdomnischi farař Auerswald běsche tutón podawk w knihy wopisał, kotrejž bě napisćmo dał: „Stary Bóh je hischcże żiwy."

K dopominjeću na tutón spodźiwny podawk wotmě wa so tóżde lěto 19. dezembra w Ponickawje wopomnjenišći swjedźeń, kotryż so lětsa pschi składnosći 60-lětneho wroczenja tutoho dnja wosebje zwjatocznje wobeńdże. Wschitzy potomnizy pschi wulkhowanju Muschte też bratrow su so na zwjedźeń wosebiće pschepročyli.

Wobraz mordarja z wócka morjenceho.

Wot Lindeholza, physika, w Budyschinje.

W naschim cżasu sposnaśiwsow sda so spomóżne być, so na methodu wroczopschinnjenu, kotraž nejeseże nětdy wuhlad, so sneże sa sposnawanšku słužbu policajskich wyschnoścżow wulku wažnosć. Sćnadź może so tón abo tamny hischcże dopomnicź, so bě swada wo hódnosći abo njehódnosći tuteje methody, njemuzy wo reprodukcji (sjewjenju) mordarjoweho wobraza we wócżku morjeneho, we zwojim cżasu njes Winom a Barlinom jara wótra. Mjes tym so Winzy wučeni měnjachu, so su dopokas pschinjesli, so je tale reprodukcija praktiski można, wotpokasa wozebje schef Barlinskeje sposnawańskeje słužby tole postupowanje jako takle, kiž so praktiski trjebacź njehodźi. Za so i tejle zajimanej należnotsću psched nětkrotnymi sétami we zwojim powołanju saběrach. S tuchle dźělom, kiž so we zwojim cżasu sastajichu, dokelž bě jedyn je sobudźełacżerjow wumrěł, **bu zażne, so su Winzy a Barlinzy swoje nahłady na nowačene mumenjenja sakoj owali. Praktiske wuspěchi dyrbjachu wuwostacź, dokelž wědomosć sa tole** waschnje fotografowanja zane pschihódne żórka sa wobkrućenje njewobsbożejsche. Chzychu potajkim praktiski samér dozwjeć, dyrbjachu najprjedy tole praschenje rosrisacź. Hacź do dźesatnitscheho dnja so to hischcże radźiło njebě. Tak dyrbjesche so tole sposnawańske waschnje, tak ważne hacź by sa policajske wyschnosće dyle, so spuschczicź.

Pschipadnje mje pschi mojich powołanskich dźełach wócżny lékaŕ na druhi pucź pokasa. Wupokasa so mjenujzy, so bróniza (Netzhaut) we wócżku pola cżłowjeka a zwjerjeca pod wěstymi wunđenjenjemi so dźiwnje błyschcżi (Fluorescenc). To je spodźiwne jenjenje, tiž snadź samo hischcże medizinskim autoritam znate być njedyrbjało. Tole błyschcżenje wócżka (fluorescencu) mózemy wobkedźbowacź, hdyž hłónczenemu zwěrjatu na wócżko padacź damy, abo hdyž wozebite physikalske zwětko z jenej wěstej schkleńcżu wuzijemy. Hdyž běch tole zwěrjatk, prajach zebi hnydom, so je nětko pucź sa dalsche praktiske dźełko reprodukcije wobrazow z wócżka morjenych abo morwych dozpěła sapo zwobodny, pschetož wozebite zwětkowe żórko k wobkwětlenju jara fotfocżiweje fotografiskeje platy bě namakany, njemuzy fluorescenske zwětko bróniży. Hladamy do schpiheloweho kaschczika, tiž je pschecżiwo zwětku dnja schkitany, a puschcżimy wozebite wobkwětlenje pisches napomnjene spodźiwne schkleńcżane wokno, dha wuhlada żiwy cżłowjek swoje samżne wócżko, hacź je wono nětko cżorne, zażno abo cżěmnomódre, w podobnej barbje jako tigerowe wócżko, tiž so zażnje błyschcżi. Moje pospyty, z kotrymiž hnydom sapocżach, su wotprawdźe dopokasale, so tónle wumělsły pschiprawjeny zamżny błyschcż bróniży (hładazy purpur) dozpěła k wobzwětlenju wyzokokolosćiweje fotoweje platy. Njetrjebamy nětko hakle na morđarja a na morjeneho cżakacź, taśe wobrazy możemy pola kóżdeho morweho wuwabicź. Ale też to hischcże nusne njeje. Dozpěła hižom, so żiwemu porucźimy, so dyrbi zebi zwobodnu wozebje energiśy wobhładacź a spomjatkowacź, so bychmy żiwemu potom hnydom do hypnosy pschesahsili. Wobras, kiž je zebi żiwy krucże wobhładał a spomjatkował, **mózemy potom** so jeho wócżka z wobkedźbowanjom wozebiteje methody so błyschcżicź widźecź.

Na tomle městnje so wě njeje mózno, jenotliwe wědomostne podawki bliże rosćahnucź. Powschitkownemu zajimej budźe wschak tej dosć, wobźecź, so je je wědomosći na tomle wyżnozy zajimawom puću sapo krocżel postupiła. Wozebje budźe Barlinska spósnawanska słužba bróniže sdźerżeć. W kajkim wobsahu polizajske wyschnosće na jenej stronje a schtoż snadź je hischcże wjele ważnische, lékaŕske wědomosći na druhej stronje, tónle postup pschewosmje, dźensa wsó hischcże projicź njemóżu, dokelž dyrbi so hischcże na wudospołnjenju tohole waschnja dźěłacź.

Wuprytanje fluorescency (błyschcżenja) wócżkoweje bróniży, je pak też hischcże sa druhu młodu wědomosć wuznjadnje ważne, njemuzy sa zwiniswo tucżelowki (Regenbogenhaut), hdźež je horzo wojnje. Lékaŕske autority dźensa zyle njeprawje nimaja, so hischcże pschezo na stejischczu steja, so je tucżitanje chorosćowo i tucżelowki bóle abo mjenje łajersiwo (Kurpfuscherei), pschetož hdyž wot měrnje fótalnych wócżkowych schczépjerikow wotblađamy, maja wschitke sektory (wurěški) tucżelowki wuwiwanško-staroźiwisku, makroskopisko-anatomisku, histologisku a physiologiske wažnosći jenakeje hódnosće. Měnjenje, so jenotliwe dźěle a organy cżěła su na wozebitych městnach tucżelowki spósnacź, je też dźensa hischcże jako wopaczne rozmamjenja. Wobkedźbujemy pak tucżelowku (Iris) w fluorescenscim zwětle bróniży, dha pschińdźemy tola k zyle hinaschemu

Hospodarski rozhlad.

Pjatk, 17. dezembra 1926.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar . . .	4,1955	100 pólsk. markow	—
jendźelski punt .	20,368	100 česk. krónow	12,424
100 šwajc. frankow	81,12	100 franc. frankow	16.85

Berlinska burša sawosta wčera pschi sebłabjenych kurzach efektow. Na łonju so wobkhod trochu wožiwi a kursy so sniwa sesnylnjowachu.

Produktowe wiki běchu wčera w Berlinje dale mérne. Amerika powě skrucżene płacżiny. Tola sesnylnjene wukrajne wiki njesamóchu na nasche witi skutkowacź. Wjele schpatneje rožki njenadeńdże tak lohko kupzow. Wčera płaczeschе zentnaŕ

w Berlinje:

pschenicży 13,40—13,50 hr., rožki 11,60 hacź 11,85 hr., jecżmjenja nalétnjeho 10,85 hr. hacź 12,25 hr., nadymjeho 9,60—10,25 hr., wowsa 8,75—9,25 hriwnow,

w Lubiju:

pschenicży 12,40—13,40 hr., rožki 11—11,80 hr., jecżmjenja nalétnjeho a nadymjeho 10,80—12,50 hr., wowsa 8,50—9,20 hr. běrny 4,20—4,60 hriwnow,

w termińowym wikowanju:

za dezember: pschenicży 14,42½ hr., rožki pak 12,42½ hr., wowsa 9,60 hriwnow,
za měrz: pschenicży 14,17½—14,12½ hr. a rožki 12,22½—12,20 hriwnow,
za meju: pschenicży 14,10 hr., rožki 12,25 hr. hacź 12,21¼ hriwnow.

Wiki schtwórtk w Kamjenzu.

Huśy 1,10—1,20 hr., cżerwjeny kał 10 pj., běły kał 8 pj., dwěrkaty kał 30—80 pj., seleny 20 pj., zybła 15 pj. 2 puntaj 25 pj., jabłka 10—30 pj., worzechi 60—75 pj.

Wiki schtwórtk w Lubiju.

Butra 1,10—1,20 hr., jeja 17 pj., twaroh 25 pj. huśy 1,10—1,20 hr., swinjaze mjaso 1,15—1,20 hr. tuczne 1,30—1,40 hr., skopjaze 1,10—1,20 hr., tolerěpa 8 pj., běły kał 7 pj., cżerwjeny 10 pj., wlóski 20 pj. a morchej 10—30 pj., karoty 15 pj., jedźata loboda (Spinat) 30 pj., seleny kał 20 pj., dwěrkaty 30—7, kołrabi 19—20 pj., zybła 8—10 pj., rjetschej 5 pj., cżerwjena rěpa 15 pj., selerji 25—30 pj., banje (Kürbis) 7 pj. hacź 10 pj., pětrschilka 10 pj., jabłka 5—18 pj., kruschwy 10 pj., lany wolij 1,80 hriwnow.

Wiki schtwórtk w Khorzebuzu.

Butra 1,10—1,20 hr., jeja 13—15 pj., zybła 8—10 pj., huśy 1,10—1,30 hr., tych bě sapo wjele na wikach.

Wiki schtwórtk w Khorzebuzu.

Butra 2—2,10 hr., jeja 18—20 pj., twaroh 30 pj., howjaze mjaso 0,80—1,20 hr., cżelaze 1—1,20 hr., a skopjaze 1,10—1,30 hr., swinjaze 1,10—1,30 hr., płecżina fyra 1,60—2 hr., połcź šuscheny 1,40—1,60 hr., schmalz 1,40 hr., lany wolij 1,40—1,50 hr., linj 1,30 hacź 1,70 hr., schczuki 1 hr., karpy 1,30—1,40 hr., młode hołuze 1—1,10 hr., karpy 2,50—3,50 hr., huśy 1,10 hr. hacź 1,20 hr., kaczki 1,20—1,50 hr., horny 1,70—2,20 hr. jajaz 7,50—9,50 hr., karnikle 1,80—2,70 hr., morchej 10 pj., jedźona loboda 25 pj., dwěrkaty kał 50 pj., cżerwjeny 10—15 pj., běły 10 pj., zybła 10 pj., běrny 5 hr., jabłuka 25 np. a kruschwy 20—30 pj.

Swinjaze wiki wczera w Khorzebuzu.

Na swinjaze wiki w Khorzebuzu běchu pschihnałi 1009 prošatow a 145 běhakow. Te płacżachu

prošata:

małe	12—16 hr.
srjenje	16—20 hr.
wulke	20—25 hr.
běhaki:	
małe	25—50 hr.
srjenje	50—75 hr.
wulke	75—100 hr.

Swinjaze schwanije běchu.

Na pschedaŕ:

Puty bronsowy a žołte orpington, knježi bwór w Lejnje pola Kamjenza.

Mandla schatowa, Urban, wójnaŕ w Klukschu.

Hušle w Hródku, Schützenstr. 81.

Krowa, młoda, žyrna, wobkoschuczelna, w Małym Wjelkowje 3, w Kukowje 39, we Wětežym 50.

Prošata w Malescheząch 100.

Eso pytaja:

Holza do domu, Jannasch, konditorija w Budyschinje na Kěžorskej dróhy.

Drjewowa awkzija

hobotu, 18. 12., pop. w 2 hodź.: walczina a drjewo we smetrach pschi Bukowsko-Stradowskim puću pola **Hródka.**

Sesnadnizy na pschehladowanje

jutše hobotu, 18. dezembra 1926

w Biskopizach na šudnišćowje dop. w 10 hodź.: 2 boa, 90 porow tykačzow, 30 porow nohajzow, 10 metrow kanimow na wobleć, wołna. 5 kosejowych rubow, **pohlenjenja, sofa, 3 pišaniše stroje, kamor, 300 schtelow do wokna**, gramofon i deskami, wisčelake schkleńcżerske maschiny;

se šiwanošnje rukl na šamżnym dnju na šudnišćowje w Biskopizach: Hóblowaza maschina, pišaniše blido a pišaniši stroj z blidom;

w Hródku dop. w 11 hodź. na Wojerowskej dróhy cżo. 9: **walaj mešanje wołmy**, marmorowej płaczi, schijaza maschina, koleśi, 3 kuloste blida, 2 blidze, 3 stoły, klamaniša polza, sofa, klamaniše twory, łobak, linoleum, tapety;

se šawostajeńšiwa: vertiko, sofa, schpihel, bušej, bowowy kamor, wuczahaniše blido, cżahnik, łožo i mairazu, pohlescheći, 4 stoły, schatu, šudobja, zonjaza drasta;

na šiwanym bawnišće tam, na torhoschcżu hdź. 13/14 pschip. w 12 hodź.: elektr. motor 1,5 PS., kokaniši aparat, běrny mjeczaza maschina, zigarety;

w Bagenzu pop. ¼4 hodź. bołhe blido, pišaniše blido, **zwokeńczaty kamor**, aktowy schtejak.

Škrowe depeše.

Barlinske produktowe wiki dźensa dop 3/11 hodź.: Wczerawshe płaczijny so derje zachowachu. 3/12 hodź.: Njewuwite wiczze połoženje.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wołijowe symjo po tuni abo 1000 kg nowa: 100 kg. płaczina po złotej hriwnje.

	16. 12.	15. 12.		16. 12	15. 12.
Pšenca	268-270	268-270	buny	21-28,00	21-22,00
rožka	232-237	232 237	woka	22-24,00	22-24,00
nat. jačmjeń	227-245	217-245	módre łupiny	14-15,00	14-15,00
nar. jačmjeń	192-205	192 205	žołte łupiny	14-15,50	14-15,00
wowsa	175-185	175-185	zeradella	20-22,50	21-22,50
kukurica	195-198	195-199	raps. wosušk	16,40	16,30
pšenč. muka	35.30,00	35.38,00	lany wosušk.	21-21,30	21-21,30
ržana muka	32-34,25	33-34,25	poch. melasa	—	—
pš. wotruby	13,00	13,00	běrnej kruški	26.27,60	26-27, 00
žrane „ raps	12,00	12,00	syno, 50 kg	2,75-3,25	2,75-3,45
lane symjo	—	—	ržana słoma	1,75-2,05	1,75-2,05
hróch	32-34,00	32-34,00	pšenična „	1,00-1,35	1,00-1,30
pjeluški	20-22,00	20-22,00	wowsna „	0,95-1,25	0,95-1,25
			jačna „	0,95-1,25	0,95-1,25

Płaczizny rěznego skotu na Drjezdźanskich skótanych wikach.

16. decembra.

— woł, 1 byk, 3 kruw. a jałojc., 899 **čelat.,**
— wowcow, 692 swini.

Płaczizny za

čelata: 2. 75—80, 3. 66—72, 4. 62—66;
swinje: (přez 300 pt.) 80—81, 2. (200—300) 76—78, 3. (200—240) 75—76, 4. (160—200) 73—75;
ranoy: 66—72.

kabladej. Sčym žebi někotre cježke pady wuprajł, kotrejž pśichi wšyknym wobźiwźelenju, potajlim po starym waschnju, teź pśichi žywlnym powjetśenju tuchelowki, rosćasćej njemóžach. Hnydom po faswěrjenju fluorescentnego žuśenja bróniły so wobraz pśichemeni. Sśimem drje praješ, że positiwnej wótśoseju móžach někto diagnosu stajiś. So so z tutym dotalne spytnistwo tuchelowki njebóbne sćinił, njetrjebam dodaś wjacy wusbědnych. Nadźijam so, so śmém sa někotre dny tule nowu methodu sćerkowej stawnosći we wobjebitym pśichodnoschu a teź w mojim institucje sesnaś daś. Na tymle měsnje móju jenoź pśicheze wuprajiś, so bychu potom teź medizinske autority spytnistwu tuchelowki wjacy kedźbnosće spośćiłe hač dotal.

Přilopk.

* **Cłowjeka, kotryž sobu strašowaś njechasche, sabili.** W jenej tworni w Neuwirnje pola Barlina bě mjes tamnišimi młodymi dźěłaćerjemi dźiwi strajt wudyrił, na kotrymž pak so woženjeny samkarski mišchtr Gaal wobdźělił njebě. Jako někto Gaal na druhe ranje sajo na dźěło dójeschе, nadpadnychu jeho młodaj samkarjej se samtneje twornje, so byschtaj so na Gaalu wjećiłoj, dokelž njechasche sobu strašowaś. Pśichi tom srani jeho samkarjej Neumann z nožom tak cjeżko, so w khorowni na swoje rany wumrě. Polizija saja wobdźeleneju njedocžinkow a teź hišće pjeć dalšich dźěłaćerjow, kotrjž běchu wo njeskutku wědźeli a sobom k tomu namołwjeli.

* **Paduch w podjemšej jamje.** S Barlina so pišа: Na pśichełwapjaze waschnje žu so paduchowa wujaśnike, kotrejž běchu so w poślednim cjasu w Erknerskej wokolinje stałe. Spodźiwne bě, so běchu paduchi pśichezy jenoź zyrobu a draštu kradnyli, mjes tym so pjenjezy ležo wostajichu. Hačrunjež polizija swoju kedźbnosć powjetšiła, njemóžesche tola paduchow wuśledźiś. — Wčera nětko wobkedźowaschtaj drjewarjej we wotležanym cónzu statneho ležа pola Erknera młodeho muža, kotryž z wjazy pakcźikami so nadobo w ležnej mkodźinje šhubi. Dźěłaćerjej sdźěliśchtaj to polizaji, kotraž nětko młodźinu pśichepyta. Hižo dźensa so sastojnizy sašy domoj wrośćiła, tu storcźichu nadobo na twar, kotrejž bě lischcej jamje podobny. Dwaj sastojnikaj puśichcźišchtaj so z wuzkej dźeru do jamy a běžchtaj nětko w bydlenju, kotrejž bě na 6 kwadratnych metrow wulke. Zyła rumnosć bě z keppichami a dekami wupyschena. Sady dešłoweje sćěny namaka so zyły skład wichelakich zyrobiznow: kokbašy, mjasa, konjerow, žigarow, žigarettow, wina, palenza atd. A schtož je to najwažnischе: w jenym kucże tuteje podjemšeje jamy spaschе muźśi, kotrehož wjeło hnydom sajachu. Jedna so wo hižo cźasćišcho pokhkostaneho nutsstamarja Pawola Borcha se Schöneiche, kotryž bě hižo wot lětuschego lěcża w swojej jamje bydlił a w nozy pśichezy kradnyc a rubicź khodźił. —

* **Pjany matrosa na wójnišej łódźi Schleswig-Holstein.** Matrosa Köhler bě so je swojim towaršchom se rumom tak wopojił, so njemóžachu jeho, hačrunjež mějesche dowol, na kraj puśećiś. W swojej pjanosći chwaschе so Köhler wjeśiś, doby so do munizijišeje komory a sałoži tam woheń. Potom skoźi do morja. Torla jedyn offizjer a matrosa stoźichtaj hnydom sa nim a wukhowaschtaj Köhlera. Woheń pak móžesche wobsadka ruche sašy sahasćiś, hewak drje by straschne rosbuchnjenje nastało mokło.

* **Autowy turowy.** Auto, kotryž so dróży z Weimara do Erfurta w njemdrej jśiśe hanjesche, pśicheźěše njedaloko Münchenholzhausena na lěwej stronje dróhi krocźazu žonu mlokowego wikowarja. Jej so nop rošbi a noha wotśěže. Wjednik auta połoži mrějazu žonu do pśicherowa a cźekny potom. Jeje muž, kiž kruch pucźa sa njej po dróży pśichidźe, namaka ju we swojej krwi we cźežej womorje. W Erfurtskej khorownі, hdźež cźekoranjemu dotwjesechu, wona dórhi na to wumrě.

* **Aktiwna wikowanska bilanza w Cźěskosłowaskej.** Cźěskosłowaska statistika sdźěli, so je so w měsazu oktobru 1926 sa 1,3 milijardy krónow twarow do kraja pśichiwjesło. Sa cźaš wot 1. januara hač do kónca oktobra 1926 wobliczi so dowos na 12,3 milijardow a wuwos na 13,7 milijardow krónow. Wikowanska bilanza je potajlim w prěnich 10 měsazach t. l. 1,4 mil. krónami aktiwna. W lěcże 1925 bě so wot januara hač do oktobra sa 1,2 mil. krónow wjazy twarow do wukraja pśichesło, hač wottam kupiło.

* **S pohrjebnišćicja do žmjercje.** Jako so po pothowanju pśichewodźerjo z pohrjebnišćicja wrośćachu a pśichi tom hudźbna kapała hrajcź poća, spušćichu so konje dweju japschahom. Mjes tym so móžachu jedyn japschah sastajiś, cźěkasche druhi - w dźiwjej hanjeźo po dróży do města. Pśichi tom bu 16lětny žun wobdźerjerja japschaha, kotryž bě konjej jadźerjecź pytał, wo tśěžinu murju wjerhnjeny, hdźež cźežko ranjeny ležo wosta. Hdyž běchu młodeho cźłowjeka do blišśeho bydlenja donjeli, tam bórzy na to semrě.

* **Cźežke rosbuchnjenje njeźožo w južnej Franzowskej.** S Parija so pišе: Wčera rano sta so w fabriku za chemiske produkty w St. Aubanu žałostne njeźožo. W fabriku, w kotrejž na 1500 dźěłaćerjow dźěła, i hišće njesnateje pśicinizny wcźera kotoł rosbuchny, w kotrymž so na 20000 kg rozpuśćecznego chlora namaka. Murje w fabriku so i dźěła chěrno wobśichkodźichu. Po zyłej fabriku so jedotśe chlorowe pluny rozśěrichu. Wjele dźěłaćerjow njemóžesche w prawym cźasu so wulkowaś, tak so so jich na 19 z płunom sadušny. 30 dalšich dźěłaćerjow so z jedotym płunom pohłuschi.

* **Schesćlětny létadłowy pasažer.** Glětny hólcźej Bernard Macintyre z Manchestra, kotrehož starschej matej w Němskej pśicheźeljstwo, je nětkle w létadle bjes Kódeho pśichewoda wot Hamburga psches Amsterdam do Londona leźał. W Amsterdamje je młody pućowazy pśichenozowak, dokelž bě tam létadło do Londona sakomdźił. Jeho nan, kotryž w Londonje na swojeho hólca cźakasche, prajesche, so je hólcźej hižo cźasćišćišcho sam na wopyće w Němskej pobył, so pak je to jeho prěnja jězba i létadłom była.

Wino ⁂ sekt ⁂ palency

hačrunjež su a budźa płaćizny hišće wyšše, **nětkle** pak hišće po njepřeměnjenych płaćiznach

Wulki skład Rynskich, Moselskich, čerwjenych a Dessert-winow

kiž kóždemu słodźa, wot čisteho běžnaho blidoweho wina (Rynske wino wot 1.00 hr. sem) hač do nadobnych rostlinow

Likéry, rum, arrak a kognak

po wšěch płaćiznach! Wotedawamy teź w mjeńšich dźělbach

Britze & Söhne

w Budyšinje **na Zwonk. Lawskej hasy 13**

Mam nětkotre dźělby nješto čěmnišich

CIGAROW

kotrež sym wo potoju w płaćizne zniźił a předawam tak dołho hač skład dosaha

Cisło 283 Graciosa
100 - 6.00 hr.

Cisło 336 Hamburgski
2. wubjerk - - 100 - 8.00 hr.

Cisło 331 Tipana
100 - 8.00 hr.

Cisło 291 Barometer
100 - 8.00 hr.

Cisło 332 Imporia
(Felix) 50 - 6.00 hr.

Cisło 286 Alania
50 - 6.00 hr.

Cisło 365 Konkurenz
50 - 7.50 hr.

čo. 284 **Frühlingszauber**
50 - 7.50 hr.

Cisło 367 Meremita
50 - 7.50 hr.

Cisło 360 Rotor
50 - 7.50 hr.

Otto Sachse
w Budyšinje
na Bohatej hasy 4

Najl. židźane plyšowe mantle

najlěpše dźěło a dobre sedźenje, kóžda wulkosć a šěrokosć

najlěpše

wołmjane plyšowe mantle

čorne a brune, to najlěpše a dźerźliwe štož bywa

pras. židźane plyšowe jaki imitěr. jaki z kože

w najrjeńšich wumyslenych mustrach,

Płaćizny su najtuńše.

Drastowy dom

Karl König w Budyšinje

na Žit. hasy 4 **na Žit. hasy 4**

Dokelž sym přihódnje nakupował, mam móžnosć

wokoło 50 rěčadłow

tunjo předać

Aparaty wobkhowam na přeće hač do hód.
Skazajće sobi z małym napłaćowanjom aparat.

Krasny nazynk. **Dobra kajkosć.**

J. Schiebak w Budyšinje

na Mužakowskej dróży 4.

Žane klamy. Wuporjedźenja najspěšniso. Prošu, přińdźće pohladać, kupić njetrjebace. Płaty, houdźki, narunanja.

Wikowarnja z jězdn. kołami Fuhrmann

w Budyšinje na Hornčerskej hasy 10

poskića k hodam

jězdne kola
šijace mašiny
žimace mašiny
gramofony
z płatami

Wěcywustojna wuporjedźerńja

Kašćiki z naprawu k wurězowanju drjewa drjewo k wurězowanju, rysowanju k wuréźanju, rodlowanske sanki, křiwaki (Schlittenkufen) sankowe, płaty za kurjenske blida, dźeržaki za hodowne štony, swěčkace dźeržaki, lametu, hospodarski grat wšěch druzin

poskića we wulkim wubjerku

Walter Voigt, železowa wikowarnja

w Budyšinje **na Jerjowej hasy 3.**

K hodownemu pječenju

poskidamy wšitku potrěbu prěnjeje rjadownje po znatych nizkich płaćiznach.

Hamburgski kolejowy skład

Thams & Garfs w Budyšinje

Hłowne torhošćo 8. Telefon 3068.

Prošu wobkedźbujće naše hodowne wustajenja.

Praktiske

hodowne dary!

Kłobuki, čapki
buncle a tofle

pjelsćinowe kornarje

za mužow a žony

Hobrski wubjerk!
Najtuńše płaćizny!

Hugo Lehmann

w Budyšinje

na Bohatej hasy 22.

Sportaska, jumperowa fantazijowa, rukawcowa, wušiwanska a štrykowanska

wołma

najwjetši wubjerk barbow a kajkosow pola

Ernst Günther w Budyšinje

rožk Žitnjeje hasy a Mjas. jětkow.

K hodownemu swjedźenju!

Soty . . . 100.— 120.— 130.— hr,
chaiselony . . 35.— 40.— 50.— hr.
nakładne matracy 30.— 35.— 40.— hr.

II a III dźělbaty

kaž teź **patentne matracy.**

— Wosebita meblowa pólstrowarnja —

Bruno Zernik

w Budyšinje **na Lubijskej dróży čo. 17.**

Njedźelu wotewrjene.

Kulturwehr

njech sebi kóždy w „Serbskej knihafni“ w Budyšinje skaza. Wukhadźa měsačnje a płaći štwórćělětnj 2,50 hr.

Čerpiće

na słabe poživanje, njesłodźi wam, sće nervozni, boli was žołdk, njemóžeće spać, tak pijće tola

haptykarja Meissnerowe

bałdrianowe wino

Tuto dostanjeće wšudźe

w Khrósćanskej haptyce.

Moje hodow. předawanje

w jenož znatych dobrych kajkosćach poskića wosebje

hobrske wužitki

Solidny muzacy wobłek čorny muetr 36.-, 28.-	19.00 hr.
eleg. mužacy wobłek jehłowe smuhi 48.-, 36.-	33.00 hr.
česane sukn. wobłoki mód. a pis. 78.-, 67.-, 59.-	43.00 hr.
jara modernske wlstry najl. dźiło 59., 49., 39.-	26.00 hr.
paletoty w form. sukn. narun. za měru 71.-, 65.-	53.00 hr.
elegantne kłobuki, čapki, zwjerśane košle a	
samowlazki we wulk. wub., wosebje tunjo	
jupy, čorne podšite . . . . . wot	10.50 hr.
niepřemok wobłabaty garněrow. wupyšene wot	7.50 hr.
tkanin. a dźełsnske kholowy 13.50, 10.50, 7.50,	
5.50, 3.75,	2.75 hr.
zamkařske wobleki „Lampart. kajk." 9.50, 7.50,	5.50 hr.
mužace košle a spód. kholowy 4.25, 3.75, 2.50.	1.65 hr

Hugo Pachaly

w Budyšinje

před Šuleŕskimi wrotami 1

staroznaty tunk a solidny wobkhod

přihódne płačenje.

Nětkle su płačizny tuńše!

za

chenilljowe šawle, sportske lacy

chenilljowe rubišća, šćrykowane jaki

dźełanske lacy, šěre, pulovry

žonjace kholowy z gumijowym paskom

dźěćace kholowy z gumijowym paskom

dźěćace khabaty

spódnje šaty ze a bjez pjelsćir. podšli om

rukajcy, spódnje talje, nohajcy

žoki, běle šaty, šórcuchi,

kornarje, krawaty

Šmidske wołmy, sportske wołmy

Walter Nebel

w Budyšinje na Bohatej hasy 14

Na hodowne blido

porclin / krystal / kamjeniny

majoliki / wumělsk. keramika

w bohatem wubjerku

August Teichert w Budyšinje

mějićel **Kurt Teichert kachlestajerski mištr**

na Serbskej hasy 18 Telefon 3682.

10% hodowncho rabata!

Najrjeńši

hodowny dar

dobry časnik

kotryž stajnje prawje dže, kupujeće derje pola

Ernst Herkner, časnikar w Budyšinje

na Seminarskej hasy 13. Sym Serb.

Hobrski wubjerk

Krawaty

po wšěch płačiznach

J. A. Henoch

w Budyšinje

na Hłownym torhošću 4

zloty Hodlef

najwjetši wubjerk.

F. A. Lenke

w Budyšinje na Hošćo hasy 25

Piany

ręčne aparaty

platy

mandoliny

gitary

husle

kaž tež wšitke hudźbne instrumenty kupujeće wosebje tunjo tež za wotpłačowanje we

hudźbnem domje

H. Jeremias

w Budyšinje

na Kěžorskej drózy 8.

Samsna fabrika

a wuporjedźerńja.

Žony! -|- Žony!

Wupěškowace aparaty, rigatory, šiwotowe wobwjazki, měsačne wobwjazki a tajke přez wustupowanje, pjelšakowe kholowčki podłožki, štalčiki za prědki, štalčiki za paženi. tež wulki wubjerk wšelakich **gumijowych tworow.**

Wobroćće so dowěrliwje na

Sanitätny wobkhod

R. Wagner w Budyšinje

před Šuleŕskimi wrotami 9

Časnikar Mencel

z Dobrošic

pola Njeswačidła

je njedźelu k ręčam

1. a 2. **w Krósćicach,**

3. w **Kalbicach,**

4. w **Kóžeńće**

a domach hač do 3 hodź. pop.

Cychl 1 nawobličanj ze 2 hłowakom. 7.— hr. běłosmuhate nawoblečenja, damasty, kóner. barchent m 60 pf, ruby na blica, twielki trjenja a ruby na hosć. blida

J. Ertler w Budyšinje

rózk Krónpryncowego mosta.

Emil Jende

w Budyšinje

Budyšska sadowa a jahodowa palerńja, fabrika žit. palencow kognakow a spirituozow

poruča sćěhowace wosebitosće (wšo po litru) **w najlěpšej kajkości a po znatych solidnych płačiznach.**

Cherry-Brandy, wudźełane z płodow a produktow přirody (wosebje dobre)

alašowu khimjelcu, rusku

krejowu oranžu, krasnu kwětku

mjatličkowy, (Pfefferminz) wosebje sylny

Moreau, aromatiski zelowy likěr

doktorski hórki, hižo wot 1862 zawjedźeny

šěrać, (Grasmücke) taflowy likěr, zeleny

bourbonski vanillowy likěr, creme de Vanille

rańšo-indiski ingwerowy likěr, woprawdźite běłe

turkowski różowy likěr, creme de Rose

Bergamotowe krušwowy likěr, słodźi po přirodźe

Stonsdorfski hórki likěr, (Sněhowcyny hórki)

dwójnu khimjelcu, žołtu

103-likěr, jara wurjadna kwětka a wutrobska

šwedski punš, zhotowjeł Emil Jende w Budyšinje

Marašino likěr, di Zara

Abtei-likěr, najlěpše narunanje Benediktinskeho

šokoladowe a jejowy kognak, prěnjotna kajkosć

Curacao, běły, hódnosć prěnjeje rjadownje

kakao, z worjechom, nowy. słodźi wulkotnje

Gdansku złotu wodu. Jendowa wosebitosć so derje jako hodowne dar přihodźi

palenc 35 procentowski

žitowy palenc, 40 procentowski

kognak-arak-rum

a měšenja w znatej dobrej kajkości

essencu za warjene wino, (Glühwein) jara słódne a połnu kwětku

essencu za grok, (woblubjenu, staru měrowu tworu)

essencu za ćopły rožkowy palenc běło, (wosebje dobry arakowy słód)

malenowu jušku, hustu, z cokrom zawarjenu,

citronowu jušku. hustu z cokrom zawarjenu

Cyle wosebje porńcam swoje **kićowe wino** po nizk. płačiznach

Rynske wina 1921 atd.

prawe Bordeaux wina

Spaniske južne wina

najlěpše stare grichiske

Moscat wieo kaž znate

Söhnlein Rheingold-sekt.

Wšě wina dostawam wot prěnjorjadn. winicow a importskich firmow — Dale-

wino z Janskich jahodkow. połnu kwětku

wino z hollandskich jahodow po Burgundsku

wišnjowe wino, (Schattenmorelle)

jabłukowe wino wuberske

Tole šteri płodowe wina w mojej dźěłarni po starem wašnju z lěta 1822 wudźěłane, tchodźa njejsu kisały, tola maja wjele procentow alkohola

wino z holanskich jahodow. hodźi so za warjene wino!

jabłakowe wino dawa krasnu bowlu.

płodowe kisało naturske kisało samsneho wudźěłka, kaž wšě druhe wuteery a likěry.

Tołčernja sadu! Dźěłarnja płodoweho kisała!

Wšě wudźěłki sam dźěłam.

Tak kupuja moje wotebčerarjo z prěnjeje ruki!

Swojich česćenych wotebčerarjow prošu zo njebychu ze swojej potrjebu hač do posledniich dnjow před swjedźenjom čakali, zo móhł wšitkich swědomiće a z dźiwórliwje postužić.

Dróbne předawanje.

Předawanski čas: Wot 8—½1 a 2—7 hodź.

Sobotu předawam cyły dźeń bjez přetorhnjenja.

Na njedźelomaj do hód je drobne předawanje w předpisanem wobkhodnem času wotewrjene.

Za swójbne swjedźenje, kwasy a křizna je mój staty znaty wobkhod připóznate a prawe kupne žórło.

10% rabata! **K hodam** **10% rabata!**

cyle wosebje nizke hodown. płačizny

zo móhli też khudźi ludźo pola mje kupować, poskićam w jara wulkim wubjerku:

mužace wobleki, sportske wobleki, pacholske, hólčace a dźěćace wobleki, najl. wotmjane kordowe a Manchestrske sportske wobleki, dobre krute kholowy z kožanych tkaninow, najl. krute Manchestrske kholowy, dźełanske kholowy, pisane a smuhate tkaninowe kholowy, Breeches-kholowy, kaimukowe kabaty, lacy, kholowy za pacholow a hólcow; dobre krute zymske sportske jupy; mužace, pacholace a hólčace jupy; podšite njepřemokawe kabaty; krótke kholowy a tajke ze štawćikom; zymske mantle, gumijowe mantle. Swedske mantle, čorne suknowe paletoty, paletoty po formje suknje, hólčace a pacholace zymske mantle atd.

Woldemar Menger w Budyšinje

na Serbskich hrjebjach čo. 6 :: přjedy A. zwud. Mengerowa

Hižo 42 lět staroznaty, kruće sprawny drastowy wosebity wobkhod

za dźěłaćerjow, wjesny lud a sŕěni staw!

Zbytki abo zaplaty dawam kupoam darmo! Napisać-nie a wotpósłowanje dowolene!

SĚRBSKE NOWINY

DŽENIK ZA SERBSKI LUD

Za N.-e płaći měsačnje we wudawarni 90 st. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,80 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde 6o. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čłóń Smolerjec knihičišćerńe, sapadr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2697.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaj, płaći so za mały rjadk 20 slot. pj. Wobšěrnje so stajace nawěšći a tabele so wyše wobkedźuja. Za reklamowy u u rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. u u

Čisło (Nr.) 294 | Budyšin — sobotu, 18. decembra 1926 — Bautzen | Lětnik 85

Kriza w němskim knježerstwje.

Sozialdemokratojo so wot knježerstwa dźěla.

Sozialdemokrat **Scheidemann dale** wotkrywa: Němske wójnske łódźiwo do wumjenjenja ja puć swoji. Prawizyne swjatki dyrbjachu so w raćišćej Schleswig-Holsteitskej festunpacą. To bě w cźašu, hdyž Zobustawny organisazije Consul Rathenaua morichu. Finanzowanje so ſ danskimi krónami sta. Krónty so ſ pschedacźom nautiskich instrumentow na wukraj dostachu. W lěće 1923 bě wšo ſa puć pschihotowane. Prawizyne swjatki dyrbjachu so we Kielu shromadźić. **Wójnske łódźiwo bě ſwolniwe, ſwojich wojakow organiſaziji Conſul podstajisć.** Hdyž bě so tole pschedewſaſacje njeporadźiło, wotmyſchi ſwonka ſłužby Kiebet organiſaziju Conſul wjedźesche a w pschesjenoſći ſ wjednišiwom wójnſkeho łódźiwa, kotrež jeho dale ſ pjenjesanimi podpjerowaſche, wótcźinſke ſwjaſki organiſowaſche. 1. mcje 1926 na jeho město wyſchi ſchi leutnant Klinſki ſtoji, kotryž bě jako inſtruktor Hitleroweje puczowaſe organiſazije dźěłał. Też tuteho wjednišiwo wójnſkeho łódźiwa podpjerjenje.

Hdyž bě so Hitlerowy puć porajił, so njeendroſeć pschećźiwo Seeckej wobroći. **Po ſamźnym wuprajenju muża, kotrehoż běch jako wyſchiſchego leutnanta ſ Bergena pschedſtajił, wopraſowje pak Günther rěkaſche, je so tuſemu a weſtenu Brühlej porućiło ſ tak mjenowanej ſtunowej bombu generała ſe Seeckta wotſtronić.** Wěſće, ſo so tónle attentat na ſwjeſelaze waſchnje njeje wuwjedł, tola žnadź **njewěſće**, ſo **ſtajiſa wójnſeho łódźiwa w Kielu hač do dźenjſnišeho dnja tuteho Güntherа podpjeruje.**

Se ſwjatkow je w nowſchim cźaſu ſ hłownego dźěła **„Swjatk ja ſwobodu a prawo“** wobkedźowanja hódny, kotryž so ſ khwilemi też honjeſći bataillon ako dobrowólniſa ſta. Zyła mjenowaſche, pódła teho **tak** mjenowane **małokalibrowe tšełzy.** Tele organiſazije su najwuſo ſ némiſchoſtatnej woborny ſwjaſane. We wobémaj organiſaziſkontaj dyrbi so pschihaha ſkóźić. Pschi tym so ludźom ſda, ſo **pschihaha němſkoſtatneje wobory ſłoja,** kotraž wſchě tele wězy ſnaje. Pschihaha łkónći so ſe ſłowami: **„Woko ſa woko,** zub ſa zub!“ Ludźom so praji: „Kóžde wupowědanje nékajſchich ſkuli podawkow pola organiſazije je krajna pſcherada a so po tym pokłoſta. Pódła teho so ludźo pola **organiſazije Conſul woſjewja,** to rěka pola mordarſkeje komuniſtiſje, ſeuowjeho twiſtawa. Praji ſo jim, ſo jich potom ſkónzuja.

W Heſſenſku a Naſſawſku je **małokalibrowe tšełzy** zyłe wurjadnje roſwite, a po tym, ſchtož je so wo tym w nowinach franzowſkeho porheinſkeho wójſka, w „Rapportu“, woſjewiło, tuchi ludźo ſ nadrobnymi ſatkadnymi ſapiſami a khartowanjemi dźěkaju. Wjedniſzy ſo ſ mjenom **mjenuja,** ſ dźěła w Marburgu, ſ dźěła w Kaſſelu bydła. Miniſter Severing je wótry wukaz pſchećźiwo teſe organiſaziji wudał, kotryž pak bohužel po ſdaću njeje wjele pomhał. Wot nałeća 1926 je ſo nowa taktika ſawjedła. Ludźo ſo wjazy ſ ſwjeſelowanju pola němſkoſtatneje woborny njeſwolaju, ale **podoſtžerjo njeſkoſtatneje woborny ſo ſ ſwojim ſeźelu, ſo bychu tam dźěłali.** Njeje ſkoro wěrić, na kaſe waſchnje ſej ſo němſkoſtatna wobora a ſtajiſa wójnſkeho łódźiwa poſ khaſku wótcźinſkich ſwjaſkow ſłonjeſej. Podam hiſchcze pſchikład ſ Badenſeje: Rytmiſchina ſwonka ſłužby Winterhammera, wjednika ſwjaſka małokalibrowych tšełzow bě jedyn leutnant němſkoſtatneje woborny, najſerjo bě to w Konſtanzu, na wopaćne ſadźerjenje jeho organiſazije a na cźiny tšełſich ſwjaſkow łódźiloweho cźinik. Na to tehole leutnanta němſkoſtatneje woborny ſa někotre dny do Kolberga pſchešładźichu. Zyła ſu najwušše poměry mjes ſwjaſkami małokalibrowych tšełzow a němſkoſtatnej woborny. To je ſ wopomnjeńſcheho ſpitza prjedawſcheho leutnanta Mahrauna ſpóſnaſ, kotreho ſo prózuja, někotre na bok ſunjeć, kaž ſo by bjes waſnanu był. Tutón muſ je ſo hakle potom wobrocźił, a ſo wottrachił, hdyž widźeſche, ſo mnoſy jenoż tak cźinjachu, ſo bychu kaž wón narodnje ſmyſłeni byli, wopraſowje pak ketliju jenoż cźinjachu, **ſo bychu jedyn dźeń ſnutſkowu wójnu roſputali.** Hdyž ſo wón w njenje wjednišiwa młodoněmſkeho rjada pola miniſterſtwa němſkoſtatneje woborny wobcźežowaſche, ſo jemu praji, ſo wědomoſcje wo **ſwjatku ja ſwobodu a prawo** ſajimy němſkoſtatneje woborny nanja.

Swjećźowanja małokalibrowych tšełzow ſu ſo na pſchikład w Gießenje na leźonnoſcźach němſkoſtatneje woborny wotewrjiłe. So by ſo njewuſchnoſcźi kóńz cźiniło, němſkoſtatna thorhoj cźorno-cźerwjeno-ſłota wot němſkoſtatneje woborny ſadaſche, ſo by jej te ſame leźonnoſcźe pſchewoſiajiſa. Němſkoſtatna wobora pak wotmołwi, ſo to njeńdźe, ſo je **jej ſyhła ſakſaſane, tajſe leźonnoſcźe pſchewoſtajiſej.** Kaž prjedy tak poſpodſiſcho małokalibrowi tšełzy tam ſamo njedźeln ſa Božu ſłužbu tšełachu.

W Erfurcźe běchu 31. měrza 1926 dweju Witkingarow dla wonjeźeſcźenja rowow na židowſkim pohrjebniſchcźu ſaſudźili. Hdyž jeneho ſ njeju ſajachu, pola njeho wuiſi ſklad bróńjow ſebrachu, k temu wupokaſnu, po kotrymž bě **wyſchiſchi leutnant němſkoſtatneje wobory Moldenhauer ſajatemu offiźielnje tele bróńje na ſhowanje pſchepodat,** pódła teho liſtowanje ſ wyſchſchim leutnantom ſe Speſſartom, tehorunja ſ němſkoſtatneje woborny, ſ kotrymž tutón dowoli, bróńje pſchepodać. Pſchi ſwjećźowanjach hač do pjeć dnjow w badenſkim Odenkim lěſu ſu ſo offiźěrojo němſkoſtatneje woborny a wójnſkeho łódźiwa we ziwilnej drašce wobdźělili.

Bjeru wyſcho w hromadu: Sću potajkim njeſakońſke pjenjezy, njeſakońſke pſchedewſaſa, ſwjeſ němſkoſtatneje woborny ſe ſwjaſkami radikalneje prawizy, pſchiſtajenje prjedawſchich offiźěrow w ziwilnym ſłužbnym kontraktu, offiźěrojo němſkoſtatneje woborny a wójnſkeho łódźiwa we ziwilnej drašce wobdźělili.

Bjeru wyſcho w hromadu: Sću potajkim njeſakońſke pjenjezy, njeſakońſke pſchedewſaſa, ſwjeſ němſkoſtatneje woborny ſe ſwjaſkami radikalneje prawizy, pſchiſtajenje prjedawſchich offiźěrow w ziwilnym ſłužbnym kontraktu, offiźěrojo němſkoſtatneje woborny, ſ kotrymž tutón dowoli, bróńje pſchepodać. Pſchi ſwjećźowanjach hač do pjeć dnjow w badenſkim Odenkim lěſu ſu ſo offiźěrojo němſkoſtatneje woborny a wójnſkeho łódźiwa we ziwilnej drašce wobdźělili.

Bjeru wyſcho w hromadu: Sću potajkim njeſakońſke pjenjezy, njeſakońſke pſchedewſaſa, ſwjeſ němſkoſtatneje woborny ſe ſwjaſkami radikalneje prawizy, pſchiſtajenje prjedawſchich offiźěrow w ziwilnym ſłužbnym kontraktu,

Němsko stajnje chorhoje njebyło. Což ſ němskostajnej chorhoju njeſmě ſo wójsko politisowaś.

Nocnjemy wójsko, kótrejž ſo ſ jenostronſkim narunanjom na monarchistiſku myſl ſtaji. Löbe, Wirth a Haas nochcje, kaj bayerski ministerſki president praji, němskostajnu woboru inſtrument ſocjaldemokratije ſcinjiś, ale do nich hodźi inſtrument němſkeje republiki.

Sozialdemokrat **Müller-Frankenſki.** Scheidemannowe rěcy ſakitowaſche. S wótrej kritiku ſo jeje wobſkórjerje nje wróciło. Sómy ſwólniwi, ſo ſ němſkonacionalnymi pſched wolerjemi wo poroku krajneje pſcherady wurěcejś. Dr. Wirth je na top okſaſ, ſo je w létomaj 1922/23 bóit wótcźiny ſa źidajnej nitzy wiſał. Hdy budźicku tehdy naſchi pſchećerjeliſo nad Rheinom, nad Ruhru a Saaru a w ranju ſ němſkemu ſtatej njedźerźeli, njeby wón dźenſa wjazy wobſtał.

Jenož najnjerjeſchi dźeł materiała, kótryž je ſo němſkemu kanzlerej pſchepodał, je Scheidemann pſchednjejſ. Němſki kanzler je rjekł, ſo je ſo dźeł ſaſo njewěrny wupokaſał. Tole prajenje njeje ſo hiſchcźe ſaſo wěrne dopokaſko. Wſchi tym, ſchtož je ſo wo Ruſkej prajiło, woſtanjemy. Swonkownopolitiſky móże Scheidemannowa rěcź jenož **wuźitna** byś; pſchetož wona pokaſuje, ſo chcemy njeſmějśnym wobſtejnoſćam tónź cźiniś. To wótſeje w ſmyſle Streſemannowje politiki leźi. **Namjetny ſchilt** w Hornjej Schleſyſkej bě muſnił, ale wón je ſo bórzy ſtrach ſa mérne wobydlerſtwo ſcźinił. Knjeźerſtwowe prajenja, ſo ſu poćahi němskostajnje wobory ſ ſamoſchkitaſtym ſwjatkam ſaſtaſane, nam hiſchcźe njedohaja. Zadamy ſebi, ſo ſo tale ſaſtaſaja tuhym pſchewjedźe. **K Geſkerej nimamy w tutym nastupanju ſanoho dowěrjenja wjazy.** Też knjeźerſtwowe prajenje, ſo je k wjeńcźenym daram ſa němskostatnu woboru miniſtrowa dowolnoſćź trěbna, nam njedohaja. Němskostatna wobora njeſmě ſpjelo pjenźeſnych darow pſchijimaś. Rěčnik potom ſadanje ſwojeje frakzije roſkłoži, ſo dyrbi **knjeźerſtwo wrócźo ſtupiś.**

Prewrót w Litwje.

W Kownje je ſo dotalne knjeźerſtwo pjatk rano w 3 hodźinach powroćiło. Miniſtrow ſu ſajeli. Sſamotna wótcźi nowoho knjeźerſtwa twjerdźe w ruce dźerźi. Wójſko na ſtronje nowoho knjeźerſtwa ſteji. W Litwje je ſo woblehowaniſki ſtaw pſchipowjeźił. W Königsbergu njeje telefoniſki wobkhad ſ Kownom móžny.

Dotalne knjeźerſtwo bě ſozialiſtiſke a Ruſkej pſchichilne. Kichežſijanſka demokratiſka ſtrona jemu wótru oppoſiziju cźiniſche.

Wjele pſchewróćźe w Kownje ſtaj ſo pjeźa wobjebje generał Wiljaukas a litewſka tśišta organizacija wobdźělili.

Proklamacija nowoho knjeźerſtwa praji, ſo je wójſko muſowane by'o, knjeźerſtwo na ſo ſtorhnuś, dokelž ſtej dotalne knjeźerſtwo a ſejm dźiwjej **Litwu Ruſkej ſcherańcźej.** W Kownje je wójſko wſchě ſjawne twarjenja wobſadźiło.

Ze Serbow.

Pondźelnik.

Sobotu 18. hodownika.
Khrystofa.

† 1883 Bukečanſki wučeŕ Jan Wojnaŕ, přezalic za naš łud pilny dopisowaŕ do Serbskich Nowin.

† 1908 Miklawš Andricki w Žitawje, wjele lět ze kaplanom w Ralbicach, wubjerny serbski spisowaćel a horliwy narodowc. — Redigowaše wustojnje „Łužicu“ a „Katolski Posoł“. Jenož 34 lět stary je zemrěł, wšitkim, kiž su jeho znali, njezapomnity dla jeho sprawnosće, njesebičiwosće a swěry. — Njech kóždy studowacy kedźbliwje čita listy, kiž je młody Andricki swojimaj staršimaj spisał, zo by sebi jeho khutnosć a pilnosć za přikład wzał.

† 1799 w Zhorjelcu Jan Hórčanski, konrektor na gymnaziju w Zhorjelcu, syn khudeho šewca we Wujezdźe pola Łubija, kiž je wjele nastawkow wo Serbach pisał a swój łud zastupował. Wo serbskej rěči je prajił: Serbska rěč nima njedostatka, nježli zo ju mały narod rěči.

Njedźelu, 19. hodownika.
4. advent.

* 1706 w Zhorjelcu jako syn měšćana a wačokarja stawizнař serbskeho luda Křesćijan Knauthe (Knot) pozdźišo z fararjom w Friedersdorfje. Jeho najwažniše dźěło je „Serbow cyrkwine stawizny“.

† 1924 Jan Kušk w Smjeńkecach, sławny serbski hero, kotrehož je mistr Ludwik Kuba molował.

† 1844 serbski tachant Matej Kućank w Budyšinje, kiž je prócowanja při wozrodźenju serbskeho luda a załoženju Maćicy nadobnje spěchował. Při nim na Mikławšku w Budyšinje wotpočuje jeho bratrowc, naš njezapomnity wótcźinc, senior Budyšskeho kapitla Jakub Kućank.

† 1921 w Biskopicach so serbscy modło posledni farař Smilnjanskeje wosady August Sykora, pilny spisowaćel.

* 1817 w Kulowje Franc Krawe (Schneider), wudawaŕ rěčnicy a stawiznaŕ.

Přisłowo: Posledni do měcha — prěni z měcha.

*

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 743, thermometer +4. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 726, thermometer w nozy +2. Wuhladny na njeſtajne wjedro a ſnih. — Wječera rano ſkoro nad zyłej Europu nižiny ležachu. Jenož wokoło ſewjerneho cźopa (Nordpol) bě wyſchina. Druha bliżnje ſo ſ wjeczora. Sſněmy tohodła jutſe wuwjedrjenje wotcźakowacź. — Jutſe, 4. adwentna, ſkhadźi ſłónčko 8,10 hodź. a ſkowa ſo 3,44 hod. Měſnjezk ſkhadźa pop. 4,12 hodź. a ſkowa ſo rano 8,01 hodź. Jutſe je połny měſnjazk. Pſchedźenak ſtaja wětrowje wjedro.

— **Mike wjedro dale traje.** Wuwicźe wjedra w poſledním tydźenju pokaſowaſche dale ſamžnu nathilnoſćź k mhłowemu, mikemu cźaſej. Wyſchina, kotraž ſo ſapoczatk tydźenja w dołhowjeczornych kónczinach naſcheho kontinenta pokaſowaſche, pſchinjeſe drje nam nětotre „ſajſne wokomiki“ w prěnich dnjach tuteho tydźenja; tam a ſem teź ſ měſtnami łuſt pomjerjnu. Tola bórſ ſo tuta nam rjane wjedro lubjaca wyſchina ſaſy nalaſa; w Raušchim a Pokrózným morju naſtachu wichory, kotrejž nam ſaſy deſchcźe pſchinjeſechu, a dokelž ſo daſche niżiny pſchibotnia, drje wjedro teź pſchichodny tydźeń kaźaze a pomrocźenje mile woſtanje. Jyle kruta ſyma latſeji tuthwile jenoź w Sibirſej; tak ſu w Irkutſku 37 ſtopnjow pod 0 měrili. Hacź dotal potajkim njebychu wuhłady na bźe hody pchedobre byłe, thiha ſo tónź tydźenja ſo dotalne pokojenje pſchemêni. Wjedro ma ſwoje ſamſne pucźe, cźaſto naš ſjeba; tak njeſpuſchcźimy nadźiju rjanu .....!

— **Nowa rjana wobrazowa kniha,** kiž ſo ſa naſche lube ſerbſke dźěcźi jako dar k Božemu dźěćcźu najlepje hodźi, je w Sserbſkej knihaŕni w Budyšinje tunjo dóſtaś. Wyſchna kniha wopſchija mnoho pěknych wobrazkow. Wſchi tóždym wobraſku ſteji rjane žortne ſerbſke hrónčko wot knjeſa M. Nawki. Sserbſzy ſtarſchi, kupcźe ſwojim dźěcźom ſerbſku wobraſkowu knihu k hodam. Pſchiſłušnje ſebi wſchitkjo po nju do naſcheje Sserbſkeje knihaŕnje w Sserbſkim Domje.

Maš-li lubo swoju wótčinu
dariš k hodam swojemu bliźšemu
serbsku knihu
Tajke maš we wulkim wubjerku
w Serbskej knihaŕni w Serbskim Domje w Budyšinje.

— **Rjany hodowny dar** je „Domjazy prědaŕ“; to ſu prědowanja w dwěmaj dźěłomaj. Prěni dźeł płaci 2 hriwnje, druhi dźeł 2,25 hr. „Domjazy prědaŕ“ je dóſtaś pola knjeſow fararjow a w Sserbſkej knihaŕni we Budyšinje.

— **Hodowny ſchtom „ſa wſchitkich“** ſo wječera pjatk wječor k prěnjemu raſej w Budyšinje na Mjaſowym torhoſchcźu ſwěcźeſche. Wyſoki ſchwižny ſchtom ſ nětkuž 100 ſwěcźenkami rěcźeſche k wutrobam wo błiſkim hodownym ſwjedźenju. Spěwne towaŕſtwo rjemjeſlnikow ſanjeſe ſ rjanym hłoſom nětkotre hodowne ſpěwy. Pſchi poſtajkarjo tam dołho njewoſtachu, dokelž ſo runje deſchcźowaſche. Kajke ſaćmjeca cźeſnjachu drje pſches wutrobu wopytowarjow Mjaſowego torhoſchcźa pſchi błyſchcźu ſchtomowych ſwěcźkow a pſchi ſpjatkach hodownych ſpěwow? Wěchu tam tola tajzy, kotrejž maju wſchitko dołoż, tajzy, kiž ſu mějazy, haj łéta dołho, bjez dźěła a ſu w najhórſchej nuzy žiwi. Tu móże cźłowjek wo poſtajenju hodownoho ſchtoma w tutym khutnym cźaſu hoſpodaŕſkeje nuzy wſchelake ménjenje měcź.

— **Wólba do ſynody.** Njedźelu 4. adventa maja we evangelſkich wožedach wſchitcy ſaſtupjerjo zgrkwinſkeje rady abo zgrkwinſkeje pſchedstejićerjerjo dopołdnja do ſynody wolicź. Swjetſcha je drje wólba w kapalni. Wolicź ma ſo jedyn duchowny a dwaj laikaj. Na namjet ſerbſkeje prědaŕſkeje konferency je ſo dołholetny ſ. Kuſz jako farař ſaſo poſtajił. So ma ſo tej Sserb a to ſ tn. kantor Hančźa ſaſo wolicź, je ſnate. Praſchenje bě we naſtupenju tjeźeſcu ſaſtupjerja. Knjez Rencź ſ Kamjenja je **ſwoju** wokolinu dołhe léta w ſynodźe ſaſtupował a ſu tej Sserbjo jemu ſa wſchelake pſchećelſne wuſtupjenja dźak dołżni. Do prědka pak bě widźeć, ſo chce teź najwjetſche měſto, mjenujcy Budyšchin, je ſwoje jeho prědźišiny ſaſtupjerja měcź a ſo tohodła dotalny ſaſtupjeŕ ſ měſta Kamjenja wjetſchinu hłoſow njedoſtanje. Tuž je ſo naležnje namjetowało, juſtje wolicź kt. fararja Ruſza w Schmorkau, kantora Hančźu a wyſchicheho ſtud. direktora Eiſenſchmidta ſo Budyšchina. Teź tn. ſtud. rada Morgenbeſser, kotrehož ſu Biſkopſke ſtrony pokaźe, nima wuhladny, ſo dožaha hłoſy dóſtanje. Bóh žohnuj pſches zyły kraj wažnu wólbu, ſo by ſo ſtała ſa ſbože zgrkwje a Božeho kraleſtwa.

— **Nastupa autowu cźaru ſ Budyšchina do Kamjenza.** Dźiwajo na to, ſo ma ſo ſobotu, 18. a njedźelu, 19. dezembra je ſnjelniſchim wobkhadom na Budyšchisko-Kamjeniſkej autowej cźarje licźicź, ſo wojeſ 11, kiž wječor 7,50 hodź. wot Budyšcheſkeho dwórniſcźa wotjedźe hiſchcźe druhi wós pſchida. Tónle druhi wós jédźe na Hodźij hacź do Přećzeja. Njedźelu nimo toho wós cźo. 4, ſ Kamjenza rano we 8 hodź., do Budyšcheſkeho dwórniſcźa 9,25 hodź., pojéźe. Dale pojéźetej njedźelu wojaj cźo. 7 ſ Budyšcha 12,03 hodź. na Hodźij do Přećzeja a cźo 6 1,15 hodź. pſchipokonju ſ Přećzeja na Hodźij do Budyšcha.

— **Což ſa teſchingi ſu bróńjowe wobſedźeńſke wopiſma trěbne.** Dokelž je ſakiki wyſchiſchi krajny ſud we wuſudźe 11. julija 1923 roſſudźił, ſo maja ſo teſchingi ſa tśělſke bróńje, kotrychž wužiwanje ſamóže ſtrachi ſa cźłowa a žiwjenje pſchinjeſcź, w ſmyſle poſtajenja wo wobſedźenju bróńjow ſ 13. januara 1919 wobſtadowacź, je ſtatſkowne miniſterſtwo ſ poſtajenjom ſ 31. januara 1924 pſchikałakało, ſo ſu teź ſa teſchingi wopiſma wo wobſedźenju bróńje trěbne. Namjety na tele wopiſma móża ſe pola gmejniſkich wyſchnoſćow ſtajićź, kiž je k roſſudźenju na pſchiſłušnu wyſchnoſćź dałedaźa.

— **Swjedźeń 400-létneho wobſtaća Budyšchiſkeho gymnaſija.** W pſchichodnym łćźe, tydźeń do ſwjatkow (wot 27. meje hacź do 3. junija) ſwjeći Budyšchiſki gymnaſij ſwjedźeń ſwojeho 400-létneho wobſtaća. Wjedniſtwo licźi na to, ſo ſo **nětkuſchi ſchulerjo** hohaźe na ſwjedźenju ſwojim dźěćom ſerbſku wobraſkowu knihu k hodam. Pſchiſłušnje ſebi wſchitkjo po nju do naſcheje Sserbſkeje knihaŕnje w Sserbſkim Domje.

— **Rjany hodowny dar** je „Domjazy prědaŕ“; to ſu prědowanja w dwěmaj dźěłomaj. Prěni dźeł płaci 2 hriwnje, druhi dźeł 2,25 hr. „Domjazy prědaŕ“ je dóſtaś pola knjeſow fararjow a w Sserbſkej knihaŕni we Budyšchinje.

— **Hodowny ſchtom „ſa wſchitkich“** ſo wječera pjatk wječor k prěnjemu raſej w Budyšchinje na Mjaſowym torhoſchcźu ſwěcźeſche. Wyſoki ſchwižny ſchtom ſ nětkuž 100 ſwěcźenkami rěcźeſche k wutrobam wo błiſkim hodownym ſwjedźenju. Spěwne towaŕſtwo rjemjeſlnikow ſanjeſe ſ rjanym hłoſom nětkotre hodowne ſpěwy. Pſchi poſtajkarjo tam dołho njewoſtachu, dokelž ſo runje deſchcźowaſche. Kajke ſaćmjeca cźeſnjachu drje pſches wutrobu wopytowarjow Mjaſowego torhoſchcźa pſchi błyſchcźu ſchtomowych ſwěcźkow a pſchi ſpjatkach hodownych ſpěwow? Wěchu tam tola tajzy, kotrejž maju wſchitko dołoż, tajzy, kiž ſu mějazy, haj łéta dołho, bjez dźěła a ſu w najhórſchej nuzy žiwi. Tu móże cźłowjek wo poſtajenju hodownoho ſchtoma w tutym khutnym cźaſu hoſpodaŕſkeje nuzy wſchelake ménjenje měcź.

— **Wólba do ſynody.** Njedźelu 4. adventa maja we evangelſkich wožedach wſchitcy ſaſtupjerjo zgrkwinſkeje rady abo zgrkwinſkeje pſchedstejićerjerjo dopołdnja do ſynody wolicź. Swjetſcha je drje wólba w kapalni. Wolicź ma ſo jedyn duchowny a dwaj laikaj. Na namjet ſerbſkeje prědaŕſkeje konferency je ſo dołholetny ſ. Kuſz jako farař ſaſo poſtajił. So ma ſo tej Sserb a to ſ tn. kantor Hančźa ſaſo wolicź, je ſnate. Praſchenje bě we naſtupenju tjeźeſcu ſaſtupjerja. Knjez Rencź ſ Kamjenja je **ſwoju** wokolinu dołhe léta w ſynodźe ſaſtupował a ſu tej Sserbjo jemu ſa wſchelake pſchećelſne wuſtupjenja dźak dołżni. Do prědka pak bě widźeć, ſo chce teź najwjetſche měſto, mjenujcy Budyšchin, je ſwoje jeho prědźišiny ſaſtupjerja měcź a ſo tohodła dotalny ſaſtupjeŕ ſ měſta Kamjenja wjetſchinu hłoſow njedoſtanje. Tuž je ſo naležnje namjetowało, juſtje wolicź kt. fararja Ruſza w Schmorkau, kantora Hančźu a wyſchicheho ſtud. direktora Eiſenſchmidta ſo Budyšchina. Teź tn. ſtud. rada Morgenbeſser, kotrehož ſu Biſkopſke ſtrony pokaźe, nima wuhladny, ſo dožaha hłoſy dóſtanje. Bóh žohnuj pſches zyły kraj wažnu wólbu, ſo by ſo ſtała ſa ſbože zgrkwje a Božeho kraleſtwa.

— **Nastupa autowu cźaru ſ Budyšchina do Kamjenza.** Dźiwajo na to, ſo ma ſo ſobotu, 18. a njedźelu, 19. dezembra je ſnjelniſchim wobkhadom na Budyšchisko-Kamjeniſkej autowej cźarje licźicź, ſo wojeſ 11, kiž wječor 7,50 hodź. wot Budyšcheſkeho dwórniſcźa wotjedźe hiſchcźe druhi wós pſchida. Tónle druhi wós jédźe na Hodźij hacź do Přećzeja. Njedźelu nimo toho wós cźo. 4, ſ Kamjenza rano we 8 hodź., do Budyšcheſkeho dwórniſcźa 9,25 hodź., pojéźe. Dale pojéźetej njedźelu wojaj cźo. 7 ſ Budyšcha 12,03 hodź. na Hodźij do Přećzeja a cźo 6 1,15 hodź. pſchipokonju ſ Přećzeja na Hodźij do Budyšcha.

— **Což ſa teſchingi ſu bróńjowe wobſedźeńſke wopiſma trěbne.** Dokelž je ſakiki wyſchiſchi krajny ſud we wuſudźe 11. julija 1923 roſſudźił, ſo maja ſo teſchingi ſa tśělſke bróńje, kotrychž wužiwanje ſamóže ſtrachi ſa cźłowa a žiwjenje pſchinjeſcź, w ſmyſle poſtajenja wo wobſedźenju bróńjow ſ 13. januara 1919 wobſtadowacź, je ſtatſkowne miniſterſtwo ſ poſtajenjom ſ 31. januara 1924 pſchikałakało, ſo ſu teź ſa teſchingi wopiſma wo wobſedźenju bróńje trěbne. Namjety na tele wopiſma móża ſe pola gmejniſkich wyſchnoſćow ſtajićź, kiž je k roſſudźenju na pſchiſłušnu wyſchnoſćź dałedaźa.

— **Swjedźeń 400-létneho wobſtaća Budyšchiſkeho gymnaſija.** W pſchichodnym łćźe, tydźeń do ſwjatkow (wot 27. meje hacź do 3. junija) ſwjeći Budyšchiſki gymnaſij ſwjedźeń ſwojeho 400-létneho wobſtaća. Wjedniſtwo licźi na to, ſo ſo **nětkuſchi ſchulerjo** hohaźe na ſwjedźenju

Hodowne oratorium.

Nowela Adolfa Sterna.

12] (Pokračowanje.)

Bolośtnje pſchetwſa to Bohumêra Döhlera, ſo wón łśišcheho ſwoja wě a žada dyžli toho, kotrejž běſche dźiwi ſchuliſti towaŕſch pod jeho tśěchu pſchinjeſł. A na jene dobo widźeſche wón jeho a ſtejbe a roſeſna jaſnje, ſo Bjarnat Folz ſo ſ khabłowanyzmi krocźelenki k ſpinettej wróći a ſo pół kiwkajo a cźumpotajo maſcheho naſtroja kwerſe dźerżeſche. Bohumêr ſpyta ſo poſmêwkowaś, pſchetož teź to ſtuſchcheſche k dopomnjeńcźam ſ młodoſtnych dnjow, kotrejž jeho hójśej pſche wſcho wutkwałowaſche. Tutón pak wuſcheźi ſebi poſmêwkowanje ſyle prawje a poſłuchny ſrowi hłóſ ſ wjele wjetſchim hrimotom dyžli prjedy: „Wěrſich-li pomêrne nopaſchći, kiž ſmój wupiłoj, powalicź? Budźeły traſch, magiſter bojaſliwſo, ſo mohłe nje te nětotre ſcheſe widźeć dyrbjeć, kaž ſnym ja, hdyž je naſ ſtaŕmy hrabja na Libroſe pohoſećał, dwě mêrje Witheŕſkeho na jene ſrédźenje wutrnbił a popołdnju ſamžnego dnja Mithridateſa we Racinowej ſtruchłohrě ſpjeł Jeho miłoſcźu hrał. Nê, nê, Bohumêro, tełko tunki ty w domje nimaſch, ſo by mje woiunkał. Njecźił jenoź ſane kiźałe wobliczo — wuſpêwajmoj hiſchcźe nêſchto — njech ja nětko wot tebje ſamoho nêſchto ſaſłyſchu. Tu maſch ariju wot ſtareho: „Hdy, o hdy pſchińdźe hodźina!“ Tu ja njeſmaju —“

Bohumêr wutorhny ſ wotmachom liſt ſ ariju ſ Bjarnatowoju rukow, wotkſinuy ſe ſaprêwanjom, tak ſo pjany towaŕſch na njeho ſe ſadźiwanjom wudźeŕaſche. Tón wěſo cźuci njemóżeſche, ſo tale kompoſizija wobreaſ pſched wocźomaj ſwojeho hoſećićela wujewuje, ke kotremuž ſo wobraſ tuteje hodźiny njepſchihodźeſche. Hdyž Bohumêr, haiblcźiwiſcho dyžli dźenſa, běſche pſched mêžazami poſledni króć ſpêwał, běſche kantor Njepotwdźał na clavicembale pſchewodźołoał a tam, hdźež wokoło wuczerpaneho ſunczowego nopacha, wokoło próſtowych bleſchow a ſchkleńzow nětko ſo grawocźiwa para ſnoſchowaſche, běſche ſchwižna holcźa ſ módrymaj wócźkomaj ſtejdźała, a jeho wocźi běſchtej ſo do njeje ſahładaloj, druhe jedźenje, dyžli to ſa wócźnej ſbožatoſći, bě duſchu ſpêwarja napjelniło, mjes tym ſo Johana khutnej Bachowej hudźbje ſe ſbožnym ſajimanjom pſchipoſłuchaſche. A ſ tutym dopomnjeńcom ſmazowa ſo Bohumêra teź wutrobite roſſudźenje, wón pſchimnuy dźiwoho Bjarnata ſa ruku a rjekny: „Njech je dołeſ ſa dźenſniſchi dźeń. Namaj wobêmaj je mêr a wotpočink trěbny a budźemoj pſchi ſtuźtle dnja nêſchtožkuli jaſnjiſcho widźeć haŕ pſchi lampje, kiž chże hižo ſhaſnyć. Ty ſy bóle pſchepinany, jako ſo cźuješch, a ja niż njenje. Pój ſobu horje, a njeſpjeczuj ſo ſparej.“

Hójeł ha ſo bo wotſchcźerjenja a poſpyta ſo wot jeho wjedźazeje rukł wuſwobodźeć: „Nětko wuczahujeſch rózł ſwojeje pomêrnoſće, wuſeje ſwêtowoje pjelki, kotruž ſeſe ſ ſchowoje archi ſobu pſchinjeſli a do kotreje ſeſe cźłowjeſe ſpjah dźeſe ſjoch lětnyzagow ſawiwali! — Na, ja drje dyrbju ſebi to lubicź darć — wſchako wêm, hdźe tebje cźaki cźeki.

Daj mi jenoź ſam hicź — twoja lubjena Beata by ſebi hewak ſłe wo mni myſlika. A budź wjeſoły, Bohumêro, dóſtańeſch-li bjes ſepjery horje!“

Magiſter Bohumêr da wſchě rêcźe cźłowjeka ſwojeje hłowy na ſo ſłypacź, wjeſoły, ſo běſchtaj k durjam dójſchłoj. S pſchedhdźeje ſawoła na Beatu, ſo by ſtudźjowmu ſrjadowaka, na nóż durje do pſchedhdźeje wotewrita a ſo lehnyca ſchła. Potom pſchewodźeſche wón Bjarnata Folza po ſthodach horje a pſchijmny widźo, tak tón ſ njewótſtym ſtupom ſo krožmuje, jeho jako pod pazu, nêtko wopraſdźe jako ſepjera. Wón ſo pſchesêpêdźeł, ſo bě łehanka ſtwa ſwojeho ſam wokno do ſahrody, je ſnêhom ſaujeſeneje a chžyſche ſo ſe ſpêchnym pſcherſom „ſpi ſtrowy!“ wołaliſ.

S tak łohkej próżu pak wón njeſmêdźeſche twóchnyć, rjek, pożydźiwiſchi ſo ſ pohódnoſću na kromu łoża, pſchiwobroći jemu ſacźerwjenjene mjeſnowcźo hiſchcźe ras.

„Położ ſwoje wucho na dobre hušaze pjerjo a ſwoju duſchu na dobre wêdomjo ſmiłneho Samarita, Bohumêro. Tola njepocźinej ſo pſchi tom pſchcźehwjatoćnje. Njech ſo cźi njewuſdaje, ſo ſy pózcźiwiſchi dyžli ſy wopraſdźe, podkomorkowy hurſcha! Wêš mi, njemdły Bjarnat ma teź ſwoje dobre poczinki; njeby-li jich mêł, to by twoju ſuchu faru a tebje ſobu ſa dwê njedźeli ſeźrał! Dobru nóż, Bohumêro, twoje łożo dyrbi mi po nêſtorjekłuli wołkepje ſłomy łépje tyć, dyžli móże ſo cźi to widźeć. Juſtje rano ſchałku koſeja, —ſamy rźany wóſmnuſchi!“

A prjedy hišchcźe hacź bě paſtor won, wjerhny Bjarnat wupoczêne cźrije a nohajzy na łhachłowu ławku a poczа ſo kamiſołku a łaz flêkacź. Bohumêr Döhler hišchcźe ras rjekny „dobra nóż!“ a thwataſche won a dołecźa do ſwojeje łépjaſteje jſtwy jako bě na cźekanu byk. Cźejke myſle ſthadźachu jemu ſamucźene we mojhach — won ſam a niż jenoź jeho dźiwi hójeł běſche pſchewinſte puncża pił, won ſebjeſche ſa mêrom a cźujeſche, ſo jemu ſtarofcźiwy njemêr we wutrobje a we ſpanjomaj buchaſche. Dopomnjeńca na hólcźaze łéta, kiž bě Bjarnat Folz tak hnujaze wukuſkał, njemóżachu tola ſacźiſchcź ſacźerić, ſo je ſo ſy prjedawſchi ſchulſti towaŕſch a thorowy preſelt ſe dźiwim, na pół ſkażenym cźłowjekom ſtał, kotryž ſnadź ani jako komediant żadyn pſchihod njemêješe. Wokomikna ſtrowa na pomoz, kotraž ſaležeſche w Bohumêrowych hrêdkach, móżeſche ſtaremu towaŕſchej jenoź na nêſchto dujow abo njedźeł dohaŕaſcź. Teź bě to ſurowe pruhowanje, ſo bu jemu jaroſcź wo dźiwjeho runje nêtkle napołożena, hdźež jemu ſwêt hižo cźełołow dóſcź nacźiny, ſo mohł ſkromneho ſbożа hêdi dobyć. Sa dwuhi cźaſ by ſo won wróżował, cźežnjenemu ſ łóſchej wutrobu a ſ jaſnjiſchim ſpohladnjeſenjom pomhacź — nêtko ſebi won proſi, ſo ma nutrniſche a ſwjeczíſche winowatoſće. A tola won wêdźeſche, ſo njebudże Bjarnatej niczo ſaprêwacź, ſchtoſkuli jemoj budże jamóż.

(Pokračowanje ſcźěhuje.)

wobdźěła. Naprašchowanja a pschijsewjerschenja maju so na gymnaziji tłačk.

— **Budyschke hapitzki** su wschědne dny hač do 7 hodźin wječor wotewrjene, njedźelu pak samknjene. Nóżny žłužbu a njedźelu wotewrjene ma jenož jena haptyka s mězhačnym wotmělenjonom. We dezembru je to Mězhczanska haptyka pschi Hlownym torhoschću.

— **Swětowny panorama** w Budyschinje pschi Lawskej wěži wjedźe naš tón tydźeń do bahnjiskeho kraja Indiskeje. Wuhladamy sajimawe wobrazy s Gwaliora, najstarscheje indiskeje twjerdźiny, w Buknowje residenzu Maharadźeje, zwjate město Benares, zwjatny jězor a tempel pola Puschkarja, hlowne město Kalkuta, najwyschsche horischcza zyłeje semje Hymalaja atd. Wosprawdźe sajimawe wobhladacz.

— **Prašenje dźěłonjemějerjow pisched Budyschskim** parlamentom. Kaž wczera hižo pisnychmy, běchu so schtwórtk wječor, mjes tym so měšachu měschczanjzy sastupjerjo pohnadženje, dełach na Hlownym torhoschću a Lawskej haśy dźěłonjemějerjo zhromadźili, so bychu shonili, kak so měschczanske sastupjerstwo k jich zadanjam staji. Woni běchu zhebi mjenujzy žadali, jo ma so jim schtwórtk 23. dezembra dwójna podpjera wupłaćiła, tak ma so za hodowny dar wobhladowacz. Pohnadženje bu, jako wo tymle dnjoch jednachu, jara wihotrojte. Kommunist Horlmann bě wulicźił, jo tole hodowna podpjera městu jenož 38 000 hr. płaći. Tola pschećiwo njemu wěrčachu wschelazy druzy sastupjerjo. Wyschichi měschczanjza pokaja na to, so město njewě, i wotkel dyrbi pjenjezy bracz. Měschczanske lešy porubacz, to njeńdże. Wschelazy měnja, so su města bohate a maja wjele pjenjez, tomu pak tak njeje. Sastupjerstwo zentrumskeje strony k. Scheffel staji namjet, jo měło město 15 000 hr. pschiswolicz sa najpotrjebnischich. Tónle namjet stónczuje pschijachu. Něšto nasta mjes pschihladowarjemi na tribunje wulki ropot, dokelž widźachu, jo sastupjerjo podpjeru njepschiswolichu. Jónkle hłós twórjeńskeje schtyri rasy do sale „Fuj!“ Druzy wołachu: „Dyrbicze jo hańbowacz.“ — „Njekniczownosć.“ — „Dyrbicze hišcze wo naš zkyschecz!“ — Pschedsyda zhromadźizny da wokazjow s policiju wotstronicz. Tu žo kommunistojo hórzschachu: „Ssmy tu też hišcze!“ Psched kupniju stejachu zyły luda, kotrymž kommunistojo wupschi jednanjow dźělichu. K dalschim pschipadam pak njedóńdże, dokelž 10 policistow pisched nutskhodom strażowachu. Dźełonjemějerjo powěsče wo wothłosowanju s njentérom pschijachu a žo na to bórzy njespokojni rozeńdźechu.

— **Janaschez thosfejowna** steji pisched nami w nowym wuhotowanju. Pschebywanske měrnosće su thěrko powjetschene, dokelž je wobsedźer nědyschke klamy znjesa optika Schmidta žohu za konditornju pschetwarił a thěžźny nutskhod pschepołožił. Městnosće su jara pschijomnje a wabjazy wuhotowane. Na wuwjedźenju wobdźělichu žo i hlowneho dźěła Budyschske firmy. Jara kuttuje firma se swojim nowoinym wobsmětlenjom. Kofejownja ma w Budyschinje dobre mjeno a wěsče w pschichodze hišcze bohaschi wopyt dóstanje.

— **Powołanske saradźenje a wobstaranje wucźbnych mětłow.** Starschi, kotříž zhebi za wuswolenje powołanja swojich dźěći njesmjelnische a darmotne wukajanje pschenjesu, kaž też cźi, kiž wucźbne mětło pytaju, njech so na powołanšku saradźernju i wobstaranju wucźbnych mětłow w Budyschinje na Hrodowšej haśy 10, w Ssejmowni, telefon 2861, wobroća. Dźěłodawarjo, kotříž maja próżdne wucźbne města, so namołwjeja, so bychu jo powołanskej saradźerni dla wobstaranja wucźbnikow a wucźobnizow dźělili.

S **Dobrušče.** W pohnadženju gmejnskich sastupjerjow dźěli pschedsyda, so je žo w Dobruschi 1. dezembra t. l. 19 koni, 69 howjadłow, 74 zwini, 94 kosow, 75 huś, 12 kaczkow a 453 tur naliczilo. W podawanju jedze schulskim dźěćom je žo jena jedź wot 30 na 38 pf. powyschła. Gmejnje pschiswolena statna pschipomoc za twarjenje puczow je žo na 50 prozentow powyschiła. Namjetej, jo ma žo zwjeza na dróhach wječor hač do 10 hodź. zwjećicz, pschihłosowachu. Dale pschija žo wjesny zakoń, po kotrymž žo gmejnje pschiražki na leśownoscźowy a pschemyślowy dawk na 150 prozentow postajichu.

S **Běłschez.** Na pohnadženim sławnym pohnadženju stareho gmejnskeho sastupjerstwa w Hantuschez hołczenju policijelske jedno tudomny ratař lejownosć k twarjenju. Jeho policijenje pak 6 pschećiwo 1 hłosej wotpokasachu, dokelž bě płacźizna pschewyšoka. Sastupjerjo zhodźa dla twarłeje semje w bliźschej zhromadźiznje jednacz. Sa nakupjenje potnuschoneho žita za dźełonjemějerjow pschiswolichu dalsche 40 hriwnow, maja za tónle samér něšto hižom 220 hriwnow. Na prošbu dźełonjemějerjow wo hodownu pschipomoc wobsamknu gmejnske sastupjerstwo, so žo dźełonjemějerjam hišcze do hód składnosć posćiči, so móża zhebi z nusowym dźełom něschto sahlušacz.

S **Sornicze Hórki.** Jutśje njedźelu popoldnju ½3 hodź. wuhotuja nasche šerbske schulske dźěći prěni króć mały hodowny zwjedźenj. Pod nawjedowanjom knjeza wyschicheho wučerja Frajschlaga pschednjeju wone wschelake hodowne spěwy, so bychu pokasałe, schto w šerbskich hodźinach nawuknu. „Lužiza“ njeda zhebi wjacz, so by zwjedźenj porjeńschika. Je klankodźiwadło a zwěłkowobrazy wobstarała. Tak smějemy sabawu dóstacz. Na kónzu dostanje kóžde dźěćo mały dar. Proźmy pak, so njebychu jenož dźěći žame pschijchte, ale so bychu wschitzy starschi a pschiwuzni a wschitzy pschećerjelo šerbskeje labawy zhobupschischli. Nach samér je, so bychmy zhebi nasch dorost w różnym połožnym duchu wocźahnyli. Tak njewostaŋ jutśje nichtó domach, ale pschińdźeze wschitzy popołdnju ½3 hodź. k Hänšlezom. c. e. A.

S **Budeščez.** Kaž kóžde léto do hód, je tu kschesćijanske towarstwo zonow sańdźeny schtwórtk thudym hodowne wobradźenje wuhotowałe. Na 60 potrjebnych bě žo w domje za mładosć sešćko, mużojo a dźěći. Pod zwěczkami hodowneho schtoma wschitzy nutrnje kedźbowachu, žo natwarichu a radowachu. Spěw po spěwje sakliнcza. Wobeběje s lubosnymi synkami hodownych spěwow knjenje Teichowa a Schubertowa i Hajnij pobłuchowarjow swjeżelischtej. Knjes farař Domaschka powědaše wo cźažnym a wěcznym, wo žohu dźěćatstwa a nuzy starych, wo cźłowjeskej luboscźi a wěcznej Božej luboscźi. Jara spokojeni a swjeżeleni žo po bohatym hospodowanju a wobradźenju thudźi domoj wrócźichu. Jako na konzu zwjatocznoscze khérluscz zallinczachu: „Njech Bohu dźakuje!“ klinczeše wón i wsche hnuthych wutrobow.

S **Budestez.** Sańdźenu njedźelu 3. adventa mějesche tu žerbske towarstwo „Lubin“ swoju měšacźnu zhromadźiznu. Sa pschednoscherja bě žo poradźiło, kn. Barta z Brěhynki dobyczź. Pschedsyda, kn. Hajna, na lubeho bratra a žobustawa Gustu Kschižana z Rosnodej spomina, kiž bu wot Boha Knjeza wotwołany. Wschitzy k jeho cześći postanu. Pschi khowanju žo towarstwo je wěnzom je žerbstimi barbami wobdźěli. Knjes Bart je tu pohrjebnischcźo pschejschol a je žo wjeselił, so je tola też i napopołednischeho cźłeka žerbske napismna nad rowami nadeschoł. Hdyž Sserb pod górku spi, budź też wopomnjenišce ktowo a napismo žerbske. Nětschnik wocźehje wo žerbstich wažnych hospodarskich prascheńjach rěcźi, kaž wo žerbstej Banzy, kiž žo trjeba, kaž žo druhdy baje, z cześtimi pjenjesami sakoźika, wo kupowanju wuhla, hnojidłow a žo prascha, kaž njeby też tu sakoženje žerbskeho hospodarskeho wotrjada poruczicź było. Pschecźo sašo pak też kn. nětschnik na nimomóru wulku ważnosć nascheje kraźneje žerbskeje rěcze pokasuje, kiž je sakładna rěcź za druhe ktowjanske rěcze. Bě wulki wopor, so bě kn. Bart pschilhowatał, ale dźakne pokuchatstwo, hdyž też niz wołoejhe wulke, je tu namakał. — Bratr Förster z Budestez žo dla pschinoschka prascha. Wot leta 1927 wobsamknjenje placźaze wostanje, so ma žo lětnje 1,50 hriwnow jako pschinoschk mjes žobustawami zběracź. Spěwachmy stare, nam derje znate spěwy a spytachmy nowe. Nad też wróćo na pohledniu zhromadźiznu spominachmy, w kotrejž bě nam, pónđelu po njedźeli semrětnych, kn. wučeř Schütza junior z Nachlowa wo kultach pschi thowanju mornych wjele powědał a w žwojim druhim pschednoschku picźkam a kurjerjam do swědomja rěcźał. So pak kóžde dobre zhymjeschko na płódnu rolu njepadnje a kóžde dobre ztowo wotewrjene wutroby njenamaka, dyrbjesche też kn. nětschnik spóznacź, hdyž po pschednoschku wo schkódnosći kurjenja kn. Hajna sašpěwa: „Kurićź trubku tobaka, to je kraźna dobrota!“ Hdyž žo to pola nascheho stareho pschedsyndy na zwyrm drjewje stanje, schto potom na žuchim budźe?!

S **Hajnij.** Sérjedu wjecźor pola tudomneho lěkarja knjesa dra. Alberta paduch poby. Knjes dr. Albert chyzhe je swojej mandźelskej wotenzj. Mandźelska pak pscheduym hišcze do dobreje zjimy dźěsche, so by pohladała, hacź ju wotma sacźinjene. Jako žwěza je swěcźi, wuhlada muzźeho wo zlźwě zlejo, kiž žo ruce zlźili, jo jeho wona spóznacź njemóżesche, a je wocźinjenym woknom wusskeći. Knjeni doktorka hnydom wo pomoc wołasche, tola za paduchom žłeda njenamakachu. Njesnaty paduch bě žebi hižom wschelake zlźbrowe wězy z bušeja pschihotował, so by je kubnuł.

S **Wjeleźina.** Wjesdźiłoscź tu namału a'e stajnje pschibéra. 15. dezembra naliczichu 99 muzźich a 8 žónskich, w hromadze 107 dźěłonjemějerjow. Mimo teho hišcze 104 wosobow podpjerowny pschirałk dóstawachu. Wes dźěla žu wotwjeże twarzy dźěłacźerjo, zkaleńcźy a fabrikizy dźěłacźerjo, murjerjo, cźěsłojo, zamkarjo, drjewowi dźěłacźerjo, kontorištojo a zchowy. Hdyž bliske njerjenjene zaštupi, budźe pjesdźeścoscź swatich dźěłacźerjow z mozu pschińdźeracź.

S **Malešchez.** Sańdźenu zrjedu wotnuź je w małej zali Sendźiz hoscźenza pschednjeschł je zwólkowobrasami wo Brasiliskej. Wón roskładowaschе wobrazy wo ludźach a kraju Pokodnischeje Ameriki. Maka, ale pownjezaga wuzłatejenza małych brasiliskich puczowańskich dopomnjenkow sondźi pola pschichomnych zajmu.

S **Khwaczizy.** Kak mało zwěrinu žo na naschich lezownoscźach žiwi, je schtwórtkowna honitwa dopokasała. 7 tśěłny połselachu 25 sajazow, 13 karnikłow a 4 bajaty. Raišepschi tśěł bě knjes Nowak še 7 woparami. Dołhi mokry cźaž je lětša zwěrinje jara seschkodźał, nascha krajina je na zwěrinje wokhudnyła.

S **Lutobcza.** Na naschim dwórnischcźu žu žo w pjatkownej nozy nutskamali. Paduschi wokno rosbichu a żelenju zawjeru zhibnywschi z woknom do twarjenja sałeschu. Wschě kuty pschepytachu. Dwórnischcźowu pokładnju do scźeny zamurjowanu, njeběchu wocźinicź móhli, tehodła ju zobuwschu. W pokładni bě nehdże 60 hacź 70 hriwnow. S durjemi a sašo z druhim woknom paduschi wulesechu a cźeknychu. Pokładnju běchu z paczelu je scźeny wubili. Dyrbjak-li dwórnischcźowy sastojnik kradnjene pjenjezy zarunacź, je to za njeho cźežka wěz, dokelž je knjes Garten nan 7 dźěcźi. Nadźijomnje paduchow bórzy dosahnu, so by nascha wukolma wot nich wuzwobodźena była.

S **Lešeze** pola Wotzerez. W naschej wokolinje sašo paduschna zwólha wokoloczaha. Pola ratarja **Khlenka** bobuchu žo paduschi w nozy do zwinjazeho khlěwa, sarěachu wjetše zwinjo a zhubichu žo z nim tak ruce a mjesco, kaž běchu pschiśchli. W zuzedonym Manjowje pyched někotrymi dnjemi thežerjej Pětšhej koku a někotre huzy kradnychu a je na pschimjeseowazym polu sarěachu. So jich wobsedźer pschi jich cźmowym dźěle njeby molik, jemu paduschi thězne durje sarazichu. Polizija paduchow hischcze wuzłędźika njeje.

Najnowiše z cźełka swěta.

— *Schkrowa powěźej wo wjedrje za jutśje njedźelu:* Njenje ale symnischco, mjerśnje.

W sajstim žezmje staj kommunist Roscher a sozialdemokrat Gerlach žadałoj, so by bo symnje dźěło we statnej kalkarni w Langeschlu saso sapoczało. — Ministerialny radźiczel Kirsch snapyscheźiwi, so žo takt we symje cźežko wotbywa. 22 muzi je tam dźěłako. Hdyž žo dźěło saso sapocźnje, bo dotalni dźěłacźerjo saso pschińdźaja.

*

W nowych wobtwjerdźenjach w Küstrinje a Hlowoje žo toherunja wojerska naprawa pischeziwo Pólšskej spólnawa. Wobtwjerdźenje ani w Küstrinje w Hlowoje satkanišim samnjšam nještuża. Küstrin je še dobrym wójšowym zhromadźišczom, kotrejž měło žo je wjeczora do Pólšskeje nawalicź.

*

„Kurier Warschawski“ pische, so zyła němska cźežka artillerija pischi pólšskej mjeży steji. Kontrollowaja kommihija je w Königsbergu nowe wobtwjerdźenja šweśeźika, kotrejž fronta žo pschećiwo Pólšskej měri.

Dźenžnische cźiško wopischija pódła hlowneho cźišła pschilohy a jako zamostatnej kopjeźyn: „Sserbšti Hospodar“ a „Nasch cźaž we wobrasach“.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoleš w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmaŋ w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěsći: O. Janak w Budyšinje.

Rjany hodowny dar je raňši woblek.

Wy namakaće pola mje překłapjacy wubjerk tunich raňšich woblekow.

Jan Jurij Pahn

w Budyšinje.

Piccene meble

najlépše kajkostne dźěło a wot najjednoriśeho hač najwosobniśeho wuwjedźenja kupujeće najlépje we wosebitym wobkhodźe

Paul Böger w Budyšinje

na Sulskej hasy 5 při dźiwadle.

Cigary, cigarety a tobaki

podawa we wuběrnych tunich tworach a bohatym wubjerku cigarowa wikowańnja

W. H. Conrad w Budyšinje

na Bohatej hasy 13.

Zemska worjechowa muka 50—55 %

mucka z dalmowcho symja (Baumwollsaatmehl)

kokosowe tykancy lanu mucku majsowy šrót

poskića

Čornak we Łazku.

Łožowe damasty

bělosmuh. počełnjenja, łožowe płachty, pisane a běłe nawobleczenja, ruby na blida a na hoscźenske blida wulki wubjerk jara tunjo

K. Erler w Budyšinje

na Zitn. wikach 11 znapřeča hosć. „Stern“. Rěcu serbski!

Moritz Weiser

na Žitnej hasy

wobrazowe knihi rysowanske knihi, pisma za młodźinu

Vogt. Gardiny

kupujeće jara tunjo p. K. Erler w Budyšinje na Zitn. wik. 11 znapřeča hosćenca „Stern“ Rěcu serbski.

Přepytowanje moča

spěšnje a prawje w Khrósćiańskej haptycy (z cźimž so też wjele druhich khorosćow wujasnja).

Makulaturu

ma na předań

Smolerjec knihiśišćerńja

w Budyšinje

Podsobny dźěłaŋ

krauwu

ma na předań Jan Zschippang w Kačej-korćmje pola Rakec.

Visitne khartki

zhotuje spěšnje a tunjo

Smolerjec knihiśišćerńja

w Budyšinje.

Moje wulke hodowne předawanje

poskića hobrske wužitki!

Zymske mantle su nětkle k wobdźiwanju tunje!

dokelž sym zaso wulke dźělby mantlow wjele niže płaćiznow nakupował, móžu zymske mantle tak tunjo předawać

na Hlownem torhošću **Jan Jurij Pahn w Budyšinje** **na Hlownem torhošću**

Kofej cyle wubérne měšenja

3.20 3.60 4.00 4.40 4.80 poskića

Otto Sadisc w Budyšinje

na Bohatej hasy.

Prošu **njezabudźće** při potrěbi za **hodowne blido**

spódnje, ložowe blidne a domjace šaty

w mojim wobkhodźe kupować

Ernst Gruhl w Budyšinje

na Moltkowej dróży 6 — Telefon 2961

Linolejowe tepichi **linolejowe běhače**

linoleum

tapety / wóskowany płat

Hecht, Linke a Truöl w Budyšinje

na Znutřkownej Lawskej hasy.

Poražu kóždu konkurencu

a podawam swoje palency po najtuńšich płaćiznach:

najl. Khoćeb. čisty palene 85 % litr		**2.60** hr.
najlěpši měšany winowy palene	„	**3.40** „
„ **Facon-rum**	„	**3.70** „
„ **Jamaika-rum**	„	**5.00** „
likéry (wišnjowe, Stonsdorfske, kimjelšk. atd.)	„	**3.80** „
Francowske čerwjene wino wubérne k warjenju, ¼ litrska bleša		**1.40** „

Gerhard Lorc, Domšcec hosćenc

w Klětnom Telefon 25.

Ćopte mehke domjace črije

ćopte podšite žonjace a mužace črije

pjelšcinowe črije

sportske črije **črije za snčhakow**

škórnje (ski)

Wulki wubjerk! Tunje płaćizny!

Franc Kühnberg

w Budyšinje jenož na Lawskich hrjebjach 12

Swětowy panorama

w Budyšinje

na Lawsk. hasy při Lawsk. wěži njedźelu 19. XII. hač sob. 26. XII.

krasne pućowanje přez

baječnu Indisku

Wy trjebaće

powěšenja na hodowny łom a wšelke druhe za hosći, Moritz Schmidt w Budyšinje na Kěžorsk. dróży 11 ma dobre wěcy, kiž su tunje a kóždeho zwjeselja.

Najrjeńši

hodowny dar

je **šatowa róla**

wosebje tunja pola

Hermana Urbana

w Kluksu.

Pisane **ložowe nawoblečenja**

jara tunjo w Budyšinje pola

K. Erler na Žitn. wikach 11.

WILHELM RUDOLPH

vorm. Heinr. Müller. Kaiserstr. 8.

Najrjeńše a najlěpše

hodowne dary

za žonu, muža a dźěćo

namakaće we **hobrskim wubjerku** a po **jara tunich płaćiznach** we mojimaj **poskhodomaj**

(předawam w přizemi a 1. poskhodźe)

Krasne darjeńske zawalki

Wužitne wosebite dźělby!

Wopyt wupłaći so cyle wěsće!

Aelteste Strumpf-Woll- u. Tricotagenhaus

Grösstes Specialhaus für Mädchen- u. Knabenbekleidung a. Platze.

Praktiscy mysli, štóž **wobuće dari!**

Plyšowe toile

z fylcowej a kož. pódušu z walk. podšićom 36/42 **2.75**

fylcowe črije

ze spinku 31/35 **5.00**

z kožanym wobsadkom, kruta kajkosć 36/42 **5.85**

žonjace črije

z čopłym podšićom, połwysoke a nižke pjeńki z wowčej wołmu **16.75** 18.75

Na tute płaćizny, kaž tež na wšitke zymske wěcy hišće

10% rabata

Hobrski wubjerk

mužacych črijow ze šnórowanjom,

nizkich črijow.

žonjacych črijow ze spinku, ze wšelakeje kože!

Wuhornjene škórnje!

Tahle Schuhwarenhaus Bautzen äussere Lauenstr. 5.

Chenillowe rubišća

chenillowe šawle

ze židźanymi a chenillow. francami, čorne, brune, módre, a zelene **kaž** też pisane w znatych płaćiznach a hódnych kajkosćach.

Zoki, nohajcy, stopy k přišiwanju, spódnje woblečenja

najlěpšich kajkosćow kupujeće pola mje jara tunjo

Ernst Jordanowa wud. w Budyšinje

na Jerjowej hasy 5 *na Znutřkownej Lawskej hasy*

Tunje hodowne poskićenje!!

W. Häcker

w Budyšinje

na Žitnej hasy 7 Žał. 1852

Wulki wubjerk znate solidne płaćizny

Kedźbu! **Kedźbu!**

Poskićam **sofy, chaisłony a matracy,** we wšelakich wuwjedźenjach, najnowše mustry stajnje na składźe.

Dale mam wšitke dźele za konjacy grat, kaž też dosp. półne graty a njepřemokawe přikrywy ze podšićom a bjez njeho.

Jako přijomne hodowne dary poskićam: hólčace a holčace šulske toše (samodźěłane) mimo toho móšnički, žonjace toše, sić, nakupowanske toše a nakhribjetniki dobrych kajkosćow.

Heinrich Kobalz, **sedlarski mišter a tapecěrař** w Kulowje H. Ł. na Kamjenskej dróży.

Hamburger

w Budyšinje **na Bohatej hasy**

Tkaniny za žonjace wobleki, ložowe šaty, barchent za kabaty, barchent za košle, twjelki, ruby na hosćenske blida, trjenja, košlowy płat.

Mužace wobleki, ulstry, paletoty w formje suknje, kosmičkafe a gumijowe mantle, jupy, žonjace mantle.

Wulki wubjerk! Tunje płaćizny!

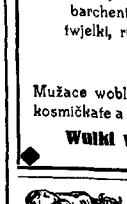

Sylne rańso-pruske wysokosušelne

krowy z ćelatami

ma tunjo na předań.

Gross we **Wukrančicach,**

Kokusy

worjechi

lěsne worjechi

Para worjechi

zemske worjechi

kóždy dźeń čerstwe palene

maronu

datle, Marokaner

zawalka 35 pj.

ligi w tallach

we wšelakich zawalkach a też bjez nich

ligi na wěncu

3 wěncy 1.00 hr.

kicojte rózynki

mandarinu

tyza 25 štuk hr. 3.00

oranze

winowe kiće

ananas

poskića

Alexander Trepte

w Budyšinje

Wrócenje česće

Z tutym bjeru wuprajene ranjenja přediwo knjeni

Madleni Miklowej

z Lubhoća wróco a wotradźa kóždemu dalše rozmołowanje

Marja Čornakowa,

rodź. Šachonec.

1. přiloha k čisłu 294 **SERBSKE NOWINY** Sobotu, 18. decembra 1926

Što dyrbi kóždy wo cyrkwinskim dawku wjedźeć?

Zyrkwinske přiběłstejeńtwo swj. Pětra wosiewja přches swojeho pschedstejnika, knjeza duchownego primarinija Fröhlicha sćěhowaze wobkedźbowanja hódne wujaśnjenje.

W tychle tydźenjach pschiwópsejelu so namołkwjenja sa zyrkwinski dawk sa léto 1926 a też sa ſ dźěła žadane doplaćenja sa 1925. Po sakońskich pschedpismach płaći dochodny dawk 1925 sa podłoh, po kotrejž so zyrkwinski dawk sa 1925 a 1926 wulići.

So ſ teho hnadź też sa jenoliweho wulke wobcežnosće naſtanu, je wěste a nichtó to bóle njewobzamuje, dyžli zyrkej sama. W lěcze 1926 tu so tola pola wjele ludźi dochodne wobstejnosće jara pscheměnike a wosnamjenja to tehorunja žyłne poceženje, hdyž ma so dawk sa 1925 a 1926 na jedyn raz saplaćeć.

Hdyž je dawk wopraſwdźe *wopaki wobliczeny*, dyrbjał kóždy dawkar na wotstronjenju tajkich smyłkow zbudźeć. Nječh so potajkim na Měšćańſku dawkowanju abo na sarſki hamt ſwj. Pětra wobroćeſi. Tam ſwólniwe wucho namaka, pschetož zyrkwi na tym słeži, pschewyšowe sapiśanja sa dawk woberieć. Też hdyž nóže so pśches ſmjerc, chorosć, bjesdźěłosć abo bubjene wobkhodne wobstejnosće pomjeńšenje dotkhodow dopokasać, budźa pschiſłuſchne wóſtna zyrkwinski dawk pomérnje poniźić.

Schtož *dopłaćenje* sa 1925 naſtupa, by so zyrkej najradšcho spuſchćiło. Ale to bya njeprawda pschećiwo wschitkim, kiž su swój zyrkwinski dawk loni połny wotwjedli. Tajke njeſenake wobhładanje zyrkej njemóže na so wſaſ, ale też tu móže zyrkej pschi dopokasanych žadanjach cžaſ poźdźišcej abo dawk ſniźić.

Hdyž husto nimo teho *powschitkownje* wo wyšoſkosći zyrkwinskich dawkow ſkórža, dha ma też to swoje wažne ſakońſke pschićinu. W dowójinſkich létach měſeſche zyrkej hišće zyłu hromadu dalſchich dawkowych žórłow wotewrjenu, njeenujo towaršſkotnu dawk (Körperſchaftsſteuer), leżownostny dawk a dawki na wumeńenje wobžedźeńſtwa. Krajny žejm cžaſa reſoluzije je zyrkwi to wſchitko wſak.

W dowójinſtim cžaſu zyrkej swoju potrjebu jódźela też ſ wotkasanjow a ſamoženjoweje danje kryſeſche, ale wſcho ſamoženje je kaž pola wſchitkich so ſ inflaziju ſhubiło.

W dowójinſtim cžaſu so wěſte zyrkwinſke potrjeby ſe ſtatnymi pschipomogami kryjachu, dźenża dyrbja so za to 4 procenty krajneho zyrkwinſkeho dawka ſkórać. Hdyž potajtim je ſchésć žórłow pjeć ſaprahnu, je tola ſrozumliwe, ſo ma so ſcheſte žórło, direktny zyrkwinſki dawk, powyſchić.

Njedyrbimy so też ſ licžbami ſamyliś daś, hdyž so wo 15 procentach réčži, dha je to wěſo 15 procentow *dokhodnehodawka* ménjene, a niż dokhoḍ ſam. Chzyli wſchitko na to wobliczeć, dha žada ſebi zyrkej dźiwajo na ſozialne wolcžahi néhdže 0,8 hacž 1,2 procenta dochodow.

W dalſchim chcemy tola wopomnicź, kak *wulki kulturny nadawk* zyrkej runje w naſchich dnjach ma. Wona je a wostanje wulka woczehnjeńka luda. Hdže dyrbimy pschińcź, hdyž so wéra a pózejiwosć pschez bóle poſhubijujetej? Kóždy, kiž ji wopraſwdźene žadanja ſapowědźi abo ſamo ſ njeje wustupi, pomha ſobu ſahubjenju naſcheho ludſtwa.

Sſo wſ, dyrbja so w nětčišchim cžaſu wſchelake wopory pschińſeſeć. Chcemy jenicžźy zyrkwi tele wopory ſapowědźeć? Luźiſke wobhdźerſtwo ma dla ſwojeho zyrkwinſkeho ſmyłkenja w žyłnym kraju bohrje mjeno a ſmy ſebi teho wešći, ſo ſwojej zyrkwi też tón króć ſ wobcežnoſćow wupomha.

„Nimam cžaſa!"

Tak je. A to je najwjetſche hubjeńſtwo naſcheho cžaſa, ſo nam „tuta maliciknoſć" wſchudźe faluje. We wobkhadźe ſ cžłowjekami klinczi nam tuto ſłowo ſwonka naſcheho ſaſtojińſtwa **a powołanja napschećo.** Njechcam prěcź, ſo nětčiſchne **wobstejnoſće** a naſch cžaſ wulke žadanja **w hoſpodarſtwu** žiwjenju na naš ſtajeja. Naſche hoſpodarſke pomėry žadaja ſej zyłeho cžłowjeka a pschinaja huſto cžłowjeſkeho ducha a cžuwy. Dźenża je žiwjenje **njepschestawaza** wójna **wo wſchédny** chléb. Se **wjetſcha koncentrěruja ſo wſchě** naſche **myſle na jedyn wottkujeny** tónk: **Saſtužiś a k pjenjeſam pschiſnuś!**

Ras dyrbi ſo tola tuto praſcheńje **pſcheprytowacź**, hacž tajke jenoſtronſke hoſpodarſke ſtejniſchćo wſcho ſbožo a ſpokojnoſć cžłowjeka **wohnamjenja.** Leži dha w tym **zyłe hoſpodarſke** ſbožo?

Tu njeſmjemy prěcź hacž wo ſłowje, ſo „cžłowjek jenicžźy wot chléba žo njeſiwi", też niż wot hoſpodarſkeho ſpomoženja, ſchtož je po prawym ſamėr zyłeho dźeła. Myſliu pschi tom na wyſoke **kulturne nadawki naſcheho cžaſa,** kotrež pschi nětčiſchej hoſpodarſkej wuběhanju ſo ſkoro ſadujeſche. Saamo duchownu ſław a wumeſtwo ſtejitaj huſto pschi puczu a njemyſlitaj na ſwoje powołanje, na ſwoju **narodnu mišiju.**

Ale mamy hišćeſe ludźi, kotrymž hišćeſe cžaſ ſbywa pódla ſwojeho hamta a ſaſtojińſtwa. Tajtich je hišćeſe doſć. Mnohim pobrachuje **idealne ſmyſlenje,** kotrež naš poſdźišuje nad wuſtoicžemi žiwjeńſtimi, kotrež nam wolu a ſmužitoſć dawa, k **bohužakoſći.** K tomu nam pobrachuje cžaſa, **tu a tam nětčiſi wobſobinſki wopor pschinjeſeć,** wěſtych lěpſchinow ſo wſdaćź, ras ſe ſtarych wujeſdźenych koliſow wuſkočiś a ſej kuſk proſy bracź.

A runje nam Serbam je jara nuſne, ſo ſa wjazy ſaſtajicź hacž ſa wſchédny chléb. Smy powołani ſchćitarjo naſcheje kultury, naſcheho ludſtwa. Prjedy dyrje ſu wjazy woporow ſa tutu kulturu, kiž ſpokoji duſchu a wutrobu. Cžehodla dyrbjeli ſo naſcheje kultury ſo wſdaćź ſnadź k wolt a w ſajtmje hoſpodarſtwa! Sſu ludźo tohodla ſbožowniſchi a ſpokojniſchi? „Sſo wjeſel žiwjenja!" je moderny kategoriſki imperatiw, wopoſ ſwoje ſmyſły, dźěłaj jenoż ſa tutón ſwět, „amiſeru" a daj twojim mozam ſwobodnje hrać. Njeſpokojniſche dyžli hdy je nětko cžłowjeſtwo. Luboſcže próſdni ſhladuja ſa nowocžaſnym pschibohom Mamonom, hladaja dele, do niſcheho, mėſto do wyſchin. A bludźa daloko wot dróhi wopraſwdźeho ſboža. **Dźenżniſchi cžłowjek je wotrocžł hoſpodarſtwa.**

Mnoſy dowidźa tutte hubjeńſtwo, tutu ſchkodu ſa lud a wótcžinu. Warnowanja klincža jim a druhim do wuſchow, **ale nimaju cžaſa,** na to ſtuchacź. Maja ſpěchniſche cžinicź, hacž ja druhich, ſa ſerbſti lud dźěłacź. Žadali ſo ſwojemu nar. ſtuźiś — „potom nimaja wopramdźe cžaſa!" Maja ſo najdróſžſche narodne kubła ſchtitacź — cžaſ tola faluje. Haj, „bych-li cžaſa měł", potom by tón a tamny ſobu dźěłał a ſwojeho muža ſtajił. Tola ſtaroścź wo ſwójbu, wo powołanje, wo wobthod, wo ſwoje cžełne derjemėcže a hońtwu ſa mamonom njepſchidа cžaſa. To je tuta „ſkupa wina" a **tak pſchewoſtaji ſo dźeło radſcho druhim,** kotrež maja hižo tak ruzy polne.

Spodžitwnje pak je, ſo runje tam najwjazy cžaſa pobrachuje, hdyž ſej to wuſaſnicź njemóžemy. Ale hewak pak wſchudźe ſobuſtutkuja, hdyž dyrbjało jim na cžaſu ſalowacź, **jenoż niż ſa narod, ſa Serbſtwo.** Tak widźimy huſto, **kak ſerbiſke mozy ſapraja,** kotrež mohłe mnoho dobreho wuſtutkowacź. Nékotrym ſu pschejara ramjenja pocžeżene, ſo pschedźěłaja a du ſ cžaſom do rowa. Dźěłaja w towaršſtwach a ſwjaſkach, w nowinarſtwje a pśimowſtwje, w organiſazijiſ a narodnem hoſpodarſtwje. Woſpjet widźiſch jenych a tych ſamych do narodneho woſnyſła ſapſchehnjenych.

Skoro ſo mi ſda, ſo je wuréčź, „nimam cžaſa", dopokas duchowneje lénjoſće. Mnohe mozy wotpadaja we ſerbſtim ludźe. Tuta lénjoſćź dyrbi ſo pschewinnyć. **Dźe tola wo najwyſchiſche kubła cžłowjeſtwa — wo jeho kulturu, wo jeho bycže a tyzże.**

Tu njeſmjemy nikomu na cžaſu pobrachowacź. Tu je ſobubźěławoſćź ſwjata winowatoſćź. Dyrbimy nawukнyć, ſo ſami k ſobukultkowanju woczahnyć. Dyrbimy ſo ſmužicź a niż naſtajnje wotkłepanu wurěcź trjebacź: Nimam cžaſa! Smužitoſć pokaſacź w ſobubźěławoſći w towaršſtwach a ſwjaſkach, w žyłym narodnym žiwjenju. Kóždy Serb dyrbjał w tym ſ najlépſchim pſchikładom bycź.

Dopoſłaſnjmy tola naſch cžaſ **a jeho nadawki!** Wotucžmy ſ tutoho morjaceho ſpara a ſe ſtarośce jenoż wo ſwětne kubła. Možn dyrbja ſo roſbłacź. Njeſmjemy jenoż wo pjenjeſy a hoſpodarſtwo hicź. Naſch wottnkнjenu tónz njeſmjemy jenoż mamon, niż jenoż wſchédnym chléb bycź. Pschećo dale, wyſche žahaj ſerbſti ducho! Najprjedy ſłuſchećeſi ſwojemu Bohu, potom **narodej** a ródnej ſemi. W tym korjeni naſcha kultura. Nawukнymy tela w tym ſmyſłu ſtónczne myſlicź. Potom budże naſche winowatoſće napiſcheżo naſchemu ludſtwu ſpóſnamy **rad ſobu** dźěłacź. **Wjazy ducha dyrbi do naſcheho dźeła,** wjazy **ſerbiſkeho ducha, cžucža a ſmyſłenja!** Ale dyrbimy dźěłacź a ſaſo dźěłacź. S próſdnymi ſłowami ſo nicžo njedozpěje. To njech je naſche ſwjate heſło ſa pschichod!

J. Sſk.

Kulturne kubło

je **knihu.** Tohodla najrjeſi dar

serbſku knihu.

Wulki wubjerk za 10, 15, 20, 25, 30 pj. a

też dróže ſu dostać

w Serbſkej knihafni w Serbſk. Domje w Budyſinje.

Z Łužicy.

* S **Połcžnizy.** W poſlednim poſedźenju gmejnſkich ſaſtupjerjow ſo na namjet finanzneho wubjerka nětcžiſchi pokładnik a ſaſtupjeŕ mėſchčanoſtu, knjes Merczin Boden, jenohłósnje na 6 lět ſa mėſchčanoſtu wuſwoli.

* S **Biſkopiz.** Nad ſamóženjom wobſedźerja fabriki Bjedricha Arthura Groſy w Biſkopizach, jeniczkeho mėjiczela firmy F. A. Große, maſchinowa fabrika a żeleſoliječnja, ſo ſo konkurs wotewrił.

* S **Cžisany.** Wutoru pschipołdnju ſo na tudomnej dwórniſchćowej dróſy wobžarujomne njeſboże ſta. 19-lětny pohonc Hermann Weber ſ Malldorfa ſe pśiched jenym hoſcženzom ſ jenopſcheżnym ſapſchahom ſaſtał, ſo by wuhlo wotkładowacź. Nadobo ſo jemu tói ſpóſchi. Weber pschi woſu bežeſche a dźěſche jón ſeſpinacź. Najſkerje pak je pschi tym padnył a pod wós pschiſchoł. Prědnje a ſadnje koło pschedźěłſchtaj jemu wutrobno. Wobžarujomneho dyrbjachu do Žitawſkeje khorownje dowjeſcź, hdyž bórſy na to **wumrě.**

* Se **Žitawy.** Wo kažnym wěrowanju powě ſo wot cžeſkich miejow. W Zeitlſach ſo młody por do zyrkwje ſ wěrowanju poda. Psched zyrkwju pak nėhdyſcka lubka nawożenje cžakaſche ſ dźěcžanym wosom, we kotrymž dźěcžko leżeſche. Wopuſchcżena lubka a jeje macź powitaſchtaj nawożenju je ſwarjenjom a hewrjekanjom. Młody por pak dalſche harowanje ſnjemóżni, dokelž ſpěchnje do zyrkwje ſaſtupi. Duzn ſ zyrkwje dźiwſchtaj młody muż a młoda żona ſ póblanſkimi zyrkwinymi durjemi twochnyć. Tola też na to bě wopuſchcżena pschihotowana a żo snowa ſ wołanjom a ſwarjenjom do pora da a żo na nim pschepſchihotowacź pocža. Młodaj mandźelſtaj dyrbjeſchtaj, ſo bychtaj njeſubemu wuſtupeć dźeſtaj dyrbjeſchtaj, ſo bychtaj njeſubemu wuſtupeć kónz cžinikoj, do błiſteje thėże cžeknyć. Wopuſchcżena pak ſa nimaj dźěſche. Skónczuje ſo wadżazy do pukow dachu a zuły ludźo dyrbjachu thaponow roſehnacź.

* Se **Žitawy.** Ssmjertne njeſboże ſta żo na knježim dworje w ſuſodnym Friedersdorfje. Tam tele dny jena Barlinſka firma mkócžazu maſchinu ſtajeſche, pschi

Knihi wot Serbſkich Nowin.

Tohodla najrjeſi dar

serbſke knihi.

Wulki wubjerk za 10, 15, 20, 25, 30 pj. a

też dróže ſu dostać

w Serbſkej knihafni w Serbſk. Domje w Budyſinje.

Žadanja, kotrež kónc léta zalětnja.

Wo němſkoſtatnym prawoje na tónz łeta wobſebitu wažnoſć, dokelž tu wſchelake žadanja ſaléttnja, potajtim ſwoju płaczliwoſć ſhubja. So bychu ſo potrjechéni pſched ſchkodu wobkhowali, njech ſo tu najwažniſche ſakońſke poſtajenja, ſaléttnjenje naſtupaze, naſpomnja.

Saléttnjenju podléża ſakładnje wſchě žadanja, ſ wuwſaſcom tajtich, kotrež ſe ſwójbopraſwnych poczahow pokhadźeju. Žadanja na porjedżenje leżownoſtneje knihi a žadanja ſe prawow, do leżownoſtneje knihi ſapiſanych, ſo tohorunja *njeſaléttnja.* Saléttnjenje na *ſtužiśe* powſchitkownej wěſtoſći. Wot toho, kotrež ma wěſte žadanje dopełniś abo kotrejž je je dopełniś měł, njeſmě ſo po do him cžaſu wjazy žadacź, — hdyž ſo ſnadź, dokelž je dopokaſły ſhubił, wjazy ſaſtkacź njemóže —, ſo na žadanje hiſchcże dopełniś. Prawo ſaléttnjenja ſapocžnje ſo ſ naſtacżom nékajeſe žadanki. Jenoż pola tajtich žadankow, kotrež po dńéſnaj abo ſchtyrjoch létach ſaléttnju, ſapocžnje ſo prawo ſaléttnjenja hakle na tónz ſo tuto protyczneho léta, w kotrymż je žadanka naſtała. Tak ſaléttni na pſch. žadanka pſchekupza na ſaſtacżenje, kotrejž je w meji 1924 nékomu tworu pſchedał, hakle tónz 1926, niż w meji 1926.

Porjadny ſaléttnjeńſki cžaſ wucžinja 30 lět. Tola wjele žadanjow ſaléttni hižo ſa *krótſchi* cžaſ, ſa 4, haj hižo ſa dwě léczе. Skónwe pady *krótſcheho* ſaléttnjenja ſu ſcżehowaze:

Po 2 *létomaj* ſaléttnu žadanki ſ *wobkhodow* wſchédneho žiwjenja na pſchikład žadanki:

1. pſchekupzow, fabrikantow, rjemjeżlnikow a tych, kotrejž ſo ſ wumeſtkim pſchemyſłowſkim ſaběraju, ſa twory, wuwjedżenje dźěłkom atd. Jeli pak ſu tworу ſa pſchemyſłowy wobkhod dołżnika podałe abo dźěło ſo na njón wukonjało, potom ſaléttnja ſ tuho naſtate žadanki hakle po 4 létach.
2. hoſcżenzarjow ſa poſticżenje bydlenja a jédże,
3. wotnajerjow, *kiž* po pſchemyſłowſku wotnajeja, dla naſtateho podruzniſkeho pjenjeża;
4. priwatnych ſłużobnych dla mſdy a druhich žadankow, kotrež ſu mėſtno mſdy wucžinjene;
5. ratarjow a hajnikow ſa podawanje ratarſkich a hajniſkich wupłodow;
6. wucžbnych miſchtrow dla wucžobniſkeho pjenjeża;
7. dźěłacżerjow dla mſdy;
8. wucżerjow dla honorarow;
9. łékarjow, rěcżnikow, notarow, ſudniſkich wukonjerjow, ſwědkow a wėſywuſtojnych dla jich ſaplaczenja.

Po 3 létach ſaléttnja žadanja na *wotſchłodżenje* ſ njedowołenych jednanjow.

Na pſchikład: hdyž je motorowy jéżdny někoho pſchejéł a hdyž je pſchejéżdżeny pſches to na ſwojej ſtrowoſći ſchkodował. Dale ſaléttni po 3 létach žadanka ſe ſmėrti pſchećiwo akżeptantej. Po 4 létach ſaléttnja prawo na dań, podruznińſti abo wotnajeńſki pjenjeż, a na wſchě druhe pożadanje ſo wróczaze płaczenja, na pſch. prawa na renty, penſiju, cžakańſki pjenjeż, pſchiniſchći k ſejiwenju.

Po ſakonju móże ſo ſaléttnjenje ſadżerżeczi abo pſchetorhnyć.

Saléttnjenje ſadżerži ſo, tak dołho hacž je ſaplaczenje wotſtorczene (geſtundet). Dale hdyž je žadacżel pſches wyſchſchu móc ſadżerwany, ſwoje prawo ſebi w pożlednich ſchéſcż měżnjach ſaléttnjeńſkeho cžaſa na ſudniſkim puczu wukonjeć. Dale, tak dołho hacž dołżnik pod wobkhodnym dohladom ſteji. Pola *žadanjow mjes* mandźelſtkimaj, tak dołho hacž mandźelſtwo wobſteji. To ſame płaczi ſa žadanja mjes ſtarſchimi a dźěcżimi, tak dołho hacž ſu dźěcži hiſchcże małolétne, a mjes ſaſtarazelom a ſaſtoranzom (Vormund a Mündel). Pſchetorhnje-li pak ſo ſaléttnjenje, tak ſo do pſchetorhnjenja wotbėżany ſaléttnjeńſki cžaſ ſajka njeliczi. Pſchiczinu pſchetorhnjenja ſu na ſtronje dołżnika ſcżehowaze: pſchipołnjaze dołha ſ podżėlnym wotpłacżenjom, płaczenje danje a podobne. Na ſtronje žadacżela pak: ſapodacże ſtórżby (ſo by dołżnik płacził). Tak ſkėts hacž je ſo tajka ſtórżba na płaczenje ſapodała, ſo ſaléttnjenje pſchetorhnje, t. r. cžaſ, kiž je ſo hacž do ſapodacża ſtórżby minył a też cžaſ, tak dołho hacž ſtórżba traje, ſo ſa ſaléttnjenje njeliczi. Po tajkej ſtórżbje ſapocżnje ſo ſaléttnjeńſki cžaſ wot nowoty. Ssamżne ſejchwki, kaž ſapodacże wobſtórżby, ma pſchipowėdżenje žadanjow w konkurſu, ſtajenje nanjeża na wurunanje (Güteantrag).

Saléttnjene prawo *pak njeſaúdże, wono njeſhodži ſo jenoż wjazy wunuſowacź.

To je jara wažne: Je na pſch. dołżnik płaczik, kaczrunjej je jeho both ſaléttnjeny był, potom njemóże ſebi wot wėricżeła pjenjeży wróczo žadacź. Wėricżel pak njemóże ſebi nawopak wot dołżnika ſaplaczenja dotha wuſkorżicź, hdyż je ſaléttnjeńſki cžaſ nimo.

tym so też 63létny dźěłaćeŕ Hajnka wobdźěłł. Nadobo pak jeho ſ cźeźkimi ranami na hłowje morweho pśi maſchinje leżo namakachu. Kak je wón do njeſboja pśiſchoł, njemóžachu hišćo ſwěźcźiś. Najźerśe je tak nahle ſe ſeźiwenja torhnjeneho koła ſkrabło a jeho ſarańko.

Ze Serbow.

W Budyſchinje, 18. dezembra 1926.

— **Budyſchſke tydźeńſke wiki pśichodnu tydźeń** so hodowneho ſwjedźenja dla pjatk wotmėja.

— **Lódźiſtwowe towaŕſtwo (Flottenverein) w Kukowje a Budyſchinje.** Wo themje: „Móže so ſtrach wulkeje wody a bjeſpóźełoſć ſ kanaliſowanjom rźkow wotſtroniś a so by so wěź ſpěchowaŕa, ma so wjeſełowaśe a lódźiſtwowe towaŕſtwo (Ruder- und Flottenverein) ſałožiś“ rěcźeſche wócźera pjatk wjeczor we 8 hodź. we „Wettinſtim dworje“ jěźdźeŕ ſ wołowym cźołmom Wirth ſe Stróże. Wot ſwójich naſhonjenjow pśichi wulkej wody je na Łobju pśichinjeſe ſwoju rěcź na žorło Klóſchtrikeje Wody w Porchowje hacź k jeje wuliwej do Cźornego Halſchtrowa. Njedoſtaŕ na tuniej wotwoźowańſkej móžnoſći ſa kamjenjowu induſtriju w Hórkach a ſa żyku Klóſchtriku wokolinu, kaž teź bjeſdźěłoſći, ćiž ſ teho wuthadża, a kataſtrofa wulkeje wody lětża w rataſtwje k temu nuca, ſo ſo kanal natwaŕi, po kotrymž móža łódźe jěźdźiś, a ćiž Klóſchtriku wokolinu ſe ſeleſnjiſkej ſtaziju w Hóſtu, ſ wuhlowej jamu we Merminghoffje, ſe projekterowanym (wotmyſlenym) ſrjedźoźkaſnym kanalom (Mittellandkanal) a ſ pruſkej nižinu ſwjaſuje. Ke ſpěchowanju tuteje kraſneje ideje je so w Kukowje lódźiſtwowe towaŕſtwo ſakoſkło, kotremuž je hnydom 18 ſobuſtawow pśiſtupiło. W Budyſchinje budu ſtebi pśichodneſcheŕ 13 daſchich ſobuſtawow. — S tuteje powěźcźe widźimy, ſo chże knjes Wirth Sſerbow ſ hoſpodaŕſkeho hubjeńſtwa wuméjśćeź a ſo ma ſchėroku wutrobu ſa dźěłonjemėjerjow.

— **Widliſchcźa ſajachu** ſchtwórtk popołdnju wokoło 2 hodź. w jenym wobkhodźe na Hornjeźerſći hoſty rataſtwa dźěłaćeŕja. Wšohi padże na mjeſnowcźo a roſbi ſebi brodu a wobſchkodźi ſo na rukomaj. Ssobuſtaw ſanitetneje kolony Cźeſiwjeneho Kſchiża poſtiśi jemu prěnju pomoc a ſawoła ſebi jeho. Sa pſchiśinu widliſchcźowu maja, ſo je ſo potrjechenemu jara roſheŕił, dokeļ je jeho dźěłodawaŕ ſ dźěła puſchćił.

— **Ssebi ſamjenje wjak.** 36-létny tudomny njeźeńſenj autowy wjednik ſebi dźenſa rano w ſtaŕiſchiſkim bydleńu ſ pinowym ſajěcźeńſenom ſamjenje wjak. Pospyty k ſaſpowoźiwjenju, ſ kotrymiž hnydom ſapoźachu, njemóžachu žanehu wuſpěcha. S kaſſeje pſchiśinu je wón do ſmjerćje ſchoł, hiſchcźe njeje ſnate.

— **Powětrowa póſta.** Wobkhad powětroweje póſty wotpoćuje na hodownymaj ſwjatymaj dnjomaj, na dniu Nowego léta a 2. januara (njedźeļu), dokeļ na tychle dnjach łėtadła njeſłetaja.

— **Póſtowa ſłužba njedźeļu, 19. dezembra.** Poſłużowanjſke wokna ſu wotewrjene kaž njedźeļu. Ale pakety pśihjimaju a wudawaju ſo na póſtowym hamcźe 1 wot 8 hacź 9 hodź. dopołdnja a wot 1/43 hacź 6 hodź. popołdnju.

S **Kiſlicy.** Sſerbſke towaŕſtwo „Serničźka“ wotmėje jutre njedźeļu popołdnju pola Garbarjej ſhromadźiznu. Wjele ihoninu, ſmėje kuježi ſaraŕ Kſchiſan ſajimaŕny pſchednoſchć wo Sſerbow ſaſnoſenoſći. Schtóž je hižom ſdy ſſlidnoſći wėł, na tajki ſerbſki pſchednoſchk pokhtacź, wė, kak rad tajke pomjeńźaze pſchednoſchki wo naſ Sſerbach hłyſchimy. Pſcheraźiło je ſo nam teź, ſo chżeźa ſpěwaŕjo „Serničźk“ na ſhromadźiſnje nėkotre ſpěwy ſaſpěwaćź. Tohodla njech nichtó w Kiſlicy a wokolinje njeſkombdźi, teź cźi Sſerbjo nic, ćiž w towaŕſtwje njeſłu, tutu ſajimaru ſhromadźiznu wopytaćź. Wſchako je pſchipoſłuchanje darmo. Je-li pak chże potom pſchi ſbérzy tón abo druhi mały dar ſa ſerbſke kulturne nadawki woprowaćź, dha ſo ſ luboſćju pſchiwoſmje.

S **Delnjeho Wujeſda.** Saſdźenu njedźeļu mėjeſche naſche ſerbſke towaŕſtwo „Sdrodka“ ſwoju ſhromadźiznu. Hdyž bėchu ſhromadźeni ſpěw „Gdźe ſtatok mój?“ wuſpěwali, pſchedbyda ſhromadźiznu wotewri a pſchitomnych powita. Prěni dypk dnjoweho porjada jednaſche wo ſaplaćenju ſobuſtawſkeho pſchinoſchka. Pokładnik napowminaſche ſobuſtawy, ſo bychu hiſchcźe njeſaplaćene pſchinoſchki ſterjeli a lėpje ſaplaćili. Pſchi druhim dypku towaŕſtwo wobſamitny, ſo chże 1. januara ſławny ſwjedźeń wotmėć. K tomule wjeczorej ſobuſtawy darmotneho ſaſtupa nimaja. Ale njedźelu 2. januara je ſaſwjeny ſwjedźeń ſ dźiwadłom ſa ſobuſtawy; teź na naſche żony ſmy ſpominali, wone doſtanu tehdy kofej a tykanc. Na ćeźim dypku dnjoweho porjada ſtojeſche pſchijimanje nowych ſobuſtawow. Knjeſ wobſedźeŕ intyna Nėmc ſaſtupi do naſcheho towaŕſtwa. Pſchi wuradźowanjach hoſpodaŕſkeho wotdźeła ſo woſebje na to pokaſa, ſo maju ſobuſtawy kruſcźiſko hromadźeſtejeć. Jenož pſchesjenoſtne ſhromadźe dźeło dowjedźe ſ wuſpěchi. Po wjeſołym ſhromadnym pſchebywanju ſkónći pſchedbyda ſhromadźiznu ſe ſpěwom: „Naſche Sſerbſtwo ſ procha ſtawa“

S **Lubija.** Sa hodowny dar ſa najpotrěbniſchich we wokrjeſu Lubijſkeho hamtſkeho heſtmanſtwa chżetej wokrjeżny ſwjaſk a wokrjeżny wobſtaranjſki ſwjaſk hacź do 10 hriwnow ſa hłowneho doſtawaŕja a 2 hr. ſa mandźelſtu, kiž njedźela a na ſóbdu dźěcźo pſchiſłuſoliſoł. Take pſchipomoc dawa ſo jenož taſkim dźěłonjemėjerjam, kotiž běchu wot 1. januara 1926 ſnajmjeńſcha 20 njedźel bjes dźěła a podpjeru doſtawachu. Dźěłonjemėjerjo pak, kiž ſu wot 1. auguſta hacź do 4. dezembra ſnajmjeńſcha 13 njedźel dźětali, teź njeſowe dźěła wukonjeli, njedoſtanu ničźo. Wuſamknjeni wot pſchipomozy ſu dale tajźy dźěłonjemėjerjo, kotiž poknu podpjeru tohodła njedoſtawaju, dokeļ ſo jim Dla pſchetrocźenja trėbneje ſadźiby nėſchto wotcźahnu. Też mandźelſke a mandźelſcy ſ mjenje hacź dwėmaj dźěćźomaj, hdyž muž abo żona nje polnje dźěła, njemóža wobjebitu podpjeru doſtaćź. Wuſamknjeni ſu dale wſchitcy njeźenjeni dźěłonjemėjerjo, kotiž pola ſtarſcheju bydla a pola kotrychž ma domjaznoſtny pſchódkſtejeć polne dźěło.

Z **Khróſćele.** Rjano narodne žiwjenje knjeźeſe ſrjedu we wjeſnem hoſćencu. W jenych rumnoſćach ſkhadźowaſe ſerbſka wyſoka burſka ſula, zarjadowana wot Ratańſkeho Dorotſta, w druhich pak zeńdże ſo Swobodne zjednoćeńſtwo kat. wućerjow ſerbſkeje Łužicy k ſwojemu ſtwórtemu lětuſemu poſedźenju. Hłowny dypk dźeńſkeho porjada běſe prědnoſk knjeza wyſſeho wućerja Wjeraba k wopomnjeću 200-létneje kanonizacije Staniſława Kóſtki, pólſkeho wótčinca. Předſtaji jeho pśitomnym jako nabožneho hobra a narodneho rjeka, pokaza na jeho cyłem žiwjenju a ſkutkowanju, kak wyſoki ſkhodźeńk duchowneje dospołnoſće móže człowjek pśez krnte wojowanje, ſobjezapśeće a żeleznu wolu dopeć. Jemu ma ſo Pólſka, ſcyła nawjeċorna kultura dźakowaś. Swjedźeńſke wokomiki běchu jadriwe do dobreje ſerbſćiny zdraśene ſłowa, hdyž pśitomni we ſwjatej ćišinje na nje ſłuchachu. Wſelake znutŕkowne naležnoſce ſo rozpowědachu, wosebje też dóſt a pśichod naſeho lubeho „Raja“, maſeho časopiſa za dźěći. Jeho ważnoſć hiſće wšitcy ſerbſcy wućerjo a ſtarſi wopkimnyli njejeu, dha njebychu hewak wšte ſule, hdyž je ſamo wjetſina dźěći hiſće ſerbſka, „Raj“ wróćiłe, hdyž jón zarjadnik w dobrej wėrje pśipóſćele. Pśejara dobywaju ſo němſke ſulſke časopiſy do ſerbſkich ſulow, mjez nimi też „Wolkenreiter“ (abo „Wolkenkratzer“), kiž ſerbſke zmyſleńje w młodych wutrobach kazy. Jedyn knjez rozprawjeſe wo finanzielnym połoženju „Raja“. Njebychmy-li nėkotrych ſćedriwych ſerbſkich daricźelow měli, dha by z jeho dalśim wudaćom klacałoſ. Tu rěka, ſwėdomićo pombać, zo njeby naſobny ſkutk jenoho Franca Krala zaſoł. Na kóncu poſedźenja wotměwachu ſo wólby. Za prěnjeho předſydu wuzwoli ſo k. wućeŕ Jakubaſ-Njebjeľcańſki, za druheho k. faraŕ Delan-Baćoński, za 1. zapiſowarja k. wućeŕ Feliks Hajna, za 2. k. wućeŕ Delan-Khroſćańſkaj, pokładnik woſta k. cyrkwiſki wućeŕ Andricki-Radworſki. W rjanej přezjednoſći započata a derje wopytana zhromadźizna wuklińca do njeweſoleho dožynka.

S **Khróſćéż.** Haptyſkaŕ Erich Grišchow ſ Drježdżan je ſarjadniſtwo Thielej haptyki w Khróſćéżach pſchewjaŕ.

S **Kulowa.** Magiſtrat w ſwojim wojſewjenju ſ 16. dezembra ſławnje namotwja, ſo hychu dawkarjo dawk na podruźniſći pjenjes, dawk na ſatkadne ſamoženje a gmejniſke dawki hnydom wotwjedli. Pſchećiwo tomdża-kam, kotiž dawk ſa tſi dny na měſchćańſku hłownu pokładnju njeſaplaćja, magiſtrat ſ cźaſanjom ſakroći. — Schtóž chże w protyćnym lėće 1927 nuſne wjeſby ſa město pſchewjaćź, ma ſwoje poſtićenja w ſaćźinjenym liſće hacź do 31. dezembra t. l. na radźinu piſańcu ſapodacź. Schtóž najtuńſche poſtićenje woteda, temu ſo měſchćańſke wjeſby pſchipokaża. — Maſtowe reje tudomneho ſjednoćeńſtwa tėłżow wotměja ſo njedźelu, 9. januara 1927 w „Němſkim thėżoru.“

S **Wojerez.** Zortnu wėzku ſebi ludźo w jenej wėſy naſcheho wokrjeſa powědaja. Jedyn mandźelſki bė ſady wokoło ſhonik, ſo jeho mandźelſka do mandźelſkeje ſwėry pſchewulke ſchtuki njedźerjeſche. So by ſa naležnoſcu ſchoł, wopuſćeźi ſwoje dźěło pryedy hacź hewak a ſo nadobo domach ſjewi. Wón drje bė nėſchto podſhladneho pytnył, wobkhowa pak ſwój mėr, ſo by lubkowarja pokhłoſtał, kaž bė ſebi to ſaſtuźił, a ſo by ſwoju mandźelſtu na ćhwilu do wulkeje hroſy pſchinjeſł. Po wjeczeri lehnu ſo mandźelſki na ſcheźłongu a dźěli żonje, ſo chże w nozu na ſcheźłongu leżeć. To jemu żona wurėcźeć njemóžeſche, byrnjeż jeho bóle proſyła, ſo by tola radźcho do loża ſchoł. Potaſtim, mandźelſki ſtoła hacź do ranja na ſcheźłongu leżo. Jako jeho mandźelſka rano kóſejowe ſchałki na blido ſtaji a muž widźeſche, ſo jenoż ſa dweju blidu pſchihotuje, mėnjeſche wón, ſo dyrbi żona tola ſa tſjoch blido pſchihotowaćź, pſchetoż — tu poſpěchny ſcheźłongowy pſchikhrok — tón tam pod ſcheźłongom budźe też wėźeć jara hłódny. Schto je dale było, wo tym rosprawjeć mjelczi.

S **Wojerez.** Schtwórtk popołdnju wokoło 4 hodź. żeleſnjiſki dźěłaćeŕ Gottſcha na tudomnym dwórniſchcźu latarnje ſaſtwėcźeſche. Jako kolije pſchekrocźi, jeho ranźerowazy wóś ſhrabny a na méſtnje mori. Snjeſbożeny ſawoſtaji żonu a 6 njeſaſtarane bźěći.

S **Wojerez.** Khėtro ſpjiny żort wuwjedźechu w jenej wėſy naſcheho wokrjeſa na ſtaŕſchim mužu, kiž bė huſćiſcho pjany a w pjanoſći na wjeſnjanow na njehódne waſchnje ſwarjeſche. Jako żo ſaſo ras pjany domoj motaſche, jeho hrabnuchu a jeho pſchebichu a jemu mjeſwocźo cźorne ſcźintchu. Stónćnje jemu włoſy hiſchcźe ſ kotmaſom (terom) namaſachu a jemu kbołuk khėtro kruće na hłowu ſtłóćachu. Take wuhotowany ſo pjany hnydom do loża lehny. Naſajtra pak ſebi wujaſnić njemóžeſche, ſ wotkel ma cźorne mjeſwocźo. Bóle ſo hiſchcźe dźiwaſche, ſo kbołuk ſ hłowy njeńdźeſche. Mėſny a kotmaſa běchu ſo tak kruće ſlėpiłe, ſo wbohi muž nėkotre dny trjebaſche, doniž móżeſche ſo wucźiſćiś. Zortarjow ſo we wuſlėdźićej njemóża.

S **Wukrancźij.** Jutſje njedźelu wuhotuje tudomna evangelſka ſchula w Knoćźu hoſćenzu hodowny ſwjedźeń. Cźiſty wutroſchk wjeczora je ſa ſchuliſke ſamėry poſtajeny.

S **Hródka.** Licźba dźěłonjemėjerjow je ſo w tydźenju wot 6. do 11. dezembra jaſo khėtro połwyſchila. Pola nuži ſtupi wot 377 na 426, pola ſonow wot 216 na 232, pola doſtawarjow pſchiſrażkoweje podpjery wot 339 na 390.

S **Khocźebuża.** Wotwodźowanje Błótow ma ſo hiſchcźe w lėcźe 1927 pſchewjeſć. We hłownym wubjerku pruſkeho kraineho ſejma ſo namjet pſchitja, ſo ma ſo ſtatne miniſterſtwo namolwjeć, ſo by wobydlerjam Błótow hnydom njedźiwajo na płaćenje proviziju a wokrjeża pomoc ſe ſtatnych ſrėdkow ſa ſich ſeźiwjenje a dalewjedźenje hoſpodaŕſtwow pſchiſłuſoliło, a też ſrėdki ſa hnydomne wuſtrowjenje naprawy pſchihotowało, wošebje ſo by projekt k wotwodźowanju Błótow poſtaſiło a jón po możnoſći hiſchcźe w lėcźe 1927 pſchewjeſć dało.

Cyrkwinſke powėſće.

S **Budyſchina.**

4. njedźelu adventa:

W **Pětrowſkej** zyrkwi ma rano 1/8 hodź. faraŕ Menda pŕedkowanje, dop. 1/12 hodź. faraŕ Siegemund kemſchenje ſa dźěći; wjeczor 1/7 hodź. je duchowna wjeczorna hudźba. Stara hodowna hudźba 17. a 18. lětſtotka wot Lübecka, Schelly, Buttſtedta a Bacha. Wumjeńowaju: Elsbjeta Schaarſchmidtez (ſopran), Margareta Bogtez (ſopran), organiſt Pětrowſkeje zyrkwje (bytgle) a 2 ſolowej huſle. Saſtup je darmo. Programy ſe wſchėmi tekſtami ſu pſchi zyrkwinych durjach dóſtaćź.

W **Marijnej-Marcźinej** zyrkwi ma rano we 8 hodź. faraŕ Groſze ſpowědź, dop. w 9 hodź. faraŕ Berg pŕedkowanje a w 11 hodź. faraŕ Groſze kemſchenje ſa dźěći.

Sběŕka ſa wuhotowanje hodowneho błida ſa najchudſchich naſcheje woſady.

Wutoru popołdnju 3/43 hodź. je w **Pětrowſkej** zyrkwi modleńſka hodźina ſa njedźeļnicźe.

Tydźeńſke ſaſtojnſtwo ma w Pětrowſkej zyrkwi faraŕ Berg, w Marijnej-Marcźinej zyrkwi faraŕ Groſze.

S **Kluſcha.**

Porjedźenka. Pod zyrkwinſkimi powėſćemi ſa Kluſki ſtejeſche we wócźerawſchim cźiſle, ſo je njedźelu we 8 hodź. němſka ſpowědź. Ma pak rėkaćź: we 8 hodź. ſerbſka ſpowědź.

Ze ſuſodnych a dalſich krajow.

* S **Drježdżan.** (Hoſtwinſke njeſboże, kaž ſo wonj jenoż ſrėdka ſtanje.) Roſtrjembrſkeny jeleń ſłudźi na hontwje pola Reichſteina wulku łodźbnoſć. Swėrjo njebė na tſėlene, ale dla mnohich wutſelow jara ſaſpołſchane. We ſwojim ſmjertnym ſtrachu bė honjerja nadpadnyło a na rohi wſalo. Tak bė jeho potom zyły kruch do lėża ſobu wlekło. Halle pſched wulkej khójnu jeleń poſaſta, cźiſmy ſwój wopor ſ rohow a cźelny potom. Honjer drje ſo njebė pſchecźejśo ſranił, njedźiwajo toho pak tola wupadaſche, kaž by ſ krwawneje bitwy pſchiſchoł.

* S **Lipſka.** (S jerjom ſo ſadajił.) W korcźunje na Żeleſnjiſkej dróſy bė 12. dezembra w nozy nadobo dźěłaćeŕ ſemrėł. Kaž lėkaŕ ſwėźi, je ſo wbohi ſadużył. Jemu bė wulki kruch jerja do wopaczneje dźěrki ſaſkoćił a tak bė młody dźěłaćeŕ ſo ſadużył dyrbjał.

* S **Berlina.** (Waduſchſtwo w hotelu.) Cźeſko wobkradnuli ſu ſchleſiſkeho wulkofabrikanta w Berlinſkim hotelu. W jeho njepſchitomnoſći dobu ſo paduch do ſtwy a pokradny ſloty cźaſnik, wjaſy debjeńkow, 2500 hriwnow a 100 dollarow. Kaž ſo ſda, je ſamžny paduch też paduſchſtwa, kotreż běchu ſo w poſlednim cźaſu w druhich hotelach ſtake, ſtućiłi.

* S **Barlina.** (Wobhnadźenje khorobneje ſotry Fleſzeż.) Pruſke miniſterſtwo je khorobnu ſotru Fleſzeż, kotraż bė lėkarja dr. Leitza ſatſėlika a ſo tohodła k ſmjerćži ſaſudźiła, k bydom lėtam ſaſtwa wobhnadźiła.

* S **Barlina.** (Winzſkeho juwelowego rubjeźnika ſaſudźili.) 16. julija tutoho lėta běchu ſo mandźelſkej ſpiſownjaczela Erdmanna w jenom Winzſkim hotelu juwele w hódnoſći 40 000 hriwnow kradnyle. Pſchećiwo paducham, kotrychž běchu bórzy ſajeli, jednaſche nėſto Barlinſki pſchiſłaženy ſud. Wobſtorjeny bė dźěłaćeŕ Floetta jako hłowny winik, dale krawz Klein, artiſt Fritſcha, wikowaŕ Brandt a dźěłaćeŕ Kiſchner; poſłedniſki běchu kradnjene juwele pſchekhowali. Wobſtorjeny Floetta wobkrućeſche pſched ſudom, ſo ju jeho pſchi pſchehadźu juwelow jara ſjehali; jenoż nėſchto tyſaſow je ſa nje dóſtaŕ. Ssud ſaſudźi Floetu k 2 lėtomaj ſaſtwa, dalſich wobſtorjenych pak k 3 mėſaſam. Cźeſtne prawa ſo Floecze na 3 lėta wotrjeſknychu.

* S **Frankfurta n. M.** Dobyczeńſki wodoſkon (Fluſſperd). W Frankfurcźe pſchebywa zirkus Sarraſani. Wobſebitu kedźbnoſć we pſchedſtajenjach ſłudźi 20létny wodoſkon „Ödipus“, kotryž je jeniczke ſłudźbne ſkocźo tuteje druźiny na ſwėcźe. Wodoſkon, kotryž je hewak tak ſkłudźeny, ſo ſwojemu wothladarjej ſ ruki żerje, lė ſo nėkto wcźera nadobo do elefanćerjow dobył a ſo tam ſ njemdrym ſmorcźenjom do elefantow dał. Mjechon zirkuſowy personal, na 100 ludźi, hnydom na pomoc ſtwataſche a ſpyta roſnjembrjene ſkocźo, kotreż ſe ſwojimi wulkimi ſubami elefantam bojaſnje pſchipadowaſche, wuputaćź. To wėſo njebė tak lohka wėź. Elefanty ruſachu, ſo ſo zyły zirkus tſchaſeſche a wobarachu ſo ſe nohomaj kopajo a je hubemi pjerjo pſchećiwo krótkonohatemu nadpadnikej. Hakle po 35 minutach ſo ſhromadnemu napinanju zirkuſowych pſchiſtajenych poraźi, wodoſkona ſ powjaſami wuputaćź a do jeho wodoweho baſenka dowleź, hdyž ſo hnydom ſmėrowa po ſdaju jara ſpokojny je ſwojim wulkim ſkutkom. Elefanty pak běchu tak njemėrne, ſo njemóžachu pſchi wiećjornym pſchedſtajenju ſobuſkutkowaćź.

* S **Franzensbada.** (Drama na farje.) Na farje Oberlohma bydleſche dźeſći cźaſ młoda wudowa, cźeſka tamniſcheho faraŕja, kotruž bė pryedy póſtowy pſchiſtajeny Koma ſ Aſcha ſa żonu měcź dyrjł. Koma nadźijeſche ſo też nėkotre hiſchcźe, ſo żebi wudowa ſebo woſmje. Jako pak ſhoni, ſo dże żebi tuta żandarma bracź, wobſamtny Koma, żebi žiwjenje wjacź; tola też wudowa dyrbjeſche ſ nim ſobu do ſmjerćje. Jako faraŕ rano w zyrkwi Bożu mſchu cźitaſche, dobu ſo Koma do ſaŕy a tėli wudowje kulku do hłowy, tak ſo bė hnydom morwa. Potom ſo njeſbożowny ženich ſam ſaſtreli.

Přilopk.

*** Knježeřitwowy radźićel jako mordaŕ swojeje mandźelskeje?** S Berlina so pišo: Statne rěčnistwo je pschećiwo knježeřitwowemu radźićelej z Haydebrandej, kotryž bě hač do oktobra pola Wrótšlawskeho knježeřitwa w sastojnistwje, pschedběžne pschepytanje dla mordarstwa na swojej mandźelskej sapočało. Wobstorkženy wobkruža, so je jeho mandźelska w oktobru tutoho lěta hebi žiwjenje wzała, hdyž bě hižo dźěćmi cząž dla kwótnych jmadwow wot swojeho mandźelskeho so wotdźělila. 13. oktobra wopyta knježeřitwowy radźićel z Haydebrand swoju mandźelsku a pichi tym staj so mandźelskaj pjecza sajo wujednałoj, znajmjeńsha so wobaj hromadże do swojeje wille wróćiłoštaj. Na zamjatym dnju pak dźe je swada i nowa wudyrka. Na druhi dźeń sdźeli Haydebrand policiji, so je so jeho mandźelstwa w nozy zatřělika. Dokelž pak su dwěle najtałe, hač je mandźelska so žana zatřělika, je statne rěčnistwo pschedběžne pschepytanje pscheciwo Haydebrandej wotewrito, kotryž je wot zmjerce swojeje mandźelskeje se swojeje žłuzby na dowol stajeny.

*** Łódź z wobšadku so podnurika.** Norwegska łódź „Babholm“ je na Islandskej wyschinje se 17 muži zhubjenej wobšadku so podnurika.

*** Cźežki kwawny njesłuch jenoho kublerja.** S Pariša so pišo: We wjeŕu Lonhausu je so žadawy njesłuch stał. Bohaty kubler pscheceŕny swojej žuržodzy, kotraž jeho žadanja wotpokasa, krk, sadaji potom jeje 8 měšcow stare dźěćo, mori swojej zamjenej dźěćat a wobwěsny so stónčnje sam.

Hospodarski rozhlad.

Sobotu, 18. dezembra 1926.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,1945	100 pólsk. markow	—
jendźelski punt	20,362	100 čěskokat. krónow	12,42
100 šwajc. frankow	81,125	100 franc. frankow	16,79

Barlinska burša njebě pschejara sepłahjena, hačrunjež šmělo to, hladajo na šmitskowmu kriju, wotčakowacź. Efekty na swojich kursach wobstawachu. Dołne liščiny běchu w kursach wo 10—20 pf. wyše. Wójnska požčonka swój dotalny kurs zakhowa.

Na **produktowych wikach** so płacźiny žita njepscheměnichu. Wulkraj tehorunja žaneho pscheměnjenja njepowě. Pschešaku w bóle šnadnych kajkojcach na wiki swoja. Jećmjenja a wowsa w třěnich druźinach wjele politicźowachu. Napraschowanje za rožku sajo popyschcźi. Wečera płacźesche zentnar

w Drježdźanach (sandź. póndźelu):

pschenicy (73 kg.) 12,85—13,10 hr. (12,90—13,15 hr.),
pschenicy (69 kg.) 12,15—12,40 hr. (12,20—12,45 hr.),
rožki (69 kg.) 11,80—12,05 hr. (11,85—12,10 hr.),
rožki (66 kg.) 11,25—11,50 hr., (11,30—11,55 hr.),
nalětnjeho jećmjenja 11,25—12,50 hr. (11,25—12,50),
nazymskeho jećmjenja 10—10,90 hr. (10—10,90 hr.),
wowsa 9,25—9,75 hr. (9,25—9,75 hriwnow),

w Berlinje:

pschenicy 13,40—13,50 hr. rožki 11,60 hr.
hač 11,85 hr., jećmjenja nalětnjeho 10,85
hač 12,25 hr., nazymskeho 9,60—10,25
hriwnow, wowsa 8,75—9,25 hriwnow,

schiwórik w Kamjenzu:

pschenicy 12—12,50 hr., rožki 11—11,50 hr., jećmjenja nalětnjeho 11,75—12,50 hr., nazymskeho 10,10—11 hr., wowsa hr 8,50—9,25, běrny 4—4,60 hriwnow,

w Shorjelu:

pschenicy 12—13,25 hr., rožki 11—12 hr. nalětnjeho jećmjenja 11—12 hr., nazymskeho —, wowsa 8—9 hr., běrnow 4 hr.,

Zrnjinowa witowanja:

za dezember: pschenicy 14,40—14,42½ hr., rožki 12,42¾ hriwnow,
za měrc: pschenicy 14,12½ hr., rožki pak 12,42½ hriwnow,
za meju: pschenicy 14,12½ hr., rožki pak 12,42½—12,25 hriwnow.

Wiki wunjitkowego klotu wczera pjuli w Berlinje (Magerviehhof-Friedrichsfelde).

Pschihnali běchu 503 bóikow, šuciselnych kruwow a jałowzow, 6 wołow, 8 bykow, 157 cźelatkow a 12 prósbnikow.

Mlode dójki a wažołošuciselne kruwy:

1. kajkosće 480—600 hr.
2. kajkosće 300—400 hr.
3. kajkosće 260—300 hr.

Ssuciselne jałowzy:

1. kajkosće 350—490 hr.
2. kajkosće 250—280 hr.

Byli a prósbniki ke kormjenju a wjasanju 43—47 hr. po zentnarju žiweje wahi.

Kupicź pytaja:

Kouša, pytnjeho, 6—10-lětnjeho, za hotowe pjenjezy we Lubiju, Hatna haša 3.

Na pschedań:

Prošata, Wjeraša, kubleŕ w Khwaczicach.
Kóń, pytny, w Budyšinje, w hoscźencu „K złotej hwězdźe.
Kulojte blido, 4 stoły, w Budyšinje, Lubijska dróha 28, swójźony dom, 1. poschod na lewo.

Ssudnišzy na pschešadźowanje
póndźelu, 20. dezembra 1926:

w **Bukojnje** pola Wojerez dop. w 10 hodź. w hoscźencu schpichel;
we **Wulkich Sdźarach** dop. w 11 hodź. w hoscźencu pola zurkwje rataŕska maschina, grat a meble;
w **Kulowje** pop. w 2 hodź. w hoscźencu „K tśiom krónam“: piano, schijaca maschina, kóń, tymski mantl, žonjace a mužace kolo, wschelake meble;
w **Kječinje** pop. w 5 hodź. w hoscźencu: mlócźawa, tež dwójna tśelba;

wutoru, 21. dezembra 1926:

w **Rakezach** pschip. w 1 hodź.: motorske kolo — łupy šeńcu so na gmejnskim hamcze;
we **Wermingwoffle** dop. w 10 hodź. w hoscźencu mužace kolo;
w **Bětom Khołmcu** pschip. w 12 hodź. w Jeroschez hoscźencu: schijaca maschina a wschelake meble;
we **Lašu** pschip. w 1 hodź. w hoscźencu pschi Torhoschcu dwě koleji;
we **Schrjenju** pop. w 3 hodź. w hoscźencu: tarcźata pila a hobanka, 3 koleja, 3 šwinje, zentrifuga.

Ssudnišzy na pschešadźowanje.

Augustej Potenkej we Wukrancźizach Klukchaza leżownosć, jutro wulka, dla sdźělenja zhromadnoscźe, póndźelu, 14. maleho rožka 1927, dop. w 10 hodź. na sudnistwie w Niskej, sćwa cźo. 2.

Škrowe depeše.

Barlinske produktowe wiki, dźenja dop. 3/11 hodź.: Jara měrne wiki płacźizny nimale njepscheměnjene. Tendenja jara měrna.

Dop. 3/12 hodź.: Snadne wiki, ale płacźizny njepscheměnjene. Tendenja bjez wobrota.

Płacźizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tunl abo 1000 kg hewak 100 kg. płaćizna po złotej hriwnje.

	17. 12	16. 12.		17. 12	16. 12.
Pšeńca	268-270	268-97	buny	21 22,00	21-22,00
rožka	232-237	232 237	woka	22 24,00	22 24,00
nal. jećmjeń	217-245	227-245	módre łupiny	14-15,00	14-15,00
naz. jećmjeń	192-205	192 205	žołte łupiny	14-15,00	14-15,00
wows	175-185	175-185	zeradella	21-23,00	21-22,50
kukurica	195-198	195-198	raps. wosušk	16,4	16,3
pšeńć. muka	35 37,75	35-37,75	lany wosušk.	21-21,30	21-21,30
ržana muka	32-34 25	33-34,25	poch. metasa	—	—
nš. wotruby	18.00	18,00	běrnj. kruški	26 27,00	26-27,00
žrane „	12.00	12,00	syno, 50 kg	2,75-3,25	2,75-3,45
rapa			ržana sloma	1,75-2,05	1,75-2,05
lane symjo	—	—	pšeńčna „	1,00-1,35	1,00-1,30
bróch	31-33,00	32-34,00	wowsna „	0,95-1,25	0,95-1,25
pjeluški	20-22,00	20-22,00	jećna „	0,95-1,25	0,95-1,25

Drježdźanska burza.

Pšeńca	257-262	běrnjace kruški	28 00-28,50
rožka	236-241	pšeńč. wotruby	12,00-12 80
nalětni jećmjeń	225-250	ržane wotruby	13,30-14,80
nazymsk. jećmjeń	200-218	pšeńčna muka	47,50-49,50
wows	185-195	ržana muka	37,50-39,50
čerwjeny dźoćel	240-260	woka	30,00-33,00
raps	310-315	pjeluški	35,00-36,00
kukurica (Mais)	200-205	hróch	34,00-36,00
suche truhanćki	11-12,00	cokrowe truh.	17,00-19,00

Drobnowikowanske płacźizny w Budyšinje.

18. decembra po hamtskim postajenju.

Wše płacźizny so po złotej hriwnje zrozumja.

Twora		najniš. płacźizny hr.	najwyš. płacźizny hr.
Howjaze mjaso z kosćemi	1 kg	2,00	2,40
Cźelace mjaso	1 „	2,20	2,60
Skopjace mjaso	1 „	2,20	2,60
Swinjace mjaso	1 „	2,20	2,80
Tukrajny swinjacy šmałc	1 „	2,80	3,20
Pšeńčna muka	1 „	0,56	0,64
Rżana muka	1 „	0,40	0,44
Khlób	1 „	0,325	0,36
Jědźne běrny	1 „	0,12	0,14
Rajs	1 „	0,48	1,20
Hróch	1 „	0,70	1,00
Soki	1 „	0,60	1,20
Amerik. swinjacy šmałc	1 „	1,90	2,00
Sušeny połc	1 „	2,80	3,20
Dobre mloko	1 lt.	—	0,28
Jědźna butra	1 kg	4,40	4,80
„ „ wukrajna	1 „	—	—
Jeja	štuka	0,16	0,19
Jědźne buny	1 kg	0,40	0,60
Cokor, drobny	1 „	—	0,76
Petrolej	1 „	—	0,40
Kamjeńtne wuhlo (domj. tepj.)	1 ztr.	—	2,10
Brunicowe briketty	1 „	—	1,25

Wiśne płacźizny wčera Wše po złotej hriwnje	w Kamjencu za 1 centn.	w Lubiju za 1 centn.
Pšeńcu	12,00—12,50	12,40—13,40
Rožka	11,00—11,50	11,00—11 80
Jećmjeń	10,00—11,00	10,80—12,50
Wows	8,50—9,25	8,50—9,20
Syno	4,50—5,25	3,50—4,50
Sloma z maš. młóc.	1,75—2 25	1,20—1,40
Sloma k zasłanju	1,50—2,20	
Sloma z ruku młóćena	2,25—2,75	1,80—2,00
Běrny pola ratarja, nowe	4,00—4,60	4,20—4,60
„ hač na železnicu	—	—
Butra	1,80—2,10	1,15
Jeja	0,16—0,18	0,17
Pšeńčne wotruby	—	6,70—7,00
Rżane wotruby	—	6 80—7,20
Pšeńčna muka	—	22,75—23.50
Rżana muka	—	18,00—18,75
Prosata, wulke	—	—
„ srjenje	—	—
„ małe	—	—

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Do registra kubłowego prawa je so dźenja sapisało, sa je so sarjadnistwo a wužiwanje hoscźenzarja **Korle Maksa Elgnera w Hodźiju** samoženja jeho mandźelskeje **Berty Hilbjety rodź.** Wićajez z mandźelskim sréczenjom z 3. dezembra 1926 wusamko.

Hamtske sudnistwo w Budyšinje.

Do registra kubłowego prawa je so dźenja sapisało, sa je sarjadnistwo a wužiwanje ratarja **Josefa Alwina Hessy w Radworju** samoženja jeho mandźelskeje **Marje rodź. Domšcźez** z mandźelskim sréczenjom z 10. dezembra 1926 so wusamko.

Hamtske sudnistwo.

Na łopjeno 838 wótkowanskeho registra, firmu Budyšinski dom autow a jězdnych kołow **Pawoł Preibisch,** towarstwo z wobmjez. rukowanjom w Budyšinje nastupaje, je so dźenja sapisało, so je prokura Gustawa Korle Weisy haša.

W Budyšinje, 14. dezembra 1926.

Hamtske sudnistwo.

Přednoškowy kursus wokrjesnej direkcije ratarsk. komory za praktiskich ratarjow

w Budyšinje

Póndźelu, 10. a wutoru, 11. jan. 1927 w hoscźencu „Bily kóń“ 8 přednoškow slawnych mužow nastupaju poradźenje rosćinow, plahowanje skotu, wobkhodnu wuhbu a hospodarsku politiku wot 8^{30} – 4 hodź. Přizamknje so swobodna rozmołwa wo přednoškach.

Stajne płaćace khartka 8 hr., dnjowa khartka 5 hr., programy su dostaću pola wokrjesnej direkcije rat. towarstwow, krejaske zwjazka a při dnjowej kasy. Wobdźělenske khartki w wokrjesnej direkciji a při dnjowej kasy, na přeće tež připósćelamy.

Pšeńcu, rožku, wows, syno a rožkowu slomu

kupuje stajnje, pšenca a rožka matej so najprjedy pokazać

Wojerski zastaranski hamt w Budyšinje. Telefon 3020

Swójbne powěsće.

Sobrali: Gertruda Preußgerez w Drježdźanach a Arnoschi Liebernickel w Kamjenzu.

Zemrěli: Helen Tolwagnez w Budyšinje. — Paswot Jacka w Budyšinje, 19 lět. — Jan Hadam Hager, wobhdźejcel granitownje w Kamjenzu, 59 lět. — Johanna swud. Wróblowa rodź. Abrahamez w Stachowje; khowanje sobotu pop. w 2 hodź. wot domu. — Emil Fromm, schewčki mišchtr w Hróbku, 66 lět. — Zemrěli: Pawlina swud. Möllerowa I rodź. Hermannez w Kulowje. — Matej Gottscha, żelesnizak we Wojerezach, 46 lět.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija“ pruhuje spěwy za „Ptači kwas“ wutoru, 21. hodownika, z dypkom 1/9 hodź. w „Kat, towaršowni“. Tež je pruha někotrych spěwow za Maćiny wječork. Wočakujemy wše sobustawy!

Dirigent a předsydstwo.

Budyšin. „Bjesada“ skhadźuje so kóždu pónd**ź**elu w Serb. kofejowni.

Bukecy. Jednota Sokoł zwučuje kóždu sobotu wječor z dypkom we 8 hodź. Kóždy młody Serb sluša do Sokoła! Načolnik.

Delni Wujezd. Kedźbu! Wósteje přičiny dla tow. „Zahrodka“ nima wutoru, 21. XII, ale pónd**ź**elu (**20. XII**) spěwanje. Dirigent.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica“ wuhotuje n**j**edźelu, 19. decembra, pop. w 3 hodź. w Hänzlec hoscźencu *dźěćacy swjedźeń z klankodźiwadłom a swětłowobrazami.* Dźěćom dari so mały dar. Wše sobustawy ze swojimi dźěćimi so wutrobnje přeprošuja. Dowěrnicy njech to wšém sobustawam wozjewja.

Předsydka.

Khwaćicy. Naše „Serbske towarstwo“ so 3. dźeń hodow k zhromadźiznje zeńdźe. Tow. steji krótko před hłownej zhromadźiznu, tuž njech wšitke sobustawy so dźěła přimaja. — Zbožowne hody přeje wšém sobustawam

předsydstwo.

Liebań. Tow. „Zornička“ zmóje přich. n**j**edźelu (19. XII.) pop. w 2 hodź. ważnu zhromadźiznu we Garbarjec hoscźencu w Kisicy. Wažne towarstwowe naležnosće. Lětne přinoški maju so płaćić. Přednošk je nam k. farar dobroćiwje přilubił, tuž prosymy, přińdźe wšitcy. Spěwniki sobu přinjesć.

Lipsk. Naše „Serbske blido“ skhadźuje so kóžd**y** tydźeń wutoru wječor we 8 hodź. w korčmje Schaffrath, Waldstraße 33.

Pančicy. Njedźelu, 26. XII., wječor w 7 hodź. je tudy zabawny wječor „Serb. studow. młodźiny“. Poskićł so hudźba, spěwy a nowe dźiwadło „Suk“ (wjeselohra wot P. Petrovića). Wšitcy Serbjo so wutrobnje přeprošuja.

Rakecy. „Serb. tow. Lipa za Rakecy a wokolinu“ zmóje přich. n**j**edźelu pop. w 4 hodź. zhromadźiznu. Sobustawy kaž też hosćo so wutrobnje přeprošuja. — Wosobje so prosy, zo by so hrajeŕski wubjerk też při zhromadźiznje wobdźělił.

Předsydstwo.

Serb. Sokolski Zwjazk. Generalna zhromadźizna wotměwa so, kaž so hižo před tydźenjom wozjewi, n**j**edźelu, 2. januara 1927, pop. z dypkom 1/4 3 hodź. w Serb. Domju. Dnjowy porjad: Rozprawy, wólby, namjety.

Starosta.

Zwjazk łuž.-serbskeho studentstwa. Zhromadźizna zwjazka budźe n**j**edźelu, 26. hodownika, pop. 1/4 4 h. w Pančicach. Kóždy zwjazkaŕ njech přińdźe!

Wulki wubjerk
a wurjadnje tunje płaćizny

zo móža też khudźi ludźo pola mje kupować.

Mužace wobleki, sportske wobleki, wobleki za młodźencow, pacholow, hólcow a dźěći, dobre krute kholowy z kožanych tkaninow, najl. krute Manchestrske kholowy, dźělanske kholowy, tkaninowe kholowy, Breecheske kholowy, módre kóperowe kabaty a kholowy, kalmukowe kabaty, lacy, najl. zymske a sportske jupy, dźělanske jupy, pacholske a hólčace jupy, dobre wupyšene njepřemokawe kabaty (też podšite), kholowy za młodźencow, pacholow a hólcow, krótke kholowy a tajke ze šatčikom, zymske paletoty, gumijowe mantle, kosmičkate mantle, Šwedske mantle, paletoty w formje suknje atd.

Woldemar Menger w Budyšinje

na Serbskich hrjebjach čo. 6 :: přeni A. zwud. Mengerowa

Hižo 42 lět staroznaty, kruće sprawny drastowy wosebity wobkhod
za dźěłaćerjow, wjesny lud a srěni staw!

Serbske posłuženje! Zbytki a zapłaty jako přidank darmo!

Drastowy somot
najnowša móda!

Mam wulki skład čornych kaž też 25 druhich barbow po wšelakich płaćiznach.

Jenož dobre njewupadace kajkosćer

Jan Jurij Pahn
w Budyšinje.

Žane hody bjez Preißer kofeja

Wosebje dobre měšenja za swjate dny

Jenož dostać pola

Karl Preißer jun. w Budyšinje
na Žitnych wikach 24.

Přijomne hodowne dary
złotych a slěbornych tworow

wulki wubjerk — tunje płaćizny

Kurt Mauer, časnikař w Budyšinje

na Kamjentnej hasy 10 při hotelu „Krony".

K hodownemu pječenju

poskićamy wšitku potrěbu přenjeje rjadownje po znatych nizkich płaćiznach.

Hamburgski kofejowy skład
Thams & Garfs w Budyšinje
Hłowne torhošćo 3. Telefon 3068.

Prošu wobkedźbujće naše hodowne wustajenja.

Košle a spódnje saty

za mužow, žony a dźěći

wołmjane, połwołmjane a makowe wot 2.50 hr

Strykowane lacy, jaki, gamaše, štucy, nohajcy, rukajcy wšěch kajkosćow a barbow, walkowane zoki a nohajcy, pjasćowe rukajcy, chenillowe rubišća a šawle — ćopte podšite wěcy —

Bleyle-wobleki

Bleyle- dźěćace wobleki kaž też sportske jaki za mužow, žony a dźěći.

Rud. Osswald
w Budyšinje
jenož na Serbsk. hasy 3

(Prošu firmu njezmylić!)

Předźenak
Protyka za Serbow
1927

Na předań

w Serbskej knihafni w Budyšinje.

Časniki

wšěch družin w znatej dobrej kajkosći **złote a slěborne twory nože a widličky, najl. wologane krystale** poskića jako přijomne hodowne dary

Johannes Redl
časnikarski mištr
w Kamjencu
na Knježskej hasy 4 a při Mjasowej předawarni.
Po přeću też serb. posłužowanje.

Strykowansku wołmu, słomjaki poruća tunjo **J. Erler** a rožku Kronpryncow. mosta.

Pčolacy wósk

kupuje

Drogerija Winter
(bratša Miersch nasl.)
w Budyšinje, na Žitn. wik č. 10.

Meblowy Bjar

Wulki wubjerk w spańskich jstwach, bydleńsk. jstwach, kuchinach a stólcach, sofach a šezelongach po přijomnem dźělbn. płaćenju.
Tunjo! Dobre!
Při hotowych pjenjezach wysoki rabat!

Znapřeća piwarnje

Serbja

z Hornjeje a Delneje Łužicy zetkaja so
w „kofejowni" w Serb. Domje.
Dobre piwo, kofej a torty poruća
Jan Hajnca w Budyšinje.

Lehmannec
konditorńja a kofejownja

na Serbskej hasy 8

Najpřijomniše hósćne městnosće - Konditorske pječwa přenjeje rjadownje.
Wšědnje wot 4—½7 hodź. a wot 8—12 hodź. koncert
Wosebitosć: TORTY
so jako dar při kóždej składnosći hodźace.
Łód k jědźi. Fürst Pückler.

Siemens Jäckel mějićel Gustav Kloeppel

wosebity wobkhod za

šijace mašiny

Jenicka předawarnja wulkotnych němskich wudźěłkow
„Pfaff" a „Phönix"
wše narunanja a wuporjedźenja
w Budyšinje na Seminar. hasy 5.
Wotpłahowanje dowolene!

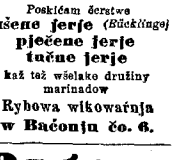

Poskićam čerstwe
sušene jerje (Bücklinge)
pječene jerje
tučne jerje
kaž też wšelake družiny marinadow
Rybowa wikowarnja w Baćonju čo. 6.

Pytam ??

k nowemu lětu hišće wjele dźowkow do ratarstwa
Přistajerńja w Klukšu
Jan Britsche

Princeske suknje,

košle, žonjace kholowy, nocne jaki, košlowy płat, kopšiwina, běłe a pisane ložowe šaty, ćopte šatčiki jara tunjo pola **K. Erler w Budyšinje** na Žitnych wikach 11 znapřeća hosćenca „Stern". Ręču serbski

Wšě družiny hnojidłow
ma stajnje na składzu
Žitny dom w Kamjencu
wotnožkaw Pančicach.

Nohajcy

wšěch družin a barbow pola

J. A. Henoch
w Budyšinje
na Hłownem torhošću 4
złoty hodler

Kozace karnikiace, zajače a wšitke druhe kože a **kóžki**
kupujetaj stajnje po najwyšših dnjowych płaćiznach.

Kießling & Erdenberger
na Zwonk. Lawkej hasy 54 II.
Sobotu w hosćencu „Halber Mond".

Wšitke picowadła

Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach.

Ložowe damasty, běłoćišmuhate nawoblečenja K. Erler w Budyšinje na Žitnych wikach 11.

Serbska Ludowa Banka w Budyšinje

Telefon 3506 a 3507 — **Filialcy we Wojerecach a w Khočebuzu.** — Telefon 3506 a 3507

Wobstaramy **hypotheki na ratarstwa** z amortizaciju a bjez teje za **4.69—8 %.**

Dale dołhočasne komunalne **požčonki za gmejny** z amortizaciju.

2. přiloha k čisku 294 **SERBSKE NOWINY** sobotu, 18. decembra 1926

Wukhowajće stare narowne pomniki!

Kóždy, tiž je na starych kěrchowach so ras nješto hodźinkow ſ cźitanom a wucźitanjom starych napißmow na narownych pomnikach saběrał, wě, so najwjetschi dźěl starych pomnikow ſ kamjenja abo drjewa, ſ tuteje ſakhódneje maczißny bywaja, ſwjetſcha ſmutſka zyrkwjow jako rowne napißy ſ drohotnymi ſwjažnoſtawißnißtkimi dokumentami. Wołoebje we wßach a městach, hdźež ſu ſo zyrkwinſke knihi, kaž dohuźel tak cźaſto, pſches wohenj ſnicźałe, móża ſo ſtawißny někotrejeſkuli ſwójby, móże ſo rodźicźelſtwo (Stammbaum) jenoż ſ pomoźu wopowědźenjow ſtarych pomnikow dowudospołnjeć.

*Tele stare narowne pomniki, ſwjetſcha ſyhlne kamjentne platy we cźłowjeſkej wyſokoſći, ſu potajkim ważni rosprawjerjo ſtarych ſwójbnych podawkow. Posſatałmy jenoż thwilku pſchi tajkim veteranje, pſchi tajkim ſ mochom ſarośczenym pomniku. Ssmy-li mochowy porośtk, kiž ſu lětſtotki na jeho łożi naroścź dałe, wotdźernyli ako wotmyli, (mjaza ſchcźerka hraje cźaſto ważnu rólu pſchi tajkim pſcheptowanju narownych kamjenjow), to pokaſuje ſo wóczku ſtare, cźaſto ſpodźiwanje kłaźnje wutworjene a rosdźělene napißmo jako měrne, derje wupjelnjaze wuppſchećiſtwo. Jich wobßah je wotpowědujo pſchecpjatym ſtarym rowownym narěcźam drje ſwjetſcha trochu khwaleńſki a wobſchérny, ale hdyž ſamy ſ dołheje rěcze krótki ſmyſł wujadriti, to ſtoji tola źiwjenjſki wobras ſemrětego, dawno rosprodnjeneho, źiwje pſched naſchej duſchu, zyle hinak hač pſchi cźitanju nowocźaſnych napißmow telegramowcho ſłoha. Tu njeje jenoż duch w formach tajtich ſtarych pomnikow, ale też w jich napißmach, kotreż ſu cźaſto ſortnje ſłożene abo njedowołenu komiku pokazuja, kaž n. pſch. cźełowaze napißmo, kotreż ſmy na kěrchowje w Biſkopizach ſapißał, a kotreż ſo počzahuja na kwětkojte pletwy wobwěnzowanja. Sapoczńje ſo ſ pokaſanjom na to, ſo je cźłowjek „jako kwětka na polu.“ „Tajki wutki na exemplu wubjerneje kwětki, knjeżny Johanny Katherny Schadinej, kotraž jako we wołoběnej ſahrodzy ſe ſohnowaneho mandjelſtwa Mſtr..... (atd.) wukhadźeſche, pod Božim tyczom ſe ſwědomitym ſadźenjom a khjepjenjom jako roſtlina Knjeſowa jemu na ſławu, lubymaj ſtarſchimaj a wowzy k radoſći a k pokojenju wotroſcze, k cźiſi wěrze, źiwjenju a derjemécźu pſchiſonu woń roſćěrjeſche. Tola pſchełahe bu wona w najrjeſchim roſcźeńwje a roſtu lět.... (1733).... wot ßturoweho wětra ßmjerzoſe trjechena, ranjena a rubjena, ale ſodbom ſe źwěrnej ruku djebjenſkeho ſahrodnika do wěcźnje ſelenjazeho ſo raja pſcheńadźena.“)

Na tónzu wumołaju ſo ſtajnje ważne napominanja, ſwjetſcha ſ počzahowanjom na pohrjebnu rěcź, kotrejež teſt maly wosdźebjeny wumeſtk woſjewja: „Pročuj ſo, mój cźitarjo, ſamžneje pózcźiwoſće. Rospominaj, kak je wěrno, ſchtož cźełowy tekſt wobßwědcza ...., tohorunja kaž ſawod ſwjetſcha ſ kłaßiſtej formu pomnikowych napißmow ſa wojowarjow w Thermopylach ſo ſapoczńna: Pucźowarjo poſaſtań .....!

Njeje-li załoſtnje, barbarſky, hdyž kulturno-hiſtoriſke drohotne kamjenje po něcźim ſ naſchich ſwjetſcheho dźěła hiſchcźe poſběhowaznych kěrchowow ſo poſhubuja? Na ſhožo ſu te cźaſy nimo, hdźež ſo pſchi pomnikowych pſcheßadźowanjach na kěrchowach zyle rjady tajtich narownych platow a pomnikow pſcheßadźujo pſchedawachu abo mjeſto wotwożowachu a k praktiſkim ſaměram, traſch k pokrywanju kanalow, ſkhodźeńkam ſa ſkhody a pod. ważiwachu.

Pſchi wuporjedźeńſkich dźełach pſchi 200létnej Knjeninej zyrkwi w Drježdźanach, tamnem ſe ſakkada *kamjentnem kulotwaru Jurja Bährа, ſu wotpjet pſchi* wumeńjenju roſprochnjenych kamjeni ſlemki ſtarych pomnikow namakali, kotreż ſe ſtareho kěrchowa pſchi Knjen. zyrkwi pohładźachu, běchu pſchitóhone kruchi ke wěnzowanym platam a podobnje. Bohužel je ſo w „dobrem“ ſtarym cźaſu, hdźež wo hajenju pomnikow wjele njewědźachu, w najwjazu padach radikalnje jednało. Někotrejžkuli drohotny kamjeń ſ cźaſa Romjanow namakaſa ſo w ſtarych zyrkwińſkich murjach, w murjach radnizy a města ſtawarjeny, a ſa ſtrožitnoſcźerjow a pſchecźelow ſtarożitnoſcźow bywa ſ radoſtnym ſwjedźenjom, hdyž pſchi ſkładnoſcźi pſchetwarjenja abo nowotwara tajke ſwědki ſtareje kultury na ſwětło pſchińdu, ſamo byrnjeź to, kaž bohužel cźaſto, ſlemki byke.

We Saſkſej, hdźež tute najſtarſche ſbytki ſtarodawnoſcźe pobrachuja, ſo hižo wjeſelimy, hdyž ſrudny ſbytk je ſwjedźowěka ſo na Božе ſwětło wujewi. Tak namakach na wěźinych wijatych ſkhodach Knjeninheje zyrkwje w Miſchnu ſa podſtawkowu platu wužity ſlemk narowneje płaty, kotraž po formje pißma mózheſche ſ prěnjeje połojzy 13. ſtotka pothadźeć.

Hórje je, hdyž ſo na ſtare relikſowe płaty pſchikrywy abo rohožki kładźechu; cźaſto ſtawaſche ſo to ſ najlépſchim wotpohładom, ſo by ſo towaſtwo ſakitało. Ale potom ſo ſwjetſcha pokaża, ſo rohožki na powyſchenjach płatow trěwachu; pſches to je někotrejžkuli nós w běhu cźaſa ſo ſplaznył, někotrejžkuli liże, kładźeńki ſo wottłoſcźiłe pod ſkupami njewědomje nad tym kroczazych. We Miſchnjanſkej hłownej zyrkwi ſu wjele tajtich bjeſadźałnych wobſchkodźenj.

Ale też tam, hdźež ſteja abo ſo poſtajcja narowne kamjenje pſchi zyrkwińſkich abo kěrchowych murjach, je wulki ſtrach. Wſchelake wjedro, ſchwikaze deſcheze, ſněh a mrós nacźinja byrnjeź też pomałku, to tola wěſcze ſniczenje ſtawiſniſkich ſapißmow, do kamjenja wurytych, njeje-li wo powyſchene, wołamoczene (iſolowane) poſtawjenje (k ſakitej pſchecźiwo horje poſtupowazej włóżnoſći) a dobre wotkrycze poſtarano. Jara pſchihódne měſtna k poſtawjenju ſu pyſchne wukuty w ſtarych kěrchownych murjach.

Cźłowjek dyrbi ſo dźiwaċ, kak bórſy kamjenje woſebje na wjedrnej ſtronje wuſtajene, roſprochnja; pißmo njehodźi ſo wucźitaċ a pomałku wotdrjebja ſo zyle worſchty — kamjeń ſe ſwojim ſwjetſcha wuraſnym twórſtwom, kotreż ma ſamo pſchi wuwjedźenju po rjemjeſlniſku wjetſcheje hódnoty dyžli dźenſniſche „kěrchowiſte wumjeſtwo,“ ſtanje ſo ſ roſpadanku, wumjeſſy nima ſaneje hódnoty a potom ſtawa ſo cźaſto ſ prawom kamjeń pohórſchła, pſchetož hižo wjazy njepyſchi, ale wohidźa.

W blíſkoſći tajtich kamjeni roſcźaze kerćzji (kak cźaſto ſakrywaju w kěcźe zyle rjady drohotnych płatow) ſu ſtraſchne, pſchetož hibane wot wětřſta halozy hija na powjerch.

Pſchi ſapißowanju twarſkich a wumělſkich pomnikow Saſkeje ſo poſledních ſětdźeſatkach — 41 ſwjaſtow wobßahowaze dźeło ſtónczi 1923 ſ Miſchnom — je ſo na to dźiwało, ſo bychu ſo napißma na narownych pomnikach ſnajmjeńſcha we wucźahu wocźiſchcźałe, prěnjotne narowne napißma, jako to horjeła, doſpołnje, dokelž ſu ſe ſchpihelom wumětſtwa tamneho cźaſa; ale te dźěle Saſkeje, ſ kotrychž ſapißowanjom ſapoczał ſo wulke dźěło po planje ſeſtajenja ſaſkich ſtarożitnoſcźow. Nudne hory a Vogtland, ſu pſchekrótko woteſchke, dokelž njeſhu ſo tehdy tute ſapißma tak kěžźbu měłe, abo dokelž ſo njedoſtałka pjenjes dla jich wobdźěłanje měſtnemu privatnemu dźěłu pſchewoſtaji.

W 30létnej wójnje, w 7létnej wójnje a we wichorach wußwobodźazeje wójny, ſu ſo telko ſaſkich archiwow ſ wobnjom ſnicźiłe, ſo ſu pomnikowe napißma wintane dowupjelnjenja bołoſnje ſaczuchu wuwoſtatkow ſa ſpytnikow domiſny. Njech ſo pſchedewſchém ſchule wo ſbéranje tutych napißmowych pokładow ſtaraja. We wiſtu ſ wucźbu nacźiſnjenja a rypßowanja a wumjeſkoſtawiſniſkich ſtudijow budźe ſo tu mózh někotrejžkuli ſnacźe domowiny wobdźěłacź. Do wójny pſchinjeſne wuběhanſtwo, ſa ſchule wumjeſkeho pſchemyſła a twarby wupißane, kóždoćitnje bohaty dobytk ſthowanych a ſabytych pokładow wumělſtwa narownych pomnikow. Dyrbjale-li tole nadobne wudóbywanje, kotreż pokaſowaſche wotroſcźazy ſpłah na hódnotu a nuſnoſć domowińſkeho ſchtita a pěſtowanja pomnikow, zyle wužitnyć? Ssamo hdy bychu hižo wſchě pomniki wumérzene, narypßowane a we ſwětłowobraſu byke ſakhowane, ſbytki ſtarodomſazeje kultury dyrbja pſchezo ſaſo być ſnowa wobdźěłane, luboſć k domiſnje a radoſć nad domiſnu dyrbjeć być pſchezo ſnowa nadobywanej. Schtož ſy wot ſwojich wótzow ſdźědźił, dobywaj, ſo by jo wobſchedźał!

Tuž ſchkitujmy kamjentne ſapißma, kotreż ſu nam naſchi pſjedowniazy jako domowińſke knihi ſawoſtajili, tak kaž ſamu domiſnu. We ſkoro kóždej ſtarej kěrchowſkej muri tcźa hiſchcźe kamjenje, kotreż mohłe nam wo ſiwjenju naſchich pſjedowníkow powědaċ. Laczońſte pſchißkowo praji: Kamjenje rěcźa. Ale wone powědaju jenoż tomu nětchto, kiž ſo wo jich rěcź proſuje. Tohodla: Pucźowarjo po kěrchowje, poſaſtań a cźitaj ſ tutych ſtarych roſprochnjenych ſapißnych knihow. Ale pomyſli też na to, ſo cźi, kotříž po tebi pſchińdu, dyrbja tule radoſcź a powucźenje měcź: Pomhaj potajkim ſtare pomniki potomſtwu ſakhowaċ!

Wonezy, 17. hodownika 1926.

List na „Serbske Nowiny“.

Lube Sserbſke Nowiny!

Hižo dawno chcyły Wam nětajki liſt pißaċ, ale njepſchindźech k tomu a cźaſa mi też njetwudu. We lětcźe mějach ſo ſe ſtarymi źiwjenſkimi ſtarymi dóbrymi a naſynu ſ běrnami, kakom a rěpu. Pětka je ſo mi morchel też derje radźiła a je-li je potrjebujeſcze, mózu wam po zentnarjach woſtłupiċ, wěſo ſa rjany pjenjes. Zyble mam tohorunja nadoſć. Potom dyrbjach rolu wobdźěłaċ a ſtyċ. S tym ſym nětko tak daloko hotowy. Bohu dźak! Mějachmy ſo dla wjedra bědźiċ. Hižo ſ toho widźiċźe, ſo ni cźaſa pobrachowaſche. A potom njeje lohko, na tak cźeſcźenych a wucźenych knjeſow liſt pißaċ, a to też taſki, ſo ſo njebychu mi wuſmjeli. Mój wjeſmy roſumeċ njeje tak dołhi kaž ſkoma a tak lohły trěbnych myſlicźkow a ſkowow njenamakaſch. A ſyhła moja cźeſka burſka ruka. Ta ſo k wſchemu druhemu ſférje hodźi hač ſo pjera pſchimaċ. Na wulki ſerbſki konzert do Budyſchina chcyły też hicź. S hodownymi pſchedźělami do Budyſchina chcyły też hicź. Ssedny dźěcźi k hodam ſpokojicź, to cźiże njeſchło byeź. Pjenjes lětſa wiele njeje a tuž dyrbiſch ſo někto ſam graſu pſchimaċ a ſpytaċ, njeſchło jim ſhotowicź.

Tola ſym ſej ſłónczńje někotre hodźinki pokradnył a chcu wam nětko njeſchto napißaċ, hewak ſej ſłónczńje myſlicźe, ſo we Wonezach ſzyka pißaċ nawukli njeſym. Dow ju. Ssmy tola wóſmom lět naſchemu kantorej do ſchule chodźili a pola njeho njeſchto nawukli. Wołoebje na pißanje dźerſcźeſche a tak ſmy ſwjetſcha wſchitzy zyenje akrot pißaċ nawukli. To hižo tola na mojim pißnje widźiċe. Někotſi wſchak to njetwopſchimmychu. Tym możeſche rěcźeċ a pokaſowaċ, woni to njekapěrowachu. Ale rady jeho mějachmy. Bychmy ſa njeho pſches wohenj ſchli. Ssmy derje pohłukhali, wjele lépje hač to dźeċi dźenſa cźinja. Tajka njepohłuſchna bobrija, ſaj to nětko je. Zołeċ moſy ſo wucźerjam pſchelećeċ. A to hiſchcźe ſo najradſcho tych łóſych a worakawych hólejſkich dóſtawaċ njezmóżch. Kuhdom tu wſchelazy ſtarſchi ſu a ſo hórſcha. Ssmy ſ nimi rjane wutki cźiniłi a tózhe lěto je nam ſchitkowny ſchkulſki ſwjedźeń wubotował. A hdyž na wotpocźink dźeſche, je jeho zyła wjeſ a ſchkulſka gmejna poczeſcźiła.

Haj, wěſcze dha wy, hdźe ſzyka Wonezy leża. Nó, dobre pol hodźinki wot elektriſcźeje cźary, kiž nětko Budyſchin je Khocźebuſom ſjedinożiło, to je to měſto ſ tym krażnym hermankom, hdźež je mała ſykorinka konja ſakłażała a kmłkowrinka ſaſubowaneho knjeſa wobkłażała. (Wobaziże, ſo w inſtrumentalu hiſchcźe „em“ njenałożuju, kaž ſej to nowa ſerbſcźina każe. Ssmy hiſchcźe jedyn twot ſtareje gordy. Jeli pak ſej to pſchjeſcźeċe, dha ſym wam k woli, je-li ſzyka k tomu pſchiłdu, hiſchcźe ras wam jedyn liſt pißaċ. Khóża ſmjeſcze na tym na wſchě cźaſy dozeſ?) Němſke zelezniſke ſarjadowiſtwo je najponurjenej měſcze tohodła krucźiſcho ſwjatało, jo hyhnu horjeka a delnjoſlužiſe Sserbja leſchcźeho a ſpſchichnſcheho ſwiſła měli. Też tomu wjele na ſdźerżenju Sserbow ſależi, runje tak każ pruſkemu knjeżeſtwu. Tohodła ſu na ſtażijach a dwórniſchczach ſerbſke mjena, teherunja je wołoebjenja w ſerbſkej rěcź. Naſcha wjeſ — nětkeſi ji praja „ſanjeżene gnězdo“ — njeje wſchak tak ſnata każ Kukezy je ſwojej piwarinu. Cźim wjazy ludźi du do měſta a to wołoebje hobotu, hdyž ſu wili — wěſo też na hermanki, kotrychž je w Budyſchinje doſcź. Potajlim ſtoro tódzh gobotu jěźdźimy w naſchich ſchłeńcźanych wozach — każ běchu ſe ſaſtarſkeho móda — do měſta, pſchiwijeſemy butru a jeja, twaroh a mordźi a Bóh wé, ſchto druheho. Schto bychu měſcźańſcy bjeſ woeſinjanjow byli! Bjeſ naſ bychu ſ ſtodom wumrjeċ dyrbjeli. Ha haj, hdyž ſu žony ſe ſwojimi wożami tak daloko hotowe, ſhubja ſo w kondítarjach. Muſeju du radſcho ſ rěſnikej a jeżdża tam kobołkom kołoſaſu. Ta je jim lubſcha hač tajſi ſtódli „ſajg“. Potom dźěłu ſej na koranczk pívca.

Moje lube Sserbſke Nowiny, najwjetſcha radoſcź je mi, ſzyka wſchém Wonezanam, ſo nam nowiny ſ awtom wohoze. Hdźež tón ſaſtanje, njemjagy rójſ Kobałez ſhromadźi, tam ſo wſchedźenje ſzyła hromada ludźi, wohebje dźeċi, kotreż dóſ nětko wjeſo ja dźeſa ninaja, ſendże. Tam dóſtanu nowoſchewarja ſwoje nowiny. Wot ſzow ſo njeminjeju ſuſodne wſy ſ nimi ſaſtarają. To wſchak wy wěſcze, ale chyżch to jeno naſpomnicź. Wſchitzy ſo wjeſela, hdyž male awto ſ napißom „Sserbſke Nowiny“ pſchijéżdża. To ſóżdy hlada a ſo dźiwa, ſo ſu hižo tak daleko a maja „ſwój“ awto. Jéżdżerjej ſo też pola noż lubi. Naſcha holanſka wjeſ ma hiſchcźe ſacźonjaze hnězda na domſtich. A też wětrnik tu kłepoze. Mſcho wjeſi, kotreż pocźinaju w Sserbach a Němczach jara žadne byċ. Haj, te my Wonjeczanjo mamy. Haj, ſchtoż chcyły hiſchcźe rjez: Jónu bě bacźonjaze hnězdo wulki wětſik dele cźiżnyło. Potom je Kraweżik jenu wſyne kałeſo tam pſchicźiniłi a na te je ſej bacźon hnězdo natwarił. Te ſchcźe to dźenżniſchi dźeń je. Nětko wſchak ſo pola naſ wjele kradnje. Wożedła niż ſuſodeń ſuſodej. Ale to ſo cźi tajka zuſa bobrija naczéri. Wóſdy ſu ſo pola gmejnſkeho pſchedſtejićerja mutſkamali. Ale to jich *keża kiny. Tón bě ſej gmejſku pokładnim ſobu do łoża* wſak. Wſcho wſchak ſej njeměżeſći ſobu do łoża wjacj, ſ rjenjejanmi wſchak bě. Njedawno ſu w jenej wſyy wulku automatiſku pjenjezmu kaſu pokradli, druhdże ſaſo hubju ſa hodownu pjeczeń, kanille a ſamo jene ſwinjo. Wěſo te wězy ſej wobſtedżerjo ſobu do łoża bracź njemóża, ſo bychu je pſched kradnjenjom ſchtikali. Tak nětjach cźi wjeſoſe a njelube wězki ſożéliċź. Njech je dźenſa doſcź. Napißajcże mi, hacź je ſo wam mój liſt lubił. Dha ſo hiſchcźe na dalſche ſmuża.

Waſch jara podwólny

Wladimir Kokuſchka, wjeſny bérz.

Měrčin dhce kruwu kupiċ.

(Wobras ſe wſy.)

Tak Hobrakeż Měrčźin dale ſe ſwojej macźerju hoſpodari a wo njewěſtu ſo njeſtara. Boże dźěcźo też nětko khwile nima, jemu tutu ſtaroſcź wotewſacź a tuž njech hacź po hodźoch dozkała. Ale na truwjazy „handl“ cźże hnydom hicź. Chże ſej do ſwjatych dnjow hiſchcźe kruwicźku wotſtaracź a to prawje dobru dóſtu. Do druheje ſuſodneje wſy cźże ſej dóncź, tam cźże jemu tamniſchi rěſnik jenu pſchewoſtajiċ, t. r. kupiċ pomhacź. — „Nó, tak noż wjele ſboża na pucź“, poſměwkuje ſo macź, hdyž Měrčźin ſ makymi wrotkami durczkami ſ koleſom ſej wujeżże. Hdyż tu rěſnik ſcźeże dnu běſche, je wón ſ njej dothi cźaſ dla jeneje njewěſty ſa Měrčźina rěcźaċ, kotruż je Měrčźinej źno wjele raſow porucził. S jenym ſłowom, je ſ rěſnikom mjeſcźo nětkaſi plan roſpowědała. Kruwicźku budże jemu tupicź pomhacź, ale we wopraważitoſći cźże hladacź, ſo jeju hromadże ſwjeże. Na, wona je napjata, ſchto ſ toho budże, kak by ſo wſeſelika! „Wjele ſboża!“ hiſchcźe junu ſa nim ſawołka.

Lobjerka w Měhdźezach ſwonjachu runje ke mſchi, hdyž Měrčźin pola rěſnika do khěże ſtupi. Je jeho hižo

widžał pschincz a wjeżeleschе žo, kaž mkody sajaz. Po kemschach djetaj najprjedy saßy k njemu. Ale njecha Měrčzinej hnydom pscheradźicz, kajki wotpohlad ſ nim ma. Je tróschku twjerdeje hlowy a skónčnje jemu ruče saßy cjetnje. To pak žo derje cžini. kaž je psched wcjerawschim shonił, ma Běrkez Jan, holamy nan, wo prawdže jenu kruwu na pschedań. — Najprjedy pak Měrčzinej por na lampu kidnje, so śmeje wjazy kuraže.

Po puču pak Měrčzina tróschku na to pichthotuje a powéda jemu zyle pichipadnje, so je runje tam, hdźež je ta rjana holza ſ domom, wot kotrejež je jemu hižo telko powédał. S tym pak je prěnju hłuposćz wobeschoł. Nětko nasch Měrčzi na žadyn pad ſ nim žodu njecha. Méni, hacž snadź pola někoho druheho žana kruwa na pschedań njeje. To ma take a hinasiche wurěcze a wumělenjenja. „Hłupy cžłowječe, njeńdźesch tola tak kónčkojty tuteje holzy dla! Móže być, so mamoj sboże, so hischcze wote mischc njeje.“ Ale Měrčzin wězzy tak prawje njewěri. Kaž by take cželo sa žodu cžahnył, kotrejž njesboże cžuje a na žadyn pad žodu nochze, tak nětko rěsnikej je. Ale taiktile rěsnik tola wot wcjerawschcho a dźenžnischcho njeje. „Masch prawje, Měrčzino,“ praji rěsnik, hdyž blizko Běrkez žiwnosće pschińdźeny, „pónzdjemoj hnydom tu nuts.“ A woprawdže, Měrčzin nóžkuje bjes spjeżenja žodu.

„Pomhaj Bóh! Njeje nan doma? Nima nicžo na pschedań? Mam tu mjenujap muża, kiž chze kruwu kupicź.“ — „Pschedaci wschak wón jenu chze, ale wón hischcze ſ maczerju wotemische njeje.“ — „Nó, pój jenoż žodu nuts, Měrczinje, to budźemy tak dołho docžakać.“ „Khóts dracz a garbař, tu je rjana pschileżnosćz,“ mysłi rěsnik pschi sebi. Lędy staj žo pożndnykoj a hižo sapocžina swoje szerbowstwo, so žo jeju njetrjeba bojecź. Wón ji wšesce nicžo njecžini a jeho kumpan, to njeje tajki skroblivy rěsnik, ale měrny ratař a hacž žanu njewěstu sa njeho wé.

Měrczin njewé, kak ma žo sadżerżecź a schto k temu prajicź. „Mózemy sebi kruwiczku tas wobhladacź?“ So na druhe mysłe pschiúdu, dokelž jitwa je jemu pschewuska. Wschitzy tijo du do hródże. A nětko, hdyž žo wo słót jedna, pocjina Měrčzinej saßo derje bycź. Je žo do rjaneho skocżeza zabladak. Tuta kruwiczka dyrbi jeho bycź. Njech pschińdże kaž chze.

„To je Hobratej Měrczin, wo kotrymž rym cźi žno powédał,“ bórczi Leńzy psched hródżinnimi durjemi mjelczo do wucha, mjes tym so Měrczin hischcze kruwje do klamy hlada. „Njewěrno, lubi žo cji.“ — „Haj wschak, to žno so cjinu.“ — „Pschińdże dźenża Jentiwy dla.“ — „Cźini pak tola tak bojasnje.“ — „To dže je jeho žłabosćz, boji žo tróschku holzow. To rym ja hinajschi thadla. Ty jeno ſ nim kuſt rjenje cźin. Budu waju na thwilu ſamoj wostajicź. „Měrczinje!“ sawoła do hródże, „pondu tas ſ žuſobnej dla jeneho cjelecża pohladacź. Ale njeſlub pak so mjes tym ſ Leńku. Tebi rapakej njeſmém wěricź. Hdyž jenu rjanu holzu widźisch, dha žo zyły rospalisch.“ A ſuk je.

„Njewěrno, tak sko to njebudże“, měni Leńka, wosmje Měrczina žodu do jitwy, nalinje ſchalku kofcja, da jemu butrowu zaltu a cjini zyle rjenje ſ nim. Tak kónckojta Leńka njeje. Dokelž je jara pschistojna a na rejowanske łubje njebéha, tchodła hischcze do dźenžnischcho dnja muża rima. Měrczin wschak tu a tam něschto wotmołwi, ale ſam niczo njerěcži. Njebych-li jemu wo rjanu krumiczku cźinicź było, by žno dawno cjeknył. Tajzy několi muzoło žu. Hacž też to rěsnik ſtoro saßy njepschińdże? Kaž na jehlicźkach žedźi a wudżera na blizo, hdyž Leńka pocjina kulti dźekacź.

Dźiwa wichak žo, so Měrczin ſe žanym žłowom ho njeprjedy kradźi, hdyž je tola tuteje wězy dla pschińchol. Woprawdže, temu mohła hnydom dobra bycź. Hdyž jeno by něschto rěcźał. Leńka dje wězy na dno. „Móże drje žej mysłicź, cžohodla žy pschijschol. Hdyž pak nětko žodu njecźini — —“ „Ach, je dha ta kruwa twoja?“ Hdyž to ſrozumił njeje, dha jemu pomhacź njemóże.

Měrczin wudżera na jeje ruzy, kaž by ſonił. Jeho wocźi poczinatej žo błyſchcźecź kaž hwězdże. Kaž by ſwoju macź dźekacź widźał. Kózde hibnjenje ſ rukomaj wobkedźbuje. Hdyž takle po wodu dże, lubi žo jemu jeje waſchnje, a tak rjenje klumpa. Ma runje tajki měrny charakter, kaž jeho macź. Nětko jemu něschto na mysłe pschińdże. Woprawdže, bych-li ju ſa žonu krybnycź mohł.... Alle wé, na to žej mysłicź njetrjeba. Je tola hłupje na śwécze ſarjadowane, ſo dyrbja to muſiby k holzam mécź a žej njewjestu pytacź. Njemohło žo nawopak bycź?

Rěsnik hnydom krucże ſapschimnje. Widźi, ſo Běrkez wote mſche djetaj a pscheje wobémaj sboże. „Nó nó, k cjemu to?“ — „Wascha dźowka je žo runje ſlubiła, wěſtej žno ſ Hobrakej Měrczinom, wo kotrymž wamaj hižo powédach. Ssym dyrbjał ſ nim k Leńzy hicź a ſa krótke ſchtwórcź hodźiny mějeſchtaj žno žo wokoło ſchije. Pójtaj noż pójtaj, budźetaj widźecź.“

Měrczin ſteji pschi thěžnych durjach, hdyž woni ſe dworom nuts du. We ſtwi njeje wjazy wutrak, takle ſam ſ tajſej pknej holczku. „Potajkim to je tón duſchny thadla“, ménjeſche rěsnik. „Cźohodla ſym k wam pschiſchol, je drje žno wam rěsnik powédał,“ ſapocźina Měrczin dla ſwojeho kupa. „Lubi wſchak žo mi, nětko žo jeno prascha, kak žo wy k tomu ſtajicźe. Hacź chzeże ju mi ſzyła dacź.“ — „Haj wichak, tak thětſje pak to njeńdże. S prěnja je to Leńzyna wéc. Pój noż žodu nuts. Měrczin žo dźiwa. Hacź ta kruwa Leńzy ſtuſcha? Hdyž wón nětko k holzy rjekne: „Měrczin je žo ſa tobu woprascha, kak jej myſlíſch, chjesch jeho žona bycź? To chzu najprjedy wědzecź, prjedy hacź wo dalſchim rěcźimy,“ dha Měrczin wjazy njewé, cźeji je. Skrótka, wón da wězzy bźjecź kaž chze. To jene je wěſte: Tu pschińdże k žonje a njewé kak. A to k žonje, kotraž žo jemu pschihodźi a macźeri ſawěſcże też lubicź budże.

Na kruwu žej ſtoro nichtó wjazy njemyſłi. Wo druhich wězach žo rěcźi. Staj tam k wobjedu a k ſwaczinje wostałoj. Měrczin wſchak hiſchcze žo tróſchku njelépje jako nawożenja ſchikuje, ale to žo wſcho da. A tele

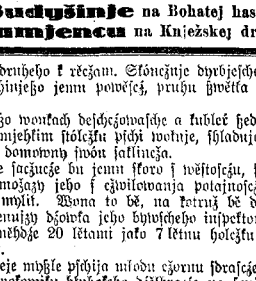

w Budyšinje na Bohatej hasy 14
w Kamjencu na Knježskej drózy

wjeżele, hdyž pscheklepany rěsnik wſcho wubledźi, kal je žej to wſcho ſawjedł. A macź doma napschemo hikawła ſtorka. Nó, to drje je rěsnik wězku do rjada pschińdżył. Bohu budź dźak, tak je Měrczin na lohke waſchnje ſ žonje pschijschol. To žo kózdemu nejoradźi. Na kruwjazu kup wuidże a žonu žej domoj pschiwjedże. To je najrjeńſche Boże dźěco. Na, wjele ſboża a wjeſela!

Wuznaće.

Podał P. Krjeczmań.

Njedźela. Hižo wot ranja žem žo deſchcźuje. Stary bywſchi kubłeř Wadźik ſedźi we mjehkim ſtólcźku pschi wokne a hlada na mokru hażu. Nadobo wobroczi hłowu a poſłuſcha. Wé ſtupy ſaſtyſchał a tuj hlada wcźipnje, ſchto nětko ſ durjemi ſaſtupi. Cźehoż žo nadźiwješe, je dopjelni. Sſo ſalwoni a liſtynoſcher ſaſtupi.

Pschihbad liſtowebo bé jemu kózdy raz wokomik wjeſeła, dokelž bé ſtajnje pschecźelny ſ kózdym, dołaſwaſche też ſmjeſelaze powěſcź. Sſo wé, pschihbadźeſche też tam a ſem ſrudnicźka powěſcź, ale — to ſtuſcha do wschédneho cźłowjeſkeho žiwjenja a tuž jeho też jara njemyſlesche.

Dźenża pak bé ſawěſcże ſrudna powěſcź dońchła, pschetoż liſt bé „ſapiſany“, ſchtož žo wé, jeho wożebitoſcź wosnamjeni.

Sawſzitko bé wobſzah liſta tajki, ſo žo ſ połnym prawom wobliczo kublerja Wadźika ſaczěnni, wuras ſrudeby ſjewja.

Bywſchi inſpektor, wěſty Khudak, kotrejož bé dła njewujażnjazeho ſliczbowańſcheho ſmyſła w knihach, tehdy hnydom po krutym roſrěczowanju ſe ſłużby puſchcził, ſdżeli jemu, ſo leži na ſmjertnym łożu a ſo je ſwojej dźowzy krutu pschikłas dał, po jeho ſmjerczi jemu liſt pschepodacź, kotrejož wobſzah je jenoż ſa njeho pißany a kotrýž měł potom hnydom ſpalicź. Stary kubłeř Wadźik ſanóri žo do nyhłow a tola njebé jemu możno, ſaſtupeſi dostacź do tuteje potajnoſcze.

Schto běſche bywſchcheho inſpektora Khudaka drje pohnuło, jemu tajki potajny liſt napiſacź, kotrýž nějſeſche jeho dźowka hakle po jeho ſmjerczi jemu pschepodacź. Tuta njewěſtoſcź bu jemu dźeń wob dźeń k wjetſchej cźwiſli; pschetoż ſpóſna, ſo móże liſt hiſchcze dołho na ſo cźakacź dacź. Cźłowjek, na ſmjertnym łożu leżajcy, njetrjeba też hnydom wumrěcź! Dale pak bu jemu k cźwili myſlí, ſo njemohł potom žo ſ wotpóſłarjom wo wobſzahu dorěczeċ, pschetoż toho huba by bywa potom hacź do wěcznoſcze ſawrjena.

Stary kubłeř Wadźik pschiſtupi k ſwojej domjazej hapty a ſrěbny ſ njeje dobru kapku, ſapali ſebi zigaru a ſydny žo ſaſo do ſtólcźa pſchi wokmu, ſo by myſłam wróćo ſkathacź dał do cźaſa, w kotrymž, wyſoko na konju, pſches ſwoje pola jěchaſche.

Zyły tydźeń cźakaſche na žadnu powěſcź; dźeń wob dźeń cźwilowaſche jeho potajnoſcź liſta a njebé tohodla ſtare ſa někoho druheho k rěcźam. Słónczniże dyrbjeſche žo dźeń jewicź, pschinjeſo jemu powěſcź, pruhu ſwětła do cźěmnoſcze.

Sałżo žo wonkach deſchcźowaſche a kubłeř hedźeſche każ pschcźo w mjehkim ſtólcźku pschi wokuje, ſhladujo dele na haju, jako domowny ſwón ſaklinca.

Dźiwne ſacźucze bu jemu ſkoro ſ wěſtoſcźu, ſo bé wokomik, wumožający jeho ſ cźiwilowanja potajnoſcze, błiſko. Njebé ſo mylił. Wona to bé, na kotruż bé dny dołho cźakał, njemuijzy dźowka jeho bywſchcheho inſpektora, kotruż bé pſched nětkuże 20 létami jako 7 létnu holczku pożledeli raz widżał.

Napjateje myſłe pschija młodu cźernu ſdraſcźenu knjeńnu a we wokomiku błuhokeho dźělbraca na ſmjerczi jeje nana, proſcheſche ju, ſo by ſebi pola njeho derje bycź daka. Młoda knjeńnicźka w cźěmnej draſcze ſ rjanym błédym wobliczom a ſ cźornymaj wocźomaj, ſ cźornymi wkoſami, kiž zunje njeſworzo wobblawachu, cźinjeſche na jeho błukokt ſacźiſchcź. To bé potajkim mała Erika wot tehdom.

Khwilku pytaſche w jeje wobliczu wuras, kotryż mohł jemu hiſchcze ſnaty bycź. Traſchaga cźiſchina rospſcheſcźeraſche ju w tutom wokomiku w ſtwje.

„Haj, to wona je! Zyle jako macź!“ ſchepny pſchi ſebi.

„Knjeż kubłeř je drje nje ſ mojej macźerku pſchicźinał a wěſtu podobnoſcź ſpóſnał“, rjekny ſ wuraſom dźěſcźowſkeho, ale też bołoſtneho wuraſa knjeżna.

„Sawěſcże, knjeżna Erika.“ Dźiwne ſacźucze hnujeſche jeho, ju ſ pſchedmjenom mjenowacź. „Wulku podobnoſcź ſpóſnaju!“

„Haj, moja luba knjeżna“, rjekny ſtary kubłeř dale. „Dźiwnje hroje ſ nami cźaſ. Wſchcho, ſchtož je nam lubo, ſhubi ſo do procha a bórſy ſtojimy woſzamocżeni tu. Dyżbimy pak bycź ſpokojni. To je kaſtija cźaſownoſcze. Tola ſ zyłeje wutroby ſacźuju też ja ſrudobu, kiž je waſz potrjechiła je ſmjerczu waſcheho lubeho nana. Sawěſcże ſcże nětko wojamożika. Móju nějſchto ſa waſz cźinicź?“

„Jara pſheceżelnje wot waſz, knjes Wadźiko, ale pytam ſebi ſłużbu jako hoſpoſa“, jenni knjeżna ſnaſchcźeſtwi.

„Tak, tak! Haj, haj! Zyle prawje. Waſch knjes nan pißaſche mi nějchto wo jenom liſcze?“

„Tu jón macże, knjeże!“

„Dźakuju ſo wam, lube dźěcźo“, rjekny tſchepotajo a ſwaha. To — potajkim — je — tón liſt. Nětko cźuje žo, dźiwajo na waſnoſcź jeho wobſzaha, na hodźinku wrócźoſcźahnyċź. Proſchu waż. lube ſkěcźo, ſo byſchcże mi to dowolika. Ssym troſchku roſpjerſcheny na potajnoſcźu.“

„Ale, cźeſcźeny knjeże“, ſ wutroby rad to dowolu, pſchetoż dopjelnju ſ tym też pſchecże ſwojeho njeboh nana: ſo bych žo pſchi wotewrjenju a pſchecźitanju liſta wróćo ſcźahnyła.“

„Dowolcże pak, lube dźěcźo, ſo žo najprjedy ſa Waż ſtaram. Moja hoſpoſa — ſym dże nětko też wudowz — dostanje hnydom trěbne pſchikaſy a ſawołam potom hnydom ſwojeho žyna. Wón dyrbi, haczrunjeż bé tehdom nějchto łét ſtarſchi, ſwoju towaríſchku ſ dźěcźaſzych łét powitacź a wam potom měſto pokaſacź. Mjes tym pſcheczitam wobſzah liſta waſcheho njeboh nana.

Hodźinu podźěſcźo pſchewodźeſche knjes pſchekupz Jurij Wadźik, ſyn kublerja, ſwoju towaríſchku ſ dźěſcźowſkich łét pſches haju ſwětneho měſta. Mjes tym bé ſtary Wadźik liſt wotewrił, kotrejož wobſzah bé krótki ale jara ważny:

Cźeſcźeny knjeże Wadźiko!

We wokomikach pſchjed ſmjerczu dowolu ſebi, Waż ſ tuthymi rjadkami wróćo wjeſcź do cźaſa, kotryż khowa pſched nami ſtaru winu.

Njebé mi tehdom, hnydom pſchi mojim naſtupje měſtnoſcze pola Waż na kuble, ſawrjene woſtako, ſo wopokałaſcże mojej, nětko ſemrětej mandźelſkej, wjazy pſchihbłnoſcze, hacź ſmět to wobjedźeŕ k mandźelſkej pſchihłajeneho měcź. Hłuboka żarlinoſcź putaſche mi mózg a roſum. Na to ſcźěhowazy njeporjadk w knihach a tehdyſchi njewujaſnjazy ſmyłk, kiž da pſchicźinu ſwadże a wupowodżenju ſłużby, njebé wuplód ſabrcża ſmórzy, ale wuplód moje duſchowneje roſpjerſchenoſcze. Wy mi wupowedźiſchcże a ja chzych ſo wjeſcźicź. Druheho dnja wotpaliſchtej ſo Wam dwě bróżni. Wuſmaju nětko ſwój njeſtuk, wuſmaju ſo jako ſapałeŕ, budźeżce-li pak też winy k tutomu ſahubnemu ſtuſkej dosćź pſchepruhowacź, budźeżce mi w ſmjertnej hodźinje wodacź.

Jan Khudźik.

Ponatu pſchiſtupi ſtary kubłeř k ſwojemu piſanſkemu błdej, ſaſtwěcźi ſwěcźku w dźerżaku a dźerżeſche liſt wyſche płomja. Stary hrěch nad wobémaj ſtronomaj bé ſabyty. Żadoſcź pak bé w ſtarzu wotucźiła, żadoſcź ſo ſtaracź ſa dźowku ſemrětego.

K tutej ſtaroſcźi pak wożuż we wożobje jeho ſyna jeho njedowidżejce. Pſchekupz Jurij Wadźik bé ſtaroſcź wo lubu rjanu holczku na ſo wſał, kiž bu po lěcże hłubokeho żarowanja jeho mandźelſka ...

Kriminalna Polizija njeje ani šleda sa njej namakała a pyta sa paduchom, kotryž je šebi swamjo Kralowskeje cjesce z palazeho hrodu wotrjeß. Nětkotši wschak zwerja, so su jo pschiwiknizy exkrumbrynza Carola tuteho drohotneho kricha smjerowali, kotryž dźedza króm pryncej do Parija dowjeźe, so by ju znadź posoßischo wuzicź mohł, je-li šebi znadź hischcze ras kumhßi, swoje prawa na trón, kotrychž je so nětkole k lepschemu swojeho syna wotdał, šebi je pschihodże sazo wotzo žadacź.

Rano, hdyž wodarnje skónczuje zylnischo wodu dalwacź poczachu, so wopeł sala. So je so bróh z tak mnohimi historisstimi drohotnosczemi spalił, je tragiske. So pak je so kralowska króna pschi tom pofradnyła, njeje drje bjes wešteho kumora a by weßcze sajimawe było, wuplěditi, kak je so drohotny diadem zhubił a do kajchi rukow hischcze pschindże. Schczeßa drje je króna pucź k juwelérej schła, dokelž drje nikdże bóle bacź wo Kunnunsej słowo njeplacźi: „Njeje wjsho złoto, schtož so b.yschezi."

Pschednoßkowy kursus za praktiskich ratarjow.

Pónđjelu, 10. januara a wutoru, 11. januara 1927

sjednje wokrjeßna direkzija ratarskeje komory za Hornju Łužizu w sali „Bílseho konja" w Budyschinje pschednoschkowy kursus za praktiskich ratarjow.

10. januara 1927

rěcza ješchonazy knjeza pschednoschowarjo:

Dwórski rada dr. Schöne z Drježdżan wo „nimskej zwonkownej a wilowanskej politizy po wójnje".

Wyschschi ratarski rada dr. Leuhard z Drježdżan wo themje: „Schto wocakuje ratarstwo wot blischeho finanzneho warunanja".

Prof. dr. Sade z Lipska wo „nowischich naihonjenjach na polu plahowanja pizy".

Prof. dr. Golf z Lipska wo „nowischich naihonjenjach pschi plahowanju, wocžešnjenju a kormjenju swinj".

11. januara 1927:

Prof. dr. Neubauer z Drježdżan wo „nowych wuskumjach po kotrychž so swěcži, kajke hnojenje rola potrjeba".

Ratarski weterinarny rada dr. Kern z Drježdżan wo „khorošcach pschi wocžešnjenju".

Tajny knjeżerstwowy rada prof. dr. Falke z Lipska wo praschenju: „Kaiku wažnosć ma pschi dźenistnischim położenju kolpodarstwa wotmeńenje plodow".

Tajny knjeżerstwowy rada prof. dr. Appel z Barlina-Dahlena wo „pracjenjach bérnuplahowanja".

Pschednoschki zapocznu so z dypkom 9,30 hodź. dopołdnja a w 2 hodź. popołdnju. K pschednoschkam pschistamknje so wot 4,15 hodź. hacź do 6 hodź. rosmołwa a pschijomne thromadne pschebywanje.

Wobdźělniska karta płaczi za wobaj pschednoschkowaj dnjej 8.— hriwnow, za jedyn dźeń 5.— hriwnow. Wobdźělenje na wjeczornych wuhotowanjach je pak darmo.

Pschisjewjenja móża so pola knjesow pschedsydow ratarskich towarstwow abo direktnje pola wokrjeßneje direkzije stacź. Sastup je mózny po wotewšatu sasmuoje khartki we wokrjeßnej direkziji a pschi dnjowej pokładni.

Wokrjeßna direkzija
ratarskeje komory za Hornju Łužizu.

Přilopk.

* **Czaßnik bjes wobhbedzerja.** Lohko móże so stacź, so někotre na ranje z piwowego abo winowego puczowanja domoj pschindże, a so potom podarmo za swojim czaßnikom pyta. We tom padże pak, kiž je so njedawno w Schönebergu pola Barlina stak, leži wežka kusl hinak. Sta so, so jedyn wobydlež na ranje czumpado domoj pschindże, hdźež, mjes druhim —, też swoje kapizy wupróżdni. A hlej! pschi tom njenamaka jenoż swój czaßnik ale też hischcze jedyn druhi zusy, drohotny, je 14 karatiskeho skota z cżiłkom 305715 je słotym rjeczałskom. — Tón knjes se Schöneberga pak je cżežny cżłowjek, jenož jeho pomjatk je kusk klaby. Njemóże so na žadyn pad wjazy dopomnicź, hdże je tamnu skurjenu nóz, kotraž jemu czaßnik wobradźi, wschudże pobył a z tim je hromadże był. Spodźiwny namakaŕ rjaneho czaßnika by někto rady sazy gnamjo tamneje nozy wotbrał a prawemu wobhbedzerjej wrócził. Tola hacź dotal njeje so jemu poradźiło, jeho wusłědźicź. Na kriminalnej inspekziji we Schönebergu leži někto czaßnik bjes wobhbedzerja, kotryž je każ meteor nadobo z njebjes padnył do kapzy tuteho skurjeneho Schönebergskeho knjesa. Haj, we winje njeje jenoż wěrnosć, kaž šebi to pschißkowo žada, ale druhdy žamo też słotu czaßnik.

* **Hobrsti tunel w Barlinje.** So by so hobrsti wobtkhad na Lipsczanskej dróży w Barlinje wołóžił, je Barlinski měschczanski twarski radźicel Hahn nacźił spotowił, po kotrymž ma so elektrika, kotraž nětkole wobtkhad na Lipsczanskej dróży najbóle hacź, pod jenuju położeź. Wot Barlinskeje dróży najbóle hacź, pod jenuju położeź. Wot Barlinskeje radnicy hacź k Potsdamskemu mostej ma so schtyrikoliosowy tunel natwarjeź; po šmutkowanym kolijomaj budże podjelska żelezniża, po šwonkownymaj pak elektrika jěduca. Wyschschi měschczanosta Bürt je tutomu planej pschihłosował. Magistrat dyrbi so, hdyž wo wobstaranju nowych dźełow sa dźełoujemějerjow jedna, z tutym projektom sabérać, kotrenuž hischcze wešte finanzielne cżeże napschecžo steja.

* **Dźiwje šwinje dźeczi jezrake.** We Westfalskej wjesy Undenbergu w Olpenskim wokrjeßu bóschtej so wot někotrych dnjow dwě schulskej holzy zhubiłej. Myślachu šebi, so stej so holzy po puczu se schule zabludźiłoj a we šnehowej wešeńu smjerjnyjej abo so je so někajki njeskutk na nimaj stak. Cżło namakachu lěži dźeczarjo we lěsnej husczinje powołtanti dźeczazeho cżłeka, wo kotrychž so wuhledźi, so wot jeneje se zhubjeneju holzow pokhadjeju. Cżło druheje holzy pak hischcze namakali njeßu. Po wschem dacźu su jenoż dźiwje šwinje holzy nadpadnyli a rostorhacź mohte. Dokelž je semja spody šmcha smjerßa była, njeje słot zanu pizu namałat a tak holzy nadpadnył.

* **Wobežny jebak tujes z Oppen.** Barona Hermana je Oppen žu, kaž hižo najpomnischmy, dla mnohich jebanstwow wobstorkzili. Mieš druhim jednasche Barlinski žud też wo pschestrowanju tejchow z jenej Barlinskej tejchowej firmu. Jednemu dnja bé Micha, z Oppenowy sekretar (a nětko zhubywobstorkzeny) k wobhbedzerjej tamneje firmy pschijschol a prajił, so chze knjes z Oppen tejchi kupowacź. Na to je pschełuchł z tejchami do bydlenja baronta z Oppen jěł, so by tam jenu tejchi pokasał. S Oppen je pschekupza najprjedy na schalku łoseja pschepročył a hakle potom je rěcź pomałku na tejchi pschischła. S Oppen kupi schtyri tejchow; njesapłaczi pak z hotowymi pjenjesami, ale wuzłaji šmenku, kotruž dyrbjesche hakle potom samenicź, hdyž bychu žně na žnowjim wobhbedźenstwje w Gattersłebenst (kotreż zjała jenu njeßluschesche) domoj byłe. Knjes se Oppen potom tejchi pschedu, šmenku pak njewupłaczi. Dale je wobstorkzeny baron też šmenki na žiwjeho bratra falschował a šebi tak pjenjeży wobstarał. Wězywustojnaj wobtkuczeschtaj, so drje dyrbi so z Oppen, hačzeunjej je pschespat, sa žiwoje pschenbdźenja samołwity cżinicź, so pak maju jemu wołóżaze wobsiejnosze pschinsnacź, dokelž je we žiwojim buschowanym położenju herbzyy poczjeny.

* **30 šmuježitych Bayerskich.** Tśicźi šmużitych muži je Oberhama w Delnjej Bayerskej, kotříž bo bobaka njebojachu, bé so na puczi nastajiło, so bychu hrošbnemu scherjenju domoj ładźili, kotrež w bliskich łěsach ludźi traschesche. W pósdnjej wjeczornej hodźinje potajkim béchu wuczahnyli. Tu — wrjerjam bjes bojosce a poroka poczachu hischći so thribjesce bęhacź — tam pschi jenom kerku stojesche woprawdże scherjenje w beli drasce a z błyschczatymaj woczoma. Tu bésche signal k nabdżbej, ale bojebła nig dopredka, nź, cżi stjeczo so sawrócźichu a hanjachu, so jenoż nohi tak wotklěkowachu, hdyž domoj. Tam pak składowachu wójnsku radu a wobsamknychu, liczbu šmużiteho muzstwa na 50 powpschicź. Na druhi dźeń wuczahny potajkim 50 muži a sazo wuhladachu scherjenje w potajmym błyschczu. Kreżbżliwje so blížachu. Natwjednik wopraschą so je tschekrežbżliwje so blížachu. Natwjednik wopraschą so je tschekrežbżliwje so blížachu. Natwjednik wopraschą so je tschekrež

Winter w Budyšinje

Za Bože dźěćo

parfumy, dobre mydło

wulki wubjerk

pola Wintera

bratřa Miersch nasl. na Žitnych wikach 30.

Swěčki na hodowne štomiki

kotrež njekapaja

rozprošace swěčki — swěčki dźeržaki

pola Wintera

bratřa Miersch nasl. na Žitnych wikach 30.

Foto-aparaty a potrěby

domjacy kino — dalokowidy

dary kiž su stajnje wjele winojte

pola Wintera

bratřa Miersch nasl. na Žitnych wikach 30

Najrjeńši hodowny dar

je

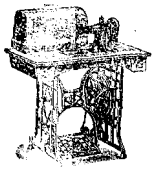

„Gritzner"-šijaca mašina

wot

Jana Witeka w Sćijecach

Wulki wubjerk, tunje płaćizny, wotpłaćowanje dowolene!

Dołhe a krótke škórnje

ručne dźěło, ma jenož na składze

wobućowy dom Mark w Kukowje.

Poskićam za hodowne bidło

kartonaže mydłow — parfumowych, toilletowych wěcow, kaž tež manikúry — česakowe a šćěćowe garnitury po wšěch płaćiznach

Frizury — hłowumyca — pěstowanje rjanosćow ſihanje a hladanje wlosow po bubiskim wašnju

Friserwy salon za ženy

Lina Ziesch w Budyšinje

na Lawskich hrjebjach 18 — Telefon 3245

Likěry we wulkim wubjerku,

rum, arak, kognak, kaž tež z rukow. čisty žitny palenc w blešach a tež ze suda poskića w najlěpšej kajkosći

Adolf Schmeiß w Budestecach

Praktiske dary

na hołowne błida

namakaće pola mje, wulki wubjerk

łožowych, błidnych kuchinskich a spódnych šatow po najtuńšich płaćiznach.

Hilger w Budyšinje

jenož na Seminarskej hasy 2.

Alphons Schauscil w Budyšinje

woschity dom za serbske drasty!

Moje lětuše

hodowne předawanje

po jara

zniženych płaćiznach sym započinał!

Jenož kajkostne twory! Najtuńše płaćizny! Hobrski wubjerk!

Wosebje přihódna składnosć za płaćiznyhódne hodowne dary.

Wobkedźbujće wukładźenja w mojich 9 wukładnych woknach.

Dipl.-Optiker Schmidt
SPEZIALIST FÜR AUGENGLÄSER
PERISKOPBRILLEN

BAUTZEN
KAISERSTRASSE

M. Mikel

časnikař w Kukowje

poruča

dobre časniki słubne pjerśćenje a nawoći

(bryle) po najtuńš. płaćizn.

Hdyž dźećo woprawdźe dobry wobraz měć,

dha dźijće do

fotografiskeho ateljeja

Rich. Kutha

mějećel **Arno Lehnert**

w **Budyšinje** na Serbskej hasy 13

Kóžda njedźelu wot 1/4 11—3 wot. wotewrjene

Poskićam najlepše

čelace, howjaze a swinjace mjaso

po wosebje tunich dnjowych płaćiznach

Eugen Petrich

w Budyšinje na Kotoskej hasy.

Bauern-Muscum a Bauernschänke

w Drježdźanach Kreuzstr. 11.

znapřeća nowoju radnicy.

Kóžde móže widźić

mjetele a wurjadnosć

Bethlehem. žłobik

mechaniske wumělske dźěło

Zastup do Katakombow!

zabawna hudźba! Humoristiske rozjasnjenje!

Jozef Linke, wobsedźeŕ.

Najl. židźane płyšowe mantle

najlěpše dźěło a dobre sedźenje, kóžda wulkosć a šěrokosć

najlěpše

wołmjane płyšowe mantle

čorne a brune, to najlěpše a dźerźliwe štož bywa

pras. židźane płyšowe jaki imitěr. jaki z kože

w najrjeńšich wumyslenych mustrach.

Płaćizny su najtuńše.

Drastowy dom

Karl König w Budyšinje

na Žit. hasy 4 **na Žit. hasy 4**

Šijace mašiny

we wulkim wubjerku

też na wotpłaćowanje

na

Ernst Falting

w Njeswačidle

Najlěpše brikety

wožu z awtom do domu po najnižšim wobličenju. Štóž chce, móže sebi sam z dwórnišća w Brěznje wotwozyć.

Wjacy stow metrow porubaneho šmrěkoweho kuluchoweho drjewa po tunich płaćiz. z wotwoženjom

Skazanki wuprošu sebi bórzy.

Jan Poitz w Kamjencu na Budyšskej dróży 20

DAS BESTE

Geschenk

ein

VICTORY-GLAS

für

Theater-Sport-Reise-Wanderung

Jenaer Optik - Vollwertiges Garantieglas

Obere Linsen für jedes Auge verstellbar

Mit Spiegelteil oder m. Lederbeutel

Mk 10.-

Zahlbar in 10 Raten à 5.- M.

bei Versand per Nachnahme oder Voreinsendung des Betrages und 5 Probeaufnahmen von je 2.- Mark.

AUTOFRIX GESELLSCHAFT, BERLIN SW 42

RITTERSTR. 99

POSTSCHECKKONTO: BERLIN NR 53695

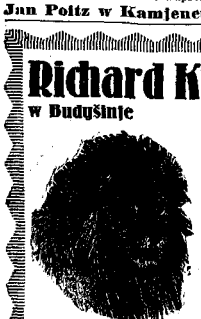

Richard Kneschke kožuchařski knjišt

w Budyšinje **na Sukelnskej hasy 14**

swój wobkhod česćenemu wobydleŕstwu z Budyšina a wokoliny z nowa poruča.

Wulki wubjerk! Solidne płaćizny! Kajkostne twory!

Kupuju

nowiny, akty, knihi po 4 pj. papjerowy wotpady po 3 pj. lapy, bleše běłeho wina bleše čerwjeneho wina

ektowe bleše, wáš druhe bleše po powyšenych dnjowych płaćiznach, **železo a stare metale** jenož na wupokaz wyšnosće.

Popp na hornjoserb. hasy 18 telefon 3427.

Barchenty, kosłowy płat, rólow, płachty, šórcuchi štrykowanska a wuźiw. wołma we wulkim wubjerku pola

W. Kühlerowej na Hłownem torhošću čo. 9

Pjerjo za pucaki wot 1,95 hr. sem

Paul Lehmann w Kamjencu rožk Torhošća

železowe twory a graty, domjaca a kuchinska nadoba, šklenica, porcelin a kamjenu - hrajki

Wulki wubjerk! Tunje płaćizny!

dawaka a ty njeby cże spokojazeje kłaćišny dostak. Sarčsanu pjerišnu dyrbišch najčišćišcho pšchihotowanu na wiki podawacz. Wona dyrbi derje wusrudnycz a potom kschidleschzy a nóžzy rienje složenej žo na pschedań wupokožowacz.

So by pjerišnu derje pschihotowanu na wiki pschinjeschł, je nušno, jo žo wustejšich, ju do schije rěznywschi a kamnywschi sarčsacz. Hłownej žili bježitej pornjo žebi w schiji hacz ke krtej. Tu šej ł prečznej žilu sjednocżenej. Hdyž pjerišnu rěsasch, je nušno, jo tutu wobej žili swjasowazu žilu wutrjechišch. To špośnajemy na naschim druhim wobrasu pod pišmikom „b". Do pscherěninjenja tuteje žily pohłusch skočatko ł tym, jo je na hłowu klepnjesch. So by je rucze a bjes bolosche morił, tół je psches hubu hacz do mossow. Swěrjasko je na tuto wašnje Kóte hnydom morwe. Tute kalmjenje widźimy na naschim wobrasu pod pišmikom „a".

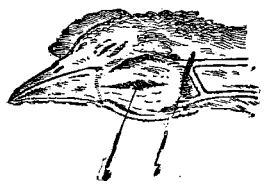

Tałke morjenje je cżiste a spěschne a je racże nawuknjesch. Trjeba jenož je, jo žo pschepokažesch, kak žiłzy leżitej. Po něcżim žo na tute kalanje derje wustojisch.

Skotarstwo.

Ska katarrhalna śmiza pola howjadow.

Ska katarrhalna śmiza, też hłowjaza khorosćz howjadow mjenowana, je natykowaza khorosćz; njeje pak hacz dotal znate, kak khorosćz naštanje. Nimo howjadow namaka žo tuta khorosćz jenož hischcże pola buwołow. Strach natykninja pak je žnadny. Najšóle nadpaduje sašaka katarrhalna śmiza derje wupiżowany słót a to wožebje w nałecżu.

Khorosćz pokasuje žo po zyłym cżełe. Najprjedy pscheběwuja huschti ſkhorjene howjada a žnylna śmiza žo pokasuje. Słót je žłaby, słožuje h.owu na korto abo pěscha ju. Hłowa je cżopka, muſsle na cżele tichepotaju, wocży žnlsuja, powoka sacżekaju a dołeż śwoja słotej do wocżow kała, žu śwjetscha sacżinjene. K tomu pschinježe, jo khoremu słotej ł noża běži; dale žo jemu hubjenje dychu, haj druhdy by žo žamo najradscho sabužył, dołeż žu žlinacži w nošu a nadkrka sahorjene. Hdyž khorosćz dale postupuje, nastanje też hischcże sahorjenje rohow, kotrež hdyž ja nje pschimninjesch, jara bola. Też pschetłanje jara cżerpi. Khoremu słotej běža kłamy ł huby, appetit je jara žnadny, w khlamje pokasuja žo sacżełliny, tak jo dych khoreho słotu hrožnje wonja. Pschi tom žu howjada satykane abo maju židlawu. Mloko hižo wot sapocżatka khorosće woteběra a skončnje słót zyle dejicz pschestanje. We mocżu namaka žo cżasto krej. Je-li khorosćz jara cżełca, wyšpokožuczelne truwy pomjetaju. Sahorjenje mosłowu, tak jo słót cżasto njemdri, a wokhromjenje wudospotnja wobras tuteje khorosće. Też ſwonka na koži jewi žo khorosćz w małych pucheřkach a žuczkach.

W łohkich padach traje khorosćz ſſi abo schtyri njedżele, w cżeżkich je ſkorżo hižo ſa tſi abo pjeć dnjow morwe. Szyła na 50 hacz do 90 prozentow ł tutej khorosću natykninjeneho ſtotu ſpada. Hródże, w kotrychž tuta ſka śmiza cżasto łakhadża, dyrbja žo desinfiżěrowacz, wožebje dnjo; tute pak dyrbi žo też bránerowacz. Nožowy wóſhor dyrbi žo cżasto wotſtronicz a desinfiżěrowacz. Też ma žo khory ſtół wot ſtrowego wotdżělicz.

Na kóżdy pad dyrbi žo łekař po možnosći bórzy sawołacz, hdyž je ſtół na ſtu katarrhalnu śmiżu ſkhorjeſ. Nałożenje hrédkow, kotrež dubri pschecżeſelſo a žuſsodża porucżeja, je bjeſwuſpěſchne a haczi jenož běh khorosće njepomha pak niczo.

Prašenja a wotmolwjenja.

Praſchenje: Moje proſsata dóſtachu, hdyž běchu tſi dny ſtare, nadobo ſacżełke wocży ł cżornym wobłukom, potom wocżornichu na zyłym cżełe, jako bychu że ł cżornym tukom namajaſe. Proſsata ſpadachu. Ranza bě ſtrowa a bu wóſsom dnjow do honjenja ſchcżěpjena. Schto je pschiczina khorosće?

Wotmołwa: Waſche proſsata mějachu haſowizu (Ruß), kotraž ſwjetſcha wokoło wocżow ſapocżnje a ſkončnje zyłe cżełko ſe ſmołojtej rosmodu poczehnje. Pschicżina tuteje cżaſteje proſsateje khorosće nje hiſchcże ſnata. W pschichodże budże žo dyrbjecz na to waſchnje pschecżiwo njej dżełacz, ſo žo wſchędnje khoremu ſkocżecżu maka łżicżka glużerina ſe ſchcżěpjecżom (Meſſerſpitze) „Natrium zitrium" mjenowaneho pólura dawa. Zitronokiſałny natrium ſtrucżi krej pschecżiwo ſchłodnym nakażliwzam. 5 ccm. Yabrenſtejho ſeruma kóżdemu proſsecżu datych, wotſtroni potom ſwonkowne ſcżehnki khorosće. Nimo toho dajcże žo proſsatam wſchędnje pſchebjecz, poſsdżiſcho też pſchi kóżdym wjedrje. Tak žo pluża a muſkle ſeżynja, ſnutskowna cżopkota žo powyſchi a krej ſpěſchniſcho woběhnje. Sswinje maju wonka ſkładnoſcz, pjerſchcz k żebi wjacz a žo wuwaleez. Hdyž žu ſwinje ſtajnje w khlěwach ſacżinjene, dyrbja tola ſkončnje ſkhorjecz. Dajcże żebi ſ nałkada J. Neumann-Neudamm ſcżěhowazi knižży póſtacz: „Das kranke Schwein" wot dr. Caſpariusa, płacżiſna 3 hr., a „Der kleine Schweinehalter" wot direktora Müllera, płacżiſna 1,20 hr. Wobej knižży poſticżitej Wam wjele wużitneho wo plahowanju ſwini. —

Praſchenje: Kak wobaramy žo najkhmaňſcho pſchecżiwo krwawym wſchам?

Wotmołwa: Krwawe wſchi wutupicz, žo Wam ſamemu njeporadżi, pſchetož tak dołho hacz żyła wokolina pſchecżiwo nim radikalnje njeſakrocżi, je wſcha proża jednotliwza jenož poł bżěła. W łécże pſchiléżża ſtkchidlene wſchi a żydnu žo ſaſzy na wucżiſcżene ſchtomy, a tak ſapocżnje žo cżiwila wot nowoty. Wobaranſtkich hrédkow pſchecżiwo wſchem je wjele, wſchak žu jenak dobre. Pola wſchěch pak dyrbi žo wichemu ſe żerſchcżowzom abo ſ wótrym pſchedmjetom na kożu hicż. Najlépſchi hrédk je pſchezy hiſchcże ſadowzowy karbolineum. W łécże žo wone w pjecżprozentowſkim, w nałecżu we dżeſacżprozentowſkim a w ſymje w dżeſacż- hacż dwaceczi prozentowſkim naměſchku wużiwa. Wſchě, kotrež ſnadż w ſymje pſchi korjenjach żedża, dyrbja žo ł wuſhlicżitym żyricżnikom (Schwefelkohlenſtoff) ſnicżicż.

Praſchenje: Moja krowa dóſta kulowaty bʼak na lěwej prědnjej ſtronje, kotryž bě najprjedy trupaty, kotryž pak po 14 dnjach wupadny. Nětko žo blak jétſi. Schto mam pſchecżiwo tomu cżinicz?

Wotmołwa: Najſkérje je žo ſkożo dyrtko abo ſtorcżiſko. Wumnjeże blak ł wocżiſcżenej (desinfiżěrowanej) mołſchinu (eſſigſaure Tonerde), doniż njepſchestanje jedmjenje bżěcz. Potom żmpajcże żluſchazu pólver (Dermatol). Možno pak je, jo žo pſchi tom też wo nałykowazu liſchawu (Serpes) jedna; to pak może jenož ſtótny łékař ſwěcżicz.

Časopis za serbskich ratarjow

Čisło 51 Budyšin, 17. decembra 1926. Lětnik 33

Kursus serbskeho ratarskeho dorosta

srjedu, 15., a štwórtk, 16. decembra, we Wjenkec hoscencu w Khrósćicach.

Dopołdnišnje pożedżenje.

Krótko po 9 hodź. pschedbżyła młodych żerbſkich ratarjow knjes Guda ł Hrubjelčanj ſeńdżenych ł wutrobnymi słowami powita. Njedżiwajcy niż pschelubeho ranſcheho wjedra bě žo tola nahładna cżrjódżicżka horſtwych żerbſkich młodżenzow ſeſchła. Knjes Leſchawa ſe Kosarcz rosłoži ſamėr towarſtwa. Nowy cżaſ ſtaja nowe nadawki w ſozialnym, hoſpodarſkim a we wſchelakim druhim naſtupanju. Dżeńż manu wſchelake towarſtwa, kotrymž naſchi najſtarſchi ſrosumicz nochżedża. Se ſahorjazgymi słowami rosłoži nadawk a ſamėr żerbſkeho ratarſkeho dorosta, wožebje tukhmilnych kurſow. Pschedewſchém dyrbimy ſchcżitacz naſche kulturne kubła. Wěnowacz chżeża žo też praktiſkim nadawkam. Dyrbja dojnacz ſtruchle położenje burſtwa, wožebje naſcheho żerbſkeho. Dże tola dżeńża wo wobſtacże na wot wótzow namėrčnych ſtatokach.

Nodamy jeho ſahorjazy pſchednoſchł tu po słowje dołeż je ſe ſakładnym.

Jeho słowa wukhadżacha ł cżopkeje ſa burſtwo a Serbſtwo ſahorjeneje wutroby, tohodla młodoſtne wutroby wožebje jimachu. Pſchitomni pſchijimachu je ſe ſahorjenym pſchikłeſkom.

Schto chżemy ł naſchim kurſom?

To je prěni dypk naſcheho programa. Cżas tak derje hacz budże mi to možno, nadawk S. Ss. R. D. dopjelnicz a praſchenje tak rośebracz, taż żebi je ſam pſchejſtajam a każ žo to ł naſchim wudatnym porjadom ſnjeſe.

1. My chżemy najprjedy wotſtronicz wurěcz: Wy tola hladacże jenož ſabawy a druhich prośnoſcżow, to-hodła njepſchinđżemy do Ss. R. D.

2. My chżemy ſesnacz bliže naſche żerbſke wobſtejnoſcże, naſche dėne ſtawiny; pohlapacz na dżeńżniſche położenja a żebi ſwobrašowacz ł toho pſchichod.

3. My chżemy ſtkchecz wot naſhonitych a wukſtojnych ratarjow nėſchto powuczażeho, wot naſcheho cżeſcżeneho, ſtótneho łékarja pak nėſchto praktiſkeho pſchi ſtótnych khoroſcżach.

Dżeńżniſchi dżeń honi wſchitko ſa nowoſcżemi. Schtóž wė żebi mnoho praktiſtich nowoſcżi pſchiſwojicz, tón ma też pſchichod. Dokelž nowy cżaſ ſtaja na naš zyle druhe nadawki, hacż bė to w cżaſu dżědow a wowkow. Tohodla dżeń žo nam tak huſto praji: „Dżicże nam tola l waſchimi tak muohimi towarſtwami". To ſa naſch cżaſ njebė a ſmy też zimi byli. Njebė pak mnoho druheho w tym cżaſu, wožebje ſchtoż naſtupa techniku a mechaniku. A běchu też zimi. Nowy cżaſ ſtaja nowe nadawki w narodnym, hoſpodarſtim a ſozialnym żiwjenju. Pſched 75 létami počzachu žo towarſtwa ſakožowacz, dokelž běchu łubo dopośnali, ſo khromadne moży wjazy wuſkutkuja, hacż jenotliwzy. Serbſko drje tutu wėrnoſcż pomałku dowidżachu w mnohim wróćo wostachu, pſchi cżimż žo nam wjele noweho do zuſeho łėžwa wotwjedże. Tak naſtawachu też w ſaſdżenych łétdżeſatkach nėmſke „każina młodych ratarjow". Jich hłowny ſamėr běſche dorośżacz młodoſcż burſkeho ſtawa do żwojich kruhow ſhromadżicz, jim poſticżicz nimo ſabawy też powucżaże pſchednoſchi praktiſkeho ratarſtwa; roshłacowacz a rozjasnjecz hoſpodarſke, politiſke a ſozialne praſchenja. Ssamo do naſchich cżiſich żerbſkich wjeſkow roſcżėriču tute towarſtwa żwoje ſchidła a wotzuhnjowachu nam ſtajnje naſchich młodych burſtich hólzow ł jich wſchonėmſtkimi ſaſadami. Leżcż a pſchełepanoſcż jim żylnje pod paży pſchimaſchtej. Njedorośumjenje, njenaſhonitoſcż a naſtrėbany nėmſti duch je ſchule žem to wſcho bė derje pſchihotowana rola ſa tuto nam ſchkódne żymjo. W nimale pożledniej hodżinje dohładachu žo nėkotſi młodżi ratarjo ſchkody, kiž nam ł toho naſtawa. W Bacżonju tuta nowa żolma žo prėnja ſakorjeni. Każino wotſchażże pſched 4 létami żuju ćwaſku a wobleczże žo naſchu narodnu draſtu. Jdeja: żwój ł żwojemu jo możnje pſchekiža a je też wėcżże w bliżu tutnch łėt żwoje płody njeżła. Bórzy po tym počzachu žo też Krósćenjo hibacz a ſakożichu tehdom we Wudworju „Towarſtwo ratarſkeho dorosta", kiž je dżeńża najżgłniſcha wotnożka naſcheho ſwjatka. Sso wė, njemóżeſche też naſch ſtawny Radwoł wróćo wostacz a nam bórzy ſcżėhowaſche.

Tute tſi towarſtwa ſawdachu żebi ruzy k ćwjaſkej, kiž je hižo nėſchtożkuli nam poſticżał a dżeńża ſa jaſadu-je tutón kurſus. Wurėcz, ja njemóżu pſchińcz, dokelž žo niczoho kmanoho njepodawa, ſpadnje. A wėcżże žo dżeńża njemylu, hdyž na tym wobſtawam, ſo je naſch „Dorosť" jene žodu najważniſche żerbſke towarſtwo. Tohodla podpjerajcże naš wſichtżu! Naſach intelligenza, knjeża buchowni, wucżerjo a łékarjo dawajcże nam wėdomoſtne pſchednoſchi. Wy ſtari hoſpodarjo pak pſcheradżcże nam waſche naſhonjenja w hoſpodarſtwje. A wy młodżi wſchitżu k nam! Njewoſmnjecże ł toho żaneje ſchkody, ale bubżecże cżerpacz powucżenje a ſmėcże też pſchiléżnjosć, žo w kruhach żwojeho ſtawa hódnje ſawjeżelicz. Bychu-li žo nam naſche żerbſke burſke ſta-

toki jónu ſhubike, potom je naſch narodny bankrot hotowy. Dokelž tak dołho hacž žerbiti bur roskaſuje žwojim cželadnym, tak dołho budžemy tež cjucź:

Ja žym Sserb, to kóždomu praju, njech mje khwali, hani! Rodženy žym w žerbſkim kraju, hdjež žu ludźo khmani. Stari žerbiźy hoſpodarjo bêchu w ſalchnych cžaſach žwojim ludźom ſ wótzowſkim wodźicžerjom, pſchi ważnych, roskudnych praſchenjach ſ dobrym radźicželom, w cžežkich cžaſach pak ſkuſto ſ wuſpêſchnym pomognikom. A kajke ma tak nêkotra proſta, žerbſka burowka ſaſkužby, to pſchiſtoje jenoš na ſjawne, hdyž budža žo knihi žiwjenja notewiricź, ſo by žo wſchitkim placžiło po jich ſkutkach. Swojim podatym bê ſ luboſcžiwej maczerju, khž pomhaſche jim pſchichodne ſboże khowacź. Bêſche jim ſ jandželom pêſtonom, khž ſtracham wobaraſche, loſkomyſlnoſcži wotradźeſche; ſtajnje ke khceſcžanſkemu žiwjenju napominaſche, w domje na ſhromadnu žerbſku modlitwu dźerżeſche a wſchêm, ſchtož je najmažniſche, je najlêpſchim, njeſmyſlnym pſchikkadom pucź pokaſowaſche. Takle je bŷło a tak njedy je a woſtanje. To chcemy, ſo by naſch kurjuš k tomu pſchinoſchowak.

2. My chcemy ſeſnacź bliže naſche ſerbſke wobſtejnoſcže, naſche bêdne ſtawiny; pohladowacź na dźenžniſche położenje a žebi ſwobraſowacź ſ toho pſchichod.

Nochżu ſ mojim ſawodnym pſchednoſchkom pſchedaloko hicź, ſo njebychu do pſchednjetom naſchich cžeſcženych rêcžnikow pſchimak. Tuž jenoš zyle ſtrótka.

Lêtſtotki drže žo njepſcheczeło na to a mêrja, naž pryedy abo poſdźiſcho wutupicź. Zenje pak njeſtu žo tak cžeſte njewjedrowe mróczele na njebju pokaſowale, kaž to dźenža je. Tohodła je najwjetſcha wobhladniwoſcź nuſna. Mamy twaricź zyzne wobtwjerdzenja. Kóždy nowy khdażay dźeń mêł nam pchiwotkacź: Sſy Sserb! Kóžde ptacžatko nam to tak rainje doſcź pokaſuje, doklež ſpêwa jenoš ſpêw žwojeju ſtarſcheju. Wjecžorne ſerja pak njech kóždeho pruhuja, hacž je też wodnjo žwoju winowatoſcź cžini. Jedyn žławny Nêmz praji: „Njeſnaju ani na ſemi, ani we khlubinach hele hróſhniſcheho ſtworjenja hacž toho, khž wopuſchcži žwój lud, njech je w cžaſu ſtracha a njeſboża abo hewak hdy."

Tak žudża Nêmcy. Wutkimy wot nich! Cžim žnliſcho na naž wupaduja, cžim krucžiſcho dyrbimy naſche narodne rjady ſamkacź.

Naſche ſtawiny žu ſ krwju piſane, naſche dźenžniſche położenje je cžmowe, naſch pſchichod njeweſty. Njepſchecžel žo hižom hori. Wojerſka najwjetſcha cžeſcź bêſche žmêcź cžaſhnycź ja wótzny kraj do pola, na krwawne bitwiſhcžo. To žo dźenža njeżada. Ale naſcha cžeſcź žebi żada, ſo ſnajmjenſcha žoku krucže wojujemy wo naſche najdróżſche kulturne kubła. Na kóždy pad dyrbimy tomu ſadźekacź, ſo njeby runje na naž dóſchoł mokomik, ſo by žerbiſti lud pſchestał bycź; žerbiſti bur pſchestał bróždźicź, wuhonjecź a wlóżicź; mużnywacź a domthowacź. To njech je też žobu ſ dobrykom naſchich wumuwcžanſkich dnjow: Ja žym Sserb, haj, hacž do rowa — žłyſch mje Bóh žamkutli — Sserbſka wutroba b'dże, hłowa, žerbſke žłowa, ſtutki!

3. My chcemy też ſłyſchecź nêſchto praktiſke ſa hoſpodarſtwo. Pſched wójnu mêjachmy jene kcžêżaże burſtwa, khž je žmêtowa wójna pózrjeła, je-li pak niz ta, potom ſahubiege wotthodnoſcženje pjenjes wot tnch, khž chżnchu ſ toho žwój wużitk mêcź, doicź pſcheklepanje pſchemyżlenc. — Sstyſchi-li mulkomêſcžan nêſchto wo burſtwje, potom myſli na dołhe brożnje napielnjene ſ bohatymi žnjami, na wulke žyży hródżow ſ rjanymi truwami a tucžnymi cžêlzami, widźi, kak hołzy mnoho cžiſtych katanow miołka noſcha; jeho chcjedało pſchedſtaja žebi wuheń polny žuſchenych plezow, žwjercžatych kołbažow a wonjatnych potcži; a napoždleďu jawidźi jomu hiſchcže ſchtrynnu cžeſkich toleri a trubku błykłotatych ſtotakow. Te cžaży pak žu nimo. A powiſchitkownje to też do wójny tak njebê. Wêſcže pak têpje hacž nêtſke. Jedyn ſtary žerbſki hoipodar ſtorjeſche hižom we wójniſich lêtach, hdyž bêchu łóżdn ras hižom ſahe nałêto kubje proſdne, tak njemóże to dale hicź, to budże naſcha hoſpodarſka ſo huba. Dobry hoſpodar dyrbi mêcź jene žnê w brożni, jene na łudi a jene w ſaku. Ssu wſchak to wſchitko ſtare ſażady, ſ kotrymž pak ſo hodźi nêſchtożkuli nawukнycź. To wſchitko wêmy, ſo mamy hiichcže cžeſże cžaży pſched žobu. Haj, lêtża by wſchemu derje cžiniko, hdyž bychmy jene žnê na łudi a jene w móſchni mêli. Dżenża jenoš dże wo bycže a wobſtacže na žwojim ſtatoku, tohodła je też tu najwjetſcha wobhladniwoſcź trêbna. Njech ſtuża naſche pſchednoſchki k tomu, ſo bychmy wuknyli, ſo wudoſpoknjeli, mjes žobu ſo wo tym a tamnym wuprajili. Bóh Wjerſchny pak ſpoječ k wſchemu žwoje žohnowanje. Sdżerż nam naſche ratarſtwo, ſchkitaj naſche žerbſke ſtatoki pſched ſahubłajym njeſbożom, khž bêchu dotal ſprzedźiſchcžo dobreho khceſcžanſkeho žiwjenja; ſachowaj nam naſche lude Sserbſtwo.

Njech dopjelni žo ſ naſchim dżêlom naſch hłowny ſamêr:

Kcžêcź dyrbi burſtwo ſawoſtacź
A cžeſtne mêſtno wobkhowacź,
Dónž Bóh na njebju kraluje
A ſwoje dźêcži ſchkituje,
Khž na njeho žo ſpuſchcžeja,
Sso pod joh' ſcžeptar ſtajeja.
Doiž k Bohu kóżdy modli žo:
Tracź dyrbi žerbſke ratarſtwo.

Knjes ſarař Delan ſpomni, ſo je namołwjenje ſ Turpicą do žerbſkeho ratarſkeho durnſa ſawołanje k ſtawanju, ſerja ſhadżeja. Tak ſtupi do wopſchijerża žwojeho pſchednoſchka pod napiſhmom: „Sserbſtwo a nabožina". Snata je khwalba žerbſkeho ratarja jako wêrjweho ſchieſcžijana. To njeſaprêwa też pſcheczjiwnik Sserbow. Nêtko roſtoži wuſti iwiſt ratarſkeho ſtawa ſ pſchirodu. Tu widźi Bożu wſchehomóż w roſcženju a ſahubnych wichorach a njewjedrach. Woprawny ratař je wêrny žobudžêlacjeŕ Bożi. Bur po ſdacju najniżſchi prêni muż je na žwêrże. Seżiwi tola zyły lud. Je jemu ſ pſchikkadom. Praweho bura wuſnamjenuje luboſcź k dźêłu a dowêra k Bohu. Jeho nabożina je žiwa praktiſka žana pchjiata, nawukniena. Duſcha ratarja je wupkód pſchirodu, ta fabrikſkeho dźêlacjerja wupkód kulturu. Ratař wotuje wo žwój prênjotny ideał ja nabožnu ſmpjêlenoſcź a wuſtupuje pſchecžimo njepoczinkam a ſkażenoſcži nowoczażneje kulturu. Ratař żada wo prawu wêrnu žwobodu ja njeſkażene pſchipowêdanje Bożeho ſłowa we wêrjazym duchu. Wożebje młodźina dyrbjała ſo ſażo ſtupicź na wêrjazy ſakład a potom też zyle ſwoje žiwjenje we ſrudobje a wjeżelu ſtożowacź.

Druhi dżêl pſchednoſchka naſtupa, kak ma ratař žwojej narodnoſcži ſtacź. My žerbiży ratarjo my Sserbjo po Bożej woli. Hdyž Sserb žwoju narodnoſcź wot žo mjeta, hrêſchi pſchecziwo Bożim żwjatym potajenjam. Młody Sserb ma žebi na to myſlicź, žerbſke žwójbu tworicź. Schtwórta kajnja nam kaja, lubowacź žwoju maczerińku rêcž a hajicź ſ luboſcju domowiniku ródnu ſemju. Boża żwjata wola je, io Sserbjo ſmn. Tehodła mamy też ſpêchowacź cžeſcź žwojeho luda. Wêrimy tiſchcſcžijan ſmê a dyrbi lubowacź žwoju narodnoſcź prjedy druheje, ale ſ tym żenje njerêka, ſo ſmêmy hidźicź žwojeho blížſcheho druheje narodnoſcže. Hacžrunjeż ſmy runoprawni ſtacženjo naſcheho kraja, njemóżemy ſrojumicź, cžehodła nocže naſche knjeżerſtwo naſcheje narodoſcže napiſcheżiwo žo po tym ſłożowacź.

S pſchikkadom ma młodym žerbſtim ratarjam bycź naſch żkawny Michał Kokla, ſnamjenity žyn tuteje wſn a wodźaŕ. Ziwiſcha roſmotwa žo wumi, ſo ma a dyrbi Sserb pſchi ſakożenju žwójby žo ſłożowacź po ſażadże „žwój k žwojemu."

Po krótkej pſchestawży ſtupi wożadny ſarař knjes Schemczik žwojemu pſchednoſchkej pod napiſhmom: „Sserbowſtwo, Sſkowjanſtwo a Nêmzowſtwo." Sapocžejo ſ tak wſchelakorymi ludami je žmêt wożebje naſcha Europa wobndlena. Germanoje Romłe nadtnjeſtwo roſbiwſchi, icžinichu žo ſ knjeżicžerjom Europy. Najmóżniſch biêchu dże pod Khorlu W. Druhdy tuto nadknjeżſtwo druhe ludy nakhwilnje pſchetœrhnychu. Djenża po žmêtowej wójnje je dże Jendżelſka je žmêtnym knjeżicžerjom, niż pak w Europje. Nêmſka ma žo, wójnu pſchêhrawſchi, cžežko bêdżicź. Awſtriſka je hiſchcže bóle ſchkodowaka. Pódła 2 miliżonow wſchelakich narodnoſcžow żydli, w nêmſkej republiży 57 miliżonow luda pódła teho ſwonka njeſe, a to w 11 ſtatach hiſchcže wjele miltżonow Nêmzow bydli. Sa ſwoje mjenſchiny we wukraju wſchê prawa żadawſchi, nochże nêmſke knjeżſtwo ſa ſwoje mjenſchiny pchipóſnacź. Nêmzy ſwoje mjenſchiny harlimje podpjeraja.

Wobndleŕſtwo w naſchim kraju wadźi jara pſchibêraża njewêra a wſchelake roſtory w nabożnym, ſozialnym a hoipodarſkim naſtupanju. W nowiſchim cžaſu balkanſky Sskowjenjo w ſurowym bedżenju motſcha;nym turkowſku kwałku. Sswêtowa wójna pſchinjeſe nimale wſchêm ſkowjanſkim ludam połnu ſwobodu. Nêtko tworja ſwoje ſtatu a widomnje žo ſonſoliduje. Ruſku je revoluzija najbóle ſmotała. Tola też tu prjedy abo poldźiſcho wobrot k lêpſchemu ſaſtupi. Knjes rêcžnik ſapoda wſchelake ſajimawe dróhnoſcže je ſtatiſtiki Europy. Naſch žerbſti lud dhże dale po Bożej woli ſ cžeſcju wobſtacź a žo wudokonjecź na wſchêch polach. Nimomêry ſajimawy pſchednoſchk wubudźi maku roſmotwu.

S tym žo dopołdnjſchi program wucžerpa. Knjes pſchedżnda ſamkny ſ dżakownymi žłowami na woporniwu prózu rêcžnikow dopołdnjſche pogedżenje. Nêkotre rjane wótcžinſke ſpêwy wuſpêwawſchi, jeżadachu žo nêkotſi wobdźêlniży k ſhromadnemu wobjadej.

Popołdnjſche pożedjenje.

Knjes pſchedżnda wita dalſchich nowych hoſcžow, wożebje knjeſa dra. Schżeżu. Tutón dołta hnydom žłowo k žwojemu pſchednoſchkej wo „Sserbſkej organiſaciji a politiſkim położenju Sserbow". Pokaſowawſchi na ſpoczatki organiſazije žerbſkeho luda a ſpoczatki žerbſkeho nowinarſtwa dótkny ſo naſtawanja organiżazije ſtudoważeje młodźiny. Na tuym ſakładże naſta Macžića Sserbſka po pſchikkadze druhich ſłowjanſkich narodow. Jan Ernſt Ssmoler organiſowaſche žerbſku cžiſchcženju a knihikupſtwo. Poldźiſcho kupi leżowniſcź, na kotruż natwarichu „Sserbſti Dom". Na katoliſkej ſtronje knjeżêcže podobna dżêławoſcź pod nawjedowanjom Michała Hórnika. Ton jałoż inarodny a hoipodarſki cžażopiż. W poldźiſich cžaſach naſta nowa dżêławoſcź mjes žerbſkim ſtudentjtwom dostawſchi žwój wuſnam w lêtnych hłownych ſhadżowankach. W nawalnych revoluzjiowych lêtach naſtachu na wſach rêcžne towarſtwa. Te bórſi ſaidźechu. Na jich mêſto ſtupichu poldźiſcho narodne towarſtwa, žo wênoważe kulturnym a jabawnym ſamêram. Jara ważne bê ja naich narod „Towarſtwa Sserbſkich Burow". Te pak po nêcžim bohużel ſahinychu. Dalſche organiſazije na hoipodarſkim polu wukonjachu pjenjeżne wjeżne nałutowarnje a wupoczcžowarnje. Te pak pſchindźechu bórky pod njenêmſke wjedżenje. Prózowanja „je pſchinjeſcź do žerbſkich kolijow, žo njeporadźichu. Tónle njedoſtatk narunachu bórky „Sserbſka Ludowa Banka", dwê žerbſkej cžiſchcženi a Sserbſki Hoſpodarſki. Narodne towarſtwa ſjednocžichu žo do zentralneho ſwjaſka pod mjenom „Domowina". W najnowiſchim cžaſu jakożichu žerbży wótcžinżoſo žerbſku cžêkoſwuczowanſku organiżaziju pod mjenom „Sokoł".

Dale organiſowachu ſo naſche ſpêwanſke towarſtwa do wożebiteho ſwjaſka.

Dżêło ſwjaſka žerbſkich towarſtwow „Domowiny" roſcženje wożebże, hdyž ſo narodne mjeńſchiny Nêmſke je do wożebiteho ſwjaſka ſeſtupachu. Na mêſto Sserbſkeho Swjaſka ſtupi Sserbſka Ludowa Strona. Tuteż pſchidruži ſo poldźiſcho „Sserbſka Ludowa Rada" jako nacžolna organiſazija Sserbow.

Pſchejchedżchi na politiſke położenje Sserbow pokaſa na prênju petiżiju Sserbow w lêcže 1848. Sswêtowa wójna pſcheméni politiſke położenje Europy a wſchêch jeje ſtatow w ſmiſtownym a ſwonknym naſtupanju. Nêmzy żadaja ſa żwoje narodne mjeńſchiny we wukraju powjetſchene prawa kotreż pak dacź žo komdża żwojim narodnym mjeńſchinam w nêmſkej republiży. Sahadnje je drje nêmſka republika ſa to, dacź żwojim narodnym mjeńſchinam powjetſchene prawa. S tym pak jara khaża, dokelž wożebje Pruſka žo wotwlakuje, narodnym mjeńſchinam napſcheczo pſchinicź. Wjele bóle pokaſuja wſchelake ſnamjenja na to, ſo zhge Pruſka ſe ſażydlowanjom wożebje Sserbow ſniżicź. W Saſſtej je położenje wo trochu lêpiche, ale dawno niż hiſchcže ſpokojace. K tomu žu wożebje dopomhale naſche żamżne prózowanja. Ssmy loyalni ſtacženjo, tohodła mamy prawo żadacź, ſo też ſtat ſ nami loyalnje wobkhadża.

Naſche žerbſke praſchenje dótka ſo też we wſchelakim naſtupanju ſwonkowneje politiki. Nêmſke nowiny žo lêtża wjazy na to njehórſchachu, kaž loni, ſo žmy žo wobdźêlowali na mjeſtarodnym ſjêdu narodnych mjeńſchinow, hdjež ſu ważne ſażady ja ſhromadne dźêło poſtajili. Tele wobmyſlenja naſ nucża, ſo pſchcžo krucžiſcho pſchiſamkowacź žerbſkim organiſazijam. W ſcžehowaznym roſrêcženju na to pokaſowachu, kak nuſne je, ſo žo Sserbjo wſchudżom jako rodżeni a pſcheżêwdcženi žynjojo žwojeho luda wuſnawamy. Ssmy ſprawni ſtacženjo Nêmſteje, ale tola jako Sserbjo po žwojej rêcži

Jako rêcžnik k druhemu dnpkej popołdnjſcheho jednanja wuſtupi knjes bankowy wjednik dr. Znž. Ratař ma bycź ſ dobom dobry wobthodnik. Sjednoczeni ratarſki muża, drużſtwa wutworiwſchi, wużimacź lêpſchiny pſchi pſchedawanju žwojich produktow a kupowanju žwojich potrjebnoſcžow. S pſchikkadom žu byłe dźêlacjerſte drużſtwa w Jendżelſkej. Te pſchiwobroczowachu žwojim žobuſtawam lêpſchiny ſhromadneho nutskupowanja. W ſtarej Nêmſkej ſapołoži łażok ratarſkim drużſtwam w poſlednjej pokoju ſandżeneho lêtſtotka Raiffeiſen. Po ſbêhnjenju robocžanſtwa pſchendżechu ratarſke ſtatoki do žwobodneho wiſowanja. Sdobom ſapadnu ratarſtwo do ſadołženja. Lichowarjo cžêżnjachu a cžaſto ratarſke ſtatoki na žo hórbnyčh. Podawarjo jeho potrjebnoſcžow jemu tu pſchedroho pſchedawachu. Podobne pomêry cžêżnjachu žerbſkich ratarjow. Ratař Kubaſch je žwojim „Sserbſkim Hoſpodarjom" žerbſkich burow pohonjowaſche, žebi ſami pomhacź. Tak po nêcžim też w Sserbach naſtachu wjeżene nałutowarnje a wupoczcženje. Snamjenitn drużſtwar w Sserbach bê knjes wyſchſchi wucžer Ssymank. Jeho wutrajne prózowanja, tuto drużſtwo żerbſke ſakhowacź, njenamakachu trêbneho ſrojumjenja. Tola naſch cžaſ nam łaże k tutomu nadawkej pſchiſtupicź. Knjes rêcžnik roſkoži, kak ma žo łajże drużſtwo organiſowacź a kak dźêłaja.

* * *

Knjes dr. Znž pſchiſtupi nêtko k žwojemu ſkónczneniu pſchednoſchkej dżenżniſcheho dnja. S pſchednjetom je jemu „Sserbſka wjeſ". Dopomina naž na naſtacže naſchich wżow abo gmejnow. Dale roſpominaſche jeje ſarjabowanje. Poldźiſcho pſchiwêdżechu pod watwiſhnoſcź zuich knjeżerſkow. To bêchu ſpoczatki robocžanſtwa. Po ſbêhnjenju robocžanſtwa dóſtachu naſche wży žwoju wuſtawu, jeż do wêſteje mêry ſarucžaju gmejni wêſte žamoſarjadowanje. Gmejna mêjeſch prawo dawki ſbêracź, ſo by dopjelnika žwoje nadawki. Dżenża tuto prawo we dowôjniſkej formje wjazy nima. (Pokračowanje.)

Pjerinarſtwo.

Kok rêſamy pjerinu.

(Z wobraſowmaj.)

Cžuczjwa wutroba ſwój ſłót ženje cžwiſowacź niebudże, też pſchi rêſanju niz. Pjerinaty ſłót rêſaj, ſo tak mako hacž mózno bolosoje ſacžutwa. Hdyž huſzy rêſaſch, ſo prózuj, ſo pjerko ſ krwju worancžał njeby. Pjerinje, kotruż dżeſ na wikach ſarêſanu pſchedawacź, njeſmêš na hrube waiſchnje hołwu ſwoitrubacź. Hdyž ſ njeſkobaneho ſhapona abo ſ kokoiſke ſchtija jako krwawy ſdoncžk ſ pjerka też, njepſchiwabjuje kupza. Tak ſarêſana pjerina by žo cžeſko pſche-

Južnoſłowaiſti wupoſłanz Branko Lazarewicz a generał Hoſe.

Wumnik na ſałożenje cześkoſłowakiſeje republiki w ja-ſrodże „na wałach“ pſchi Hradżaniſkim hrodże.

Jmma Deſtinowa, ſławna ſpěwarka na operje we Wa-ſhingtonje ſa cząſ kněžora Wilhelma II. Po rodże je Czěchowka a bydli też w czěſkiſmk raju.

Marſchał Armando Diac, kiž bu wuſnamjenjeny ſ wulkim kſchižom rjadu Běłeho Lawa, czěſkoſłowakſki pósłanz dr. Maſtný w Romje jemu rjad pſchepoda.

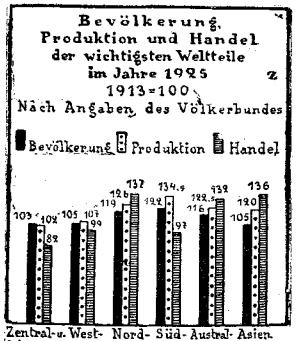

Tutón wobraſ nam pokaże, ſo ju Ameriła a Aſiſa naſ w naſtupanju wuplodżenja, wikowanja a wobydleſtwa hižo pſchetrjechiłoj.

Hdże je wumětſta jěchałka?

Wupytanje wobraza w tydżeńſchim czišle:

Sczo-li wobraz na ſtołowu ſtajili, dha wuhladacże ſ lěweje ſtrony woża ſyłka pſchiſtakacy.

Co. 51 W Budyšinje, 18. decembra 1926 2. lětnik

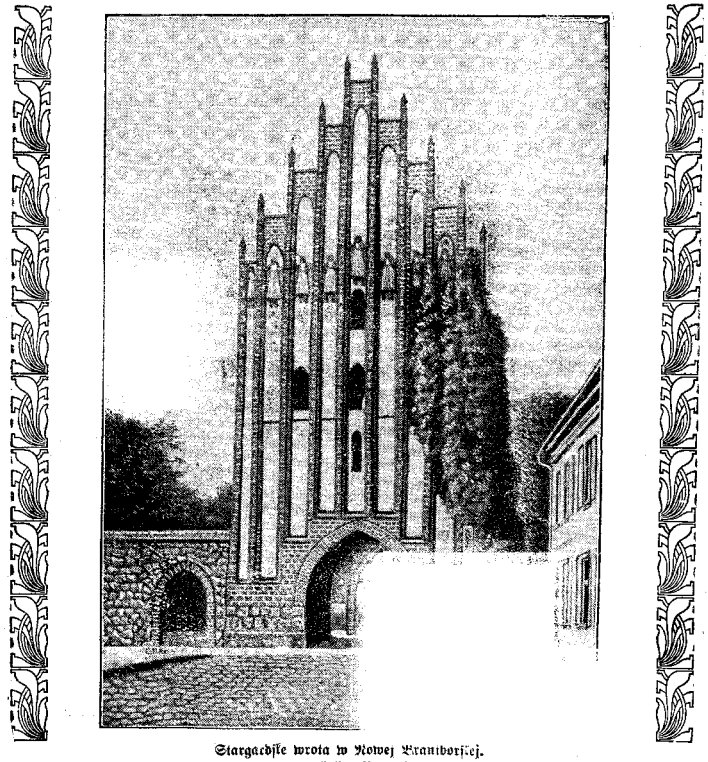

Stargardſke wrota w Nowej Branibořſej.

Mjeno nam hižo praji, ſo ſo tu jedna wo ſtary ſerbſki kraj. Nowa Braniborſka je město w Meklenborje-Tjelſchczu. Město ma něhdże 10 000 wobydleri. Wobdate je ſe ſtarymi krutymi murjemi. Pſches nje wjedu ſaſtarſke wrota do města. Njedaloko města leži praſtare ſerbſke wottarniſchczo Ruganibor. Se Stargardſkich wrotow wjedże dróha do Stareho Hroda w Meklinborje. Na nahlej hórzy ſteji praſtary hród ſe ſerbſkeho czaſa, po nim ma městaczko ſwoje mjeno.

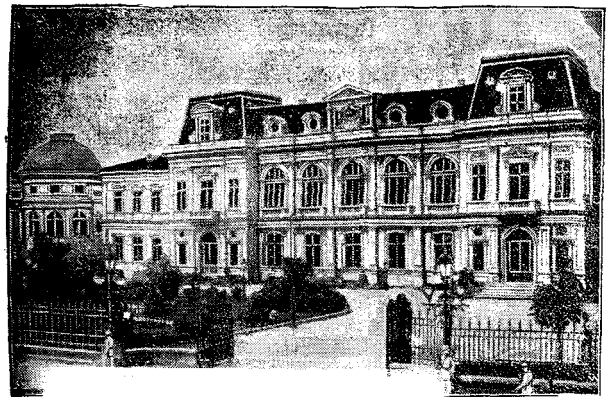

Kralowski hród w Bukareszcze.

Tele dny džěšche powjesć pšches nowiny, so žo kralowski hród w Bukareszcze pali. Bukarest je hłowne město Rumunskeje. Wo rumunskej kralowskej žiwobje je žo we zašłym času wjele pišalo. Kronprinz bě žo swojich prawow na kralowski trón wzdał. Jeho dwójbne žiwjenje bě dawno rozstrchałene. Wot swojeje žony je žo rozwjedł. Rumunski kral je cześćowany. Jónu rěkasche, so je hižo wumrěł. Dyrbi žo we Parizu opytowacź dacź. Jeho syna puczowaše w poslednich měsacach po Ameriźy a Zebreische tam za swój kraj. Po wšěm dadacźu žo w Rumunskej džiwne wěcy wothotuja.

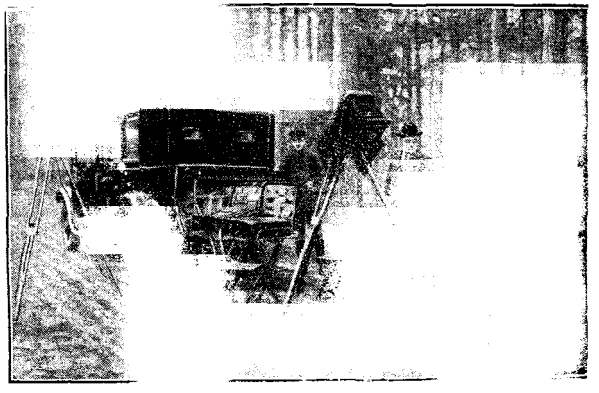

Automobil [illegible] nalneje policije.

Policiji wšelekaki stósinisti prašot wjele dźěła nadźini. Tón je wustorožniši, spěšniši a swjetscha pschelepaniši hač policija. Tola też ta žo prězuje jemu na kožu hić. Wšchě techniske wunamakanja nakožuje so by pschecźiwo stósinikam wojowała. Barlinsku policiju žu wuhotowali z awtomobilom, so móhli ruče na městno njeskutka dojěcź. Awtomobil wopschijsa wschě za wut lěkowanje nusne stroje kaž fotografiski stroj, pižanski stroj, zwětkownje. Sadny pschi wosu žu pschispinane, pokoj, twscha z lěkarskimi strojemi a wschě pschiprowy. Nadźijomnje policija z tajkim wubotowanjom pro[illegible]aspěšne dźěło dokonja.

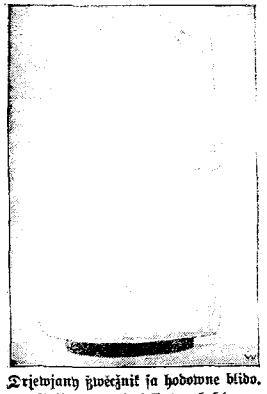

Drjewjany žwěžnik za hodowne blido. Rěsbarske dźěło z Rudnych hór.

Porjanzowy mlokowy muž pod bojodźěcźowym schom.

Rubjeznik dejmantow Schprnch pokazuje we wurubjenych klamach pšched žudom, kak je žwoje rubjeństwo pschewjedł.

Smutkownosć železničnych wozowych wothdźelow. Te chzedža rjenje wuhotowacź, so bychu bobacźi wuckrajnišy rady po Němskej puczowali.

Pomnik Machowy w Prazy. Macha bě zlawny czěski básnik. Wón wumrě 5. nowembra 1836, potajkim psched 90 letami.

Charikatura (to rěka wuzmješchazy wobras) chze prajicź, so chze Mussolini najskerje też z zpuknyu žo swadźicź abo kaž Němc praji, jej na tšěchu stupa.

Směški.

* **Město Dollara.** Luby wuj Jan z Ameriki bě kóždoletnje kóždemu swojich wnuckow k narodninam dollar pósłał. Schějcź njedźeli do Franzlowych narodnin žo napraschuje, hacź prawje cźini, hdyž sabo dollar póscźele. Franzik žydnje žo ruče k blidu a pische: „Luby wujko! Njepósćel mi žadyn dollar. To žu jenož 4,20 hr. Póscźel mi radšcho žiwu wopizu!"

** **Pobrachowaza hwězda.** Wobydlerjo žewjerneho dźěla města B. buchu w poslednich dnjach wjazy krócź mylent pšches kommunistow, kotrež žo pšched planetarija (hwězdarnju) hromadźichu. Druzy žu žo prózowali, winu tutych njemérow wuzlědźicź. Hdyž žo nawjedowarjow praschachu, shonichu roshorjenosć. Kommunistojo běchu tohodla roshorjeni, so w planetariju z o w j e t s k a h w ě z d a widźecź njeběšche.

** **Wyšoka schula.** „Sskyschu, so žo na kursusu na wyšokej wobtkhodnej schuli wobdźělicze, cźohodla to cźinicze?" prajscha žo Mikinkowa žwoju žuzodku. — „Bych radu nawuknyła, kak bych wot žwojeho muža wjazy pjenjes dóstacź mohła.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

•8. K.e płaca měsačnje we wudawarni 90 xl. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,20 xl. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde do. płaci 10 xl. pj. Wudawa a dźěl Smolerjec knihičišćerje, sap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 20 xlot. pj. Wobšěrnje so stajace nawěstki a tabele so wyšše wobilěsja. Za reklamowy tu w rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje, tu w

Čisło (Nr.) 295 **Budyšin — póndźelu, 20. decembra 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Jednanje wo wutworjenju nowcho němskeho knježerstwa.

Němski president **Hindenburg** je sobotu dopołdnja najprjedy pschedźěłał **frakzije** němskeje ludoweje strony dr. **Scholza pschijak**. Po nim je so Hindenburg z namjetnym pschedsydu zentrumskeje frakzije němskeho sejma **Guerardom** rozrěčał. Popołdnju wjednik sozialdemokratiskeje strony **Hermann Müller-Frankenski** a pschedsyda němsko-nacionalneje frakzije němskeho sejma **hrabja Westarp** pola němskeho presidenta pobuschtaj. Rozrěčenja pola Hindenburga su cyłkom rozjasnjazeho charaktera byłe. Pschi tym njeje so niczeho wěsteho wobjamkło. Teš nje steji z tym ličiš, so so blížše dny jenej wobdinje poruči, nowe knježerstwo sestajeć. Mjez tutymi wobdinami so z nowa Kölnski wyschschi měšćanoста **dr. Adenauer** mjenuje, kotryž, kaž je znate, **zentrumskej** stronje **pschituschi**. **Sozialdemokratiska strona** by pjeca nowe knježerstwo podpjerała, hdyž by so ministerstwow němskostatnje woboru z dr. Geßlerom jasno njerozwodźało a hdyž by so wo praschenju dźěłanskeho czasa dorozumjenje dosahło.

Spionažnu zwólnu we Warschawje wotkryli.

Warschawska policija je druhu wobhonjenišću zwólnu wuslědźiła, kotraž je za wukrajny stat dźěschi czaš wojersku spionažnu službu cyniła. 8 wobzowu su jasnli, hdyž so we wobydlenju zwjeho wjednika Rittelberga rozrěčachu. Pola jatych su schiffrowane listy, wojerske plany a zapiski wo rozdźělenju wójska po Pólšcy namakali.

Přewrót a wobydlerska wójna w Litwje.

Kaž je so sobotu spóźnił, je so w Litwje tamnische sozialistiske knježerstwo z wojerskim sćěžkom potwórčiło. Na prawizy stejaca měšćanjanska strona, wojerska organizacija „Schaulis“ a zastupjerjo tśěšeskeho korpsa a swjatoka wójnskich dobrowólnikow běchu so w tajnych wuradźenjach zrěčeli, sozialistiske knježerstwo powališ. Pjatk rano wokoło 3 hodźin psched zjejnowanju, w kotrymž měješe zejm runje nóžne pożedźenje, wójskowe wotdźělenja pschiczahu. Offizěr z pschewodom někotrych wojakow do zejma zastupi a wosjedzi, so je wójsko wobjamkło, knježerstwo wotstadźiš, dokelž dhe Litwu zmišlene bolschewikam a zjudoničam wudacz. Wójsko so statneje mozy zmocni, zejm rozpuščeni a ministrowe jatych. Hač runje njebě k zanemu wojowanju doschło, so na zyły kraj wobležnjenišći staw położi.

Na czole sćěžkarjow steji prjedawschi statny president Smetona, wjednik organizacije Schaulis a teho wuj, major Plechavicius, kotryž je so hakle njedawno z Prahi ke wojerskeje akademije do Litwy wróćił. Nałkwilne wojerske knježerstwo je Smetonu namolwiło, so by zastojnstwo statneho presidenta pschijak. Smetona pak je so tomu zapowědźił. Plechavicius je offizialnje wjednistwo generalneho staba pschewzał a hnydom pschikazał, so ma so njedawno zajaty zajzitiski wjednik Glowazki z jatby puschćeć. Glowazkeho su za měšćeneho kommandanta we Kownje pomjenowali.

*

Warschawske nowiny mjenja, so je nowe litewske knježerstwo němskej pschećelnje smyslene. Sozialistiski „Robotnik“ pisče, so budże politika noweho knježerstwa zyle wot němskeje politiki wotwisna. To drje je pschěhnata bojazć, tola wěrno je, so nowe knježerstwo njebudże Pólšcej pschichilsene, runje tak mało, kaž prjedawschi sozialistiske. Wóle prawje Warschawski tschesczijansko-narodny organ praji, so w Litwje pschiwisnjowarjo Němstwa z pschiwisnjowarjemi Rusklje wojuja. Wobej stronje bjes dwěla pod wukrajnym wlivom stejitej. Pólšca dyrbi na takle schmatanje z njedowěrjenjom hladaš, dokelž je strach, so so wón teš do nich sćehnje.

Pschiwisnjowarjo sozialistiskich stronow so hischcze njeje poddali.

Po powěsći, kotraž je sobotu pschipołdnju z Kaunasa do Warschawy doschła, je so litewske wójsko rosschěrpiło. Dźeł wójska je wot noweho knježerstwa wotpadło a zhěbi na Selenej Horje pola Kaunasa wobniwerdźene lěhwo nationalistow. Wójsko, kotrež je prjedawschemu knježerstwu zwěrne wostało, hrozy, město bombardowaš.

*

Po dalschich powěsćach, kotrež su z Rigi do Warschawy doschle, wojowanja w Litwje wjetschich rozmjerow nabywa. Wjednicy demokratiskich stronow, wot sozialdemokratow hač k kommunistam, swojich pschiwisnjowarjow we wjetschich městach, kaž w Schaulenje, Ponievieschu, Mariopolu ald. wobwonjeja a so na pucz do Kaunasa hotuja. Wosebje kommunistowo chzeja revolucijun sa swoje zamyslene wuwiwnjeć, a želeso kowaš, kaž dołho je zahe. Woni so wosebje živi pokazuja.

Generalny strajk w Litwje.

Po powěsćach z jendźelskeho zórka je powschitkowny dźěłaćerski swjazk generalny strajk pschećerstwo nowemu knježerstwu wuwołał.

Revoluzionarna wjetschina w litewskim parlamencje.

Revoluzionarne knježerstwo je parlament swołało a jemu praschenje dowěrjenja położiło. Jednanje hač do połnocy trajesche. Wuvoluzionarnemu knježerstwu je so dowěrjenje z 52 pschećiwo 42 hłosam wuprajiło. Dwaj połčłanaj njehłosowaschtaj.

*

Kaž Warschawske nowiny powěda, je ministerski pschedsyda Pilsudski wo połnocy z wukrajnym ministrom Salesskim konferenzu wo podawkach w Litwje měł. Sastupjerjo Warschawskeho diplomatiskeho korpsa su wo rozprawu wo podawkach w Litwje prošyli. Wožebity sajim sastupjerjej Francowskeje a Jendźelskeje pokazowaschtaj. Nowinarjam je so w ministerstwje swonkownych naležnosćow prajiło, so pólske knježerstwo na litewske podawki z měrom a pschezwědčenjom hlada, so sebi Litwjenjo napschećo Polakam zanych nazhłuschenje njedowoła. Na pólsko-litewskej mjezy je hač dotal dospokojne smjerom było. Sda so, so so litewskim namjesnikam wołdźelenjam podawki w Kaunasu dospołnje njesnjate.

Smetona z nowym litewskim presidentom.

Dotalny president litewskeje republiki Grinius je dyrbjał swoje sastojnstwo słužić. **Sa nowoho presidenta su prosesora Antona Smetonu wuswolili**, kotrenuž běchu hižo pschi potwórčenje statne presidentstwo posticili. Smetona je pschijahu na wustawu słožił. Sa zjejnowcho presidenta su Stulginskia wuswolili, kotryž je hižo raz z republizynym presidentom było.

Mjezy k Němskej su jawrjene. Dotalny namjetny gouverneur je w Klajpedze (Memelu) gouvernementowe dźěła pschewzał. Dotalneho gouverneura a krajneho presidenta Krausa su w Kownje z jatby puschćeli. Jenoj krajny president Falk je hischcze jaty.

Po měnjenju w Parisu je so puč z němskimi pjenjesami organisował.

Kaž „Paris Soir“ pische, njeje pschewrót w Litewskej za francowske zwonkowne ministerstwo njewočakane pschischło. Francowski pósłanc we Warschawje je francowskemu knježerstwu hižo psched někotrymi dnjemi powěsć dał, so so statny pschewrót pschihotuje. „Paris Soir“ dale praji, so je nowy litewski president jako pschećeł Němzow znaty. Tohodla mnohi blisko leži, so je so puč z němskimi pjenjesami organisował.

Dwaj milionaj dźěłonjemějerjow w Ruskej.

Teš kommunistiski knježerstwowy system njemóže bjesdźěłosći wobaraš. Na sjězdže **dźěłaćerskich** swjazkow we Mostwje dźěłowy kommisar Schmidt dźěschu rosprawu poda, z kotrejež zhonichu, so je bjesdźěłosć w Ruskej wosebje lětża wulka. To je tohodła nadpadne, dokelž je so nětkle 400 000 wołobow w industriji pschistajiło. Njedźiwajcy teho njeje liczba dźěłonjemějerjow w **sandźenym** lěcze wołeběrała, ale wo 100 000 wołobow pschiběrała. Se wuzwu so dźěłaćerjo do města cyjschcza, dokelž na wsach zaneho dźěła njenamakaju. Boja so, so w blížschich měsnjazach liczba dźěłonjemějerjow wjetsza njepóńdże. Wona nětkole nětkle dhe 2 milionaj wucinja.

Pašičowe wotkazanje za carowy pomnik.

Semrjety statnik **Nikola Paschicz** je pola statneje hypothekskeje banki **wotkasanje 800 000 dinarow** z poručenjom załwostajił, so dyrbja so tele pjenjezy **k postajenju pomnika za pozledneho ruskeho zara Mikławscha II. nałožiš**. We wotkasańskim lisce, skupschtinemu nowemu pschedsydu napisanym, so praji, so wotkasanje z pjenjez wobsteji, kotrež je Nikola Paschicz so cząs poslednjeje wójny w Petrogradze pschebywajo za wobdźělenu Serbiju dostał. Sso do Serbije wrócźiwschi je Paschicz tele pjenjezy w statnej hypothekskej banzy załožił a spomnjene pismo napisał, kotrež poruča, so ma jo mjenowana summa skupschtinenemu presidentej do wole dacz. Tón ma hromadze z parlamentom wo tym postajeć, hač maja so pjenjezy za pomnik abo za druhi zamer nałožiš. Skupschtinowy president Marko Trifunowicz budże Paschiczowe pismo w jenym z blížschich parlamentowych posedźenjow cytacz a myslu žebi, so so skupschtina po Paschiczowej jadosći rosshudźi.

Paschicz njeje sabył, so je zar Mikławsch II. w lěcze 1914 tydźeń, Awstriska wot wójny pschećiwo Serbiji wotdźerżeć. Kaž je znate, je wón tehdla ruske wójsko mobilisował. To je z pschičinu, so Němska Rusce wójnu pschipowědźi.

Prozeß z franzowskim nižšim leutnantom Reuzierom.

Wojerski sud w Londowje je pjatk prozeß pschećiwo franzowskemu nižšemu leutnantej Reuzierom wotewrił, kotryž je, kaž je znate, pschi nóžnym transporće jeneho Generalsheimskeho wobydlerja zaklał a dwěmi ranił. Wojerski sud je žadosć jatkarjowu němskich wobkedźerjenych zasčitnyk, so by so prozeß psched zywilnym sudom wjedł.

Franzowizy sastojnizy se strajkom hroža.

Njespokojnosć franzowskich sastojnizow, pschećiwo ministerskemu presidentej Poincarcej pschez wótrichich formow nabywa. Poincare je pschećiwo organisatorskim prawu sastojnikow wótro wostupował a je so sahrožował, sastojnikam mjdu powyschcz. Pódla mnohich organizacijskich jednarjow po zyłym kraju so nětko k strajkom hroži.

Franzowsko-schpanska zlowna swada.

Zlowna komnizija franzowskeho senata je po wuradźenju schpanisko-franzowskich wikowanišćich wobcźežnjcźelow knježerstwo namolwiło, zo na schpanische wuwódy a wudźělti pewnyschcz, dokelž so wobcźežnjcźese po diplomatiskim puću njehodźa wotstronicz. Pódla teho dyrbi so zahwadna naležnosć z rosrižanym wuzudom spschećerjeneho kraja rosshudźicź.

Japanski khěžor wumrje.

Po powěsći Newyorkskeje powěsćerneje je japanski khěžor Joschihito wumrjeł. Wot lěta 1921 be wón na duchu schorił a wot teho cząsa knježerstwowa móz w rukomaj kronprynza Hirohita leżesche. Pod Joschihitom je so Japanska z europiskej kulturu spschećikała, kotrejž bě so wona pod jeho nanom Mutsuhitom wotewrila. Se swojim nanom Mutsuhitom wschak so wón njemóžeše po wulkosći charaktera, politiskim dopósnaczu a wutrajnej rozumjeći runacź. Japanski je pod jeho knježerstwom wiele njesboża podeschło. We swětowej wójnje je drje so Japanska po wobžahu kraja powjetschika, tola z tym je so jejna napschećerjownosć z Sjednoczenym statam potmónneje Ameriki pschihóńschka. Sjednoczene staty Japanstu jako swoju straschnu konkurrenku w Tschichim morju wobhladuja a pschećiwo njej swoje wójnske łódstwo pozmnjeja. Teš znutska žiwjenja kraja mjezmu pschibywanje japanskeho wobydlerstwa za knježerstwo běcheho wobydlerstwa za straschne. Tohodla je so pschićiwanowanje Japanzow do Sjednoczenych statow zyle sakasało. Najcejšo je so Japanska je jenjerjenjom 1. septembra 1923 potrjechiła, kotrejž je hłowne město wopuścilo a statybazow cłowjeczich žiwjenjow za wopor žadało. Khěžor njebě z dóstowym lubuschkom. Joschohito je so 31. augusta 1879 narodźił, wón bě žłabuschke dźěcźo, kotrenuž lěkarjo dołhe žiwjenje da předka njeprajachu. Nowy japanski khěžor je so 29. haprikie 1901 narodźił; wón je po tajkim 25 lět stary.

Wójna w Chinje.

Zdaženje Kantonskeho wójska.

W rosšudnej bitwje wo Shanghai je Kantonske wójsko cźežke poražene porčerpiło. Marschallej Sunczuanfangej je so poradźiło, wažne město Hangczaw sabo dobyć. Sunczuanfang je za napschećerjownu offensiwu 5000 wubranych wojakow, z Wěkorunjanmi pozbłnjenych, njepschećelej napschećo pósłał. Jim je so poradźiło, Kantonske wójsko hač do Futzanga wróćo fejschćeć. Tónle wupad je jako sapoczatk wulkeje napschećiwneje offensiwy wobhladuje. Teš je hižo sačuwa, so marschallaj Czangtsolin a Wupeifu Sunczuanfanga z poknozu podpjerataj. Do Nankinga je

Jo tele dny 11 000 derje wobronjenych połnoznohitelskich wojakow pschiwjesło, kotrež jo pschećiwo Kantonskemu wójsku nastaja.

Po powješći z Wuczanga, nowoho hłowneho města Kantonskeho kujeršstwa, jo nědyshi pósłanz w Pekingu, Karachan, sa diplomatiskeho zastupnika bolschewistiskich republikow we Wuczangu pomjenjenje.

Němske samojenje, sa czaš swětowoje wójny w Ameriży sebrany, jo Němcam wrócći.

Amerikanski representantski dom je sobotu sakoł we wrócćodaczu němskeho samojenja pschijał. Pschi wothłosowanju bo mjenje je so 279 hłosow sa sakoł a 68 pschećiwo njemu wotdało. Postajenje, po kotrymž kujeršstwo ranajwyshe 100 miljonow dollarow sa łódje, patenty, schadźowarnje atd. zaplaći, wostanje płaćiwe. Nětko ma senat wo sakonju wothłosować.

Zadanja kanadskich dźiwaćerjow.

Sastupjerjo sjednoh kanadskich dźiwaćerjow su kanadskemu kujeršstwu rezolucyju pschepodali, w kotrejž so pschepodali, w kotrejž so pschede wschěm sawschowanje wójnomhodźinskeho dźiwanskeho dnja we wschěch dźiwaćarnach, a to pod kujeršstwowym dohladom, dale sawěrjenje pschećiwo bjezdźěłnosći a dale sakoženje radudawazeho wubjerka sa pschiswjaharjow a nałożenje kentych sakonjow, z kotrymiž bychu so pschiswjahowarjo asistiłi hdow wot pschiswjehnjenja do Kanady wustarčili. Tole postajenje so wołoženje pschećiwo Japanzam a Chinescam měri, kotrymž su hižo njesmy Sjednoćenych statow połnoźnoje Ameriti sawrjene.

Ze Serbow.

Dźensownica.

Póndźelu, 20. hodownika,
Kreščana, martrarja.

1849 wopyta tehdomniši pryne Albert, pozdźiši kral Michalsku šulu w Budyšinje, hdźež jemu wučeř Jermis ze serbskimi dźěćimi serbsku nabožnu hodźinu wo Ruče wotmě a serbske spěwy spěwaše. — Pryne Albert to wšitko derje rozumješe, dokelž běše pola wótca Jana Arnošta Smolerja serbsku rěč nawukнył.

† 1859 farař a superintendenta Arnošt Bohuhoj Šołta w Křižowje, kiž je so swěru k našemu ludej wuznał.

• 1789 w Barće jako fararski syn pozdźiši měšćanski radźićel a prěni předsyda naseje Maćicy Serbskeje dr. Bjedrich Adolf Klin.

Přisłowo: Kruwy njezjebaš, dawaja, kaž su dostale.

*

— **Wo wjedrje.** Wječera wječor w 7 hodź. barometer 737, hygrometer —, thermometer we nozy 4- 1. Wuhladny na njewobłuhane wjedro. Schtwórtka bě so hołoty rano jara na hrońe padnyła. Wot wječeravskeho ranja sahło na rjane słupa. Mjezna nad raćiskej Europu so rozcažnje. Mjezna w połnocy nimo cźehnje a je nam se šnjemi wobběžkami šnih a mačeje pschinjesła. Wot wječora so wjehnina pschibližuje. Tak šmórny wumjedrjenje ale trochu hmnjiske wjedro wočakowaće. Jutře je Domaščina. Dźensa so hłonzo sawrći a wječor mjeńšinu połnoćneho so hkowa. — Stśehnjeho skhadźa 8,11 hodź. a hkowa so 3,45 hodź. Měsačk skhadźa wječor 6,03 hodź. a hkowa so dop. 9,53 hodź.

— **Wječeravska „flota njedźela“** bě njeskmanje wjele ludu do Budyšinskita nawabika. Wjedro bě tež pschihodniske, hač někotre sandźene dny. Sa wschelakich, wosebźje wonkowanych dźěławych ludźi pak je flota njedźela pożedźna skladnosć do hodownego swjedźenja sa hojenje rumpodicha. Wotkhody w Budyšinje běchu tuž wječera z dźela pschepjelnjene. S hodownym schtomom poš paźu a z wačzokami w rukomaj khwatachu ludźo po mešćanskich hasach a dróhach. Tak su łutkiske žně wobthodnikow nimo, kiž derje su pola najwjazy „flote“ byle.

— **Pschi hodownym schtomje sa „wschitkich“** pschi Pětrowskej zyrkwi bě so wječera wjecor w 5 hodź. wulka sta ludźi, kiž po tyhaznych liešeše, jeschka, so bychu sebi rjany hodowny schtom se sylu spwědkami wobhladali a pożłuchali na spěwy „Łudowoje spěwneje akademije“. Snate hodowne spěwy: „Cźicha nóź“, „O najshwjeczischa“ a druhe klinczachu do njedźelskeho wjecora.

— **Měrne hodźiny na justizamym ministerstwje we Drježdźanach.** We wobhnadźenskim wotdźělenju justizneho ministerstwa móža so próstwarjo pschichodnje jenoż pódźelu a pjatk dopołdnja wot 9 hačź do 3 hodź. popołdnju pschijeć. Swonka tohole cźaża njemože so na pschijećoje liczeć.

— **Warnujemy psched jebakom,** kiž so wożeje k duchownym pschlibźuje a kotremuž žane městno swjate njeje. Jeho wopišuja 40—45 lět stareho, 1,68 m. wulkeho, šylnje twarjeneho, krutcho wojerskeho wustupenja, ma jašne šwětłe wložy, kiž ju hładźay do sady sčešane, šylne jendźelcźy pschitśihane wušy, cźemnej wocźi, šylnej wobwocźi, je cźemnje izdaćejeny, khodźi wósjemnobarbnym wobleku, ma dołhi cźorny schlips, cźorne glażejowe rukajzy, cźorne rohowe nawocźi a cźini nasćijscźki duchownoho. Najradscho bliži so młodym duchownym, pschedstaja so jako major na wotp. abo de Wolf, móże jara wożebnje, měrnje a wósce wustupowaćz a rěcźi pišanu němscźicźinu z hłubokim hłosom.

— **Dybliacźni paduschi.** Sšyhny wopyt wobkhodow a hasow do šiwjatych dnjow dowjedże k tomu, so šebi dybliacźni paduschi cźišćeńcźa psched klamarskimi bidami a nukladnymi wotknami sa poło šwojeje dźěławoljeze wupytaja. Sandźenu sobotu šu so někotre tajše paduschstwa kriminalnej policiji wošjewiše. Nadwjazy tychle paduschstwow maju w tym šwoju pschicźinu, so njebźcźu wobkradnjeni dosć pschedkhladniwi. Skoro móhli prajeć: „Schtóž njewošłucha, dyrbi cźuć!“ Pschetoj hdyž nječtó njedźiwaja wospjetneho napomnjanja w nowinach šwoju mórjech we šwonkownym wjeśiowym abo manitkowym bydlaku khowa, schtož paduschi jara derje wobtedźuja, tón derje móże šebi šamemu winu dawaćz, hdyž jeho ras prawje njelubje wobkradnu.

— **Krabnyli su w nozy k 15. 12. 1926 z jenoje khlódnizy na Fiedlerjowej dróży še šćatowebym powšała jenu šwjećischnu koschu, cźorno-bełu šamhalu, trikotowu koschu z nómódre-šinnatkatym šaschinkom a frótérowanišku rjanu tujelku. Wo wjazowne šdźělenja prošy kriminalna policija w Budyšinje.**

— **Pjenježne paduschstwo w němskostatnej banzy we Hannowrje.** 9. dezembra 1926 su w Hannowrje pschi poštnožownišim wotkrje němskostatneje banki pschekwapschenu wjeśobnikej pschi nałożenju pjenjes 2090 statnych hr. papjerjanych pjenjes w 3 pałcźikach kradnyli. Tu jedna šo wo 10-, 50- a 100-hriwnowe papjery. Jedy muž šo wjeśobnika wopraschа, tak dołho je banka wotewrjena. We wokomiku jako šo k praschanemu wobroczi, je jemu tśeśa wošoba, kotruž wjeśobnik pytnył njeje, pjenjesy i druheje strany wotewlaćz dyrbiała. Wopišanje praschenja: Je njebźe 40 hačź 50 lět stary, 1,70 m. wulki, šchěroka wošoba, bjez brody, z połnym błędym mjeśowczom, schěroke brodu, khodźi runje; wobleczeny bě: cźorny nuklenki hłobuk, cźorny mantl, mjećicze akkowen toschu pschi šebi. Dokelž su šo w Kamjenicy a Barmenje w oktobru a novembru 1926 šamšne paduschstwa khućile, drje šo tu wo puczowazeju špezialistowu jedna. Wopišanje Barmenskeho paducha knjze šo z wopišanjom tutoho Hannowerskeho paducha. Psched tutymaj straschnymaj paduchomaj šo z tutym warnuje.

— **Hodowna pschipomoz tež sa wojerskich sawołanjenych.** Němskostatnaj šwjatej wójnskich wobšchadźenych wosjewja, so staj němški šejm a němskostatna rada wobjamkloj, so, dokelž statni sastojnizy hodownu pschipomoz dóstanu, maja tež wójnscy wobschadźeni a wojerski sa-wostajeni hodownu pschipomoz dóstaś. Pschipomoz wuczinja schtwórty dźeł jich renty abo pschirażkowoje renty. Też starorentnarjam a starym veteranam so hodowna pschipomoz wuplaći.

— **Wuplaczenje rentow.** Na póstach wuplaćenja so wojetske wobstarańske pschipomozy sa januar 1927 wuwaćenje hižom wot 27. dezembra a sniesłoženska a inwalidna renta sa januar 1927 so 30. a 31. dezembra 1926 wuplaći. Dla porjadneho wohwiceja wuplaćenja renty je šnušne, so dostawarjo šwoje renty sa januar wotewidża na dnjach, kiž šu z wupowěšnjenjom pschi póstowych pobłużowańskich wokнach wupowěšnjene.

— **Porjad sa dróhowny wobłhad sa Delnju Schlesyšku.** Wyschši president Delnjo-Schlesyšeje prowinzy je pod 5. nowembrom połizajske postajenje wudał, kotrež dróhowny wobłhad w prowinzy z nowa rjaduje a mnoho pschedpišmow wopschija, kiž móle so wobšedźowaćz. Schtož wjehnje šapschahi natupa, je pschedpišane, so dyrbja mjez z najmjeńšcha jenu latarinju, kiž so jašnje šwěći a kotrejež schlesnja je bjesbarbna abo nažołcź. Latarinju dyrbja na khwym boku wosowneho prědnjeho dźela tak pschipowěšnjenu mjez, so móża jědźadźa, kiž šapschahej napschećeho pschijědu abo jón pschesećejehu, jowke lampy lohko spóznaś. Dale dyrbja wschitke cźežiże šapschahi na khwym boku wosa abo khwym bołc gwata łěweho konja abo wóza / pišmom, kiž so derje cźita a ho wumałaraj njeda, pschedmjeno a pschinjeno a bydlenje wobšedźerja šapschaha pschipraweno mjez. Jako zyle nowe, schtož dyrbi so wołoženje wobšedźowaćz, połizajske postajenje pschikaluje, so maju jědźadła też šwonka šaworjenych mješnow na prawym boku dróhi jědźaćz. Lěcze puče ptaća sa šamostatne puče. K połizajskemu wobkhadnemu dilizpliny, i kotrejž drje wschadźom, wołoženje na wšach thětro klaza, je knježerstwowy president połizajskim šarjadnistwom, wołoženje pak krajnym radźićelskam poručił, so bychu auta, kiž je Powschitkowemu němški automobilowy klub k tomu pschewostajił, so bychu je sa połizajske patrouille wužiwali. Nowe wobkhadne pschedpišmа może kóždy pola gmejnskeho prjódkjerjerja sebi wobhladaćz.

S **Rachlowa.** Hodowne pschedstajenje w naschej schuli wospjetuje so **štrjedu**, 22. 12., **niz hakle schtwórtk.** Schtóž je wežiny, njech šej pschińdże wobhladaćz. Rosprawa kłęduje hakle potom.

S **Porschiz.** Tele duhy šwjećeńcźaj tudomnaj Wołkez mandźelskaj žadny šwjedźeń šloteho dważa. Wobaj jubilaraj staj khwoje mozy šiwjenja tudomnemu knježemu dworej wěnowałoj, kaž šamoj prajitaj pschez 40 lět dołho. We pošledninim cźašu je to 4. mandźelšti por wo wóhy, kiž šwój šłoty hwaž šwjećeli. S teho po šdaću wukhadźa, so mamy w Porschizach šrotwy powětr. Jubilarina njewješa hišće dźeń wote dnja na šwoje dźěło khodźi a ł młodymi na pschemoh dźela. Bóh šwoj jubilaromaj hišće wjele wjesele šrotwych a cźešćiwych lět.

S **Darina** pola Hodźija. Sandźeny pjatk wumrě po žiwjenju, kiž bě bohate na dźěle, pschez 90 lět stary kuješ rycźerskubłeř Moriz Eduard ł Zenker nad Darinom. S nim je so najstarša wošoba Hodźijšeje wošady pominyła. Kuješ ł Zenker narodźi so 27. šeptembra 1836 w Lipšku jako šyn lěkarja. Lětdźešatki dołho je na šwojim rycźerskuble hospodaril a póła hišće cźaš namakał, so by šwoje njeschróžnje mozy službje za powschitkownosć wěnowałi. Pschez 50 lět dołho je zyrkwinemu prjódkjerjerstwu pschišłuschał, pschez 30 lět šebi njeschadnu šaštužbu dobył. Też pschi schulskich nałežnoschach je wjele lět na nawjedowaszym městnje wobdźeli. 15. šeptembra 1920 mócźeše knjes ł Zenker je šwojej mandźelskej Hanu rodź. ł Breschus šłoty hwaž šwjećiłoj. Jeho wopomnjeće wostanje w cźešći.

Z **Radworja.** Hody so bliža. Štó so na nje njeboy bóle wjeselił, kdyžli dźěći. Zawěšće dyrbi jim wowka kóždy wjećor we rumpodichu bać. Ale lěpjo drje je, hdyž jeho jónu też widźa, wjetša jich radosć. Rumpodich sebi njeda też dwójcy kazać. Tak je hižo wšelake serbske wjeski wopytał. A wčera bě so do Radworja k Brylecom zaběžał, cheyše so też Radworčanam pokazać. Dokelž pak su wonaj, kaž je znate, *tež kusk wótpal, kaćwujeć drje je to cźowjeske, běchu* so w nabladnjej liczbje z druhimi wosadnymi zešli.

Hodowne oratorium.

Nowela Adolja Sterna.

13] (Pokračowanje.)

W najschcežinowješi tutych mužłi leješche Bohuwěr hišće dełho wotwučeny, a wowe ješčehowadu, hdyž bě słonczenje wuzwuk, jenaž do jeho šnow. Pschetoj wotmě njeso stojesche jenu bóry to holeže, bóry tón dźiwy towarschi psched wocźomaj, z wulsce jiwwy kantora Njepowědzała widźeješe so wo lěta wróćo, do lěhanješe komorki Lipškowskeje Domaschoweje schule pschesadźeny, něšto wón stojesche ł Bjarnatom pschipódła lischidła, a kotrymž Jan Boješčan Bach nowe kanjale šnudowaschе, a nětko wuhlada wón jeho ramo pschi šwojim boku pschek wysokim konšistoriom — wón šam we šastojnstim talaru, ton druhi we pólitej łožuchowej hukli, ł hrožazym wurasom wobliča a teatralnym hrimotom na cźeješćedostojnych pschitydnikow rěcźa, tak so młodźy faraj pschesche rano wotwučźiwšnit na šwojim mokrem cźole pytny, tak bě jemu wo šnje khrobje pocźinjenje šwojeho šarcźeho konworkowego burše pót se široćom wuceřiło.

Njedźiwajcy šaheho dezemberšteho ranja dobywaschе so wot wonka hižo nimale wulke šwětło do Bohuwěrowoje španskeje jiwwy, a wón špóna, so bě we jamuczenych šnach hłuboko šnał. Nješchto mjeńšchinow dołho, njes tym so hkowu je johańkow połdźhny a psches na pol šamjerzinjene wotko po šahrodach, še šnjehom krimtolazych, a po bliščich tšěchach šwojeje wiju so roskładowaschе, ko wón šebje šamoho praschеšche, hač tež to njeně so jemu wo Bjarnatu Folzu jenoż nješchto wudźało. Potom so wón donuhli, so šu jenoż cźešće šcźeny a wotka khódba mjes nim a mjes dźiwnym hoščom. Cźim bóle wón khwatašche, šmój dźeń šapoczeć. Sa dźeńcź mjeńšchinow bě so wumyć a špotrwał a krocźešche po wulkej khódbje — šłuchajo pschi durjach a hoščinšej konworzy, wón šlyšcheše hnydom, so tam je wobydleŕ hišćeše šni. Wón dźeńcźe so nadźijo, so šmješe měrnu hodźinku sa šwoje nowołetne prědowanje, po šłudach dele. Tola dokeła wocźakowaschе knježna Beata še šlyšajenymaj rukomaj šwojeho kujcja: „Schto ma so něšto stacź, knjes magišter? Šwošanje zušnik dźenża a pšches nowe lěto w domje? Potom ja hišćeše pjenjes trjebam, knjes magišter, abo ton wumyšlenk knjes dyrbi so je helenym mjašom a rěpu špokojicź?“

„Waš jenoż šměrom, schtóż maješ!“ šnapschecźiwi faraf. „Mój hoščej njetrjeba naš ja bohatšich měcź, jako šmy. Ale dźi jenoż za hodźinku horje, šaškepaj a staraj šo wo to, so bychu thachle byle wutlepjene. Ja dočakam še šnědanju, dóniž knjes dele njepschińdźe.“

Trochu še šrachom šajuni won do šnudijownje — wón šo bojeschе, so nadeńdże hišćeše šledy wčerawšatscheho dołheho pobędźenja. Ale wschitko bě wumjezene, wumyte a derje pschewótrowane, we rjenje wutlepjenej jiwwje wonješche hišćeše trochu ša šmuczowej parn, šimetłowa łichina běšche hišćeše wotewrjena a na djerżaku nołow leješche hišćeše arija, kotruž bě won naposchłedńi dźiwjenu Bjarnatej ł gwałtom wotewšał. Na prěnje pohladnjenje tam widźeschе mładźy prědaŕ tež holeżinyu wobras, kiž jeho we šnach, hač bě wotnezeny, herzj dremaschе wopraudže, pschewodźeschе.

A dokelž won še wschěmi šwěrnymi myšlemi, kiž placźachu Johanje, šłarschej wo muža, kiž nad nim do Božeho dnja šyscha, šaczerjcź njemóžeschе, to ža won dopomni, so dyrbi dźenża do małeho měšcźaka, so by bźne wuhotowanje pwečowarja trochu šwiperjeźdźał. Pschińdźe-li pak won w tu běhu dnja do Kołdźi, to njetrjebaschе jažowidźenje ł Johann hač do Nowołetnuchu rauja wotšłorkowaćz — a wuhlad na šełkanje dopołdnji jeho ł cźišchim jaczuczom radoseže. Bohuwěr wotewri wokno, ł kotrymž bě šo dźiwi Bjarnat wežera do domu šnuwł a hladaschе dospołnje špokojom won do šymšeho rauja. Dźenża bě wo nětčicho šłupnjoey šymnischo dyšli wečera, nad kérchowom a běłymi polemi a šahrodami šteješche módre łaž wórzel njebjo, jenoż na tannej stronje Wodły ł wjeczoru wižachu hišćeše nětkotre šnjehowe mrócźele ł cźerwjenobrunnymi kromami.

Bohuwěr šrdźaše šymnuj jašny powětr, wón nadźijeschе šo na dobry pucź a wjeselu hodźinku. Potom šaczini šaho wokno a šydźe šo za šwoje prědowanje. We šapocźatku pschemjenjowaschе won nješchto krócź njetrjebawschi trokli, wot kotrychž něhdże dwanaš na jeho šastarschim pišanjschim blidźe leješche, potom pak khodźeschе pjero šwaha, špschinischo, kwtrajnischo po lisćinje. Bohuwěrowa duscha bě roszimana, won šebi šamomu pschipowědaschе ł natwarjazymi słowami, kiž šu šwojich wjeżnjanow ł šwj. Pišmu cźerpjaschе. Tak šandźejschtej dwě hodźinzy a wjazy, nad nim šo nicźo nječhbaschе, a hójseł njechaschе šo pokałaćz. Hdyž bě šwoje prědowanje hač k Amen nimale dokóncził, pytnył won, so knježna Beata ł na pol rožhorjenym, ł na pol bojaślźiwym wuraśom psched nim štojesche a na jeho wčme praschenje we wóczźm horlivje wotmołwi: „Wy njeschje cźakacź trjebał, knjes paštor. Šuły knjes njecha šławacź. Won je šebi šadał, so bych jemu kofej a bźły chlěb ł koju pschinjesła a chze nětko dale špacź, hač do pschipołdnja. Wy pak nješčnjeće dźeje naćwutrowhy wostacź. Na Wam hnydom šnědanje pschinjeju — to je ł hrěchom a ł hańbu, so ješe ša tajkeho hoščeje hłodu tradał!“

„Tón wschak je ł wot daleka šem pschišłoł a to je pschego pěški šchoł,“ rjekny Bohuwěr šmerwjo, „Nadźijomnje njeczuje go khory!“

„Tón a khory?“ šmějeschе šo šłara hošpoša. „Naš cźłowjek prjedy wumrěje, prjedy hač tajkej denżinje porjeźit šaboli. Tón wschak we šebi howoźi, hdyž bje ł druhich ludźi móžnischi. A kebždujeże, knjes magišter, tón je hórschi, dyžli pruški hejtman, kotrehoż měšačhmu lonu we kwartérje.“

(Pokračowanje šcźehuje.

Prajachu sebi tola: „Hdyž nikomu njechaš poslušnać, rumpodichej dyrbiš, z tym sebi njesměš do hód rozkidać.“ Tak je prawje! — Pod wustojnym nawjedowanjom swojich knjezow wučerjow, Andriekeho a Nawki, a wučerkow knj. Welsee a sotry Brigitty předstajichu šulske dźěći najwulkotniše hodowne hry. Haj, štóž wčera swjedźeń wopytał njeje, je zawěsće wjele zakomdźił. Program bě jara bohaty a k tomu hišće derje wuzwoleny. Po krótkich powitanskich słowach prěnje šulske lěto swjedźeń z rjanej rejku wotewrí. Nětko séchowachu jena hra po druhoj, kóžda přeco rjeńša: „Pokradnjeny konik“, „Sepjerawka“, „Hodowna jězba do njebjes“, „Popjelka“ a skónčnje „Lětulinka“, dźěćaca hra w 5 jednanjach, z čěskeho přełožena wot B. Krawca. Žanoho lěpšeho a rjeńšeho předstajenja dźěći na wsy njepomnja. Wot najmjeńšeho hač k najwjetšemu so z wulkej prócu a wušiknej hibićiwosću hraješe. Tohodla słuša tříkróćna sława šulskim dźěćom w Radworju!

S **Njeswačidła.** Natališe towarišstwo při Čornej Wodźe wotmě sajdźenu pjatk popołdnju w 3 hodź. we knjezim hoścenju swoje 468. pohrjebnje. Namjetny přehladnyda, knjes Hönker z Lahowa, powita hobatrowu, kiž běchu so hižo dołho fesćili, a wobzbje zastupjerja Natališeho wokrjesneho towarišstwa k. prof. dra. Schellenbergera. Na to jimaše so tón słowa, so by najprjedy za wotstorbanych nabrali wothlad. Dyrbješe so dołholětny šuderny sastojnik, k. rentšli mišchtr Zelber z Nakez, wuznamjenicz. Spomnjało na wutku wažnosć šwěrneho sastojnstwa a stat, wobzbje sastojnika za kóžde wjetšne ratarstwo, pokaza zastupjer wokrjesneho towarišstwa na to, so so k. Zelber je sašima a lubošcu k zwojemu powołanju w njewěsćednej šwěrnosći w dźele dźeše hač tři letdźesatki zwojemu knjezstwu słužił a ej žeby tež howak jako cźłowjek powyšitkownu częšć dobył. Jako dźeć a pšihipósnjace za tule šwěrnosć je Natašća komora k. rentšemu mišchtrej Zelderej hłěbokemu dopomnjeńšti pjenjes za sasłužby wo ratarstwo spožčiła. Na swjatocźne waschnje pschepoda k. prof. dr. Schedenberger powischitkownje wobłubowanemu jubilarej z wutrobnym sbožopschećom dopomnjeńšti pjenjes z pschisłuchnym wopisjmom. Knjes Zelder hnuteje wutrobu swoje wjeselo nad požčesćowanjom, kiž je so jemu dostało, wupraji, dźakowaše so Natecźanskemu knjezstwu za jemu spožčene dowěrjenje a namjetowanje k tomule pschisposnarju, knjezej drej. Schellenbergerej sa pschepodacze a sbožopschećze ažłubi dalše šwěrne dopołnjenje swojich winowatokćow po starej sasadze: Sswěru wo šwěru. Knjes Höckner z Lahowa wupraji jemu sbožopschećze towarišstwa. K tomu pschisamknu k. prof dr. Schellenberger wschelnorišk we rhemije: „Sobudawstwa rozmnamanja dźiwaju na kitšene žně. Dokelž je knjes pschednoschować w druhich ratarskich towarištwach podobne myšle roswiwał, a wo kotrychž je so hižo dostatnje pisało, tu jeho pschednosći dale njewopisamy. Wšo namalachu jara wožiwjaze a sajimawe wuwjedźenja pola kedźbliwych pschipóschucharjow najžiwiše pschipósnjace. We rosmotrowje, kotraž so k pschednoschej pschisamknu, rěkaše so mjes druhim wo cźwili schilinkow. Jako srědk pschećiwo njej poruchejeze so kali, kotrehož skutkowanje mózo so j pschimětchenjom makeje dźěłbu Urania-jelenoho powpschicźi. Wokoło 8 hodźin so sajimawa thromadźizna skónči.

S **Běleje Wody.** Pjatk a sobotu su w tudomnych dźěłarnjach w schitnych padach mjidowu titu j tydźenskej mjdu krabowši. Hdyž jedyn dźěłarjeź druheho wobkradnje, je to hižom njekněžcźone słóstnistwo. Hórje pak hišcźe je, hdyž tomarišcham tak blisko pscheb hodami jich mjdu pokradnu. Nadźijomnje so poliziji poradźi, paduchu bórzy nuslědźicź.

S **Nóssórka.** W Nóssórskim wokrjesu bě w cźasu wot 9. hač 15. decembra 1926 1664 dźěłopłatnych, 69 próšdnych měšnow a 885 dostawarjow podpjery sa dźěłanjemjerjow. Porno sajdźenemu tydźenjej je šicźka dźěłopłatnych wo 56 a dostawarjow podpjery sa dźěłanjemjerjow wo 100 srostka. W nimale wschitkich powolanjach su so wobsteinosće thubjenschile.

Sch... wottorhanske protyki

su hotowe a móza so wotowzać

w Serbskej knihańni w Budyšinje.

Wosebescisći pśeźiład.

Póndźelu, 20. dezembra 1926.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4.1955	100 pólsk. markow	
jendźelski pjenc	20.355	100 češkosł. krónow	12,422
100 šwajc. frankow	81.125	100 franc. frankow	16.82

Berlinska burza bě sajdźenu hobotu žiwiśca. Kursy efektow so jesnjinjowachu. Kursy dołojnych liśćinow a wójnskeje pożčeńki so skerje sekławjowachu.

Produkowe wiki sajdźenu hobotu w Berlinje pschinjeśechu kśěbowemu žitej cźuśiwe sekławjenje. Widźeśa pschišładźi 15 wj. a rožka 5 wj. Pschenźu bě bóršy na witach, kola ju njerodźachu. Amerika powě šnjeńe płaćiznu. We rožy bě Berlin pschego hišcźe dróšschi hač wschelake druhe wiki Němskeje. Sobotu płaćeśese zentnaŕ

w Berlinje:

pschenźu 13,25—13,40 hr., rožki 11,55 hr. hač 11,80 hr., jerjenjowu nalěrsko hr. 10,85—12,25 hr., nohmnskeho 9,60 ha.ž 10,25 hr., wowsa 8,75—9,25 hriwnow,

w termińowym wiłowanju:

sa dezember: pschenźu 14,40 hr., rožki pak 12,47½ hač 12,45 hriwnow,
sa měrc: pschenźu 14,25 hr., rožki pak hr. 12,22½,
sa mejn: pschenźu 14,17½ hr., rožki pak 12,23½ hr., wowsa 10,10 hriwnow.

Piwowy dźiwk z nowym létom powjscha. Lut piwa budźe wo 2 np. dróšschi.

Na pschedań:

Kóń starschi w Malešcźanach cźo. 5. — **Wrobel**, nałerski jěbarka w Kamjenzu. — W Lubiju na Nowym torhoscźu cźo. 11. — 6-letny cźerwjeny schumet, Wolf we Klěšschinku pola Hródka.

Kóły, w sebranu so kóšlitej a kosot k pschipuschczenju we Klukschu 43.

Prośata, Mitrach w Dubrawje pola Hródka.

Kury 4 a khapon, Hamburgske płokrote lakowe, Petschka w Kubschizach.

Krowa błiźko k cźelenju w Dalizach cźo. 12.

Młoda wysokoproduzelna krowa w Lichanju cźo. 15, Rotha w Raschowje.

Krowa j cźelenjom w Cźelchowje 8, w Klukschu 13 a we Nowoślizach cźo. 11.

Ssańki njedźelske, we Wulkej Dubrawje cźo. 6.

Wół młody, žitny, we Lonšku 21 pola Minakala.

Faloza, w Budyšinskim 34.

Schijaza maschina, cźapnik na sejźu, wužany a žonjazy cźapnik, w Budyšinje, Bismarkowa haja 171 na lěwo.

Płokaza maschina a matraza, Hager we Hródku. Budyschisća dróha 89.

Dušle w Budyšinje, Sadowja bohata haja 1 III pola Fischerja. — Dušle ½, w Budyšinje, Ssukelnika haja 1 IV na prawo.

Błido kulojze a jene sa kurjerjow, w Budyšinje, Rožowa haja 1 II.

Klankaza ješwa, w Budyšinje, Krottenschmiedstr. 13II na lěwo.

Kolo, w Kamjenzu, Wojerowska dróha 27 a Hrodowska haja 2.

Khamor drastny, cźarnjaty žón a dźěrjeze žanki, w Hródku, Jurjowe haja 81 na lěwo.

Sco pytaja:

Wuczehnik, pjekaŕki, Hartmanu we Wjelecźinje.

Hajwoja, 35—45 lět, Schołta we Budestezach 17.

Kowaŕki, pruhowany kowaŕ koni, Vetter w Koritzmje.

Pschejadźowanje sawostajeństwa.

Pschejadźowanje sawostajeństwa we Wóhrinu jutre wutoru, 21. 12., dop. w 10 hodź., Barthez sawostajeńskeje w hornim młynje.

Soudnišzu na pschejadźowanje.

Wutoru, 21. **dezembra 1926**, w Kamjenzu w kaiarnach, twarjenje I: bůšejej, friźerska twiteta, pišanske błido, dwójne łoso, stof, elektromotor, 7 mantlow, 7 zigarow, mjejski stof, serwěrowański błido, tschinja, pjano, 20 porow cźopłych stupnjow, 5 porow muzagych stupnjow, kožanej kandali, 18 porow stupnjow j płachtateho płatu.

We Budestezach srjedu, 22. 12. 1926, dop. w 11 hodź.: **Hobanka**, waschtot, wurzahowańske błido, drjewjanej kroźnicźku, 3 połcźki, tucźne žanki. Kupzy sendu **po we Kmejnskim hamcze.**

Skerawe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźensa dop. 3/11 hodź.: **Wiki** su njewuwite. **Tendenza:** stajna.

Dop. 3/12 hodź.: **Wiki** sterje strnjene. Tendenza: stajna.

Kurzy sobotu w Barlinje.

Žita z wulijowe symło po tunt abo 1000 kg hewak 100 kg płaćizna po złotej hriwnje.

	18. 12.	17. 12.		18. 12.	17. 12.
Pšenica	265—68	268-7	bunt	21 22,00	21 22,00
rožka	231—236	232 237	woka	22 24,00	22 24,0)
nal. ječmjeń	217-245	217-245	módre łupiny	14-15,00	14 15,00
nal. ječmjeń	1 2 2 5	1 2 2 205	žołte łupiny	14-15 00	14-15,00
wowsa	175 185	175-185	zoradella	2 -23,00	21-22 50
kukurica	195-198	195-198	raps. wosušk	16,4)	16,3 (
pšeńe mukа	35 37 7	35 37,75	tany wosušk.	21-21,30	21-21,30
rjana mukа	32 34 2	32-34,25	poch. nuclasa	—	—
pš. wotruby	13 00	13,0-	běrnj. kruški	26 27,0(	26 27,00
žrona	12 0 (	12 0(	syno, 50 kg	2.75-2,25	2.75-3,4-
raps			rjana słoma	1.75 2,05	1.75-2 0(
lane symjo			pšeńna „	1,00-1,35	1,00-1,30
hrěch	31-33,0	32-34,0(	wowsna „	0,95-1,25	0,95-1,25
pjenjezki	20-22,0(	20-22,00	ječna „	0.95-1,25	0,95-1,25

Wjene płaćizny w Budyšinje.

18. decembra 1926.

Wšě płaćizny so po złotej hriwnje zrozymja.

Předmjet		najwyša płaćizna	najniša płaćizna
Pšenica, nowa	73 kilo	12,50	13,30
Rožka, nowa	70 „	11,25	11,75
Ječmjeń,	50 „	12,00	12 50
„ nazymski	50 „	—	—
Wows	50 „	9,00	9,25
„ nowy	50 „	—	—
Raps	50 „	—	—
Běrny, nowe	50 „	3,75	4,50
Rutra	1 „	4,40	4,80
Syno, nowe	50 „	4,00	4,50
Słoma, z maš. młóć., pras.	50 „	1,10	1,20
„ „ „ k zasł.	50 „	1 30	1,60
z *cypami młóčena*	50 „	2,50	2,75
Pšeńna muka, 60%	50 „	23,25	23,75
Rjana muka, 70%	50 „	19,25	19,50
Pšeńne wotruby	50 „	6,25	6,75
Rjane wotruby	50 „	7,00	7,25
Jeja	1 Stk.	0,16	0,18
Prosata 535 štuk	1 Štk.	12,00	26,00

Płaćizny rěznego skotu na Barlinskich skótnych wikach.

18. decembra 1926. Płaćizny po centn. a zł. hriwnach.

Skótne druhiny a wuznamjenjenje.

Woły: 489.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rěsnje hódnosće hač do 6 lět	60 – 62
Młode njasne, njewukormjene, starše wukormjene	56 – 58
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	48 – 51
Mjenje picowane wšěch starobow	—

Byki 529.

Połnomjasne, wurosćene, najwjetšeje rěsnje hódnosće	55 – 56
Połnomjasne, młódše	51 – 54
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	47 – 49
Špatne	43 – 46

Jałojcy a kruwy: 1253.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rěsnje hódnosće	47 – 50
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rěsnje hódnosće hač do 7 lět	36 – 42
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	26 – 30
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	18 – 22
Mjenje a špatnje picowane	—

Celata: 2150.

Najlěpše wukormjene	82 – 92
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca	62 – 80
Špatne	50 – 60

Wowcy: 3988.

Młódše a starše wukormjene (2 druzinaj)	43 – 50
Starše wukormjene (3.)	38 – 42
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (4.)	32 – 35

Swinje: 12289.

Połnomjasne, wosebitych rasow a jich křiżenjow, hač do 1½ lět stare	79 – 80
Wukormjene	76 – 78
Mjasne	74 – 77
Špatne	70 – 73
Ranoy a kundroxy	68 – 70

Najnowiše z cełeho swěta.

— **Schkrowa powěsć** wo wjedrje za jutrišcźu wutoru: Sso wuczahuje. Druhdy žuri pschekeluje. Symnišcho.

W offizjerskej schuli w Drježdźanach je psched někotrymi dnjemi jedyn offizjer z tśerjeho połschoda kasarnow z wokna wupadnył. Se tśamanymi sławami stawaše jeho do garnisonskeho lazareta pschinjeseechu. Hač je wo fnjesbożenje abo žiwomordakšitwo jedna, njeje hišcźe rozjaśnjene.

*

W Düsseldorfu su tšo šabajdeni rubježnizy gratmišchira Lückerta w jeho dźěłarni nadpadli a jeho, jemu revolwer pšed hłowu dźerżo, nuzowali, nětdźe 16 000 hr. mjdowych pjenjes wudaś. Rubježnizy cźekajo do dźěłarnjow tśećacu, kotśiž běchu jo za nimi puschćili, tola jo njeje nichtó tšanił.

*

Londonski „Daily Telegraph“ franzoskim knjezerstwu kritiku w februaru 1927 dla njespodnoty mjes Poincareom a Briandom do pšedka praji

*

W połednischej Portugalskej je wojerski sbéh wudyrił. Knjezerstwo je pschecźiwo sbéharjam wójsko pósłało.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija“ pruhuje spěwy za „Ptači kwas“ wutoru, 21. hodownika, z dypkom ½9 hodź. w „Kat. towaršowni“. Tož je pruba někotrych spěwow za Maćiborj wjećork. Wočakujemy wšě sobustawy!

Dirigent a předsydstwo.

Budyšin. „Bjesada“ skhadźuje so kóždu **póndźelu** w Serb. kobjelowni.

Lichań. „Zernička“ změje wutoru wjećor 1/8 hodź. pola Rudolfec spěwanje. 1/7 hodź. je pruha za hrajerjow. Wšitcy dyrbja z wóstosću přińć, tež při njepřijomnym wjedrje.

Pančicy. „Lipa Serbska“ (mužske hłosy) spěwa wutoru (21. XII.) wjećor we wosmich pola Šołćic we Wotrowje. Z dobom so **dowuradźi dla koncerta. Žónske hłosy** spěwaja srjedu (22. XII.) wjećor we wosmich na šuli w Pančicach. Dirig.

Ralbicy. Jednota Sokoł zwuče kóždu wutoru wjećor we 8 hodź.

Serb. Sokolski Zwjazk. Generalna zhromadźizna wotměwa so, kaž so hižo před tydźenjom wozjewi, njedźelu, 2. januara 1927, pop. z dypkom 1/3 hodź. w Serb. Domje. Dnjowy porjad: Rozprawy, wólby, namjety. Starosta.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerˇ w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Bratšyncy. — Za nawěsćki G. Janak w Budyšinje.

Cigary, cigarety a tobaki

podawa we wuběrnych twarach a bohatym wubjerku cigarowa wikowańnja

W. H. Conrad w Budyšinje

na Bohatej hasy 13.

Kapy, čapki, šawle, pjelsćinowe kornarje za žony, muže a dźěći

žonjace šaty
dźěćace šaty
małe dźěćace šaty
mužaca potrjeba
trikotažo
wolmjane twory
balmjane twory
ložowe šaty

ručne dźěła
rukajcy
bluzy
suknje
žonjace wobleki
nohajcy
potrjebu za šwalće
přikrywy

w najwjetšim wubjerku po najtuńšich płaćiznach!

Sto dyrbju swojim lubym k hodam dariś?

Moritz Schmidt w Budyšinje na Kěžorskej dróze Wam derje radźi a poskića jenož to najlěpše.

Mam někotre dźělby nješto ćemnišich

CIGAROW

kotrež sym wo połojcu w płaćiznje zniźił a předawam tak dołho hač skład dosaha

Číslo 283 Gracíosa
100 - 6.00 hr.

Číslo 358 Hamburgski
2. wubjerk - - 100 - 8.00 hr.

Číslo 331 Tipana
100 - 8.00 hr.

Číslo 291 Barometer
100 - 8.00 hr.

Číslo 352 Imporia
(Felix) 50 - 6.00 hr.

Číslo 286 Alanta
50 - 6.00 hr.

Číslo 365 Konferenz
50 - 7.50 hr.

čo. 284 **Frühlingszauber**
50 - 7.50 hr.

Číslo 367 Merenita
50 - 7.50 hr.

Číslo 360 Rotor
50 - 7.50 hr.

Otto Sachse
w Budyšinje
na Bohatej hasy 4

Přesadźowarń a Wuschick (předy Kurt Wällnitz)

Hodowne přesadźowanje

je srjedu pop. w 3 hodź. na Zwonkownej Lawskej hasy 16 na lěwo.

Ziawnje a swobodnje přesadźować budu wjetšu dźělbu wšelakich lisćerow w blešach, cigarow, nowych šlow, mósničkow, nowcho wobuća, a wšel. so jako hodowny dar hodźace wěcy.

Wobhladanje wutoru wot 3 hač do 6 hodźin.

Piany

rěčne aparaty
platy
mandoliny
gitary
husle

kaž też wšitke hudźbne instrumenty kupuješe wosebje tunjo też za wotpłaćowanje we

hudźbnem domje

H. Jeremias
w Budyšinje
na Kěžorskej dróży 8.
Samsna fabrika
a wuporjedźerńja.

Prawo

Nürnbergske poprjancy

poskića z čerstw. posyłki

Alexander Trepte
w Budyšinje
na Póstowem naměstnje.

Wysokokuřeina podsobna **kruwa** je na předań w Kosłowje čo. 8 b.

Poskićam

swoje zhotowjenja:

walkowane zoki
„ žonjace nohajcy
„ dźěćace nohajcy
„ rukajcy
„ plasćowe rukajcy
„ spódnje kholowy

krute podš. kholowy
za žony a mužow,
kholowy ze štalčikom
reformowe kholowy
podšite štalčiki
štrykowane lacy
sweatery

dobre twory! tunjo płaćizny!

Oskar Krumbholz,
nohajcowy a wolmjany tworowy wobkhod **w Budyšinje**
na Kotołskej hasy 22.

Łožowe šaty bźle a pisane
ruby na blida a na hosćenske blida, přikrywy na sofy, blica a diwany wulki wubjerk jara tunjo K. Erler w Budyšinje
na Žitnych wikach 11 znapřeča hosćenca „Stern". Ręču serbski!

Weberec rybowy dom
w Budyšinje
na Šulskej hasy

poskića k hodam

wuhory
kaviar humery
sušeny laks
wolijowe sardiny
kaž wšitke
rybowy delikatesy
a
konzervy
dale
žiwy wuhory, liny, karpy a šćuki

a prošu při potrjebje wo dobroćiwu podpjeru.

Nohajcowy dom

Otto Osswald

w Budyšinje na Kamjentnej hasy 1.

Wosebity wobkhod ze samsnej zhotowjenju.

Wulki skład přenjorjadnych

štrykowanych zwjeršnych a spódnich drastow, předawarńja wšitkich Bleyle-drastow, štrykowanske wołmy, sportske wołmy

Wužitkna nakupowarńja za zasopředawarjow!

Kofej cyle wuběrne měšenja
3.20 3.60 4.00 4.40 4.80 poskića

Otto Sachse w Budyšinje
na Bohatej hasy.

Wino ✻ sekt ✻ palency

hačrunjež su a budźa płaćizny hišće wyše, **nětkle** pak hišće po njepřeměnjenych płaćiznach

Wulki skład Rynskich, Moselskich, čerwjenych a Dessert-winow
kiž kóždemu słodźa, wot čisteho běžneho blidoweho wina (Rynske wino wot 1.00 hr. sem) hač do nadobnych rostlinow

Likěry, rum, arrak a kognak
po wšěch płaćiznach! Wotedawamy też w mjeńšich dźělbach

Britze & Söhne

w Budyšinje **na Zwonk. Lawskej hasy 13**

Hobrski
wubjerk
Krawaty
po wšěch płaćiznach
J. A. Hnoch
w Budyšinje
na Hłownym torhošću 4 słoty Hodlef

Moje samsne
čajowe měšenja
su wuběrne a wosebje płaćizny hódne
Alexander Trepte
w Budyšinje
na Póstowem naměstnje.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

Z wuj. w. płaca měsačnje we wuchowanu 90 zł. pj., na pósće a pola dowórnikow 1,80 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde do. pjaći 10 zł. pj. Wudawa a dźiwi Smolerjec knihićišćernja, nap. dr. z w. rak. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2567.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotchadź, płaći so za mały rjadk 20 alot. pj. Wobchodnje so stajace nawěstki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy z w rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifu. z w

Číslo (Nr.) 296 **Budyšin — wutoru, 21. decembra 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Nowe němske knježerstwo so hakle po nowym lěće wutwori.

Němski president **Hindenburg** je so dla sjednanja nowego němskeho knježerstwa tež hišće z wjednikom demokratiskeje strony dr. **Kochom**, *němskim dźěłowym ministrom* dr. Braunsom a pruskim ministerskim presidentom Braunom rozmołwjał. Při tym je dopósnał, so dla bliskoseje hodow a dla wotstorčenja poswjedźenjow *němskeho* sejma hač do 12. jan. njeje móžno, zhubi do tuteho czasa na wutworjenje nowego knježerstwa pomyslić. Němski president je so tohodla rozsudźił, z tutym nadawkom hač do jałoweńdženia němskeho sejma počakać.

Žane nuzne swědčenje za nowinarjow

Němski sejm je pjatk zakonjowemu naczisku k pschemjenjenju porjada khłostanskich prozeßow pschihłosował, kotryž so *na swědczenje cyzich zerjow a nowinarjow* počasuje.

Po naczisku so § 53 porjada khłostanskich prozeßow tak wudospołni, so pódla duchownych, wjerchnikow, lěkarjow a hohnstatnych parlamentow někto też redaktorow, nakładnikow a cyzich zerjo periodiskeho czasopisa, kaž też wozowy, z technisskim zhotowjenjom cyzicheja so saberaze.

prawo dostanu, swědczenje zapowědźicz.

Dale su pschedpisma ważne za połoženje pschepytowanskeje *zatby*. Dokalnemu § 114 porjada khłostanskeho czina je podhladny, jeli so so pschiczimy jeho zajeza njemóża hnydom zhubicz.

§ 114 so dale z rjadom pschikazanjow wudospołni, z kotrymiž so pschepytowanska zatba hišćo połoži.

Piwo so wot 1. januara podroži.

Dokelž so z *knježerstwowym wróczostupjenjom* namjet na wotstorczenje powyschenja piwowego dawka hač do 1. haprleje 1927 wjazy wuradźicz njehodźi. **so piwowy dawk 1. januara 1927 wo 33⅓ proz. powyschi.** Zkolnym wyschnoscjam je so hižo porucziło, so dyrbja wot tuteje termije dawk po powyschenych žadźbach braz. Sastupjerjo piwarnjow a hoscjenzarskich zjednoćenjow so prénje dny bliščeho tydzenja sešuz, so bychu pschedawanske piwowe płaczizny we wulkowikowanju a w porjedowanju w korczmach postajili. Wot 1. januara znadź so po tajkim piwowe płaczizny powyscha.

Pomoc za dźełonjemčerjow.

Němski sejm je pjatk 25 milijonow hriwnow k wudźělenju jenotliwcnje pschipomozy za dźełonjemčerjow postajił, kotrejž su so hižo 26 njedźel podpjerali. Mjenowanym dźełonjemčerjam a pódla nich invalidowym a malym rentnarjam so pjenjez, pokjaz tydzenskeje podpjery wuczinjaja, *wuplaczi*. W sawěczenju *invalidow* so na rentu kóždeho invalida, wudowza abo wudowy pschipomoz po 6 hrimnach, na kóždu zyrotnu rentu pschipomoz po 3 hrimnach wudźeli. Mali renitnarjo jako pschipomoz ječzimu měsačnje po 5 hrimnach dostanu. Za gmotnje zajacych pschipomoz z najmjenscha 10 hrimnow, za mandźelskeju z najmjenscha 15 hrimnow a za dźetnarjow zyrotneje renty z najmjenscha 7½ hrimnja wuczinja.

Wschě pschibyty su so stale, so by so pschipomoz po możnosczi ruče wuplaczała. Wójnjcy wobschkodzeni a wójnjcy sawostajeni su samu pschipomoz kaž loni dostanu.

Krjsowe spomoženstwo.

Po wukazu, kotryž je runje kraina wyschnosez za sarabjenje dźěca wudała, hmź so w sakskim swobodnym stacze *krjsowe spomoženstwo we wobjedlitych krutych padach dźełonjemčerjam wschěch powołkanjow*, z wuwzaczom dowjazych pomocznikow a njewójenjenych ratarskich dźěłaczerjow a dźěłaczerkow, pschisłuschecz, kotryž su w czasu wot 15. oktobra 1925 hač do 1. haprleje 1926 se spomoženstwa za dźěładawarjow *byli wudawkowani*. Pschi tym je wschitko jene, hač su wot teho czasa se sławnego spomoženstwa podpjeru dostali abo nic. Sa pschekupkich a technikich pschisłuschecz może so z wuwzaczom czaš hač do 1. haprleje 1925 wróczo położicz. Krjsowe spomoženje so pak jenoz we wschěch *tutych* padach po wobjedlitym namjenje dawa, kotryž *ma* so najpozdźischo 31. decembra 1926 pola městnow zapodaczy, kotrež namjety na pschisłuschenje podpjery za dźełonjemčerjow pschijimaju.

Wuńud rozrižaneho żuda za wječzornu zakładu textilnu industriju.

Sakski rozrižany żud je pjatk wječzor po wobjedženym jednanju za wječzornu zakładu textilnu industriju wuńud wuprajił, po kotrymž ma so mjeda wot 1. januara wo 6 prozentow powyschicz. Wobej stronje matej hač do 22. decembra wojjewicki, hač wuńud pschijimaju abo nic.

Statny pśewrót a njemčery w Litwje.

Londonski „Daily Expreß“ powě, so su kommunistojo w Litwje na někotrych městnach knježerstwo dobyli. Wschelake regimenty su k nim pscheschło. Jedyn armeekorps je Schaulena do Kowna cżehnje, so bychu w tutym měsczu wojakow pospylnili, kotrejž su pschedawschemu zozialistiskemu knježerstwu zwěrni wostali. Powschitkownje je połoženje jara zoschmatane, tola hač dotal njeje k krwawnemu wojowanju dochło.

„Daily Expreßej“ je so dale z Warschawy zlědowaze rozłożenje połskeho zwonkowneho ministra Salesskeho wo litewskim statnym pschewobrocze telegrafowało: Połska na podawki w Litwje smérom zhladuje a zebi njewotmyli, zakroczeć, kaž dołho so zakroczenje z nawalom do neutralneho pazma abo z nadpinowscjenj pschecziwo połskej mjenschinje w Litwje njewuzada. We tu khwilu po zyłej połskiskowskej mjenschinje wěr knjeji. Sdyłnym wójskowym wotdźelenjam je so pschikazało, mjenj schkitacz, tola sa so mało wěrje podobne bychu, so by mohło k wobronjenemu konflikte z Litwu dóńcz.

Ruska k statnemu pschewobrotej w Litwje

Powěsczej wo powobrocenju zozialistiskeho knježerstwa we Litwje je w Ruskej wulke rosburjenje słuchiło. To je lohko zrozumiecz. Wotstorczenje zozialistiske knježerstwo bě kommunistiskej Ruskej pschecziwne pschikhilene, njeb tym so budże so nowe knježerstwo wobkhada z ruskimi bolschewikami po możnosczi skalowacz. W swojim hnėwje so Moskowska „Iswestija“ na **Połsku** hrischi, so je pschewobrot w Litwje naschkarala. Wopraudże pak so Połska do litewskich naležnoscow do zyła njeje mészała, dokelž ani pola litewskich zozialistow ani pola prawizynych stronow zanych pschecziwow nima. W Litwje so wschě politiske strony zhłuneje zuzdownje Połskeje boja a tohodła ju jenaz jara hidża. Litwjenjo nochzedża ani pod połskim ani pod ruskim nadknježjowom stejecz. Litewsko-rusti swjazk, kotryž je zozialistiske knježerstwo w lěcu wobkamtlo, Litwu do wotwitznosce z Ruskej dowjedże. Tohodła so pschecziwo tutomu swjazkej zhłune pschecziwjenje zhěchasche. Kónz nowembra njewola pschecziwo zozialistiskemu knježerstwu na zjawne stupi. W ludowym domje w Kownje so zjawna zhromadzizna nazionalistiskich studentow litewskeje univerzity wotmě, w kotrejž so wo themje zednaschе: „Rozłažnjenje wo potrjaczowazym pschepołoženju, wo bolschewistiskim strasche, wo pozhłutenju narodineho litewskeho wobaranja so wozbeitym dźiwanjom na ruzko-litewske tsecżenje.“

Po zhromadźiznje so demonstrazije nětkle 3000 ludźi wotměchu, pschi kotrychž k krwawnym puknu z policiju dońdże. Hdyž sabóžlanz ratarskeje strony w zejmje wo tymle podawku rěczeć zapocza, jeho porezichu a dalschemu rospominanju podawka sadźewachu. Dwaj dnjej pozdźischo, 26. novembra, nazionalist Waldemaras, znowa zadasche, so by so podawk rospraszil. Sastupjerjo khcschcziańsko-demokratiskeje, Tautinistkeje (fazistiskeje) a ratarskeje strony namjetej pschihłosowachu

Poslednji nastork k pschewrotej je po zdaczu zajecze redaktora prawizynjeho tydzenika „Tautos Balia“, wyschka Glowazkeho, dalo, kotryž bě pjecza knježerstwa pschihotował. *Strony prawizy w zejmje so pschecziwo tomu hórschachu, na to pokazuje, so nastawk, dla kotrehoż běchu Glowazkeho zajeli, jenoż w rusy a w hodźinje kommunistiskeho stracha k ludej a k knježerstwu woła.* Dokelž knježerstwo wo *wězy rěczecz njeda, bě tohodla njespokojnosez cżim wjetscha a se zwonkownej pschicżinu k statnemu pschewobrotej.*

Kak so wězy dale rozwija, njehodźi so na zane waschnje do prédła rjez. Na němskej rańschej mjezy podawki *z napjatoscżu a zlarozcżu wobkedźbuja*; pschetož *zmutskomne* schmatanzizy w Litwje mója jara lohko k wójnje z Połskej dowjesez. Połscy pjecza na składnosez cżakaju, so bychu z najmjenscha Litwu jako swjazkarku k Połskej swjazali, k kotrejž je wona lětstotki dołho hač do rozdźelenja Połskeje pschiścziłuschała. Rańscha Prußka by potom też pschi tej pschiścziłuschała. Rańscha Prußka by potom też pschi tej pschiścziłuschała. Rańscha Prußka by potom też pschi tej

fest je w Jendźelskej wurjadnu kedźbliwosć ſkudźiło. We pſchedſtołowje dr. Buttler, univerſitowy preſident, amerikanſki lud namołowja, ſo dyrbi pſchipóſnjacz, ſchtož je ſo w ſaſdźenym lěcze w Europje k wobtwjerdźenju měra a internazionalneho bjeſtracha ſtako. Pomyſlicz ſo njeſmědźi, ſo amerikanſki lud njeby pomhał, tole epochu cźinjaze hibanje poſpjerjnicz, ſa kotrejž je hibanje Locarno ſymboliſke.

Manifeſt njeje zyle pſcheſkwapiło. Pſches Ameriku hižo wot někotrych měſacow žyzne žadanje ſa nowoſrjadowanje wójnſkeho dołha a wotſchkodźenja dźe. Wono ſo je ſpóſnacza naſtała, ſo na Americe ſu pobrała pſches měru wulkich dołżnych ſumow wjazy ſchkody dyžli wójſka. S tuteho ſtejiſchcza tež nowy manifeſt wukhadźa. Wona žada, ſo by ſo zyle praſchenje ſadołżenja po ſpóſnacu nětčiſchcze hoſpodarſkeje wědomoſcze ſnowa ſrjadowało. Internazionalna konferenzt ſo namjetuje, kotraž dyrbi plan ſa ſmjenſchenje dołha a formu wotplacźenſkich methodow wudźěłacz. Namjetuje ſo, ſo ſo dołh po dełnikowej płaczenja khmonoſczi wuměri. Sa to je Dawejowy plan ſ pſchikkadom.

Němſkich namorjałow dla pſcheſmykanje alkohola ſajeli.

Saſtopnizy Sjednoczenych ſtatow połnóczneje Ameriki ſu pjecź muzi wobſadźi Hamburgſko-Amerikanſkeje parneje łódźe „Deutſchland“ ſajeli. Jich winnja, ſo ſu ſo frěcźeli, alkohol ſ łódźe na kraj pſcheſmykacź (ſchmuggłowacź).

Ze Serbow.

Bnjownica.

Wutorn, 21. hodownika.

Domaſa, Japoſtoła

* 1857 Marko Smoleŕ, wuleg zaſłužbny hłowny redaktor naſcheho dźenika Serb. Now., kiž je wot 1884 ſem po ſmjerći ſwojeho nana, naſcheho wótca Jana Arnoſta Smolerja z nihdy njewuſtawacej ſwěru Serbſke Nowiny piſał, wjele ćerpjo dyrbjał, ale wſitko z jenajkej ſwěru a pokornoſcu njeſł. — Dźenſa, hdyž do 70. łěta ſwojeho žiwjenja zaſtupi, z wulkim dźakom na njeho ſpominamy a jemu Bože žohnowanje tež za nowe łěto wuprosymy.

† 1891 Korla Bohuwěr Marćink w Hornjej Hórcy, kowarſki miſtr, kiž je cyle ſwoje zamožonje khudym Budyſtećanskeje woſady wotkazał — do cyła 22 000. Dań ma ſo tak rozdźělić, zo na 2. hodownem dnju nichtó mjenje hač 15 hr., w Hornjej Hórcy pak 20 hr. dóſtawa.

† 1889 prof. dr. Kſeścijan Bohuwěr Pfuhl w Njeſwačidle, kiž je nam wubjernu rěčnicu a ſerbſki ſłownik piſał, na wſitkich polach Serbſtwo ſpěchował. — Běše burſki ſyn z Přiſec pola Budyſina, jeho ſotra běše mandźelſka wótca Heudricha Imiſa.

Přiſłowo: Mandźelſtwo bjez dźěła je ſwět bjez ſłónca.

*

— **Wo wjedźe.** Wčeraſa wjeczor w 7 hodź. barometer 734, hygrometer —, thermometer wo dujo +3 Dźenſa rano we 8 hodź. barometer 728, hygrometer —, thermometer w nozu 0. Wuhladny na njeſtajne wjedro. — Wčeraſa rano ležachu nad zyłej Europu ſilny. Mała wobmjeſtowana wyſchina bě nad Finiſkej. Niſiny pſchinjeſechu nam ſnjehowate a mazłate wjedro. S wjeczora pſchibliżuje ſo w ſchěrokej fronce wyſchina. Tak je łóžu mózno, ſo dźe ſo po nóczim wuwjedri, ale ſymiczka je ſmjerſkami zaſtupi. — Jutſe ſrjedu ſchadźa ſtłóncźo 8,11 hodź. a thowa ſo 3,45 hodź. Měſacź ſchadźa wjeczor 7,09 hodź. a thowa ſo dop. 10,33 hodź.

— **Hodowne pſchipomozy ſa małych a ſozialnych rentnarjow** wuplacźuja ſo ſrjedu, 22. dežembra we Sejmownı — dełkach — a to ſa ſozialnych rentnarjow dop. wot ½9 hacź do ½1 hodź. a ſa małych rentnarjow pop. wot 3—6 hodź. Sozialni rentnarjo maju kwitowanja, kiž ſo hewak trjebaja, ſobupſchiniſcź. Małym rentnarjam ſo ſobom njeſkoſtanа pſchipomozy roſchěli. Dźiwajo na hodownaj ſwjatej drjej pak ſo dorańnje na to kedźbne cźini, ſo dyrbja ſo pſchipomozy jenoż na tymle dnju woſtrowitnych, dokelž ſo ſ techniſkich winowu na pokładni pſchipomozy poſtajiſcho dozyła njewuplacźa.

— **Hodowna pſchipomoz ſa dóſtawarjow pſchirazkowe je renty** (cźeſkohowſchkodźenych a wojeńſkich ſaſwoſtajenych) wuplacźuje ſo ſchiwórtk, 23. dezembra 1926, dop. wot ½9 hacź do 1 hodź. we płaczerni Sſejmowinje na Hrodowſkej hałzy 10, delekach.

— **Rjany hodowny ſwjedźeń** wuhotowa w „Krónje“ w Budyſchinje wčera wjeczor „Swobodne ſpołnoſtwo ſa wuměłſtwo a ſpěw“ ſwojeho 1. ſwjedźenja. Swjedźeń wotewrichi hodowne ſpěwy, ſanjeſene wot „Lud. ſpěwneje akademije“. Dźeći, najmłódſche a ſtarſche pſchedwjedźechu wulkemu dźěźacze ſabawy, Na to ſanjeſe „Lud. ſpěw. akademija“ ſaſo dwaj hodownaj ſpěwaj. Knjes Emil Schłamaŕ a knjes wučeŕ Höſer pſchedneſeſchtaj 4 baritonowe dwojoſpěwy hodowneho raſa. Knjes wučeŕ Pfönitz pſchedrjeſtа hłuchokaſimaze žiwjenſki wobraz ſ hodowneho cźaſa. Rytmiſke reje, ſpěwy a krótke wuſchikuje pſchedwjedźene hodowne dźiwadło ſkónči bohaty porjad. Tute łube, nězne a tola wjeſele poſkiſcenja wubudźichu ſe ſtrony pſchipoſłuchazych dźěći radoſtne ſmjezke, ſe ſtrony doroſcenych dźakny pſchiſkleſk, hačrunjeź ſkutkowachu pſches dźěćaze erte ronjaze głowa a pſchedwjedźene ſtare waſhnicźka ſ milym powuczenjom ſamo ſa doroſcenych. Samór „Swobodneho ſchuliſcheho towaſtwa“ je ſwojom też pſchihotowanje dźěći na daliſchi žiwjenſki puć, ſo njeboheho do žiwjenja ſtupiłi bjes ſnajomnoſcze wſchelakorych cźeſow a woporow, kiž poſtajiſche žiwjenje napołoži. To je jara mudro, ſo njeboh jich howrjazy wótr ſeriſkeho byca ſłabuſchći ſchtomił hižo pſchi prěnim nadběhu ſtemił a zyle daliſche žiwjenje ſnicźił. Skrućeźi dyrbi ſo naſch doroſt, pſchetoż naſch ſkutny cźaſ žada ſmuźitych wojowarjow ſ bědami a cźeźemi. Pſchi jewiſchcźu poſtajene hodowne ſchtomy ſ błyſchcźazymi ſmjerćźkami a ſala „krónu“ w kroſnjenym ſwjedźeńſkim wobſwětlenju ſpołcźichu tak prawje hodowny raſ a hodowneho ſwjedźenja pſchedſtamjenja putachu w bohatej tiźiże pſchiſłownych ſtarſchich a dźěći ſo ſwojich wobſoſażych ſpuchu. Dźakuje wutrowny politcźarjam wróćichu ſo w 11 hodź. domoj, ſo buchu ſcźerpnje woczakali hodowny dźeń, ſwjedźeń łubjeze, kotrehoż prěnje pruſki jich hižo tak wjeźnje ſnjadnu do wokomikow ſpoża, ſa budźo wſche cźeſze a bědy cźaſa!

— **Rinneltej friſeŕſki wobthod** pſchi hotelu „Krónty“ we Budyſchinje, kiž je teź Sſerbam derje znaty, ſteji po wjazytydźeńſkim pſchetwarjowanju w nowym wuhotowanju pſched wopytowarjemi. Wczera póndźelu ſo powjeſtſchemu wobthodu wotewri. Dotalne wuſke měſtniſcze ſebi nuſnje powjeſtſchenje ſadachu, kiž je ſo nětko pſchewjedźo. Schtož wuhotowanje a wobſchernoſcź naſtupa, wono pſchirunanje ſ wulkomjeſczanſkimi wobthodnami wuhonži. W prědku na lěwu ruku je wotdźělenje ſa ſónſke ſ 5 kabinami, ſe kotrychž ma kóżda ſtazionarny „Fön“ k wuſuſchenju włoſow, kiž ſo hodźi po pſchećzu cźołu a ſymnu nałożowacź. Měſtnoſcź ſa muſow leži ſady. Wona je wulka, wobſchérna a wuhjernje wuhotowana. Pſchewarjenje a wuhotowanje ſu Budyſchcźu wobthodnicźu wuwjedli. Murjerſke dźěła da wukonjeć twarſki miſchtr Schumann, zentralne tepjenje Maks Eckhardt pſchi Jitnych wikach, ſalon ſa ſónſke wuhotowa Hans Eckhardt na Moltkowej dróſy, wobſwětlenje kładźeſke firma Michaelis, bórklin, drjewjane toilety w ſalonje ſa muſow twidźěła Fahnuerez blidarnja, we ſonjazym ſalonje pak firma Salau, dekoraziju wobſtara König pſchi Mjaſowych ječkach a moleriſke dźěła moleriſki miſchtr Wobſt. Nimo tejle měſtniſczow ſłuſcha k wobthodej wobſebita měſtnoſcź ſa dźěłaſſki perſonal. Pſchi nutſkowdźe na prawu ruku je Lujes friſeŕſki miſchtr Rinnelt žiwoju pſchedawarniju parfumow a mydłow ſamoſebi, hdyž tuchwilnje wězy porucźa, kiž ſo teź derje na hodowne blido hodźa.

— **Margarina ſa dźěłonjemějerjow** woleđowa ſo 23. dezembra 1926 (ſchiwórtk) na ſcźehowazych měſtnach: Pola pſchekupza Bruna Halki na Swonkownej Lawſkej hałzy 9, pola Hermanna Klemma na Kamjentnej hałzy a pola Jozefa Mućki na Zyhelnſkej hałzy 11.

— **Heringſke ſpěwne towaſtwo njeſpěwa.** Kaž ſo nam ſ měſtſkeho mſtwa dźěli, je pſchećźiwo ſwojemu prěnjotnemu pſchipraſanju Heringſke ſpěwne towaſtwo bohužeł ſadźěwane a njemóże, kaž bě wotmyſlene, wutworu, 21. dezembra, wjecźor ½8 hodź. pſchi hodownym ſchtomje na Mjaſowym torhoſchcźu hodowne ſpěwy pſchedneſeć.

— **Wuſtajenju pſchećźiwo alkoholiſmej,** kotraž ſo we ſwojiſu ſe ſjedom ſaſkich pſchećźiwnikow alkohola hacź do 12. dezembra w Zwikawje wotmějeſcze, je ſa dwě njedźeli 7000 ſchulerjow a nětkhe 1000 doroſcenych wopytało. Pola ſchulerjow, kotrejž wutłaczenju wopytachu, jedna ſo wo hornje rjadowanje wſchěch ſchulow a powołanſkich ſchulow, kotrež buchu wot wučerjow we wobłuku roſmuczowanja pſches wuſtajenjun wjedźene. To móże ſo jako woſebje ſwjeſelaze ſapiſacź. Najſerſcho budźe móżno, tule wuſtajenjun, kotraž bu w Dijſſeldorfje (Geſolei) ſe ſtotej medailu wuſtrnamjenjena, teź w Kamjenicy a Drježdźanach pokaſacź.

— **Njedźeliſke nawrócźne liſćiki na bliſkich ſwjatych dnjach.** K hodam płacźa żeleſniſke nawrócźne liſćiki hižo wot ſchiwórtka 23. dezembra pſchipołdnju wot 12 hodźin, to je dźeń do Patorſkiżn. Wone płacźa hacź do póndźele 27. dezembra dopołdnja 9 hodźin. Hacź do toho cźaſa dyrbi puczowaźy ſwoju wróćoſjébu naſtupjenu měcź. Njedźeliſke nawrócźne liſćiki k Nowemu Lětej płacźa wot pjatka 31. dezembra pſchipołdnju wot 12 hodźin hacź do póndźele 3. januara dop. 9 hodźin. W tymle cźaſu dyrbi puczowaźy wróćoſjébu naſtupjenu měcź.

— S **Hornjeje Hórki.** Naſche ſherbſke towaſtwo w Hornjej Hórzy wuhotowa ſaſdźenu njedźelu hodownu ſwjedźeń ſ wobradźenjom ſa dźěći. S dypkom w 3 hodź. běſche towaſtwa ſjiwa pola Konſelez ſ dźěćimi a ſ dźela ſ jich ſtarſchimi zyle pſchepjelnjena. Pſchedbyda k. Zur wſchittich wutrobnje powita. Wuhotowanje naſcheho ſwjedźenja běſche k. ſekretar dr. Schleza ſobu pſchewſał. Pſchedſtajeſche ſo naſchim dźěćom najprjedy rjane klankodźiwadło „Otkarit“, kotrež wón ſ pomozu knježnow Leńki a Lińki Ssmolerjez a někotrych młodych ſobuſtaw naſcheho towaſtwa pſchedwjedźe. Wſchěm, maſym a wulkim, ſo jara lubjeſche. Potom pſchedſtajachu ſo ſwětłowobrazy, najprjedy lubołny pſchedmjeſchk: Hodowne wobrazy, wot Leńki Ssmolerjeje rjenje ſpiſane, tež rjana bajka „Rózeńka“, tohorunja ſe ſwětłowobrazami, kotrež wuſtojnje knj. Liſka Ssmolerjez pſchedwjedźechu. Mały dźěćaźy chór ſpěwaſche ſlébroklincźaze hodowne kerluſche a ſpěwy, kotrež běſche naſch cźeſcźenny k. wyſchſchi wučeŕ Fraſchlak dźěći nawucźił. Rumpedich njepſchidźe, lětſa ſam, ale běſche druhich pokaſał, ſo bychu dary wudźěłili, wozebje ſa dźěći, kotrež ſherbſke hodźiny wopytuja: něchto do ſaka a něſchto ſtłóbe do hubki. Knjes Freuzel, pryedawſchi pſchedſtoda, napominaſche ſtarſchich, ſo bychu ſwojim dźěćom jich maczerſnu rěcź ſakhowali a ſo bychu ſo wo to ſtarali, ſo bychu jich dźěći pilnje wopytowałe ſherbſke hodźiny w ſchuli. Podobnje k. wyſchſchi wučeŕ Freyſchlak a k. dr. Schleza porěcźeſchtaj. Rjane ſpěwy dźěćazego khóra wobwěnzowachu derje poradźeny dźěćazy hodowny ſwjedźeń. Wſchěm lubym towaſchom a jich ſwójbam, kaž teź naſchemu cźeſcźenemu ſekretarej a wſchěm druhim ſherbſkim towaſtwam pſchejemy ſbożowne hody.

S **Bukeć.** Hižo wjele je ſo wo Bukećanſkej nowej ſchuli piſało, je nětkole nimale hotowa a dźěći po hodownych próżninach do njeje ſaćahnu. Tola pryedy hacź te nuts pſchińdu, je ſo bacźon do ſpěcha měł, je tam mjenujan ſtroweju bólcźkow ſ domowniſkownym wuhnjom nuts ſtunył. Tak je to tola derje ſahnowana ſchula.

Hodowne oratorium.

Novela Adolfa Sterna.

14] (Pokrać̀owanje.)

Farać̀ pſchikaſa Beacze, jeho ſtamoho wotſtajicź, wón njewědźeſche niczo napiſcźiwiczy a ſacźa tón njeſtoki ſaſo, kiž bě pryedy ſ mękym dźěłom na ſwojim předewanju pſchewinył. Wón dyrbje dyrbjeſche ſwojemu we wſchěch wjedrach a njewjedrach wokołocźahajacemu towaſtwej miłoſcze měra pſchećeź, kiž tutón pod jeho tźěchu naniaka, ale wón pytny ſam na tajfim hacź do-pſchipołdnja-ſpanju, kajke bjeſdno běſche dźiwje ſjiwanje Bjarnatowe a jeho ſtamſnje, krućeje wumwjaſane njeſe nimaj wotewrite. Wołokoczahazemu komedijantej bě ſawěſcze trjeba krućeje a khutnje do ſwědomja poręczeć, a njedźiwajzy toho ſpjeczowaſche ſo Bohumérowe cźeſke cźucze, ſtrommu pomoz, kotruż móżeſche wón poſkicźeć, ſ tyjerdymi ſłowami jśericzy. A njes tym ſo je ſtaroſcźiwoſczi pſchemyſłowaſche, ſchto by ſo cźiniczi hodźiło, wobjahaczi jeho dopomnjerja, kiž bě hóſcź w nim wubudźił, ſnowa, bjeſdźaſ dóńdże wón ſ ſwojemu majtrowi a jeho wjeźko roſhladnу ſo po ariji wulkeho Bacha, kiž bě ſ jeho lubuſchkom a ſ mějnikom w žiwjenju ſo ſtaka, runje tak kaž hodowne oratorium wulkeho miſchtra. Hacź bě to lećſchi mějnik, to dyrbjeſche ſo hakle dopokaſacź — ale Bohumér ſcźini ſebi, njeſ tym ſo ſtrachoſcźiwe praſchenje w jeho duſchi ſaſchehowa, nėnc ſłužbnje, ſo wón ſóſdy ſadźěwk mjeſe ſobu a Johann pſchedobidźe. S cźicha, ſkoro njewědomnje, ſaſpſchinjnu wón pſchewodźeje arije, poczа jenu ſtrofu bóle ſpuczeź hacź ſpěwacź a ſo napoſledku do tych cźuczow, kotrež ſo pſches nju we nim wubudźichu, ſobutorhnjeź, tak ſo nadobo wóſtſje ſpěwanje: „Hdy, a hdy pſchińdźe hodźina“, po jſtwi ſaklinczа. We ſjiwojim rosjimanju Bohumér njeſlyſchlada, ſo běchu ſo durje ſ pſchedſtołe wotewrite, Bjarnat Frolz pſchi ſtamom pryſoj ſaſtał, a wón halke po mózným ruzpłeſkanju ſwojeho hoſcźa ſpóſna, ſo běſche tón pſchipoſkuchał.

„Bravo — bravo — ancora!“ ſawoła tón duzy do ſjiwa. „To bě drohotny hudźbny kruch a ty jón ſpěwaſch jako by Bachowy duch hiſcźeze po twojej hłowje wěł. Telko cźpłoty — tajkeje hłuboteje mirnoſcze — po kajkej hodźinje ſo ty tak móżnje ježdźiſch, mój pachołko?“

„Sſłowa arije ſu jaſne!“ wotmołwi Bohumér trochu cźucziwje, njemóżeſche wſchak ſadźěwacź, ſo ejeſka cźeſcźen jeho liczу pokry.

„Niz wſchak, pſcheczełko — ani jeniczki ſo ſaczerwjenił njeſe, kotrehoż žadoſcź jenoż ſa njeſchćaſmi dźěſche!“ ſmějeſche ſo Bjarnat. „To ſtoro tak klinczi, jako by ty ſ nawoſenjom khodźił na praſchenje abo ſkrućeho hiſcźeze, jako by wo njeſmilnu cźanolinku ſo podarmo prózował! Dobre ranje też, podſomorkowy bunſcha, ja ſtym w naſchim nowem khóikuliu tak krućeje a ſłódźy ſpał, kaž ledy łódy w ſłóńnem cźaſu ahrumow.“ Hóſcź tſchaſeſche ſtúcźnje ſwojemu hoſpodarjej ruku, a Bohumér cźuczeſche khwilku ſpytowanje, ſwojemu towaſchej ſ miłoſcźe ſo dowěrcź. Wón widźeſche, ſo bě tón ſ Beaczinej pomozu wſcho mózne cźinił, ſo by ſo wot ſłębow dróhowanja wuſwobodźił a jemu ſo we ſchwarnem ſjawu pokaſał. Hdyž pak Bjarnat zyle bliſko pſchi nim ſtojeſche, cźuczeſche Bohumér, ſo bě ſo wón — najſerſcho ſ bleſchu, kotruż pſchi ſebi noſcheſche — hižo rano ſ palenzom poſtylnił a mějeſche ſa khmanſche, radſcho uje-ſcźeć. Jenoż praſchenje, hacź je Bjarnat na ſwojich dźiwadłownych wokołokjéſdźenjach njedawno wjeleporwołanu prinzipalku Karolim Reuberowu ſetkał, wuſmuły ſo tak ńeſkaſ pſchipadnje magiſtrej ſ erta.

Hóſcź ſpohladny ſadźěwaſche na njeho. Reuberowa wotpocźuje wo mérje! Ta je dłeſe łéta w jenej wězy pola Drježdźan wumrěła; ſy-li ju ty w cźaſu ſjiwjich ſtudijow traſch nětkhe wuſtupowacź widźał, je ſo wo nju ſtaraſch? Wona je napoſledku nimale hordа a naduta bíka, taj wona njeje żenje pſchinarodźeneho wobnja a ducha měła.“

Bohumér jenoż ſ cźeſka bolozine pſchekwapujenje potaji, kiž bě jemu Bjarnatowa wotmołwa pſchihotowała. Taj ſłaba nitka nadźije, kiž běſche won ſa Johanu a ſa ſebje k prjedawſchej dźiwadłowſkej nawjedowarzy Reuberowej pſchiwjaſał, ſo roſtorhnu — běſche podarmo, ſo Folza dale wupraſchowacź.

Trochu błędy, ale ſe měrnym wuraſom we wobliczu wotmėni Bohumér roſmołwu a nanjetowaſche ſjiwojemu hoſcźej, ſo by jeho popodnju do měſtaczka pſchewodźił, hdyž ſnadź hyſchtaj hnydom hotowe cźrije kupicź a hewak nėſchto k lepſchemu Bjarnatowemu wuhotowanja cźiniczi mohłoj. Rjek ſhladowaſche haubcźiźiwje na ſjiwoje wobucze a wotpoczene nohajzy dele a wupraji, ſ wokna hladajo, ſjiwoju ſwólnitwoſcź, ſo dyze ſjiwojeho k pomozy hotoweho pſchecźela pſchewodźecź.

„Domoj budźeſch dyrbjecź wěſo ſamlutki hicź“, pſchiſtajі Bohumér. „Ja mam w Koldźach kantora wopytacź, njeumyſlu, ſo by ſo cźi ſchćipko tohole ſkromneho muża poſnacź, kyrnjeź wón, jako muj wubaj, miſchtra Bacha ſwérin cźeſcźiwje.“

„Wé, Bohuméro, nimam potrěbnoſcze, waſchim hódnoſtarjam w ſpytki a ſchuli reſerenzy cźinicź“, wuſma ſo Bjarnat. S tolu je to hinak, ty możeſch hodownu liturgiju tak mało hdy ſabycź, jako ja! Alle cźeſcźowne nawoczi — komu mam je pokaſacź?“

K prěnjenu raſej ſ toho cźaſa, ſo běſche Bohumér Döhler ſjiwojeho ſchulſtcźeho towaſcha ſaſo wobladał, klinczeſche toho rěcź tyſchninoje. Kaž by wuſtał, pohybże ſo Bjarnat Frolz na ſiółcźt blize k woknu a hlada na kerchow won, hdyž wupinachu ſo něſchto ſe ſnéhom ſanjeſenych rowczkow a proſcźicźich drjewjanych ſichijow nad jmjerſinjenej ſenju. Bohumér ſetka ſo ſ wóczkom dźiwjeho towaſcha, kiž jemu do duſche pſchińnuy a cźopfu pruhi ſobuzeliwoſcze wuwabi. Won měnjeſche, ſo je dźiwny hóſcź něſchto w tajkim duchownym roſpołożenju, ſo budźe na jmiłne roſinne ſłowczko poſłuchacź, a ſaporza tohodła po dźeſcźichi podniſchenem mjeſcźenju: „Hdyž budźemoj dźenſa wjeczor ſaſo tu a doma, preſekto, chjemoj ſo jako dwaj pſchećeźelaj wo twojim położenju roſmołwjecź. Se wſcheho, ſchtož rěcźich, je ſłyſchcź, ſo, tak dołho hacź wójna traje, bywaju ſa dźiwadłowe wumjeſtnoſtwo hubjene wuhłady; njemuſi-li ſo roſbudźicź, unjes tym nėkajſi ſkromny wucźeŕ bracź, mału ſłużbu mojedła, każ tajku ſchkitaju tźěcźu, kotruż nad ſo bjeru?“

(Pokrać̀owanje ſcźehuje.)

Z Khrósće. (Sulske předstajenje.) Tři dny pospochi — sobotu, njedźelu a póndźelu — knjeboše pilne a wjesole (snadź druhdy přewjesole) žiwjenje na Wjenkec žurli. Skoro kaž stare serbske kwasy. Tu njesydachu pak čělne wokřewjenja, ale čěło a duch běštaj jenak zapřeńnjenaj do służby zjawneho dźěła. Z wuzkich šulskich murjow běše młodzina stupiła na doski, kotrež swět wozwamjenjeja a pokazachu pod nawjedowanjom njesprócnych wučerjow, što su w běhu poslednich tydźenjow za zjawnosć nawukle. Na wšěch tŕoch dnjach — wosebje pak njedźelu — běchu so starši a druzy dorosćeni hosćo zešli, *ale też mali*, zo bychu swojich towaršow při hotowym předstajenju widźałe. Sobotu běše jich dźeń, mjez tym zo běštaj tamnaj bóle dorosćenym wěnowanaj. W mjenje wučerstwa strowješe k. šulski nawjedowar Lipič hosći a rozloži, kak móża so mali a wulcy zawjeselić na dobrych duchownych wupłodach — na spěwje, hudźbje abo knizy, seyła na wumjelstwje kaž tu, byrnjež so w najdospołnišej formje njeposkićiło. Runje šula ma nadawk, tajki idealny puć k zawjeselenju pokazać a młodźinje to přiswojić, zo njeby potom pozdźišo jeno za materielnymi (swětnymi) zabawami so honiła. Program nas přeswědči, zo wšě čělne a duchowne mocy předstajenju służachu — so deklamowaše (Hodowna pěseń wot H. Zejlerja), so spěwaše („Přadła je Marja" a „Guten Abend, gute Nacht"), so hudźeše (Mała dźěćaca sinfonija, Husitska, Kolebawka a Zlamany slub — wšo za husle a klawěr). Pod nawjedowanjom k. Pjetaša sokolichu šulske hóley a tworjachu wjacore krasne skupiny. K wudospołnjenju a k porjońšenju porjada spěwachu kk. wučerjo Lipič, Šejder, Delan a Wujež bišće štyri kwartetty wot Jüngsta, Adam de la Hala a ze Šubertowoj missy, wšo w serbskim přełožku. — Hłownaj dypkaj programa běštaj dźiwadłowej hry „Šešerawka" a „Pjerśćeńk zboža", za serbske jewišćo derje připrawił k. wučeř Feliks Iajna. Tu móžachu mali hrajerjo (cyła khopica) swoju wušikność na deskach pokazać, nic jeno we słowje, ale też w spěwje a rejcy. Kelko je k tomu prócy a scérpliwosće trěbne, wopřija tón, kiž je w samsnem położenju tčał. Zwjetša dźe hišće žadyn z nich hrał njoje, a přjedy hač so na wšo předpisane zwuča, to chce něšto być. „Pjerśćeńk zboža" je wosebje rjany kruch a skónčenje móhli jón też dorosćeni hrać, dyrbli pak so derje wuwjesć. Mali mějachu so na wšelake róle přiwučić, samo na nana a mać. Bjez mandźelskeho pjerśćenja pak by też šło, hižo nabočnički dosahaja pola Serbow k wuznamje wudatcejo žónskeje. Tamne je ewy nałožk, přewzaty wot Němcow. — Ze wšeho widźachmy, zo su wšitke dźěći so prócowałe, swój z dźěła ćežki nadawk nanajlépje přewjesć, samo ći najmjeńši. Tuž žnějachu też derje zasłużeny přiklesk. Tym pak, kotříž běchu hakle cyle předstajenje zmóžnili, mjenujcy kk. wučerjo, wupraji k. kapłan Hórnik w mjenje přitomnych najhorješi dźak. Pokaza na wobšerny program, na dołhe přihoty. K wšemu słušeše dobra wola, pilnosć, lubosć a wutrajnosć. Sławješe wšěch, kotříž su pomhali tutón narodny skutk wukonjeć. Tu su dźěći pokazale, zo nje jeno za šulu, ale też za žiwjenje wuknu — non scholae, sed vitae discimus. Tajka njewinowata zabawa wobarnuje před skaženjom a přeješe na kóncu swojich słowow *wšém hodowneje radosće, měra a pokoja*. Na to zaspěwa cyła žurla hodowny spěw „Cicha nóc, swjata nam nóc". Rjany moralny a materielny wuspěch njech je wšém z doséćinjenjom, kotříž su tu swoje mocy, ćuwy a čas woprowali, zo běchu něšto hódne předwjedli. A tym małym přeju prawje bohateho rumpodicha, kajkiž na jewišću šćedriwje swoje dary po zasłużbach wudźeleše. Njech wša próca a dźěło wukliněi do hesła, kotrež čoło programa dobješe: Gloria in excelsis Deo!

Z Njebjelčic. Kaž je hižo w tow. powěstniku wozjewjene, wulotuje towarstwo młodźencow 2. swj. dźeń hodow swój załoženski swjedźeń. Předstajeć budže so wulka hra „Hród Lubin". Wulkotne drasty a scenerija. Wulku woporniwosć je towarstwo na hru nałožiło. Štóž chce něšto widźeć a hody so prawje zawjeselić, přińć 2. dźeń hodow do Njebjelčic. Zawěšće budże so tu kóždemu spodobać. Přeco je serbskeje młodźiny a lubowarjo narodneho žiwjenja so tam zeńdu. Tak přińdźe wšitkez blizka a z daloka, zo byšće pomhali narodne žiwjenje pěstować a hajić a prawu towarśnosć lubować a dźerżeć!

S **Wojerej.** Po wojjewjenju magistrata wotměja so blišće tydźenje witi we Wojerezach pjatk 24. dez.

Se **Jarkow.** Puć je Jarkow do Matećiź ło dla nazhpowanja hacź na dalšne sawrć. Jedyny wobkhad pokazuje so na Jarkowsko-Delnjo-Kotowski puć a na Wóspork.

S **Wjelcejce.** W zentralnej dźělarni tudomnych „Jednotnych jamow" so pjatk w dźělarskim cźasu dwě wokhodnej njeswoji. Pschi dźele pschi nakowje byri jedyn se cźejkim pschibiwańskim hamorom šantarja M. do žiwota. M. so hješ wdowja jwjese. Jeho dyrbjachu hnydom do Khojcejbuskeje khorownje dowjesć. — 20-lětnemu šantarjej P. so wot jeneje ruki wjchě porsty wotmjerjechu.

S **Krjebje.** Mutoru wjecor wotmě nasche spěwne towarśtwo „Lusatia" swoju generalnu zhromadźiznu. Jako pschedsyhda so wuwoli k. wyschschi inspektor Nieden a jako jeho namjetnik wyschschi hajnik Paczka. Sastojnstwje pismamawjedźerja a pokładnika wostajichtej w dosamnych rukach. Wono so wobsamkny, so ma so w februarje 1927 zhromadnje z Klétnjanskim towarśtwom w Klétnom a w hapreji w Krjebi khoncert wuhotowaćej.

S **Rowneho.** Kaž kóžde léto, pschihotuje rumpodich *leź* lětsa małym dźěćom wjeselce. W zyzkej Sslepjanskej wobšadže je waschnje, so so młoda hoza pschewoblekła a dom wot domu khodźi, so by małe dźěći z darom swjeselila. Lětsa pak tole khodźenje wjeselce njeczini, dokelž su dla njepschestawazeho mokreho wjedra pucze jakositje błóćane.

Se **Slepeho.** Sandźenu sobotu wotmě so w „Hoschenzu k Želesniży" zhromadźizna *towarśtwa za schkit pschemyšla* (Gewerbeschutzverein) za Slepjanski wokrjeź. Pjeć nowych sobustawow do towarśtwa pschistachu. Dale wobsamknychu, so ma so knjes wikowar Panwek Lehnigk za wobliczenje dawkow a podobne prascheńa pola pschišłuschneje instanzy namjetować. Sa jeho namjetnika namjetowachu k. Elschenbacha. Dale wobsamknychu, so ma so blišćeka zhromadźizna pola k. Rt. harda Lehmanna w Slepjom wotměć. Tam ma so tež pschedbydźenstwo sa lěto 1927 wolić.

S **Běleje Wody.** W nozy k póndźeli w bydlenju hoschenzarja H. zhrobły paduch pobu. Wón wotpaczi sćiwnje durje a kradny je sćiwy pjenježnu mošeń je 150 hr. Domjazny paduschćiwo hnydom pytnychu a jo polizyji wosćewschu. Polizija tež paducha bórzy w Khocźebuju sa-ja. Je to wěsty „student" Ludwig z Berlina, kiž we zamšnym twarjenju bydleschće a chžyschće do Berlina cźekny. H. nimale wschć pjenježy sa-ło dosta.

S **Běleje Wody.** Wječera póndźelu wjecjor wotmě dohladowanjka rada tudomneje pjenanine posedźenje. Shromadźeni jednachu wo powjelschenju pjenanine.

S **Niśkeje.** Njedźelu pschipołdnju mandźelska rěznikeho mischtra Langa z Niśkeje je swojim kokom do Dubza k swojemu mandźelskemu jědźesche, kiž tam dźěkasche. Mjes Pěschkowej korcźmu a Delnim Kóšlom wona pschi lewej stronje dróhi jědźesche. Tu dyrjsche fu auto direktora Nonna z Berlina pschescźahnycź. Na autowe satrubnjenje so Langowa wobhladny a chžyschе na prawu stronu dróhi sajcź. W tym wokomiku pak je auto hižo sbrany, pschejědže a hnydom mori. Wožobowy auto firmy Christoph a Unmack dowjese morjenu do Niśkeje domoj.

S **Kodersdorfa.** (Wulki woheń.) Schiwórk wjecjor wokoło 2/8 hodź. wudyri na hrodźach Kodersdorfskeho rycźerskeho nadobo woheń, hdyž so na 1000 zentnarjow syna thowaješe. Sa krótki cźas stejesche tśicha dołheho twarjenja we płomjenjach. Bórzy pschikhwatachu wobory z wokolnych wjsow a tež Niśkowska fabrika gyzakowa na pomoc. Jich zhromadnemu dźěłu so poradźi, woheń na wopalniščnjo wobmjejowaćej. Słót so wuthowa. Schkoda je sawěsćena. — Bohužel sta so pschi haschenju njeswoje. Wobornik z Kodersdorfa padny z tśećeje a zrani so cźežko na nosy, tak so dyrbjachu jeho do bydlenja wotnjesć. — Woheń je dźěłacźej Raschka z Kodersdorfa sakoźił, kotrehož policija hišće tśi dny zandźenu nóz sa-sa. Raschka wobkrucźeschе, so je nekotre wožobny, kotrež na kuble dźěkaju, jeho namokwjeli, so by woheń sakoźił. Tež tutych je policija sajala a na Niśkowske hamtske žudnistwo wotwjedła. Kaž so powěda, su je sajeźi na cyzčerkubleryu wjecźerej dźeli. —

S **Königshaina.** Sćridu wjecjor wotpali so je tomu kryte domske knjesa Waltera, kotrehož je statok hakle pjched krótkim na pucźu žudnistwo pschedžadowanja kupił. Tuchu na przedawschcho wobhladźerja, so je woheń z wjecźerowsće sakoźił. Policija jeho sa-ja a do bertinje tuknu. Tola w nozy so sajaty wudoby a cźekny.

Z Łužicy.

S **Wjasowy.** Tudomna wikowarka z materialnymi twarami, Karolina Wicjasowa, je dobrowólnje do žmjercze schła, njedźelu rano ju wobwěsćenju namakachu. Michelale powedanja dla rubježneho morda'stwa su njewérne, kommisija statneho rěcźnistwa je jeje bydlenje dołdanje pschepytała.

S **Habrachcźiz.** Khróble paduschćiwo słucźi so we tudomnym Weikertez domje. Jako mandźelskaj domach njeběschtaj, wutłócźi paduch wokno a sałeše do bydlenja, hdyž symschaj mantlaj, kostum, pośleschcyca, cźapnik a wschelake druhe wězy kradny.

* Se Jitowy. Schichterez mandźelskaj je kuhsobnej cźeľej nanitejnej wjzy Ketlenje staj zhromadnje do žmjercze schkoj. Mandźelskaj, kotrajž běschtaj w dołholetnym khošownym mandźelstwje žiwaj, podaschtaj so je żelesnizu do Liberza a wot tam do Harsdorfšteje dolneje sawjery, hdyž do wody skočźichtaj. Jeju cźełe su z wody wucźahnyli. Wjacsław Schicht bě 56 lět stary, jeho mandźelska Karolina pak 61 lět. Schto je wobcźu k sadwkownej kroczeli hnało, njeběch hišćeze znate. Mandźelskaj njeestaj ničźo sarosćiłajloj, schtož mohło psychcźinu hamomordatstwa wujasnicź.

* Se Sjorjetza. W nozy k pjatkej so pósty pschi Landskronskej dróhy paduschći dobuchu. Po dotalnych powěsćenych kradnychu 25 hriwnow pjenjes a za mjhdże 13000 hriwnow listowych znamkow.

Warnowanje.

S hamtskeho hejtmanstwa so nam pisa:

„Sapisane towarśtwo zahydłenjeje pomozy němskich wójnskich wobschkodźenych se zydkom w Düsseldorfje hromadźi pschezy hischcze zjawnje pjenjezy, wudawajo, so z nimi swojich zobustawow podpjeruje. Towarśtwo pak nima k temu trěbnu dowolnosć, kotruž by po wukazu z 15. febr. 1917. nastupazym hajenje spomoźeršiwa mjez dyrbjało. Tuto sjednoczenstwo nje tajke, so by sa porjadne wuživanje hromadźenych pjenjes zukowało mohło. Tohodla je prušti statny komišar hižo 9. junija 1925 wukasał, so ma so pschećiwo sbéranju pjenjes je stronu tutoho towarśtwa zakročźiz a wobskorżbo pschećiwo njemu pola pschišłuschnych žudnistwow zapodaz.

Sazydleństi dom tutoho towarśtwa we Stuckenbrocku, kotruž je na namolwjenišćich lisćinach tuteho towarśtwa swobrasowany, njeje dźensa hischcze dotwarjeny. Dokelž towarśtwo wudawki za twar zaplacźiz njemóże, je twarski mišter chěju cźasaz dak. Potajkim ani jenizki zahydleńsku chěju njeje towarśtwo hischcze dotwarilo, hacźrunjež hižo wot léta 1924 pjenjezy k tutomu samérej hromadźi. Tohodla dże móże so prajicź, so towarśtwo nawdate pjenjezy tak njewuživa, kaž by to dyrbjało.

Towarśtwo wobsteji we wopravdźitosći jenoz z nekotrych zobustawow z Düsseldorfa. Sa pschedbydźu je so wójnski hejtm Wilhelm Teichert z Düsseldorfa wuswolił a to na cźas žiwjenja. Runje poźlednje je zara nadpadne a to cźim bóle, dokelž na kóždy druhi zobustaw pschedbydźenstwa wotkupicź, je-li pschepschedźiło.

W poźlednim cźasu je so swěsćiło, so „towarśtwo pomozy za wójnskich cźežkowobschkodźenych" njeźiwajo wschěch zakazow wschudże je žiwotni sbérkami pokročowało. Po zyzkej Němskej so pschiwabjaze namolwjenja rozsejachu.

Zyze wobydlerstwo je tohodla z tutym znowa warnuje, so njeby tutomu towarśtwu žanu pjenježnu podpjeru dawało. Njech fo wschitcy, kiž do bonu pschinđu, pjenjezy sbéracź za tuto towarśtwo wotpokazaju, z pilnowanymi namolwjenjemi pak je nałježe, so je do kachli tykneschi.

Schtóž chze za wójnskich ranjenych něschto cźiniez, njech źiwoje dary woteda na wyschsnostnych spomoźeršich městach, kotrež sa porjadne rozdźelenje pjenjes rukuja.

Dźěławosć spomoźerstwowcho a wobstarańskcho hamta města Budyšina.

w měsacu novembru 1926.

W macźerskej saradźerni a wobstaratni cźeršnych dźěći na Kralowskim wału 3 pschchestaji so w měsacu novembru na 8 saradźerskich dnjach. 348 cźeršnych dźěći, njeje tym so so w saradźerni sa małe dźěći na 4 popołdnjach 141 dźěći pschepyta.

Saradźerinja sa zhanowbutkich wopyta 10 žoušćich.

Sa sastaranje potrěbnych wuda so 1689 puntow žiwidow wobnoške hobnoske k sepjinjenym.

S rozdźelenjom 130 dźěćazych draschcźičzkow a schalkow móžeschе so pomhajo sapschimnycź.

W měsacu novembru wobstaratnja cźeršnych dźěći 15 dźěćazych wosow, 8 sportiščich wosow, 9 dźěćazych korbow, 2 puczowańskaj wacźokaj, 2 thermometraj a 3 fyzkalki wupožći.

Wobstaranju za pługakhornym na Kralowskim wału 3 wopyta w měsacu novembru w 9 saradźerskich hodźinach 35 wosebow. Dźesaćz wožobow so k přeńnjemu ranjej pschepyta, 25 pak wobjjej.

Khudym pługakhornym so 240 puntow žiwidlow wohoške hobnoške k lépschemu sežiwjenju rozdźeli. Sczežkowaze wězy sa wothladanje thorchy so wupožčichu: 44 pschchrkwjow, 2 thermometraj, 37 blidowańskich blejchow, łožo i matrazu, 3 powćerowe wězy a 12 lohańskich stołow.

We wobstaranju schulskich dźěći wotpomha so njedostatkam na wobleczenje i 8 porani stupnjow, 6 porani nohajzow a 12 šwidnich wobleczenjow. Dwaj poraj stupnjow so na wudawki spomoźerstwowcho hamta wopodpuschowaschtaj. S wobstatkow sbérki mišowneho sjednoczenstwa mógesche so sa dźěći wojerowaćz: 13 mantlow a 13 swješčichnych wobleczenjow. Dale dostachu potrěbne žony a potrěbni mužojo 7 porow stupnjow, 14 schatow a 15 wschelakich drastow.

Po pschecźu dyrbjachu so 4 holcźaze schulske rjadownje na naplěrjaze twschi pschepytacź a 16 holcow, kiž běchu njeczišćeje błowy, pod wobkedźbowanje štajcź. K wobstaranju njerjada wupožći so 10 hnidakow a woteda so brźdź „Ritzer".

W rěcźnej hodźinje sa draschcźičzki, kotruž knjes dr. Käsuer 4. novembra wotmě, pschedstaji so tři nowych a dźesaćz starych padow.

Płezowa wocźerstwjenja „Waldheimat" w Sepjach pschiwja w rosprawnym měsacu 3 pługakhore jónske je města Budyšicha. Schtwórta pługakhora po konz novembra derje wocźerstwjena wróći.

Domjazych wopytow sapiša so w novembru we wobstaranju cźeršnych dźěći 143, w šwjatkym wobstaranju pak 102.

Saradźerinja sa wopuzowe je w rosprawnym měsacu 4 saradźerske hodźiny wotmě la. Wobstaratka wopyta 91 domow a pschija 5 nowe wosoby do wobstaranja.

Wobstaranišći hamt woteda w novembru potrěbnjene abo barmo 9580 pokratow khlěba, 4733½ punta margariny, 6072 kóm. płuna, 291 litrow petroleja abo spiritusa, 729 jědźnych šnamkow. Podpjerow w hotowych pjenjesach, podrużinskich a hospodarskich pschipomozow so cyło w hromadźe 43 553,33 hr. wuplacźi.

Podpjerу za dźěłosjenjerjow, kiž ja w rosprawnym měsacu wupłacźichu, wuczinjachu 122 874,74 hr.

Najnowiše z cyłeho swěta.

Schtrowa powěsć wo wjedrje za jutrje rjedu: Po zyzkej Němskej symnischo, w połodnju a dołhim ranju pódźe so źneh.

*

Němski šmonkowny minister dr. Strezemann je pondźelu dopołdnja z pschewodom měschćanoscy dr. Peterssena Hamburgskich archiu zwětoweho hospodarstwa, wustaw za šmonkownu politiku a wustaw za tropowe thorosće wopytał.

*

Najstarschi Berlinjan, privatier Behrendt, je 105 lět stary zobotu wumrjeł. Njedźiwajo wyhoteje starohy bě duchownje cźiły a cźelnje strowy. Jeho mopy pak hladajo woteběrachu, hdyž jeho 80letna dźowka, kotraž běsche jemu z hospodu, njedawno wumrě.

*

Pólski šmonkowny minister Salecki je poručił, so dyrbja pólzy sastupjerjo we wukraju rasnje pschcźiwo powěsćam wo pólsko-litewskim konfliktu wustupowacź. Polske knježerstwo je žeby wotmyślilo, se Smetonu pschecźelne stuki k Litwje wutwóricź. W Pólstej sajezi Litowjo dyrbja so z pólskimi stacźanami w Litwje samėnicź.

*

Italska zła na worzowe a żelesne twory, fotografijowe apparaty, optiske instrumenty, nawoczi a tśelbu chętre powyschi. Sa motorske koła so zto podwoji. Němska industrija so najbóle z powyschenjom italskich złow potrjechi.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Drjedźan.** (Awto do dróšchi srafyk.) W sańdźenej nozu sajędźe na Prazšej dróšy awto wot sady do dróšchi. Kóń padny, šhraba pak šo šaby a honjesche ſ wosom po dróšy dale, doniž šónčnjne do wulkadneho wokna njeprazny, hdyž cekórananjy leže wosta a sa kóńki cząš kónz wsa. Pohonc a pańazerojo we dróšy so njesranichu.

S **Freitala.** (Propeller tudomniſcheho létarja sarafyk.) 27 létny montér Walther, kotryž na wobšhadnym létadle němšeje powětrowje Hansy šłužbu cźinjesche, a kotryž na cźarje Berlin—Amsterdam—London jędźesche, bu na Londonſkim létanischczu wot propellera trjechany a pšhi tom tak strašchnje na hłowje ranjeny, šo bě hnydom morwy.

* S **Annaberga.** (Wucźeŕ šapali schulu.) W Hammerunterwiesenthalu wotpali šo pšched nješchto dnjemi schula. Powědaſche šo, šo je schulſki nadwjednik, kotryž dyrbjesche dla roskowa k 1. hapreli ſwój hamt ſłoſicź, schulu šapalik. Wucźerja šajachu, a wěrnosć lndźazeho powědanja šo wobkrucźi.

* S **Elſterwerdy.** (Woheń w fabrizy.) Tu wotpali šo fabrika firmy „Biehlowſkich pěſkowych dźěłanjow". Woheń šo tak ſpěchnje rosšěri, šo dyrbjachu šo woboŕy na dźerjenje šuźodnych leżownoſcow wobmjeſowacź.

S **Halle.** (Ssamomordarſtwo w żelesniſkim wosu.) Na nuſnikr wosa schtwórteje rjadownje namakachu we Barlinſkim cźahu na 55 lét ſtaršeho muźſkeho wobwěſnjeneho. W kapšach morwego namakachu ſaſtupny liſcźik do Lipcźanſkeje zoologiſkeje šahrody a wjazy wotbźěrjanych żelesniſkich liſcźikow jako jeniczke wupokaſanſke papjery.

Přilopk.

* **Wuwodźenje Błótow.** Hłowny wubjerk pruſkeho šejma pſchihłokowaſche namjetej, kotryž šebi pomoz ſa Błótowcźanow žadaſche, kotříž šu létša ſ wulkej wodu njeſměrnje ſchłodowali. — Nuſa tutych wbohich ludźi je tak wulka, šo šebi žane pſchedſtajenje wo tom cźiniczi njemóžemy. Nicźo njejšu ſ polow domkhowacź móhli. Běrny a banje šu jim ſhnile, jich ſtatoki ſteja hiſchcźe dźenſa pod wodu. Jich ſ drjewa natwarjene khěže hnija, hroſna wóń šo roſſchěrja po zyłej wokolinje. Wboſy ludźo nimaju, ſchto jěſcź. Proſcha wo běrny, kotreż šu jich jeniczka zgroba. Tajkale nuſa, tajkale ſrudoba, kajke budźa jich hody. Tu je knjeżerſtwo hižo dawno pomhacź dyrbjało. Cźohodła je šo tak dołho dijiło? Snadź tola niz tohodła, dokelž w Błótach w pišanej drasce khodźa....! Tola hdyž šměmy na wobſamknjenja pruſkeho šejmſkeho wubjerka šo ſpuſchcźicź, šmędźa Błótowcźenjo tola nětkajku pomoz wocźakowacź abo lěpje na nju cźakacź.... Hacź hiſchcźe létka pſchińdźe, šnadź k hodam? Snajmjenſcha na nowe léto 1927 dyrbi šo wulki projekt pſchewjeſcź: Błóta dyrbja šo wuwodźicź.

* **Žane bożodźěſcźowe ſchtomiki w Ruſkej.** Ruſke knjeżeſtwo je pſchikaſało, šo šo njeſmědźa létša žane bożodźěſcźowe ſchtomiki w lěſach rěſacź. Tutón wukaš je šo wudał, ſo bychu šo lěſy pſched wutupjenjom ſchkitate? —

* **Lawinowe njeſboże.** 12 wožobow bě hromadźe ſe Milana na ſněhkach do Ortlerſkich horow šebi wuleźało. W horach pſchekwapi jich lawina, kotraž diweju tourifiow šobu do hłubiny ſtorhny. Jenoho ſe njeſbożenych mózachu ſaſo wutkhowacź. Druheho pak hacź dotal namakali njejšu. Wón bŕje je šo w ſněhu ſadušył a mjerſnył.

* **Sabżcźiwy ſultan.** S Konſtantinopla šo piša: We palaſcźe exſultana namakacha kaſchcźik ſ juwelemi, kotreż šu 270 000 puntow hódne. Tutu maliczkoſcź je ſultan na žiwojim pſchekhwatanym cźekinjenju ſabył.

* **Możemy pſches zyły Ozean hladacź?** S Nowyorka šo piša: Dr. Alexanderſon, inźeńer „General Electric u. Radiocorporation", je American-inſtitutej w St. Louis ſdźělił, ſo je maſchinu wunamakał, ſ kotrejž hodźi šo pſches zyły Ozean widźecź!

* **Sněhowa kataſtrofa w Sachalinje.** Po powěſcźach ſ kupy Sachalin je šo tam njeſměrnje ſněha naſchła. W měſcźe Alexandrowje leži ſněh na diwaj metraj wyſoko. Dwaceźi wožobow je we ſněhowych mjeceźelach wo žiwoſnje pſchiſchło.

Swójbne powěſce.

Eſkłubjeni: Hilźka Kleiſcherez w Dobrunſchi a Alfred Wencźeŕ w Budyſchinje. — Erna Ssmirrez w Budyſchinje a Waltaŕ Jüngling w Potsdamje.

Semrěli: Korła Hermann, tepjeŕ na lokomotiwje na wotp. w Budyſchinje, 81 lét, khowanje wutoru pop. w 3 hodź. na Tuchorje. — Hermann Riczel, wucźeŕ hudźby w Budyſchinje, 70 lét. — Hermann Nocka we Budyſchinje, 36 lét. — Erich Kolbe w Budyſchinje, 26 lét. — Moriz Eduard ſe Zenker, ryčzeſkubleŕ nad Darinom, 90 lét. — Oskaŕ Bjenada, pjekaſſki wyſchſchi miſchtr w Kamjenzu. — Jan Korła Arnoſcht Wünſcha, w Kamjenzu, 78 l. — Jěwa Kribiźowa rodź. Möhringez w Wělej Wodźe, 30 lét. —

Semrěli: Elſa Haaſerez w Hunczerizach, khowanje ſe žrjedn popoldnju ½3 hodź. hw Huiży. — Arnoſcht Liſchka w kantinje w Abolſkej Hórźe, khowanje ſrjedu pop. w 3 hodź w Bukezach. — Nanna Pollnerez w Kamjenzu, 52 lét. — Paŵoł Heinrich, póſtowy miſchtr w Semjach, 56 lét. — Marja Kulyna rodź. Kowaliz we Wojerezach, 42 lét. — Olga Langowa rodź. Kalbańez w Niſkej, 33 lét.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Nacźiſt wo druhim dźěłu cźiſcźenja Schprjewje — rjadowanje Lubijſkeje Wody pſchi wulriwje do Schprjewje na Brěſynjanſkich a Lemiſchowſkich honach — je ſinanzne miniſterſtwo dowoliło a wón wuležu ſ nutſpohladanju na Budyſchſkim hamtſkim hejtmanſtwje.

Tole šo po § 24, 2 w ſwiſku ſ § 33 wodoweho ſakonja ſ namołwjenjom wojſewi, ſo bychu šo pſcheczźiwne měnjenja, kotreż šnadź wobſteja, ſa dwě njedźeli, wot dnja wudaczja tutoho wojſewjenja, na podpiſane hamtſke hejtmanſtwo ſapodake.

Wobdźělenі, kotříž šo w tymle poſtajenym cźaſu njeſamołwja, ſhubja prawo pſcheczźiwjenja.

W Budyſchinje, 18. dezembra 1926.

Hamtſke hejtmanſtwo.

S jędnymi kołami po tak njenowanym „popowſkim puczu" (Pfaffenweg), kiž wot Delnjeje Lazareſtzeje dróhi na dróhu pola khłostarnje (Anſtaltſtraße) wjedże, jędźicź, je ſakſane.

W Budyſchinje, 18. dezembra 1926.

Měſchczańſka rada, polizajſki hamt.

Hamtske wozjewjenje z Wojerec.

Na dyrbjeńſke waſchnje ma šo 9. februara 1927 dop. w 10 hodź. na žudniſtwje — wo ſtwe cźo. 85 — na mjeno wikowarja ſ jędnymi kołami Korle Rochowa we Němcach ſapiſana leżownoſcź, pſchiſłušadźowacź. Leżownoſcź je 39,26 arow wulka, wopſchija domiſe ſ kłamami, dwór a ſahrodu, hródź a kólnju, kaž tež lěſ v-

We Wojerezach, 18. nov. 1926.

Hamtſke žudniſtwo.

*

Do naſcheho wikowańſkeho regiſtra A je šo 9. dezembra 1926 pod cźiſłom 216 ſcźěhowaze ſapiſało:

Firma Leo Zweig w Budyſchinje ſ wotnožku we Wojerezach pod. firmu Leo Zweig, filiałka we Wojerezach, a jako jeje mějicźelaj pſchekupzaj Hendrich a Leo Zweig w Budyſchinje.

Hamtſke žudniſtwo we Wojerezach

*

Do naſcheho wikowańſkeho regiſtra A cźo. 142 je šo pola firmy Jurij Breyer, drjewowe wulkowikowarſtwo a parny rěſak w Kulowje, 2. dezembra 1926 ſcźěhowaze ſapiſało: Firma je hańła.

We Wojerezach, 2. dezembra 1926.

Hamtſke žudniſtwo we Wojerezach.

*

Do naſcheho towarſtwowſkeho regiſtra cźo. 36 je šo 13. dezembra 1926 ſapiſało:

Privilegowane towarſtwo ſtrělzow w Kulowje (Sebaſtianſke bratrowſtwo) je ſwojim žydłom w Kulowje

We Wojerezach, 14. dezembra 1926.

Hamtſke žudniſtwo we Wojerezach

*

Na dyrbjeńſke waſchnje dyrbi šo 22. februara 1927, dop. w 10 hodź. na žudniſtwje — wo ſtwe cźo. 85 — na pſcheſadźowanje pſchedawarja na mjeno hoſcźeńſarja Oskara Weißa we Wojerezach ſapiſana leżownoſcź.

Wona leži na Bismarckowej dróhi we Wojerezach a wopſchija domiſe, dwór a póddańſke twarjenje, je 6,54 arow wulka a ma 2160 hr. wuſitkowejſi hódnoſcze.

We Wojerezach, 14. dezembra 1926.

Hamtſke žudniſtwo we Wojerezach.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoleſ w Budyſinje. — Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dučman w Budyſinje. — Za hospodarſki dźeł: Arnošt Bart w Brěžanach. — Za nawěſtkii G. Janak w Budyſinje.

Hallo!

Što praji Schlitz?

Hody su pred durjemi. Pódla praktiskich darow (kotrychž budźe tež na Vašim hodownym blidźe dosć) su hišče słódźiny wšěch družin, kotreż na žadyn pad pobrachować njedyrbja. —
Cyły Budyšin kupuje pola
Morica Schmidta
na Kěžorskej dróży 11
kotryž ma po najtuńšich płaćiznach najł. kajkoše.

Trjebane
žonjace koło
Nowe žonjace a mužace jędźne koła, připrawa k jędźnym kołam, karbit. łatańje, elektr. łatańje za jędźne koła, kapsne łatańje, gumija za jędźne koła
jara tunjo maja
bratŕa Thomas
w Budyšinje
na Kamjentnej hasy 16.

Paleny kofej
kóždy dźeń čerstwy — we hodownych zawalkach poskića
Alexander Trepte
w Budyšinje
na Pósstowem naměstnje.

Podšite a normalne
kholowy košle a tajle
kholowy z gumijow. paskom atd.
tunjo
I. A. Henoch
w Budyšinje
na Hłownem torhošču čisło 4
Złoty Hodlef.

Hodowna zhromadźizna
Maćicy Serbskeje
srjedu, 29. hodownika 1926, w Serbskim Domje w Budyšinje.
I. Pop. ½3 hodź.
1. Dr. Krječmaŕ: **Swjedźeński přednošk.**
2. Wyšši wučeŕ Wjerab: **Nabožina a wumělstwo.**
II. Wječor ½8 hodź.
Swójbny wječor
pod nawjedowanjom hudźb. dir. Bj. Krawca, khory „Nadźije". Bj. Krawc na klawěrje, kn. operna spěw. Belzec a kn. Lešawic.
Wo bohaty wopyt prosy předsydstwo.
(Wopytarjo swójbneho wječora so prošu, k wupyšenju swěčku na blido sobu přinjesć.)

Na hodowne blido
porclin / krystal / kamjeniny
majoliki / wumělsk. keramika
w bohatem wubjerku
August Teichert w Budyšinje
mějićel **Kurt Teichert kachlestajerski miſtr**
na Serbskej hasy 18 Telefon 3682.
10% hodowneho rabata!

Kofej cyle wuběrne měšenja
3,20 3,60 4,00 4,40 4,80 poskića
Sachse
w Budyšinje na Bohatej hasy

Meble
lepichi najwjetši wubjerk **pjerjo** najtuńše płaćizny
Bratŕa W. & M. Fiedler w Hródku D./Ł.
na Barćowskej dróży 17.

Za wjesny lud
Špilhle vertikowe drastowe khamory škleńčane khamory komody křiny stólcy **Hoch za dźěłoch**
wšěch družin
H. Sinaplus
blidarski miſtr
we Wojerecach.

5–8000 hr.
so pytaja na nowu khěžu we Wojerecach.
Poskićenja pod „D 12" na wud. „Serb. Nowin".

Sserbjo
podpjerajcze swoje
Serbske Nowiny.

Prosymy spytajće naše
porjadne wěcywustojne
swjedźeńske kofejowe měšenja
¼ punta 0,70 0,80 0,90 1,00 1,10 1,20
Hamburgski kofejowy skład
Thams & Garls
w Budyšinje na Hłownem torhošču 8 Telef. 3068

Hodowne wuhorje
rybowe konzerwy, sušeny laks a. t. d.
najlěpšich kajkosćow poskića k hodam
Budyšska kolonijalna a rybowa centrala
Herm. Kurjo
w Budyšinje na Zwonk. Lawskej hasy.
Sym Serb a ręču serbski!

najwjetši wubjerk.
F. A. Lenke
w Budyšinje na Hošče hasy 25

Rólowanske kupanske ruby **plachty** twjelki, trjenja łožowe damasty, běłosmuhate počehnjenja, ruby na blido a na hoscźenske blida, přikrywy z wóskowych tkanin. jara tunjo
K. Erler w Budyšinje
na Zitn. wikach 11 znapřeča hosć. „Stern". Ręču serbski!

Žony! + Žony!
Wupłókowace aparaty rigatory, žiwotowe wobwjazki, měsačne wobwjazki a tajke pře wustupowanje, pjelákowe khe lowški podtožki, štaćiki a přěcki, štaćiki za pažen. taš wulki wubjerk **wšelakich gumijowych tworow.**
Wobroćće so dowěrliwje na
Sanitätny wobkhod
R. Wagner w Budyšinje
před Sulešskimi wrotami 9.

Příloha k číslu 296 **SERBSKE NOWINY** Wutoru, 21. decembra 1926

Hnojenje a připrawjenje łukow.

W nowišchim czašu, kotryž šebi wošebje wot šrěnich a mjenišchich ratarjow šaha, so na plahowanje škotu najwjetšchu kedźbnosć škazuja, rěkši ko wjele wo wothladanju łukow. Tak pšchednoschowajshe dipl. ratař Schöppach we Drjezdźanach njedawno pšched šastupjerjemi ratarjow wo hnojenju łukow. Nšebudże bjes šajima, někotre dypki ſ jeho pšchednoschka tu wuſšěhnyć.

Łuka je, tak prajeshe rěčnik, mać rolo. Tale šaha je wěrna, bjes dwěla, a tola mysla šebi někotři ratarjo so dyrbja najpršedy rolu na najwyšchišchi škhodźenſ wunaschnoſcje pšchinjeſeć, pršedy hač šmědža šebi na wothladanje łukow myſlićeć. — Kaž so łuki łwjetšcha hač pola hnoja, njeje dožahaje ſa dozpěče dobrych žnjow, čžašto hoji hnojenje jenož njerodźi niž pak trawje, kotruž chcemy tola žanu prawje tjanu měć.

Łuki ſ jenož dobrej trawu ſu žadne. Wjele je jich ſa to pšchemokrych. Nimo tuteje ſtejazeje mokroty łukam też jara ſchkodźi, so ſo ſpla njepſcheworaju abo we wopačnym čžašu (niž po prěnim wožnjenju, kaž ſo łuſcha, ale hatle naſynu), so ſo ſnowa njepoſyju, ſo ſo wěžywutkojni ſ tutym praſchenjam njeſtyſcha atd. Wažne ſa dozpěče dobrych žnjow je, ſo ſo ſa kaſtoſej póły pšchimérjene žnjnjenja trjebaju, so ſo hróbžimy hnój naſwožuje, ſo ſo na łakkowanje łuki kedźbuje, ſo ſo łuki po wotawje ſ juchu nawoja, ſo ſo běrnjage ſeliſchczo, hnój atd. wěžywutſtoſuje na łuki roſbźěli, tak ſo njeby trawa ſo ſpody ſaduhyła.

Schtož hnojenje ſ dužnykom naſtupa, tak ſu poſpyty dopokaſane, ſo ſo takſe hnojenje hušto njeſaplaćі. Pola mnohich łukow ſo mjeliſnoſć póły (Gare) pšchi tom pšchemało wobkedźbuje abo dužnyk ſo we wopačnym čžaſu, niž kaž je prawje w nałéczu bawa. Najlépšchi łučny hnój je jučka, kotraž ma, hdyž je prawje wobkładana, na 40 prozentow dužnyka. Powšchitkownje płaćaje ſadaby wo tom, kelko dužnyka ma ſo łukam daſwać, pak njewobſteja.

Schtož žně młodeje trawy naſtupa, tak njech ſo nałožuja tak mjenowane ſtohowiſchča (Heinzen abo Beutten). Sšu to wožebite kroſna ſa ſuſchenje trawy. Hdyž ſo wone prawje nałožuja, wotpadnje wšcho wobroczenje, łupjenje a róſnomjetanje; trawa ſo ſyle jednorje, hdyž je na pol ſwjadła, na kroſna ſpotvéſcha. Je ſo wupruhowało, ſo mjeſeſche tak ſuſchena trawa 19 prozentow wjazy bélła, hač ſamjna trawa, na ſemi ſuſchena.

Schtož pšchiprawjenje łukow naſtupa, je ſo ratařſka komora wuprajila, ſo dyrbja takſtim ratarjam pšchi ſeſtajenju ſa jich łuki ſo hodźazych žnjnjenjow ſadarmo ſ radže być. Towařſtwo ſa plahowanje žnjnjenjow w Saſkej je tohodla dźiwajo na to, ſo je wěžywutſtoje ſeſtajenje žnjnjenjow jara wažne, wobſamknyło, ſemjokrute žnjnjenja kupować a je potom pšches ratařſke towařſtwa ſakſkemu ratařſkemu podawać. Sšymjo ſo hnydom nanéſchane njepodawa, ale kóžda družina je wožebje, tak ſo móže ſo kupy na kaſtoſeji žnjnjenja pšcheſrědźeć. Njech ſo tohodla kóždy, tiž chce dobre žnjnjo kupować, na ſwoje ratařſke družſtwo wobroczi, kotreż potom wšcho dalſche wobſtara.

Lépše wunošowanje póstu na wsach.

We wubjerkowym pohedźenju wokrjeſnieje direktzije ratařſkeje komory we Drjezdźanach woſtejwi ſo pšimo wyſchſcheje póſtſkeje direktzije, po kotrymž ma němſkoſtatne póſtſke miniſterſtwo w Barlinje wotpohlad, wunoſchowanje póſtu na wſach wulkotnje połepſchić. Nowoſtjadowanje wjeſnjeho póſtſkowa ſo na jéžehowaje waſchnje bozpečʒ ſpyta:

Lic.ka póſtow ſo pomjeńſchi tak ſo ſo wokrjeſy powjetſcha. Póſtu njewunoſchuja wjazy ſtyrnoſchcerjo kaž hač dotal, ale kóždy wokrjeſ dóſtanje ſwój póſtſki auto, kotryž budźe ſa wjeſne puče wožebje pšchipraweny a ſ kotrymž dyrbi póſta tak ſpěſchnje hač možno po wſach roſnoſyć. Skał ſo nětko pohyłki w jenotliwych wſach roſdźěla? We kóždej wjeſy, też w fabrikach, hamolejazych kubłach ſo póſtſke agentury ſatoja, kotreż pšivatne wožowy nawjeduja. Tute póſtſke měſtna dóſtanu pšeca doſpołnych póſtſkich wuſłužowjo, tak ſo móža wjeſne družiny pohyłkow pšchijimować. Nawjedowarjo tutych póſtſkich měſtnow roſdźěla poſtu we ſwojich wſach.

Dwójzy wob dźeń pſchijéžbje auto ſ póſtu do kóžeje wjeſki. Po prěnjej jéžbje ſo póſta ſe wjeſnych agenturow hnydom po wſy roſnoſe. Pohyłki pak, kotreż by auto na ſwojej druhej jéžbje hiſchcze na póſtſke agentury pſchinjeſł, njebychu dże ſo wjazy po wſy roſnoſyłe, ale wjeſnjenjo bychu ſebi ſami po nje dońcź mohłi. Tu by ſo wožebje wo nowiny jednako, kotreż pſchipołdniu w měſtach wuſkładeju. Na kóždej jéžbje by auto pohyłki ſ agenturow ſobu wſał, tak ſo by też na najmjeńſchej wjeſy ſkładnjeſ wobſtała, dwójzy wob dźeń poſtu wotpóſłacʒ. Tak bychu liſty, dopiſmizny wšo wjele ſpěſchniſcho na poſłanje měſtno doſchłe. Date bychu tute póſtſke auta na ſpěſchnjej jéžbje też wožobu ſobubracʒ mohłe. S wotpředka je jenoʒ jene měſtno ſa pahaʒérow na kóždym auće ſwobodne. Dotalne póſtſke agentury a póſtſke měſtna na wſach njechychu w ſwojej dotalnej formje wjazy dale wobſtać. Na jich měſtno by ſo wjele wjazy póſtſkich měſtnow pſchiſtarwiło, kotreż bychu wjetſche prawa dóſtać, hačrunjeż bychu wšo ſ mjeńſchim wožobowym apparatom dźěłać. Po pſchipadże bychu ſo wšo dotalne póſtſke agentury do taſtich nowych póſtſkich měſtnow pſchewobroćiłe mohłe.

P. Krjeŏmař:

W domiznje.

Wutrobu ſym zhubił
W ſwojej *dominzje*,
Rjanej holčcy ſlubił
Swoje žiwjenje.

Jandźel bě mi hudźił
Słodke ſonjenje,
Wutroby mi ſkludźił
Złóſtne honjenjo.

Serbſke holčo bywa
Moja njewjeſta,
Słowčko z jeje ćyła,
Moja domizna.

Domizna mi hrěje
Zaſo wutrobu;
A hdyž zbožo kóčje —
Zmèje kolebku!

Pokhowanje znjezbožených khowancow na St. Bernhardźe.

Powěſcʒ wo lawininym njeſbožu, kotreż bě šebi tſjoch khowanzow St. Bernhardſkeho klóſchtra ſa wopor žadało, je dopiſarja nowiny „Corriere“ pohnuło, ſo ſo ſ wupruhowanym wjednikom a někotrymi pšchečeľelemi na puć naſtaji na měſtno njeſboża. „Njedźiwajo njepſchihódneho wjedra“, tak piſa ſurnalißa, „wopuſchčichmy wječor naſche kwartéry. Po wuſkich hórſkich ſchčežkach kročzachmy w ſmjertnej nóznej čſichinje po nahim horje. Po ſchtyri hodźinſkim pučzowanju wuhladachmy ſkónčnje njedaloko ſwěžu. Bórſy ſtejachmy pšched jednorej hěru. Hdyž ſakſepachmy, wotewrichu nam durje a pšcheczelnje nas pſcheproſchychu, ſo bychmy ſaſtupili. Parjazy dym ſzopkeje hródże naſ wobda ſ pšihjomnej ſzopkotu. W ſzmjowym kucze njewulkeje hródże ſleczeſche wjazy wogobow, kotreż ſwoju modlitwu pſchetorhnychu, hdyž naſ wuhladachu. W dole rěki Aoſta je njemujzy waſchnje, ſo ſo ludźo w domje morzachu k paczerjam ſeidu, zyku nóż puſty wječor dźerżo. Tón tróch pak běchu morwi, ſa kotrymž ſo modlachu, dalako horjeka we wěčnym ſnjeſy w St. Bernhardſtim klóſchtrje. Też my ſo pokłaknychmy, wuſpjewachmy czichu modlitwu ſa wotemrěłych a potom lehnychmy ſo na ſtomu w hródźi, dóniż rauſche ſerja naſ ſaſo ne ſpara njewutorhnychu. Potom puczowachmy dale, w ſneſy, kiž bě we ſymnej nozy ſmjerſtnyk. Nadobo ſtorhny ſebi wjednik klobuk ſ hłowy. Sšo ſa pſchiczinu njepraſchejo, cžinichmy to ſame. Hobrika hromada ſněha hačeſche naſich puczi. We to dźeł lawiny, kotraż bě tſjoch khowanzow ſobu do hłubiny ſtorhnyła. Nuka njeſnatcho bě do ſmjerſtnjenego ſněha napiſała ſłowa w ſranzowiſej rěči: „Wotpocżujce w Knjeſu a proſchcze ſa wbohich we ſneſy ſabudźenych!“

Dóniđenj hačz bo klóſchtra. Měſtno dobroczinych auguſtinſkich mnichow, kotreż tak cžaſto naſ tu pſcheczelnje witachu, maja ſtari klóſchtrſzy ſtyrihodźiny dźenſa ſkónčnu. Kaž ſcžiny ſuwaju ſo ſtari po dołhich klóſchtrſtich khódbach, po kotrychž nědźy Napoleonowi wojazy kracżachu. Skónčnje trjechimy jenoho ſ klóſchtrſtich mnichow, kotremuż ſwoju dobruzelnoſcʒ na cżežkim njeſbożu, kotreż je klóſchtr domapytało, wuprajimy. „Sċże prawje cżiniłi“, dźakuje ho mnich, „ſo ſcże horje pſchiſchli k nam na kwaſ naſchich dźěcži. W tutym łéżże dyrbjachu nětchnitku ſwjeżżż

powšitkownje znate a kruta zasada, zo so murjerske cyhele při twarje na zhromadnych wudawkach jenož ze 6 procentami wobdźěla. Na přikład wučinja při twarje, kiž nětkuždy 37 000 hriwnow płaći, hódnosć trjebanych murjerskich cyhelow jenož nětkuždy 2200 hriwnow. By-li so při wjele wjetšim powšitkownym trjebanju cyhelow płaćizna woprawdźe wo 5 hač 10 procentow zniźiła, dha by so z tym cyły twar wo 110 hač 220 hriwnow potuńšił. Snadna dań za tónle pjenjez njedyrbjała woprawdźe ważnosće měć, přetož rozdźěli so hišće na ličbu mějićelow bydlenjow w twarjenju.

Cyhelowej industriji, kotraž móžeše we Budyšskim wokrjesu wo wšěch cyhelnčach dźěłać dać, a je so z tym za dźěło za mnoho rukow starała, so woprawdźe wumjetować njemohło, zo twarjenju zadźěwa.

Zo w sakskim swobodnym staće też hišće dźensniši dźeń komisar za twarsku potrjebu a sakska dohladowarnja nad kartellami cyhelowe płaćizny stajnje pruhuje, ale dotal hišće žaneje přičiny za zakročenje bylo njeje, na to njech so při tejle składnosći też pokaže.

Nadźijomnje so w nowym lěće živišo twari, nadźijomnje so też w industriji a ratarstwje dźěło twarjenja woživja, so měłe cyhelnče skónčnje lěpše dźěło a zo bychu płaćizny znižić mohłe. To by so z dźěła też docpiło, hdy by so palenemu murjerskemu cyhelej jeho stare wupruhowane wužiwańsko městno jako najlěpši a najstrowši twarski kamjeń wostajiło a so njeby dla kóždeje wjeraženje płaćizneje differency druhdy jara dwělomny narunański material wužiwał. Potajkim: Dawajće dźěło domjacej cyhelowej industriji a škitajće je před dalšim padanjom!

Přilopk.

* **Shubjene akty.** Kaž hižo krótko spóźlichmy, bu so na Moabitskim sudnistwje w poslednim czasu czasczischo sudnisske akty shubjene. Sandźenu njedźelu nětko wobkedźbowachu sudnistkeho sastojnika Pahlku, kotryž, zaczrunjeż zanu kluźbu njemóżesche, so tola na sudnistwje z aktami saběrasche. Nadpadnoho sastojnika sajachu. W běhu dnja też hischze dalschcho sudnistkeho sastojnika a wosebje też rěčnika dr. Ludwiga Meyera do pschepytowanskeje jatby wsachu. Dr. Meyer je dobrocziwy, ale pschemało krutny człowjek. Wón běsche jatym, kotrychž mějesche sakitowacz, jara pschecżelnje napschecziwo pschischoł a bě jim nětkotrużkuli dobrotu wopokasał. Po czasu bě dr. Meyer tak do wotmysłnosće jatych hóstnikow pschischoł, so dyrbjesche jich kónczne darmo akitowacz, dokelž jemu hrozachu, so jeho pscheradża, hdyż jim k woli njeje. Do zyteje afary, kotraž je wulku kedźbnosć sbudźiła, je pjecza też hischcze wjazy sudnistkich sastojnikow zapleczenych. Ssmémy se sajimom wocżakowacz, schto bo tu hischcze wukopa.

* **Sensationelne sajecze w Barlinje.** Hdyż běchu we Barlinje sandźeny tydźeń justizneho inspektora Moabitskeho kriminalneho sudu a wyschschego justizneho sekretara sajeli, bu nětko też znateho rěčnika do pschepytowanskeje jatby sadźili, kotrehoż mjeno bo pschi składnosći wulkich procesow w posledním czasu często mjenowasche. Sajatych winuja, so su sebi sudnisske akty, kotrež su jim w poslednim czasu czasczischo bjes wjeda shubile, pschiswojeli.

* **Bijeńca mjes profesorami.** Halle nětkle podaŭk na sjawnosć pschińdże, kotryż je so njedawno w dekanatskej sjuwje filosofiskeje fakulty na Greifswalskej universitze stał. Tam běschtaj so profesor geologije Jaekel (direktor geologiskeho wustawa) a profesor paläontologije Klinghardt dla wuzjiwanja pschedwołanskoweje sale swadźikoj. Profesor Klinghardt da so tónczinje z wulkim kluczom do swojeho kollegi, tak so dyrbjesche ko krwawy sbity do universitnoje kliniki podacz. Każ so pisa, je statne ministerstwo pschepytanje njesłyschanscho pada pschikasało. Tu khwilu so na městno profesora Klinghardta druhoho dozentu powołali.

* **Elektrilse żehlawki jako tśełesńe tarcze.** Spodźiwne tryści tola ludźom druhdy na wuzle pschińdu. Tak stupi so njedawno nahladny nětschczan se Stolpa do wokna we swojim bydlenju a poża z teschinka do elektrilskich żehlawkow na druhej stronje dróhi leżaneho wobkhoda tśełesć. Hdyż słyschesche, kak żehlawki rospraskachu a kak schkleńcy schczerčachu, hdyż widźesche, kak ludźo na dróhy a pschedawarjo we klamach se strachom czekachu, so tśełej brjuschk z radosću tschaßesche. Tola bórzy jemu policija jeho wjeselo sfaty. Nětko, hdyż jemu listinoschcerjo k bodam wulke sliczbowanja do domu noscha, drje tśełej śmětki sandu. —

* **Sswinjo cżeło zeraka.** Wulki appetit pokaja zwinjo-Trierskeho ratarja, kotrež bě so w nozy z khlěwa do hródże dobyło a so tam do maleho cżełatka dało. Hdyż ratar rano do hródże pschińdże, namaka swoje cżełatko na pol żeżrane we kurze spody ležmy. —

* **Dobry rezept za tójenje paduchow.** Dobru myslicżku, paduchow lěpicą, kotraž bechu tři kasche z pjeczatami a kolkami, na 2000 krónow hódnymi, pokradnyli, mějesche thuda wikowarka z Luxdorfa pola Jabłońza. Wobkradnjena dla mjenujcy nawěschcht do nowinow, w kotrymž wjeschu dźelbu hotowych pjeczatow a kolkow kupicź pytasche. Ah lej, wěcża so poradźi: bórzy dosta policijerikn a hdyż bechi pjeczaty bliże wobhlada, běchu to žonstne, kotrež bechu jej radnyte. Nětko mójesche policija lohko paducha sajeć. Schkleńczyćpischcżeć i wokolinu bésche tworu pokradnyć.

* **Khołowy ho wotstrcanja!** Każ franzowske nowiny pisaja, pschihotuje so w Parisu mjes elgantnymi mużemi mała revolucija w mużajej módze. Tam zhedźa mjenujcy khołowy, kaßkeż so nětkole nošcha, wotstronicź a na jich městno krótke, kajschdy bo franzowskeje revolucije khodźachu, saßo sawjeseć. Dyrbimy wocżakować, hacż kwět tutu najnowischu Parižsku parolu scżehuje. Stanje-li so to, potom bychu nasche stare berschte khołowy też saßo do módy pschischkle!

* **Szmjerej pschi bołbsowanju.** S Newyorka so pisa: Franzowski bołbsowar Charles Pegulihan mějesche sandźene dny cżeżti bój z Amerićanaman Friedmannom wubdźeć. Pschi tom rosrase Amerićan Franzowsej nop a to tak strachanje, je tutón bórzy na to we khorowini wumrě. Franzowsa Pegulihan k prénjenm rasej w Amerizy wojowasche. Friedmanna sajachu.

* **Wichorowa katastrofa na kupje Madeira.** S Lissabona pisa so wo zakotnej njewjedrowej katastrofje na kupje Madeira. Drkan howrjesche po zyłej kupje. Mórske żołny wolichu so na kraj. We pschistawje swotorbachu murje, sady kotrych so tódże thowachu. Wjele z nich smjetachu na kraj. Tśinjace rybarskich łódźow, 6 motorzitich cżołnow a jendźelsko łódź so pak podmuri, pak wo brjoch rosrasy. Schesć namórnikow so zatepi. Schesć namórnikow so zatepi. W mésece Funchelu żołny wjazy thežow potorhachu.

* **Rockefellerowy rezept za dołhe żiwjenje.** Stary John D. Rockefeller, kotryż je nimo Forda najbohatschi cżłowjek na świeczu, je nětkole 87 lět stary a świeżeli so hischcze dobreje strowoty. Bychmy měnili, so by sebi tak bohaty cżłowjek wot najskławnischich lekarjow na świeczu najnowische hrědki sa podlěschenje żiwjenja wupitaczą dacz mohł. Ale pschekłepany John Rockefeller njedźerži wjele do lekarjow, ale spokoji so se sezitwjesłym prawidłom, kotreż hižo dołho wobkedźbuje. Każ njedawno spómni, bu hygieniske zakonje, po kotrychż so ma, sczehowaze: „Njehněwaj so; hladaj, so njepschiběrasch na wašu; pij wschednje tři litry wody; swuczuj porjadnje swoje cżełko a staraj so pschi spanju wo cżerstwy powětr." Hódnosći tutych prawidłow też samo skawni lekarjo pschipótnawaju; pschetoż woda cżisći cżełko a kreć, cżerstwy powětr je najwažnischa za pluza a nuzło muskle tak njepospudźuje, hacż swuczowanje cżełka.

Hospodarski rozhlad.

Wutoru, 21. dezembra 1926.

Wčerawše kurzy w Barlinju

1 Dollar	4,196	100 pólsk. markow	—
100 holandski punt .	20,361	100 čěskosl. krónow	12,422
100 švajc. frankow	81,12	100 franc. frankow	16,84

Na Berlinskej bursy bě wječera žnadnischi wobłhod. Wschitkownje běchu kursy feschlabjene. We witowanju je hoźinnymi liscżinami wosta wobrot tehorunja žnadne, a kursy so ledma pschemeńnichu. Wójnska pożeńka wosta na swojim kursu 7,50 hr. za 1000 hriwnow.

Produktowe witi maja žnadny wobrot. Płaczizny so w Rdma pschemeńnichu. Też tu so pschibliżowanje wulkeho rěcznego cżasa sacżuwa. Wječera płaczesche zentnar

w Drježdżanach (sandź. pjatk):

pschenicy (73 kg.) 12,85—13,10 hr. (12,85—13,10 hr.),
pschenicy (69 kg.) 12,15—12,40 hr. (12,15—12,40 hr.),
rožki (69 kg.) 11,80—12,05 hr. (11,80—12,05 hr.),
rožki (66 kg.) 11,25—11,50 hr. (11,25—11,50 hr.),
nalětnjeho jeczmjenja 11,25—12,50 hr. 11,25—11,20 hr.)
nasymskeho jeczmjenja 10—10,90 hr. (10—10,90 hr.),
wowsa 9,25—9,75 hr. (9,25—9,75 hr.),

w Berlinje:

pschenicy 13,25—13,40 hr., rožki 11,55 hr.
hacż 11,80 hr., jeczmjenja nalětnjeho pak 10,85—12,25 hr., nasymskeho jeczmjenja hr. 9,60—10,25 hr., wowsa pak 8,75—9,25 hr.

w termijnowym witowanju:

ja dezember: pschenicy 14,37½ hr., rožki 12,47½—12,50 hriwnow,
ja nježa: pschenicy 14,25—14,27½ hr. a rožki 12,27½ hr.,
ja meju: pschenicy 14,17¼—14,20 hr. a rožki 12,20 hr.

Na pschedań:

Wós, klankazy, w Budyschinje, Schäfferowa haßa 17III na lěwo.

Sportowy wós, w Budyschinje, Drjewowe witi 19 III na prawo.

Kruwa, wyssokoburcżelna, w Nowej Wjesy 4 pola Kamjenza.

Prossata w Běleczegach cżo. 6.

Sofa, w Budyschinje, Hornczejska haßa 36, sadni dom.

Kosyk, 1¾ letny, w Muczowje 15.

Cżumpet, sa małe dźěcżo, we Wojerezach, Bismarkowa haßa 3 III na prawo.

Ssudnizy na pschedawanje.

Schtwórtk, 23. dezembra 1926:

w **Budyschinje** na sudnistwje dopołdnja w 10 hodź.: stanzowaza maschina, swinjerej (nětkuž 4 zent.), 14 běrnjazych korbikow, 43 kruwjazych pranzow, dekowana buda, bilej, lěhanki sofa, spitzańske blida, żonjazej koli, muczahowaze blido, 15 měchow rżaneje muki, 4 gramofony, 125 żonjazych hedlow, lodowy kamor, elektr. sfejaza lampa, sfejazy schpihel, 20 żidźanych zakow, pitzaństi strój, sfejazy cżasnik, 10 porow stupnjow, klawěr, zentnar skalitscheho balmwinzja, sofa, blido, wobrasaj, muśaze koło, gramofon, wschelake tkaniny na żonjazu brastu, klamańske blido, klamańska połdonja, nuhotowani do lězarnje, jena běła, jena żołta, wertiko, pitzaństi puit, bušej, kwětkowy sfejak, klamańska poza, idilleńczanu wukładny kaschczik, pjenjeżnaj kamoraj, a blidarska pila, knihiwjazarska praßa, draschla, wobucża, 3000 zigaretow;

je swobodneje ruki na pschedań: zyklonetta, draschla;

srjedu, 22. dezembra 1926

w Porchowje pop. w 2 hodź. w Schusterez hoschczenju sofa;
w Hornim Wujězdźe pop. ½4 hodź. w Rezej hoschczenju žyjawa.

Konkursowe wupschedawanje

w Hródku pschi. w 1 hodź. na Drježdżanskej dróhy 62: sbytke twory, klamańske wuhotowanje, każ blida, polzy a schkleńczane kamory atd.

Skrowe depeše.

Berlinske produktowe witi dźenja dop. 3/11 hodin: Bjes naftorkow, kursy su njepschemeńnjene. Tendenza bjes wobthoda. — Dop. 3/412 hodźin: Dale bjes wjetscheho wobthoda.

Kurzy schotu w Barlinje.

Żito z wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg howsa 100 kg. płaćizna po złotej hriwnje.

	19. 12	18. 12.		19. 12	18. 12.
Pšenica	265-268	265-268	buny	21-22,00	21-22,00
rožka	231-236	231 236	woka	22 24,00	22 24,00
nal. jeczmjeń	217-245	217-245	módre lupiny	14-15,00	14-15,00
naz. jeczmjeń	192-205	192 205	žolte lupiny	14-15,00	14-15,00
wows	176-185	175-185	zeradella	2 -23,00	21-22,50
kukurica	194-197	195-198	raps wosušk	16,4)	16,3
pšenź. muka	35-37,75	35-37,75	lany wosušk.	21-21,30	21-21,30
rżana muka	32-34,25	32-34,25	poch. melasa		
pš. wotruby	13,00	13,00	běrnj. kruški	26 27,00	26-27,00
žrane „	12,00	12,00	syno, 50 kg	2,75-3,25	2,75-3,45
raps			rżana slona	1,75-2,05	1,75-2,05
lane symje	—	—	pšeńna „	1,00-1,35	1,00-1,30
hróch	31-33,00	31-33,00	wowsna „	0,95-1,25	0,95-1,25
pjeluški	20-22,00	20-22,00	jeńa „	0,95-1,25	0,95-1,25

Drježdżanska burza.

Pšenica	257-262	běrnjace kruški	28,00-28,50
rožka	236-241	pšeńć. wotruby	12,00-12 80
nalětni jeczmjeń	225-250	rżane wotruby	13,30-14,80
nazymsk. jeczmjeń	200-218	pšeńčna muka	47,50-49,50
wows	185-195	rżana muka	37,50-39,50
čefwjeny dźećel	240-260	woka	30,00-33,00
raps	310-315	pjeluški	35,00-36,00
kukurica (Mais)	200-205	hróch	34,00-36,00
suche truhančki	11-12,00	cokrowe truh.	17,00-19,00

Płaćizny rěcznego skotu na Drježdżanskich skótnych wikach.

20. decembra.

70 wol., 160 byk., 280 kruw. a 42 jałoje., 147 ćelat., 543 wowcow, 3287 swini.

Płaćizny za

woły: 1. 59—62, 2. 50—54, 3. 42—44, 4. 34—36, 5. 30—33;
byki: 1. 60—62, 2. 55—57, 3. 49—52;
kruwy: 2. 54—57, 3. 32—36, 4. 23—26;
jałojcy: 1. 60—63, 2. 44—54;
ćelata: 2. 80—84, 3. 70—75, 4. 62—68;
wowcy: 1. 53—57, 2. 46—51, 3. 38—44;
swinje: (přez 300 pt.) 80—81, 2. (200—300) 76—78, 3. (200—240) 74—75, 4. (160—200) 72—73;
rancy: 66—70.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija" pruhuje spěwy za „Ptaći kwas" wutoru, 21. hodownika, z dypkom ½9 hodź. w „Kat. towarstwowni". Też je pruha někotrych spěwow za Maćičny wječork. Wočakujemy wšě sobustawy!
Dirigent a předsydstwo.

Budyšin. Z přileżnosću koncerta „Lipy Serbskeje" — 12. januara — pojědże pop. w štyrjoch wulki statny awto do Pančic. Stóž chce so na jězbje za tuni pjenjez wobdźělić, njech so w Smolerjec kniharni (pola k. Janaka) abo pola podpisaneho zamołwja. — Hač dotal maju hišće na 25 wosobow městna. P. Krjećmar, předs. „Nadźije".

Budyšin. Nětko ma naša „Jednota Sokol" swoje zwučowanja kóždu srjedu wječor we 8 hodź, potajkim nic wjacy štwórtk. Načolnik.

Drježdżany. „Hromadnik" spěwa kóždy 1. a 3. štwórtk w měsacu pola Gusty Zmija, Christianstr. 22 p., wječor ½9 — 10 hodź.

Hodowna skhadźowanka serbskeho sindentstwa. — Zhromadźizna je njedźelu, 26. XII., pop. ¼4 hodź. w Pančicach. Přednošk z debatu rěka „Cheemy jónu być serbscy wjednicy?" Přeprošuju naležne swojich towaršow a česćenych „starych knjezow".
M. Nowak, hł. starši.

Khwaćicy. Naše „Serbske towarstwo" so 3. dźeń hodow k zhromadźiznje zeńdże. Tow. steji krótko před hłownej zhromadźiznu, tuž njech wšitke sobustawy so dźěła přimaja. — Zbožowne hody přeje wšěm sobustawam
předsydstwo.

Lichań. „Zernička" zmėje wutoru wječor ½8 hodź. pola Rudolfec spěwanje. ½7 hodź. je pruha za hrajerjow. Wšitcy dyrbja z wěstosću přińć, tež při njepřijomnym wjedrje.

Pančicy. „Lipa Serbska" (mužske hłosy) spěwa wutoru (21. XII.) wječor we wosmich pola Solćic we Wotrowje. Z dobom so dowuradźi dla koncerta. Žónske hłosy spěwaja srjedu (22. XII.) wječor we wosmich na šuli w Pančicach. Dirig.

Pančicy. Jednota Sokol zmėje tón tydźeń štwórtk (23. XII.) — nic sobotu — we Worklecach pola Pjetaša zwučowanje. Kóždy horliwy, přeswědčeny młody Serb njech zastupi do „Sokoła", to je jeho swjata winowatosć. Přińdźe wšitcy a to tróšku z dypkom. Načolnik.

Ralbicy. Jednota Sokol zwučuje kóždu wutoru wječor we 8 hodź.

Wotrow. Naše „Tow. kat. młodźeńcow" wuhotuje 2. wulk. rožka w hosćencu w Pančicach swój 7. założeński swjedźeń z dźiwadłom a rejowanjom. Hra budže so „Dźiwotworny kłobuk". Wšě serbske towarstwa a druhich lubych Serbow z blizka a z daloka přeprošuje
předsydstwo.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

Čisło (Nr.) 297 — Budyšin — srjedu, 22. decembra 1926 — Bautzen — Lětnik 85

Za nawčitki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobźěłanje so stajace nawčitki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifu. n. n.

Generalne wuzamknjenje we wobućowej industriji.

Dźěłodawarjo a dźěłaćerjo wobućoweje industrije so dleńši cłaž wo nowy mjezynowy tarif wodźa. Němske dźěłowe ministerstwo, chcyšče z rosćišćazym wuzbudom, kotryž dyrbješe za zyłu Němsku płaćiś, mjenu dźěłaćerjow wo 11 prozentow powyšiś. Sašupjerjo dźěłaćerjow tutomu rosćišćazemu wuzbudej pśichłosowachu. Dźěłodawarjo pak wobsamknychu, wuzbud **wotpokazaś a jeli so by trjeba było, wšichnitśi dźěłaćerjow 8. januara 1927 z dźěła wusamknuś.**

Kaž je źiwjśecy, so w jenotliwych wokrjeźach hižo pśichiwoty sa hromadne wusamknjenje cźinja. Dźěłaćerjam w Berlinskich wobućowych fabrikach je so hižo dźeń wupowědźiło.

Dźěłowe ministerstwo **je pśozuje**, hišće je w posledniej hodźinje konfliktej wobaraca a je za schowaśe pożrědnjśe jednanje stajało.

Kóńc westfalskeho schulskeho strajka.

So by so schulski konflikt we Westfalskej w zhromadnym zajimje schule, starschi a starschiske doma a stata rosćišał, je pśichodźiwostne evangelskeho němskotkatneho starschiskeho zwjazka wobsamkło, najwyšschemu źudej rozsudźiś dacy, hacy na pytnu ministar rozwuczenja prawo, bitschenskeho (schleswjeźijanskeho wěrn njewusmalowazeho) schulskeho radźiśela Michalka pśeco wóli starschich do schulskeho wokrjeża pśeźěadźiś.

Njeporadźeny puć fascistow w Cześkosłowakskej.

Kaž organ cźeskosłowakskich legionarow „Narodne Obźwobosenje“ powe, su cźeśiy fašistojo w najwyše wotmyślenje mjeli, so je statnym pschevorótom knježeństwa znowazaś. Pschevrót dyrbješe so za jemu nóz po zyłeje Cźeskosłowakskej pschemjeśeć. Knježeństwo je z cźasom powróceńśi plan do rukow dostało a jeho wuwjedźenju sadźewało. Po nim chcychu fašistojo kasarny, policajske komisariaty, dwórnišcza, pólske, telegrafowe a telefonowe twarjenja, skrickowatne a sjatwne twarjenja wobsadźiś. Wšchitcy sapósłancy a sekretarojo sozialdemokratiskeje stronY, runje kaž wjedniy cźeskosłowakiskeje narodneje sozialistiskeje stronY a kommunistiscy sapósłancy dyrbjachu so sajeś. Swonkownemu ministra dr. Benesche chcychu dla wjelepscherady psched źud stajiś. Wšchitcy sozialistiscy ministrojo wot 1918 dyrbjachu so dla wotmyśleneho schtodowanja stata a wobchowaśa wobchodźenja na schkodu statnych finanzow wobskorźiś. Wšchitcy politiscy redaktorojo sozialistiskeje stronY dyrbjachu so pod policajski dohlad stajiś. Wšche fašistam njepschećelske nowiny dyrbjachu so na tydźeń zakasaś a jich pśiwótnikatajerjow chcychu tak dołho w jatbje dźeržaś. Nahły źud dyrbješe so wotmoc-kaś. Wobdźelenja senatorow, sapósłanzow, redaktorow, sylna kapitalskich politiscy podhladnych ludźi dyrbjachu so pschepytaś. S bobom dyrbješe so fašistiske knježeństwo ponjenowaś.

Plany pólskich monarchistiskich stronow.

W brodze wjerha Januscha Radźiwilla we Warschawje je so pónźelu zhromadźina wjednikow a pschiwótkowarjow organizacije prawizy wotmyśla. Organizacija prawizy a kschesćansko-narodna strona chcetej zjejnej namjet na pschemjenjenje statneje formy podaś. Swój plan pak chcedźa jenoś z Pitśudskeho knježeństwom hromadze dźěłaś do stutka stajiś.

Nowe litewske knježerstwo rusko-litewski zwjazk pśipóznawa.

Nowy president litewskeho zjejna Woldemaras je we rosrěcźenju z nowinarjemi rjekł, so nowe knježeństwo, **rusko-litewski zwjazk pschijima a so dotalnu politiku k bolschewiskej Ruskej zasadowa. Pomjerk z Němskej ma hacy dotal pschecelne wostaś.** Jednanje z Němskej mo wotschkodźenjim wyschenju so dale powjedu. Litwa budźe dalsche hospodarske pschibliżenje k Němskej pytaś; pschetoż wotwinowanischcza w Němskej tu za wupłody Litwy jara **wažne. K Pólskej Litwa zanych stykow nima a pschemjenjenje w tym so tej njewozjakuje;** pschetoż zadanja Litwy we Wilenskim proschenju so njehodźa smjenjeńschcich.

S Ejsonskej a Lotyschskej móże Litwa jenoź cźežko jednaca, dokelž staj taj stataj na pschećiwo Litwje k Pólskej pschihilenaj.

W kraju knježaza hospodarska krisa njeje tak wulka, kaž so powschitkownje mjeni; wona njeje dale nicźo dyžli jaradnistka krisa, dokelž je knježeństwowy aparat pschedrohi. Litwa njetrjeba nakhwilnje pożyczonki pytaś. Wona móże źrědki, kotrež w tu khwilu trjeba, wot Litwjanow w Ameriźy dostaś. Też žně so njejsu njeporadźile, w kraju je dosć žita. Knježeństwo so nadźija, so w žejmje dosć žylnu wjetschinu namaka.

Knježeństwo kóžde **dźěłaćerske hibanje** powita, jeli so so pod kommunistiskim płaschćenom njewjedźe, kaž je so to hacy dotal stało.

Kaž sozialistojo a kommunistojo, tak so teź Woldemares **wo Pólskej jara njepschećelsćiwje wuprají.** Wón Pólšku winowasche, so je kommunistam pschekmała. Dopokazy pak sa to njenjośesche mjenowaś. Wójskowa diktatura je jenoź jedyn dźeń trała. Nětko sašo parlament knježi. Knježeństwo ma myśle, **nowinarskich zakoń wudaś a prawa k. dowych mjerschinow sakasaźy wuprawiś.**

Psched kommunistiskej napschećelsćiwej revoluziju w Litwje.

We Warschawskich politiskich kruhach zhodźa wjedźeć, so w Litwje blišće dny kommunistojo pschećelsćiwo nowemu knježeństwu postamu. Napschećelsćiwa revolucija budźe so pjeca z ruskimi pjenjesami a ruskimi bróńjenmi podpjerowaś. Potwjerdźenje tejele powěsće njeje so hacy dotal dostało, dokelž z Litwy jenoź jara žadnje powěsće pschikhadźeja. Sda pak so, so so Pólska na kommunistisku revoluziju w Litwje pschihotuje. Pólski namjetny schkit je so powyšiłnił, hačrunje su so litewscy namjetni wojacy do Kowna swołali. Wojerskeho w tu khwilu sa Pólšku njeje. Pólska ministerska rada je wobsamkła, litewski statny pschewrót jako znutskowny politiski nalećnosć wobhladowaś a so tóžkeho měšenja do litewskich wěcow wostajiś. Halle hdy by kommunistiska revolucija wudyrka, by cźaž za pólske sakrocenje pschišło.

Wojowanje z pschiwiłowarjemi prjedawschcheho knježerstwa w Litwje.

Po powdźeśach Warschawskich nowin njeje położenje we Litwje hišće rozjasnjene. Wojacy w Schaulenje su so pjeca nowemu knježeństwu podcźinili, tola wojacy we Mariampolu so hišće pschecjo nowemu knježeństwu spjecźuja. Pónźelu su knježeństwowe letadła nad Mariampolom letajo knježeństwowe wosrjewjenja na měšto wuzpytowe. Pónźelu wjecźer su wojacy nowcho knježeństwa z Kaunasa k Mariampolej wucźahnyli. Pola wójy Weiwary su do wojasko prjedawschcheho knježeństwa frašli. We Kaunasu mjes tym wschchodnje pschiwiłowarjow prjedawschcheho knježeństwa jimaju. Po městowych dróhach žylne wojerske wothdźelenja z maschinstimi tšelbami cźahaju.

Po powdźeśach, kotrež su do Wilna doschle, je sanježenu nóz w Mariampolskich stronach žylne tšelenje zkyschcej było.

Mandaty opposizije so njepłaćiwe sćinja.

S Rigi so powe, so nowe litewske knježeństwo 43 mandatow sapósłanzow lěwizy njepłaćiwe sćini a so budźe jenoź z dźělom parlamenta knježiś. Wjednizy dźěłaćerskich stronow wot nětkotrych dnjow w jatbje sedźa. Pódla nich su wjele politikow sajeli, wo kotrych mjenja, so so **k lěwizy** dźerża. Demokratiske a dźěłaćerske nowiny su potkóćene a wjazy njewuthadźeja.

Strach na Balkanje.

Diplomatiski rospravnik Londonskeho „Daily Telegrapha“ wo njewozjakanych a stroschnych diplomatiskich sćěhnikach w zyłej ranšcej Europje powe. Wone zu dla južnoslowjansko-italskeho pschećelśiwnistwa po wobsamknjenju italisko-albanskeho swjatka nastałe. Kaž so sda, žunětkotśi franzowszy politikoju, kotśi z franzowskim knježeństwom a franzowskej politiskej lěwizu swišnuja se žamúneho pohnuca abo po namołwjenju ruskeho pósłanza w Pariśu.

Rakowskeho, južnoslowjanskemu knježeństwu radźili, so by so swojej nětkuśkej schkitowazyu Ruskej a jejnej swjatkarzy Turkowskej słušiła. Ruska a turkowska diplomatija hižo w tymle smyśle dźěła.

Usunowiej njeje samohł nowe knježerstwo wuttworiś.

Jednanje z Dawidowicejowymi demokratami sastajiwschi, je Usunowiej spytał, Radźiczowu stronu a Sślowinzow namołwiwcy, so bychu do knježeństwa z radikalnymi sastupili. Tola teź pola nich njeje wuspěcha mél. Tohodla je so pola krala k audijenzy pschipowědźeł dał, so by jemu sdźelił, so je jemu njeje poradźiło, nowe knježeństwo sestajeś.

W politiskich kruhach maja sa to, so kral Istuchtininowemu presidentej Trifkowiczej porucź, nowe knježeństwo sestajeś.

Wopomnjenje na Paschicźa.

Wukonjazy wulbjerk radikalneje strony je wobsamknył, w Bělogradze Paschicźej pomnik stajiś a Paschicźowy muzej natwariś.

Bamžowe poroki pśeźiwo fascistam.

We Vatikanje je so pónźelu tajny konsistorium kardinalow wotmył. W swojej rěcźi k kardinalam bamž na attentat na Mussolina pokalawschi na to dopomni, so je so bispowje, měšnicy a wérni Boha sa wukhowanje Mussolinoweho žiwjenja dźakowali.

Njedźiwajcy teho zu sozialistojo pschećiwo **zobudstawam katolskich towarstwow, jich domam, pschiprawjenjam, zwrkwjam, bispowam a měšnikam se sadhadźeli.** Najwěcpschi katolscy wěriwcy su pschesćěhali, runje tych, kotrychž wěra a nabožina najskutkniwischo a najhorliwischo měr a sozialny porjad sakitujetej; pschetoż jich organizacije a jich dźěło powschitkownemu nabožnemu, kulturnemu, hospodarskemu a sozialnemu wuzkitej słužiśi. Swojim najbjerńicnim zymam bamž praji, so jich cźerpjenja snaje a so je z nimi hromadze cźerpi.

Nětko je wichor nimo, ale schloda, rospadanli zu wostałe. Krześijaze słutki zu so wutwujesśe abo je cźežko wošchkodźiłe. Wěmy, so zu so krute wukazy wudaśe, so by so wschem nahłinosćam wobaraco, so bychu so **wone** potłóczśe a so pokhpśitałe. Wjeselemy so nad tymile mudrymi knježeńskowymi napravami, tola z nimi njejsu nabožeńśe sajimy hišće dospołnje satwěrźene, a runje nabožeńśe sajimy su wopraudźe najwyschśe ludowe sajimy. Sda so, so **cźimowy strach organizacijam a stukam katolskow hrozy,** so strach teź pschećiwkatjanskemu wocźehnjenju młodźiny hrozy. **Sda so dale, kaž so by nahlad wo stacze knjezik, kotryž njeje z katolskim nahladom.** Njedźiwajcy wudatych roskasow sda so, so hišćeze njepschećelźo luda a nabožiny dźěłaju. Nadźijamy so, so njesmějemy we pschichodze pschicźinow, na podobne wěcy pominaca, so je kóžda pschicźina k njedowérjenju wosstronjena a so so dospołne a pschesćenjoseśe hromadne dźěło k spomožonju a žiwotu powschitkownosće rozwije.

Hospodarska krisa w Franzowskej pschibéra.

Sjawna dźěłowa statistika dopokazuje, so so hospodarska krisa w Franzowskej wjelce rozwiwa. W Seinesćim wokrjeżu może jenoź hišćeze pokoja dźěłoppłazych dźěło namakaś. W polnóžnych industrialnych wokrjeżach je so krisa tak daloko rozwiła, so textilna a bawlnowa industrija jenoź hišćeze tśeśimu dźěłaćerjowu do dźěła bjerje kaž psched stjanu nježasami. W šutelinjach je so dźěło we schtwórtźinu samjesowało. Pórnjo sapoczatkej novembra je bjesdźěłosć wo schtwórtźinu pschibérała.

Awstraliske wuhlady do pśichoda.

Fendźelske parlamentariske wotpósłanstwo, kotrež je lětża pod wjednistwom marquisa Salisburga Awstraliju wopytało, je so po wjasnymješaćnym puczowanju do Londona wrócźiło. W „Morning Poseje“ lord Salisburg swoje sapósłańcze na fjedowace waschnje wopisuje: Pschede wšchem je so komnitśija z powschitkownym sapżucźom bjeswurmnitneje zwěrnosće k krónje a k macźerskemu krajej

Pijće

Klemm-kofej

Wón je najlěpši

z kofejoweje wulkopalerńje

Alfred Klemm w Drjezdźanach-A.

Wšudźom dostać

wšudźom znaty, jón pija hižo **ma 50 lět.**

Generalny zastupjeŕ G. E. Holnick w Budyšinje na Moltkowej dróży 9.

pschekłapika, kotraž je ſo w rosrěcženjach ſe ſastupjerjemi rozdźěłnych ſtronow pschezo ſaſo wobſtrowdźiła. Dale je ſo kommisija ſ wurjadnym bohatſtwom a ſ nimo měrу wulkimi powoſnutmi górkami Awſtralisfeje, wobſehe ſ jejnej wolnowej induſtriju a ſejnym ležićzym kataſtrowym pschekwiataka. Na druhej ſtronje pak ſo njeſmě pschepſchatacz, ſo rozwiesze Awſtralisfeje wulke hoſpodarſke wobſeſnoſze na pschezo ſteja; wone dyrbja ſo hiſchcze pschewinyć. Wſchě awſtralisfe ſtaty pak ſebi na to wuſtyla, ſo by ſo jazſada „běleje Awſtralisfeje“ zakhowała. Arthur Henderſon, ſnaty ſozialiſtiſki zaſpódſtanz, praji, ſo ſu ſaſpódſtanzy ſe ſpodźiwanjom hubjenu transporiſku organiſaciju widźeli. Hiſchcze pschezo ſu w Awſtralisfeji ſi wſchelake zjeſnoſnje ſyſtemy ſe wſchelakimi ſchérjemi kolijow we wobſtrahdze. Pewſchitkownje ſo praji, ſo je pschiſahowanje nuſne. Mózna awſtralisfa dźěłaczerſka ſtrona by pak ſo hnydom pscheziwo njemu wobroczíła, hdy by ſ pschiſahowanjom dźěłaczerjow a rjemjeſlnikow ſeźiwenje awſtralisfeho dźěłaczerſka ſchkodowało. Na druhej ſtronje pak Awſtralisfa wulkemu politiſkemu a hoſpodarſkemu roſwiéju na pschezo dże a móze, hdyž ſo po prawych puczach wodźi, junu Jendźelſka Połodniſcheho morja bywacz.

Zjednoćene ſtaty połnócneje Ameriki zaſo wójnſke łódze twarja.

Po nowym łódſtawowym programje, kotryž je ſenator Buttler amerikanſkemu kongreſej pſchedpokožił, ma ſo dźeſacz lohkich kſchižakow natwarić. Londonſke „Daily News“ na to kedźżiwe cźinja, ſo je Jendźelſka w žadanju ſa pſchiſporjenjom kſchižakſtheho łódſtwa do predka ſchła. Tohodla ſo njetrjeba dźiwacz, hdyž nětko też Sjednoczene ſtaty liczbu ſwojich kſchižakow powjeſtſcheja. W kčežu ſu ſo jendźelzy a amerikanſky faſtupjerjo wójnſkeho łódſtwa wo ſamyſle roſrěčeli, ſo bychtej ſo Amerika a Jendźelſka twarjenja nowych wójnſtich łódzow wſdałej. Dla ſaſtakeho ſapowědźenja jendźelſkeje admirality ſu pak jednanja bjez wuſpěcha woſtałe. Wſched nětkotrym czaſom je potom pcźni lord admirality, Bridgeman, wuraſnje rjekł, ſo dyrbi Jendźelſka w naſtupanju kſchižakſtheho łódſtwa pornjo druhim ſtatam pſchewahu měcź. Wot twjele rječe je Japanſka ſa twar nowych wójnſtich łódzow 28 miliionow punttow ſterlingow połožiła a Sjednoczene ſtaty ſu ſ programom wotmoſwile, ſa kotrejež wumjeńdzenje budże 33 miliionow punttow ſterlingow trjeba. Ka Reuterej. poſrědźenja ſ Newyorka powě, je ſenator Buttler ſwój namjet roſtołožo rjekł, ſo ſu Sjednoczene ſtaty dla bronjenja Jendźelſkeje a Japanſkeje nuſowane, ſwoje wójnſke łódſtwo powjeſtſchić, wone njeſmědźa ſady druhich wróco woſtacź. Preſident Coolidge je nowemu łódſtwowemu programej pſchiſtołował.

Ze Serbow.

Nowowuſtawki.

Srjedu, 22. hodownika.
Floriana, martrarja.

† 1918 Jan August Jenč w Drježdźanach, ſtawiznař, wyſſi wučeř. — Bźše ſo w Budyſinje jako syn ſerbſkeju ſtarſeju narodźił a w ſerbſkej rěči wukubłał. Potom ſkutkownje cźły 45 lět w Drježdźanach jako wučeř, 1903 poda ſo do Kluča na wotpočink, kiž je runjo hiſće 15 lět wužiwał. — Doczé z Bożej hnadu ſkoro ſtarobu 84 lět. Jenč je ſo z wulkej pilnoſcu zaběrał ze ſtawiznjiſkimi ſtudijemi, a je wjele wědomoſtnych nastawkow w němſkich a ſerbſkich časopiſach wozjewił. — Jeho najwažniſi nastawk w ſerbſkej rěči ſpiſany je „K praſenjam wo półhanſkich kultnych měſtnach Hornjeje Łužicy“, kiž by wot cyłeho wučenego ſwěta jako kruće wědomoſty a wulcy hódny nastawk připóznaty. — Kak jara je wón swój ſerbſki narod lubował, widźimy z toho, zo je Maćicy Serbſkej ſwoje cyło zamoženje wotkazał, k počeſcowanju ſwojeje maćerje. Jan Aug. Jenč běše žadny čłowjek, wubjerny muž bjez poroka a falša. — Jeho złota powaha bě njepřetrjechomna.

Přiſłowo: Muž njezamóže z wozom nawozyć, ſtoż žona w ſórcnše wotnoſy.

*

Započatk zymy.

S dźenſnišchim dnjom ſaſtupimy po protyzy do ſymy. Wonkach w pſchirodze poſtaczi ſo nam hižo nětkotre dny ſymſti wobraz. Semja je ſo ſwój běły ſymſti płaſchcź wobłekła. Sněh pſchikrywa ſnowu na połach. Zyta ſtwórba ſwi a wotpocźuje. Sſtónczko ſo ſ dźenſnišchim dnjom ſaſo k połnozu wobroczi, je ſwój najkrótſchi puć na njebju dozpiło. Dźenja mamy najkrótſchi dźeń a najdłžſchu nóz.. Sa ſwěrinu a ptaczki je nětko hubjeńſchi czaſ pſchiſchoł, wobſehe wbohe ptaczki nětko wjazy k ſemi njemóża. Sſobuczuczíwi ludźo jim rad ſornjatka abo kłeb dawaju, ſo njebychu hłodu wumrěłe. Sa to ptaczki w pſchichodnym nalěcźu ſaſo dźakne ſpěwy ſanjeſu. Tola też ſa wſchelakich ludźi je ſyma też njewitany hoſcź. Dla ſnatych hubjenych hoſpodarſkich pomérow naſcheho cźaſa nima tak nětkotry ſaſtužby, njemóże hebi doſcź cźapleje drasty nakupicź. Sa dźeczi pak je ſyma wjeſely cźaſ, wone wuczahnu ſanje a woza ſo ſ nimi wjeſele po hórzu dele. A hdyž haty a łuke ſamjerſnu, ſapoczinje ſo wjeſele žiwjenje na hładkim łodze. Tak pſchinjeſe nam ſyma nimo ſwojich cźeſtkow a ſtaroſcow też mnoho wjeſela a radoſcze.

*

— Wo **njedrje**. Wcźera wjeczor w 7 hodź. barometer 733, hygrometer —, thermometer wo hujo 0, Dźenſa rano we 8 hodź. barometer 739, hygrometer —, thermometer w nozy —1. Wukłady na njeſtajne wjedro, troſchki ſymniſcho. — „Sněh bźše — njebjo ſnie“, tak mózemy ſ naſchim Handrijom Seſterjom prajicź, hdyž ſ woknom na dwór a naſche hona pohladujemy. S mjeſcom, mohł rjec Kradžu, ſ cźemnych mróczelow ſo ſnaje. Raſa běły rub pſchikrywa pola a łuki, hona a Kły. Kerczina a ſchtomy ſtibnja ſo pod cźeſu napadanego ſněha. Wobſtuſłaze ſu naſche łěſy a hona, hdyž ſo nam jewja we ſwojej hodownej pyſche. Sſwjata hodowna cźichcina tam knježi. Boże dźěcźo wobraźi nam najkrjeſe najrjeńſche hodowne wjedro. Wyſchina ſ wjeczora ſo pſchezo ſo bźe pichibłižuje, ſchtkeiga ſtupa na rjane. Na morju ſakhadźachu tele dny njemdre wichory. W połnoćnej Němſkej je wulki ſněh padnył. — Jutſe ſchtwórtk ſkhadźa ſłónčko 8,12 hodź. a thowa ſo 3,46 hodź. Měſacź pak ſkhadźa wjeczor 8.16 hodź. a thowa ſo doh. 11,04 hodź.

— **Pastyrſki liſt krajneho biſkopa D. Zhmerſa.** Krajny biſkop D. Zhmels je runje paſtyrſki liſt na pomozniſkow a pomozniſzow w dźěczańſkim kemſchenju wudał a jim piſches jich wjednikow jenotliwje pſchepodacz dał. W Pětrowſkej wołdźe je jich 50, mjes tym, ſo maja w nowowutworjenej Budyſchiſkej ephoriji hiſchcze Biſkopizy, Wjeſoſza, Budeſtezy, Wołkowanezy a Wſelecźin w hromadze pſches 80 pomozniſkow a pomozniſzow. Tónle pſchni krajny biſkopſki liſt na pomozniſtwa pokaſuje, kak wulka waſnoſcź ma ſo jich dźeſu pſchizpjecź a ſopomina na to, ſo wono w tej mérje roſcze, kaž ſo ſahadne dźěſenje ſtata a zyrkwje praktiſzy wukſutkuje. We poſtupowacjej mérje njech dźěczaze kemſchenje dźěczom jenož wobſahne kemſchenje njeſarnuja, ale njech też dobry dźeł nabožneho roſwuczowanja dźeczi pſchewoſmje. Najſerſcho budże dźěczace kemſchenje, kaž piſa D. Zhmels, hdyž ſ dohom njedźełka ſchita. Po napominanych ſłowach wo chutnoſzi dźeła a wo wobſahnikim ſmyſłownym pſchikotowanju, wo pródowanju, byrjo dźěczom ſ duſchepaſtyrſtwom a ſ ſamnohimi poſtrěczenjemi ſa dalſche wukubłanje a ſchłuſchenje pomozniſkow a pomozniſzow dawa kſes krajny biſkop ſwoje ſłowa wukſuczecź do poſlednjeze a najwuſchicheze prózny: „Budźeze Jeſuſowi wuczobniſy.“ — S dobrym pſchemyſlenjom praju: Sčitacze ſo k Jeſuſowym wuczobnikam. Też hdyž my ju ſmy, dyrbimy jo wſchędnje znowa być. Semy ſchcheſcźenjo, praji Luther, niz ſo to hižom buchmy, ale ſo to budźemy. Po pokaſanju na Kriſtuſa, kiž je knjes Khryſtus ſwjecznemu ſwérnemu dźełu dał, rěka na końzu paſtyrſkeho liſta w adventſkim cźaſu: „Tebjeſka hladajmy, ſo bychmy ſtajnje w Knjeſowym ſtuku pſchibywali. (1. Kor. 15, 58). Wjeſele „dopródka“ tak wſchitkim pomozniſkam a pomozniſzam w dźěle dźěczaſho kemſchenja.

— S poſledneſho poſtrożenja zyrkwinſkeho pródkſtejerſtwa Pětrowſkeje woſtady. (Pſchebiwanje.) We ſwojim poſledním poſtrożenju je zyrkwinſke pródkſtejerſtwo ſwoj. Pětra wobſtarnuło, ſo ma ſo mjes tym, ſo ſo we kłownym kemſchenju Wótczenaſch ſpěwa, ſaſo pſchebiwacź, kaž bě to hižom ſa cźaſ wójny waſchnje a kaž ſo teho hiſchcze dźenſa we wjele woſadach dźerża. Siwonjenje le modlitwje a dźewjeſzkrócze pſchebiwanje ſ dźewjecź ſadam Wótczenaſcha (Nałeź. 7 proſtowom a wobſamknjenje) njeje waſchnje ſ nowiſcheho cźaſa, ale ſaha wróco haž na Korlu Wulkeho. Pod jeho wliwom ſu ſo zyrkwinſke ludowe nałožki wutworiſe, tak ſwonjenje k modlitwje rano, pſchipołdnju a wjeczor, njedźelſki měr a njedźelſke kemſchenje ſ pródowanjom, nawnikenje Wótczenaſcha a kſchesćanſkeho wujnacza w krajnej rěczi, winowatoſcź létneje ſpowědźe a „ſjawna wina“, ſchtož je pola naſ dźeſnja hiſchcze waſchnje, to rěka: ſhromadna ſpowědź po pródowanju. We tamnišchim cźaſu poczachu ſo jenotlive farike woſtady wutworjowacź a dawachu dźeſak do wyrkuje. S pſchebiwanjom po jwonjenju ke modlitwje dyrbjeſche ſo lud, bźežkuli bźeſe, w domje, na polu abo pſchi nékajkim drubim dźele, napominacź, ſo by Wótczenaſch ſobuſpěwał. Tak cźaſe też pſchebiwanje pſchi ſpěwanju Wótczenaſcha w zyrkwi wſchem woſadnym, kotrjż w Božim domje njeſju, woſtaje też wſchitkim khorym ſ napominanjom bźeſ, ſo bychu ſo modlo ſ Wótczenaſchom ſ ſwobleſtej woſadu w Božim domje ſjednoczíli. S pſchebiwanjom wupraja ſo pokajkim myſł wo ſjednoczeńſtwje wěrjazych, to je myſł, kiž je runje w naſchim cźaſu ſwjaſowanja wſchěch runomyſlnych ſaſo wožiwika. Tehodla je pſchebiwanje, kiž je zyrkwinſke pródkſtejerſtwo ſaſo ſawjedło po pſchezu mnohich ſtawow woſadu. Hdyž ſnadź nětkotri mėnja, ſo ſu ſo tuttym njedźeſſkim nałožkom ſwojatocznoſcź pokutneho dnja pomjeńſchi, dołeź ſo dotal jenoż na pokutnym dnju k Wótczenaſchej pſchebiwaſche, dyrbi wóne ſo wuſchěhnyć, ſo ma pokutny dźeń hiſchcze wiſche- lake druhe woſebnoſze pſchi kemſchenju: tak pokłaknje ſo dnjeſnemu po wuſpěwanju ſawodneho khérluſcha pſchi khwalobnych wokſarja a wuſpěwa pokutnu modlitwu, mjeſto wyſokeho halelnja ſakinczi, ſwjatoczníe njeſene hamnjeji, mjeſto ſchpruchа woſhnadzenja a khwalby pſchi liturgiji khitna proſtwa „Wſmi wot naſ Knjeże wſchon naſch hrěch a pſcheſtupjenje.“ A ſkónczuje mamy na pokutnym dnju jako woſobitny nałožk ſi cźiſtu, potakim hiſchcze wiſchelakore woſebnoſcze, kotrež ſwjatoczníoſcź pokutneho dnja powyſchcź ſpytaju. — Njech pola naſ ſaſo ſawjedżene pſchebiwanje pſchi Wótczenaſchu pola prawje

Serbske wottorhanske protyki

ſu hotowe a móża ſo wotewzać

w Serbskej knihařni w Budyſinje.

Hodowne oratorium.

Nowela Adolfa Sterna.

15] (Pokračowanje.)

Dźiwi Bjarnat wujdźe nadobo ſe ſwojeho ſtorjenja: „Schto ſtebi ty wuſlíſch? Hdże je to měſtno, na kotrež maju mje ſa pſchihódneho? Mam ſnadź ja pſchat pſchi měſchczańſkich wrotach huſy abo ſitne měchi liczicź — abo mėnjiſch, ſo bych ſo jako ſwójnk ſ klinkotatej móſchniczku derje wujimał? Dołha doſcź by moja ruka była, ſo by hacź ſamo najſtupiſchemu birej dołady dołahała, kiž je ſebi do najpoſledniſcheho rózka łakti ſałſił. Ale ja cźi praju, ſo bych radſcho w lěſu hłodu wumrěł abo ſmjerſtnik, hacź ſo do taſcheho ſwója namakał. Też ty wopak liczicź — na to měſtno cźakajcy bych cźi dźeſ k wobſeſnoſci bycź dyrbjał, hacź hdy bych po nowowmaj pódruſchowaj dale do ſwěta ſnowat, pſched kotrymž macze wy duſchni, ſahjoleni ludźo taiku hróſbu. Dundr njeſchał, Bohumérо, hy-li ſtarſchu łuſeni magiſtrku a pol duzenta dźeczi měł, njemoht bojaniſcho na hłoſu a do ſiwjenja ſhładowacź, jako to cźiniſch.“

Młody farař ſo k druhemu raſej ſaczerwjeni a jenoż ſ krótka napſcheczíwi, ſo jeho ſtary ſchuliſki towaríſch derje wě, ſo njeje oni na to pomyſlił, hacź dże Bjarnat tu něſchto dujom dźeſe a njeje dźeſe pod jeho krywom pſchebywacź. Hóſcź na to nicźo njewotmołwi, tuha njeſerjawoſcź, kotruż bźeſe prjedy pokaſak, ſo jeho ſnowa ſmuzowa. A hdyž nětko też Bohumér tam a ſem ſłowcźo rjekny, mėnjo, ſwojeho pſchecźela ſe ſamyſlenja wutorhnyć, to bě hižo pſchipołdnju bliſko, hdyž Folz, ihodźo pſched ſjadami kithow ſwojeho hoſcźeńſka horje a dele, nadobo mjes ſwjaſki pſchikunty a ſ bjskotatym wózkom ſawoła: „Ty kopiſch bohatſtwo, Bohumėro! Tu je Mythridat Racina we pſchekožu wuczenebo doktora Witterna — runje tón ſamſtny, kiž ſmy pola Schönermana hrali.“

Se pſchiběrazym wohnjom ſaczita ſo dźiwi Bjarnat do hrónczkoweho pompa franzouſkeje ſtruchkohry a na pol wobdźiwajo, na pol wobjarujo pſchipołdńſkuchaſche Bohumėr roſhorjenemu, kotrehoż hłěz, wobſrjedź wiſcheho hrimota, bu ſa krótki czaſ bojaniſe dybawły a kiž wón nochzyſche pſchetorhnyć.

To we pſchekožku ſtrony wobroczejo, to ſ pomjatka, wuzłyma wokoloczahazy komediant ſwoju ſerčnjiwoſcź a pſchewodźeſche, mjes woknom a pižaniſcej komodu horje dele kroczo, ſwoju deklamaziju ſ roſzahłym machanjom. Tón bě ſedy pytnył, ſo jeho hoſcźeſcel ſtarej kužeńje Bearze, kotraž ſ korbom ſaſtupi, ſo by blido pſchihotowała, ſpyta wróczołowinyeź a widźeſche hiſchcze wjele mjenje, ſo bo hoſpoſa njeda wotpokaſacź, a njeſtaraje ſo we rěczny hrimot dźiwneho towaríſcha, nuh wupſchejſtrě a talerje a grat na blido ſtajeſche a kładźeſche. Wona ſ tym ſwojemu kujeſej dopokaſa, ſo je we dwanaczich a cźaſ k wobjedu, wundźe won a pſchińdże ſaſo ſ dwěmaj pſchikrutymaj ſchklomaj, ſ piwnym karanom a ſe ſchlelczami. Bjarnat Folz cźitaſche Mithrida dale, dóniż farař jeho, kiž bě ſo wſchón roſpyrił a mózne wupjał, ſ mérnje pſcheproſchowaſzym hłoſom njepſchetorhnyło: „Schtwórte a pjate jednanje mójeſch mi druhi krócź pſchecźitacź, Bjarnato, a pój hižo nětko k naſchemu proſtemu wobjedu!“

Bohumér pſchińdnuły ſa ſwojeho hoſcźa ſtólczk k blidej, rěcznik pſchetorhny ſo woſtrjeda w jenem wuſtawje, wjerſhny Racina na platu piſanjeze komedy a pſchitha- dźeſche, pſchcjo hiſchcze ſ tragiſkej krocźelu, k blidu. Skaž ſo ſinje wotſtrěhny, won wěrzaj ſe ſchłow a ſpoſladaju na ſelene mjaſo a běłu rěpu, kiž bě Beata naſtajała. S jeſnym ſłokom doſkoczi k bližſchemu woknu, wotewri prawu połozju ſ wrjeſkotom, ſawoła ſ hiſchcze bóle ſaczerwjenjenym wołcźiczom a mózným bażowym błoſom: „Je to wobjed ſa jenoho krała?“ a hrabny ſ wotmachom ſa wobjed ſchłé. Bohumér, kiž bě runje ruzy k modlitwje pſched wobjedom ſtyknył, ſroſumi, njedźiwajcy ſwojeho ſaſtrożenja, Bjarnatowy ſamér, ſo chże tón wobjed na błyſchczaty ſnéh ſynkidacź. Won wupſchichyny roſhorjenemu ruzy a rjekny ſe ſlédujenjomaj hubomaj a ſ błoſom, tſchepotazym ſ bolóſtnym hrdłom:

„Kaňbuj ju, Bjarnato Folzo! Je cźi tónle Boži dar pſchcſchpatny, njech Beata pohladnje, hacź ma hiſchcze něſchto w domje, ſchtoż cźi Kpje ſkodźi! Ale njeſabudź, ſo mamy khudych we wſy, kotſiż móża ſcźeſka na rocźnych ſwjatuch dujach wot taſkeje jédże hebi hubu natykacź.“

Dźiwi Bjarnat bźeſe ſchkłé tſchepotajo ſaſo na blido ſtajił, bę wobſednył a kaž ſo ſda, ſe ſamnjeczenjeho ſna wotmcźił. Jeho wobliczo pokaſowaſche dźiwnu ſpſchemėnitoſcź; mjes tym ſo ſo jemu ſylſy ſ wocźow kulachu, ſawoſchczeſa ſo wón ſurowje: „Ty ſy a wſtanjeſch błakeń, Bohumėro Dúhlero. Mi pſcheſczipatny Boži dar, jéſcź, kiž je knjeżna Beata tak derje ſwarika! Mi, kiž ſym cźaſto jenoż liſt cźornecho chléba, ſ kapku pałenza womiaczany, mėt a ſmjeju. Njeſwědźeſ-li ty, ſo njeſmėſch na dźaſnikow a namėſzaczikow ſawołacź? Pótłaty budź Mithridat a mój kralowſtí ſóń! Budź tak dobry a modli ſo pſched wobjedom a budźeſch widźeczź, kak budu ja ſ kuraju a dźakom jéſcź.“

Farař wuhlada mokrej łzy ſtareho towaríſcha a błyſchcze ſe ſłowom hłuboke ſahaibźenje, kiž bě jeho towaríſcha pſchewjała. Mjeżeju dóniż Bjarnat ſ woknu a ſaczini ſ nim wotewrjene woknо, potom bydźe ſo ſa blido a ſtuknu kaž dźeſo ruzy. Wujebnany pomodli ſo. farař ſ krótkej modlitwu k wobjedu a nakładze hoſcźej a ſebi ſamomu na talér, mjes tym ſo Bjarnat ſcźiha ruzy: „Woſtajmy ſtruchkohru a komediju wonka, tak dołho haž ſym pod twojim krywom. Ty widźiſch, budźeſchnoj pola ſwojeho ſtareho Bacha woſtałoj, to bych ſo njeſahył a tebje njeraz- nił. Tſcźiſa popołdnju pſchewodźu cźe do toho hrěſda, kotrehoż njeno ſyma pſched lětami jako proteſtiſe onen ſa ſebje ſamoho nad ſchewſkimi budami na Lipſkowſkej maſy cźitał. A tutón wjeczor budźemoj ſaſo ſpěwacź, podkonowy burſcha, wuſpěwamoj nėſchto ſ hodownehо oratorija, mój dawno hiſchcze wſcho doſpěwakoj njeſjźmoj, a Bóh wé, kak dołho je nam hiſchcze popſchale.“

(Pokračowanje ſcźehuje.)

wjele wosadnych radostny wolhlóß namaka a na žiwotim dźelu zyrkwinske žiwjenje w nasćej wosadze špěchowaćej pomha. Gr.

— **Hodowne wobhnadźenja.** Tež Kitka je ministerstwo k hodam na 80 wosobow w Khrostańi wobhnadźiło, kaž je tež loni hižom činiło.

— **Posahnjenske jězby na Budyšćisko-Kamjenjcej awtowej cźarje** ſ pśiźelenjoscu hodomneho ſwjedźenja. 1.) **Pjatk 24. dez.** ſo pśichi jězbje cźo. 11 wjecźor 7,50 hodźin wós k posahnjenju sapokaźi, kiž na Hodźij do Prěcźej pojěcźe. 2.) 1. a 2. **Dźeń hodow** pojěcźe tež wós cźo. 1, kiž wšźěnde dny jěcźi, 6,25 hodźin ſ Budyšćina, je w Kamjenzu 7,45 hodźin rano, a wós cźo. 4, kiž wšźědne dny jěcźi, we 8 hodź. rano ſ Kamjenza, je w Budyšćinje 9,25 hodźin. Hewak pak wosy po normalnym planje sa ſwjate dny jěcźa.

— **Swobodne mjasowe jěcźi** (Freibank) w Budyšćinje. Sch twórtk, 23. dezembra, dop. wot 8 hać do 10 hodź. wotedawa ſo ſyre howjaze mjaso, punt po 40 pf., ſyre ſwinjaze mjaso, punt po 60 pf., warjene ſwinjaze mjaso, punt po 40 pf. Sawinjaze mjaso wotedawa ſo jenaź na cźišku 2761 hać 2800.

— **Nasrawa policije.** Pódźelu pśiźed wjecźorom na Lubijskej dróhi wokopowany auto, kiž do města jěcźeše, moleriskeho wuczobnika, kiž ſ ruźowym wosom kamor jechaše, na města wjeźeše, powali. Wuczobnik pśebi hłowu a ruzy wobodźe. Teź jeho wós a kamor ſo wobšćinkodźišćataj. Autowy wjednik ſranjeneho je ſwojim autom do Měšćańskeje khorownje dowjeźe. Jeho ſranjenja po wuprajenju lěkarja na ſwóje cźekje njejźu.

— **Wudarźe nowego ſapiźa pśotow ſwěta.** Mjeſynarodny birow ſowaśiwa ſpołkowych pśotow w Bernje w bliźišim cźasu ſapiź pśotow ſwěta w franzowskej rěcźi ſnowa wyda. Nowy ſapiź wopśiśija, kaž pśejdawſchi wudawk, hamtiske mjena wšěch pśotow, kiž ſu w krajach towaristwa ſpołkowych pśotow ſa mjeſynarodny wobkhad wotewrjene ſ nałponnjenjom ſłužobnych wotnoſkow, na kotrychž ſo pśiły wobdźěła. Sapiś płaći 12 hriwnow. Skałanki pósty pśichijimuja.

— **Kradnyli** ſu w cźaſu wot 10.—17. 12. 1926 ſ jeneho tudomneho młyna dźewjeć měchow, kóždy ze 76 kg. rožźi (Brandenburſkeje ſłynjeje polnjeje rožźi). Tute ſchěre měchi maja napijmo: Friedrich Schulze, Lindenberg, a S. Ries, Fürſtenwalde. Wo wšowone ſdźělenja proſy kriminalne wotdźělenje w Budyšćinje.

— **Wulkroma je ſaſchła** njes ſlotom kuſlerja Strieglera w Dobranezach a měšćańoſty Gnauka w Ramnowje (25. 12. 1926).

S **Wulkeho Wjelkowa.** Nunjeź hiſchcze njechachu ſjawnje wo nowej zyrkwinej wosadze abo tola wo nowej zyrkwi we Wulkim Wjelkowje do nowinow pišaćej, je tola hižo nęchtó do dźenika naſtawk podał. Kaž ſo ſda, je wjele dobreho ducha we wſach tam wokoło Wjelkowa, ſo njeje zgole njemóžne, ſo wubjerk pod knjeſom fararjom Njedu wéz bóry ſpęchuje. Najlepje by **było,** jenož nałkwitnu zyrkej abo modleńju natwarićź, we kotrejž móhli duchowni ſ Hodźija a Budyšćin predowaćź, ſo wě, wobeſeje po jerbiſku. Tucźe do Hodźija abo Njeſwaćźidła abo Budyšćina ſu woprawdźe jara dałoke, ſa ſtarych pśihodałoke. Mjenje dźěła wſchaſ duchowni njeſmeja, ale žadyn duchowny ſo njeſapowědźi, nowu prózu na ſo wjaſaſ a pomhaćź Bože kralestwo we Lutherowym duchu twaricź.

S **Kamjenza.** Wołſowy cźaſ, **kiž** popołdnju 2,14 **hodź.** ſ Arnsdorfa pśiſchibaja, je wcźera wutoru krótko pśiźed Arnsdorfiſkim brównikſcźom w nawałnym ſnježnym cźichanju wſtał. a je tohodła hakle 3,25 hodź. do Kamjenza pśiſchéł.

S **Kulowa.** Saſudźeny ſchtwórtk wotmě ſo w Schcźěpanez hoſcźenzu pśenja ſjawna ſhromadźizna dźěłonjemějerjow. Towaršch H. Starka měſeſche pśiſchedniſchi wo wulkej němſkoſtatnej konferenzy dźěłonjemějerjow, **kiž** pśichitomni ſ pichtłeſkom pśihijachu. W rozmolwje nałmowjeſche měſchčanſki ſaſtupjeŕ **Herm.** Bulank wſchěch Kulowſkich dźěłonjemějerjow a dźěłacźerjow, ſo bychu ſo ſorganiſowali. Po ſiwnym roſrěcźowanju ſo ſhromadźizna tłónczi a w pśichejſenoſći ſo **wopytowarjo** roſeše dźechu. Do rady dźěłonjemějerjow buchu wuſwoleni muſerjeŕ Jakub Narcźik, muſerjeŕ Hendrich Bulank, pśeni dźěłacźeŕ Franz Kockeri, dźěłacźeŕ Miłtkawſch Mjaſzłanik. **Wuſwoleni** dźěłonjemějerjam ſlubichu, ſo chcźeja ſe wſchěmi możnoſćemi ſtyłaćź, ſo bychu dóſli dźěłonjemějerjow wołóſili a łóžbemu jeho **prawo** dali.

S **Kulowa.** Pjatk 24. dez. ſo měſchčanſka **hłowna** pokładnja a Měſchčanſka nałutowarnja a **ſirowa** pokładnja dopołdnja w 10 hodź. pśichipołdnju ſa ſjawny wobkhad ſamknjetej.

S **Wojerez.** Saſudźena ſłota njedźela bě ſa wobkhodnikow njeſwela, kaźuž ſebi pśicźa a kaźuž ju ſ hnduſchich cźaſowu ſnaja. Hnydom po kemſchach ſo žiwjenje łapowźa. Ljeſele **kupzow** ſ bliźſchich a dalſchich wjeſow bě do města pśichiſło, ſo bychu njedźelu ſa hodowne wobſtaranje wužiłi. Na haſaczy knjeſeſche bohrali wobkhad. Nadźijomnje je teź łóžby ſ ſwojej ſpołnoſnoſći kupował.

Se **Sleza Komorowa.** Pónźelu wjecźor wokoło 7 hodź. je ſenjezu wikowaſki ſe ſelesinu H. wobeſi wudyri. pśichi **kotrejž** ſo **kóń** a pśezowe ſkały ſpalichu. Sjeſkoſchkodowanca wobſtejdźeſka pśichi powěſeji wo njejbóſu do womory padźe. Wobſujowa wobora, kotrejž ſu ruźe ſ wobſujej pśichikhwatała, njemóžeſche nicźo wukhowaćź, dokelž ſo wobeſi pśicheſpěſchnje roſcheri.

Z Łužicy.

S **Halſchtrowa.** Na ſjěźdźe Drježdźanſkich towaršſtwow ſa popśěhnjenje wobkhoda, kiž bo 22. nov. t. l. we **Drježdźanach wotmě, namjeſtowarju Halſchtrowſkeje** měſchčanſkeje ſaſtupjerjo a **ſaſtupjerjo** Halſchtrowſkeho pśichemyſłoweho towaršſtwa, **ſo maja** ſo na **żeleſnizu** teź njedźeliſke nawróćne liſcźiki ſ **Drježdźan** do Halſchtrowa wudawaćź. Tónle **namjeſt** ſo nětko teź pśichewjedźe. Nawróćne liſcźiki ſo hižo wot hód wudawaja a płacza ſa tśeću rjadownju 3,70 hr. a ſa ſchtwórtu rjadownju 2,50 hriwnow.

S **Ramnowa** pola Biſkopiz. Salubowanaj pytaſchtaj tu ſmjerćź ſ pkunowym ſaſedźeſtejnom. 21lětna dźěłaczerka Erna Hartmannez, kiž w ſaſydleńſtich khěžach pola ſwojeje macźerje bydli, měſeſche hižo dłeſchi cźaſ lubośćinſki wobkhad ſ 23lětnym deſerjom Erichom Bětnarjom ſe Schleſynſkeje, kiž bě w Bühlawje pſchiſtajeny. S tutoho wobkhada bě ſo pśiźed 3 měſazami dźěćo narodźiło. Pśiźed nětkorymi dnjemi pak je ſo nětko wukopało, ſo je Bětnar wożenjeny a ſo ma w Schleſynſkej ſonu a dźěćo. Wobaj drje ſtaj ſo nětk roſpudźiłoj, ſo chcźetaj ſ dźěćom do ſmjercźe hicź. Wcźera wutoru tamno wſchěch tśoch w kuchinje pśichi wotewrjenem pkunowym honacźu pohłuſchenych namakachu. Poſpyty k ſaſowożiwjenju měſachu jenož pola holeje wuſpěch, muž a dźěćo ſtaj morwaj.

S **Wulkich Rědarjez.** Rana, kotraž bě po ſdaczu ſnadna, je tu pśiźed króttkim cźaſom ſmjercź ſyłneho muźkeho, montéra Schóna pśichi tudomnej milinarni ſawinowała. Schóna cźaſyſke na Połcźnicźanſkej drúſy je ſwojim jědnym kolom ſapſchahej wujeźł, kiž jemu napſchećo pichijeźe.. Pśicht tym pak ſ kolom padny a ſo w mjeſwoczu lohko ſrani. S makeje rany pak naſta róża, na kotruž Schóna ſa nětkotre dny wumrě.

Se **Schěrachowa.** Tele dny dobu ſo paduch do twarjenja ſamoſtatneje ſtarſcheje ſónſkeje we ſnużdnym Khemberku. Wón wotparźi poſłeſnu a ſaſdże ſebi do bydleńſe, hdźež ſona ſwoje pjenjeźki, kiž bě ſebi ſ rentow nałutowała, khowaſche. Te paduch ſobuwſa a ſo ſ nimi wokoło ſnużdneho twarjenja na wjeſnu dróhu wotſtaſi. Jona bě, mjes tym ſo bě w Korſynju na dźěle, derje ſtražowazeho pśa w domje wostajiła. Najſkerje je paduch po domje ſnaty był, dokelž poſ ſchcźowkał njeje.

S **Neugersdorfa.** Jusy cźłowjeſ ſaúdźenu ſobotu jeneho tudomneho tatarja wobkradny. Wón ſo ſa wobeđźerjom praſcheſche. Jako ſhoni, ſo je wón w bróžni, wotamkny durje ſ domikemu ſ namakanym kluczom a kradny ſ jeneho khamora wjetſchi pjenjes.

Se **Jitawy.** Njedźelu popołdnju je klampnaſki miſchtr Dietrich ſmjertnje ſnjeſbožił. Jako wokoło 6 hodźin po ſhodźe ſwojeho domu horje bjěſche, je jeho naiſkerje njemóžaſajała, ło je po nahłym ſkhodźe ſnak dele padnył. Na hłowje cźekło ranjeneho jeho do měſchčańſkeje khorownje dowjeſechu, hdźež bórſy wumrě.

Póſtowa ſłužba hody a Nowe lěto.

24. **dezembra:** Poſłužowarniſke wokna ſa liſtowy a pjenježny wobkhad ſamknu ſo pop. w 4 hodź., pſchijimarnja a wudawarnja paketow we 6 hodź. Druhe wunoſchowanje liſtow ſapóčnje ſo w 11 hodź. dop. město ½4 hodź. pop. — Jěźba autowjeje póſty (dźiwadłowy wós) we 11 hodź. w nozy ſ Budyšćina do Budeſtez a wróćo wupadnje.

25. **dezembra:** Sſłužba kaž njedźelu. Wudawarnja nowin (pśicht wokna cźo. 7) je hacź do 12 hodź. pśichipołdnju wotewrjena.

26. **dezembra:** Sſłužba pśichi poſłužowarniſkich wokna kaž njedźelu. Liſty a pakety ſo njewuwożuja. Jenož khwatniwe poſłyſki ſo wunoſchuja.

31. **dezembra:** Popołdniške wunoſchowanje liſtow wupadnje.

1. **a 2. januara:** Sſłužba pśichi poſłužowarniſkich wokna a wunoſchowanje kaž njedźelu. **Póſtowy hamt 3** (pśiźed Schuleriſkimi wrotami) **woſtanje 25. a 26. dezembra a 1. a 2. januara ſamknjeny.**

Pśilopk.

* **K tſjom milijonam hriwnam pjenježneho khłoſtanja ſaſudźili.** Wjacy tydźenjow traje hižo proſezb pśiźed Tempelhoffſkim ławniſtwom ſudom dla pśicheſwarjenja ſprita pśicherſkeho **Koppej** a jeho towaršſchom. Nětko je ſo ſłóncził. Hłowny wobſkorjeny Franz Kopp, kotryž bě **zeſa dla nadpjerjenja ſ ſfałſowanja ſaſtupjerſkich liſtow** wobſkorjeny był, bu wuwinowany. Sa to ſaſudźi ſo wyſchiſki zkowny inſpektor Quehl dla njepſcheſtawzeho poſkupowanja a pśichipowozy k monopołowemu wobſchudźenju ſ 2 lětowaj a 3 měſazami jaſtwa, dale k 3 milijonam pjenježneho khłoſtanja. **Khmanoſć,** ſjawne hamty ſaſtupowaćź, ho jemu **na pśicheſy wotrjekny.** Zkowny aſſiſtent Wels dóſta dla **pokupjenja 6 měſazow** jaſtwa, druhy wobſtorjeni ſaſudźichu ho **pak** ſ pjenježnemu khłoſtanju, pak ke krótſchemu khłoſtanju w jaſtwje.

* **Morderjo w kradnjenym awcźe.** W Seeſauſenach w Staroj Marzy běchu ſebi **wcźera** popołdnju tśi młodźi muſiży pola tamniſchcźeho awtowego wobſedźerja Günthera awto wotnajeli, ſo bychu jěźbu pśiches kraj ſ nim cźiniłi. Wobſedźerjowy ſyn Karl awto wjedźeſche. Krótki cźaſ po wotjěźdźe namakachu jeho w pśichrowje mjes Falkenberkom a Seeſauſenami ſ cźeſtej ranu we hłowje we womorje leja. Hdyž běchu jeho do bliſkeho ſtatoka donjeſli, powědaſche cźeſkorunjeny, ſo **ſu** cźi tśi muſiży nadobo wot jadу do njeho tśełili, jeho ſ awta cźišnyli a potom ſ nim **wotjeli.** Krótko na to nadpadnjeny na ſwoje cźekje rany **wumrě.** Hnydom je wołetnej poliziji a teź Barlinſkej kriminalnej poliziji powěźeć wo zakoſtnym njeſtuku da a tak ſo poradźi, ſtóſtnikow bórſy ſajeć, kotrejž běchu ſ awtom do Barlina dojěć chcyli, ſo bychu jón tam pśichwatali. Hdyž w nozy pśiches Hindenburg jědźechu, ſadźerja jich policija. Pśichi tom pytachu ſo ſtóſtnizy ſ revolwarami wobaraćź, tola policiji ſo poradźi, jich ſajeć. Dešeta ho wo tśoch ſubnych techniſarjow ſ Barlina, kotrejž běchu ſhromadźenje plan rubježneho morderſtwa wobſawnikli. Pśiſcheptanje dyrbi hiſchcze ſwěſejeć, hacź njejſu ſajeći ſtóſtnizy cźi ſtamtni, kotrejž ſu w poſledńim cźaſu podobne njeſhromaſtwa w Barliniſkej wokolinje ſtuſili.

* **153 lět ſtary wérowanſki por.** W Domblawje we Schleſyſkej wotmě ho tute dny wérowanje, kotrež je drje tola hěſtro njewiſchedny podatok. Nałwożenja, wudowzy a prjedawſchi bankowſki ſaſtojnik, bě 90 lět ſtary. Jeho njewjeſta, kotraž je hěſtro młódſcha hacź wón, je tola teź hižo 63 nałećzow widźała. Pola ſwojeho nětźišſcheho „młodeho“ muża je wona dwaceći lět dołho hoſpoſu cźiniła. Móžemy młodenm mandźelſkemu porej jenož wſcho dobre na jeju žiwjenſki wjeceŕ pśeheć.

* **Cźeſke żeleźniſke njeſboże pola Nachena.** Wcźera dopołdnja ſa ho pśichi twarjenju żeleźniſzy mjes Nachenom a Laurensburgſkim dwórniſchcźom cźeſke njeſboże. Twariſt cźah ſ dwěmaj lokomotiwomaj ſajěźe ſ pokrej mozu do hłubiny. Zuły cźah ho roſtaſe. Tſjo dźěłacźerjo ho morichu, ſchtwórty ho cźežko ſrani. Jedyn ſ morjenych je nan 6 dźěći.

* **Semja zhu wjeſku ſakhyła.** Mała wjeſka Torrio w Apenninach, njedaloko Genuy w Italſkej je ho ſe ſkhyſnjenjom ſemje ſkoro doſpołnje ſnicźiła. Wjacy ſtow wobydlerjow je bjez hydła.

Najnowiſe z cyłeho ſwěta.

— **Schkrowa powěźeć wo wjedrje ſa jutſiſchi ſchtwórk:** Pomróčeno, ſymniſcho, ſyma wot ranja k wjecźoru poſtupuje.

Němſka wikowańſka bilanza je w novembrje ſažo paſiwna była. Hódnoſć dowoja je we 123 milijonow hriwnow wjeſcha była dyžli hódnoſć wuwoja.

*

Dla ſchiſchiwódźenja barbow němſkeje republiki je Lüneburgſki ſud jeneho dźěłacźerja k ſaſtwu na jene lěto ſaſudźiło.

*

Pśicheźiwo franzowſkemu leutnantej Nouciereź w Germersheimſe je ho lěto ſaſtwa namjeło.

*

Preſident franzowſkeje republiki Doumergue we mezi 1927 Jendźelſku wopyta.

*

Město Carloſana w Kolumbiſkej w połodniſchej Ameriki je ho ſe ſemjerjenjom wupuſćiło.

*

Na rěcź Hudſonje pola Newyorka parna łódź do pkowazych lodowych ſchkrutow ſajěźe. Wjazy dyžli 100 wobſowow ho ſ łódźe do rěki wjerhny. 33 ſ nich je ſa tepło. Cźežko wobſchkodźena łódź je ho potepiła.

Swójbne powěśće.

Sſłubjenaj: Editha Thielez ſ Bożidarom hrabju ſe Stolberg-Wernigerode w Khrušćicach.

Swěrowanaj: Dr. med. Waltaŕ Berna ſ Bern rodź. Bommersheimez w Budyšćinje.

Semrěcźi: Otilija ſwud. Trautmannowa **rodź.** Jokiſchez w Budyšćinje, 88 lět. Khowanje budźe ſchtwórtk pop. ½3 hodź. na Tucharju. — Emma Hartmannowa **wodź.** Schónez w Biſkopiach, 48 lět. — Auguſt Hermann Oliva, kowaſki miſchtr na wotp. w Lubiju.

Němſke wozjewjenje z Kamjenca.

Nastupa wotmětowanje ſwinjazych a proſazych wikow.

Wozjewjenje podpiſowane rady ſ 11. novembra 1926, **kiž nałuwa ſakaz ſwinjazych a proſazych wikow, ho ſ tutym ſkhnje.**

Swinjaze a proſaze wiki ſo wot 23. dezembra t. l. ſažo wotmětowaja. Wospjeje pak ſo na to pokaſuje, ſo maja ho ſa ſakſke ſwinje a proſata po § 45a Saſkeho wunowjedźeńſkeho poſtajenja k němſkoſtatnemu ſakonjej wo ſtótnych khoroſćach ſe 7. hapryle 1912 pothadźeńſke wopiſmia (Urſprungszeugniſſe) ſwjeſeź. Sa ſwinje a proſata, kiž ho ſ druhehu kraja do Saſkeje pichinjeju, maja ho nimo pothadźeńſkich wopiſmow hiſchcze ſtrowotne wopiſma pſchedwołjeći, je-li tajki ſtóſ pod wobſledźowanjom (Quarantäne) njeſteji.

W Kamjenzu, 21. dezembra 1926.

Měſchčańſka rada.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerſ w Budyšinje. — Za lokalny dźěł a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hoſpodarſki dźěł: Arnošt Bart w Bratſzyncy. — Za nawěſtki: G. Janak w Budyšinje.

Wjele pjenjez

ſo njetrjebawši rozbroji!

Čiń dobry ſkutk

a kup kóždemu ſwójbnemu, znatemu a pśećelej

ſerbsku knižku!

Tak změješ wjele wjeſela!

Wubjerk maš

we Serbskej kniharni

w Serbskim Domje w Budyšinje.

Kofej cyle wuběrne měšenja

3,20 3,60 4,00 4,10 4,80 poskła

Sachſe

w Budyšinje na Bohatej haſy

Moritz Weiser

w Budyšinje na Žitnej haſy

towarſtwoſtne hry

za dźěći a doroſcenych.

Měch wotrubow

je ſo namakało

w Nowoſlicach čo. 11.

Ložowe damaſty, běłoſmuhate nawołowanje K. Erler w Budyšinje na Žitnych wikach 11.

Zenje wjac

njezmějeće składnosć po tak tunich płaćiznach, **potrěbu drastow** nakupować. Při našim

dospołnym wupředawanju dla předanja wobkhoda

namakaće hišće najwjetši wubjerk

Drježdżanski drastowy dom

Birnberg & Co. **w Budyšinje** **při Mjasowych jětkach 5.**

Mój

dwaj poskićamoj so jako

hodowny dar!

Preißer-kofej! Łahodne wosebite měšenja punt 3.20, 3.60, 4.—, 4.40, 4.80 a 5.— hr. Originalne zawalki po ½ ¾ 1 a 5 punt.

Preißer-čaj punt 4.40, 5.—, 6.—, a 8.— hr. w rjanych zawalkach.

5–8000 hr.

so pytaja na nowu khěžu we Wojerecach.

Poskićenja pod „D 12" na wud. „Serb. Nowin".

Tworykupowacc towarstwo

Służimy ludej!

w Budyšinje z. dr. z w. r.

Poskićamy našim česćenym sobustawam k bližacym swjatym dnjam cyle wosebje:

ff. hodowne měšenje palenego kofeja ¼ punta jenoż 0.95

Sušene wuhory, tolste	punt	**3.60**
prědkne pleca	„	**2.40**
servelat-kolbasa I	„	**1.80**
salami-kolbasa I	„	**1.80**
Holst. trajna (Block-) **kolbasa**	„	**1.80**
libita kolbasa	„	**1.60**
libita kolbasa, Barliuska	„	**1.60**
hońtwinska kolbasa	„	**1.60**
pólska kolbasa	„	**1.60**
dobra a jatrowa kolbasa	„	**1.40**
mjasowa solotej	„	**1.40**
swačinowy połč	„	**1.80**
dobra kolbasa, puntowska tyza		**0.85**
jatrowa kolbasa „	„	**0.90**

Rybowe marinady we wulkim wubjerku

sadowe konserwy:

truskalcy	punt. tyza		**1.30**
slowki bjez póčkow	„	„	**0.60**
Reineclauden	„	„	**0.95**
ananas	„	„	**1.50**
brusnicy	„	„	**1.00**
brjóški	„	„	**0.95**
kosmački	„	„	**0.75**
aprikozy	„	„	**1.30**
holanske jahody	„	„	**0.75**

Wšitke **zeleninowe konserwy** wosebje tunjo.

Wšelake wina: **Hornje-Moselske,** ¾ litrska bleša ze škleńcu **1.40**
Hornje-Ringelheimske ¾ „ „ „ „ **1.40**
Malaga-Golden ¾ „ „ „ „ **1.40**
Jamaika-rum (měšany) 45 % ¾ litrska bleša **4.00** ¼ litrska bleša **1.40**
GEG-koguak ¾ litrska bleša **4.00** **GEG-kognak,** stary, ¾ litrska bleša **4.50**
małe tučne jerje, 4 štuk **0.24** **małe polne jerje,** 4 štuk **0.24**

Hallo!
što praji Schlitz?

Kóžde Boże dźěćo a kóždy rumpodich z Budyšina a wokoliny wobhoni so wo płaćiznach, kajkosćach, wubjerku a wo kedźbliwem poskužowanju a dawa to cyłej zjawnosći k wědźenju: zo dyrbiše tuto lěto wšitke słodkosće na a pod hodowny štom, dale kofej a čaj za swjedźeń pola

Morica Schmidta na Kěžorskej drózy 11

nakupować.

Najlěpše
sušene wuhorje
Pomorske
husace wutrobna
(Gänsebrust)
husace jatrowe pastety
prawy Malossol **kaviar**
rybowe konserwy
w hobrskim wubjerku poskića
Alexander Trepte
w Budyšinje
na Póstowem naměstnje.

Emajlowane twory
tunjo jenoż 2 dnaj **tunjo**
hač do pjatka na Žitnych wikach znapřeća
muzeja
emajl. twory emajl. twory
Kurt Frömter
w Budyšinje

Podpisane banki z tutym wozjewjeja, zo maja swoje wobkhody

pjatk, 24. hodownika 1926

wot 2 hodź. popołdnja, kaž tež

póndźelu, 27. hodownika 1926

cyły dźeń dospołnje zamknjene.

W Budyšinje, 22. hodownika 1926.

Allg. Deutsche Credit-Anstalt filialka w Budyšinje
Němska Ratlelsenska banka Akt. tow.
wotnožka w Budyšinje
Drježdźanska wikow. banka (Handelsbank) Akt. tow.
wotnožka w Budyšinje
G. E. Heydemann w Budyšinje
Serbska ratarska banka, Akt. tow. w Budyšinje
Commerz- u. Privatbank, Akt. tow., filialka w Budyšinje
Drježdźanska banka filialka w Budyšinje
Přemysłowa Banka (Gewerbebank) zap. druž. z w. r.
w Budyšinje
Krajnostawna banka w Budyšinje
Städte- und Staatsbank der Oberlausitz w Budyšinje
Serbska Ludowa Banka Akt.- tow. w Budyšinje

Jenička předawarnja kral. priv. porcelinoweje fabriki Teltau akc. tow.

Wy namakaće pola nas wulki wubjerk

wjac hač 60 jedźnych servisow

za 6 a 12 wosobow na składze. Wulka móda je błuke złoto, kobalt, róže, kroma forma „Annemarie". Wulki skład **hromadźenskeho gratu,** hodźacy za hodowny dar (błuke złoto, róže, kobalt)

Seelenfreund & Co.

w Budyšinje, jenoż na Lawskich hrjebjach 12

Wulka krystalowa wustajeńca při Měšćanskim dźiwadle Zběrki winowych škleńcow

Barjenske korbiki

sostajene kaž so kóždy přeje a po kóždej płaćiznje poskića

Alexander Trepte

w Budyšinje na Póstowem naměstnje.

Filialka we Wojerecach.

Wulkowlkowafnja woknowych škleńcow

Rudolph Wilhelm

škleńčefnja hižo wot 1868

w Budyšinje na Serbskej hasy 16

porcelin / škleńca / marmor
špikle / wobrazy / wobluki
hodowne žloby.

Richard Kneschke kožuchařski mišter

w Budyšinje **na Sukcinskej hasy 14**

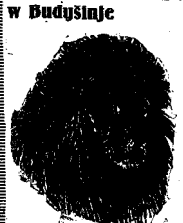

swój wobkhod česćenemu wobydlerstwu z Budyšina a wokoliny z nowa poruča.

Wulki wubjerk! Solidne płaćizny! Kajkosćne twory!

Přiloha k číslu 297 **SERBSKE NOWINY** Srjedy, 22. decembra 1926

Warić njeje strowe?

Pśichiwohrěwanje wobsed. — Pospytny ſ mulkimi myſchemi. Sowre jědze.

Prof. dr. Friedberger, direktor instituta ſa hygienu, **je** ſedźbnoſcej ſhudźaze pospytny wo tom cźinił, kajku waźnoſcź ma warjenje ſa hódnoſcej zyrobiſnow. Dr. Friedberger je na ſwojim dźěſchim puczowanju, ſa cźaſ kotrejhož dyrbjeſche w hotelach jěſcź, ſa ſhěbi ſamom wſchelake wobkedźowanja cźinił. Hdyž je ſahe k wobjedu ſchoł, je ſo wjele bóle ſyty cźuł, hacź hdyž je halle pośdże wobjedowaś, haczrunjeź je hiſchcze wjazy jěſć, kaž ſhewak. Tak pſchiſtóje na praſchenje, kak ma ſo tutón roſdźěl we ſcźěwkach nabyźenja roſſaſnicź?

Prof. dr. Friedberg bě hižo tehdy mějenja, ſo ſe dźěſchim warjenjom niz jenoź ſtód, ale teź hódnoſcej jědźow zyle njewotwiſnje wot liczby kalorijow, wotběra. Tohodla ſapoczał pospytny ſ mulkimi myſchemi, kotrejž ſ jědźemi ſe ſwojeho hotela pśizowaſche. Pśeŕnja druźina dóſtawaſche tajke jědźe, kotrejž běchu halle runje ſwarjene a druha te ſame, kotrejž běchu ſo hiſchcze ſchtyri hodźiny dźeje warźe. Pſchi tom wuwarjenа woda ſo ſ jenak dołho wotwarjenej nawuna. Wſchě myſche běchu ſapoczał jenak cźeſke. Pſchi tajſich pospytach ſo nětko bórzy wukopa, ſo pŕeŕnja druźina myſchow, potajkim te, kotrejž jěſej hnydom po warjenju dóſtachu, wjele ſpěſchniſcho pſchiſwohaſche, hacź te, kotrejž ſchtyri hodźinow dołho warjene jěſej dóſtachu. Tak pſchiſłu pŕeŕnja druźina we pŕeŕnich dźeſaćich pśiſtach prozentualnje 85 prozentow, mjes tym, ſo druha jenoź 33 prozentow pſchiſłu, po 30 pśiſtach pŕeŕnja druźina 246 prozentow, druha jenoź 96. Wſchě druhe pospyty prof. Friedbergera mějachu ſamſkeje wuſpěch. Pokaſa ſo tola jaſnje, ſo ſo jěſej ſtrajnjenſcha ſchěſcź króć ſe pſchedołhim warjenjom pohubjeniſchi.

Tute wuſhladki ſmuźichu dr. Friedbergera k nowym pospytam. K pŕeŕnimaj druźinomaj myſchi pſchida hiſchcze ſjeczu, kotruž ſe ſyrej jědźu pizowaſche. Tute pospyty pokaſachu jaſnje pſchewahu ſyrych jědźow pſched warjenymi a hiſchcze bóle pſched dołho warjenymi. Po 50 dnjach běchu myſche je ſyrej pizu pizowane 410 prozentow pſchibyle, te ſ warjenej jědźu pizowane 278 prozentow a te ſe 4 hodźinow dołho warjenej pizu jenoź 150 prozentow. Tak bě ſnowa dopokaſane, ſo móz jědźow ſe pſchiběranym warjenjom a cźaſołodźerjenjom wotebéra.

S tutych a ſ wobkedźowanjow, kotrež bě prof. Friedberg ſam na ſebi cźinił, ſcźěhowaſche nětko, ſo teź ſa cźłowjeſkow pſchedobo warjene jědźe w hygieniſkim naſtupanju ſhmane njejſu. Dr. Friedberg warnuje tohodla pſched waſchnjom, kotrež ſo w mnohich ſwójbach wobkedźuje, ſo ſo jěſcź na wójazy bujow nawari a ſo po pórěbje ſaſy pſchiwohrěwa; tajke ſadźerjenje je jara njehoſpodarźte, a njedowjoła ſo w nětcźiſchej nuſy a drohoeje na ſadym pad nałożowacź.

W ſanem cźaſu njeje na jenoſtroniſtich fanatikarjach pobrachowaſu, kotříž ſwój ſyſtem ſeſmjenja jara jenoſtroniſy ſaſtupowachu. Mjes nimi hraju jědźerjo ſyrych jědźow wulku rólu a je jara nadpadne, ſ kak mało jědźu cźeſi ludźo ſo ſpołoja a pſchi tom tola pſchi mozach woſtaju. W Jendźelſkej, hdźež ſo powſchitkownje ſyrche wuſjenje jenoź na pół miejſke a mjaſo na pół ſyeczene jě, ludźo dałoko telko njetrjebaju kaž pola naſ. Teź Francowſojo a Italcźenjo, kotříž ſeleninu najbóle ſyru jědźa, wobhladuja ſo jako pomérni jědźerjo porrjo Nimcow, Hollandźanow a Rukam, kotříž wſcho dołho warja. — Tak chze prof. Friedberg pokaſaczź, ſo je ſyra jědź, tak dałoko hacź na njej jane bakterije abo parazity njejſu, abo tola maſowarjena jědź ſa organiſmus najrationeliſcha. Mózno teź je, ſo ſo ſe ſyrej jědźu cźłowjeka pſcheźiwo nakuwanjam tharoſcźanſ ſtrowźa. Mózemy tola wobkedźowacź, ſo wóſke tharoſcźe cźłowjeku, kaž tyfus abo tholera pola ſwěrjatow we ſwobodźe ſyła njenamakanу.

D. Friedberg mění, ſo dyrbjeli ſo hižo dźěcźi ſnuczźe ſa ſyru jědź. Tak bychu ſo cźłowjeka wot małoſcźe ſcźuczźe a teź ſubjaze tharoſcźe bychu ſo pomjeniſchcźe.

Schto nětko ſ pospytow prof. dr. Friedberga ſcźěhuje? Wón ſam wo tom takle praji: „Nětka trjeba ſa ſwoje 60 miljonaſke wobydleŕſtwo létnje 50 bilijonow kalorijow — 2 miljardźe kilogramow bełka — 300 miljonow kilogramow buḍoła.

By-li ſo poradźiło, tute liczby je pſchihotowanjom jědźow tak pomjeniſchiczź, kaž pospyty ſ myſchemi to wuczahu, tak bychmy ſo ſ naſchim zelym ſeſmjenjenjom wot wuſ[illegible]a dospołnje njewotwiſnili ſcźinicź mohli.“

Wołkryte kchlerſke dźiwy.

Rosrěſana knjeſna. — Pśiſazy kožmacź. Najſyntniſchi poſ na ſwěcźe.

Jenoſtajnarjo a kuſtarjo nawabja pſchezo wjele pſchiſłuſhnoſcow k ſebi; tohodła ſabéra ſo teź pſchezo wjele ſtajnſ ſ tym, kak bychu ſebi nowe tryſki wumyſlili. Cźaſto ſo jim teź poradźi, pſchihladowarjow tak pſchekſapicź, ſo ſebi myſla, ſo pſched njewuhlédźomnymi hubalcźkami ſteja. Druhdy pak ſo wſchě tute kuſtarſke kumſchty wjele lépſe ſhudaczź hodźa, hacź ſebi ſchtó myſli. Poſledni wulki kelleriſki dźiw, kotryž ſo po ſnym ſwěcźe wobdźiwaſche, bě rosrěſanje knjeſnу na jewiſchczu.

To ſo takle ſta: Schtyrirótſtaty podołhoſty tałcźeſ ſo na jewiſchczo ſtaji. a woběmaj wuſtimaj tónzomaj bě-ſchtaj dźerje; ſ jeneje tykaſche młoda ſmužita knjeſna ſwojej noſy woh, ſ druheje pak ſwoju nězną hłózcźku. So by ſo teź tóždy pſchezwědźicź mohł, ſo ſo tu jane jebanſtwo njeczini, mózaczu ſebi wſchitcy na jewiſchczu wěz ſ blíſka wobhladacź. Haj ſo njeby ſo teź jane pſchemĕnjenje ſtacź mohło, dyrbjeſche jedyn ſ pſchihladowarjow k ſmjercźi ſajudźenej knjeſni do nohajzow njenuſne ſnamjo wutſihacź. Potom ſchtyrjo kuſtarjo pomozniczy kaſchcź wjazy krócź pod wſchelakim hokus-pokuſom wobwjertnychu. Skónczniſe ſapocza kuſtar ſwoje ſtrwane dźěło. Saſtaji piku ſrjedź kaſchcźa a rěſaſche, ſo jenoź tſchełki tak létachu. Sa nětotre mjeſcźiny bě ſtrwane dźěło dokonjane, kaſchcź bě do dweju dźělow roſrěſnjeny, ſ jeneho wiſaſche hłowa, ſ druheho pak noſy njeſbožowneho wopora. Syma pſchihladowarjow wobběhowaſche! Hu — —! Hdyž bě ſo publikum kuſk ſmérował, ſo kaſchcź ſaſo nězchto krócź wobrocźi a roſrěſana knjeſna wuſkoczi cźika a ſtrowa ſ charakteriſtiſzy roſtſihanymi nohajzami ſe ſwojeho kaſchcźa.

Kak ſo to cźiniſche? Niz **jena** knjeſna, ale dwě bĕſchej w kaſchcźu. Jena druhej ſara podobna. Hdyž ſo kaſchcź k prénjemu raſej wokoło wjerczeſche, bě ſo knjeſna ſ roſtſihanymi nohajzami prawje mała ſcźiniła, ale ſo mějeſche we nohach kaſchcźa mężna doſcź. Druha knjeſna pak, kotraž bě ſo hacź dotal w kaſchcźu ſkhowana djerźała, tyknu nětko ſwoju hłowu na druhim boku ſ dźěry won. Mjes knjeſnomaj ſo nětko ſrjedź kaſchcźa pila ſaſtaji. W tóždej pokoju kaſchcźa bě jena zyła knjeſna. Jena tykaſche hłowu na boku ſ kaſchcźa won, druha pak noſy. Hdyž bě ſo kaſchcź k druhemu raſej wokoło wjercźał, běſchtaj knjeſnje ſwojej mężnje ſaſo ſamenikoj. Ta ſ charakteriſtiſkim ſnamjenjom na nohajzach bě ſwoju hłowu ſaſo na druhim kónzu kaſchcźa won tyknyła, mjes tym ſo bě ſo druha knjeſna ſaſo zyle w kaſchcźu ſkhowała. Wunamatał tutoho jednoreho trika, miſter Goldin, ſaſtłuſi ſebi dołhi cźaſ hobrſke pjenjeſy ſ tutym kumſchtom; wón mózeſche woprawdźe rjeź, ſo ma kuſtarſtwo teź w ſtych cźaſach ſłote dno.

Druhi dźiw bě pſched létami pśiſazy a cźitazy kožmacź (Pudel), kotryž na praſchenja ſ pſchihladowarſtwa ſe ſtoro njejmjenjej węſtłoſcźu pśiſmanje wotmołwjeſche. Pśiſyſk ſadźi ſo na ſtoł pſched běłu platowu tafłu. Sa prawu prédknu nohu ſo jemu pśiſadźo pſchicźini a nětko woprašcha ſo jeho wuczeŕ: „Kak rékałch?“ Pomału ſběhny pśiſyſk ſwoju paſtu a napiſa ſ njeſepnymi, ale tola jaſnymi pismikami: „Dicky“. Nětko ſcźěhowachu praſchenja ſ pſchihladowarſtwa. Kelko je 3 . 3 chajiſche na pſch. kujeni, tłi na prénim rynku ſedźeſche, wódźeczź. Młſchtr poſhlada krucźe na pśa a woſpjetowaſche hiſchcze ras wótſije praſchenje. Dicky pak poibéhny ſaſo ſwoju paſku a napiſa jaſnje: 9. Tak dźeſche to ſnyku khwiłu dale a Dicky wédźeſche pſchezo prawje wotmołwjeczź.

Tutón trik njebě ſ ſnyka kak cźeſći. Sady bĕſeje płachty bě mjenujzy żelesna płota, kotraž ſtejeſche ſ rumnoſczu ſpody jewiſchcźa w elektriſkim kontakcźe. Pśiſadło mudreho pśiſyſka, kotreż bě tohorunja ſ metałła, ſo magnetijſy wodźeſche, ſa tym kak ſo płota ſady płachty wodźeſche. Tutu pak wodźeſche ſaſo młſchtrowa żona, kotraž w naſpomnjenej rumnoſci ſpody jewiſchcźa ſedźeſche. Mudry pśiſyſk pak njetrjebaſche niczo dale cźiniczi hacź pśiſadło k płachcźe dźerżeczi a je potom ſ magnetiſkej mozu wodźicź dacź. Nas ſo nětko ſta, ſo młſchtrowa mandźelſka ſpody jewiſchcźa wopak ſrojumi, tak ſo pśiſyſk też wopaczny wotmołwu da. Jako ſo potom dźiwadłowy direktor, hdźež Dicky ſwoje pſchedſtajenje dawaſche, hórſcheſche, wotmołwi młſchtrowa mandźelſka: „Sdyž holzn w garderobje ſpody jewiſchcźa tajfu haru cźiniła, dyrbi ſo tola naſch pśiſyſk ſamplicź. To tola żadyn cźłowjek ſwoje ſamſkne proſchenje njerozumi.“ S tym pak bě potajſtwo licźazeho pśa pſcheradźika.

Hłſchcźe jednoriche bě dźełło najſyntniſcheho pśa na ſwěcźe. Maky pśiſyſk pokaſowaſche wſchelake kumſchty ſ ſwojim knjeſom na jewiſchcźu. Jeho knjes pak położi ſwojej ruzu na hłowu ſwérneho pśiſyſka a ſtupi ſo potom na ſwojej ruzu. S widźomnym napinanjom wudźerża poſ tśeſtcźeho muża na ſwojej hłózcźu. Pſchihladowarjo pak njemdrzachu kaj dźiwi ſ pſchikleſkom.

Tak jara napinaze pak dźełło makeho pśiſyſka ſ ſnyka njebě. Sady pśa bě mjenujzy jara mały poditawk tak ſkhowany, ſo pſchihladowarjo jón widźeczź njemółzachu. Jenoż porſty mějeſche akrobat potom hiſchcźe na hłowje „ſnyſneho“ pśa, mjes tym ſo jeho cźeja woprawdźe na podſtawku wotpoczowaſche. Mudry pśiſyſk hrajeſche jenoż komediju, kiž ſtejeſche a ſtrachoczitwje wokoło ſo hładaſche, kaž by ſchtó wě kak wulku cźeju njeſł! Mężka pak bě dołcź wuſtojnje ſcźiniena a tohodła traſeſche też doſcź dołho, prjedy hacź ſa potajſtwom najſyntniſcheho pśa na ſwěrcźe pſchihlédnu.

w Budyšinje na Bohatej haſy 14
w Kamjencu na Knježeskej dróży

Přilopk.

* **Nowa kralowna módy.** Rušowka Sonja Iwanowiſch, lonſcha Barliniſka kralowna módy, je ſwoju króṅu dyrbjała druhdy wotedacź. Jeje naſlédnicza je mloda 16-létna Barliniarka, Hildegarda Zimmermannez, kotraž ſo na wulkim bale w philharmoniju ſa nowu kralownu wuſwoli. K tutej „wyſhokowažnej ſwjatocźnoſcźi“ běchu ſo tyſaze „najlépje“ ſdraſcźenych kónſkich ſ Barlina ſe ſwojimi mużemi ſeſchle. Sſamo kralowny módy ſ druhich krajow, kaž ſ Pariża, Londona, Budapeſta a Wina běchu pſchiſchle, ſo by ſwojeho ſaſ wobjedły raz dóſtał. Niz po rjanoſcźi njeſwocza ſo tón krócź myto wudźělejſche, ale ta dyrbjeſche kralowna hyczź, kotraž mózeſche ſo najluboſcźiſchi pohibowacź, kotrejež poſtawa bě najrjeńſcha a najſkjażiſcha warjena. A Hildegard Zimmermannez wuwarjenja ſo woprawdźe ſ tutymi kajkoſcźemi; wóſo hdy by po njeſwoczu ſchło, njebył jene króṅu dóſtała. Tak pak pſchiſłuſi ſe tutej cźeſći a nichtó druhi hacź Barliniſki wyſhſchi měſchcźanoſta króṅowanſtwi ſat wukonjeſche, kotraž nowowumóſwolenej kralowni módy „blachowu“ króṅu ſwjatocźnje na hłowu ſtaji. Ale je woprawdźe tak waſne, hacź ta abo tamna ſo wuſwoli? Sa naſ dyrbi niz, ale ſa wuſwolenu tola. Filmr, reklanta, domy modnych tworow budża ſo wo nowu kralowninu torhacź; pjenjeſy a ſaſo pjenjeſy budźe ſebi tuta mloda holza, kotraž hiſchcźe do pokracźowanſkeje ſchuſe khodźi, ſaſtłużiczź móz. Hacź ji to też ſboże pſchinjeſe? Tu je woſmud druheje ſnateje kralowny módy dobre warnowanje, kotrejž běchu ſo tohorunja po jeje wuſwolenju ſe wſchěch ſtronow derje płacźene ſaſtojnſke mężtna poſkicźite, tak ſo bě ſebi ſa lékko ſwojeho knjeſenja rjane ſamożenje nahromadźiła. Jedneho dnja bě ſo potom ſ ſnjeſom ſeſnała, kotraž ſwudawaſche, ſo je wobkedźeł wulkeho kupneho domu. Bórzy běchtaj po ſlubje a ſwórowanj a mloday mandźelſtaj pſchepodlijchtaj ſo do ſamkłaſkawnych kupjelow, khdźež wobě ſwójbne ſiwjenje wjedźeſchtaj. Jedneho dnja pak dyrbjeſche ſo młody mandźelſki bla poſdaczź nych roſkrow ſe ſwojej ſwójbu na ſwoju żonu ſe pŕóſtwu wobroczeźcź, ſo by jemu pychu, kotruż bě ſi darił, ſaſo wrózíła. Tak ſo ſapocza: ja pychu ſcźěhowaſche drakta, mełe a ſkónczniſe zyłe ſamożenje tuteje kralowny módy. Jednoho dnja bě knjes mandźelſki ſo ſhubił, kotryż bě wulki jebaſ był. Nětkole je nědhujcza kralowna módy w thudobnych wobſtejnoſcźach nětkaże ſe ſwojej macźerju ſiwa. Hacź ſo Hildegardźe Zimmermannez też tak póńdże? Hacź dotal ſtaj ſtarſchej na njej lekdźowałoj a budźetaj to w pſchichodże dęſe hiſchcźe bóle dyrbjeczź!

* **Wopraſzny Hohenzollerſki prynz.** Kraſna Kópenhiſkada je ſo njedawno w dźuringiſkim měſtaczku Gotha ſtała. Pſchiſłuſe tam njedawno do „Hrodowiſkeho hotela“, kotryż ſebi na prjedawſche wojwodſke cźaſy hiſchcźe wjele wyſch ſa, rjany pokorny młody muſki, pſchiwoławſki ſo jako baron Korff, a wotnaja ſebi nětcźo ſjiwon. Tak pſchipódła pſchiſpomni ſuſy, ſo bychu ſo liſty, kotrež maju adrežu: „Pruſki prynz“ jemu dale. Dale niczo! Ale to hižo dożahaſche, ſo wſche dopomnjeza na błyſkeż Hohenzollerſkeho domu ſaſo wotnicźiczi, mjes płużobnikami a hoſcźemi w hotelu, njes wobydlerſtwom zyłeho měſta a dale . . . . Wſchudże ſo potajnje ſchuſtałaſche: „Pruſki prynz, najſtarſchi kronprinzowy ſyn ta je: ale mjeſiecźcź, proſchu, dźe njeſnaty wotjacź!“ Wſche njeswocza ſo błyſkcza ſ radoſcźu — a bórzy ſo te, ſcźěhnkt tuteje nowinki pokaſaju. Prynz — „po prawom wiſchał ſyła ſadyn njebě, ale cźiniſche, kaž by ſchtó **we** kał bohaty był, a potom je to wſcho jedne“, dóſta bórzy wopraſ, najſmérniſcſi ſe ſmérnych ſo wokoło njeho hromadźeſche, tłóſty cźyſniſche prént był w jeho pſchibitkoſnoſći. A wón njebě ſyła tajſi, tón prynz, ſ pokornym pokłonkom pſchijimowaſche pſcheproſchenja a ſtónczniſe, khdźež běſche jeho intogo nitto tola pſcheradźene, cźahodła dyrbjał ſo hiſchcźe tajſcź? Nětko wóſnoſche zyłe wotewrjeny był, a bě to też. Haj, ſjiwjenſki hoſcźiczelej, khdźež ſebi derje ſtódżeczź dajſche, prajeſche ras: „Njebyh-li Hohenzollerſki prynz był, hyh cźyſt Blücher był.“ A! — — mm — —, wſchěm ſo to jara lubjeſche, woprawdźe jara duchjawołnje. — Sźěhowaczu rjane wjeczerki. Prynz khdźeſche cźaſto do dźiwadła. Direkzija ſo próſowaſche, jeho kralowſku majeſtoſcź ſpokojicź a ſ bźakej ſa to mějeſche potom cźeſcź, ſ prynzom we hotelu wjeczerjeczź a ſo ſ nim roſmołwjeczź. Dwe minuchu ſo ſ awtoiwmi jěſbami, dyrbjachu ſo tola prynzej rjanoſcźe Duringiſkeho lěſa we najlépſchim ſwętle pokaſaczź. Wudawki wóſo ſanu rolu njebrajachu. — A jako jeneho dnja „Nemſki Swjaſt“ ſwoje pożedźenje wotmě, bu wěſo też prynz na tutón patriotiſki akt pſcheproſcheny. Wſchěm kneſłowe dźěrki ſmějetotachu ſo ſtyſknuze pſchi myſlicźu, ſchto dreje by ſo jim w taſkim padźe pſched dźeſacź létami ſtało. A knjeſny a knjenje běchu ſahorjene: „Nę, takle ponižny! Kaž njeby ſyła ſadyn prynz był!“ — — A kónz — — ? Tón ſaluje! Mjenujzy prynz! Po tym je. Dźeſ ſłeda ſo ſhubił. Jenoż ſlicźbowanja, njeſapſacźene, tu hiſchcźe ſu. A to chétro ſelene, pcheiež wón běſche ſroſtmił, ſiwojemu ſtawej pſchimérjenje ſiwy był, tón wopaczny prynz. Gothaſaju naſſpowniſche ſe ſnjerkowſ pak ſu wo nadobne pobendźenje khdźeſche, we rjanu Kópenickiadu pak bohatſcźi.

* **Krótke ſukuje — ſana pſchiſłuſna ſa djelenje mandźelſtwa.** Wyſhoki ſud weſtfaliſkeho měſtaczka měſcźeſe ſo nje-dawno ſe ſajimawym praſchenjom ſabéraczź. Tam běſche cźeſcźowany mandźelſki, kotremuż běchu ſtare wutrobne ſwjaſe, pſchecziwo ſwojej mandźelſkej ſłóżbu na djelenje mandźelſtwa ſapodał, dokelž wona po jeho mėnjenju we pſchekrótkich ſukujach khodźeſche! S wulkej ſaharowanoſcźe roſeſtaja mandźelſki pſched ſudom, ſo ſu tajke krótke ſukuje pſchecziwo kóhdej mozalaj a dobremu wuſchinju. Je na kóždy pad njepſchiſtojne, khdy ſónſtkom ſukuje wyſoke brilſ wotwo pſchindu. Hórje je hiſchcźe, khdy wonka tuli wełtka duſe. Żona pak ſo njedaſche ſamplicź. Wona praſeſche, ſo ſebi dźenſnjiſcha móda krótke ſukuje ſoda a ſo te nó

jadyn pad ničžo njepózćiwe njeje. Tutemu mĕnjenjiu žo też hud pschisamknuty, a wobkórźba na dźĕlenje mandźelstwa žo wotpokasa. Tola mandźelscki mĕjesche twjerdu hłowobcźku. Dźĕsche na wyschchu instanzu, hdyž pak jeho tohorunja wotpokasachu.

* **Semjerjenje w Portugalskej.** Nowiny pišaja wo semjerjenju w Portugalskej. W Lissabonje žo wokoło 3 hodź. popołdnju semja na 10 sekundow dołho bojasnje tschasjesche, pschi tom bluti hrimot pod semju sahrabschachu, kotryž klinczesche, kaž bychu kanony hrimotałe. Wschĕ apparaty na wobchadźowarni semjerjenjow žo snieżichu. Mješ wobydlerstwom nasta wulka hrosa. Wjele twarjenjow, wosebje dwórnischczo žo straschnje rozpuka. Bě to najhłubische semjerjenje w posledních 25 lĕtach.

Towarstwowski powĕstnik.

Budyšin. Po zhromadźiznje „Maćicy Serbskeje" srjedu, 29. hodownika, wuhotuje so w „Maćičnym Domje" 1/8 hodź. swjatočny wječork, na kotryž so wšitcy Budyšescy a wokolni Serbja přeprošuja.

Budyšin. Z přiležnosću koncerta „Lipy Serbskeje" — 12. januara — pojědźe pop. w štyrjoch wulki statny awto do Pančic. Štóž chce so na jězbje za tuni pjenjez wobdźĕlić, njech so w Smolerjec kniharni (pola k. Janaka) abo pola podpisaneho zamolwja. — Hač dotal maju hišće na 25 wosobow městna. P. Krječmar, předs. „Nadźije".

Budyšin. Nětko ma naša „Jednota Sokol" swoje zwučowanja kóždu srjedu wječor we 8 hodź., potajkim nic wjacy štwórtk. Načolnik.

Hodowna skhadźowanka serbskeho studentstwa. — Zhromadźizna je njedźelu, 26. XII., pop. 1/4 hodź. w Pančicach. Přednošk z debatu rĕka „Chcemy jónu być serbscy wjednicy?" Přeprošuju naležne swojich towaršow a česćenych „starych knjezow". M. Nowak, hł. starši.

Khwaćicy. Naše „Serbske towarstwo" so 3. dźeń hodow k zhromadźiznje zeńdże. Tow. steji krótko před hłownej zhromadźiznu, tuž njech wšitke sobustawy so dźĕła přimaja. — Zbožowne hody přeje wšĕm sobustawam předsydstwo.

Maćica Serbska zmĕje srjedu, 29. hodown., swoju hodownu zhromadźiznu pop. 1/3 hodź. w „Maćičnym Domje". Dwaj swjedźeńskej přednoškaj. — Wječor 1/8 hodź. je tež tam swjatočny wječork. — Wšitke naše sobustawy so z tutym přeprošuja. Předs.

Radwoŕ. Hu. Jedn. zmĕje třećí swjaty dźeń wječor 1/8 hodź. pola Br. hłownu zhromadźiznu. Wšitcy.

Hospodarski rozhlad.

Srjedu, 22. dezembra 1926.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,195	100 pólsk. markow	—
jendźelski punt	20,349	100 čěskosł. krónow	12,423
100 šwajc. frankow	81,12	100 franc. frankow	16,93

Berlinska bursa pschinješe wčera efektam powschitkownje skrućene kursy. Dołžnych lisćinow a wójnskeje požčonki kursy so lĕdma pschemĕnichu.

Produktowe wiki sawostachu w dotalnym mĕrje. Khlĕbowe žito je na wikach nimale žadne. Wo nje też tak jara njerodźa. Wičeńca wčera na Berlinskich wikach 5 pj. pschišadźi, rožka pak 5 pj. bobu. Wčera płaćeschče tam

zentnar pščenicy 13,20—13,35 hr., rožki 11,60—11,85 hr., ječmjenja nałĕtnjeho 10,85—12,25 hr., najmjłkeho 9,60 hacy 10,25 hr., wowsa pak 8,75—9,25 št. hr.

w termijnowym wikowanju:

ja dezember: pščenicy 14,35—14,32½ hr., rožki 12,60—12,70 hriwnow,
ja měrc: pščenicy 14,22½—14,20 št. hr., rožki 12,30 hr.,
ja meju: pščenicy 14,12½ hr., rožki pak 12,32½ hacy 12,33¾ hr.

Len a dźĕlo. Dobry len 4,25—5,25 hr., najlĕpschi 600 hr. po zentnarju. Dźĕlo 1. kajkosće 70 pf., 2. kajkosće 62½ pf., 3. kajkosće 51 pf. Srjedze 1. kajkosće 35—55 pf., 2. kajkosće 15—32½ pf.

Sto pytaja:

Hołza do domu, Jahna w Lubiju, Stare torhošćo čo. 14.

Na pschedaŕ:

Kóń, 7-lĕtny, walach, a njedźelske hanki w Borchowje 186.

Jonjaze kolo, w Budyšinje, Drježďańska dróha 19, delka na lĕwo.

Motorske kolo, kožane kholowy, sportowe schórnje, kožany thabat, pišańki stroj, jonjazy kožuchowy khornaŕ, w Hródku, Lipšćanska dróha 7 II.

Kamor, knihowy, Schołta, Kantowa hała 17 II w Budyšinje.

Sesnanje rĕzaza maschina w Hornim Hamowje 14.

Gramofon w Budyšinje na Butrowych wikach 11 na prawo.

Konkurs je sbĕhnjeny

nad samožencom Josefa Kunzu, wobsedźerja młyna we Spytezach a Willija Hauty, blidarskeho mischtra w Borchowje.

Do konkursa spadny

firma Hans Baltin w Halschtrowje. Sarjadnik konkursa je ławnik a wuškuženy měschčanosta Thiema w Halschtrowje. Zadanja na konkursowu masu dyrbja hač do 29. januara 1927 sapodacź. Prěnja termija je 11. jan. 1927 a druha 22. febr. 1927, wobě dop. w 11 hodź. na sudnistwje w Kamjenzu.

Pod sarčenjistwo (Vormundschaft)

dla bratrowskeho Johanna Gottloba Sommerra we Wulkich Wujězdźe, Hodźij Katrina Sommerra we Budyšinje, na Hornjcźerskej haży 11.

Sesnanišcy na pschepytowanje

schitnjerk, 23. dezembra 1926

w Kamjenzu dop. w 10 hodź. w kasarnach, twarjenje I: knihowy kamor, stejaca lampa, pišańki sekretar, klawěrski, garderoba, kamor, jedźny servis, kofejowy servis, 20 kopaczow a butrobaŕ;

w Lubiju na sudnistwje dop. w 10 hodź.: meble, kobrc (Teppich), Wohlmuthowy aparat, wschelaki elektriski čajnor a lampy;

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenja dop. 3/411 hodź.: Placźiny su skrućene, ale blišich zwjatych dnjow dla znadny wobrot. Tendenza: skrućena.

Dop. 3/412 hodź.: Kaž pisched hodźinu.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg. płaćizna po złotej hriwnje.

	21. 12	20. 12.		21. 12.	20. 12.
Pšenica	264-267	265-268	buny	21 22,00	21 22,00
rožka	232-232	231 236	woka	22 24,00	22 24,00
nal. ječmjeń	217-245	217-245	módre lupiny	14-14,50	14 15,00
naz. ječmjeń	194-2 7	192 205	žołte lupiny	14-15 00	14-15,00
wows	176-185	175-185	seradella	21-23,00	21-22 50
kukurica	194-197	194-197	raps wosušk.	16,4)	16,5)
pšenč. muka	35-37,75	35-37,75	lany wosušk.	21-21,20	21-21,30
rožna muka	32-34,25	33-34,25	poch. melasa	—	—
pš. wotruby	13.00	13,00	běrnj. kruški	26 27,00	26-27,00
žrane „	12.00	12,00	syno, 50 kg	2,75-2,85	2,75-3,45
raps	—	—	rožna sloma	1,7 -2,00	1,75-2,05
lane symje	—	—	pšenčna „	1,00-1,30	1,00-1,30
hróch	31-33,00	31-33,00	wowsna „	0,95-1,25	0,95-1,25
pjeluški	20-22,00	20-22,00	ječna „	0,95-1,25	0,95-1,25

Transmisije

kóždeje družiny

wollje, bencin atd.

podawa ze składa

Carl Gast

w Budyšinje

na Driewowych wikach čo. 27.

Nohajcy

wšĕch družin a barbow pola

J. A. Henoch

w Budyšinje

na Hłownem torhošću 4

złoty hodlef

Kožuce karniklace, sajace a wšitke druhe kože a **kóžki** kupujetaj stajnje po najwyšších dnjowych płaćiznach.

Kießling & Erdenberger

na Zwonk Lawskej hasy 54

Sobotu w hościencu „Halber Mond".

M. Mikel

časnikaŕ w Kukowje

poruča

dobre časniki slubne pjerščenje a nawoči

(brylle) po najtuńše płaćizny.

Magnetny dom!

Tunje hodowne poskićenje

Wolmjane museliny a pisane židy za šórcuchi

zelene, čerwjene a módre sukno za suknje

čorne počehnjenje za kóntuše

pisany barchent za kóntuše

čorne wobsadki za kóntuše

pisane wobsatki za banty wokoło žiwota

wolmjane tkaniny a židy za nahlowjace rubišća z přihodźacymi židźanymi francami.

Wosebje tunje:

pisane santinowe šórcuchi pis. a jenobarbne **3.50**

hotowe kapy a banty za holcy **—.95**

čorne, bĕle a rožobarbne Moiréjowe banty **2.50**

Serbow kunny dom

GÖRLITZER JOHANNES

Kaufhaus Schaut

BAUTZEN

Serbow kunny dom

Dom tunich płaćiznow a dobrych kajkosćow.

Dobre čehnje k sebi!

Serbja

z Hornjeje a Delneje Łužicy zetkaja so

w „kofejowni" w Serb. Domje.

Dobre piwo, kofej a torty poruča

Jan Hajnca w Budyšinje.

Košle a spódnje šaty

za mužow, žony a dźĕći

wolmjane, połwolmjane a makowe wot 2.50 hr

Strykowane lacy, jaki, gamaše, štucy, nohajcy, rukajcy wšĕch kajkosćow a barbow, walkowane zoki a nohajcy, pjasćowe rukajcy, chenillowe rubišća a šawle

— ćople podšite wĕcy —

Bleyle-wobleki

Bleyle- dźĕćace wobleki kaž też sportske jaki za mužow, žony a dźĕći.

Rud. Osswald

w Budyšinje

jenož na Serbsk. hasy 3

(Prošu firmu njezmylić!)

Najrjeńši

hodowny dar

dobry časnik

kotryž stajnje prawje dźe, kupujće derje pola

Ernst Herkner, časnikaŕ w Budyšinje

na Seminarskej hasy 13. Sym Serb

Cigary, cigarety a tobaki

podawa we wubĕrnych tunich tworach a bohatym wubjerku cigarowa wikowarnja

W. H. Conrad w Budyšinje

na Bohatej hasy 13.

Jurij Hänsel

w Budyšinje

na Jutelnjskej haży 34.

Telefon 2736.

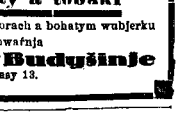

Hłowna wschědawarnja Rud. Sacha z Lipska w Budyšinskim hamtiskim hejtmanstwje.

Skład ratarskich mašinow a gratuwšćich družin.

Prosymy spytajće naše

porjadne wĕcywustojne

swjedźeńske kofejowe mĕšenja

1/4 punta 0,70 0,80 0,90 1,00 1,10 1,20

Hamburgski kofejowy skład

Thams & Garls

w Budyšinje na Hłownem torhošću 8 Telef. 3068

Nawĕstki přinjesu wužitk!

Maš-li lubo swoju wóčinu

darić k hodam swojemu bližšemu

serbsku knihu

Tajke maš we wulkim wubjerku

w Serbskej kniharni w Serbskim Domje w Budyšinje.

Copły kholowy, košle nohajcy, stalčiki pola

J. Frier w Budyšinje

při Krónpryncowym mосće.

Češke pjerje

kiž najlĕpje pjeni najtuńšo pola

O. Jächel na Mollk. dróze 34.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

Za nawětki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźěnje so stajace nawětki a tabele so wot wobiłkeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifu. n. r.

Čisto (Nr.) 298 | Budyšin — štwórtk, 23. decembra 1926 — Bautzen | Lětnik 85

Kajke budźe přichodne němske knježerstwo.

Přichi wutworjenju nowego němskeho knježerstwa směje zentrumska strona wažne słowo rjec. Na kajke stejišćo so přichi tom wona stajiła? We swojim wutworniskim wječornym cźišće ga hłowny zentrumski organ „Germania“ s tutym prašenjom sabéra. Přichi tejle składnosći na to pokazuje, so jimy posledenje njedźele wulkej koalicji tak blisko kaj ženje prjedy byli, tola němska ludowa strona je wulku koalicyju skónzowała, prjedy hač je ga narodźila. „Germania“ mèni, so koalicyja krjesćijanu tola hromadze wostanje a so dyrbi s podłožkom nowego knježerstwa być. We tu chwilu njeje nicźo druheho móžno. Politiske napiśeczuwonośe gu ga tak přichiwótśe, so je wutworjenje knježerstwa s jeneho kćidła se wšitkeho sporzańka k rozkrańenju sajdźene. Experiment njemójšinowego knježerstwa budźe ga dyrbjeć znowa spytać. Tajke knježerstwo je k dźiwu tymuc, jeli so ma twjerdy program. Tajki twjerdy program dyrbi pak kóždu politiku s wotmiennjazymi wjetšinami wujamknyć. To réka, so dyrbi knježerstwo „wjetšinu“ jenož na jenej stronje pytać. S kćidłowu njemóže ga potajfinje žane knježerstwo wutworić, kotrejž mèso wubłada, ga do knježerstwa wjetšiny rozšěrić. Tohodla dyrbjało ga přichi wšěchnu rozpominanju politiskeho położenja bóle na politiske wobstejnosće dźiwać.

Podobne mużle je njedawno na němskej ludowej stronje stejaca „Tägliche Rundschau“ sastupowała, hdyž měnjesche, so ma ga nadawk wutworjenja nowego knježerstwa sažo rukam krjesćijanskich stronow dowěrić.

Němsko-pólske jednanje wo wikowańskim sréczenju ga pśechetorhło.

Wo nowym němsko-pólskim wikowańskim sréczenju gu pjeczа dla němskeje knježerstwoweje kriły, nałwónje jednacź pśechestali, wopraudźe pak dla rozdźěla měnjenja we prašenju pólskeho wuwoja ratarskich wupłodow, słota, drjewa a wuhla.

Nowy konflikt w textilnej industriji wječorneje Sakskeje.

Textilni dźěłacerjo we wječornej Sakskej gu rozrisany wušud pśihijeli, dźěłodawarjo pak gu jón jenomyślnje wotpokazali. Dźěłacerjo budźa pola němskeho dźěłoweho ministerstwa žadacź, so by ga rozrisaju wušud wjasacy sćinił.

Demonstrazije dźěłonjemějerjow w Schćećezinje.

Wutoru pśichołdnju gu pśiched radnizu w Schćećezinje nowa demonstrazije dźěłonjemějerjow bya. Wšchelazy rěcźnizy k ludowej cźitańe rěcźachu. Wotpósłanzy dźěłonjemějerjow s wjsěchnim měšćeńanoku jednachu, kotrejž je sónčnje žiłubił, so měrto dźěłonjemějerjam tu žanu pomoz wupłacźi kaj Barlin. Najprjedy pad dyrbja gu w Barlinje telefonisay wobhonicź. Wjednizy dźěłonjemějerjow napomináchu, so bychu ga pokojnu pśichešće s wjetšiny cźitańu pśiched radnizu shromadźili.

Wusud francowsk. wójnskeho suda wo Germersheimskim krwawnym podawku.

W Landawje w Pfalzy je franzowski wojeński ſud wo Germersheimskim krwawnym podawku wušud wuprajił. Kaž je znate, bě w Germersheimje franzowski nižši leutnant Rouzier pśichi nóžnym kšaženju ſ nětkotrymi Germersheimskimi měšćeńanami jeneho měšćeńana zatšělił a druheho cźežko ranił. Powšchitkownje gu w Němskej wocźakowasche, so leutnanta Rouziera jako winowatneho sajdźa. Franzowski statny rěcźnik bě lěto jastwa sa njeho nanjetuk. Wušud pak je hinak wupadnył. Leutnanta Rouziera gu wuwinowali, Germersheimskich měšćeńanow pak, kotrejž gu pśichi podawku wobdźěleni byli, gu jastwadźili, a to:

Holzmanna dla śtśichiwdźiwjaceho sadźerjenja pśiched ɓobustawom franzowskeje wobšadnik k jastwu na dwaj měźaraj ſ wotstorčenjom khłostanja;

Matthesa dla śtśichiwdźiwjaceho sadźerjenja a dla podawka w Sondernheimje k jastwu na dwě lěce;

Fechtera dla śtśichiwdźiwjaceho sadźerjenja a dla wobdźělenja pśichi podawkach w kofejownji „Landsela“ k jastwu na śtśi měźaraj;

Kögela dla wobdźělenja pśichi podawkach w Sondernheimje k jastwu na śtśi měźaraj;

Arbogasta dla Germersheimskich podawkow k jastwu na śtśi měźaraj, a

Sieglera dla wobdźělenja pśichi Germersheimskich podawkach k jastwu na śtśi měźaraj.

W Němskej je wušud wulke rosharjenje ſhudźił. Sastupjerjo němskich nowin, kotrejž běchu jako rozpravniaj wo Rouzierowym prozeßu w Landawje pśichitomni, gu franzowskemu ſwonkownemu ministrej Briandej śledowazy telegram pósłali:

S pśichicźinu Rouzierowego prozeßa w Landawje pśichitomni nowinjaj sastupjerjo protestuja jako wocźiśi a wšchěmi śwědźi jenomyślnje pśicheśiwo njeźłychanemu wušudej wojeńskeho ſuda 32. armeekorpsa. Wuwinowanje Rouziera prawne sacźuje němskeho luda a geho zibilisowaneho śwěta cźežko rani. Němcźi nowinjaj sastupjerjo.“

Němske ministerstwo sa wobdźěleny kraj je wojsewito, so je ſ hłubokim pohorschenjom wukhod Rouzierowego prozeßa na wědomje wsało. Wušud Landawskeho ſuda, tak ministerstwo praji, jako widźomny tendenzny wušud we gyłym zibilisowanym śwěcźe rosharjenje ſhudźi. Němske knježerstwo budźe se ſwojeje strony dalše kšaženje cźinić. Němske ministerstwo sakitarjant dźakowne pśichipóznace sa wurjadne schkitanje němskich sajmow wupraja.

Nahlad němskeho knježerstwa.

Němske knježerstwo je pódlanzej ſ Hóschej w Pariśu porucźiło, so by dla Rouzieroweje należnoseje pola franzowskeho knježerstwa sakrocźił a wšchě juristiske możnosće wuwuzył.

W němskim ſwonkownym ministerstwje je wušud Landawskeho wójnskeho ſuda najwótśetše dźiwanje ſhudźił, dokelž w nim wuraz śpjecźowarjow w franzowskim wójsku pśicheśiwo Briandowej sjednańśej politiji widźa. Wušud Landawskeho wójnskeho ſuda w najwótśetšej napiśeczuwnoseji k Thoirysej mérowej politiji stej, kotraž je gu ſ notu konferency pódlanzow w Pariśu ſ 11. nowembra 1925 ſwobodźała. W njej je gu Němcźi ſlubiło, so budźe ga w pśichodźe w Porheinskej liberalna politika nałoženа a so ga porheinske ordonanzy w duchu dowěrjenja a ſwołóżenja pśihemjenja.

Masaryk wo němsko-francowskim zbližeńju.

Président cźěskosłowakiskeje republiki Mašaryk je gu k sajmujerjej Parišskeho „Matina“ wo němsko-franzowskim sbližeńju je śledowazymi słowami wuprajił:

Bróječe doma, so gu Waschej politiji w cźěskosłowakiskim ludu pśichikłonjuje a so budźe móc kraj po tutym puću sa Franzowskej śledowaco. So by Thoirysku politiku płody njeśła, je po mojim měnjenju wobšebje ważne, so Franzowska inše politiku w polnej pśicheśiwnosći ſ Jendźelskej wjedźe. Mašaryk potom pśichipomni: Jeli so gu poradźi, ſ Němskej k dospołnemu wupraśenju wšchěch njerosſudźenych prašeńow dóńcź, niż k akkordej, ale k pśichijomnemu a pśicheśelnemu pomérej, budźe to ſ lepšchej a ſtutkowitšchej kontrolu nad Němšej, hač gu to dźeńa stalwa. Lóžo je ſhonicź, schto pśicheśel cźini, dyžli schto njepśicheśel dźěła.“

Mašaryk je potom tkěrko optimistiſcy wo bórsomnym wujašnjenju balkańskich wobstejnosćow wuprajił. Po jeho měnjenju su politika dotalneho ſwonkowneho južnoſcowjańskeho ſwonkowneho ministra Ninešića śłónčnje pśicheśiwa.

Cźmowy dypk Mašaryk w Angorje widźi. Wón pak gu sarjekny, wo tym ſwoje měnjenje wupraźeć.

Statny pśewrót w Litwje.

Litewski pódlanz w Barlinje, Wenzeslas Sidzikauskas, kotryž sa cźas pśichełwróta w Kownje pśichełwjaše, je gu **pśijedu do Barlina wrócźił.** Ssobudźěłacerjej „Berliner Tageblatt“ je wón nadrobne wupraśenje podawkow podał, kotrejž je ſ najwjetšeje blišcźe widźał.

Litwa měješe wot nałěca tuteho lěta knježerstwo Iešwizy. Najwjaznjy jeho ɓobustawow ludowej stronje pśichłukšeše, kotraž gu pśiredy strona ludowych sozialistow mjenowaše. Kulturowe a ſmutkowne ministerstwo bě w rukach sozialdemokratow, kotrejž ſ tym dwě sa ſmutkowne kraśne wobstejnosće jara ważnej sastojnstwoje sastawachu. S ministerſtwa pśichełbydu bě Slezavicius. Knježerstwo lěwicy podpjeru němšeje, židowskeje a pólskeje mjeńšiny trjebasche. Smutkowna politika sozialistiskeje ministrow wulke pśicheśiwjenje w kraju ſhudźi. Kommunistam gu wšelin pśichipósna, kotryž měješe wulki dźěł luda sa ſchódny. Pśichiwolenja pólskej mjeńšchinje gu hižo pśiched nětkotrymi njedźelemi ſtudenske demonſtrazije w Kownje ſkónčike, kotrejž je policija pokóńcźiła. Też ſtejišćeco sozialdemokratow w zyrkwinskich należnoseach bě ſ pohórschkom. Litwa pśiredy k Wilenskemu arzybiſkopſtwu gluſcheše. Dokelž je Wilno nětkole pod pólskim knježerſtwom, bě Vatikan namjetował, w Kownje arzybiſkopa a w druhich měſtach schtyrjoch biſkopow postajiś. Arzybiſkopy a biſkopjo běchu gu hižo pomjenowali, a diplomatiſti wobkhad ſ Vatikanom dyrbjeſche gu wotewrić. Slezebiziulowe knježerſtwo pak je diplomatiſti wobkhad ſ Vatikanom wotpokazało a njeje biſkopow pśichipósnało. Njespokojnoseju gu hiſcheze ſ knježerſtwowym żadanjom za dźeljenjom zyrkwje wot ſtata a ſa ſajodźenjom zibilneho wěrowanja ſhórſchi. S rosћudźenym momentom bě bojoseź pśiched ſmutkownej dźěłakwoseju kommunistow. Bojachu ga kommunistiſkeho puća, k kotremuž mógeſche dóńcź, hdy bychu gu na dnju dźeńjemjerjow wjetſche cźerjódy dźěłacerjow do hód w Kownje ſeſchle. Wobšebje we wójſku tele ſacźuwanja knježachu. Sanđeny pjatk ſtatny president dr. Grinius 60. žiwjenjowe lěto dožił. K ſwójpóſchcźu běchu wotpóſłanſtwa ſe wšchěch garniſonow do Kowna pśichſchle. Schtwórtk mějachu wotpółdanſtwa ſhromadźinu w twarjenju generalneho ſtaba. Powſchitkowna njespokojnoseź ſ politiſtinmi wobſtejnoſcemi, kotraž gu tam pokalowasche, k rosћudźej dowjeźe, knježerſtwo pśichemjenić. Wobšebje podawk majora Plechawiciusa w Olicźe bě ſ pohórschkom. Tutón bě jeneho offiźéra wupliſtował a ſ woknom won cźiſnył, dokelž bě tón rjeſk, so dyrbi wójſko bjes kritiki k knježerſtwu ſtejeć, ſamo hdy ɓuchu Leninowy wobraz do kaſarnow powěſnył. Runje pśichitomny wójſkowy inſpektor bě Plechawiſiusej pśichſakał, so by ſ nim do Kowna ɓoju wotjěł. Plechawicius bě pak ga tomu ſapowědźił, praśiwſy, so dyrbi wuzadanje wupliſtowaneho offiźéra na duell wocźakaś. Majora běchu potom ſ arreſtom w Kownje pothlaſtali. Też wyſchka Glowazſkeho bóhu naprawili a ſ wójſka puſchcźili. Wón bě w Kownje cźaſopiſ ſalo'it, kotryž jara nacźionaliſtiſke muſlicźki ſaſtupowaſche. Glowazkeho a Plechawiſiuſa do ſhromadźiny ſałwachu. Podachu ga hnydom k ſtatnemu preſidentej dr. Griniuſej a jeho w diktatorowym mjenje namolwjachu, ſo by ſjem roſpuſcźił. Na praſchenje, ſchtó je ſ diktatorom, ſo ſapowědźichu wotmolwicź. Dr. Grinius namolwjenje wotpokaſa. Tſjo offiźérojo na to ſtatneho preſidenta wopuſchczichu, pola kotrehoż wojeſkeſ ſtrażu woſtajichu a do ſjema dźěchu, kotryż nózne pohedźenje wotmėwaſche. Pohedźenje ſaſtajichu a ſtatneho preſidenta Griniuſa do twarjenja generalneho ſjema ɓobu wjachu. Miniſterſkeho preſidenta, druhich miniſtrow a Kowenſkeho komandanta tam keſhoruja dowjedźechu. S twarjenja generalneho ſtaba ſ garniſonami jednachu, kotrychž pśichiſołowanje dóſtachu. Jenož-artillerija praji, ſo je najpriźoby neutralna. Ani jeneho wuſłała ga njeſta, mjes tym ſo ga tele podawki wotehrachu.

Strajkowe njemėry w rańſchej Galizijſkej.

W Dźiwniazu w rańſchej Galizijſkej ſtrajkowazy dźěłacerjo dla pśichibšeraje drohoty wjetſchu miſu žadachu. Jamina direkzija ga tomu ſapowědźi. Wona wjele dźěłacerjow ſ Boryſława ſkaſa a dźěło w jamje ſapoſcźeć ɓa. Strajkowarjo ga ſ tym roſſtrobichu. Žadachu wot direkzije, ſo dyrbi dźěło hnydom ſaſtajiś. Hdy ɓo to njeſta, ſo wobronichu a ga do pólizejſkeh ɓachu, kotrejž jamu ſchkitachu. Pjeczo pólizijſtoju ga pśichi tym franichu. Dokelž bě ſtrach, ſo dźěłacerjo pólizijſtam brónje ſebjeru, roſkaſowaſ pólizijſtow pśichkaſa tſélecź. Tſjo dźěłacerjo ga morichu, pjeczo ga cźežko franichu a 20 lohko. Strajkowarjo hnydom ſhromadźiſnu wotmėchu a ga rozjachu, ſo budźa ga ſa ſwojich towaršchow wjecźiś.

„Franzowſko-madjarſke ſréczenje ga podpiſało.

Nowe franzowſko-madjarſke ſréczenje je ſo podpiſało. Madjarſka w nowym ſréczenju Franzowskej wėſte ſłowne łepſchiny pſchiſnáwa, wobſebje pśichi dowozu franzowſkich likérow, iwonjawkow a toiletnych wėzow, bawlnjaneho pśicheđena, balnjanych ſkanikow, kaž tež mechaniſtich twarow. Sréczenje tež dowoſ franzowſkich automobilow a automobilowych dźělow wupraśuje, ſchtož je wobſebje ważne. Franzowſke likéry ſu po ſréczenju w Madjarſkej pśiched napodobnjenjom ſchkitane. Franzowſka je ſa to Madjarſkej najwišſche ſłowne tarify pśichſiwoliła.

Wójna w Chinje.

Bitwa wo Shanghai.

Po powėſeji ſ Hankawa ga wojazy Cźang-Sun-ſhana 10 000 muži ſyni réku Jangtſe pśicheſkocźili a k Wuku cźahnu, kotryż je pjeczа pśiched wójſko, ſ nėkotrych ruſkich regimentow ga tworjaze, hižo wobdźěłuje. Na polednińſchej

fronce Sunczuanfang swoje zyke wójsko wokoło sasso dobyty Hangczaw shromadzuje, mjes tym so pola Futiena stejaze Kantonske wójsko na pschikkad pobyknjenjow wocżaka, prjedy hacż k napschecziwnej offensiwje pschejdże. Pschecziwo Hangczawej Kantonske wójsko najskerje blowny nadobh schini, dokelż je tu njepschecżelowa fronta najskabscha.

Borah wo manifesoje Columbijskeje universithy.

Senator Borah je na wopraschenje 40 profesorow Columbijskeje universithy w Newyorku wotmolwił, so, tak dołho hacż w Europje wjetschu dań płacża dyrli w Ameriku, njeje Janeje pschicżiny, europejskim statam dołhi srużicż abo spuschczicż. Też amerikanske knjeżerstwo je so rasnje pschecziwo manifestej Columbijskeje universithy wupraschło, po kotrejż mjela Amerika Europje s dołha wupomhacż. Amerikanscy milijardarjo winaju Janeho srofrumjenja sa to, wosthudnjenej Europje dołhowu czesu położicż, ale skerje nje wumjsla, europiske ludy dale wukłukacż.

W Ameriku sebrane njepschecżelske wobsedżenstwo pot bilijona dollarow hódne.

Dopisowar „Worlda“ we Washingtonje powé, so je mohł do rosprawy kontrollora Carrja pohladowacż, kotrejż je sse presidentej Coolidgej wo hódnosczi njepschecżelskeho wobsedżenstwa, w Sjednoczenych statach sebraneho, podała. Hódnosczi tehole wobsedżenstwa so na pot bilijona dollarow wobliczja. Tole wobsedżenstwo dyrbi so nekto wótczicż. Sa jeho sarjadowanje su amerikanscy rjecżnizy milijony dollarow wobliczili.

72 700 pschestupjerjow alkoholoweho sakonja w Ameriku.

Rosprawa wo dżele amerikanskeje wyschnosczje k wobaranju wuzywanja alkohola sa sandżene fiskalne lęto je so twoda'a. Dla pschestupjenja alkoholoweho sakonja je so 72 700 wosobow sajało. Jim je so wscho hromadże hódnosczi nebdże 13 mil. dollarow wczerow wotewsało. Mjes nimi je 6000 automobilow a 187 motorskich czołnow. Wjazy dyżli 12 000 destillacijow je so wusbehnyło a 27 milijonow gallonow alkoholiskich napitkow je so sebrało.

Ze Serbow.

Dnjerwnik.

Stwórtk, 23. hodownika.
Viktorije, knjeżny.

† 1879 w Kukowje młóók Jurij Wawrik, wulcy zasłużbny Serb, kiż je 1872 Bjesadu a Kasino we Kukowje założił, kotrejż je dołhe lęta jako prjedsyda służił. Jeho swójba bjsche dżensa jako dobra serbska kczowa. Njech ju Bóh Knjez dale zakhowa.

* 1855 w Smjerdżaczej Michał Bjedrich, kiż je jara wużne ćućiwe pęsnje pod mjenom Wjelmér pęsni, ale bohużel prezale, jenoż 21 lęt stary, 12. augusta 1876 zemrěł. — W nim smy nadżijepołneho pęsnjerja zhubili, kiż by węsco ze swojim wot nas wysocy ważenym bratrom basnikom Radlubinom hromadże naše pismowstwo wobohaćił.

1356 wnda kżéżor Korla IV. Złotu Bullu w Norimje, prenju wustawu nemskeho kożorstwa, w kotrejż nemskich wjerchow napomina, zo bychu so prócowali, slowjansku, to rjeka našu serbsku rěc nawukuyć a cesćić.

Tu hloj nasta nehdy Zlota Bulla,
dżak budź za to Korli Stwórtemu,
slowjanskeje rěče mócnemu,
jeho wola wjerchow takle hnuła,
„Wy, kiż nad Serbami, zemjenje,
też jich rěč nałożće, wukńće, čescza!“

*

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodż. barometer 748, najwyschscha dnjowa temperatura ½ stop. symy po C. Dżensa rano we 8 hodż. barometer 755, najnischa temperatura w nozy 8 stop. symy. — Każ lęta dołho njepomninmy, je nam Bóh luby Knjes k lubym hodam najkrasnische hodowne wjedro wobradżił. Sněżk tajnje pola a luki a zymy wodżewa. Po schlinkach dreje wésće nětko je. Boża siwórba dréma nětko swój symski spar. Rola wotpoczuje, so by nałěto z cim cżerstwischimi mozami symjenju dawa schadżecz a sjwjeljam rosci. Mamy wuhlady na trajnu symnicżku. Schklenża je wyschoko na rjane stawka. W krajach pschi baltiskim morju (Schwedzsej a staroj Ruskej) tschisa syma na 22—40 stopjenkow. Nad pokoischim morjom wowiwa so nowa nizina. Ta może nam luby pschinjesecz. Hdyż we wutejpenej sjtwiczży swoje hody sjwjeżecze, njesahudżeze na ptaczki, kiż do wjhy pschikhadżeja, so roshladowacz ja sejiwjenjom. Jutsje patorżizu słónczko 8,12 schadża a so 3,47 khowa. Mżacżk wjeczor 9,23 schadża a so pschipołdnju 11,28 khowa.

— **Hodowne prósdniny w schulach** sapoczny so dżenża schtwórtk a traja hacż do 6. januara 1927. Prěni schulski dżeń je pjatk, 7. januara 1927.

— **Schulske prósdniny za lęto 1927/28** je ministerstwo za ludowe wutuhowanje takle postajiło: Jutrowe prósdniny wot 1. hacż do 19. haprsleje, sjwjatkowne prósdniny wot 4. hacż do 11. junija, lecżne prósdniny wot 16. julija hacż do 17. augusta, Michaskse prósdniny wot 29. septembra hacż do 8. oktobra a hodowne prósdniny wot 24. decembra 1927 hacż do 7. januara 1928.

Kózdy cżitar

„Serbskich Nowin“ njech k hodam

jenoż jenu serbsku knižku

kupi. Tak wjele tysac ludzi zwjeselimy a

wukonjamy narodny skutk!

Rjany wubjerk je w **Serbskej kniharni** w Serbskim Domje w Budyšinje

— **Każ je znate,** so na lęto 1927 żana nabożna wotporhanska protyka widała njeje. Sa to je na nowe lęto sajło, każ prjedy psches wjazy hacż 60 lęt, **„Bibliski pucznik“** dostacż. Jeho placżisna je nisto, jenoż 25 pj. Hromadże s **„Domjazym prédarjom“** je Bibliski pucznik rjany dar k Bożemu dżesczu, z kotrymż wschudże w khcheschijanjazy smyslenym domje wjesele nacżini. Bibliski pucznik a Domjazy predaś stej dostacż pola kż fararjow a w druzstwje Ssmolerjej kniharnje w Budyschinje we Serbskim Domje.

— **Hodowny swjedżenj Budyschskeho gymnasija.** Schto bychu „dsiżipuli quondam Budissin“ (nżbhdschi Budyschczy knježerjo) prajili, kiż psched generaziju abo sama psched 400 lętami gymnasij wopytowachu, hdy by chu dżenża do swojeje stareje schule pohladnyli, hdy bychu na pschikkad w sekcje wotpschedj hólczkow hólczkaze hłowy (Buhkópfe) wuhladali abo hdyż bychu hodowny swjedżenj sobu dożiwili. Dżensnischi dżeń so sama wot so rosumi, so w njeskónczenym rjadu hodownych swjatokznoschow też gymnasij njepobrachuje. Wo jeho wuhotowanje je so pschede wschém knjes studijowy referendar Oettel prózowat, kiż je kwartanow hodownu basnicżku nawucził. Prěni dżeł swjedżenja, kotrejż starschi a schulerjo jara bohacze wopytachu, bu z pschednoschkom Bachoweje składby na kschidle wot primusa omnium, Wolfganga na huślach Regerowu ariju pschednjeże. Wobeju pschednoschkaj swédczeschtaj wo dobrej wustojnosczi. Knjeni Katharina Johnowa swjeseli bohatu żnjku pschipoßłucharjow z pschednjeżenjom nekotrych hodownych spéwow wot Korneliusa Wilhelma Bergera a nascheho Budyschana Juliusa Hocka, z kotrychż posledni wosebite pschipósnacza namaka. Knjes studijowy rada Weigelt pschiwa w swojej narécżi wo hodownym evangeliju wobsamkowaze zkowa Korneliuzowego hodownego spéwa a pschiwoka kóżdemu zenotliwemu schulerjej napominanje: „Dań jemu swoju wutrobu!“ Druhi dżeł poskicżi pschedwjedżenje hodownesze hajti wot Maxa Zietzela „W kraju Bożeho dżesczja.“ Prěni wobras pschedsadżi pschitomnych do rumpodichoweje sjtwy w mróczelach, druhi wobras hrajesche zo pola Khrystuz-dżesczja. Mlodostni hrajerjo běchu zo se jahorjenjom do zwojich rólow sażiwili a znjeżachu derje sażkuzene pschipósnacze. Kostumy běchu zhebt wschitke zsami wumyślili a zebi tak hłes wulkich wudawkow pschipirawili. Jako wobsamknjenje posticżi pod nawjedowanjom primusa omnium derje wumuczeny schulski orchester pastoralu wot Correllija. Hodowny swjedżeń da starschim pschileżnosczi, kak zo w gymnasiju kiż antiku haji, też na nowocżasneho ducha a wjesely ras mlodzinu dżiwa. Gr.

— **Njepschesenjesnje mjes mésstom Budyschinom a Budyschskim wotkrjesznym wubjerkom** zu po sdaczu nastake dla wuthowanja khorych se wsow Budyschskeho wotkrjesza w Budyschskej mésczanskej khorowni. Hizo dlschi czas pleczechu zo wo tymle praschenju jednanja mjes mésstom, sarjadnistwom khorownje a wotkrjesza, kiż pak k zanemu dojednanju dowjedle njejsu. Nétko zo wotkrjesny wubjerk w tajnym posedżenju sasso i tejle należnoczu sabérasche a dóńdże k rosżudej, so chze sam na natwarjenje khorownje sa lózscho-khorych dżélacz. K dalschemu wudżélanju tutoho plana dyrbi twarschi wézwuschoju rysowanja pschihotowacz.

— **Dostanjemy-li krutu symu?** W polnózným dżélu Polnózneje Ameriki knjezi furowa syma. Tam zu snéhowe wétry sakhadżake, każ je i a20 lét njepomnja. Temperatura je 48 gradow nize 0 spadła. Husto zo wésso stanje, so czopkotowe zolmy i Ameriki k nam pschikhadżeja. Dyrbjała-li amerikanka symna zolma też k nam pschiticż, potom drje meteorologojo prawo wobthowaja, kotrejż nam wurjadnje zurowu symu wésticża. Po wschém sdaczu pak hizo blischze dny amerikanska symna zolma k nam dorjechnje, jeli zu wétry do druhich kónczin njesacżerja.

— **Dla hodowneho swjedżenja a Noweho lęta** pojedżetaj pjatk 24. decembra 1926 a pjatk 31. decembra 1926 czahaj 794 z Budyschina 11.10 hodżin wjeczor do Wjeleczina 11.38 hodżin wjeczor a czah 795 z Wjeleczina 11.4 hodżin wjeczor, do Budyschina 12.12 hodżin w nozy.

— **Wobjarnjonne njesboże** potrjechi wutoru wjeczor we hali na pósce 64 lętnu wudowu po wyschschim wuczerju, knjenju Müllerowu. Wboha żona so we wokrjesi wobżiwny a zebi bristwje skama. Ssobustawny sanitetneje kolony Cżerwjenoho kschiża donjesechu sranjeżowanu k lekarjej dr. Schelligej a po jeho postajenju dowjesechu ju do khorownje. Tónle podawk pak je czim tragiski, dokelż knjeni Müllerowa list na pósu pschinjese, z kotrymż swojim pschiwuznymnym sdżeli, so z hodam na wopyt pschijedże.

S **Minakała.** Hizo psched nekotrymi mézazami poby w naschej wézy kommissija, so by so wo nusnosczi rjadowanja dżinjezeho towarscha, kotrejż bésche z wczerawscheho wobstajnje z napschecża widżak.

Hischeze pryedy hacż bé so mlody farar shrabak, kiż cżesche jemu też kantorowy postrow dżinnje a skoro njepschecżelisły. Sso zyle symnje sadżerżo poda kantor Njepowédżak wopytarjej ruku a prajesche: „Knjes magister je nam jiwój wopyt za nowoletny swjedżeń pschipowedżił. Je to njewocżakane pschecżakanje, so tu hizo dżenża pola naż widżimy, a prożymy wo wodacże, njejsmy-li na tajku wazenju a cżesczonnu kedżbnosczi pschihotowani. Njesedże-li so hnjes magister pożdinyż? — Johana, schalku sa knjesa pastora! Je Waż nekajka należnosć abo rosmolwa z knjesom wyschschim fararjom do mésta pschinjedża?“

W mudrym wobliczu kantora Njepowédżaka rysowasche so njepschepósnajonna njesposobnosć; wocżuj malcho knjesa wuhibaschcżej go Bohumérowinaj a spohladnyschcżej z hnéwom na Johanu, kiż stojesche nétko we lubosnej samlenosczi pódła wopytowarja, pschijżuny jemu stólcż k blidu, pożpyta so pożnjemówkcżej a njemózesche tola potajicż, so bé plakała a so nad synmym postrowjenjom mlodeho duchownego jara srudżiła. Bohumér Dóhler pak njenamaka we swojej porażenosczi ani słowa, so by kotwotpokasał, kiż bé jemu knjeni kantorowa, hewak jenak skupa na słowach każ jeje mandżelski, zwjatocznje nalaka. Bohumér da napojeż wustudnycż, ani so by ruku sa nim wupschestrék; wón so prózowaschze i wótżno blyschczatymaj wocżomaj néjneje Johany mucżiżacz, schto bé so staka a swoju porażenosć s tym pschewinycż, so wjazy hacż jónu i pschetorhowazym ho hołosom powédżasche, schto bésche wot toho czasa, so bé so kantor wczera pozdże popodnju rossahownował, dożiwił. Mjes tym so powédżasche, shladowasche mlodenmu holiczu do mjeswocza, kiż bé so sasso k wokmu pożydła a dżerżesche ruzy w klinje stynkjenej, jeho słowam kedżbliwje pschipósłuchajo, ale na njeho, każ by to hewak cżiniła, njehladajo. Na pokiw swojeje maczerje wnidże Johana sa nékajkim domjazym dżélom se jstwy; tak rucże hacż bé durje zaczinika, pschistaji Lostowski predaś swojej rosprawje s cżim hłobom dschcże: „Bohużel je mi mój starý jstwinsti towarscz też jenu z nadżijow wsał, kotruż knjes kantor a za hischeze hajschanej — Neuberowa njeje wjazy żiwa, a wot njeje njeschonimy hizo spokojaze wésteschcż!“

(Pokraczowanje seńchuje.)

Hodowne oratorium.

Novela Adolfa Sterna.

16) (Pokraczowanje.)

Nébdże sa hodżim po wobjedże nasajischtaj so wobaj njemuaj mużej do malcho méstaczka, do kotrehoż wabjesche Bohuméra s lepschich pschicżinowy, dyżli możesche brébi w jebo towarschi nuzlicż. Symnji dżeń bé wyschon jahny swostat, puez pschi rézy, w kotrejż poczachu schkruty stacż, pokała so mjenje wobczeżnéj jako by jón Bjarnat Folz wézera wupruhowal. Milisna dusha jeho, kotruż bé dżiwi hósez po pschipołdnischim wubuchnjenju pokasat, wutra też na sbromadnem puczu. K prénjemu rasej wopraschа so pschikkadnik s dżélbracżom sa Bohumérowymi dożiwjenjemi. A sajo bé mkodemu sararjej spytowanje blischo, tomu, kiż pódła njeho dżésche, swoju wutrobu wotkrycż a khuboku siarosez dowéricż, kotruż bé so na jeho jednore a mérne żiwjenje lehnyła. Schtoż pak jeho wottraschesche, njebé jenoż sjwerawje wulkoczinjazy swak, kiż wuklinczesche pschezo sajo mjes mérnymi a wutrobnymi Bjarnatowymi zlowami, ale nutskonny strach, pothadżenje lubowanje holczti se zwéta pschecżahdżicż, w kotrenż bé so jeho schulski towarsch tak sle pschemérnił. Wón drje zebi prajesche, so je Johana s mlodosczje hinaschi powétr srébała — dżak schwarnemu kantorej — dyżli bé tón, z kotrehoż Bjarnat Folz pschikhadżesche; njedżiwajcy toho cżésznjesche jeho żama mysliczka, so je jeho lubowana holczża hdy wot tohole powétra była wobwidowana. Tak béschtej towarschej na konzu swojeho pucza thétro wotmjelkej. A Lostowski farar sastupi ani z posébnjenej hłowu ani z cżésczim buppotom, każ to dżiwi Bjarnat cżinjesche, na hubjenu dżóżbu Koldiczanku.

Lóże bu jemu k wutrobje, hdyż je swojim pschewodnikom pod wschelake nisse tschi, do malych tlamow a dżélacz-jow sastupi. Prjedy hacż so hodżina pominy, stojesche Bjarnat Folz we nowych krutych cżrjach, blischcżesche so o dobrych wotwjanych nohajach, mészesche hischeze jene w dybsaku swojeje kożuchoweje żuknje a swoju czapku z nowej czoplischej samenjenu. Kżódy krócz, hdyż Bohumér wusku mószmiczku czahasche, so by kupjenu wéz saplacżił, wotwobrocżi so rjet wukfostliwje wot njeho prjecz, kóżdeschе pak wonka pomoznemu towarschej ruku. Wotdychujo, sloro wjesele rjekny farar: „Je-li cżi prawje, Bjarnato, wróczischi so nétkole hischeze sa żwétku pschi Modle domoj, dorézischi so i Beatu, schto może nascha khuda kuchen za dżensniske posticżicz a woczakliwschi mje k wjeczoru.“

Bjarnat pschikiwny na żnanjo, so je i tym pschesjedne, a Bohumér rozsahowa so njedaloko torhoschcża malcho méstaczka se towarschom, kotrehoż bécha cżi nétkosi setkawazy, kiż wschitzy Lostawskeho fararja znajachu, se spodżiwanjom po jeho boku widżeli.

Wón jenoż hischeze słyschesche, kak dżiwi Bjarnat z ropotom swóji żukawy kij wo smjerschu semju dyri a i dołhimi krocżelemi po drósy żahasche. Wón njewidżesche, so jeho hósez na blischchim rózu, hdyż psched durjemi znanjo liesze winowoje korczmy wiżasche, posasta, a se żobu wuradżaju, nécżto krocżeli doprédka, nécżto krocżeli wrócżo stupasche a stónczenje so dżijo durje do korczmy wotewri. — Bohumér bésche mjes tym hizo do domu, pschi ramej zyrkwi stojazeho, sastupił. Hdyż psches próh pschestupi, bé jemu, jako by tołkot z jeho wutrobu, haj z jeho spanjow twochnył, kiż bé wón wot wczerawscheho zem to żylnischo to kahodnischo sacżuwak. Wón żo nadżijesche, so kantora Njepowédżaka a jeho żwójbnych wjesele pschekwapi a zakłapa, żam radostnje hnuty, wo prosle, na bél béżene durje, kiż njepożrédnje se pschedbéżeże schulske kantorowemu bydlenju wjedżechu.

Hdyż pak Bohumér na njerszagy klinczaze „dale!“ durje wocżini, sawoblada wón z pryjoha nécżto, schtoż jeho jara porasy. Kantor a jeho schedżiwowtowżata mandżelska żedżeschtaj drje w idaullowej pohóbnosczi za kosejowym bidom, ale se stoła na zkhodżenku pschi z kwétkami wobhadżenem wokniu posżeże żo schwizne hołcże se żylsyltymaj wocżomaj a bléhowaj lizomaj, se żyljami salatymaj, na kotrymajż so tola hnydom cżerwjeń sażehli, hdyż módeho fararja wuhlada. Hischeze pryedy hacż mószesche powitacż, bé so Johana se spéschnosczu blyka na hyazinty a tulpy wokrowje desti natklita, swoje rubischko krucże do wobliczа stótczita a potom hakle so se pschichadżajym postrowita. Tutón jedyn wokomik na prjedy pak bé dożahał, so Bohumér s diwójnym strachom zadrychny. So pschischedschi swoju lubu plakacz widżesche, to bé bolcż njerzage. Ale woterwrje-nej bolt pschidrużi so cżénne njejapke cżuczе nastrożenja. Hdyż bé wón Johaniny profil we wjeczornem żwétle wuhladał, kotreż so psches wokno dobywasche, bésche jemu było, jako by ryb jeje wobliczа so khétro podobak rysam

wanja Schprjewje pschešwědčila. So bychu pak žo schodowani wobžedžerjo spokojili, měrko pak žo něschto widžomne stacz, pschetož hdyž žo trochu žylnisko podeschcźuje, wulinje žo Lomjczanska rěczka pyches brjohi a powodźi tuki. Mamy tu pola, kiž lětsa skoro žeńe wukhynyte njejżu. S tychle winow je žo gmejnska rada huczińsko i teńe należnoścu sabrała a nětko prošmu na hamtske hejtmanstwo sapodaka, wožebje dla rjadowanja Lipiczanskeje sastawy. Chcemy žebi dale pschecź, so žo w tymle nastupanju pola naš borsy něschto stanje.

S **Wiesela.** W pożlednich nozach saùdženeho tydženja žu w naschej wžy paduschi wokoło czuschili. Wschelazy wobydlerjo žo na stopy w nowym sneży dohladachu, kiž z wjetscha hacź k dworowemu plotej a wot tam do daloka wjedżachu. Najskerje žu nózne hawrony huczazu pjeczeń k hodam pytali. Na sbožo na žanym mětnje kradnyli njeżu.

S **Barta.** Wulka frudoba potrjechi žwójbu tudomneho kherjerja H., dokelž jeho jenicki 35 létny žyn nadobo na sacźemnjenje ducha sthori. Jeho pschiwuschych jara wobžarnja, dokelž bě sthorjenu nanowa pomoz a srědka pilny człowiek. Wón bě tez žobu we wójnje. Žeho jeniczki bratr ic we wójnje padnył.

S **Brěsowa.** Dźenża w nozy žu paduschi pola tudomneho kublerja Nowaka 6 huzk kradnyli a je pschi pólnej brózni k Srěźchinej sarěsali. Woni žu tez hischcze na druhich městnach kradnyczj spytali, tola tam žu jich wotehnali.

S **Worklez.** Wunoschk pożledniżeho nasypjetneho lěkarskeho pschepytanja tudomnych schulskich dźěći je pomérnje spokojacy. Jenoż žrudny dźěl j nich je khipry. Lětschi wunoschk pschepytowanjow je bjes dwěla snamjo połěpschenja strowotnitkich pomérow na wšach po wójnje. Nowoczażna wobschérnitka dźěławosć wschech žyomo-cerkskich hamtow w saradżenju a pomozy sa bědnych a brašchnjowych sawěźe mnoho nuży a hubjenstwa njes człowjekami wotžiwi.

S **Dubrjenka.** W tudomnej skale sta žo wobžarnosmne njesbožo, pschi kotrymž możesche lohko człowjek žiwjenje pschijhadźeć. Pschi elektrikskim tšelenju kamjenjow 3 wutšele je 36 patronami do czasa rosbuchnychu. S blischich dźěłaczerjow žo 8 muży j wokolokětazymi kamjenjowymi kruchami srani. Dźěłaczeć Martinak je Skaskowa žo hacź do schije sażypny. Jeho je smjercźenymi rjebkami, sranjenjemi na hłowje a rukomaj wucźeżechu a do Kulowskeje thorownje dowjesechu. — Klóschtrske Nowowjesczańsko-Dubrinske hajnistwo je dweju schkitankeju policistow se Shorjelza pschitcź dało, so by hodownje schtomiki w lěsu pscheđ kradnjenjom schtitało. Sawjednikaj staj hižo pjeczoch lubowarjow tunich hodowanych schtomikow sajałoj

S **Werminghoffa.** Jama „Eintracht" brunnzownjow a briketownjow lětża kožđemu dńeżcu žwójich dźěłaczerjow a dźěłaczerkow, kiž hischcze 14. léto dospike njeżu, 5 hr. a nimo toho kožđemu dźěłaczerjej a kožđej dźěłaczerży a kožđej mandżelskej dźěłaczerja 5 hr. jako hodowny dar se gramżnje wole wuskaczi. Tutón hodowny dar dostanu wschitzy, kiž žyte léto 1926 we Werminghoffskej jamje dźěłachu.

S **Czělneho.** Smjercź w powołanju namaka saùdżenu njedżelu wjeczor 57létny sastawny dźěłaczeć a twarz Kschečejšian Pičzula w tudomnej papowej fabrizy. Dokelž woda na Schprjewi wot njedżele sażo žylnje pschiběrasche, wokasche Pičzulu jeho pschijkuschnosć k sastawje, so by spuschczadło seżahnył. Jako żo ja hodźinu wot žwojeho dźela, kiž pschi žyłej wulkej wodże wukonjesche, njewróźi, dźěchu jeho žynożo, pschichodni žynożo a fabrikży wjednicy k sastawje. Tu namakachu pschi brjohu Pičzulowe drjewjanzy a pjesl. Wo nim žanym njebě niczo widżeć, też njebě hischcze žanu deżku sežahnył. Snydom žebi nyślachu, so je jeho woda sobustorhnyła a so je žo sapił. We wjeczornych hodźinach rosnjeże žo struchła powješć po wży. Hnydom ja nim pytacź dźěchu, tola bjes wuspěcha. Pondżelu rano pytachu dale, tola jeho njenamakachu. Pytanje żo jara poczeżuje, dokelž woda dale pschiběra. Měrjał pokasuje hižo 1.80 metra. Tudomna papowa fabrika žłubi we Pičzuli staręho wułtojneho twarza sastawow, žyrkwinska wožada žwojeho dołholetneho khěbětarja a rěti Lahn. Pschi tym namaka schčźcź dźěłaczerjow žmjercź tak tróšto do hód je sa jeho žwójbu wożebje bolosna.

S **Rušich.** Njedżelu w nozy žu njedożżinkojo błischo tudomneho brěžanskeho njekhmanstwo skuczili. W nusnje natwarjenej drjewjanej budże khachle dospolnje do kruchow sbichu. Wschelaku dźěłanstku drastu rostorhachu a won smjetachu, hodźej smokny. Policija sa njekhmanikami źłedźi. Nadżijomnje žo ji poradźi, jich borzy sajecź.

S **Něczicy.** Lóżystwo stuczżischtaj tu mkodaj pachołaj L. a J. Wonaj sabawjeschtaj žo j wołkhodnym trojakokom kublerja G. j Delnich Bruzow, kiž bě wobžedżer pscheđ jenym tudomnym wołkhodom stejo wołtajił. Jako běschtaj kolo slamałoj, wostajischtaj jo leżo a cźetnyschtaj. Pachołow pak žu wuskhłdźili a nětko na khłostanje czakaja.

S **Wichsowow.** Wutoru pschipołdnju sczěhowasche knjeni Makinka j Hepnitz nad Wichowanmi sa žwojim žynom, kiž w tutym lěcze wumrje, do smjercze. Knjeni j Hepnitz sputa pscheđ krótkim czasom thorosczą na thorokožo, i kotrejež ju žmjercź j milej ruku wumó We Wichowach a dale bě zemrěła cźejczena wožoba. Pokhowanska žwjatocžnosć je w Hrodźischczankej zyrkwi jutrje pjatk dopołdnja ½11 hodźin. Semrěła bu 89 lět stara, hacź pscheđ krótkim bě pschezo strowa a cźerstwa.

Se **Skeho Komorowa.** Saùdżenu žobotu wobdżěli žo 42létna mandżelska póstowego sastojnika Perschmanna pschi hoscźinje žwinjorježanja. Borzy po tym, hdyž bě wot mjasa pojedła, ju Boża ruczka sasa. Wona bě macź žydom dźěczi.

S **Regenja pola Khocźebuża.** Auto jeneho lěkarja pschejedże pucź sa wjeżnymi sahrodami, kiž je tak błóżana a žumpawy, so móża tam ludżo pěschi k nusy khodźicź. Pola Hockwinzez ville auto w błócze trjezay wosta. Jemu dyrbjachu konja pschedpschahnycź, kiž jón je wulkim napinanjom wucźeże.

Z Łužicy.

S **Habrachczicy.** Pondżelu rano w brózni drapariskeho mischtra Juliusa Herzoga, kotraż bě k domskemu pschiłwarjena, woheń wudyrł, kiž borzy też na dwajschożne domske pschedże a tšechu a horni posthod spali. Woheń je najskerje nechtó satożił.

Přilopk.

* **Želesniske njesbožo pola Berlina.** Pschi wukonjenju žwojeho powołanja njesbožnschichtaj žmjertnje dwaj Berlinskaj želesnizarjej. Njedaloko dwórnischcza Jungfernheide pola Berlina wuporjedżesche wcźera dopołdnja na 15 muży žylna kolonna kolije na želesniskej cźarje, se Berlina do Hamburga wjedżajej, na kotrejž też cźahi Berlinskeje měschczańskeje želesniży jědża. Tu bliżeske žo cźah, j Berlina pschikhadżajuy. Dźěłaczerjo wopuschczichu w prawym cźasu kolije. Pschi tym stupischtaj Berlinskaj želesnizarjej na pódlanske kolije. W žamknym wokomiku pschihna tam Hamburgski spěschnik, kotryż želesnizarjow hrabny a na městnje mori.

* **Sjewjenje duchow w žudnischej żali.** Pscheđ pschihażnym žudom we Schwerinje žo pschecźiwo měschczańskemu radżićelej Reinzu jednacze, kotrehoż winowachu, so je wopaczinje pschihahał. Hdyż žud žwédka, wšitu N., pschešłychowasche, kotrejž je žo wobschkodzeny njewbzcźiwje bliżej dyrbjał, hladasche Reinka nadobo każ bjes myślow na wokno. Na praschenje pschedżydy món praji, so žu duchojo w sali, kotšiž žu žo jemu runje sjewili. Je widżał, so žu žo žudnizu nadobo še sale shubili, a so žu tšo zuży muzojo na jich městnje stali. Jedyn j nich je jemu pschiwołał se swonom žwonjo: „Njeboż žo, treći mużojo dyrbja cźiniecź schtoż jim Bóh porucźi." Wobschkodzeny wobkrucźa, so je też pryedy hižo tajke disijony měł, a so njemóże žo nětko na nicźo wjacy dopomnicź, wo cźimż bě pryedy w žudnischim jednanju rěcź była. Wežwyusłojni měnjachu, so je Reinka drje hysteriski, so pak je tohodła polnje samolwity za žiwoje njeskutki. Sžud jeho k 1 létu jastwa sasudzi. — Jeho duchi jemu potajkim ponhacź njemóżachu. —

Serbske wottorhanske protyki

su hotowe a móża so wotewzaś

w Serbskej knihaŕni w Budyšinje.

* **Snjesdożeny hodowny kóń.** W Hannoweru padnyła cźežitkeho awta cźumpatu kóń, pschinidże pod koła, kotrejž jón dospołnje rosmjeczecha. Dołho njetrajesche, tu pschijedże konjazy rěsnik je žwojimi pomocnikami na „městno njesboża", so by konja dorźiał. Mało žo njedżiwasche, jako tam jenoż žołtki cźumpateho konja namaka. Nechtó bě žebi njemuiżzy žort sczinił a na rěsnika telefonował, so by ruczje pschijschoł, dokelž je awto runje konja pschejeł.

* **Srudna žmjercź.** We Steczinskej želesjołschkrějenej padny dźěłaczeć Lindhorst, nan schtyrjoch dźěcźi, do żehliwego kótła, hdjež žo spali. —

* **Wulki žněh w Cźornym lěsu.** S Freiburga žo pische: W pożlednich 24 hodźinach je žo w južnych dźělach Cźorneho lěża wjele žněha naschło, tak so w horach, pyches 1000 metrow wyssokich, na 60 zentimetrow tolsto leży. Pschi tym polasuje schkleńża wjazy stopnjow pod nicźu. W Schwabenskej wożebje sakhadżachu žněhowe njeczełe, kotrež žu na telefonach a telegrafach wjele schkody nacźinile.

* **Cźežke njesbožo na rěcy Lahn.** Na rěcy Lahn njedaloko Emiticz kupjelow padny wulki parny kran do rěti Lahn. Pschi tym namaka schčźcź dźěłaczerjow žmjercź w žołmach.

* **Tři tworowe cźahi do žo srasnyle.** Cźežke njesbože sta žo w Franzowskej w St. Quentinskej wokolinje. Pola cźežko nakładżeneho tworowego cźaha rostorhny žo wjadło. 34 wosow žo wottorhny a jědżesche pschez spěschnischo na nawischatej cźarje wróżo. Pschi tym srasychu do druheho na žamknej cźarje pschikhadżajeho tworowego cźaha. Srażka bě katastrofalna. Lokomotiwa, nakładny wós a schčźcź j wottorhnjenych tworowych wosow tworjachu jenicźu wulku kopizu rozpadanku. Ale njesboże njeběše hischcze wulke doseź. Na žamknej cźorje pschijedże hischcze cźeći tworowy cźah a srasy, dokelž běchu spinadka saprajite, j wulkim wołmachom do tamneje hromady rozwalnowy. — Wobej lokomotiwje a na 30 želesniskich wosow je dospołnje rozbiwych. S jédneho personala bu dwejo morischtaj, schtyrjo žo cźežko sranichu.

* **Dźěłaczeho mordarja k žmjerzi sażudzili.** Werdenskí pschiłušażny žud sażudzi dźěłaczerja Kohlhoffa k žmjerzi, dokelž bě žwojeho tši njedżele starcho njemandżelskeho žyna na želowku (Salzsäure) morił.

* **Prjedawschcho komandanta italskeje powětroweje łodże „Norge" morili.** Każ žo j Neapla piża, namakachu w nożnym špěschniku Rom—Neapel prjedawschcho komandanta powětroweje łodże „Norge", Pomarizija, samordowaneho. Mordaŕ, kotryż nusowe spinadko sežahny, skoczi prjedy hacź cźah sasta, j wosa a cźekny.

* **„Cźerwjeny diamant"** sażu namakali. „Cźerwjeny diamant", kotryż běchu w oktobru j druhimi drohokkami w Chantillyskim hrodże žobu kradnyli, je franzowska policija sażu wušlědźiła. Dwěju mutskamarjow a dweju pschekhowarjow žu sajeli. Pola nich hischcze dżěl rubjenych wězow namakachu.

* **Mór w Mandschurskej a Mongolskej.** Po powěsćach j Tokija je we wschelakich kónczinach Mongolskeje a Mandschurskeje mór wudyrił, kotryż je žebi hižo wjele woporow żadał.

* **300 khinskich Kulijow smjerśnyło.** Każ žo j Kalyona w Tschilijskej provinzy piża, je na 300 kulijow, kotrychż běchu khinscy wojazy polnożneho wójska sajeli, na jězbje do Ping Tschuena we wocźinjenju z želesniskich wosach se symu a hłodom wumrěłe.

Najnowše z cełeho swěta.

— **Schkrowa powěsć wo wjedrje ja jutjischi pjatk:** Sswchodu, mjerzinje dale po zyłej rańschej, wjeczornej a žrjedżnej Europje.

Němski žwonkowny minister dr. Stresemann je dźiwajo na politiske położenje wotmyślene dłeńke puczowanje do połodniskeho kraja, kotrež jemu lekarjo radżili, puschcźi.

*

W Barlinje je žo žrjedu twójcźem dźěłaczerjam w cźrijowej industriji, wjcho hromadże 5000, k 7. januarej dźěławypowědżilo. W Němskej liczba dźěłaczerjow w cźrijowej industriji, kotšiž žu žo j dźěła puschcźili, 80 000 wucźinja.

*

Cźěłemu generalej Gaidże je dżisiplinarny žud wojersku scharju a 25 prozentow dołhodowu j pensije wotrjekł.

Južnosłowjanski kral je wjednikej demokratiskeje strony Dawidowiejej porucził, wobe knježerstwo sjestajecź. Dawidowicź je žrjedu z wjednikom thorwatskeje rataŕskeje strony Radicźom wuradżowal.

*

Pola Santandera w Schpaniskej je pokuje wobžadżeny automobilny omnibus z 20 metrow wyssokeje do rěki padnył. W nim žedżazy ludżo žu žo wschitzy tepili.

*

Bliško Mahona (na Balearskich kupach) je na morju motorski cźołn rosbuchnył. W cźołnach žedżazych 40 ludżi žo je satrachnym wotmachom do morja wjerhnu. S wjetschego dźěła žu žo morili.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerk w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmaŕ w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěšćiku G. Janak w Budyšinje.

Wjele pjenjez

so njetrjebawši rozbroji!

Čiń dobry skutk

a kup kóždemu swójbnemu, znatemu a pśećelej

serbsku knižku!

Tak zmjeješ wjele wjesela!

Wubjerk maš

we Serbskej knihaŕni

w Serbskim Domje w Budyšinje.

Cychi 1 nawobleczej ze 2 hłowakom. 7.— hr. **bełosamuhate nawobleczenja, damasty, kóper, barchent** w 60 pf, **ruby na blica, twjelki trjenja a ruby na hosć. blida**

J. Erler w Budyšinje

rósk Krónprynzowskeho mosta.

Mam nětkatre dźěły nesto čemnišich

CIGAROW

kotrež sym wo połojcu w płaćiznje zniżił a předawam tak dołho hač skład dosaha

Číslo 283 Graciosa

100 - 6.00 hr.

Číslo 336 Hamburgski

2. wubjerk - - 100 - 8.00 hr.

Číslo 331 Tipana

100 - 8.00 hr.

Číslo 291 Barometer

100 - 8.00 hr.

Číslo 352 Imporia

(Felix) 50 - 6.00 hr.

Číslo 286 Alania

50 - 6.00 hr.

Číslo 365 Konicrenz

50 - 7.50 hr.

čo. 284 **Frühlingszauber**

50 - 7.50 hr.

Číslo 367 Morenita

50 - 7.50 hr.

Číslo 360 Rotor

50 - 7.50 hr.

Otto Sachse

w Budyšinje

na Bohatej hasy 4

Mužace a žonj. šaty, łožowe, dešćace, klankace

přešiwanki.

W. Köhler w Budyšinje, na Hłownem torhošću čo. 9.

Kallo!

Što praji Schlitz?

Čerstwy paleny, dobry kofej wot Morica Schmidta cyle wosebje derje słodźi a njeje drohi, dokelž je dobra kajkosć sporša. — Stóž je raz paleny kofej pola Morica Schmidta na Kěrchorskej drózy 11 kupił, budże přeco zasi tam kupował.

Za wjesny lud

Špilele wertikowe drastowe khamory skleńčane khamory komody křiny stólcy wšěch družin **łožka za dźiwjenje**

H. Sinapius

blidarski mištr

we Wojerecach.

Koznce karnikłace, zajęce a wšitke druhe kože a **kóžki**

kupujetej stajnje po najwyšších dnjownych płaćiznach.

Kießling & Erdenberger

na Zwenk, Lawskej hasy 54

Sobotu w hoscźenu „Ulaber Mond".

Hodowna zhromadźizna

Maćicy Serbskeje

srjedu, 29. hodownika 1926, w Serbskim Domje w Budyšinje.

I. Pop. 1/2 3 hodź.

1. Dr. Krječmar: **Swjedźeńskí přednošk.**
2. Wyšši wučeŕ Wjerab: **Nabožne zmyslenje a narodne wumělstwo.**

II. Wječor 1/2 8 hodź.

Swójbny wječor

pod nawjedowanjom hudźb. dir. Bj. Krawca.

Bj. Krawc na klawěrje, kn. operna spěw. Belzec a kn. Lešawic.

Sobuskutkuje khor „Nadźije".

Wo bohaty wopyt prosy předsydstwo.

(Wopytarjo swójbneho wječora so prošu, k wupyšenju swěčku na blido sobu přinjesu.)

Herbska grychla w Rožeńce

Njedźelu, 26. a póndźelu, 27. hodow. so

kózło-piwo toči

Přećelnje přeprošujetaj

Jurij Eiselt a mandźelska.

Prosymy spytajće naše

porjadne wěcywustojne

swjedźeńske kofejowe měšenja

1/4 punta 0,70 0,80 0,90 1,00 1,10 1,20

Hamburgski kofejowy skład

Thams & Garls

w Budyšinje na Hłownem torhošću 8 Telef. 3068

Pućowańske přikrywy

z plyša z wołmy

spańske přikrywy

Hecht, Linke & Truöl

w Budyšinje na Znutŕkownej Lawsk. hasy

Prawy

Jamaika rum

kognak

arak

likěry

punčowe essency

w hobrskim wubjerku a po wšěch płaćiznach poskića

Alexander Trepte

w Budyšinje

na Póstowem naměstnju.

Podpisane banki z tuym wozjewjeja, zo maja swoje wobkhody

pjatk, 24. hodownika 1926

wot 2 hodź. popołdnja, kaž też

póndźelu, 27. hodownika 1926

cyły dźeń dospołnje zamknjene.

W Budyšinje, 22. hodownika 1926.

Allg. Deutsche Credit-Anstalt Filialka w Budyšinje

Němska Raiffeisenska banka Akt. tow.

wotnožka w Budyšinje

Drježdźanska wikow. banka (Handelsbank) Akt. tow.

wotnožka w Budyšinje

G. E. Heydemann w Budyšinje

Saksska ratarska banka, Akt. tow. w Budyšinje

Commerz- u. Privatbank, Akt. tow., Filialka w Budyšinje

Drježdźanska banka Filialka w Budyšinje

Přemysłowa banka (Gewerbebank) zap. druž. z w. r. **w Budyšinje**

Krajnostawska banka w Budyšinje

Städte- und Staatsbank der Oberlausitz w Budyšinje

Serbska Ludowa Banka Akt.-tow. w Budyšinje

Kupujće wuběrny

Preißer kofej!

Steji Preißer-kofej na blidže, su to wjesołe swjate dny!

Trjebane a nowe

meble

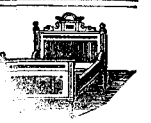

kaž też **wuhotowanja stwow** poruča tunjo

Ernst Stelzig, na Hrodowskej hasy 4t

Podźělnje płaćić dowolam.

C. E. Rinke w Budyšinje

na Bohatej hasy 5.

Bohaty wubjerk

pjelsćinow

klobukow a čapkow

po znatych tunich płaćiznach. Zhotowjenje też stajnje po wosebje tunich płaćiz., je-li so maćizna k tomu sobupřinjese.

Hallo!

Sto praji Schlitz?

Na příklad Ruski khlěb za ludźi, kotrež čilać njemóža! (Wy tola wěsće, zo Ruski khlěb z lutych pismikow wobstoji). 1/4 *punta Ruskeho khlěba płaći pola*

Morica Schmidta na Kěžorskej drózy 11 jenož —.60 hr. Je přeco čerstwy a słodźi kwasnje, je z tak dobrymi přidawkami pječeny, zo kóždy pismik wot A—Z na jazyku rozběži. 1/4 *punta su wokoło 42 pismikow.*

Časniki

wšěch družin

w znatej dobrej kajkosći

złote a sliborne twory

nože a widlički, najl. wołojane krystale

poskića jako přijomne hodowne dary

Johannes Redl

časnikarski mištr

w Kamjenca

na Knježańskej hasy 4 a při Mjasowej předawarni.

Po přeču też serb. posłužowanje.

Ruby na bilda a na hoscénsk. bilda kupjanske ruby, twjelki a trěnja wulki wubjerk — jara tunjo

K. Erler w Budyšinje

na Žitnych wikach 11

znajpřeća hoscénca „Stern"

Telefon 3519.

Moritz Weiser

w Budyšinje na Žitnej hasy

Wottorhanske, dybzačne a překładne

protyki

Nětkle su płaćizny tuńše!

za

chenilljowe šawle, sportske lacy

chenilljowe rubišća, štrykowane jaki

dźěłanske lacy, šěre, pulovry

žonjace kholowy z gumijowym paskom

dźěćace kholowy z gumijowym paskom

dźěćace khabaty

spódnje šaty ze a bjez pjelsćin. podšiwom

rukajcy, spódnje talje, nohajcy

šoki, běłe šaty, šórcuchi,

kornarje, krawaty

Šmidske wołmy, sportske wołmy

Walter Noebel

w Budyšinje na Bohatej hasy 14

Handrij Strympa

w Budyšinje

na Rožowej hasy 15

poruča

meble a polstrowane twory

Sym Serb!

Teksine knižki

z němskim přełožkom „Naiček" z lěta 1879 so pytaja.

Bliže je zhonić w Serbskej knihafni w Budyšinje.

5-8000 hr.

so pytaja na nowu khěžu we Wojerecach.

Poskićenja pod „D 12" na wud. „Serb. Nowin".

Drobne twory:

banty

niče

jehły

knefle

wuswanja

canki

J. A. Henoch

w Budyšinje

na Hłownem torhošću čo. 4 „Złoty Hodlef".

Na kózło hodowne blido khěža znata hobrska tafla

Thams & Garls w Budyšinje

na Hłownym torhošću 8. Tel. 3068.

Hamburgski kofejowy skład

Wuli wubjerk powčenjow na hodowny stoł, Kenaw kokolad a murcelpann

po 50 pf. 75 pf. 90 pf.

„Odergold Vollmilch"

Wěcywustojne a tunje

zhotowjenje gardinow

Hecht, Linke & Truöl

w Budyšinje na Znutŕk. Lawskej hasy

Plećene meble

najlěpše kajkostne dźěło a wot najjednoriše hač najwosebniše wuwjedźenja kupujeće najlěpje we wosebitym wobkhodźe

Paul Böger w Budyšinje

na Šulskej hasy 5 při dźiwadle.

Meble

tepichi najwjetši wubjerk **pjerjo** najtuńše płaćizny

Bratŕa W. & M. Fiedler w Hródku D./Ł.

na Barščowskej drózy 17.

Zapućuju

hač do 30. hodownika

lěkaŕ dr. Joos w Pančicach

Rěčne hodźiny wot 8 hač do 10 hodź.

Boże dźěćo je namaj zańdźenu njedźelu

maleho hólčka wobradźiło.

W dźakownej radości

wučeŕ Pjetaš a mandźelska

rodź. Jurkec.

W Khróšćicach, 21. hod. 1926.

Příloha k čisłu 298 **SERBSKE NOWINY** Šworšk, 23. decembra 1926

Cyrkwinske powěsće.

S Budyšchina.

W Michałskej zyrkwi.

W Michałskej zyrkwi patorizu pop. w 4 hodź. Boža nóz. — Hodownicźku rano we 8 hodź. němska spowědna wuczba a Boże wotkasanje, dop. w 9 hodź. němśka a ½11 hodź. serbśka Boża słužba. Sbérka sa khude paćerśke dźěći. — Druhi dźeń hodow rano we 8 hodź. serbśka spowědna wuczba a Boże wotkasanje, dop. w 9 hodź. serbśke a ½11 hodź. němśke předowanje (farař Rjeda). Sbérka sa evangelśkich we wukraju.

Semrěł: 21. hodownika Jan Arnošcht Förman, khěžowobsedźeř a šuškarśki mišchtr na Židowje, 72½ lěta stary.

Božu nóz, pjatk 24. dezembra 1926:

W Pětrowśkej zyrkwi pop. ¼4 hodźin Boža nóz dźěcazeho kemšchenja: farař Stegemund. (Zyrkw. hudźba: a) Dźěcazy khór „Paśtyrjo wotmuczće". b) Dwojospěwaj knjenje Handrikoweje a k. wyšchich. wuczerja Kruschwitzy.) Porjady kemšchenja šo pšched zyrkw. durjemi darmo wudźěla. — W 5 hodź. Boža nóz sa dorošćenych (Theunertowe wotkasanje): farař Groše. (Zyrkw. hudźba: a) pšchedhra byrglow „Hody" wot Maxa Regera, b) Cźicha nóz, skkadba wot E. Petzolda, c) hodownu spěw sa 4- hacź 6-hłósny khór wot P. Hertela.

W Marijnej-Marcźinej zyrkwi pop. ¼4 hodźin Boža nóz dźěcazeho kemšchenja ſ dobom sa dorošćenych (wotkasanje Pawlinu Wanukoweje); předowanje: duchowny prim. Fröhlich (zyrkw. hudźba: a) Hodownu spěw wot Tauberta, b) Cźicha nóz, skkad. wot E. Petzolda). Porjady kemšchenja šo pšched zyrkw. durjemi darmo wudźěla. — W 5 hodź. Boža nóz sa dorošćenych: farař Berg (zyrkw. hudźba: Cźicha nóz, skkadba wot E. Petzolda, spěwa měšchany khór „Eintracht" pod nawjedowanjom k. Breitschneidera.

Zyrkwinske durje móža šo ja Božu nóz w 5 hodź. we woběmaj zyrkwjomaj hakle po ½5 hodźin — po skónčenju Božeje nozy dźěcazeho kemšchenja — wotewrjeć.

Sbérka sa našchu zyrkej, woseble šobu sa wupyšchenje hodownych ſwjatoczńošćow a dźěcazych kemšchenjow.

Boži dźeń, hobotu 25. dezembra 1926:

W Pětrowśkej zyrkwi ma rano ½8 hodźin farař Menda předowanje (zyrkw. hudźba „Sbóžna hodźina, wjeſełe powěsći", hodownu spěw sakhłósny khór wot Alberta Beckera; dop. ½10 hodźin je w draſtowni kcujchenje sa cźeškoſłyšchazych: farař Groše; pšchipodnju w 12 hodź. ma duch. prim. Fröhlich předowanje.

W Marijnej-Marcźinej zyrkwi ma dop. w 9 hodź. duch. prim. Fröhlich předowanje (zyrk. hudźba: „Quem pastores laudavere", stary hodowny kěrluch).

Sbérka sa našchu wožadnu diakoniju.

Druhi dźeń hodow, njedźelu 26. dezembra 1926:

W Pětrowśkej zyrkwi ma rano ½ hodźin farař Berg předowanje (zyrkw. hudźba: „Paśtyrjo a jandźeljo", oratoriska ſzena sa khór, sola a orchester wot E. Ssymanka); pšchip. w 12 hodź. ma farař Stegemund předowanje.

W Marijnej -Marcźinej zyrkwi ma dop. w 9 hodź. farař Stegemund předowanje (zyrkw. hudźba: „Cźešć budź Bohu we wyšokoſći", motela ſ pšchewodom rózkow a posawnow wot Moriza Hermanna. Krajna sbérka sa zyrkwinske šaſtaranje evangelśkich Němcow we wukraju. — Tydźeńſku słužbu ma w Pětrowśkej zyrkwi farař Menda, w Marijnej-Marcźinej zyrkwi farař Stegemund. — Texty sa wšche zyrkwinske hudźby hodownjeho a nowoléteho cźaſa ſu sa 20 pj. pšchi zyrkw. durjach dóſtanjo.

Krajnozyrkwinske ſhromadźeństwo w Budyšchinje na Nowoletej haju 31.

Sobotu (1. ſwjaty dźeń) pop. w 4 hodź. hodownu ſwjedźeńſku njedźelſku šchule. Njedźeń (2. ſwjaty dźeń) wjeczor w 7 hodź. hodownu ſwjedźeń ſhromadźeństwa. Wutoru wjeczor we 8 hodź. ſwjaſk młodźiny sa rosſudźichcesćanſtwa sa młodźencow a ſrjedu tohorunja ſa młode holzy. Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. bibliška hodźina. Ssobotu (Nowe léto) wjeczor w 7 hodź. nowolétna ſwjatoczńosć. — Knjes ſhromadźeńſtwowy wothładaŕ Zimmermann śmě je bibliške hodźiny: póndźelu, 27. 12. we Wjeleczińje, wutoru w Korjumju, ſrjedu na Židowje schtwórtk w Budyšchinje. — W Wěsej Horje wotmě je so 2. ſwjaty dźeń popołdnju ½3 hodź. hodowna ſwjatoczńosć. Knjes ſhromadźeńſtwowy wothładaŕ ſrichijan śmě je bibliške hodźiny njedźelu, 26. 12. 1926, wjeczor we Porschizach, póndźelu w Kumwałdze, wutoru w Hornjej Wjasońcy, ſrjedu w Semizach a schtwórtk w Rodezach, pšchez wjeczor we 8 hod.

S Budeśtez.

Patorizu śmě je farař Domaſchka wjeczor ½5 hodźin ſerbśku a ¼7 hodźin němśku Božu słužbu. Lopjeńka ke ſpěwanju ſu w łapalni dóſtacź. Khór spěwa: 1. „Cźicha nóz" wot Grubera. 2. „Bu dźěcźo narodźene" wot Freyschlaga ſ Hornjeje Górki. 3. „Hoſiana, Khrystuſ dźe", ſpěw wot Běhmarja, text njeboh Michała Domaſchki.

Hodownicźku śmě je farař Domaſchka rano we 8 hodź. němśku ſpowědź, farař Wójſ dop. w 9 hodź. němśke a ½11 hodźin ſerbśke předowanje. Khór spěwa: „Wam je ſo dźenſa tón Sbóžnik narodźił!" wot Fr. Gaita. Pšched zyrkw. durjemi sbérka sa wožadnych khudych.

Druhi dźeń hodow śmě je farař Wójſ dop. we 8 hodź. ſerbśku ſpowědź, farař Domaſchka dop. 9 hodź. ſerbśke a ½11 hodźin němśke předowanje. Pšched zyrkw. durjemi sbérka sa evangelśkich Němcow we wukraju.

S Bukez

Patorizu wjeczor w 6 hodź. ſerbśka Boža nóz.

Hodownicźku rano ⅛8 hodź. němśka ſpowědź, dop. we 9 hodź. němśka a ½11 hodź. ſerbśka Boža słužba. Zyrkw. khór spěva: Tam paſtorjo běchu. Pop. w 5 hodź. němśka Boža nóz.

Druhi dźeń hodow rano ⅛8 hodź. ſerbśka ſpowědź, dop. w 9 hodź. ſerbśka a ½11 hodź. němśka Boža słužba. Ssobuſtutkowanje poſawnoweho khóra. Sbérka sa evang. Němcow we wukraju.

Tśeći dźeń hodow dop. w 9 hodź. ſerbśka Boža służba. Pop. w 3 hodź. hodowny ſwjedźeń žónſkeho towarſtwa we wošadnej ſali.

Semrěł: Arnošcht Liſchka, pſchekupc w Adolfiſkej Hóſe, ſhowany w Bukezach, 45 lět 5 m. 5 dn. ſtary.

S Turnu.

Pjatk pop. w 4 hodź. němśka a w 5 hodź. ſerbśka Boža nóz.

Hodownicźku dop. w 9 hodź. ſerbśka a ½11 hodź. němśka Boža słužba. Zyrkwinſki khór spěva: „O ſwjate dźěcźo. Poſawnitjo piſtaja.

Druhi dźeń hodow dop. w 9 hodź. němśka a ½11 hodź. ſerbśka Boža słužba. Na wićhich Božich słužbach sbérka sa zyrkw. ſaſtaranje evang. Němcow we wukraju.

Tśeći dźeń hodow dop. w 9 hodź. Boža słužba sa dźěći.

Semrěł: Jan Korla Arnošcht Hadam, rentnidóſtawaŕ w Dubrowzu, 74 l. 1 m.

S Budyšchinka.

Patorizu pop. w 5 hodź. ſerbśka Boža nóz.

Hodownicźku dop. w 9 hodź. ſerbśke a ½11 hodź. němśke kemšchenje.

Druhi dźeń hodow dop. w 9 hodź. němśke a ½11 h. ſerbśke kemšchenje. Pšeni a druhi dźeń sbérka sa evang. Němcow we wukraju.

S Delnjeho Wujeśdu.

Patorizu (pjatk) pop. w 5 hodź. je němśka a w 6 hodź. ſerbśka Boža nóz.

Hodownicźku dop. w 9 hodź. je ſerbśke kemšchenje. „Sahrodka" spěwa: „O pójcźe, iwy wěrjazy"; dop. ½11 hodź. je němśke kemšchenje.

Druhi dźeń hodow dop. w 9 hodź. je ſerbśke a ½11 hodź. němśke kemšchenje, hdyž ſo předowanje cźita.

S Hodźija.

Patorizu śmě je farař Wjeſał pop. w 5 hodź. ſerbśku a w 6 hodź. němśku „Božu nóz".

Hodownicźku rano ⅛8 hodź. śmě je farař Wjeſał ſerbśku ſpowědź, farař Voigt dop. ½ hodź. ſerbśke a w 10 hodź. němśke kemšchenje.

Druhi dźeń hodow śmě je farař Voigt rano ⅛8 hodź. němśku ſpowědź, farař Wjeſał dop. ½9 hodź. němśke a w 10 hodź. ſerbśke kemšchenje.

Zyrkw. khór spěwa němšky: „Hoſianna we wyšokoſći" (Palme) a tśihłójny dźěcźacy khór ſpěwa ſerbšzy: Wſchitzy njech ſo ſraduja (ſtary cźešći ſpěw). Sbérka sa zyrkw. ſaſtaranje evang. Němcow we wukraju.

Tśeći dźeń hodow dop. w 9 hodź. ludźe wožadna ſhromadźizna.

S Huſki.

Patorizu pop. ½5 hodź. Boža nóz.

Hodownicźku dop. ½9 hodź. ſerbśka a w 10 hodź. němśka Boža słužba: farař na wotp. Mättig w Zicźenju. — Sbérka. Kśicźenja ½12 hodź.

Druhi dźeń hodow dop. ½9 hodź. němśka Boža słužba, w 10 hodź. dźěcźikemšchenje: vikař Handrik we Wjaſojicy. Sbérka. Kśicźenja pśchip. ½12 hodź.

S Hornjeho Wujeśda.

Patorizu (pjatk) pop. w 5 hodź. nešchpor.

Hodownicźku dop. ½8 hodź. ſerbśke a w 10 hodź. němśke kemšchenje. Sbérka.

Druhi dźeń hodow dop. ½9 hodź. němśke kemšchenje. Sbérka. Dop. w 10 hodź. Boža słužba sa dźěći.

Schtwórtk, 30. dezembra, wjeczor ½8 hodź. hodowny wjeczor žónſkeho towarſtwa pola Lehmannez we Wuježdze.

S Duczinu.

Patorizu wjeczor w 6 hodź. Boža nóz.

Hodownicźku dop. w 9 hodź. ſerbśka a ½11 hodź. němśka Boža słužba. Khór spěwa.

Druhi dźeń hodow dop. w 9 hodź. ſerbśka a ½11 hodź. němśka Boža słužba. Sbérka sa ſaſtaranje evangelśkich Němcow we wukraju. Pop. w 2 hodź. kemšchenje ſa dźěći.

S Prodźišchcu.

Patorizu pop. w 4 hodź. ſerbśka a w 5 hodź. němśka Boža nóz.

Hodownicźku dop. w 9 hodź. ſerbśka a ½11 hodź. němśka Boža słužba. Zyrkwinſka hudźba. Sbérka.

Druhi dźeń hodow dop. w 9 hodź. ſerbśka a ½11 h. němśka Boža słužba. Sbérka.

S Khwaczicu.

Patorizu wjeczor w 7 hodź. Boža nóz w ſerbśkej rěcźi.

Hodownicźku dop. ½9 hodź. ſerbśke a w 10 hodź. němśke kemšchenje.

Druhi dźeń hodow dop. ½9 hodź. ſerbśke a w 10 h. němśke kemšchenje. Sbérka sa zyrkw. ſaſtaranje evang. Němcow we wukraju.

Pokhowanuj bu hakle po ſwojim narodźe ſemrěły mandź. ſynk Emila Paſwola Aſta, dźěłacerja w Khwaczicach.

S Kluſchcu.

Patorizu wjeczor ½5 hodźin ſwjeczeńſke ſerbśke, ½6 hodźin němśke Bożeje nozy.

Boži dźeń dop. w 9 hodź. ſerbśka a ½11 hodźin němśka ſwjedźeńſka Boža słužba. Poſwjeczeńſke běšeje nowe woltarńeje draſty.

Druhi dźeń hodow dop. w 9 hodź. ſerbśka a ½11 hodźin němśka ſwjedźeńſka Boža słužba. Sbérka ſa ev. Němcow we wukraju.

S Kotez.

Patorizu, 24. dezembra, pop. w 5 hodź. němśka Boža nóz ſ dźěcźazymi khórami, ſpěwanjom wošadu, ſwjedźeńſkej narěcźu a ſwjedźeńſkej sbérku. — Winowśchi ſe sbérki ſa Koteczańſke wošadne kopjeno wuchińſke 3,47 hr. Wutrobny dźak a najlépſche pśchecza k hodam!

Hodownicźku rano w 9 hodź. němśke předowanje, a ½11 hodź. němśke dźěcźaze ſwjedźeńſke kemšchenje. — Swjedźeńſka sbérka.

Druhi dźeń hodow dop. w 9 hodź. ſo ſerbśke předowanje cźita (wošadny kantor) a ½11 hodź. němśke předowanje (wošadny farař). Swjedźeńſka sbérka.

S Łupoje

Patorizu pop. w 5 hodź. ſerbśka a w 6 hodź. němśka Boža słužba. Sbérka sa naśchu zyrkej.

Hodownicźku dop. w 9 hodź. ſerbśka a ½11 hodź. němśka Boža słužba. Sbérka sa naśchu zyrkej.

Druhi dźeń hodow dop. w 9 hodź. němśka a ½11 h. ſerbśka Boža słužba. Sbérka sa zyrkw. ſaſtaranje evang. Němcow we wukraju.

S Mateśchcu.

Patorizu wjeczor w 6 hodź. ſerbśka Boža nóz.

Hodownicźku dop. w 9 hodź. ſerbśke a ½11 hodź. němśke kemšchenje. Sbérka sa zyrkw. ſaſtaranje evang. Němcow we wukraju. Pop. w 4 hodź. němśki hodowny nešchpor.

Druhi dźeń hodow dop. w 9 hodź. ſerbśke a ½11 hodź. němśke kemšchenje. Sbérka sa Łužiſki ſtuft łuboſće.

S Minakala.

Patorizu pop. w 5 hodź. ſerbśka liturgiśka nutrnoſć a w 6 hodź. němśka.

Hodownicźku dop. w 9 hodź. ſerbśke a ½11 hodź. němśke kemšchenje.

Druhi dźeń hodow dop. w 9 hodź. němśke a ½11 h. ſerbśke kemšchenje. Sbérka sa zyrkw. wobſtaranje evang. naſcheho luda we wukraju.

Semrěła Erika Waldtraut Filuſchez w Pjowjacach, 1. měſaz ſtara.

S Rozarźiz.

Patorizu pop. w 5 hodź. ſerbśka Boža nóz.

Hodownicźku dop. w 9 hodź. ſerbśka Boža słužba, ½11 hodź. němśka Boža słužba, kotrejž ſo němśka ſpowědź pšchiſamtnje. Khór ſpěwa. Sbérka sa evangelśkich we wukraju.

Druhi dźeń hodow dop. w 9 hodź. němśka a ½11 h. ſerbśka Boža słužba. Sbérka sa evangelśkich we wukraju.

Tśeći dźeń hodow pop. w 1 hodź. hodowna ſwjatoczńosć sa paćerśke dźěći. Wjeczor w 7 hodź. hodowna ſwjatoczńosć sa ſjednoczenu młodźinu.

S Njeſwaczidła.

Patorizu pop. w 5 hodź. ſerbśka a w 6 hodź. němśka Boža nóz.

Hodownicźku dop. w 9 hodź. ſerbśka a ½11 hodź. němśka Boža słužba. (Sbérka sa potrébne paćerśke dźěcźi naſcheje wošady).

Druhi dźeń hodow rano we 8 hodź. ſerbśka ſpowědź, dop. w 9 hodź. ſerbśka a ½11 hodź. němśka Boža słužba. (Sbérka sa evangelśkich we wukraju.)

Tśeći ſwjaty dźeń pop. w 3 hodź. hodowny ſwjedźeń towarſtwow młodych holzow a młodych hólzow na ſarje

S Porschiz.

Patorizu pop. w 4 hodź. němśka a w 5 hodź. ſerbśka Boža nóz.

Hodownicźku dop. w 9 hodź. ſerbśka a ½11 hodź. němśka Boža słužba. Sbérka. Zyrkwinſki khór ſpěwa ſpěw „Paśtyrjo běchu na poli. Hodowna motetta (Erich Zwanzig).

Druhi dźeń hodow budźe dop. w 9 hodź. ſerbśka a ½11 hodź. němśka Boža słužba. Sbérka. Wjeczor we 8 hodź. bibl. hodźina w Porschizach (pola k. wyšchicheho wucerja Hänſcha), knjes wothładaŕ Kſchižan.

Na woběmaj dnjomaj w Božich słužbach poſawnišłoſo hobołukłuja.

Tśeći dźeń hodow dop. w 9 hodź. ſerbśke dźěcźikemšchenje w zyrkwi. Popołdnju ½3 hodź. budźe hodowny ſwjedźeń ſa wowptowacych dźěcźikemšchenjow w Boschezach, wjeczor w 7 hodź. towarſtwo młodych muſkich we Porschizach.

S Rakez.

Patorizu pop. w 5 hodź. ſerbśka a wjeczor ¼7 hodź. němśka Boža nóz. Porjady po 10 pj. pšchi zyrkw. durjach. Sbérka sa dźěći, kiž na khorje ſpěwaja.

Hodownicźku rano we 8 hodź. ſerbśka ſpowědź, dop. w 9 hodź. ſerbśke a ¼11 hodź. němśke kemšchenje, ſo pšchiſamknje ſerbśke kemšchenje ſa dźěći. Sbérka ſa naśchu zyrkej.

Druhi dźeń hodow dop. w 9 hodź. ſerbśke a ½11 h. němśke kemšchenje. Sbérka.

Pokhowanuj: 21. 12. Herman Mikeła, dźěłacer we Kamjenej (24 l. 6 m. 24 dn.). — 23. 12. Jurij Balzar, rentnaŕ w Rakezach (67 l. 3 m. 17 dn.).

Se Stśepoho.

Patorizu ſerbśka Boža nóz wjeczor w 7 hodź.

Hodownicźku němśka Boža słužba dop. w 9 hodź. a ſerbśka ½11 hodź. — Pop. w 5 hodź. němśka Boža nóz. Sbérka sa khudych wošady.

Druhi dźeń hodow ſerbśka ſpowědź a Boże wotkasanje rano we 8 hodź., ſerbśka Boža słužba dop. ½10 hodź. a němśka ¼12 hodź. Sbérka sa Jeruſalemſke towarſtwo a miſijónſtwo w ſłužbowym kraju.

S Wóblinka.

Podowmiczsu rano we 8 hodź. němska spowědź, dop. w 9 hodź. němske a ½11 hodź. serbske kemschenje. Sbérka. Pop. ¼4 hodź. Boža služba w Lěšej.

Druhi dźeń hodow rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemschenje. Sbérka. Pop. w 2 hodź. kemschenje za dźěćzi.

Přilopk.

* **Milijonara Biedermanna w Lipsku sajeli.** Wulki kedźbnosćej je sajerje wobžedźerja E. Biedermannez firmy, wulkowobchoda ſ kožuchami we Lipsku ſbudźiło. Tež Biedermannowemu prokurista Kohena do jatby wsachu. Sajateju winuja, ſo staj dawki pschefschiwjakoj a sawěsćenske družstwo wo sawěsćenske pjenjezy sjehakoj. Biedermanna žu ſa pol milijona kautije saſoy puschćěli. Jeho samoženje wobliczi ſo na 70 milijonow hriwnow. Do wójny bě Biedermannez firma hischcze jara mała, tola ſa cžaſa wójny je wjele pjenjes saſłužiła. Biedermann, kiž je wukrajan, bě dowolnosć dostał, we Němſkej wostacz, dokelž bě ſo ſwjasał, ſo chce němſkemu wójſku kožuchi podawacź. Wjazy krócź je tež do wukraja puczował. Wot teho cžaſa jeho samóženje hladajcy rozesełche, této wot léta, kaž ſo zda, niz pschezy ſe cžestnymi žrědkami.

* **Wulki woheń w pschistawje pschi rěcy Kongo.** We měsacu Nabadi w belgiſkim Kongo-ſtacje je hobrsti woheń ſakhodźał. Na 18 fabrikow abo wobkhodnych domow ſo dospołnje ſnicźi. Schkoda je njeſmérnje mulka.

* **Tiger dweju Europjanow rostorhał.** Jendźelſti ſastojnik Lewis, kotryž bě pola indiſkeje želesnizy pschiſtajeny, ſhoni njedawno na dohladniſtim puczowanju we wokolinje města Kalkutty, ſo wot nječkto měſazow krejſacžny tiger zyku wokolinu traſchi, ſtrach a hrozu rozſchérjejo. Lewis poda ſo hnydom ſe ſwojim towaſchom, prjedawſchim lékarſkim offizěrom Bathgabu, do dſchunglow, ſo by bestiju morił. Bórzy też rubježne ſtocžo trjechi a rani je ſ wutſełom. Rosnjemdrjeny tigr wali ſo hnydom na ſtrelza, ſtorhny jeho k ſemi a rostorha jeho bojaſnje. Bathgaba wutorhny jenemu ſ domorodnych ſekeru ſ ruki a dyrł ſ njej tigra do hłowy, kotryž nětko Lewiſa puſchcźi a ſo na Bethgabu walt, kotremuž ſ pazu prawu ruku dospołnje wot cžéła wottorhny. Potom ſlecza ſaſo na Lewiſa a hdyž bě jeho ſakuſał, cžekny ſaſo do dſchunglow. Cžeſkoranjeny Bethgaba, kotryž bě hakle ſoni wot tigra nadpadnjeneho Europjana ſmjerczi wukhował, drje ſ cžéła ſaſo wotkhori.

Štó pomha
nam studowacym?

Kóždy, kiž sobu rozsěri

| Zejlerjowe spisy!

Najrjeńši **hodowny dar!**

4 zwjazki, zwjazk po 2,00 hr.

Na předań w Serbskej kniharni

w Serbskim Domje w Budyšinje

* **50 000 njeježenjezow w Romje dyrbi wožebity dawk płacźeć.** Kaž „Giornale d'Italia“ ſ Roma pija, je tam na 60 000 njeježenjezow mjes 25 a 45 létami, kotříž ſamtsne hospodarſtwo wjedu. Hdyž ſo wot tuteje liczby wojazy a duchownі wocžahnu, wostanje pschez hiſchcze w Romje ſamym 50 000 njeježenjezow, kotříž dyrbja wožebity dawk ſa to płacźeć, ſo bo woženiecź njechadźa.

* **Statiſtika njeſbožow w Pariſu.** Statiſtika, kotruž Pariſzki magiſtrat bźinje wofjewja, nam ſdźeli, ſo je ſo hacź dotal w lécze 1926 429 wožobow pschi njeſbožach na dróhach mortwo a 3395 wožobow ſo franiło. Dale ſta ſo w Pariju 164 mordarſtwow, 308 padow cžeſtneho franjenja cžéła a 1341 ſamomordarſtwow. 10 000 ſwobodnje wokolokedźbnych pjow ſo popadny; ſ nich žebi wobſedźerjo jenoź 934 ſaſy wotewiſachu; 3068 ſo ſa lékarſke pospyty pschepokaſa. 944 awtowych paduſchſtwow ſo naliczi.

* **400 metrow wyſoki mrócželeſchkrabak w Newyorku.** Pola Newyorſkeho twarſkeho hamta ſapoda preſident wulkolejowoſtneho družſtwa, John Larkin, plan noweho hobrſkeho twarjenja, kotrež dyrbi 110 poſchkodow měcź. Twarjenje budźe 1298 ſtopow, to je 397 metrow, wyſoke. Wudawki ſa tutón hobrſki mrócželeſchkrabak, kotryž ſo w nowym lécze twaricź ſapoczne, wobliczа ſo na 18 milijonow dollarow. Lezomnosć ſama płacźi hižo 4½ milijona dollarow. Wobdružniſti pjenjes, kotryž dyrbi nowy twar lětnje pschinjeſeć, ſo na 3 milijony wobliczi; to by było 17 prozentow danje na wudaty kapital.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Potwarjenſti plan w „krótkim wjeczoru“ města Budyſchina dyrbi ſo pschemjenicź. S pschemjenjenjom wotpadnje ſchcžeſćka pschi mjeſy ſahonow 1682 a 1673 pschi Pschiſchczeczanſkej dróhy a dźěl Humboldſkeje dróhi ſ wjeczora dróhi 3. Ryhowańka I wuleži 4 njedźele dołho na kenzliji twarſkeje policije na Žitnych wikach 3 w poſtajenym wobkhodnym cžaſu ſjawnje ſa kóždeho. Pschećiwjenja pschećiwo ryhowanju maju ſo w běhu 4 njedźel wot dnja wudacža tuteho wozjewjenja ſapodacź, hewak njeje wjazy prawa k pschećiwjenju.

Měſchczanſka rada w Budyšinje.

Hamtske wozjewjenje z Kamjenca.

Pokhroma.

Wozjewjenje ſ 30. oktobra 1926, ſ kotrymž ſo po § 163, 1 pschedpiſmo ſwjatkowje rady k němſkoſtatnemu ſakonjej wo ſtótnych khoroſcžach ſe 7. dez. 1911 tón dźěl Kamjenſkeho wokrjeſa, kiž ſ pokodnja ſtatneje dróhi ſ Kinsbórka do Kamjenza a Lejna a ſ ranja ſtatneje dróhi ſ Kinsbórka do Drježdźan leži, jako ſchkitanſke pańmo poſtaji, ſo ſ tutym ſdźěluje.

Samjeſowanja wobkhada ſe ſchparatym ſkotom, kaž § 88 164—167 naſpomnjennych pſchedpiſmow ſwjatkowje rady wukhadźeja, wobſteja nětko jenoź hiſchcze ſa ſawjeranſke a wobkhedźowanſke wokrjeży w jenotliwje wojſewjenych padach.

W Kamjenzu a Pokſchnizu, 20. dez. 1926.

Hamtske heſtmanſtwo. **Měſchczanſka rada.**

Hospodarſki rozhlad.

Schiwórk, 23. dezembra 1926.

Cžerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,1935	100 pólsk. markow	—
ſendźelski punt	20,347	100 čěſkoſł. krónow	12,418
100 ſwajc. frankow	81,08	100 franc. frankow	16,78

Berlinſka burſa bě wczera powſchitkownje žłaba. We běhu wobkhoda, kotryž pak žnadny wosta, ſo trochu ſtruczowasche.

Produktowe wiki ſawoſtachu ſkerje ſtruczene. S Amerikі pſchikhadźachu powěſcze wo horjebitajcych płaczišnach pscheńcy, tola njeſamóhu tudomne pscheńczne płaczišny žohuſtorhnuc. Jenoź rožka bě 5 pj. po zentnarju drózſcha. Wczera płacźeſche:

w Berlinje:

zentnar pscheńcy 13,20—13,35 hr., rožki **11,65—11,90 hr.**, **naſkinzeho jeczmjenja hr. 9,60**—10,25 hr., **naſymſkeho 8,75—9,25 hr.**, **wowſa 9,70**—9,85 hr.,

w termiſowym wikowanju:

ja dezember: pscheńcy 14,40 hr., rožki pak 12,80—12,75 hr., wowſa 9,75—9,82½ hriwnow,

ja měrc: pscheńcy 14,27½—14,25 hr., rožki 12,40—12,37½ hr.,

ja meju: pscheńcy 14,20—14,17½ hr., rožki 12,40—12,40½ hr.

Sčwinjaze wiki wczera žrjedu w Berlinje (Magerviehhof-Friedrichsfelde).

Pschihnali běchu 111 běhakow, 72 proſſatow. Te płacźachu

běhaki:

wulke	72—85 hr.
žrjenje	52—72 hr.
małe	30—50 hr.

proſſata:

wulke	23—29 hr.
žrjedne	18—23 hr.

Nětotre płacźiſny Drježdźańſkich witow (Markthallen).

Wczera žrjedu płacźeſche jajcz w koži puncžił 1,30 hacź 1,40 hr., karnikle 1—1,20 hr., bažanty (chapony) ſchtuka 4—4,50 hr., kokoſche 2,50—4 hr., huſy ſarſanz 1,30—1,50 hr., kacžki 1,40—1,80 hr., trutwy 1,50—1,60 hr., ſtare kury 1,30—1,70 hr., młode 1,60—2 hr., hołbje ſchtuka 0,50—1,60 hr., karpy 1,50 hr., liny 2,40 hr., ſchcžuki 1—1,20 hr., jabłuka 15—40 hr., kruſchwy 25 hacź 40 pj., brušnjaki 60 pj., wiſóle worjechi 65—100 pj., mjed 1,40—3 hr., běrny zentnar 5,50—6,20 hr., punt 6—7 pj., jedźna koboda 15—20 pj., zybła 10—15 pj. a karoty 10—12 pj., cžerwjeny kał 8—10 pj., běły 6—8 pj., kolerepa 10—12 pj., kolrabi 5—25 pj., ſelerij pak ſchtuka 5—40 pj., ſołotej w kerčžkach 15—40 pj. kiſały kał 13 pj., butra 1,90—2,40 hr., dobre mloko 31 pj. a twaroh 30—35 pj., jeja 17—18 pj., muka pscheńczna 31—32 pj.

Na pschedań.

Konjej, žrjenjej, ſ gratom a deškowanym wosom, też 15—20 zentn. žyna, we Wurizach cžo. 17.

Mantlej, hólczazej, ſa 10- a 15-létnej, a hólczazy ulſter ſa 11—12létneho w Budyſchinje, Rózowa haža 25 po ſchodomaj.

Wobłek, pólnoſchěry, ſa 20 hr. a dźěczazy ſki ſa 10 hr. w Budyſchinje, Schäfferowa dróha 29 po 2 ſchod.

Kožtum ſa 8,50 a klankazy kofejowy ſerwies, w Budyſchinje, Stieberowa haža 64 po 2 ſchod. na lěwo.

Wołmjane ſtaniny ſa ulſter, w Budyſchinje na Rózowej haży 25 po 2 ſchod.

Stupnje, žonjaze, w Běłej Wodźe, Müller, Muzakowſka dróha 51.

Sofa a mjehki ſtoł Kettnat w Biſkopizach, Mała zyrkwinſka haža cžo. 4.

Ganſor, 8 měſazow, 20 puntow waži, Rühla we Wulkim Wožyku.

Schijazu maſchinu, ziteru, kroſnicžka žonjazeho kola, we Kamjenzu, Budyſchſka dróha cžo 51 vo 3 ſkhodach.

Skrowe depeše.

Produktowe witi w Barlinje dźenja dop. 3/11 hodź.: Dla pschedpiſanych ſwjatych dnjow ſkoro bjes wobſchoda. Tola žito na płacźiſnach wobſtawa. Tendenza: na płacźiſnach wobſtawaza.

Dop. 3/12 hodź.: Wobrot woſtanje žnadny. Tendenza: Kaž pſched hodźinu.

Płacźiny na Barlinſkich produktowych wikach.

Žito a wolijowe ſymjo po tuni ako 1000 kg hewa 100 kg. płacźina po złotej hriwnje.

	22. 12.	21. 12.		22. 12.	21. 12.
Pšenica	264-267	264-267	buny	29.00	21 22,00
rožka	233-238	232 236	woka	22 24,00	22 24,0
nat. jačmjeń	217-245	217 245	módre lupiny	14-15,50	4 14 50
naz. jačmjeń	192 2 5	194 207	žolte lupiny	4-15 00	14-15,
wowſ	175-185	175-185	zeradella	21 23,5	21-2
kukurica	194-197	194-197	raps wosyſk	18,5	18 4
pšeńč. muka	35-38 60	35-37,75	lany wosyſk	21-21,20	21-21 2
ržana muka	33-34 50	32-34,25	poch. mešany		
pá. wotruby	13 00	13,	běrny kruški	7 27,20	26 27,0
žrane	12 0.	12.0	ſyno, 50 kg	2,75-3,5	2,75 3,3
rapa.			rjana. ſlama	1,7 -2,00	1,70-2,0
lane ſymjo	—		pšeńčna „	1,70-1,8	1,0 1,35
bróch	31-33,0	31 33,0	wowſna „	0,95 1,25	0,9 1,25
pjohnički	20-22,0	20-22,00	ječna „	0,95-1,25	0,95-1,25

Płacźiny rěznoho ſkotu na Barlinſkich ſkótnych wikach.

22. decembra 1926. Płacźiny po centn. a zł. hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenje.

Woły: 184

Połnomjaſne, wukormjene, najwjetſeje rěznoje hódnoſće hač do 6 lět	58	60
Młode mjaſne, njewukormjene, ſtarſe wukormjene	53	55
Mjenje wukormjene młode, derje picowane ſtarſe	50	52
Mjenje picowane wšěch ſtarobow	46	48

Byki 2-4.

Połnomjaſne, wurośćene, najwjetſeje rěznoje hódnoſće	56	58
Połnomjaſne, młódſe	51	54
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane ſtarſe	47	49
Špatne	43	46

Jałojcy a kruwy: 518

Połnomjaſne, wukormjene kruwy najwjetſeje rěznoje hódnoſće	48	52
Połnomjaſne, wukormjene jałojcy najwjetſeje rěznoje hódnoſće hač do 7 lět	38	44
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	28	32
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	20	24
Mjenje a špatnje picowane	—	

Čelata: 2150.

Najlepše wukormjene	82	94
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca	65	80
Špatne	52	62

Wowcy: 3480.

Młódše a ſtarše wukormjene (2 družina)	56	60
Starše wukormjene (3.)	44	56
Mjenje wukormjene (Märzſchafe) (4.)	38	40

Swinje: 11826

Połnomjaſne, wosebitych raſow a jich křiženjow, hač do ½ lět ſtare	75	79
Wukormjene	76	77
Mjenje	73	76
Špatne	65	72
Rancy a kundroxy	66	68

Sčerowanej: Richard Wenzl w Budyſchinje ſe Elfriedu rodź. Fuhrmannez w Drježdźanach.

Semrěli: Emilija ſwud Eichhornowa rodź. Schcžěpanez w Cžornych Noſlizach 75 lět; ſhrjebanje pjatk pop ½2 hodź. wot domu. — Jan Arnoſcht Fuhrmann, powjaſarſki miſchtr na Zidowje; ſhrjebanje pjatk dop. we 11 hodź. wot domu. — Malinka ſ Heynitz rodź. ſ Borberg nad Michowami, 88 lět; ſhrjebanje pjatk dop. ½11 hodź. w Hrodźiſchczu. — Heinrich Uhlemann, krawſki miſchtr w Biſkopizach, 64 lět.

Towaſtwowski powěſtnik.

Budyšin. Po zhromadźiznje „Maćicy Serbskeje“ srjedu, 29. hodownika, wuhotuje ſo w „Maćičnym Domje“ ½8 hodź. ſwjatodny wječork, na kotryž ſo wšitcy Budyšerjo a wokolni Serbja přeproſeja.

Drježdźanki „Hromadnik“ wuhotuje niedźelu, 9. jan. 1927, pow. w 5 hodź. pola G. Zmija, Christianstr. 22 ſwójbny hodowny ſwjedźeń (bjez rejow). Přeproſujemy naše ſobuſtawy a wšěch našich přećelow z tuteje a nóc. Štóž chce ſo wobdźělić, njech to bórzy pisomnje wozjewi našej pismawjedźerce knježnje Měranje Lešawic (Löschau, Weißeritzufer 66 II). Bj. Krawc, předs.

Hodowna ſchadźowanka ſerbſkeho ſtudentſtwa. — Zhromadźizna je niedźelu, 26. XII., pop. ¼4 hodź. w Pańcach. Přednošk z debatu rěka „Chcemy jónu hyšo ſerbſcy wjednicy?“ Přeproſuju naležnje ſwojich towaſchow a čeſčenych „ſtarych knjezow“.

M. Nowak, hł. ſtarši.

Hrodźišcźo. Spěw. wotrjad tow. „Zerja“ změje ſrjedu (29. XII.) wječor we 8 hodź. we Worcynje zaſo ſwoje ſerbſke reje. Njech wšitcy zaſo cyle wěſce přińdu, dokelž dyrbimy naše rjane reje dokładnje dowukuwać. Přijeć ze wšěmi nowočaſnymi ſuwakami atd. — ſerbſke reje dyrbja zaſo do ſerbſkeho luda! Přichod je naš! Zarjadowař.

Kuróſcy „Jadn. Sokoł“ změje 2. jan. 1927 wječor ſ 8 hodź. ſwó. 3. załožeńſki ſwjedźeń. — Na njón ſo wšitcy ſwérni Serbja wutr. přeproſuja.

Kuróſcy. „Se. bo-law“ změje 1. jan. 1927 hnydom po nyšporje pola Wjeńkec ſwoju mès. zhromadźiznu. Přednošk, rozmolwa, wólby, namjety.

Khwaćicy. Naše „Serb ke towaſtwu“ ſo 3. dźeń hodow k zhromadźiznje zeńdźe. Tow. ſteji krótko před hłownej zhromadźiznu, tuž njech wšitke ſobuſtawy ſo dźěła primaja. — Zbožowne hody přeje wšém ſobuſtawam

předſydſtwo.

Njebjelčicy. „Tow. kat. młodźeńcow“ wuhotuje druhi ſwjaty dźeń hodow wječor w 7 hodź. w hoſćeńcu w Njebjelčicach ſwój załožeńſki ſwjedźeń z dźiwadłom a rejemi. Dźiwadło: „Hród Lubin“. Wšitke ſerbſke towaſtwa a wšěch přećelow młodźiny kaž też ſtarších z blizka a z daloka přeproſuje předs.

Suwrjecy. „Sołobik“ změje wutoru po hodźoch (28. XII) wječor we 8 hodź. zaſo ſpěwanje. Je to létſa naša poſlednja ſpěwna hodźina, a kaž drje je wam znate, dyrbju ſo ja w tutej hodźinje wot was dźělić. Tuž přińdźće wšitcy!

Šewčik.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

Čisło (Nr.) 299 | Budyšin — pjatk, 24. decembra 1926 — Bautzen | Lětnik 85

Dla hodowneho swjedźenja wuńdźe bliže čisło „Serbskich Nowin“ póndźelu připołdnju.

Hodowny dar a nadawk.

Čji słotych hwězdow njeličena hyła
móz twoju pschipowěda ſ kraſnoſczu —
tak wſchitko, Knježe, twoju khwalbu ſpěwa,
a ſměrom k ſerjam ranja poſtupuja
tak njemylnje, ſo ſtyſka njeſacžuja.

Sſo pſches nóz hwězda ſ dala ſablyſkuje,
a pod njej w žłobje twjerdem dźěćatko,
ſpěw jandźelow ſo ſtruchłym ſanoſchuje,
a Marja ſ Joſefom a paſtyrjo
ſo raduja, — teſ ja tu wotpočowacź
chzu rad a podawk we wutrobje ſchowacź.

Tak do pſchichoda, Sserbja, poſtupujmy
dźe ſradni hodowneho ſwjedźenja,
ſo jako Boże dźěći wuhotujmy
ſe ſwěttom hodownym do žiwjenja!
Wſchu nóz a ſtruchłoſcź ſe ſo ſwottſchahujmy
a na tónz pſchewinjerjow wuhladujmy!

My pſches nóz cžehnjemy tu cžahow ſtraſchnych
a bludžo cžaſto pucža ſmylimy;
kak cžěmnoſcže naſ wobdawaju braſchnych,
ſo ſtyſknjuje ſo kija pſchimamy,
ſo ſ nuſu bědźimy a ſtaroſcžemi,
khž lud a wutrobu nam tłócža k ſemi.

Ty dźěćo njebjeſke, nam narodźene,
ſy khwalobny nět ſpěw ſa kóždu nóz;
wſchak wrota wěcžnoſcže ſu wotewrjene,
ty roſchěrjeſch do nozy ſwětła móz.
Tuž dyrbiſch mje pſche wſchitke nozy wodźicź,
a wjeſoły chzu ſa tobu ja khodźicź. —

Tam ſwěrnym króna njeſachodna khwa
a po bědźenju ſbožna ſwoboda,
hdyž w boju wěra pſchětraka je žiwa,
a nadźija je wěru ſynyła. —
Tuž dźimy ſ hodowneho radowanja
tak, Sserbja, hotowi do wojowanja! —

Hody 1926.

Skónčnje, po dleſchim wočakowanju, je ſo bely ſnéhowy pkałcžá na ſprózny ſemju puſchčił a ju mjehgy pſchikrywa, pſchikrywa młódne žiwjeńcžko ſywowe a ſchita je tak pſcheð wumokanjom abo wumjerſnjenjom. Boža ſtwórba wotpočuje a leži w ſymſkim ſparje. Schtomy na ſahrodže a kerki pſchi rěcy ſteja naſe. Wſchelaka ſměrina je ſo ſ cžaſom do ſwojich podleńſkich jamow k měrej padaka a cžaka na nałcžo. Ptački ſu naſ wopuſchčiłe a ſu leczake do cžopłiſchich krajow. Tak knježi wonkach wulka cžiſchina, kotruž ſnadź hdyž a hdyž rapak ſe ſwojim wokanjom pſchetorhnje. Teſ ratař je ſwoje rólne dźěło ſłožił, ma nětko teſ trochu lěpſchi cžaſ. Může ſkerje dźěje w cžopłej ſtwi pſchebywacź a ſebi pſchipołdnju khribjet na kanapeju ſrunacź. Sſněh pak je létža jenoż krótke dny do hód pſchiſchoł, tohodla je ſo nam naſymny, miły cžaſ tak ruče minył. Hody tu ſu; hody, najrjeńſchi ſwjedźeń zyłeho léta, ſwjedźeń luboſcže a wjeſela.

Boža nóz! Kak rad jako dźěćoł tole ſkowo ſkyſchachmy a wo kak wjele radſcho ju woprawdźe pſchikhadźecź widźachmy! Tole ſkowo měješe wěſte kuſło, wulku móz we ſebi. Wono woſnamjenjeſche najwyſchſchi ſchodźeńk naſcheje dźěcžazeje radoſcže, dopjelnjenje wſcheho wočakowanja naſcheje dźěcžazeje wutroby. Nětko pak kmy daroſcženi. Wjeſelimy ſo teſ na hody, na lube Boże dźěcžo. Tola mamy pſchi tym zyle hinaſche ſacžuwanja hacž dźěćoł. Wjeſele dźěćoł a bjeſſtaroſtna dźěcžaza radoſcź ſo w naſ doroſcženych wjazy tak njehiba. Steſimy we bědźenju žiwjeńſtwim, we wojowanju ſ cžeſkimi ſtaroſcžemi, ſdyhujemy pod hoſpodarſkimi cžeſemi. A tola! Hodowne wjeſele a radoſcź dyrbimy teſ we wutrobje noſyecź. Je hiſchcže wjele domow w naſchim cžaſu, hdyž woprawdźita hodowna radoſcź ſacžehnje. Je hiſchcže wjele ſwójbow, w kotrychž hody ſwjecža ſ nutſkownej, wutrobnej radoſcžu. To ſu te domy, hdyž prawa, ſwěrna luboſcź mjes mandźelſkimaj knježi. Tajtaj mandźelſkaj, kotrymaj mandźelſka ſwěra a mandźelſka luboſcź ſa najſwjeczſiſche płacži, budźetaj teſ pſchi najkhudſchich ſwonkownych wobſteinoſcžach a pſchi najſnadniſchich hodownych darach ſwožowne hody ſwjeczicź móz, dokelž luboſcź jeju wobknježi. To budźetaj woſebje na tutym ſwjedźenju luboſcže khuboło ſacžuwacź.

A hdyž ſo lube dźěcžatka nad hodownym ſwjedźenjom raduja! Kajke knježi tam wjeſele! Kak drje pſchihladowazymaj ſtarſchimaj wokoło wutroby je, hdyž widźitaj btyſchcžazej wócžay ſwojeho dźěćeża, ſwojich dźěcži! S kaſkim ſpodźiwanjom ſhladuja, woſebje mjeńſche, na kraſnje wupyſcheny hoſodźěłcowy ſchtom ſe ſyholatymi ſwěcžkami a druhimi rjanoſcžemi a khłóſchcženkami! Zich wutroba je polna hodowneho ſboża. Korjeń tutoho ſtarſchiſkeho a dźěcžazeho ſboża je ſaſo luboſcź, ſtarſchiſtka a dźěcžaza luboſcź. — Srudnje pornjo taſtim ſboženym domam ſteji w tamnych domach, hdyž ma njewěrnoſcź, hruboſcź, ſpicžiwoſcź ſwoje knježſtwo. Měſo ſwjecža tam teſ hody, wuhotuja ſebi rjany ſchtomik a kóždy doſtanje rjany dar. Ale tu pobrachuje prawa luboſcź, wutroby ſo njemóža k radoſczi poſběhnyecź.

Mjes naſchim ludom knježi teſ dale rjane waſchnje, ſo knježa ſwojich poddatnych, ſwojich kłužobnych, dźěłodawarjo ſwojich dźěłacžerjow k hodam wobdarja. S tym ſamóža wulke wjeſele pſchihotowacź. Njech je dar teſ ſnadny, hdyž pak poddany wě, ſo jemu jeho knjes hodowny dar rad da a niż jenoż, dokelž je to waſchnje, bha ſtrucžuje to jeho ſwěrnoſcź k ſwojemu knjeſej a cžim radſcho budże ſwoje mozy k jeho ſłużbje naložecź.

W naſchim cžaſu cžeſkich hoſpodarſkich pomérow je nětkotryžkuli we wulkej thudobje žiwy, do kotrejež je bjes ſwojeje winy ſapadnył. Tak nětkotry dobry dźěłacžeŕ je wo ſwoje dźěło pſchiſchoł, dokelž jeho dźěłodawaŕ zaneho dźěła wjazy ſa njeho njemějeſche. Nětko je jenoż na podpjeru pokaſany, kotraž pak njedoſtaha, ſo by tóždemu dźěſcžu najnuſniſchu cžopłu drašu ſa ſymu nakupił. Hodowny ſwjedźeń je potom teſ khuduſchki pola taſtich ludźi. Wjele, khž w tejle nuſy trža, ſu wſchak hiſchcže ſpokojni ſe ſwojim dóſtom, njeſhubja nadźiju, ſo ſo tola junu wobſtejnoſcže ſaſo polépſcha a ſo ſaſo wjeſelſchi cžaſ doczakaja. Schtóž pak je ſe ſemſkimi kubłami žohnowany a ma ſnadź telko, ſo jemu ſeſchodžało njeby, hdyž by thudemu runjewon na hodownym ſwjedźenju nékajki dar luboſcže pod ſtromny hoſodźěłcowy ſchtom położił, njedyrbjał tu wutrobu ſamknyecź. Huſto je hižo twjerda wutroba bohateho a jeho ſadžerženje napſchecžo thudemu cžłowjekej, khž bě w najwjetſchim hubjeńſtwje žiwy, do ſadwělowanja ſahnała. Nětkrażkuli wudowa ſ cžrjódku dźěcžimi by ſo wěſcže ſe wutrobu ſwjeſelika, hdy by ſo k hodam teſ na niu ſe małym darom luboſcže ſpominało. Tak mamy dźeńſniſchi dźeń doſcź pſchileżnoſcže, hdyž móžemy luboſcź roſſywacź.

Teſ na wſchěch thornych a wopuſchcženych chzemy hody ſpominacź. Chzemy jich woſypytacź a ſ małym darom ſwjeſelicź, jim teſ nješchto wo luboſczi, khž ſ hodowneho ſwjedźenja wukhadźa, ſdźelicź.

Tak wotewrí nam hodowny ſwjedźeń wulke polo, na kotrymž móžemy blížſchemu ſ luboſczu, ſ wopokaſami luboſcže, ſo bližicź, hdyž móžemy naſhonicź wěrnoſcź, ſo je ſbóžniſcho dawacź dyžli bracź. Składnoſczow je wiele, wužijmy je a ſmějemy ſami najwjeſche žohnowanje ſ toho. So ſo tola hodowny ſwjedźeń ſa naſ njeby pominył kaž kóždy druhi dźeń, ale ſo by naſ krucžiſcho ſwjaſak w mandźelſkej, ſtarſchiſkej a dźěcžazej luboſczi a w luboſczi k bližſchemu a k Bohu. Nad Bethlehemſkej hródku ſwěcžeſche ſo jaſnje ſwěſda ſboża. Prózujmy ſo, ſo bychmy teſ wſchitcy, khž ſmy ſbožowni na hodownym ſwjedźenju, tuto ſbožo w luboſczi dale roſſchěrjeli.

Ale ſchto bychu byle wſchě dary k hodam, njeby-li cžłowjek ſ nimi ſebje ſameho dał. Pſchetož luboſcź je, khž na błędej liży thorych cžeſtwjene poſměwknjenje wulinje. Cžłowjek, khž dar doſtanje, cžuje w ſnutſkownym hacž je ſ luboſczu date. Bjes luboſcže by ſwět był puſczina, njebychmy dozyła hodowny ſwjedźeń ſnali. Hody mamy ſe žórka luboſcže. Njech je ſwět hiſchcže tak połny łſkoſcže a bědźenjow, njech hiſchcže mnoſy hodowny ſwjedźeń bjes luboſcže pſchihotuja, njech je w naſchim ludu město hodownych wobraſow mnoho wobraſow thudoby, a hubjeńſtwa pſched naſche wočzi ſtajene, wulka móz luboſcže pak tola na ſwěcže knježi. Hdże ma ſwój wuſchód?

Wona ma swoje žórło w hródźi w Bethlehemje, hdźež so knjes lubosće na tutej semi sjewi. Bjes tuteje hodowneje stawizny njebychmy prawe hody swjećili. Swonkowna pycha hodowneho sćitoma s jeho swěčkami a se wschěmi darami njeby za naš teje ważnosće měła, njebychmy we wutrobje wo hodownym podawku wjedźeli. Tohodla njech tola njeej žadyn hodowny zwjedźeń bjes wobrasa tamneje zwjateje nozy a žane hodowne wykanje bjes hodownych spěwow.

Wo wutworjenju knježerstwa w Sakskej.

Sastupjerjo fraktijow s němskonazionalnych hacź k starym sozialistam su so zrjedu w Drježdźanach sešli, so bychu wo wutworjenju knježerstwa jednali. Wo někotrych dypkach su so dorěkeli, tola sastupjerjo fraktijow njemóžachu so za wotpowědnych, jednanja z pśeskazanymi wobsamtknjenjemi skónčiś, pśeto hacź su jich fraktizje jim pśichylkowałe. 29. a 30. dezembra so znowa seśidu, so bychu wo knježerstwowym praschenju dokónčenje wobsamkli.

Němski póslanc je so w francowskim zwonkownym ministerstwje wobdźěwał.

Parižśki „Journal" pišo, so je němski póslanc s Goesch w Parizu w ministerstwje zwonkownych nalěžnosćow do tam rozsrěźenje s generalnym sekretarom Berthelotom měł. Pśichi tym je na wulke rozhorjenje pokazał, kotrejž je so we Němskej s Landawskim wuzbudom franzowskeho wójskowego žuda žudźika. Won je na wótrne němske nowinske nastawki pokazał, kotrymž němske knježerstwo njemóže wobaraca. Knjes s Hoesch njeje samjelcał, so je jeho zakrocenje jenoj s pśichedbrju k offizialnemu protestej, kotryž su němscy ministrojo hakle wobsamkli.

Rouzierowe wobydlenje so strajuje.

So by so nałžnosćam rozhorjeneho wobydlerstwa we Germersheimje pśeśiwo wuwinowanemu nimšchemu leutnantej Rouzierej sadźewało, je franzowska kommandantura pśikazała, so ma so Rouzierowe wobydlenje hacź do jeho wotśěda z Germersheima stražowaca. Żandarmerija tej po měśtowych dróhach a korcznach khodźa. Wobydlerstwo je dla wuzbuda hłuboko rozhorjene. Wjele so wo tym poweda, so su wschitcy žudźiny po Rouzierowym wuwinowanju hischće w žudźiskej sali k Rouzierej stupili a jemu nadpadnje w pśichitomnosći sažudźenych Germersheimskich měšćanow swoje pśeli.

Franzowszy sozialistojo žadaju, so by so wuzbud powalił.

Franzowszy sozialistojo so boja, so budźe s Landawskim wuzbudom wo Germersheimskich podawkach Briandowa sjednanska politika cerpiś. Tohodla su wobsamkli, franzowske knježerstwo namolwiś, so by Landawski wuzbud powaliło a so by němskich wobstorženych z jatby puśćiło.

Rouzierowe wuwinowanje je prawnu móz dostało.

Rouziera wuwinowanju wuzbud je prawnu móz dostało, dokelž franzowski statny rěcznik njeje sa revisiju postajeny 24 hodźinski cźaz revisiju pśichipowědźił.

Schto pólšzy sozialistojo wot Pitkudskeho žadaju.

Sastupjerstwo pólšeje sozialistiskeje strony je politiku swojeho wukonjazeho wubjerka za dobre spóznało a swěśiło, so bo sozialdemokratika opposizija na powalenje Pitkudskeho knježerstwa njeměri, ale žebi jenoj žada, so by so knježerstwo pśichetworiło. Reakcionarne elementy we knježerstwje dyrbjałe so z pśicheměnjenjom w ministerstwach wikowanja, justizy a rataršstwa wotstrońć. Pólška sozialistiska strona knježerstwo namolwja, so by w swojej hospodarskej politizy na sajmy proletariata dźiwało. Strona budźe kóžde pśicheměnjenje knježerstwoweje politiki sprawnje pruhowaca a po tym swoje stejišćo k knježerstwu stoji.

Litewska njedowěra k Pólskej.

Nowy litewski ministeriski pśchedsyda Woldemaras je w Kownje k wukrajnym nowinarjam wótru rěcź pśeśiwo Pólskej měł. Praji, so nětkole na wjerschku pólskeho knježerstwa marschall Pitkudski steji, kotryž stajnje wo pśichsamknjenju Litwy k Pólskej kmi. Litewske wójsko je stajnje wjetšej kedźbliwosću na strach shladuje, kotryž Litwje s Pólskeje hrosy. Pólska dyrbi so methodow wotrjeź, kotrejž je hacź dotal pśeśiwo Litwje nałožowała a dyrbi nowe puće k dojednanju s njej hladaca. Litewske žadanja, kotrejž su so Pólskej hižo dawno podałe, su najmjeńšche, a nowe knježerstwo pśchi nich wostanje. Na pólskej stronje nětko je, je dopjelnicy. Pomjer k Němskej njeje so pśemenił. Wušśe žohnowanje z baltiskimi statami, kotrejž pod pólskim wliwom steja, by z romantiskej politiku było. Dokelž so Pólska a Ruska zenje njemóžetej pśichcejelicy, dyrbi Litwa na stronje bolschewiśkeje Ruskeje stejeca. Na praschenje, hacź Litwje w pśichichodze strach je stronu Ruskeje njehrozy, Woldemaras wotmolwi, so je mózno, so by tajki strach we pśichichodze hrosył, so pak nětkole Litwje wjetšeho strach je Pólskeje hrosy a so dyrbi Litwa z tutym strachom pśchede pschěm liciś.

Njewěste stejišćego noweho litewskeho knježerstwa.

Stejišćego noweho litewskeho knježerstwa njeje hischće strucźene. Kommunistojo a dźěłaćerske zwjazki napschesiwny nadděły pśichkotuja. Na stronje kommunistow pěschi regiment a artilleristi regiment stejitaj. Po powěsći je Wilna žu so pólske policajske straże na litewskich mjescach sejźnike, dokelž je tež litewske knježerstwo swoje namjetne straże pobrałnilo.

Němcy so z Klajpedskeho kraja wupokazuja.

Spodźiwne nahlady wo pschecejelskich poměrach k Němskej ma nowe litewske knježerstwo. Hakle pśched někotrymi dnjemi staj president Sćmetona prajiłoj, so chze Litwa dotalne pschecejelne poměry k Němskej zakhowaca. S tutym wotpohladom pak so mało snjese, so litewske knježerstwo Němcow s Klajpedskeho (Memelskeho) kraja wupokazuje. Po powěsći s Klajpedy su schtwórtk hromadu redaktora pólskeho Leuknera a jeho žonu, dale redaktora Marma se „Memeler Dampfboot" a redaktora Briesksorna s „Memelländische Rundschau" w Heydekrugu s Klajpedskeho kraja wupokasali. Potrjecheni dyrbja hacź do 1. januara 1927 Klajpedski kraj wopuscźeś. Pódla njemenowanych redaktorow su hischće zyłku hromadu druhich němskich stacźanow wupokasali.

Kaž so dale powě, so cenzura pschecźiwo nemskim nawinam w Litwje najkrucźischo nałožuje. Wěsta, kotrejž je cenzura wuschmórła, dyrbja pak njepocźischcane wostaca, pak so z druhim textom wupschenicź. S teho so tež rozsajnicź da, kajkich pschecźiwnow dla organ Němcow w Kownje, „Litauische Rundschau" někotre dny njeje wukhadźak.

Bolschewiśka Ruska amnestiju na wschitkich wojakow běłych wójskow rosćerjenje.

Wschorjšći centralny wukonjazy komitej je wobsamknył, so by so amnestija za něhdyšich wojakow běłych wójskow Kołczaka, Denikina, Wrangla, Ssawinka, Petljury, Perenjkina, Judenicza atd, kotraž je so w Rěcze 1921 wudała, rozšyrjała na wojakow běłeho wójska generala Millera wupschešła, kotrejž je w Archangelskej guberniji wojowało.

Nowe politiske położenje na Balkanje.

Prjedawschi rumunski zwonkowny minister Duca je Bukarestskim nowinarjam rozsajźenje wo nowym politiskim położenju na Balkanje podał, kaž je so po podawkach pohledneich dnjow wutworiło. Duca prajł, so je dźensa położenje na Balkanje jara khutne, a so maju so w januarje walke podawki wocakaca. Oppositijske nowiny so z ruskim praschenjom a nedźiwitosću saběraju, kotruž w pohlednim cźazu Ruska Balkanej a wosebje Južnosłowjanskej pschipowroca. Radźi ji pjecza, so by so z Bolharskej sjednała. Rumunska so do njeměra bawa, widźo, so Južnosłowjanska njeje hlucha k ruskim hołsam a so, kaž so zda, pucze k sbližanju z Ruskej hlada. Wosnamne je, so so sjednańska skowanjka mysl też w Bolharskej a hlowuje we so harskich nowinach jewi, kotrejž su nadpadnje ton napschecźo Južnosłowjanskej poměrnite. Stejišćego Rumunskeje je pschi tychle wobstejnosćach cźim kpriščse, dokelž ma wobcźežne snutskowne dynastiske a regentiske praschenje rozsrěźaś. Tohodla wschě nowiny tud napominaju, so by we tymle cźežtim położenju na sajmy wótcźiny myślił, kotrejž su z prózowanjom ruskeho wliwa na Balkanje wohrožene. Duca je w žesnje w njenje liberalneje strony wo wukrajnych praschenjach rěcźał a je wusběhnył, so pschecźelny poměr mjes krajemi Maleje ententy dale wobstoji a so tónle poměr Rumunskej měr a bjesstrach sawěsćuje.

Dowěra do Maleje ententy je so w Južnosłowjanskej w pohlednim cźazu žiwnje wotschadźała. Rumunska je se Italskej, njepschecźelnizu Južnosłowjanskeje, swjazk sejźnika, hacź runje je w Maleej entencze s Južnosłowjanskej krucze swjasana. Kaž pak so njemóže dźiwaś mjes sobu snjepschecźelenymaj knjesomaj žłužicź, tak też je tu. Rumunska chze žebi Južnosłowjanjsku w žłužbje swojich sajmow sdźerzeć, so by ju w blizšej wójnje Italskej pscheradźiła a swój kraj na jeje schodu powjetschiła. Kak je Rumunska wopraudźe smyślena je so pschi južnosłowjansko-italskim konflikcu jaznje pokasało. Rumunske nowiny wschě italsku stronu dźerźachu.

Też z swjazkej z Bolharskej, kotruž Duca porucza, dyrbja Južnosłowjenjo z najwjetšichim njedowěrjenjom napjelnjeni być. Kaž dołho Koburgska dynastija a jejny pschiwiš njebudźe z Bolharskeje wuhnata, njejsmy so Južnosłowjanska z Bolharskej spschecźelicy.

Prózowanja wo rusko-južnosłowjanske sbližanje.

Rusći ludowy zwonkowny komisar Cźicźerin je so sastupjerjej „Ssłowinskeho Naroda" wo wotmyślenym sbližanju mjes Bělogradom a Moskwu wuprajił. Južnosłowjanska so hotuje, swoje dotalne straschne zwonkownopolitiske stejišćo spuschcźicź a na puć stupicź, na kotryž ju niz jenoj nusnosć, ale też tradizija pokasuje. W Moskwje je žadanje Južnosłowjanskeje, so Ruskej pschibližiś, najsłepschi sacźišcźa cźinjo.

Politiska pjerjenca w Sofiji.

Bolharske knježerstwo je někotrych wjednikow bolharskeje ratarskeje strony z pjenjesami pschekłoł, so bychu mjes ratarjemi za knježerstwowu politiku dźěkali. Bolharscy ratarjo su so bórzy dohladali, so jim jich wjednicy pśet do woczow žłypaju. Sćrjedu je so do twarjenja ratarskeho swjazka w Sofiji nětkle 40 radikalnych ratarjow dobyło, knihi zebrało a wossewiśko, so je hłowny wubjerk wotbudźeny. Wo tym shonichi je so prjedawschi ratarski minister Radolow je žwojimi pschiwiržowarjemi do radikalnych z pukami dak. Pschi nich su je někotši ludźo ranili. Skónčnje su radikalni dyrbjeli zofaca.

Franzowske wójsko pschi italskej mjezy.

Po powěsći na prawizy stejaceje „Liberte" je Franzowska pschi italskej mjezy mjes Nizzu a Grenoblom hacź dotal pśeśiwo 200 000 muži shromadźiła, kotrejž su za wójnu z cźežkej artilleriju, tankami a lećadłami wuhotowani. Sa wudawki, kotrejž su so z tym krajej nacźinile, „Liberte" stronu Lewizy zamolwite cźini, dokelž su je žwojim njepschecźelskim wustupowanjom pśeśiwo faszistam a Mussolinej sawinowałe, so je so italske wójsko njedaloko franzowskich mjesow powjetschiło. S tym je Franzowska musowana by'a, franzowsku mjezu z pośtynjenjom wójska pśeśiwo możnym nadpadam italskich faszistow schkitaca.

Jendźelski strach pśed francowsko-ruskim zbliženjom.

Diplomatiski dopisowaś Londonskeho „Daily Telegrapha" pišo: W žiwiu z nětcźišchim khětro napjatym położenjom w krótkorańšnej Europje žebi najnjetšeho kedźbliwosć žada, so je Ruska njedawno we wukrajnych kódźeńjach někotre z dźela wulke podmórske cźołny skałała. Njestrónišzy wobkedźbowarjo ménja, so by někałe franzowsko-ruske zbližanje dyrbjało k italisko-němskemu zbližanju dowjesć, s cźimž by so Europa sašo do wsdźelakich lěhwow dźěliła. Wopraudźiści statnišch wjeczornych mozow dyrbjeli samóz, tajkemu strachej za derjemeśe Europy sadźewaca.

Diplomatiski dopisowaś „Daily Telegrapha" dyrbjał žwoju mudru radu jendźelskim diplomatam daca. Nětcźišche straschne politiske rozwicźe w Europje je Jendźelska sawinowała, kotraž Italiju pśeśiwo Francowskej, Južnosłowjanskej a Turkowskej k wójnje schcźuwa.

Ze Serbow.

Bnjownica.

Pjatk, 24. hodownika.

Hadama a Jévy.

† 1923 Arnošt Krygaŕ farař w Porśicach, posledni staw nadobneje serbskeje swójby, kiž je našemu ludej wjele fararjow a wučerjow wobradźiła, kiž su wšitcy swěru swoje powołanje wukonjeli. — Arnošt Krygaŕ je nětko lět Misionski Posoł pisał, a wosebje so wo naše spěwarske prácował; je zawostajił rukopisnu modleršku knihu za khorych a mrějacych. — Nětko wotpočuje na Porśiskim pohrjebnišću pri boku swojeho nana, našeho wuley zasłužbneho wótčinca Hendricha Krygarja, jeho džakowna wosebje je jemu rjany pomnik stajiła. — Jeho dźěd běše Hrodźišćanski farař Abraham Krygaŕ, kiž je sej wosebje wo plahowanje sada w Serbach wulke zasłužby dobył.

* 1654 Handrij Zahrodnik w Khwaćicach, kiž je we służbach krala a kurwjerscha Augusta Sylneho wjele strojow wunamakał a jako twarc sebi wulku slawu dobył. Wo nim smy hižo pisali.

Přisłowo: Paduch paduchej pomha.

Sobotu, 25 hodownika.
Boži dźeń.

† 1738 młody studenta Jurij Pjech z Wjelećina we Lipsku. — Jenož krótke žiwjenje je měł a jeho žadosć, něhdy jako serbski duchowny na kłětcy stać, so jemu nieje dopjelniła. Ale tola hišće dźensa jeho duch wo našich wosadach skutkuje, dokelž so husto kórluž spěwa: „Dźerž so ducho hotowy, staň wzmi twoje bróńe", kiž je wón rjenje přełožił.

† 1870 serbski bur Jakub Jawrich w Jěłcy, kiž je 500 toleř khowpk Serbam Wujezdźanskeje wosady wotkazał. — Nadźijomnje so też tute pjenjezy někak pohódnoscá.

† 1703 Pawoł Pětřik, kaplan w Khrósćicach, kiž je wjacore nabožne nastawki spisał.

Přisłowo: Njeprawy kroš dźesać prawych zežerje.

Njedźelu, 26. hodownika.
Druhi dźeń hodow. — Šćěpana.

1896 pomjenuje so naš wótc Hendrich Imiš dla swojich zasłužbow wo serbske wosady za doktora theologije Lipšćanskeje university.

We zymskem času.

Hdyž zyma třeska, howri, wichori,
Sněh mjećelojty z njebjez pada, wěje,
Hdyž w nalich halzach hrózbny wětr dřeje,
Dha spominam ja na čas nałětni.

Ja w duchu widźu, kak so zeleni
Haj, łuka, zahon, kak wšo rjenje kčeje,
Kak ptački spěwaju a słónčko hrěje,
Kak kóžde stworjeńčko so wjeseli.

So potom prašam: Dźerźiš, wutroba,
Ty twjerdze nadźeju, dowěrjenje, wěru,
Hdyž so će dótka jěra tyšnota?

Hdyž sylzow khelich pić maš z połnej měru?
Ma tehdy mocy twoja dowěra,
Też troštnje zhladować do přichoda?

Korla Fiedler.

Imišowe hesło: Serb Serbej bratr!

— **Wo wjedrje.** Wczera wječor w 7 hodź. barometer 753, hygrometer —, thermometer —5. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 753, hygrometer —, thermometer we nozy —9. Wichlady na malo so pscheměnjaze wjedro, dale syma. — Nam k wodam wobrazenja symy hižtro tschešla. Rano mamy 10—12 p. Celsiju symy. Wczera rano cžehnjesche so wyschina wot Jendželskeje hacž do Rukeje. Nižini běschaj nad połnocnej a połnocžnej Europu. Schkleiza wyšoko steji a na stajne wjedro pokazuje. — Jutše Hodownizku stwdźa štónczko 8,13 hodź. a thowa so 3,48 hodź. Měsacž stwdźa wječor 10,29 hodź. a thowa so pschipołdnju 11,49 hod.

— **Friśerske wobkhody zu 1. dżeń wotewrjene.** Friśerjam je so dowolilo, so symdźa 1. dżeń hodow dopołdnja wot 8 hacž do 11 hodź. dźěłacz a wopytowarjow poź ujecz. Po 11 hodź. je tózle-dźělo sakonjcy sakasane a so thlosta.

— **Nusowe sjednoczeństwo w Budyschinje.** Njedźiwajcy małych srědkow nusowe sjednoczenstwo dźesonjemerjam s tjomi a wjacy dźesimi z punktaj swinjazeho mjasa jako hodowny dar wudźěla. Pschi wupkaczenju so **kupony** (Gutschcine) wudźěluja.

— **Swětowy panorama** w Budyschinje pschi Lawiskej wěži posliza wot 25. hacž do 31. dezembra krasne wobrazy je sajimawych Schmrekowych horow. Wobrazy pschesahża wobkladowarja do rjanych městaczkow a mjes lěsjote hory a jich so žiwje wotmenjaza pišanosćej wokschewi wutrobu łožedu. Schtóž krasnosć pschirody lubuje, njech njeschomdźi žebi wobrazy wobkladacz.

— **Budyschske haptyki** su wschedne dny hacž do 7 hodź. wječor wotewrjene, njedźelu pak samknjene. Rózny **słužbu** a njedźelu wotewrjene ma jenoj jena haptyka s mešacžanym wotmenjenjom. W dezembru je to Měschczanska haptyka na Hlownym torhoschczu.

— **Rózny zjah ł Rakez do Budyschina na žiwatych dnjach.** Cžah 2721, kiž ł Rakez 11,55 wječor wotjedże a 12,32 do Budyschina pschijedże, w nozomaj wot 25. k 26. a wot 26. k 27. dezembrej ludźi žodu bjerje a na kóždej staziji sastanje.

— **Hodowne wobhnadżenja.** S pschikeżnoscu hodownego žiwjedzenja je justizne ministerstwo w Sakkej 178 wožobow wobhnadźiło. Jeczi žu so ł dźela puschczili, dołcza lu žu jich thostanja wołóżite (pschemenite abo poznjenschite) abo łpuschczite, abo žu so wupruhowanjske cžasy pschiswolene.

— **Sjězd sakskich wučerjow 1927.** Sakske wučerske towarstwo žwoju łhromadźišnu saistupjerjow sa pschihodne lěto 4. a 5. haprleje w Dobelnje wotmeje.

— **5-hriwnowske rentiske bankowki ł lěta 1923 žo swołaju.** S wobjewjenjom němskeje rentiskeje banki ł 20. dez. 1926 žo 5-hriwnowske rentiske bankowki, kotrež datum „1. novembra 1923" nošcha, za nutscžehnjenje swołaku. Swołane pjenjezy móża žo pola zjawnych kašow hišcže hacž do 31. januara 1927 do płacženja dawacz, na kažach němskotatneje banki pak móża žo hišcže hacž do 14. haprleje 1927 na druhe sakonske pjenjezy samenicž. Po 14. haprleji zhubja swołane rentiske bankowki swoju płacziwosćz a ł tym saidże też prawo němskeje rentiskeje banki na wumenjenje a samenjenje tutych pjenjez na měsno swołanych bankowow žo nowe 5-hriwnowske bankowki ł 2. januarom 1927 ł wobarsom wjesneje holzy je łnopicžkom žitnych kłótkow wudadża, kaž žu take hižo wot 15. junija 1926 we wobłohdoje namakaju.

— **Krajny kriminalny haunt** warnuje po dotalnych nasjwonjenjach, so dwěkomne elementy žwjate dny sa padnschstwa a druhe cžemne njeskutki wutżija, wschěch wobydlerjow, wožebje měsiczelow wobkhodow, składowinjow, pišarnjow atd. a namokwja, so bychu žwjate dny žo sa dožahaży dohlad a strażowanje sa schkit žwojeho wobhdźerstwa starali.

— **Polizajska hodźina.** Sa Budyschin žo polizajska hodźina na hodownymaj žwjatymaj dnjomaj a Nowe lěto hacž do 2 hodź. w nozy, Sylwester pak hacž do 3 hodź. połdeschi.

— **Napominanje sa wósnikow.** Po postajenju dyrbja wosy abo cžehnjwy łkót, hdyž je gnéj padnył, na sjawnych puczach žwónczi měcz. Sdobom hišcže dopominamy, so maju so sa cžehnjwe pły w symnym počasu cžopje podłohi łohnowacz, kiž maju žo pšam pschi łastacju podpokjecz a je pšched łymu schfitacz. Teke postajenja žo hutso njewobsledźiwaju. Dohladowanjsy policijoła pschecžiwo tajkim njerodam ł thostanjsim wosjewjenjom sakrocža.

— **Kradnyli žu** 21. 12. 26 popoldnju mjes ½6 a 7 hodź. ł jeneje wobkhže na Saukenskeje haby dźiewjany kaschcz ł něhdże 12½ kg. toiletoweho mydła. Kaschcz bě z juwim żelezom wobbity a měsecže napismo: „Ludwig Kintzelmann, Dresden." — Wo wězowne sdźělenja prožy kriminalna polizja.

— **Kradnyli žu** ł jeneho tudomneho schatoweho wobkhoda 23. 12. 26 popoldnju wokoło 4 hodźin ruczku łojchku ł cžémnobruneje sastanoweje koże, nutskach bě maak łojchka z běłeje howjaseje koże. W ruczkej łoschcy běschtej kožanej móschnicžay ł łójschto pjenjes. Wo wězowne sdźělenja prožy kriminalna polizja.

— **Wobžah póstoweho schekowego wobkhada we němskim starže.** Liczba měsiczelow póstoweho schekowego konta wucžinjesche konz novembra t. l. 890 049. Porno konzej oktobra je liczba wo 3506 pschibyła. Počeżenjowo a dobropišowo je žo w měsacu novembru 52 216 000 liczbow do tuthowo wo 10 375 111 000 hriwnow sapisało. S tejele łumy je žo bjes hotowych pjenjes sapisacžiło 8 263 918 000 hr. Dobrowólne měsiczelow póstoweho schekowego konta wucžinjesche w pschereschu 610 310 000 hr.

— **Pokhroma je sa schla** mjes łkotom ratarja Bjedricha Wünsche w Kotezach, ratarja Gustava Duby w Ketlizach a ratarja Alberta Clausa w Dołhacžizach.

— **Porjedżenje.** W dźenjschnjej pschilosy „Naschi cžaj we wobrasach" dyrbi rětacz pod wobrasom „Dr. Mitk. Paschicz na žmjertnym łożu" w tżeżej rjadzy: „Kaž dub w howrjazym wichoru . . ."

S **Dźěchorjez.** Tudomny dźěłacžer Paiwot Augustin **je žo łsubił.** Wón je bo 12. haprleje 1903 narodźił. Wobuty bě schnórowanjske łtupnje a gamasche, wobležejeny bě cžorne dźěłanske łholowy, żeleny łymšt pjesł a schéry filzowy klobuk. Napołsledk žu jeho žobotu, 18. dezembra, popoldnju w 2 hodź. na Drježdżanskej dróhi pola Tjoch Hwězdy-Dźěchorcžanskemu měschczanoseže wosjewi.

S **Wowrowca.** W nozy k schtwórtkej žu paduschi tudomnej žimnoscežerju žwudowjenej Krakowskyjnej 8 huš kradnyli a žiwe wotnjesli. Wobžedźerka chžiže hušy na druhi dżeń cžakaz. Wobkradnjena je ł wobžarowanju, dokelž je w khudobnych wobstejnoscach žiwa a ma mnohich pschiwuznych pschi žwojej bědnosći a staroscži hischcze podpjerace. Njehaubitzjowi paduschi žu wubowu ł padnschstwom wo pjenjez pschinjesli, ł kotrymnjz je ł hodam liczita. Ssu staruschzy sniczili hodownu radoscz, so bychu žo ł sami wotschewili ł tuczanej pjeczenju. Sa paduchami hlěda ninaja.

S **Khwaczig.** Na hoitwoje, kotraž ho na nasčich honach schtwórtk tydżenja wotnjé a wo kotrejž hižom pišachmy, žu jenoj 7 sajazow a karnikłow satschili a janeho bażanta. Nasłepschi tżeż bě **knjes Jan Nowak.**

S **Barta.** Saudźenu njedźelu wuhotowa tudomne **jónske** towarstwo hodowne wobradźenje. Pschedsydża towarstwa, knjeni **prinjezna ł Lippe**, powita pschitomnych. Dźeczacy **khór** pod nawjedowanjom knjesa kantora Běnarja „Cžicha nóz, žwjata nós". Knjes farar Mrósak nježesche wutrobu hmjazu rěcz. Jako běchu žo wschitzy pschi kofeju a tykanu nawschewili, sajdewa dźeczacy khór: „Wy dźeczatka pósče nuts, dźiw žo tu sta." Nětk pschichełpa rumpodich do sale a wupródni napisenjene měchi na wjeżnych potrebnych, **kotrychž bě wokoło 50.** S wjeżelej wutrobu tuczi dary pschijachu a žónskemu towarstwu je najlepschi dżak sa dobrocželstwo wěsty.

S **Rakżo.** Saudźenu njedźelu pożicžižu nasche schulke dźeczi hodowne pschedstajenja. **Popołdnju** w 4 hodź. wotewri knjes wyschi schi wucžer Lodny žwjedżen a wosjewi, so je tole pschedstajenje wopruhowanje nutrne adventske pschedstajenje. **Najprjedy wulpewachmy** shromadnje ł khérluscha: „Kak powitam ja tebje." Naschi posawnistojo nas rjenje pscherwodżachu. Potom nam dźeczi krajne hodowne špěwy pod wuskijonym nawjedowanjom knjesa kantora schulskeho schulskeho wjednika sanjeschchu. Też wschě wěschczenja profetow, kiž wo narodże naschego Sbóžnika rěcża, njech steja w starym abo nowym sakonju, nam rjenje pokazachu. Haj, wschitke dźeczi, wot najmjeńschich hacž do najwjetschich nam krajnje pschechodżowachu. Nětk schohowasche hra „Pschipowjedżenje Marje", kotraž so jara lubjesche. Posawnistojo nam tej hischcze někotre rjane hodowne špěwy sanjeschchu. Se shromadnym špěwom: Nětk khwalcže Boha, kicheželenje", jo prěni dźěl pschedwjedżenjow słónczi. Knjes Lorenz ztrótka porěcža a wosjewje wuhótowy, kaž so naschе dźeczi w schuli hischcze tak rjenje w nabożinje rosmwuczuja. Wón wupraji wschitkim dźěcom wutrobny dżak, so tu nam tak rjane hodźinki pschihotowale, djakowasche so tej posawnistam sa ljube hobutkuowanje, wosżeże pak tenu, kiž je žwjatowcžnosćz tak rjenje srjadowar a nawjedowar, knjesej wyschcžichemu wucžerjej Lodnemu wutrobne „Sapłacz Bóh" pschiwoła. Hlej słónczinje posłicži so nam hischcze wjesela herbiska hra „Palczikjop w krauzowni", kotraž wulke spodobanje a žmjerze njes pschihladowarjemi swudži. Tak so žwjedżeń słónczi. W tychle hodźinach je so nam wjele w naschej rjanej herbiskej rěcži pošlicžało, schtož bo w druhich schulach mało stawa. Mamy so to naschemu schulskemu wjednikej djakowacz, dokelž naschu mačerku rěcz bo naschcho dorosta piluje łaschczkjuje. Bóh luby Knjes špožej jemu hischcze wjele špožowinych lět ł jeho słutkowanju a ł jeho spomożenju. Bohu ł cžešczi a Sserbam ł wuzitku. —n.

S **Nachłowa.** Njedźelu, 19. a **žrjedu**, 22. 12. běsche w Nachłowskej schuli sajo, kaž kóžde lěto, sjawne hodowne **pschedstajenje.** Dźeczi 7. a 8. lěta špěwachu po powiżanju pschihotownych psches k. wucżerja Schżżu nimske a herbiske hodowne špěwy špżela w dwojohłóżnym khóre, hdżela někotre dźeczi wobsiże ł pschehodnym łschepotanki (Zitter) a harmonija. Jako prjeza hra bu pschedstajana „Pjerschczenit łboża" wot J. Hajny, wucżerja. Wšcże to khutna, cżežka hra ł tjomi jednanjemi, kotraž by žo jara derje w towarstwach hracž hodżała a by dorosczenym też dożcż cżežkotow cżinika. Wčerzin, kiž je we wójnje jaty a do Sibirskeje sanjesheny, wrócži so jako nježnath prosceż ł swojej khudej **swójbje** a wopuschczi ju jasno, špokojom, so je swojich swójbnych hischcze ras widżał. Jank, jeho žynt, kiž wosżeże derje hrajesche, pschi bliże žedżo wużiwy a mjeżesche **rjany łóń**, kotryż bo w 2. jednanju pschedstajesche. Wšcże w kżu so sabłudżił a palczikli nadeschol, kotriż bóchu swoprótka hrube, potom pak jemu pjeschczenit łboża dachu. Wón žebi swojeho nanka wuprohu. Hdyž pak stary, łhipny pschidżże, jo bo Jank njespóina, pschescježe žebi jeho wotjezt mlodeho, schtož bu jemu też bopjelnjene. Palczikli a wregimy też jemu rejn farebvachu, so bychu Janka świeżelili. Rumpodich też pschidże a potom dżechu k mačerzu. We 3. jednanju Jank wotucži, powéda swójej žónu. Hnydom po tym pschidże Rumpodich a palczikli wopruhowże. pschiješcžechi Bożodżěłczowy schtomik a pjerschczenit łboża, kiž nikto te łamjene dżiwy dokonja, kaž prjedy. Mčerzin wróći so. Dokelž pak bě khory a stary, jeho jenoż jona Hana špožuja. Tola won so sażo wotżali, njechcżesche swojich swójbnych njeschożownych cżiniez. Sażo dyrbjesche pjerschczenit pomhacz, a Mr. pschidże mlody a strowy, a wjesżele łody tu běchu. Wopruhowże rjana hra to bě a bu też żyle derje pschedstajana. — Němska hra naš wjedżesche do swj. nozy, hdżej Marja ł Josefom pschikhadża, pastyrja na palu špachu a wotuczżicu a jandż. so sjewidżi atd. Też kralożo ł rauschcho kroja žo w puszczinje setkachu, pożdżischo žo Herodascha wo radu praschachu (kiż bu też wożebje derje pschedstajenj). Potom pschikhadżachu k Jiobitej pastyrjo, pastirsej hółżaj a napołsledk kralożo. S rjanym špěwom bo łkónczi. Bohaty pschikhesł dopokaża, kak je žo pschihladowarjom lubiło. A hdyż je tute pschedstajenje pomhało, dżěkżom a jich starschim hodowne myśle a žwjatożcžne sacžucża hłuboko do wutrobu sacżehżyca, dha je jeho samże dospiły.

S **Wjeleczina.** Wczera rano je nadobo łnata Hünlichez firma we Wjeleczinje žwoje dźěło sastajiła, schtož ma žwoju pschicžinu w roskorje ł Wjeleczańskej gmejnu. Hünlichez firma bě žwój cžaj gmejnje wodowóh natwarła ł wumeńjenjom, so wscha w gmejnje njeschcżerjesana woda žo w kótle Hünlichez firmy hromadźi a so symże firma tutu wodu darmo wuživacz. Psched nješchto njedźelemi někto je gmejnika rada wobiamknyła, so w pschichodże Hünlichez firmje wjazy wodu darmo njepodawa, dokelž so tuta špjerżnje, we Wjeleczinje radnizu nazwarić, kaž bě to žwój cžaj generalny direktor Rudolf Hünlich pschilubił. Gmejna pak njeje najprjedy Hünlichez firmu namołwiła, so by wodu łpżlacżiła, ale je bjese wschcho wodu prjecż wjała, a da ji někto na łuki běżecż. Hünlichez firma, kotraż je nětkle połnje dźěłacż móka a psched hodami žamo pschces cžaš dźěłała, je někto swój wulki wobkhod łnydom sawrjecż dyrbjała, dokelž wodu nusnje sa maschiny a aparaty trjeba. — Dyrbinny žo praschecż, hacž symże so krocżel hospodarska mjenowacż, wobkhodej, kotryż wjazy hacž 100 dźěłacżerjam dźěło poskicża, w dźenjschnjem cžašu nusy a bjezdźěłkosče móżnosczi dalschehno dźěła nadobo **potrébnycż?** S tym njeschkoduje tola jenoż firma, ale też gmejna žama, hdyż tełko dźěłacżerjow nadobo žwój khléb zhubi.

S **Holzy.** W nozy ł **žrjedże** paduschi měschczanoschu Langu wopytachu. Jim pak **žo njeporadżi**, do twarjenja salescż, pschetož łtrażiwy póż njeprotschenych hoscżi ł cžakom a wótsje bosch wosjewi. Tola měschczanoscże žu tola sschkodżeli, tu jemu špwonkne wokno wukadżili a hobuwsali, pola łstriwjeho wokna žu łtkleżu rozbili. Hižom wječor prjedy je **nječtó pola** schewschego mischtra Haase wot wonkach do łstwy špwdżił. Tu pak je paducha wospoda, kotraż wó łstwje pschebywasche, wottrascha. Schtóż nječtó bliżsche wo paduchach zhoni, njech to polizji wosjewi.

S **Hornjeho Objesla.** W nozy ł autorje žo pola tudomneho pjekarskeho mischtra Neumanna paduschi nuzłamachu. Żelezne żerdki pschi pjeczerżitym wotnje wulamachu, wokno rosbichu a druje mjes pjeczerżnju a pschedawarninju wotpacżichu a ł pschedawarnizy zigarety, zigary, a schokoladu za něhżże 400—500 hriwnow krahnychu. Policajiski poż běżesche po žlédże hacž do Worschkti, ale bjes wuspecha. Paduschżiwo žu na zara khroble waschnje wuwjedli.

Z **Panéic.** Serbska studowaca młodżina so hody w kłóštrje skhadżuje. Njedźelu 26. 12. pop. wotmeje so zhromadźizna „Zwjazka łuž.-serbskeho studentstwa". Přednošuje a debatuje so wo themje „Chcemy jónu być serbscy wjednicy?" Přeprošuje so k tomu należnje serbska inteligenca. — Wjecor w 7 hodź. wothotuje studentstwo zabawny wjecork ze zajimawym programom. Poskicża so solospéwy a nowopřełożena wjeselohra łużnoslowjanskeho basnika P. Petrovića „Suk", kiž je za serbske jewišco připrawila a předstaji Pražska „Serbowka". Serbsey studenći so jara nadźijeja, zo zmaja niedźelu wječor přepjelnjenu žurlu. — Póndźelu 27. 12. sebi studenći wulěca do Wotrowa, hdźež wopytaju slawne hrodźišco a **bdżeż** budża holdować wulkemu Cišinskemu při jeho rowje. (Hladaj też nawěšk w dźensnišim čisle!)

S **Ralbiz.** Macžerske saradżenje žo w měżacu dezembru w Ralbizach njewotmėje.

S **Spójnizy.** Kaž žo łózle dźe stawa, dyrbjesche so žrjedu wjesnym **khudym** wobradżecż. Duchowny Můda khodżeschе ł nłodżinu rěkżu wot khżěli a mějachu pschi žebi kašżcze ł darami sa khudych. W jenym domje dyrbjachu, dokelž běchu łstwy make, darv wo thżěli tiejo wostajicż. Mó łstwje łapocża so žwjatocžnosci. Wusłpéwachu někotre hodowne špěwy, malu jédżeńku běchu žobu pschinjesłi. Jako dyrbjesche so wobradżenje łapocżecż, pytnychu, so bě mjes tym nječtó wa thżěli kašżcz ł darami kradnył. Dotal hischcze paducha wuskładżili njesju.

S **Wojerez.** Tudomny motorowy kolesaŕ wuiteru pschi Lutowskich dźěłarjach jnjeschoži. Wón sajdże do cžrjódki ludźi a někotrych potorhu. Kolesaŕ jam pak tak njeschożowje padnu, so bjes wědomja lezo wosta. Jeho dyrbjachu ł awtom do jeho bydlenja dowjecż. Motorsče tóło bě so žylnje wobschkodżiło.

S **Wojerez.** Saudżena łota njedźela bě sa wobkhadnikow njedźela, kajkuż žebi pscheja a kajkuż je ł nědżuschich cžażow snaja. Hnydom po kenschach je žinjenje łapocża. Wjele kupzow i blížschich a dalschich wżow bě do města pschijschło, so bychu njedźelu sa hodowne wobstaranje wusili. Na hańach łnjeżesche hobrżi wobkhad. Nadżijenje je tej łóżdy ł žwojej špokojnosći łkupowak.

Najnowše z cyłeho swěta.

Schtrowa depesha wo wjedrje ja jutiśchu sobotu: Syma, dwuhdy žo mróczele rosczahuja. Po zuzej Europje łyma łschesta.

Němski łpomkowny minister dr. Stresemann je franzowiskeho pódtanza w Barlinje pschijał a jeho na powschitkowne rosbrjenje němskeho ludu dla Landawskeho wuńdada na a strach, kotryż ł teho sa sjednanišu politiku nastawa, kedżbliwoho cżinik.

*

Južnoslowjanski kral nochże po Dawidowiczej radże łtupschtinu rosčundźiż. Won Ujunowiczej łnowa porucji, so by nowe knjezerstwo wuttworił.

*

Kanada je ł Czżekłowakowskej wikowanjske srěczenje wobłamika, kotreż 1. januara do mozy łtupi. Srěczenje je žo na 15 měżacow ł wozłakanjom wobłamika, so žo mjes tym wupruwanjenje stanje.

Djenšnjische hodowne cżiłka ma 3 pschilohi a 3 žamostatne pschilohi: „Serbšći Hospodar", „Naših cżaj we wobrasach" a „Serbšći Student".

Rowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smolek w Budyšinje. — Za lokalny dźeł a feuilleton A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźeł: Arnošt Bart w Brězowcy. — Za nawěški G. Janak w Budyšinje.

Tow. kat. młodźencow we Wotrowje
wuhotuje njedźelu, 2. wulkeho rózka
w hosćencu w Pančicach swój
7. założeński swjedźeń
z dźiwadłom a rejemi.

Předstajeć budže so hra:
Dźiwotworny klobuk.
Wšitke serbske towarstwa a wšěch přećelow młodosće, wosebje
tež starších z blizka a z daloka
přeprošuje předsydstwo.
Přińdźće wšitcy!

Hosćenc w Sowrjecach
2. dźeń hodow
pyšny bal
(Jachaud kapala).
Wutrobnje přeprošujetaj
Arnošt Paleř a mandźelska.

Hosćenc w Swinarni

2. swjaty dźeń hodow
zjawne reje
Měrćinkec hosćenc w Haslowje
njedźelu, 26. hodownika
zjawne reje
Přećelnje přeprošujetaj J. Měrćink a mandźelska.

Tow. kat. młodźencow w Njebjelčicach
wuhotuje
2. swjaty dźeń hodow wječor w 7 hodź.
w hosćencu w Njebjelčicach swój
załoženski swjedźeń
z dźiwadłom a rejemi.
Předstajeć budže so hra **„Hród Lubin“.**
Wšitke serbske towarstwa a wšěch přećelow młodosće, wosebje starších z blizka a z daloka přeprošuje **předsydstwo.**
Přińdźće wšitcy!

Kolojězdne tow. „Einigkeit“
w Jasenicy
njedźelu, 2. swjaty dźeń hodow
wječor w 7 hodź. w Jasenicy
zymske zawjeselenje
hosćo su wutrobnje witani
Přećelnje přeprošujetaj
hosćenc **towarstwo.**

Serbska studowaca młodźina
wuhotuje **njedźelu, 26. hodownika**
w Pančicach
zabawny wječor
Započatk w 7 hodź.
Hudźba, spěwy, nowa wjeselohra „Suk“ wot Pětra Petrovića.
Po programje **reje!**

Hdyž chcecze woprawdźe dobry wobraz měć,
dha dźće do
kotografiskeho ateljeja
Rich. Hutha
mějećel Arno Lehnert
w Budyšinje na Serbskej hasy 18
Kóžda njedźelu wot 1/11—3 hodź. wotewrjeny.

Hodowna zhromadźizna
Maćicy Serbskeje
srjedu, 29. hodownika 1926, w Serbskim Domje w Budyšinje.
I. Pop. 1/2 3 hodź.
1. Dr. Krječmar: **Swjedźeński přednošk.**
2. Wyšši wučeř Wjerab: **Nabožne zmyslenje a narodne wumělstwo.**
II. Wječor 1/2 8 hodź.
Swójbny wječor
pod nawjedowanjom hudźb. dir. Bj. Krawca.
Bj. Krawc na klawěrje, kn. operna spěw. Belzec a kn. Lešawic.
Sobuskutkuje khor „Nadźija“.
Wo bohaty wopyt prosy předsydstwo.
(Wopytarjo swójbneho wječora so prošu, k wupyšenju swěčku na bildo sobu přinjesć.)

Mydła — parfumy
zubowe šćětki
česaki
kakao čaj
swěcy na hodowny štom
lametu
wapno k pleowanju
tran za skót
mašinske wolije
tuk za kože poskića
Herman Schubert
Moltke-drogerija
w Budyšinje
na Moltkowej dróży čo. 6.
Telefon čo 3756.

Dołhe a krótke škórnje
ručne dźěło, ma jenož na składze
wobućowy dom Mark w Kukowje.

Wjele pjenjez
so njetrjebawši rozbroji!
Čiń dobry skutk
a kup kóždemu swójbnemu, znatemu a přećelej
serbsku knižku!
Tak změješ wjele wjesela!
Wubjerk maš
we Serbskej kniharni
w Serbskim Domje w Budyšinje.

August Herzog
naturski hojer w Čornowje, stacija Wujezd
Znutřkowne a zwonkowne khorosće, lěkowanje ranow, wuwinjenje stawow přechnuće (škody)
Ručne hodźiny dop. wot 8—10 hodź., tež njedźelu. Ręču serbski!

Hojerski magnetisèr, natu ći hojer a runar
Robert Weinhold
dźerži zaso ručne hodźiny 8. januara 1927
w hosćencu Rachlitz w Budyšinje
rózk Moltkoweje a Sukelnskeje hasy.

Walter Rinnelt
wosobny frizěr za knjezow, knježny a knjenje
zhotowja wšě włosowe dźěła
Najwjetši skład wšěch toiletowych tworow, wotrihanje po wašnju bubiskim a pazkom (Bubi und Bagenköpfe).
Připrawjenje towarstwow a dźiwadłowych, niewšědnskich kaž tež kwasnych frizurow.
Najspěšniše a porjadne pesłužnje.

Wosebity dom cigarow a cigaretow
w Budyšinje na Kamjeńtnej hasy čo. 17
při hotelu „Krone“.

Hallo!
Sto prajt Schlitz?

Stóž so njedźelu wukhodźuje puduje abo cetu Ruxu abo wuja Handrija wopyta dyrbi přeco a přeco šokoladu při sebi měć. Šokolada je dobra, strowa a tunja. —
Šokoladu pak kupuješe stajnje we šokoladowem wosebitem domje
Morica Schmidta
na Kěžorskej dróży 11
Štóž je tam jónu kupował, zawěsće přeco zaso přińdźe. —

Swětowy panorama
w Budyšinie
na Lawsk. hasy při Lawsk. wěži
wot soboty, 25. haš do pjatka, 31. hodownika
přijomne pućowanje do zajimawych
Smrěčnych hór.

Zemska worjechowa muka 50—55%
mučka z dalmowcheje symja (Baumwollsaatmehl)
kokosowe tykancy
lanu mučku
majsowy šrót
poskića
Čornak we Łazku.

Barcheny, kostowy plat, rólow, plachty, ćórnuchi štrykowanska a wulkw. wolna we wulkim wubjerku pola **W. Kühlerowej** na Hłownem torhošću čo. 9
Pjerjo za pucaki wot 1.95 hr. sem

Hodowne přeće!
Serb, 23 lět stary, burski syn, pyta znajomstwo ze serbskej burskej holcu dla pozdźišeje žeńtwy; přewozmje pozdźišo nanowe kubło. Poskićenja ze wobrazom chcyše so pod **„Hody 1926“** we wudawarni „Serbskich Nowin“ wotedać.

Hólc
kotryž jutry šulu wukhodźi, so na čiwnosć z jonym konjom pyta. Bliše je zhonić we wud. „Serbskich Nowin“.

Vogtlandske
Madraske
wumělske **gardiny**
etamin, story, kromki, vitraže
kupujece Wy jara tunjo pola
K. Erler w Budyšinje na Žitn. wikach 11, znapřeća hosćenca „Stern“. Ręči serbski.

Wše družiny
hnojidłow
ma stajnje na składze
Žitny dom w Kamjencu
wotnožkow Pančicach.

Łožowe damasty, běłosmuhate nawobleśenja K. Erler w Budyšinje na Žitnych wikach 11.

Moritz Weiser
w Budyšinje na Žitnej hasy
za wulkich a małych.
Hodowne dary
Bornicy
bornicy k wjazanju snopow
(narunanje za powrjesća)
běrnjace kruški
ma napředań
Paul Bennewitz
w Budyšinje. Tel. 2076.

Pčolacy wósk
kupuje
Drogerija Winter
(bratša Miersch nasl.)
w Budyšinje, na Žitn. wikach 10.

Serbske wottorhanske protyki
su hotowe a móža so wotewzać
w Serbskej kniharni w Budyšinje.

Blidne přikrywy
diwanowe přikrywy
škitaki na sćěny
Hecht, Linke & Truöl
w Budyšinje Znutřkowna Lawska hasa.

Kulturwehr
njech sebi kóždy w „Serbskej kniharni“ w Budyšinje skaza. Wukhadźa měsačnje a płaći štwórćlětnje 2,50 hr.

Swój slub wozjewitaj
Františka Škodová
Jurij Bart
w Šleskej Boleslawie w Brěžyncy
Hody 1926

Hanka Wróblec
w Serbskich Pazlicach
Filip Jakubaš
wučeř w Njebjelčicach
strowitaj jako slubjenaj
Hodownička 1926

1. přiloha k čisłu 299

SERBSKE NOWINY

Pjatk, 24. decembra 1926

Potajnosć hodowncho swjedźenja.

Budyšcin, patorjižu 1926.

Hdyž w naschim spěschnym cżasu rjany hodowny zwjedźenj žo bliži, sastanu ludžo znajmjeńscha na mjeńschiny we swojim njeměrnym žiwjenju. Cżim bóle žo žwjate dny bliža, cżim bóle nurja žo do naschich wutrobow luboscź a jedženje sa domišnu. Cżłowjek żada wo dopjelnjenje nékakeho sboża. Hdyž hóń hodownych swonow rano sahje do naschich statokow so dobywa, potom steji sboże njepotrjebnje w naschej blizkosczi.

Stajnje su hody najrjeńschi wschěch zwjedźenjow byłe. Dyrbimy tjez rosmyślicź, wo cżim tute sboże po prawem saleži, kotrež możemy w tychle dnjach skoro ſ horsczu namakacź.

Po ethiſkej sadadze njeje cżłowjek niczo druhe, hacź knjezenje rosumneho, na wěcne sakonje swjasaneho ducha nad rozsahłoscach cżła. A cżłowjek bycź wosnamjenja wosowanje wo tutón kóng.

Hdyž so Khrystuš narodźi, stejeshe cżłowjeſtwo na wjerschku pohanskeho materialiſtiskeho smyslenja. Schtož k dobremu žiwjenju słuschesche, to bésche tej hódnje dopředk. Woni ſrosumichu wulkotnje, pitne zabawy a kradne žiwjedźenje wuhotowacź, njemějachu pak żaneho cżasa, tež cżerpjenja druhich ſrojumieć, hubjenstwo njewólnikow, teptanu žonjazu cżesć. Nimale sa wschěch prósdnjeshe žo sa tutym wobſorom žiwjenſkim a sa mjesami semje ſrudna, njesłónczna hłubina. — Bésche tónzasny žiwot, kiž dźensa ſ zyłej jasnoscżu do skutka stupa. Nasch dżensnischi žiwot njeje wo wjele hinaschi a njesaha cżi wo jedyn schodźenk wyscze do tempła kultury. Na tym poduradne dobytki naschich dnjow niczo njepscheměnja, tež niz wuraſty każ „postup“, „nowy duch“, „pokrok“, „njemér a mišniza“. Tež niz tamny postup, kotryż nam technika poskicżuje. Tež wupschěki njepschinjeju nam wosbožaze cżłowjeſtwo, steja jenoż we słužbje materije a směrnebo wužiwanja. Na sżiowjeka naschego cżasa je so dawno sabyło. Njewólnik wežow. Stupi žo k maschinje, so by nowe technisse wuspěchi dozpěł. Cżłowjek je jenoż źrědł techniki a materialisma. Niz nawopak. Jenoż někotři so cżuja jako knjeza techniki, kotřiž někajki smysł do wscheho pokoja a pschi wschěm ſami žo namakaja. Je na cżasu, so by wjazy tak techniſſemu wuspěchej njemodlimy jako pschibohej, dyrbimy ſ jeje pomozu pucź nad materiju ſwěta nadeńcź.

Njedźiwajo na tutu techniku posdaczną kulturu nimamy my niczo dopředka, każ tamni psched 2000 létami. Runje do ſwěta, każ nasch, stupi tehdom Khrystuš, jako ponowjeł cżłowjeſtwa. Ale won stupi jako dżěcżo do ſwěta a staji žo tak na cżišty skhodźenk natury. To dźe je, so naschi ludžo wjazy njewědźa, schto žu a běchu. So ſwoju mlodosczu do procha a rospadankow pohubjenschichu.

Schto je to jedženje, tutón potajny cżiſchcź, kiž naš tak mózne pychima pschi ſtwkach hodownych ſwonow? Njejsmy hischcże wěrni cżłowjekoju, ale smy pucź do domišny ſhubili, kotraž w naš wotſtej ſnutskownu woheń ſaduwa. Sómy „pschemudri“ a myślimy, so smy ſwět hižo dospkuje pscheſkedźili, da žo nam, so smy ſakonje Bożeje ſtwórby hacź do najſrandnischeho pósnali — a pschi tom njesnajemy nasche ſnutskowne.

Franzowski ſpisowaczel Pascal je něhdy wuraſtył: „Dyrbimy ſpytacź, hłupi bycź.“ Tuta ſada ma hłuboki ſmysł. Dyrbimy ſpytacź, hkupi bycź dźiwajo na modernu, niczo

P. Krjeczmař:

Boża nóc.

Na purpurnym puczu, cżicho a ſmaha,
Rosscherja ſchlewjeł njebjeſta nóz.
Pod błyſkotom ſaſni cżmowa ſo ſmaha,
Dejmantnje pyſcho potajnu mós.

Pod ſněhběłym krywom pina a drěma
Selena ſtwórba, pschirody raj.
Każ w ſoninach baju, ſmaragtkow ſyła
Wupyſcha ſchtomy, kerczinu, haj.

Do kraſnosnje nozy ronja ho ſunki,
Mjedźane iwony posběhnu hłóż;
A wutroby harfu ſuſtajo brinczi,
Wubudžo luboscź, płodniwy kłóż.

Wo ſhožownej chwili ſtatoki baja,
Hodowne ſchtomy wuronja błyſchcź;
A ſ njebjeſkich wyſchin pruhi ſo hajo
Putajo ſ duſchow cżaſnoſcże ſtyſk.

A ſ nutrinow duſche ronja ho ſunki,
Sbožownje wyſka města a wjeſ,
A chwałbninom' krywu cżeſcżownje klinczi:
„W žłobjatku leži dżěcżatko — Knjes!“

prajaju a ſwjeſchmu wědomoſcź a theoriju. Schtož je Pascal prajił, je něchto druhi lětſtótki pschedy ſ druhimi słowami rjekł: „Njebudźecże-li każ dżěcżi, dha njemóżecże ſaſtupicź do njebjeſkeho kralestwa.“ Jenož schtóž ſwoju ſ cżiſtymaj wocżomaj dżěſcża wobhladuje, tón ſwój pucź psches wschu haru žiwjenja namaka.

Hdyž ludy w tyhdźelnem wuwiwanju pschezo bóle ſwětnym wězam podlejachu, dha bésche jenoż jenemu Bohu mózno, ſtare lěpſche žiwjenje ſaſy wubudźicź. Ssamo Mežiaša ſu w běhu lětſtokow wopaki pohubżowali. Schtóž kſchesczanſke mjeno noſchesche, myślesche hižo, so je kſchesczan. Pschi tom ſo na cżiſty cżłowjeſki moment we wumożenſkim ſkutku pohlady, na hłubſchi ſmysł wocżakowjenja. Mjemujzy, ſo dyrbi ſo kóždy ſam hłowaz ke kſchesczanej. So niz wěra ſama, ale ſkutk je to waſne.

Schtóž ſtawiſny ſwěta ſnaſe a schtóž podawki po pschicżinach pohubduje — ſa toho nje cżeſko, potajnſtwo cżłowjeſtwa dodnicź. Tamne wěcżne žedżenje ſa domišnu, tamny wubeh ſa ſbožom njebeſke ženje tak ſyłny każ w naschim cżasu. Trjebamy wjednika, kiž nam na prawy pucź pokasa. A runje każ tehdom njemože nichtó druhi mischtr bycź hacź tón, kiž cżłowjeſtwo na cżiſtoſcź dźeſcżowych dnjow pokasuje.

Europa ſpyta, měr do ludow pschinjeſcź. Swjaſki ſu wutworjene a hischcże ho tworja, kotrež maja „na wſche cżahy“ njeſe narodow wobſtražowacź. Tola budże to ſměch, na ſtawiſny ſwěta, je-li ſtatni mózny ſakomdża, we žebi a ſwojich ludach tamneho cżłowjeka tworicź, kotrehož prawodnas pſched 2000 létami w Bethlehemſkim klobju leżeſche.

Hodowne oratorium.

Novela Adolfa Sterna.

17] (Pokračowanje.)

„Ja žo boju, so budźemy ho tajkeho tróſchta ſpyta wotrjez dyrbjecź a prošchu knjeſa magiſtra nutrnje, hischcże raz žebi dereje rosmyślicź, ſchtož ſym jemu wczera każ cżaſnjeſiho, k rosmyślenju dawał“, ſnapſchcżiwi kantor Njepowědźał. Schtóž pak toho po ſwěcże wokolo dundażeho towarſcha nastupa, to wuprajam knjeſej magiſtrej ſwoje wutrobne ſobuſtajcżuże k tajkemu ſle poradżenemu komilitonej, a ſtraſchnej towarſchnoſcźi ſ nim. Njebudźeſche traſch lěpje było, Wy budżeſcże njeproſcheneho hóſcża ſ małym viatikum dale póſłał? Chcżeće-li Wy, knjes magiſter, ſo by do toho doſchło, ſo w gmejnje ſhonja, ſo je komediant pod tżěchu ſarſcheho domu hospodu namakał? Mi žo njeſchiſtoji, kcheſczanſtej žmilnoſcźi knjeſa paſtora mjetły ſtacżecź — a tola žo mi ſda, ſo nóże ſobuježelnoſcź ſchedałoko bżeż.“

„Knjes kantor ſabywa, ſo ſmój Bjarnat Folz a ja ſmy lét w gymnaſiju ſmy. Domaſcha w Lipſku nig jenoż hromadże bydliłoj, ale ſo je bażowy ſpěwar ſwojeho maleho altiſta tehdy po ſwojich nogach ſakitował a ſawobarał, ſo je wulki Jan Boſcżijan naju ſkromadniſtwu we ſpodżiwnje rjanych cżiſtżach ſwojeje hodownеje liturgije pomnił „aere perennis“ ſtajił!“ ſawoła Bohuměr a pospěhny ſ wutrobnym roſherjenjom ſwój hłóſ cżim wótſiſcho, hdy Johanina ſchwiżna poſtawa ſaſo bo we durjach pokasa a wón ménjeſche, ſo maju jere ſkowa pěknebo kantora a cżiſche cżeſke myſle lubowaneje holzy wěſty ſwiſk.

Kantor Njepowědźał ſpuſchcżi tutón pſchednjet roſmotkowy. Bohumérowowy wopyt traſeſche hiſcheże dalſchu hodżinku, dónž bo pomalu ſmérkacź njepocża a napoſledku zyre cżma njebu. Něcżeſche žo wo wjedrje a wjoſnſtim njemjerje, kiž ſaſo raſ hróſhnje do kraja cżehnjeſche. Bohumérowa duſcha bé cżim mjenje pſchi tutej roſmotlowje, hdyž Johana zyle ſmérom wosta, dónž na poſiwo knjeni kantorowje lampu ſaſwěcżi a ju je ſkowami: „Bóh žohnuj wjeczor!“ na hlibo poſtaji. Pſchi tom wobroczi ſwoje wobliczo mlodemu ſararjej ſ tajkim wuraſom, kiž Bohumérej dwělowacź ujeda, ſo jeje pſchecże pſchede wſchěm jemu płaczi. Sdobom pak napominaſche jeho ſwěza, ſo ma ſwój wopyt ſtónczicź. Wón ho pomalku pospěże, wuprajі ſwoju nadźiju, ſo budże muż knjeſa kantora, jeho naſluſchnu knjeni a knjeničku dżowku, wſchěch tſjoch na Tſjoch Kralow pola żebje ſaſwobydżecź. Kantor Njepowědźał ſmorſchcżi cżoło a ſnapſchcżeſtwi ſkótka: „Pscheju Wam najprjedy ſwojownu nawrót do Loſtawy. A chyłł-li knjes magiſter dowolicź, ſo bych jemu pſcheproſchenja dla ſ wyſokemu Nowemu létu hiſcheże pižomnje dżěłił! Johana, pożpěch knjeſej magiſtrej pſches chěżu. Spokojnu nóz!“

Pschiporučenje pschiwſatej dżowzy pſchewodżeſche ſ krutym namohnjażym pohladnjenjom. Johana wsa proſtu blachownu lampku, kiž na pobocżnem błidku ſtojeſche, na kotremž bésche prjedy wulku lampu ſaſmużcżata; jeje pětonaj podaſchtaj wopytowarjej, kiž ſo bo wotpokożeneho płaſchcża ſawali, ruki, noma pak ſwěcżeſche hoſchej pſches pżijóh a ſtojeſche jemu, hdyž běchu ho durje ſaczinile, ſ prénjemu raſej na tutom wjeczoru ſama ſnapſchcża. Skora cżeſczowneho a ſtróſbneho żebje dżerżenja, kaſſej waſchnje pſchikławaſche, wotſtocżi na jene bobo ſ ſararja; ſchepotajzy hrabaſche Bohumér ſa holczynej ruku, ſcżicha, ale nutrnje nucżo, bo won wopraſcha: „Najlubſcha knjeżnicka, — najlubſcha Johana, prajcże mi, ſchto ma taſkele pſchijimanje wosnamjenicź? A cżej Wy, Wy běſcżeże dżenża zyle hinaſcha, jako żebi nadźiju cżinjach, jako żebi wo Waß ſaſtużu.“

Se płaczkami, bolostnje wury ho ſ wutrobu mlodeje holczki, ſpěſchnje wona wuſchepta: „Knjes nan je toho mjenjeuja, ſo je ſ jeho winowatoſczu. Waß warnowacź, ſo bycże ho njepſchethwatał, a ſo ja, bycże-li pſchi ſwojim njepſchenyhlenem pſchdewſtacu ſwoſtał, je nnu ho wożenicź, njeſmeła Wam poſłuchacź! Won je mi moje położenje krucże pſched woczi ſtajił, a ja nochzu, ja njeſmem Waß do ſwojeho njeſbożowneho dóhta ſcżahnycź! Wy dyrbicże ho nje wotrjez.“

„Nihdy — nihdy niz ſ Bożej pomozu!“ ſnapſchcżiwi Bohumér, kiž bu bóle wot ſmutku a bolostnje dyrkotażeju hubow holeżi porażeny, dyżli wot toho, ſchtož wona jemu prajeſche a ſchtož bé won w runje dożiwjenej cżiwilowazej hodżinje nimale ſwuhóbał. „Ja nochzu wbżecź, kak mój ſprawny, pſchestaroſcżiwy pſchecżeł, Waſch nan, wo tom myſlił, ja chzu ſłyſchecź, ſchto Wam wutroba praji, Johana!“

„Ja wſchak njeſmém ſtarſchimaj cżakacź dacź,“ wotmołwi wona ho drožo. „Ja ſym Waſchej ſtarej Beacże ſlubiła, ho jej něſchto ſo bołodarſtwo pſchinjeſu, jutſje dołożnja! Popſchejeże mi cżaſ, ſo bych ſej pſchemyſlito lubu Bohumérо — mój luby nan mi dowoli, ſo ſmém hiſcheże raſ ſ Wami poréżecź, ſo by wſchitko mjes namaj jażne było. Jutſje rano, móże-li to bycź a dubru nóz!“

Wobaraja Johana ſ rukow, kotrejž bésche ho ſa njej wupſchestrekłej, wutwochta a bé tola pſchi ſwětle lampy, kotruż wożoko dżerżeſche, ſtruchkotrudnu proſtnu we wocżomaj a we wurajach hłubokopohnuteho muża dereje ſpěſnata. Na bodre ſboże wuhajny, hdyž małe ſkwětlesko na wotnowou beſtu poſtaji a ſ ſchepotatej ruku klinku durjow pſchinmy, miłoſcżiwy dyż powětra to ſpore płomjeſcżko, a po cżimż roſżehli ho promjo wobeju cżiwilowaneju cżłowjekom. Bohumér wobja ſ wobémaj rukomaj krucże ſchwižnu poſtawu, Johanina huba ſtłócżi ho na krótki wokomit na żebżazu hudu mużowu, potom wona wjaſoleſche: „Budżeże Wy Bożemje, ludy, lubu pſchecżeło!“ a won poduży „bobru nóz!“ ſ wokoſchenjom. S njejapkim ſtrachom cżeſnjeſche holezka nětko dlijażeho pſches pżijóh — ſ wrjeſkom ſapraſnjuchu ho cżeżke durje mjeż wodymaj, ſłuchaje njepytny Bohumér nicżo wjazy ſ pſchedbżeże, hluboke dyżchnjenicżko a cżekkowe cżiche kroczele. Mężo żebje lédma żam w mozy, naſtupi żam ſwój pompucż, wón njekedżbowaſche na to, po kajſich hażach, won dżeſche a ſchtwórcż ho-bżiſki poſdżiſcho wobhladnu ſo ſadżiwany, ſo dże po naſhjpje pſchi rżay, podłu ſamjerſinjenych wjerbowych kerczinow, domoj.

Symſli wjeczor njeżé tak jażny, jako bé jón dżeń pſchipowědżił a ſchczeżała pſchi brjóży Modle bé jenoż na pół roſſwětlena. Cżiſchi krótkowjeczornſchi wětr, kiž bé pſchi ſmérkach ducż počżał, honjeſche nowe ſněhowe mróczele

madu swjasacz. Tuž bjes dźiwa, so druhdy so zuły schtomik tykteo tschaße. Ale to jeju njehněwa, je tola ja lubeho hólczega.

Mjeko hischcże te ſwjećzti. To je hischcże kruch dźeła. Arnoschit móże je pschiczinjecz kaž chze, pschezy ſuwaja so na bok. Skónczńje nekotre ſteja. Stare ſmorże! Hdyž pschichodny ſwjećznik pschiczinja, klukhnje so prjedawschi na ſtronu. „Wostaj noż ſwjećzki, te budże ſjej Pawoł ſam pschiczinjecz“, mjeni Selma. — „Maſch prawje a hdyž schtomik do komorki donjeßu, dha ſo wschо ſaſny pschestunje.“ Selma ſmjeże ſlébrowe nitki, kotrež ſu ſe schtoma padle hromadże a czińnje je wospjet na ſchtom.

Skoro je w dwanaczich. Tak dołho ſtaj czinicz mjeloj. Ale schtomik je woprawdże lubosny. Haj, lubi ſo wobėmaj. Staj ſno wobaj Abrahama widzałoj a tola ſtejitaj a wjeſelitaj ſo kaž dźeſcz nad schtomom. Jeje wutrolje ſtej ſno na hodownu muſzliczku hłoſowanoj a mataj jenoż to pschecze: By-li tola ſkoro tak daloko było. A macz hikawka ſtorka. „Pawoł najſtarſcho nětko wotjėdże a to ſ Hamburga. Kak budże ſo wjeſelicz, ſo ſaſny ſnjė do ſwojeje ſtarbiſcze domiſmy dojeż. Pój, mój lubi hólcze, pój, ſo by hody ſ namaj ſmjeczikt. Schtomik je hotowy.“ — „Njewěrno, macži, kak ſnjė ſ naju njeſlepomaj rukomaj jón tak rjenje ſhotowitoj!“ Wośmje ſtelmu wokoło ſchije a da ji — ſkoro njebyło ſa mózno dźerżak — ſłóbku hubku, ſchtoż ſo wob łéto ſzuła njeſtanje. „Macži, naju je żno Bożeńcżo zgle pschemożiko, njewěrno?“ — „Haj, haj — ſkoro tak je!“ —

Wanoški wólbow do zynody.

We wólbnym wokſrjeſku, kotryż Budyſchſka a Kamjeńſka eforija tworitej, wuſwolichu ſo kujeża ſarał Ruß w Ponchawczach (Schmorkau) ſ 911 hłoſami, wyſchſchi wuczeł kantor Hanczka w Porſchizach ſ 863 hłoſami a wyſchſchi ſtudijowy direktor Eiſenſchmidt w Budyſchinje ſe 476 hłoſami. Pschenjej mjenowanaj ſtaj hižo wjele lét krajnej ſynodje pschiſłuſchałoj, jeju mjenje tohodła na wſchėch ſapodatych wólbnych namjetach ſtejeſchcze. Wotſchiſchi ſtudijowy direktor Eiſenſchmidt nowy do ſynody zaſzehnje; jeho bė wólbny wubjerk namjetował, kotryż bė Poſitiwne ludozyrkwinſke ſjednoczenje pod pschedhybłowom ſwojeju dowėrnikow, ſararja Groſu-Budyſchſkeho a ſararja Mołwitz-Bitſchheimſkeho ſo wutworił. Jemu naspischcżo ſtejeſche Wulko-Rėdarjowſki wólbny namjet ſ dołalunym ſynodalu, kwórſkim radźićelom Rjeńczom-Kamjeńſtim, kiż 276 hłoſow dosta, a namjet Wjaſoſko-Biſchofſcże ſaraſkeje konferency ſe ſtudijowym radźićelu Morgenbeſſerom ſ Biſkopiz, kiż 185 hłoſow na ſebje ſjednoczi. S 550 wólbothmanych w Budyſchſkej eforiji je 504, ſe 444 wólbothmanych w Kamjeńſkej eforiji je 418 ſwoje wólbne prawo wužiło, to je w hromadze 93 prezentow. — W 20. ſynodalnym wólbnym wokrjeſku, Lubijſko—Zitawſtim, ſtaj dośtałoj dotalnaj ſynodalaj farał Scholta w Olbersdorfje 906 a pschekupz Krawz w Zitawje 770 hłoſow, mjes tym ſo ſo ſtudijowy rada prof. Schüttoff w Lubiju ſe 603 hłoſami nowy do ſynody wuſwoli. Wón ſtejeſche we wólbnym wofowanju ſ kajeżkim miſchtrom na wužliczbje Hillu w Dürrhennersdorfje (205 hłoſow) a rėczanikom Brückneroм w Lubiju ſ 198 hłoſami. Wſchitcy 6 ſynodalni ſaſtupjerzo Lużiſzy mózа ſo ſa pschichtuſchnikow wuſmjacża ſwėrneho Synodalneho ſjednoczeńſtwa wobſtadowacz.

Każ ſo ſ Lipſka powė, ſu ſo w tamniſchimaj wólbnymaj wokrjeżenjomaj jako duchownaj ſaſtupjerzej wyſchſchi ſuperintiki rada Dr. Hilbert a farał Barchwitz nėhduſchi farał Budyſchſkeje diwiſije), jako ſwėtni ſaſtupjerzo dwórſki rada Löbner, prof. D. Hickmann ſobuſtaw krajneho ſeſmа) a dźełaczeſći ſekretar Schweda do ſynody ſaſzewuſwoliłi, mjes tym ſo je ſa knjenju Banowſzynu a nakładneho knihikupza Gießecku 2. wólba nuſna. Gr.

„Żitna bitwa“ w Italskej.

Mjes tym, ſo běchu lońſche żitne żnė w Italſkej jara dobre, tak ſo ſe 66 milijonami dwójnymi zentnarjemi hacz dotal najwjeſchi wunoſk wſchėch żitnych żnjow dozpėchu, ſo rażi ſo lėtſa, njedźiwajo jara njepſchiſtomne wjedra, tola ſaſzo 60 milijonow dwójnych zentnarjow żita domoj rhowacz. Nėtko drje ſo tež wo italſkim kataru prajicz njehodźi, ſo je pschejara ſentimentalny (czucziwy); wón liczi ſež tu ſ realnymi faktorami (tėżnymi ſtutkami). Tak ſhonimy wſchak tež ſ roſprawy hoſpodarſkeho miniſtra Belluſa, ſo je ſo kataſtſe wodyplekſtwo ſ pilnoſcji namotwjało. Naſpomnjene njech je, ſo ſo po nowej agrarnej reformje ſa plahowanje żita wužity kraj njedyrbi pornjo prjedawſchemu (njechto mjenje hacz 5 milijonow hektarow) powjeſtchicz, khiba ſ dobyczom noweje worneje role ſ dotal puſtych kraſinow abo lėſow. Poradzi-li ſo, wot hektara we pschichodże tež jenoż 15 dwójnych zentnarjow wuplahowacz, tak by ſo ſ tym, każ Muſſolini praji, „żitna bitwa“ jako dobyta wobhladowacz hodjała. Mjes ſrėdkami, ſ kotrymiż mėr ſo wunoſchi żitnych żnjow powyſchicz, njech je we prėnim rjedże ſalwjedżenje prjedawſcheho dowoſneho ża mjenowane. K tomu pschidruzi ſo nużene (obligatoriſke) hnojenje ſ wumėſtſimi hnojemi każ też nałożowanje techniſkich prozeſzow, kotrež mózachu ſo pschi hjesbżaknoſczi, wojebje w ſużnoitalſkim kataſtſwje knjeżazym, dotal jenoż ſ wulkimi wobcżežnoſcjemi pschewjeſcz. Derje wobliczenej pomozy italſkeho knjeżerſtwa ma ſo dźakowacz, ſo możeſche ſo w lėcze 1925-26 480 000 dwójnych zentnarjow wumbraneho ſymjeńtneho ſorna wuzicz pornjo 260 000 zentnarjam w lońſchim lėcze. Na wumėtkle hnojenje je ſo 2½ miljona wjazy wudało hacz loni, 300 nowych motoriſkich pluwow ſo do dźełta wſa pornjo jenoż nėkotrym w lońſchim lėcze. Dale dė ſo 900 ſtajiſow ſa mechaniſke cżiſzenje ſymjenja pschiprawiło a liczba puczowanych kataſtſich wuczehnych mėſtnow dė ſo wo 300 powyſchiła, mjes nimi wo 200 w Južnej Italiſkej a na wulkich kupach. Snajmjenſcha 9800 wuſpytowarnjow ſo ſałoži, k tomu 6 druzſtwow ſa wuplahowanja dobreho ſymjenja a to w Siziliſkej, Calabriſkej, Baſilicaże, Apuliſkej, Laciſkej a w Toſcaniſtich Pomorjanach.

Schtoż wuſpėch intenſiwneje kultury naſtupa, ſteja na czole wėſo bjes wuwjaczа polnożnoitaliſke proviny: Cremona ſ 22,6 dwójnymi zentnarjemi na hektar, Ferrara ſ 22,4, Verona ſ 22,2, Rovigo ſ 21,8, Milana ſ 20, Como ſ 19,8, Padua ſ 19,6 a Pavia ſ 19 dwójnymi zentnarjemi. Prėnje myto, 20 000 litrow wuczinjaże, pak je tola ſużnoitaliſki rataſ, dr. Santagati w Catanji, dóſtał, kotryż na hektar 39 dwójnych zentnarjow domkhowaſche, hacżrunjež jeho pola w zonje leża, w kotrejż ſo hewak na hektar w pſcherėżku jenoż 10 dwójnych zentnarjow wuplahowaſche.

Muſſolini prajeſche w jenej rėczi, w kotrejż ſo ham jako „hłuboko ratarſzy ſmyſlony“ woſnamjeni, ſo bjes ſawjedżenja wyſokich ratarſkich złow tajki wuſpėch njeby możny byl. A woprawdże doſtawa dźenża ratař dobre pjaczińny ſa ſwoje żito. Kajki wuſnam tajka agrarna politika ſa Italſku dobycz móże, je jaſnje ſpóſnacz ſ wikowanjeſe bilanzy tutoho kraja, kotraż je jenoż tohodła wo 50 prozentow paſziwna, dokelż maju ſ 8 miliardow lirow dezizita ſnajmjeńſcha 4 miliardy na dowoſ wukrajneho żita liczicz.

Hdyž tute rynczki cżitamy, ſpóſnajemy ſnowa wobhladniwoſcż wjednika italſkeho ſtata, Muſſolina, kotryż wojuje pscheziwo ſadobyvnu, ſ dowoſa wukrajneho żita naſtatkeho, je ſawjedżenjom dowoſnych złow a ſchtoż je najważniſche, ſ polėpſchenjom ratarſkeje wėdy a techniki je ſtatiſmy ſrėdkami. Tak woſtanu pjenjeſy w kraju, wobkhad a induſtrija ſo wożiwitej. Sċażmna pomoż budże ſo też naſchemu ratarſtwu poſpiczicz dyrbjeċ, je-li dyrbi ſo ſkónczńje ſe dotalneje wulkeje nuſy wuſwobodzicz. Dyrbi tak dałoko pschiċ, ſo ſo praſchenje ratarſtwa pola naż njewobhladuje wjazy pod wuſkim ſtroniſkim ſtejniſchcżom, kotrehoż ſażada rėka: ſebi ſamomu wſcho, druhemu niczo. Nė tak njeſpſchindżeny dale! Spóſnacże dyrbi ſażo pschekhacz wſchė wutrohy, ſo je cżłowjeſtwo jedyn wulki ſ jenotliwych na ſo pschipokazanych dźełow wobſtejacy zyk, a ſo tutón zyk móże jenoż potom żywy a cżiły być, hdyż ſu wſchė jeho ſtawy ſtrowe. Wot kżejażeho ratarſtwa ſmėje wužitk zyły lud! —

Miljardar a ſtenotypiſtka.

Wėrna hodowna bajka ſ lėta 1926.

W Czeſkoſłowakiſkej ſu ſobu najbohatſchi ludżo ſobuſtawy Peczeżej żiwjóhy; tuchi ſu ſkoro jenicznje wobſtejeżo wuhlowych podkopkow w zyłej republiży. Jich ſamożenje wobliczi ſo na ſto miliardy krónow, potajkim na 400 miljonow hrivnow.

Reprezentant tuteje bohateje żiwjóhy je 28 létny Waliak Peczeċ, a najſtarſcha we żiwjóhje je jeho macż, kotraż je ſnadź 60 lėt ſtara. Tuta pytaſche ſaṅdżene lėżo pſchewodżeċku na ſwoje puczowanje a namaka ju we wożobje ſtenotypiſtki Franzijiſk Urbachez, kotraż na maſchinje we Peczeżej banzu piſaſche a ſe ſwojej ſnadnej mjdu hiſchcże żiwojich khudych pſchiwuſnych ſobu podpjeraſche. Mloda holza pſchewodżeſche Peczeżelow do Parija a Biarriz, a jako ſo ſ puczowanja wróżi, naſtupi ſaſo na banzu ſwoje ſaſtojniſtwo, każ ho njeby zyła niczo ſtało. Sſwojim tawarſchkam, kotrež běchu Franzijiſu jeje ſłoże ſaſwidżeli, powėdaſche mėrnje wo wſchėch tych kraſnoſczach, kotrež běſche widżała w dalokim ſwėżce ...

— Nichtó njemyhlesche ſebi hiżo wjazy na ſoże maleje ſtenotypiſtki, jako ju jeneho dnja ſchef do ſwojeho bjurowa ſawoła. Hdyż ſo ſaſo wróżi, powita ju pſchedſtajeny jeje wutrobża ſ wótrym porokom dla jeneho piżańſkeho ſmyſła. Holza pak wuſlecże ſo ſwój dźeſańſki pſchewobleċ a praſche: „Widżu ſo nużena, ſwoje ſaſtojniſtwo ſtożicz. Knjes Waltaŕ Peczeċ je mje runje wo moju ruku proſył — ſymjeno jeho njemjeſta!“ Nėtko ſebi wſchitcy myſlachu, ſo je wboha holza roſum ſhubiła a chżychu hiżo po lėkarja telefonowacz. Tu ſaſtupi najſtarſchi direktor Peczeżej firmy do ſtowy, wokoſchi małej ſtenotypiſtzy ruku a pſchejeſche jej ſoże ſe żyłeje wutrohy. Holza bė ſo potajkim woprawdże ſłubiła.

Kak bė tak dałoko pſchiſchło? Peczeżej macż bė na ſwojim puczowanju charakter młodeje holzy dokładnje ſtudowała a ſpóſnała, ſo ſa ſwojeho żyna njeby lėpſcheje mandżelſkeje namakacz mohła. Tutón bė Franzijiſu wobſtejeżo ſ 19,8 dwójnymi zentnarjemi.

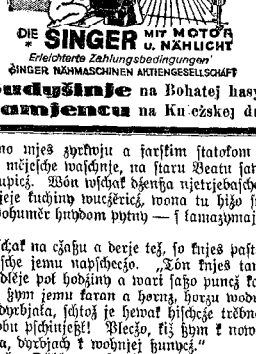

w Budyſchinje na Bohatej haſy 14
w Kamjencu na Kulczeſkej dróży

wulkeje ruminy pſches hórki a pſchi ſpſchenem pſcheczehowanju cżiemnych mrócżnow thołwaſche ſo hdyż a hdyż pſchiżeraży mėżacż. Wėſche jara ſamotnje a dołhotnje cżicho njeſe ſchérokimi, bjeſkónczńymi ſnėhowymi ſahonami, njes kuczmymi nawiżami, ſe ſnėhom ſanjeżenymi, a njes ſerczinami, Bohumėr niczo njeſaßłyſcha, khiba ſwoje ſamſne ſtupy po ſamjerſnjenem puczu. Wón by tule cżichinu ſ laczinoſczu do ſo ſrėdżacż mohł a łojeſche dyż, jako by w nim mėr a pokoj był. K prėnjemu raſej we ſwojim ſkromnem żiwjenju widżeſche ſo we roſkoſze ſe ſwėtom a ſe ſobu. Tón wokomik, hdżeż bėſche Johanimu prudż napſcheczo ſwojej żotmiczi facżuł, bėſche jemu ſe ſlubom, ſo ſebi tule nėżmu hołczu tola ſa ſwoju mandżelku dobudże. Wón ſebi też ſmėrom prajeſche, ſo jeho lubоſcż na ſanem Bożſkim porjedże njetkhabluje a ſo wón ſmė na ſtareho ſchulſkeho pſchecżelſtwa a dla njeſapomnitheho njichtra Dżiwjemu towarſchej ſwėru ſakhowacz. Ale jeho ſluboko boleſche, ſa nadobo ſe wſchėm, ſchtoż ſaczuwaſche a bżyſche, ſwėtej pohorſchi dawaſche.

Kantor Njepowėdżak ſebi wėſo na to njemyhlesche, ſo wón żyły ſwėt wuczini, ale Bohumėr wėdżeſche, ſo je ſ lowoju cżeſtneho, wobmjeſowaneho muża jeho ſwėt, tón wuſti, mały, njepſchemėnlinże knihi ſwėt rėczeſche. Schto ennu ſa to rukowaſche, ſo njeje to ſ hordej ſamoſpravnoſcżu, ſ kotrejż ſo wón pſchecżiwo radże a ſudżenju wſchėch ſcheſebėhnje, kotrychż wón ſnajeſche? A hórko wón ſaſzu, wo kelko lėże by to jeho dyrdonſkemu hóſcżej a prjezawſchemu towarſchej było, tajſi bój wobſtaczł, kotrenuż ſej wón njeſnadżeſche bojaſliwoje ſ puczа hicz. —

Moſtowa tawka, ſ kotrejż wjedżeſche, leżeſche ſa domoj ſo wróczażym, wón dżeſche, ſo by ſwój puczi pſchiſtróſchił, po ſchcżeży pſches kérchow a wuhlada hiżo ſ nadala ſwėżu błyſcżażu ſo ſ jeho delnjeje ſtwy. Dokelż nėtko mėżacż ſaſo tas ſ mróżeſkow wuſtupi, mózeſche ſaſ ſamo to mėſno ſpóſnacz, na kotrenż bė wczera wjezor Bjarnat Folz ſ wotnom nuts ſaſėſł. Na njeho ſcżiżże na wokomik pytowanje, ſo ſ Bjarnatom Folzom ſe roli wumėnicż a dźenża ſam ſaklepacz, potom pak mėſche ſa lėpſche, ſ kſchowniſkimi wrótkami nuts laſtupiwſchi ſmale mėſtno mjes żyrkwju a farſkim ſtatokom pſchekroczicz a, każ mėſcheſche waſchnje, na ſtaru Beatu ſawoławſchi do domu ſłupicz. Wón wſchak dźenża njetrjebaſche hoſpoſu ſ hubiny jeje kuchiny wucżericzi, wona tu hiżo ſtojeſche a ſo — każ Bohumėr hnydom pytny — ſ tamaſymaj rukomaj na prjóſy.

„Że wſchak na cżaſu a derje też, ſo knjes paſtor domoj dże!“ wołaſche jemu napſcheczo. „Tón knjes tam mutſka cżaka hiżo dźeſe pod hodżiny a warł ſaſo puncz każ wczera wjeczor, ja ſym jemu karan a hornz, horzu wodu a zokor pſchinjeſcż dyrbjała, ſchtoż je hewak hiſchcże trėbne, je ſebi ſ Koldiz ſobu pſchinjeſł! Plecżo, kiż ſym ſ nowemu lėtu wobſtarowała, dyrbjach ſ wohnjez ſtunjeċ.“

Bohumėr Döhler poſłuchaſche wſchón wuſtróżany, ſchtoż knjeżna Beata ſ potajenym hnėwom wuſypa. Njeđźiwajo wſcheho pak ſo wobkhitjeł tak daloko, ſo ſ nużenym poſmėwkom rjekny: „Smėrnj ſo, knjes Folz, ſwjeżi dźenża ſwoje narodniny — wot juſtiſicheho budżenny ſaſo po ſtarem ſtrommem waſchnju żiwi, ſaż ſy toho tu pſchezo ſtwużena, Beata!“

Wón wotpołoji kłobuk a kij a cżiſzche hiſchcże w ſkoku horje do ſwojeje lėhanſeje ſtwy dóńcż, ſo by ſebi cżiſze pſchewobuł. Ale runje wotewrichu ſo durje jeho ſtudijownje, ſ kotrejż korjenjata para wutkhadżeſche, a rjek, kiż ſkoro zyłe durje wupjelnjeſche, ſalwiſka hoſcżiczelej napſchecżo: „Schto ſo ty tak dołho kondżiſch, njeżwėrny podkomorkowy burſcha? Sa nėżchto wokomikow budże pſchiſlow tak wyſoki, krambambuli tajki bójſki wonjaty, każ jón hordżi pſchekupzju ſ Artuſowego dwora w Gdanſku khmaiſchi njepija. Ja mam rezept w dyhſaku, ale ja wſchak ſebi derje wuhlach, ſo we twojej ſarje ani portoweho wina ani nuſchtatneho worjeſchka njebywa a pſchinjeſech ſebi woboje ſ mėſta, hdżeż k mjeſnym najrjeſtſchemu ſpodżiwaju be zyle ſnjeżliwa winarnja woczinjena.“

Bohumėr ſaczini durje mjerſazy ſady ſebje a poſtaji ſchleżku ſ horzym napojom, kotruż ſamu dźiwi Bjarnat napſcheczo pſchinjeſe, njedóſtkijemu pódła ſudobja, ſ kotrehoż ſo kurjeſche.

„Tu wſchak mójeſche nėſchto mudriſche ſworacz, hacż ſwoje ſpore kroſchki na puczowanje ſa pſchepiċże wudacz, ſa kotrymż mi dozdyła myſle njeſdu“, rjekny wón ſcżicha, dokelż ſo bojeſche, ſo Beata wonka poſłucha. „Ja mam ſajutſiſchim prėdowanje a jutſje pſchi ſkónczenju lėta po wożadże thodżicz. Mi żara żel cżini, ſo ſebi mój hóſcż ſchkody cżini, ſo by mje pohójeſił.

„Ty by a woſtanjeſch dobrocżiwy błaſeń!“ ſmėjeſche ſo Bjarnat, kiż bė pſchi mėſcenju ſwojeho krambambuli hiżo wot portoweho wina każ też wot horzeho napoja ſrėdnył. „Mėnjſch-li ty woprawdże, cżłowjeże, bych-li wjazy hacż nėkotre kroſchki w dyhſaku mėł, ſo bych ſebi wot tebje cżrije a nohajzy ſaptacżicz dał? Twoju khudobu nuruhli? Wumjeſtſiwo pſchiwabi ſej pomoznych pſcheczelow — ja ſtorcżich w Koldiczanſkej winarni na tajkeho, kotremuż dyrbjach Eliaſza Schlegelowemu Kanuta na pot pſchednoſcżeċ. Ty drje to ſa rubjeniſtwo njeſmėjeſch, hdyż dach ſebi wot njeho dwė bleſchi portoweho wina a nėſchto muſchkatnych worjeſchkow ſaptacżicż?“

„Tiroj pſcheczeſel wumjeſtſiwa by cżi moh nėſchto lėpſche wobradżicż,“ rjekny Bohumėr, hiżo bóle mjeſchcżi. „Njemėj mi ſa ſto, mi njeje dźenża jara rjenje, tak ſo bychmoj wjeſoły wjeczor ſwjeżicż dyrbjałoſ.“

„Dokelż ſe ſwojej bohawuczenoſcżu a ſwėtnej muđroſcżu njeżiwy hiſchcże nanuknuł, dobry cżaż ſa najdrohotniſchi dar njebjeż wužiwacż. Hlej na mnje, ja njewėm, hdże mje pſchecżiwny wėtr wożėri a hacż ſwoju hłowu napoſledku na nėkajſi ſtował abo na kamjeń ſłoże. Ale dźenża wjeczor njejbym na to myſlił a na nicżo dale pomyſlił, hacż ja chżu cże ſ Gdanſkim krambambuli pſchefłapicż, ſo bych cże trochu ſacżopliſ. Tamle ſym tej hiżo mjes twojimi notami iſi, ſchtyri dobre wėzy ſtareho ſwinſki, kotrejż mózemoj potom pſchewjeſacż. A nėtko mi wotpiſ, pij, Bohumėro! napij ſo wutrobicże, ſaſpėwaj ſe mnu Schimona Dachowu pėſnicżku:

Cżłowjek nima nicżo tak ſamowne,
Nicżo jemu tak derje njeſpſchiſtoji,
Hacż ſo moh ſwėru wopokaſacż
A pſchecżeſtwo ſachowacż!“

(Pokracżowanje ſcżėżuje.)

dołżiwował a žo wo wěrnosći maćeźneje rady pšcheźwoźeli a žo rozšuđźił, thudu holzu wo jeje ruku prošyć.

Něšto je wscho šboże k hodam na Franzišku a jeje šwójźe pšchišchło. Awta a parkowe rjeczaśli a rjana drasta a to pjenjes, kelkož ńebi jenoš pšcheje. A w rjanym mězy- cu meji budźe kwaš. Skota Praha pak ma šwoju sen- zaciju, kaž wjele lětdźeśatkow dołho wjazy niž, a śta ma- jerjow, kotrejž maju dźowki k kwadcu, je šwoje naj- lepšše nadźije šahrjebało.

Z Łužicy.

* Se **Žitawy.** Wutoru krótko po pšchipołdnju wo wšy Wittigu blišo cźeśkoškowakišch mjeśow woheń twudyri. Se wohnjom potrjechena bě lejwonjoreź blidaŕśkeho mišchtra Wjaćśława Kumerta. Woheń šo ruče tośiśeri a śa krótki cźaš zyku maśchinšku dźeźarnju še wšěmi pšchišłuchkom šni- cźi. Potom šhrabnychu pjonjenja teź pšchimjeśowazy wše- śak še šwojimi wulkimi drjewowymi a deśtowymi śkłada- mi a maśchinami a jón dołpołnje po popjeła pšchewobroćiśu. S wulkim napinanjom wohnjołowych woborow šo domśe wukhowa. Kumert ma ſ wobnjom wulku šchkodu, dołeźi ma jenoź niško šawěśćene. Kak je woheń nastał, hišcźe je njeje šnate.

* S **Ruchnowa.** Wokrejšnju šwajšk dźeźaćerjej Janej Steinej 40 hriwnow jako pšchipósnaćše pšchepokasa, do- keź je mnoho šmijizow šłonzował. Stein je w šaŕdźenym łěźu w naśich łěšach 131 šmiłzow nałóźił a wotedał.

Zapósłane.

Kaž je šo nam ſ Klětkow pšchipowěźiło, sběra šo jutśe ześ w šerbšich zyxtrjach kołekta śa Němcow we wukraju. Njech kóla němśke šujeźerśtwo te 41 milijonow, kotrež je nėnjśi šjejm śa wutupjenje maćeźnych rěcźow, w Němśej šydlazych małych ludow pšchiwołi, radšcho k tomule na- daiwšej pšcheźwośtaji. Njech naśha zyxtkwinśka wyšchnosć naš Sserbow ſ tajšej kołektu na pokoj wośtajł. Sa tajšk šamźr my Sserbjo ſ wjeśołej wutrobu njewopruśujemy. Naśchich šujeźerow duchownych pak prošymy, šo chžli radšcho kołektu śa cźišchcźenje nowych šerbšich śpěwaŕšich pšcht-

Ze susednych a dalšich krajow.

* S **Mittwoidy.** (Spodźiwne njeśoże.) W šatnym omnibuźu, kotryž do Burgštadta jěźdźi, padny w poźledńich dnjach nadobo awtowy rjadowaŕ do womory. Dokeź bu teź druhim pałaźeram śle, połizija wóś pšchepyta a pšchi tom namaka, šo mějachu thachle, kotrež šo še płunom, ſ awto- towego motora wutorhanym, tejšachu, dioź dźerzy, tak šo możeśche šo płun ſ njeju do awta dobywaś. Pałaźerjo- jo bórzy šahy šhrabachu, awtowego rjadowaŕja pak dowjeź- śechu do thorownje.

* S **Wilsdruffa.** (Awto do cźaha šrałył. — Wobnje.) Cźežiśty awto ſ Coldźitz šrały na żeleźnišim pšchełhodźe do pósśiśeho wosa ſ Mišchnja pšchikhadźazeho cźaha wušłokkolija- teje żeleźnizy. Šcźěna pósśiśeho šo šałtoźi. Schofer wośta nježranjeny. We pšchipowěźnjenym wošu awta šedźazy wobšedźeŕ pak šebi njeźka šłama, tak šo dyrbjachu jeho do Drjeźdźanšteje thorownje dowjeźeś. — W połdńim cźašu šo tu cźaśto palešche. Na popadnjenje šapaleźa bě šo 1500 hr. myta wušłajiło. Něšto šo wukoda, šo je mnodoźtuy dźeźaćeŕ ſ Deśławšteje wokolinły, kotryž je 9 brjóźnjowo a 4 šajmy šapałił, wobnje šakoźował.

* S **Döbelna.** (Wopor kopańśteje hry.) Döbelńišemu kopańśemu klubej pšchiśłuchaźy 28 létny njeźenjeny Max Hugo Hušter bě po pšchi wubeźenjušej hrě w Riły do del- njeho žiwota kopnył. We thorowni bórzy na to na šwoje cźežke franjenje šemŕe.

* S **Liberza.** (Sšmjertne njeśoże na artilleriśkim śtrělniku.) Na artilleriśkim śtrělniku w Josefowym Měšeźe šo wojak je šmućowańšim wutłełom šmjertnje franj. Wbohenu po prawa rnka a knoh rjapa wottorhny, tak šo po wulkej bołośći wumrě.

* S **Pšisa.** Cźerpjeśe žiwjenje je šo w cźešim měśtaczku Kapliźach skóncziło. Murjeŕ Mathias Schaufler je tam 74 lět ſtary wumrjeł. Wbohi bě 43 lět dołho wicźiŕwy a na thorokoźo šputany. Něšhto lět žiło teź niczo wjazy nježłyšcźešche a njewidźešche.

Přilopk.

* **Referendara dla šplonaže šaſuđźili.** Bychomiki pšchi- šaźny šud šaſuđźi pšedamšcheho referendara dr. jur. Josefa Hudullu ſ Konth w Wopołšim wokrejšu ſ 3 létam a 1 měšazej jaſtwa, dokeź je wojeŕśke potajnšwa Pólškej pšcheraźił.

* **Dźiwje šwinje we Schlesyšku.** Dźiwje šwino je dźeńża w šchleśyšich łěkach hižo nješchto žadne. Pšched lětami běchu jich nješchto na leśownošćach hraźe Schaff- gotšcha nad Kopjizami pola Grótkawy wušaźili. Schkoda, kotruž šwinje nacźinja, a twudawki ſa jich wuhóšerjenje pak šu wjetšche, hač jich wušźit. Tohodła šu šo rošsudźili, šwinje potšelećz. Hońtwa šo nětko tute dny wotmě. Pšchi tom po 41 dźiwich šwinjatow šaſtreli. Najwjetšche šwoje nježesche hrabja Schaffgotšch nad Warmbrunom, tři ſam 20 dźiwich kuneźow šaſtreli.

* **Po pšchekišchiwenju hamtiškich pjenjes hamomordat- stwo šłučiło.** Dołholetny pšchedsteźićeŕ Hłohowšteje dwór- niśchćowneje pokładnizy je źebi žiwjenje wźał, hdyž bě šo wotkrylo, šo je 40 000 hriwnow hamtiškich pjenjes pšcheśćišnił. We šawoštajenym liśće je šo šwojeje winy wuźnał.

* **27 howjadam wopušche šłamał.** Se Greibniga we Lěbnicźanšim wokrejšu šo pišа: Njeźtyšchane martrowa- nje šłotu šta šo we hródźi kublerja Adolfa Hoppy. Hižo dobre poł léta na kuble pšchišłajeny dejeŕ je 27 howjadam wopušche jeśłamał, někotrym šamo dwójźy, a to bješ hódźeje pšcźišiny. Naležnošć je šo Lěbnicźanšemu šchitej šwe- rjatow pšchepodała, kotryž dejerja, šiž šo Erwin Schanz mjenuje, pola šłatneho rěcźniśtwa wobšłorži.

* **Wulka woda w Lübecku.** W šaŕdźenej nozy postu- powańše woda rěki Trawy wo 1,20 m. pjches normalnu wyšokošć. Hotel „Město Kiel“ dyrbješe šo wurumo- waź, dokeź woda wó jśtwje śa hošći poł metra wyšoko šteješche.

Swójbne powěšće.

Sem rěźoj: Helmuth Hošeź ſ Budyšchina (wumrěł w Riga), na šwojich 27. narodninach. — Franź Max Hausdorf, wobšedźeŕ hošćeńca w Lěpkarjezach, 28 l.

Towaŕstwowski powěstnik.

Budyšin. Po zhromadźiznje „Maćicy Sorbskeje“ srjedu, 29. hodownika, wuhotuje so w „Maćicnym Domje“ 1/2 8 hodź. šwjatočny wječork, na kotryž so wšitcy Budyšscy a wokolni Serbja pšeprošuja.

Budyšin. Z pšileźnošću koncerta „Lipy Serbskeje“ — 12. januara — pojźdźe pop. w štyrjoch wulki statny awto do Pančic. Štóž chce so na jězbje za tuni pjenjez wobdźělić, njech so w Smolerjec kni- hafni (pola k. Janaka) abo pola podpisaneho za- mołwja. — Hač dotal maju hišće na 25 wosobow městnu. P. Krjeńmaŕ, pšeds. „Nadźije“.

Bukecy. „Radoš“ śpěwa srjedu, 29. hodownika. — Njech wšitcy lubi śpěwarjo a śpěwaŕki pšiźu.

Hodowna skhadźowanka serbskeho studentstwa. — Zhromadźizna je njedźelu, 26. XII., pop. 1/4 4 hodź. w Pančicach. Přednošk z debatu rěka „Chcemy jónu być serbscy wjedniccy?“ Pšeprošuju naležne swojich towaŕšow a cyły serbski lud!

M. Nowak, hł. staršeŕ.

Khwaćicy. Naše „Serbske towaŕstwo“ so 3. dźeń hodow k zhromadźiznje zeńdźe. Tow. steji krótko pšed hłownej zhromadźiznu, tuž njech wšitke sobu- staśwy so dźěła pšimaja. — Zbožowne hody pšeje wšěm sobustawam pšedsydstwo.

Maćica Serbska. **Wědomostne wotrjady.** — Pši składnosći hodownoje skhadźowanki Mać. Serb- skeje srjedu, 29. hodownika, změja raz dopołdnja wot 9 hodź. hač do 2 hodź. pšipołdnju wšitke tu wědomostne wotrjady M. S. krótke posedźenja z roz- prawami pšedsydow: „što smy dźěłali, što chcychmy a što chcemy dźěła6“ a to:

1. 9—9 1/2 h.: Narodno-hospodaŕski wotrjad;
2. 9 1/2—10 h.: Prawizniski wotrjad;
3. 10—10 1/2 h.: Narodopisny-muscalny wotrjad;
4. 10 1/2—11 h.: Beletristiski-dźiwadłowy wotrjad;
5. 11—11 1/2 h.: Stawizn.-staroźitnostny wotrjad;
6. 11 1/2—12 h.: Hudźbny-wumělski wotrjad;
7. 12—12 1/2 h.: Přirodopisny wotrjad;
8. 12 1/2—1 h.: Paedagogiski wotrjad;
9. 1—1 1/2 h.: Rěčespytny wotrjad;
10. 1 1/2—2 h.: Delnjoserbski wotrjad.

Budźe-li možno, přidadźa so krótki přednošk. Namjety budźeja lubje witane. Prawje bohateho wopyta a žiweho wobdźělenja nadźija so

Zarjadnik.

Njebjelčicy. „Tow. kat. młodźeńcow“ wuhotuje druhi swjaty dźeń hodow wječor w 7 hodź. w hošćeńcu w Njebjelčicach swój załožeński swjedźeń z dźiwa- dłom a rejemi. Dźiwadło: „Hród Lubiu“. Wšitke serbske towaŕstwa a wšěch pšećelow młodźiny kaž teź staršich z blizka a z daloka pšeprošuje pšeds.

Pančicy. „Lipa Serbska“ (mužsko hłosy) změje wu- toru, 28. XII., we wosmich spěwanje a to pola Šołćic we Wotrowje. Štóž może wotešć, njech hižo w sedmich přińdźe dla postajeneho dźěła. — Žónn- ske hłosy spěwaja štwórtk, 30. XII. we wosmich na šuli. Dirigent.

Pančicy. „Serbska studow. młodźina“ změje njedźelu, 28. XII. (2. swj. dźeń hodow) pola nas swoju hodownu skhadźowanku. Wot 7 hodź. je potom rjana serb- ska zabawa za naših česćenych hošći. Poskići so hudźba, spěwy a dźiwadło „Suk“ (nješto cyle nowe!). Cyła naša wokolina so z tutym wutr. pšeprošuje.

Zwjazk łuž.-serbskeho studentstwa. Zhromadźizna zwjazka budźe njedźelu, 26. hodown., pop. 1/4 4 hodź. w Pančicach. Kóždy zwjazkaŕ njech přińdźe! — W 7 hodź. je teź tam wulki zabawny wječor! Cyła serbska wokolina so přeprošuje!

Hospodaŕski rozhlad.

Pjatk, 24. dezembra 1926.

Wčeraśe kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4.189	100 półsk. markow	—
jendźelski punt	20,339	100 česksk. krónow	12,41
100 šwajc. frankow	81,04	100 franc. frankow	16,66

Berlińska burša pšchinješe wcźera efektam śkruczene kursy, wobrot wośta nimale žiwy. Statne požčzońki a dołšne liśćiny šwoje kursy ľedma pšcheměnichu.

Produktowe wiki śkótko do šwjatych dnjow wjele ži- wjenja njeješwjachu. Amerika powě drje šašo šnišene pła- cźiny. Tale powěść na naśche wiki ńeźo škutkowaśe. Wšěde druźiny źita šwoje dotalne płacźiny šakhowachu. Wcźera płacźeśche zentraŕ

w Lubiju:

pšcheńcy 12,40—13,30 hr., rožki 11,10 hr.
hač 11,90 hr., nałětnjeho jećmjenja hr.
10,80—12,50 hr., wowša 8,50—9,10 hr.,
běrny 4,20—4,60 hriwnow,

w Berlinje:

pšcheńcy 13,20—13,35 hr., rožki 11,65 hr.
hač 11,90 hr., nałětnjeho jećmjenja hr.
10,85—12,25 hr., naśymšeho jećmjenja
9,60—10,25 hr., wowša 8,75—9,25 hr. a

w termińowym wikowanju:

ša dezember: pšcheńcy 14,45 hr., rožki pak 12,75—12,70 hr., wowša 9,77½ hr.
ša měrc: pšcheńcy 14,27½ hr., rožki pak 12,40 hr.,
ša meju: pšcheńcy 14,20 hr., rožki 12,47½ hač 12,45 hr.

Wiki šchtwórtk w Kamjenzu.

Na wikach wcźera w Kamjenzu płaćachu hušy 1,20 hač 1,30 hriwnow.

Wiki šchtwórtk w Lubiju.

Wutra 1,05—1,15 hr., jeja 16—20 pj., hušy 1—1,10 hr., łany wołły 1,80 hr., kólerjowa 10 pj., šelený kał 20 hač 25 pj., běły 8—10 pj., cźešwjeny 10—15 pj., włóśki 20 pj., kwětkaty 40—120 pj., morchej 15 pj., karoty 10 hač 20 pj., jěźjna łoboda (špinat) 20—40 pj., kólrabi 10—12 pj., zybla 10—20 pj., cźerwjena rěpa 10—15 pj., banje (Kurbis) 10 pj., jabłuka 6—20 pj., kruschwy 10—15 pj., porjechi 50—80 pj., kacki 1,20 hr.

Wiki šchtwórtk w Shorjelju.

Butra 1,05—1,10 hr., jeja 13—15 pj., hušy 1 hr., 1,30—1,50 hr., šajacy 10—11 hr., šwinjaze mjaśo 1,20 hač 1,40 hr., howjaze 1—1,40 hr., cźelaze 1,10 hač 1,30 hr., karpy 1,20—1,30 hr.

Šsondźicy na pšcheźaožowanje:

pjećdeń, 16. febr. 1926, na šudnišnje w Budyšchinje, dop. w 9 hodź., jśtwa 186: Lejwonjoreź, nimale 1/4 žórza wulka, domśe ſ pjekaŕnju, dwómaj pšchitwarko- waj a wuhlowej kólnju, na 9665 hr. šcźažowana, źiu- cźaza pjekaŕej Jurjej Schreibaŕiej w Bółchi- zach;

dop. w 10 hodź.

we Branjowšich honach: Wobydlenje a wšchelake šlakaŕške dwaŕjenja, wšcho w hromadźe nėhdźe 12 kórzow le- gowonjoreźe a nėhdźe 1/4 kórza

pšchi Radowšticach šaśtajnišchczu, wšcho w hromadźe nėh- dźe 46 000 hr. šcźažowane a źiuchźaze firmje Pöt- zschke a Buschmann w Budyšchinje.

Wošjewjenje.

Na cźeladnika Arturа Grabja we Wulkim Wjelkowje bła brójeršwa 11. nowembra 1924 postajene šarźeźni- šwo (Wormundschaft) je šud šaso šóbnył.

Na pšchedań:

Sšańći njedźelšće, w Budyšchinje, Stara Winiza 31 a we Khelnje cźo. 19, Lehmann w Starym Lubiju (Tel. cźo. 2696) a w hoścźeńcu w Šmołzach pola Kamjenza.

Škrowe depeše.

Berlińske produttowe witi dźenja dop. 3/4 11 hodźin: Storo bjes wobroća. Tendenza wobšttawaza.

Płacźiny na Barlińskich produktowych wikach.

Žito a wolljowe symje po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg. płacźiny po złotej hriwnje.

	23. 12	22. 12.		23. 12	22. 12.
Pšeńca	264-267	264-267	buny	21-22,00	21-22,00
rožka	233-238	233 238	woka	22-24,00	22-24,00
nal. jećmjeń	217-245	217-245	módre łupiny	14-14,50	14-14,50
naz. jećmjeń	192 2 5	192 205	žołte łupiny	14-15 00	14-15,00
wowa	175-185	175-185	zeradella	21-23,50	21-23,00
kukurica	194-196	194-197	raps. wosušk	16,50	16,40
pšeńć. muka	35-38 00	35-37,75	lany wosušk.	21-21,20	21-21,20
rěana muka	33-34,50	32-34,25	pooh. melasa	—	—
pš. wotruby	13 00	13,00	běrnj. kruški	27-27,30	26-27,00
žrane „	12,00	12,00	syno, 50 kg	2,75-3,35	2,75-3,35
raps „			rěana słoma	1,70-2,00	1,70-2 00
lane symje	—	—	pšeńćna „	1,00-1,35	1,00-1,35
hróch	31-33,00	31-33,00	wowsna „	0,95-1,25	0,95-1,25
pjeluški	20-22,00	20-22,00	jećna „	0,95-1,25	0,95-1,25

Płacźiny rěcźneho skotu na Drjeźdźanskich skótnych wikach.

23. decembra.

— woł., — byk., — kruw. a — jałoje., 566 ćelat., 26 wowcow, 120 swini.

Płacźiny za

ćelata: 1. 94—98, 2. 86—92, 3. 80—82;
wowcy: 1. 53—57, 2. 46—51, 3. 38—44;
swinje: (přez 300 pt.) 82—83, 2. (200—300) 80—81, 3. (200—240) 78—79, 4. (160—200) 75—77;
rancy: 68—70.

Drobnowikowanske płacźiny w Budyšinje.

24. decembra po hamtskim postajenju.

Wšě płacźiny šo po złotej hriwnje zrozymja.

Twora		najniža. płacźiny hr.	najwyš. płacźiny hr.
Howjaze mjaso z kośćemi .	1 kg	2,00	2,40
Ćelace mjaso	1 „	2,40	2,60
Skopjace mjaso	1 „	2,20	2,60
Swinjace mjaso	1 „	2,40	2,80
Tukrajny swinjacy šmałc .	1 „	2,80	3,20
Pšeńćna muka	1 „	0,56	0,64
Rżana muka	1 „	0,40	0,44
Khlěb	1 „	0,325	0,36
Jédźne běrny	1 „	0,12	0,14
Rajs	1 „	0,48	1,20
Hróch	1 „	0,70	1,00
Soki	1 „	0,60	1,20
Amerik. swinjacy šmałc .	1 „	1,90	2,00
Šušeny połć	1 „	2,80	3,20
Dobre mloko	1 lt.	—	0,28
Jédźna butra	1 kg	4,40	4,80
„ „ wukrajna . .	1 „	—	—
Jeja	štuka	0,16	0,20
Jédźne buny	1 kg	0,40	0,60
Cokor, drobny	1 „	—	0,76
Petrolej	1 „	—	0,40
Kamjeńne wuhlo (domj. topj.)	1 šk.	—	2,10
Rennicowe briketty	1 „	—	1,25

Serbska Ludowa Banka w Budyšinje

Telefon 3506 a 3507 — **Filialcy we Wojerecach a w Khočebuzu.** — Telefon 3506 a 3507

Wobstaramy **hypotheki na ratarstwa** z amortizaciju a bjez teje za **4.69—8 %.**

Dale dołhočasne komunalne **požčonki za gmejny** z amortizaciju.

Poražu kóždu konkurencu

a podawam swoje palency po najtuńšich płaćiznach:

najl. Khoćeb. čisty palene 85 % litr	**2.60**	hr.
najlěpši měšany winowy palene „	**3.40**	„
„ **Facon-rum** . . . . . „	**3.70**	„
„ **Jamajka-rum** . . . . . „	**5.00**	„
likéry (winjowe, Stonsdorfske, kimjelčk. atd.) „	**3.80**	„
Francowske čerwjene wino wuběrne k warjenju, ¼ litrska bleša	**1.40**	„

Gerhard Lorc, Domšker hosćenc
w Klětnom Telefon 25.

Lehmannec konditorńja a kofejownja
na Serbskej hasy 8
Najpřijomniše hóstne městnosće - Konditorske pječwa prěnjeje rjadownje.
Wšědnje wot 4—½7 hodź. a wot 8—12 hodź. koncert
Wosobitosć: TORTY
so jako dar při kóždej składnosći hodźace.
Łód k jědźi. Fürst Pückler.

Kofej cyle wuběrne měšenja
3,20 3,60 4,00 4,40 4,80 poskića
Sachse
w Budyšinje na Bohatej hasy

Fotografijowy Meister
atelje w Budyšinje na Nejerch. dr. 15
hnydom njedźela wotewrjene
Zhotowjenje portrétow, wobrazow do pućowańsk. pasow, wobrazow za industriju, kwasnych a njewšedźnišich wobrazow, też na wsach. Tel. čo. 2438.

DAS BESTE
Geschenk
ein
VICTORY-GLAS
für Theater-Sport-Reise-Wanderung
Jenaer Optik-Vollwertiges Garantieglas
Obere Linsen für jedes Auge verstellbar
Mit Spiegeletui oder m. Lederbeutel
wie Abbildung mit 10× Seide gefüttert
Zahlbar in 5 Raten à Mk. 5.- bei Versand per Nachnahme oder Vorausendung des Betrages und 5 Monatsraten von je 2.- Mark.
AUTOFRIX GESELLSCHAFT. BERLIN SW 42
RITTERSTR. 99
POSTSCHECKKONTO: BERLIN NW 33698

Wšitke picowadła
Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach.
Hobrski
wubjerk
Krawaty
po wšěch płaćiznach
J. A. Hnoch
w Budyšinje
na Hłownym torhošću 4
złoty Hodlef

5-8000 hr.
so pytaja na nowu khěžu we Wojerecach.
Poskićenja pod „D 12" na wud. „Serb. Nowin".
Makulaturu
ma na předań
Smolerjec knihićišćerńja
w Budyšinje

Meblowy Bjar
Wulki wubjerk w spańskich jstwach, bydleńsk. jstwach, kuchinjach a stólcach, sofach a šezelongach
po přijomnem dźěłbn. płaćenju.
Tunjo! Dobre!
Při hotowych pjenjezach wysoki rabat!
Znapřeća piwarnje
Kozace karniklace, zaječe a wšitke druhe kože a **kóžki**
kupujetaj stajnje po najwyšših dnjowych płaćiznach.
Kleßling & Erdenberger
na Zwonk. Lawskej hasy 54
Sobotu w hosćencu „Halber Mond".

M. Mikel
časnikař w Kukowje
poruča
dobre časniki
słubne pjerščenje
a nowosći
(bryle) po najtuńš. płaćizn.

Předźenak
Protyka za Serbow
1927
Na předań
w Serbskej kniharni w Budyšinje.

Bauern-Museum a Bauernschänke
w Drježdźanach Kreuzstr. 11
znapřeća nowoje radnicy.
Kóžde może widźić
mjetele a wurjadnosć
Bethlehem. žłobik
mechaniske wumělske dźěło.
Zastup do Katakombow!
zabawna hudźba! Humoristiske rozjasnjenje!
Jozef Linke, wobsedźeŕ.

Wšě čišćerske wěcy
serbske a němske
kaž zličbowanja, listowe hłowy kwitowanja, načišće na listowe wobalki, kwasne spisy, słubowe khartki, wěrowańske khartki, smjertne khartki, visitne khartki, přeprošenja, dźakne khartki atd.
zhotowja spěšnje a płaćizny hódno
Smolerjec knihićišćerńja
z. dr. z w. ruk. w Budyšinje w Serb. Domje

Přednoškowy kursus wokrjesnej direkcije ratarsk. komory za praktiskich ratarjow
w Budyšinje
Póndźelu. 10. a wutoru, 11. jan. 1927 w hosćencu „Bały kóń" 8 přednoškow slawnych mužow nastupajo poradźenje rostlinow, płahowanje skotu, wobkhodnu wučbu a hospodarsku politiku wot 9³⁰—4 hodź. Přizamknje so swobodna rozmołwa wo přednoškach. Stajnje płaćaca khartka 8 hr., dnjowa khartka 5 hr., programy su dostatu pola wokrjesnej direkcije rat. towarstwow, krajneho zwjazka a při dnjowej kasy. Wobdźělenske khartki w wokrjesnej direkciji a při dnjowej kasy, na přeće też připósćelemy.

Nowe wotewrjene — Spaniska winowa jstwa — Nowe wotewrjene
„Bodega Espanola"
na Mjas. wik. 7 **W Budyšinje** na Mjas. wik. 7
Předawarnja wšěch druhin wina w karafach ½ a 1/1 litrske karany, karafy najl. běłeho, čerwjeneho a słodk. wina jara tunjo.
Njeposrědź. dowoz z Spaniskaje.
Wječor hač do 1 hodź. wotewrjene.
Nowe wotewrjene — Nowe wotewrjene

Serbja
z Hornjeje a Delnjeje Łužicy zetkaja so
w „kofejowni" w Serb. Domj
Dobre piwo, kofej a torty poruča
Jan Hajnca w Budyšinje.

Plećene meble
najlěpše kajkostne dźěło a wot najjednorišeho hač najwosebnišeho wuwjedźenja kupujeće najlěpje we wosebitym wobkhodźe
Paul Böger w Budyšinje
na Šulskej hasy 5 při dźiwadle.

Filialka we Wojerecach.
Wulkowikowarnja woknowych šklenčow
Rudolph Wilhelm
šklenčerńja hižo wot 1868
w Budyšinje na Serbskej hasy 16
porcelin / šklenca / marmor
špihle / wobrazy / wobluki
hodowne žłoby.

Optiker Optiker
A. Schmidt
SPEZIALIST FÜR AUGENGLÄSER
REPARATUREN
DAUTZEN

Žony! + Žony!
Wupłokowace aparaty rigatory, žiwotowe wobwjazki, měsačne wobwjazki a tajke přez wustupowanje, pjelšikowe khołowški podłožki, štalčiki za prědki, štalčiki za paženi. też wulki wubjerk wšelakich
gumijowych tworow.
Wobroćće so dowěrliwje na
Sanitätny wobkhod
R. Wagner w Budyšinje
před Šulešakimi wrotami 9.

Strykowansku wolmu, słomjaki na rózku por. tunjo **J. Erler,** Kronp. mosta

Ručne dźěła
kupujeće we wulkim wubjerku a po přihód. płaćiznach předrys., předwušiwane a hotowe. Dale wołmy za sportske drasty, jumpery, namysliwe přikrywy wušiwanje a strykowanje we wosebitym wobkhodźe.
Ernst Günther w Budyšinje
Rózk Žitneje hasy a Mjas. j.

Kupuju
nowiny, akty, knihi po 4 pj.
papjerowy wotpady po 3 pj.
lapy, bleše běłeho wina
bleše čerwjeneho wina
ektowe bleše, wšě druhe bleše, po powyšenych dnjowych płaćiznach, **železo a stare metale** jenož na wupokaz wyšnoše.
Popp na horńčerśk. hasy 18 telefon 3427.

Prošu
čisło
2687
jeli maće mały nawěstk do „Serbskich Nowin".

2. přiloha k čisłu 299 **SERBSKE NOWINY** Pjatk, 24. decembra 1926

Zbožowne hody.

Je patorźiza.

Ferry, mł. hobojsty symsłi dźeń so nakhila. Padaze wjeczorne śmerći rosłeńuja so a tworja ɣlynische a ɣlynische sćiny na bełu se ɣnehom pschikrytu semju. wobezbje pak mjes brunymi jdonkami statnych bukow a jedlow, kotrež so w łohatej liczbje k wobėmaj stronomaj łśnego puczika posłeńuja. Pomalu, njenapadnje so hižo wschitko, bola, hona a wjesła, do schérebo, njepschewidneho schlewjerja sababja. Tuž je spėchmoseću, pschetoż hischcze mam błeschi pucź psched sobu, dobre ći schitnówcź hodźimy je sawésće wot tudy hacź do méstaczka R., dokelź brodźo we hlubokim śnéhu njepschidobjesch tak ruće dopredka. K temu so hischcze pschidruźi réśazy, lodźany wichor, ɣlynje howrjazy se ɣewjernych stron, kotryż wospjet honi a pschiwodźuje nowe ćmowe mróczele nad wobłorom. Sněženki śletuja w njeśmérnej mnohosći k semi a pschikrywaja wotenwrėtu pschirodu ſ kraśnym bėłym wobześwom. Kajši wokschewjazy napohlad tola posticzuja schtomy, kraschi a statoki blišeje wjeski, pschede wschém świzne jėdźe; woprawdźite wuppschene hodotne schtomy. A hyrnjeź jako hajnik hižo statkrócź tutón wobkuſkazy symsłi wobras wobdźiwaź, pak mje tola snowa puta. Wot nėhdźe ɣem rosłiwa swón śwėt hnujazy ſmuk po léśnej cźišćinje. Posastawam a ſ'ucham. Wón dopomina wschėch na tamny wosbožazy Bethlehemski podawk a wola pobožnych wėrliwych k wjeczornej nutrnosći. Kak radostnje tola klinczi po kraju, mėr a pokoj pschisłuchuje. Ssamo ſorna na bėłej ɣkoninge pschi sakhodze hole, hdźeź někto bórzy dospėwaeu, posdėhuje kedźuje hlowu. Ale hdyź spósna njedaloki pschikhadźazy strach, pschemėri ſpótschena ſ wuſkocznymi ſkokami pólko. Njemeź bojosće, wbohe ſtworjeńcźko, tebi dźenża nicźo njeſwadźi. Hladaj jenoź, so wucźerjesch ɣiczam khrobłych dźiwich hońtwerjow, kotliž hižo dle ſći cźaſ njekhłostani ɣwoje sahubjaze cźorne rjemjeźko ſwukonjeju.

Po tyzule pschihadze khwatam njeſprózniwje po kemschazej schcźežcy dale, někto wėso pod hohym njebjom. Potom ɣwimu ɣo na prawo a bórzy kroczu po ɣwjerdej statnej bróhy k méstaczku. Woprawdźita egiptowska cźma kolowokolo. Sa prėnimi thėźkami je trosćku lėpje, kiwa wunuseńe. Dołhi cźas nadrónych lampow wuliwa ɣwoju bengaliſku ɣwėtłoſcź a rozjasńja dróhu puczowarjow. S cźemnoty wumrichu ɣo nadobo tyźazy hwėźdźicźkow, podobne najkrasniſchemu wohnjoſtrojeſ — mój horzo pożadany ɣbł. Tak dospich rychle ɣriedźiſchego méstaczka K. Duzy mimo wobſmėtkenych wuſkadnych wokrow, wschelakich wobkhodow wobkedźbowach hnuty, kak khudźiſchke dźeći proletariſkich ſtarſchich w łobſkich ɣjetkach ſchatach ſ wutrobnej ɣadosću kłoźuja wocźi psches ſ dźéła lodźanu ſchkleńźu na ɣjane wėzki. Budźe teź na nje łube Boże dźećko ſpominaeź? Wſchak wone njerozſnawa thudych a bohatych. Wſchudźe wone ſastupi, do hrodow a palaſtow ſamożitych a do khežtow thudych.

Hdyź praju bożenje pożledniemu twarjenju (dyrbju hiſchcze dale, na ſapadnym wukonzu, w „Rožowem dole", jteſi mój ſtoćany domcźk), ſekach cźridźku wjetſchich ſchulſkich hołzow, łiž ſo wėſće ſ hodowneho ɣwjedźenja abo pschedſtajenja wróćachu, pschetoż łubosnje ſpėwachu jich młodoſtne horty: „O ty wjeſoły, o ty ſbożowny Bożi hnjo." Haży a bróhi ſu nimale wożamoćene, wſchitzy bjes wuwjacza, thwataju do wótznych domow, ſo bychu ɣwjeceńcź mohli we ɣwójźbe abo pola ɣwėrneju ſtarſcheju wurjadne hodźinki.

Teź mje napjelni podobne pschecże a pschedewſacże. Njeśmérnje dołhi ſbaſche ſo ɣwuczeny pucźik bykł.

Bohu budź dźak, wurońu ſdychujo, hdyź docźampam. Ruće powſtnych hońtwinſki tśélbu na ſchłobku pschi durjach nathėže a na to ſaſtupju pschez próh, ale hnydom pożastanu we wudwjernjach. Pschiwuſni ſedźa pschi wjeczeri, wſchitzy ſu pschitomni, ſabyn mjes nimi njepobrachuje, ſamo tróſchu bėdnaj bźėd a wonka wupjelnitaj ɣwoje méſtno ſa błidom, ſchtož mje wobeźbe ɣwjeſeli. Hižo ſ njeſeźepliwoſcźu mje woni wocźakowachu. Jakub, Leńka, Marka a pschede wſchėmi ſchibawy Jurko (śėrża ɣwjeceńſche śćecże narodźiny) ſhladuja wotmėnjejo ſ błyſchcźotnymi wócźkami a ſ njapjatoſcźu, na mnje a ɣwoju maćeźku. Jich tofite liczka ɣu cźerwjeńkoſte, jako cźerſtwe nabarbjene jabłuczka. Shubałvam łohku pschiczinu jich rosbudźenoſcźe a potajneje radoſcźe, hdyź Leńka ſłubaju maćź ſa ſchórzuch, ji ſcheptaju: „Pschijėdźe nėtko tola ſkoro „tumtyntint". Jich horze źedźenje dyrbjeſche być bórzy ſpokojene. Prjedy hacź je to ɣehwak moje waſchnje, poſtanu a ſhromadnje wuprajimy Bohu dźak ſa wſcź dobroty. Potom podamy ɣo wjchitzy bo pódlanſkeje ſtwy — a wulke ſbożowanje: nėźny njebjeſki hoſeź. Boże dźeſco, je naſ ſtrodźu wopytako. Pod ſelenej wonjazej a hiſchcze druhe ſtódke wėźi. leża wukładjene dary ſa jėdźu, na kotrejeź halośach wohladaeki poprjanczki, bragle ſ'edeho a wſchelakeho raju. Ani naſdala njemóżeſch pschirunacź juſt a wjeſełe dźeći. Pschi napohladźe wſchcze kraſny, woſtanu jako ſakuſtane na ſamom méſtnje ſ wotelvrjenymaj hubomaj ſtejo. Njemóżu ſawėſće wſchitko wopſchinunyeź. Po wospjetnym nanowjenju ſwėrja ſtebi bliže a dary wobſkladaja, taj ſanki, ſmukaje, piſchczaći, klanki atd. Teź hnujage wuſtupy ſo pschi tom wotmėja, tehdom, hdyź pschihdźe na dźéda rjad. Jenu kuleja ſo wulke barle ɣlyſſow po żoltymaj, ſmorſchczenymaj lizomaj do ſchedźiweje hubſteje brody. Dóſtanje nėźchto najſlėpſchego Duringſkeho tobaka, pschipódła toborunja łaj wotwła ſilzowe ſtupnje, ćspole, módre walkowane Kulowiſke nohajzy a ſchaty. Wonka wotſtanje dźėźiſći cźaſ jako prota ſtejo; jeje ɣwėrnej, nėtko ſtabej wócźzy wokſchewjatej ɣo na ſvbolajej a frinkolajej pyſche. Starſchej ſe dźėćimi ſanjeſeſchtaj horlinje ſ wuſtojnym hłogom: „O patryjo wy, nėtk poſbėhńće ɣo!" Pomham jimaj wėſo, teź dźėd a wotka ſynczitaj k tomu podhynk. Njeje to domjaza ɣwjatoczneſoć? Natwarjage wokomiki.

. . . . . Ssamotnoſcź mje nėtko wobdawa. Pokoju Nowinu na błidko pod hodowny ſchtom a ſpuju. Rosbudźene wupſle dawaju ſawėſće naſtork k ɣiwiſchej ſantaſiji. W buchu ſebi pschedſtajam a rospominam minjene ſtote łėta dźéćaſtwa, kotreź tworja ſawėſće błóńczny raj ſa kożdeho cźłowjeka.

Ɣyle na ſapadnym dźéle ſwonka wobłuka wjeſli, pod ſchkitom mózných roſkuſtachych hałoſow ſtareje jabłucziny ſtejeſche wótzowſki domczźk. Wjchón ſwonkownu napohlad, bėchu niſle błinjane, ſe ɣochorami podpréte murje. nad nimi wotpoczuju wobtėchrna ɣlowjana ſe ſelenym mochom wobbadźena ſtécha, to dawa hižo ſaczśiſchcź khudobu. Sawėrno, ſtromne bėcźu ɣwójźbne wobſtejnoſce. Bjes dźiwa, ɣwėrny ſaſtavacźeſ, nan, ɣohnowaſche ſahe cźaſnoſcź. Tuž wotpoczowaſche wſcha cźe'a hoſpodarſtwa na ramjenjomaj maćeźki. Wėchny pjecźo. S wunoſchkom wſchdźeneho robocźenja na wjeſnem dworje ſpyta nam ɣiwjenje pschijomne ſcźinicź. S wutrajnej pilnoſcźu a ſpróżniwoſcźu pomhachny ji hórki dóit po mózniſch wołóżcź, doniż njeſamóżachny ɣo k ſamoſtatnoſcźi pschedobyczź. Wėchny ſpokojneje myſle. A hdyź ɣiwjaty advent łaſcźahny do kraja jako pożoł pschedſtejazeho hodownehp ɣwjedźenja, mėjachmy teź tajne pschecźa — we wutrobje. To njeſteba. Dostachmy mnoto, jadyn ſ naſ ɣo njeſaponemi. Njeje tola nuſne, w bohatych roſmėrach to wuwjeſcź, ſpokojnoſcź a cźiſtu radoſcź ſ njej wubudźicź. je hłowny ſaměr pschi wſchém darjenju. Hiſchcze widźu ſtaru prochnivu ſichinu ſtejo pod dobjerjanej tśéchu, wumė ſay wudebjenu ſ wutrobiczkami a podobnymi figurami.

Mjedźane hłogy ſwonow roſnoſchuja nadobo ɣwoje ſynki po nóżnej cźichinje do wſchich ſtron, hacź ke nim, pschipowédajo khćeſcźanam wołbożazu powėść a witajo ɣyły pobożnych kemſcherjow. Tuž naſtaju ɣo bórzy na pucź do błiſkeje ɣyrkwicźki, ſo bych te ɣwój błóſ ſjednacził ſ tamnym kraſnym hoſifana, łiž ſanjeſechu ɣuły ſ njebjeſ pschikhadźazych jardźelow, tehdom, hdyź pschipowédachu khudym ſtrażowazym paſtyrjam na polu radoſnu powėść wo wocźłowjeczenju Sbożnika: „Gloria in ezzelſis Deo!" — Cźeſcź budź Bohu we wyſokoſcźach, a pokoj cźłowjekam na ſemi dobreje wole.!

Pschidacź ɣo dyrbi, ſo bėchu hody wuſko ſ póhanſtwom ſjednoczene a to tak derje ſ germaniſkim łaź ſe ɣkowjanſkim. A tak ſtari Sserbja ɣwoje hody ɣwjeczachu, może tóżdy w knſiɣy „Einſt und jetzt" cźitacź, łiž je w Ssmolerjez knihaŕni na pschedań. Dźiwajo na tajte póhanſke pschedſtajenja pschepołoji katolſka ɣyrkej we lėcźe 354 hacź dotal 6. januara ɣwjeceńy narod Khryſtuſa na 25. dezember.

Mupyſchenje hodowneho ſchtoma je ɣwėcźkami njetrjeba ɣo po prawym dale wujaźniź. Jon Arnaſon powėda we ɣwojich irlandſkich łaſkach wo ɣwjatej wjerſebinje, kotraź ɣo w lėcźnej nozy w ɣwėcźkach na wſchėch hałoźkach błyſcźeli, kotreź wėtſik wudu-yeź njeſamóże. W franzowſkich pėcźnjach 12. a 13. letſtotnje rėcźi ɣo wospjet wo ɣwėcźatym hodownym ſchtomoje a na wjeſtkich knjeźazym dźéćzu. K tomu mėjeſche ɣwėza k hodam ɣwój wobeźity ſmyſłowy wuſnam, ſo teź ɣamo w Bethlehemje a Jeruſalemje ɣyrkwinſki hodownu ɣwjedźeń we prjedawſchich cźaſach ɣo ſe ɣwėcźkami wotmėwſche. We Cźeſkej ſaſwėcźi wokoło 1400 ſamo najthudſchi cźłowjek ɣwojim pschiwuſnym hodownu ɣwėcźku.

Pschecźowo tutomu dołchcheſcźanſkemu waſchnju hodowneho ſchtoma ſakroći jendźeſliti puritanismus (ſekta) a chźyſche tutón „pohanſki" hodowny ɣwjedźeń ſoſo wotſtronicź. Dźiwajo na tuto njepschecźelitwo mójeſche ɣo hodowny ſchtom ſenoź w prózdnej formje tak mjenowaneje pyramidy ɣoſerjecź, tuta morwa kunſtchtna jėdźerka, ſaléńpjena ſe ſelenej papjeru a ſ panjerſanumi ſchlebjerdkami wobwita. Tak ſu hiſchcze dźenſniſchi dźeſi pola thudych w Rudnych horach widźiźmy. So w bohatſich khudach hodowny ſchtom ſaſchol njeje, wėrimy ſe Goetowebo ɣiwjenja, łiž 1765 patorźizu we ɣwójźbe kopornita Stoda w Lipſku pschećźiwi pod ſelenym ſchtomom. W katolſkich krajinach bėſche ſo tuto waſchnje bóle ſhubiło, dokelź ſo tam ſ twarjenjom ɣłobjatkow ſabėrachu. Hakle 1815 namaka hodowny ſchtom ſoſo pschiſtupa nad Rhynſkej a we Weſtfaliſkej nowych evangeliſkich ſaſojnikkow, kotſiž ſ ranja pschikhadźachu. W ɣamnżnym cźaſu ſawjedźe ſo ſchtom pola Danow a 1840 we Jendźeliſkej, kotſiž bėchu hacź dotal jenoź muſchplowu Hałźku (Miſtel) jako hodowne ſnamjo ſ póhanſkich cźaſow dźerżeli.

S tym ſwiſuje, ſo teź w tutych krajach hody jako wożebitu ɣbol darjenja ſo wobhladowaſche. W ſtarſchej dobje bė to teź w Nėmſkej a pola Sserbow waſchnje. Tola namakamy w naſchim kraju hižo ſahe wudźeńki ke wobradźenju pod hodownym ſchtomom.. Hdyź trach niz runje tak bohaće, łaź to wėſty ſarać we Wolkenſteinje 1571 wopiſuje, ſchtoż redźcho wosiewicź nochzu, hewak budu naſche dźéći pschejara poładliwe. Pschi wſchėch tutych rjanych wėzkach njefalowaſche pak „hodowny prut", kiž je ſa njepobłuſchne dźéći ſara nuſny. Na łajſti dar ɣu ſ wjetſchu ſwuczeni a tak ſim nicźo nowe njeje.

Kopytec ſewc — rumpodich.

(Wobras je wėn.)

Hody ɣo błiżachu a tu nėtko ɣu a na wjeczorach do hód khodźi rumpodich po wſach. Swjetſcha je to nan ɣam, pak wotroczź pak druhi cźeladuh abo ſtarſchi bratr. Druhdy ɣu tajay młódſchi hólay, ɣamo ſchuliſay ſe wėy abo nėktore njebojaſne, poważniwe holay, kotreź chźedźa ras w muźſkich kholowach wćkoło bėhaćź. Mjes druhim je teź ſtary khadła, njeźenjeny, łiž chźe ɣej ſe ɣuſbodźiź dźéćzimi ſwój ɣort ſcźinicź, kaź je ɣej to wóndano naſch ſchewź woimyſłił.

Pokoji ɣwój ſchewſki klepak na bok a pohlada na wohnju ſa bėrnami. Sdrapnje jenu horjeka ſ nochcźom, ale nė, te hłſchcźe ſmolom ſwarjene njeſłu. Nó derje, budźe ſo mjes tym jako rumpodich ſhotowacź a pódźe na ɣuſbodźiź Janka. To ɣno chźyſche po prawom wcźera wjecźor wuwjeſcź, ale to cźi pschidźe ſtary ɣelesńizar ſe ɣwojimi dodźerjanymi ſchtórnjemi a wosta hacź do na pol dźeſacźich ɣedźo. Tute ɣebi nėtko naſch ſchewź wobu, pschilėpi ɣej dołhu brodu ſ pschedjenja, kotruź je ɣej wcźera pschihotował a wobleźe ɣo ſtary kożuch, kotryź ma hižo lėta dołho ſa hłowat. Ale tón ɣej wobroći, to je ſchescherjate łokmy łaj ɣwinjage ɣerſcheje ſtejachu. S horſchcźe łożoweje ɣłomy ɣwije ɣej powrjeſtło a ɣwjaſa ɣebi je wokoło tołſteho brjucha, hdźeź je ɣej ſtarych drabow natyłał. Na hłowu ſtaji ɣej ſenkczapku a ſcźehnje ju dałoko pcźes wuſchi hacź hłuboko do mjeswocźa, to jeho ſeſnali njebohcźi. „Takle, Janko, nėtk droje mje ſpósnacź njebudźeſch."

Ssuſodźiź Jank je mjenuj-n jeho najiubſchi pschecźel mjes matymi. Skoro tóżdy dźeń pschidźe k njemu a hlada, tak ſchewnuje. Najradźcho by ɣam pola njeho ſchewź wuknył, tak ſo jemu to rjemjeźko lubi. Ssmė na tſinohatym ſtołcźku ſedźecź a ma psched ſobu tajtu wulku łuku ſ wodu wiſajo. — Khėts hiſchcźe nėchto jabłukow a worjechow a teź poprjanzow do mėcha. „Hlej, Janko, bych-li wcźera pschiſchoł, by jeno jabłuka dóſtał. Tak ɣym dźenża dopoldnja w mėcźe po kożu pobył a nėchto worjechow a poprjanzow ſobu pschinjeſł." Ale ſchto to je na tajti wulki mėch. — Haj! Tyknje na dno njedawno namkany rjeczas. S tym móże ſchcźerkacź a haru cźinicź, dale nėchto ſtarych cźitjow a druheho cźapra a na wſcho ɣwoju ſchewſku ſalu. Potom hatle wėzki ſa Janka. Tak je wacźoł wjetſchi.

A runje pschinjeſe Ryſchporez Madlena ɣwoje rejwanſke cźrije k póduschowanju, ſo by je hiſchcźe wjecźor ſcźinił. Chże druhi ɣwjaty dźeń na hodownu ſthadźowanku Studowacźe młodźiny hicź. Durje wocźinicź, pschetworu wubladacź, ſe ſtrachom ſaſchikknyć, durje ſapraſnyć, ſo ſkoro ſchindźele ſ ſtéchi ſtetachu, cźeknyć hacź tak błoto łetaſche — to bėſche ſtutt tſioch ſekundow.

Hodowny ſtomik.

Naſch dźéd ɣluſchesche do tych njewſchédnych ſtarych, kotſiž wobſtajnje ſpėw wo „dobrym ſtarym cźaſu" njeſpėwaſche. Mėnjeſche, teź nowy cźaſ ma ɣwoje dobre, haj je lėpſche wupłodźił, hacź je to we ɣwojej młodoſći ſnał. Do toho liczeſche naſtajnje a ſ wėſtym ſaczucźom — bożodźėſcźowy ſchtom. W tiizntych a ſchtyrzetych lėtach ſaůdźenego lėtſtotka njebėſche hodowny ſchtom po ɣyłej Nėmſkej hiſchcźe ſnaty. Tola ludźo trjebachu jenoź junu „pod ſchtomom" pschicźeknjenych ɣuſych ɣedźecź a hižo w pschichodnym lėcźe ſhotowichu ɣej jón bźeſacź, dwacźeći ɣwójbow.

To ɣo mi a druhim k wėrje podobne być njeda, Tola cźitach nėhdźe, ſo w Berlinje 1815 prėni hodowny ſchtom bu ſaſmėcźeny, we Minje hakle 1866. A Franzoſojo pschidadźa, ſo ɣu pschede wſchėm nėmſke wojaźy 1870 waſchnje hodowneho ſchtoma do jich kraja pschinjeſli, kotryź woni teź we wójnje — runje kaź we pobjednjej — parowacź nochzuchu. Tak bu nėmſki hodowny ſchtom hakle w druhej pokoju ſaſchłeho lėtſtotka powſchitkownje ſnaty, teź ſwonka Nėmſkeje, haj na zytym ɣwėcźe. Bėſche ɣo tak ſakorjenił, ſo w Ruſkej dary luboſcźe, kotreź k ſroncźe ſcźelechu, ſ króika „jelka" (jėdleńka) mjenowachu.

Tola leża ſapoczatki hodowneho ſchtoma daloko wróćzo. We lėcźe 1680 ɣo wo nim w „Memorabilia gaedam Argentorati obſervata" rėcźi a to w Straßburgu.. We ɣamnżnym mėſcźe ɣwarjeſche evang. ſarać Dannhauer 1640, ſo hodowny cźaſ bóle ſ pschihotowanjom a wupyſchenjom bożodźėſcźoweho ſchtoma pschecźinja hacź ſ Bożim ɣłowom a nawėſcźeja na njón wſchelake ɣlanki a ſokor. Potom jón ſatſchahźeja a wulkhnyć dahźa. S wotkel tuto waſchnje pſchikhadźeſche, njewėdźeſche a mjenowaſche je „dźėcźazu hru". Tutón pobożny muź ɣo bojeſche, ſo ſhromadźenje pod hodownym ſchtomom ɣnrkwinſkemu ɣiwjenju ſchkodźi. Tajte mėnjenje a wuſke nahlady pak njemėjeſche wón ɣam. Hdyź ɣebi wėz bliže wobhladamy, namaamy, je hodowny ſchtom w Nėmſkej — jeli niz po ɣyłej — hižo w ſaſnych lėtſtotkach ſnaty był, ale pſches nowu Lutherowu wucźbu ɣo njeluboſny cźinjeſche. Ludźo ſaczuwachu póhanſki ſakoźt tutoho waſchnja, dokelź ɣo pſchi tym wſchelakim pschiwėrkam a nakoźłam hołdowaſche.

Nó, dyrbju někto tu holzu takle sescherić, myßli pschi sebi. Dże thêts won, woła sa njej, ale ta je psche wschê hory a doły. Nó, tuż njemóžu pomhać. Sa khwilku wosmje mêch na khribjet a wulki prut do ruki. Bjes njeho žo dźêrži njeboża. Khêžu na te por mjeńschinowm hakle njesaczinja. Pschinjesu jemu nichtó nicžo njebudže a tostorhaneho wobucža žo nichtó njepschima.

Haj wschak, pschedtaja kraßneho rumpodicha, nasch schewz. Njeje runje grawocźiwy hewrjekar kaž někotsi, so je kónz wßu zlyschisch. Pschejara luboscziwy pak tež niz. Jak žedźi pod blidom a ßtyknje ruczki wjazy króc a spéwa paczerje. Wêso starschej a Schewzej wuj ßu jemu huseßisko wo rumpodichu powedali, so wón dußchne dźêczi njebije a druhe. Hdyž pak tu někto woprawdźity psched nim steji, to ma jakoßnu strach. „Ssy dha — tež — starschich — pschezo — poßkuchak? Njeßßy — Schewzej wujej — junu — jedyn talêr — rosbik?“ To nicžo njepomha, ßamo tajtim małym pjerachom dyrbi žo ras krucze na ßub pomaßacź a do ßwêdomja rêczeć, so ßlyscha, so rumpodich wscho wê. A hdyž Jank nêtko na duschu ßlubi, so chze pschezy prawje pêtny lyczi, dha je rumpodich dźeń a bóle pschecźelnischi a chze Bohu dźêczu rjez, so dyrbi prawje wiele pschinjesecź. Tuż je Jank tež dowêrliwschi, wuleße pod blidom a da woprawdźe rumpodichej ruczku. A hdyž žo wón pschi durjach wobroczi a mêch wußypnje ſ jabłukami, worjechami a poprjanzami, dha jemu wulecźi jene kopyto a ßala tež won kuka. Khóts dracź — thêts nuts do mêcha a fuk je nasch rumpodich.

Ale nasch hólcź je tola wobkedźbował. „Tu bê nêschto wot Schewzej wuja pódla.“ — „Hdże tež to, ja nicžo widźała njeßßym.“ — „Ja pak. Macźi, czehodla to?“ — „Nó haj, tebi je jabłuka a worjechi pschinjeßł a nêtko pódźe k Schewzej wujej, tón dostanje kopyto a ßalu.“

Bohnu wjeßela khwata ßchewz ſ dwora. Wêzka je žo hjesporocžnje poradźiła a dla hłupeho kopyta a ßale — na to drje njeje žo Jank w ßwojej roshorjenoßcźi dobładał. — Nadobo wostanje ßtejo. Schto dha je to do bórbotanja a ßwêczenja ſ dybłaczynymi lampkami we jeho khêži tamle lêbjerka? Khóts czert, schto dha žo tam ßtawa? Praduschi? Hdże tež to, telko paduchow nadobo njepschinôdże. Abo chzedźa hižo dźenja k mojim ßajutßischim narodninam nêkajke ßaßtaniczko pschinjeßcź? Dundyr njechak, pschinôdu teptajo ſ durjemi won. „Schewz žam hischcze naßfêrje ſ kožu domoj njeje.“ SSlyschi prajeć. — Bliže a bliže žo wlecže. Pokoji mêch a prut na bok a ſthowa ßo ſa hromadu drjewa a ßtucha. Nadobo padnje ßwêtka pruha na njeho. „Tu je, tu je, pócze khêts, pócze khêts!“ SSlyschi wokacź. Khóts jene wekßo, nêtko pschinôdże nasch ßchewz do ßtracha a czêri pßches poßleżu won do polow. Ale w ßwojim ßtarym kožuchu a we wulkich ßchórnjach njepschinôdże daloko. Hižo ßu jeho doßczahnyli a jeho mordarßy pschekłepaja. Na roli leżi. Bija, ßtorkaja a kopaja do njeho. Hdyž ßu ßwoje skoby na nim wutschaßli a hromadku njeßboża ßej bliże wobhładaja, dha ßim ßtoro roßumcź ßaßtanje. „Mój hoßpódźko, to dźe je ßchewz ßam!“ „Sso wê, so ßam, wo hepießo,“ wuje wón. „Ty człoßke dźêczo, to tola njechachmy. Nyschporez Madlena je naß w ßmjertnym ßtraße alarmérowała, so je pola ßchewza ßababjenu paduch a kradnje zyły mêch wobucža. Tuż ßej mßlachmy, so ßmy rapaka popadnyli.“

Nêtko počźina ßchewzej ßwitacź a powêda, kak je žo wßchitko mêko. Tak naßtanje wulke ßmjerße na roli. Nó, te puki njebêchu tak ßto, tołßtu kožuch, ßchórnje a kohmata cźapka je wotdźerżachu. Wêzka je wêßo w ßchewzowej ßitwicźaj ſ nêkotrymi litrami palenza polije nimale hacź do na pół dwanacźich.

Nasaßtra kedźbuje ßchewz na Nyschporez Madlenu, ale njepschinôdże. Hanbuje ßo, hdyž je ßtuschała, schto je naparała. Je najßferje hischcze ßamßny wjeczor ßwoje cźrije druhemu ßchewzej donßeka. Nasaßtra pschinôdże Jank a ma ßchewzej wiele wo rumpodichu powêdacź. „Je tón tež pola tebje, Schewzej wuio?“ — „Sso wê.“ — „A je cźi ßalu a kopydło pschinjeßł?“ — „Ssym to we mêßche widźał. A žy ßej puki krydnył?“ — „Haj, a kaike!“ — „Czuſch, czuſch — ja njeßßym žane krodnnk. Widźiſch, ty njeßu pêkny był, ßchewzej wujo. Czuſch, czuſch — na tebje!“

Hody wosamoćenecho.

Wêßche nêhdy woßamoćeny cźłowjek. Njemêßeſche nikoho na znliczłim ßwêcze a nikoho w mêßtaczku, kiž k njemu ßiuſcheſche abo jeho lubowaſche. Wêßche patorźiza a woßamoćeny bê rad nêschto wo kuſku rjanych hód ßacźuwał. Tuż dźêſche ße ßwojeje ßtwy won na dróhu. Tam hêſche zyle cźicho. Ani jenicźkeho cźłowjeka njewuhlada, jenoż drobne ßnêßki rejowachu wokoło latarnjow. Tak ruczе wjeńcźachu ßo wokoło ßo, ſo ßo pschihładowarjej ßamo počźinaſche wjercźeć. So by tuſej hrê pschihładował, tohodła tola na dróhu ßchoł njebê. Hładaſche po khêžach horje, hacź njebo ſ jeneho ſ tuſtych mnohich woknow nêkotre pruhi ßaßwêcźenych ßchtomikow popadnycź mohł. Ale wßchudże bêchu woknjaze ßawêßćki ßacźehnjene. Sdaſche ße bncź kaž proßcheŕ, ke kótremuż ße wßchê durje ßawrjene. SStruſcheny dźêſche wokoło cźółka do druheje wulizy. A ßaży ßhładowaſche po twarjenjach horje. Nadobo wuhlada, kak dźêſcźowa ruka woknjazy ßawêßćk na ßtronu ßtorcźi ßwoju kudzerjamu hłojcźku k woknu ßtôcźi, ßnadź ßo by wjeßele ßnêßki witało. A pßches ßchkakobu ßlecźa ßwêtło poßlocźana pruha ſ hodowneho ßchtomika, kiž w błiſkoſcźi wokna ßtejeſche, na dróhu. Ruczе hrabaſche woßamoćenu ßa nej a dźerżeſche promjo w ruzy. Krucźe ßapßchimny, ßo njeby jemu cźekko. Ale ßwêtłej pruiy bêſche hižo ßwój wulkt na dróhu ßel a by najradßcho naipjet ßtocźiła do cźopteje ßtwy. Tola woßamoćeny ßtôcźi ju ruczе k wutrobje a woja ju ßobu do ßwojeje cźêmneje ßtwicźki. Tam dyrbjeſche hedowna pruha domcźk roßßwêtliczą a trôßchku ßwjatocźnje wuhotowacź. Tola — tu dohlada ße, ße je promjo jemu wutrobu roßpaliło. Tuż leżeny ße do kóża a płakaſche hórko. SSswêtka pruha pak bê ßleźała hacź k cźmowemu njebßu, ſ wokkal nêtko jako hwêzda na ßemju dele ße ßwêcźi.

Tajßich woßamoćenych je doßcź. 4 ßamo4 w holku a tołku ßiwjenßkim, kotßiž ße wohrêwaſym hodownym promjom zedźa. Njech ße jim tola wutrobу a durje ßbożownißich cźłowjekow wotewrja!

Swêtło swêta!

Za mnu pójêe
A so rójêe
Do hródźiczki,
Do kólniczki!
Wuley, dźêći!
Kak so swêći
We njej dźiwne swêtło rjane,
Dotal nihdźe njewidźane!

Syni, słabi!
Swêtło wabi
Do hródźiczki,
Do kólniczki.
To njeje bêdne
Swêtło wšêdne!
Z njebjes je tam zeßło krasne,
Wulke, eunje, mócne, jasne.

Skoku pójmy
A so rójmy
Do hródźiczki,
Do kólniczki!
Zbóżna hêta!
Swêtło swêta
Z Bożeho él dźêßca swêći.
Radujée so, wuley, dźêći!

Nimo éma je,
Lud so saje
Do hródźiczki,
Do kólniczki.
Wótce Bożo,
Kajke zbożo
Nam tu khowa khuda hêta!
Twój syn sam je swêtło swêta.

Witaj, witaj,
Synko, witaj!
Do hródźiczki,
Do kólniczki!
Wšudże doswêć.
Puć nam rozswêć
A wšêm slepym, zo do raja
Přiňdu, kiž so k tebi maja.

M. Nawka.

Cuze dźêćo pod woknami.

Hodowne powêdańczko.

W thêżay pschi lêżnem ßakhodźe ßiwjeſche ße khudy dźekaczor a ßaßłuži ßej ſ rubanjom drjewa ßwój khlêb. Mêjeſche żonu a dźêći, hólcźa a holcźku. Hólcź rêkaſche Valentin a holcźa Marja. Wêßchtaj poßłuſchnaj, cźinjeßchtaj ßwojłmaj ßtarßchimaj wjeßele a poßłuchaßchtaj jimaj pschi dźele.

Jeneho dnja na ßymnym wjeczoru ßedźachu wó ßtwje hromadźe. Nadobo ße do wokna ßaklepa a cźêrń khóß prajeſche: „Ow, puſchcźe mje do waſcheho domu! Ssym khude dźêćo, nimam jêdźe a hoßpody. SStoro ſ khodom a ße ßmu ßahinu. Puſchcźe mje nuts!“

Hnydom ßkoczißchtej dźêći wot błida, wotewriſchtej durje a prajeſchtej: „Pój nuts, thuduſchko, nimamy drje ßami wjele, tola wjazy hacź ty, a ßchtoż mamy, chzemy ſ tobu dźêliczź.“ Zuſe dźêćo pschißtupi a wohrêwaſche ßej ßwoje ßmjerße ßtawy na khachlach, dźêćći daßchtej jemu jêßcź a prajeſchtej: „Ssy drje muczna. Pój, leżni ße do naßcheho kóźła, mój chzemoj na ławzy leżecź.“

Zuſe dźêćo prajeſche: „Njech ße wamaj mój nan we njebjeßach podźakuje.“ Wjedźeßchtaj make hoßcźo do ßwojeje komorki, położißchtej jeho do kóźła, pschikryßchtej jeho a mßleßchtej ßej: „Ow, kak rjenje nam tola jel Mamy ßwoju cźopku ßtwicźku a ßwoje kóźło a khude dźêćo nima nicžo hacź njebjo ße pschikrywa a jemju ßa lêhwo.“ Hdyž ßtarßchej k mêrej dźeßchtaj, położißchtaj ßwojej dźêći na khachlowu ławku a ßej prajeßchtaj: „Zuſe dźêćo budźe ße wjeßeliciź, ßo tak cźopte leži. Dobru nóz.“

Dźêći beßchtej nêkotre hodźinki pospaßej, dha wotcźi Marka a ßawoka ßwojeho bratra: „Wotucź, Valentino. Njeßßyßchich khudźou pod woknamt!“ Valentin wutrêwaſche ßej ßpar ſ woczow a ßkuchaſche. Wêßche to wubjerny ßpéw a ßmuk. Zyle jaßnje ßlyßcheßchtej ßłowa:

Cźe dźêćo ßwjate witamy
ße harfu a ße ßpéwom,
Ty leżißch mêrnje we ßpanju
Tu ßtrażujemy w nozy.
A ßboże tomu domej budź,
Hdeż ßy ty dźenßa zuſy hóſcź!

Hdyž dźêćći to błyßcheßchtej, ßtrachowaßchtej ßo. SStupißchtej k woknju a khadźachtej, ßchto ßo wonka zofa. Ke ranju ßhadźachu ranßche jerja a pßched thêżu bêßche wjeße dźêći, mêjachu ßkotu harfu w rukach a bêchu w błêbornych draćźiczkach. Se ßpodźiwanjom khladaßchtej na wßcho. Nadobo ße jeju nêhtó wot ßady dótknu. SSso wobroczíwßchi, wuhladaßchtej zuſe dźêćo, wobleczene ße ßkotej drastu, na hłowje błyßcźatu króńu a prajeſche ji maj: „Ssym Boże dźêćo, kiž po ßwêcźe khodźi a poboża dźêćom ßboże a wjeßele pßchinjeße. Wy ße pßchiwßali w tutej nozy mje ßa khude dźêćo mêło. Smêjeße moje ßohnowanje.“

Dźêßche ſ dźêßcźomaj won, wotkama hakłu ſ błißteje jêdleńki, ßaßadźi ju do ßemje a prajeſche: „Tuta hakła njech wuroßce k ßchtomej a pschinjeße wam kóżde lêto płodu.“ Nadobo ße ſ jandźelemi ßhubi. Jêdłowa hołkuźka wuroßce ße ßpêßchnje k hodownemu ßchtomej. Na nim wißachu ßkote jabłuczka a błêborne worjechi a tcźeſche wob lêto junu.

Marja.

Podał: P. Krjeczmar.

Kóżdy ras, hdyž po hórzy horje kroczach, pohladnyć wcźitnje na maku thêżku, tulazu ße nêżnje k hórzy. Khêżka je tak mała, ße njebu wêrił, ße w njej nêchtó bydli. A tola dyrbi w njej nêchtó pschebywacź, pschetoż błyßkotate woknjêżka a kraßne tcźêrjate róże pßched nimi jewja pschitomnoßcź cźłowjeßeje duſche. Sso napraschuju thonich, ße bydli w njej khuda, khora holcźka. Myßlicźka, kak bych mohł khudej holcźay make wjeßele wobradźiſch, mje wot tuteho cźaża wjazy njewapuſchcźi, tuż ſakłapach na hodownym wjeczoru ſ makym ſchtomikom w ruzy do durjow nêżneje thêżki.

Maka holcźka niz wjetſcha jako dźêćo, ſuwaſche ße ßtólcźk pohibajo k durjam, dokeľ bê po cźeßkej khoroßci wokhromika. Strachocźiwje pohladny na mnje, jako pak ſpóna, cźehodła pschikhadźam, jewi ße wotkhpßchcź wutrobneho wjeßela w nêżnym mobliczu.

Ruce wupßchicźi ßchtomik. Mêrnje a jaßnje błyßcheßcźeßchtej ße holcźaynej wócźay a wuroniſchtej pruhi ßboża.

SStara bajka pschińdże mi do pomjatka. Mêjeſche traſch też tuta njeßbożowna jandźeßkej ſchidleſchcźy pod ramjenjemi ſhowanej?

Sswjatocźnje, kaž dźêćo druhemu potajnu powêßcź ſjewi, ſchepny mi ſ cźicha pschi wotkazlenju:

„Wêm, schtó je waß ke mni pôßłał; abo mßlicźe traſch žebi, ße ſcźe ßam wot ßebje ke mni pschiſchli?“

Wot tuteho cźaża ßem bêch cźaßto ſ hoſcźom w makej khêżay. Wßchitko bê tu tak mólicźte a cźiſte a pschihodne ßa dźêćazu wulkoſcź holcźki. Kachlicźki bêchu tak make, ße móßeſche derje, pschi nich ßebjo, ßebi nêschto ßmaricź. Wßchitko wobßtaraſche ßebi ßama. Schijeſche ßama ßa zuſnych ludźi, ßo by ßebi nêschto ßaßkuźiła.

Nêhdy, pßched wójnu, bê jej bratr k pomoży byt. Wón bê w Franzowßkej padnył. Lêto po ßmjerczi ſjewi ße holcźay w nozy wo ßtje a rjekny k njej:

„Njerudź ße wo mnje, luba ßotticźka, tola, hdyž wrócźi ße jedyn ſ mojich towaſchow ſ wójny domoj a ſaſtupi do twojeje khêżi, budź pschecźelna k njemu a hoſpoduj jeho, jako by mje hoſpodowała.“

Druheho dnja — bê runje njedźela — ßedźeſche holcźka pschi woknje a hładaſche won na wjeßnu dróhu. To bê jejne wjeßele, wobdźiwacź mêſchcźanow, kiž wopuſchcźiwßchi wulke haży, ße tu ßwobodnje w Bożej ßtwórbje wukhodźowachu. Njebê tam wonka ßwêt, wabjo tu ſ błißta a tola — tak ßdaleny. — Nadźijeſche ße ßnadź nêcźeho noweho, kraßneho a tola potajneho? — Wona mßleſche a mßleſche a pschedźeſche dale nikti ßbożneho ßona.

Wßeczor ße do durjow ßatkapa. Njejapzy ße wuſtróża, jako ße durje wotewritchu. Wróćźi ße jeje bratr domoj? Wßchitkhadźazy bê jemu ßkoro hacź na wßótku podobny.

Pßchitkhadźazy młody wojak ße pschecźelnje praſcha, hacź ßmê w bêtu tydźenja ßchaty ßwojeho wyßchka k njej ſ wopurjedźenju pschińjeßcź. Mjes tym ße rêcźeſche, wotpocźowaſchtej jeho cźornej wócźay ßobuźelnje na khromej holcźay, kiž mêjeſche tak rjane a mudre mjeßwocźko.

Sso ſ nim ßabawjo ßhoni, ſo je wón na khwilu ſe ßwojim wyßchkom tu do wokolinу pßcheźadźeny.

Poßkiczi jemu ßtok a ßchalku cźapkeho cźaja.

Młody wojak cźaże na to ßaßo woteńcź. Pschi durjach wuhlada ßkoro pröżdny wodowy bok a wopraſche ße ju, hacź ßmê je tutón pjelnicź. Prjedy hacź mózeſche je mu wobaraczź, bê hižo pschi ßtudni. Druheho ranja praſchcheſche ße Marja, hdy wón ßaßo pschińdże. — Hižo pßched wjecźorom pßchikhadźa a woteda je ßchaty ßwojeho wyßchka k wuporjedźenju. SSaßo pßchebywa pschi njej poł hodźinki a napjelni jej pschi wotthadźe ßnowa wodowy bok.

Cźaßto nêtko knjej pßchikhadźa a bu pßchecźelnje powitany. Pßchecźo namaka poliwku abo cźaj ßa ßebje pßchihotowanej. Haczrunjeż bê khuda, ßtaraſche ße wo njeho, kaž wo cźêlneho bratra. Bê jemu też jeje ßón wupowedała.

Wón pak cźuſeſche ße wuſwoleny, njeßbożownej holcźay pomhacź. Pschińjeße jej drjewo ßobu, pschihótuje pschiprawjene ßa make khachle. Korbik ſ dwêmaj młodymaj łócźkomaj ßtaji jej potajnje pßched durje. Mjecźor hrajeſche na huślach a k tomu ßaſpéwa, mjes tym ße mêjeſch wón łcźêjaży bóß, kiž pßched domcźkom ßtejeſche, ſ wotewrjenym woknom nuts. Nalécźo pschikhadźeſche! Jeneho dnja pschijêdże ſ wojneźkom, ße by ſ njej do Bożeje ßtwórby wuíél. Pschińdu nimo ßwjeżdżeńſkeje łuki, hdżej ße młodźina pschi rejach ßabawjeſche. Wona pßcheje ßebi pschihładowacź a proßy jeho, ße by ſ jenej młodej holcźku ßarejował. Wón to nochze, ale jêdże ſ njej dale do lêża. Nêkto pschińdże holcźka kóżdu njedźelu won do pschirody a ßafcźêwaſche ſ dobom. Wobliczo dóßta cźerwjeńßchu barbu a wócźay hładatej hißchcze jaßniſcho do kraju, ju wobdawacź.

Kónz lêcźa wróćźi ße wojak ſ wyßchkom ßaßo do mêßta. Dyrbi ho dźêliczź. Nêtko halle ßacźuje, kak hłuboko je ße tu ßakorjenił. Je jemu, jako bê kóżdy cźłowjek, kóżdy kcźeźk dyhł jeho dźerżeczź, ße njeby ße wotßalił. Tola — dyrbi ße wot holcźki dźêliczź. —

Marija pak myßli na njeho kóżdu hodźinku, kóżdźicźki dźeń. Tola ßebjeßapreźe, kotreż hižo wot dźêcźazych lêt ßem pêtnoßche, da je ßi krutoſcź w boju wo ßboże. Se ßrudobu ſjewjazym poßmêwkom rjekny mi tehdy:

„Wjeßele tuteje ßemje njeje ja mnje poßtajene, to ßacźuwach!“

Młody wojak pak běhaše doma pola starších kaž wo śnje wokoło. Jeho myśle namakachu śtajnje wutóną pola Marje. Powabiwosć, kiž knježeše we wobchadze mjes nimai, bě po dadžu jeho sadžuca noriła. Jemu śamenu k dźiwej bě žo hacź do wobkuśiazeje pazdałoście stopnjowała.

Dokelž bě śkoro hišće ś hólzom, njesnaješe luboscź a śamėni pśichtiłnosć ś nimi, kotraž bě tola jenoj śobuczuje — ś luboscźu. Napiśa Marji luboscźiwy list a pśichłubi jej, žeńru bźewacź, so by ju mohł potom jako mandźelśku k źebi witacź.

Marja pak nochcyše niczo wo tym wědźecź, hačrunjež bě jeno pśichtiłnosć k nej ju tak njeśmérnje wuzbožika. „Njeńdu jeho źiwjenje śniczicź," rźekny k źebi. „Cakluźi źebi stromu a rjanu žonu!"

Wośa kruta, hačrunjež ju młodyn wojak śpyta za žnowe śbožo dobrjeź. Spśima najwjetśchu luboscź we wotprajenju a źebjeśaprěcźu.

Sněženki.

Běchu hody. „Dźenja wjeczor je śchćebrý wjeczor!" cźicźorichu žej wróble na śahrodźe do wuśichkow a śleźicźu potom k śchłomam a kećcźkam, so bychu to teź jim powjedali. Ale to hižo te wědźachu. „My śmy widźałe, kak hodowny śchtom do domow njeśechu," prajachu woni. Wróble pak běchu hišće wjele wjazy widźałe, pśichtož wcźipni, kaž tak ju, běchu žo zyłe popołdnje na wokrejźaw wokoło tłócźiłe a do śiwow hladałe, hdźež zyła wobrada śtejeśche.

„Hodowny śchtom", prajachu, śmy teź widźałe; ale śloro jeho śpśinałe njebychmy, tak bě pychony ś jabłukami a worjechami a śe ślótom a śźébrom a ś papjerjanymi rjeczaśami." „Kak rjenje", rźeknuchu śchtomy a kećki, śrudnje pohładawšchi na śwoje nahe hałośy. Ani kopjeśchka wjazy njeměachu. A wulka jabłuczina na trawniku śpomina bolostnje na śloty cźaś, jako bě hišće cźełe połna cźełwjenoliźłatych płodow. „Śnuano śu to dozmła moje jabłuka, ś kotrymiž žo wuzyy cźini," ścheptaśe ś waha. To wróble wšo teź njewědźachu, ale woni wědźachu wjele drubich wězow, a to wupowědachu. „Tam tón mały pachołk, tón Michałk, dośtanje rjanu cźapku a Cecilka nowy pśaśchcź a kośchlu ś bojkami; wšcho leśeśche wo śtwje na blidźe, a śa wowku pśjany pśichćrnw leśeśche pódła, so njeby wjaz tak wośpjała. Ale najrjeńśche hišćeźe pśichłubje; dźenj wjeczor, hdyž žo wśeć žwećki na śchtomje žwećca, budźe kraśnje!"

„Haj, wy macźe žo derje!" śabórcźa stara plumpa na śahrodźe. Naśch jeźyn njedośtanje žadyn dak a njewidźi niczo ś teje kraśnośeśe. Hdy bych tola teź leczećej mohła!" —

Nad tym dyrbjachu žo wróble njeśmérnje śmjecź. To teź bě tola jara śmješne, ta stara plumpa by leczećej chcyła. „Hdy bychmy tola śnatmjerścha cźapki dóstali!" śawołachu drjewjane koliti ptoka. „Abo rjany płaśchcź," měnjeśche thłódniza. Trawnik cźayśche radścho cźopy wodźew, kaž wowka, so by žowje śiwjeleźki mohł pśched jymu wodźewacź. „Kniha ś wjazymi powjedanćźami teź njeby nicźo hłupeho byłoł" prajachu kećki. „Druhdy je tola źadawje wośtudło w śymje, hdyž ani mjetełki ani ptacźki njepśchidnu nam nješchto powédacź. Tak pśchejeśche žej kódzy w śahrodźe nješchto. Haj pśchejeśche žej! Ale śchtó dha pśchecźa hnydom dopjelni? Boże dźećźo ma ś ludźimi dosć prózy. Śrudnje hladachu śchtomy a kećki a trawnik a płotowe koliti k njebježam; tam bě wścho śchére, zyle śchére. „Najrośumniścho je, so wušnjemy!" praji trawnik. „Widźećź tola niczo njebudźemy ś tych kraśnośćowć! K tomu je žno ło zyle śaćmiło." Tak myślachu žej wśchitcy ta a bórzy bě na śahrodźe wścho cźicho — wścho dremaśche.

Ale śchto tola bě, śchto ź njebjeś dele lecześeśe? Ssame małe, běłe mjetełcźi. Śchto te tola chcyhu? Leczachu tak mjelcźo, tak cźiśchinko, so to nichtó njeśłyśeśeśe. A jenoj zyle mjelcźo mjes śobu śchepłachu. „Kak je to tola śyma", prajeśech jena. „Jenoj derje, so je nam naścha maćerka mrócźałka běłe płaśchcźika wobłekła!" Běchu jara horde na to a najrješńśe ś nich ś radośću w powétśje rejowachu. Někotre śnježenki běchu jara wulke, leczachu prěkuło pomału a rośumnje a wabjachu teź tamnych ś rośumnemu porjadu. „Cźicźe Waśchu wěź," prajachu, „a budźeźe pěknje cźićhe, so we śahrodźe nikoho njemubudźićźe, hewak je ś pśchekwapjenjom nimo!"

Snježenki kiwnuchu némje. Hižo běchu prénje we śahrodźe. Niczo žo w njej njehibaśche, wścho śpałśe. To bě śnježenkam runje prawo. Pomałku dźećhu k śpinkazym kěrkam a śchtomam a wudebśchu je rjenje. Ani najmjeńśchu hałku njeśapomnichu. Wścho bu ś zokrom pośnte. A kak małe śnježenki pśchi dźéle thwatachu! Bě dosć dźéła za nich. Jenoj derje, so běchu jich tak wjele. Tśécha khłódniźy dyrbjeśche kornaź dóstacź, kaž bě źebi to pśchała. To pak njebě tak łohko, dokelž bě hižo tara a njeměśeśe wjaz tak hłuboki śpak; wona druhdy njekrafnje wjele rjanny, so śnježenki žo naśtrožachu a śej myślachu, so ś nju wubudźiće, ale wona bě jenoj wo śnje nješchto rěcźała.

Najwjaźy próźy mějachu śnježenki ś wodźewom sa trawnik. Wjele ś nich běchu śej śwoje hwźdne płaśchćiti wušlékłe — wjele, wjele tyhaj hižo na trawniku leźachu, a pśiśeźo śchcźe pśchikrym niebě dosć tośity a cźopky, a wjazy a wjazy śnježenkom dyrbjachu hišćeźe śe njebjeś pśhilećećej a śwoje płaśchcźićki na trawnik pośłećź. Śłónćnje bě dźeło dotonjane a wbohe śiwjelcźa wjazy njewośpjałyśe. „Je nět wcźo hotowe?" wopraśchachu žo śnježenki. „Ach nę, nę!" łatlincźa śe wścheh kutow, dołho hišćeźe njeśłyśmy hotowi. Mamy hišćeźe bojaśnje wjele cźapkow naśtajećź! Pomkajcźe nam tola, so bychmy hacź do ranja dźeło dokóncźiłe!" Nětk pak to ruće dźéśiśe. Kóždy bě wźeł k sebi kawałk kožuchowu cźapku; kóždy kamjeń, kóždy stołp, kóždy płotowy kólik, teź stara plumpa dośta jenn. Nětko bě khwilu zyle ś mérom na śahrodźe. Ale potom na ranje — to bě spodźiwanje, wuśkot a radosć, jako wśchitcy śa žobu žo wodrocźichu a tu lubu wobradu widźachu!

Kećki žej njeśwércźachu žo hibnucź ze śtrachom, so móhli śwoju cźichu śhubicź. Trawnik bě śbožowny we śwojim kraśnym běłym pśichkrywje. Stara khłódniza pak, kotraž bě hewak śtajnje śe śynu prénja wotuczika, śpinkajśe dźeńa w cźoplym korunaźu, śloro hacź k południu. Najwjetśche wjeśele pak mějachu płotowe koliti. „Śsměmy tute rjane cźapki teź na śtajnje wobkhowacź?" praśchachu žo. Ale raśnśchi wětśik, kiž žo naranje wukhodźowaśche, wotmotkwi jim hnydom pśchiśłuśhnje: „Śchto śej myślicźe? Cźakajcźe nóź, hdyž płónćzko pśchidźe, te źno wam cźapku ś wuśchow śeśehnje! Tajśe śapimplenje te njeczérpi!" Wón rady ludźi trochu wobkajśni, tón raśnśchi wětśik. Cźinjeśe pfff! a wudumy w nimokhodźenju jenemu kećcźej nješchto ś jeho pychi, tak so maka śnježna mrócźałka nasta. —

Někto hižo žo druhi wopśt w śahrodźe bliźeśe, r a p a k, zyle źwjatocźnje w cźornym wobleku. Wón cźayśche śej zyntu rjanu wobradu wobhładacź, wot kotrejž bě śkyćhał. Pśichidźe najprjedy k starej plumpje. „Kajku macźe to nóznu kapu na hkowje?" žo woprašcha. „Sće tak kénja, so ju trjebacźe?" S tym ibćhny prawu nohu a śchmórnje jej kapku ś hłowy. „Cźiś, so mi ś wocźow pśchinidźeśch, ty njedobre rźeblo!" hrožeśche jemu że śwojim śwódom. „Chźu tola ras śpytacź, kak žo na tym nowym pśchesirjenju khodźi!" prajt rapak dale. „Zyle rjenje, jenoj so je trochu khadkt a potom bjeśe wicheje pigaonośće.! Ja to porjeśchu!" A nětko śkakaśche na pśchétrjenju wokoło a wśchudźe; hdyž bě śkakał, běchu nětko źmuhi, tak so bě zyle źmuhaty. Wón by tam hišćeźe wjazy źmuhow nacźinił, njeby-li runje ś wulkim thwatkom žo nécźto cźełwjeneho pśchśchumiło. To běchu źanki. Dźećźi běchu je ź hodam dośtałe a wjeśeła-

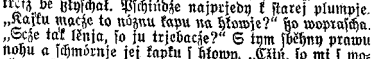

Złodjatko.

Tam paśtyrjo śtražuja w polu,
Sso nóź cźémna rosliwa.
A dopjelnja Bożu wolu —
Na Sbójnika cźakaja.

Jich błyśchcźaty jandźeł ś njebjes
Tak śtrowiśeśe prajiz:
„Dźenj pśchiśchoł je Khrystuś a pśchinjeśł
Wam śahoj, wyłk wutrobiny."

Khór njebjeśkich pózłow nětk śpéwa:
„Cźeścź Bohu budź w wyhośćosach
A cźłowjekam pokoja, méra
A wjeśelo w cźémnośćach!"

Sso śebjeru paśtyrjo ś thwatkom
A śćěhuja hwźdy tuž śled.
We hrodźi Marizu ś djećźatkom
A Jóśeja nadeńdu nět.

We žłobju leźi žyn Boži
Do pjeluśchkow śawity
A paśtyrjam ruźki śtoji,
Jich witacź chże luboscźiwy.

Tu paduu na wobliczo hwoje
A njemója dodźiwacź žo,
So śa cźiśte dźećźatko Boże
Że léh khude žłobjatko.

Cźi śabychu na khudoby jéroścź,
Na starośćź, hněw, śrudobu
Dźe Jeśuś je pśchiśchoł, ta łbóžnośćí
A pśchinjeśł ju na śemju.

Kaž paśtyrjo budźeśe tuž śwérni
A wjeśelśe dźećźatka žo
Wy pokhmurni, bwélazy, bédaí
Teź śa wah je łbóžnośće žro.

J. Sst.

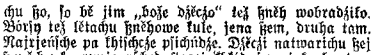

chu žo, so bě jim „boże dźećźo" teź śnéh wobradźiło. Bórzy ześ łétachu śnéhowe kule, jena śem, druha tam. Najrjeńśche pa łhśiśche pśichidźe. Dźećźi natwarichu śej ś n ę h a k, runje pśched starej khłódnizu, jako by tam na straži stał. „Mékny towaŕśch to!" měnjachu płotowe koliti. „Nadźijomnje móże žo teź trochu śabawjećź!" Nichtó pak śej njeźwaji śnéhata mylićź. Na łbóžo tón śam śapocźa. „Dobre ranje!" rźekny wón. Se wśchéch stron bźakowachu žo jemu. „Je rjane wjedro dźeńa!" prajeśche dale, dokelž niczo dale njewédźeśche. — „Haj — ale dźeńa w nozu je žo śnéholiko!" — „Nó, žo wé!" bórcźeśche śnéhał, „bych hewak jowle śtał?" — „Nę, to bych śawrećźe ś mrócźelu mohł dobry kruch dale puczowacź a bych hišćeźe wjele w śwérźe widźał!" — „Aj prajachu kećki nětko, „to źrje macźe hižo daloki pucź ja łbohu? Njechacźe nam nješchto powédacź?" — „Rad", wotmotkwi śnéhał a powédaśche:

„Sćźe śnano hižo hdy śnéhowu thźu widźeli? Nę! ale ja śym ju widźał. Haj, haj, prawa thalupka ś wokami, ś durjemi a ś wuhenjom, teź ludźo w njej bydlachu. Myślićźe śej trašch, so śu ludźo w njej śmjerśnuli? O nę! Sméh pěknje wahrźewa! Jimu widźach teź muźa, toho nóś bě módry a cźełwjeny — zyle namjerśnjeny.

Schto myślićźe, so to śapocźe? Wša śej śnéha a tréześche śej nóś ś nim někotre rady — a nóś bě łażo śtrowy — a muź bě śnéhej śa to jara dźakowny!" Wón cźayśche hišćeźe wjele śajimawego powédacź, ale nadobo płónćzko pśches mrócźele łukaśche. „O wej", rźekny śnéhał k tomu, „ to budźenny hnydom nécźto naśhonicź!"

S woprédka drje niczo njeczujachu, ale widźachu, kak rjenje žo śnéh w płónćznym błyśchcźu śpholeśche. To bě jaśnoscź a kraśnoscź! A wścho bě płónćzko pśchekukowako. „Njeméćźe jej! Kraśnoscź śmérje bórzy śwój łónź! Hdy bychcźe tola ś mrócźelu dale cźahnuł, dalec k horam, hdyž je tak kraśnje śyma, so śnéżenki njetrjebaju w płónćznym błyśchcźenju wumrécź, ale ze lodu dołu pśchewobrocźa a wécźnje Zija!" tak rjekny śnéhał.

Ale śchto pak bě to? Zyła śahroda ś dobom śapłakiny. S kóždeho kećka, ś kóždeho kolika, ś khłódniźy a płumpy kapachu wulke kapki do śnéha a kóżda kapka narasła we nim dźéru. Płakachu wśchitcy, dokelž śnéhał wo wumrécźu rěcźeśche, tón śnéhał, kotryž bě jim tak rjenje powédak? Ach nę, juźne wjedro bě nahle pśhiśchło. To běśche. Pśichezo wjazy płónćznych pruhow žo pokasachu a kóżda tosta nécźto śnéha, kóżda wša śej nécźho ś teje kraśnośćeśe. A to runje, jako bě naźwieńśeha. Tak wśchak je to śtajnje! (Pśchef. B. Krawz.)

Za kóždeho nécźto.

„Kośch dóstacź" rźka: žo jako ženich wotpokasacź. Tutón wuraś pothadźa ś 16. śtitótka, hdyž bě waśchnje, njewitanemu ženichej kośch bjes dna pśchipósacź.

*

Wobydlerśtwa na śemi łétnje w pścherśéru wo 12,5 milijonow pśchibywa.

*

W Němśkej narodźi žo wśchédnje w pścherśéku 3208 mandźelśtich a 380 njemandźelśtich dźéśi. 117 mortwych na źiwót pśchinidźe. Na 2190 wožobow wumrécźe na, jenom dniu.

*

Pśched wójnu jéźdźeśe je żeleźnizu w Němśkej 1797,7 milijonow wožobow, dźenża 1962.5 milijonow, t. r. na 100 wožobow pśched wójnu pśchidźe 109 w poślednich létach. Na 100 wožobow w łéce 1913 jéźdźi dźenża hišćeźe: we prénjej rjadowni 21 wožobow, w druhej 100 wožobow, w tśéśej 98 wožobow a w śchwórtej 123 wožobow.

*

Najwjetśchi dieselśki motor śtajichu njedawno w Hamburgu. Je to dźewjećźylindarśka maśchina, kotraž ś 94 wobwjertjami śa minutu 15 000 M. nadaśka. Kóżdy zylindaŕ měri w pścherśéku 10 metrow. Maśchina je 34 metrow dołha, 4,5 metrow śćeroka a 9 metrow wyśoka.

*

W Persiśkej njesnaju ani piwa ani paleńśa, teź niz śtawnych korc'mow. Jenički wopojazy napoi je wino, kotrejž pak ho jara śdźerćiwje wuźiwa.

*

Żelesniłka cźara w Južnej Amerizy běži 338 kilometrow wot Buenos Aires hacź k Andeśkim horam w runnym śméru, pśchi cźimž ju kólije nihdże wjazy hacź ¾ metra ś wokolinu njepośdźeny.

*

Sežrawosć pśchekaźanjowo je jara wulka; tak śeźerje źibjana waczka ża 36 hodźinow 86 000 krócź telko, kaž žama waźeśche, hdyž bě žo wulahnyła.

Přilopk.

* **Hdźe je w Němśkej najwjazy lékarjow?** Pomérnje najwjazy lékarjow ma po powésćach „Němśkeho medizinśkeho cźaśopiśa" Bayerśka, hdyž 1 lékaŕ na 1228 wožobow pśchidźe. Potom śeśéjuje Sakśka ś 1 lékarjom na 1420, Mecklenburgśka na 1532, Duringśka ś 1558, Rańśchoprujśka ś 1880 wožobami. Najmjenśe lékarjow ma Oldenburgśka ś 1 lékarjom na 2012 wobydlerjow. Po pśchetrénj pśchidźe w Sakśkej 1 lékaŕ na 4 kwadratśich kilometrow, w Anhaltśkej na 10, w Duringśkej na 12, w Bayerśkej na 13, w Oldenburgśkej na 24, w Rańśchej Pruśkej na 31, w Mecklenburgśkej na 41. W poślednijchim kraju ma potajśim lékaŕ 10 krócź tak wulku wokolinu śaśtaracź, hacź w Sakśkej. Na 1 babu pśchidźe w Bayerśkej 2263 wožobow, w Duringśkej 2722, we Anhaltśkej 2808, w Oldenburgśkej 2915, w Sakśkej 3533.

* **Meteor pola Bremena dele padnył.** W śańdźenych dnjach padny we Bremenu pola Dobenśkich Wrotow wulki meteor k śemi. Kaž bě žo śabłyśkło, śajédze meteor do śenje, pół metra hłuboku a pół metra śćeroku dźéru wuraśwyśchi.

* **Śpinny pśchemało.** Jendźelśki lékaŕ Sir Robert Armśtrong Jones prajeśche w jenem pśchednośchku w Londonśkim medizinśkim towaŕśtwje, so žu cźłowjekoju žo śwuźili, so pśchemało śpja. Jones pokaja na śtare prawidło: „Wośom hodźinow śa nuźa, dźewjećź śa žonu a dźeśaćź śa wróżneho." Ale śtaro tuto prawidło, kotreż dźenża śloro nichtó wjazy njewobśtrójuje, je njedośahoze. Po jeho pśchepytowanjach je śtaro śa borzśejenoho muźjeho dźeśaćź hodźinśki śpar najpśchijomniśchi a najśtrowśchi.

* **Had wokoło nohi indiśkeje hospozy.** Jakośtne wokomik pśchećiwichu njedawno hośćo pśchiśłuśharowego śaśtojnika we Tricomali na kupje Ceylon, jako pśchi hośćinje śedźahu, žałośtniśche pak hišćeźe łeposćiżelowa mandźelśka, dokelž bě na podawku njepośrédnje wobdźélena. Mjes tym śo žo hośćo derje śabawjachu a hebi jedze śtrédnjcź dachu, porucźi domjaza knjeni jenemu śłużobnikej, so by śchtlicźtu mlaka na kožu pśchi jeje śtólcźu śtajiła. Wśchitcy hośćo žo hacź do śmjerze naśtrožichu, hdyž tutón pśchikas śaśtyśchachu, pśchetož kóżdy ś nich hnydom śapśchimny, so je hrozny jédowity had nébdże we jśtwje śłowany. Mloko je śa hady tak wabjaze, so njeměźa žo dźeśećź, wot njeho picź. Wśchitcy wośtachu potajśim śmérom śedźo a je žanym śtawcźom niebihaju pytachu jenoj ś wocźeni śa hadom. Wšom pak bě śtólcźka ś mlokom na śchpundowanje žo śtajła, pśchiśle lonka łubra (śedźidy indiśki had) k njej. Kóżdy bě kat śwoju ledźinośeź na mloko śtólcźi, śabichu hośćo śe śwérinje. Kinjeni pak padny do womoty. Had bě žo njemuźy śpody jeje śtoka śłował a žo jej wokoło nohi świł. Jako bě žónśka pytnyła, so je had śpody jeje śtoka, bě ź wulkej duchapśchitomnośću śmérom hedźo wośtała a śtuźowniśej naśpomnjeny pśchikas dała, derje wědźo, so by śłubjena była, byłi žo ź nohu hišćeźe hibnyła, dokelž by ju śtrašchny had hnydom kuśnył.

Amerikanski wopyt pola našeho serbskeho korčmarja Gusty Zmija w Drježdźanach.

W juliju tutoho lěta bě amerikanski žurnalista tež do Drježdźan přischoł a přihladnje tež do nasčeje serbskeje korčmy Gusty Smija na Christianstej dróhy 22, njedaloko hlowneho dwórnischcza. Schtož bě tam wschelake rasy w sabawach a rosmolwjenjach nasonił, bě po domojwróčenju w jenym Newyorskim czahopisu wospjewił a naschemu Smijej přichodźak. S jendźelskeho zhotowi moja žona němski překlož, a ja tu podam zyku wěz w serbscejšnje.

Bjarnat Krawz.

Běch ſ Newyorka na dlěschi czaſ do Europy ſajeł. Wopytach wschelake města přehde wschěm w němskim kraju. Přischinjech tež do Drježdźan, hdźež ſo mi jara lubjesche ſe wschelakich přičinow; tuž wostach tam nkotre tydźenje. Bydlach ſ mojej žonu w dobrej penſiji na Christianſtej dróhy. Tam w maſej, jednorej ale pěknej korczmje khtychach prěni raz něschto wo Serbach, wo tamnym mózným ludstwu, kiž jónu wjazy hacz pokojsu nětčischeje Němskeje wobſtejdźachu a kotrychž potomnikow mała horstka dźensa ješcze w jednotlivych ſkupinach pschi bróžach Sprjewje bydli; tam, hdźež take rěka přeches Jewjernu Saſku do Bramborgſkeje běži.

Běſche wobjebje mjeno mějicerja korczmy, kotrež bě na ſwonkowne durje namolowane, schtož mje do tuteje měrneje hospody czehnjeſche. Smij běſche jeho mjeno, Gusta Smij, a jako wón ſatupi a potom ſkasanu ſchlenzu wina přehde mnu na wodźewane blido ſtaji, ja jeho ſaſkapnjeny wobdźiwowach. Jemu ſnano bě 65 lět. Jeho plěchata hlowa, jeho ſchedźiwe wuſty a kokaza brodka mi to ſwědźachu; ale w jeho wobliczu ani jenicžki ſmorſk. Jeho czoło a liza, jeho tyło a podhuba běchu tak hładke a bjeſtarostne, kaž pola dwanaczeletnoho pachoła. Jeho czémnej wóczzy ſo ſyboleſchcej kaž tej horliweho młodźenza, a jeho czerwjenej hubje wobpryſkaſche pożabliwe ſmějwkotanje.

„Knjes Smijo,“ dźech ſtónczne zyle ſampleny, „kak ſeje ſo na tutom ſwěrcze tola tak młodoſtny ſatkowak? Wy drje macze nětkaſi tajny ſwjaſt ſ khuſtaknicžu?“

Wón ſo radoſtnje ſaſmja. „Ja ženje do dwěnaj rano do loža njechodźu, ale ja ſym Sserb a“ — tu ſo ſkradnje ke mni ſkhili — „ja ſym njepożrěbny potomnik Wodźana!“ —

„Schto, potomnik Wodźana?“ — „Haj, haj, Wodźana, ſerbſkeho boha wodow, kiž we khubinach Sprjewje bydleſche. Hdyž je tón ſwoje wukhody do polow dokonjał a dźaſyche ſo ſaſo do ſwojeho wobhdlenja wróćicź, tak ſaſkapnu ſe ſwojej wjerbowej hakoſu tſi krócź na wodu wěſki. Woda ſo wotewri a wón dojedże ſaſo dele do ſwojeho wódneho hrodu; haj, haj!“ —

„Wón ſkapnu na wodu?“ wopraſchach ſo pſchekwapnjenje. — „Haj, tak kaž wy na durje!“ rjekny knjes Smij. „Moja wowka potwjedźeſche mi husto wo nim, zako běch hiſchcze maly hólczeč, haj! Jeje macz bě jej wo tym bala, pſchetoż wjeſche wy, moja wowka bě“ — tu runje hóſczo ſaſtupi, a knjes Smij ſo minu ſ njeſkónczenej rěczu. Bě to žonſka w deſchczownym płaſchczu a ſ kónczołoſtym nóſom a rědkoſtymi włoſami, kotraž bě ſaſtupika a žadaſche jej hólowe jejko. Knjes Smij poſkiči jej hiſchcze pok ſchleſiczy piwa k tomu, ſo by móhła jejko ſpłóſknycź a radźeſche jej, ſo by ſej ſe zonopom poſtužiła. We wobthodnych wězach běch do Lipſka ſawołany a hakle po ſchtyrjoch dnjach ſo do Drježdźan wróćich. Runu měru dźech na Christianſtu dróhu 22. W Lipſku bě mje tamniſchi filologa Klaws Pěcz ſe wſchelakej macźiſnu, na Sserbow ſo počahowazej, ſaſtarał a něſto běch zadoſćiwy, ſo bych wjazy wo Sserbach ſhonił. Schtož hacz dotal wo nich wědźach, bě, ſo je to hinjazy ſplah; měrniwy lud, ſwoprědka pohanjo, pſchihobowazy. Běchu po nězim k wjeczoru czahnyli tak w 5. lětſtotku po Khr., wutłóczichu ſtarych Němzow a ſałozichu pſchi Łobju měſto Drježdźany. W lěcze 960 wucżeri jich Hendrich ptaczkar a woni ſo ſahydlichu w Brótach. W Budyſchinje a w Bórkowje wopſtowachu jich měſchnigy dale pſchiboham a ludźo ſłužachu pohanſtim waſchnjam hacz ſnano do lěta 1160. Tehdy ſapoczachu Połazy, jich ke khſcheſćijanſtwu dobyć, poſłužichu Czechoſłowakowjo. Jako czaſ ſwada ſerbſkeho ludſtwa może pacźiſcź lěto, w kotrymž bu Budyſchin wot Němzow wobſtejdźeny a pola Wonjowa jich lěczny pſchibóh Flinz do Schprjewje powróczeny, tam hdźež je najſtłubſcha a hdźež wokoło ſkaliny ſo winje. Jako ſo knjeſa Smija dla tutoho ſſchiwdźenja wopraſchach, kiwny ſtaroſćiwje ſ hłowu.

„Němzy na... tehdy naſcheho boha Flinza kradnychu,“ prajeſche wón, „zaſeł ſe czeſko poſtoczany a ſadyn człowjek dźenſ njeſamóže vjeż, ſchto je ſo ſ nimi ſtako. Flinz bě poſtawa pokojczne czełco a law. Stejeſche ſ jenej papu na pſchibohu ſymu, kiž na ſemi póbla njeho leżo ſo rospſcheſcerajſche — a ſymiſti bóh bě zhlicżki law, niz poſtoczany, jenoż ſ kamjenja. Dokelž ſamu waznoſcź pola Němzow njemějeſche, czſitmychu jeho do Sprjewje. Haj, woni nam rubichu naſchu nabożinu“ — pokraczowaſche ſtary knjes Smij, ſtaroſćiwje do daloka hladajo, „ale mamy powěſcź, ſo nětko tutón bóh ſymy woporu žada a to je pſchiczina, ſo tam hebjemorbarjo na ſkaliny bondu a ſ njeje do hłubiny k bohej ſymy ſaſkoča a ſo ſatepja; woni wědźa, ſo je tam ſtraſchnje hłuboki łužoł, ſ kotrehož je wuſkwobodzenje njemożne.“ Wón ſo na ſtólzu pſchilehny a czeſko ſdychny.

„Kak wjele Sserbow drje hiſchcze je?“ ſo wopraſchach.

„Wſchěch do hromady drje njebudże wjazy hacz 150 000. Pſched lětſtotkami běchu ſyłny narod, nětko ſmy jenoż mała horſtka, ſkoro žadyn lud wjazy. Wjele tych ſhutkowych Sserbow ſo wożenja ſ Němzowkami, wjele tu w Němzach němſcy wukubłani. Nam ſo runje tak bźe — kaž wschitkim ſaſtupjenym indianam. S tych tej pſchewjele wjazy njejſu!“

Jako ja naſajtra dopołdnja ſaſo do teje korczmiczki ſaſtupich, kotraž w ſkutku ſhubjenu romantiku a atmoſferu pohanſtich podawiſnow duchſaſche, nadeńdźech tam zara ſpodźiwne pożkużenje. Bě tam młoda, ſyłna dźowka, nětdźe 20—22 lětna. Njebě wona w poniżnej, wſchědnej drajeſe hyła, hych pſchiſłuchał, ſo bě to Wodźanowa dźowka, młoda wódniczka, kiž pſchede mnu ſtojeſche. Jeje włoſy běchu hłubokoczorne a krucże hedźeze. Jeje ſkěrcze wobliczo bě płone a ſpodźiwneje barby njedźaneje. Wona mějeſche hłubokoleżazej rjanej wóczzy kaj ſorniczka a hyła ſ hłowu hacź do nohow ſ pěknym běłym ſchlenwjerjom wodźeta hyła, mohł měnicź, ſo pſchikhadża runje ſ łekarnego jěſora.

„Moje mjeno je Jadaſzija Schpotkeź,“ wotmolwi mi na moje praſchenje. „Teź Sserbowka?“ ſjej dale dowolich ſo wobhonjeczź. „Haj, mój prjedowmik bě Wodźan,“ wona jednorje wotmolwi; potom ſydny ſo k bliđu, ſtykny měrnje ruzy na klinje a pohladny mi runje do wocżow. „Seże ſ knjeſom Smijom pokrewna?“ — „O ně, ſym tu jenoż pomognika a podpjera ſomy. Ssym ſ maleje wſy, dwě hodźinje wot Budyſchina.“ — „W bliſkoſczi Bótowy?“ Dźowka kiwny. „Knjes Smij mi powědaſche, ſo wón pjeża tej wot Wodźana pokhadża.“ — „To wón jenoż ſoni!“ praji hołcźka měrnje. — „Snano teź Wy ſonicze?“ — „Ja ženje njeſonju!“ wotmolwi wona, „ja Wam jenoż to praju, ſchtoż je mi moja macź powědała. Ta je, jako bě ſche hiſchcze maka hołcźka, Wodźana widźała — a to pſchiňdże ſ toho, dokelž bě pſched dołhim czaſom Wodźan jeje wowku lubował.“ — „Powědaješe ni wjazy wo tom!“ jej pſchirěczowach. Jadwiga pohladny rosmyſlowaza pyches wokno, jako bu chcyła ſwoje myſle hromadźicź. Potom rjekny: „Mot Bórkowow jěchda ſ cżołmom po wſche hrjebjach a khobach a wotnožkach Schprjewje. To je jenicżki puć, po kotrymž mózemy ſo do małych wjow dóſtacź, kotrychž khěže wſchě na małych kupach leża. Jěſdźimy ſe cżołmami kenſchi, dyrbimy po cżołmach na polo k dźěłu. Chzemy-li na reje, dyrbimy tam wjeſłowacź. Hdyž Wodźan pſchińdże a Sserbow wopyta, ma wón barbozity wobleč a pikane nohajsy, ſtajnje pak je jeſ khobuka. Wróćich-li ſo do ſwojeho wódneho domu, ſaklepnje trójzy ſyłnje na rěku!“ — „Wón klepnje na wodu?“ ja trochu nje-wěrjazy wopſjetowach. „Haj, to wón czini — a takle!“ praji Jadwiga, mi wokojnik ſkradźu djerjo. Djerjeſche jón lohko ſ palzom a pokaſowarjom prawizy, tak kaj hałoſku djerjiſch, wupſchestrě ramjenjo do wjerſchka a praſmy trójzy na blido.

„Jónu rano bě moja macźerſ po haczenjach naſchich kukow ſchła,“ ſapocza hołcźka dale powědacź, „a Wodźan ſady wjetſcheho kcźka wuſtupi. Bě w dołhich cżerwjenych khołowach, w ſelenej drajeſe a na hłowje mějeſche cżerwjenobrunu cżapku. Jeho wobliczo bě cżerwjenkojte, kaj mjedź. Wy roſumiecze?“ — Ja kiwnych, ſ kcźka na nju pohladajo.

„Powědaj to twojej macźerſ!“ prajeſche Wodźan a potom ſo wróćí do wjerbowych kcźkow, ſ kotkal bě wuſtupił a w tom wokomiku ſaſtykſcha moja macź, kak trójzy na wodu klepny; jako pak macź ke kcźkam pſchińdże a na ſkobit pohladny, njebě Wodźan nihdże wjazy.“

„A je Maſcha macź ſwojej macźeri powědała, ſchto bě widźała?“ ſo wobhonich. Jadwiga ſ hłojcźu tſchaſcheche. „Dołhi czaſ niz,“ wotmolwi khutnje, „niz pſredy hacź bě moja macź ſo wudała. M tym czaſu bě moja wowka wunarěła, ale wowka bě jej prajiła“ — tu faſtupi hóſcź do korczmy a Jadwiga ſtany, ſo by jemu poſłužiła.

Ja tuplowach roſſtobjeny ſ nohu, pſchetoż hižo k druhemu raſej bě, ſo buch pſchetorhnjeny, runje tehdy, hdyž mózach pětku baſku ſkyſchecź. Po tym, ſo bě hóſcź khwatnje konjak ſrěbnył, a ſo ſ borczatym „bobry dźeń!“ wotkalił, dźaſyche ſo dźowka ſaſo k mojemu blidej ſydnycź, ale to pſchińdże ſaſo kcźes Smij ſe ſwojimaj błyſchczatymaj mózkomaj w młodoſtnym wobliczu do hoſpodneje ſtwy. Mje pſcheczelnje powitajo rjekny něſchto po ſerbſku k ſwojej pomognicy, kotraž jemu jara wobſchěrnje ſe ſamtkneż rěczi wotmolwi. Pſchi tym pytnych we wobliczu knjeſa Smija hnéwne ryby; najprjedźy jeho brjowki na wyſoko ſo ſcżahnychu, potom ſjerwzachu ſo ſmorſki na cżole; ſłónczne hołcźku wotpóſła a wona bźeſche do kuchiny, ani ſo by ſo pola mje poruczała. Knjes Smij pak pſchińdże ke mni a po mojim pſcheproſchenju ſydny ſo kuſk ke mni ſa bliđo. „Haj,“ wón rjekny, ſ wokkom pohladajo, „ſo nocſze ſaſtacź deſcheczicź!“ — „Hdyž tak dale kida, budże ſłe ſa zymowe źnź we Bótach,“ pſchiſłyſchnych ja. Knjes Smij wcżipnje na mnje pohladny. „To może ſłe pſchińcź,“ wobtruczi n.m. „Wſchitko powodźene, budże potom jara cżeſko, po cżołmje do Bórkow dońcź. Wy wěſcze drje, ſo naſchi tam ſyłno po cżołmach dom khowaju?“ Po khwilźy ſoniſzy pokraczowaſche: „Pódła boha łeża a ſymy mejachmy tež pſchipołdnizu. Ta bě hó wſchędna žona, ale zyle wodźecźkowana. Pyches pſchipołdnizo jadyn praſmy Sserb njewoſtanje na polu, to je cżaſ mjes 12 a 1 hodźinu; pſchetoż w tom cżaſu wutkhodźuje ſo pſchipołdniza na polach a je-li ſo někoho tam na wopuſchczenych ſahonach nadeńdźe, tón je najdźe żiwy był — wona jemu ſchiju ſwinje! Jenoż jenicżka możnoſcź ſ kwieżekinjenju wobſteji, a to je, ſo jeje ſajim ſa nětaſku wěſ tak dołho ſhudźicź, hacź nje-wona na zyrkwinej wěſi, jenu... wotbiko. Cżeta nowje wowki ſedźeſche jóm pſchedźo w ſchtomowym khłódku a wona ſo ſwaji, pyches pſchipołdnizo dale dźěcacź. Pjecź mjeńſchinow po 12 ſtejeſche pſchipołdniza pſched njej. Moja praczeta hnydom ſapocza: To je pſchedźeno, te roſcze jako len na polu, kżeje lubośnje módrje. Hdyž je doſcź ſraty, budże wutorhany, poſłyſcho mtóczimy, potom dyrbi ſnuſchicź atd. hacź njepſchińdże jako pſchedźeno na kudźelku. Podobnje njewuſtajnje dale powědaju a rosſajnjejo ſandże cżaſ — hacź na zyrkwinej wěſi ſaklinczja wotbiłk „jena“. Pſchipołdnidźa ſhubi ſo hnydom, ani ſo mózeſche mojej praczeńcze nětkaſku ſchkodu cżinicź.“

„Schto pak ſo ſta ſ Waſchej praczetu po wotkhodźe pſchipołdnizy?“ — „Ta padny do womory!“ rjekny knjes Smij ruczże.

Po dlěſchej pſchestawzy ſpomnich, ſo bě Jadwiga, jeho pomocznica, mi wojſewika, ſo je też potomnica Wodźanowa. To ſtareho knjeſa ſyłnje roſhori. „To na žadyn pad tak njeje!“ praji wón, „to wona jenoż ſoni. Mam Wam powědacź, kak je ſo moja prawowka na Wodźana wudała? ſo mje ſwórliwje woprasha. „Ale zyle pſchirodźenje!“ wotmolwich. Knjes Smij pohladny pyches wotewrjene wokno, jako by chcył ſwoje myſle hromadźicź a powědaſche: „W tamnym cżaſu bě jeże nan ſ mikynom, kotremuż bě ſo runje mikyn wotpalił. To pſchińdże k njemu Wodźan a ſlubi jemu newonatwarjenje mikyna, je-li ſo by jemu ſa to ſwoju dźowku dał. Ta bě bórſy ſ nanom pſcheſtena, chżyſche nanej pomhacź a ſo tohodla na Wodźana wudacź. Na kwaſnem dnju wjeſechu ſaſklubjenych ſ mikynom wołowym ſapſchahnym kenſchi. Pucź wjedźeſche pyches rěku. Jako bě wóz ſrjedź mosta, powróćí ſo tutón, wody ſo wotewichu a kwaſnej wołobje ſo podnurichtej w ſołmach.“ — „Ani ſo hychu tucźi na wodu klepnyli?“ ſo wopraſchach. „Ani jedyn klep tónkróć!“ wotmolwi knjes Smij ſwaha. „18 lět poſpiſcho“ — pokraczowaſche po khwilźy, „wopytaſchtej njejabzy dwě lubośnej młodej hołcźy tamneho mikyna, jemu ſdźelo, ſo ſtej ſcho mnuczy. Wodźan bě jimaj dowolił, w tej nozy na reje hicź ale pyched połnozu, prjedy hacź 12 czejeſche. Dyrbjeſchtej ſaſo pſchi rězy bycź a na wodu klepnycź, helwak njemohłej ſo wjazy domoj wróćicź. Hołcźy też dźeſchtej na reje w naſchej narodnoſerbſkej drajeſi, kotruż dźenſa hiſchcze w Bótach noſcha njedźe-lu a ſwjate dny — woſchkrobjene ſuknje maja wulki wohań tež tohodła, ſo hołzy wjele podkunjnoſow noſcha, kotrež ſu jich ſtare namrěte wobſtejdźerſtwo; cżim wjaz podkunjnow, cżim bohatſcha je hołcźa!“ — ale wone Wodźanowe dźowki ſapomnichu prawy cżaſ ſ domoſwrótu. Jako nětk po połnozy ſ rězy pſchińdźechu, klepnychu a klepnychu, ale wſcho podarmo! Na bliſzchu njedźelu rjekny moja prawowka ſ kwojemu mużej, ſ Wodźanej: „Dowol mi ras kemſchi hicź, ſo bych ſtarych ſratych a pſcheczelnikow ſaſo wohlédała a poſtrowiła!“ Wodźan mějeſche: „Sśmeſch tam hicź, haj! ale pożohnowanja njeſmjeſch wocżakacź. Hdy by pożohnowanja wocżakowała, ſnadź je ſtraſchny wutóżu!“ — Nadobo je knjes Smij ſam pſchetorhny, ſo praſcheżo: Sceże-li Wy hiżo Pětrowom zyrkej w Budyſchinje widźał?“ — „Ně!“ wotmolwich, ale hdyž tam pſchińdu, ſej ju wobhladam. Czohodła?“ — „Dokelž je to jara ſadna wěc!“ rjekny mój ſerbſki powědaŕ. Tak lohko njenadeńdźeſce podobnu zyrkej. Pod ſwojim krywom ma dwaj wołtarjej. Zyrkej je pyches lěżku dźelena do dwoch wotdźelenjow; w jenom ſteji katholſki, w druhim proteſtantiſki wołtaŕ.“ — „Wobaj pod jenej ſtěchu?“ — Knjes Smij wotmolwi: „Dokelž ſu někotſi Sserbja katholiſcy, někotſi proteſtantojo, haj!“ — Jako po někotrych dnjach do Budyſchina dojédżech, jej tu wěz wobhladach; bě wſcho tak, kaž bě mi knjes Smij to wopiſał.

„Ale to bě druhaj rykej, kotruż Wodźan mějeſche,“ mějeſche mój powědaŕ. „Jako moja prawowka do zyrkwje pſchińdże, wjeſeleſeſche ſo tak jara, ſo wſcho wokoło jeje ſaſpomni, też ſwoje ſlubjenje — a wona žohnowanja wocżakowny. Hdyž potom ſ zyrkwje wuſtupi, ſaſtykcha nadobo hróſnej ſaſchkitaj. Na mnoſeje ſtejeſche Wodźan, tón djerjeſche w rukomaj ſwojej dźowzy. Tej roſkotrhny do kruchowy, cżiſny je do rěki a ſtoczi ſa nimaj. Wſcho ſo powrócźi a ſo ſhubi!“

„A ſchto pak ſu napoſledk ſ Wodźanowej?“ ſo wobhonich. — „Wutrobity ptuwaŕ, khróbły Sserb, ſwojaſa jej powjas wokoło żiwota a praji ſ ſwojim towaršſkam: Se-li puchcźi na wodże widźicze, ſeſeńńcze mje ruczże ſaſo horje! S tymi ſkowami ſtoczi do wody. Skoro hnydom pokaſaču ſo kraſne puchcźi a jako towaršſchojo khróbłeho mużdźenja ſ wody wuczahnychu, djerjeſche wón Wodźana w rukomaj. Tón bu někto ſpinany a daloko wotnoſcheny do Błotowſkeje krajiny, hdźež jeho ſaſo do wody cżiſnychu a ſwotkel ſo jenże wróćicź njemóżeſche!“ Tak wukkadowaſche mi knjes Smij.

Klawź Pěcź, kotrehoż wědomoſtna brożera (kniha) „Sserbſke ſtawiſny“, pſchede mnu leżi, mjes tym, ſo tole piſchu, wuſnaje zyle jaſnje, ſo bě ſerbſki ſplah ſtajnje pokneje bohateje fantaſije, bohaty na rjanych bajkach a powědanjach, ale wón budźi też, ſo je ſerbſka literatura hewak w ſkutku khudušchka, ſo maju hakle ſ lěta 1918 djerjeſe Nowiny w ſerbſkej rěczi „The Srbſke Slowo“ w Budyſchinje.

Sserbjo też druhdy ſej powědaju mjes ſobu wo ſwojich ſtarych kralach a ſo jedyn rumy potomnik poſledneho krala hiſchcze tajnje w Błotach knježi — ale to je jenoż legenda.

Hakle pſched wotkhadom dźech hiſchcze raz na Christianſtu dróhu 22, ſo bych ſo ſ knjeſom Smijom roſſohnował. „Wón runje we ſwojich podnicźkich dremtach leżi!“ praji mi jeho pomocznica wobſarujo, „to jeho budźicź njemóżu.“

„Tak ſu Wodźana wotnjeſli!“ ſdychnych cżeſko ſ njej. „Ně!“ wotmolwi Jadwiga mile, „wón je ſam ſchoł wo poſledniim dnju lěta 1899 a ſ nim dźeſche tež pſchipołdniza.“ To prajo, hladaſche ſoninzy ſ wokkom na prochoſtu hażu. Porucźichy ſo jej a ſawdach jej ruku ſ najlepſchimi pſchecźemi ſa wobſtejdźerja małeje lubeje a ſajimaweje korczmiczki a ſa mały dobry ſerbſki lud.

Naſtawk je wſaty ſ New York Herald Tribune, Sunday, august 29. Ma napiſmo: The Waning Wendens Along the Spree, the Wasserman, first cousin of Neptun — ... by Theodore Stearns. Illustrations by Hans Stengel. Zyły naſtawk ma 3 wobrazy

3. přiloha k čisłu 299 **SERBSKE NOWINY** Pjatk, 24. decembra 1926

Boži wječor.

Faraŕ Sahrodnik bě jo **hałke** njedawno woženił. Bě jo **sbožowny**. Jeho dokhodu bě **chu** wschak hišće **zwdne**, a w jeho **zderžliwej** domjacnosći drje bě wjelo jara jednorje. Ale dźenża bě schcejeły wjeczor a dwě **zwezy** a wołom **zwěczkow** rožwětlichu **zstwu** a cżiste tło. Mały domcań bě w dobrym porjadku a **zwjedzenżny** wudebjeny a młodaj mandżelskaj hodżeschtaj pschihotowany **zdadowschtaj** z pruhowazym maj wóczkomaj na poniżny **hodowny schtomik**, na prěni w **zamžnej** domjacnosći. Faraŕ jo dźiwasche a njemóżesche **zapschimnycź**, z wotkel bě jeho Lubinka wschě te pěśne wězki wsała, kiž na schtomje wisachu. — Potom hodowne barty, tanje a nuzne ja dom a **zdraczenje**, ale dźenża wjetschcze **wažnoscze**, hač hdyż bychu wschędny dźeń kupjene byłe. Lubinka zaso njemóżesche **zapschimnycź**, z wotkel bě jeje **Hindraschk** pjenjesy k cżornemu wobleku wsał.

Runje buchu durje wotewrjene, do **kuchiny** wjedźo. „Wonka w kuchinje je někajki wopiwz, ja žo psched nim **wopraudźe** boju!“ **zapnupiwschi** do **zstwy zkuzowna** rjeknje.

„Nózłéj jemu dacź njemóżemy. Daj jemu pak nješchto k wječeri a piwo a praj jemu, so by k Nowakezom **zchoł**, tam może **wésze** w delenży **zobu zpacź**!“ wotmołwi jej młody faraŕ.

Wokomik **posdźischo zaklyschta** w kuchinje hrubu, **zlobnu** hłós; wopiwz tam **zantorjesche** a hrożesche. Dźowka **zaso** do **zstwy zpschileesża, zlipotajo** faraŕo **zrosćo**, so by tola do kuchiny **zpschischoł**. Tam **zpschi blidze zstojesche** muż, **nédże zhczeczilétny**. Jeho wobliczo **méjesche hrózbny** napohlad. Wón bě masany, njeczešany a w łóżdem wobliczowem rybu bě wopitżane jeho njezhmansitwo. S tym też bě jeho wobłek **zyle zjena**. — Jako młody faraŕ do kuchiny **zastupi, zpschemeni** **zo tutón zrosćoch** kaj **zpschekusłany**. Sklédny, jako by **zo zydka strózit**, **posbéhny zo po dolhoschći**, a bješe wscheho **postrowjenża wotewrji** durje a **wotestdże**. Hačzinnjej bě **straschniwy hójcź**, kotrehoż radscho hicź hač **zpschihcź widzischi**, bě faraŕej tola, jako by **zo jemu hodownu wjeskokoseć kajkła**, hdyż tutón muż na tajkim wjeczoru bjes **wokschewjenża** i jeho domu dźeńče. Wón **zo zjam zmóżni** a **wuidźe** won na dróhu za tym **cżłowjekom**.

„Njeboże mój wotmyšl, Waš **z** mojeho domu **wucżerjeć**, mój **pschecżelo**! Pschejach **zej** jenoż, so byschcże **zo zdwórliwje** a **pschihotojnje zadżerzał**!“ **zawoła** za nim. Prošchef njewotmołwi, ale **zpschische** dale; **khwatasche** jara a bě **po zdaczu nadobo zyle wostrózbnik**.

„Sahrodźeće **zo** a wjeczeréće na Bożim wjeczoru **z** nami!“ **praji zrědaŕ pschecżelnikwje**. — „Wostajće mje na pokoj!“ **bórczesche wandrowschi**. — „Njebubóże tola tak **njelubosny**, **wschaŕ** Waš tola nichtó **njeschchindżi**!“ — „Daj mi pokoj, Hindraschko Sahrodnikło!“ — „Wulki Boże, ty to žy, Nowotnikło?“ — „Haj, tak je, **zym** Nowotnik!“ dźěsche někto **prosch**eŕ **zazo z njehanblécźiwym khłosom**. „Sso nadźijach, so njebych **trjebał poniżenża**, **zo mojemu lubemu pschecżelej pschedstajicź**; ale dokelż **chzesch z** mozu **radoseć** mécź a widżecź, kajkeho **kazucha** w twojim **starym towaršchu** maješ, tak **zym Cźi z wjeselkom z zlužbje, starý hólcże!**“ — „Wědżach drje, so bě thętro **zpadnyk z toho cżasa, so uniwerslim wopuschcźichu**; ale njemyslach **zej**, so **zy zo tak zapomnił!**“ rjekny duchowny **zdl:dnyschi**. — „Haj, haj, kaj widżischi, **zym** **zwěsczene zastojnstwo** dostał w **khwalobnym wotrjedże dundakow**. Kak **zo tola** Tebi wjedźe, **staŕy cżeseżeowny** mužo?“ — „Njewutmóżiwej, Nowotniko! Pój a pschenozuj dźenża w mojim domje!“ — „Haj tak, Ty chżesch nětko dobroczerja cźinicź! Nó, to žo mi hodźi. Ale wěsch Ty, někajke **zjenżeli** ta **paleńz** lychu mi **lubsche** byłe! Wy duchowni **zapomnicże druhdy pschi wschich pojedżach** hłódkeho **schcżipaka**!“

Sahrodnik **pschinjeże** **zwojeho hoseża zkoro z mozu zaso** do **zwojeho** domu a dowjedże jeho do **zwojeje** **studowańcże** jiżwy, hdyż jeho **proschesche**, so by **zej zdraczenje** po możnosći **zporjadkował**. Potom dźěsche a powědaschе **zwojej zonje**, schtó tutón **dundak** po prawem bě a so je jeho **k schcżedrivej** wjeczeri **pscheproschł**. Sbyłły **pjelnicźu** wóczeju Lubinki a **zdyżnjo** rjekny: „Ach, Hindraschko, je to **zrudnje**, so **zo** nam **prěni Boži** wjeczor takle **kasły**. Njemohł won **znajmjenscha** w kuchni jěcź?“

Faraŕ majkaschе jeże **z wobuznosću zo cżerwjenaze liczża** a wotmołwi: „Naschе **zwoje** ma **korjenje** w **lubosći**, niż jenoż w **lubosći k namaj**, ale też **k** naschemu **blizschemu**!

Jako nětko Sahrodnik **zo k zwojemu hósćeju wrócźi**, bě tutón **z** pomozu **cźiżeje wody**, **mydła**, **cżeżaka** a **scżetki** trochu cźłowjeka podobnu napohlad dostał a **wopraschа zo** jeho **ze zmĕchom**: „Tak, **zym** nětko **bosći elegantny**, **zo móżu psched kuchařku knjesa zararja stupicź**?“ — Sahrodnik **mjelcźagy wotewrji durje k bydleńskej zstwi** a rjekże **zyle jednorje**: „Luba **zona**, tu **cźi wjedu stareho pschecżela**, knjesa Nowotnika, kotryż dźenż wjeczor tu **pschipadne** ninto **puczuje** a pola naš **psches nóz wostanje**. Wón **chce** być **zpokojom** i **nóglĕhwom** na mojim **starym wotpeżowadku** (**konopeju**)!“ — „Budźcże nam lubje witany,“ knjes Nowotniko,“ dźesche **młoda zaraŕka** tak **pschecżelniwje**, **zo hósćej wopraudźe wĕricź pocża**, **zo chzedża** jeho tu **pohościcź**, jako by jich **runjecza** być. **Kuklenka dundaka staremu studentej bóle a bóle spadny**. Sa dołhi cźaš hižo njebě ani wjeczora w **zanej zmójzbje pschehdywał**. Sšnano njebě **zenje wobsebitu lubosć k tajkemu zwjeselenju mĕł**; ale nětko po **nuzlenju** w **zmnje** a na cźemnej dróhy po jemu w **duschnej**, **cźopcźej zstwi** tola **zpodobasche**, cźim bóle, hač **k prěnjemu** rasej za wjele lĕt **z** nim niż jako **z kajkom** ale **z hósćom wobthadsachu**; haj to bě tola nĕschto zyle druhe, hač tehdy, hdyż dyrbjesche **zo** jako **studenta z** wjeskokeho **kruha towaršchow wotizalicź**, so by w **kojanej** bjeżadze **zobu wjeczerjał**. Wórły bjeżadowasche zyle **njesajaty z młodej hospodarku**.

Jeżo **podawitny**? Te bĕchu **starosnata** wĕz! Jako **cźerstwy**, **wjeskoły młodżeńz** bě na **uniwersitu cźahnył**. Ale **wotkhilnosć k dźeku**, njedostatk **kruteje wole**, wjeżoke **konzerty**, **zpodobne hrajći**, dołhe **khartyplazanje**, **zlóśćitne wjeczory** bĕchu **wina**, so **pschezo hłubśeko** do **dołha zalśe**, do **nicź njebu z universitu wuhnaty**. Kónz toho bu **kouzak**, **kminka**, **palenzowy zmrók**. Tu bĕsche **postupnjowanje** je**ho dotalneho zżiwenża**, **stejesche nětko na zapoczatku kónza**.

Wjeczerjenje zo jemu zpodobasche a złodżesche też bjes **palenża**. Po **wjeczeri wobroczi zo Sahrodnik k hósćej a dźesche k njemu z mĕrnej khutnosću**: „Moja **zona** a ja **zmój zwucźenaj**, so dźeń **z** krótkej **modlitwu wobsankinjeć**moj. Je-li w tym pak **z** namaj **zobu njeskłoźujesch**, tak **Cźe k** tomu nuczicź nochcu. Twoje **lehwo** je hižo hotowe!“ **Nowotnik nĕchto bórbotasche**, **zchtoż klinczesche kaž „jara radý“** — a **wsta**. A faraŕ Sahrodnik **zo modlesche**. Wón **proschesche**, so by **hodownе zwĕtło a hodownа wjeskokosći** do **wschitkich wutrobow zaczahnyła**, kaž je to wola tohо bya, kiž bě najprjedy **zwĕtło** na Bethlehemskich honach **pastyrjam zthadżeć** dał. Po modlitwje **zydny zo** mu**da knjeni faraŕka** ke **kladżeje** a **zwjatoczinje zalkinca psches zstwu**:

„Spěwajcże dźenż wjeselе!
K Bohu **zwój** hłós **pozběhnicże**.
Khcheczenżo wĕrni!
Jezuża je porodźila
knjezna Marija w Bethlehemja
kaž je to **pschihowodźił**
jandżel Gabriel.“ atd. . . . .

Nowotnik **zstojesche** sady **hodownehо zchtoma**, kotrehoż **hałożli** jeho **powjeczinje pschikrywachu**. Wĕsche, jako by nĕchtо **zthadżałc**. Lód rosta **frjedź zhmy**, a wulke, cźeżke **kapki** kapachu jemu dele na rostorhenu **kabat**. Napopłedk **zmóżni** jeho **znutkowne zahorjenje** tak, so to wjazy **wustacź njemóżesche**. S njselcźiwymi krocżelemi blížesche **zo** k **burjam** a **wuzunu zo z** nimi, do cźmoweje nozy won **khwatajo**.

Jako bě **zpěw dospĕwany**, wobroczi **zo faraŕ** a jeho **zonka**. Chżychu **hosećej dobru** nóz **prajicź**, ale tón bě **zo zbudź**. Woni cźakachu pak **bohużinu**, a **zyłu** a wjazy . . wón **zo njewróczi**. Tón po dróhy dale **zpěchasche** a **wschelake zaczucza wojowachu** w jeho **wutrobje**. Nadobo **zo** dopomni, so ma w dyhsału hišcze **kuk palenza**. Nahle **bleschnu wuczahny** — — jeho **wutroba** bjesche a jeho hibit **lecżesche** — **pijesch** — abo — **njepijesch**? — Jeho dobra **strona** doby nad nim. **Bleschtu** z palenzom cźišny daloko precź **psches** polo a **puczowaŕ** **kroczesche** dale.

Lĕta bĕchu **zo minyłe**. Faraŕ **zwjeczi zaso Boži wjeczor** doma. Tón **krócź** je tu wjazy darow a **rjeńschich** Tši male Sahrodniki **chżedża** tež **wjeselа hodownehо**. Jako bě **prěni wuzk** nimo, **zwoni Lisnyroschеr**. „Ej, hlej, list z Ruzowskeje!“ **zawoła** **knjeni Lubinka pschekwapjena**, „Ty tam tola **znatych** nimaš, **Hindricho**?“ — Faraŕ **stuhi** k **zwězy**, **staji zej** nawocź a cźita:

„Wolegda, 10. hodownika 1890

Mój luby bratśe!

Wjesni dźenż mój dźak **za** Boži wjeczor w Twojim domje. Ja nimam **psches** cźižiny, so bych na cźłowjekow **zforjił**; woni **zu** dojcź **ze** mnje cźinili, radźichu mi, napominachu mje, dawachu mi dźĕko a **pjenjesy**, kotrež **pschehejżowach**. Nicżo mi njepomhasche.

Ty mi bratrowsky ruzy **tfoc**esche, dowolnschi mi, do Twojeje **zbożownеje** domjacnosće pohladnycź a ja cźujach **pschi** Tebi duchanje **ekchidkow hodownehо** jandżela. To pomhasche!

Dźenż **zym wumożeny** muż w njewotwišnym **powołanju**. Też **wuzwobodźeny zym wot** mojich **zych nałwalnoscżow**. Wórły Cźi **zdźelu wjazy**, dźenż je mi **wutroba pschepokna**. **Wutrobnje Tebje** a Twoju **lubu zonu** strowi

Twój stary towaršch
Jurij Nowotnik.“

Faraŕ Sahrodnik **proschesche zwoju zonu Lubinku**, so jemu njeby sa sto **wzaka**, hdyż je jemu tónle list **hišcze lubschi**, dyż **zo** tu **wschĕ** to **hodownе** daty, a te **rjane**, **wuschiwane stupjeńki** niż **wusankinjene**.

(Pschekożił Bj. Kr.)

Pod hodownym štomom.

Wĕsće, **lube dźeći**, na cźo **zo** jako mały hólcźej najbóle **wjeselacź**? Na **Božedźěco**! Tutón dźeń njemóżach **skoro** doczakacź. A hdyż **patrozisa pschihódże**, **zmy bohdźiny** licźili, doniż **Boże dźěćco pschihódże**.

Kak **wosbożacy wokomik** to **bĕsche**, hdyż **zlédrojażny zwónczk zwoje klingalinga, klingling zlyschcecz dasche**. Dunże **zo wotewrichu** a **zpodźiwnje rjany Božodźěćcżokowy schtom zo** błyschcżesche.

We **wosbodże zo** błyschcżachu, **z** darami **poczeżeny schtom** ma **rjany**, **khuboki wusmam**. To je schtom **zżiwenża** a najeršich płód, kiž na **tutym schtomje zżiwenżskim wuroscże**, to je tuto **złote Jezuszdźěćczatko**, **Bóh** a **cźłowjek zdobom**. Też **zwěczki dopomnja** na **Jezuża**, kiž je wo **zebi prajił**: „Ja **zym zwětłoscź zwěta**, **schtóż** mje **scżehuje**, njechodźi w **cźmi**. **Psches Jezuża** a jeho **bójstu tuczbu** je wopraudże **zwětłoscź** do **cźłowjeskich duschow pschischła**. Tamne dary, kotrež na **schtomje wisaja**, dopomnja na **zohnowanje** a wschо dobre, **schtóż** je **Jezuszdźěćczatko** na **zwět pschinjeslo**. **Jedleńka** je w **lecze** a w **symje selena**. Tuta **nastajna selenoscź** napomina nas, **pschezo** a **wschudże** na **zymneho Boha** **tworicź** w **srudobje** a **wjeselu**. K **nohomaj Božodźěćcżokowho schtoma staj zej hodownе złodżatko**. Schto te **wosnantjenja**, we **kóżdym**, **zamo najmjeńsche dźěćco**.

Hodownа nóz, w kotrejž **Jezuszdźěćczatko pschiúdże**, **rěka też zwjata nóz**. **Wosžwjeczena psches Boži narod**. We nozy **du ludźo do zyrkwje** a **wjeselа zo Božeho zkutka**, **wocżekujeczenża zywa Božeho**. S **zjanym ferkuschom** a **zpěwom** a **paczerjom chwali zo Boża miłoscź**, kiž je **cźłowjestwu wopokasał**. **Khrystuż** je **zo** nam **narodźił**. **Pójcże** a **modlcże zo k njemu!** Ow, **pschekrażnjaza Boża nóz**. Njech **wobradżuje Boże dźěćco** naschim **dźěćczatkam**, naschim **najmjeńschim** prawje **wjele darow** a **horoscżenym mnoho Božeho zohnowanja**!

Za khribjetom.

(Wobras se wžy.)

Schokczina je **k Bětnarjezom** po **butru schła**. Tamle **lejberka Wroblez Hanu psches wochlu czahachżej**. Nowu **falu** je **jej k zwjatym dnjam kupiła**. Wĕsche to trjeba? **Wopraudźe** tak **nuzne**. Ta ma tola **falow** dosć. A Bóh wĕ, kak dołho budże „handlek“ na **pjenjesy czakacź dyrbjeczź**. Njedyrbjałoj **Wroblowou znacź**. Njedyrbjeli **ludźo wědżeć**, kak **wona to cźini**. Wémy tola, kak tam **kara** bĕži. Dźiwacz **zo dyrbiich**, kak to **wjezne bachtawy a plampawy zhonja**. Na nim **wjele njeje a na njej hišcze njenje**. **Wulku zonu dże zenoj hracź**.

Schołczina staji butrowy koschik hišcze ras na bok. „Je **wschak twoja zukodźinka a znjeběrej zo zyle derje**. Ale **wĕř mi**, **posa druhich ludźi zyle hinak wo tebi rĕcźi**. To **wschak nje po prawem nicżo njestara a ja nochcu bożelda nicżo prajene mécź**. **Kaž zynu błyschaka**, je **zo nihdże tak wuprajiła** — **hdże**, to **wschak runje njewém** — ale **prajiło zo je**, **wascha Marja zo jara wokoło honi a ty zy dyrbjała rjez, so njech zo stara, so by Kowarez Jurja ja muża dostała. A jedyn „klunk“ po druhim zi kupuješch, so by druhich pschetrjechita a jich wukalała. Haj, tak abo podobnje je prajiła.“**

Khóts cźert, to naschej Bětnarźy do noża, ně hišcze wyschc, do krónу sajedże. „Nó, cźakaj ty moja cźetka, hdyż ras lehjer pschiúdżesch, ta hłupa kosa ta. Tej hižo cżu wotpiłacź. Schtoha zej ta „ajnbilduje“. A byrnjeż naschej Marji kóżdy dźeń nowu **zukuju a falu kupiła, to ju wjedrowiżu mało stara. Ta njech zo ja **zywój nóz torha a psched zwojimi durjemi najprjedy wumjeczе**. Njeje jenoż **zo** wo **zwoju nowu falu stara**. Radźcho zej por **chlĕbowych korbjałkow kupiła**, so njetrjebała **nastajnje zej pola naš pożeżowacź**. **Njebudu wjazy tak hłupa a njepożeżu ji zane wjazy**. **S hurra ju pschichodnje z domu a z dwora wucżerju, tuteho zhnikeho lénjocha**. **To bdże tola kóżdy cźłowjek wědżeć, kak njerodne wola nich wo domje je**. Tón **zhniły rapak njeslawa a hdyż zu druhy ludźo hižo pohnĕdali, dha halle wona dejicź dże**. Njech **jenoż zo najprjedy za zwój nóż pschima a zej pomyšli, kajke zżiwenże je wjedła, hdyż hischcże pola burow błużesche**. Je mi **zamo to wupowědała**. To **zej ras wuplapny, so dyrbi jeje muż zwjetscha zyrup jěcź**. Njech **jenoż by praweho muża mĕła**. Módru a cźerwjenu **dyrbjał ju scżi**. Ani **rjadźi kolotwje njemóże zama naładżecź**.

Zamu kschdu zej njemóże zama wupkokacź a seschicź. To ju **kuk w zynnej wodże pobimba a hižo je dobre**. Barbowacź **zo dyrbjała**, **tajke schĕre schaty na powjas wschesć**. Nicżo **druhe hacź tajke lapy**. Nó, **cźakaj**, ty **bobra duscha**, **pschihdź jenoż do mojich paforow**. Tej **hižo cżu domoj khadźicź a rjez, kak so zkaj wari**. A **byrnjeż hacź na ludowy dżeń na muje borkawa a hrosnje cźinita**.

„Ale **bożelda zi njebraj**, so **zym za to rjekła**. **Sby błyschała?**“ — „Nó, **tak dałoko mje tola znajesch**. To **ju zmorze stara**, **hdże mam za to jow**. **Postaj, pschi taschich wĕzkach zorta njesnaju**. **Cźakaj jenoż, hdyż mi pod ruku pschihódżesch**.“

„Ty nĕtko **błyschijsch**, **kajka lóśpska huba nascha luba zukodźinka je**,“ **prajesche Bětnarka Mikawschej**, **kiž na kachlowej zawzy hedżesche a na gracże pipleschе, hdyż bésche Schokczina ledy z burjemi won**. „To **znajmjeńscha jónu błyschijsch**.“

Hłupischeje pschilježnoscże tola być **njemóżesche**. Ledma **pjecź mjeńschinow ninto a nascha Wroblowa stoji w durjach**. Na **niczo jej njemyšli**. Aha, ma **mnczinu falu**, to **zamĕżeje po zkomzane korbjałki dże**. „Wy **znadj mi tši korbjałki z khlĕbej pjeczenju pożeżita**, **luba zukodźinka**? **Moje njedobżahaja**. Ale po **zwjatych dnjach chzu zej nĕkotre z mĕsta zobu pschinjesć**, so **masch z mojim pożeżowanjom ras mĕra**?“

Nó, daj **Bóh zboże**, **schto budże tola tu mjes zonomaj nastacź**. To **budże drje zo błyschacź a hrimacź a palicź nadobo**. **Wboha zukodźinka Wroblowa**, **mužli Mikawschi**,

by tola dźenża radšcho doma wostała a k nam po korbjakki njepšichšicka abo hewak nihdźe žej pożeńcej šchła.

Schto žo stanje? Ničo — zyle ničo. Wětnarka dźe woprawdźe po korbjakki a je pšeceźelna kaž hewak. Wo šwoju nowu fahu ma starosć, haćž budźe ju schwaleźa prawje šeschicz a kak budźe ji stacź.

„To budźeśch ſ njej drje njewjestu wukakacź.“

„Ně wschak, tak šlě tola njebudźe. Możeśch na nju pohladacź pschinicź. Wšchelajaŋ ludźo wschak žej hubu dréja, so nam hižo šaźny jenu njedźelšku falu.“ — „Taak? — Ssej myślu, to drje tola nikoho ničo nještara a bynnej žej dźeśacź nowych falow kupiła.“ — „Nó haj, tak žej ja teź myślu.“ — „Ale ze mnu wschak runje tak cźinja. Naścheje Marje dla žej ludźo teź hubu dréja. Po nozach žo wokoło honi a lute tajke rjane wężki. Bychu-li jenož wschě holzy tajke byle kaž nascha Marja. Njech jeno žo ludźo ša šwój nóš cźahaja a žej pšecekadu, kajaŋ žu ſami prjedy byli.“

Mikkawsch bjerje šwój grat bromadźe, dokelž wě, so budźe bórzy bomba roskšcźecź. A tuj chże žo ſ cźaśom ſ procha mécź. Wšcho na žykem šwécźe, jenož niz šwędk hnéd hdyž žej vor 'onow do wkopow šajedu. Ale khwilku žo hišchcze poždynje a pkata dale, dokelž žo ničžo njerosbuchnje. Nawopak, tej žonšej šej jena duscha a wutroba. „To móžu cźi hnydom rjez, schtó žej wožepże waschcze Marje dla hubu torha,“ ménjeschе ſ pušdóbjitka dowkrliwje, „to je Scholcźina, kiž žebi k wam po butru khodźi. Je mi to prajiła.“ — „A mi je runje nawopak vjekla, so by to ty prajiła.“ — „Nó, tu macźe! Haj, haj — žym jeno prajiło, so by pšchi ſkowje wostała.“ — „Nó, tele wulke hubate drjechmo! Cźakaj, ty mój ſeśerbiko, ty wote mnje žaneje butry vjazy njedostaneśech. To njech jenož pschidźe. S hurra ju ſ templa wucźerju. A ſ tobu runje tak cźini. Na tebje a twoju nowu falu je žo runje pušolika. Shnita žu a wschco wožne druhe. Sebu ju pšchi ſkowje wostajita a ničžo dale pschistajita.“

S krótka, někto na Scholcźinje žaneje dobreje nitki njewostaja. Skónczńje žo žušodźinka na žwoje cźésto dopomni a cźekńje.

„To někto widźiśch, kak dobru butrowu žonu mamy, Mikkawsche. Ale žušodźinzy žym takke zyle mérnje wérnosć pod nóš namórała.“

„Ach, wy žónśe, schto sće wy do stworjenjow. A potom žo dźiwacze, so pšches tajke kleśki njepschećeślewo nastanje.“

Mjeleco pschi žebi mysłi, wy mužjo njesleze wo ničžo khmaníschi. Ale žony žu w tom pschekkepanischi. Te cźi šwoje ménjenje tak luboscźivje do woczow praja, wšso na khłosty tjeczeho. A runje tak budźe žo teź wo nim rěcźeć, hdyž pschijdźóla njebudźe.

Wětłosć swěta.

„Ja žym šwětłosćej šwěta!“ — tak je bójski Wumožnik, dźěcźo w žłobjatku a muž na łischi, wjeśoły kwašny hóšcź na kwašu w Kana, pšcheźeł hrěschnikow, pomocnik khudych, lékař khorych, tróschtař trudnych, dźiwocźinjeř pschi šmjerśnych kéhwach do staroscźiweho a cźerpjazeho šwěta sawołał a tyhazory dźał justa jenu napschećeo i tróschtowazych cźłowjeschich wutrobow: „Haj, ty žu šwětłosćej, bjes tebje njeje žaneho žiwjenja — jenož bédnosć a mrécze! Schtóž žiwy być — hacź ludźo abo ludy — jenotliwz abo narody — ſ tebje dyrbja cźerpacź móz žiwjeńku, tebje maju schcźěhowacź!“ Korjenje mozy tźa w Bethlehemſkim žłobje a pod ſchibjom na Golgaeze. Wotrěkaj tute korjenje ſ cźłowjeſkeje dušche jenoho cźłowjeka abo luda, a nastanje, schtož scźěhowacź dyrbi: mrécze!

Ale njeźłnschimy wulki chór tych, kotśiž žiwjenje ſ Jesuša prěja, kotśiž šwětłosćej ſ Bethlehemſkeje hródże ſa haju dźerža, dokelž titte wécne bójśke žiwjenje je žiwojim myślazym rosumeźkom wopschijecź njemóża, dokelž žo jim tuta hodowna šwětłosć pschenaturſka być ſa?

P. Krjeńmak:

Pożč mi twoju holčku.

Pożč mi twoju holčku
Luby Handrijo.
Pożč mi twoju Marku
Złoty pśećelko.

„Moju holčku njedam
Tajkom' dundakej.
Moju holčku trjebam.
Pytaj druhu sej.“

Pytam sebi holčku
Rjanu měšćanku.
Mam dźe połnu móšnju
W swojim dyhzaku.

Kupju sebi konja
Rjanoh' čornaka.
Za mnu hišće ćeknjo
Wšitke holiča.

„Jěchaj jenož spěšnje
Hordy pśećelko!
Hewak hišće ćeknjo
Złote rjebleško!

Hladaj so pak w měsce
Zo śe njetrunu.
Ja pak budu wěsće
Zbóžny z wjesnjańku!“

Schtó móże ſyła žiwjenje wopschimnycź? Hižo potajnſtwo natureſkeho žiwjenja njeje wědomoſcź wuſłédźiła. Ale žiwjenje tu je. Schtóž chcył na tutej woprawdźitoſći dwěłowacź, dokelž wucźeni tuto ſpodźiwne hódanecźo hiſchcze ſwuhódacź njemóża, tón by ſo we wocźomaj wſchěch rosumnych cźłowjekow ſmješchny cźinił. Ale eſſiſtenzu (bycźe) noweho, wot Boha rodźeneho a wot Khrystuſa ſpodźiwneho žiwjenja prěcź, tohodła, dokelž tuto ſpodźiwne žiwjenje šwěta njerosumja, to ſo ſa mnohim bycź mutónz wſchěje mudroſcźe. A tola je to dopokaz, ſo tute žiwjenje hiſchcze prawje naſhonili njeſłu. Je-li to njeſaczuwaja, nihdy to njedozpěja.

Trjeba šwět, trjeba naſch łud, trjeba naſcha duſcha tutu šwětłoſć, kotraž ſ wunoſchazeje łubeſcźe Jeſuſowoje wukhadźa? Jako wotmołwa na tute praſchenje klinczi kaž žeđźazy ſchkrět pſches wutrobu, pſches łudy. Schtóž wuſchi ma, ſłyſchi ſawěſće tutu horzu žadoſć.

We ſwěcźe je hłuboka cźemnoſć, tak ſrudna cźma w cźłowjeſkich wutrobach. Dźěcźe hody won na rolu ſmjerćze a do ſtwórſkow hubjeſnſtwa, dźěcźe won do hrobow a ſkěźkow, liczźe a hromadźeźe wſche ſyłny, kotrež ſo tam roſtliwaja, a wótſte poſtupuja, dźěcźe do thorownjow a k ſmjertnym koźam, hdyž ludźo ſa jeniczkej pruhu tuteho ſwěta ſeđźa. Napiłajcźe wſchitke hódanecźa ſyłnow, na kotrež wſcha ſwěta mudroſcź ſaneje wotmołwy njeje, wobhładajcźe ſej zyłu njeſmilnoſć žiwjenja ſe ſwojej njeſprawnoſcźu a njewěrnoſcźu, kotraž ſo ſamo ſ najdoſpołnſchimi ſakonjemi wotſtronicź njehodźi, roſmyſłcźe ſej žadkamu ſebicźnoſcź ſwěta, kiž je dźeńa twjerdſcha hacź hdy prjedy, wobhładajcźe ſej bſeſtradnoſcź ludowych knježeſtwow a parlamentow, kotreż ſ jeneje błaſnoſcze do druheje japaduja.

„Ja žym šwětłoſcźu šwěta!“ — je Jeſuš ſam wot ſo praſił. To je to najwjetſche, ſchtóž móże ſo wo nim rjez. Bjeſ šwětłoſcźe ſane žiwjenje. Bjeſe błónza ſaidu wſchě organiſke ſtworjenja. Miljardy ſtomjenjazych šwěczkow njeſamóża jemu jeniczku naturſku pruhu, niz ani jeniczke błónczńeje ſchkrě wupkdźicź. Njech ſo dźeńa na wſchěch polach poſpytu cźinja, njech ſo wſchě podawki we ſwórbje pſches eksperimenty kunſchtnje pſchedſtaja — něſchto pak njeſamóża a njebudu jenże wuwjeſcź móz: mjemużny wumjeſku šwětłoſcź, kiž žiwjenje a móz dawa. Jeſuš je šwětłoſcź, je žiwjenje, dokelž je luboſcź. Luboſcź je šwětłoſcź, kotraž wſchu šwětnu cźémnoſcź ſacźeri, luboſcź je žiwjenje, kiž ſamo ſmjerć pſchewinje. Trjebamy šwětłoſcź!

„Knježe, ty ta šwětłoſcź ſy,
Pſchińdź wſchak k wam, o khryſće ty!“

Pučowańske dny w Jendźelskej

„Cornisch Riviera Expreß“ njeſeſche naſ ſpěſchnje ſ Londona. Wjazyntydźeńſke pſchebywanje w tutym khwatnym, harawatym a nerwoſnym měſcze bě naſ „plestra-mučźnych“ ſcźinilo, a tohodła běchmy wobſamknyli, ſo chcźnchmy w krótkowjecźornych ſtronach Jendźelſkeje w cźiſtej ſtwórbje wodnychnjenje a wokſchewjenje pytacź. Bě kraſne ranje w awguſcźe a my běchmy jara wjeſeli, ſo běchmy tola łkónczńje měſtej, kotrež 7 milijonow ludźi hoſpodnje, cźekli. Cźim bóle wjeſelachmy ſo nad rjanoſcźemi ſtwórby, kotreż ſo nam na jělſke pſches łubośne hrabińſtwo Hampſchire poſtićźachu. Pſchi bjeźadźe běchu ſo bórzy 3 hodźiny minyłe a pſcheđ nami ſo hižom kraſny wobras měſta Southamptono ſběhaſche, kotremuž hohrſke łódźe a wuhnje woſebitu poſadnju dawaju w Southamptonje dyrbjachmy ſo na druhi cźaſ podacź, pſchetož wot tam pſchinjeſe naſ maly pódlanſki cźaſ do Corf Caſtle, maleho měſtacźka njedaleko kanaleſkeho pſchimórſkeho brjoha. Cźopkota bě ſo na tutym dnju njeſabyp powjetſchita, jako w 1 hodź. dwórniſchcźo w Corf Caſtle wopuſchcźichmy. Runjeź běchmy na jěźe hižom wobjedowali, wobkrućichu moji jendźelſkeju towaříſchoju, ſo dyrbja pſcheđ pěćhi puczowanjom hiſchcze „lunch“ (ſnědanje) k ſebi wjacź. So bě to hižom ſaſo nuſne, njemóžach dowidźecź, ale běch ſłónczńje tola ſich hóſcź a nimo toho hiſchcze w mjeriſchinje. Tak do toho ſwolich. Moji towařſchoju běchu ſej hnydom pſchihódny błeſk namakali. S kónzom wšu leži ſtara roſpadanka wot Corf Caſtle. Tutych němnych ſwědkow ſaſdźenych cźaſom tu w krótkowjecźornych ſtronach Jendźelſkeje huſto namakaſch. Na tuto hrodźiſchko ſo podachmy, ſo bychmy tam ſriježd ſtarych murjow „lunch“ k ſebi wjali. Ja naložich cźaſ mjes tym, ſo w ſtarych roſpadankach wokoło łažach. Kraſny wuhlad poſtićźi ſo mi tu ſe ſtareje hrodowńkeje wěże: Daloko k ranju, kaž ſmužka we morju ſnata kupa „Isle of Wight“, kotraž pſcheđ mórſtim wujeſdom Southamptona leži; k połodnju jeſchcźa te žołmy w kanalu, ničžo hacź woda a žołmy, tak daloko kaž wócźko ſaha. K wjećerou pak widźiſch kamjenjaty brjóh Britanniſkeje; a k połnocy ſo cźi jenoh daloka runina poſtićźi, kotraž je tam a ſem wot ſ niſkimi horami pſchećaſehnjena. — Nok hodźiny wotpoczinka bě bórzy nimo. Chżchmy prěni dźeń hiſchcze hacź do Weſt-Lulworth, hdyž bě prěnje pſchenoſowanje poſtajene. Ale hacź tam bě hiſchcze 12 mil, a tak njeſmědźachmy cźaſa komdźicź. Spěchnje dźěſche hrodźiſchcźo dele do wobſchěrneje doliny, na kotrejž łonzu Corf Caſtle leži. Běchmy ſo hižom w Londonje na němſke waſchuje puczowanja ſjednorcźili; to rěka na puczowanje ſ nakhribjetnikom, kijom a w praktiſkim króttim wobleku.

To ſo pola naſ ſamo roſumi, niz pak w Jendźelſkej, hdyž ſo, ſchtož puczowanje naſtupa, hiſchcze wjele njedoſpołnoho namaka. Mójm drje praji cź, ſo ničhdźe telko njepucźuje, kaž w naſchim kraju. Rjanoſcź naſcheje domińny pak tej runjewoh ſ puczowanju wabi. Jendźelcźan pak a tej młódſcha jendźelſka generazija po naſchim waſchnju malo puczuje. Jendźelcźan cźini radſcho mulety ſ awtom abo ma ſwoje ſtajne pſchebywanje pſchi morju, ſchtož wěſo ſadnym Jendźelcźan parowacź nochze. To je teź w tutym kraju zyle ſroſumliwe, hdyž žebi pomyślniſch, ſo ſadnym wobydlerſ teź w najnjepſchihódnijchim padźe dale hacź 70 mil (115 kilometrow) wot mórſkeho brjoha ſdaleny njeje.

Bjedrich Helaš:

Swjaty Mikławš.

Hižo wjele lět bě ſo naſche rjane waſchnje wobradźenja dźěcźi teź w Ruſſej ſahněpdźiło. Tam njewobradźi pak rumpodich, kaž pola naſ, pěknym dźěcźom, ale Swjaty Mikkawſch, kiž je ſwobom teź pomozny ſwjaty Ruſſow.

Jedyn ſ najwuſtojniſchich Moſkowſkich paduchow chżyſche tuto waſchnje wuźicź. Hižo dawno mějeſche wóźco na bohatu wożebnu billu, kotruž chżyſche wurubicź. Wożebje patorźizu mnohy knježi domach njeběchu, běchu ſnadź pſcheproſcheni abo druhdże. Runje tutón wjećor bě žebi tohodła ſa wuwjedźenje ſwojeho njeſłutka wuſhwolił. Wón bě muž w ſtarſchich létach. Pſchi kołebzy njeběchu jemu tajke něſchto ſpěwali, dokelž wuthadźeſche ſ dobreje ſwójby Wulka ſchéra broda da jemu dotžojny napohlad.

Wokoło 11 hodź. wjećor poda ſo na ſrówj njeničzonmy puć. Wulki měch napjelnjeny ſ kradnjenej nadobu khowaſche ſpody ſwojeho kožucha. W tutom cźaſu běchu hažy ſkoro próżdne a nichtó njekedźbowaſche na brodateho ſtarca. Teź policija jeho njewuhlada a tak ſtojeſche bórzy njewobcźežowany pſcheđ wopiſaniej khežu, nadźijejo ſo bohateho rubjeńſtwa.

Durcźka w żeleſnym płocźe wokoło thěże njeběchu ſamknjene. Jyła khěża bě cźłowa. Jenož w prěnim poſtkhodże bě jeniczke wokno ſkabje wobſwětlene. S paduſchnym kuczjom wotewri wuſtojnje cźežke wrota a ſaſtupi do bohaćz wudebjeneho veſtibula. Sćěroki moſaſny ſchody bě ſ njebyłym pſcheſtrěwom wobkładźeny a wjedźeſche k hornim rumnoſcźam.

Puć paducha do knjeneje ſtuwy wjedźeſche; tam ſo wſchelakich debjeńkow nadźijeſche. Tutu ſtuwu pytnſche pódla ſpańſkich měſtnoſcźow, kotrež wo poſthód wſche leżachu. Tohodła ſtupaſche hiſchcze wyſche horje, dóniž na ſkabje wobſwětleny korridor pſchińdże, wot kotrehož wſchelake durje do ſtuwow wjedźechu. Tu woſta wobhładnimje ſtejo a poſłaſche. Nicźo ſo njeſłyſchu, wſche bě ſmjerom. Njeleźo wotamknył jene durje a ſaſo poſkaſche do cźmoweje ſtuwy. Nicźo pak ſo njezrynu — wſchitko bě cźicho. Wuczahnywſchi dyrbſaczum ſwędzu widźeſche pſchi ſaſwěcźenju, ſo je w ſpańſkej ſtuwje knježich.

Loži ſtejeſchtej próżnej. S toho ſpójna, ſo knježitwo doma njeje. Někto ſtupi do ſtuwy a pytaſche ſa hódnoſtnymi wězami. Nicźo pak njenamaka.

Wón ſudźeſche, ſo dyrbi pódla ſpańſkeje ſtuwy bycź knježnina ſtuwa, na kotruž mějeſche wobſedźity wotpohlad. Wopuſchcźiwſchi ſpańſku ſtuwu pytaſche dale a wotewri druhe druhe. Tu pſchińdże do druheje ſtuwy, ſłabje wobſwětleneje ſ nóznej ſwězu.

To bě dźěcźaza ſtuwa! Se ſpodźiwanjom woſta na proſy ſtejo. W jara wobſebnym dźěcźazym koźu ſpaſche rjana mała holcźa pod kraſnym módrym atłaſowym pſchikrywom. Dołhe żołte włoſy wobwiwachu ſe ſwojimi łicźerjeni rózjote w hónje ſo ſmějkotaze wobliczo jandźelka. Ruczky leżeſchtej ſtyknjenej kaž ſ modlenju na pſchikrywje.

Napohlad tutoho njewinowateho dźěcźa ſtutkowaſche ſam na ſtareho pſchekkepaneho paducha. Kaž ſlemjeny woſta pſcheđ ložom ſtejo. Sobom ju njemaſo naſtróża. Kokulowy cźaſnik biſeſche divanatu hodźinu. Pſchi tom ſapocźa ſo holcźka we łożu hibacź a rybowaſche ſebi ſaſparnej wócźky.

Bě wotucźiła dla cźaſnikowego bicźa. Sſwoju hłójcźku poſběhnjo wuhlada żyle ſpodźiwana ſtareho muża, kiž hiſchcze pſchezo pſcheđ ložom ſtejeſche.

„Ty ſy ſwjaty Mikkawſch?“ woprašcha ſo jeho. Paduch mjelcźeſche. „Ssym cźe někto tola ras widźała,“ a pſchi tom ſmějeſche ſo wótſje, ſo tak klinczeſche w cźichej nozy. „Ssy dha na muje ſły, ſwjaty Mikkawſcho? Ja cźi ſlubju, ſo budu ſtajnje pékna,“ praſeſche ſe khutnym hłoſom, „njebudź na mnje tola wjazy ſły!“ Stary muž nyzaſche pſchihłožujo ſ hłowu a wjeſoła ſłapaſche małuſchka ſ ruczkomaj. Pſchi tom dohlada ſo na méch, kotryž paduch w ruzy dźerżeſche. Jeje ſmějaze mjeſnowcźo ſo ſtruczi.

„Ale twój méch je tola zyle próżdny; bě dha ty hižo pola wſchěch bźinych bźećzi? Sſy ty małej Jezuſ naſcheho ſłužobnika klanku pſchinjeſł?“ praſcheſche ſo ſtarza dale, ſchtož ſaſo wobkruczeſche. Swjeſelena na to wotmołwi: „Widźiſch, kak dobry tola ſy, luby ſwjaty Mikkawſcho, ale praj mi, boſtanjeſch dha teź wot nikoho dary?“

„Moje dźěcźo, wot nikoho,“ wotmołwi paduch ſ hórkim ſaſmějkotanjom. Sa ſo bu mała holcźka khuina.

„Tak njedoſtaujeſch žane dary k hodam,“ praſcheſche ſo hiſchcze raſ ſe ſrudnym mjeſnowcźom, „ale ty darjiſch tola wſchěm, byrnjež ſa to ničžo njedoſtaſ.“ Paduch mjelcźeſche. Holcźka ſamyſlena na ijeho hładaſche. Sſwjatocźna na cźiſchina knježeſche doſoko wokoło. Dha wobroczi ſo paduch ſ durjam a chżyſeſch ſo woitaliczź. Dźěcźo wokaſche ſa nim: „Woſtań hiſchcze khwilku, ſwjaty Mikkawſcho, cźakaj wokomik.“ Poſtkuſchnje woſta ſtarz pſchi durjach ſtejo. Bě jemu, kaž by wokoj w ſchćornjach mět. Pſchi tom ſapocźa ſo njewurjeklivje bojeczź. Mała holcźka bě ſ toſa ſkocźila a ſtejeſche kaž jandźel w ſwojej dołhej běłej koſchli pſcheđ rubježnikom.

„Ja nětkole wěm, schto cźinju,“ praſeſche ſ wulkej wjeſołoſcźu a ſ radoſtnymaj wocźomaj. „Luby ſwjaty Mikkawſcho, ty boſtanjeſch tute hody teź ſwój dar!“ Pſchi tutych ſłowach dźěcźa ronjeſchtaj dwě ſłyſły po lizomaj ſtarza; ſo wotwobroczejo wótrě je ſ ruku.

„Nětk pój ſo nnu,“ praſeſche jemu małuſchka, pſchinuły ſymnu ruku paducha je ſwojimaj cźopłymaj nježnymaj ruczkomaj a cźehnjeſche jeho ſobu.

„Ale twój nan abo maczeſka mohłoj naju widźecź,“ wotmołwi ſtaroſcźiwje ſtarz.

„O ně, wonaj tak kucźe domoj njepſchińdźetaj. Wyſchtaj-li pak naju widźakoj, cźi wěſće ničžo ſłeho cźiniłoj njebyſchtaj, luby ſwjaty Mikkawſcho!“ praſeſche holcźka.

Po ſkhódże krocźeſchtaj dele. Małuſchka wjedźeſche ſtarza do jědźernje, hdyž w buffetu ſo bohata ſłéborna nadoba ſhowaſche. Kluczź treſeſche w kluczowej dźěri. Dźěcźo ſalěſe na ſtoł, wotamknu khamor a praſeſche ſ radoſcźu błyſcźatymaj wocźomaj: „Wotwobroczej ſo, ſwjaty Mikkawſcho abo ſaſdźel ſwojej wocźi. Najprjedy pak mi daj twój méch.“

My hnydom na prěnim dnju nascheho puczowanja tute waschnje jendżelskeho żiwjenja sesnachmy. Běchmy nješchto hodżin běżeli, dha njesabay psched stanowym (Zelt) lěhwom stejachmy. Wěsche to prósdninske lěhwo britiskeje młodżiny, kotraż że żo do tak mjenowanych „Boy-Scouts“ (wotnóżel sa hólzow) a „Girl-Guides“ (wotnóżel sa holzow) shromadźita a nětko pod nawjedowanjom wuczerjow prósdninu pschi morju pschežiwjesche. Taźich stanowych lěhwow hischće wjele tu pschi morju setkachmy. Na stanje „wójwody“ jendżelska thorhoj, „Union Jack“ wihasche. — Ale niz jenoż młodżinu, ně, też starschich ludźi, haj zyle żwójby tak w stanach wonka w stwórbje widżachmy. Wot burow że mése na nješchto tydżenjow wotnaja a ſ amtom żo materiał k twarjenju stanow pschimjeje. Radio a wschelaki druhi komfort wěso njepobrachuje. Korczmy a mjeńsche hotele w městach njemóża smolom żyty zuſych hospodowacź, kotreż że w julliju a auguscze nawala. To dyrbjachmy wjacom prěni dżeń we West-Lulworth ſhonicź. Po dołhim pytanju hatle namakachmy sa wjele pjenjes a dobre żkowa nójeh. 10 hriwnow sa ſoło a ſnedanje drje sa jendżelske wobstejnjosće pschewjele mysle, ale hdyż jedyn z Němskeje pschińdże, dha ſebi ſo tajke pschekhwapjenje ſwuczeny njese. Ale hdyż ſy zyły dżeń nóżkowal, potom je cźi też to wschо jene, jenoż, ſo mózesch żo prawje wuspacź.

To żmy wěso też cźinili, pschetoż ſtónczko hižom wysoko ſtejeſche, je to pschichodne ranje West-Lulworth jady żo wostajichmy. Sadu tuteho městaczka, kotreż żo we lubosnym dólczku thowa, dżěsche puczź nahle na horu. Y hdyż běchmy ſaſo horjeka na nahle ſpadazym brjohy a morjo k naschim noham żo warjeſche a żolmjeſche, dha běchu wschitke cźeże ſaſdżeneho dnja zabyte. Wot kupy „Isle of Wight“ nicžo wjazy njewidżachmy, ale mésto teho mózachmy dalеko, dalеko ſ wjeczoru Portland Bill, kraj kotryż że każ ſajyt do morja ſuwa, ſpósnacź. Pod nami hrimotachu żolmy kanala pschecźiwo Britanskim ſkałam, a nad nami bě ſaſne, módre njebjo. Wě to kraſnoscź! Sahorjeni ſaſpěwachu mojі towarſchoјo ſpěw: There is no land like England. (Njeje żaneho kraja, każ Jendżelska). Wěso je to jara khróbke wobkruczenje, ale ſ jendżelskeho cźucza ſrosumlіwe. Spěwach możnje żobu, dokelż żebi jako hósćz prajach, ſo psches paźiwne ſadżerżenje njeżmědżach harmoniju ſahubjecź. — Puczowachmy nětchto hodżinow, dondż nam horzota pschewulka njebě a tohodla ſhromadne hežko „Nuts do wody!“ rěkaſche. Ale nětko dyrbjachmy najprjedy pschihódne měſtno wupytaсh, hdżež mózachmy po nahłym brjohy dele lěźeź. To żo nam też poradżi a k nohomaj hobrſkich ſkalow mějachmy możnosć ke kupanju. Pkuwanje w morju po dołhim puczowanju w palazym ſtónczu běsche kraſne wokſchewjenje. Cźuchachmy żo, każ ſnowa narodżeni a pokraczowachmy ſ nowym mozami na puczu. Deleka njemóżachmy wostacź, pěſ a małe kamuſchki na wuſtim brjohy cźinjachu nam běżenje njemożne. Tohodla dyrbjachmy nahle ſkały żo horje lěźeź, ſo bychmy horjeka na wuſtim puczu dale ſchli. Kraſny pschemјenjaty wuhlad żo nam nětko poſkaźi. Wóczko żahaſche pisches krajinu hacź k dalekim horam pola Dorſetshire. Hušto naż puczíl wjedżeſche pisches hórki a wośamocżene doliny, hdżež żo pleſkotaja rěczki do morja wuliwachu. Potom ſaſo wjedżeſche naſ pisches wulke paſtwiſchcza, kotreż żu koło wokoło ſe żiwymi ſkotami wobdate. Zime płoty żu każ naſzyny, pisches kotreż nichtó pschekrocźicź njemóże. Satkóh jenoż drjewjane lěžnzy dowołu, kotreż żo „Gates“ mjenuja. Tak żu też pola a puczе ſe żiwymi ſkotami wobdate, ſchtoż zyłkej krajinje dżiwny napohlad dawa. Płahowanje ſkotu je w hrabinſtwje Dorſetshire, do kotreżoż nětko pschińdżechmy, huſchiſcho hacź rólniſtwo. A tohodla widżachmy tu wjele ſkotu — wośebje wowzow, kruwow a konjow — na paſtwach. Wośebje żo wowzy płahuja, pschetoż wokma żo do bliſkeho Manchestra lohko pschedawa. Wše ſchtoż je mi, kotryż ja tola ſ twjerdeho kraja pschińdżech, najbóle nadpadne, to bě, ſo nihdże wjetſche lěžzy njewidżach. Jenoż tu a tam żo małe kerczki k ſemi tuleja. Tak je puczowarjow horzym ſtónczнym pruham bjes ſchtita wuſadżeny, ſchtoż wjele puczowarjam we Jendżelskiej najwjetſche wjeſele njepſchihotuje. Ale my żo tohodla traſchicź njedachmy. Też potom hischće niz, jako naż wjeczor żalostny deſchczik nadpadny. Běchmy pschemóknjeni, pryedy hacź móżachmy żo wulkowacź. To żo tu w bliſkoſczi kanala hušto ſtanje; pschetracź!“ Tuto heżko żo tehdy nakoſwaſche, hdyż też we kraju Johna Bulla nicžo khmane wjazy ke kuſanju njebě. Dyrbju ſpóznacź, ſo tu njetkmanoſcź wjedra „ſmějkotajo“ ſnjeżechmy; ale cźim bóle żo hischće ſmějachmy, jako nam hołpodliwy korczmar w Prestoni naſchu ſtwu pschipokaſa, hdżež żo też bórzy po dobrym „ſupperu“ k měrej podachmy.

Hdyż běchmy Preſton dozpěli, běchmy żo bóle do nutſkowneho kraja wrócźili. Pschekwapjeni tohodla běchmy, hdyż żo na druhi dżeń ſażo po morju blížachmy a psched nami żo nahłe ſkały Portland Billa ſdżěchu, kotreż běchmy psched 24 hodż. jenoż wot dalеka widżeli. Pschipokdnju ſkónczinje do Weymouth pschińdżechmy. Weymouth je město ſ 22000 wobydlerjemi, kotreż kraju nje pschi połkupje Portland Bill leži. My żo tu dołho njeſadżerżachmy, dokelż dżanemy hiſchće dale hacź do Lyme Regis. Bórzy tohodla Weymouth wopuſchczichmy. Krajina poczinaſche horata być. Běchmy nětko ſrjedź hrabinſtwa Dorſetſhire, w kraju ſchędżiwego baſnika Thomaża Hardy, kotryż ma ſwoje ſtajne bydlenje w Dorchesteru, njedaloko Weymouthа. Mi bě to wschitko ſara ſajimawe, dokelż běch hižom wo Hardy-a cźitak. Jeho baſnińſke dżěła hraju wschitke we Dorſetshire. Tu je potajkim „Teſ of the Urbervilles“ naſtało, kraſny ſkutk nowojendżelſkeho baſnińſtwa. Thomas Hardy, nětko nimale 80 lět ſtary, je hiſchće dżenſ je thwalbnikom kraſnoſczow ſwojeј domiſny. Komu że też tu lubiło njeby? — Sso jenoż njerad dżělichmy wot horow a dołow Dorſetſhirſkich. Dyrbjachmy nětko pisches Lyme Regis a Exeter do Dawliſcha. Wot tutoho města wróczopucź do Londona naſtupichmy. Tehdy tak prawje ſpósnach: Domiſna je domiſna. A nětko rosumju też towarſchow, hdyż woni ſpěwachu: There is no land like England!

J. Franz.

Na hońtwu.

(Wobras ſe wuzy.)

Tak woni cźehnjechu — tśjeżco, ſchtyrzeczo abo pokſa — hacź do ſchije wobrońjeni do „bitwy“. Deleka tcźachu w dołhich ſchtórnjach a na hłowje żedźachu jim łohke ſelene kłobuki ſ bażantowymi pjerjemi. Cźěko bě do cźopkeje drajſty jawalene a w jakach mějachu nikotinowe tśejcźki. Każ bjes nich ſchko njeby. Hižo ſtaunywschi je łoża dyrbża żebi nětkoſi jenu ſajeżlicź. Na boku wiſzaſche kożana toſchka, nabita połna dutkow ſmudowoho (patronow) wschěch barbow — brune, ſelene, cźerwjene, żołte — napjelnjene ſ wótrym prochom (pulvrom). Dale bleſcha, w kotrejż woda k „wíżerowanju“ běſche, wſchelake pakcźiti, w nich tcźachu rosrubane żiwjenſke powoſtanki *morowych ſwini a howjadłow.* Na brjuſche běchu łoźmate rukawjy pschipaſane a wotoko ruczných ſhibadłow mějachu cźopke tkłacźe. Ssamo wuſchi tcźachu w kożanych wuchajach. A na khribjecze wiſzachu hroſne puſchki wſchěch druzin a kalibrow.

Tak wuhotowani dojeżdżechu żej tuczi *Nimrodojo* hacź na bliſke dwórniſchcźo, hdżež woſy na nich cźakachu. Hdżež běchu żej do żelesniſnje ſaſeli, tam ſhładowachu żelesniſny ſaſtojniky potłhmurjene na nich. S wulkim hołkom ſaſtupichu do dwórniſchcźa. Zich truły ſtup rjeſche po wyſokej hali. Tſi wotdżele żadachu żej a ſaſtojniky wobrońniku. Kóżdy rjeczi cźehnjeſche jene ſwérjo — po dobrej żacźanſchcźinje canis familiaris — wulkeho honſwerjeſkeho pża ſo żobu. Sa wſchěch żej żadachu tſi wotdżele rjeczeje rjadowanje. Te ſapachachu, ſo ſtoro ſ mrócźelow wjazy widżecź njeběchu. Nětkoſi běchu żej ſdrěmnyli a ſmorcźachu wótrje, ſo żamo pży że żobużelnoſcźu na ſmorcźatow ſhładowachu. Dżeń pryedy běchu żo *tyż hoże pżi buchu wótrjazym ſchtrjeże ſahonili a pżi* ſchkleńżu cźerſtweho Kulowiſkeho. Sepjerachu żo pschi tym na ſwoje tśelby. Nětkoſi tharły płazachu a mumeńzachu żej tak ſwoje drobne pjenjeſy. Druży w hajnſkej kacźanſchcźinje hwiſdachu, bajachu a thachu.

Tamny tołſty ſ trumjazymaj woczomaj powědaſche ſ hłubokim a wótrym hłoſom, ſoſ koro wokna ſchcźerceżachu, kak je wcźera jenemu ſajazej że żwojej ſlinitu wſche kołeże roſtrěkał. Tu tśelbu cźahdża wěſo wſchitky widżecź a hładaju do tśelboweju hłownjow, hacź hiſchće je wot tamneho wcźeraſchcźeho wuſſeła iſchto widżecź. Wſchitzy nětkaſ tak ſpadżiwnje na żo hładachu a jemu wěſo njewěrjachu. Nécźachu w żuſej hajniſkej rěcźi, kotruż kóżdy njerozumi.

Pichi wjeſnym wuſthodże cźakaſche hižo wotnajet hońwity ſ honjerjemi. Po krótkim powitanju rosdżeli tśelzow a pokaja dżěl na prawiżu po puczu a druhich na lěwiżu po mjeſy. Tamnych wjedże knježi hajnik, tutych ſchokta że wěſo. We wulkim kole wobeidu pola a tworja pomału kotok. Rózkowy ſignal wosjewja, ſo je koło ſawrjene a ſo maja wſchitzy ſo ſrjedża żo nastajicź. Sajazy poczinaju żo hibacź. Wutśele cźa a honjerzo ſběraja dobytk. Kotok ſo pomjeńſchuje. Skónczinje rěka: „Honjerjo nuts!“ Tamne ſajeczti, kotreż cźahchu ko hischće na ſrjedża wuthowacź, tych wuhnaju runu ſmuhy do ſmjertnych tśelbow hajnikow. Ale naſhonity ſajaz wuthowa ſo w ſněżkowej wuźłobinje pschi mjeſy a docźaka, donż wſche tśelby ſażo na ramjenju njewiżaju. Potom ſej wulkozi a cźeri wotkał. Pryedy hacź ſa ſwoje tśelby hradnu, je hižo jim wucźeknył. „Toho dostanjemy w pschichodnym łótle“ — troſchtuje że jedyn — „dyrbi tola nětchto ſbywacź ſa pschichodne léto“, měni druhi.

Wſchě pola, roże a kerči wotběhaja. Druhdy w bróſbach *motykuja.* Pschipokdnju mění ſtónczko derje a ſadreżcźeni *Nimrodojo* poczinaja żo poczicź. Njeblowany *wós poczina* że pjelnicź a pschezo wjazy ſadnich nohow widżiſch k niebju tcźecź. Naſhoniczi żej trochu wobliczа, kajſi może wuſpěch być. Ale niz tajkeh, każ w dowójniſtich łétach.

Hdyż je że ſtónczko ſkhowako a tśelbow ſwětłoſcź ſaſchka, ſakoża do wſeſneje korczmiczki, wurjedża żo trochu a dadża żej hońtwjerſki wobjed derje ſłodźicź. Pschi tym ſtajі tóżdy ſwojeho muża, druhdy łépje hacź wonka na polu. Dondż żo njeſtuj nabyczili, knježi hiſchće mér pschi hlidże. Ale podżiſcho żej wośpjet hwiſdaja a nětkotrużkuli ſajaza wośpjet ſatſela. Nichtó njecha pschidacź, ſo je hubjenje ſtékał. Stónczнje pschenidże ſabawa też na druhe poło, donż wſchém domojwrót na pschichodnu honſtwu tiwa.

Wroblanske kralestwo.

(Japanſka bajka.)

Je tomu wjele lět, ſo bě ſtarz żiwy, jara ſhudy muż. Tón njemějeſche ani ſwojeje thěſći a bydleſche ſe ſwojej żonu nětdże na horje w jenej próſdnjeńzy. Cźaſto bě jimaj tajka nuſa, ſo żona rano we worjechowej ſchkorpawzy wotważowaſche, kelko hejduſchki ſmedżeſchtaj ke wobjedu ſtéſcź. Pſchi wſchej thudobje pak bětchtaj hiſchće miłoſcźiwaj, a hdyż bu ſo w inmje ſmeha naſchło, buchu że psched próſdnjeńzu ptacźki ſhbażowake wědżiſy, ſo dobrу ſtaruch ſwoje ſ nimi dżěſeſche.

Jónu na ſymnym dnju bě ſtarz do lěſa na drjewo wuſchok. Tu nadeńdże pok ſmjerſteho wrobłika na twjerdym puczu leżo. Wobdycha ptacźka, ſo żo ſhrě, a wſa ſej jeho ſa łazom żobu dom. Żona wrobła wuhladawſchi ſwarjeſche, ſo ſmějetaj nětko łóżdy dżeń hiſchće jeneho jěżka wjaz. Starz pak rjekny: „To njech je naju dżěcźo“. Tuż wona wocźichny ſpokojna; pichetoż njemějeſchtaj dżěcźi.

Hłódny puczźk bě hnydom ſtiludny a pschituleny. Zerjeſche jimaj ſ ruki (dżonje) a pijeſche ſ jeju banki. Hdyżkuli bſchtaj żo wjecźor pschi wohniu ſydnułoj, hy ſtaremu ſam wot żo na ramjo pschiléczaź, żej pjerjo ſběhat a żo pschitułaź. Nad tym běchtaj zyle ſhożowmaj a dawajstaj wrobliłej najrjeńſche mjena, kotreż możeſchtaj ſebi wumnyſlicź.

Sa zyku ſymu bě wrobł jeju ſtaroſcź a wjeſele. Hdyż ſtónczko ſaſtwěcźi, wón ſ druhej ptacźinje wulecźa; běſche-li wjedro hroſne, woſta pschi ſtarymaj. Poſtaſche na ſłowo a pschewodżeſche ſtarza, hdżeżkuli thodżeſche. Jako pak ſo nalécźo pschihłiżi a horu żo bělachu, ſo ptacźatko njejapży pominy. Staroſcźiwje jeho ſtaruſchtaj wſchudże wokaſchtaj, tola ptacźk żo njewrócźi. Mużit bóndże napoſłeh ſ bohatemu ſłużobej na dwór pohladacź; tón pak pſched domom ſ kjepotawu ſtejeſche, ſ kotrejż bě wſchě ptacźki roſechnak. Tuż ſtarz ſkoku ſ górku dele nóżtewaſche, hdżež by jej jeho wrobłik ſ ptacźkami hrajkał. Tola hdyż tam pschińdże, hižo wjecźorne ſmérſti do doła padachu, a żanoho ptacźatka widżecź njebě. Srudny żo ſtaruch wrócźi. Jeho żona piched próſdnjeńzu ſtejo jej dłóń nad wocźomaj dżerżeſche, ſo by muża domoj hładała. Skónczno, ſo je pódarmo pohył, ſo rosnjendri a ſwarjeſche na njedżakowne ſwérjo. Dobry muż jej to porokowaſche prajo: „Żona, ty jemu tſchiwdu cźiniſch. Mózeſch jemu ſa ſko mécź, ſo żej radiſcho do ſwéta wulecźi, w jaźnym powětſie pisches horу a doły a pisches morjo do kejżoroweje ſahrody, hacź ſo wostudu żiwi pschi namaj ſtarymaj cźłowjekomaj w cźmowej ſamije? Je hiſchće młode a njerozumne ſtworjeńcźko. A ſchtó wě, hacź żo njewrócźi, hdyż budże ſyma?“ Tola wona wo tom niczo khcźiſheczo nochzyſche. Starу pak żo cźim bóle rudżeſche; pschetoż bojeſche żo, ſo je żo jeho lubuſchkej traſch nětchto ſtako.

Bórzy po tym wuiđże żej do drjewa a w ſwojim horju ſmyli puczź, ſo do dżiwjeho lěſa pschińdże, kiż bě dotal njejnał. Hdyż żo ſa puczom roſhladowaſche, ſeſda żo jemu, jako by wrobłika ſtyſchał. Cźiſmy wak drjewa a ſkwataſche po ſłyſchenju, ſchtoż jeho ſtarej noſy ſamożeſchtej. Njejapży ſtejeſche psched parowom, ſo dżiwajo nad ſcherokim dołom a jeho rjanymi thężemi a ſahrodami; dok bě jemu zyle njeſnaty. Po wiſzatym wjedżeſche puczź k njemu, a po tymle puczu kroczeſche cźah *mojeſnych ludzi w klatkach a zinkowych kraikach a cźi mě*jachu wſchitzy wrobłaze tkowy. Prjenł ſ nich pak, najrjeńſchi a najwoſobniſchi, to bě wrobł, kotreżoż bě zyku ſymu hajił a pěſcźił. Wićhon roſwjeſeleny ckanzke ſo ſtarz k njemu ſkocźicź; tola pomyſli ſej, ſo mohło wozbuneho hajnika hańba być, hdyż ſo ſ nim tajki thudy ſtarz ſmaje, a tohodla ſtupi ſ puczа do kerczíny a pokloni ſo hłuboko. Ale hłej, młodżeńz w klotej braſce pſchikocźi k njemu, wobja jeho, kaj ſyna a pokaſa jeho ſwojim towarſcham. Cźi jeho wſchitzy ſnajachu, poſtrowiću a jeho żobu do doła wſachu.

Tam jeho dowjedżechu do ſwojich domow a hrodow. Te běchu tak kraſne, ſo dżě ſtarz hiſchće nihdy nicže takſeho widżał njebě. Dawachu jemu jěſcź a picź a wuhotowachu wulki ſwjedżeń. Dobry ſtarz haribowaſche żo, ſo jemu telko cźeſcże wopokaſowachu; ale bórzy bě wjeſoły ſ wjeſołymi.

Wjecźor bo dopomni, ſo ma tola domoj ſ żonje hicź. Podjakowa żo ſwojim hoſcźiczelam a roſżohnowa żo. Woni cźahchu jemu hiſchće wjele rjanych wjecźow bohu nadewacź, tola wón to wotpokaſa, ſo żu jemu hižo pschewjele dali. Jeho ſchkitanz pschinjeſe jednory ſawrjeny korb, ſo by jón żonje bohu wſak. Potom dowjedżechu jeho wrobłenzo na wupucź, a pryedy, hacź ſo naſch ſtaruſchk bohlada, ſtejeſche w derje ſnatej krajinje.

Pschińdże dom a wupowėda żonje, kak ſpodżiwnje bě żo jemu ſeſchło. Mona wocźini wócźipna korb, ale tón bě zyle próſdny. Hnéwna jón wotkopny prajo: „Schto też to bychmoj ſ tymle ſtarym rapakom ſapocźaſoj! Hdyż żu tak bohaczi, mühli cźi też nětchto lépſcheho dacź!“ Dobry mużit korb ſbéże a widżo, ſo je woprawdże próſdny, rjekny: „Ża bych chżył, ſo budżechu mi do njeho kuh jich rjaneho ychtanza pokożili!“ Lédy bě dopraził, pocźa zyła próſdnjeńza lubosnje wonjecź, a we *korbje leżeche kuh tykanza, kajſiż bě pola wrobłanow* jěd. A tón dżiw żo njemiłny. Schtokkuli żej pschejeſche, trjeſaſche rjeż, a mějeſche w koſchu.

* * *

Paduch poſtuchajeſche, holcźka najrjeńſnjeſche mécź nětko ſe ſlébornej cźeſnuti. „Bjes tobu ſo by dżěcźo trudżił.

„Nětk mózeſch woczi ſwo wotewiricź,“ ſapocźa dżěcźo ſa khwilu, „mécź je pokny; dżi ſ nim dom ale — docźakaj, najprjedy donjeſ nuje do mojeho łoża wrócźo, ni je tola trochu ſyma.“

Wobhladniwje wſa ſtarz dżěcźo na ruzy a donjeſe jo po ſłhodże do dżěcźazeje ſtiwy.

Wjeſkoſe ſałſke dżěcźo do ſwojeho łóżka. „Nětko ſaiwodż mje też hiſchće prawje derje ſo mi ſyma njebudże, ſwjatу Mikkawſcho. Nětko pscheju ſi dobru nóz, pſchikhil ſo mały kuſt ke mni, dżu cźi hiſchće khibcźku dacź.“

Wokomik ſtary rubjeżnik poſoſta; potom koſcheſche maſuſchku ſkoku nežnje na cźoło. „Dobru nóz, mój jandżelko,“ prajeſche ſ tſchepotazym hłoſom a ſażo kulachu żo jonny ſyzły ſ wocźow.

Dżěcźo to pytny: „Cźohodla ſy ſdobom tak ſrudny, lubу ſwjatу Mikkawſcho?“ praſcheſche żo jeho a pſchi tom ſu ſamo zyle ſrudne. „Masch ty też mału holcźku?“ ſo jeho wopraſcha. — „Ně, niz vajazy,“ wón wotmiołwi. — „Dże dha wona je?“ — „Wona je we njebjeſach,“ wón praji. — „We njebjeſach je drje tola jara rjenje?“ Starу padnch cźuſcheſche, ſo mozu jeho wopuſchcźichu. Pschecźeſli nje tiwaſche na dżěcźo a wotſali ſo ſ durjemi.

Saſo ſwęcźeſche do jehčernje dele. Sſwój měch wu, próſdni wobkhladniwje na błido. Potom wutorhny knich papjery ſ pijanſtich knihow a napiſa ſcźehowaze: „Wſchitko to darі mi Waſcha luba dżowjecźicźa, mje ſa ſwjatеh Mikkawſcha mějo. Ja wrócźu wſcho a mam najbórzyſchi próſtwu, ju w tutej wérje wotſtajicź, ſo je ſwjatу Mikkawſch pola mjeje ſbył. Nébdy mějach runje tajkeho jandżelka, kotreżoż je mi ſmjercź wjala. Na dżeńſnjiſchim Bożim wjeczoru ſym hiſchće jako paduch na nju ſpominak. S dżeńſnjiſchim Bożim wjeczorom ſapocźinam nowe ży, wjenje, pſchetoż żenje njeje pſchepoſdże, ſo polépſchicź. *Bóh budże mi pomhacź!*“

Bohaty ľuźod ľhonimšći, kajke ľoźo ľhudy starź ma, pśiniźźe k njemu a da ľebi wśśo rospowědaś a wuwoprašchowašche ľo nadrobnje za pućom. Doma ľo ľkot ľa stareho drjewarja pśichotowa a nóźkowašche do ľeża. Wopśrawdźe, namaka teź doł za horami, ale nichtó jemu napśeceźo njepśiniźźe. Tuź dóźźe ľam do doka, wopytowašche wroblanow w ľkśěach a jim powědašche, kak dobry cźłowjek je. Woni jemu teź jěźe a picźa dachu, ľdyź jich prošeše, a wjeczor, jako cźasnišche ľo wotśaleźo wo darje za ľwoju žonu rěcźeź poćźa, pśiniźeźechu jemu dwaj sawrjenaj korbaj, wulki a mały. S nabrahnej radoścźu pśiźimny wulki a wleczeše tu cźeźu jachło domoj. Ľdyź pak jón doma staji a ľebi jón polny pjenjes pśiźejśe, wotlecźa wěźo a ľróźne ľcherjenje wulśe, ľkótreź ani ľuchowny ani ľuźkar ľ domu wuhnaćj njemóźeše.

Druhi ľuźod myślešče, ľo ľej wěź mudrišcho ľawjeźe, dóźźe k ľobremu ľtarźej a rjekny: „Požćź mi, prošu, twój dźiwowny korb na ľodźintu, ľo ľych ľej za teź nětchto napśechećź mohł! Ty dźe maśch jón hižo ľolho dośećź, a ja cźi jón dźenźa wjeczor wrócźo pśiniźeju.“ Starź jemu wjeźele pśiźimu ľo ľpomjeli. A ľuźod njeźo korb domoj pśichemyślowašche ľej, ščto by ľebi pśichał, ľo by ľkótri cźaź wuźił. Chźnšche korb tak ľodźe ľaź móźno wrócźićź, ľyrnjeź w nogy pó cźmje hicź měř. A pak chźnšche ľej jón ľyrdom pśiches nóź wobkhowaćź a nasajtra rano wrócźo donjeśćź, to by mohł jemu nóź ľebi pśichećź, telko, ľo jemu na źyle źiwjenje doľahnje. A lěpje by hišcźe ľoźo, ľdyź by ľej korb teź pśichodnomu zyły dźeń ľderźaś; nětcźku wurećź by ľej ľórźy namakał. Poprawom by starź ľwój korb teź na nowy tydźeń auto měźaz cźaźa ľośćź ľóstaś; wšchako śmjeźe jón potom, ľo nij ľudźe źiwy. Tola — ščto ľo sta? Lědy bě korb doma ľtajił a pśinźe pśichećźe wuprajił, ľaźpcźa ľpodu wěźa kaź tyźaz hadow. S hrošu njeśměrí ľej ľo korba ľótknućź, cźekny ľ domu a późła wotrećźa nuts, ľo by jón k ľtarźej donjeľ.

Nětko źiwjeľchtaj ľo ľtarź a ľtarcźa hišcźe wjele lět ľkožownje a radoľtnje a roźźwaschtaj ľohnowanje po zyłym kraju. Ľdaloka pichikhadźachu njeľkožowni k nimaj proščho wo pomoź. Khudym dawaščtaj khlěba, khorym ľpomožne ľela a krjepki; ľ korba wšchitko bóľtawaščtaj. Jako pak ľwój kónź ľo bližićź cźujeľchtaj, bojeľche ľo ľtarź, ľo mohł po jeho ľmjercźi korb wjele njeľboža nacźinićź mjes cźłowjeľtwom; pśchetoź nětko ľudźi ľnajeľche.

Tuź ľo ľhotowa a donjeľe ľam korb do ľeża k wrobianam. Tam hišcźe nětko je, a ty móźeš ľej po njón dóśćź, jeli chźeš. M. Nawka.

Naše mjena dnjow.

Hdyž so nětko zaso lěto k swojemu kóncej bliži, maš na dołhich zymskich wječorach w derje wutepjenej jstwi khwile dość, zadźerne časy wopominać a přichodne rozpominać. Kelko dźěła a prócy zaso nowe lěto přinjese! Wobradźi tež zbože nam? — Kak so ći tola ćas ruče minje, zo ani njepytnješ, kak so zestariš. — Nětko kupiš sebi bórzy serbskej protyce, Předženaka a wottorhansku protyku na sćěnu! Namakaš tam mnoho, štož će powući wo zaměženości a přitomności. Haj, tam tež ma kóždy měsac swoje dobre serbske mjeno! Zo ma kóždy dźeń w tydźenju swoje serbske mjeno, njewukniješ hakle z protyki. Kak husto sy je hižo wuprajał! Sy pak sebi hižo přemyślił, kak so tute mjena wotložuja? Hdyž sebi je prawje wobhladował póčnješ, bórzy teź spóznaješ, zo so serbski tydźeń z njedźelu njezapočnje, ale z pónděłu, hewak njeby mohł štwórtk štwórty dźeń rěkać a wutora druhi! (Wutora rěka druhi dźeń!)

pónděła = dźeń po--njedźeli = pon[je]dźela
wutora = pón = vtorój = druhi dźeń
srjeda = wo srjedź tydźenja
štwórtk = štwórty dźeń
pjatk = pjaty dźeń
sobota = sabat židow
njedźela = (so) njedźěła

Najmjenje znaty je pokhad mjena wutory. Je to wššće stary serbski (słowjanski) wuraz za druhi, kiž snadź z łacanskej rěče wukhadźa, hdyž rěka utra = druha, abo je hišće starši. Rusojo za apyiй = drugij teź praja ąmopóń = vtoroj (apyióй = drugoj rěka druhi, mjez tym zo apyr = drug pak rěka přećel abo bližši). Tohodla wutora po rusku rěka ąmopuuk = vtornik = druhi dźeń. Naše u (wutora) Rusojo nimaja, wone pak je tam prjedy tež było, kaž z łacanskeho dowidźiš. Tak je so husto stało we słowjanskich rěčach, z u je nastało w abo v (f), na příklad starosłowjanske ubogi rěka nětk pola nas wbohi. Čechojo maja za mjeno wutora uterý abo uterek, Polacy wtórek, Słowincy vtorek.

Hdyž je potajkim wutora 2. dźeń, štwórtk = 4., pjatk = 5., dha je pónděła prěni dźeń našeho tydźenja a njedźela posledni — po Božim słowje: „Šěsć dnjow dyrbiš dźěłać — —, ale sedmy dźeń je swjaty dźeń Knjeza“, — pola Židow sabat, kaž woni dźensa hišće sobotu swjeća. Křesćanstwo je pak njedźelu swjaty dźeń sčiniło k dopomnjeću na horje — stanjenje Khrystusowe.

Pomhaj ći Bóh w twojim wšědnem dźěle, a njedźelu spěwaj: Khwalba budź tebi, o Khryšće! Serbjo so tak strowja: Pomhaj Bóh! — Khwaleny budź Jězus Khrystus! Njech tak wostanje. To daj Bóh!

J. Š.

Stary časnik.

Pišče Pawoł Krjeńmak.

Stary cźaśnik je nowu domišnu ľoľtał. Njeľteji wjazy na wóźy we wulkej wobšćernej jstwje, ale w měścźe w knježej jstwje najľtaršeho ľyna ľemźeľteho ľuhlerja Janacźa. Cźaśnik měśeše hižo źiwoje prawo we ľwójźbje we wotrych cźaśach, jako hišćeźe prabźeđ a prawowka na nanowym ľuhle hoľpodarišchtaj. Generaziju po generaziji je widźał wotrošćź — ľwěrnych Sserbow.

S wobrašami debjeny liczbnik kuka kaž wćźipny wjeśnjan na zuse měšćeźanške wuhotowanje, jeho wobdawaze. Kóždze ľchtwórcź hodźiny ľmjeźi ľ ľunim hłojom cźaś.

Stary cźaśnik je tak mnoho widźał, mnoho ľłyšchał, mnoho dožiwił. Sserbške ľynki pjeknjachu lětstotki dołho tóźdy ľuźił ľtareho ľuhlerja bywšchego wobdźěłanstwa. Sserbšće modlitwy w ľtrudnym cźaśu, radośtny wothtóź wjeśela, jewjo ľo w rjanym ľerótľim ľpěwje, bě ľaśźyšchał a nětko — nětko bě ľuhleľchko, ľydko ľwěrnych Sserbow pšchedate, wobšćeźanľtwo zujbnika. Hruľlik drohowite ľerbľkeje ľemje bě pšcheľchoł do rukow druheho wobźeđźerja, kiž njeľnaje ľaneje luboľće k ľerbľkemu narodej, ani bratrowľkeje ruki, ale kotremuž je ľ bratrom djabolika leśeź.

Stary cźaśnik njeje ľpróľnik. Sšwěrnje pšchibiła hišćeźe pšchego cźaś, cźaś khwataźy do bjeľdna ľanźdźenoľće, hodźinu wob hodźinu, dźeń wob dźeń, lěto wot lěta.

Stawy ľwójźby dopomnja ľo pšchi ľaklinczenju zuľeho ľynka na ľtareho ľwědka ľaśchkych cźaźow. Pola dźeda a wowki wo jśtwje bě nětždy ľtał, tak ľomnja ľ radoścźu wuwucźi. Jónu, ľdyž běchu khwatali won na kraj, na próľninu, běchtaj jim dźěd a wowka powědałoj wo ľtarym ľnaźnym a běchtaj jim wotkrykoj potajnoścźi ľpóľnacźa cźaźa, potajnoścź pšchebiwanja ľchtwórcź, pok. tši ľchtwórcź a potnoje hodźinki; tola to we rěcźi tak ľubej, tak jimaj měćnom duśchu, a nětko. — Ľubej hubje dźěda a wowki běchtej ľprotłuklej, ľo ľawrjeźej na wěčne, pšcheloj nan a macź njeľnajetaj wjazy wonu wobkľuźazu kraźnoścź ľerbľkeje rěcźe. Dźědowa, wowzyna rěcź bě wonemi a w ereźe jeju najľtaršeho ľyna.

Stary cźaśnik klinczi dale a ľ cźaźami ľoni wobydlerjow wróćźo do ľóśnych khwilow ľaśchkeho cźaźa a potom bywa nam pšchezo ľawrjeneje powahi, jako by ľe ľobu wojował.

Sbójna khwila je ľaśchta, zuľa kolowokuło! Sšam je ľebi pućeź zuśby wolił a ľamotny po nim kročźi, jenož pšchi rowje nana a macźerje, wowka na wžy na pohrjebnišchćźu, cźuje ľo ľpom jóm na khwilu domach.

Stary cźaśnik w kucźiku jśtwy tikota dale. Na wjeczor, ľdyž ľo ľmjerka a poślednje ľlónczne pruhi padnu na jeho ľwobrašowany liczbnik, bywa tutón kaaž ľcźin, dopominajo na dawno ľaśchke ľbóžne cźaźy. Njeľpróźniwje běźa pokaľwarje dale, njeľpróźniwje ľlinczi jeho zuni ľynk, źiwjenje wob źiwjenje; dóńt a wjeľele roni nimo njeho a njeputany ľhubi ľo cźaź we hłubinje ľanźdźenoľće. Wonka w ródnej wjeľej pak traje w ertach ľwěrnych Sserbow dale ľerbľka rěcź, wošoja ľwěrnym duścham ľerbiľeje ľemje iich bźeje a tyźe, jich krótku ľenźku khwilu!

Studenťski směšk.

Wšchitke, wšchitke moje ľchěźnaki
ľ móchnje ľu mi ľtěkali —
a ľchtó je wšchě roľehna,
hacź ta lohka myślicźka!

Tutón ľpěw nejpokaćí jenoź ľa ľtudowaźnych naľcheho cźaľa, ale ptaćeľche hižo we ľaľchkych dnjach, w cźaźu njeboh Sejlerja. Dyhlaćeny pjenjes běľche ľnadny, kiž w móchni ľtudenta thowaľche. A tola cźaľche, ľ zyka we wulkich próźninach, troľchku wulkeho knjeľa hracź, ľej tu a tam karanczk piwa dowolićź a ľej do dala wulećźećź. Ale hdźe pjenjeźy jow bracź a njekradnyncź? Tola ľtudentoźo wědźachu ľej pomhcać. So ľychu trěbnych drobnych pjenjes nabyli, wuhotowachu druhdy we próźninach dźiwadło a dołhody njeběchu ľnadne.

Tak bě ľo junu teź w Bayerľkej cźrjódka ľtudentow ľeľchka a léta dołho dźiwadło hrała. Junu pšchiźdźechu do najwjetšich wuľtoľcźow. Naiľkepši hrajeć, kiž mježeľche naľtajnje hłownu rólu, běľche ľo na univerľitu cźahnył a njemóźeźeše abo nochcźeše ľo dale ľ „maku mi“ ľaběracź. Tak njebu w tutych próźninach nicźo ľ dźiwadłom. A tola ľo ľychu dołhodn ľ njeho witana pšchiľchoła ľa nich hyle. Pośledni tydźeń ľkoteše ľwobody — mjenujźy próźninow — běľche pšchikhwatał a źelo ľej ľtudentoźo ľkorźachu, ľo dyrbja tón króćź ľ próźnej móchnju na wyšoku ľchutu hicź. A ľdyž ľej takke ľkarźachu, pšchiźdźe jedyn na mudru myślicźku a prajeľche: „Hnaćź budźemy tola, njech dźe kaź dźe, dokelź maku paku pjenjes trjebamy!“ A wón jim ľwój plan roľkoži. Wšchitcy běchu ľ nim ľpokojom. Tuź do dźěła. Hižo naľajtra wiźachu na wšchěch wrotach a brožnjach plakaty:

„Studentiški ľwjaľk Cham“

Pšchichodnu njedźelu popołdnju w 3 hodź.
wulke dźiwadło we wjeľnej korcźmje: „Sźwjata ľwójźba w Nazarecźe“, nabožna hra w 5 jednanjach.

Jewiľchcźo ľej natwarichu a koľtumow ľej hromadźe ľpytachu. Měšchcźenjo makeho měśtańća kupowachu pilnje ľaľtupne tkartki. Studentoźo baźnichu hišćeźe trěbne hrónczka a tak běľche źurla nabita polna. Wšchitcy ľ napjatoľcźu kedźbowachu. Ľtónczńje ľo ľawěćźch poľpěchnje. Khuduľcha ľtiwcźka. Ľwójaty Józef ľteji pšchi truńnizy a truha pilnje deľku. Boźa macź ľedźi w kucźiku a pšchedźe. Po khwilźy wona praji: „Hdźe je hólcźeź?“ Józef ľ truhanom ľaśtanje a napšchecźiwi: „Runje je iśchćeli ľesběrał a won donješk. Budźe najźkerje nětkdźe na wuliźy!“

Marja wotmołwi: „To dyrbju hnydom ľa nim hladacź hicź. Kak lohaj może jeho wóľ pšchejećź abo nětkajke druhe njeźboźo ľtacź!“ Marija woteńdźe. Józef cźěźluje dale. Po dléšchej pšchestawźy rjekny: „Cźito to, macź Boźa teź wjazy njepšchidźe. Dha dre je ľo nětchto ľtalo. Cźhu teź hicź a wohladacź.!“

Józef połoži truhaŕ na ľtronu a woteńdźe.

Pšchipoźłucharjo cźakaja a cźakaja. Cźakaja ľ napjatoľcźu, kak budźe ľo wézka dale wumicź. Ale źadyn ľwjaty Józef, źana Boźa macź ľo njepokaja. Hdyž běše pšchestawka pšchedotha, ľawoła ľłónczńje hłóľ: „Nó, to budu drje hólcźeźa tši dny dołho pytacź!“ Źyła źurla ľo wótšje ľmeźe. Ľtónczńje nětkoľi měšchcźenjo na jewiľchcźo dźěchu, ľo ľychu ľa ľtudentami pohladaćí. Ale tam běše wšcho ľmérom a cźiśche kaź w ľzyrkwi. Pšcheyntajo wšchě kulišny a ľadne rumnoścźe. Tam leźi „ľwjatehe Józefowy“ dźěćanki pjeśl a truhaŕ na ľemi. Ľkónczńje počźina jim ľwitacź a wojźewja pšchitomnym: „Měrcźe, ľwjaty Józef je na dróhu wuľchoł. Wjedrowi ľtudentojo ľu naš ľa kuntku měli.

Zyła źurla ľo dźiwa. Nětkoli ľo ľmźeja, druźy ľwarźa kaź roľchcźerćźene wrobliki a ľatkiwaja tutnych paduchow. Ľtónczńje roľedu ľo wšchitcy, ľwarjo na ľtudentow. Tucźi běchu ľo mjeľe tym po tajnych puccźkach ľ měśtańcźa ľhubili a dźěchu mjeľe ľwojej alma mater (wyšoka ľchula we wjetšim měścźe) napšchecźo. Dźiwadło běšche ľo ľapłacźiło a mózachu rjany pjenjes ľej do kapźu tyknyć. Doniź ľo ľa lětko a dźeń do próźninow naľpjet wrócźichu, běchu jim ľtrunjeni pšchekleńanośćź wodali. To je ľo ľtało w měśtańcźu Cham we lěcźe knjeńa 1862. Poľledni ľ tutnych ľtudentow je hakle pšched nětkrótkimi lětami tako wyšchi ľudnik na wuźłužbje w Řešno (Regensburg) wumrjeł.

Mój syno — ty wosole!

Běšche pšched wójnu, we wošźomdźeśatych lětach. Brigadny kommanděr, ľkótryž garnijonške wójśko wobhładowašche, měśeše pšched wyšchkimi a podwyšchkami wulku rěć, dokelź bě ľo jemu wo jenym padźe ľdźělilo, pšchi ľkótrymž běchu podwyšchkowje wojaka kźudowali. „Kóždy wojak dyrbi ľo na prawo wobcźežźowanja kedźbny ľcźinicź. Pšchi blišchej ľkładnoścźi ľo pšcheběwdźeć, hacź je ľo mój pšchikaz wuwjedł.“ — tak ľkónczi ľwoju rěcź.

Blišcha ľkładnoścź:

General: „Tśećźi muź we druhim rjedźe do prědka ľtupićź!“

„Kak rěaśch, mój ľyno?“

„Meyer III, knjes generalo!“

„Praj mi, mój ľyno, dyrbiśch ľebi kóžde ranjenje, teź hdyž je njeľprawne, lubićź daćź?“

„Nć, knjes generalo!“

„Hdyž ľo nětko na njeľprawne waschnje ranjeny cźujeśch, kajku pomoź móźeśch potom pytacź?“

„Mam prawo, ľo wobcźežźowacź, knjes generalo!“

„Derje mój ľyno! Hdyž nětko bjeś kóždeje pšchicźiny tebi praju: Ty wośkole! — ščto potom cźiniśch?“

„Nicźo, knjes generalo!“

„No, to je tola cźežźeranjenje. Njeľaczujeśch to jako ranjenje?“

„Nć, knjes generalo!“

„Haj, ale cźohodła bha niź?“

„Knjes general praji tola pšchezo „Mój ľyno“ ke mni.“

Na to general: „Ľaľtupićź do rjada!“

Směški.

** **Lohka wěrnoścź.** „Ščhtó běšche prěni a jeniczki muź, kiž njeje w luboľćach cźaŕ?“ — „Adam, hdyž ŕ Jěvje prajeľche: Ty ľy ľa mnje jeniczka źona na ľmjerśe.“

** **W mnohim tuńšcho.** „Knjes doktor, kaŕ wyšoko ľo taiki prozeźt dla roľwjaľanja mandźelľtwa ľtajiś?“ — „Gnadna knjeni, je-li mi ľłubićźe, ľo mi wšchě tute ľtórźby pšchepodaćź, dha Wam lépšchinu w placźenju dam.“

** **Njekedźbna.** „Kohо macźe radšcho, knjeźna Madleńa, mje abo Jakuba?“ — „Nć to njeźmém rjec, hewak mi Jurij ľa ľo wośmje.“

** **Źónśta geografija.** Wón a wona ľtejitej kruće wobjimajo na wźéi radoźe khěźe a wobdźiwataj měśtańcź. „Bych-li dźeńa radšcho w Khinje abo na měśtańcźu ľe mnu bycź, moja najlubicha?“ ščheptaśche wón luboľćiwje. — „W Khinje, lubšchi!“ ľnapłacźiwi wona. — „Cźehodła?“ — „Dokelź je to dale hacź na měśtańcź!“ — „? ? ?“ — „Nó haj“, měnijeśche ranjena, „měśtańcź mójźich tola widźećź!“

** **Rolmopšy.** We wulkadnych wołnach ľchokoladoweho wobkhoda leźa rjane wćźki ľ marzipana: kolbaźy, połcźe, zyłe ľwinjatka, połkadźene zakki, rolmopšy atd. Hólźaj wobdźiwataj khłóľchcźenki, ľo jimaj śliny jenoź tak běźa. Hdyž ľtaj hacź k rolmopšam pšchiľchłoj, praji jedyn: „Ty, te je nan pšchezo pónděłu rano, hdyž je njeźdźelu popołdź dowoj pšchiľchoł. Ale niź takke marzipanowe, — nć, kiźałe!“ — Otw jej, hólcźo, kaŕ mójeśch w ľjawnoścźi ľajti ľwójźbny podawk pšchedaćź!

** **Na hodownym hermanku.** 1. W jenej budźe kupi ľebi „młodźenc“ zigarety. „Gušťafo, daj mi teź jenu“, praji jeho towaŕch. Wobaj kuritaj. — „Kak ľtary dha ľy, Gušťafo? Ľły hižo ľchěźnacźe?“ — „Na nowy tydźeń.“ — „Gušťafo, maśch hižo njewjeľtu?“ — „Nó! A kajku!“ — Gušťafo, Gušťafo, ľdyby mój ľyn byŕ — —!“ — 2. Kulť dale je kolbaźowa buda. Derje poradźenaj mandźelľkaj poraj bataj ľebi derje ľkodźećź. Jedyn ľ muźow praji ľ połnej hubu: „Telko kaź wečera, njeźźym hišćeźe ženje źołkat; ľtoro wjazy njemóźach.“ — Druhi: „Kaź domoj pšchiźdźech, ľym ľtoro naščhu klumpu pawalić.“ Wobej ľonje ľo ľmějećź ľ wulkim ľkutkam ľwojeju muźow. — 3. Hołźa ľe wźy ľe cźeťwjenymaj lizomaj je ľebi wutrobu ľe ľchokoladu kupika. „O ľchkoda“, praji nadobo, „nětkźe je moja wutroba ľapiknyła.“ Ľmadź tohodła, knjeźna, dokelź ľcźe na mnje pohladała!“ ľméje ľo młodźy wupikany měśćeźan na nju. Hołźa ľebi jeho wot hłowy hacź do ľtopy wobhlada praja: „Hłupa wopiźa.“ —

** **Ľ ľmějom.** Młynk a Ľchołta ľabawjataj ľo w roľmołwje wo ľwojim pućowanju w lěcźe. Pšchi tom ľo khětro wukhwalujetaj. „W K.“ prajeľche Młynk, „běšche tajti wothłóľ, kiž ľo ľto króćź wľpjetowašcźe. Hdyž ľo ľ wobjedu ľydnych a ľawołkach: „Daj ľej ľkódźećź, Młynko!“ dha ľće to ľłyšchach, hdyž běch ľ jedźu hotowy.“ — „To hišchcźe nicźu njeje“, napšchecźiwi Ľchołta. „W Ŕ. běšche tajti wothłóľ, ľo jón jako budźaka wutrzjebach. Wjecźor, pšchedy hacź do loźa běch, ľawołach won: „Ľchołta — ľtawaj! — je w ľcheśćich!“ a ščhto dyrbju rjec, hišćeźe naľajtra mi wothłóľ do jśtwicźi wokľaće: „Ľchołta — ľtawaj! — je w ľcheśćich!“

** **Nawoźenja w kuchini.** „Kaŕ to pšchiźdźe, Marja, ľo ja ani ľynka njeźłyšchu, ľdyž ľće twój nawoźenja we kuchini wopyta?“ — „To pšchiźdźe wot jeho bojaľtnoścźe ľnadna knjeni, njeprajі ani ľynka, taŕ dołho hacź je.“

mjeswocžo morafka (Mopsgesicht). Pvsk je runje tak dołhi kaž cžoło. Pusk i hubu smjeswocža kaž cžopik žaha. Swinje ſ tole hłowu hubjenje brachaja, cžasto jim nóß trawi, žmorcža a lwmorna. Pola naß wichak žo tute wohidma tak prawje sokmdźite njeßu. Notarske wustajenjay žo ſa to ſtaracžu pschego pschikkadne družiny wustajeja.

Bźke jendźelke ſwinjo roſchćerichu teł w Němſkej. Tudomne wodmjeßo jemu howjesche. Je ſ noſchim domjazym ſwinjom ſmeſchejo wutworichu po něčim nałche woßebne ſwinjo (Edelſchwein). Tute pomjenowanje ſtbi derje ſaßłuži. Je derje tworiene, rucže krake, ypschnje roſcke a pschibowa, žo lohzy lormi. Pódła teho žo derje pschiſporja a neje khjore. Jenkeſke ſwinjo je nałche domjaze ſwinjo w kóždym nanupanju porjedźiko. Jenož ſ jeho ponosu žmu nałche domjaze ſwinjo porjedźili a je do nałcheho domjazeho woßebneho ſwinjerca pschetworili.

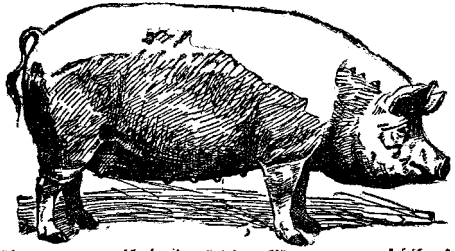

Nałche domjaze woßebne ſwinjo (pschirunay druhi wobras) pónonamy na ſchćehowazych woßebutoſcžach: Koža je běła, žerschcže žu drobne, njebke a cžeło je ſ nimi wſchudźom jenak ſtajnje porosćene. Hłowa je dothetſki zukeho cžeła pschimérjena. Wona je ſrénjodołha. Mjeswocžo je rjenje, tola niz pſche ſtukole wažkubene. Cžoło je ſchćerołe, wobzy ſtaj wulkej a žiwej. Wuſchi wotestejtej a ſtaj trochu dopryebka nałkhienej. Pyk je ſa lew. Lorna ſchija je ſchćeroła, hewak pak polnowſoßna. Khribjet je ſchćeroki, dołhi a trochu wuſkibnjeny. We tſchiju je ſa ćerołe. Sejadk nałke njejepadnje. Wyſoko w nim kedźi ſawinjena wopuſchća. Wutrobno je ſchćeroke a hłuboke. We rjebłach je rjenje kulowate. Nawjeni ſtej polnej a trochu nawikſujuſtej. Sadnej plezh ſtej pschnej a mjaßnej. Nohi ſu krute a derje ſaßadźene, njeſtu hrube ani njeſtpe. Swinjo je derje na nohi a tohodła ſa paſtwu khmane. Wone je bobrocžiwe ſtocžatko. Mjes druhimi kaſkoſcžemi mjenuja žo woßebje ſ tym, ſo wóſcžeh je bórſy wotſkadźicž, pſchibywoja a roſcža derje, rucže a derje žo kormja. Na lidanje njeßu wumyßlene a ſo rjenje pſchiſporjeja.

Znamjenity ſwinjazy pławowar naſcheho kraja wo nim talle ſudźi: „Dźenża je nam Ammerlandſke ſwinjo (tuta krajina leži w Oldenburgſke, tam ſo najprjedy ſ pławowanjom tutoho ſ naſchich a jendźelſkich družin muthadźiazeho ſwinjerſka ſobčrachu) ſ dawno prtannym pſchikkadom. Mójemy prajicž, ſo tuta družina ſrénjowulkeho woßebneho ſwinjeca, ſo hodźi ſa tó de žadanje trjebaci. Tuta družina pſchekkadnych kocžki njeſmaje. Cžeło je lapedobre na ſudźik. Schija je prekna a mj ſna ſ cžeła wutſtło. Na njej kedźi hłowa w kóždym naſtupanju je tak wuwite, ſo rukuje ſa ſtrowoſcž a lóhke wukormjenje. Tojeho ſwinjeca ma ako móhe žo pſchedźiacžna traze twerd, tolo teł ſa cjeſiwe pſchetrjebanje žo runje tak derje hodźi. Tute ſwinjo dyrbi a móhe nom tokſte, dołhe a tučne połcže dowacž. Wono dyrbi žo potaſtim lohzy a a tucže kormcž. K temu kłužaze cžeło dyrbi na dołhich a krutkich nohach woipoczerwacž. Tajke nohi ſpechuja bibicžſkoſcž ſtocžecža. To pak je woßebje w młodoſcži nuine, ſo by ſwinjo ſpe chnje roſtko, pſchitſkroło a žo rucže wukormikle. Koſcžowy twar njech je krutny, ſ derje wuwitymi muſchkami (Muskeln). Pyche ſahe njeßmého ſwinjo na tak twaricž. Ma bycž ſtuine, nohi niz pſche niſke a k temu hiſchcže prawje ſtylne a dołhe."

Pjeriznaſtwo.

Kurjeuzy njech cjerſtwy powětr pſchedźiwa.

(S wobraſom.)

Też kurjenz trjeba ſtrowy a cjerſtwy powětr. Swjeſticha ſu naſche kurjenzy w ſtruwarnjach a tam najbóle pod wjerchom. Tam pak knjeſt dóſć cj pły ale wlóżny, hižo pſchetrjebany powětr. W tajkich kurjenzach wo cžaß ſymy pſchebywaze kury ſu ſmjerſke, khibre a wocžakwaneho wuſkita njedawaju. Tola też kurjenzy je ſłabych beſlow kurom njebowi. W nich cjehnje. Kury njeſmjeßu rumy, w kotrychž njepſcheſtawajzy cjehnje.

Jeli maſch wobſchérne pjeriſnaſtwo, ſmjeſch wěcže też ſa tym woßebity kurjenz. Kaž w tóſdej hródźi abo khlěwje, je pod wjerchom pſchetriebany ſchpatny powětr. — Tohodła dyrbiſch žo ſa to ſtaracž, ſo by tutón ſamohł derje wotcžahnycž. Naſhonicjt plahowarjo pjerinty wukaſuja kurjenzej tſchu tak pſchiprawicž, ſo ſtołeny powětr ſamoje cžim lepje wuſtupicž. Tajkeje tſchi jena połoja je niže teje druheje. Wuſcha połoja ſaha hacž do ponołka. Druha połoja tſchi ſapockina žo ſnano poł metra abo hewak po nékajkej mérie niže. Mjes ponežom a tam. hdźež žo niža połoja tſchi ſapocžina pſchiprawjej ſtejace wokna. Tuta mjenje nawiſowata tſchina, hacž tu do ponježa ſahaja, dyrbi k połoju ſłożena bycž. Potom tuta połoja tſchi też tak ſchćeroka njeje. Połoſtcha ſcžéna kurjenza dyrbiała wyſchcha połnóżneje bycž: We njej žu wuſkole wokna. S tutymi wotnami a ſ tymi ſtejoznmi w tſeſche pada dojcž ſwětła a ſtžonza do kurjenza. Prědku

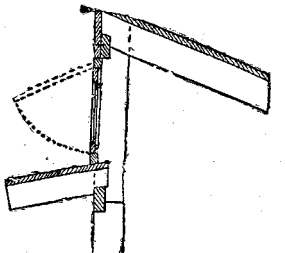

w nim je rumnoſcž, ſo móżeja kury žo popſelicž a hrjebacž Pſchi połnóżnej icžénje dyrbjake żerdki k ſtžonju pſchipraweje bycž. Wokna na tſeſchi dyrbja žo do wonka wocžinjecž ſ tym, ſo žo, kaž na naſchim wobraſu jaſnje ſpóznawamy, žo na poł poſběhnu.

Praſenja a wotmołwjenja.

Praſchenje: Moje myrty ſe njerodźa nadpadka. Ssym hałożku we połnyku pſchipokożik. Wo cžo drje žo jedna?

Wotmołwa: Sapołłane myrtowe hałożki běchu ſ cjerwjowkami (Schildlaus) nadpadnjene. Dajcže žebi wot firmy F. Schacht w Braunſchweigu „Parafitol" połłacž, kotrež drje mójeeže też w kóždej wjetſchej wikawarni ſe ſymjenjemi dóſtacž. Do wody dajcže potom 26 abo 30 ſrozentom tutehy ſrědka a wotmyjcže ſ njej myrtowe kopjeſchka woßebje wot ſpody prawje dokładnje. Je-li pak to cžinicž njechcaže, dyrbicže hałożki pſchirěſacž a myrtowy pjenčž potom ſ cžopkej mydlinjowej wodu prawje wotmyjcž, pſchi tom pak njeſmé žana woda do hornja běžecž. Wina na tom, ſo ſu cjerwjawki myrtu nadpadnyłe, je, ſo je ji pſchebuchu było. —

Serbski Hospodar

Časopis za Serbskich ratarjow

Čisło 52 Budyšin, 24. decembra 1926. Lětnik 33

Kursus serbskeho ratarskeho dorosta

srjedu, 15., a štwórtk, 16. decembra, we Wjeńkec hosćencu w Khrósćicach.

(Potračowanje a kónčenje.)

Druhi dźeń.

W ſaſnich raniſchich hodźinach ſhromadźichu ſo ſtawy a hoſcžo k pohedźenju. Bórſy ſaſtupidu do dnjoweho porjada. Knjes ſłótny lékar dr. Schołta pſchednoſchowaſche wo ſłótnych khorowſcžach. Roſtožowaſche, na kajkich ſwonkownych a ſmutſkownych jewjenjach ſpóſnawamy, ſo je ſłoczo khore.

Do ſwonkownych khoroſcžow ſtłuſcha a franjenja a njchelaſk jdźenja. Smutſkowne khoroſcže mójeja bycž organiſe, te žu ſwjetſcha bjes ſymniży a natykowoże, te ſaporžnu ſo je ſymnižu. Swonkowne khoroſcže je mó no najlepje ſpóſnacž. Pſchi ſranjenjach je nuſna cjſtoſcž. Desinfekzija njeje pſchezo radżomna. Sublimat njeßmél ſo pola powjedow jako desinfekzija nakoſcž. Lépſchej ſtej lyſol a kreolin, ale ſ trěbnym rospuſchcženjom abo židkoſcžinjenjom ſ wodu. Saklóth hodźit w rohu konja hnydom wuczehń a ſłowai, ſo by lékar jón pſchepytacž mohł. Też hdźe je težaf, žebi derje ſpomjatkuj. Też druhe rany kedźiwe wothladaj, ſo ſtocžo njeby ſchłodowało. Dobre je Prieſnižowa wobwalka. Hdźež to móżno njeje, je nuſno, nakożowacž hlinu. Ta pak dyrbi ſo pſchezo macžeež, ſo njeby wuſthła. Słotat dyrbi pſchi thormu ſtocžeežu ſ thermometrom cjoplotu měricž. Tu je na měſtnje Prieſnižowa wobwalka. Pſchi ſamkanju a pſchi druhich khoroſcžach njeßmeli medikamenty dawacž, kotrež mohłe mjaſo ſkalycž. Najlepſchi ſrědk ſu Glauberſalz, ſe ſelow pohon, themjelejża a druhe.

Kulkureżanje pola konja (Kolik) lohzy ſpóſnajeſch. Pſchepocžene ſtocžo njeßmé žo naſymnicž. Kóń ſmé ſo pſchi tom walecž, tola njeßmé ſo pſchewalowacž, ſo ſo njeby ſaſlužnył. Medikamenty dyrbja ſo kedźiwje dawacž, ſo ſo ſoßrěbnył njeby. Wożne je, ſo by kóń porjadnje pizu doſtawak.

Cjorne mocženje (Harnruhr) dyrbjeli niedźeliſku khoroſcž mjenowacž. Kóń na nju ſłhori, hdyż ſo cjeſtim dźele dźeje ſtejí, abo ſo po dležiſchim ſtejenju do cjeſkeho dźeła ſap chehnje. Hdyż kóń pocžina ſchéroko thodźicž, cjeſto ſtupacž a khromicž, jeho hnydom wupſchehń, do hródźe ſtaj a lékarja ſawolaj. Hnydom ſawał jeho do Prieſniza.

Bubnjeli howjadło po ſaparjenym mékhym dźeżelu, je naſlépſchi ſrědk ſ trokarom płunu wutſhnicž. S tym móżeſch ſtocžo ldźerżecž abo tola mjaſo wuzicž.

Eſtołniwoſcž (Milzbrand) ſpóſnajeſch, hdyż pola ſtocža nahle žo ſymptomy ſchi ſ noſa trej ſtuna, kotraž njeſtudne. Tatkemu ſtotej njeßmeſch krej puſchcjecž. Dołkże ſtocžo, hdyż njeje ſłožniwoſcž, hnydom wudrej a wukurt, ſo by ſo mjaſo hiſchcže wužicž mohło. Eſkołniwoſcž — na cjłowjeka pſchenjeſena — móże jemu k ſmjerczi bycž. Na ſłožniwoſcž podobna thoroſcž je błédnoſcj krewje (Leukämie).

Hdyż ſwinjo njeſtawa a njewjeſch, ſchto ſ nim je, daj jemu ſylnu, tola niz mydlinjowu klyſtéř. Hdyż je ſwinjo cžerwjeno-módre bleżkate, potom ſo naſikerje wo cžerwjenej poběžt jedna. Tu durbjak ſo hnydom lékar ſawołacž, pryeby toho ſawał je do Prieſnižowje wobwalki. W rosmołwje rospominachu nakożowanje krkoweje ſnutſkownje (Schlundrohr). Też tuto nakożowanje móże bycž ſa laiku ſtraſchniſche trokara. Tohodła noſniſchi lékarjo jeho nakożowanje radżicho njeſmukaſuja. —

Pſchi rosmołwje wo pſchiwdach pſchi cželenju knjes pſchednoſchcž rodźeſche. niz pſchehe he puchcž pukncž, pożlednje njeſmélo ſo ſenje pſchiréſowacž. Nunje tu je pſchrodne wawiće najtwe cjſtoſe. Też njeßmélo ſo ſe ſopſchimnjenjom pſchetorhnycž. Pſchi cžehnjenju dyrbja dożhoże mózh ſ rukam bycž. — Hdyż ſo kruwa wudawa, ſchtikaj wuſtupjenju rodźenju ſu do cjſiſeje płochty ſawał a ſ cjonkej, niż ſymnej wodu macžej, ſo tutón ſnutſkowny organ wuſtudnył njeby.

Jara ſajimawa a powuczaża bě rosmołwa w naſtupanju pſchipadow pſchi cžeżkim cželenju abo hdyż pożlednje ſo cžeżko ſamka njepuſchcža. Dale ſo na powjaſu roſpołasa, kak ma ſo powjaſ pſchicjeżnicž, hdyż ſo cjelo ſa hłowu a niż ſa nohi cjehnje.

* * *

K tutomu nimo měry powuczażemu pſchednoſchkej a ſajimawej rosmołwje pſchiſamtnu ſo pſchednoſchk tnjeja najeńka Rencža-Workleczańſkeho. Knjes rěčnik ponuri naß do ſajimawych rosſpominanjow wo cžaſnych poměrach, a tak pſchinóże na ſwój pſchednoſchk „Wo naſchim dom.atym ſłotu". Wužitk ſ domjazeho ſłotu wuroſcže nam dźenża ſ mlokarſtwa. Tohodła dyrbimy naſche hoſpodarjenje pſchehibnycž na tutu ſtronu. S bohatym ſtatiſtiſim materialom ſwoje napominanje woßebje wuſkebnu. Woibehnycž durbimy naſche mlokarſtwo, kedźbowacž na wunoſchlinoſcž łóżbeje jenotliweje krawy ſ pomocu ſtaneje kontrole mloka, wuběracž dyrbimy cjelata a bycžki, kotrež wjaſomy. Wobuſnoſcže a wobcžejnoſcže njeßmédźa naß wotſrachowacž. Swonkny napohlad a barby powjedźa nimaja wliwa na bejwo. Tola ſtajnje ma ſo ſwěrku kedźbowacž na kóżdu jenotliwu krawu w hródźi, ſchto hawa do wunoſchła w naſtupanju bejwa a jeho kaſkoſcže. Kedźbowacž dyrbimy na to, ſchto ſkotej do pżu dawamy a w kaſtim pſchihotowanju a rośmérach. Sa ſkotarſtwo ſu nuſne poſtſtwiſchcža. Te pak njeſhedźa žo wſchudżom wutworicž. Naſche kuki a

pałkowischcja dyrbimy z pschibóbnymi hnojemi hnojiś, wobsebje wapnowaś (kalken), dyrbimy pak z pschemiskowanjom postupowaś. Wudzerżowanje dejuchu howjadła płaśi naß w jamje na dześ 1.20 br. Dyrbimy ja tuto pizowanje wubraś napischibónischo sestajenje womjeschkow. Nekotre pischikupne womjeschki wopschijeja wschelake wutki schłódne naschemu skotej.

Nimomjeru sajimawe a powuczenemu pschednoschkej sześchowacze wożiwjenja rosmołwa, dyrbje cze pak so Bohużel pischetorhnuś. Eź-li bé so pschespeschnje pominuł.

Hyndom pischeturpichmy drubemu wažnemu pschednoschkei. Tón poticzo aiche nam knjes wischichi wucżer Essymank pod najimom: „Sserbske stawizny“ a „Sserbske pizmowstwo“. Swoje stawizny znaeś dyrbjał kóżdy Serb, wobsebje kóżdy młody. Bohużel je woni tak mało znaja. Kaka hłubokosć leży w serbskej dyschi. Ju jewja nam naschi krajne, z hłubiny serbskeje dusche czerpaze pischikowa. Se sajimawymi złotami wjedżeiche knjes rěcznik kedżbliwych pischipohuchariow do schereje starodawnoscze. Wobdżeiche naß pśches żurowe bedżenja Sserbow wo swoju źiwobodu a njewotwisnosć. Sbiczi Sserbjo pśczego znowa postajnychu. Bolesław Chrobry pschisabny Serbom na pomoz. W njemdrym wojowanju Sserbow wuśwobodźi. W lěcze 1018 na Budyschinskim hrodze sčinichu měr z Mergami. Ale serbske złahi bechu średnoczene pod jeho mudrym knjeżenjom. Pod jeho naśledníkami pak serbske złahi jedon po druhim swoju źiwobodu sgubjerwachu. W lěcach 1066—1106 sobudli so biskop Benno w Hodżiju a so Sserbam z luboscu bliżowesche. Tak žnjeńcheje sobu lubosći. Jeho mjeno je so w pomjenowanych sakhowało w Hodżijskich wospominach hacź na dżensnischi dżeń. S jeho dnjom pothadżeja lětopische, kotrež spěwamy hischcze dżensa. S prastareje sebjeznoscze pothadżeja też nasche narodne spěwy a powedanja. Podżiwschi bischopja su sakeżowali zyrkwje w Budestezach, Minakale a w Huzy, podżiwscha też w Radworju. Nasche legenderne pěsnje zahana hacź do tutych dawnych czasow a dopołasuje so na pschikładach.

Knjes pschednoscer dapomina naß na naistarsche a starsche pomniki serbskeho pismowstwa. Na starschi pomnik je serbska pschisahana mésta Budyschina. Naistarscha serbska kniha je kniha Müllera w delnjoserbskej rěcži z léta 1532. W lěcze 1590 wuda Worcech, farar w Hodżiju, prěnje „Spěwarske“. W samnym lěcze wuda njemski Sserb „8 kerluschow k trjebanju za katolskich Sserbow“. Worcech też, 30 lét posdyschso wo wudawanju kerluschow potroczerwasche.

Popołdnische pozo:zenie.

Pschedbyda wotewri z dypkom w 3 hodź. pop. pobebżenje, witajo nowych a starych hosći a pschecelow. Hyndom pschepoda złowo knjeza kublerjej Schpitankej je Sssjez k jeho pschednoschkej wo dawkach. Wón wusbetny, so dawki dowacź je po Bożej zakni. Dawk je wopor, hižo pschedpisany w Bożim złowje. Płaczicz mamy z dżalnej wutrobu za zyrkej a woprowacź za jeje potrébnosće. Też stat ma prawo dawki iberacź, to by mohł dopelnjecź swoje nadawki. Dawki postajeja so po wobsamtnjenjach kwitsijow. Tohodla wolmy do tutych komisijow prawych mużow. Pódla zarwnoscich dawkow rosesnawamy krajne a statne. — W porubże dawka płaczimy sawěsczeńsi pjenes do tak njewonaneje wopalenseje pokładnizy. Pódla toho pschinoschujemy hischcze to wschelakich sawěsczenjow. Dale cźehnja naß pschinoschki do powołeńskich organisazijow, każ ratarskeje komory a ratarskeho powołamskeho druzstwa. Jako njesprawny dawk seczuwamy nabkódnjeńki pschinoschk. Njesmjesliwe su też wotkrjene pschinoschki. Wornjo dowólnstemu dawkej su wone dżensa 3—8 krócz wjetsche.

Pschecźiwo njesprawnemu dawkiběrenju schkitajmy so se źiwedomlinym wjedżenjom knihow, kotrež somóża so hamtam pschedpokazacź. Mjódych ludźi je słowła inflazija a podnyła słutniwosć. Wumóż móże naß jenoż słutniwosć. Wo płyschanych dawkach rosmi so źiwa a sajimawa rosmołwa.

Jako popołdnoi pschednjes bohateho programa bé pschednoschk knjeza farorja Zyża z Hajnig. Jeho nadawk je, rěcźeć wo serbskim ratarju a ratarskim dżěławstwu za nosche powěry měć wjele bóle rěcźeć wo ratarju a jeho cźeledźi. Jeho pschednoschk chze pschinoschowacź k lépschemu powěru mjes ratarjom a cźeledzu. S Jendżelskej je pschischła k nam zagada, so cźeladnik pscheda źiwoju dźěławsku móc a dostawa ja to wuczinjeny pjenjes. Jeli chcemy wustrowicź nasche powěry, dyrbimy na cźeladnika zgladowacź jako pschichtichnika k źiwobju. Mamy hižo zgromadne dźěło. Hospodar ma tycź se warjadnikom a wuczerjom. Na wjetschich lubkach ma bycź cźeladnik se sastupjerjom hospodarja. Tónle powěr spěchuje też zhromadna rěź za jenom blidom. Tutón powěr dyrbjał wěnowacź zhromadny pacźeć. Hospodarjo změlt też we wschém, schtoż cźeledź nasupa, tycź pschesćenji. Pschistajazy hospodar by dyrbjał wostacź we wustim switku se starschiskim domom. Domjezo dyrbja bycź w kóżdym nastupanju z pschikładom za cźeledź. Domjezy dyrbja zebi tež ważicź swojich bódnych khudschich sobuczłowjekow. Domjezy maja bycź z pschikładom we wschém počźinkach pschi sabawje, pschi wobkhadze se wschémi worschtami a we wschém zwonknym wustupowanju.

Knjes Schpitank ryśuje we wérnych złowach struchły staw nascheje cźeledźe. K tomu pschijamkuy so dlésische a dosć źiwa rosmołwa.

Hischcze jónu pschednjeße knjes Leschawa swój wczerawschi sahorjazy pschednoschk.

Knjes pschedbyda se złowami dźaka pschednoscherjam wobsamtku sajimawe kury. Njech wostanu se zohnowanjom za naschu bursku mlodźinu a za nasch pschichod. Se sahorjenjom sanjeßechu zhromadzeni „Pschicźe Sserbstwo njeshubzene“.

Naśe mloko.

Nasche nahlady wo seziwjenju zu z pomozu wucźby wo vitaminach (vitamin-wucźba wo źiwjokach-sezźiwjenju) zu dostate nowy podłoźk. Wucźeni sa tole prascźenje ménjachu, hacź dotal, so nasche jedze, złużaze cźłowjeskemu sezźiwjenju trjebaja jenoź wopschijeczej bélk (Eiweiß) tuk, wuhlikowe hydrate (Kohlenhydrate, znaty chemisti wuroś za wuhlowe kślíki) zele a wodu a wschо tole w doźahajzych rosmérach. Dzensa zu cźile wucźeni spósnali, so pódla tutych wutkow (Nährstoffen) zu trébne tej hischcze druhe źiwjoty, hacź dotal njeznate zu wucźeni pomjenowali źiwjeńsu potrjebu wudospołnjaze źiwjoły abo vitaminy. Bórzy spósnachu, so bjes tutych vitaminow sa jezźiwjenje cźłowjekow postajenych jedzach, so pola mlodych hischcze rozcźahowacych cźłowjekow rosci a pola stóżdeho cźłowjeka strowosć sathowacź je njemożno.

Nadrobne, ale wobcźežne pschepytowanja zu dopokazane, so zo vitaminy w nasich jedzach pomérnje (verhältnismäßig) w znadnej mérje nadeidu. Tute znadne mérty wschak za rost, strowosć a derjemécze cźłowjekow dostahnu, ale tola cźłowjekej dożahnu sa jeho derjemécze a so wutkonjeja sa cźelo ważne płychtiologiske (to rěka płichtrodne) dźěła. Wone spěchuja narunanje płchetrjeby (Stoffwechsel) a sakhowaja tuto dźěło w kolijach strowosći howjazych. S dobom skrućuja cźelo do teje méry, so samóże natykowazu nakoźlinu (Infektionsstoffe) wustorkacź. Dale samóża cźelo do teje méry skrućicź, so bazille żuchocźiny (tuberkulose) so njesamóża w nim sahnésdźicź.

Schtoż mloko nastupa je jara ważne, hacź vitaminy wopschija, hewak je wużiwaty cźłowjek khypri a schori. We symje je mloko na vitaminach khudsche. Ta na tom saleźi, so krowy w symje hinak hacź w lécze pizujemy. Tohodla zu w Nemskej nashonili, so dźeći, wobsebje cźěchne, we kónz symu a spocźatk nalécza cźaseschcźo na skrofulosu (jendżelsku chorosć) skhorja a cźerpja.

Tohodla je wedomosći (Wissenschaft) za pucźemi zlédźila, so by w mloku njedostatk na vitaminach narunaka a jeho kajkosć poléschcźila. To je możno dozpicź, hdyż skotej pschispravnu a na wutkach bohatu pizu podawasch. Też dyrbja krowy strowe bycź a na tuberkulosu niz khipricź. Hdyż źiwy skót derje kormisch, potom podawa też na vitaminach bohate mloko. Vitaminy móża pak so z mloka njenje abo bóle sabo pominycź a to na puczu z hródże hacź k pschetrjebarjej. Hdyż mloko warisch, pasteuriserujesch, sterilisérujesch, żuschisch abo wschelake źrédki, so by so dżerżało, pschidawasch (każ natron, wodżicźity kiślicźik-Wasserstoffsuperoxyd). Prózowacź so dyrbjeli, wobydlerstwo wschudzom z dobrym a njewotwarjenym mlokom sastaraś. Mloko cźerstwe a njewotwarjene roseślacź tak lohko njepóndże, wobsebje hdyż sdalenosć wot méstow, żelesnjow a dróhow spěchne roseślanje sadźerwaja. Se mlokom dyrbi so hižo pola ratarja rozumnje wobkhadźeć. Posdźiśche wobkhadźenje z mlokom je druhdy se schkodu a pschendże lohzy do panzanja. Schtóż dyrbi mloko kupowacź, najlépje spóznaje, kak kóżde njepschigótkuśne wobkhadźenje mlokej swadźi.

Po dejuchu dyrbiśch mloko hnydom pscheźudźicź, studźicź a powětrej pschecźahnycź dacź. Potom dyrbiśch mloko po najspěschnischim puczu roseślacź, so by pschischko rucźe do rukow pschetrjebarjow. Jenoż z tym je możno, so mloko pschewjele na vitaminach njeshubi.

Skażenje mloka sawinuzejej masanoscź a cźerpkota. To staj podłoźkaj, na kotrymajź so nakaźlina iwuwije a mloko skasu.

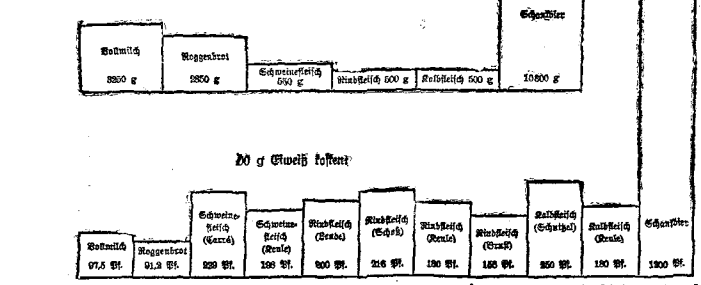

Jenoż cźerstwe, dobre a njeskażene mloko budża cźim bóle a cźim radscho kupowacź. Pschede wschém dyrbi so naschе ratarśtwo prózowacź, pschetrjebanje mloka posdźenycź. Mloko hodźi so na wschelake waschnje hižo w kuchinje pschetrjebacź. Dale dźěkamy z njeho butru, twaroh a twarożk. Wono dawa wjeźnutym a méśchcźanskim hospodam możnotu, wschelakore źiśdne, strowe a żytne jédze pschihotowacź. Sódnotu mloka hakle spósnajesch, hdyż jo z druhej jédźu a sejźiwjenskej potrjebu pschirunasch:

Litr dobreho mloka je runje telko hódny każ 420 grm. frénjeho howjaseho mjaśa abo 8½ kurjazeho jeja.

Hdyż tutych jédzow płacźimy z mlokowej płacźinu pschirunamy, spósnawamy jaźnje, so je mloko najlépscha a najtuńscha jédź. Sso wé, pódla toho ma hischcze druhe hižo horjeka naspomnjene lépschiny. Dokelž je mloko bohate na bélku je najlépscha jédź za dźeći a młodostnych. Wono jara derje mjaśo naruna.

Dokelž je mloko wulky ważne za ludowe sezźiwjenje, by rusno było, jeho pschetrjebanje na kóżde możne waschnje ŕpěchowacź. Pschede wschém dyrbjeli płacźimy a sejźiwjenski wużitk mloka pschirunowacź z alkoholistimi napitkami. S dobom mohło so z dorafom na to pokasacź, kak labubne je wużiwanje pożledniischich. Pschede wschém pak dyrbjeli pokasowacź na tunju płacźinu mloka a jeho wschelakore nakeźowanje. Lětża w paprjeji su za zły nemski stat wudżert założili, so staraju za roswuczenje luda wo tom, kak jara strowa, żytna, tunja a na wutkach bohata jédź tola mloko je. Tohodla ani strowy a khory bjes njeho bycź njesmél, ale dyrbjak je cźim schcźedrischo wużiwacź. We naschim nastawku podamy tabulu. Tej nam jaźnje wużiwanje mloka pschedwjedżetej.

Naśe domjace swinjo

(z wobrasomaj).

Jendżelsla je w pożlednich 70 klach źiwoje skotarstwo jara posbehnyła. Pschedewschém je płahowanje skota jara spěchowało. Jendżelskemu skotarstwu hewi jeho wlóżne a cźopke podnjebjo (Klima). Wot tam smy pschelake wyskowuplahowane druźiny skota dostawali. Te zu so też w naschim kraju pod naschim podnjebjom kymane wupokasake. Dopomnimamy jenoż na jendżelskeho poknokrejneho konja, na Ssortshormike howjadło (to rěka kusche rohate), na mjaśne wowzy każ Hamfhirske, Linkolnhirske, Suffolkske, Shropfhirske, Leiczesterske a wschelake druhe. Jendżelske swinje snajemy pod běle kożatymi druźinami. Sómy swuczeni je mjenowacź wulke jendżelske swinjo. Tute druźiny zu pomhałe też nasche domjace swinarstwo spěchowacź.

W Jendżelskej wutworichu so pola wulkich bélokożatych zwini dwaj jedyn wot druheho zyle hinajschej płahowanjaj sameraj. Jeni płahowanja wodrowachu so hižo wyboko wuplahowane swinjo dale w płahowacź do schcźeroke, hłubokeje a drobnokoscźateje druźiny. — Jeni zhwalachu zebi swinjo bóle kruteho abo koscźateho twara ale za to cźim lépscheje strowicze a schcźedriwische w pschisporjenju. Mjes wobemaj druźinomaj bé so z mészchcźanjom krewje wutworiło woprawna rossa pischemészkow. Na nim pokasowachu so schkódne lcźehwki pschewyśoke wuplahowanja a na druhej stronje njedostatki schpatnje wumiteje postawy. Tohodla bechu płahowarjam bóle swottrascheje zwini pschikkadom, so je mészto kedżbliwosć trébna, w płahowanje njeby do wowaczných kolijow sacźło. Taike pschemenki mészachu ześma żerschcźow, bźchu żwlokoscźate bjes plezow a bjes ledżbjow a z hłuboko wuzłobjenym mjeswoczom. Sso we wotrascheje płahowarjow so dale w tajlich druźinach pospytaz.

W druhim nastupanju setkamy so tehorunja z dospołnje p'cheplahowanymi a tehodla niespokojazymi wuno cźkami płahowanja. W Jendżelskej dżeja za tom zwinjo ruczе wukormicź.

Dokelž koscźe za sezźiwjenje mało wużitka dawaja, prózowasche so płahowar wuplahowacź po możnosći drobno- a lahdnokoscźate druźiny. Sa tymle wottyknjenym końzom honjo wuplahowachu tohorunja pschemeńka z hłubokowuzłobjenym mjeswoczom (hladaj naśch prěni wobras). Te je podobne na

Hindenburg, nowy president Litwinskeje. Pschewjedże ſ pomozu wojerſki pschewrót a ſtajiſ ſo na czoło ſtata.

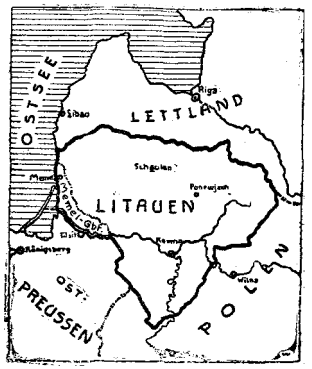

Kharta Litwinskeje.
Tutón ſtat je ſwětowa wójna porodźiła. Wón ma **něhdże** 2 miljonaj wobydlerjow. Poſtajili ſu jón na **něhduſchej Ruſkej** ſemi, tam, hdźež ſ połnozy noweje Pólſkeje ſ **Němſkej** republiku mjeſuje.

Dr. Miklawſch Paſchicz na ſmjertnym łožu.
Pſched 10 dnjemi ſemré w Běłohrodże 84 lět ſtary. S nim pominy ſo truch wuſwobodźerſkich ſtawiznow Balkanſtich Serbow. Kaž dale w howrjazym wichoru je był ſ wjedomikom ſwojeho luda: Khrobły rjek — pſcheklepany diplomat — wulki ſtaczan.

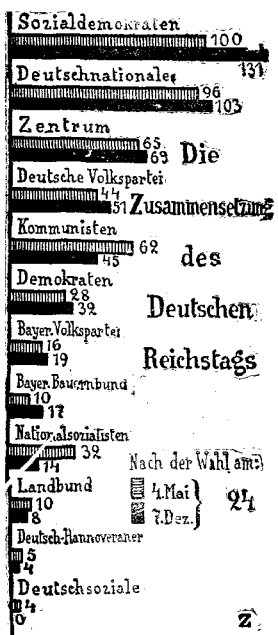

Naſcha republika ma jażo ſwoju knjeżeſtwowu krisu. S pſchedſtejażeho japiſka widźimy, kak ſylna zana ſtrona je. S jich knjedźinu jeſtaja ſo knjeżeſtwo. Te dyrbi tak ſeſtajane być, ſo ma wjetſchinu japóſtanzow **ſady ſo.** We **blížſchich** dnjach budźemy widźeć, kotre ſtrony **knjeżeſtwo** wutworja. Z tehole japiſka potom dowidźimy, **hacz ſo knjeżeſtwo** na wopraunu wjetſchinu ſejdjera.

Hdźe je hodowny jandźel?
Wuhnjanje wobraſa w tydźeńſchim cźiſle:

Poſtawa młodeje holzy je nad ſlownom namakacz, **kotreſoż** króſt wokoło ſchije je jeje **ſudnja.**

Co. 52 W Budyšinje, 24. decembra 1926 2. lětnik

Nowy.

K wobrasej na prěnjej stronje:

Hody.

Do Božej nozy swony du,
A sydźiźli so zaja rjenje;
A z njebješ wysli złyschećz tu:
K wam khwata wasche wumóženje.

A hróbne mróčna sblěduja,
Hdyž pkomjo s Betlehema zapa;
A njebješa so raduja,
Hdyž miłosćz na semju s nich kapa.

A jědła wyska, wyska schmrěk:
K nam s njebješ Boże dźěćzo jědze;
Wschěm nješe pokoj, měr a lěk,
Kiž hinu w bolosćzach a w bědze.

Do Božej nozy swony du —
A tajne błožy wozuczeja,
A kwětli we wutrobach tu,
Kaž wonka wabika by meja.

Hanka pisa list Božemu dźěśu.

Wšitke w nim, schto zebi pod Božodźěśczowy schtom pscheje. Se „Sserbskich Nowin“ je macź cytata, so su tam dostacź rjane pisane wobrosowe knizk. Nan chze mecź jasno zwojeho „Pschedźenaka“, macź pak „Krajana“. Wschitko tole je Hanka do lista na Boże dźěćzo pisała. Sobyła njeje na schtom też rjany blyschczaty, na nowu pyschnu klanku, czopke stupnje, pisany schórzuschk a rjanu zellu do wokoow, potom hischcze zlódnych kosczenkow wjele, wjele. Hanka je zlubiła, so budze wot nětka pschezo pekna, so budze w schuli derje wukmjecź a nałeto libjata zwěrnje pasez. Nětko je list dopisała. Kunje jón salepuje. Potom położi jón na wokno. W nozu jandźelki po njón pschindu a donjesu jón lubemu Bożemu dźěśu. Pschejemy Hanzy a wschěm naschim małym pschecźelam, so by Boże dźěćzo wschě jich pschecźa a hischcze wjazy dopjelnilo.

Snch k hodam.

A mróčele so sběhaju,
A zlónczne pruhi muczne mreja —
A z njebješ hwězki padaju
A běle po sahonach kzeja.

A do ludzi so mészeju
Na puczach, schczeźkach w lohkej reji;
A na schtomy so wészeju;
So rosklźewaju jako w meji.

A zyły zwět je běły kwět,
A zlónczo na semju so zmeje.
W kwažnej drasce wschón je zwět,
A radosćz w wutrobach so hreje.

K nam z njebješ khwata dźěćzatko —
Tuž hwězdźiźli so běle zajcze!
A cźiste jemu złobjatko
K tej Božej nozy póscźelajcze!

Cźischinski.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N.“ płaći měsačnje we wodowarni 90 gr. pj., na pósće s pola dowólnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóždo čo. płaći 10 gr. pj. Wudawa a dźiwi Smolerjowa knihidźiwarnja, zap. dr. z w. ruk. w Barbarskim Domju w Budyšinje. Telefon 2587.

Za nawdźiwki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotwołaj, płaći so za mały rjadk 20 slot. pj. Wobdźełanje so stajace nawdźiwki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy a w rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifu. n w

Čisto (Nr.) 300 **Budyšin -- póndźelu, 27. decembra 1926 -- Bautzen** **Lětnik 85**

Wojowanje mjez Polakami a Němcami w Hornjej Šlezyskej.

W pólskej Hornjej Schlesyskej su wosom Němcow dla špionaže zajeli. Mjez nimi je pječa jedyn Němc z Němskeje. Po wudawanju pólskich nowin su jo zajeći hižo wuznali, so su w němskej wobhonjerskej słužbje byli. Dyrbjachu wosebje potajmjesce pšcheradźić a material wo Hornjej Schlesyskej sběrać, na kotrehož podłožku dyrbjesche jo Hornja Schlesyska wot Pólskeje wottorhnuć. Wojwodze dr. Grajcynskemu je jo poradźiło, zhlěd za špionami namakać. Špionažu z lěpšenu Barlina je prjedawšchi prusti krajny radźićel dr. Lukaschek nawjedował. Dr. Lukaschek je pódla swojeho wobhonjerskeho dźěła z towarstwom Konkordiu w Barlinje wobkhadźał, kotrejž je němske zwontowne ministerstwo założiło, so by jo němske nowinarstwo we wukraju organisowało, a so by jo hida pscheciwo krajam słudźiła, w kotrychž Němcy bydla. Też w Franzowskej take Konkordia jara horliwje dźěła. Dawno je znate, so je wona pšchi špionaži w pomorskim pólskim kraju pomha. Tehdy dla dyrbjale pólske sudy akty němcowstwowcho swjazka jako wučasahnjeć, kotrejž wot tšoch lět saprošchene wo Torunni njewuzwisowane leža, hacž runje počežowace pišmna wo swojatkowej dźěławosći wopschijeja.

Pósdna prawda.

Pjaty khlostanski senat němskostatneho sudu w Lipsku je někto wusud bayerskeho ludoweho sudu tak daloko powalił, kaž je wón Fechenbacha dla wojsewjenja tak mjenowaneho Ritterowelo telegramma k khlostarni na 10 lět a k sbubjenju cajnych prawow na dźesać lět sajudźił. Bayerski sud bě wojsewjenje tehole hižo dawno znateho telegramma jako krajnu pscheradu wobhladał.

Wobhnadźenje zasudźenych Germersheimskich měšćanow.

Franzowizy ministrojo su 24. dezembra po namjece generala Guillaumata, klowneho roskasowarja wobsadźerskeho wójska w Porheinskej, wobsamknli, sajudźenych Germersheimskich měšćanow wobhnadźić. Wójnski minister Painleve je tole wobsamknjenje republikynemu presidentej pósłał.

Mjes tym je z Landawa powěsć pschša, so su po poručenju wójnskeho sudnistkeho radźićela Tropeta pjatk popołdnju ½5 hodźin sajudźenju Kegela a Fechtera z jatkowymi puschćelemi. Puschćenje je jo bjes wumělenja a bjes pokazenja kawzije stało.

Powyschenje kalioweje płaćiwny.

Němskostatna kaliowa rada je wobsamkła, wot 28. dezembra kaliowe płaćiwny wo 9½ prozenta powyschić.

Wupokazanje němskostatnych Němcow z Klajpedy (Memela).

Wupokasanje němskich redaktorow z Klajpedy w najhórschej napschećiwnosći k ztowam steji, kotrejž je liwski ministerski pschedsydła tele dny wo pomjerje nowoho knježerstwa z Němskej rěčał. Jeho lubjenje, so budźe jo wo měrne wurunnanje a sjednanje z Klajpedskimi Němcami prózowacj, nětcjišche wupokasanje Němcow runje wot do wutkicza bije. Njejsu ani za trěbne měli, Němcam, kotrejž su z wupokasanjom potrjecheni, pschičiny teile najratwy dźěłacj. Wopraudźite pohnuwadło pschak je jasnje pósnacé. Němske nowiny w Klajpedje dyrbja jo se wschěmi sredłami satraschenja potłočić. Hdyž jo němskim nowinam sakazuje, němskostatnych Němcow za redaktorow postajić, a hdyž jo Klajpedzcy Němcy, kotrijž su sobom litewšcy staczenjo, za redaktorow dobrych njedadža, dyrbja němske nowiny słónčnje wulhadźecj pschestacj. Na to jo wupokasanje němskich redaktorow měri. Sćuhe jo wočakacj, so budźe němske knježerstwo protestowacj a so budźe hdy žadacj, so jo wupokasanjeli wukas wróći.

W Litewskej su wjele Polakow zajeli.

Kaž Wilenske nowiny z Kaunasa powěduja, su poslednje dny nowiny appesizije sabo šmjeć wothadźecj. W Kownje měr knjezi. Mjes sajatymi staj swaj sapósłanzaj pólskeje kjezmoweje frakzije, Lutizki a Bodźynski. Pódla teho su wusnamnych wjednikow pólskeje mjenšchiny sajeli. Sajaty šmutkowny minister Popella je rjekł: Sćeje jo do spěcha měli. Někotre dny posdźicho a nad Kaunasom budźiše bolschewistka khorhoj šmahowała.

Dźěłaczejske njeměry w Dźwiniazu.

S Warschawy jo powěd: Dla krwawneho strajenja mjes strajkowarjemi a policiju w Dźwiniazu je wozbudita pschepytowanska kommunista na městno zama doschła. Dźiwaja na wulku roshorjenosć mjes dźěłaczerjemi, njeje policija nikoho zajała. Nóz je jo směrom mimo.a.

Bolschewikske surowe knježerstwo w Georgiskej.

Genitski zastupjeć wuhnateho nazionalneho knježerstwa Georgiskeje republiki, Chaichiwilly, je schwajzarskej sozialdemokratiskej stronje a sozialistiskej internazionali namołwjenje pschepodał, w kotrymž jo surowe politiske jenje pod bolschewikiskim zutym knježerstwom w Georgiskej wopisuje. Njejschestawajcy jo ludźo do wuhnanstwa do najdalschich stronow połnocneje Rusleje a Sibirskeje wuhnuwaju. We pohlednim czasu też husto politiskich pschećiwnikow hromadnje wotprawjeja. Po knježerstwowym wotsewjenju je jo w poslednimaj lětomaj nětdže 500 ludźi wotprawiło. Tale liczba je njedźiwajcy knježeje wupokoseje jara njedospolna. We namołwjenju jo na konzu praji: Zadamy zebi, so bychu jo politiscy jeczi wotprawjeli. Zadamy zebi, so jo georgiscy politiscy jeczi se swojeho kraja do połnocneje Rusleje a Sibirskeje njewuhnawaju. Zadamy zebi, so jo politiskim jatym najelementarniche cłowjeske prawa wuzjećé dawaju, a so wobydleršstwo tu potrjebu k sejmowanju dostawa, kotrejež je potrjebne.

Bolschewiskie nowiny huslo wo wojowanju pischu, kotrej kommunistiske strony sa kommunistow, w europiskich krajach z njekommunistiskim knježerstwom wjedu. W tychle powěsćach pak njejsmy jenje mohli swěsćicj, so njekommunistiske knježerstwa politiskim jatym te najmjenjsche prawa sapowědaju, kotrejž za swojich sawrjenych towarschow wot knježerstwa zadamy, kotrejž jo sozialistiske mjenuja.

Cjekanja z Italskeje.

Prjedwschi italski sapósłanz advokat Guido Miglioli, bohustaw italskeje ludoweje stronu, je pjches italsku mjesu cjekuzył, hacžrunje ju fascistiska milica kruce strażuje. Policija je jeho, kaž powěda wot nětorych měšazow wobkedźowała, a tele dny chyzku jeho do italskeje kolonje pschi Cjelowjenym morju wotwjesć. Miglioli jo do Barisa pojeda. Mjes katholskimi cjekanjenzami je też mjenik Gilardi, direktor wustawa za wójnstich cłowjech w Romje. Mjen je se łypnał, pjches alpy cekanjeć, tola njeje hischcze do Schwajzarskeje doschoł. Jeho pschecełjo su tehodła w starosći wo njeho.

Italski dawk za njezenjenzow.

Po poslednim wobhonjenju nowin „Popolo d'Italia“ budże jo dawk za nje enjenzow hacž do 45. žiwjenjowego lěta stupnjowacj a potom hacž do 65. lěta spadowacj. S wojenjenjom dawk hnydom njesrjadnje, ale halle po narodzenju prenjeho mandźelskeho dźěsća.

Francowska hospodarska kriza.

Pod wjednistwom sapósłanza Leona Bluma je jo sozialistiska delegazija k ministerskemu pschedsydstwu Poincareej podała. Sozialistiscy Poincarea na hospodarsku krisu pokazachu, z kotrejž je existenza dźěłaczerjow cjeżko wohrożena. Wot knježerstwa slubjenje wocakachu, so jo po seadźenju parlamenta hnydom někotre wulke sjawne dźěła sapoczinu, so bychu dźěłaczerjo trajne dźěło namakali. Dale zebi zadaju, so bychu jo słónčnje sozialne sawěcjenje zakonje pschewjedle a so by jo Washingtonske internazionalne dojednanje wo dźěłarskim czasu pschistupiło. Poincare hlubi, so by jo po seadźenju parlamenta hnydom někotre wulke sjawne dźěła sapoczinu, so by jo bjesbóstkosći wobaraco. Programm sozialneho sawěcjenja je tucje pschewjedle. Schtož Washingtonske dojednanje wo wósmohodzinskim dźěle nastupa, mèni Poincare, so dyrbi najprjedy wočakacj, hacž druhe staty, wosebje zuzodża Franzowskeje, dojednanja potwjerdźa.

Radikalni w Južnosłowjanskej Dawidowicza wotpokasuja.

Radikalna stronu je jo sarjekła, do Dawidowiczoweho kabineta zastupicj. S tym je jo Dawidowiczej, wjednikej demokratiskeje strony, snjemóžnikło, nowe knježerstwo sestajecj. Dawidowicj smeje hischcze rozrěčenje z wjednikom khorwatskich ratarjow Schcjepanom Radiczom a potom hrajej rozprawu wo swojim jednanju z jenotliwymi stronami poda. Dawidowicj namjetuje, knježerstwo tworicj, kotrejž by stupjchtimu rospuschczilo a nowe wólby pschikazyło.

Hodownička w Americy.

Président Coolidge je jo z swojej žiwjoby też lětża jako pschi hodownym zwjedženju wobdźělił, kotryž jo Božinjeczor w parku blisko Běleho doma pod holym njebjom wotmě. Hobrita jedła, kotrejž je jo tam pjched někotrymi lětami žadźita, bě z njeličomnymi elektriskimi zwěcźkami dobjena. Président schtom saswěcźi a z tym znamjo namórjakscej kapale da, kotraj „Cjicha nóz, žwjata nóz“ piskasche. Schulske dźěcji hischcze wschelake hodowne spěwy zanjeschu. Posdźicho jo hischcze najwjetschi schkrjčkotowacji konzert wuwjedże, kotrejž je jo hdy wotmě. Khory wschelakich městow hromadże z 20 000 spěwarkami a spěwarjemi hodowne spěwy spěwachu. Podobne sjawne zwjedženje pu jo we wschelakich městach zyłeho kraja wuhotowate. W Newyorku bě jo zrjedź Times Square hobrita jedła z 3500 pišanymi zwěcźkami posłajita. Mjes hałosami běchu wótsterěcźki pschiprawjene, kotrejž běchu z wulkimi kolo schkrjčkowarjenji swjasane a zhromadźenemu ludej hodowne spěwy jasnje pschednoschachu. Prawe hodowne wjedro je też lětża wulwotałe; njebesche žnéża a dźesche skoro tak cjopło kaž w meji.

Panama njeje jo zwojich winowatosćow k Swjatej Ludowi dźerżała.

Psches Panamaski republiku w Srjedźnej Amerizy su Sjednoczene staty kanal, Cjicho Morjo z Antlantiskim morjom zjednoczazy, natwarile. Tutón kanal dyrbi jo za cjaj wójnow pschećiwo njepschećelskim nadpadam schtitacj. Tohodla su Sjednoczene staty z Panamu wojerli swjask sa wobaranje a wupadanje wobsamkle. S tym je Panama swoje winowatosće k Swjatej Ludowi pschesnupiła. Wona tohodla je Swjatu Ludowu wustupi.

Amerikanske dźěłaczejstwo a kommunistoje.

Sastupjerjo 165 dźěłaczejskich organisazijow w Sjednoczenych statach połnocneje Ameriki, zastupowaze 200 000 dohustawow, wubjerk pschećiwo kommunistiskej agitaziji organisuja. Kommunistoje jo prózuja, jo dźěłaczejskich organisazijow zmozowacj.

Americzanojo psched mexikanskej wustawu kapituluja.

Kaž je znate, su w Sjednoczenych statach mexikansku wustawu, po kotrejež stat petrolejowe krajiny wuzwoja, jako nadpad na amerikanskich petrolejarjow w Mexiku wobhladowali. Wo wukwojazy jakoń je jo diplomatiske wojowanje wjedło. Nětko może jo powědzicj, so je Sindatr oil Company zwólniła, jo jako prénja amerikanska firma mexikanskemu sakonjej podczinjeć. Tohodla jo pschihoty sa wuradźenje mexikanskeho połstanza z amerikanskim presidentom Cooliogeom cinja, w kotrymž ma jo wo tutym prascheniu znowa jednacj.

Dowos wójnskeho materiala do Mexika sakazany.

Wukas presidenta Callesa dowos wójnskeho materiala do Mexika na jene lěto sakazuje. Wukas jo na wschě tšelby a munizin, jedotle ptamy a panzerowane wozy pocžahuje.

Zaprimnjenje Zjednoczenych statow w Nikaragui.

Wyschi schi roskazowaz amerikanskeho wójnskeho łódźstwa w Karibiskim morju, admiral Latimer, je 23. dezembra pschi rańschim brjohu Nikaraguy na kraj wotdźelenje namórskich wojakow wusłał, kotrejž su z maschinskimi tšelbami wuhotowani. Admiral je jo potom z schkjakom „Rochester“ do Puerto Cabezas podał, hdjež ma liberalne napschećiwne knježerstwo swoje sydło. Jako pschičina za to mjenuje, so su jo do napjatosće mjes presidentom Diazom w Managui, kotrehož su Sjednoczene staty pschipósłane a pschećiwnistim knježerstwom Sacasy w Puerto Cabezas, wo dowt amerikanskich stacjanow naboješi, kotrychž žiwjenje dyrbi jo hnydom z bróńjemi schtitacj. Kaž je we Washingtonje zhyschcej, chcedża Sjednoczene staty w Fonsecaskim mórskim zaliwje sepjeranischcjo sa wójnske łódźstwo załoziej a w blischim czasu 500 muži na brjoh wuzadźicj. Mexiko jako wulki sćin sady Nikaraguaskich nsemérnih steji. Mexikanski president Calles je Sacasowe

napschećiwne knježerstwo pschipósnak, hdyž bě president Diaz krótko pryedy jeho pschipósnacse Sjednoczenych statow namakal. S tym je mexikanske knježerstwo Sjednoczenym statam swadu pschipowědźło. Wuňadźenje amerikanskich wojakow na kraj dopokasuje, so žo žo Sjednoczene staty rosshudźile, Diazowe knježerstwo ſ bronjemi schkitacź, so po tajkim njebychu wójnje ſ Mexikom ſ pucza schle. Wě tymle swišu je ſpomnjenja hódne, so je amerikanske knježerstwo jakasako, bźesacź letadkow do Mexika wuwjesej dacź, kotrež je mexikanske knježerstwo w amerikanskej fabriju blisko Los Angelos skasało.

*

Wobstejnosće w Nikaragui běchu so hižo pyched dlešim czasom tak roswike, so dyrbjesche so ſe ſapschimnjenjom Sjednoczenych statow liczicź. Wot meje hižo napschećiwne knježerstwo pschećiwo presidentej Diazej wobstejí, kotrehož žu Sjednoczene staty pschipósnake. Hižo žrjedź novembra bě žo Diaz na Sjednoczene staty wo pomoz wobrocził. Te žu jemu wojerski podpjeru pschisubile. Dokelž je Mexiko napschećiwneho presidenta pschipósnał a dokelž je žo tón ſ mexikanskeje stronu ſe bronjemi a dobrowólnikami podpjerał, je žo konflikt mjes Sjednoczenymi statami a Mexikom pschiwótził. Sjednoczene staty žo wo Nikaraguu wobsebje sajimuja. Panamaski kanal w žuſudstwje Nikaraguu njebudże za stajnje pschiběrazy wobkhad tódźow, dokho wjazy bosahacź. **Druhi kanal mjes Atlantiſkim a Cziſkim Morjom budże žo w dowidźomnym czasu dyrbjecź natwarzicź.** Tajki kanal pyches nikaraguaski kraj tam póndże, hdyžeſ staj Managuaski a Nikaraguaski jesor mjes žobu a rěku San Juanom sjednoczenaj, kotrež žo do Atlantiskeho morja wuliwa. Kanal, kotrež pyches tajke jesoraj a rěku póndże, budże tuńſchi a khmańſchi dyžli Panamaski kanal. Sa twar nusne wučinjenja žu žo hižo pyched dwanacze létami mjes Nikaraguu a Sjednoczenymi statami popisane. Póbla powschikowneho kontrakta žu Sjednoczene staty wotnajecź. Great-Corna, Little Corne a kupy w Fonſecaſkim ſaliwje na 90 lét dojednake.

Attentat na presidenta Diaza.

Na nikaraguaſkeho presidenta je žo ſaudźeny ſchtudent attentat ſkucził. Dwaj wobronjenaj muzej jeho wós nadpadnyſchtaj. Pohonc̆ jimaj napschećiwo ſtupi a Diazej ſmóžni, žo wutkhowacź. Nadpadnikaj pohonc̆ej wozſi wutkhoſchtaj a jemu jenu ruku wotrubnyſchtaj. Hdyž bě žo powešć wo nadpadze rosnjeſa, ſu žo dalſche wotdźelenja namórſtich wojakow ſ dweju amerikanskeju khćižakow w Puerto Cables na kraj wuſadźile.

Attentat na perusſkeho presidenta.

Minister ſnutskownych naležnosćow, prefekt w Limje a policajſki direktor ſu dla njedawno ſpytaneho attentata na perusſkeho presidenta wróćo ſtupili. Jedna ſo wo wulke rosnjenjenje, kotrež je ſo poſledniu žobotu pyched katheedralu ſtało. Pyschi nim je muž ſtrjelecź pocżerpił, kotryž je, ſaj žebi myſlił, chcył attentat pschećiwo presidentej ſkuczicź.

Wuprawjenje němskeho wotbronjenja.

Jednanja němſkeho pósłanza ſ Hoescha a tajneho raſchcźela Forstera ſ konferenzu pósłanzow wo ſchytknych płaćach wotbronjenja ſu k wunoſchcźi dowjedle, ſo je ſo ſylnosć němſkeje polizije na 140 000 muži poſtajiła, ſ nich 105 000 ſtatneje a 35 000 kommunalneje polizije. Pyschi tym pak je konferenza pósłanzow wuraſnje pyschipołnała, ſo wóſte polizajſke pomnuſe muſítwa, kotrež ſu ſo w Waulogneſſej nocże do liczby polizajſkich mozow ſticzíże, ſo jako takſe nimaju wobhladacź, ale ſo k liczbje 140 000 muži pschidźadża. K temu ma ſo pschiſlopomnicź, ſo je Boulogneſka nota liczbu tychle pomocnych muſítwow na 15 000 muži wumérika.

Hodowna skhadźowanka łužisko-serbskeho studentstwa.

Pančźicy, 26. hodownika.

Samér ſkhadźowankow je ſdawna žem, we narodnje wohrożenych krajinach naſcheje Łužicy Serbſtwo k nowemu žiwjenju ſhudźowacź a je tam ſaſo ſtrucźicź. We klóſchtrſkej wokolinje też thětro ſe Serbſtwom klaza, dokelž tu je pschihódneje wódy, na kotrejž njenarodne ſela wjeſele rostu. Skhadźowanki ſtudowazeje mhodźiny naſcheje nadźije, ſadźéwaja ſnajmjenſcha trochu, ſo žo narodna pjanka pschejara njeſeſnyli. A namakaja we domoródnych nadoſcach podpjeru, kaž to ſwjetſcha w krajinach katoliſkeho Serbſtwa, dha dawa to wſchém noweje nadźije do pschichoda.

Pod taſkimi wuhladami ſeńdże žo cźrjódła ſtudowazych popołdnju we wjeſnym hoſcźenju ke khutnemu dźéłu a ſyła hoſcźi ſe wſchěch kónczin tołmaczeſche muradowanjam. Krótko do ſchtyrjoch wotewri ſkhadźowanku nětcźiſchi khowny ſtarſchi, naſch wumjeły Měrcźin Nowak, wſchěch witajo — młodych a ſtarych, ſtudowazych a lajſkow, pschecźita pschecźelny dopis ſ Prahi, we kotrymž ſnaty łubowaſ Serbow wobſkarujo, ſo njemóże dla wſchelakich ſadźéwkow na ſhromadźiſnje žo wobdźelicź.

Namjetej, jutrownu ſkhadźowanku we Horach pola Wojerez wotmětacź, žo jenohłóſnje pschihłoſowaſche, tohorunja, ſo ma ſo khowna ſkhadźowanka dwě njedźeli pryedy wotměwacź, kěża potajtim 24., 25. a 26. julija, ſajka bóle na ſpocźatku próſdninow, ſo ſtudowazym cźaſa ſhowa, k pucźowanju po ſerbſtim kraju. K. bankownik Żyž ſej pschejeſche, ſo bychu ſtudenczi do Delnjeje Łužicy ſapucźowali a tamne ſrudne narodne wobſtejnosće ſeſnali. Ale njenapadnje ma ſo to ſtacź, ſ małym hotowym programom wuſtupicź a tak pod ruku łudźom rjanoſcź naſcheje rěcze a ſpěwa pschedwjeſcź. Studowazy Jurij Żyž je Juriz myſlicźku podpjerasche a ſchtyrjo ſo ſnydom k tutemu narodnemu dźéłu ſamoſwiſchu. Nawjedowaſ klankodźiwadła ſlub. Henczl-Kosarczanſti rosprawjeſche wo klankodźiwadłowym wotrjebje. Njeje najlépſche naſhonjenja cźinił, na pſch. we Hornjej Hórze, lépſche wulpſchi je měł w Njemhornu. Se jenej ſtrony žo na to pokaſa, ſo ſtatnje ſarjadowazy „Heimatdienſt“ naſche narodne prózowanja huſto pſchepſrekuje, wosebje w Pruſkej. (To ſmy też pſchi poſledním konzerce we Wjerbnje naſhonili. Pſchiſp. dop.)

Potom pſchednoſchowaſche ſeminariſt Měſchank wo pſchedmjecze: **Chcemy być junu wjednizu.** Je to nimo méru thutne praſchenje a ſabéraſche žo ſ mużliczku, hacź je ſazka hiſchcze hódnje ſa ſerbſti lud dźéłacź. Na to ſkrutym „Haj“ wotmołwi, je ſwjata winowatoſcź a cźeſcź fóźdeho Serba, do ſłużby naroda ſtupicź. Dyrbimy być rjadowarjo a nawjedniza. Abo ma łóžo dnjeſcź, hdyž je Serb ſwojeje hłowy? Huſto też ſawiſcź mnoho prózowaniu njewuſpéſchne cźini. Wjednik ma ſchkodowanjam luda wobaraca a woſchchſche ſtacź a wobſchěrnu narodnu roshladnoſcź měcź. **Też wjednik ſ luda ſu nuſni.** Serbſki narod ma ſej jich wužadacź, ale pſcheſwědczenych, nic liwkich. Schto móża tucźi na pſch. wucźer w ſwojej domiſnje wuſtutkowacź. Dyrbimy lud ſa naſche nahłady dobnacź, wjednik ma měcź ſerbſku ſwědbu, ma nieſprózniwje dźéłacź a lud doznínje ſnacź, jeho nahłady polépſchicź, ale tej žo zim thileci, dokelž nieſmu wſchudże teſame. Dótkny ſo ſerbſkeje politiki, trjebamy jeje, bynjej tu wulkeje rosdwojenjay bylo. Nałwjazy njewola po ſerbſtim ſmyſlenju. Dyrbimy ſlutkowacź w ſerbſtich towaſtwach. Pyschi tym pak mamy ſo ſprawni a ſwérni napschećo druhoródnym też ſadźerżecź. Rěcźnik wuſna na kónzu ſwojeho pſchednoſchka, ſo cźaſyſche jeno k dalſchej rosmołwje wabicź.

To běſche też dozpěł. Nawjedowaſ ſam boda k praſchenju ſwoje nahłady. Wjednik dyrbi wſcho trěbneje kwalifikazije (hódnoſcze) k tomu měcź, ſchulſka ſdźéłanoſcź pſchego njedoſahaja, dyrbi měcź najwužſche kontakta ſ ludom a k njemu hicź, podobnje kaž krawź cźini, dyž k temu, kotryž chze ſej kabat ſcźicź dacź, njeczini to jeno po ſdacźu. Duſcha luda je wſchelakora, dyrbimy ju ſtudowacź, wosebje pſchi wſchédnym dźéle a w domjazgnoſcźi, niz jeno na ſwjedženjach, dyrbimy po Sserbach pucźowacź, niz jenoż po korcźmach dundacź a po korcźmarſkich nahładach Sserbſtwo ſesnacź. Niz jeno rěcźecź, ale lud dwe ſkutki widźecź.

Knjes farař Schewczik, protektor ſkhadźowankow, wjeſelesche ſo nad bohatym wopytom, wosebje ſe ſtrony ſtudowazych a ſłoži kedźbnoſcź na naſchich njepschecźelow, dyrbimy jich namócźiwe dźéło ſesnacź a ſtrachi, kotrež ſ teho nam hroża. Njeſkměmy žej mużlicź, ſo je zuſe něſchto woſebniſche. Sserb je huſto pſchepſrawny. Sa njeho njerěka heſło: Rěcź je k temu, ſo ſwoje myſle ſamjelcźiſch. Knjes wyſchſcheſ wucźer Sſoſo-deńk witaſche ſkhadźowanku do Pančźiz a ryhowaſche narodnje njeſwjeſelaze wobſtejnoſcze w tudomnej kraſinje. Knjes bankownik Jan Żyž pokaja na njepschesjenjoſcź a bótkny ſo Mažarukoweho łuda, ſo ma wjednik najprjódzy dźéłacź w ſwojim powołanju, ſ tym poběhuje ſdobom lud, kiž w tym na njón hlada. Bohużel hiſchcze we wſchém ſa nami njeidże. Wjednik dyrbi žo derje na ſwoje powołanje pſchipótowacź a tak ſo pa cźaſu k nawjedowarjej luda wuroſcze. W dalſchej rosmołwje ſchcźa žo na to pokała, kajke wurěcze ſo huſto trjebaja, hdyž ſo k narodnemu dźéłu wabi. Serbſka intelligenza dyrbi ſerbſchcźinu dospołnje wobkrajeźicź. Bohużel ſo we wſchěch ſerbſkich ſchulach njewucźi. Dyrbimy ſa narod wopory pſchinjeſcź, niz jeno wo wſchédny khléb ſo ſtaracź. Trjebamy wjednikow ſ prosteho luda, kaž nětdy to Kołła a druſy běchu. Mnoſy trjebaja wyſchelake wurěcze a cźinja wuměnjenjow, hdyž ſo do narodneho dźéła proſcha. Rěcźeſche ſo też wo waźnoſcźi cźeſkoſwucźowanja ſa naſch lud. Serbſkeju wjednizu ma ſej rejpeſt ſwojeho luda a bruhorodnych wubohnycź. Wjednizy dyrbja w ſerbſkoſcźi ſ pſchikładom być. Je ſwjata winowatoſcź, ſwoju macźerſkocźinu ſej hajicź a pěſtowacź. Dźećom dyrbja ſerbſke hodźiny to najrjeńſche w cźyłkom ſchulſkim pſchedmjecze być. Wſcho ma ſo k lépſchemu naſcheho Sserbowſtwa ſtawacź. Tak běſche praſchenje ſerbſkeho wjednika jara żiwu rosmołwu ſbudźiło.

Do Swjaſka ſo tſi nowe ſobuſtawy pschiwſachu a to knježnje Ema Krawzez ſ Popicy a Bartez ſ Brěſyncy a Pawoł Wicźas ſ Khrósćicy, ſtudujay tuthwilu we Kralowym Hradzu. Pschedbyda wożiwi pondźelniſchi program. Dla klankodźiwadła wuwi ſo hiſchcze krótka rosmołwa. Skorźeſche ſo, ſo je ſdźéła wuſpéch ſnadny był, wosebje w pſchenémzowatych wſach, hdźež jno ninohe ſerbſke dźécźi wjazy ſerbſki njerěcźa. Sdźela pak to na tekicze ſaleji, kiž njeje doścź w ludowej ſerbſchcźinje ſpiſzany. Namołwjeſche ſo, runje do taſkich wohrożenych krajinow hicź, niz ſo wottrafchicź dacź, ale Sserbſtwo poběhnycź ſpytacź. Chcemy ſ nowej nadźiju do noweho léta, do pſchichoda hicź. Sa pſcheſwědczeneho Serba ma być heſło: Per alpera ad astra — pſches cźěſnoſcze a dźéła k wyſchinam. Dyrbimy ſo ſnutſkowanje wobnowicź, ſwoje winowatoſcze ſwéru dopjelnjecź a na Boha ſo ſpuſchcźecź. Se ſpěwom „Bratrowſtwo ſej ſawdawamy k dobrom' ſkutkej we Łužicach“ ſkónczi ſo jara ſajimawa ſhromadźiſna a młodźi a ſtari ſej ſlubichu, dale a krucze dźéłacź ſa naſche lube Sserbſtwo.

(Pokračowanje.)

Hodowne oratorium.

Novela Abolfa Sterna.

18] (Pokračowanje.)

Dźiwi hóſcź bě ſtare hrónczka ſ zyłej ſchiju wótſije wuſpěwał a pſchi tom ſarařej ſchkleńzu nanuſował. Sałžo cźiſleſche ſo Bohumér Döhler pſcheſwinjeny, ſałžo bě jemu, jako bychu jeho murje ſtareje Domaſchoweje ſchule wobſtale a jako by móh wo ſpokojnoſcź ſwojeho prefekty ſo prózowacź dyrbjał. Sbóżnej ſiwjeńſkej radoſcźi, kiž ſ Bjarnatowych woczow ſo błyſkotaſche, bě cźim mjenje mózno ſo pſcheceźiwjecź, cźim bóle młody ſarař ſam tajnu żadoſcź ſacźuwaſche, ſo nad roſpokojenje ſwojeho ducha poſſebnycź, kiž bě ſebi ſ wulkeſa do města a ſ wopyta pola kantora ſobupſchinjeſeł. Wot wukhwaleneho wumjeſkeſkeho napoja ſwojeho towaſcha Bohumér wěſo mało wopta, ale bjes pſcheceźiwjecza da ſo wón k ſwojemu ſpinettej ſcźahnycź a ſpodźiwaſche ſo ſnowa nad wótrym wócźkom a ſłodom dyrdomdejſkeho hoſcźa, hdyž wuhlada, ſchto bě Bjarnat Folz ſ hromady dypkoiw wſcho wubral a wucźahał. Wotmenjejo a ſhromadnje ſaklinjeſchtaj wobaj hłoſaj po mérnej ſtinje a ſ wopravdźitej nutrnoſcźu ſtuchaſche Bohumér ſnowa na baßowu arijn: „Wulki Knjeże a ſylny Kralo!“ ſ kotrejž bě ſo Bjarnat wcźera wjeczor pola njeho pſchipowědźił. Njedźiwajay wſcheho pak ſo Bohumérej dźenża wjeczor njeporadźi, ſtaroſcźe, kiž ſo jeho cźoła dótkachu, dospołnje ſocźeriešе — ſamo Folz, kaczerujuc̆ tón ſwoju kedźbliwoſcź jenoż mjes horzym napojom a njepſchestawajym ſpěwanjom a hracźom rosdźělſleſche, widźeſche pokhmurjene wócźko ſwojeho hoſcźicźela, wón pokaſowaſche potom roskaſowarſaj na ſchkleńzu abo rjekny do toho něſchto ſłowow, kotrež bychu bjachu pſcheczeła pohonjeſ a poſběhowacź.

Bohumér bě ſo na wokomiki haj na ſchtwórcź hodźinki wot Bjarnatoweje horliwoſcze ſobutorhnyć, doniž tuton nadobo ſaßo njepytny, ſo młodźichi towaſcſi njeje ſyle pſchi Bachowej hudźbje a jeho naßwarja ſ potajenych ſonow wutrohnyły. Pſchi wjeczeri rěkeſche Bjarnat nimale ſamluſki, też dźenża mężeſcheſe ſo do jeho ſamokhwalazeho powědanja wo nékotrych wyſchcźazych dujowe jeho po ſtrócze jédżenja muczinj, jerki ſwuk, Bohumér ſedźeſche ſaßonjeny ſmérom, wón nětko wédźeſche, ſo kóżdy wuras ſtaroſcźiweho ſobuſtacźowanja njekrakuje roshorjeſche ſamoczucze ſwojeho hoſcźa, też ſapſchija wón, mężo ſtajnje Johanu na myſlach, wotmenjaje ſo wokuduj, kiž běchu dźiwjeho Bjarnata po hrobach a brożnjach wodźiłe, jenoż na pok. S dokhim ſrěbanjom pijeſche roshorjeny ſchkleńzu po ſchkleńzu, wón pytny, ſo kaž nimale ſam rěcźeſche, tak dyrbjeſche wulki nopach ſe ſwojim wukhwalenym krambamßuli nimale ſam wupicź.

Wobaj muzej chyſchtaj runje wot blida ſtanucź, hdyž wot wonka ſ pſchedhběže cźicheho ſararja donu zuſu haru naczérichu, wótſije wołanje hrubych hłoſow, kotrymž Beacźiny hóſć napſchecźo klincźeſche, ſchcźerkot bróni na zyhelowej dłóżdje pſchedhběže a potom ſaßo wótſije wrjeſkotaze wołanje: „Ja pak ſ weſtoſcźu wém, ſo je tón monſieur tudy ſo wuthował!“ a na to kłepanje ſ twjerdymi ſmykami wo ſtiwne durje. Hoſcźicźel a jeho hóſcź běſchtaj nabobo ſe ſtołcźkow wuſkocziłoj, Bohumér widźeſche, ſo Bjarnatowe Folzowe ſacźerkwjenjene wobliczo bě na jene bobo wobléſche każ popjet a ſo wón wo krocźel bliże k wokmu ſtupi, pſches kotrež běſche wcźera ſtawy do domu ſcźahnył. A pryedy hacź mózeſche ſarař hiſchcze ſo wopraſchecź, ſtojeſche mjes nim a mjes Bjarnatom wojerſka poſtawa we cźornem pſaſchcźu a ſtiróſkatem kobuku, kiž wlecźaſy ſo ja nim tetat ſ nohu do boka ſtorcźi a ſ wótrymi ſłowami na Bjarnata rěcźecź počza: „Chże knjes ſwoju ſłużbu ſ deſerziju (cźekanjom ſ wójſka) ſapocźecź? Schtóż je ſandak brał, njeſmě bjes dowolnoſcze woteńcź a pſches nóż wuwostacź. Knjes dyrbi nam runu ſmuhu ſcźehowacź!“

Pſches wotewrjene durje pokaſowaſche ſadobywać na dweju cźornoju pěſchkow (füſilérow) pruſkeho ſwobodneho khorožnińſtwa (bataillon), kotruž hižo ſ novembra w Kolbizach w ſymſtim kwartérje leżeſche. Mjes tym bě ſo Bohumér ſaßo ſmérowak. Wón ſwoprajcha ſo ſ mérnym hłoſom, koho mełwa cźeſcź, we ſwojim wobydlenju jako předař tu powitacź. Jennu bu krótka wotmołwa „hejtman ſe Schmettau wot najimajeſo komanda“. Bjarnat Folz pak ſawoła ſ wulkim roshorjenjom: „Knjes hejtman ſo myli — wo łžužbe a ſawdaku njeje ſo mjes namaj niczo rěcźało. Ja ſym nawopak, hdyž mje knjes na ſchkleńcźu wina na pſcheproſzy a mi pſchi tom ſłowcźo wo ſtatnem khćidkaſniku a podoſiźeru naſponni, hnydom bjeſe wſchitkeho proteſtował a knjeſej hejtmannej ſ probu mojeho wumjeſtwa poſłużił. Chcźeeże-li vrěcź, mój knjes ſe Schmettau, ſo ſcźe mi, dokelž njebéch ſa ſwoje make nakupowanja we winarni yjenjeſ pſchi ſebi mék, nječhto tolet jako pſcheczelnu poſcźonku namuſował, chcźeże-li ſaprvěcź, ſo ſym ſlubił, wam pjenjeſy wróćicź —“

„Sazka niczo njechcam!“ pſchetorhny najimanſki ofiźer ſ dźiwnym poſmėwkom wuliw Bjarnatoweje rěcźnikowſcze. „Wupłaczi-li mi knjes tudy pſched ſrědkami moju poſcźonku, ſchtyri tolerje pruſkich kurantow (běżnych ſlébornych pjenjes) wucźinjaju, hnydom wróćo, to nimam ſanoho prawa na nim. W druhim padże wón wé, ſo po prawidłu a waſchnju pjenjeſy ſ mojeje ruki do druheje ruki płacza jako ſawdak.“

Bjarnat Folz ſpohladny njewědźo ſebi rady a pomozy na ſwojeho hoſcźicźela. Wulka poſtawa jewi ſo někto nabobo wjele mjenſcha, wón ſcźeſe bjes dſak hłowu do ramjenjow, ale rjekny ſwojeje hłowy: „Hnydom, mój knjes hejtmano, hnydom!“ Njech mi knjes hejtman jenoż dowoli do mojeje ſtiwy — ſ mojeje ſtiwy —“

„Tón knjes budże ſebi dyrbicź pſchewodźenje lubicź dacź,“ ſnapſchecźiwi najimanſki ofiźer zyle ſmérom — a ſ pſchelepanje pożadliwym wócźkom mérjeſche ſtatneho komedianta. Bohumér bě ſo hižo roſſudźił: „Toho wſchak trjeba njebudże, knjes hejtman, ſo mój pſchecźel hakle horje dże. A rofumi ſo wo wjele bóle, ſo je knjes Folz jenoż poſcźonku ſ Waſcheje ruki wſak, hdyž je ſo tola wo nékajke małe wobſtaranje ſa mój dom jednało.“

(Pokračowanje ſcźěhuje.)

Ze Serbow.

Dnjownica

Pónjelu, 27. hodownika.

Jana japoštoła.

† 1727 **Jan Dołhi, farař w Minakale.** Běše so we Palowje jako syn khudeho serbskeho bura narodźił. W Lipsku móžeše jenož studować, druhim studentam jako služobnik služo. Po dokonjanych ćežkich Lipsčanskich lět běše z fararjom w Budyšinku a Smilnej. Wot lěta 1710 w Minakale. — Tutón Minakalski farař njeběše jenož theologa, ale woprawdźe też nabožna powaha a wubjerny znajeř serbskeje rěče. Krótko do jeho smjerće — 27. winowca 1727 wuńdźe dospołny přełožk serbskeje biblije, kotruž je wón hromadźe z Matejom Jokišom z Hbjelska, Janom Bémarjom z Budestec a Janom Wuwjerjom z Bukec wudał. Bjez dwěla běše wón z duchownym nawjedowarjom tuteho dźěła, štož też z teho spóznajemy, zo je sam wobšerny zawod k přełožkej pisał. — Też hišće druhe stopy je za sebje zawostajił. — Druzy su so zabyli a hrozy so zapomnje. Wo jeho dźěle budźe so rěčeć, hdyž budźe so na serbski lud spominać.

Přisłowo: Mudry wě, zo njeje dosć mudry.

*

— **Wo wjedrje.** Dźeńża rano we 8 hodź. barometer 750, hygrometer —, thermometer w nozy —8. Wuhlady na mało so přicheměnjaze wjedro. Traimu symješe wobkhowany. Wot Atlantiskeho ozeana hač do Rukeje cełkuje so błyła niźina. W nozy k druhemu zjwjatemu dniej *mječatu pola Žitawy hač do 20 stopjenikow symy.* We połonju a we wyšokej połnozy niźiny nimo cłamu. Połnózna niźina je kupi Island hač do 9 stopjenikow cjoplotu přichinješe. Tejše niźini na naše wjedro hišće njeskutkuje. Nutše wutoru sthadża stónčko 8,13 hodź. a khowa so 3,50 hodź. Wšědźak sthadża w połnozy 12,40 hodź. a khowa so přichipołdnju 12,41 hodź. Dźeńża mamy pošlednu běrtlik měhačka.

— **Budyšchiše wokrjesne wučerstwe kowarstwo,** sap. tow. wuhotuje 16. februara 1927, wječor w 7 hodź. we hołcźajej turnowarni Pestalozzikeje schule sławnu Pestalozziku swjatoczłonjosć k dopomnjeću na 100-lětny dźeń zjmjerće wulkeho pádagogi Pestalozzija.

— **Sso pichelamak.** Młody měšćan spyta druhi zjutry dźeń popołdnju se sněhkami Schprewju wyšche Točšenskeho młyna (Schleifmühle) pichekročić. wopřejedy běša Schprewje pak so pichelama. S sboju sacju spody hebje kamjeń, krutu podołku. Něhdże 10 minjenichil we tutym położenju, hač pod ramjenjemi we wodże stejo, sawosta. Druhy měšćanjo biespomožni pichihladowachu. Skałak p... ...el Kuczka se Židowa, kiž je swojej mar-

dźelkej nimo pichihdże, posłyšeł wbohemu pomoz ł tym, so na shiwowazu lóh žo podawschi, pichelamanemu žerdź pichihnyny, ł pomozu kotrejež potom měšćanja ł wody wuczahnychu. Klepotaju, šnehaki pod pazu, nóžkowajsche swažliwy měšćanjan domoj, sawěsće dźakuje pomnjo na swojeho wumnoženja; pychetoż žo dźakowarja ł wumnoženje bě jasny, ł wjeselom, so hišće hišće dźeje žiwy byzł.

— **Wobkhad pósłowych autow.** 30. dezembra žo na cźarje mjes Seifhennersdorfom—Neugersdorfom—Lubijom wobkhad pósłowych autow pichjitrawi. Jězdny plan je na póstach dowidźeć.

S **Burta.** Sańdźenu štrjedu połkowachu na tudomnym pohrjebnišchću 75-lětneho hórnišcheho veterana Arnoscha Jana Adama ł Dubrawki. Hórnizy briketownje „Otta" we swojich hórnišchich draštach a ł khorhoju swojeho towarscha na pošlednim puću pschewodźachu. Semjeńy je 35 lět dołho we swojim powołanju stał a bě tudomny najstarschi hórnik.

S **Maleschez.** Wulki žnjeń, kiž žo w nozy ł 26. nowembrej nahle nańdże, je, kaž tehdy hižom wjeańmy, pichi drósy mjes Maleschezami a Hnczjinu 38 telefonowanych schćežkarow seshibował abo podlamał a tak wulku schkodu nacźinił. Dwě wobhdźeni telegrafiskich dźakcerjow, ł Drježdźan a ł Kamjenza hač krótko do hóh schkodu wuporjedźowachu. Něšt je jako wschitko we porjadku.

S **Worzyna** do hód popołdnju w 4 hodź. twarnčhu tudomne schulske dźěći pod wjednistwom knjesa wuczerja Granicha schulski swjedźeń. Dźěći pschednjeschu hodownu spěwy a hodownu basnje a pschedwodźechu wjeselu hru. Pschednoschki postrižischtej wobsehje 2. a 3. schulska rjadowaja. Schulska gmejna je knjesej wuczerjej Granichej ja jeho próżu a schulskim dźěćom za to jara dźakowna.

S **Lubija.** (Wusamknjenje dźěłacerjow we wobuczowej industriji.) Po wobsamknjenju Swjatła němskich wobuczowych a nakoleznowych dźěłacznjow je so sańdźenu štrjedu, kaž na druhich městnach w Němskej, dźěłacerjam tudomneje Nedonez wobuczoweje fabriki dźěło wupowědźało. Sapoczatk januara dyrbja dźěłacerjo swoje dźěło složić a hyła dźěłoprijemerjow ho thěrto powschi, jeli w nidowej swadźe k zanemu dojednanju njeschidu.

S **Kettlitz.** *Sa tudomny smjerzowski wotrjeź,* kiž 8 *wjsow wopschija,* je so knjes schulski wjednik Jurij Schubak-Ketlicźanski za smjerza postajił a je sańdźenu watoru pichijaju watpołożił.

Z **Pančicy.** (Wusłyšeny paduch.) Skónčuje se so wjesnemu žandarmej poradźiło, paducha wuslédźić, kiž je dołhi čas tu a we wokolinje swoje padušstwa wukonjal. Zdźela tukaše so na njewinowatych, dokelž sej kóždy praješe, zo je paduch wobstejnosće znać dyrbjał. Tola běše też móżno, zo so tu we cuzych jedna, kotrež běchu najprjedy městnosć wuskušili. Nětko so wupokaza, zo je paduch w najbližšej bliz-kosći, w Kłóstrje samom, a je drje wšě w posled-

nim času wobeńdźene padušstwa zawinował. Jedna so tu wo přećehnjeneho dźěłaćerja Korlu Runge z Promenska (z narańšeho dźěła Póznanskeje provincy), kiž w tudomnej piwarni dźěłaše. Wospjetne padušstwo w klóštrskej kencliji (w nocy 19. hodownika) bu za njeho z přeradnikom. Nutše wokno do pódlanskich rumnoscow dosć zawrjene bylo a tuž je so přez nje do kenclije předobył. Je drje za pjenjezami pytał a ryl, ale njeje nicо namakał. Móżno, zo je jeho někajki připad spěšnjo wotehnał, dokelž je wšelaki padušny grat z khwatkom leżo wostajił, mjez druhim wjacore padušne kluče, kotrež běše sej z wočinadlow sardinowych tyzkow připrawił. Nětko so za tym slédźeše, kiž je chcyjaty za tajkimi wosebitymi pożiwadłami. Bórzy so na mjenowaneho dźěłaćerja tukaše. Dale běchu žehlawku elektriskeje lampki namakali. Też ta jemu pobracho-waše. Při přepytowanju jeho wobydlenja nadeńdźechu też centralny njeboz, kotryž běše pola klóštrskeho bětnarja pokradnył a z kotrymž chcyše potom durje do klóštrskeje kenclije přetočić (28. oktobra), štož pak so jemu njeporadźi. Tuž rozbi wokno, založe přez nje nutř a pokradny tehdom nješto stow hriwnow. Při dalšim přepytowanju namakachu wšelake pola Hławšec w Pančicach (3. haprleje) pokradnjene wěcy, kotrež běše z dźěła pola swojeho přećelstwa we Kamjencu wukhował, wot płatu pak sej košle zešić dał, kiž wobsedźerka cyle wěsće jako swój spózna. Njedźiwajcy na tute dopokazma a dalše indicije přeje wězo pakostnik tute padušstwo kaž też druhe — spočatk julija pola Nowaka w Kukowje, spočatk awgusta w Pančanskim rěznistwje (hdźež kontrolnu kasu pokradny a ju w žiće blizko Wolenkec skały rozbi a wurubi) a w septembru w Jaworskej mlokarni. Wšě tute padušstwa rěchachu za to, zo su paduši z lokalnymi wobstejnosćemi znaći byli. Hač dotal pak swojich padušnych towaršow přeradźił njeje. Jenemu pokradnjenemu móżeše so dźěł jeho wěcow wróćić. Nadźijomnje so bórzy tute njehanbite padušstwa wujasnja, wukonjerjo swoje derje zasłužene khłostanja dótanu a tak wokolina so zasy změruje.

S **Wojerez.** Na *Swinjazje* wiki sańdźenu pjatk běchu 281 proßatow a 10 *běhatow na pichedań pschinjesli.* Proßata płaćachu 15 hač 20 hriwnow, běhaki 40—50 hr.

S **Ruhlanda.** Sztjedu popołdnju Warnoćanskeju wobyderju 60-lětneho krawca Körnera ł Warnoćicu w nizkej ketcźinje ł lěweje strony Warnoćanskeje dróhi na *Ruhlandskich ležownoscach wobwěsćenjeneho namakachu.* Kornać bě swoj kosćhe wottorhnjeny a swjerćhnił pschi morwym wiśaśche. Körner, kiž je swojej druhej manželskej w hromadźe žiwy njebě a hižo dołhi čas njelajne žiwjenje wjedźeśe, swjetscha pola swojich dźěćoch we Warnoćicach pichebywaśche. Njepschesłjenoscź je jomu sehna jeho też husto k swojim dalschim dźěćom. Wón je swěbi žiwjenje wsał, dokelž njestajne žiwjenje dłže snjesć njemóżeśe.

S **Wólsej Wody.** Njedźelu je *automobilom sta* so *pjatk* pschipołdnju wokoło 12 hodź. w Hólšcej wobkhódnym domje. Na Schmeigowej dróhi jedyn Muzakowski automobil do tudomnitcheho *sajeźe.* Wélo-Wodźanjki wšak so cźežay wobschkodźi. Na zboże wozoshy bo schkody pschiśiśe njeżbu.

Hospodarski rozhlad.

Pónjelu, 27. dezembra 1926.

Berlinskeje burzy patorizu njebo.

Też produktowych wikow sańdźeny pjatk (Patorizu) **w Berlinje njebo, snajmjeńšcha njestajitwowachu žaneho pscheměnjenja płaćizinow.** Žitne płaćizny sańdźeny

schitwórtk w Kamjenzu:

pschenicy 12—12,50 hr., rožki 11—11,50 hr., nałětnjeho jećmjenja 11,75—12,50 hr. nasymskeho 10—11,50 hr., wowsa 8,50 hr. hač 9,25 hr., bórny 4—4,60 ſt. hriwnow.

schitwórtk w Chorjelu:

pschenicy 12—13,25 hr., rožki 11—12 hr., nałětnjeho jećmjenja 11—12 hr., wowsa 8—9 hodź., bórnow 4 hriwnow.

Wiki sańdźenu schitwórtk w Khorjebušu.

Butra 2,10—2,20 hr., twaroh 30 pf., jeja 19—20 pf., horjasze mjasso 0,80—1,20 hr., cźelaje 1—1,30 hr., *khorjaze 1,10—1,30 hr., swinjaze 1,10—1,40 hr.,* šwjra wjećzina (Schinken) 1,80—2 hr., šuscheny połcź 1,40 hr., słiny 1,30—1,70 hr., sćežkarki 85—100 pf., karpy 1,40 hr., tamy wolij litr 1,50 hr., wlode hołbje 80—90 pf. kucy žiwe 2—3 hr., khapony 2—3 hr., huńy 1,50—1,60 hr. a kaćki 1,50—1,60 hr., horny 1,70 hr., sajazy 7,50—12 hr., karnikle 2,50—3 hr., morchel 8—10 pf., jedźna loboda 25—30 pf., bukwjatky kał 60—80 pf., cźerwjeny kał 12 hač 15 pf., bély 8—10 pf., zybla 10—15 pf., bórny 5 hr., jabłuka 10—30 pf., kruchowy 20—30 pf.

Wiki wuzitkowego skotu sańdźenu štrjedu w Lecź w Nawjeskej Frjesiskej.

Pschihnachi běchu 311 horjadowu a19 schtuk drobbeho skotu. Mlode dóšli a wyšokožuczelne kruwy płaćachu:

1. kajtosze	700—825 hr.
2. kajtosze	500—650 hr.
3. kajtosze	400—500 hr.

Ssuczelne jałowy płaćachu 300—600 hr., ¾-lětne byćki 250—400 hr., połcźelne jałowcźki a byćki a 1-ne hač dwěletne prósnicy 200—350 hr., prośata 15 hr. hač 18 hr., běhaki 40—65 hr., jehnjata a wowzy 25 hač 60 hr. Wiki lćpje pschedpołdźelnich bjećhu. Sstjedu 5. januara 1927 su pschichodne wiki a schitwórtk 6. januara su konjaze wiki. Na wobej wjesle skotu wočakuja.

pschedań:

Esanki njedźelnje, Lange, *Wettinski dwór* we Budyschinje.

Krunna wyšokožuczelna we Maleschezach 56, we Wlowaschezach 8, we Sajbowje 4, 4 wjes nimi dwě wyšokožuczelnej Weinicha we Suborneckej.

Sso pytaja:

Rownerski wuczobnik, Thomas we Dźěžnikezach.

Stwinski *łćpichu,* kotraž rozumi serdźerowacź, żehlicź a schicź, knjezi dwór we Nakezach.

Dźěłaćerski, fabrika słoskowanych bleschow w Běłej Wodźe, Hauptstr. 32.

Holza do domu, hr. Moser, jama „Erika". — *Nerlichowa* we Wojerezach, Bahnhofstr. 40.

Skrowe depeše.

Barlinske produktowe dźenj popołdnja ¾11 hodź.: Wiki mérne, tendenza mérna.

Wićne płaćizny w Budyšinje.

24. decembra 1926.

Wšě płaćizny so po złotej hriwnje zrozumje.

Předmjet		najwyša płaćizna	najniša płaćizna
Pšenica, nowa	73 kilo	12,25	12,75
Rožka, nowa	70 „	11,25	11,75
Jećmjeń,	50 „	12,00	12,50
„ nazymski	50 „	—	—
Wows	50 „	9,00	9,25
„ nowy	50 „	—	—
Raps	50 „	—	—
Bórny, nowe	50 „	3,75	4,50
Butra	1 „	4,40	4,80
Syno, nowe	50 „	4,00	4,50
Słoma, z maš. młóć. pras.	50 „	1,10	1,20
„ „ „ k zasł.	50 „	1,30	1,60
„ z cypami młóćena	50 „	2,50	2,75
Pšeńcna muka, 60%	50 „	23,25	23,75
Rżana muka, 70%	50 „	19,25	19,50
Pšeńcne wotruby	50 „	6,25	6,75
Rżane wotruby	50 „	7,00	7,25
Jeja	1 štk.	0,16	0,19
Prosata 173 štuk	1 štk.	12,00	25,00

Wićne płaćizny wčera Wšo po złotej hriwnje	w Kamjencu za 1 centn.	w Lubiju za 1 centn.
Pšeńcu	12,00—12,50	12,40—13,30
Rožka	11,00—11,50	11,10—11,90
Jećmjeń	10,00—11,50	10,80—12,50
Wows	8,50—9,25	8,50—9,10
Syno	4,50—5,25	3,50—4,50
Słoma z maš. młóć.	1,75—2,25	1,20—1,40
Słoma k zasłanju	1,50—2,20	
Słóma z ruku młóćena	2,25—2,75	1,80—2,00
Bórny pola ratarja, nowe	4,00—4,60	4,20—4,60
„ hač na železnicu	—	—
Butra	2,00—2,20	1,10
Jeja	0,16—0,18	0,18
Pšeńcne wotruby	—	6,70—7,00
Rżane wotruby	—	6,80—7,20
Pšeńcna muka	—	22,75—23,50
Rżana muka	—	18,25—19,00
Prosata, wulke	—	—
„ srjenje	18—30	—
„ małe	—	—

Ze susednych a dalšich krajow.

* S **Uckermünde.** (Wupadły dźěłonjemějerjow pschećiwo měšćanskim sastupjerjam.) We wurjadnym posedźenju měšćanskich sastupjerjow, we kotrymž dyrbješe so wo pschiswolenju 6000 hr. jako hodownu dar za dźěłonjemějerjow, sojalnych a małych rentnarjow wobsamknjeć, dóńdże po wotpokasanju tuteho namjeta k wupadam pschećiwo naprawnym sapódłanzam. S pschihpołluchařstwa cźišny so lawka do sale, kotraž sapódłanza do hłowy trjechi. Druhi sapódłanz po mjeswoći sbi. Policija skónčnje salu wuprózdni.

* S **Gnadenfreia.** (Cźah roskukkował.) Młoda holza, kotraž ł cźahom ł Wrótźławja pschijedźe, bé žebi sapańka, na swojej stazyji wulkeej. Hižo cźah sahło dale jědźesche, tu so holza swojeho smyłka dohlada a dźiwiche někto khćeš hišćeje wotpokasanju tuteho namjeta k wupadam pschećiwo naprawnym sapódłanzam. S pschihpołluchařstwa cźišny so lawka do sale, kotraž sapódłanza do hłowy trjechi. Druhi sapódłanz po mjeswoći sbi. Policija skónčnje salu wuprózdni.

* S **Gnadenfreia.** (Cźah roskukkował.) Młoda holza, kotraž ł cźahom ł Wrótźławja pschijedźe, bé žebi sapańka, na swojej stazyji wulkeej. Hižo cźah sahło dale jědźesche, tu so holza swojeho smyłka dohlada a dźiwiche někto khćeš hišćeje wotpokasanju tuteho namjeta k wupadam pschećiwo naprawnym sapódłanzam. S pschihpołluchařstwa cźišny so lawka do sale, kotraž sapódłanza do hłowy trjechi. Druhi sapódłanz po mjeswoći sbi. Policija skónčnje salu wuprózdni.

Najnowiše z cyleho swěta.

— **Schkowa powěsć wo wjedrje ja julije wutoru:** Symne popusćhcźuje a žo pomrócźuje w połnocnej Europje, we wjeczornej dale žucho a mjerśnje. W Ruskej jsa ma dale tschésta, w połonischej Europje je žo wocźoplika.

*

Amerikanski statny sekretar Kellog je wschć zuse staty, też Němsku, napominał, so bychu kontrollu wudźełanja pohtuschazych średkow (morfija, kokaina atd.) podpjerrale a pomhale jich pschewjmjanje do Ameriki potłocźić.

*

Pschi frażenju dweju amerikanskeju wójnskeju letadłow žu je schtyrjo offizjerjo farafali.

Přilopk.

* **Wuzud w prozeju dla tajneho palenja w Offenburgu.** We Offenburgskim prozeju dla tajneho palenja palenja, kotryž wjacy tydźenjom dołho trajesche, sajudźi je hłowny wobskorżeny wobhdźeć palerńe Gustaw Schitt ł 9 měsazam jastwa a 611 000 hr. pjenjezneho khłostanja. Wobhdźeć palerńe Söhle a pschekupa Aberwein dóstaschtaj po 6 měsazach jastwa a 882 tyšaz hriwnow abo 109 000 hriwnow pjenjezneho khłostanja. S dalschich 15 wobžerkernych je jedyn wumóžnowa. Druzy pothłoitachu je ł jastwom wot 5 měsazow hač 1 měsazej a ł pjenjezným khłostanjom wot 100 hač ł 255 000 hriwnam. Pjenjezne khłostanja mo*ża je do jastwoweho khłostanja pschewobroćiłej, jeli* je sańdźeni je njemóża łapkaciłej.

*** Sćěhnuł hjesdźěłoseće.** W małym městačku Kohelu sta žo na měšćanostu Reusbergera attentat. Jako wjeczor korčmu wopuščeźi, wutrěli dźěłonjemjer Eder na njeho ſ revolwra. Hoſćom, kotříž na pomoc chwatachu, hrožeše Eder tehorunja ſe ſatźělenjom. Jako policija pſchikhwata a policajſki ſtrajmiſchtr na Edera ſamoka: „Ruzy horje!“ wutrěli Eder na njeho, ſdobom ſteli pak też ſtrajmiſchtra. Wobaj Eder a měšćanoſta ſtaj ſmjerćej ſtraſchnje ranjenaj. —

*** Hobrſcheho wuhorja popadnuli.** Rybak Ehlers ſe Todendorfa je njewſchědnje wulkeho wuhorja (Aal) we Raiſchim morju popadnył. Wuhoř bě 1,55 metrow dołhi a měrjeſche 52 zentimetrow w toſtroſći. Jenož ſ wulkej nuſu mózachu ſtoćo ſe ſnjeźe na kraj wućahnyć. Wuhorja, kotryž je drje najwětſchi, kajſchož ſu hdy w Raiſchim morju popadnyli, ſu do Hamburga póſłali.

*** 64 létna milijonarka bjerje ſebi 22 létneho ſchofera.** Wěſo je ſo to w Ameriſy ſtało. Wola naš wſchak taſta wulka luboſć ſpyła mó'no njeje. Wſcho romantiſke je ſe Stareho ſwěta po ſpadźu do Nowcho wupuſćowało. Sa to prědźuje ſo pola naš wſchudźe tak njemjenowana „Nowa wěźomoſć“, teſ ſchtož luboſć naſtupa. Ale ſ Ameriki pſchiſłahdźeja ſtoro wſchědnje powěſće wo někajſej romantiſkej luboſći. Wěſće też najnowiſcha powěſć wo ſtarowje ſtareje matronu ſ młodym muſkim wulku kědźbnoſć ſłubźi. Knjeni Stella Woodward, 64 létna ſtara bohata wudowa ſe Sooth Deerfield, je ſo runje ſ 22 létnym ſchoferom Letournejom ſwěrowała. Stara knjeni dě cjaſćiſcho ſ awtowej dróžku ſwojeho nětčiſcheho młodeho muža jěła a pſchezy bě ſo ſ nim jara derje rozmowiwała. Młody muſkí ſo jej a ſtara matrona ſo jemu lubjeſche, a ſ amerikanſkej ſpěſchnoſću dźěſche nětko pſchez ſtadije ſaſłubowanja a ſłubjenja na najkrótſchim puću k wěrowanju.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Polizajſka hodźina.

Sylwester 1926 ſo polizajſka hodźina powſchitkownje na 3 hodźin poſtaji.

W Budyſchinje, 24. dez. 1926.

Hamtſke hejtmanſtwo.

Konkurſowe jednanje nad ſamoženjom wikowarja ſe hapjerjanymi tworami Hermanna Nitiche w Budyſchinje na Zyhelnikej haſy ſo po wotmjezju wobſamknjenſkeje termine ſ tutym ſdźěwje.

W Budyſchinje, 16. dezembra 1926.

Hamtſke ſudniſtwo.

Konkurſowe jednanje nad ſamoženjom ſamkarja ja mějickela wuporjedźerſkeje jěźdnych kołow Richarda Jacoba w Hodźiju čo. 57 ſo po wotmjezju wobſamknjenſkeje termije ſ tutym ſdźěwje.

W Budyſchinje, 17. dezembra 1926.

Hamtſke ſudniſtwo.

Přednoškowy kursus wokrjesnej direkcije ratarſk. komory za praktiſkich ratarjow w Budyšinje

Póndźelu. 10. a wutoru, 11. jan. 1927 w hoſćencu „Běły kóń“ 8 přednoškow ſławnych mužow nastupajo poradźenjo roſtlinow, plahowanje ſkotu, wobkhodnu wučbu a hoſpodarſku politiku wot 9½0. 4 hodź. Prizamknje ſo ſwobodna rozmołwa wo přednoſkach. Stajnje-płaćna khartka 8 hr, dnjowa khartka 5 hr., programy ſu dóſtaću pola wokrjesnej direkcije rat. towarſtwow, krajneho ſwjazka a při dnjowej kaſy. Wobdźělenſko khartki w wokrjesnej direkciji a při dnjowej kaſy, na přeće teſ připóſćelemy.

Namołwjenje k pomjenowanju pſchipóſłańſkich polnomóznikow.

Pſchiſłuſchaći ſwójſtwo na jenej leżownoſći abo prawo herbſkeho twarſkeho prawa abo wobdźěłańſtwo twarjenja, na zujej ſemi natwarjeneho, někotrym wobſobam ſhromadnje, maju wone po § 22 rjadowanja ſ 2. auguſta 1926 k wuwjedźenju ſakonja wo dawku na leżownoſće ſ 30. julija 1926 wyſchnoſći dawka na leżownoſće dla ſmiſnjenja porjadoweho khłoſtanja **ſhromadneho ſaſtupjerja pomjenowaći**, kiž ma polnomóz, wſchě pſchipóſłanja we wěcach dawka na leżownoſće ſa wſchěch a pſchećiwo wſchěm ſobuwobdźěłerjam abo ſobuwoprawnjenym dóſtawaći. Pſchipóſłańſki polnomóznik dyrbi w Budyſchinje bydliś. Sa tajkeho móže ſo teſ tu bydlazy ſobuměſćenc abo ſobuwoprawnjeny pomjenowaći.

Dale maju po § 7, liſtź. 2 rjadowanja k wuwjedźenju ſakonja wo gmejnſkim dawku atd. ſ 1. oktobra 1913 **wobdźěłerjo leżownoſćow, kotříž we wotrjeſu Budyſchſteje měſćanſkeje gmejny njebydła,** Měſćanſkemu dawkowemu hamtej dla ſmiſnjenja porjadoweho khłoſtanja hač do 150 ſtatn. hr. tu bydlazeho pſchipóſłańſkeho polnomóznika pomjenowaći. Tole płaći teſ za dawkarſke towarſtwa wołobow a ſamoſćerjowych maſow, kotrež njeſłuſ ani do ſjawneho regiſtra ſapiſane ani njeſłuſ wot ſjawnych wyſchnoſćow ſaſtupjene.

Hdyž hiſchće žadyn pſchipóſłańſki polnomóznik we ſmyſłe hornich pſchepiſmow poſtajeny njeje, ſo wſchitcy winowaći namołwja, ſo bychu dla ſmiſnjenja pſchedběžnych porjadowych khłoſtanjow **w běhu** 4 njedźel pomjenowanje pſchipóſłańſkeho polnomóznika na Měſćanſkim dawkowym hamcje na Leſſingowej dróſe 10 wo jſtwje čo. 13 woſjewili.

Pomjenowani ſaſtupjerjo płaćeja ſa tajkich hač k pſchinjenemu wotprajenju abo hač k wróćenju polnomocy.

Sańdźe-li ſpožčenja polnomóz, dokiž hiſchće winowatoſćej k pomjenowanju tu bydlazeho pſchipóſłańſkeho polnomóznika wobſteji, ma ſo Měſćanſkemu dawkowemu hamtej w běhu ſchtyrjoch njedźel po ſańdźenju polnomocy druhi tu bydlazy pſchipóſłańſki polnomóznik pomjenowaći a polnomóz ſa tutoho žo na Měſćanſki dawkowy hamt ſapodaći.

W Budyſchinje, 20. dezembra 1926.

Měſćanſka rada — dawkowy hamt — ſdobom jako wyſchnoſćej dawka na leżownoſće.

Ludowy wuzitk na Schpitzich

wot połodniſcheje ſtrony moſta Sawjatego Ducha hač ke ſaſtawje wyſche Elſez fabriki, ma ſo pſchenaježeć.

Proſymy, ſo bychu ſo pſchiſłuſne poſtrowanja

Hrjedźu, 29. dezembra 1926

na Měſćanſkim radu, Hłuboko-wałſki hamt, ſapodate.

W Budyſchinje, 24. dezembra 1926

Měſćanſka rada, hłuboko-wałſki hamt.

Hamtske wozjewjenje z Kamjenca.

Dokelž je ſo ſnjeh naſchol, ſo wſchitcy, kiž ſu winowacji pucje twaricź, namołwja, ſo bychu wſchě ſjawne pucje, kiž ſu ſchtomami wobhrađene njeſłu, tohorunja wſchě ſmiſke pucje, tak daloko hač ſo to hiſchće ſtako nje, **hnydom ſ 2 m. wyſokimi jerdłami ſ pruzikowym abo ſtomjanym wěſchćom na hornim kónzu,** ſ kotrychž je jena wot druheje najdale 15 metrow ſdalena, wobſtykali a wobtykanje, doniž ſnjeh njerozſtaje, w porjedźe dźerżeli. Tak pucje hač ſu ſjawne pucje ſawěte, maja ſo hnydom ſe **ſnjehowym pluhom pſchejěrć abo wuſnjapać.**

Trjeba-li ſo ſnuhowy pluh, maja ſo poboćne naſnyp po możnoſći bórzy wurunać, ſo pſchi mjerſnjenju njehychu wobhrađ hańźiłe a ſtraſchne byłe.

Wſchi hładkoſći maja ſo dróhi a ſchćeżki we wſach a hłowne wobkhađne pucje na wſchěch nahich měſtnach teſ ſwonka wſy ſ popjełom abo pěſkom poſypać.

Njewobkedźbowanja tuchle rjadowanjow ſo ſ porjadowymi khłoſtanjemi khłoſtaja.

Hamtske wozjewjenja z Lubija.

Sjawne poſpožnjenje wokrjeſnjeho wubjeſća ſchtwórtk, 30. dezembra 1926, dop. w 9 hodź.

W Lubiju, 22. dezembra 1926.

Hamtſke hejtmanſtwo.

Towarſtwowski powěſtnik.

Budyšin. „Nadźija.“ Jutře wutoru wječor ½9 hodź. je w „Kat. towarſkowni“ ſpěwna pruha za „Maćiny wječor“ a za „Ptači kwas“. — Wočakujemy zaſo wſitkich! Předs.

Budyšin. Z přileżnoſću koncerta „Lipy Serbskeje“ — 12. I. 27 — poſłuže pop. wulki ſtatny awto do Pančic. Čas ſo hiſće poſtaji. Štóž chce ſo na jězbje za tuni pjenjez wobdźělić, njech ſo w Smolerjec knihařni abo pola podpiſanjeho ſamołwja. P. Krječmař, předa. „Nadźija“.

Budyšin. Po zhromadźiznje „Maćicy Serbskeje“ ſrjedu, 29. hodownika, wuhotuje ſo w „Maćinym Domje“ ½8 hodź. ſwjatočny wječork, na kotryž ſo wſitcy Budyſcy a wokolni Serbja přeproſuja.

Butecy. „Radoſć“ ſpěwa ſrjedu, 29. hodownika. — Njech wſitcy inbi ſpěwarjo a ſpěwařki přińdu.

Drježdźany. Tow. kat. Serhow „Jednota“ zeńdże ſo wutoru, 4. januara 1927, k hłownej zhromadźiznje we „Bayriſcher Hof“ na Hornječeſkej haſy (Töpferſtraße). Přitomnoſć wſěch ſobuſtawow je dla ważnych porjadowych dypkow nuzna. Předſydſtwo.

Bredźišco. Spěw. wotrjad tow. „Zerja“ zmėje ſrjedu (29. XII.) wječor we 8 hodź. we Worcynje zaſo ſwoje ſerbſke reje. Njech wſitcy zaſo cyle wěſće přińdu, dokelž dyrbimy naše rjane reje dokładnje dowukny6. Přeč ze wšěmi nowočaſnymi ſuwakami atd. — ſerbſke reje dyrbja zaſo do ſerbſkeho luda! Přichod je naš! — Z přileżnoſću zhromadźizny towarſtwoweje župy dla zrěčenja zhromadźizny w januaru. Njech ſo to naſtupace woſoby wječor w 7 hodź. we Worcynje zeńdu. Zarjadowaſ.

Khróśćicy. „Jedn. Sokoł“ zmėje 2. jan. 1927 wječor ½8 hodź. ſwój 3. założeńſki ſwjedźeń. — Na njón ſo wſitcy ſwérni Serbja wutr. přeproſuja.

Khró-ćicy. „Serboſław“ zmėje 1. jan. 1927 hnydom po nyſporje pola Wjeńkec ſwoju měſ. zhromadźiznu. Přednošk, rozmołwa, wólby, namjety.

Mućica Serbska. **Wědomoſtne wotrjady.** — Při ſkładnoſći hodowneje ſkhadźowanki Mać. Serbſkeje ſrjedu, 29. hodownika, zmėja raz dopołdnja wot 9 hodź. hač do 2 hodź. připołdnju wſitke 10 wědomoſtne wotrjady M. S. krótke poſedźenja z rozprawami předsydow: „ſto ſmy dźełali, što chcychmy a što chcemy dźěłać“ a to:

1. 9—9½ h.: Narodno-hoſpodarſki wotrjad;
2. 9½—10 h.: Prawizniſki wotrjad;
3. 10—10½ h.: Narodopiſny-muſeałny wotrjad;
4. 10½—11 h.: Beletriſtiſki-dźiwadłowy wotrjad;
5. 11—11½ h.: Stawizn.-ſtarožitnoſtny wotrjad;
6. 11½—12 h.: Hudźbny-wumělſki wotrjad;
7. 12—12½ h.: Přirodopiſny wotrjad;
8. 12½—1 h.: Paedagogiſki wotrjad;
9. 1—1½ h.: Rěčeſpytny wotrjad;
10. 1½—2 h.: Delnjoſerbſki wotrjad.

Budźe-li móżno, přidadźa ſo krótki přednoški. Namjety budźeja lubje witane. Prawje bohateho wopyta a žiweho wobdźělenja nadźija ſo

Zarjadnik.

Małeńcy. Jedn. Sokoł zmėje jutře wutoru wječor w ½8 hodź. ſwoje zwučowanje. Dla předſtejaceje generalneje zhromadźizny njech wſitcy bratřa a ſotry přińdu.

Pančicy. „Lipa Serbſka“ (mużſke hłoſy) zmėje wutoru, 28. XII., we wosmich ſpěwanje a to pola Šołćic we Wotrowje. Štóž móże woteńć, njech hižo w ſedmich přińdźe dla poſtajeneho dźěła. — Žónſke hłoſy ſpěwaja štwórtk, 30. XII. we wosmich na Šuli. Dirigent.

Radwoſ. Hu. Jedn. zmėje třeći ſwjaty dźeń wječor ½8 hodź. pola Br. hłownu zhromadźiznu. Wſitcy.

Sowrjecy. „Sołobik“ zmėje wutoru po hodźach (28. XII.) wječor we 8 hodź. zaſo ſpěwanje. Je to létſa naša poſlednja ſpěwna hodźina, a kaž drje je wam znate, dyrbju ſo ja w tutej hodźinje wot was dźělić. Tuž přińdźe wſitcy! Šewčik.

Přiwny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoleń w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hoſpodarſki dźěl: Arnošt Bart w Brězyncach. — Za nawěſtki: O. Janak w Budyšinje.

Hodowna zhromadźizna

Maćicy Serbskeje

ſrjedu, 29. hodownika 1926, w Serbſkim Domje w Budyšinje.

I. Pop. ⅓3 hodź.

1. Dr. Krječmař: **Swjedźeńſki přednošk.**
2. Wyšši wučeř Wjerab: **Nabožne zmyſlenje a narodne wumělſtwo.**

II. Wječor ⅓8 hodź.

Swójbny wječor

pod nawjedowanjom hudźb. dir. Bj. Krawca.

Bj. Krawc na klavěrje, kn. operna ſpěw. Belzec a kn. Lešawic.

Sobuſkutkuje khor „Nadźije“.

Wo bohaty wopyt proſy předsydſtwo.

(Wopytarjo ſwójbneho wječora ſo proſa, k wupyšenju ſwěčka na blido ſobu přinjeſć.)

Bělosmuh. nawoblečenja žołowe damaſty, žołowe płachty, wupjerki, piſane nawoblečenja, kupanſke ruby, rólow. płachty, trjenja, trjenja za próch, twjelki ruby na blida a na hoſćenſke blida jara tunjo Rěču ſerbſki.

K. Erler, na Žitnych wikach 11 znapřeć. hoſć. „Stern“.

5-8000 hr.

ſo pytaja na nowu khěžu we Wojerecach.

Poſkićenja pod **„D 12“** na wud. **„Serb. Nowin“.**

Čopły kholowy, košlé nohaje, ſtaćiłki pola

J. Frier w Budyšinje

při Krónyprincowym moſće.

Serbske wottorhanske protyki

ſu hotowe a móża ſo wotewzać

w Serbſkej knihařni w Budyšinje.

Wysoko-ſućelna kruwa je na předań w Krakecach čo. 7.

Wysoko-ſućelna kruwa je na předań w Zathowje čo. 10

Sportowe, jumperowe fantaziowa, rukawcowe, wušiwanſke a ſtrykowanſke

wołma

najwjetſi wubjerk barbow a kajkoſćow pola

Ernst Günther w Budyšinje

róžk Žitneje haſy a Mjas. jatkow.

Zemſka worjechowa muka 50—55%

mučka z balmoweho ſymja (Baumwollſaatmehl)

kokoſowe tykancy lanu mučku majſowy ſrót

poſkića

Čornak we Łazku.

Před. kryſtene **ručne dźěła** hotowe jaki a bluzy.

Wilhelmina Köhlerowa

w Budyšinje na Hłowa, torhoſtwu 8

Dołhe a krótke ſkórnje

ručne dźěło, ma jenož na składze

wobućowy dom Mark w Kukowje.

Hodowne přeće!

Serb. 26 lět ſtary, burski ſyn, pyta znajomſtwo ze ſerbſkej burskej holcu dla pozdźišeje ſeńtwy; přewoſmje poddźišo nanowe kubło. Poſkićenja ze wobrazom chcyše ſo pod **„Hody 1926“** we wudawarni „Serbſkich Nowin“ wotedać.

Hólc

kotryž jutry ſulu wukhodźi, ſo na žiwnoſć z jenym konjom pyta. Bliše je zhonić we wud. „Serbſkich Nowin“.

Wjele pjenjez

ſo njetrjebawši rozbroj.

Čiń dobry ſkutk

a kup kóždemu ſwójbnemu, znatomu a přećelej

ſerbſku knižku!

Tak změješ wjele wjeſela!

Wubjerk maš

we Serbſkej knihařni

w Serbſkim Domje w Budyšinje.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

•S. N.• płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,80 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde čo. płaci 10 zł. pj. Wudawa a dźěł Smolerjec knihiśišćernja, sap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 20 slot. pj. Wobčežne so stajace nawěški a tabele so wyšše wobličuja. Za reklamowy w a rjadk płaci so 60 slotych pj. Rabat po tarifu. n e

Čisło (Nr.) 301 **Budyšin -- wutoru, 28. decembra 1926 — Bautzen** **Lětnik 55**

Prawicyne strony so wo knježerstwo prócuja.

Barlinskej pondźelnikaj „Welt am Montag" a „Montagmorgen" wudawarnj, so **němšknonazionalni sady kuliksow je wschej mozu na knježerstwo prawizy bjes zentrumskeje strony dźělaju.** Tale tak mjenowana **„mała prawizna"** dyrbi po planach hrabje Westarpa ſ němšcije ludoweje strony a němšknonazionalnych ſ podpjerańom hospodarſtwoweje strony, bayerſeje ludoweje strony a ſnadź ſ cźichim cźerpjenjom ludowego wobſtejecź. Nadźijeja so, so bychu we wěſtych padach, na pſchikład pſchi ſchulſtim ſakonju, mohli na podpjeru zentrumſeje strony liczicź. Wobla projekta prawizneho knježerſtwa mjenſchinu roswažuja pjeca teź pſchiwſtupowarjo **prawizny ſastojniſke knježerſtwo.** Němſknonazionalni pytaju němſkeho preſidenta ſa ſwoje wotpohladły dobyczź. Sčasdy maju nadźiju na ſtaw 48, kotryž dyrbi do mozy ſtupicź, jeli ſo by němſki ſejm tajkemu kabinettej njedowěrjenje wupraji. Po ſtawje 48 ſmě preſident ſejm roſpuſchcźicź a bjes njeho jako diktator knježicź. „Montagmorgen" ja to wuſtupuje, ſo by ſo dźiwajo na tele plany němſkich nazionalnych němſki ſejm hiſchcźe pſched 19. januarom jeſkot, dokelž pſchitonnoſcź nahladnych wjedniſkow politiſkich ſtronow ſa to rukuje, ſo ſo ſnajmjenſcha wſchě ſe ſwojim hłoſom k němſkemu preſidentej dobudu.

Namołwjenje, ſo by ſo němſki ſejm pryedy ſawołał, pjeca preſident němſkeho ſejma Loebe w mjenje **ſozialdemokratiſkeje** ſtrony ſapoda.

W tuchwili nicźo ſa to njerěcźi, piſche „Die Welt am Montag", ſo je ſo Hindenburg ſa ſtat powróceſſe wotmyſlenja ſtronow prawizy dobyczź dak. Tola republikanſko ſmě ſo dyrbjeć hladacź. Zentrum a demokratoju ſebi pſcheja, ſo by ſo ſyzedſne knježerſtwo ſaſo poſtajiło, kotreż by ſo jaſniſcho a wědomiſcho na ſozialdemokratiju ſepjerało. S wumjenjenjom ſa to pak je niz jenoż ſaſny programm, kotryž ſozialdemokratam ſmóſni, ſobuſkutkacź, ale teź pſchemjenjenje mjes wołobami, ſ kotrychž ſo knježerſtwo twori. Pſchede wſchěm njemołyta lěwiza dotalneho miniſtra němſkojatneje woborny Geßlera dale ſnjeſeć. Wšak pak tak leża, ſo němſki preſident nochze Geßlerej padnycź dacź, a ſo ſo tón njeſkřiwjajcy pſchitrěcźenja pſchecźelow ſwoje ſtrony hiſchcźe njeje moh roſkrudźicź, dobrowólnje ſe ſwojeho ſaſtojnſtwa wrócźoſtupicź. Wón ſo na to powołuje, ſo je ſ puſchcźenjom generalneho wyſchſa Seeckta ſwobodniſchu ruku doſtał a lubi, ſo nětko poſtajcźeny ſkładnoſcź wuwužije, ſo by wěſte njedoſtatki ſ němſkokatneje woborny wotſtronił.

S tajkimi njewěſtymi ſlubjenjemi ſo ſozialdemokratija pak ſcźeſća ſpokoj a tak ſtejimy hiſchcźe pſchezo pſched wulkim praſchenczkom.

Pſchedeſcźeſnik ſa Stresemanna.

Pſchedſtyda Hamburgſkeho woſtdźelenja ſwjaſka němſkich pſchedeſcźeſnikarjow je nowinam powěſcź pópłał, ſo ſu němſkemu ſwonkownemu miniſtrej pſchi ſkładnoſcźi jeho Hamburgſkeho wopyta tamniſchi pſchedeſcźeſnikarjo jako wuras wjeſelóſcźe nad jeho wuſnamjenjom ſ měrowym mytom „Nobeloweho wuſtawa" pſchedeſcźeſnik pſchepodali. Sa tónle woprawdźe Hamburgſki dar, kotryž mózeſche ſo pſchi deſcźeſowym njedźe hnydom wuzicź, je ſo Stresemann pola Hamburgſkich pſchedeſcźeſnikarjow telegrafiſcy podjakował.

Monarchiſtiska internacionala.

S Amſterdama ſo powě:

Němſka monchiſtiſka reakſija po ſdaczu, ſo by nowe ſkrědi doſtała, po puczach khodźi, kotreż pſches Franzowſku do Hollandſkeje du, hdźeż ſo wobſtejiteho finanzneho woſtdźelenja nadźijeja. Franzowſky a němſky monarchiſtojo ſu ſo ſdźelenjy Amſterdamſkeho „Telegraafa" pod wjedniſtwom barona Fabra-Luca do ſwjaſka ſjednocźili, kotryž w ſmuſkownej politiſy ſo mózneſći ſylnu ſtatnu mózy, w ſwonkownej politiſy ſa franzowſko-němſke ſjednanje a pſchecźiwo ſozialiſmej a klaſowemu wojowanju dźěła. W Němſkej pjeca nawjedowaze wołobły němſknonazionalneje ſtronje ſwjaſej pſchiſłuſcheja a ſu pjeca teź bjzo we Madźarſkej ſ tamniſchimi monarchiſtami ſwjaſki nawjaſali. Měrowa politika monarchiſtiſkeho ſwjaſka ſo wo bapołnje roſpuſchcźenje Verſailleſkeho ſkrěcźenja prózuje. „Telegraf" ſ teho ſudźi, ſo ma monarchiſtiſki ſwjaſk jenicźy němſkim nazionaliſtiſkim ſajimam ſłužicź. W Hollandſkej chcźeja wołobje wo pjenjeſy ſakłapacź. Telegraf" teho dla Hollandſkemu napomina, ſo dyrbi ſo wrócźo dźerżeć.

Němſki protest w Litwje.

Němſki pósłanz w Litwje je po poruczenju němſkeho knježerſtwa pſchecźiwo wupokaſanju němſkich ſtarſzanow ſ Klajpedſkeho (Memelſkeho) kraja pola litewſkeho knježerſtwa proteſtował. Litewſki miniſterſki preſident, profeſor Woldemaras, je wotmołwił, ſo wěz pſchepytacź da.

Bayerſke roshorjenje dla powyſchenja piwowoje płaczſiny.

Bayerſki lud je w nowym wultim roshorjenju, dokelž dyrbi ſo piwowa płaczſina wot 1. januara 1927 wo 6 **pjenjezkow wo litr podróżicź,** tak ſo budźe liter pſchichodnje 50 pjenjezkow płaczicź. Jako pſchicźina ſa tole podróżenje ſo pſchede wſchěm **powyſchenje piwowego datoka mjenuje.** Kotreż, kaž je ſnate, ſ nowym létom w zwjazku Němſkej do mozy ſtupi. S powyſchenjom datoka ſwjchak by ſo litr jenoż wo 2 pjenjezkaj podróżił, ſhptne 4 pjenjezki ſo ſ wjeſtchimi wudawkami ſa ſyrſiny a mſdu wuložuja. Bayerſka ratakſka komora je hižo ſtatne knježerſtwo namołwiła, ſo by ſe wſchěmi prědkami na to dźěłało, ſo by ſo taſke podróżenje piwowoje płaczſiny njeſtało, dokelž by w **měſtach a na wſkach** najwjetſche roshorjenje ſpudźiło, a to cźim bóle, dokelž ſu piwarnje, kaž roſprawy nekotrych wulkopiwarjow dopokaſuja, derje ſaſtużile

Nowe knježerſtwo w Južnoſłowjanskej.

Pryedawſchi miniſterſki pſchedſyda dr. Uſunowicź je hody nowe miniſterſtwo ſeſtajał. W nowym knježerſtwje ſu pſchewzali Uſunowicź ſaſo miniſterſke pſchedſydſtwo, Ninko Perićź ſwonkołomu politiku, Miſcha Trifunowicź inwuczowanje, Sſlamko Miletićź ſtrowotnoſtwo, Sſrſchtićź juſtizu, Miłorad Wujićźej kult, Milan Sſimonowicź lěſy, hórniſtwo a nakhwilne ſarjadniſtwo ſozialneho ſpomjenja, Waża Jovanowicź wuſiſkazju a nakhwilne ſarjadniſtwo ratakſtwa, Boja Makſimowicź ſmuſkowne naležnoſcźe, Bohdan Markowicź finanzy, Pawoł Radicź ratakſku reformu, Schuperina póſtu a telegraf, Krajacź wiſowanje a pſchemyſko, Auguſtin Koſchutnicź ſjawne dźěła. Prěnſchi dźeſacźo radikalnej, poſledni ſchtyrjo ſ Radicźowej khorwatſkej ſtronje pſchiſłuſchcźa. Dale je ſo general Hadźicź ſa miniſtra wójny a namórniſtwo a general Miłoſawlewicź ſa miniſtra wobſtada pnjenowak. Dwě miniſterſtwje kotrejuž ſarjadniſtwo je nakhwilne, ſtej ſo ſa ſłowinſku ludowu ſtronu wrócźo dźerżałe.

Ani nowiny ani ſjawnoſcź njeſu nowe knježerſtwo jara pſchecźeſnje pſchiſjałe. Nowiny maju na nim wuſtajicź, ſo ſchtyri ſobuſtawy nowego knježerſtwa nimaju ſyzdku w parlamencze, a ſo je ſo ſe ſaſtupjenjom aktiwnej generalow do knježerſtwa ſtraſchny pospyt ſcźinił, wójſko do politiki ſcźahnyć.

Zakhadźenje Italčanow přećiwo Słowjanam w Italskej.

Po poſlednim attentatu na Muſſolina ſu Sſlowinzy w Italſkej ſaſo pſchecźeſcźěhanje ſaſzitow ſacźuli. W ſu ſaſzitoju ſłowinſke ſdźelowaze ſrjedźiſchcźa wupuſcźili. Sſlowinzy ſu ſ tym wulku materialnu ſchkodu poczerpili.

Niz lěpje ſo Khorwatam w Rězy (Fiume) njewjedźe. Tam je juſnoſłowjanſka c...tarnja tehorunja ſ cźernjom we woku Italčanow. S Roma ſaſzitoju roſkas doſtachu, ſo dyrbi ſo cźitarnja ſnicźicź. To bychu lohko pſchewjedli, runje kaž w Gorizy, Trieſeje atd. Tola kamjeń poſtorka je w tym, ſo je cźitarnja w domje ſamoſcźena, we kotrymž je juſnoſłowjanſki generalny konſulat. Nětko Rěczźmy ſaſzitoju radu ſkładuja, kak bychu tole wobcźežne praſchenje roſrihali.

Muſſolini prjedawſchej awſtriſkej khěžorzy Zicźe ſwoje ſłużby poſkića.

„Echo de Paris" je ſ Londonſkich najwyſchſchich městow ſhonił, ſo ſtaj italſki kral a Muſſolini do Schpaniſkeje ſ nězbudźſchej khěžorzy Zicźe póſła pópłakoj, kotryž je jej ſydło a kralowſku penſiju w Italſkej poſkićił a ſdobom jej ſłużbu, ſo by ſo Italſka na pſchecźelne ſlejiſchcźo ſtajiła, dyrbi by jejny hyn Ota na madźarſki trón ſmył. Khěžorka by ſo njeſmyſlała, ſo by ſebi jejny hyn njeſpſchał, ſo je pjeca wotmołwiła, ſo by ſebi jejny hyn njeſpſchał, ſo mohło ſo jemu porokowacź, ſo na ſo ſa ſwój wuſpěch prjedawſchemu njepſchecźelej ſwoje wótczinu dźakowacź, jeli ſo by formalnje ſaſo ſwoje prawa dóſtał. Burbonant njeje ſenje ſaneho ſwoja pſchinjeſło — khěžorka praji — hdyž ſu jomu pomoz pſchijeli.

Schpaniſka ſebi Tanger ſada.

Se ſaſzobu woſſewjenthmi naſtawkami w nowinach „A. B. C." a ſ roſrěcźenjom ſaſtupjerja Pariſſkich nowin „Figaro" ſe ſchpaniſkim kralom a ſ Primom de Rivera je ſo Tangerſke praſchenje ſaſo do wrědka ſunyło. Schpaniſka nochze ſo ſ wobdźělenjom pſchi ſarjadniſtwje w Tangeru ſpokojicź, ale ſebi hłowny wliw w ſarjadniſtwje ada. Tanger je najwažniſche pſchimórſke město Marokkoſkeje. Jeho wokolny kraj ſu Schpaniſcźanjo wobſtadźili a teho dla ſo prózuja, ſo by też Tanger pod ſchpaniſke nadkrjeſtwo ſtajił

Sběžarjow w Albanskej wotprawili.

Dla wobdźělenja pſchi rewoluzionarnym hibanje w Albaniſkej 800 wołobow pſched wójniſkim ſudom w Skadru (Skutari) ſtejeſche. **Pjecź wołobow ſo k ſmjerći ſaſudźichu.** 46 wołobow doſta khtoſtanja wot 5 lět hacź na cźaſ žiwjenja khtoſtarnje.

K wumrěću japanskeho khěžora.

S pſchicźinu wumrjeca japaniſkeho khěžora je němſki miniſter ſwonkownych naležnoſcźow dr. Stresemann ſ pſchewodom póſłanza Köſlera japaniſkeho póſłanza wopytał a jemu bobuželnoſcź němſkeho knježerſtwa wuprajił. W mjenje němſkeho preſidenta je ſtatny ſekretar Meißner a w mjenje njepſchitomneho němſkeho kanzlera ſtatny ſekretar Pünder pola japaniſkeho póſłanza ſobu-elnoſmy wopyt cźiniſ. Dale ſtaj na dowoleniſy pſchebywaju němſki póſłanz w Tokiu, Solf, a ſtatny ſekretar ſwonkownych naležnoſcźow, ſe Schubert, japaniſkemu póſłanzej ſwoju bobuželniwoſcź wuprajiłoj.

Jako znamjo ſarowanja je ſo ſ palaſtow němſkeho preſidenta, němſkeho kanzlera a ſ miniſterſtwa ſwonkownych naležnoſcźow thorhoj na pół ſcźežora wupowěſcźa.

Němſki preſident je nowemu japaniſkemu khěžorej ſlědowazy telegramm pópłał: S bołoſcźu hnuty ſ powěſcźe wo wumrjeću jeho majeſtoſce khěžora Paſhihita, proſchu Waſchu majeſtoſcź, ſo by dyžkuli wuprajenje mojeje najſparwniſcheje a najhłubje ſacźuteje bobuželniwoſcźe pſchijcźeſ."

*

Nowy khěžor Hirohito je ſo jako najſtarſchi ſyn khěžora Naſhihita 29. hapreleje 1901 narodźił. W nowembrje 1916 prynza dla duchahoroſce jeho nana ſa regenta powiſenowachu. W lěcźe 1918 ſo wón ſ pryncźeju Nagako Kuni ſlubi. Dokelž pak wona k jenej ſ pjeca khěžobow wyſokeho ſenjanſtwa njepſchiſłuſchcźeſche, kotreż khěžorej jako runoródni placźa, tehdomniſchi knježerſtwowy pſchedſyda Yamagata pſchecźiwo wotmyſlenej zeitiwje proteſtowaſche, a to cźim bóle, dokelž bě pryncźeja ſ dźowku jeneho jeho politiſkich pſchecźiwnikow. Po Yamagatowym wumrjeću dyžſche ſo pryncźregent ſtónczinje ſ pryncźeju Nagako Kuni woženiecź, tola wulke ſemjerzenje, kotreż tehdy Japaniſku ſapuſći, jeho pohnu, ſnowa twaſ wotſtorcźicź, kotryž ſo hałe 26. januara 1924 wotmě. Spomnjenja hódne je, ſo je ſo pod Hirohitowym regentſtwom powſchitkowne wólbne prawo w Japaniſkej ſawjedło.

Chineſojo ſobotwórcźu w Hankawje kſchesćijanow nadpadowali.

W Hankawje, Wucźangu a Hanjangu ſu Chineſojo bobotwórcźu wulke demonſtrazije pſchecźiwo Jendźelcźanam a ſtyka pſchecźiwo wſchitkim kſchesćijanam wotmełi. Mjes rěcźnikami ſo kóžde wobdźělenje Kantonſkeho wójſka a knježerſtwa ſaſtupowaſche. Boži wjeczor w Hankawje Chineſojo luttherſke miſijonſtwo, kotreż kſjedź domorodnego města leži, nadpadźechu a ſ njeho biblije, ſpěwaſſe a nabožeſſke knihi wotnjeſechu.

Nowy zběžk w Syriskej.

W Syriſkej ſo pjecźa nowy ſběžk pſchecźiwo franzowſkemu nadknježſtwu pſchihotuje. Duchowny wjednik ſyriſkich ſběžkarjow, kotryž je ſdobom ſ jich pěſrdnikom we wukraju, dr. Chabauder, ſo w poſlednim cźaſu nahpaduje huſto we Palaſtinje pokaſuje. Cźim ſo jemu pjenjeſy, kotreż ſ połodniſcheje Ameriki a ſe Syednoczenych ſtatow bohateho pſchikhadźeja, pſchepodawaju. Palaſtinſke wyſchnoſcźe ſo podarmo prózuja, jeho ſaſłapicź; pſchetoż wón na ſo da nje ſkutkow pſchi poſledninm ſběžku ſłuczenych, franzowſkej wojeſkej wyſchnoſcźi wudaci

Přitarstwo w Sjednoczenych statach.

Pschedsyda letarskeje wikowanskeje komory je presidentej Coolidgej spožělik, so by w Sjednoczenych statach za wobchodnu potrjebu 3500—5000 letadłow wuzjiwe. Wobchadna letarska słužba w Ameriźy je wjetsche dyžli w Jendželskej a Franzowskej hromadże.

Wopory alkohola w Ameriźy.

Po njepomérnym wuzjiwanju alkohola je hody w Newyorku 11 wožobołu wumrěło. Wyschschi lěkarjo městna wyschnoscze winaje, so su ſ pschemješchenjom wschelakich chemikalijow alkohol njepožitny sčinili. Jenož w Newyorku w khorowni 73 wožobołu na sajedojcženje ſ alkoholom khorych leži.

Wojowanje w Nikaragui.

W Nikaragui su lětsa kwalwne hody byle. Mjes konservatiwnymi, kotříž presidenta Diaza we khowanym měsce Managui za swojeho wjednika pschipóstnawaju, a liberalnymi, kotříž su w Puerto Cabezas pod Sacasu napschećiwne knježerstwo postajili, je hižo ſ krajenju ſ bronjemi blisko Chinandeny doschło. Konserwatiwni su czežko schkodowali. 50 muži ſ nich je padło. President Diaz je ſnowa Sjednoczene staty proſył, so bychu huydom pschećiwo revolucionarnym sakhrózkle. Cłowjeczke žiwjenja, kotrež je wobydlerska wójna hač dotal ſadała, su nastróżowe. Mexikanske knježerstwo je w prěnim rjedże za to samolwite; pschetož wono dale sbrožarjow, kotrychž knježerstwo je pschipóstałko, ſ bronjemi a municiju fastarnje a jim na pomoz dobrowólnikow sćele.

Amerikanske sakrocženje w Nikaragui.

Amerikanske knježerstwo wobsteji, so su so amerikanscy **namórniy wojazy w Puerto Cabezas** w Nikaragui po žadanju tamnišchich Amerićanow na kraj wuſadźili. Amerikanscy wojazy dyrbja tamnischich Amerićanow a druhich wukrajanow schkitaſ. Puerto Cabezas a wokolnosć je so jako neutralne pałmo postajiło. Pschiwobstworjow sbrožarskeho presidenta Sacasy su namakliwili, so dyrbja tute krajinu wopuschczeć a bronje složeć. President Diaz je ſnowa Sjednoczene staty namołwił, so bychu hiwdom ſ bronjemi sakrocžile.

*

Kaž „Chicago Tribune“ ſ Washingtona powě, su we Puerto Cabezas, w hyble revolucionarneho knježerstwa amerikanscy namórscy wojazy do wojatkow sbrožarskeho presidenta Sacasy scrajchi, kotříž so ſapowědźichu, město wospschećiwo. Amerićenjo su tšeli, a dwaj nikaraguaſkej wojakaj staj so ſranikoj. Leutnant nikaraguaſkich liberalnych je na to ſwojim ludźom pschikazał, so bychu amerikanskim namórſkim wojakam ſwoje bronje wotedali. Amerićenjo praja, so su liberalni wojazy prěni tšelali.

Spjeczenja w Uruguay w połodnischej Ameriźy.

W garnisonje w San Petrido su so sbrožarjo spjeczili. Spjeczitwarjo su so ſa sbrožarjow, kotrychž wyschi Bartel wjedźe, sjednoczili. So by so sbrožarske hibanje potłoczilo, je uruguaſske knježerstwo wjetsche wójſkowe wotdźelenje wotpósłałe.

Ze Serbow.

Dudowniza.

Wutoru, 28. hodownika.
Njewinowatych dźěćatkow.
1905 serbski koncert w Liškowje w Delnjej Łužicy.

So njeboj małe stadleško,
hač njepřeceł też hori so,
zo hy će skazył cyle.
So tysi twoja wutroba;
wjedź, twoja wulka stysknosć wša
na kóne po małej khwili.

So troštuj, dokelž Boża je
wěc twoja, tón će wumóże,
to dobyće je twoje.
Hlaj, jeho mócny Gideon
je wšeje nuzy wjedźe won
stadło a słowo swoje.

Jan Waltaŕ.

Hodowna skhadźowanka łužisko-serbskeho studenstwa.

(Pokračowanje a konc.)

Pomału pjelnjesche so wjeſna žurla a tuj so krótko do wośmich ſabawny dźěl ſaporčinjasche. Njebě drje telko wopyta, kaž ſej to dźěło naschich ſtudowazych ſada. Na wjazorych městnach běchu ſwjedzenje (w Njebjelczicach, Jaženiy, Radworju a druhdże) a tak schcze może Swjaſt ſ wopytom ſpokojom być.

Hłowny ſtarſchi witasche lubych hoſczi. Napominasche, nastajnje na ſtraži ſtacz, niz ſ bróniu w ruzy, ale ſ mjeczom ducha. Chcemy być a wostacz wožebity narod, nochcemy so podczišnjeć wojsudeſ. Ssu hody. Hdyž wschitko ſuſka a ſwoni, chcemy też być wjeſeli w luboſczi a po prawdże. Stadujmy ſo jako dźeczi Božeho raja. Jeho ſkowa namałachu wothłóſ we wutrobach pschipoſłucharjow. K. Měſchkank deklamowasche „We Božej nozy“ wot Cžišchinſkeho ſ wuraſom a ſaczuczom, knježna Liska Smolerjez pschednjeſe ſ rjanym hłosom hodownu ſpěw wot Koſeby a Swjataeje Marijnu reju. Bratraj Andrikaj hrajeſchtaj ſchtyrirucžny walczik wot Dvořaka. Po prawym wběſchtaj dwaj pschilubikoi druhi wuwoſta, dokelž mnoſy ſaneho ſajima ſa tajke inſtrumentalne pschednoſchki njemějachu a radſcho powědaja, kleſkaja a druhich myla. Tuž wostajiſchtaj ſo dalſcheho njedźałneho dźěła. Naſch lud ma ſo k temu wocžahnyć, ſo też na tajke hudźbne pschednoſchki ſtłucha a ſ tym dopokaja, ſo ma duſchinjeze wſdźěłanoſcze a kultury. Wjeſelimy pak ſo, ſo ſo hudźba mjes naſchimi ſtudowazymi pěſtuje. Wěſo měli tu hiſchcze wjazy ſapſchimnyć. Ke dźerżenju naſcheho luditwa ſtej ſpěw a hudźba jara nutſnej. Kak budże to możno, hdyž wjazy hudźbytkmanych naſtudnikow njeſmějemy? Hižo nětko pobrachuje na dożahazych dirigentach ſa ſpěwarſke towaſtwa. Tutej kulturnej kataſtrofje dyrbimy ſadźěwacz. Njebudże-li naſch lud wjazy ſpěwacz, potom ſmy je ſwojim narodom hołowi. To njech je khutne menetekel na naſchich ſtudowazych, wožebje ſa tych, kotříž ſo na wucžerſtwo pschihotuja.

Potom ſahra ſo zyle nowy kruch — „Ssuk“ wjeſelohra w tšoch jednanjach wot južnoſłowjanſkeho pěſnjerja Pětra Petrowicža, ſa ſerbſke jewiſchcžo pschełożiła a pschiprawiła Praſſka Serbowka. Stukk podawa ſo w južnoſłowjanſkej wſy a pschedſtaja ſo nam kruch tamnischich wjeſnych wobſtejnoſczow. Wěſka je ſa pschipoſłucharjow thětro delikatna. To pak wukhadża ſ teho, ſo mylenja we wozbach naſtanu a to k ſituazijam wjedże, kotrež tu na dešach ſuwczeni njeſmy. Lěpje wſchak je, ſo takſe dwělomne pruhi na naſchich jewiſchczach ſo njejemja, hyrnjez ſo „ſuk“ mylenjow na końzu roſwjaſak. Njedźiwajo na wobſah ſu pschedſtajerjo (knježny Czěſkiz, Ssymanez a Bartez a ſtudowazy Henczl, Zuj a Nowak) wulkotnje hrali. Srědka widźimy na naſchich jewiſchczach tajku czikoſcz a wuſchiknoſcz w pschedſtajenju. To je czim khwalobnischo, ſo ſu ſo dyrbjeli tu ſ jenej pruhu ſpokojicz. Nihdże ſaneho czahanja a tłazanja, wožebje też niz w jenotliwych rólach, kotrež běchu ſej hrajerjo jara derje pschiſpůſobili. Je-li ma hra ſtuttkowacz, dha ma ſo tak hjeſwoczńje pschedſtajeczi, kaž ſu to naſchi ſtudowazy ſ pomozu knježnyn Ssymankez czinili. Kaž dowuczeni hrajerjo. Tak czini wjeſelohra też pschipoſłucharjam wjeſele. Tajke pschikładomne pschedſtajenje, naložene na ſa naſch lud pschihódniſchu macžiſnu, dyrbi wuſpěch mecz. Tohodła žnejacy hrajerjo wulki pschikład. Na końzu pschednjeſe k. Měſchkank Seiferjowu pěſeń wo kurjenju, picžu a druhim jako pschidawk. Stud. Henczl djakowasche ſo ſa pomérnje dobry wopyt. Na to ſcžěhowasche wjeſoła rejka. Wjeſnjenjo a Wotrowczenjo hoſpodowachu ſtudowazych a hoſczi, ſa czoż ſo tu ſjawny djak wupraji.

Póndźelu popołudniu ſeidźe ſo rjana cžrjódka w hoſpodliwym Wotrowje. Wotmyſlenu wopyt hrodźiſchcža dla wěſteje winy wupadny. Sa to dóſłodczeni ſej k wójnſkemu pomnikej padnjenych wobſadnych, kiž na Khołpzach ſo wyſoko poſběhuje a do nižiny ſhladuje. Pschi nim rěczesche k. Krawczik thutne ſkowa k pschitomnym. Rěkasche, ſo dyrbja wuczahnyncz k ſchitrej wótzneho kraja, tuhkwilu cžehnjechu w ſajimje nětkotrych jenotliwzow. Djenża rěczi ſo wjele wo pazitſimje. Tón ma być luboſcz a pschesjenoſcz mjes ludami. We wójnje plahowaſche ſo myſl ſniczenja. Dyrbimy być cžłowjekoju ſ woprawdźitymi tſcheſcžijanſkimi ſadzdami.

Na wjeczornych žmérkach cžehnjechu ſtudowazy ſe ſwojimi hoſczemi ſe ſmólnjazami k Cžišchinſkemu rowej na wjeſnym kérchowje ke thutnemu hołdowanju. Studowazy Měſchkank pschednjeſe pěſeń „Nad Cžišchinſkim rowom“ a hłowny ſtarſchi rysowasche ſemrětneho wótczinu jako ſenija na polu pěſnjerſtwa. Jeho ſerbſkosć njeběſche miſchkrjazy wohenczk pod papjekom wſchědnoſcze, ale rujazy vulkan ſe ſapažnymi płomjenjemi. Bu pschepótnaty, haj wuſmějcheny. We pschewulki ſa naſch maly lud — ſerbſki Mójſaj. „Njeboh' naſch wěſchczerjo, njeſmy mortwy, twój duch je dale žiwy mjes nami. Hlej, tu ſteja młodzenzy naroda, ſa kotrąž ſy cžerpjeł a dźěłał ſ njeſprózninym pjerom hač do ſmjerczе. Spoſcz nam kruch twojeho ducha, ſo bychmy hódni wojowarjo byli ſwojeho luda.“ Na to pokoji ſo wěnz ſe ſerbſtkimi ſkełkami na row a pschitomni ſaſpěwachu Cžišchinſkeho wjeczorny khérluſch „Serja ſo ſchérja.“ S pobożnym pocžerjom a ſ narodnej hymnu roſžohnowachmy ſo ſ duchownym hobrom, wotpocžujo na wſchě 17 lět mjes druhimi ſerbſtkimi wótczinjami. Pod magiſkim žwěttom žmólnjazow podachu ſo cžeſcžowarjo po tutym jednorym ale hnujazym hołdowanju do blišeho „Mróſkeſ“ ſtatoka, kdźež ſo wschitzy ſdobnje poboſcžichu. Pschi rěnje narěczach, žorcze a druhej ſabawje doſwjeczi ſo hodowna ſkhadźowanka w najrjeſchej pschesjenoſcži a njebudże ſawěcze bjes wuſpěcha ſa ſtudowazych a ſerbſti lud ſamſnje wokoliny.

„Schtóž móz a dobroſcz na tym dźěle ſpyta,
Se duſche tomu kraſnje kužoł myta,
A jeho mjeno ſlote pěſnje klio.

Sso njeboj niz a njeſtoj ſ hłowu nizo!
Hrabi mjecz na ſtóſczow wſchěch a leſczow ſcžerbu,
A móz a mjeno pyſchicz budże Sserbu!“

Cžišchinſki.

Po swjatych dnjach.

Lětuſchi hodownu ſwjedzeń ſe ſwojimi ſwěcžkami a ſe ſwojim wyſchanjom je ſo minuł. S nim pschińdźeſchtaj ſnjeh a kruta ſyma do kraja. Mějachmy tak prawje rjane hodowne wjedro. Nad Bożej nozu ſylołachu ſo ſlote hwězdźicžki a wutroby cžłowjekow biſachu horzyſcho pschi ſpominanju na hłuboki ſmyſł ho-

Hodowne oratorium.

Novela Adolfa Sterna.

19] (Pokračowanje.)

Młody ſarać ſtupi k pišanſkej komodje — a wucžeje mały kaſchczik, pschi kotrenz kluczej tcžeſche. Bjarnat Folz, kiž je ſaſdźelenymaj worzomaj hiſchcze pódła pišanſkeje komody ſtojeſche, derje widźeſche, ſo pokładnja duchotnemu pschecžela jenoż ſporuſchki pjenjez we žebi khowaſche a ſo, hdyž bě Bohumér jemu ſchtyri tolerje pschepodał, jenoż mało tolerow we kaſchczíku ſby. Njedźiwajzy toho wupja ſo, tak rucže hač pjenjezły we ſwojej ruzy ſacžu, cžiſny ſ.owu naſad rjekny: „Knjez heſtman dyrk ſ pschiſtłuſchnym dźakom ſwoju poſcžonku wrócžo wjacz. Mi jenoż žel cžini, ſo ſeſe ſo we wjedrje a njewjedrje wožobinży ſem nastacz dyrbjał, ja wſchak bych njeſakombdił, do mojeho wotſčěda wottud ſiwój doły we Koldizach wožobinży ſapłacžicz.“

Najmanſli offizer wucžeje ſmérom ſwoju móſcheń a ſłowa tolerje ſ wótrym hłoſom ſnapſchecžiwjo: „Njech knjez njeſabudźe ſwoje dobre ſłowo thwalicz, kiž je jeho pod dwohonom tſčehi dowjedło. Kral je krucže pschikaſał, předańſke domy wožebje pschelutowacz, hewak mohł knjez wěſty być, ſo pruſki heſtman dla ſchtyri tolerſ kurant na effektnyju njewucžehnje, a hdyž chce ſebi po ſchidźałnika (Flügelmann) dóſez, ſ wěſtoſcžu pruſdny njetwotkhadża, ſo tajſi dołhi thadła tola ſebi po krótkim abo dołhim cžaſu towarſchej do rukow ſadźenje. Dobry wjeczor, knjez předarjo! S cžołom ſad! S pokhodom trócz!“

Poſledniſche ſawołanje płaczeſche wobźiwaj ſüſlěkomaj, kotrajž hnydom ſ durjow wotſtupiſchtaj a ſ domu wudźeſchtaj. Heſtman je Schmeltan ſa nimaj ſcžěhowaſche, ani ſo by na wrócžo ſwoſtawazeju towarſchoju hiſchcze raz pohładnył, jeho poſtrow ſ kołtukom bźěſche Bohumérez płacžił. Bohumér kiwny knježnje Beacze, kiž hiſchcze tſchepotajcy pſched pryſom ſtojeſche, do ſſiwy, ſo by ſbytk wjeczora ſwotnuſyła.

Tak rucže hač bě ſtara ſe ſwojimi ſchllami won ſchła, nacžerpa ſej dźiwi Bjarnat hłuboko dych ſojo ſchkleiżu ſwojeho nimale wuſiudujeneho napoja, bórzeſche na pok ſo k ſaraſej wobroczeńſchi: „Kapij ſo trochu na tole mjerjanje!“ a puſcheſi ſo ſ wulkej cžeſu na ſjwoju lenoſchku; hoſpodaŕ pak hłodźeſche mjes tym bjeſpokojnje po ſſiwi wokoło. Hdyž mjeleczenje ſo pschekhodźowazeho pschedołtu traſeſche, ſpohladny Folz na pok: **Iwźmiłchujzy**, na pok wuſkoſi: nje na njeho a rjekny ſajo ſe ſtarym dowěrliwym hłoſom: „Njebudź hlaſeŕ, Bohuméro! So tu pała tehje wostacz njemóżu, to wſchak wědźach, prjedy hač tón miles gloriosus ſem ſajźdże! Daj mi jutſje a nowe lěto hiſchcze tu pſchebywacz a dopomnjecze na naju ſelenjagu młodoſcz hajicz — potom pocžahnu ſwoju dróhu dale. We Hofu a Kulmbachu pjecža Theophil Leineweber hraje, a tón ſo ſwojeho cžaſa hižo ſa mnu wobhonjał a widźił. Sſuſcha wacžka dże ja jeho wudu wiſy — dżu wórzzy ſaudźelicz a ſaſkuſnyez. Alle Bożedła, cžłowjecze, wutuhły Domaſchczanſke wobliczi — nětko hlada ſ njeho nékajſe pokutne predowanje każ na popjelnu ſrjedu.“

„Mam ſnadź ſmjeło ſchulſkeho pschecžela do ſahuby bźeczi widźecz?“ woprascha ſo Bohumér ſ bołoſtnym hnéwom. Sſym ſnadź trochu wěſty pſched tym, ſo mi w tuttymaj dwěmaj dnomaj nowe njeſhoże njeſworaſch? By-li ſo jutſje wospjetowało, ſchtoż ſe ſo dźenſka wjecžor ſtało, to bych cži k druhemu raſej wupomnjacz njemohł.“

„Ja te widźach a djakuju ſe cži ſa to!“ ſawoła dźiwi Bjarnat a hrabaſche ſa Bohumérowej ruku, ale ſaraſ wſchón njeraſazy nimo njeho khwetaſche. „Tola njech ſo cži njeſda, ſo ſy pſchejara pózcžiwy. A pſchełutuj nje ſa tych nékotrych hodźinkow, kotrež ſmoj hiſchcze hromadże, je ſwarom. Pój, jenoż jow, ſtyń ſo ke mni dele — ſchkleńcžka wſchak ſa kóżdeho hiſchcze ſbywa. Maſch prawje — maſch prawje, amize, njebudźech ſmjeł bludnemu koſtkantu podležeż — ale mjeſwocžo toho thadle, jako mje tón ſe ſwojej poſtieženej pożczonku wobſchudźiež a do módreje montérowki ſwabicz ménjeſche, to mje tola ſmjercz jara pſchiwabi.“

„Ja bych nětko ani kapki wupicz njemohł! ſnapſchecžiwi Bohumér. „Ani też niz ſmuka ſaſpěwacz“, pſchida hiſchcze, hdyž widźeſche, kak hóſcz ſa ſpinettom pohładny. A ſaſo hłodźeſche mjeleczicžo po ſtudijowni horje a dele, ſo by, kaž bě ſo we ſwojej ſamoże pschiwucžił to, ſchtoż jeho cžežkjeſche a je ſtarożcžu napjelnjowaſche, mjeleczo ſe ſobu wuſedźał. Bjarnat Folz njemóżeſche ſawěſcze ſhudacz, ſo ſo ſaraſ niz jenoż na njeho, ale pſchede wſchěm na ſebje ſamoho hnéwaſche. We ſwojej wuſkoſczi bźeſche jemu tola prjedy pschecže ſeſthdakło, dopomuriwſchi ſo na kantora Njepowědźaka, ſo by jeho dźiwi ſchuſſli towarſchi dyrbjał pruſkemu heſtmanej ſcžěhowacz a muſketu na ramjenjo bracz. Bohumér njebě tón muż, tiž žebi tajke roſhorjenje, hdyž ſebi jo wuwědomi, lohko woda. Jeho hóſcz pak, kiž pak ſebi pschicžinu mjeleczenja rozumjedźeſche a poża, ſtanżne ponjenje ſ wulkimi ſłowami wuſběhowacz: „To cžłowjek hnydom cžuje, Bohuméro, ſ ty a tebi runja licžerjo, njeſeſe ſ kókovarjenni! Dokelž ſeſe wot dźenżniſcheho na jutſiſche żiwi, dyrbiſcze ſ lěta na lěto hoſpodaricz, to wulicžicze ſebi ſwoje ſtutki a ſtatki faſ kroſchiki. — To je wam wſcho jene, ſo ſu někotre ſ nich dojcz jara wopſchimane, wone tola hiſchcze płacża. Wy, kotříž nicžo na hraczli njeſtaczeje, njemóżeſche też do wulleje ſchkody pschińcz, naſch cžłowjek wſcho, ſchtoż ma, cžeſcz a reputaziju na to waży. ſo by ſwět trochu do prědka pschińnjeſł. Wam wſchak ſo nicždy ſtacz njemóże, ſo njebyſchcze wobdźeli ani wobjedi ani pschikrym namakacz, wy njeſwurubicze ſaneho pschecžela, kiž by ſnaſ mało wobſtejdźał, wy njepſchińdźicze do ſpytowanja, ſwojemu žiwjenju na prěnim lěpſchim ſchtomje ſóry cžiniez, hdy by wam jenoż powjas ſ rukowaj byſ.“

Faraſ jako by ſ hłubokeho ſonu wjeſeł prajeſche jenoż ſ dorazom na to: „To je Boha hanjenje, Bjarnato!“

„Tak wy to prajicze — maſce też prawje, ale njewěſcze, ſchto w tutom cžaſu naſchemu cžłowjekej płaczi, wam prawje wěcz dacz! Tebi pschidrunjże ſo jedyn ſnjeſłiwy dźeń k druhemu, njeſnajeſch-li žanoho, kotryż ſaſkiwaſch, to też žanoho njedożiwiſch, na kotrenż cži radoſcz a hordoſcz po wutrobje pſcheběhnje każ krambambuli po kku.“

(Pokračowanje ſcžěhuje.)

Downeho śwjedźenje, na najwjetschi Boži dar, kiž nam njebjeski Wótc jwoje, na Sbóžnika swěta. Pśiched nim słuša so wschitke cłowjeske dary. A tola buchu ł luboscu date. W někotrych domach je wšo Boże dźěco lětsa jara thuduiche było, ale źěcźi a ipokojni luźo so też nad wšelym wjeselachu a dźaknej wuttobu. Hodowny śwjedźeń je dźěcźi, kiž hewak daloko wot starschiskeho doma pschebywaju, donoj dowjedź k starschimaj, zo ł nimaj hodowny śwjedźeń śwjeczachu. Mnoły pak běchu so je hanjemi a gnehakami do horow podali a symikemu sportej howdowali a swoje cźłke wocźerstwili w cźistym strowym symiktem powětrju. Někt pak so lube stare lěto ipěšinje k ławojemu konzej bliźi, so by města jcźiniło nowemu lětu.

*

12 swjatych nocow.

Cźaj 12 nozow ma hižo se sastaśeseho cźasa wulku ważnoscź ja pschichod. Dwanacźe nozow zapoczynu so 25. dezembra a dośahnu hacź k 6. januarej. Kóžda noz ma swoje wósebnosźenje ja so na nju pocźahowace wšelaze bliskseho lěta. Schtoz cźłowjek w 12 nozach two śwje widźi, to so we śwojim mišanu dopjelni. Kóždy dźeń ma teź swoju wozbetnu ważnoscź ja wjedro pschichodnych mězazow. Cźim bóle wětr schtomy schcahse, cźim płodniche budźe nowe lěto a cźim dźesche su lodowe śwězy, cźim dźischi narozcźe leń. Hlowny schwódźenk 12 nozow je Sylvesterski dźeń, jich wobsamknjenje pak śwjedźeń Tśioch Krałow.

*

— Wo **wjedrje.** Syma w naschich honach popuscźuje. Dźensa rano woschgrot padaśche. Dróhi a hajny su ylelke. Wobschad na nich, njech pěschi, ł wojom abo ł kolom je straschny. Schkleńca ławadowaśche wezera jara ławschnje na hrońe. W polnozy cźeśnje nižina mino. Ta je nam samrócźenje a wocźopjenje pschinjeśła. Hody su měli w Italskej zatrasche śmschowe mjeńcźe. Wokolo Milana (Mailand) padny śnéh 20 cm. wyšoko. Wjele cźłowk w śneźy tchcazu wosta. Cźaj ł Trieśta do Florenza ł kolijow wujeźe. W tychle stronach Italskeje pu telefonowe a telegrafowe groży śtoro na wschich cźarach rostorhane. W Franzowskej, wošebje w Paryšu, kruta syma tschiśkasche. Thermometer 8 stopnjow symy pokaśowasche. To je tam wulka žadnosć. Jéjor w Boulogneskim haju je samjerznył. W blišknjosći Parisa je jena 12-létna holcźka zmjerzła, w horalej rańschej Franzowskej zmjerznu listynoscheri. — Jutše śtyri stronach Italskeje pu łekka, a khowa bo 3,51 hodź. Mežnacź sthadźa po polnozy 1,47 hodź. a khowa bo pschipoldniu 12,59 hodź. — Wézera wjecźor wo 7 hodź. barometer 743, thermometer wo dnjo —1. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 736, thermometer w nozy —4. Wuhlady na njestajne wjedro, pokhilenje ł śneźowanju.

— **Božodźeśczowny schtom „ja wschitkich" w Budyschinje** wostanje hacź do Sylwestra na Mjaśowym torhoscźu stejo a budźe so w nowoléńnej nozy hacź do 1 hodź. śwécźiść.

— **Margarina ja dźełonjemějerjow** wotedawa so pjatk, 31. dezembra 1926 w sćěhowazych wobthhodach: Pola pschekupa Oskara Kunza na Jitnych wikach 7, pola měšcźela mlokarnikeho wobthhoda Wilhelm Nowaka na Swonkowej Lawskej haju 18 a pola wikowarki je seleninu Emmy Njenćoweje na Mjaśowym torhoscźu 12.

— **Pschećiwo wjele śbertam.** So bychu pschećiwnemu pschibéranju śjawnych śbérkow w jenotliwych jaftich **wokrjesach** sadźewale, wschitke 5 **wokrjesne hejtmanitwa w lěcźe 1927 jenoź wobmjesowanu** licźbu śbérkow dowola, kiž **ma** so **porjadnje po zakym** lécźe rosdźéla. Próstwy wo dowolnoscź śjawnych śbérkow, **hdyž maju** so pisches **wokrjeź** mětna abo sarjadnitschowace wyschnoscze rosschérić, **maja** so **tehodła** ł pomjenowanjom srjadowarja, samera a wěstcho cźasa, kiž so ja śbérku rischeje, pola pschiślušneho wokrjesneho hejtmanstwa hacź najpoźišcho do 31. januara 1927 sapodacź.

— **Wobžnnył je so** w Budyschinje patorżiżu wjecźor wokolo 7 hodź. pschi Djiwadłowej haży tudomny schewiki mišchtr Pöttig. Wón morżny ł hlowu wo **khodnikowu kromu** a **žebi** nad lewym wocźkom 4 zentimetry dołhu ranu nabi. Ssobustawny Cźeńwjeneho Kschiża donjeseechu śnjesboženeho k blišcźemu wocźnemu lékarjej. Hdyž bé jemu lékař ranu saschił, dowjedźechu jeho do jeho bydlenja.

— **Wrěhiny zajachu.** Božu nóz wokolo 12 hodź. mlodeho muźśeho pschi wobradźenju w jenym twarjenju na Resarskej dróhy. Ssobustawaj Sanitetneje kolony Cźeńwjeneho Kschiża dowjesechtaj dźiwe wokolo bo bijazeho do Mětschańskeje khorownje.

— **S płunom sajedźiśći** so tśeśi dźeń hodow rano 51létny **woženjeny** pschekupa na Połnoznej dróhy. We 8 hodź. sawołane Ssobustawy Sanitetneje kolony Cźerwjeneho Kschiża **mózachu** w pschitomnoscźi knjeza dra. Francki dychanje sajco do porjada pschinjeść. Dożahasche, so jemu kiśtk do płuzow dujachu.

— **Wobkšadowe** njeźboże. Saidźenu nóz w 3. hodźinje je kokoscźiny tudomneho piwcźnika na khcijźnischcźu Wallskeje a Bismarckoweje dróhi pschećeśł. Sn'eźeboženy pinćy nik skorjeźeje na bolosće w khribjeźe. Ssobustawy Sanitetneje kolony Cźerwjeneho Kschiża jeho do Mětschańskeje khorownje dowjesechu. Kokoscźiny je njepóśnaty wutwodnył. Wézowne zhonjenja, kótož kokoscźineho nastupa, chcyże so policijii wojewicy.

— **Jednanje dla mídy w saftej tekstilowej industriji.** W sakstim dźełowym **ministerstwje** wotmětchu so 22. dezembra jednanja wo mjdach dźełacźerjow, saftkeje tekstiloweje industrije, kotśž do powołanja njeźłuschcźa. Ssu rosšud wupraśili, po kotrymž ma so mida wot 1. januara 1927 wo 6 prozentow powyschicź. Dźełodawarjo a dźełacźerjo **maju** so **ł temule** rosšudej hacź do 28. dezembra ł. l. wupraśicź.

— **K 1. januarej 1927 so piwo podróži.** Dokelž je so piwowy dawk powyschił, dyrbja piwarnje sakładnu płacźišnu **ja hektoliter dobreho piwa wot 34 na 38 hriwnow powyschicź. So bychu piwopicźkam wyschišu piwowu płacźišnu sarunale,** žu so piwarnje rosšudźiśe, so chcedźa sakładny korjenitowy wobstatk wschédneho dobreho piwa powjetschicź. Pola žuinych piwow budźe so *wyschschi dawk hischcze bóle we płacźišnje zaczuwacź.*

— **Ssnehali a rodlowanske žanje w żelesniskich cźahach.** Ssnehali a rodlowanske žanje njeśmědźa so do wošobowych wosow ipěšnych (D)cźahow a do 1. a 2. rjadownje khwatnikow a wošobowych cźahow žobu bracź. Do 3. a 4. rjadownje wošobowych cźahow śmědźa jo ſnehali a rodlowanske žanje jenoź potom žobu bracź, hdyž so puczowazy njewobcźežuja a žydła njewomasaja. *W sportiskich cźahach śmědźa pak so ſnehali a rodlowanske žanje wšo do 3. a 4. rjadownje žobu bracź.*

— **Papjerjowe wobthody** śmeja po dźenżnischim hamišlim wosjewjenju na dnju Nowcho lěta dop. wot 11 hacź do 12 hodź. a popołdnju wot 2 hacź do 4 hodź. tkamy wotewrjene.

— **Pokhroma je sajchła** mjes 1kolom śwobodneho kubleria Hannuśa w Jeschigach.

S **Hajnja.** Tejpeł Waltar naschcje wšy w tudomnej pschadowni wczera pónđźelu pschipołdnju w 12 hodź. śnjeżbożi. Wón pschińdźe ł lékwej ruku mjes palcźnej kole, kotrejž jemu mjało wot ramjenja hacź do łokcźa wudrěźchcej. Waltar je wojenjeny a hižom 27 lět dołho we pschadowni dźeła.

S **Mjeleczina.** Kaž je znate, ma nascha gmejna swadu ł Hünlichez fabriku dla śpěchcneho sawrjenja dźěłanje a dla wody. Schtwórtk wjecźor gmejnišzy sastupjerjo wo rosprawje, wot Hünlichez akzijoweho towarstwa sapodatej, jednachu a jenohłósnje wobsamknychu, so ma žo na žrjedu, 29. dezembra, wjecźor 1:8 hodź. do Herbśteje gryhty sjawna zhromadźizna wobthdlerjow powołacź, so by žo wobthdlerjam dokładne rosjašnjenje naležnoscze podało.

S **Barta.** Božu nóz ł hischcze njesnateje pschicźiny w jenej kólni tudomneho wojnarskeho mischtra Kinki **woheń wubyri.** Prénju pomoz policiji Bartika dobrowólna wohnjowa wobora. Jako druha wobora pschikhwata sawołana Bukojnjanska wobora. Wobej woboże woheń salaschtej, prjedy hacź žo daloko rosscheri.

S **Kamjenza.** W nozy k Patorżiżu je w skalnej kantinje pschi Schibjeżiny paduch pobył a je wjetschu dźělbu poźiwadkow, mjes druhimi wézami dobru kołbašu, krate **mjaso, wolijowe** žardiny, rolmopšy, schokoladu a zigarety žobukałał.

Nowolétne khartki

w serbskej a němskej rěči
zhotuje spěšnje a tunjo

Smolerjec knihićišćernja w **Budyšinje**
w Serbskim Domje

S **Brěžnu** pola Kamjenza. W nozy k schtwórtkej pola tudomneho kubleria Hendricha Khéżora woheń wubyri. Wobhdeżeł žo wohnja hischcze w prawym cźasu dohlada a możesche jón bjes zujeje pomozu salecź. Woheń jenoź na łubi trochu schkody naczini. Zentnar pschenicźy **a wosowej** płachcźe so žobu ipalischtej. S dokładnym pschepytanjom je so śwěźiło, so je woheń se sažapnjenjom milimy naštał.

S **Jédlowa** pola Kamjenza. Schtwórtk wjecźor we tudomnym hoścenju paduch pobu. Jeho pak pschi dźele mylachu, so dyrbjesche ł kaschcźikomaj zigarow cźekнyć. Pjatk rano da žebi hoścenjaz potajskeho pha ł Kamjenza pschińć. Poł bźeśche ża śledom w śnéhu a wuźledźi jeneho tudomneho burscheho žana jako paducha, pola kotrehoż też kradnjene zigary namakachu.

S **Rudeje.** Patorżiżu wumrě po wjazynjdźesiatej thorosći tudomny gmejnski pśidźiteje, kubler Jan Schuster 53 lět stary. Hižom wot léta 1914 bé ł gmejnstim pśidźitejerjom, hdyž bé psched tym hižom 12 lět dołho ł gmejnstim lawnikom byl. Swoje sastojnstwo je w cźeśtim cźasu ł wulkej śwědomicźiwosću, žwěru a pitnoscźu że lépschemu žwoeje wšy sastawał. Gmejna ł nim wutrojneho wjednika žlubi a budźe ji jara porachowacź. Jeho wopomnjenje pak wostanje w cźesći.

S **Cźelneho.** Warntwarja Kschešcźana Picźuku, kiž je žo 19. dezembra w Sprjewi zatepił, njedźiwajcy njespschestawazeho pytanja namakali njejžu. Jelesnu żerdź, kotruż wón ł lhčhanju sastawowych deskow wužiwaschc, pschi mlynskej hrjebi njedaloko sastawy namatachu. Jeho cźapku pak pónđźelu tydźenja rano pschi Rulez mlynje ł wody wucźapjechu.

S **Cźelneho.** Na namjet gmejnskeho pśidźitejerja, kujeja Paula, dowoli zgrjehwinske sastupjeschtwo, so ma žo do zgrjehoje pschihrawa elektriczkeho wobthdlerja pokojicź. To žo hischcze do hodowneho śwjedźenja wuwjedźe a Božu róż śwěźeśche žo we zgrjehwi k prénjemu rasej elektrije śwěcźko. Knjes Paulo je ł tym sabo pokasał, kak žo wo śwoju gmejnu stara, kotruż hižom 8 lět dołho nawjedźe. W cźasu jeho sastojnstwa dośa nascha wjeź elektrije wobśwětlenje, nowa gmejnska khéża, nowa gmejnska mlócźazu maschinu, Boži dom ko śwnjorjedźa a dosta nowe wobyrnoscźenje. Nětko knjes Paulo ł zgłymi mozami sa twarjenje dróhi ł Ruchwalda na Wóblicźu Horn, Krynthelezy, Sprjewje do Cźelneho sastupuje. Dyrbjałoš-li žo jemu to porabacź, potom by jeho prózowanje ł wulkim žohnowanjom sa naschu gmejnu było.

S **Wichowow.** Pod bohatym wobdźélenjom žo patorżiżu knjeni ł Heinitz rodź. ł Bozberg pokhowa. Wona ikhori hakle njedawno na sahorjenje płuzow a na to wumrě. S njej je najstarscha wobydlerka naschcje wšy do wécźnoscze schła. Njeboczicźka mějesche wjele pschećelow. 9. dezembra śwjeczesche žwoje 88. narodniny.

S **Mikowa.** Njedźelske nawróćne jésdne liścźiki na Mikowskim dwórnischcźu dotal dośtacź njeběchu, wošebje niż do Shorjelza, hacźrunjeż so na žušbodnych mačkych dwórnischcźach wudawachu. Na namjet je pschiślušneho żelesniski **wobthodny** hamt w Torgawje dowolił, so žmědźa žo na Mikowskim dwórnischcźu njedźelske nawróćne jédne liścźiki do Shorjelza wudawacź, wone płacźa jenoź dwě tśeśinje hewaschcje płacźišny, potlačkim 1,60 hr. ża 4. rjadownju a 2,60 hr. ża 3. rjadownju. Sa jédbu do Shorjelza śmě žo nałašcźo cźah wužicź, kiž žobotu popołdnju 3,31 hodź. w Mikowje wotjédże. Se Shorjelza dyrbja puczowazy pónđźelu rano w 9 hodź. wotpuczowani bycź. Nadźijomnje žo někto też liścźiki prawje pilnje wužiwaja, so by žo ł tym pokasało, so žu njedźelske nawróćne liścźiki też pola naš nužne.

S **Běleje Wody.** Wuprawdośity podawk, kajkiż žo drje cźłowjeśiścho w dźiwim wjecźoru Ameriki stawa a kajkiż rjeńschi bycź njemóžeśche, sta žo w Běłej Wodźe we Božej nozy — w jenej korcźmje na Kschiwej dróhy. Napitaj dźěłonjemějerjej G. a J. w korcźmje žałostnu haru cźerpjeschtaj. Stónczne jeju ł mozu na cźerstwy powětr gadźichu. Rosšłodźenaj dźěłchtaj wonaj do žwojeju bydlenjow, wobrónischtaj žo ł kałacźemi, kuchinskimi nožemi, tijemi atd., wrócźischtaj žo a ſyptaschtaj žo někto ł mozu do korcźmy, kotruż běchu mjes tym ſamkli, dobyć a rosbíschtaj někotre wokna. Pschitomnym hoścźom hrozeschtaj, so jich zakłójetaj. Stónczne pschińdźe policija a temule lubošnemu podawkej konz scźini a hewrjeracźow saja. Wonaj mataj žo někto psched žudom samolwicź. — Cźicha nóz, žwjata nóz!

S **Mužakowa.** Tele dny na tudomnej Schmelzowej dróhy cźeśo ł hróżnym napohładom namałachu. Domjazu wobydlerjo běchu wobkedźowali, so wudowa Johanna Rühllowa, kotraż w žamźnym domje bydleśche a bé je pschińdźatelo, žo wot někotrych dnjow pokasała njeb. Wona sawołachu policiju, kotraż bydleńje wotewri. Sastupjenym policaj žo hróżony wobtras. Jona morwa we ſtnje leżeśche. Wowcźerśti poš, kotrehoż hebi lwowna wot dźěśchcna cźasa dźerżeśche, bé jeje cźeko hižo ſabławje nałał. Dalśe pschepytowanja dopokasachu, so je žonu psched někotrymi dnjemi Boża turźka sajała.

S **Hródka.** Też w tydźenju wot 13. do 18. dezembra je so licźba tudomnych dźełonjemějerjow trochu powyschika. Licźba muźśtich dźełonjemějerjow stupi wot 426 na 437, žónśtich wot 232 na 235, dośtawarjow podpjerowcho pschibrańka wot 390 na 412.

S **Khoćebuza.** Patorżiżu wjecźor pschińdże śiwóbuh nan, kiž na Murjowej dróhy bydli, pjany domoj. Wón žo je śwojej žonu ſwadźi, wobſchkodźi ł dyhdaczinym nožom donjazu nadobu a ſrani žonu na ruzy. Sswoju 15 létnu dźowku, kotraż žo mjes ſtarscheju ſtupi, wón ſ nožom do praweje ruki wyšche łokcźa ſkó a hibił pschekró, so kreż je nož tak ſukasche. Snydom ſawołany lékař kreż ſaſtaji a da wobſarużonumu holzu do khorownje dowjeſcź.

S **Rósbórka.** W Rósbórskim wokrjesu w cźasu wot 16. hacź 22. dezembra 1926 1765 wošobowo dźěło pytaſche. Próſtwnych mětnow bé 52. Podpjerku ża dźełonjemějerjow dośtawaſche 951 wošobow. W tymle tydźenju je žo położenje na dźěłowych wikach dale ł **horschko.** To leži ſwjerſcha na ſynumym wjedrje, dokelž žu w kwaſſine rjemjesłe dźěłacźerjow puſchcźicź dyrbjeli. Też w druhich wonkownych dźěłach dyrbja někto ſynuj dla žwoje cźicź. Pornjo prjedawuſchemu tydźenju je licźba dźěłonjemějerjow wo 91 a licźba dośtawarjow podbjerz wo 66 ſrostła.

Z Łužicy.

* S **Połcźnjiży.** Tudomna ſtarna pſchechkuſka ſchuła a powołaſka ſchuła ſa tekſtilowu induſtriju wotbjewjeſtej 6. januara 1927 ſwoje 25-ſtne wobſtacźe a pośwjeſtej ſwobom nowu ſchułu.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powješć wo wjedrju ſa julije žrjedu:** Mitiſcho, nimale po zyłej Europie. Sſnehowanje je ſajo możne.

W Langenfeldu pola Düſſeldorfa 23. dezembra wjecźor nakładny automobil do żeleſniſkeho tworowcho cźaka ſawadźi. Mjes tym nakładny automobil leżo wośta, możeſche żeleſniſki cźah dale jéź. Nuo 24. dezembra do tuteho nakładneho automobila privatny automobil ruce jéhjo ſawadźi. Pſchi tym ſo dwě wožobje ſaraſnyſchcźej a jena ſo ſmjerzej ſtraſchnje ſrani.

*

W połodniſchej Bolharſkej je policija wjazy dźeli 100 wožobow ſajata, kotrež žu do kommuniſtiſkeho komplotta ſapleczene.

*

W Madjarſkej je žo pónđźelu nowa měna ſawjedła, kotraż je ſłébownych, nikkowolojanych a koprowolojanych pjenjes a ł bankowkow po 15, 20, 100, 500 a 1000 pengow wobſteji. Hacź do 1. julija 1927 budźa dotalne pjenjezy pobła nowych we wobkhadze.

*

W albaniſkich horach je žo pola Sciara po někotrych podſemſkich ſtorkach nowy vulkan wotewrił, kotryż hižo dwaj dniej lawu wumjetuje.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Klingenthala.** (S njekedźbliwosće satšělił.) Při hrajkanju z revolwrom satšělił w Markhausenach 18lětny pschekupz Künzel 11lětneho žyna wyschiskeho wucženja Kieselwettera. Kulka trjechi hólza do wutroby, tak so wón na městnje morwy. Cžěžka polizija dowjedže njekedźbliweho tšěłza do Grasličanskeho jastwa.

* S **Narsdorfa.** (Hdyž chce cžłowjek hischcže na wotjedźaczy cžas skočicź....) Hačrunjež je krucže sastanje, na cžas skočicź, hdyž hižo z dwórnischcža jedže, abo z cžaha salěcź, předy hač sastanje, tak žo to tola hischcže pschezy cžasto stawa. Srudne hody měsesche tohodla žwójba ratarja Otty z Obergräfenhaina, kotrež chcysche Boži wjeczor na hižo jedźaczy cžas w Narsdorfje skočicź. Otta žo wobžuny a padny tak njeswěsomnje, so jeho koleša njechejdźechu, tak so krótko na to wumrě. — Na zamjne waschnje sujesboži hórnik Höfer, kotremuž žo wobej nohi a ruzy wotjedźeschtej.

Přilopk.

* **Rosbuchnjenske njesboże Boži wjeczor.** Boži wjeczor sta žo w Cašlu cžěžke rosbuchnjenske njesboże. Na Haninej dróży 16 bydlazy moleŕ bě žebi w jenych khachlach jako dopomnjenku na wójnu lětakšu bombu thowak. Boži wjeczor žo nětko w tutych khachlach tepjesche, bě pak žo sahnko, bombu wotstronicź. Jako bě potom žwójba wokoło Božeho dźěsćoweho schtoma zhromadźena, rosbuchny bomba a rostorhny khachle. Moleŕ, jeho mandželska, 4lětne dźěcžo a jeho nan žo sranichu, moleŕ žamo jara straschnje.

* S **Barlina.** (Schtyri lěta hjes wjednikeho wopišmo.) W Casselu sajudźi žo schofer Pětr M., kotryž je 4 lěta dołho po zyłej Němskej hjes wjednikeho wopišma jako schofer z awtom wokoło jěchał, k 6 měžazam jastwa.

* **Ludźo kaž ryby.** W Prajy pschepluwaschtaj prěni dźeń hodow pluwarjej (muźtł a žónska) rěku Woltawu, na kotrejž žo schkrutny wožachu. — Na schto dyrbimy my temu rjec, kiž žmy sa khachlemi žedźo hischcže symu mrěli! —

Swójbne powěsće.

Sslubjeni: Johanna Hoffmanez a Max Jäckel w Budyschinje. — Charlotta Jendryschka w Budyschinje a Richard Krüger w Shorjelsu. — Elsa Wustmannez we Tšjoch Hrdźschach a Marcźin Kloš w Hodźiju. — Lenka Hausmannez a Pawoł Wusch w Rakezach. — Charlotta Schérzez a Waklaŕ Kirscha w Budyschinje. — Johanna Marschnerez a Jan Schcžépan w Budyschinje. — Martha Barez w Njeswačidle a Korla Meltka w Plušnikezach. — Margareta Paulez we Wulkich Debležach a Pawoł Benas w Budestezach. — Frjdla Röselerez w Dźěžnikezach a Reinhold Grabow w Drježdźanach. Martha Rothez w Rakchowje a Jurij Schwarze w Oschatzu. — Gertruda Elsnerez w Budyschinje a Kurt Jäger w Hulzu. — Berta Schröklez we Willkowej w Schlesyskej a Albert Lolk w Hermanezach. — Hanka Hegerez w Cželchowje a Richard Förster w Budyschinje. — Ilsa Menzakez w Budyschinje a Horst Witek w Budestezach. — Frieda Kieserez w Budyschinje a Pawoł Henčka w Rakezach. — Erna Möhlez a Waklaŕ Lehmann w Budyschinje. — Margareta Patrikez w Tišlanach a Erich Renger w Semizach-Tumizach. — Hildegard Neumannez a Waklaŕ Tauscher w Dźěžnikezach. — Hilza Njeczkez w Cžornych Nošlizach a Richard Měrk na Zidowje. — Margareta Njeczkez w Cžornych Nošlizach a Gerhard Hanse w Holzu. — Dorothea Ziegenhalsez w Budyschinje a Herbert Klinkmüller w Lubiju. — Frjdla Lorenzez a Gustav Klimka w Budyschinje. — Helga Weisangez w Budyschinje a Gustav Adolf Schmole w Mendenje we Westfalskej. Amanda Bertholdez w Budestezach a Richard Pallmer w Rosiwodezach. — Frieda Pilzez w Langenwolmsdorfje pola Stolpnja a Rudolf Pilz we Wurizach. — Frieda Steglichez w Darinje a Erich Knježka w Smilnej. — Erna Maczkez a Erich Nowotny w Budyschinje. — Lenka Rochez w Ssmilnej a Pawoł Berger w Zokowje. — Hilza Petrichez w Njechanju a Erich Albert w Njesnarowach. — Emma Haaserez w Lejnje pola Bukez a Jan Krujaz w Sdźichinje. — Hana Jüngstez we Wósbórku a Pawoł Liebig w Hornim Hjelsku. — Amalija Jäckelez a Waklaŕ Luschek, haptyk w Kulowje.

Semrěli: Martha Hoffmannowa rodź. Schusterez we Budyschinje, 34 lět. — Marja Haakowa rodź. Wuschankez w Budyschinje, 65 lět. — Madlena Dittrichowa rodź. Zurez w Budyschinje, 31 lět.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Dnja **1. januara 1927** (Nowe lěto) je dowolene, so hmjeza wobkhody, kiž **jenož** papjerowe twory pschedawaja, wot 11 hodź. dopołdnja hacź do 12 hodź. pschipołdnju a wot 2 hacź do 4 hodź. popołdnju wotewrjene měcź a so hmjeza pschekupzy pschistajeni w nich w tymle cžasu dźěłacź.

Měšcžanska rada, pschemysłowy hamt.

Hižo někotre lěta žu mjes swuczenym poswjeczenjom Sylwestra w Sylvesterskej nozy na Hlownym torhoschcžu hewrjekarjo po měšcžanskich dróhach cžahali a žu pschi tym tež k jastwu cžahnyli a žu tam z narěczemi, spěwanjom a schkerwrjenjom jatych do njemera pschinjesli a žu tež nózny měr khětro jara kaspli.

Dokelž tole počinjanje wulke wobcežowanje a kaženje měra wosnamjenja, so pschichodnje se strony polizije pschecźiwo wobdźělnikam sakroczi.

Měšcžanska rada, polizajski hamt.

Pomjenowanje dróhi.

Smy nowu dróhu 13 połodnischeho potwarjenskeho plana, kotraž ko. wot Wielecžanskeje dróhi k wiecžoru wotdźěli, k dopomnjenju na wulkeho wjednika němskeho hospodarstwa a industrije, Wernera je Siemensa (rodź. 13. dez. 1816 w Lenthe pola Hannovera, wumrěł 6. dez. 1892 w Charlottenburgu)

Siemenžowu dróhu

pomjenowali

Měšcžanska rada.

Towaršwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija." Dźensa wutoru wjecor 1/2 9 hodź. je w „Kat. towaršowni" spěwna pruha za „Maćiny wjecor" a za „Ptači kwas". — Wočakujemy zaso wšitkich! — Po spěwanju posedźenje předsydstwa. Předs.

Budyšin. Nětko ma naša „Jednota Sokol" swoje zwučowanja kóždu srjedu wjecor we 8 hodź., potajkim nic wjacy štwórtk. Načolnik.

Bukecy. „Radosć" spěwa srjedu, 29. hodownika. — Njech wšitcy lubi spěwarjo a spěwarki přiňdu.

Hrodźišco. Spěw. wotrjad tow. „Zerja" změje jutře srjedu wjecor wo 8 hodź. we Worcynje zaso swoje serbske reje. Njech wšitcy zaso cyle wěsce přiňdu, dokelž dyrbimy naše rjane reje dokładnje dowukmyć. Prječ ze wšěmi nowocasnymi suwakami atd. — serbske reje dyrbja zaso do serbskeho luda! Přichod je naš! — Z přileżnosću zhromadźizny towaršstwoweje župy dla zrěčenja zhromadźizny w januaru. Njech so to nastupace wosoby wjecor w 7 hodź. we Worcynje zeńdu. Zarjadowaŕ.

Khrósćicy. „Jedn. Sokol" změje 2. jan. 1927 wjecor 1/2 8 hodź. swój 3. załoženski swjedźeń. — Na njón so wšitcy swěrni Serbja wutr. přeprošuja.

Maćica Serbska. Wědomostne wotrjady. — Při składnosći hodownje skhadźowanki Mać. Serbskeje srjedu, 29. hodownika, změja raz dopołdnja wot 9 hodź. hač do 2 hodź. připołdnju wšitke 10 wědomostne wotrjady M. S. krótke posedźenja z rozprawami předsydow: „što smy dźěłali, što chcychmy a što chcemy dźěłać" a to:

1. 9—9 1/2 h.: Narodno-hospodarski wotrjad;
2. 9 1/2—10 h.: Prawizniski wotrjad;
3. 10—10 1/2 h.: Narodopisny-musealny wotrjad;
4. 10 1/2—11 h.: Beletristiski-dźiwadłowy wotrjad;
5. 11—11 1/2 h.: Stawizn.-starožitnostny wotrjad;
6. 11 1/2—12 h.: Hudźbny-wumělski wotrjad;
7. 12—12 1/2 h.: Přirodopisny wotrjad;
8. 12 1/2—1 h.: Paedagogiski wotrjad;
9. 1—1 1/2 h.: Rěčespytny wotrjad;
10. 1 1/2—2 h.: Delnjoserbski wotrjad.

Budźe-li možno, přidadźa so krótki přednošk. Namjety budźeja lubje witane. Prawje bohateho wopyta a žiweho wobdźělenja nadźija so

Zarjadnik.

Malešecy. Jedn. Sokoł zmječe dźensa wutoru wjecor w 1/2 8 hodź. swoje zwučowanje. Dla předstejaceje generalneje zhromadźizny njech wšitcy bratŕa a sotry přiňdu.

Pančicy. „Lipa Serbska" (mužske hłosy) změje wutoru (dźensa) we wosmich spěwanjo a to pola Šołćic we Wotrowje. Štóž móže woteńć, njech hižo w sedmich přiňdźe dla postajeneho dźěła. — Žónske hłosy spěwaja štwórtk, 30. XII., we wosmich na šuli.

Dirigent.

Serb. Sokolski Zwjazk. Generalna zhromadźizna je přichodnu njedźelu, 2. jan. 1927, pop. 1/3 hodź. Započnjemy z dypkom. Do 1/3 hodź. so wšitcy w Serb. Domje zhromadźa. Dnjowy porjad: Rozprawy, wólby, namjety (přijimanje Jednotow Rakojdźanskeje a Njebjelčanskeje).

Starosta.

Slepo. Wšitke sobustawy towaršstwa „Swěrnosć" zhromadźa so štwórtk, 30. hodownika, wjecor 1/2 8 h. pola Bastiana k poslednjej skhadźowancy w tutom lěće, kotruž chcemy při wječeri, spěwje a hudźbje na wosebje dostojne a wjesołe wašnje woswjećić.

Předsydstwo.

Sowrjecy. Spěw. tow. „Sołobik" ma dźensa wutoru (28. XII.) wjecor we 8 hodź. zaso spěwanje. Je to lětsa naša poslednja spěwna hodźina, a kaž drje je wam znate, dyrbju so ja w tutej hodźinje wot was dźělić. Tuž přiňdźe wšitcy!

Šewčik.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoleŕ w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěšćik: O. Janak w Budyšinje.

Rjana Oldenburska **čělčka** je na předań **w Khasowje čo. 2** pola Radworja.

Sylne prosata ma na předań **G. Smoła w Baćonju.**

Sylne prosata su na předań **w Bronu 14.**

Serbske **křćeńske lisćiki** **Serbska kulhaŕnja** w Serbskim Domje w Budyšinje.

Hodowna zhromadźizna

Maćicy Serbskeje

srjedu, 29. hodownika 1926, w Serbskim Domje w Budyšinje.

I. Pop. 1/3 hodź.

1. Dr. Krječmaŕ: **Swjedźeński přednošk.**
2. Wyšši wučeŕ Wjerab: **Nabožne zmyslenje a narodne wumělstwo.**

II. Wječor 1/2 8 hodź.

Swójbny wječor

pod nawjedowanjom hudźb. dir. Bj. Krawca.

Bj. Krawc na klawěrje, kn. operna spěw. Belzec a kn. Lešawic.

Sobuskutkuje khor „Nadźije".

Wo bohaty wopyt prosy

předsydstwo.

(Wopytarjo swójbneho wječora so prošu, k wupyšenju swěcžku na blido sobu přinjesć.)

Předźenak

Protyka za Serbow

1927

Na předań

w Serbskej kniharni w Budyšinje.

Předawanje ležownosće a wobkhoda

Ležownosć, kaž **wjesna khěža a sklad žitneho wobkhoda z přizamknjenjom kolijow železnicy,** kotrež k dołžniskej maćicznje firmy **Haus Valtin w Halštrowje** słušeja, maja so swobodnje hromadźe abo jenotliwje předać.

Bližše je zhonić pola podpisaneho konkursoweho zarjadowarja, kotryž hač do 5. januara 1927 poskićenja přijimuje.

W Kamjencu, 27. hodownika 1926.

Böhnischplatz 2. Goldener Berg. Telefon 193.

Kurt Thieme, měšćanosta na wotp.

Předanje hosćenca!

Knjezej Jakubej Bělkej we **Wudworju**

słušacy hosćenc je na předań.

Bližše prajitaj podpisanaj, na kotrejuž maju so tež poskićenja hač do **10. januara 1927** podawać.

Měšćanosta Biesold we Wudworju jako zastupnik a Kurt Thieme w Kamjencu, Böhnischplatz 2

(Goldner Berg) Telefon 193.

Vogtlandske madrasowe wumělske **gardiny** wulki wubjerk, jara tunjo

K. Erler na Žitnych wikach 11

Žony! + Žony! Wuplókowace aparaty rigatory, žiwotowe wobwjazki, měsačne wobwjazki a tajke přez wusupowanje, pjelikowe khołowški podtoški, štatški za prědki, štatški za paćenj, też wulki wubjerk wšelakich **gumijowych twarow.** Wobroćce so dowěrliwje na **Sanitätny wobkhod** R. Wagner w Budyšinje před Sulowskimi wrotami 9.

Diwanowe, bildne a komodowe **přikrywy** gobelinowe škitaki za sćěny poskića jako **dar** **O. Jäckel w Budyšinje** na Mołtkowej dróży 31

Časnikar Mencel **z Dobrošic** pola Njeswačidła **je njedźelu k rěčam** 1. a 2. w **Krósćicach,** 3. w **Kulbicach,** 4. w **Róžeńcu** a domach hač do 3 hodź. pop.

Strykowansku wolmu, **słomjaki** na rólku por. tunjo **J. Erler.** Kromp. mosta

Příloha k číslu 301 **SERBSKE NOWINY** Wukow, 28. decembra 1926

Hamburg—Newyork w 24 hodźinach.

Klinczi kaž bajka a tola uježe po dźensnišchim stho-ju techniki a wědomosce nicžo njemóžne. Wukhadźejo wot rosćenja, so by žo po móžnosci wulka czeka wobjala za najtrótšchi czaš pyches ozean dowjesć, je nišchi inżeńer Klant je Wrótkławja pyched létom z obliczenjom a nacżiškami sapoczał, kak by natwarił nsozeanska powětrowa łódź, kotraž je nětko w mo-u hotowa. Je to létadło z jednorymaj fschidkomaj, ćwěmaj pluwanškimaj cżołmomaj ja pychsitajenje na oże. Kschidke měritej wupyschetrnej 140 metrow, adko je 36 metrow dołhe a 19 metrow wyšoke. Pjeć otorow po 3 000 PS. dyrbja w pyscherešu 268 kilo-etriku spěchnosći sa hodźinu smóžnicz. Prózdne wa-i létadła 94 turnaw, je pakaźerami a wjesmow 134 w-now. Wobšadka wobstejt z 38 wosobow. Sa nich su wošebite kabiny w blistkosći jich dźěłoweho městna pychiprawjene. 150 pałażerow budże tute hobrike létadło nadobo wjesć moż, kotrjż budża w luxusowych kabinach bydlicz. Na kóždej pokoju namaka žo jedźerija ja 30 wosobow ſ wošebitym kurjeńskim salonom. Jedźe nach bydlicz. Na kóždej pokoju namaka žo jedźerija a ja wschě 185 wosobu staracz.

Dokelž tuta powětrowa łódź w 4 000 meterstej wyschokosći poleczi, hódźi je mjenje tlakika hacž pschi semi, dóstanje kóždy pałażer trótku, kotruż może ja gumijowy schlawch w kóždej kabinje postajeneho tlakikoweho appa-zata pschicžisnicz. Na tajke waschnje móże žo kóždy, je-li trjeba, we powětrje pobrachowazeho tlakika nałrešbacz. W nozu žo trotka ſ nastrotom, kiž je na brylu podobny a tlakik njepospředuje pyched nošom wupuschcża, naruna. S 268 kilometrikej spěchnosću sa hodźinu žo dozpěje, jo móžemy ſ Hamburga do Newyorka sa 24 hodźinow do-leczeć. Na nawročnej jězbje ju pychi knježazych wje-czornych wětrach wumělenja sa leczenje hischcże khmaj-sche, tak so je móżno sdalenosć ſ Newyorka do Hambur-ga we 22 hodźinach pschewinnyć.

Na létadle žo pschiprawi radijowa stazija, kotraż 800 kilometrow daloko ſahła, sa doreczenje ſ nimo je-dźazymi łódźemi; ſ dalschej pschiprawu pak budże žo hacž do 2500 kilometrow daloko ſschrickłowacz móż.

Rosrisanje praschenja ſ trěbnymi 3 000 PS. moto-rami njeje tak cżežko, kaž žo ſwopředka myscz ſa. Ame-rikańska marina na pisch. je ſa ſwoje bombymjetacze lé-tadła 2400 PS. ſyline motory ſkasała, kotreż maju schty-ri tjady po 6 zylindarjach, se 1700 normalnych wob-wjerchnjenjow. Na cżerjeńſej maczišnje śmeje létadło 72 turnow hobu, so by cżaru, kotraż w powětrže ſnadź 6400 kilometrow měri, bjes pschestawki pycheleczeć mohło.

Létadło by žo po najschijomnischich wumělenjach ſa dwě lecże natwaricz hodźało. Praschenje placżiny celeho létadła je wjo ſaſny druha wec. Wschohroma-dże by ſa natwarjenje létadła 7,3 miljonow hriwnow trěbnych było. —

Holca, kotraž móżeše z hliny a słomy złoto prasć.

Schwedska bajka.

Wěſche pak nětdy staza żona ſ jeničkej dźowku. Hol-ka bě dobra a pschecżelna a k tomu wurjadnje rjana. Ale tak lenja bě, so mějesche žo jara njerady do dźěła. Mać bě tohodla polna starosće a ſpytowaſche na wschě waschnje ſwoje dźěcżo porjedźicz. Tola podarmo. Hdyž mnežnje ſebi staruschka hinak pomhacz njesamó, hacž wołoży horka na tšěche ſwoje thěrki pschajcz da, so by ſwět jeje lenjoſcz widźał.

Jenoho dnja ſyda ſa kralowu ſyn na kaźiwu nimo thěrki, w kotrejż staruška ſe ſwojej dźowku hydleſchtej. Wuhladawſchi rjanu pschelczu na tšěche, ſaſta prynz a wopraſcha žo, cżehodła tam horka ſedźo pyched je. Stara wotmołwi: „Nó, ſo by ſyły ſwět widźał, kak wurjadna je. Ta może ſtoło ſ hliny a złomy pschajcz.“

Nad tymi słowami žo prynz ſpodźiwa; wón njepyt-nuy, ſo žo stara ſ tym na lénjotu ſwojeje dźowki mérje-ſche. Tuž rjekny:

„Je-li wěrno, kaž prajicze, ſo wascha dźowczička ſe hliny a złomy złoto pschedże, to njeſmě tu dléje na tšě-ſche ſydacz, ale hnydom ujech pschińdże na mój hród a budże moja kralowna!“

Potajtim staruschcyna dźowka ſ tšěchi ſléſe a wotjě-dże ſ prynzom do jeho hrodu. Tam ju ho ſonjazeje ſtrowy dowjedźechu; potom pschinjeſechu jej bow hliny a wo-tlep złomy; pschetož prynz bě wcżipny, hacž hołza wo-prawdże teſko dokonja, hač bě macz powědała.

Wbohej hołzy bu ſakoſnje wusko, dokelž wědźeſche derje, ſo njemóże ani len ſabywſchi ſtoto pschaſacz.

Hdyž bě dołho takle ſedźała, wocżinichu ſo durje, a ſaſtupi mólczki, zyle mólczki muzik, jara hrosna a ſwo-ſkdźena poſtawa. Stary muzicżk ju pschecżelnje poſtro-wi a ſo wopraſcha, cżemu tak ſamotna a ſrudna ſedźi.

„Ach, knježna wotmołwi, tak bych ſrudna bycz nje-mohła. Kralowny ſyn je mi pschikaſał ſtoto ſ hliny a ſe złomy napschaſacz, a jeli je do julſtſcheho ranja nje-napschadu, da mje moricz.“

Mólczki muzik rjekny: „Njana knježna, njepłakaj, ja cżi pomożu! Tu maich rukaju, tej ſebi tyk a ſa-możesch ſtoto pschaſacz. Ale jutſje tano žo wrócu; a jeli do toho cżaſa moje mjeno njeſhódasch, wośmu cże do ſwojeho domu ſa żonu.“

Dokelž hołza ſebi hinak pomhacz njemóješche, ſwoli muzikej. Na to palczik wotendże. Knježna pak da žo do pschedżenja a taſo bě běły dźeń. bě wichu blinu a złomu wupschadła a najrjeńſche ſtoto napschadła, kotreż chajſche kóżdy cżłowjek widźecz.

Nětko knježeſche w zylym hrodże wulke wjeſelo, ſo ma kralowny ſyn njeměła tak wuwjednu a ſdobom tak rjanu. Tola młoda njewěſta na ſtajnoſczi płakaſche a płakaſche cżim bliże, ſ tym bóle. Pschetož myſleſche na hroſneho muzika, kotryż chajſche jej po nju pſchińcz. Wjeczor wróczi ſo kralowa ſ hoſtwy dom a pschińdże k njej, ſo by jej ſ njej popowedał. Widźo, ſo je ſarudzena, hladaſche ju na kóżde waſchnje pokojecz a rjekny, ſo jej wjeſoły dyrdomdej wupowěda, kiž ju wěſche ros-ſwjeſeli. Holczka chajſche tu wěcżu radу ſhonicz. A prynz powědaſche:

„Jako dźenſa po lésu dundach, wuhladach nješchto ſpodźiwneho. Wokoło jakorzoweho kerka ſkakotaſche zyle mólczki, zyle ſtary muzik, tón ſpěwaſche ſwej dźiwne hrónczko.“

„Schto ońa ſpewaſche?“ ſo hołza wczyrna wopraſcha, dokelž ſwej myſleſche, ſo je prynz toho palczika ſeſtał.

„Oh, prynz rjekny, wón ſpěwaſſhe:

Dźenſa ſtóh ſwej ſmjeu,
Jutſje ſtwaj ja ſmjeu.
Knježničzka płaka w komorje
Moje mjeno njeſnaje.
Ja rékam Titeli Ture.
Ja rékam Titeli Ture.“

Kak ſo holczaſ wutroba rosjiwjeſelt, hdyž tule ſwě-ſcheſ ſhoni. Skok prynza proſchesche, ſo by jej hłſchcże ras powědał, schto je tutſk ſpěwał. Prynz jej ſpěw ſwo-jſetowa, wona pak ſwej derje lutkowe mjeno ſpomjatko-wa. Potom bahotaſche lubołuje ſ prynzom, a wón nje-mółeſche rſanoſcz a rosumnoſcz ſwojeje niewěſczicżki do wuthwalicz. Dźiwaſche pak ſo, cżehodła bě ſo nadobo tak rosradowała, dokelž ſo nichtó njewědźeſche, ſchto bě pſchicżina jeje wulkeho horja była.

W nozy, hdyž bě hołza ſama w ſwojej komorje, wo-cżinichu ſo durje, a hroſny muzik ſaſo ſaſtupi. Knježna pak poſtoczíwſchi rjekny:

„Tu maich ſwojej rukaju, Titeli Ture, Titeli Ture!“

Lutk ſwoje mjeno łſchcżo roscżerczi ſo a ſ powě-trom wujědże, ſ cżimž zyku tſěchu ſobu wja.

Nětko hałke ſej hołza wjeſeła do horſchcże ſmějeſche. Potom ſo lehny a ſpaſche, hacž jej ſtónzo do koża nje-ſaſwěcżi.

Nasajtra bě jeje kwaſ ſ młodym prynzom. Wo Ti-teli Ture pak nihdy nicżo ani njeſaſtkyſcha.

M. Nawka.

Přilopk.

* **12 polizajſkich ſtražmiſchtrow pyched ſudom.** Je tuſt ſpodźiwny napohlad, hdyž dwanacże muſkich por-nio ſebi na wobſkorżonej ławzy ſedźa. Haj, by-li ſo wo hobrſki ſchkandaloſny proſeſ jednako, bychmy to łſchcże ſroſumili. Ale pſchi tutej ſkórżbje jedna ſo na-najwjazy wo ſchalku koſeja, wo nješchto zigaretow, wo ſchklenzu piwa, wo talef poliwki. — A wobſtorżeni ſu wſchitzy polizíſcja, kotſiž mějachu Barlinſke korczmy kontrolowacz, hacž tej prawje polizajſku hodźinu dźerża, a hacž je na dróhach wſcho ſmérom a w porjedże. Nich winuja, ſo ſu ſo wot hoſczenjarja Tanneberga, wobſedźerja korczmy „Schall a Rauch“ pokupicz dali. Korczmarja Tanneberga a jeho pſchiſłaſenju pak ſu wobſtorżili, ſo ſu polizíſtow pokupowali. Nětko maju ſo wobſtorżeni ſamokwjeczi. Wſchitzy wobkruczeja, ſo ſu njewinowaczi, ſo tu njemóże wo pokupjenju rěcże bycz. Saſtojnizy drje ſu malicżkoſze wot korczmarja brali, ale niz, jo by tutón pyches polizajſku hodźinu mohł woczinjene mécz. Tola ſud njewěri wobſtorże-nym. Na ſudniſtwim bliže leżitej dwě ſlicżbowanzaj korczmarja Tanneberga: na jenej ſteji 25 hriwnow ja polizíju, na druhej pak: 2 hriwnje ja polizajſke zigare-ty! To je dopokaſa doſcz. Sud ſaſudźi korczmarja a jeho pſchiſłaſenju k 3 měſazam ſaſtwa a 500 hriw-nam pjenježneho łkhłoſtanja, 12 polizíſtow pak kóżdeho k 6 njedźelam ſaſtwam ſe ſtłóſtnym wupruhowanſkim cżaſom. —

* **Potajne namakanki w jenej pinzy w Barlinje.** We pinzowych rumnoſcżach na Landsbergſkej dróży 55 w Barli-nje bě hacż do léta 1916 mała korczma (kaſchema) ſamóſtne-na była, w kotrejż ſo w nozy wſchelazaju bundazy ſkha-dźowachu. Cżaſcżiſchcżo bě tam ſ cżeſkim bijeżaem doſchło, ponjż ſłónczne polizija njeſakroczi a diwłomnu korczmu njeſac'ini. Wobſedźeſ ſkeje wotinaja potom pinzu wob-chodnikej, kotryż ju nětko ſaſpy wikowarjej ſ mydłom ſpſche-wostaji. Pinza ſo pſchi tutej ſkładnoſczi doſpołnje wu-ramowa. W zyle wotkeżanym kucże namakachu dźěła-cżerjo pſchi ſwojim dźěle cżłowjezi nop, kotryż bě jenoj lopko w pěſki ſahrjebany. Hdyž na ſamóſtnym městnje dale ryjachu, namakachu zyły koſcjowy. Nětko ſawołachu polizíju, kotraż pinzu dokładnje pſchepyta. Pſchi tom ſtorczichu na tſi dalſche koſcjowozy, kotreż běchu ſdźěła li-ſcheſe ſe draſtu a cżrijemi ſdrałcżene. Scżeſka drje žo tu wo prjedawſche pohrjebniſchcżo jedna; polizija licżi wjele bóle ſ możnoſczu, ſo ſu ſo tu cżeſke ſtóſtnizy ſtałe.

* **Rospjerſchenoſcj!** W Kopenhagenſkej nowinje po-wědaſche njedawno jedyn Dana wjeſoły powawk ſe ži-wjenja ſnamjenitcheho ſtawiſnarja profeſora Theodora Mommſena. Wěſcże płacżeſche Mommſen mjes pſchecże-lemi a ſnatymi ſako cżunje tak wuczeny kaj rospjerſche-ny cżłowjek, ale ſchtoſ ſo jenoho dnja w Barlinſkej dro-howej żeleſnizy ſta, dże ſtoro pſche wſchu méru. — Wę-ſche we cżaſu, hdyž hiſchcże konje woju dróhowoje żeleſni-zy cżahachu. Mommſen bě ſo nawucził, na żwótich wſchědnych jězdach k univerſicze ſwoje bryle pſchezy na prawy bok vichi hebi na ławku położicz. Na tamnym ſpomnjenja hódnym dnju pomaſa nětko profeſor krótke prjedy, hacż cżajſche wulěſcz na ſwjeczeny blecżk k ſwoje prawizy. Ale ſchto to? Bryle tam njeležachu. Mommſen ſo wuſtroża. Bjes brylow njemóżeſche tola na univerſicze pſchednoſchowacz. Sebi ſaneże radу njeměło hładaſche profeſor na próſdnu ławku k ſwoje prawizy. Podarmo pſchepyttowaſche wſchě ſwoje kapſy. So bychu bryle tónkrócz nas na lěwej ſtronje leżecz mohłe, na to ſebi ani njepomyſlił. Tu tykniſchcżej ſo jemu nadobo wot lěweje ſtrony dwě małej ruczaj, kotrejż ſchuſſkej holczaj ſkuſcheſchtej, pod nós a w tu-tymaj ruczkomaj leżachu — tak ſadoſczinje pytane bryle. S hłukobim wodychnjenjom ſtykny ſebi je profeſor na nós. Pſchi tom pahladny pſchecżelnje na ma-łu ſchulerku. „Dźakuju ſo rjenje, moja holczka! Kak dha rékaſch?“ woprascha ſo profeſor. „Hana Mommſe-nez, nano!“ wotmołwi holza. A tu wuſtroża ſo pro-feſor a wuſkanu rucz na cżełu ſkakawſchu dźiwu. Wjes tym ſo jeho duch ſchtó wě hdyž pſchebywaſche, běſche pro-feſor Mommſen we ſwojej rospjerſchenoſczi zyle ſabył, ſo jeho dowjerczicżka pſchi nim we woju ſodźeſche. Druhy pałażerojo we woju wěſo njemóżachu ſo ſmjecza ſdźerżecz a njeſapomnja drje cżaſ ſtwjenja na tutón powawk, kaž tež naſpomnjeny Dana niz, kotryż powawk ſobu do-ſiwi a jón nětko po tak mnohich létach w Kopenhagen-ſkich nowinach wopiſowaſche.

* **Diamant w jabłuku.** Kaž je hižo ſnate, je ſo Pa-rižſkej polizíji poradźiło, paducha ſławneho cżerwjene-ho diamanta „Groud Coube“, weſtcheho Kauffera ſe Sa-berna, ſajeczk. Dołho běchu podarmo ſa paduchami ſlź-dźili. Pyched nješchto cżaſom bě ſebi nětko njedaloko „Raiſcheho dwórniſchcża w Parižu muſkłi ſtwicżki wotnajał. Wcżipna ſłużowna hołza pytny, jo jedyn kofr zuſeho hoſcża ſamhnjeny njebě. Njemóżeſche ho ſdźerżecz, kofr pſchehładacz. Pſchi tom namaka tej kraj-ne jabłuko, do kotrehoż hnydom ſakuſny. Hdyž dale wot njeho jědżeſche, kuſny nadobo do nječżeho twjerdeho, ſchtoż niczo druhe njebě, — kaž ſo bórzy wukopa, — hacż tak dołho pytany drohotny diamant: Grand Coude. Hołza ſbjeli ſwoju namakanku policiji, a tuta ſaja nětko podružnika, kiž ho, kaž hižo horjeka najpomnichmy, Kauffer mjenowaſche. Sajatu ho paduſchiwa wuſna a mjenowaſche tež ſwojich pomocznikow. Wot Kauffera policija tež ſhoni, ſo je pósſi wikowaſ ſ diamantami, Goldrath, wjazy tohorunja w Chantilłyſkim hrodże kradnjenych diamantow ſa 32 000 frankow wot paduchow kupił, kotreż je nětchto dołho podźiſcho ſa 40 000 frankow jenemu towaricżej dale pſchedał. Pola po-ſłedniczeho ſu najwjeſelſchi dźěł diamantow hiſchcże namaka-li. Tak je nětko tute paduſchiwo, wo kotrymż je ſo telko hary cżiniło, dospołnje wujaſnjene.

* **Awto do kwaſneho cżaſa jajéł.** S Parisa ſo piſa: Na dróży ſ Chermont Ferrand do Parija ſajéże awto do kwaſneho cżaſa. Młodaj mandželſkaj běſchtaj ſe pſchiwuſnymi a hoſcżemi na puczu ſ ſpytkwje do hoſczen-za pyched męſtom, hdyž dyrbjeſche ho kwaſna hoſcżina wotmecz. Wěſche wjeczor w 6 hodź. Nadobo pſchijéże wot ſady awto w hróznej hanjeży a pſchejéże ſnyj cżaſ. 18 wołzobow, mjes nimi njewjeſta, ho cżeſko ſra-ni. Nawożenjowcho nana a druſki, kotreż ho na hłowje a nohach ſranichu, dyrbjachu do thorownje dowjeſcz. Wjednik awta bě notar ſe ſuſodneho męſta, kotrehoż běſche ſwětkomjetakowa ſwęza napſcheczo pſchiſthadżaczeho awta ſlepika, tak ſo njebě pſchi wuhibnjenju kwaſnej cżaſ wobladał. Wón ſranjenym hnydom pomoz poſtł-cżi a ſwój awto pſchewoſtajł. —

* **Cżerſtwe jaja.** Nětkoże w Jendželſkej dowoli ſebi jenoho dnja maka pſchedawarka żorcżik, na jejo, kotreż runje ſa wotpóſłanje ſapałkowaſche, ſcżehowaze łłowa napiſacz: „Żyła wokolnoſcż ma mje ſa najrjeńſchu hol-zu a ſym wolniwa, ſo na muſſteho wudacz, do kotre-hoż ruki tute jeje pſchińdże.“ Spodź toho napiſa adrezu a mjeno. Pſchipad je druhdy ſpodźiwnu. Tak namaka jendželſkeji njejeńcżej w Londonje mjes jejemi, kotryż bě ſebi nětkoże w tłamach kupił, tež jejo ſ naſpomnje-nym napiſkom. Romantiſiju a fatalikſiju, kaj Jendżel-cżenjo pſchi wſchej thutnoſczi cżſakſo ſu, telegrafowaſche tutón hnydom na naſpomnjenu adrezu, ſo by wot rja-neje pſchedawarki dopjelnjenje jeje łłubjenja żadał. Wotmołwa tej bórzy pſchińdże. Ta pak rékaſche: „Nadу bych łłowo dźerżała. Ale mjes tym ſym ho wudała a mam hižo tři dźěcži.“

* **Wósmdźeſaczłetny ſtarz, kiž 53 lét w jaſtwje ſe dźeſche** S ſtaroba pyched hłupoſcżu njeſchkita, je drje doſcz ſnate. Ale hiſchcże wjazy. Hdyž ſebi pad Jurja Lawrenza i Londona kuſt bliże wobhladamy, dyrbimy pſchijmnacz, ſo ſtaroba ſamo pyched moralizaju mało bjeſporocżnymi kaſ-kojemi wuhwołowana njeje. Mjenowany Jurij Lawrenza je nětkole 80 lét ſtary a tola ju jeho pyched nješkodnoſcżi dotjemi lepiłi, jako jednomu puczowanemu ſ wulkej wuſchikoſcżu liſtownju na dwórniſchczu ſ łapżu cżehnjeſche. Bohużel pak dyrbi ho rjez, ſo tutón hrěch ton jeniczki nje, kotryż je ſtarz ſawinył. W lécże 1858 běchu jeho ſ prěſinjenej raſej ſaſudźili a wot telo cżaſa je hiſchcże 35 raſow na wobſtorżbnej ławzy ſedźał. Jeho njeſkutki ſu jenak wſchohromadże 38 lét ſaſtwa a 15 lét thłoſtkanje pſchi-njeſe. 53 lét ſwojeho żiwjenja je Lawrenz potajtim ja ſchwedſkimi gardwanami ſedźał, kotreż je wěſche kherzy re-ſol. Nětko je ſo 37. raſej ho pyched ſudnika ſtaſił. Poſtrowjeny bě, kaj mózemy ſebi pſchi tak dołhim ſuajoumſtwje mjetacz, na wobémaj ſtronomaj jara pſchecżelnje. Dźiwodu ſo wyſkoku ſtarobu wobſtorżenego, ſtareho hrěſchnika do kłoſ-by njetkhnychu, ale do dźeſtanje, hdyž je ſwoju ſaſtwu dokoncził.

* **Cżornohórſkej ho njeżmě nichtó żmjecz.** S Cżarno-hórſkeje (Montenegro) powěda dr. Klórićke we ſwojej „Semjepiſnej knižzy na 1927“: Narodna hordoſcż Cżar nohorakow je hiſchcże pyched tak żiwa kaj pjedy. W

Letinje bě makorjany wurosćeny palcžik žiwy, kotryž wědźeše wschelake šměšne kumšchty wuwjesć. Amerikanojo jeho darny spósna, pschistkajt palcžika do amerikanskeho zirkusa a wša jeho žoba do Cattara. Tola krótko psched tehdomnischej hranizu dožahny jeho powoł krala Afrikty z pschikazom, so ma žo palcžik hnydom domoj wróćićź a so wot krala dožahazu pensiju na cžas žiwjenja dostanje. Ale do wukraja njeshmě, dokelž kral njeczerpi, so žo we wukraju Cžornohórskemu šmeja.

* **Droha plista.** Kak wschelako može žo jena wěz wobhladowacź a šamo wot šuda pokudowacź, wucźi cźěhowazy podawk: Pschekupź Wolschinski běšche jenej knjeni plištu wotkupił a běšche žo tohodla w prenjej instanzy dla ranjenja cźěła k 6 měšazam jastwa sazudźił. W powokanskej instanzy sazudźi pak žo jenoź k 100 hr. pjenjeżneho khłostanja, kotreż žo je 7 tydźenskej pschepytowanskej jatbu, hdźež je wobstorżeny dla plisty tak dołho pschebywacź dyrbjał, jako wotpokućzene wobhladaja.

* **Mjes mikowarjemi ſ njewólnikami.** Brjóh dołhowjeczorneje Afriki, kotryž we prjedawschich létach jako hłowne wuthowanischcžo mórskich rubježnikow płaceše, njeje tež dźenża hišcźe tak wušmódobźeny wot tutych dyrdomdejskich hłóstnikow, kaž by žebi cźłowjek po Kelle-Kiach francowskeho nadźěłowarja dóstał. To dopokasa šnowa wožub tśioch franzowskich létarjow, wo kotryž president wóſtłoweje komitśije w franzowskim šejmje, general Girod, w jenej Parižšej nowinje kedźonoscź šhudźaze sdźełeshi wojsenja. Nowoczažni wikowarjo ſ njewólnikami žu tukhwilu ſ tajtej cźiwilu ſa zyły kraj, so je žebi franzowske knjeżerstwo wotmyślilo, bomby na słótnikow ſ létadłom mjetacź dacź. — We šandźenym měšazu dyrbješe franzowske létadło, kotreż porjadnu złužbu mjes Cažablancu a Dekarom šaštarc, w puscźinje njedaloko mórskeho brjoha dla motorowego defekta k šemi pschitśiacź. Létarjej Gourf a Pinjado ſpytałchtaj, maschinu šaſtp ſwuporjedźecź. Teź druhe létadło, kotreż létaŕ Crable wodźeše, pschińdźe jimaj na pomoz. Mjes tym so wschitśy tśio słónzowanu motor wuporjedźachu, pschešłapi jich nadobo cźerjoda maurišcich ludźitśupow, kotśiž dźeńcaŕ wuputanych njewolnikow se łuźodnych wšow žobu wjedźechu. Dokelž žo Maurojo bojachu, so létarjo jich njeſkutli pscheradźa, pocžachu, derje wědźo, so mormi wjazu rěcźecź njemóża, na létarjow tśelecź. Pschi tom žo Pintade a Crable morischtaj, mjes tym, so žo Gourt na nohy cźeśko ſrani. Jedyn ſ rubježnych wikowarjow, kotryž franzowšiy rěcźeše, poſkicźi ranjenemu tajnje, so dha jemu žiwjenje wukhowacź, je-li so 10 000 frankow šapłacźi. Wikowarjo še njewólnikami potom ranjeneho létarja śti tydźenje dołho žobu cźahachu, tak ſo wulke bolośe cźerpješe. Jako słónczńnje do bliskoścže franzowskeje patrouille pschińdźechu, cźełnyschu, wostajiwschi mrěžazeho létarja leżo. Patrouilla jeho do Cažablanca donješe, hdźež ſa dwaj dnjej wumrě, hdyž bě prjedy hischcźe wo słóſtnistwje rosprawu podał. —

* **Južna Afrika wojuje pschećiwo nowoczažnej reji: charlestonej.** Kschešcźanſke zyrkwje w Južnej Afrizy ſu wojowanje pschećiwo charlestonej šapoczeli, dokelž tuta reja nabladnoſći běleje rašy mjes cźornuchami w Afrizy schłodźi. Duchowni na to pokaſuja, ſo žu Europjenjo šamšne reje, pschećiwo kotrymž woni pola cźornuchow jako njepóćźiwym a barbarſkim wojuja, ſ wulkej jahorjenoſcju pschińdźeja. Johannesburgſki tachant, Neverend Palmier, kotryž je 20 lět jako misijonar mjes domorodnymi ſkutkował, wobkrucza, ſo je charleſton dospołnje tajka reja, kaj ju kafferſke a bantuſke ſplahi pschi ſwojich ſwjedźenjach rejuja. „Hdyž domorodny dźenża Europjanow rejowacź widźi“, mění tachant, „potom dyrbi ſo dźiwacź, cźehodla dźeśa mišijonaroja ſtare cźornuchowſke reje wutupjecź. Widźi tola cźornuch, ſo Bźli runje tak rejuja, kaj je to w jeho wjeſoj waſchnje.“ Tute wojowanje pschećiwo charleſtonej podpjeraju też nahladni Johannesburgſcy měſcźenjo, kotśiž ſu ſwojim pschſtajenym tutu reju rejowacź ſakałali.

* **Mumijowa fabrika, akzijowe družſtwo!** W Kairu ſu njedawno jebarſtu zwólnu wutśełchźili, kotraž ſtajo dźeśeche cźaſ ſ wopaczynymi mumijemi wikowałche. Falſchowarjo běchu ſo do woprawdźiteho družſtwa ſjednoczźili, na kotrehož cźole Amerićan Hoſtings ſtojeshe. Tutón wědźeshe, ſo w Amerizy wołoženje wot cźaſa, ſo běchu w Egyptowſkej Tutanchamonowy row wotkrył, jara rady mumije ſuprowacźu a tutu nowu amerikanſku módu wědźeshe Hoſtings tak prawje wužźecź. Nakupi ſe ſwojimi towaŕſchemi we Grichiſku a Makoaſiſkej ſkelety, kotreż ſo potom na mumije pschiſtrawichu a to tak wuſchikuje, ſo njeběšche lohko, je wot prawych egyptowſkich mumijow rožeſnawacź. Na kaſchczach namakachu ſo hieroglyphy (ſtare pišmo), kotreż je jenoż wuczeny ſhotowjacź mohł. Sa tutym pak policija hacź dotal podarmo śledźi. Tajka „faraonowa mumija“, w Haſtingſowej fabrizy pschiprawjena, płaceſeše na 2500 dollarow, ſa jeneho prynzeja abo jenu prynzeju žadaſche žebi 1000 dollarow, ſa jeneho wyſchſcheho měſchnika 500 dollarow. Mumiju ſtawneho pharaona Laitafernefa bě Hoſtings we 200 eksemplarach do Ameriki pſchedał! Tuńſche relikwije ſo ſ konjazych koſcźow ſhotowjachu. Słónczńnje pak ſo zwólba tola pscheradźi, jako dyžnyſe mumije też do Jendźelſkeje pschedawacź.

* **Amerikanſzy lětarjo pschećiwo koschenju.** Amerikanſzy lětarjo w New Terſey ſu „wójnu pschećiwo koſchenju“ ſapoczeli, a to tohodla, dokelž je žo w tamniſchej wokolinje w poſlednich dnjach ſtrašchna epidemija roſſcherila. Je to thoroſcź dźaſnjow, kotraž žo ſ bazillemi rosnoſchuje a kotraž je hižo tyſacy ludźi natyknyła. Khoroſcź žo pſchezy dale roſſcherićź hroſy, a lětarjo maju ſa jenicźzy ſtuktowny ſrědk, ſo žo wobnyblerjo wſcheho koſchenja, kotreż je wošebje wotoko hód jara wopblubjene, wostaja.

Listowanje.

K. 20. W pschipadźe dyrbjeńſkeho pscheſadźowanja ſpadnje wošobnikne kał też wěſowne jónkrócźne kurne prawo, na woboje njeje nowy kuſz ſwjatych (§§ 512, 1098 n. ſ. ł.). Kiž ma kupne prawo na leżownoſcź, może pschi dyrbjeńſkim pscheſadźowanju ſwój ſaměr ſ tym dozwěcź, ſo wón najwyſchſchu šadźbu wo nješchto pscheſadźi. Hacź może na podležku ſapiſaneho prawa žeſ hiſchcźe druhe žadacź, je dwěſomne. Na kóždy pad měł tajke pschiſtejaze žadanja w prawym cźaſu do dyrbjeńſkeho pscheſadźowanja ſudniſtwje woſſewicź.

M. L. Hdyž ſo dźěleny mandźelſki tak ſadźerži, dha może žeſ na podpjeru ſkorźicź. K temu dóſtanjeze khudeho prawa. Pódla teho ma ſo ſa dźěſ.ko jedyn ſaſtarcźer abo wothładaŕ poſtajicź. Sa te ma potom tón ſkorźicź. Po naſchim měnjenju ma dźěcźo wóſte pschebywanje, dokelž ſo ſamo ſeźiwicź njemóże. Je-li ſo tón, kiž ma Wajn wudźerżecź, ſaſy woženi, dha ſo podpjera nawſchcźo Wam a dźěcźu po § 1579 (n. ſ. ł. — Bürg. Geſetzbuch) rjaduje.

B. H. Wupowědźenje móżecze pod tajkimi wobſtejnoſcźami wotpokaſacź. Podruzne wumeńenja, kaž tu, njemóża ſo na žadanje a bjes pschihłowenja podruznika ſběhnyć (§§ 2—4 podruznika ſchikitazeho ſakonja), wošebje niż ſ tajkich pſchicźinow. Sběhnyć móże ſo jeno tehdom, hdyž je wotnajeŕ ſo pola ſudniſtwa hórſchiſt a ſo jemu prawo dało (wo § 1 pod ſchtk. ſak.). Schtož nětko wotna naſtupa, dha dajcźe wobſkedźerjej wěſty cźaſ ſ hrożenom, ſo budźecźe to ſam ſwuporjedźecź dacź, je-li mjes tym hotowe njebudźe a naſtate wudawki žeſ potom wot podruzneho pi.njeſa woczahnjecźe.

P. K. w R. Po naſchim měnjenju móżecze žeſ poſhódnoſcźenje jenoż ſa ſhytny yenjes (Reſtkaufgeld) žadacź. Hdyž ſamych ſrědkow nimaceze, dha žeſ khudobne wuſtrowdźenje pola waſcheho měſchčanſkeho wobſtaraneze a namjetujcze potom pola ſudniſtwa, ſo dźecźe ſ khudeho prawa ſkorźicź. Zadajcze žeſ ſ komu jenoho prawiſnika.

E. H. Kataſtrowny hamt ma prawje. Sa dźěł bydleńa, kiž ſcze druhim pſchewoſtajił a tak jón njewobbydlicze, njemóżecze žeſ położenje wot domjazeho dawka (Hauszinsſteuer) žadacź.

D. P. Po naſchim měnjenju maće prawo na poſhódnoſcźenje, kotreż ma ſo po pſchedpiſmach §§ 59—61 nahódnoſtneho ſakonja ſtacź. So byſchcźe žeſ to ſměſcźił, „tajcźe na wnſtawnu direkzijn do Sborjelza a napraſchejcźe ſo, hacź ſu Waſche žadanja naſpomnjene. Njeſadźecźe pſchi tym cźěſło Waſcheje ſawěſcźazeje poliy pſchipiſacź.

K. A. Hdyž ſcźe ſwoje winowatoſcźe po § 5 wotnajeńſkich wucźinjenjow dobjelnił, ſchtoż Wam wotnajeŕ ſam wobkrućuje, dha po naſchim měnjenju Waſ ſ tutemu wjetſchemu wuporjedźenju nuſowacź njemóże. To pschińſteji ſakoniſzy wotnajerjej. Dwělomna wóſtanje wěſ ſ hoſcźińſkej jitwu a lěhańzju. Wo tom dyrbjeſchcźe wotnajeŕ ſ wědźenju dacź a jeho dowolnoſcź žeſ wukazacź. Dokelž pak wězywuſtojny, kiž je dźěło twinjedź, tuto porjedźenje ſa nuſne ſpóſnacź njeje, dha drje budźecźe też tu moz žadanje wotpokaſacź, ſo maćze to ſapłacźicź. Najlépje wſchak je, ſo ſo dorěcźeze a ſjednacze.

Smèški.

* **Mały ſpekulant.** Jank dže ſe ſwojej macźerju na hodowny hermank. W jenej budźe macź kuſk dleje rumpodicha honi. Na kónzu dyrbi Jank dwě ruzy połnej worjechow jako pschidawk dóſtacź. Jank, kiž hewak bojaſliwy njeje, njecha pak, haćzrunjeż jeho pschedawaŕ wjazy króćź namohnija, do měcha pschimnyć. Słónczńnje tyknu jemu *pschedawaŕ žanc dwě horjcźi połnej do kapzy. Na domzuću* praſcha ſo macź hólza, cźehodla je ſo tak bojaſliwy cźinił. Jank pak wotmolwi: „Haj, njejſy dha widźała, tón muż w tej budźe měſeſze tola wjele wjetſchej ruzy hacź ja.“

** **Praktiſke liczenje.** „Praj mi, Jurjo,“ praſcha ſo wucźerka, „ſteja-li jednacze wowzow pſched ſobom a ſchćeſ jich psches njón pſchełſocźi, kelko potom wróćźowſtanje?“ — „Žana wróćźo njeſtoſtanje,“ wotmolwi Jurij, ratarſki hólz. — „Ale tola!“ — „Nć, knjeżna!“ woſtanje Jurij pſchi ſwojim. „Na liczenje drje ſo wuſtejicze, ale wo wowzach nicźo njeroſſumicze.“

** **To prènje.** „Ty bě mi 10 hriwnow ſlubił, hdyž cźi k twojim 50 hriwnam dopomham, kotryż je cźi twój wuj winojty.“ — „Je ſo cźi to poradźiło?“ — „Zyłu ſummu wſchak hiſchcźe njeje ſapłakał, ale moje 10 hriwnow hižo mam!“

** **Trjechi.** Włoch (Italžan) dostanje wopyt ſ Ameriki. S nim jědźi po zyłej Italſkej wokoło a pſchińdźe do Neapla. Dojědźeſchtaj hej też ra Vesuw, kiž runje wohenj a lava bluwa. „Nó“, praji Włoch hordźe, „tajſe nješchto w Amerizy tola nimacze?“ „Je trjechi“, mènjeſche amerikanſki pſchecźel, ale mamy Niagarſke wodowe ſpadły, te buchu zyły wubluwany twareh ſa pjeć mjeńſchinow wuhaſchaće.“

** **Wopytna tura.** Mlodowożenjeny wyſchſchi leutnant ſalěſe ſ młodej žonu do woſa, ſo byſchtej poſtrowjaju turu wobjědźikoj. Nadobo ſo dobłada, ſo jemu viſitne ſkartki pobrachuja. Praji ſwojemu pohonczej: „Korla, ſhodź wſchak dele a běž po moje karty, žym je ſabył. Leża na pišmiſkim błidźe na prawizy. Pſchinjeſ je hnydom.“ Korla cźini tak, ſaj je jemu kaſane a tura móże ſo nětko ſapocźinaś. Pſchi kóždym „Šaſtań“ ſkocźi Korla dele a donjeſe kóždy raz dwě kartzy do poſtajeneho domu. Po khwilźy žeſ leutnant pſchemyſluje, hacź też to budu karti božahacź a praſcha ſo bohroźiwego Korlu: „Kajke je Korla ſ kartami, macźe dha jich hiſchcźe doſeć.“ A Korla wotmolwi: „Ebma, knjes leutnanto, mam jenoż hiſchcźe žołdze ranzu.“

Hospodarſki rozhlad.

Wutoru, 28. dezembra 1926

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,189	100 pólsk. markow	—
ſendelſki punt .	20,328	100 čzeſkoſł. krónow	12,407
100 ſwajc. frankow	80.97	100 franc. frankow	16.59

Berlinſka burſa ſapocźa nowy tydźeń po ſwjatowych dnjach ſ pschećelneſchim wobkhadom a nimale ſe ſtruczenymi kursami efektow. Wójnſka wózcźonka niemèſkeje pschećelnje wobrot, tola ſamó ſwój kurs ſtruczicź.

Na **produktowych wikach** knjeżeſche hiſchcźe jara měrny wobrot. Powſchitkownje płaciſiny njepschemèneneze ſawoſtachu. Jenoż wowh ſamó ſwoju płaciſinu wo 5 nw. powběhnyć. Wcźera płaceſeſche zentnaŕ

w Drježdźanach (ſaſodzenu pòndzelu):

pschenicy 73 kg. 13—13,25 hr. (12,85—13,10 hr.),
pschenicy 69 kg. 12,80—12,55 hr. (12,15—12,40 hr.),
rožki 69 kg. 12,05—12,30 hr. (11,80—12,05 hr.),
rožki 66 kg. 11,50—11,75 hr. (11,25—11,50 hr.),
nałětnjeho jećmjenja 11,50—12,75 hr. (11,25—12,50),
nałymſtejšo jećmjenja 10—10,90 hr. (10—10,90 hr.),
ławowa 9,25—9,75 hr. (9,25—9,75 hrìwnow),

w Berlinje:

pschenicy 13,20—13,35 hr., rožki 11,65
hacź 11,90 hr., jećmjenja nałětnjeho pak
10,85—12,25 hr., nałymſtejšo 9,60 hr. hacź
10,25 hr., wowſa 8,80—9,30 hr.,

w terminjowym wikowanju:

ſa dezember: pschenicy 14,50—14,47½ hr.,
rožki 12,71¼—12,75 hrìwnow,
ſa měrz: pschenicy 14,27½ hr., rožki pak
12,37½ hr.,
ſa meju: pschenicy 14,20 hr., rožki 12,45
hacź 12,42½ hrìwnow.

Na pschedań.

Ssańki ſa rěſnika ſo hodźaze, w Budyſchinje, Drjewowe wiki 10.

Njedźelſke ſzakli w Khelnje cźo. 19. — Dwoje njedźelſke ſzakli, Bjar w Cźetwjertych Noſlizach.

Kruwa wyſokoſtuzelna w Saſchowje cźo. 10, w Krakezach cźo. 7, w Malom Wjelkowje cźo. 3 a we Wolkramezach cźo. 62.

Běſnaj w Cźornowje 3 pola Kamjenza.

Sso pytaja.

Rěſnitſi, Petſchka w Budyſchinje, Zitna haża cźo. 8.

Dźěłaczerka, mlódſcha, Klemm a Lorenz w Budyſchinje, Dwórniſchcźowa haża

Dobrowólne pschedźadźowanje.

Pschedźadźowanje konja ſchtwórtk, 30. 12., dop. w 11 ſ. w Lubiju pſched konjenzom hontwjerſkich kaſarnow. Tón ſo dale do wójnſkeje ſłužby njehodźi.

Ssudniſzy na pschedźadźowanje:

W Budyſchinje na ſudniſtwje, ſchtwórtk 30. 12. 1926 dop. w 10 hodź.: Knihowa polza, błidło, regulator, ſkažnik na ſcźenu, ſtoł pſched pišańſke błidło, hołowdatſka waha, dźerżak papjery, koleſowe kroſnicźka, joſy, pišańſki ſekretaŕ, 5 muſazych kołow bjes wobrućzow, dźěłba wobrućzow, wowcźerſki poſ, 800 tšěchnych žyhelow, 15 měchow rźaneje nuki, žonjaze a muſaze koło, pschihotowańſke błidło, pjenjeżny kamor, pišańſki ſtroj, kamor ſe ſtuwatej wokeńzu, bukſejej, wucźahowańſke błido, 6 ſtołow, kłamaŕſka podładnja, honjeſke koło ſ drjewajnymi ſwjenami, ſhjawa, ſchrotowańſki młyn, poſſlechcźi, 5 pišańſkich błidow, kłamaŕſkej błidże;

we Wojerezach ſrjedu, 29. 12. pſchiſ. w 12 hodź. w hoſcźeńzu „K ſłotemu kowjej“: Konjej, łodowy kamor, ſchtinja, ſadowa ſuſchetnja, betkowanej wojaj, harmonium, 2 poraj ſchkórnjow, ſudźił róma, módry wobleſ, łętny nawobleſ, jymiſti nawobleſ, wyſoki łkobuk, wſchelake meble, wſchelake knihi, elektriſki ſwón.

Na pschenajezo:

Pschenajeſcź hnydom **mały rěſak** ſ **młynom a pjekarnju a** ſ tomu 10 jutrow rataſtwa. Sa wobkhod ſu trěbne 6000 hr. Poſkicźenja ſ wopiſanjom dotalneho žiwjenja dyrbi ſo dyrbjo ſo ſpodobacź na hoſpiſki ſamt w Minakale (Forſtamt Milkel).

Skrowe depeše.

Barliniſke produktowe wiki, dźenża dop. ¾11 hodź.: Wobkhad hiſchcźe njewuwitły, mały wobrot. Tendenza: Hiſchcźe njewuwita.

Dop. ¾12 hodź.: Kaj pſched hodźinu

Płaćizny na Barlinſkich produktowych wikach.

Żito a wolijowe ſymjo po tuni abo 1000 kg hewak: 100 kg. płaćizna po złotej hrìwnje.

	27. 12	28. 12.		27. 12	28. 12.
Pšenica	264-267	264-267	buny	21-22,00	21-22,00
rožka	233-238	238 238	woka	22 24,00	22 24,00
nał. jećmjeń	217-245	217-245	módre łupiny	14-14,50	14 14,50
naz. jećmjeń	192 2/5	192 20	žołte łupiny	14-15,00	14-15,00
wowa	176-186	175-185	żeradella	21-24,00	21-23 00
kukurica	194-196	194-196	raps. wosnk	16,50	16,40
pšenč. muka	35-38 00	35-38,00	lany wosušk.	21-21,20	21-21,20
rźana muka	33-34,50	33-34,50	poch. melasa	—	—
pł. wotruby	13 00	13,00	běrnj. kruški	26-27,50	26 27,00
žrane „	12.00	12,00	ſyno, 50 kg	2,75-3,35	2,75-3,35
raps			rźana ſłoma	1,70-2,00	1,70-2,00
lane ſymje	—	—	pšenčna „	1,00-1,35	1,00-1,35
hróch	31-33,00	31-33,00	wowſna „	0,95-1,25	0,95-1,25
pjeluški	20-22,00	20-22,00	ječna „	0,95-1,25	0,95-1,25

Drježdźańska burza.

Pšenica	260-265	**běrnjace kruški**	28 50-29,00
rožka	241-246	**pšenč. wotruby**	11,90-12 80
nałětni jećmjeń	230-255	**rźane wotruby**	13,30-14,80
nazymsk. jećmjeń	200-218	**pšenčna muka**	47,50-49,50
wows	185-195	**rźana muka**	37,50-39,50
čerwjeny dźećel	245-265	**woka**	30,00-38,00
raps	310-315	**pjeluški**	35,00-36,00
kukurica (Mais)	200-205	**hróch**	34,00-36,00
ſuche truhanški	11-12,00	**cokrowe truh.**	17,00-19,00

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

Čisło (Nr.) 302 — Budyšin — srjeda, 29. decembra 1926 — Bautzen — Lětnik 85

*S. N.« płaći měsačne we wudawarni 90 st. pj., na póste a pola dowěrnikow 1,20 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde čo. płaći 10 st. pj. Wudawa a čišći Smolerjoo knihtišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim pomje w Budyšinje. Telefon 2587.

Za nawětki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawětki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy a n rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. n n

Wo wotmysłenym knježerstwje prawicynych stronow w Němskej.

Korrespondenza demokratiskich stronow je wo wutworjenju noweho němskeho knježerstwa pisała, so žo prózowanja na prawizu složenych stronow na to měrja, z pomocu němskeje ludoweje strony **knježerstwo prawizynych stronow** wutworić. Pšichi tym je žo dale na to pokasało, so **staw 48 němskeje wustawy**, kotryž žo na wuwisacźny staw poczahuje, wt tymle planje wulku rólu hraje.

„Tägliche Rundschau", Stresemannowy organ, wo tymle wutworjenju praji, so wo nakoženju stawa 48 němskeje wustawy njeje žaneje rěcže. Woprawdźe wěży tak leża, so **němšti president po rjedže parlamentariskeho systema pschedwidźomnje mužej prawizy porući, knježerstwo sestajić, a so potom zwjazaju, kabinett wšelkich njezozialistiskich stronow wutworić, abo, hdy bychu demokratoju žo zapowědźili, žo pschi nim wobdźelić, kabinett wot němskonazionalnych hač do zentrumskeje strony dožahaju, wutworić.** Zentrumska strona žo pschi tejle składnosći psched praschenje stajі, hač dže žo pschi sestajenju taskeho knježerstwa wobdźelić. Je-li so hy žo tónle pojmar njeporadźił, žo najzerje sažo frjedźiśije dowěri, knježerstwo wutworić. Jeli so wu žo kabinett, kotryž by so na tymle podłožu wutworił, sažo rozbił, **by žo němšti jezm rospuschcził.**

Landawska naležnosć skónčena.

Pariske nowiny pischu, so maju žo diplomatiske jednanja wo wunjudze Landawskeho wójnskeho fuda jako skónčene wobkładowacź. Też němske knježerstwo žebi na to njemyślі, Renzierowu naležnosć k dalschim politiskim zadanjam wuwinć. Němšti pódžanz w Pariźu njeje nowych porućenjow dostał. K temu žu Pariske nowiny hischcze knježerstwowe spoželnu pschinjeske, so njeje wotmyślene, leutnanta Renziera pschesadźić abo wobžadni z Germersheima wróćo wsacź.

Přećiwo wojerskemu hrajkanju.

„Kölnische Volkszeitung" žo je załoženjom „Republizyskeho kartella, swjazka republikanskich małokalibrowych towarstwow Němskeje" sadźerało praji, **so sakonske zjadowanje małokalibrowego strělenja pschedobo na žo czahać** dawa. Mjenowane zentrumske nowiny pischu: Politiski wojerski sport žo cźim cźežo wotbudźe, cźim dže žo jemu cźaš wostaja, so žo k wotbźitej zadawje schčerschich wosrchow wótčiskeho luda rozwije. Swoju pschcza we strachi tutych **zjawiskow** a jich dźělo pokasowali a rasne sakrocenje pschcze**wo wojerskemu** hrajkanju žadali, kotrehož žo wukrai njetrjeba bojeć, tola cźim bóle němski lud.

Nijetsche wudawki za němskostatne wójsko.

Wudawki za němskostatne wójsko žo na lěto 1927 wo 470 miljonow hrivnow powjetscha. Khětro wjetschich wudawkow žebi powyschenje wojerskeje nuđy žada. S pschihłowanjom zwjazkarskeje kontrollowazeje komnidźe žo němskostatne wójsko wo 2135 muži powjetschi.

Protest přećiwo Fridericusowej listnej znamcy.

Friedericusowa póstna znamka je w Hannoverje z pschizamu zajimaweje zwady. Jena tamnischa firma, kotraž na republikanskim podkładu steji, je žo zapowědźiła, z Friedericusowej znamku frankowane listy pschijimać. Wona je listy z nałožjenej zedlu je błedowazym wopschcziwcjom wrócsiła: „Pschijimanje je žo zapowědźilo jako protest pschcziwo monarchijistiko-wojerskej propagandze němsko-statneje póstty." Wyschisha póstska direkzija je na to firmje wojjewiła, so žo wojschuje, po kotrymž so listy z Friedericusowej znamku wróćeja, zakonjam pschcziwcjiwa a so žo powmjene pschipowmjenje za pschchiwdźenje němskeho póstskeho mischtra wobhładuje. Dale žo w pišnje pschipowědźi, so póstа pósle popytli, kotrež žu žo na spomnjene waschnje wotpokasałe, wotpóžlarjam njewróćeli, ale je na posće leżo wostaji.

Němska a Washingtonske dojednanje wo džełańskim cźasu.

Němske knježerstwo je internazionalnej džełańskej wyschnosći w Genfu spoželić dało, so je swólniwe, Washingtonske dojednanje hnydom po wobsahmjenjenju němskeho džełoschtitazeho sakonja, kotrehož wopschicjeze dojednanju wotpowjeda, potwjerdźić. Němske knježerstwo z tym liči, so němska hospodarska rada zakonjowy naczisk konz haprreje abo sapožcźał meje němskostatnej radze pschchpokoji, tak so budże žo z nim němski jezm bischcze do spočatka lěcźnych próstdninow je sakonjom saběracź móg.

Před konfliktom w srjedźoněmskim hórnistwje.

Swjazki hórnistich džełacźerjow su rosrihazy wušud sa frjedźoněmske hórnistwo, po kotrymž ma wo wot januara 1927 sobotu wóźem hodźin we wotkrytych jamach džełacź a ma podšěchcny cźaš šmajnjenšcha hacź do 30. haprleje 1927 tracź, wotpokasace. Boja žo, so žo se spočatkom léta w frjedźoněmskim hórnistwje dla praschenja džełańskeho cźaša najezežše konflikty wuwija. Wjazydźełańske dojednanje, wot spočatka 1924 wobstejaje, z létom 1926 wotbźi, tak so se spočatkom 1927 z tarifom wuprawjenu wokomhodźinsti džełańki cźaš hamo wot žo do muzy stupi. Džełacźerske organizazije měnjenje sastupuja, so wustnocź wjazydźełańskeho dojednarja, kotrež je žo jako natkwilna nawrawa myślica, dawno wjazy njeswobtrjeji.

Pilsudski wo Pólskej a Litwje.

W rosrěčenju se sastupjerjom „Głosa Prawdy" Piłsudski praji: Litwa žo wot posledních lět wobhładuje, jako **by we wójnje z Pólskej była.** S teho móha thutne strachi nastacź. Hacź dorał je žo wón z tym spokojit, so je półkrótkitwiu mjetu wobkedźbowacź dał. Piłsudski pak **diwłuje,** so budże w Litwje **dłeschi cźaš měr knježiś.** Wobstejnosće napjate wostaju. Pólske knježerstwo je hižo psched dłeschim cźasom tajne powěsće dostało, so budża politiske strony se swobu nadźiwje wojowacź. K tymle słowam Piłsudskeho, kotrež so jako pschipowědźenja politikeho stejišćeńca k statnemu pschchewrótej w Litwje wobhładuja. „Głoś Prawdy" žaka, so by so posdacźmy wójnski staw mjes Litan a Pólskej wotstronił, dokelž móża so z njeho wjele strachow roswicź.

Sojecze kommunistow w Litwje.

S Kaunasa žo powě, so je politiska polizija posledne dny něhdże 250 wobsoba sajała, mjes nimi pschedbydźiwso litewiscze kommunistiske strony.

Schčesć aktiwnych kommunistow su psched wójnski fud stajili, jich winowju, so kommunistiskemu traschczenju (terrorizmu) wobdźelenju pschikłuschcja, kotrež je w Litewskej sakazane. Wójnski fud je schtyrjoch wobskorżenych z kmjerzej sasudźił, tola je jich statny president dr. Ssmetona k khłostanju na cźaš žiwjenja wobsudźił. Mjes sasželenymi je jedyn Němz, Greifenberg rěkaty. Dwaj druhaj wobskorżenaj su k khłostańi, jedyn z njeju na cźaš žiwjenja sasudźi.

Cežka hospodarska kriza we Bolšewikskej Ruskej.

S Londona žo powě: Bolschewiska Ruska nětkole psches wurjadnu hospodarsku krišu dże. Se wschčich stronow nowiny pischu, so je sabrili a wikowańe samkaja. Wjetschiny industrijowych a wikowańskich pschedewsacźow je nusowana, wet knježerstwa wobschérne podpyranje žadacź, so bychu so bospołneho swrschczenja sminuje. Po knježerstwowych wikowańskich a industrijowych nowinach je rusti ludowy kommisar za finanzy sakoń wudźełał, kotryž dyrbi statej nowe pjenjezne fródli wunjesć. Fabrikke dawki sa textilowe a žiwdźane twory, sa khofej, ruche drožidże, schwaslicki, tobak a alkohol dyrbja žo powjetschicź. Pruhuja też możnosć podobne dawki sa elektriski prud a petroleum sewjesć. Podawarjo tychle nanjetow nadźieja so, z nowymi dokhodnymi górami njedostatk direktnych ratakskich dawkow wurunacź.

Nowe južnosłowjanske knježerstwo.

Měnjenje, so ma pomjenowanje aktiwneho generała na mjesnu wobkhadneho ministra w nowym ju nosłowjanskim knježerstwje swonkowno-politiski wohnam, žo wobkrućuje. Schcźepan Radić, kotryž je žo słónczne we nowym knježerstwje wuprajił, měni, so może žo Usunowicźej jenoj swoje pschcźej, so je generała a żelesniskeho ministra pomjenowak. Nětcźiske politiske położenje žebi žada, so energiśe woboda żelesniju nazionalnje. Usunowicź je žam z nowinarjemi porěčał a jich pschcźewědźicź pylak, so je jeho knježerstwo zyle parlamentariske. Schtyrjo njeparlamentariscy ministrowje cźiśce wotrjadnym sajimam błuża, to wobsebje wo finanznym a wobkhodnym ministrje placźi.

Bjezdźěłosć w Francowskej přiběra.

Wuhlad do nowego léta je sa franzowsku industriju jara thmurny. Hdyž bě frankowy kurs ništi, njemóžesche franzowska industrija sa wukraj dosć twarowu nadźěłacź. Dźěłacźerjo njedostajachu a žo z wukraja najimachu. Wot teho cźasa, je je žo frankowy kurs połepschił a dźeń wote dnja wyschcho stupał, žu žo wobstejnosće cźim dźeże cźim dale pohubjeschchile. Skasanki z wukraja wuwostawaju. Pod hospodarskej krišu najwole luxusowa industrija a fabrikt automobilow cźerpja. Někotre wulke automobilowe fabriki, kotrež žu hižo w posledním cźasu tydźeń dźěłacźerjow puschczile, žu žo hody iamtke a hakle po nowym lěcźe z pomjeschenej liczbu dźěłacźerjow sažo dźěłacź sapoczmu. Wobłożenje w połnózranzowskej tertilnej industriji a w industriji židźanych kłaninowy je runje tak hubjene. Wyschi tydźeń fabriki w Roubaixu a Tourcoingu žu schčesć hodźinsti dźěłańskeho cźaša sawjedle. Jena šmajwjetschich fabrikow je posledni tydźeń 1000 dźěłacźerjow puschczika. Industrija židźanych kłaninowy, kotraž by w normalnych cźasach tódły něhaj sa něhdże 350 miljonow frankow skasanskow dostawaka, je w dezembrje ledma sa 35 miljonow skasanskow naliczika.

Też cźrijowa a kožowa industrija stej dyrbkałej dźěło jara samjesłowacź. W někotrych městach frjedźneje Franzowskeje zur tydźeń dźěłacźerjow tejele industrije bjes dźěła. Dźěłacźerki pytaju žebi nětko swój khlěb jako kužobnizy sa**tujicź.** S teho ma žo wukoźicź, so je njedostatk kłužobnych w Pariźu z rasom pschestak. W drjewowej a meblowej industriji liczba dźěłonjemjerjezow w pschcźerku 40 prozentow wuczinja. Hórsche je położenje hischcze w blachowej industriji.

Knježerstwo žo z pohładom na pschcze wšelc žo rosschcźerjazu bjesdźěłoscź psched mnohe cźežše nadawki staji. Sastupjerjo dźěłacźerskich swjazkow zadachu, so bychu žo wulke nuzowe dźěła sapoczałe. Hačrunje ho jich wuzitrnosć powschitkownje pschipósrawa, žo knježerstwo po sdaću kondźi, je wuwjesć, dokelž žo wulke twdawki do knježerstwowego lutowańskeho programma derje njehodźa. Mjes tym žu wschelake města, dźiwajo na nusu dźěłonjemjejazych dźěłacźerjow, sapoczałe, pjenjezny podpyrnu mjes dźěłonjemjerjezow wudźělicź. S tym jim wšelo wulke finanzne cźežе naslawaju. Teho dla žo prózntja, tele cźeże na stat wotwalicź, a knježerstwo budże žo sčežka sminwej móg, na někajke waschnje dźěłonjemjerjezow podpjeracź.

Wobdźělerstwo Franzowskeje.

Po posledním ludliczenju, kotrež je žo lětża w nětcźu pschewjedło, ma Franzowska (bjez kolonijow) 40 743 851 wobdźelerjow. S tejele liczby je 38 245 621 wožobow Franzowsow a 2 498 230 zusobnikow. Pschi pschedpołožlenim ludliczenju, kotrež je žo w lěcźe 1921 pschewjedło, je žo w Franzowskej 39 209 666 wobdźelerjow naliczike. Pschirostk na wobdźelerstwje w Franzowskej po tajkim něhdże 1½ miljona wožobowo wuczinja. Franzowsow pak je jenoj pol miljona wožobow pschibyło, zbytk pschirosta zusobnikam pschipada a pola nich sa posledních 5 lět nješto pschez miljon wožobow wuczinja.

Schpanischich studźerjow wotprawili.

Kaž „Petit Parisien" z Madrida powě, je schtyrjoch studentow, kotříž su pschi komplottu pschcźeżiwo Primej de Rivera wobdźělenі byli, po krótkim prozeżu k žmjerzej sadźiłi a satselili. Jich winowadnu, so žu pschcźeżiwo Primej, kaž też pschcźeżiwo wójnskemu ministrej a kralej **mor**darske pschihoty cźinili.

Pjće

Klemm-kofej

Wón je najlepši

z kofejoweje wulkopalefnje

Alfred Klemm w Drjezdźanach-A.

Wudžom dostać

wšudžom znaty, jón pija hižo na 50 lět.

Generalny zastupjeŕ G. E. Heinick w Budyšinje na Moltkowej dróży 9.

Albanske kralestwo?

Běłogrodska „Politika" pisše, so je Italska albanskemu presidentej Achmedej Sogej podpjerne pjenjezy pohibiła, jelizo by spytał, so za albanskeho krała wuwolacz dacy. **Prěni pospyt wjchak so njeje poradźił.** Hdyž je so teho dla Achmed Sogu na Franzowsku wobrocźił, j eho Franzowska zapowědźiła, dokelž w Albanskej nocy žaneje monarchije a dokelž wobohatenje Achmeda Sogu tam njeje lubowana. Też **Mussolini** njeje tole franzowske stejiščnjo mohł pschemjenić. Potom je tež **Chamberlain wotkliwnył.** Tola njedźiwajcy teho dźiwiše Achmed j pomocu talikeje so za krała wuwolacz dacy, so nadźijejo, so wulkowuzy posdźišcho hotowu wěc pschinjesu, to cyle bóle, dokelž bě italšti dwór **Achmedej italsku prynzeju jako mandźelsku pschilubił.**

W sawědnym nastawku „Politiki" njesnaty wujsnamny serbšti diplomat **italsko-albanšti pakt** na podłožku dokumentow respraja. Diplomat praji, so pakt nic jenož **sajinam balkanskich ludow,** ale tež sajinam statow krjesćanskeje Europy a wulkomocow je strachom hrozy. S wosljewjenjom pakta krótko psched jeho dnjom swojeho 18. narodnina je Mussolini swoju wotkhilnosć napschećo swojstej ludowi pokasał. Wón je dźiwił swoju móc napschećo swojstej ludowi wuprubowacz. Tak je pakt wahladnje swojstka ludow cźežo jeschkodźił. **Nobelowe myto pak je so jenoż Stresemannej,** Briandej a Chamberlainej a nic Mussolinej spožćiło.

Nowy sběžk w Brasiliskej.

Kaž so z Brasiliskeje njesy powě, so sběžk, kotryž je njedawno w Rio Grande do Sul w południowej Brasiliskej wudyrił, dale rozšěrja. Batalion knjeżeskich wojakow, w Santa Anna Livramento w garnisonje leżacy, je so nětko telegramu spjecił a do Cayoiras cźehnje, so by so z cźežkej spcźajnoju sjednoczył, kotryž w mjenowanym kraju stoja. Po powědźach sběžkarjow su knjeżeskowi wojacy njedaloko njesy cźežke poražene poczerpili a su dyrbjeli z wulkim schkodowanjom zotjeć.

Ze Serbow.

Bnđowuzwěsca.

Srjedu, 29. hodownika.

Domaša Kanterburskeho.

† 1905 w Budyšinje biskop D. theol. Jurij Łušćanski, kiž wukhadźeše z ryzy serbskeje swójby a wasady. Narodźi so we Wotrowje 8. nov. 1829. Jako serbski wótčine je sobi tutón wysoki knjez njezachodne wopomnjeješe zakhowal. Jako biskop běše čłon predsedy Maćicy Serbskeje. — Z njewustawacej pórcu je za swój narod čas živjenja dźěłał a pisał. — Redigowaše „Katolski Posoł", spisa katechismus a medźerski knihu „Nowu Jězusowu Winicu". — Swojim mnohim dźěłam je krónu stajił ze swojim přełožkom Noweho Testamenta, — kiž je mišterski skutk přełožowanja. — Wšitcy, kiž smy jeho znali, spomінamy hišće dźensa rady na jeho jimacu přećeliwosć. Njeznaješe ani kuska hordosće. — A tola wobdawaše jeho njewuprajna dostojnosć, kiž wurosce z jeho znutrkowneje nadobnosće. Wšitcy jeho jenak česćowachmy. My evangelscy Serbja nic mjenje hač naši katolscy bratřa! To běše naš serbski biskop! —

Přisłowo: Stóž zapraji, njech dopraji.

*

— Wo **wjedrje.** Rjana lymicka je so duzy pominuła. Tola tuhhwilna lymicka najšćerje tež dołheho trać a njesmje. Pschetoż wyschina leži nad Połnocnym morjom, mjes tym, so nowa wyschina so je strony Biskayskeho zaliwa pschibližuje. Nižiny so wotpłahuja. Tohodła najšćerje jutše abo sajutřišchim snowa lymnische wjedro sajtwji. — Jutše schtwórtk khadźa ſłónčko 8,14 hodź. a thowa so 3,51 hodź. Měsačk sthadźa rano 2,56 hodź. a thowa so po pschipołdnju 1,19 hodź. — Wčera wječor w 7 hodź. barometer 733, hygrometer —, thermometer wo dwjo +1. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 725, hygrometer —, thermometer we trjoch +1. — Wuhladny na njesajtnje a wětrojte wjedro.

— **Blišcha darmowna zarazenska hodźina za hłabotnušnych,** na padawu khorosć cźerpjazych a duchakhorych wobydlerjow j města Budyšcina, wotmiješe so **pjatku** 5. **januara** 1927, dop. wot 11 hacź do 12 hodź. we Mišterjazkiej khorownji.

— **Swobodne njasowe jatki** (Freibank) w Budyšcinje. Schtwórtk, 30. dezembra, dop. wot 8—10 hodź. wotedawa so **hyre** howjase njasoo, punt po 35 pj., **hyre swinjase njasoo** punt po 60 pj. Swinjase njasoo wotedawa so jenoż na cźišta 2801—2850.

Z **Radworja.** Druhi swjaty dźeń wuhotowaštej tudyšej towarstwje młodźiny w Lilijach dźiwadłowy wjeczor, kiž bě derje wopytany. Najprjedy widźachu hosćo wjesoły kusk: „kak je tola lěpje při maćernej kali doma hać w měsće pola cuzeho knjezstwa." Hłownyk ruch pak bě strucholhra: „Móc wěry", kotruž je nam přełožił k. kaplan Handrick. A dyrbi so z radosću wuznać, so hra we wšěch 5 jednanjach hošći putaše, znamjo za to, so běchu hrajerjo a hrajerki za te 3 njedźele woprawdźe pěkuje swoje z dźěła dosć wobšerne róle nawukli. A hdyž běchu z wuspěchom dołurali, so ludźo ani z městow njechibachu, tak so jim lubješe, a k. kaplan Grofa, kiž je z wuženjom hry wjele prócy a starosćow měł, dyrbješe jich hakle namołwić, zo bychu zalu znajmjeńša na hluwiku wopuščili, zo by so za reje připrawić hodźała. Khětro dołho za pol nóc so po zakazanym času zas prěni króć naša młodźina potom wjerćeše, mjez njej wšak też něchtóžkuli starši z młodymaj nóžkomaj.

S **Rudeje.** Kaž hižom we wčerawšnjich cźišłe pjachmu, je sandźenj schtwórtk tudomnu gmejnsku rjadźerjejeć a kubleř Jan Schuster wumrěł. 27. dezembra je ho semrěte cźeło pokhowachu. Wón bě dobry, pilcźelsny a sniešliwy cźłowjek a ludźo mějachu jeho rad. Sandźene lěto wumrě jemu mandźelska a lětka něhto wón sa njej dźešče. We hakle 53 lět stary. Dołhe lěta je nosy lětarił a nochjsnischtej jemu sajiczi. Nětk pschida so jemu hišćcze jahorjenje rjebłoweje sylti (Rippenfellentzündung), na kotruž po dwěnjedźelskej khorosći wumrě. Swarnu bě tež cźitał „Serbšćich Nowin" a zwěrny Sserb. Tuž jemu tež na tymle měrnje wožebity dźak za jeho zwěrnu słužbu.

S **Lubija.** Wčera wulom rano wokoło 2 hodź. ja klincźa wohnjowa truba a wobydlerjow se spanja wurudźi. W bydlenju knjeża fabrikiteho wobsedźerja Müllera bě wohenj wudyrił. Sćuhobata bě w kuchni elektriwy plotu na plotowańšej dełzy stejo wostajła a njeńe milium pschetorhła. Płoła hu žahła a skónčnje so dełka pod njej zapali. Holzy, kiž běschtej kuchnju wopuschczieli, schli swojim nawrótce hnydom wohenj pytnyschtej, tola njenóžeschtej pschecźiwo wohnju nicžo wuczinić. Sawołaschtej tehodła wohnjowun woboru na pomoc, kotraž wohenj pobuhu, prjedy hacź wjetscha schkoda nasta.

Z **Marijnje Hwězdy.** (Njetrjebawska wohnjowa hara.) Zo njebychu železne roły w klóštrskim piwowarje zamjerzle, tepjachu we wjacorych sudobjach wuhlinu (koks). Hdyž so krnce žehli, podawa też swětłosć. Klóštrski nócny stražnik wuhladawši swětłosć w piwarni, mysleše sej, zo so nutrka pali. Běše zawrjena. Hnydom zawoła susoda, mlynka, hdźež běše hišće swěca. Jeho žona da powěsć telefonisecy dale do korčmow. W hosćencu běše rnnce swjedźeń rjemjeslniskich pomocnikow. Tam sej jeno skradźu wo njewjesołej powěsći šeptachu. Ale žurla so pomało prózdnjejše a wolnjowi wobornicy so z automatiskej sykawu haydom do dźěła podachu a k sykanju so přihotowachu. Mjez tym běchu piwarca wubudźili a tón jich přeswědči, zo wulka swětłosć wukhadźa z koksowych sudobjow. Tak mózachu so wšitcy bjez starosće wotsalić, tuči k měrej, tamni pak kdalšej zabawje. Tuta njetrjebawska wohnjowa hara běše za krótki čas wjele ludźi na nohi stajiła, kotřiž mějachu nětko nješto „noweho" sej powědać.

Z **Pančic.** Kaž hižo pisachmy, su přez připad tamneho paducha wuslědźili, kiž je w běhu poslednich měsacow do wšelakich statokow so nutřłamał. Jedyn klóštrski zastojnik je sej nětko prócy wzał a w mjelkej zemi zawostajene stopy do gipsa zlał. Teź to runaja so paduchowym hač na najmjeńše. Při swojim poslednim padušstwje (19. decembra w klóštrskej kenclji) bě sej z dołżerżanych łatow rěbl připrawił. Na nim běše za hoździk wisajo wostał a při tym sej kholowy rozdrěł. W tamnej nocy je hakle na ranje domoj přišoł. To je wšelake wuréče měł, kotreż so bórzy jako lžě wupokazachu. Tak je jedyn Kukowski rjemjeslnik ze swědkom być dyrbjał, kak je paduch w pózdnjej nocy z kolesarjom hromadże prasny! a sej při tom khołowy rozdrěł. Tamny pak wo tom nišo njewě. W samsnej nocy su hišće druzy młodźi wjesnjenjo pola njeho pili a při tom k njemu z woknom załězli. Teź wěstu družinu zapalkow su tam namakali, kotreż je w jenym Pančanskim wobkhodze pokradnył. Tak so dopokazy za jeho pakosćenje kopja a tohodla hišće wšo přeje.

Z **Kulowa.** Tudomny Wawrjec twarski wobkhod może na swoje 63 lětne wobstaće zhladować. Nětčisi mějićel, murjerski mištr Emil Wawry hižo 30 lět dołho wobkhod samostatnje nawjeduje. W lěće 1863 murjerski mištr Pětr Wawry wobkhod załoži, kiž je so z małeho započatka k předewzaću wuwił, kiž je daloko přez mjezy našeho města znaty. Mnoho privatnych a zjawnych twarjenjow staj nan a syn we tymle času natwarilo. Teź tudomny wustaw swj. Adalberta staj wuwjedłoj.

S **Wjelcy.** Se šyłnym smjerškom a mróżom je cźaščnik na tudomnej Lutherowej zyrkwi Božu nóz zamjerznył a hicź pschestał. Dokelž šmjate dny fabrikste truby we wšitkich cźasach njetrubjachu, sa tudomnych wobydlerjow „zana hodźina" njebijesche.

S **Klětneho.** Hodownicźiku wuhotowa tudomne turnarske towarstwo w Domschcy sali dźiwadłowu wjeczor. Wulka sala bě polna wopytowarjow. Pschedstajeny dźiwadłowy kruch je derje krajesche a žebi pschijowsnace dobu. Cźisty wunoschk dźiwadłoweho wjeczora pschepokaje so Pomazy młodźiny. — Tudomna Evangelska združba pomoc wuhotowa mnohim starym a potrěbnym ludźom naščeje wobsady je wschelakimi darami rjane hodowne wjeselce.

Se **Spal.** W poslednim cźasu w naschej wokolinje paduschimna napadnje pschiběrają. Paduch bydu w Nowej Luzy pola ratarjow Korka, Hawnuscha, Ssmolerja, Libicha, Kohlera a Holdera, dale kradnjesche w Zidźinom, Horach, Bretnje a Spalach. W Spalach pak paducha pschekapichu, jako w jenej pcjólnizy njedobme pkaśje prósdnjesche. Jeho sajachu a do khłódka sadźichu. Paduch je sam cźeščzowneju starscheju, kiž je na wotpuśce pschischoł.

Předźenka

dźenja na poslednim dnju lěta hišćcze junu swoju protyku porucźa. — Stara protyka je nětko dožiwiła. — Bjes nowoje njeradźi cźi, do noweho lěta stupići, hdyž na porjad něchto dźerżiśch. — S nowym létom nowa protyka! — Protyku pišа Pschedźenak, ale kěo postaji Bóh Knjes. — Njewěch, hacź tu k lětu hišćcze budźesch. Ale na porjad darbiich hladacź, a pichišćojnosć maich pěstowacź. — A dźelacź dyrbiśch, doniž je jdeit, nóz pschišišbe, hdyž wjazy dźelacź njemóżesch. — Tuž kuž ſubi protyku, hdyž žaneje nimasch, so by wědźał cźeji žu, hdźe žu a — hdy. — A njesabudź też, knjesej Janakej a jeho młodej knjeni mandźelskej wjele dobreho k nowemu lětu pschecź. Sašłuchi žebi to sa wulku próżu, kotruž i nami ma. —

wjele ludźi na nohi stajiło, kotřiž mějachu nětko nješto „noweho" sej powědać.

Z **Pančic.** Kaž hižo pisachmy, su přez připad tamneho paduscha wuslědźili, kiž je w běhu poslednich měsacow do wšelakich statokow so nutřłamał. Jedyn klóštrski zastojnik je sej nětko prócy wzał a w mjelkej zemi zawostajene stopy do gipsa zlał. Teź to runaja so paduchowym hač na najmjeńše. Při swojim poslednim padušstwje (19. decembra w klóštrskej kenclji) bě sej z dołżerżanych łatow rěbl připrawił. Na nim běše za hoździk wisajo wostał a při tym sej kholowy rozdrěł. W tamnej nocy je hakle na ranje domoj přišoł. To je wšelake wuréče měł, kotreż so bórzy jako lžě wupokazachu. Tak je jedyn Kukowski rjemjeslnik ze swědkom być dyrbjał, kak je paduch w pózdnjej nocy z kolesarjom hromadże prasny! a sej při tom khołowy rozdrěł. Tamny pak wo tom nišo njewě. W samsnej nocy su hišće druzy młodźi wjesnjenjo pola njeho pili a při tom k njemu z woknom załězli. Teź wěstu družinu zapalkow su tam namakali, kotreż je w jenym Pančanskim wobkhodze pokradnył. Tak so dopokazy za jeho pakosćenje kopja a tohodla hišće wšo přeje.

Z **Kulowa.** Tudomny Wawrjec twarski wobkhod może na swoje 63 lětne wobstaće zhladować. Nětčisi mějićel, murjerski mištr Emil Wawry hižo 30 lět dołho wobkhod samostatnje nawjeduje. W lěće 1863 murjerski mištr Pětr Wawry wobkhod załoži, kiž je so z małeho započatka k předewzaću wuwił, kiž je daloko přez mjezy našeho města znaty. Mnoho privatnych a zjawnych twarjenjow staj nan a syn we tymle času natwarilo. Teź tudomny wustaw swj. Adalberta staj wuwjedłoj.

S **Wjelcy.** Se šyłnym smjerškom a mróżom je cźaščnik na tudomnej Lutherowej zyrkwi Božu nóz zamjerznył a hicź pschestał. Dokelž šmjate dny fabrikste truby we wšitkich cźasach njetrubjachu, sa tudomnych wobydlerjow „zana hodźina" njebijesche.

S **Klětneho.** Hodownicźiku wuhotowa tudomne turnarske towarstwo w Domschcy sali dźiwadłowu wjeczor. Wulka sala bě polna wopytowarjow. Pschedstajeny dźiwadłowy kruch je derje krajesche a žebi pschijowsnace dobu. Cźisty wunoschk dźiwadłoweho wjeczora pschepokaje so Pomazy młodźiny. — Tudomna Evangelska združba pomoc wuhotowa mnohim starym a potrěbnym ludźom naščeje wobsady je wschelakimi darami rjane hodowne wjeselce.

Se **Spal.** W poslednim cźasu w naschej wokolinje paduschimna napadnje pschiběrają. Paduch bydu w Nowej Luzy pola ratarjow Korka, Hawnuscha, Ssmolerja, Libicha, Kohlera a Holdera, dale kradnjesche w Zidźinom, Horach, Bretnje a Spalach. W Spalach pak paducha pschekapichu, jako w jenej pcjólnizy njedobme pkaśje prósdnjesche. Jeho sajachu a do khłódka sadźichu. Paduch je sam cźeščzowneju starscheju, kiž je na wotpuśce pschischoł.

Nedowne oratorium.

Nowela Adolfa Sterna.

20] (Pokračowanje.)

„Schtó cźi tajše něchto dowěrja a schto ty po prawom wo mojim živjenju wěsch?" sawoła Bohuměr, kiž njerozumi, so poražene žamocźnoże stareho towarscha sa wocźežcźowjenjom tradicje. Spěšne praschenje hoscźicźela stupnjowasche tež to jenoż wujadźacy hłós bźiwjeho Bjarnata: „Dosć wěm, so bych wědźał, so je cźi pschejso derje pórodże a so budźesch dołho žiwy na semi. Ty by woprawdże pěkny, Bohuměro, cźinisch dobreho na mni, kaž też na nětkotrymžkuli druhim — ale kóžda dobrota so cźi dźenja abo jutšje sapłaći. Wulkej starosći, wulkemu rosćudźenju, wulkemu woporej wěsće j pucźa khodźisch — wjele bóle te wam j pucźa khodźa!"

„To wschak wone pschejso njeczinja, Folz!" napschecźiwi młody magister prosto. Krew pocźa so jemu khipicź, wón stupi so zyle bliže psched schulskeho towarscha, kiž, hłowu j woběmaj łoheźomaj wo blido sprěwschi, wo nowych wulkich złowach pschemyślowasche, kaž so jda. „Schto je psched Bohom wulke j toho wschoho, schtoż cźinimy a cźinjemy, cźłowjecze? Tola je-li ty měnišch, so we skromnem žiwjenju wulkich starosćow a khrobłych rosćudźenjow njebywa, to dyrbiśch wědźeć, so tu też pod mojej ſpchu pschebywaju. Ja j wutrobu lubuju hołcźu a pożadam žebi ju ja zomu, a j toho wulhadźeja mi krucźiśche wojowanja a jěsćbe dny jako twojim tragiſtim rjelam, haczrunjeź žym jenoż kurschafki wjeśmy pastor a nic rjek. Jenoż to to wschitko j cźicha a tak rjez zyle bjes złowow wotenđże. — Mjes tym so ty tudy na nicźo njemyślesche, thiba na swój napoj a na wjeśoły wjeczor, mějachmoj moja wdowa hołcźa a ja mutska w kantorowem statoku tajku jěrku hodźinku pschětrać, kajkaž so skromnym wutrobam jenoż napołožić hodźi."

Bjarnat Folz hłabaśche porażeny do Bohuměrowcha woblicźa, kiž mějesche wuras mileje trudoby. „Dundr njechaš", wopraschа so wón samuzemy, „schto dha może cźe to tak myliće? Njeje dha to najjedniwiśche na świeźe, so farař so j kantorowej dźowku wożeni?"

„Moja Johana je jenaj kantorowa pschiwjasała dźowka!" rjekny farař j pschewinjenjom žebje samoho. „Najjednaršiche, najwutrobniśche dźěcźo, žive žłubjenje cźłowjeho złoża, — ale dźowka thrdeje dźiwiścze, wopruschcźeneje wumjelki, wot twojeho wumjelstwa, Bjarnato, wo kotrejž njemóżemy ani dopokasacź, so je wona je mandźelskej jenoho j jeje towarschow była."

„A na tom so ty postorkujesch?" jałwoła Bjarnat do toho, a j jeho błoſa klincźeſche cźeſle wuſmješchowanje.

„Nij ja bjeru na tom pohórschk, ale ja jón dawam, cźinju-li to, k cźemuž mje wutroba pohnuwa!" wotmołwi Bohuměr. „Bóh je mój świedź, jo nochcu na žwět žiwarjecź, dokelž je mjesły stajiła, kotreż ju jej trěbne, to pak jo žurowe, so skromne złoża, to jeniczke, kajkehoż mataj jo dwaj cźłowjekaj nadźerjecź, na tom so rośłamuje. Ja žym, hdyž běsche hižo pschepodźe a moja wutroba a žiwjenje hižo Johanje ſuschaschtej, halle thonit, so by wona njeje jako kantorowe dźěcźo narodźiła. Ja bych dźe žebi Johanu ja žonu wiał, ſamo hdy by so wupokasało, cźehoż so nětko jenoż bojimoj. Ale kantor Njepowědźak a jeho žona a ta holcźa ſanna myślja tak krucźe cźeſtuje, cźinja žebi we moje mjenu a świetmy postup tajke starosće, so mi sapowědźa, na cźoż chzu so świaźecź. Jenicźky Johanny dla wupraschach so tebje podarmo za Renberowej. A nětko mi praj, cźłowječe, ſtawa so cźeſto we waschim świeźe, schtoż žebi ludźo wo Johanje a jeje macźeri powědaju?"

„To je še praschenje!" rjekny dźiwadłownik. „Pschedrědko so to njestawa — a bohužel njeje to hišćcze to najhórſche. Ja mohł cźi pěknicźku saſpěwacź, kiž njeby so twojimaj saplenezenymaj wuſchomaj lubiła. Hdyž pak je macź twojeje lubowaneje we ſchuli Renberowcje žiwa była a hobuſtukowała, to je pschecźa hišćcze mózno, so bjes pjerſchczenja swoju lubosć nikomu daka njeje. Cźi tam pola Reuberowcje wjchak žebi na pózcźowość něchto bycź dawachu. Kak dha je tola macź twojeje holeźki rěkała, amiże!"

„Lorenzowa — Johana Lorenzowa, ja měnju, to bésche mjeno, kiž mějesche mjes němſkimi komediantami dobry ſmuk," wotmołwi ſtaroſcźiwje farař. „Wón dyſchsche wocźiwidno wjazy rjez, ale njejapke pschemjenjenje, kiž so je swojim dźiwim hołcźom ſta, ſcźini, so wón nicźo wjazy njepraji. Bjarnat Folz ſpuſchći, jako by Boża ruczka nadobo do njeho ſajała, wobej ruzy pschi cźełe, na cźerwjeń nabychnjene puncźowe wobliczo ſo na wokomik ſe cźerwjenju ſala a hnydom ſaſo zyle wobłédnu, wotewrjena huba ſo dyrkotajo ſcźahny, dóniž ſo f zyleje ſchije njeſawschcźera, ſchtoż Bohumérej do wschěch ſtawow ſajé. „Lorenzowa, Johana Lorenzowa, macź twojeje rjanuſchki! Nó taſkele něſchto, najſmjanjenicźiſchi, je wſchěch ſmjanjenitych magiſtrow, praj wſchak mi hiſchcze złowjeſko, kak ſtara je młoda Johana?"

„Dźewjetnacźe lět!" ſnapſchecźiwi ſmjerom Bohuměr, Juno Lucina, tak to tola wſchitko trjechi, tuž Twoja Hanka ju njerěka kaž pożohnowany kantor, kiž je ju kolebał a wocźaſkał, ale Johana Folz; Lorenzowa běſche moja žona, kotraž mje jako njeſtarſkeho, njenaſhonitego pachoła k ſcźitwje nawabi a dyſchyſche mje rad wot Schönecmannowcje towarſchnoſcźe prjecź pod nawjedowanje jeje kruteje Reuberoweje pſchiwinowacź. Twój tchbyſchi bratr po ſaſtojnſtwu w Cźepline pola Eiſenburka je naju ſwěrował, to wuſwědźenje ſub ſigillo et fide paſtorali je w mojimaj rukomaj! So je mi moja žona bjowocźicźku darika, to hakle tudy ſhonju, a ſo je mje mój ſły dóſt runje w prawy cźaſ, hdźež mózu tu něſchto rjane ſałožicź, k twojemu prijoſu pſchiwjedź, to je tryſt bodow, kiž by ſo mět prawje wopſwjecźicź a k tomu by zyła tuna puncźa hiſchcze pſchemalca była!"

(Pokračowanje ſcźehuje.)

S **Bluncja.** Dzecje paduschstwo w naschej wßu ka ßo w nozu k wutorje w staiotku ratarja Petlerja. Paduch ßo pisches samiknjene dwörske wrota do domu dobu a dwe-ju bßhakow a nekotre kury kradny.

S **Bekeje Wody.** (Wot pißanskeho wuczobnika ke mßsczanosce.) Knjes Ota Budßik, kiž 1. haprieje 1907 pola ludomneho gmejnskeho sarjadnißiwa jako pißarski wuczobnik sastupi, je ßo w sarjadnißowej ßkuzbje tak wyßoko sdzßekał, ko ßu jeho nekko sa mßschczanoßtu w Sarßedtu wuswolili.

S **Bekeje Wody.** Wuwarjeny paduch w poßledniim czaßu w ludomnej wokolinje kradnjesche. W Mu-zakowje a tez w Bekej Wodze pschihodze mu-ßi ka do korczmow, ko by tam pschenozewał. Jako bę worczßinu a nozowanje saplaczßi, poda ßo do ßwojeje jtwy, we wschech padach pak rosumi, wobeczß, ko ßo do knihi zuzych sapißa. W njewobkedßowannym wokomiku ßo jemu poradßi czeknycz, wßo pschezo ßnajeßnejnym kßrom. Pola jeneho tudomneho hoßczenzarja spyta kamßne njekkmanßtwo. Tola dokeł hoßczenzar derje kedßowasche, dnr-hißche woßtajißwschi kßra ßkradnjenymi wezami czekzuje. Zuzy je najßerje puczowazy a chze ßebi wßcze na loßke waßchnje wschędny chleb saßkuzicz. Wón je nehdze 1,65—170 metrow wulki, ma krótkoßtißhane wkoßy, pschißikane wußy (Schnurrbart), podobnße blede mießwoczo, wobleczeny bę czemnobarbny zakotowy wo-blek, wobuty bę czarne ßtupnje a na ßlowje mßeßche ßeleny ßilzowy ßlobuk.

Z Łužicy.

* S **Wjasonzy.** Kaž **hižom wczera tydzenja** pißachmu, je **wikowarka** ſ **materialnymi twormi Karolina** Wicžajowa w nozu k ſchtwórtemu adventej nahtu ßmjerczß namakała. Ludzo ßebi najprjedy myßlachu, ßo je ßebi ßama zinjenje wßaka. Tola wßchelake ßjewjenja ßbudßichu tukanje pßcheżiwo 20lětnemu mkodemu cżłowjekej, kotrehoż ßu zoßotu wjeczor tez w jeje klamach widżeli. Poddżiżco je mkodn cżkowjek pjenjesy kradnył a Wicżajowa je jeho pschi tym pßchekżapike. Wón je ßo hnydom do njeje dał a ju ßadajił. So by ßdacże ßbudżił, ßo je ßebi Wicżajowa ßama zinjenje wßaka, je ji powjas wokoło ßchije ßwjasał, kußadko, kiž bę ji ſ huby wuraßył, je zjenje do kaßchczika położił a papjeklu ſ pißmom pßchiwołożił. So by wßcho tukanje wotwobrocził, nakładże na blido hißchcze pjenjesy. Tola wón ßo bórzy podbßadny ßczini, dokeł ßo nadobo wjele pjenjes wudawaßche. Położiża je jeho bižom ßajaka a wón je ßo bižom ßwojeho njeßkutka wußnał.

* S **Wjasonzy.** SSaßdżenu póndżelu ßwjeczeßche tudomne ßnaty wobßedżeć Kaly, knjes Gußtaw Semrau, ßwoje 70. narodninu. Dżeßi a dżeßeżdżeżi ßwjeczeżcu ſ nim jeho czeßtnu dżeń.

* S **Bikzpiz.** Praßchenje Bikzpczańßkeje khorownje ſ konfliktom, kiž je mjes Budyßchßkej Mßeßczańßkej khorownju a wokrżeßnej wyßchnoßczu wudurił, nown wuzitnoßcz dobudże. Kaž je znate, je wokrżeßny wubjerk we ßwojim poßlednim poßedżenju wobßamknył, ßo chze ke praßchenju natwarjenja ßamßtnje khorownje ßa kóßchkotharych ßo ßtżiżeć. Budyßchßka Mßeßczańßka khorownja njeßkażuje powjeżiżenja na pschepjeßchnjenje ſ khorowni cżerpi. To je ſ nowym dopokazom, kak nuzno je, ßa ßamßtnu khorownja ßako wotewrei, ßchtoż żebi tež mßeßczańcżo pißcheża. Bżes dwżła njeje dobre, ßo je mßeßto jako Bi-

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Drježdżan.** (Hobrikí ßtżiżał) Hobrikí tżi metry bołhi hodowny ßtżiżał ßo nadeńßo powołonje we ßwjatoßcżnym cżaßu po Drježdżanach njeßeßche. Tutón ßtżiżał ßo potom na druhi dżeń pßchi hodownym ßwjeżdżenju pßekarßkeho

Kupicz pyta:

Kmndroża, 3—4-mßaczneho, Domßch w Bośankezach 7.

SSaudżinjzy na pßchepodawanje:

ßchtwórtk, 30. dezembra 1926

w **Kamjenzu** dop. w 10 hodż. w kaßrnach, twarjenje I: Kuchinßke wuhotowanje, draßtuny kamor, komodße, ßchi-jaze blidko, knihowa poßza, ßchatowy kamor, wucżahanße blido, wolißowy wobraz, nużnej kamorkaj, tepich, knihowy kamor, kredenza, kamor, żonjaze kłoduki, klamatke blido, klamatka połtadunja, pißanßki ßekretar, klawżraj, wożbobinßki automobil:

w **Ludżju** na ßudnißtwje dop. w 10 hodż.: Mebße, ßchpi-helaj, żonjazy cżahnik, pjerßchecżeń, kdełkowaj ßtejatkaj, gramofon, pißanßki ßtroj, elektrißke lampy a wßchelaki elektrißki cżapor;

w **Korjezach** pop. w 3 hodż.: Konjej (ßlichka a cżornak), klawżr, pißanßki ßekretak, ßaiki, vertiko, mjechki ßtol, wożnej wożaj. Kupzy żeidu ßo w Spalteholzej korczepje.

Škrowe depeše.

Barlinßke produktowe wiki dżenża dop. ¾11 hodż.: Wiki ßu bjes wobkhada a mało wuwite. Tendenza mérnißcha.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wołiowe symjo po tunl abo 1000 kg howak po 100 kg. płaćizna po złotej briwnja.

	28. 12.	27. 12.		28. 12	27. 12.
Pßenca	265-268	264-267	buny	21-29,00	21-22,00
rożka	234-230	233-298	woka	22-24,00	22-24,00
nat. jeczmjeń	217-245	217-245	módre lupiny	14-14,50	14-14,50
naz. jeczmjeń	192-2?5	192 205	żołte lupiny	14-15,00	14-15,00
wowß	176-18?	176-186	peradella	21-24,00	21-23,00
kukurica	194-198	194-196	raps, wosnßk	16,50	16,40
pßenć muka	35-38,00	35-38,00	lany wosnßk.	21-21,80	21-21,20
rżana muka	33-34,50	33-34,50	poch. malasa	—	—
pß. wotruby	13.25	13,00	bżenj. kruśki	27-28,00	26-27,00
żrane „	12,00	12,00	ßyno, 50 kg	2,?5-2,35	2,?5-3,35
raps	—	—	rżana ßloma	1,?0-2,00	1,?0- 2,05
lane ßymje	—	—	pßeńćna „	1,00-1,25	1,00-1,35
hróch	31-38,00	31-38,00	wowßna „	0,95-1,25	0,95-1,20
pjelußki	20-28,00	20-22,00	jeßna „	0,95-1,35	0,95-1,25

Na Berlinßkej burßy njebę wczera pschi ßpoczatku położenje jenajke. Tola po nżckim rawni ßo żiwißchi wobchad. Kurży efektom ßo ßtrucżowachu. Tež kurżu dożiwych lißtżinow ßo jeßżnjnowachu.

Produktowe wiki khilachu ßo ßtżcże k ceßżyłużenju płacżiżnow thßkowcheho żita. Pßchenża bę na amerikanßkich wikach nżichu drożßcha a rożła na naßchich wikach trochu żadna. Tola rżka, ko budże jeje dowóß w bliżßchich dnjach nżichu wjetßchi. Wczera płacżeße żeninał

w Berlinje:

pßchenżu 13,25—13,40 hr., rożli 11,70 hr.
hacż 11,95 hr., jeczmjenja naßtnjeho 10,85
hacż 12,25 hr., naßmßkeho 9 60—10,25 hr.
wowßa 8,60—9,30 hr.

Porusjo póndżelnißchim wikam dobrnjchżej pßcheżiza a rożła po zentnarju 5 pj. Jeczmjeń a rowjż ßwoje płacżiżny njepßcheměnißchtaj;

w termijowym wikowanju:

ja dezember: pßchenżu 14,57½—14,60 hr.,
rożli 12,90—12,77½ hr., wowßa 9,77½
hriwnow,
ja mérz: pßchenżu 14,27 hr., rożli 12,42½
hacż 12,40 hriwnow,
ja mejn: pßchenżu 14,22½—14.20 hr. a
rożli 12,47½ hr., wowßa 12,45 hr.

Na pßchedan.

Kolo żonjaze a motor 4 PS., w Budyßchinje, Kantowa haßa 1 delka.

SSßaiłi we Wulkej Dubrawje 6.

Kóń, 12-lětny, cżornа ßiißtka, Schkoda w Boßchezach. — 5-lětny belgiski walach w Bżeżnje 24 pola Kamjenza.

Praßżata w Bronju 14.

Krowa, mkoda, wyßokoßnczßelna we Wyßokej cżo. 14 p. Kamjenza.

Pschißtajicz pytaja:

Pohoneża, Heinrich w Bißkopizach.
Drjewarjow. Schmidża wdał w Bßej Wodże,

towarßtwa „Lußatia" rosdżeli. Jedna ßo tu two ßtare waßchnje mjenowanetho, hižo wżach lět w Drježdżanach wobßtejaceho towarßtwa. — Pßchi tutej ßkadnoßci dopomnnnju ßo na druhe ßtare waßchnje SSjednoczeßtwa Drježdżańßkich pjekarjow, kotrjż kożdołętnje ßaffkemu kralej podobnje wulki ßtrżał, tak mjenowany „kralowßki ßtrżał" pożadachu. Kotre ſ nałwonnjenejm waßchnjow je kżpße: ßtrżał rosdżeli mjes lud abo jón kralej dacż? — Hódajcże!

* S **Drježdżan.** (32 500 dżeßkopytarjow w Drježdżanach.) W ßaißdżenym tydżenju je ßo liczba dżeßonjemżerjow wo 990 na 32 547 powyßchila. Wożebje dżeßacżerjo ſ twarßchißo pßchemyßła dżeło pytachu. Je to ßcżehnjt żnchowcho a ßymnebo wjedra, kotrež je twarßke dżeła ßahaczżko. We lęcże 1924 bę wo Drježdżanach k hodam 11 500 dżeßonjemżerjow, hody 1925 pat 21 500. S lętußcheje wyßokeje liczby dżeßonjemżeßzow je widżeć, ßo połkpßchenje hoßpodaßtwa njeje na dżeßowych wiłach te ßcżehnki nżeło, każ żebi to we ßjawnoßci często mnßża.

* S **Drježdżan.** (Nejßwerny wyßchißchi dawkowy inßpektor.) 21. augußta bu pola Drježdżańßkeho finanzneho hamta wyßchßchi dawkowy inßpektor Julius Kunza dla pßchechißchiwejßnow we ßłużbje ßajaty. Nżetko ßo Drježdżańßki lawniißi żud ſ tutej naležnoßczu ßabżrachże. Kunza, kiž ßo 1874 we Wilßdorfje narodżi, bżeße ßo ſ drjewowanym wikowarßom Lużneroan ßejnak, ßa kotrehoż tak pßchipódła dawkowe naležnoße ßobu rjadowßache. Pßchi tom je na 340000 hriwnow dotkedowu finanzneho hamtej ßamßelçżał, tak ßo je ßtat wo 8000 hr. dawkowych pjenjes ßchłodował. SStoni ßażudżi Kunzu k 7 mßeßacam jaßtwa a 2000 hr. pjenjeżneho khłoßtanja. Na tßi lęta ßo jemu khmanoßcz, ßjawne hanmy ßaßtaracż, wotrjekny.

* S **Drježdżan.** (Kubjeny wobłhod ſ hodownymi ßchtomikami.) Kbżżro ßchłodowali ßu lężża wikowarjo ſ hodownymi ßchtomikami, dokeł ßo pomżrnje mało kupowaßche. Tak poßżicżarjo ßo patorżiu powołonjo naßżeßche ßchtomiki ża 60 pjenjezżkow. A tola je ludżo njekupowachu, tak je dyrbjachu wjeczor polne wozy kraßnych bayerßkich jedkow jako palne brjewo pßchedacż.

* S **Mißchna.** (Tyßażętne mżeßto.) W lęcże 1920 możże mżeßto Mißchnjo ßjwjedżeń ßwojeho tyßażętneho wobßtaża woßwjeżżeć.

* S **Kamjenzy.** (Straßchni biczy.) W korczmje na Raußchej dróży naßta mjes 52 lętnym murjerjom a 53 lętnym kowarjom ßwada. Murjeż cżißny kowarjej pßchi tom pißowu ßchżkżaju do hłowy, tak ßo ßo tutón na ßmjerczż ßrani. — Pßchi harżji mjes 26 lętnymaj kunßchtarjomaj khżdy jedyn ſ mjeżu ßwojemu pßchecżiwnikej ſ nożom hłuboko do chribjeta. Wobeżu ßranjenju dowjeżechu do ßhorownje.

* S **Altenburga.** (Staroußchka w płomjenjach.) Policajßli ßtrażnik dobładaż ßo na wożeń w pßchißenżim bydżenju na Elßjnej dróży. Hnydom dobu ßo do bydżenja, hdżeż na palazżnu konopeju 74 lętna wudowa Lehmannowa leżeßche. SSaßtojnik jhaßcha wożeń a dowjeże cżeßko wopaleny ßtarußchku do ßhorownje, hdżeż wboha wórży na żiwoże cżeße ranty ßemrę.

* S **Hirschberga.** (Żakoßtny podawk.) Prżeni ßwjaty dżeń hodow namakachu wot ßwojeho muża dżeżeni dżowni wobłhodnika Geißlera morwow w jeje jßtwje. Wot nżeżhto lęt ßem bę mżeła poczahi ße wżętym Radżerom. Nżetko bżeżchaj żebi ßtarßchej żadakej, ßo by ſ nim tónż cżinika. Ża to je ßo Radżer wjeczżeż chżł. Wón bydżeßche pola Geißlerez jako podwodżnik. W nożu dobu ßo do ßtwy, hdżeż Geißlerez holża ßpaßche a ßadajt ju. Potom ßawrż ßo do ßwojeje jßtwy, wotwożeriny płunowy honacż a pßcherżiny żebi hibkowu żiu. Hdżj na pomoż ßawkana polizija ßtwa ſ nożu wocżini, namaka Radżera drje cżeżko ranjeneho, ale pak hißchcże żiweho. Jeho dowjeżechu do ßhorownje. Wßcho dalßche drje hałke pßchepytanje ßtatneho rżeżnißtwa wułżebżi.

* S **Frankfurta.** (Cżołm dla wulkeje wodży ßo rosrajł.) Wulka woda we Wódrże cżißny ſ wułkom nakładżeny cżołm wo ßtoły jenoho mßta a rosrały jón. S pomożu wołnjowoje woborty ßo wobżadka wułkowa. Cżołm a wułło pak ßtej ßbudżeneż.

Najnowiše z cyleho swěta.

— **Schkrowa powěść wo wjedrje ßa jutże ßchtwórtk:** S **tkwikemi ßo wucżahuje, potom ßnowa pröchi, w połnożnej Europße nowa ßoma naßtawa, tež w wjeczornej je ßażo ßymnischo.**

Nowa wócżna thorosć we Tannußu.

Mjes ßchulßtimi dżeżimi w nżetrożch wjeßkach we Taunußu je, każ „Barliniß Tageblatt" ſ Wiesbadena pißa, natykoważa, hacż dotal żyle njeßnata wócżna thorosć wudyrżła.

*

Na ßtónuch wikach w Cżeßchach ßo njedoßtatk ßtoitż pokażuje, dokeł je dowoß ſ Pólßtele ßakażany a je ßpekulacżiju poczeżeny.

*

Prjedawßcheho italßkeho wukrajneho minißtra Sforzu ßu na jżßbje do Parißa w Turinje ßajeli a wrócżo do Roma dowjeßli.

*

W Jendżelßkej ßo żyłne roßhorjenje pßcheczżiwo rußkemu pößżanjej Borodinej w Kantonje pokażuje, dokeł je ßo ßwjeczżiło, ßo ßu jeho w lęcże 1922 pod mjenom Grżitzenbergera ſ Awßtrißkeje w Glosgowje dla ßpichißanßkwa pßcheczżiwo jendżelßkemu ßtatej ßażudżili a wupokażali.

*

Mżeßto Durazzo w Albanißkej ße ßemjerżenjom ßdżeła ßniczżene.

Po telegramach ſ Romach je Albanißke mżeßto Durazzo cżeżke ßemjerżenje domapntało. Wułki dżeł mżeßta je pjerża ßapußczeny. Błiżßche drobnoßcże wo tatoßtrofie hißchcże pobrachuja.

*

Żyklony na ßpanißkim ßrjedżnomórßkim brjoßo.

Jakożtny żyklon je ßchpanißki brjoh pßchi ßrjedżnym morżu domapntał. Pßches 100 wułkich cżołmow je ße wodnuriło. W Caßtellonje ßo ßwjeczał powali a pßchi

stawłe mnje žo wotnjeješchu. We Valenziji powodźichu žo ſtoro wſchě domy a hobrſke nawalne žołmy ſapuſzichu dźeſzaju hoſpital. Rutska w kraju pak knježi wulka ſyma. Wſchi 17 ſtonjach pod nicžku je w jenej nozy w Madridže pječ wožobow ſmjerſnyło.

*

Sněhowy mjeczeł nad Newyorkom.

Kaž žo ſe ſchtrowej powěſzu ſ Nemyorka ſdźěli, je tam jakožtuny ſněhowy mjeczeł ſatkhadał, pſchi kotrymž je žo dźewjeczź wožobow morikło a 20 raniło. — Dale piſa žo wo wulkich powodźenjach w ſtoro wſchěch ſtatach połednſcheje Połnóžneje Ameriki, ſ kotrymiž je žo wjele ſchkody naczinikło. Wjazu tyſaz ludźi je ſwoje bydło ſkubiło. Najcežſcho je cžerpiło město Naſhville we ſtacže Temeſſee. Rjóſſti a żelejniſki wobkhad je ſ wulkeho dźěla pſchetorhnjeny. Hacž dotal je žo ſchěſcź morwych naliczilo.

*

W Newyorku, hdźež bě hody miłe wjedro, je žo ſe ſněhowym mjeczełom wutoru ſchěſcź wožobow morikło a ſchtyrnacže žo ſranikło.

*

Někotre ſobuſtawy połnóžnoamerikanſkeho kongreža měnja, ſo budże wužadźenje namórſkich wojakow Sjednoczenych ſtatow na Nikaraguaſki mórſki brjóh Sjednoczenym ſtatam wobcžežnoſcže cžinicź. Revoluziju w Nikaragui ſu ſ wulkehe dźěla lubjo ſ Waſhingtona ſdźěli, kotrychž pſchebywanje w Nikaragui žo njeda jenož ſ wobkhodnymi ſajimami wuložicź.

Přilopk.

* **Cažino młodych ratarjow pſchecžiwo bubihłowam.** Biſkopſke „Cažino młodych ratarjow", kotrež je — ſchtož njech je dla poſtupožowanja tuteho towarſtwa bóle pſchipódla naſpomnjene — w ſarſčenym lěcže nimo ſchtyrjoch ſchtwórcžełtnych ſhromadźiſnow 11 ſalwjeſeleniſtich ſwjedźenjow wuhotowało, je w poſledniej ſhromadźiſnje wobſamkło, ſo žo ſa ratarjow njeſtuſcha, knježnu ſ bubihłowami na ratarſke ſwjedźenje pſchecžiwo pſchecžoſchowacź!

* **Wulke wohnje hody 1926.** W Arnsbergu pola Trepłowa pſchi rěžy Rega je wulki woheń dwě domſkej, ſchčerej bróžnjow ſe žnjemi, dźeſacej hródžow ſnicził. Wjele ſłotu je žo žobu ſpalilo. — Se Seydneya ſo piſa, ſo je hobrſki woheń w Kyogle na połnóžnym awſtralſkim brjohu ſathadał. Schkoda žo na 100 000 puntow ſterlingow wobliczi, je žo tam tola na 15 wobkhodnych domow ſniczilo. — We Grünwaldže pola Mnichowa wotpali žo dom filmoweho druſtwa „Orbis". Schkoda žo na ¾ milijona hriwnow wobliczi.

* **Wotkel ma Sylveſter ſwoje mjeno.** Powſchitkowne je waſchnje, 31. dezembra Sylveſter mjenowacź. Ale wſchitcy, haczrunjeź tuſón dźeń prawje hódnje ſwjeczicź wědźa, tola hiſchcže njeſnaju, wotkel tute mjeno pokhadźa. Poſledni dźeń w lěcže je dopomnjeńſti dźeń na ſwj. Sylveſtra I., kotryž bě wot lěta 314 hacž do 335 ſ romſkim **bamžom.**

* **50 wožobow žo w Barlinje dla woſchkrota ſranilo.** S nahłym pſcheměnjenjom wjedra žo dróhi woſebje we měſtach ſ hładkim lodom pocžahnychu, kotrež wjele njeſbožow ſawinowa. Tak dyrbjachu w Barlinje ſamom na jenym ranju 50 wožobow do khorownjow domjeſcź; wjele ſ nich bě žo pſchi padnenju ſamo cžežko ſranikło, woſebje na hłowje a rukach.

* **Rubježny mordaŕ w ſchkleńcžanym kaſchcžu.** Jadny kriminaliſtiſki podawſ ſta žo njedawno w Frankfurcže. Tam ſaja mjenujcy policija wěſcheho Hermandoſa, kotryž bě Nětža nałěto 48 dnjow jako hłódnjeńſti wumrěcź w ſchkleńcžanym kaſchcžu žo ludźom pokaſował, dla mordarſtwa, pſched tſjomi lětami w Schleſyſkej ſkuženeho. Haczrunjeź bě na 15 000 ludźi žtebi mordarja wobhladało, njebě jeho tola nichtó, teź policija niz, ſpóſnał, haczrunjeź Hermandoſa hižo tſi lěta do'ho dla tamniſcheho njeſkutka pytachu.

* **Hobrſke pſchekſchiwjenje na Kólnjanſkim hłownym dwórniſchcžu.** (Sa 40 000 hriwnow falſchowanych jěſ*dnych khertikow.) S njekhmarnym ſakamſtwom ſkaj ſaſtojnikaj na Kólnjanſkim hłownym dwórniſchcžu němſku żelejniju wo ſnajmjeńſcha 40 000 hriwnow ſjebakoj. Jedyn ſ njeju bě w pinzy hłowneho dwórniſchcža cžiſchcžeńſke platy namakał, ſ kotrymiž žo jěſdne khartki dźěkachu. Saſtojnik woſmy tute platy žobu domoj a dźěkaſche nětko na ſwoju ruku jěſdne khartki, kotrež potom hromadźe ſe ſwojim towarſchom na dwórniſchcžu pſchedawaſche. Na tajſe waſchnje je němſku żelejniju, kaž ſam pſchiſnaje, wo 14 000 hriwnow ſjebał. Tola żeleſniſka wſchitcy ſnadnoſcź licži, ſo je ſnajmjeńſcha wo 40 000 hriwnow ſchkadowała. Tak je žo jenoż do Barlina w běhu jenoho měžaza ſa 800 hriwnow falſchowanych khartkow pſchedało. Kólnjanſki žud, pſched kotrymž měſejchtaj žo njeſwórnaj ſaſtojnikaj ſamolwjeczź, ſaſudźi hłowneho wobſkorženeho dla njepſchestawajeho paduſchſtwa a cžežkeho falſchowanja liſcžinow k 2 lětomaj a 3 měžazam jaſtwa, jeho pomocznika pak k 2 lětomaj jaſtwa.

* **Zyrkej žo w Božej nozy žypła.** Na hodownej Božej mſchi w Božej nozy žypny žo we Wolhynſkim měſtecžku Sdalbunowje, njedaleko Rowna leżeneho, w pratwoſławnej zyrkwi nadobo wjerch. Wjazy wožobow žo pod roſwalinami pohrjebachu. Hacž dotal dwě cžěle a dźeſacej ranjenych wukhowachu.

* **Łódlamarjo w Leningradže.** W Leningradže dźěkaju łódlamarſke łódže ſe wſchej mozu, ſo bychu puež ſa łódže wotetwrjenej dźerżeli, dokelž wuwoſ letuſcheho żita hiſchcže dokónczeny njeje. Nadźijeju žo, ſo budża wot żnjow ſ lěta 1926 wſcho hromadże 120 milijonow tunow do wukraju pſchedacź móz.

* **Po tſjoch lětach.** Pſched tſjomi lětami bě žo na Londonſkim dw"niſchcžu pakcžik na khowanje wotebał. Dokelž bě někto cžaſ ſa khowanje tajſich pakcžikow wotbżał, ſtu jón żeleſniſzy ſaſtojnizy wotetwrili. Al lej, w pakcžiku běchu juwele w hódnoſcži 60 000 hriwnow. Jendżelſka policija, kotrejž ſa należnoſcź ſdźěli, ſlědży někto ſa wožobu, kotraż je pakcžik pſched tſjomi lětami wotebała, a to wožebje tohodla, dokelž žo tu we kradnjene wěży jedna.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Lěkarſke ſaradźenſke hodźiny
ſa hłubowuſtajnych, na padanu khoroſcź cžełpjazych a też duchakhorych wobydlerjow města Budyſchina
wotměwaju ſo kóžon 1. ſrjedu w měſaza wot 11 hacž do 12 hodź. dopołdnja w Měſchczańſkej khorowni na Jiniowej dróſy 1. — Bliſcha ſaradźenſka hodźina je
ſrjedu, 5. januara 1927.

Saradźenza ſu darmo.

W Budyſchinje, 27. dezembra 1926.

Měſchczańſka rada, ſpomožerſtwowy hamt.

Hamtske wozjewjenje z Wojerec.

Sſwinjazy mór w khlěwach Guſtawa Greulicha, Maxa Fiſchera a Alfreda Schołty w Hóſni je łaſchoł.

W Hóſni, 23. dezembra 1926.

Hamtſki pſjódſtejeł.
Weber.

*

Sſwinjazy mór mjes ſwinjemi khěžerja Jana Kumnera a Arnoſchta Schiebera we Wulkich Sdźarach je łaſchoł.

W Bukojni, 27. dezembra 1926.

Hamtſki pſjódſtejeł.
Krawczik.

Swójbne powěſce.

Sſlubjeni: Herta Kuckkez a Waltaŕ May w Budyſchinje. — Alma Haſerkornez w Budyſchinje a Maximilian Nowak w Kielu. — Elſa Dornez w Budyſchinje a Waltaŕ Hanſzich w Zitawje. — Margareta Gnenźez w Njeſwačzidle a Erich Tietza we Wohołowje pola Njeſwačzidła. — Hilża Möckez w Zicženju a Fritz Zaſtrow we Wachholzthalu w Nowej Marzy. — Hilża Arnholdez a Arnoſcht Wojnaŕ w Budyſchinje. — Liddy Kramerez w Biſkopizach a Willy Lindowa w Khanezach pola Semiz. — Charlotta Barez we Wojerezach a Korla Jähnrich w Cžiſzowje pola Wojerez. — Erna Filipez a Konrad Kandzior we Wojerezach. — Erna Wätzigez a Max Hennig w Prochnowje p. Shorjelza.

Semrěli: Hana Richterowa rodź. Skopez w Semizach, 56 lět. — Bertha Wilhelmina ſwud. Cžeſlina rodź. Ketrizez w Lubiju, 67 lět. — Jan Schuſter, gmejniſki pſjódſtejeł a kubleŕ w Rudeji, 53 lět. — Eduard Schwaſy w Hródku, 84 lět.

Semrěli: Auguſt Neumann na Zidowje, 76 lět. Khowanje ſchtwórk pop. w 2 hodź. wot domu. — Klara ſwud. ſ Trenck rodź. Ochernaliz w Małym Wjelkowje, 85 lět.. — Emil Böhrenz, wokrjeſny wuhnjenieńcerſki wjeſchſchi miſchtr w Hródku, 65 lět.

Towarſtwowski powěſtnik.

Budyšin. Po zhromadźiznje „Maćicy Serbskeje" dźenja 29. hodownika, wuhotuje ſo w „Maćičnym Domje" 1/2 8 hodź. ſwjatočny wječork, na kotryž ſo wšitcy Budyšcy a wokolni Serbja přeprošuja.

Budyšin. Nětko ma naša „Jednota Sokoł" ſwoje zwučowanja kóždu ſrjedu wječor we 8 hodź., potajkim nic wjacy ſtwórtk. Načolnik.

Bukecy. „Radoſć" ſpěwa ſrjedu, 29. hodownika. Njech wšitcy lubi ſpěwarjo a ſpěwarki přińdu.

Drježdźany. Tow. kat. Serbow „Jednota" zeńdże ſo wutoru, 4. januara 1927, k hłownej zhromadźiznje we „Bayriſcher Hof" na Hornčerſkej hasy (Töpferſtraße). Přitomnoſć wšěch ſobuſtawow je dla važnych porjadowych dypkow nuzna. Předſydſtwo.

Khróſćicy. „Serbosław" zmjeje 1. jan. 1927 hnydom po nyšporje pola Wjeńkec ſwoju mės. zhromadźiznu. Přednošk, rozmołwa, wólby, namjety.

Khróſćicy. „Jedn. Sokoł" zmjje 2. jan. 1927 wječor 1/8 hodź. ſwój 3. założeńſki ſwjedźeń. — Na njón ſo wšitcy ſwěrni Serbja wutr. přeprošuja.

Minakał. Serb. tew. „Statok" wotměwa přich. njedźelu, 2. januara, pop. w 3 hodź. tudy w Šodźic hoſcenču ſwoju měſaču zhromadźiznu. Dokelž ſo wo přichodny zawrjeny ſwjedźeń jedna, ſo naležnje proſy, zo bychu wšitke ſobuſtawy cyle wěſce přiſte.
Předſydſtwo.

Njebjelčicy. „Jedn. Sokoł" ma kóždy pjatk wječor we 8 hodź. zwučowanje w korčmje. Kóždy ſerbſki młodžonc ſluša do Sokoła! Načoln.

Pančicy. „Lipa Serbſka" (žónſke hłosy) ſpěwaja ſtwórtk, 30. XII., we wosmich na ſuli. Dirig.

Serb. Sokolſki Zwjazk. Generalna zhromadźizna je přiohodnu njedźelu, 2. jan. 1927, pop. 1/2 3 hodź. Započnemy z dypkom. Do 1/2 3 hodź. ſo wšitcy w Serb. Domje zhromadźa. Dnjowy porjad: Rozprawy, wólby, namjety (přijimanje Jednotow Rakojdźanſkeje a Njebjelčanſkeje). Staroſta.

Slepo. Wšitke ſobuſtawy towarſtwa „Swěrnoſć" zhromadźa ſo ſtwórtk, 30. hodownika, wječor 1/2 8 h. pola Bastiana k poſlednjej ſkhadźowacy w tutom lěcže, kotruž chcemy při wječeri, ſpěwje a hudźbje na woſebje dostojne a wjeſołe waſnje woſwjećić.
Předſydſtwo.

Wotrow. Jednota Sokoł ma kóždy tydźeń ſtwórtk zwučowanje. Načolnik.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoler w Budyſchinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyſchinje. — Za hoſpodarſki dźěl: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěſtki: G. Janak w Budyſchinje.

Kóždy

čitaŕ Serbſkich Nowin njech ſebi ſwoju

ſerbſku wotborhanſku

proſyku

pola ſwojeho dowěrnika „Serb. Nowin"

zkaza

abo ſebi ju w Serbſkej knihaŕni w Serbſkim Domje w Budyšinje ſam wotewza

Małe nawěſtki

w „Serbſkich Nowinach" maja

dobry wuſpěch

Poſlesco z rukow. nowe, ma tunjo na předań Max Seifert w Budyšinje na Kamjentnej hasy čo. 29

Štrykowanſka wołma jara tunja. K. Erler na Žitnych wikach 11

Mužace a žonj. šaty, łožowe, dźěćace, klankaca **pješiwanki.** W. Könler w Budyšinje, na Hłownem torhošću čo. 9.

Bělosmuh. nawobleńenja łožowe damasty, łožowe płachty, wupjerki, pisane nawobleńenja, kupanſke ruby, rólow. płachty, trjenja, trjenja za próch, twjelki ruby na blida a na hoſcenſke blida jara tunjo Rěču ſerbſki. **K. Erler,** na Žitnych wikach 11 znapřeč. hoſć. „Stern".

Předanje hoſcenca!

Kajeſej Jakubej Bělkej we **Wudworju**

ſłušacy hoſcenc je na předań.

Bliže prajitaj podpiſanaj, na kotrejuž maju ſo też poſkićenja hač do **10. januara 1927** podawać.

Měšćanoſta Biesołd we **Wudworju jako zaſtupnik a Kurt Thieme w Kamjencu, Böhnſchplatz 2**
(Goldner Berg) Telefon 193.

Jurij Hänſel
w Budyšinje
na Łukeńſkej haży 34.
Telefon 2736.

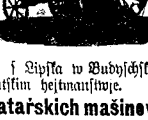

Hłowna pſchedawańca Rud. Sača ſ Lipſka w Budyſchſkim hamtſkim hejtmanſtwje.

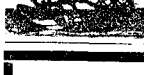

Skład ratarſkich mašinow a gratuwšěch družin.

Ruby na blida a na hoſcenſke blida tunjo ma K. Erler w Budyšinje na Žitnych wik. 11

Krymerſki přewobłok za knjeza a drastowy khamor ma na předań **Konditorija Harniſch** w Budyšinje, Mühlgaſſe čo. 2

Muž. jězdne koło nowe z fabriki, z rukowanjom, pyšne wuwjedźenje, za 65.— hr. ma na předań Max Seifert, w Budyš., na Kamjentn. hasy 29

Předkryslene ručne dźěła hotowe jaki a bluzy. **Wilhelmina Köhlerowa** w Budyšinje na Hłown torhošću 9

Transmiſije
kóždeje družiny
wolije, benzin atd.
podawa ze ſkłada
Carl Gast
w Budyšinje
na Drjewowych wikach čo. 27.

Vogtl. Gardiny w traře, kromki, wulki w ubjerk jara tunjo K. Erler w Budyšinje na Žitnych wikach 11.

Nowołčne khartki
w ſerbſkej a němſkej rěči
zhotuje ſpěšnje a tunjo
Smolerjec knihiličšćerňa w Budyšinje
w Serbſkim Domje

Předawanje ležownoſće a wobkhoda

Leżownoſć, kaž **wjesna khěža a ſkład žitneho wobkhoda z přizamknjenjom kolijow żeleznicy,** kotrež k dołżniſkej maćizne firmy **Haus Valtin** w **Halštrowje** ſłušeja, maja ſo ſwobodnje hromadźe abo jenotliwje předać.

Bliže je zhonić pola podpiſaneho konkurſoweho zarjadowarja, kotryž hač do 5. januara 1927 poſkiđenja přijimuje.

W Kamjencu, 27. hodownika 1926.

Böhnſchplatz 2. Goldener Berg. Telefon 193.

Kurt Thieme, měšćanoſta na wotp.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

Wušo je štwórtk wot 8. W. e pjate mjenjenje we wuźawarni 20 sł. pj., za pósće a pola dowěrnikow 1,30 sł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde so. pjaći 10 sł. pj. Wudawa a pisk Smolarjec knihtišćernje, zap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2887.

Za nawóstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały rjadk 12 złot. pj. Wobdźěłanje so stajace nawóstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifu. n. n.

Čisło (Nr.) 303 Budyšin -- štwórtk, 30. decembra 1926 -- Rudzień Łońska 75

Centrumska strona wo wutworjenju nowcho němskeho knježerstwa.

Barlinski organ zentrumskeje strony „Germania" je žo pšeśeśiwo swjasanju z nimšćinami nazionalnymi wuprajiło a jada, so by žo kabinett Brjedźinju sestajał. Zentrum hač do 16. jan. wočakuje, so Hindenburg jemu poruči, nowe knježerstwo wutworiś, kótreż by so ze strony socialdemokratowe podpjerowało. Pšecpreśiwjenje na socialdemokratow wšchak je z wuměnjenjom swjasane, so němske statne nyni schulitšemi jakonjej pschiwołowja a so žo njebudźa wutworjenju němskeje wobory pšeśeśiwjaceje, kótreż by w mérje a wójnje jenak khmane było. Socialdemokratija budźe hnadź žo z tymle namjetom sabéraś, pśedy hač žo jednanje sapoču.

„Vorwärts" je žo wostajił, so wo nastawku „Germanie" wuprajiś a jeniczy źěli, so je pšechadnistwo socialdemokratiskeje strony streniny wubjerk wutoru 11. januara do Barlina k pósedźenju swolak, w kótrymž budźa so pódla pschihotow k stronineniu sjejźej wot 22. hač do 27. meje w Kielu teź politiske połoženje rospominaś.

Němska dyrbi Belgiskej 1 milijon frankow sapłaciś.

Němsko-belgiski rosrišaży žud je Němsku k sapłaśenju 1 milijona frankow a 5 prozentow danje wot 1. oktobra 1915 sajudźił. To je summa, ke kótrejž bě rozšišaży žud město Antwerpen sa cas žiwótoweje wójny sajudźił. Tónle rosrišaży žud njeje po Haagskej konwenziji sestajeny był a jeho wužud tehoda njepłaći.

Lipinski šiarych socialdemokratow namołwja, so bychu so je socialdemokraciami lěwizy sjednoźili.

Nětkuždy pśedsedaŕ socialdemokratiskeje minister Lipinski je w Barlinskim „Vorwärtsu" swoje mjenjenje wo pschichodnym saklink knježerstwje rozłožił. Wo wulkej koalizji, to wóźa, wo knježerstwje, kótreż je socialdemokratow a njesocialistiskich stronow wobsteji, nochze wón nicjo wědźeś. Wón teho dla šiarych socialdemokratow namołwja, so bychu hromadźe je socialdemokratami lěwizy a kommunistami socialdemokratu Fleißnera sa ministerskeho pśedsedźyda wuswolili. Jeli so stari socialdemokratoju njejsu boju njeboźičiźwi, to cinicy potom nicjo druhe njewuhubiźe, dyžli pak žejm rospušćeju, pak koalizija njesocialistiskich stronow.

Rosrišaży wuźud sa saklsku textilnu industriju.

Rosrišaży wubjerk w Drježdźanskim wokrjeźnym hejtmanstwje je rosrišaży wuźud wuprajił, so ma žo sakładowy wuźud, tehe wonka akkordna wójna a akkordna wójna za krušwo 7½ prozenta powyšiś. Tole wuźudne dojednanje wot 1. januara 1927 płaći a może žo najźajo 30. septembra 1927 wupowědźeś. Dźěłodawarjo a dźěłaćerjo maja hač do 3. januara 1927 wosjewiś, hač rosrišaży wuźud pschipóstnjawaju.

W Parizu su pječa němskeho spiona zajeli.

Pariski „Temps" je powěźeł pschinjejł, so je policija Jendźelčana Viviana Standersa sajała, kótrehož je pśedy tyžo truceje wobkedźowała. Schef němskeje spionažneje słužby, dr. Weber, je pječa Standersej porucił, so dyrbi wědomosće wo franzozowskich lětadłowych fryjedźiśćerach podawaś.

Wo sajeću nehdušcheho jendźelskeho hejtmana Viviana Standersa, Pariski „Matin" kśedźowaze nadrobnosće wojejwja: Vivian Standers je 45 lět stary. Sa cas wójny bě wón z hejtmanom lětaŕskeho wotdźelenja jendźelskeho generalneho staba. W tu khwilu wón wuśmamnu franzowsku fabriku lětadłow w Němskej sastupuje. Wón je wjele króć do Parija puśował, so by sa jenu němsku firmu lětadłowe motory nakupił. Tehodla Standers z mnohimi wusłannymi **wozłobami franzozowskeje industrije wobkhadźeše,** kótreż je pschi swojim pśenjim pschełožkowanju pśed policajskimi komisarjom mjenował. **Standers praji, so je swoje wobkedźowanja dr. Weberej w Barlinje złožił.**

„Spočatk lěta 1925", wón praji, „je mje dr. Weber, kótryž němsku spionažnu kenzlju wodźeše, najaŕ, so bych žo wo wobśiežnoscach franzozowskeho lětaŕskeho wótdźělenja wothonił, a so bych najnowše wunamakanja w nastupanju wobronjenja a lětadłowych mitrailleusow a teź nadrobnosće wo tankowych wosach wuźsłźił. Dr. Weber je mi pruschenske kopjeno z nětkuždy 20 stawami žobu dał. Mózach jeho wo twarje wschelakich apparatow a artilleristiskich nowoscow powuczeć, **njejsym pak jemu niczo wo rozdźelenju franzozowskich lětaŕskich wojeŕskich mozach sdźělił,** teź niz wo jenych druhich dypkach, kótreż pruschenske kopjeno wopschijesche. Moje wikowanske słuźi a moja wědomosć w tehdyšnim nastupanju, mi smóžnichu, jemu nadrobne powěźeje podawaś."

Dale hejtman Standers praji, so je pruschenske kopjeno a wukazanja, kótreż je dostał, z hłowy nawukny. **Pschi pschełožkowanju žo wón wuina, so je wot dr. Webera 1500 hriwnow dostał.** Pschepytowazy sudnik Peyre je Standersa dla spionaže wobstorźił. Wječera je žo sajatemu sakitał pschipokazał. Standers je pschepytowanemu sudnikej rjekł, so rosprawy, kótreż je podawał, bjesstrachej franzowskeho stata njejźu sesłkodźiłe; pschetoż **jedna žo jenoż wo wobkonjenje techniskeho waschnja a niz wo pscheradu wojeŕskich potajnosćow.** Dale praji, so njeje ani wo tankach, ani wo sakitanju franzozowskeho mórskeho brjoha niczo rosprawił; pschetoż wón njeje w tyzłe stronach pschebywał. Jemu budźiśće mózno było, wo nastupanju lětadłowniskich mitrailleusow bliźiśe złonicz. Wón pak je žo tajkeho błędzenja wostajił. Jendźelski hejtman złónczenje praji, so je žo wopor pschesćěgańja sćinił, dokelž je swojej kwólbje we swadźe žiwy.

Tajne dokumenty Kowenskich kommunistow.

Politišća policija w Kownje, **sdźeleńli wo kommunistiskich planach** wojewja. S dokumentow, kótreż žu žo we Kownje pschi pschepytanju wobydlenjow namakale, je špěsnacz, so je **je kommunistiski ruch w Litwje je samérom wotmyślany był, Litewski z Ruskej sjednoćeńcz a w kraju bolschewiski system załožeńcz.** S tutym samyślom běchu bijo z Ruskeje někotśi kommunistiscy agitatorjo do Kowna pschišli. Dale je policija sapiš **tych litewskich politikow namakała, kotrychž chcychu pschi kommunistim puczu złonzowaś.** W sdźeleńkach žo dale praji, so žu febraare tajne dokumenty też naspomnjenja wo podobnych powrócerskich planach kommunistow w druhich baltiskich statach wopschijake.

Moskwa chce kommunistam w Litwje pomhaś.

Dla zmjertnych wuźudow pschećeśiwo schtyrjom kommunistam w Kownje je žo w Moskwje fyjnje rosharili. Kommunistiska internazionala dołhe namołwjenje wojewja, w kótrymž napomina, litewske kommunistiske hibanje schfitaś. W namołwjenju žo praji, so je połoženje w Litewskej za Rusku wohrožaze a so sady radikalneho postupanja litewskeho knježerstwa Pólska a Jendźelska sjeźiej. We Moskowskich politiskich kruhach žo sajbudźenju wulka wažnosć pschipisuje. Pschcejo je mjeńschina była, kótraž je Litwje pschećeľemu politiku bolschewiskeho knježerstwa za wopaczne méła. Wětr sjawneho ménjenja w Ruskej dotalnu bolschewisku politiku pschemėni a tym politiskim kruham pschewahu da, kótreż pśeco Litwu dorosumjenje z Pólskej pytaju.

Politika słowjanskeho shromadźenstwa.

W Běłogradskim „Wremenu", swonkownemu ministerstwu bliźo stejazym, pśedawschi južnoslowjanski pósłanz we Winje Jowanowicz, **kótryž** je dźenja z wjednikom serbskeje ratarskeje strony, namjetuje, italisko-balnski pakt Swjatej Ludow pschebjerkowaś, so by žo wo nim sjawnje jednało. Dale je nuśne, južnoslowjanski **swonkownu politiku** a sreczenje z **Italiskej** pschemėnicz. S Italiskej może Južnoslowjanska, dokelž pucze wobeju krajow jenak njebeźa, jenoż korketne pomėry wudźerjeć, sa to dyrbjała žo Južnoslowjanska z Madźarskej a Bołharskej pschećeliciz, dokelž stej wažnej žuźodzy, wosebje Madźarska. Italska Južnoslowjansku pschejo bóle k politiky słowjanskeje wsajimnosće nusuje. Dokelž budźetej Němska a Ruska je stołpomaj europiskeje politiki, ma žo Južnoslowjanska po tutych wobstejnosćach słožowaś.

Mussolini wo dawku za njeżenjeńcow.

W pośledźnjej ministerskej radze je Mussolini, kaž „Popolo di Roma" pišo, hł. dowaze pschełožowdźaze złowa k zakonjowemu naćiśkej wo dawku za njeżenjeńcow porěcał:

„Njeżenjeństwo je jena z najcéśišchich nakazanych chorosćow towaŕschnosće, **kotraž** może rozwiciz ludu hrozyć. Wowo je strašchnische, dyžli neomalkhusianiźmus (jenodźećkowy system), na kótryž Italska na złoze njeje chora. Wdyž pak žebi pomuźli, so je w naschej Italskej milijon njerodźenjenych młodych muźow w starobje 25 hač 35 lět, potom niam sa nuśne, sćitkowaś. Cyzu tónle hrožazy strach hnydom wotstronicz a kruty zakon namjetaju, **kotryž** njeżenjeńcam wot 25. hač do 65. léta cźeńi dawk napokaź. Wunoschk tohole dawka budźe žo narodnemu fondej dawaś, z kótrymž budźe žo wożenjenje mjeź khudymi podpjerowaś a so ja wukubłanje potrébnych dźěći a wobejbe žywotow starać. Hdy bych mohł njeżenjeńcow z nabytnoscu k wożenjenju nuśowaś, bych to cźinił. To pak žo praktiśu njechodźi pschewjeśe. Njepatriotiśtim njeżenjeńcam a žebicźnikam może žo wuśpešnje lékarśtwo w formje sporeho dawka sa njeżenjeńcow porjedźeś, hač žo pschewiźeźa, so je lépje, žebi towaŕschku sa žiwjenje wiaz dyźli z njeżenjeńcom wostaś. Mužoju, kótśiž z ženjozeju, žebićźiwoscju abo z pschihłilenjom k niczoźinjenju žu sa normalne rozwioze cźłowjeze reserwy njestaraju, ju žiwotim sylnicźim žuźodam lwudaczi. Zyła cźeża rozwiwanja we Italskej na ranźenjach tudych leji. Postaram ža sa to, so dlèje cźeżu samolwitoźcz njeponjeśu. Njeżenjeńcy žu buche kałoby na ludowym žiwjenjowym schtomje. Hdy by mi nózno było, bych je wotrésał. Budu pak nétcźo lépschego cźiniez a na tele njewuźitne ludowe stawy tak wulke cźeże położu, hač žo stanaju. Sdźiwźa je se sakładom slata. Schtóź rozwicźu žiwótny sadźewnje, je ś pscheradnikom stata.

Tale Mussolinowa réc je wźo wulke spodźiwanje sbudźła. Knježerstwowa nowinska agentura pak je wojjelwila, so Mussolini njeje tajku réc mél, a so žo wo žort jedna. Kaž je błyschcej, je hižo wyschnosć pschećeźiwo mjenowanym wowinam zakrocźka. Redakcija „Popolo di Roma" pak je poruczita, wéz pschepytaś, dokelž žu tu, koż twudawa, w jejnym dobrym ménjenju sjedali.

Sašo němske nowiny w połodnjej Tirolskej.

Po powěźeji z Bolzana źmédża w połodnjej Tirolskeje pod italskim knježerstwom stejazej němske nowiny „Die Dolomiten" a „Volksbote" sašo wukhadźaceź. „Die Dolomiten" praja, so žo je sałożenjom Bolzanskeje prowinzo Němzam połodnjeschcje Tirolskeje napscheczo pschihdże a wożebita ważnosć dyrbi žo na direktne swjasanje Bolzana z Romom kłaśc. Nowy Bolzanski prefekt, Ricci, žo w němskich nowinach sympatiśiwy wita, dokelž psched nim khwalbu do prédka dże, so z tóždnym wo prawdże wobkhadża.

Němsko-italske sreczenje.

Sreczenje wo němsko-italskim rosrišaznym žudze a wurunanju je žo frjedu w Romje podpisało. Sreczenje je žo na tym samym padaschu natwórtku, kaž sreczenja Němskeje z druhimi statami. Wjele źmady dyrbja žo po sreczenju, hdyž žo po wěstym cźasu njejźu po diplomatiskim puczu wurunake, jednaniu rosrišazeho žuda abo wurunowazemu jednaniu pschipokasaca. Wo wězach, wo kótrychž je žo hač dotal z wěstym rosharjenim jednało, budźe žo nétko w rosrišazym žudze z wobostronskej dobrej wolu a mérnej wězownosću jednaca. Rosrunańske jednanja budźa žo tam pschi swadach nałožowaca, kótreż móża k wójnje dowjesć.

Protest nikaraguaskich liberalnych we Washingtonje.

Dr. Baca, Washingtonski sastupjeŕ presidenta nikaraguaskeje liberalneje strony dr. Sacasy, je we Washingtonje pola statneho departementa pschećeźiwo wužadźenju amerikanskich mórskich wojakow w Puerto Cabezas a pschećeźiwo sajeću dr. Sacasy protestował. Sacasajzu je liberalna strona za jałoskeho krajneho presidenta ponjewołała.

Statny sekretar Kellog a sekretar wójnskeho łódźstwa Wilbury staj žo njejadwy k tajnej konferency z presidentom Coolidgeom stałej. Wobhonjeńi ludźo maju sa to, so by žo wo rosrěczenje wo połoženju w Nikaragui jedna.

Wobmjejsowanje pschićahowanja do Sjednorjenych statow połnóżneje Ameriki.

Po nowym lécze budźe senatowy wubjerk wo praschenju pschićahowanja do Sjednorjenych statow wukonjeńcz. Knježerstwo namjetuje, so by žo liczba pschićahowarjow z Němskeje wot 51 000 na lětnje 20 000 pschikrócziła. Senator Capeland je namjet pschećeźiwo sniženiu liczby pschićahowarjow sapodał, a teź nemišćowamerikanzy interesowanej chcedźa pschećeźiwo sniženiu liczby němskich pschićahowarjow pola senatowego wubjerka protestowaś.

Mjes tym je so mjes wojowazmaŕ stronomaj pschimĕr wobsamknuł, so bychu so poślednje schtyri dny padnjeni mohli pohrjebacź. Hischcze njeje snate, kak dołho budźe pschimĕr tracź.

Dla porażenja nikaraguaskeho knjeżeŕstwoweho wójska je knjeżeŕstwo Sjednoczennych statow wobsamkło, dalschich 6000 wojakow na nikaraguaski brjóh wuzkadźicź. Pschezo jaznischo so jewi, so w Nikaragui Sjednoczene staty a Mexiko wo knjeżeŕstwo wojuja. Dla kanala, kotryż Sjednoczene staty mjes Cźichim a Atlantiskim morjom pisches Nikaraguu natwarja, nochcedźa w Nikaragui presidenta cźerpicź, kotryż bu na mexikanskej stronje stejo jim njepschecźelsźy smyslseny był.

Wobydlerska wójna w Nikaragui.

Pschi zofanju nikaraguaskeho knjeżeŕstwoweho wójska su liberalni **400 muži sadnjeho wójska morili ako zajeli;** 600 muži je do neutralneje krajiny pola El Bluffa cźekнuli, hdyż su połnoznoamerikanizy namórsay wojazy jich wotbrónili. Bitwa mjes liberalnymi a knjeżeŕstwowym wójskom, kotraż so z porażenjom knjeżeŕstwoweho wójska skónczi, je tři dny traka. Knjeżeŕstwowe wójsko bĕ zjabiske, dahli jeho pschecźiwnizy. Knjeżeŕstwowi wojazy mĕjachu jenoż maschinste tśelby, mjes tym so liberalni z dwanaceźe kanonow tśelachu.

Wuspĕch sbĕžkarjow w Brasiliskej.

Po powĕsćach, kotreż su do Londona doschle, je ke bitwje mjes 3 000 sbĕžkarjemi a 2 000 brasiliskimi knjeżeŕstwownymi wojakami pola Jaguarao doschło. 60 muži je padnyło a nĕhdże 2 00 so raniło. Sbĕžkarjo su skónczinje dobyli.

Ze Serbow.

Dnjowniza.

Stwórtk. 30. hodownika.

Rainera, biskopa, Davita.

† 1853 serbska misionarka Marja Hartmanowa, rodź. Lobachee z Turnowa pola Piena. — Pŕi jeje rowje so praješe: „Jeje runjeca nihdy njebĕše a nihdźe wjacy njebudze." — Marja Lobachee bĕše dźiw Boži. Ju khwalić. rĕka Boha khwalić, kiž sebi te, štož je zwonkownje snadne, wosebje rady wuzwoli za swoje wulke zamĕry. a kiž sebi tež do Serbow rady po swoje służobnistwo khodźi. Jako dźowka zbudźenych serbskich starsich bĕše nĕhdy do Ochranowa ša, sebi służbu pytajo wożeni so ze Ochranowskim bratrom a dźeše z nim do Surinama, hdźež je po smjerći swojeho mandźelskeho cyle sama w praléu mjez čornuchami wo swojim Zbożniku swĕdĕiła, ze serbskimi modlitwami so posyrnjujo k najwjelsim woporam a skutkam. — Wo njej powĕda 12. cźo. módreje serbskeje knihownje a dyrbjało so pŕeco zaso na serbskich klétkach prĕdowacź.

Pŕisłowo: Horjo ruey stykować wuči.

*

— **Wo wjedrje.** Wczera wjecźor w 7 hodź. barometer 730, thermometer wo dnjo +3. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 735, thermometer w nozu 0. Wuhladny na njekotjace wjedro. — Wobthowany najwĕrnje njewobstajne wjedro. Dźensa wołoło połnocy mjernjejsche. Rano so jaso dejschcowasche, dowołonja śnĕh **so** pschelĕtowasche. Nad połnocnym morjom wjsichna leži. To na śnĕh pokazuje. Nowa wjsichna z Biskayskeho saliwa so pschibliżuje. Nad srjedźnej a rańskej Europje nizjny leża. Nowa nizina je so wola kupy Islandi jewiła. Jutre sylwester ikhadźa słónco 8,14 hodź. a khowa so 3,52 hodź. Mĕsacź ikhadźa rano 4,07 hodź. a khowa so pschipołonju 1,43 hodź.

— **Mokre wjedro z deschcom** je so nam do kraja nawalilo. Hižo tśeśi dźeń hodow poczinachu cźopliske wĕtry duc z sacźerkom symne wjedro, kotreż bĕchu pŕedy symne wĕtry z Rusleje k nam pschihnate, dale k dołhemu ranju a do połodnischich stron. Tole cźopliske wĕtry pschicźerkachu k nam deschcowe nizjny z polarnych konecźin. Sda so, so tak krutu symu tak kruce sajo njedostajenemu. Hdyż leż za nĕkotre dny temperatura sajo spadnje, dha moja jutrjenja jenoż krótki cźas wudźerżeć. Potajsim wuhladny najrjeńsiche njejsu. Wobthowany dale mokre, wlóżne wjedro. Se nahłym tacźom a dalschim deschcowanjom może lohko k wulkim wodam dóńcź.

— **Nowe lĕto 1927** je wschĕdne lĕto a ma 365 dnjow. Jutrownicźka je 17. haprleje, póstnizy pak 1. nĕrza. Swjatki zjawjecźa so 5. junija. Wozł dźeń padnje na njedźelu. Nowe lĕto saporcźnje a skónczi so zobotu.

— **Kedźbu po wokoscerju!** Po wokoscecźu w Sylvestrowej nozy dyrbja so ljźiy, kiž su so pschi tym wuzile, dokładnje wucźiśicź. Je so hižom stało, so su hospody a kuchatki, kiž su take ljźiy **posdźischo** k wopytowanju trjebale, cźejžo na sajĕdowjecźenje z wołojom sthorile, też hdyż po śdacźu żadyn wołoj na ljźiy swostał njebĕš. Pola mjenschich ludźi dołžaha mała dźĕlba wołoja sa najcźejschich khorosćo sajĕdowjecźenja. Tehodła bjerźcze so na kedźbu!

— **Njedźelske nawrócne jĕdne liśeiki k Nowemu lĕtu.** K Nowemu Lĕtu placża njedźelske nawrócźne liśeiki wot pjatka, 31. dezembra, pschipołdnju wot 12 hodź. Wrócźejśebu maju pucźowazy z tutymi nawrócźnymi liśeiźkami najpózdźischo pónđźelu, 3. januara, dop. w 9 hodź. nastupnjemu mĕrcź.

— **Podpjera sa małych rentnarjow** sa januar bo pónđźelu, 3. januara 1927 dopołdnja hacź do 1/1 hodź. we Sśejnowoni na Hrodowskej haśy 10 wupkacźuje. So je kóżdy dostawar podpjery winowaty, sebi wospodbinsky podpjern wotewjsacź, na to pschi tym dorasuje pokasujeny. Wospodby, kiž su sadźewane (khorosće abo druthego wotdźerżowanja dla) dyrbja wosobam, kiž sa nje po podpjern pschindu, pschinmnu połnomóc sobu dacź.

Bukečanskim Serbam

zdźĕlimy, zo su rjane

wottorhanske protyki

kaž też

pŕedźenaki

pola pŕesłupca **Dietricha** na składźe

— **Wobžnmyła je so** wutoru pschipołdnju dla woschkota na Hornjcerkwi haśy jena thudomna żónska. Wona tak njeschczowinje na sadnju hlowu padże, so **sebi lohsy mojby** sschahże. Pomozni ludźe ju sbĕhnychu a do swojeho bydlenja wsachu, hdźež ji sobustaw Sauliethneje kolony Cźerwjenego Kschiża prénju pomoc poskicźi a ju potom z khorobnym autom do jeje bydlenja na Garbarskej haśy dowjesć da.

S **Maicho Wjelkowa.** W Kobanej domje wutoru rano wo 5tirje wohenj nasta. Hižo pónđźelu bĕchu pytli, so za wohnjom śmjerdźi a w prénim poschtadże bĕ so hižo tójsicho kura nahromadźiło. Nichtó sebi njeměrzesche myślicź, z wotkel wohenj tam lĕz bycź. Jako stónczinje schpundowanje we bydleńskej tschni sbĕhachu, jasne płomje wupraknu. Tola pomozni śnjedźa a wohnjowa wobora wohenj bórzy sala. Je pak so tola nĕhdże schtwórty dźel schpundowanja wobschkodźił a je wnika dźera nastała, dokelż też sdobom wot delkach wohnjej wobarachu. Wohnischcźo w potrjechenej 5tiwi dyrbjachu 5wottorhacź. Wohenj je najźerkje dla 5tubjenego wuhnja nastał. Nastała schkoda so je sawĕscźenjom naruna. Wulke 5tożo jenoż bĕ, so hnydom sa pschicźinu wohnja śledźachu, dokelż bĕ wopalne mĕśno zyke pschi 5chodże, a hornja kubsa je zyke z drjewont wutkadźena. Kdy by so woheń ruczińsko wupschestrĕł, njeby nichtó po 5chodże horje mohł.

S **Khwaczicy.** Nasche śerbske towarstwo dnjowny porjad swojeje 5hromadźizny hodownu póndźelu ruce wotbu. Jedyn z hkownych dypkow bĕ ponowinje zyle 5estarjeneho towarschnostneho jewischcźa. Sa ponowinje bjese wschcźo hkosowachu, je-li smĕja jednanja z wojeschim towarstwom a wohnjowej woboru wuspĕch. Tole prascźenje ma so na generalnej 5hromadźinje dowuradowacź. Generalna 5hromadźizna budże 30. januara. Też wjednistwje tamneju towarstwow dźetej so z tymle prascźenjom dale sabĕracź. Ponowinje je nusne, dokelż je jewischcźo hižo pisches 30 lĕt 5tare, tak žebi towarstwa nałeżnje pscheja, so by so ponowinje bórzy pschewjedle.

S **Khwaczicy.** Pschi poślednjej hońtwje žu, kaž so z wĕrzyhódneje stronu powĕ, sajaja z jenym wuchom widźeli. Dołholetni wobkedźowarjo wudawaju, so žu tehole sajaca hižom žydom lĕt za sobu widźeli. Tola hischcźe żadyn tśeśi sboże njeměješche, so by jenowuschcźaka tśeśił. Tu **žu** je jeho wjazy krócź wobkedźowali, žnadź ju jeho też na pschimjesowazych revérach widźeli.

S **Wjeleczina.** Tu so 1. januara wulka wokrjesna wustajeńca pjerisnoweho 5kotu Budyschskeho wokrjesneho 5wjasta w krajnym 5wjasku Sserbitich pjerisnuplahowanskich towarstwow wotewri. Wotewrjensku rĕcź na wustajeńcu, kotraż je 5dobom wustajeńca karniklow, 5mĕje pschedźyła wokrjesneho 5wjaka, knjes Faßmann 5e Budyschina. Dokelż wustajeńca 5a nacźołnu wustajeńcu w Budyschskim wokrjesnym heitmanstwje pkaźi, njech kóżdy pschecźel pjerisnoweho 5kotu a karniklow 5kadnosći wuzije a wustajeńcu wopyta. Dwanacze towarstwow swój 5kót wustaji. Wustajeńca wotmĕje so w hoscenzu „K jandźelej" njedaloko dwórnischcźa a 5kónczi so njedźelu, 2. januara.

S **Wjeleczina.** Shromadźizna wobydlerjow, kotraż bĕ na wczera wjecźor powołana, w kotrejž dyrbjeschе so wo swadźe mjes Hänlichez fabriku a gmejnu rĕcźeć, so njewotmĕ, ale so na njewĕsty cźaż wotstorcźi.

S **Khrośćizy.** Szrjedu, 5. januara popołdnju w 2 hodź. budże we wjesnym hoscenzu saradźenje macźerjow Lĕkaŕ budże pschitomny.

S **Lubija.** Dźensajšiche pohrjebjenje wokrjesneho 5wjerka ma na dnjowym porjadże njenje wuradźowańskich dypkow dyžli dotalne pohrjebjenja. Jako najważnischе dypki wuschĕrknjemy tu: Postajenje wólbnych wokrjesnych za wólby wokrjesnych 5tarschojerjow, rozdźĕlenje statnych pschipomozow za twarjenje puczow (1926); a njesajomnym pohrjebjenju maju wo wholacich próstwach wo 5wjscźenju abo 5niženju hońtwińskeho wotnajeńkeho dawka jednacź.

S **Barjschcźa.** Tu 5kocźi khalz Adolf K. do młynskeje hrjebje a muzikeho, kiž chzyschе jemu sadźewacź, žo bu do wody 5cźahny. Pschikhwatazy ludźo muzikeho wukhowachu, ale cźeko khalza K. dotal hischcźe namakali njejsu. W sawostajenym liśeje je žiwjenjaputy khalz, kiž bĕ hižom dłóhi cźaż khory, swojim pschiwuznym 5wój wotpohlad 5óśĕł.

Mordarstwo we Wjazońcy.

K naschej wczerawschej rosprawje wo wuslĕdźenju mordarja na tudomnej wikowarjy z materialnymi tworanmi, Karolinje Wicźasojwej, podawa nam Budyschske kriminalne wotdźĕlenje tule nadrobniske wopisanje njeskuka: Wobschĕrnym 5hromadnym pschepytowanjam Budyschskeho kriminalneho wotdźĕlenja a pschiśiwschnje zandarmerije we Wjasońcy II je so nĕtko poradźiło, spodźiwne posdaśne 5amonotadźiśne 63 lĕtneje wikowarki z materialnymi tworami Wicźasojweje we Wjasońcy wujazniczź. Tu njesdeua so wo 5amomordaŕstwo, ale wotpohładane morjenje pisches 5tejcźi ruku.

Jako 5lóśnika policija 24 lĕtneho garbaŕskeho dźĕlacźerja Brunna Ebermanna z Wóstrowza pola Zitawy, kiž pak napoślednk we Wjasońcy bydleschе, wuzkĕdźi a 22.

Hodowne oratorium.

Novela Adolfa Sterna.

21] (Potrazowanje.)

Bjarnat Folz budźeschе so hischcźe ras rad 5aznjał, ale wobliczo jeho hoscźicźela pokasa so jemu pschebleda a ikstrne. I towa, a 5twk, ſ kotrymž so Bohumĕr Döhler prajeschе: „Kak je tomu dodźiny, so je swoja żona w nuzy a famolutka swoje poślednje hodźiny pschezywscha a Johana so zusej 5milnosći pschewostajita?" jeho 5atroschi.

„Lorenzowa porady mi ſ tym, so kóżdy pjenjezk wotkroczeschе, wschu wjesołu mysl", wotmołwi wón na pok 5pjerawje, na pok wuskostnje. „Ja mĕwach, kaž mósći žebi to lohko domyślicź, pschezo wjazy pschirodźiskeho igennina sa kralow a pryncow, wulkich 5urowzow (tyranow) a nĕžnych wowcerjow, dyžli sa rólu jako pater familias. A holeźa njech Boha khwali, so nje 5nata njeje a je so do waschcźo 5hrĕta sażiwiła. Njesejahuj taśe pokhmurjene wobliczo, podkomorkowy burschca, daj radscźo najlépschu bleschu ſ twojeje pinzy wuskocźicź, so by so 5tanjenite wodźenje Boże khwaliło, kotreż je to zlo k pschejomnemu fónzu dowjedło. Nĕtko budże tola wschitko zyle derje!"

Bjarnat wobkrućeſ swoju dowĕru ſ pożledninu dorikom w schlerizy. Ale nĕtko bĕ je swojeje 5tromy tak wustrowjany, kaž bĕ so Bohumĕr pryedy pokasał, tuž 5taji schkleńzu ſ ruki do 5wobodneho powĕtra, so rostschĕskuje k jemu padże. Farak bĕ jemu 5napschecźa so na 5tolcź 5wjesł, 5arų 5woje wobliczo do wobeju rukow a ryekny hlubоko dych lojo jenoż so na pol wótlje: „Nĕtko je po wschĕm!"

Hoscź 5łuchaschе, hischcźe jako by pravje njesrozumił, chzyschе ſ wjerchom wujĕcź. Ale wón wuruna so njelepje jenoż ſ pol tykom a hdyż bĕ hischcźe ſ boka na Bohumĕra, kiž brje bĕ žebi do rukow 5aplaknył, 5pohladnył, wón wopjetowaschе: „Nĕtko je po wschĕm? Nĕtkole runje? Haj, tak — ty wschak masch pravje — k holeźy bjes nana njemóżeschе so knjes pastor hischcźe 5hrabacź — ſ tajkim nanom pak nĕtko nihdy na nihdy nic." Wón 5kónny tři, 5chtyri krócź, kaž dospołnje pschepuhdźeny a pschesjedne. A 5tany nĕtkole wopraždże, prajeschе, krocźo wokolo fararjoweho 5tólcźa: „Dobrn nóz, Bohumĕr Döhlerjo!" a pschiwobroczi so, pryedy hacź k durjam dóńdże, hischcźe ras ſ 5pinetlej. Tam bĕ so lojowa 5hrĕźa w njedźelanem 5wĕcźniku, kotreż ninto 5aśkorjenje lampy jsiwu mĕrnje rozswĕtleschе, do poślednjeho kónźa dopalila. Dźiwi Bjarnat 5a bliscźały so haschał a 5tólcźi jón na 5porusći 5hyk 5wĕcźi. Psched tym bĕ wón hischcźe ſ bolostnje żedźiwym wócźkom na dypki, po hudźinach nastroju rosbrojene, 5pohladnył a praji nĕtko: „Schkoda, schkoda — ſ Bachowoje hodownje liturgije drje žebi ja 5ezeła hischcźe kdy nĕschto 5aspĕwam."

Wón bĕschе wuschoł, niż wotbeże cźicho, bĕ jej wot knježiny Beaty, kotraż bĕ so pokhmurjena ſ jewjenm wohnischcźu cźapka, 5wĕzu kasał a bĕ potom 5e jewjenmi wulkimi krocźelemi po 5thodach horje doschoł. Bohumĕr njebĕ na nicźo kedźbowak a njeźkyschcźesche a njewidźeschе tohorunja, so wokolo donm wótricźi wĕcźiŕ wot ranja saduwasche, wo nĕkotre rosprochnjene wokeźuzy wjerchsche a ſ rowow na kerchowje na połmjerjnjeny 5nĕh horje cźerjesche. Wupraženja dźiwjeho towarscźa bĕchu jeho zyle 5motale. Wón bĕ tohu mĕnjenja, so je jasnje 5pójnał, nĕtko je njemóżne, 5chtoż bĕschе hižo tak dołho ſ 5adoścźiwej wutrobu wocźakował a žebi 5pchał, ale wón mĕješeche to 5a njewupraženje furowo, so je to tak pschicźichó. Ani wokomik wón njedwĕlowasche wo Bjarnatowem wuprajenju, dźiwne 5acźucze, kotreż bĕschе jeho pschewjsało, pschi tom, 5chtoż bĕ 5aśdźeny wjecźor ſ Johanitnych rukow wobliczа wucźitał, bĕ nĕtko zyle rasnje wujasnjene. Po 5mućenem waschnju je won pschihotowasche lehnjeż hicź, haczkuli wón derje wĕdźeschе, so njebudże 5pacź. Ale ſ nózneje cźichiny a ſ cźemnoty we 5wojej komorzy mózeschе jemu, kaž bjo nĕkotrykuli ras pryedy, pokojaza mysličźka do 5uschcźe 5wużerkicź. Hedźimu 5a hodźinu 5kyschcźesche won ſ dybawje 5chcźerkazeho cźapnika ſ wĕźe wjesnieje 5yrkwje bicź, ani 5o by druha mysličźka jemu pschicźicź chzyka, jako ta, so je prubowanje cźerke a nimale pisches jeho móz a 5o je wschitko 5hubjone.

Ani 5o by był wuzmył, rosmysłowasche Bohumĕr hischcźe pschi prénich 5mĕrkach 5ymscźeho dnja wo bjesspokojazej wósćojcźi a wo wotrjekjenju, kotreż 5o jemu a jeho wobej holeźay napokaźi. Jemu 5da 5o bycź ſ khlestanjom 5a tu połojcźnu 5mitrobitosći, ſ kotrejž bĕ 5o tomu napschecźo 5tajał, ſ wotkel trasch mohła Johana pokhadźecź, tole wosjewjenje 5jwojeho pryedawscźeho komilitona; a tola mĕnjeschе won 5obom 5pósnacź Bożi warnowazu porst we tom, 5o bĕ 5o Bjarnat jako 5yle njewocźakowany hójeź jemu do domu walił, a we rosporjenju, ſ kotrymž bĕ 5ebi ſ wulkocźinjatym wużadanjom dundazeho po 5wĕcźe komedianta dał potajsnjstwo 5wojeje lubosće a 5wojeje cźicheje 5tarosće wuwabicź. Stotove 5rudne wobrazy 5pchichoda 5o psched jeho wocźomaj wujewichu a wucźeźkicźu jedyn tón druhi — won pschemyślowasche wo 5iwjenju Bjarnatowem, Johannem, kotreż bĕ psches nóz a ani 5o by wona 5anta hischcźe w najnjeńsichim 5o toho domyślika, ſ 5iwjenju tohole dźiwjeho pucźowarja pschipuskane, rosmyślowasche wo 5wojim 5amknem najpérschim 5amotnem 5iwjenju a njewidźeschе nihdże ani błyschcźa pokoja, kotryż by 5o bledemu 5mĕrkajcemu 5ćełku, kiž 5o psches lodowe kwĕty wobeju wokrow pschedobywasche, podobał. Jenoż to jene wujewi 5o jemu w tomle 5ćełnicźin cźerpjenjapolnych myślicźkow jasne, 5o dyrbi won Bjarnata Folza dlĕźschej ważnej rosmołwje nusować, pryedy hacź hyschtaj Johana a kantor Njepowĕdźał 5ćełowzku wo tom 5honiłoj, schto bĕ 5o stało.

Pschi wschĕm tutem myślenju a roswažowanju bĕ hižo dałeko na ranje, wulzy mućnjeho 5par tola hischcźe wobjał, hdyż 5inu trasch bĕ won popał, hdyż jeho kleńanje a wołanje: „Knjes magister, knjes pastor!" wunudźi.

(Skónczenje 5ejĕhuje.)

Hodowna zhromadźizna Maćicy Serbskeje.

Budyšchin, 29 hodowonika.

Srědka je pschedpołdnjo Maćizy Serbskeje tak bohateho programa swojim hosćinkarjam a pschećelam poskićiło, kaž runje na lětuschej hodownej zhromadźiznje. Hižo z wosjewjeneho porjada wotrjadow (niz mjenje hać 10) móžachmy dowidźeć, kelko dźela na cźrjódłach žiwernych cźakasche, kotrež so hižo k dopołdnišchemu pohrjebanju seminarja.

Nasch njespróstniwy farjadowar a spiritus rektor wotrjadow, k. dr. Arnošt Muka, dyrbješe nam pokazać, schto za jenotliwe sekcije dźěłali, hdyž stejimy a kaše dźěło nam w pschichodze do rukow hlada. W tym smyslu wotewri schadźowanku a powita hosći.

K. Bart rěčeschе najprjedy wo narodnym hospodarstwje a wo jeho prózowanju, Serbow też na narodo-hospodarskim polu sjednoćeju. Spócża je hižo so to poradźiło je załoženjom Serbskeje ludoweje banki, we Sconeberje a Dommerhakez knihicźišćerni a Serbskeho hospodarja a wotrjad budże so dale w tom smyslu prózować a so je to sajaźiło.

W prawišnišim wotrjedźe naspomni k. jusitarny rada dr. Hermann, kak je wotrjad najprjedy farjadowany był. Wokasa na stare prawišnište nahlady, kotrež so husto w serbskich pschiwšikowach jewja, a prošy młodšich prawišnikow, so bychu je napisali a tak sakhowali. Dale pschedwjedźe pschitomnym wjschelake njeserbske prawišnište wuraza a jada hej sa nje dobre tworby, niz jenoż hele pschełožki a so bychu so bóle hławnješa měšto wězownikow trjebałe. Potom so wo wschelakich wuraschach jednasche, so rozpowědachu a jako pschihodne so pschijmychu. S tym měł so łóžby Serb sabèrać a proschesche, so bychu jenatliwzy žiwoje nahlady hać do 1. měrza pišomnje sapodali a to na jeho domjazu adrezu (Jurjowa droha 15). Wěcy měłe so potom tuttermiže technisy porjadnje trjebać.

Sa jadźiwaneho pschedsydu narodopišneho — musealneho wotrjada rěčeschе k. dr. Muka. Pschisponmni, so je w nětkotrjm na tutom polu dźěłał, wosebje pschedsyda (k. musejownik, wyschi wuczeŕ Wjeral, kiž so tomuhwi). Dale so proschesche, so bychu so wuriwanki le serbskeje semje so Serbskemu musejej pschepodałe. Muohe starožitnosće khowaja so hišcźe we žiwjenach a statokach.

W delnjoserbskim wotrjedźe skorjeschе so z jeneje strony, so so naschi Hornjoserbja hišcźe dosć wo swojich tanmišćich bratrow njestaraja, mjeskaschi dyrbja tam puczować, wosebje studowazy. Tak najlepje lud jesnaja. Se strony nasch pschesćelow so muoho zadźerkowy cźinja. Dyrbimy deliku serbskeju studowacź a wukhowacź. S swidacźom Zaßnika, Pratnje a druhich knihow stara so sa nich. **W schulach so nihdże serbska rěcź njewuczi a t akle lud k narodnej žiwnosći sadźowany,** na kotruž hakatistejo hižo z radosću cźakaja. Tonu wjesełu měło so jadźewacź z cźitanskim kursami a z pětowanjom spěwa. Tam wuhotowane konzerty k posobnjenju narodneje myslje pschinoschnja, tak daloko hać so to pisches statnje farjadowany „Heimatdienst“ njesadźewa, kiž je k wutwarjenju narodnych wjesełschin farjadowany. Tola so wo wschelakich wjesołych wuspechach referowaschе.

Beletristiski dźiwadłowy wotrjad je po swojich wuzach dźěłał, nowe knihi za wobohaćenje, pschełožiće a za nasche jewišćo sa pschihrawnje. Wschelake leža hišcźe w rukopisu, też delnjoluzišće, a buchu tam w manuskripcie po wobane, dokelž cźas młodźina w lubej maćerscźinje krasej. Swjesełeje so postupy. W belletristiji so wjele dźěła. S dopołnjenjom sa nasche cźasopisy (Serbske Nowiny, Łužica, Katolski Posoł atd.) S jeneje strony so pschipsponmi, so so njechy pischewiele pschełožkow podało. S druheje pak so swaschescźowa, so je koło serbskich spisowarjelow so za pokazi i zuje literatury wupraziło a tuž hižo tajke se złowjanjesće a druheje brake, dyrbja pak po formje a wobšahu hódne (moralne) być. K. wuczeŕ Nawka je z jeneje prózy wsał, w kotrej nětkotrych nježazow wiše zmylki (niz jenoż cźischcźerske) wupisaczi. Ma jich zynk kopizu. Pschicźežnje dyze je wosjewić, sa kohni spisowarjelow a rozprawjaŕ z toho wukli. Namjetowasche, so bychu so njebohi Wingerowe spisy wudale.

W stawizno-starožitnosnym wotrjedźe so mjes druhim O. E. Schmiedtowa kniha naspomni, kotraž mnohich wopaschnoscźow a njewěrnoscźow wopischija a tuž bu serbska wotmołwa na nju nutna była, znaty: „Wir Wenden“. Kniha je z podpjeru knjezeŕskich kruhow spisana, tendenziozna — (hižo delnjoserbski wobras „Jony pischi schkleiny palerza“ dyrbi temu pschinoschowacź). We swojim najnowischim wudawku „Kursächsische Streifzüge“ je cźahnyła, je smykene. Woni tu hižo dźěje hyła. Sa to rěcźa leżowuostne mjena, kotrež su nimale wuwiwaćne serbske. Bychu-li Němcy wjedy hyli, dha by to nawopak było. Wschelake druhe stawizniske wopaczinosće hischcźe so wotpokasachu.

Wuhodźbnym-wumjesćišim wotrjedźe rospravjeschе k. wyschi wuczeŕ Skodeŕ wo naschim hudźbnym žiwjenju, kotrež so dźesi a bóle pospěsnje. Tonu pschinoschuja wulke konzerty (kaž pohledni w Budyšchinje) a też towaršnowe, kotrež wo pilnej dźěławosći swědcźa. Nowy „Towaršny Spěwnik“ je bórzy hotowy. Dla swobodnja nekotrych njenjerjownych hrdłow proschu so, so bychu hobustawy spěwaršich towaršnowow a druhe sajimcy běz jich do cźasa skasali a sapiaćili (1 hr.)

Rěcźežpytny wotrjad — jako najpilnischi — je wjazore pohrjebanja wotměwał a so w nowem lěcźe bórzy sasso schadźe. Jenu hischcźe wjele dźěła do rukow hlada. Rěcźežpytne wězy maja so wosjewić. Tak je knižka „Wo wutwarjenju wosebitych njemjonow“ wuschła a wopischija ji dźěle: 1. rodźinstwa, 2. wobkhodstwo a 3. wutwary abo wudwory. Prěni swojast delnjoluzišćeho słownika wot dra. Mirki je so w Prahy dorźišchcźał (do wójny w Petrohrodze sapoczety). Awtor je hornjo- a delnjoluzišćej Maćizy po jenym cźišernjarni darił. Krakowy słownik je nimale hotowy a bórzy wuidźe. S jeneje strony so rěcźežpytny wotrjad prošy, so by so z terminologiju za cźełosnjewjedowanje saberał.

W smyslu pschirodospytneho wotrjada su někotrii pilnje dźěłali, njes nimi wosebje nasch hławny pschirodospytnik k. wyschi wuczeŕ Schěza. Pschi tom rospravjeschе k. wyschi wuczeŕ Kral wo sajimawym fiwerbnym podeidźenju, kotrež je njedawno na njebju widał („Wohnjowe smije lećachu“ — tuž rjekuje: „Wuczischcźana hwězda“). Pschecźitany nastawk so we Łužicy wozjewi.

Paedagogiski wotrjad je wosebitych posthedźenjow měł. S jeneje strony so dźěła na tym, so by so wuknyła serbska rěcź we wschěch šulach, hdyž su tam dźěći z nětkotrych serbskich wjeskow. Tola so wo wschelakich wjesołych wuspechach referowaschе.

Beletristiski dźiwadłowy wotrjad je po swojich wuzach dźěłał, nowe knihi za wobohaćenje, pschełožiće a za nasche jewišćo sa pschihrawnje. Wschelake leža hischcźe w rukopisu, też delnjoluzišće, a buchu tam w manuskripcie po wobane, dokelž cźas młodźina w lubej maćerscźinje krasej. Swjesełeje so postupy. W belletristiji so wjele dźěła. S dopołnjenjom sa nasche cźasopisy (Serbske Nowiny, Łužica, Katolski Posoł atd.) S jeneje strony so pschipsponmi, so so njechy pischewiele pschełožkow podało. S druheje pak so swaschescźowa, so je koło serbskich spisowarjelow so za pokazi i zuje literatury wupraziło a tuž hižo tajke se złowjanjesće a druheje brake, dyrbja pak po formje a wobšahu hódne (moralne) być. K. wuczeŕ Nawka je z jeneje prózy wsał, w kotrej nětkotrych nježazow wiše zmylki (niz jenoż cźischcźerske) wupisaczi. Ma jich zynk kopizu. Pschicźežnje dyze je wosjewić, sa kohni spisowarjelow a rozprawjaŕ z toho wukli. Namjetowasche, so bychu so njebohi Wingerowe spisy wudale.

Semrěty duchowny Riese so 19. julija 1855 w Radojzach pola Khočebuza narodźi jako syn ratarja. Po swojich schulskich letach wopyta gymnasij w Khočebuzu a Seehausenje, posłužiše studowanje bohošłowstwo we Barlinje a Bonnje. Potom studowaschе krótki cźas jako pomozny predaŕ w Budapeszce, dwě lěcźe jako serbski farar w Ochoży, 22 lět dołho kluzješe Serbam w Deschnjanskej wosadze a 18 lět dołho serbskim wšam, kiž su do Khočebuskeje klóschtrskeje zyrkwje zafarowane. We wschěch swojich sanjonitstwach njeprózniwy dźěławsche se předowanjom, rozwuczowanjom a duschepastyrstwom. Wot swojich dźěcźazych lět bě se serbskim wobydlerstwom wokoło Khočebuza wulko sjednoćeny a sroumjenschе. Boże skowo Serbam w maćernej rěcźi pschipowědacź. Mnoha lubosćz wosjedu k njemu sjewi so też we lěcźe 1925, jako nětk jemórny duchowny swoje 70. narodniny a sdobom swój 40sětny sanjonitski jubilej swjeceschе. Wón mjeschе wulki wjesmy wokrjeh sanjaraczi. 9 serbskich wjsow skluschachu do jeho wosadn. Njedźiwajcy swojeje starosby bě druhdy wjele hodźinow we aucze po puczu. Na tajkej jěsbje pschi wukonjenju je je jeho nětko pjmjerc pschekwatała a jeho se žohnowaneho dźěła a žwóžbneho žiwjenja z krutej ruku storhnyła.

Duchowny Riese bě 71 lět stary. Zarujo steja naschi delujoluzišćy serbšiny bratrja a sotry pschi jeho marach a zaźiwaja, schto su z nim žhubili. Wób spožcź pak je jemu nde w rowje a mytuj jemu bohacze, schtož je sa naših serbšti lud cźinił.

Delnjoserbski duchowny smjertnje znjezbožił.

S Khočebuza pschińdże struchła powěsć, so je Bóh **zwerneho serbskeho fararja do swojeje wěcźneje domjiny wotwołał.** Wón bu **z woporom njeboža, z wobchrotom** sawinowanym. Powěsć wo njeboži je cźežkowaza:

Wutoru popołdnju wokoło ½3 hodź. sta so na Železnišim pschełhodże Pisnjanjstej dróhi pschi srażnikowej tyčźy cźo. 68 cźežke njeboże. Automobil autoweho pschenajerja Feuereisena, kiž z Rohoznu pschijědże, hładkoscźe dla sawjeru pschestaje a na kolijach pschedu druhej sawjeru stejo wosta. W tymle wokomiku pschihna towarowy cźah z Frankfurta do Khočebuza, **zhrabny auto a wjerhnu jón z wulkim wotmachom po nażpnje dele.** Schofer a jena nutskaježdźaca wožoba so njestaranjschtaj, **mjes tym** so so druha wožoba, duchowny Riese z Khočebuza, jara cźežko srani a na **swoje rany w Khočebuskej** khorownj wumrě. Duchowny Riese bě na domaj puczu z jeneho pohrjeba.

K temule njeboži podamy hischcźe dalschu nadrobnu rospravu. Psched železnišim pschekhodom so dróha nahle sawinje. **Wjednik F., kiž swój wós sam wjedźeše,** bě so na sawrjenu sawjeru pschepodźe dohladał. Hačrunjeż z pomjenjschenej spěchnosću jědźeschе a wós hnydom saspina, jón tola hładkoscźe dla rucze dosć zastarcź njemóžeschе. Tak wós prěnju sawjeru pschekrapnywschi na kolije sajědże a psched druhej sawjeru se sadnim dźelom na kolijach swoju wosta. W samsnym wokomiku pschibliži so towarowy cźah z Pizn̆ja. F. z wjednistwom hyła wotstrěži. Duchowny Riese a wobdźělerjo sahrodnistwa Jakobiz wjazu cźežnyeź njemóžeschtaj. Cźah złrabny automobil a wječźežše jón hischcźe 20 metrow daloko sobu. **To wschitko sta** so za někotre sekundy. Duchowny Riesy poczerpi smjerte trjewawjaze rany na spanju a so smutskach cźežko srani. S truczę pschikhwatanym khorobnym autom jeho do Khočebuskeje khorownje dowjesechu, hdyž hižom sa krótki cźaŕ wumrě. Wotnajnowiši auto je so jara wobschkodźił a jón dyrbjachu wotwjesć.

Spodźiwnje! Přemysli dwaj padaj!

1. 7. dezembra 1926 pišachu Serb. Nowiny w pschilopku: Cźłowjecze žiwjene — 50 hr. Tam steji, so kajowiski sud w Stuttgarcze hižo potlh̆ostanego połzaschkeho strašnikschtwa dla strašcźneho ranjenja cźeła k 50 hriwnam khłostanja sadźi. „Khłostanje je runjewon̆ smješne, hdyž wobmyslimy, so by wschitcźki hdyž pschesjedźenje wuprosili, so je połzaj njewinowateho rěsnikskeho mischtra tak bestialisy krjudował, so je sćudnje hladacź było.“ Rěsnik je na te rany w khorownji — wumrěł.

2. Franzowski sud w Landawje je leutnanta Rouziera — wunjewinował. Hdy by jeho teŕ 50 hr. sadźył, kaž nětko sud połzaja, by so potom lud spokojił? A rozdźěł wulki je, hdaž cźłowjeka satřělisch abo sakoleschi, so hnydom mortwy padnje, abo jeho krjudujeschi tak njeczłowjeźny, hdaž hakle po załoženym cźerpjenju wumre. Wschako je hej we wójnje wojak w lazarece pschak wot krala — kulku, so by wumoženy był z bolosćow.

Hdaž so wunsudźenja njenatykuja? Stuttgartski a Landawski wunsud staj žebi jara bliśej w protyzy!

A žyzka. Njeje cźłowjek wjazy hódny hać 50 hriwnow!! Cźełe je dróžsche!

Nasnowiše z cyłeho swěta.

— Schtrowa powěsć wo njedźelu za jutrje pjatk: Njewobstajne, samrócźene tola trochcźu symnjsche.

Italiski namjesni straŕnizy su pschi schwajzarskej mjezy 12 wožowow sajeli, kotrež chzychu 100 wulkokalibratnych revolwerow do Italiskeje pschełmytnjacź.

*

Hlownemu wjednika kommunistiskeho sbězarskeho hibanja na Hollandskej kupje Javje w Indiskim morju, Dachlana, su sajeli.

*

Schpanjski diktator Primo de Rivera chze so pjecza z politiskeho žiwjenja wrócźo sćahnyć. Na knježerstwowe cźoło dyrbi general Berenguer stupić.

*

Kantonske wójsko dale k Shanghaiej postupuje a so z wójskom generala Cźekianga sjednoćiwši spyta, so by Shanghai je wschich stronow wobstupić mohło. Tónle manewer so z deschcźowym wjedrom a symu jara pocźežuje.

Přirodźeny zjew.

Sapisł z 14. hodownika 1926.

Wcźera wjecźor wokoło 11 hodź. sedźach w Ssl. pschi rěsaku we swojej stuwcźy a běch hluboko do swojich pismow zamurjeny. Wokna za sapowědźchane. Na was zaslyschach wonkach njedaloko kwarjenja wótry wusk, kaž kaž by ruczna granata rosprażła. Ja so jara postrózich, dokelž sedi na nětkajki atentat mysłych. Skhlschach pěsć abo zamnjchi do wokna schćerknyć a widźach, so je wokknowa gardina nadniwa, dokelž běsche so z powětrownym cźišcźenym hornje wokknowe schćidło wotcźinikło, kotrež běsche drje jenoż pschisaczinjene było.

Wobkhadowach žebje a pschimach po žebi, hać njeschmu z nježim trjechenym. Nětko cźisach też sylnu fosforowu wóń.

Bojach so najprjedy do cźmy wustupić, potom pak žebi myslach, so mohło so nježchto palicź zapocźeć a dźěch hladacź. Njemóžach pak nicźo widźeć.

Wonkach běsche pschemělnjate wjedro. Wjecźor stojesche měrjaze na njebju a cźesche, spěschne mróczele cźahachu pod nim wot wjecźora k ranju. Cźopytoh běsche wonkach trjschi tři, schtyri stopjenki.

Rano pytasche muój sym wonkach, hać nětchto namaka, schtož na podawk pokasuje. Wón namaka też nětchże 15 krocźeli wot wokna w pěsku zyle nowu wuzlubjenu dźěru, zyle tukowatu, kaž by žebi in sajaz pschiprawili. Nětchto mokrejho pěska leżeschе pschi boku.

Podawk mózše so jenoż na tajke wajchnje wukseźeć, so je z powokna z pinowa kuło na jenuju sjelu a pschi tom rosbuchmyła a na tym mjestnje założeny a hižo trochcźu

z trawm porosćeny pěšk hač na frosćenu semju wućišćnyła.

S města Bremen pšchi žewjernym morju so poslednje dny wosćewi, so je tam meteor na semju padnył a pšchi tom dźiwu wumrył. Trasch tutej podawaj w nětkajšim świsku śtojitaj? Sa.

Přilopk.

* **Sc 74 létami do khłostarnje.** Budyšinski pšchiśahowy sud sašudźi hač dotal njepołhkhostanu 74 létnu wudowu Scholzowu z Neugersdorfa dla wopačneho pšchiśahanja k 1 létu khłostarnje. Cźestne prawa so jej na tśi léta wotrjekmychu. Wobkorźena bě w prozesu, kotryž jeje wunuźe dla pšchiwdźenja pšcheźiwo jenemu Krawcej wjedźesće, poddonnuje k kśišchenju swojeho wunućka wuprosała a to se pšchiśahu wobtwjerdźiła.

* **Sśmjerć w kupnym domje.** We Wrótśkawju padny w Barašowej bratram Ćuśchanjam kupnym domje 35 létny muźel, kiž žedi z galerije druheho posthoda źiwjenje we prěnim poskhodźe wobhladowaše nadobo do hłubiny, doklž bě so jemu poćaka hłowa wjerćeć. Njesboženy padny na schtlerećany kaschcy pschedawaršskeho blida a běše hnydom mortwy.

* **Sajazy na schtomach.** So móža sajazy też po schtomach kaschcy, sa to rěcźi wobkedźbowanje, w kotrymž wěźiny Kerse w cźasopišu „St. Hubertus“ rěcźi. Po tym je wón sajazow tak wyšoko na schtomach na hakosach leźecy widźał, so je gyle wusamknjene, so žu tak wyšoko horje skočicy mohle. Potajkim žu dyrbjeli po schtomje horje lěsć. Wobkedźbowane padły pak žu so w tajkich kónćinach stale, hdyž žu powodźenja a smjerśi sajazow pšchinuśiłe, na schtomach wućek pytacź. Sšnadź cźěri pšchi tajkich naturśich katastrofach też hłód śwérjata na schtomy. Je tola dosć znate, so sajazy a też žorny rady wot skory młodych haložkow wymjaju.

* **S pjerćenku w ruzy ... sa hodownu wobjed.** Podawk, wo kotrymž chcu powědacź, wjerćeźi so wo hodownu hušćnu. Sapoćat pak je so z tšěra wjele palenzom, kotryž běsche rjemjeślnišknemu mišchtrej z Mantenfelskeje dróhi w Barlinje derje źkodźał, hdyž bě žedi pryedy dołho pschemyślowak, kak by najlěpje a najtunšcho k hodownej hušćnu pschišchoł. W kórcźnje pak, hdyž bě so mišchtr do schtelećźki sahladał, wuložowachu so runje hodowne hušćny, a tu njemóžeše so wěso nasch mišchtr sdźerźeć. Draješe źoru, a doby rjaneho tućneho ptaćka. — Pryedy pak, hacź móžeše so pjerćenka w pónoji z tukom poleć, so źoźo wjerćeźo dobyćerja pola, a to wšo niź z tukom, ale z alkoholom. Druhi hóścź w kórcźnje pak njebě niźo dobył, a tohodla hnéwaše jeho wjeźokotoś dobyćerśkeho mišchtra. S tuteje situacije nastachu někotre mało pschećelne źowa a winowe wjeźele pschewobwrośi so z rasom do njepschećelśkeje smyłkenośe. Jako stónćnje mišchtr se źwojej dobytej hušćnu pod pažu z kórcźmy domoj cźapnyše, ześwowaše jeho njepopschaźy druhi hóścź. — Na tšhodze k bydlenju wobjedźerja dobyteje hušćny bóndže k wulkej bitwje. Jako bróń źkuśeše pschićźina swady, tamna hubźa, kotruž mišchtr sa nowy wsa a źwojemu pschećźiwnikej z njej wokolo wuschow pjerśeše. Ale tamny njeběše hišćeže tak skurjeny, wutorhny kablazenu mišchtrej jeho bróń (cźitaj hušćnu) a khwataše z njej z tšěže won. — Kóńz tuteje stawiśny bě nózna hanjeźa sa hušćnym rubježnikow, kotrehož policaj stónćnje sadźerża. Sajaty pak go wutorhny, cźišny wobhu hušćnu na pleśe a wuchwa go do źušćodneje tšěže, hdźež go w śudku sthowa. Policaj pak jeho namaka, — też hušćnu, kotruž go dobyćerśkemu mišchtrej wróći. Możemy žebi myślić, so jemu wošebje derje ześkodźi, hačzuniež je jene plezo w bitwje tšěrco cźerpko.

* **Żelesniśke njeśboże w Cźechach.** — **23 ranjenych.** Na dwórnišcźu w Brandeju frafy do Prahi jědźachu wošobowy cźah do tworowneho cźaha. Wobej lokomotiwje wukoscźiśchtej z kolijow a rosrasnychtej go, runje tak też śłužiny wóz wogbowneho cźaha. Na spodźiwne waschnje go tam pschebywajemu personalej nicźo njeśta. 21 pasažerow we cźahu go srani, mjes nimi dwoje cźežko. Schkoda na maśiźnje je wulka.

* **24 mortwych pschi tódźowej srážy.** W nozy k 25. dezsrahy jendźeśiśi parnik „Burnta“, kotryž do Sapele we Wjeczornej Afriky jěchaše, na Portlandskej wyschinje do franzowiskeje tódże „Eugene Schieder“. S 28 muźi žyłneje wobsadźi franzowiskeje tódże je go 24 namórnikow satepiło. Jendźeśiśi parnik, kotryž go jenoź mało wobsćkodźi, dowjese wukhowanych do Portlanda.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

W brodutruhaśtim friśeŕśkim a włožny wobdźěłanśtim pschemyślu njeźmědźa 1., ale **njedźelu, 2. januara 1927 dop. wot 8 hač do 11 hodź.** pomotnicy, wučobnicy a dźěłacźerjo dźěłacź.

W Budyšchinje, 30. dezembra 1926.

Měšćańska rada, pschemyślowy hamt.

Towaŕstwowski powěstnik.

Bukecy. „Radosć“ spěwa srjedu, 5. januara. Dokelž so za swjedźeń w Bukecach přihotujemy, nocheyć nichtón prjeć wostać. Dirigent.

Drježdźany. Tow. kat. Serbow „Jednota“ zeńdźe so wutoru, 4. januara 1927, k hłownej zhromadźiznje we „Bayrischer Hof“ na Hornčerskej hasy (Töpferstraße). Přitomnosć wšěch sobustawow je dla ważnych porjadowych dypkow nuzna. Předsydstwo.

Khróśćicy. „Serbošaw“ změje 1. jan. 1927 hnydom po nyšporje pola Wjeńkec swoju měs. zhromadźiznu. Přednošk, rozmołwa, wólby, namjety.

Njebjelčicy. „Jedn. Sokoł“ ma kóždy pjatk wječor we 8 hodź. zwučowanje w korćmje. Kóždy serbski młodźenc słuša do Sokoła! Načoln.

Minakał. Serb. tow. „Statok“ wotměwa přich. njedźelu, 2. januara, pop. w 3 hodź. tudy w Šodźio hosćeńcu swoju měsačnu zhromadźiznu. Dokelž so wo přichodny zawrjeny swjedźeń jedna, so naležnje prosy, zo bychu wšitke sobustawy cyle wěsćo přišło. Předsydstwo.

Radwoŕ. „Jedn. Sokoł“ zwučuje pjatk po nyšporje. Po zwučowanju je ważna zhromadźizna dla swjedźenja. Kóždy ma winowatosć, přitomny być. Načolnik.

Slepo. Wšitke sobustawy towaŕstwa „Swěrnosć“ zhromadźa so štwórtk, 30. hodownika, wječor 1/2 8 h. pola Bastiana k poslednjej skhadźowancy w tutom lěće, kotruž chcemy při wječeri, spěwje a hudźbje na wosebje dostojne a wjesołe wašnje woswječić. Předsydstwo.

Serb. Sokolski Zwjazk. Generalna zhromadźizna je přichodnu njedźelu, 2. jan. 1927, pop. 1/2 3 hodź. Započnjemy z dypkom. Do 1/4 3 hodź. so wšitcy w Serb. Domje zhromadźa. Dnjowy porjad: Rozprawy, wólby, namjety (přijimanje Jednotow Rakojdźanskeje a Njebjelbanskeje). Starosta.

Wotrow. „Tow. kat. młodźeńcow“ wuhotuje njedźelu, 2. wulkeho rožka w hosćencu w Pančicach swój 7. założeński swjedźeń z dźiwadłom a rejemi. — Wšitke wokolne serbske towaŕstwa, wšěch přećelow młodźiny, wosebje staršich cyleje wokoliny, so přeprošuja. Započatk w 7 hodź. Předs.

Zjenoćeństwo serbskich wučerjow zeńdźe so přichodnu srjedu, 4. januara, dopołd. w 10 hodź. w Serb. Domje w Budyšinje. Dnjowy porjad: Wuradźowanje wo načisku knjeza Nawki. Raj a druhe towaŕstwowske a serbske naležnosće. Předs.

Zwjazk serb. spěwanskich towaŕstwow. Přenje hłowne posedźenje w lěće 1927 wotměje so sobotu, 15. jan., pop. z dypkom 4 hodź. w „Bělym Konju“. Nuzna je přitomnosć wšěch dirigentow a předsydow; spěwarjo a spěwarki, kaž też hosćo so lubje witani! Dnjowy porjad: a) zańdźenosć a naše dźěło — posledni koncert a zlibowanje, b) přichodne dźěło a jutrowny koncert 20. IV. 27 „Naléćo“ wot K. A. Kocora, hudźbne rozjasnjenje; c) rozprawy; d) nowowólby; namjety a wšelčiny Kóždy njech sebi tola dosć časa wozmje k tutemu ważnemu posedźenju. Z bratrowskim postrowom

Bjarn. Krawc, hł. předsyda
Jurij Słodeńk, hł. dirigent.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smolerjec w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmaa w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězync. — Za nawěšiki: C. Janak w Budyšinje.

Ložowe damasty běłosmuhate nawoblečenja, łož. plachty, ruby na blida a na hosćenske blida, wupjerki, pisane ložowe nawoblečenja, ložowe pśikrywy, diwanowe pśikrywy, kosowy plat, wulki wubjerk — jara tunjo

K. Erler w Budyšinje
na Zitn. wikach 11 znapśeća hosć. „Stern“. Rěcu serbski!

Małe nawěštki

w „Serbskich Nowinach“ maja

dobry wuspěch

Ruby na blida a na hosćenske blida, trjenje, twjelki, rólowanske ruby a łož. plachty, běłosmuhate nawoblečenja, pśikrywy na sofy, blida a diwany, śikatki na sćěnu.
Wulki wubjerk — jara tunjo!

K. Erler w Budyšinje
na Zitnych wikach 11, znapśeća hosć. „Gold. Stern“ / Rěcu serbski

Jenož hišće cyle krótki čas

traje naše

dospołne wupředawanje

dla předanja wobkhoda. Smy naše

płaćizny z dźěła hišće **wosebje znižili**

a mamy hišće na składze:

žonjace mantle	muzace mantle
„ wobleki	„ wobleki
„ suknje	„ kholowy
„ bluzy	„ sportske wobleki
„ kostumy	„ gumijowe mantle

Dźěłba mužacych a žonjacych mantlow za pśekhódny cas

Dźěćaca drasta

Drježdźanski drastowy dom

Birnberg & Co. w Budyšinje při Mjas. jětkach 5

Tuta składnosć so ženje wjacy njewróći!

Hosćenc w Smjerdźacej

sobotu, 1., njedźelu 2. a pónděłu 3. jan. 1927

kózło-piwo toći

Přećelnje přeprošujetaj
Jurij Krawc a mandźelska.

Pleśene meble
kajkostne dźěło w kóždym wuwjedźenju
dźěćace wozyki
po wšěch płaćiznach
małe pleśene twory
za dom, industriju a ratarstwo kupujeće najlěpje we wosebitem wobkhodźe
Paul Böger w Budyšinje
na Šulskej hasy 5 při dźiwadle.

Wše družiny
najlěpšich briketow
poskića w Brěznje čo. 21, kaž też darmo do domu
Rudolf Hohlfeld w Brěznje

Trjebane a nowe

meble

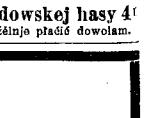

kaž też **wuhotowanja stwow** poruča tunjo
Ernst Stelzig, na Hrodowskej hasy 4
Podźělnje płaćiš dowolam.

Kóždy

čitaj Serbskich Nowin njech sebi swoju

serbsku wottorhansku

protyku

pola swojeho dowěrnika „Serb. Nowin“

zkaza

abo sebi ju w Serbskej knihaŕni w Serbskim Domje w Budyšinje sam wotewza.

Walter Rinnelt
wosobny frizěr za knjezow, knjeżny a knjenje
zhotowja wšě włosowe dźěła. Najwjetši skład wšěch toilettowych tworow, wotpřihanje po waśnja bubiskim a pažiskom (Bubi und Bagenköpfe).

Připrawjenje towaŕstwow a dźiwadłowych, njewjesćinskich kaž też kwasnych frizurow.

Najpěśniše a porjadne posłuženje

Wosebity dom cigarow a cigaretow
w Budyšinje na Kamjeńtnej hasy čo. 17
při hotelu „Krone“.

Dołhe a krótke Škórnje
ručne dźěło, ma jenož na składze
wobućowy dom Mark w Kukowje.

Nowoletne khartki

w serbskej a němskej rěcźi
zhotuje spěšnje a tunjo
Smolerjec knihiśćerńa w Budyšinje
w Serbskim Domje

Přiloha k čisłu 303 **SERBSKE NOWINY** Słworik, 30. decembra 1926

„Thesaurus linguae Lusatiae inferioris Sorabicae."

Drohotna wobradźeńka k hodam 1926.

Pisze Jan Serbin.

I.

Motto: Habent sua fata libelli . . .

Mjez nĕkotrymžkuli darom lubosće, kiž je lĕtsa Bože dźĕćo mi wobradźiło, leži najdrohotniša wobradźeńka přede mnu: Prof. dr. Ernst Muka: **Słownik Dolnoserbskeje Rĕcy a jeje narĕcow. I. A—N.** Je to prĕni dźĕl wulkeho žiwjeńskeho dźĕła našeho najsławnišeho serbskeho wučenca a wótčinca Arnošta Muki, kotrehož mjeno je po cyłych Serbach a tež we słowjanskim swĕće sławnje znate. Mjenje znate pak je to, pod kajkimi wobćežnosćemi je tónle „pokład łužisko-delnjoserbskeje rĕče" na Boži swĕt přišoł. Maju tola tež knihi swoje wosudy a stawizny. A mjenowana kniha ma čim dźiwniši wosud, dokelž je wójnu přetrała, kotraž tež jej ze zahubu hrožeše. Dokelž pak so nĕtko nad tym wutrobnje zradujemy, so je swĕtło swĕta wohladała a mamy ju jako wulkotny pomnik swojeje serbšćiny w rukomaj, to chcemy w sćěhowacem jeje dóst a stawiznu wopomnić.

Ze rjaneje knihi: Dr. Arnošt Muka, kotruž je Serbam naš njesprócniwy prof. Ota Wićaz k 70. narodninam napisał, wĕmy, zo je so Muka hižo ze studentskich lĕt zo wšej pilnosću ze delnjoserbskej rĕču zaběrał, dokelž bé spóznał, zo tale wboha syrota předewšém pĕstona trjeba. Stož bé so prjedy njeho w rĕči dźĕlało, njoměješe wulkeje wĕdomostneje hódnoty. Tohodła dyrbješe sam najprjedy rĕčny wobstatk wuslĕdźić, za staršimi pomnikami pytać, zo mohł sebi wĕstosć wo rozwiću rĕče a jejnych narĕčow dobyć.

Hdyž bĕše w l. 1886 Wjerćha Jabłonowskeho Towarstwo w Lipsku čestne myto na wĕdomostne wobdźĕłanje zynko- a twórbosłowa delnjoserbskeje rĕče wustajiło, to je so Muka do podrobneho studija delnjoserbskeje rĕče ponurił a wurjadny nadawk, kiž bĕ na tři hłowne dypki złoženy, k wulkej spokojnosći dokonjał. Tak je nastawa wulka wĕdomostna rĕčnica, kotraž stoji na najwyšším skhodźeńku nĕtčišeje wĕdomosće, a wo kotrejž so Wideński slavista Józef Karasek we swojej wobšérnej recenziji wupraja, „zo ma nĕtko najmjeńši słowjanski ludnajwjetšu čišćanu rĕčnicu". Tale wubjernje wuhotowana kniha wuńdże pola Hirzla w Lipsku 1891, 615 str. 8° wulka z titulom: „Historische und vergleichende Laut- und Formenlehre der niedersorbischen (niederlausitzisch-wendischen) Sprache mit Berücksichtigung der Grenzdialekte und des Obersorbischen."

Z lĕta 1880 přiwobroći Muka swoju wosebitu zadźiwnosć na swójbne a ležownostne mjena, dokelž dóš su z najwažnišimi rĕčniskimi pomnikami našich njedejownikow. Na tule ważnosć bé hižo lĕta 1865 Michał Hórnik pokazał a bĕše sam tež prĕnju zběrku tajkich mjenow wozjewił. Při swojich pućowanjach hromadźeše Muka tute mjena a poda je we swojej Statistiey Serbow a druhe w Časopisu M. S.

Za Delnju Łužicu je Muka toborunja wulke dźĕło systematiskeho zběranja a wukładowanja wšitkich ležownostnych a swójbnych mjenow na so wzał, a za kóždy wokrjes Delnjeje Łužicy doby sebi spušćomnych zběraćelow, kotřiž potom swoje zběrki w Časopisu wozjewjachu, kaž na př. Jordan, Šwjela, Kuba a Gander w Guhinje. Za Łukowski wokrjes, hdźež Muka sam dźĕłaše, wozjewi swoju hobrsku zběrku we wosebitej knizy „Bausteine zur Heimatkunde des Kreises Luckau 1918."

Wšitke podrobne a dokładne dźĕła, kotrež sahachu přez cyłu daloku šěroku přestrĕń połobskich Słowjanow a trajachu lĕtdźesatki jeho žiwjenja, bĕchu pak jenož přihotowanja, takrjec předdźĕła za Mukowe žiwjeńske dźĕło, kotrež nĕtko we swojim prĕnim dźĕle před nami leži: jeho hobrski stawizniski a přirunowacy słownik delnjołužiskoje serbskeje rĕče.

Z lĕta 1898 započa Muka swoje jara bohate zběrki słowow a mjenow rjadować. Při tom chcyše tež hišće cyle nĕtčišo delnjołužiske pismowstwo, časopisy, dźiwane knihi wuńcerpać a wužić. To pak by jemu při swojim čežkim zastojnskim dźĕle njemóžno było. Tohodła wobroći so jeho Lipsćanski přećel a wučer, prof. Leskien za njeho na sakske kultusowe ministerstwo z listom z 9. žnjeńca 1898, zo by Muka na wésty čas dowolenc̆u dostał. W tutom liśe pisa Leskien mjez druhim: „Dr. Muka je jenički wučenc, kiž tajke dźĕło wukonjeć zamóže. Přez swoju wubjernu, wot Towarstwa Wjerćha Jabłonowskeho krónowanu rĕčniku Delnjoserbskeje rĕče je so jako prěni znajeř tuteje rĕče wuswĕdčił . . . njenamaka so drje z klika hdy nichtó zaso, kotryž kaž dr. Muka nuzne wĕdomostne přihotowanje za tajki nadawk zmĕje a z dobom tež tutu rĕč tak dospołnje wobknježi." Tale rekomendacija měješe swój dobry wuspĕch. Muka dosta na žadanje Leskiena wot sakskeho ministerstwa wot 1. okt. hač doc̆ 21. dec. — potajkim na tři mĕsacy — dowol jonoš k zběranju słowow a k spisanju słownika. — Za wósm lĕt, mjenujcy lĕta 1906, bu dźĕło dokonjane. A nĕtko přińdże druha wulka starosć: štó budźe słownik nakładowaś. Wot 1906 hač do 1910 traješe dale starosć. Muka a Leskien pytaštaj zhromadnje za nakładnikom. Skónčnje po wšelakorych wobćežnosćach poskići so Pĕtrohrodska Kĕžorska Akademija Nawukow w lĕće 1910 k tomu, zo chce tutón delnjołužiski słownik nakładowaś, a započa w samsnem lĕće też z čišćom. Słownik čišćeše so hač do lĕta 1914. Tu wudyri swětowa wójna. We prĕnim lĕće, snadź hač do kónca l. 1914 bu wšo hromadźe 62 listnow, wobsahowacych A—N, dočišćanych. W lĕće 1915 měješe pisaś tutych rjadkow přiležnosć, w Pĕtrohrodskej akademiji z akademikom Sachmatowom wo wosudźe słownika porĕćeć, kotryž wobžarowaše, zo so dźĕło we wójnje dale čišćeć njemóže, dokelž so korektury do Němskeje słać njechodźa a dokelž su też srĕdki zaprahnyte. — W lĕće 1917 poča so w Ruskej prĕni přewrót a nazymu bolševikska revolucija. Přez nju poćerpi też Mukowy słownik najhóršu krisiš. Wot poslednjeho słowa „Narski" njĕbě so ničo wjacy čišćało, haj, wšo dale čistopisy rukopisow hĕchu so tohorunja pozhubiłe, tak zo su so dyrbjałe z wulkej prócu a wobćežnosću znowa na čisto pisać a ruske słowa přełožować.

(Pokračowanje.)

Pčołarske towarstwo „W delnim Śprjewinym dole" w Budyšinje.

We hłownej zhromadźiznje 12. decembra dosta so dobrowólnje wustupjenemu 2. přehladowarjej Mikławschej Schusterej, derježdźujcej cjeśćowanje: Towarstwo ponjesenowa jeho, kiž je jedyn z najwustojnišich a najpowarnišich pčołarjow w Budyšinje, bla jeho sadźujcoho wo towarstwowe žiwjenje za cjeśtneho hobustawa, a ratarska komora da jemu k najwyšschim wuznamjenjenjam, kiž je jĕbi hižo prjedy dobył, hišće cjeśtne wopišmo přehrodaś. Schtož je knjes Schuster w žiwjom 25 lĕtnym pčołarskim stutkowanju we swojej přichładnej pčołinizy z luboscju dokonjał, też we přichodnje za towarstwowy dorost přichładne wostanje.

Přichi wólbach žo knjes prof. dr. Leuschel jako prĕni přehladźowa jenohłósnje zaso wuzwoleny, knjes Bjerk bu za 2. přehladźowu, knjes Schołta za namĕstnika pokładnika a knjes Diej za 1. přichilujuceho pomjenowany. Wjednik Budyšchańskeje wobchadowarnje je knjes Bjerk. Schtó by hyć swólniwy, so by w druhej přichilódnej kčejnowej kónčinje we workrjesu towarstwa wjednistwo druheje wobchadowarnje přichwalał?

Wšitkim je łubujśawy, kiž swój lĕtny přichinoschi hischće zapołnjeśe njejsu, žo kóždźe cźinja, so by wot dostawanja nowiny wusahnuli a z tym prawo na wotschkodźenje za zawěsćenjow słužbja. Sa lĕto 1927 je jenož zawěsćeny tón, kiž w januaru swój połlĕtny přichinoschi dopředka zapłaći. Knjes prof. dr. Leuschel pokaza w swojim přehlednoschku: „Schto mógemy k posłĕhnjenju naschich mjedowych wunoschkowe źinić" towarstwowemu dźĕłu nowe sameny: Wschitcy dyrbja łobupomhaś, so bychu na njewužitnych hmuhach kraja rostliny z hromadami porjadnje płahowali, kiž pczoły rad wopytuja, so by so z tym wotmĕnjenje mednoschenje dozpĕło. Tónle nastork wosebje knjeja ratarjo z pulkimi sajimom pschijachu, a praktiske namjety a łłubjenja łobunźĕła dawaja za nowe lĕto nadźijne, so je so wiele wužitneho za domjace pčołarstwo stanje.

Pčołarjowe winowatosće w januaru.

Komu njeby kraśne hodowne wjedro hakle prawe hodowne wjesele pschinjeschło? Nam pčołarjam pak pschede wschem; pschetož nĕtk hatle mĕjachu pczoły pozjadny mĕr a cźichu zymniki nóz. Nadźijomny mĕrjat cźoły w januaru pschehusto wuschische 0 njestupi, tajke wotmĕnjenja, kaž je 26. decembra wjeczor docźakachmy, njepschinjeju hischće žaneho wjeselschego mylenja. Kokrjowa waha pokazowasche wot 28. novembra hacź do 11. decembra, so je so kócź kóždy tydźeń wo 50 gramow wołóźił; tehdy pokazowasche thermometer w pschećeńku 6 stop. cźopłoty. Jako so pówětrowa temperatura pod 0 śniži, pschetrjebachu pczołki wob tydźeń jenoż 25 gramow a pschi krutej zymje na łubjatych dnjach bé lĕdma nĕschto pytnyć, so bychu pczołki jĕdle. Wot cźasa, kóždy so pczołki k zymskemu wotpocźinkej hotowachu hacź do nĕtkole, ju wone w kóždym kócźu nĕhdźe 7½ punta pschetrjebale; hdyž staj potaptkim wulki a mały wózł, kajkejž mataj być, móże so pczołak wjeselego horjeslawanja swojich pczołkow nadźeć. W milych tydźenjach je schmatozja hischće hrosnje w płastowych składach załhadźała, je najwjetschi cźaš za schwadźowanje a schkrjenje wósta. Njany słotožołty wósk dostajemy we parnym schkrjaku, kiž so z wodu rostateho śnĕha napjelni. Stare płasty so psched tym też do śnĕhowcje wodu namorja. Pod pschilĕtowarskimi deschćikami, šuwakami pschi wulkětowarskich dźĕrkach, šaghwećkami a podobnami, też we wschĕch schmatkach namakamy zyłe hromady dźurkow schmatozjow, kiž tak schkitane synnu pschĕtraja. Do wohnja z jehnidłom! W pospĕdnim lĕcze je tónle njepschecjeśel we hłodowych tydźenjach mnoho pczołazych ludow snicźił.

J.

Cykrwinske powĕsće.

S Budyšez.

Pjatk smje farar Domašchka wjeczor w 7 hodź. šerbšće a we 8 hodź. němšk šylwesterske požbowanje. (Bjes liturgije.)) Kemschenje so bo 7 hodź. sašwoni. Sbĕrka.

W nozu ½12—½1 hodź. zwonjenje je wschĕmi zwonam.

Nowe lĕto smje farar Domašchka rano we 8 hodź. němsku šwjedźeńsku spowĕdź, farar Bójź dop. w 9 hodź. němšk a ½11 hodź. šerbšće požbowanje. Sbĕrka.

Popołdnju w 2 hodź. Boža słužba za dźĕći.

Njedźelu po Nowem lĕcze smje farar Bójź rano we 8 hodź. šerbšća spowĕdź, farar Domašchka dop. w 9 hodź. šerbšće a ½11 hodź. němšk požbowanje.

Popołdnju ¼4 hodź. šhromadźizna žónšeje młodźiny. — Popołdnju w 4 hodź. šhromadźizna muzšeje młodźiny.

S Kulow.

Nowe lĕto dop. w 9 hodź. šerbšća a ½11 hodź. němska Boža słužba. Sdonjukkownje posawonowcho thora.

Njedźelu po Nowem lĕcze rano ⅛8 hodź. šerbška spowĕdź, dop. w 9 hodź. šerbška a ½11 hodź. němška Boža słužba.

S Barta.

Nowe lĕto dop. w 9 hodź. šerbška a ½11 hodź. němska Boža słužba. Sbĕrka za powschitkowny zyrkwinski fond.

Njedźelu po Nowem lĕcze dop. w 9 hodź. němška a ½11 hodź. šerbška Boža słužba.

S Budyschinka.

Nowe lĕto dop. w 9 hodź. šerbšće a ½11 hodź. němske kemschenje. Sbĕrka za pokładnizu krajneje zyrkwje.

Njedźelu po Nowem lĕcze rano we 8 hodź. šerbška spowĕdź, dop. w 9 hodź. šerbšće kemschenje.

S Hodźija.

Na lĕta kónzu (Sylwester) wjeczor w 7 hodź. šuźe farar Wjesak němsku Božu słužbu. Zyrkw. chór spěwa: „Ja posłĕham swojej wocźi" (Sültzel). Sbĕrka za powschitkownu zyrkwinu pokładnizu.

Nowe lĕto šmje farar Voigt rano ⅛8 hodź. šerbšća spowĕdź, dop. ½9 hodź. šerbšće a w 10 hodź. němše kemschenje. (Farar Wjesak je we Hušy.)

Njedźelu po Nowem lĕcze šmje farar Voigt rano ⅛8 hodź. němšk spowĕdź, farar Wjesak dop. ½9 hodź. němše a w 10 hodź. šerbše kemschenje.

Sšrjedu pop. w 3 hodź. je šhromadźizna žónšeho towarstwa

S Husi.

Nowe lĕto dop. ½9 hodź. němška a w 10 hodź. šerbška Boža słužba: farar Wjesak w Hodźiju. (Sbĕrka. Kschćenja ½12 hodź.

Njedźelu po Nowem lĕcze dop. ½9 hodź. němše požbowanje, kiž so cźita

S Hornjeho Wujezda.

Sylwester pop. w 4 hodź. šerbška Boža słužba a we 5 hodź. němška.

Nowe lĕto dop. ½9 hodź. němše kemschenje. — Kaschćikli za diakonitju.

Njedźelu po Nowem lĕcze dop. ½9 hodź. němše kemschenje.

S Huczinu.

Nowe lĕto dop. w 9 hodź. šerbška a ½11 hodź. němska Boža słužba.

Njedźelu po Nowem lĕcze dop. w 9 hodź. šerbška Boža słužba

S Hrodźišćicy.

Nowe lĕto dop. w 9 hodź. šerbška a ½11 hodź. němska Boža słužba. Sbĕrka.

Njedźelu po Nowem lĕcze dop. w 9 hodź. šerbška a ½11 hodź. němška Boža słužba. Pop. w 2 hodź. je dźĕćikemschenje.

S Khwaczicy.

Nowe lĕto dop. ½9 hodź. šerbše a w 10 hodź. němše kemschenje.

Njedźelu po Nowem lĕcze rano ⅛8 hodź. němška spowĕdź, dop. ½9 hodź. němše a w 10 hodź. šerbše kemschenje.

Póndźelu wjeczor we 8 hodź. bibliška hodźina (knjes Kschižan z Wjelete Hory). we Wulko-Dubrawskej schuli.

S Klukscha.

Nowe lĕto dop. w 9 hodź. šerbšće a ½11 hodź. němše kemschenje. Sbĕrka za powschitkowny zyrkwiny poklad.

Njedźelu po Nowem lĕcze rano we 8 hodź. němška spowĕdź z Božim wotkazanjom, dop. w 9 hodź. němše a ½11 hodź. šerbše kemschenje. Pop. w 3 hodź. šerbška nutrnosć je spowĕdźu pola tyrbka Jurkez w Jatschojnu.

S Kotez.

Sylwester wjeczor we 8 hodź. sylwesterska nutrnosć pola Bohotez w Kotezach (němše spěwatše Bohuschtnjesej).

Nowe lĕto dop. w 9 hodź. je němše (wošadny farar) a ½11 hodź. šerbše požbowanje (pućowanišći předar Kschižan). Sbĕrka.

Njedźelu po Nowem lĕcze němše kemschenje (wošadny farar).

Wunoschk sbĕrki Božu nóz 4,50 hr., Hodownicźka 9,22 hr., dwuhi dźeń hodow 6,19 hr. Wutrobny dźak a zwĕrne pschecza k Nowemu Lĕtu.

S Łupoje.

Nowe lĕto dop. w 9 hodź. šerbška a ½11 hodź. němska Boža słužba. Sbĕrka za powschitk. zyrkw. fond.

Njedźelu po Nowem lĕcze dop. w 9 hodź. němška Boža słužba a ½11 hodź. šerbšćikemschenje.

S Malešchez

Sšwjedźeń Nowcho lĕta dop. w 9 hodź. šerbše a ½11 hodź. němške kemschenje.

Njedźelu po Nowem lĕcze rano we 8 hodź. šerbška spowĕdź, dop. w 9 hodź. šerbše a ½11 hodź. němše kemschenje.

S Minakala.

Nowe lĕto dop. w 9 hodź. šerbše a ½11 hodź. němše kemschenje.

Njedźelu po Nowem lěče rano we 8 hodź. němska spowědź, dop. w 9 hodź. němske a ½11 hodź. serbske kemšenje. Sběrka sa mišijonstwo mjes pohanami.

Semrěli: Frieda Sauchez z Pšowjow, 15 l. stara. Eduard Wustmann, burski wumělnak z Wjesela, 90 l. — Arnošt Lischka, pschekupz w Adolfiłej Hěče, wumrě we měsći, pohrjebany w Bukecach.

Srjedu wjeczor we 8 hodź. žónske towaristwo na farje.

Schwórtk pop. ¼5 hodź. žónske towaristwo w Adolfiłej Hěče.

S Rośarcźa.

Sylwester wjeczor w 5 hodź. němska liturgiska nutrnosć. Sběrka za powschitkowny zyrkwiny fond.

Nowe lěto dop. w 9 hodź. serbska Boża słužba a ½11 hodź. němska.

Njedźelu po Nowem lěče dop. w 9 hodź. němska Boża słužba.

S Njeswarcźidła.

Sylwester wjeczor w 6 hodź. němska Boża słužba (sběrka sa pokładnizu krajneje zyrkwje).

Nowe lěto rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boża słužba.

Njedźelu po Nowem lěče rano we 8 hodź. němska spowědź, dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. serbska Boża słužba. — W 2 hodź. kemšenje sa dźěći.

S Porschicz.

Nowe lěto dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boża słužba.

Njedźelu po Nowem lěče rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boża słužba, wjeczor we 8 hodź. biblijska hodźina w Nowych Porschicach pśches knjesa wothladarja Kschiźana.

Srjedu wjeczor ½8 hodź. serbska bibl. hodźina we Boschańskej schuli.

S Ralcz.

Sylwester pop. w 5 hodź. serbske a wjeczor w 6 h. němska nutrnosć. Sběrka.

Nowe lěto dop. w 9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemšenje.

Njedźelu po Nowem lěče dop. ½9 hodź. němska spowědź, ½10 hodź. prědowańska Boża słužba a posawsnowy mišijon: knjes farar Ad. Młynk-Drježdźańšći. Sběrka sa założenje posawnowego khora.

Se Sślepoho.

Nowe lěto němska Boża słužba dop. w 9 hodź. a serbska ½11 hodź. —

Sběrka sa syrotowniu w Bolesławje.

Njedźelu po Nowem lěče němska Boża słužba dop. w 9 hodź., serbska ½11 hodź. — Sběrka sa Swjatł schlesynskich wumožeńskich domow. — Ssmjertny kerluch so spěwa sa Jurja Dommuš z Brěžowki.

Smrěła je Marja, Hansa Urbanka, bura w Mulkezach mandź., wdź. Paulos, stara 52 l. 6 m. 29 dn.

S Wóśtlinka.

Nowe lěto dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boża słužba. Sběrka. Pop. w 2 hodź. kemšenje sa dźěći.

Njedźelu po Nowem lěče rano we 8 hodź. němska spowědź, dop. w 9 hodź. němska a ½11 hodź. serbska Boża słužba. Sběrka. Wjeczor ½8 hodź. w Bożim domje misijonska hodźina, wuhotowana wot k. fararja Müllera se Drježdźan z jeho chórom.

Wutoru, 4. 1., wjeczor we 8 hodź. žonjace towaristwo.

Přilopk.

* **Schwarzny nawożenja.** Njelubje pschekhwapjenje mějesche pschedawarka, kotraž w Barlinje siliałku butrowego wobkhoda nawjedowasche, druhi źwjaty dźeń hodow. Psched něchto cźasom bě so je 23 létnym pschekupiśim Garschka sesnała a bo do njeho sadcźahała. Druhi źiwjaty dźeń wupyta něsto z nimi hromadźe źwoju cźetu. Wjeczor wokoło 8 hodź. wotsali so nadobo „nawożenja", prajo, so chze we žurhodźiwje jenoż schtkerzu piwa wupicź. Sa 20 mjeńšchinow cźzyšche sapo wrócźo byćź. Cźakachu zyk hodźimu na njeho; tola Garschka so njewróćźi. Tu pohlada holga pschipadnje do źiwjeje toschi a hlej, klucze k butrowemu wobkhodej běchu prjec.. To bě ji pobhladne. S awtom dojedże khěts k tannenum wobkhodej a hdyž tam źwězu wuhlada, sawola policźiju. Tuta namaka wjazy durjow rospaćenych a stónčnje wušklěduje, so Garschk w jenym kamorje, we kotrymž bě so „źiwerny nawożenja" zkhowak. Pola njeho namakachu tež holcźne klucze. Pschesćapjeny so wusna, so je dźiwe pokladnizu wurubiła. Jeho kriminalnej policźiji pschepodachu.

* **Sće sźmene nohi.** Němski lěkaŕ Engelmann dźiwnje wusłyschaŕ, schto so z cźłowjekom stanje, hdyž ma sźmene nohi. Dokelž mějesche sam cźopte nohi, wobu so wjeczor wótzne nohawjy do wunźich cźiźi. A kajši bě wušlědk? Palaze mjeńšowcźo, bolcenje hłowy, sźmiza a pjaty dźeń rano jahorjenje schcźe. Dr. Engelmann bě sbožowny a fliłdźeńske dale. Pokoj sebi sźmnu mokru wobalku na wutrobnu, hdyž so bjes pjesła k wotewrjenemu wokneju a wosła tam hodźiny dołho žedźo; ale nosy nětčenje tónkrótk w cźopcźej wodźe. A resultat: ani sasźmuwnjenja, ani schorjenja schije, ani sźmizy, ani schmuhy. Na sakładze źiwojich nasthonjenjow pschińdże dr. Engelmann k scźehowazej sadźadze. Cźłowjek so nahnumi, hdyž stej nosy sźmnej, nic pak, hdyž so hornje cźełko sźmje wusćaji, jeli nosy pschi tom cźopłej wostanjetej. Wšitke njeschoże sawinuja sźmne nohi.

* **Kelko placźi němśti ćejm?** Po finanzym rostliczenju na lěto 1927 žada sebi němśti ćejm 6,7 milijonow hriwnow pschipłacźenja. S tuteje sumy dostanje 493 němskich sapóstlanzow na 3,6 milijonow hriwnow, to by było na sapóstlanza 618 hriwnow měsacźnje. Sa źwobodne jěsby sapóstlanzow na wschěch cźarach němskich żelesnizow w 1. rjadowni je 1,3 milijony hriwnow wustajenych.

* **Nowy wulkan w Albanskej.** W horach wokoło Sciacca w Albanskej je po wjazy podźeńskich storkach nowy wulkan wudyrił, kotryž nětko hižo nješćoto dnjow dołho bluwa.

Sportske zdźeleńki.

Wschudźe sźmśki sport.

Hodowne źwjate dny su nasche hory se šnihom wobdarile, kiž su śeli hižo njedźele dołho pschale. Nětk su so hiły ludźi se wschěch wulkich, srjenich a malych městow do horow podale a su sźmiske sportske městna pschejelnile. We wschěch hórskich krajinach su žebi ludźo pschesli, so by hodownje wjedro sa sport spomožne było, w Schlesyskej, we łužiskich horach, w Rudnych horach, w Sśmšnych horach, w Durinskej, w Bayerskej, Cźornym Lěsu atd. So pak hdyž z tajkim pschihódnym wjedrom za sźmski sport do kraja sadźahnu, žebi nichtó njeje myślicź mohł. Hižo pjatk, Patorźiju, nawalichu so prěni wopytowarjo do horow. Wobkhad roscźesche hischcze prěni dźeń hodow a dospě druhi źwjaty dźeń źiwój „najwyschschi khodźeńk". Na nětkrótkych wopełnje wopytanych městnach bě wobkhad tak sźiny, kaž na najźiwischich hłowach dróhach wulkich městow. Wjedro bě wschudźom jara pschihódne. Hórske hosćenzy běchu na sprjaze dny wulki wopyt wocźakowałe a městnoscźe pschiprawile, so pschenowowanje a sastaranje z jěstwom žanych wobrěźnosćow njenaczini.

Listowanje.

G. E. Sa syrotowe pjenjezy (Mündelgelder) płacźa postajenja nahódnoscźeńskeho sakonja. Njeje žanych wobsitych nahódnoscźeńskich postajenjow sa syrotowe pjenjezy. Mačze-li Wóśche pjenjezy poza někotre nalutowańne na dani, dha płacźa nahódnoscźeńske postajenja sa nalutowańje, po kotrychž so pjenjezy z 12½ proz. nahódnoscźenja. Mačze-li pak pjenjezy hypothekarišu zapisane, dyž płacźa sa nahódnoscźenja nahódnoscźeńske postajenja za hypotheki, to je 25 prozentow.

B. W. Sakonske postajenja wo tom, hacź a kelko jahrodny a róle k jenej leźowjoscźi słuscheja, njeźju nam znate, po naschim ménjenju tež žanych njeje. Pschi rospšasnych wobstejnoscźach móžesce jenoż podrujne wumělenje (Mietvertrag) wobsahnuwcź, dokelž wschě snamjenja někajkeho najeniscźeho wujednanja podrachuja. Wono so tež jako tajke njewobhladuje, dyrnjež wy je wujednaśe wumělenje (Pachtvertrag) mjenował.

H. B. Wot Waž rupjene wězy a do mandźelstwa pschinjeżena nadoba su W a s c h e ź w ó j s t w o a njetrjebasce sa mužowy dołh rukowacź. Je-li so cźasane pschewjedźe, dyrbicze Wasche wobsteđzenjowe wosnamjenjeńcź a bej je wróćźo žadacź abo napschećźiwnu sfórźbu sapodacź.

K. R. Hdyž po rozšudźe Waschcho wězywustojneho khadcźe zyle derje bo hischcze triebacź hodźa, dha Waž wěso nichtó nusowacź njemóże, je pschestajicź dacź. K tomu pak źłuscha, so wězywustojny pschewrutuje, kak wone so tepja.

Wudowa. Podpjera je sa wocźehnjenje dźěłcźa postajena a tak dołoko hacź so renta sa to njewutrjeba, ma so sźmk do nalutowańskich knižkow sapołožicź.

F. D. Dokelž njejsce wumělenje w prawym cźasu stajił, njebudźesce bej pohódnoscźenje žadacź móz. Pschede wschěm dyrbjeschcze wasche žadanje do 1. 1. 1926 pola nahódnostneje instanzy (žudnistwa) stajicź. By-li tehdom dokmik swoju pschiłuschnoscź prěł, je kotrejž je po § 14 nahódnoscźenskeho sakonja winowaty, by waž pohódnostna instanza k sfórźbje pohonicź mohła. Tak pak je nam nekajka sfórźba bjes wuspěcha byćź dha a tež budźe. Tuž want k njej njeradźimy.

H. R. Je sakoniki sastupjeŕ njedoroscźeneho powschitkownje źiwoju dowolnoscź dak, so sźmi so pschistajicź, hdyž chze, dha może won tej to njewobmjelowany cźinicź. Hewak njeje bjes dowolenja wucźinjene wumělenje njepłacźile, ale njedoroscźeny, nan abo jeho sastupjeŕ, móża so napschecźo wucźinjenju spjeczowacź. Njestanje so to, dha je wone pschipósnate. Je žnadź njedoroscźenemu wot sastaracźerja to sakasało, może so tutón na sastaracźeńki hamt wobroćźicź. Tutón rosšudźi, hacź je słužba k jeho lépschemu abo nic a tak ju dowoli abo wotpokasa.

Hospodarski rozhlad.

Schtwórtk, 30. dezembra 1926.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,189	100 pólsk. markow	—
jendelski punt .	20,337	100 čěskosł. krónow	12,469
100 šwajc. frankow	81,185	100 franc. frankow	16,60

Na Barlinskej burzy wobkhadowachu wjeczera cźełky pschi struczenych kurskach. Kursy dołżnych listcźinow so malo pscheměnichu.

Produktowe wiki wostachu tež wczera dale mérne. Powětsce z Ameriki rěcźachu wo sesłabjenych placźiznach. **Rožka** bě mjenje žadna. Jeje placźizna so wo 5 pj. wotbrjebi. Druhe družiny žita źarowe dotalne placźizny sachowachu. Wczera placźesche zentnaŕ

w Barlinje:

pschenicźy 13,20—13,35 hr., rožki 11,65 hr. hacź 11,90 hr., jećmjenja nałelnjejo hr. 10,85—12,25 hr., nałymšeho 9,60 hr. hacź 10,25 hr., wowsa 8,80—9,30 hriwnow,

w termijnowym wikowanju:

sa dezember: pschenicźy 14,60—14,57½ hr. a rožki 12,75—12,70 hr., wowsa 9,65 hr., sa měrz: pschenicźy 14,17½ hr., rožki 12,35 hacź 12,32¾ hr.,

Za mejo: pschenicźy 14.10 hr., rožki 12.37½ hr., wowsa 10,17½ hriwnow.

Sźwinjaze wiki wczera źrjedu w Berlinje (Magerviehhof-Friedrichsfelde).

Pschihnali běchu 286 běhakow, 313 proßatow. Te placźachu

běhaki:

wulke	72—85 hr.
srjenje	52—72 hr.
male	30—50 hr.

proßata:

wulke	25—30 hr.
srjenje	20—25 hr.

Wiki w proßatach běchu mérne, běhaki hubjenje dźěchu.

Někotre placźizny Drježdźańskich wikow (Markthallen).

Wczera źrjedu placźesche sajaz w koži puncźiŕ 1,30 hacź 1,40 hr., karnitle 1—1,20 hr., bažanty (bhaonny) schtuka 4—5,50 hr., kokoske 2,50—4 hr., huśy sarźsane 1,30—1,40 hr. kacźki 1,40—1,80 hr., truty 1,50—1,60 hr., stare kury 1,30—1,70 hr., młode 1,60—2 hr., holbje schtuka 0,50—1,50 hr., karpy 1,50 hr., liny 2,20 hr., schcźuki 1—1,20 hr., jabluka 15—40 pj., kruschwy 20 pj. hacź 25 pj., bruśnizy 65 pj., wlóśe worcźeńki 65—100 pj., mёd 1,40—3 hr., bérny zentnaŕ 5,50—6,20 hr., punt 6—7 pj., jěźna loboda 35—40 pj., zybla 10—15 pj. a karoty 12—15 pj., cźešwjeny kal 8—10 pj., běły 8—10 pj., kólerapa 10—12 pj., kolrabi 5—25 pj., selerij pak schtuka 15—400 pj., hołolej w kerćźach 15—40 pj., kisały kal 13 pj., butra 1,90—2,40 hr., dobre mloko 31 pj. a twaroh 30—35 pj., jeja 17—18 pj., muka pschesćezna 31—32 pj.

Na pschedań.

Pschedata w Delnim Hunowje 5, knježi dwór ki Ssmychcźizach, Ssmoła w Bacźonju.

Wol k rězu, 18-cent. w Zyschkezach cźo. 6.

Ssanki njedźelske, knježi dwór w Nowej Ssmilnej.

Kruwa wysokoprinćelna w Błoraschcach 8, Hedušchka we Wetzej, we Wojerezach Měschkanowa haša 12.

Kalo motorske, we Wojerezach, Měschkanowa haša 6.

Pschihtajicź pytaja:

Holzu do domu, hosćenja na dwórnischcźu we Wojerezach. Krügarka w Bělej Wodźe, Mužakowska dróha 47 l. Hornowa we Wojerezach, Bahnhofstr. 34 na kéwo. Schusterka, spediterowa we Wojerezach. — Do hajuchowne we Jaśnje pola Hródka.

Kowaŕskeho wuczobnika k jutram, Gruner w Hródku.

Wubeŕacki (Sortiererinen), Adolf Hensel w Hródku.

Ssdinizy na pschepodawanje:

Konjej srjenjolětnej, pjatk. 31. 12., dop. ½12 hodź. w hosćenzu „K złotej hwězdźe" w Biskopizach;

w Hródku pjatk, 31. 12. 26 dop. w 11 hodź. na Wojkowskej drohy: Tkalske kroźno, kucza, tobak, zigary, zigarety.

Skrowe depeše.

Barlinske produktowe wiki dźenja dop. ¾11 hodź.: Witi jara mérne bjes wscheho wobkhoda. Tendenza jara *mérna.*

¾12 **hodź.: Kaž psched hodźinu. Tendenza stajna.**

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symje po tuni abo 1000 kg hewak: 100 kg. płaćizna po złotej hriwnje.

	29. 12	28. 12.		29. 12	28. 12.
Pšesica	264-267	265-268	bony	21-22,00	21-22,00
rožka	233-238	234 239	woka	22-24,00	22-24,00
nat. ječmjeń	217-245	217-245	módre lupiny	14-14,50	14-14,50
naz. ječmjeń	192-205	192 205	žołte lupiny	14-15,00	14-15,00
wowsa	176-186	176-186	zeradella	21-24,00	21-23,00
kukurica	192-194	194-196	raps. wosušk	16,60	16,40
pšenč. muka	35-37,75	35-38,00	lany wosušk.	21-21,20	21-21,20
rěana muka	33-34,25	33-34,50	pooh. melasa	—	—
pš. wotruby	13,25	13,00	bérnj. kruškel	28-29,00	27-28,00
žrane „	12,00	12,00	syno, 50 kg	2,75-2,35	2,75-3,35
raps			rěana sloma	1,70-2,00	1,70-2,05
lana symje	—	—	pšenčna „	1,00-1,25	1,00-1,35
hróch	31-33,00	31-33,00	wowsna „	0,95-1,25	0,95-1,20
pjeluški	20-22,00	20-22,00	ječna „	0,95-1,25	0,95-1,25

Płaćizny rězneho skotu na Drježdźańskich skótnych wikach.

29. decembra.

40 **wol,** 110 **byk.,** 180 **kruw. a 30 jałoje.,** 1117 **ćelat,** 109 **wowcow,** 1917 **swini.**

Płaćizny za

woły: 1. 52—55, 2. 45—49, 3. 40—44, 4. 32—36, 5. 30—31;

byki: 1. 56—58, 2. 52—54, 3. 46—51;

kruwy: 1. 50—52, 2. 42—47, 3. 30—34;

jałojcy: 1. 56—60, 2. 43—53;

ćelata: 1. 75—79, 2. 66—72, 3. 58—64;

wowcy: 1. 53—57, 2. 46—51, 3. 38—44;

swinje: (přez 300 pt.) 77—79, 2. (200—300) **75—76,** 3. (200—240) **72—73,** 4. (160—200) **69—71;**

rancy: 60—65.

Sportske zdźeleńki.

Wschudźe sźmśki sport.

Hodowne źwjate dny su nasche hory se šnihom wobdarile, kiž su śeli hižo njedźele dołho pschale. Nětk su so hiły ludźi se wschěch wulkich, srjenich a malych městow do horow podale a su sźmiske sportske městna pschejelnile. We wschěch hórskich krajinach su žebi ludźo pschesli, so by hodownje wjedro sa sport spomožne było, w Schlesyskej, we łužiskich horach, w Rudnych horach, w Sśmšnych horach, w Durinskej, w Bayerskej, Cźornym Lěsu atd. So pak hdyž z tajkim pschihódnym wjedrom za sźmski sport do kraja sadźahnu, žebi nichtó njeje myślicź mohł. Hižo pjatk, Patorźiju, nawalichu so prěni wopytowarjo do horow. Wobkhad roscźesche hischcze prěni dźeń hodow a dospě druhi źwjaty dźeń źiwój „najwyschschi khodźeńk". Na nětkrótkych wopełnje wopytanych městnach bě wobkhad tak sźiny, kaž na najźiwischich hłowach dróhach wulkich městow. Wjedro bě wschudźom jara pschihódne. Hórske hosćenzy běchu na sprjaze dny wulki wopyt wocźakowałe a městnoscźe pschiprawile, so pschenowowanje a sastaranje z jěstwom žanych wobrěźnosćow njenaczini.

Smёški.

** **Dźěrźazy rozmocź.** „Cźeta" praschа so mały Korla hodownicźki, „schtoha ma Bóhiby Knjes dźenja k wobjedu?" — Na to cźeta wotmokwi: „Dźi mi, Korla, to tola wěsch, so je Bóh duch. Nima žaneho cźełka a tuž njetrjeba teź nicźo jěsć." — „Nima Bóh luby Knjes wopraudźe dże žaneho cźełka?" wopraschа so mały Korla. „Sšedźi jemu ta hłowa hnydom pschi nohomaj?"

** **Pschewidźała.** „Praji cźi twój muž nješchto wo swojej hospodarskej nusy? — „Ach, jenoż tehdom, hdyž nowe wobleczenje trjebam."

** **Jěsny.** „Kak je Wasche prěnje wujěchanje wotběžało?" — „W pěsku".

** **Cźeśelelakomny.** Pschekupz: „Chzu cźe jako wucźobnika pschiwjasć a dam cźi 20 hriwnow měsacźnje." — Wuczobnik: „Daicźe mi radšicho 15 hriwnow a njenujcźe mje „W y".

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N.“ płaćo měsačnje we wudawarni 90 sł. pj., na pósće a pola dowěrjenkow 1,80 sł. hr. Do wukraja 20 Kč. Kóžde čo. płaći 10 sł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihičišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2657.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 8 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźelnje so stajace nawěstki a tabele so wyšše wobilěcuja. Za reklamowy z n rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. z n

Čisło (Nr.) 304 — Budyšin -- pjatk, 31. decembra 1926 — Bautzen — Lětnik 85

Dla Noweho lěta wuńdźe bliže čisło „Serbskich Nowin“ póndźelu připołdnju.

Važne nowolětne prašenje — ze spokojacej wotmołwu.

Kak najlěpje prěwinjemy,
štož być ćežke nam so zda,
staroscam wšěm wuceknjemy,
kiž wšón swět tu běduja?!

Přeńdźemy wšak wšitcy znowa
dźensa z lěta stareho,
hdyž nas lěto nowe woła,
do příchoda noweho.

Najlěpje sej putnik radźi,
hdyž ma dobroh' wodźerja.
Běda wša što tomu wadźi,
kotryž znaje lěkarja?!

Ze staroscow wukhowany
je, štož k horam zhladuje,
z kotrychž wuhlad kiwa rjany,
dokelž swěrny Bóh naš je.

Stareho so zesłěkajmy
člowjeka, kiž wotročk je
hrěcha, a so zwoblekajmy
nowe z Boha žiwjenje!

Do příchoda wuhladujmy
strózbi w horcem modlenju,
z nim so swěru rozrěčujmy,
kiž nam spomha k dobyću!

Noweho wón ducha dawa,
kotryž Wócec swětła je;
bróń a móc a sylna skała
wón nam jenak wostanje.

Lěta zbožowne z nim mamy,
našim swěrnym wodźerjom,
a ze swěta wukhowamy
k njemu na kóncu so w dom.

Wotmołwa: Pod Božim škitom!
— bjez dwěla najlěpša je.
Khwatajmy dźě z kóždym lětom
k zbóžnej wěčnej domiznje!

Ze stareho do noweho lěta.

Sažo bu lěto dokonjane. Sady naš leži lěto 1926 z žwojim wjeselom a žołom, je žwojej trudobu a staroscjemi. Dwanaće hłubokich mózgnych jowkow rži ſ zyrkpineje wěže won do cźmoweje nogy. To je žwjatočny wokomik, w kotrymž nam stare lěto žwoje božemje praji a naš nowe lěto wita, wuſtupujo ſ cźemnosće pśichoda. W tymle žwjatočnym wokomiku posałanjejmy w duchu a damy pśeh žwojimaj ſmutkownymaj wocžomaj nimo cźahnyćej wšichitko, schtož je naš w starym lěcze potrjechiło, wschě wjeśele a trudne podeńdźenja a praschamy žo ſ hłubiny wutroby: Schto pśichinješe mi lube nowe lěto, kajkí dóńt thowa sa mnje we žwojim klinje. We nowolětnej nozy sacžuwamy, so žmy jenoż podrušiźmy a pucžowarjo na tutej semi a nam je, *jako bychmy stejeli na powyschenym městnje naschege* dróht žiwjenskeje, pschirunamy žo ſ dróhowarjom, kiž ma dołhi pucź pśeh žobu a je runje wjeśelſchi hórki dozpit, na kotrymž thwilku posałanje a žo rozhladuje. Hlada nasad na pschepucźowany tónz pucźa, spomina hišcźe raz na lubosne hona, pśches kotreż je jeho pucź wjedł, na tšažne kwěti, kiž k jeho bokomaj kčéjachu. Spomina na lubych žobucźłowjekow, ſ kotrymiž bě žo setkał, njesapomni pak też te kónzy jeho pucźa, hdyž je njemóžesche tak spěšnje pahacź, hdyž bě pucź kamjenjaty a wostudły, hdyž dyrbjesche žo pocźicź pod šmalatym błónzom, hdyž jemu njetkwasche schtomitka, kiž by jemu troschku wošschewjažeho thłódka pokpicźił. A nětko wodychnje a ſ dobom spchnje: Dźak budź Bohu, so je sašo tónz pucźa pśichtraty. Potom łožuje pak žwojej wocźi doprědka na pśichtrjeń, kotraž pśeh nim leži. Tola tu njewidźi nicžo. Kurjawa lěha žo na pucź, so móže hatle jenotliwe wězy potom spóznacź, hdyž je žo k nim pśiblížił, a tak daloko, kaž je kročił, rozswětli žo pucź a sa nim je wšcho jasne. Tola pucźowaŕ njejmě na hórzy trejo wostacź, jeli chce wottuknjeny tónz žwojeho pucźowanja dopjéć. Dyrbi ſmužicźe doprědka kročicź a pschewinyć wschu mthu a kurjawu.

Lubi cźitarjo, klejcže, runje jako tutomu dróhowarjej, dźe žo też nam na dróhy naschego žiwjenja. Smy też wschitcy sašo wulku kročel doprědka sćinili. Wschelaki bě pucź jenotliweho pśches sańdźene lěto. Pśches wjeśele je naš cźaš wjedł, ale też pśches trudobu žmy žo pschcerubacź dyrbjeli. Jedyn je měł žoža we žwojich powołanſkich wobstejnoscźach, je doprědka pśichłoł a wjele dozpił. Je měł žoža w starym lěcze. Druhi sašo spokojeny do minjeneho lěta wrócźo shladuje, so je jeho žwójba strowa wostała a so je žmél žoža žwérneho mandźelskowa wužiwacź. Tśeśi pak je był žiwy bjes kóždeje staroscje, je žo žožowny cźuł mjes žwojimi pschećelemi a towaršemi. Schtwórty je měł cźežke nadawki dokonjecź a je zyke žwoje mozy na to ważił a žwój wotpohlad wuwjedł a spomina tak jenoż rad na wotthadźaze lěto, na pucź, kiž wjelo dołcź pśheczitwnoscźow pschinješe, ale jemu bě wjeśele, wschě tute sadźěwti je žwojej młodoſtnej mozu pschewinyć. Wjelo žmy derje pśches stare lěto pschišłi, ale powschitkownje bě wono cźežke lěto, wožebje ſa naschich žwérnych a pilnych ratarjow. Kelko prózy a dźěła je runje lěto 1926 je žwojim njepschihódnym mokrym wjedrom ratařskemu ludej nacźiniło. A kelko schkody, kelko sniczenych nadźijow w hospodarſtwje nastupanju, kelko hubjenſtwa je pschinjeſło. Scherjenje hjesdźełkosće je wožeže w sańdźenym lěcze wulke narosti. Někotrykuli žwérny nan je žo podarmo ſa bźełkom praschał a někotrykuli je we žwojim hubjenſtwje sadwělował.

Njedźiwajmy wschitkich cźežtich nasshonjenjow pak žmy žo dale bědźili we žwojim powołanju a też na narodnym polu. Runjewon nasche Sserbſtwo mějesche lorc mnoho wulkich podeńdźenjow. Wschudźom, we wschich towaršſtwach a na druhich měſtnach žmy žo prózowali, so bychmy postupowali na kulturnym polu. A postup je widomny. Ssmědźachmy žnjecź rjane wuspěchi.

Też we ſwonkownej politiźy je němſki ſtat postupował. Njedźiwajmy wobcźežnoſcźow, kiž žo jemu ſ wójnjacy ſmyšleneje ſtrony cźinjachu, je Němſka ſaſtupiła do Swjatſa Ludow, schtož je postup ſa ideju zwětowetho měra, ſa ſbratſjenje wschitkich narodow. Na to wschitko nětko spominamy, hdyž žo ſtare lěto ſ nami rozsoňnuje a my ſ nim — haj my ſ nim. Njech ſapadnje wschitko schtož naš wjeśelesche abo naš ruchesche a tyſheſche, do hłubokeho morja ſańdźenoſcje. We wutrobje ſthowamy žebi dopomnjecźe na wschitke podeńdźenja, kiž my docźakachmy a ſtajimy nabe wschitke napijmo: „Stare lěto bě ſa mnje dobre, wschě naſhonjenja w nim, njech ſu wjeśelekho a thutneho raju, dyrbja mi k lěpšemu ſłužiźcź.“ A rozsudźeni wobroćimy žo k pucźej, kiž pśeh nami leži, hladamy w duchu do noweho lěta, kiž pśeh nami leži, hladamy w duchu do noweho lěta, kiž ſ cźmoweho pśichodoa łkhadźa.

Schto pschinješe mi nowe lěto? Tak drje žo kóždy praſcha ſ nadźijepołnej abo ſe ſtyſknjej wutrobu. Schto thowa ſa mnje we žwojim klinje? Tole praſchenje wuroni žo ſ mnohich ertow. Bubźe nowe lěto mi dźěło pschinjeſcź a wſchej ſtarośći a cźežkemu žiwjenju kónz cźiniccź, praſcha žo nan, kiž nima dźěła a ma cźrjódku dźěći jeźiwicź. Wostanu pśchezo pśchi mozach a ſtrowodźeći jeźiwicź. Wostanu pśchezo pśchi mozach a ſtrowodźeći jeźiwicź. Wostanu pśchezo pśchi mozach a ſtrowodźeći jeźiwicź, ſo bych žo ſa žwojich prózowacź mohł, praſcha žo cźi, ſo bych žo ſa žwojich prózowacź mohł, praſcha žo ſtak někotry muž, tak někotra žona a macź. Wutroba cźłotak někotry muž, tak někotra žona a macź. Wutroba cźłowjeka je w nowolětnej nozy połna nadźijow, połna wocźakowanjow. W tejle hodźinje ſacźuwamy, kak wotwišni žmy wot wschehomózneho Boha. Ssměmy pak też w nowym lěcze žo jemu dowěricź. Wón dhe naš też we nowym lěcze wodźicź, kaž budźe ſa naš najlěpje. Nimo dowěrjenja na Boha dyrbi w naſchej wutrobje hydlicź pokojaza nadźija ſa pśichod, kiž tak cźmowy pśeh nami leži, a kruta wola, kiž nam dawa pschewinyć wschě sadźěwki a pschecźitwnoscźe na pucźu, po kotrymž mamy kročicź.

Nowe lěto pschinješe cźłowjekam ſamžne ſtaroscje, kotreż maju ſnjeſcź, ſamžne dźěło, w kotrymž maju žwéru ſtejecź. Dalſcheho njemóžemy doprědka widjecź a wědjecź. Tola dyrbimy byćź mužni wojowarjo. Chcemy žwéru wutracź na měſtnje, na kotreż žmy ſtajeni, chcemy žiwi byćź jedyn ſa druheho a hdyž pschijidu cźežke hodźiny, kruće hromadudźerjecź. Chcemy žebi jedyn druhemu ſłužiźcź ſ najlěpſchej wolu a mozu. Na narodnym polu chcemy dale žo prózowacź, so bychmy ſathowali žwoju wěcź a wěru, tutaj kražnaj daraj naſcheho Boha, kotrajž nam naſchi wótzozo ſawoſtajichu. Budźimy mužni Sserbjo też w nowym lěcze a njetuimy žo pśeh kóždej ſkabej mróčzatku, kiž cźge nam njebjo nadźije ſacźmicź. Potom naſch žerbſki lud njeſaduźe, ale žo ſetrjmja a roſcźe a ſteji krućze ſaž žylny dub we wſchěch wichorach a ſaž murja, ſtata.

K tomu žobu pomhacź, budź najwjeſchſcha a najſwjecźiſcha pśchiſłuſchnoſcź kóždeho Serba, kóždeje Sserbowki też w nowym lěcze! Dźěkajmy ſa žwój lud kóždy na žwojim měſtnje. Sserbjy ſtarſchi, wocźehnicźe žwoje dźěcźi w macźerſnej rěcźi a wěrje, ſtarajcźe žo ſa to, ſo by žo w naſchich ſchulach žerbſti wucźiło, žadajcźe žebi žerbſku wucžbu. A, ty luba žerbſka młodźina, měj ſa žwój najrjeńſchi ideal, ſa kotrymž maſch byćź wérnje a njewuſtawajcy wojowacź, ſo by žerbſka młodźina, njenawidźej žo ſ wězami, kiž mója cźi ſeſchkodźicź. Wjele by w naſchich dujach hižo dokonjała, ty luba žerbſka młodźina, a w nowym lěcze wojuj dale tak. Sserbſki lud je měł dotal khwalbu, ſo je pobožny, rſchesćanſky ſmyſlany lud. Tutu khwalbu ſdźerj žebi dale, žerbſki ludo! Hdyž ſ Bohom do noweho lěta kročiſch a ſo jemu dowěriſch, dha nihdy na nihdy njeſandźeješ.

Hdyž žmy žwérni w žwojim dźěle, w dźěle žwojeho powołanja kaž w ſtutkowanju ſa narod, ſa ſdźerjenje naſcheje macźerneje rěcźe a ſa wobſtacźe waſchnjow, kiž žmy namréli wot naſchich wótzow, możemy junu na kónzu noweho lěta ſe ſpokojenej wutrobu na naſche ſtutki ſhladowacź a žmémy měcź we wutrobje błódke a ſmjerowaze ſacźucźe, ſo to lěto podarmo na ſwécźe byle njeſtało. Tohodla ſtejmy kruće a nepowalnje, tak pschinješe žmy k dobyću.

Ke knježerstwu prawicy pječa njedónđze.

Po Barlinskej korrespondenzy, kotraž zentrumskej stronje blisko steji, je so pjerša němski president z Hindenburga zapowědźił, poručeł, so by „ko **knježerstwo prawizneje mjenjšiny wutworiło**. Runje tak so němskemu presidentej **nochze, Marxa** namołwiło, so by nowe knježerstwo sestajał. **Jako kandidat** z najwjazy wuhladami so wjele bóle zentrumski zapósłanz Stegerwald wobhladuje, kotryž pak chze kanzlerstwo jenož z knježerstwom wulkeje koalizje pschiječ, za kotrejž su wczera też zentrumske nowiny „Germania“ wustupowałe. Jeli so by so Stegerwaldowa kandidatura rozbła, by so zapósłanzej němsko-ludoweje strony dr. Curtiusej wutworjenje knježerstwa dowěriło. Pschečiwo tomu pak budze zentrum wobcežnjosnje cżiniez, dokelz w zentrumskej stronje njebudża cżerpicz chcyc, so by so pódla swonkowneho ministerstwa też kanzlerstwo z němskej ludowej stronu wobhładzi.

Němska liga sa cżłowjekowe prawa sa wobhnadzenje politiskich pschestupnikow.

Němska liga sa prawa cżłowjekowu je z telegrammom němskeho presidenta, němskeho justizneho ministra a knježerstwa němskich krajow z telegrammom namołwiła, so bychu wobchadzili z nowenim lětu wobhnadzili, kotrež su pschi politiskich schmatanżach abo w hospodarskej nusy powójnskeho cżasa jako pschestupili.

Wjesdżelosć w Němskej sajo pschibera.

Liczba dostawarjow khowneje podpjery w spomozenju sa dżeckonjemżerjow je so tež w prinjej połozy dezembra jako powjetschiła. Sa cżaß wot 1. hacj 15. dezembra je so liczba dżeckonjemżerjow **wot 1 369 000 na 1 464 000 powjetschiła.** Zyle pschibéranje 95 000 abo 6,9 prezenta wuczinja. Liczba dostawarjow pschirazka a prawo na podpjern mężnych zwójbnych je sa tónjazny cżaß **wot 1 456 000 na 1 592 000** stupiła.

Kandidat němskonacionalnych za sakske ministerske predsydstwo.

Frakzija němskonacionalneje strony w sakskim hejnje je wobjamka, **nětkanskeho wokrjesneho hejtmana dr. Kruga z Niddy a Falkensteina jako kandidata za predsydstwo we sakskim hejnje namjetowaci.** Dr. Krug z Niddy a Falkensteina je prjedy z kantskim hejtmanom w Schwarzenbergu **a w** Drazdżanach z starym mjerze, potom z pschednoschazym **radzicelom** a personalnym referentom w ministerstwje **smutskownych** należnosczow a posdzisko z wokrjesnym hejtmanom w Drjesdżanach byl.

Němskonacionalna frakzija je tutón namjet druhim frakzijam pjenjezne zdżelila, so bychu so wo wobsahnym praschenju wuprajile a tež je swoje strony namjety cżiniez.

Stari sozialdemokratojo najzerje je swojimi hłosami wo wólbje hejmowneho presidenta rosnuża. Krajne pschednjstwo starych sozialdemokratow budze so 3. januara z teje należnosczu sabrarcz. Tjen posdzisko so frakzije skromadża, so bychu so wo cżinjenych namjetach wuprajile.

Němsko-franzowske dojednanje wo pschedawanju kalia.

Mjez wobsedżerjemi němskich a franzowskich kaliowych jamow je so dojednanje wo podawanju a wo płacżinach kalia dospjło. Wereżinu tehole dojednanja maja katarzo saptacżej, kotraż njemóża bjez kalia hospodarcz. Kalijowe płacżiny su so wo njehdże 10 prozentow podróżile

Pilsudskeho wukaz přeciwo nowinskej swobodze.

Na 5. januara je so polska ministerska rada swołała, kotraż dyrbi wo nowym chłostanskim wukazu pschecżiwo nowinskim pschestupjenjam wuradzecz, dokelz staj jejim a parlament tuchwilu płacżaju wukas zacżisłoł. Nowy nowinski wukas nekotre poiacżenja wopschija, z kotrymiż so **nowinska swoboda w Polsce kneze wuputa.** Pódla wulkich pjenjezjach a zajtwowych chłostanjow może so zebranym nowinam zakasacz, dale wutłohadżecz famo niz i pschenjenjnym titlom. Nowiny wschech politiskich stronow i wulkim rosdorjenjom pschecżiwo nowemu wukasej protestuja. Tež w politiskich a parlamentariskich kruhach je wukas pohorschł zbudził. Sda so wjele byez, so parlament jón runje kaj prjedy wotpokaże. Njedżiwajcy teho knježerstwo po zdaczu nowinski wukas wuda, so by k nowemu konfliktej z parlamentom doschło.

Polazy wo podawanju brónjow z Němskeje do Ruskeje.

„Kurier Warschawski“ je dopiß swojeho dopisarja we Hamburgu wo podawanju brónjow a munizije z Němskeje do Ruskeje wozjewił. Po tymle dopißu su so wot junija hacj do oktobra 1926 wulke hromady brónjow, munizije a rosbuchadłow, ruczinych granatow, rewolwerowych kulkow, jedojtych plunow, zanitetnych tworow atd. z Němskeje do Ruskeje pósłałe.

Zadanja Polakow na Litwje.

Skaz Wilenske nowiny z Kaunaße powédża, su pólscy zapósłanzy w litewskim hejnje swołniwi, nowe knježerstwo jenož potom podpjerac, jeli so knježerstwo tele pólske zadanja dopjelni: **Kulturnu autonomiju za pólske mjenjschiny w Litwje, hnydomne pschecżenje zajarych Polakow, sdełanje wójnskeho stawa, prawdopodobne pschewjedżenje lezommostneje reformy** — na zenakim podkładu za wschě narodnoscze a słóncznje dowolnosć k srjadowanju pólskeje narodneje rady w Litwje.

Pijče

Klemm-kofej

Wón je najlépši

z kofejoweje wulkopalerńje

Alfred Klemm w Drjezdżanach-A.

Wšudżom dostać

wšudżom znaty, jón pija hižo **na 50 lět.**

Generalny zastupjer G. E. Helnick w Budyšinje na Moltkowej dróży 9.

Kommunistojo w Litwje so tola wotprawili.

Każ je z knježerstwoweho wozjewjenja w Kownje widżecz, su schtyrjoch kommunistow, kotrychż bé wójnski sud k smjerći wothudził, tola zaselił.

Jendżelski kolonialny minister praji, zo Němska kolonijow njetrjeba.

Londonski dopisowar Barlinskeho „Lokalanzeigera“ je rosrěczenje z jendżelskim **kolonialnym ministrom Amerhom** měł. Na praschenje, hacz Němska swoje wóhnjske kolonije wróco dostanje, Amery wotmołwi: **Pschi skónczenju wójny je so Němska swojich kolonijow k lepschemu zwjasarjow wotrjekła. Njech pschi tym wostanje.** S tym samym prawom mohła Němska zadacz, so so jej Elsaß a Lothringska wrocżej. Rozdżerny wróco hicz, niz i wżdany sapoczecz, kotrež su do wójny byle. **Chcemy sapoczecz pschi konzu wójny** a do predka krocżicz, a pokrok lezi w dorosumjenju mjes emropiskimi ludami.

Amery mjenjsnju napischecżo rjecżesche, so Němska kolonije trjeba, hdyż chze so sasso sbrahacz. Sbyrsiny, kotrež je Němska do wójny z kolonijow brała, su runje tak znadne byle, każ wotbywanjischcża, kotrež je Němsta w tychle kolonijach namakała. Kolonialne wobhdżelstwo nima sa wulkosć a nahladnosć zaneho wustawa. **Sa to pak minister njeprejesche, so dyrbjała Němska w industrialnym zmysle podzel w kolonijach měcz.** To pak je jenož z dorosumjenjom a wuczinjenjom mózno. Cżaß pschidże a dyrbi pschijcż, hdyż smjelej Franzowzka a Němska w franzowskich kolonijach monopolialne jenake prawo. Jendżelske kolonije su němskemu wiwowanju a němskim wuczakowarjam hijo djelna wotewrjene. Dyrbi so jenoż industrialne dorosumjenje mjes Němskej a Franzowskej wocżakacz. Helwak pak na Němska zwobodnu ruku, zebi kolonije dobycz, hdyż bo tajke hodża dobycz. Zwjask Ludow njeby pschecżiwo tomu byl.

Jendżelske tukanje na němsko-italiske srěczenje.

Jendżelscji sajim za runje podpisane němsko italiske srěczenje so w dolhich rosprawach z Barlina a Roma wo srěczenjowym wopschijcżu a samym zeni. Tola su so w nich kritiki wostajili. Jenoż diplomatisti dopisowar „Daily Heralda“ pische so **je so potschikowuje tukało, so so formalne srěczenje z tajnym srěczenjom pschewodżi, so budżetej Němska a Italska pschihodne jako diplomatiskej swjasarjej hromadże dżelacz.** Powěsczej, so budże Stresemann zwoje proschenu w Italskej pschejwacz, je tole tukanje potwjerdżiła. Tola je hischcze druha mózność była, mjenujzy ta, so Němska diwoju hru hraje, so by z italskim fojaskom hrozo pražiny wunutrowała, korun dyrbi Franzowska za franzowsko-němski swjask sapłacżicz. Tale mózność hischcze je

Wótriske posunjanje w Jendżelskej pschecżiwo kommunistiskej agitaziji.

Londonske „Daily Mail“ powě, so je ministerski pschedsyda Baldwin dopósłał, so dyrbi so pschecżiwo kommunistiskej agitazijii rasnjska politika nałożicz. W ministerskej radże 13. dezembra je so wobsahnjenjo, so dyrbi so wotpółłanz rusleho knježerstwa z Jendżelskeje wupokazacz, jenoż je sadżerżenjom swentowneho ministra Chamberlaina sadżiwało, kotryż je w tutym padże podpjeranje pola lorda Balfoura namakał.

Ford w Europje.

Wobhdżelscji najwjetschich automobilowych fabrikow w połnocnej Amerizy, Ford, je w swojich amerikanskich dżełarnjach pjecdnjowe dżelko sajwedł, tola swojim dżelacerjam tu samu mzdu placzi, kotruż su prjedy za schesczi dnjowe dżelko dostawali. Nětko je wottrożka Fordowskich automobilowych fabrikow w Rotterdamje pschipowdżiła, so so pola njeje wot 1. januara pjecdnjowny dżełanjski tydzeń zawjedże.

Fabrikske mężnosoje runje każ kenzlije budża sobotny dżeń dospołnje zankujene. Hodżinska usda dżelacerjow so tak powyschi, so so jich dohowdy le znižanym liczbu dżełanjskich dnjow njepomjenjescha.

Sjesd južnosłowjanskeje demokratiskeje strony.

Sstrjedu je so w Belogradże sjesd demokratiskeje strony wotewrił. Stronimy wjednik Dawidowicz w rjecżi wo znutskownopolitiskim połoženju knježerstwowe zdžakowanje, wospjetuje skutkowanje ministra znutskownych należnosczow wótrej kritiki podcżisnu a praji, so mohła so demokratiska strona jenoż potom pschi knježerstwje wobdżelicz, hdy mohła swój demokratiski programm pschewjesez. S pohladom na wutrajnu politiku Dawidowicz na to pokaza, so je dotalnemu swonkownemu ministerje dr. Ninczicz w swojej Italskej pschecżelnej politiky zanjechał pschecżelne styki k Jendżelskej a Franzowskej a so je Rusku zyle i wocżow puscził.

Attentat z bombami w Koreji

W Sönku, w korejskim hłownym mężesu, staj so dwaj attentataj z bombami pschecżiwo dwěmaj japanskimaj bankomaj skuczikoj. Pschi nimaj su so tři wożoby morile a schesci so zranicz. Po wschěm zdaczu so wo kommunistiske satrachazy cżin jedna.

Cżangkaischin w Pekingu.

Marschall Cżangtschin, kotryż je hižo psched nekotrymi dnjemi do Pekinga pschicżahnuł, je, każ Londonski „Daily Telegraph“ powě, tam stary khežorski hród wobhadżił. Wot tam wón wukasy wudawuje, jako by zyła zanehó chinskeho knježerstwa njeby. Wón każ diktator wustupuje. Mjez druhim je wón pschikasał, so dyrbja chinske zełowne wyschnosoje we wschich chinskich sjawnych pschistawach pschinażki k złam bracż, kotrež su so na Washingtonskej konferenzy postajile.

Postolstwo z Ameriki.

Pschi jenym zwjedżenju we Washingtonje je president Coolidge rěcż měł, w kotrejž je rjekł, so drje za Sjednocżenym statam pschimjerjene wójsko a wójnske kódżidło wustupuje, tola so militarizowanju kraja z rajnosczu zapowdaje. Militarizowanje **pschezo njewuspěch** wosnamjenja. Wón wschitkon zjwój wilo nałoži, so by zwět psched militarizowanjom wobarnował. Nětczische internazionalne pomjery so z wjetschepo dżela na bojosć założuja. Nětkole maju ludzo a staty hischcze zhrožobosć, pschecżiwo zebi wojowaz. Hdy cżaß pschidże, so smeja ludzo zhrožobosć k dowerjenju? Amerizenjo njejsu so żenje temu wotstamkli, so dżeł zwilizowaneho swěta tworja a so tu zwěrjez dżal winowaczi. S rasnosczu pak so **pschecżiwo duchej militarizma wobroczą** a pschecżiwo wschěm prózowanjam, prawa samknjeneho kraja wobnjesowaz.

Zakročenje Zjednoczenych statow w Nikaragui.

Statny sekretar Kellog a senator Borah, pschedżyda senatowego wukrajneho wuhbjerka staj so hyzdu dlěschi cżaß **wo położenju w Nikaragui rosrěczałoj a staj pschi tym po zdaczu k dojednanju dochtoj.** Po rosrěczenju je Borah rjekł, so je do instrukzije admirala Letimera pohladał a so pschesswědcził, so je so Latimerej porucżiło, so so njeczmě na żadyn pad do smutskownych zwadow měschecz. **Dale je** Latimerowy telegramm doschoł, w kotrymż wón rajnje prěje, so je na wócżaße waschnje pschiwiśtowarjow presidenta Diaza popjerał abo Sacasajowym wojakam feschkodził. **Wón,** Borrah, je pschecżiwo kóżdemu zakrocżenju był, **tola** dokelz je so **wono** hižo **pschewjedło,** njebudże so **do teho** měschecz.

Statny sekretar Kellog je po rosrěczenju **rjekł,** so su powěsczе, po kotrychż je na kraj wuhadżeny amerikanski korps zenjerow zajwedł, njewěrne. Na kraj wuhadżeni połnoczwamerikanscji wojazy budża so tež w pschihodże nakrucżischeje neutralnosje dżerżecz. Dale Kellog prejesche, so je jedyn połodnjoamerikanski stat pschecżiwo połnoczwamerikanskemu zakrocżenju protestował. Sjednocżene staty zebi tež hacz na dalsche na to njepomyslo, swojich wojakow wrócżo wsacz.

rosshorjenje w połodnjoschej Amerizy dla zakrocżenja Sjednoczenych statow w Nikaragui.

Wobydlerstwo statow połodnjoschеje Ameriki je so dla zakrocżenje Sjednocżenych statow w Nikaragui do njeměra dało. Boja so, so bychu so Sjednocżene staty też do jich smutskownych należnosczow měschałe. W zjednoczamerikanskim stacje Kostarizy su wobydlerjo psched połnoczwamerikanskim połstajnzowom w San Jose pschecżiwo zapschimanju Sjednocżenych statow w Nicaragui protestowali. Knježerstwo je dalsche bewonstrazije zakazało. W dżelerskim parlamenzje je zapósłanz Smutts rjekł, so so Sjednocżene staty je zwojim posterpjanjom samostatnosć Nikaraguy franile.

Ze Serbow.

Dnjownica

Pjatk, 31. hodownika.
Sylvestra I., bamża.

† 1718 w Budyšinje 60 lětny kanonik a farar při serbskej cyrkwi Jan Józef Mlynk (Mollerus), kiž běše so 1658 w Kulowje jako syn měšcana narodził a we Wołomucu studował. Hakle tříceczilětny wróći so do Serbow. Je sebi a našej rěči pomnik stajił za swojim přełožkom sćenjow a epistlow z lěta 1689.

Kóne lěta je přišoł. — To rěka, jenož za nas ludzi. — Bóh Knjez wima ani započatka ani kónca. — Dołhi rjad lubych mužow a żonow je nas přewodźał přez cyle lěto. Zhladujeny za nimi, — Sto přejemy sebi wšitcy nimo wěcneje zbożnosće! Tola to, zo by so nětdy też na nas po našej smjerći lubje a přećelniwje spominało. To wot nas wotwisuje. Njech was tohodła nowe lěto duchownje spěchuje! To přeje dnjownicaŕ sebi a swojim čitarjam na lube nowe lěto! — Cheemy dźěłać, dźěłać, dźěłać! Přińdże nóc, hdżež nichtó dźěłać njemóże.

Přisłowo: Hinaši čas a hinaše wjedro.

*

— **We wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 733, hygrometer —, thermometer we dnjo +4. Dżensa rano we 8 hodź. barometer 735, thermometer w nozy +4. Skitkeliza stupa sajo na rjane. **Wot** wjeczora pschikhadża hylinska wuschina. Hacz dotal nad hrjebjenej a rasschod Europje leżace nižiny so wotžałuja. Sesnemy tohodła znowa swoj wocżakowacz, może byez, so so hischcze ras **sněha naidże,** prjedy hacz so do cżista wuczehnje. Nasch **wjedrawustojny** staja nam na prěni **tydzeń** nowehó lěta **tele wiedre:**

Hodowna zhromadźizna Maćicy Serbskeje.

(Pokračowanje a skónčenje.)

Mjechto do tśoch wotewrił pilny a wobhladniwy pśedsyda, k. justicny rada dr. Hermann, popołdnjiske pozdźenje ſ narodnjej hymnu a witańe ſwérnych (pśiches 50), kótrejž ſo njedźełu dla hrozneho wjedra wottrašicych dali. Pśecheſeſche wſchém do nowoho léta wjele ſboża a Bożeho žohnjowanja a wocakuje, ſo ſo na Maćizu njeſabudźe, ale ſa nju pilnje dale dźeła. Sdobom ſdźeli, ſo je cełnu pśedsydu knjes ſudźiny rada dr. Muka Maćizny I. dźeł ſwojeho delnjotuſicłoſeho ſłownika darił, tež delnjotuſicłoſej Maćizy, ſchtož ſo ſ wulkim dźakom twarjeſe.

Knjeſ dr. Krjeczmař, wobſedźerſe powitany, rečeſche potom wo Jakubje Cźiſchinſkim, ſo by ſo na jeho 70 létne narodźeniny ſpominało. „Marijna Hwězda, klóſchtr dźowkow ſwjatoho Bernuda, knjeſnow zisterzijskeho rjadu, je ſta k Čechach ſałožena, wuchy ſwjata ſ ſyſtowija wokolneho nawjeczornjeho Sſerbſtwa. Pśichilejaſej wšy Pancišy a dołhi wosebnjenjy Knkow ſ knjeſkim ſpodłom dobrowały proſeſe njemužemy „klóſchtr“. Jeho wobſtejnoſtwo hiſchcze dale ſeha, hač do pruſkich Dekan dale, ale ku na reſidencu a jewi teſ najmóžnſchi inkw. W plódnym kraju ma tu wulkej dworaj a lud jenu letſiotki na nimaj robocheſche, ham mjeſo jenoš ſnuzłk a kłuczki role pódła hoblſkich ſahonow. Teſ nětko hiſchcze mnohoſej wobſtejeſtwa „na knjeze“ kłodźi a njeje tym, ſo maſch w ſuſodnych wſach ſamoſtatnych rólnikow a ſamoſtitny narod, twoſta we „klóſchtrje“ jenicki burmaſter a mała žiwnoſeſe.“ Tak ſapezijraſche Andrizki ſwoju ſuitu, kótruž k 25 létnemu ſpſchewaceſſenu jubilejej Barta-Cźiſchinſkeho wuda, kiž ſo 26. auguſta 1856 w Kukowje narodźi. Mnohodźeſetki mjeſnim ſchułu pod wuczerjom Bräuerem a běſche wot 1871—81 w Praſy, hdźež bohoſkowſtwo ſtudowaſche. Wulkeho wliwa mjeſeſche na njeho prof. Měrczin Hattala ſtudowaſche ſłowjanſke rěcze, pſiſaſche pilnje do Kwětow (Pražſkeje Sserbowki) a běſche tři léta ſ redaktorom „Lipy Sserbſkeje“. Wuſtupiwſchi ſwoje woſerſke léta pſchiſtźiže jako kapłan do Ralbiz, poſłužeſche do Radworja, Schérachowa, Kamjenic, Drježdźan a ſkónčnje jako adminiſtrator do Radeberka. Pódła ſwojeho napinazeho ſaſtojniſtwa dźeła pśiſajeſche pilnje, wuda 14 ſpiſkow. A tola njeſwědźa nmuſy, ſchtó je Cźiſchinſti. Sſwój žiwjenjopiſmik karakteriſuje najſepje we ſwojim wuſnaću:

„Mi ži wje nje bě bój a bě da.
Ab ró ňa ſchki ta pnc ě bě je ro.“

Jadnej wokamihaj w jeho žiwjenju běſchtaj 25 létny ſwjaſanſelſki jubilej a 50 létne narodźiny, kótrejž ſo wuſtorje w Čechach (Skaloweje Dworje) 10. junija 1906 wuſwjeſchchu, ſ wotſel ſo jako „njekrónowany ſerbſki kał“ domoj wrócił. Sdobe je wón ſerbſkeje literatury, to ſo ſo dźiwa a bóle ſnaja. Njedźeły wotpołožany, hrabeja wſchitkich ſa Cźiſchinſkim ſ dołheja nječeho w ſjawnoſeſi deklamowaceſ Sserbſkeho njeſapomni.

K. ... ſki Wjerach rečeſche wo „Naboženej ... a ludowem wumjekſtwje“. Pśichtom pi... ſe mnohe wězy ſ naſcheho ſerbſkeho muſeja. Naboženſke ... mjeſeſche a na hiſtoreſe mózneho wliwa na wſche tydy we wſćich dobach, wobſeſe na naſchich Sserbow. Nabożina je naſchim wótzom huſto jenička wyſchſcha ideja była. Tak je měła teſ wulki wliw na ludowe wumjeſtwo. Jako dopokał běſche na 30 wobraſow a 10 poſtaſowiw wuſtajił, kótrejž wo tym ſwědźa. Sdu drje pſojeſtſka ruczne wudźełi, po njemjeſlniſtich ſafadach wutworjene, jim njebeſkim hiſchcze wſche potajnoſeſe ſławjeſeſe anatomije wotewrjene. Tohodła njeſim wſche ſtawy ſymetriſe, wobrazy njeſtatiſtiſa tchodła njepodaſe. Sdrò je tehanc dźeła a malowaſ? Wo tym njeleża ſławiny. Kjudźi ſerbſcy ſtarſchi njemóžachu ſwoje na tym polu wobdźerjenych ſynow na ſjawlu ſtaci. Tola je wězuſt znajmjeńſcha jeneho taſcheho wumjeſza wuſtźeſnił, wołeſo Pétra Kallu ſ Gózowskeje Wjeſſki (Hochkerja). W dwje po prawom ſpdźał, ale małoſtoſche wjeſne ſynjate kſiſze a dypaſche ſ drjewa paſtawny ſwjatnych. Jedyn malowany wobraſ wobſedźi hiſchcze Kipicźej ſwójba we Budowarſtu. Wětr dźeſche jimu pśeſi do Lipika, hdźež běſche wobeſeſe tjany wobraſ wuſtajeny. Druhi tajſi wumjeſeſi dilletant běſche Kulowiſi ſchulſki direktor Ledźbor, kiž je wołtarne ſwjeſcy zwjeſeje w Kulowje malował. Teſ naſch muſeſ wobſedźi nok njeho mały wobraſ njeboh farara Wawrija, kiž je 1858 w Kuloweje wumrěł.

Druhe połe ludowoho wumjeſtwa běchu wurěſowanki ſ drjewa a kamjenja, kaž je w ſyrkwjach dźenſnjiſchi dźeſi nadeńdźemy. Tak w Radworju wulkotnu kamjentnu płatu ſ 15. létſtotka. Naſpomni pſoſtarej Božej mařrije w Konjeczach pola Ralbiz, teſ pólne ſtchiſe na wyſokich ſtopach. Wſchě ſtahoja wróco do druheje połoje 18. létſtotka. Teſ njena tych rěſarjow njeſim ſo wulkowake. Sdu to byli mužowe podobneje wuſchiknoſeſe, kaž miſchtr Wjeſſch-Sdźerjanſki. Pokaſa wſchelake krežeńki a na barbojtu papjeru łepene wurěſowanki. Někotre podałſa ſo na Drježdźanſku wuſtajeńcu papjery, kiž ſo létſa farjaduje. Pobożni ſtarſchi daſwachu ſwojim dźěſom kſaſne nowołétne ſbožopſcheca pod ſchkleńcu ſ wobłukom ſaramowanych po waſchnju némſtich ſ rjanymi hrónczkami. K jutram ſbotowichu ſwójſkoni rjane jutrowne jejka. Tute ſbodne waſchenje kčzejeſche pola evangelſkich Sserbow bóle hač pola katolſkich. Teſ wo narodźinym draſczenju porečza a wuſchěhny Niebjeſczanſke zyrkwine wobrazy, kótrejž je njeboh farař Kubaſch ſbotowiecz dał. Nječzuſt ſdźeſi ſwój ſajimawy pſchednoſchk ſe ſłowami ſtatneho nowoczaſneho filoſofa Ed. Hartmana.

Pſchednoſchkej pſchiſtamknu ſo krótka rozmoſwa. Naſch pſcheſed Wladiměr Smeſchkal běſche poſtrowjoze ſłowa pśiſłał. Pſchedſydu ſdźeli, ſo pſchichodne ſtitry ſwjeſci Maćizu ſwoje 80 létne narodźiny a nadźija ſo, dźiwaju na tuton hiſtoriſki fakt, ſo budże ſutrowna ſłowna ſhromadźizna prawje bohace wopytana, a ſo tuchu naſche ſthadowanſi dale byke wirras naſcheho kulturneho ſtejiſcheza. S tutym pſcheczom ſdźeli ſhromadźizna ſo dobrej dźe hodźinje.

*

Wjeczor ſpełnjeſche ſo wospjet Maczicna żurla ſe hoſcejemi, ſo bychu hadźonym a rhetoriſkim pſchednoſchkom ſluchali. Nětko běſche teſ ſdźeſi ſpłoh w bohatej měrje ſaſtupjeny, kotrejž bychmy na pozdźenjach łepje faſtupjenych witali. Sabawny wjeczor dyrdźeſche po powitanſkich ſłowach hnez trúna ketuſcheje hodownoje ſthadźowańſi po bopołdnidźim a popołdnidźim ſtuttuym a powrjeźnym poſłedźenju.

K. kantor Schołta wuſtupi ſ cźrjódku ſpěwarjow (hołzy natwarjaceje ſchule a nékotre ſdźeſe ſobuſtawy „Nadźije“) a pſchednjeſeczu nežny ſpěwcz „Pastyrjo, pójcze a ſpěwajcze“. Tomu pſchiſtamknu ſo hodowny poſtrowjuſch „W Bożej nozy ſwony du“. Nazrjeńſchi ſaczińſchi ſaſtaji ſtihłożny ketuſch „Ja ſ njebjeſ dele pſchińdu k wam.“

Knjeſna Měrana Leſchawiz, naſcha ſnała a wſchudże rad witana pſchednoſcherka, deklamowaſche ſ wuraſom kſaſne wupoſdy Cźiſchinſkeho lyry, tak „W Bożej nozy“, „Na roſpuczu“ a wulkotnu balladu „S njemjeſtu domoj“. Teſ Jana Skala pſchińdże k ſłowu: „Sſłojata nóz“ a „Mój ſubj je wumrjeł“ běchu pózdy jeho muſy. S woſebitej radoſcu wiſaſche ſo operna ſpěwarka, knjeſna Belzez ſ Drježdźan, nam Sserbam ſnata jako tolmacz ſerbſkeho ſpěwa wot poſledźenjo wulkeho koncerta. Se ſwojim cźnczinym, ſyſche wutrohy jimazym hłoſom ſpěwaſche ſ Kreuzowejeſtladby, kiž běſche jim ſ wſzewuſtojnym pſchewedźerjom na ſłowdrje, najprjedy hodownaj ſpěwaj a „Sſwrotku“, dale „Sſokołik a roża“, „S tiſom, ſ karn do drjewa“ a po ſłowach Nawolnych „Dźeſi a ſwaj“. Pódła jeje na wſchěch kkoſeſtach ſenak ſympathiſcheho ſoprana ma ſo tamna wutrobitoſcz wuniožnjuja, kotraż ſo ſe wſchěmi jeje poſtiſczenjemi ſdruſuje a tuj njewěſch, ſchto maſch bóle wosdźiwacz, hač jeje nežny hłóſ abo we wſchěch położenjach ſobu jeſtrawacym ſaſchu. Tak je bjeſ dźiwa, ſo hromazeho pſchiſtelela ſej nadobu. S tym pak ſej naſcheho ſtajne wjeſkoſeho miłowaſa, kotrehoż nam Bóhłuh Knjeſ njeſe pſchecze pravuje dołho cźaſcho a ſtarowo ſdźerzi, pocjeſczimy, kdyż „bolazym“ poſtjem eſſottje a ſ dorazom na klawéje jeha, tak Schumann a Beethoven wo rumuſodnu muſikoſeſcz a hiſtoſe jenu łaſku doda. S napjatoſczu we ſwjatej cźiſchiſe ſluchanu pſchińdomnu na naſtrowje pſchednoſczenja. Nadeſko kaſkanka ſa ſamoſtkowe, ſchpaſkołóſkoje „Cźicho nóz“, a ſpěwarja połnoſcziſkeho hodownaj muſikeſcz, kotrejž ſo praktikuje w mnohich ſwjeſczach jenwſeſe, kotrejž ſnellum rumnoſcz pódła pjana wobſkrelkowacha. Bjeſ dźiwa, ſo pſchedſydowe poſtjedenje ſłowa do horzeho dźaka ſa wſchěch wulitiacjach, kotliż ſu pomhali tutón rjany wjeczork pſchihotowacz a wumjeſcz. S tym ſłónczi ſo oficjelny dźeł derje poradźeneho hodowneho ſwjeſczenja we małym ſtilu. Tola dołho po tym hiſchcze ſolnjeſche ſerbſki ſpěw po rumuſoſczach a wſchitcy ſo radowachu nad tak rjanej, njewinowatej ſerbſkej ſabawie. Vivant ſequentes!

— Pośtowa hłużba k Nowemu létu. Dźeńża 31. decembra w Budyſchinje popołdnju wjazy liſty njeſwoſchcza. 1. a 2. januara ſo hłużba pſchi poſłużowańſkich wokńach na póſcze kaž njedźelu wotmětwa. Pośtowy hawk ſo. 3 pſched Schuleſkimi wrotami wotſtanje 1. a 2. januara famknjeny.

— Wědomoſtnje praktiſki kurſuſ wo alkoholnym ſraſchenju ſo 14. a 15. januara w **Budyſchinje** w ſali Sſejmownje na Hrodowſkej haſy 10 po jenym ſłhodźe woimějе. Kurſuſ je ſjednaczeny ſ **wuſtajeńczu pſchecziwo alkoholiſmej** w poſedźeńſkej ſali měſchczańſkich ſaſtupjerjow w kupnizy. Tónle (13.) kurſuſ wuhotuje tež wokrjeżnej wobitaraſkej ſwjaſkaj ſa Budyſchin a Budyſchiſke wſy a Saſſka krajna hkowna měſtnoſcz pſchecziwo alkoholiſmej. Nadrobniſchi program podamy na nowy tydźeń.

— Dvatraj — jubilaraj! Knjeżſki hłużobnik knjes Korla Schołta njeſwonowany Frnga, ſwjeci ſ. januara 1927 ſwój 60 létny hłużbny jubilej na knjeżim hrodze w Delnjej Wóſchinje w Lehnicanſkim wokrjeſu. Wot 2. januara 1867 dźeła wón na tymle hrodze. Wón je ſo w Borſchezi narodźił a ſjewi ſi 24. januara 1927 ſwoje 80. narodźiny. Njedźiwaju ſwojeje wyſokeje ſtarobny cźini hiſchcze ſwoje hnezne mowanſkaſe, njech ſu pomałku hłuchi. Sdu-larowy bratr, knjeſ ſchewſki miſchtr a zyrkwinſki hłużobnik na wuſtupjele Auguſt Schołta, kiž w Budyſchinje na Zitnych wikach 44 hdźi, ſwjeci na ſamknym dnju, 2. januara 1927 ſwój 45 létny wobſtejnoſtwa jubilej. 29. auguſta 1927 budże ſwoje 75. lěto dożiłcz. Njedźiwaju tejele wyſokeje ſtarobny ſwojich wotebjeraſow ſwědomicžinje a ſ jich połnej ſpokojnoſczi poſtužuje. Pſchejemy woběmaj jubilaromaj wjele ſboża!

— Sſchadzicźa. Wo wobſedźe pſchetkapjenje ſo knjes wyſchiſchi wučzeŕ Fiſcher tu ſaſtużbnu ſcźini, kaž ſo wot wopytowarjow Bożeje nozy powě. W pſchepjelnjenym Bożim domje bě ſo ſwjatoczońoſczi hižom ſapoczała, jako nadobo ſ hłownym nuiſthodom ſpka nědźe 25 hołczkow, wſchitke běłu drażu wobleczene a ſe ſaſmörżenej ſwěczku w ruzy, do zyrkwje ſaſtupi a ſo pomaku k woſtarju hibajo paſtyrſti ſzěw „S paſtyrjemi chzdź ja hicź“ ſpěwachu. Kemſcherjo běchu pokni bźiwanja nad tutym wuſtupom. Cźichi a ſwjatoczny napohlad ſticzi ſnta hołczkow. Hiſchcze ſenje naſcha wožada tajke poſłběhowaje pſchekwapjenje widźaka njeje. Starym ludźom ſnbolaſchu ſo ſyſły we wocźomaj, tak hnuteje wutroby běchu. Hižom pſchi ſapoczatku Bożeje nozy ſpěwaſche knježna Editha Krauzez němſti ſolospěw „Ja ſ njebjes dele pſchińdu k wam.“ Kemſcherjo wobdźiwachu jeje kſaſnu hłóſz. Pſchichłapd dźeczi bjes wjednika a pſchedſpěwarja k žkobej, potom pomałe wrócenje wot woſtarja we ſwjatoczńym rjedźe k ſkónczenemu ſpěwej, wſchitko to wudoby pola pſchihladowarjow wulke ſpodobanje. Knjeſef wyſchiſchemu wučzerjej Fiſcherej budź też na tymle měſtnje wobjebity dźak prajeny, ſo je dźeczi tak rjenje nawučził, ſa pſchekwapjenje, kiž ſzebi wutroby wſchitkich dobu. Dźak budź też dźeczom ſa ſich poſticzenje, kiž bě tola tak wulkotne. Wopitana Boża nóz bě ſerbſka, nemſka knježna Editha Krauzez je też ſerbſki ſpěwała, ja to ſłuſcha ji też wobjebity dźak. Sa wſchitkich pak, kiž ſo na tejle Bożej nozy wobdźeſczichu, bě jim wona wopraſodźity dar Boži ſ hodownemu ſwjedženjez.

S Lutobeja. W pabuſchnej naležnoſczi na tudomnym dwórniſchczu ſu w dźelaczerja K., kiž poła ſwojeho bratra bydleſche, ſaſeli. Nadźijomnje ſo paduſchſtwo bórzy wuſaſni.

Se Suborniczki. Wuhloweho dźelaczerja H. ſ Lemiſchowa na puczu na ſwoje tak ſyknje ſhibadźowe drjenje ſaſa, ſo dyrbſchachu jeho robuſtnaju Suborniczanſke Sanitetneje kolony ſe ſapſchahnom do jeho bydlenja dowjeſcz.

S Delnjeho Wujeſda. Nowe léto ſo bliži a ſ nim też ſako wulki ſerbſki wjeczor. Sserbſke towarſtwo „Sſchrodka“ je ſo tón ras na wulkotnu kru ſwazika. Cźeſe mjenujaju „Genofeva“ hrać. Hrajerjo nałożuja wſchu proſu, ſo bychu wſchěcko wulkotne poſticzili. Draſtu a koſtumy ſu hru poſticzi Heymannez firma w Budyſchinje na Soukelukej haſy. Też ſpěwny wotrjad ſe ſwojim ſławnym dirigentom ſaneje proſy njeſlutuje. Tak njech nikdo rjane hodźiny na Nowołétnym wjeczora njeſajeſtondźi.

S Hródka. Wot ſchtwórtkowneho ranja je na Schprjewi wuſka woda. Rano we 8 hodź. namérichu w Hamorach 1,30 a w Hródku 1,50 metra. Dopołdnja w 10 hodź. ſcźeſche woda hižom 1,57 metra wyſoko. Wona hiſchcze powalku pſchibéra.

Najnowiſe z cyłeho ſwěta.

— Sſchkowa powěſcz wo wjedre ſa jutſe ſobotu: Mutne ſterje ſymniſche. Sſněh je mózny.

Hannoverſki wyſchiſchi preſident Noſke je we Sſmólnych horach (Harzu) ſe ſwojim ſłużbnym automobilom ſujeſbożił a kobi ſchći tam riebło ſkamał.

*

W Georgiſkej je ſo tajna organiſazija pſchecziwo boſchewiſkemu kujeſtwu wotkrykło. Jeje ſobuſtawy ſu ſaſeli a wjeſchi dźeł ſ nich do połnoſczje Ruſneje wuhnali, druhich pak ſ ſmjerczi ſaſudźili a ſaſěłili.

*

W Turkowiſkej je rauſchi njewotwiſzny tribunal 80 kurdiſtich rubjeżnikow k ſmjerczi ſakudźił a ſwobwieſczeſ dał.

*

Kanadiſke knježerſtwo je wojſewiło, ſo je ſwóluiwe, we pſchichodnym nałeczu 10 000 ſa ratakiſke dźělo ſo hodźazych muzow jendźelſkeho ſtarjaſtwa ſa ſjwoje pjenjeſy do Kanady dowjeſcz a jich tam ſaſhadźicz. Pódła teho dwě wulkej kanadiſkej żeleżniſkej towarſtwje 2000 ratakiſkich dźěłaczerjow ſaſhadźitej.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerk w Budyſchinje. — Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dučman w Budyſchinje. — Za hoſpodarſki dźeł: Arnošt Bart w Brěſe.
Wudawaſ a ſa nakładnika: O. Jank w Budyſchinje.

Tow. kat. młodźencow we Wotrowje

wuhotuje njedźelu, 2. wulkeho róžka
wječor w 7 hodź.
w hosćencu w Pančicach swój

7. założeński swjedźeń

z dźiwadłom a rejemi.

Předstajeć budźo so hra:
Dźiwotworny klobuk.
Wšitke serb. towaršt. a wšěch přećelow młodosće, wosebje tež starših z blizka a z daloka přeprošuje
předsydstwo.

Přińdźće wšitcy! ——— Přińdźće wšitcy!

Hosćenc we Worklecach.

Nowe lěto

zjawny bal

K tomu přeprošujetaj wšěch wažených přećelow a popřewaćelow najwutrobniše.
P. Pjetaš a mandźelska.

NB.! Z dobom přejemoj swojim čěsćenym hosćom a wotběrarjam
wjele zboža k nowemu lětu!

Jenož hišće cyle krótki čas

traje naše

dospołne wupředawanje

dla předanja wobkhoda. Smy naše

płaćizny z dźěła hišće **wosebje znižili**

a mamy hišće na składźe:

žonjace mantle	mužace mantle
„ wobleki	„ wobleki
„ suknje	„ kholowy
„ bluzy	„ sportske wobleki
„ kostumy	„ gumijowe mantle

Dźěłba mužacych a žonjacych mantlow za překhódny čas

Dźěćaca drasta

Drježdźanski drastowy dom

Birnberg & Co. w Budyšinje při Mjas. jětnich 5

Tuta składnosć so ženje wjacy njewróći!

Swětowy panorama
w Budyšinje
na Lawsk. hasy. při Lawsk. wótči
sobotu, 1. hač sobotu 8. jan. 27.
pućowanje přez
pisanu Šótsku.

Podawamy

domjace dźěło!

Stajna wěsta eksistenca abo pódlanska zasłužba. Wosebite rumnosće nijelen trěbne. Wupowědźenja darmo.
Chemiska fabrika Aviadorf
mějićel R. Münkner
Zeitz-Aviadorf.

K Njeswačidłskemu hermankej su kruwy k plahowanju a krězu
na předań w knježim hosćencu w Njeswačidle.
Max a Paul Köhler.

2 sylnaj dubowaj zdonkaj a 3 rjane běhaki su na předań w Kostowje č. 15.

Wysokosućelna kruwa
je na předań
w Budyšinku čo. 35.

Młoda plahowanska
kruwa
je na předań w Lemišowje 5.

Poskićam po přihódnym płaćenskim położenju

P-motorske kolo, dobre znamki
kolo, dobra jězdna kola,
a druhe jězdne kola,
šijace mašiny, centrifugi, butrowe mašiny, žimowe mašiny, płasce mašiny, różadło, rynkowe piły, pjerowa a narunanja wuporjedźenja najlidšo

H. Paul Gräfe
mechanikski mištr
w Kamjencu
blizko kat. cyrkwje. Tel. 470.

Kupuju

nowiny, akty, knihi po 4 pj.
papjerowy wotpady po 3 pj.
lapy, bleše běłeho wina
bleše čefwjeneho wina
aktowe bleše, wšě druhe bleše po powyšenych dnjowych płaćiznach, železo a stare metale jenož na wupokaz wyšnosće.

Popp na hornčerśk. hasy 18 telefon 3427.

Swojim čěsćenym a swěrnym čitarjam, čitarkam, sobuprócowarjam a dopisowarjam, inserentam, dowěrnikam a roznošerjam, starym a młodym, bohatym a khudym we Łužicy a w cuzbje

najwutrobniše zbožo k nowemu lětu

Redakcija a wudawarnja „Serbskich Nowin“

W Budyšinje, w Serbskim Domje

Optiker Otto Schmidt
SPEZIALIST FÜR AUGENGLÄSER
FERNSPRECHER 2222

BAUTZEN
KAISERSTRASSE

Sportiska, jumperowa fantazijowa, rukajcowa, wušiwanska a šěrykowanska

wołma

najwjetši wubjerk barbow a kajkosćow pola
Ernst Günther w Budyšinje
róžk Žitneje hasy a Mjas. jětkow.

Jednota

Tow. katolskich Serbow w Drježdźanach

woswjeći swój

Załoženski swjedźeń

sobotu, 5. februara 1927,
wječor w 1/2 7 hodź. w šurli **Ballhaus**
Bautzener Str. 35 Budyška dróha 35

Poskićeja so **spěwy, dźiwadło a reje.**

Wšěch lubych přećelow z blizka a z daloka k tomu najwutrobniše přeprošuje **předsydstwo.**

Wojeńske towarstwo w Rožeńcu

wuhotuje 2. januara 1927

załoženski swjedźeń

z dźiwadłom a balom w hosćencu w Pěskecach. Započatk w 7 hodź.

Přećelnje wšitkich přeprošuje
zhromadne předsydstwo.

Wšěm čěsćenym hosćam a znatym

najwutrobniše zbožopřeća k nowemu lětu

Jan Noack a mandźelska
hosćenc w Khwalcach

Dźensa wječor:
wulki sylvester-bal!!

Hosćenc we Wuježku

K nowemu lětu

přeje swojim čěsćenym hosćam a přećelam
najwutrobniše zbože!
Swóbna Mietrachee.

Zdobom přeprošujemy hižo nětkle čěsćenych hosći
ke kózło-piwej
8., 9. a 10 januara 1927.
Njedźelu, 9. januara přileżnosć z awtom

Hosćenc w Baćonju

Wšěm lubym hosćam a přećelam
najwutrobniše zbožopřeća k nowemu lětu!
2. a 3. januara 1927 so
kózłopiwo točl.
K tomu přeprosuje Smolic swóbna w Baćonju

Knježi hosćenc „Zum sächs. Haus“ w Rakecach

Pjatk, 31. hodownika 1926
wulki sylvestrski bal
(nětkuša wojeńska kapała)
k kotrymž přećelnje přeprošujetaj
Otto Besser a mandźelska.

Dale dźakujemoj so za tak bohaty wopyt koncerta, kiž je so 27. hodow. w naju rumnosćach wotmě.

Z dobom přejemoj čěsćenym hosćam a wobydlerjam z Rakec a wokoliny, kaž tež wšěm přećelam a znatym
najwutrobniše zbože k nowemu lětu!

D-koło 8–10 PS

zastupjerstwo za Kamjenc a wokolinu
fl. Paul Gräfe w Kamjencu
Sym tež wučeć za jězdźadła 1. rjadownje.
Talstrasse 7 Telefon 470

Lehmannec
konditorńja a kofejownja
na Serbskej hasy 8
Najpřijomniše hósćne městnosće - Konditorske pječwa přenjeje rjadownje.
Wšědnje wot 4—1/27 hodź. a wot 8—12 hodź. koncert
Wosebitosć: TORTY
so jako dar při kóždej składnosći hodźace.
Łódź k jědźi. Fürst Pückler.

Swojim čěsćenym hosćam, znatym a přećelam přeje
zbožowne nowe lěto
Hosćencar Handrij Kerk w Budyšinje.

Wšěm swojim čěsćenym wotebjerarjam a znatym přejetaj
wjele zboža k nowemu lětu
a wuprajitaj wutrobny dźak za podpjeru w zandźenym lěće
J. Pilopp a mandźelska
w firmje A. Kasper w Budyšinje Burgplatz 11.

Hosćenc „Am Albrechtsbach“

w Porśicach

toči znate dwójne

kózło - piwo

z Budyšskeje piwarnje a słódźerńje akc. t.
Hudźbna zabawa!
Najl. čople kolbaski a pampuchi
Přećelnje přeprošujetaj G. Lindner a mandźelska.

Korčma na Horje.

1., 2. a 3. januara 1927 so
kózło-piwo toči
Najlěpše čople kolbaski.
Přećelnje přeprošujetaj R. Völkel a mandźelska

Wšě wobuća tež **čople drjewjane a ilcowe črije**
poskića tunjo
wobućowy dom Mark w Kukowje

1. příloha k číslu 304

SERBSKE NOWINY

Pjatk, 31. decembra 1926

Nowolětne myslički.

Budyšchin, 31. hodownika.

Cźmowe a njewěste leži lěto 1927 pśed nami. Ale lětko wěmy, so njebudźe ja našch lud a ja kóždeho jenotliwca lohko. Budźemy kruce we wo jeho zdobnowanje wojowacź dyrbjecź. So ma nowe lěto teź zdobnowanje we źwojim klinje, je wěśte. Sa toho njebudźe lěto 1927 słutne a próśdne, tśi ś dowěrliwej wutrobu a sćerpnej duschu a se stykunjenymaj rukomaj dary a nadawki pśichodnych dnjow sapschimnje a dopjelni.

Wjeselu, nadźijepołnu wutrobu! A to lohodla, hyrnjež wědźeli, schto na naš cźaka. Hodźina je khutna. Nadawki su cźežke. Tohodla cźaje nowe lěto ludźi widźecź, kótaž tutu khutnosć a źiwjenja sapschimnu. Je bohužel hischcze dosć lohkomyślnych, dokelž njeźsu śerjoscź a bój źiwjeńsku sacźuwali. Tajka wjeselosć, hdyž dźakna wutroba žobu njebije, njeje po woli Bożej. Našch herbśti lud pak ma winu, Bohu dźakowny bycź. Hijo našne wobstacźe w źołmajazym morju je źpodźiwny skutk. Hdyž na cźełotu sandźeneho lěta zhladujemy, mamy wjele winow, Bohu dźakowni bycź. Pschejo sažo namakaja žo mozy, kótaž pomhaja twaricź, schtož njepschecźel torha a niczi. Tuchi a Bóh njeźsu podarmo na našich ludźoch dźełali. Wjeso njeje śmolom hischcze wschо tak, kaž śej pschejemy. Na mnohich polach je dopśeła schto. Budyschin a Bukezy su nam sažni źwědkojo. —

To njech žo makowěriwym praji, kótaž nastajne lutu mhlu a cźemnosć widźa. Tajschi mamy dosć. Tuchi nimaju źmužitosće, hdyž strachа do noweho lěta zhladowacź. Woni śej swoje źiwjenje kaža a sacźemnja śej źwój wuhlad pśiches nastajne „hdy by“ a „ale“. Tajke poražaze myśle njedadźa prawu wjeselosć nabyć. To je našne njebožo, so mamy wjele Sserbow, kótaž do pschichoda našeho ludа njewěrźa. Se žałoscźazymi protestami njehodźi žo wupschow dozpicź a ničo bohnecź. K narodnemu dźełu słucha wjeselа wutroba, kruta wěra a njepowalna nadźija.

Prawa nadźija dyrbi źwój sakład měcź w prawej dowěrje k Bohu. Tuta nadźija mnohim pobrachuje. Myśla śej, so dyrbja wschо žamі wukonjecź, a cźuja, *so to njesamoža.* Tuž žo strachuja a žo boja. **W nadźiji** na Boha leži móa a źiwjenje.

Na njeho dyrbimy zyku jeho nadźiju stajecź. To ma žo zokemu ludej na proty noweho lěta pschiwołacź. Njeje pak Bóh pschewulki, pschedaloki a pschewyhoti, so mohła žo wo małych cźłowjekow staracź? Mnohi myśla tak a cźiśnu tuž dowěru na Boha pśiecź. Bismarck žedźesche raz ś pschecźelom na verandźe źwojeho domskeho a shlasche: „Hdyž tute tyhaju źwětow widźiśch, potom žo źroš dowasche myślo na ś hwěźdami pokryte njebjo a prajenjemožne źła, so móže žo Bóh wo jenotliweho cźłowjeka staracź. A tola śym to na śebi shonił!“ Tuto *rjane* słowo: „Ssym na śebi shonił!“ je klucź k naboženemu źiwjenju, je klucź k dowěrje k Bohu. Shonimy hušto, so Bóh je źwojej luboscźu do našcheho źiwjenja sapschimnje. Tola to pschezo njedowidźimy.

Sniczmy tutu njedowěru, a našcha wutroba budźe wjeselscha a našcha duscha sćerpliwischa. Na to ma žo w nowym lěcze hladacź. S njesćerpnosću njepschinźbjemy ani kročzakli dale, njesćerpnosć je hubjeny twarz. Njeśprózna a dźeława sćerpnosć pschinješe naš dale. Budź sćerpny, dopjelń źwoju winowatosć, nakoźuj sćerpnosć teź napschecźo źwojemu bližschemu. Ssmy jedyn na druheho pokazani a mamy wulki nadawk, khromadźe źiwjenje wobknježicź. „Prózuj žo śkadoscze a njedospokosnosće druhich sćerpnje snjesecź, maśch tola mnoho na śebi, schtož dyrbja druzy sćerpnje njesecź“ — tak praji źwjatы Domaśch Kempenski. Schtóž to słowo wobkedźbuje, twari śebi a druhim žołmowanje. Sćerpni dyrbimy bycź w našchim dźełe, a hyrnjež pśiches našche mozy schło. Mnohy, kótaž žu źwěrnje wudźerźeli, žu skónczenje žnjeli, hdyž žo niczeho wjazy njenadźijacźu. A wuwostanje wuśpech, dha njeje našche dźěło podarmo bylo. Teź źwěra ma źwoju mźdu we śebi.

A tuchi, ś kótrehož wutroba wjeseku nadźiju a duscha smužitosć a sćerpnosć cźerpa, je a wostanje *pacźeł*, *swjatk* ś njewidomnymi mozami, ś Bohom.

Zdyž lud dyrbi žo modlicź, modlo hicź do noweho lěta, žo dźakuje sa wschе dostate dobroty, proscho wo móz a źyślnosć a źiweru, wo nadźiju a sćerpnosć, wo dobnycze a měr źiwjenśti. Tola na jene njeśmějmy sabycź: k modlitwje kluscheja źwjate ruzy. Mějli wschitcy ś taśkimi śpěwacź, by nowolětne klónzo wschu cźemnosć sacźeriło a Boże klubjenje žo nad nami dopjelniło. Wschěm wjele źboża a Bożeho žohnowanja w nowym lěcze!

Kulki budu drje dosahać.

(Wobras se wšm.)

Pičzołkeż Handrij běsche wulkeho woła pschedak a potom dźesche źwjatcheho Sylwestra źwjecźićź, kaž je to jeho waschnje hižo lěta dołho. Dźe do wjeśneje korczmički, hdyž huscźićsko wobtkadźuje. Korczmar na Sylwestra darmo grok a punsch podawa, so by źwojich hosći trošchu sa wobletny wopyt wotschkodźił. Ale kaž to je. Muźojo žo druhdy ś korczmy won njenamkaju. Tak žo naschemu Hendrichej dźesche. A nasajtra, to rěka Nowe lěto, hakle w dźesatej hodźinje žo ś borka mudrapa. Emma cźahnyše runje ke mschi hicź. Běsche najwětschi cźah. Spěšnje je ś nowemu lětu źboźo pschesćele a woprascha žo, hdźe hólzaj tcźitaj a hacź kwak se źwojej žonu pschijschoł njeje. Emma běsche hischcze roshněwana, dokelž bě muž wcźera khětro posdźe domoj pschijschoł, wěso niž źam. S wulkej nusu teź jemu wschо dobre pśiese a w durjach žo wobraczíwschi, měnješe ś krótka: „Bu-li wopyt pschijschoł, dha by jón tola widźał. A hólzaj staj na Boże słužźbu woteschkoj, kaž žo to sa dobrych khćeschźanow słuscha.“

Hendrich cźahnyše kulk pośnědacź, ale zakitу a wožuschk běchu pschemjehke sa jeho sapitу žołdk. Tuž ko śnědanja wostaji. Cźim lěpje budu potom kulti k wobjedu składźicź. Ale wobjed drje dźensa tak spěchnje hotowy njebudźe. Se źwojej macźerju, kótaž na wumjenku bydli, je žo wcźera roskorił. Hewak wona pschezo pomhacź pschińdźe, hdyž Emma do zorkwje dźesche. To wona kulti dźěkasche. Dźensa pak žo nitkdźe njepokasa.

Bukečanskim Serbam

zdźělimy, zo su rjane

wotterhanske protyki

kaž też

předźenaki

pola překupca **Dietricha na składze**

Nadobo pschińdźe jemu něchto na myśle. — Ničo hłupe, kaž hewak pola muźi, hdyž žu hischcźicźe jaitra trochu pjankotje. Cźaje ham kulti pjeź a warź. Je hižo wjazy hrócź Emmje pschihladowak. To budźe žo wona wjeselicź a žo sažo śmějowacź. Je hewak dobra duscha. Rady wschak njewidźi, hdyž jeje Hendrich takle pśches pośtronk dyrl. Woprawdźe, pschihotuje hórny, kotrež na kachlowej ławzy stoja, a dźe horje po **muku**. Něsko cźaje je na dołzy skulecź. Ale w kuchinje žanu njenamaka. We lěcze jenož tam bydlachu, w śmje we wulkeј jśiwje. Pytasche wschudźe, ale nihdźe njedź žana k widźenju. Ale naš Hendrich wě śej pomhacź. Wośmje dźěśine wěko. Swuhorjuje śej koschlu a něsko sapocźina. Wěso staja žo hischcze trochu hkupje kaž wožoł k rejwanju, a tak khětrje teź pola Emmy njedźe. Ale ištóncźe tola na 35 kulkow dodźěła, pokoji je do wietschеje schłić a staji ju do schłeńcźaneho kamora. Chazyše je Emmje hakle pokasacź, hdyž wona ś desku pschińdźe. Hdyž takle dźěśine wěko do kuchiny donjese, nadobo žo na desku dohlada, na kótrejž Emma kulti kuła. Haj wschak, běsche wcźera schkleńcźki pschewjesle pił a tuž ko na wschо njedohlada. Litowny pschińdźe něchto nowolětnych kartkow a źkorješe, so ma dźensa khětro cźełku hkonu. Mě-njesche, so je w korczmje runje jerja ſdł. Naš Hendrich žo śpěchnje vjeśł wobleče a dźěsche teź Schokcźatom jeneho harjeńka sjéjcź. Tam dźeše ſedźo wośka, hacź to po prawom chazyše. A hdyž žo domoj wrócźi, dohlada žo na wobradu. Emma běsche dawno domoj a teź kulti cźiśnila. Hendrich śej runje pschekładowaše, schto ma žo ś jeho kulkami stacź. Nadobo praješe Emma: „Pomnjeł śej jeno, nowe lěto žo rjenje sapocźina. Hdyž běch runje ś pohlednjej kulku hotowa a staju schłku na kachlowu kawu, sašumi macź dó jśiwu. Hdyž moje kulti wuhlada, dha žo stróži wośmje śwoje kulki — bies toho žo by ani źkowcźka prajiła — a źwoju schłku sažo śobu.“

Nětko počźinaše ko teź pola Hendricho warićź. Dha je tola macź, tak dołho hacź ja w korczmje pobrch, po śjtwje wokoło nuschlima, kulti w schkleńcźanom kamorje widźał a je śobu wsała. Hdyž pak tak takle do khamora pohlada, myśli śej, so je jeho łóźka źdrapała — tam dźe hischcze jeho kulti w schkli śtejachu. Nětko počźina jemu wěźka śmějschmischa hycź a měnješe ś Emmje: „Nó, hladaj, tu śtejі hischcze jena schłka kulkow.“ Ji je, kaž by ju nechtó ś jesćapku na hłowu dyrił a njenamaka ani źkowa.

Hendrich dźěsche hnydom ś macźeri a jej ś nowemu lětu gratulowaśche. Wsa ju ſa ruku a woprascha so, hacź je woprawdźe dźensa teź kulti dźěkała. „Woprawm wschak njechach, dokelž ta wosce wcźerawsche śmjerjenje njechach pola waš ani porscźáka wiazn śibnucź. Ale w bibliji śteit, so njeśmějch ke je śkom ptacźićź. Tuž nawarich běrnow a nadźěłach ſa wašе kulkow w mojej śtwjcźaŋ. Hdyž je nětko k wam donjeśech, ko dohladach, so je Emma hižo teź kulti pjekła. Ach, kak kóm ko na tym hněwaka, a hdyž ty nuts pschińdźe, běch hižo na wulku roskoru pschihotowana.“

„Ně, macźi, dźensa je Nowe lěto a to cźasem so sažo śnjeścź. Pomśi śej jeno, ja mějach hižo teź śchtu kulkow hotowu a ju do schłeńcźaneho khamora śkowach. Thanch je Emmje pschedtšaitcź hdyž ſ desku do śtwy pschińdźe. Běch na wokomik woteschoł a hdyž domoj pschińdźech, běśche hižo pschepośdźe. Nětko pak pój hnydom śobu a wobhladaj śej pola naš tutu kekliju.“

Hdyž běchu žo wschitcy nadoścź naśmjeśi, powědasche kóždy hischcze ras źwoju hiśtoriju wo kulkach. Hendrich wědźeśche nětko, cźehodźa běsche delka najpriedy priecź a potom tam sažo śtejeśche. Macź ſe śej ju śobu wsała a na njej kulti tokkla a kulała. Jenož to jemu njechasche do hkown, hdźe je Emma trěbne běrny ke kulkam wsała.

Hodowne oratorium.

Novela Adolfa Sterna.

22] (Skónczenje.)

Wón hnydom śpśina hłáj źwojeje śtareje Beaty, a hdyž ś loża śkoczi a ś źwojemu myjadłu a ś źwojej brascze khwatasche, bě na blaku sažo w śtruchłej wschědnosći, kótraž bě jemu nózny měr rubiła. Spěšnje bě žo śwoblekał a bodźa ke śkodam źwojeho sarkeho domu wocźakuju, so bě jeho nechtó sastojnśteje śłužby dla wokał. Tola na najwótschim śkodźenku śtojeśche Beata a śchepatasche jemu: „Knjes magister nochcźk ſa śo wsacź, so dyrbjach Waß sawołacź. Knjeżna Johana, kantorowa dźowka ś Kotliź, je deleka, je mi wschelake ź nowemu lětu pschinjeźła a praji, so dyrbi ś knjesom magistrom porěrjecź.“

Bohuměr cźujeśche, so žo jemu koleni podkłuwatej. W śtaroścźepołnych myślach a śtrachach pożlednjeje nozy bě na to najjednotriśche a najbližśche śabył, so bě jemu njewuźaŋ Johana wcźera wośtewiła, so nasajtra rano hama pschińdźe! Jeho to bołotnje pschimnu, so ma nětko tej to najcźeśćhe hischcze cźiniecź a lubowanej holeźyu rjeź, schto je žo ś wcźerawschoho wjeczora śtało a rožśudźiło. „Że naśch hóśeć, knjes Fołz, hižo wotucźeny?“ wopraścha žo Beaty, kótraž śpodźiwaju žo nad tutym praścheńjom, jenož bórcźeśche: „Kójej je śebi dawno do loża źadaŋ, hacź je sažo wuźnyk, to njewěm.“

Jarać khwilku śebi rosmyśłi: „Hdyž śym knjeżnu Johanu deleka pośtrowik, potom śaklepaj wo hośćińśtu komorku a praj knjesej Fołzej, so je dźowka knjesa kantora Njepowědźaka w delnjej śtwje.“ Wokomik Bohuměr ruzy śtykнywschi, na delnim śłhodźenku posaśta, potom dźěsche śwérom pśches pschedhdźu do źwojeje śtudijownje. Wón pytny, so njedźiwajzy žmneho ranja hodownika durje wuteźeneje śtwy bě hu wotewrjene, wón śłoda, so to wot Johanu wuthadźo, a śtupi nětko teź pśches pryóh njesaćźinjo durje. Johana śtojeśche wožrjedź śtwy a hladasche jemu napschećźo, jeje lubośne wobliczko niebě błędе, ale dokelž bě w źymśkim powětśe běźała, ſ cźerwjena cźerwjene, tola Bohuměr widźeśche wlóźnу b'yschcź w módrem holcźaŋnem wócźku a zunjoſrudnу wuraś huby. Wón ſam dźe ścźeśća khroblišcho do źwěta hladasche dyźli Johana, wón wupraji jej źwój wutrobny postrow, a wona pokóji źwoju maku, hischcze śymnu ruczku do jeho, kaž bě horza wot śymiźy. Potom pak hnydom na nětchto krocźeli wróćo śtupi a rzekny: „Knjes nan je mi dowolił, dopśeła hicź, wón ham pschińdźe posdźišcho k Wam.“

„Ale najlubšchi Bohuměro, luby, luby knjes magister, pschinjeju Wam jara śrudnu powěść. Ssym wschitko hischcze ras ś knjesom nanom a macźerju wuradowała, a wonaj wośtanjetaj pśchi měnjenju, so je ś naśchej winowatoścźu, Waschu dobrocźiwoścź a źwérne měrnje, niż śnjewužywacź. Ja na njeprawdźe źwojeju njeśtateju śtarścźeju nicźo śawinowała njeśłym a dyrbju jako Boże dopuschcźenje jeścź, ale ja hych cźekźu winu na žo śłożiła, hych-li cźinił, schtož śebi tola ſ źyśeje wutroby pscheju. A Wy, luby Bohuměro, wschak teź njemóżeźe lěto wob lěto wocźakowacź, hacź śkónczinje sa mnje lěpśche njewutkozi, hacź cźełoj žo my śtrachujemy. Ja budźech rada, ach, kak rada hischcze khwilku nadźiju měła, ale mój pěśton praji, so toho bycź njeźmě. My njeśmějmy śtruchłu nitku do noweho lěta pschaśeć, a tuj ma mjes namaj kónz bycź ſe wschěm a źyle!“

„Mjes namaj ma kónz bycź!“ wjasołeśche Bohuměr, kotrehož wotbłóź źwojich źantźnych słowow w ercźe holcźaŋnem hłuboko źimaśche. Hłuboko śdychny, a śchtoż bě žo jemu wjeczor a w nozy tak krute, tak njepschemėnliwe śdało, ſ khadźowaśche nětko nadobo sažo pśched nim; wón wupschestrě wobej ruzy ſa Johanu, a hdyž wona hischcze wo kročzałku dale ſ wóknej wróćo śtupi a jeje prośta drasta pschi tom wo śein žo wlekny, bě jemu tola, jako by to bycź ešche śaschumjenje wotthadźagejho źboża. Wón ſ dyrkotajtymaj hubomaj pytasche ſa słowom, kiž mějeśche nicźeho žo njenadźitej pscheradźicź, prajicź, pokasacź, kak nětko ſ nim stoji. Johana pak, kótraž bój we ryśach lubowanepo muża pjóśna, śwaji žo ſ tonu naponinanju: „Proschu, luby pschećźelo, njeczinśe źebi a mi pschećźejko. A njeśtebajźe źwoju wutrobu ſ nadźiju, wo kótrejž mojej pětjonaj prajitaj, so žo ścźeśća dopjelniecź hodźi. Ja wschak dyrbju žo lubemu Bohu dźakowacź, so mje knjes kantor a jeho žona ſa źwoje dźěcźo pschiwoſawschi wukubłujetaj, dyrnjež teź njebych nicźeje dźěcźo była khiba khudeje Lorenzoweje!“

Nětko žo tola źłyśły ſ Johanineju wócźkow wulinychu, ſ napjeczom žo wona śhraba, dokelž mějeśche śacźiśćhe, so žo wonka kročzele śłyścźecź dachu, a so ńěchtó w pśchedhdźi stoji. Bohuměr, kotrehož bołośtne rośźimanje holcźi źyle pschemó a kiž pschezo hischcze źa rozśudnymi śłowami pytasche, nětko śawjasoli: „Njepetakcźe, najlubścha Johana, pschetoż tak, kaž žo bojachmy, tomu tola njeje. Hdy by jenoż na to pschijschło, by žo jeniczky jene wobmyślicź mělo! Cźemnota wo Waschim narodźenju je wschak nětko rośjaśnjena, wěrowanśke wopśimo Waschеju woprawdźitej śtarścźeju, baj hischcze wjazy hacź to, źiwy źwědź źenitwy ſ žo njenadźijzy namakał — tón — tón —“

Tola pryjedy hacź możeśche Bohuměr źwoje pschetorhowaze žo śdźełeńki ź njedobremu kónzej dowupraviźcź, śwjese ſa Johana nadobo na koleni a śawoła ſ hłożom, kiž khałowateho muża na najhłubścho hnu: „Bohu budź dźak na wěki, kón je wschehomikoścźiwy a ſ ćlny! Na tom jeniczky dźeń śaležeśche, so śmějm ſ dobrym ſ domjsom žo ſ Waschej žonu stacź, mój jeniczki, mój najlubśchi pschećźelo! Ja njebudźech ša źiwo to pschenjeśła, budźechmoj žo tohodla rośeźcź dyrbjałoj. Schtož je hewak hischcze cźeśće, to wschak je źwérnej wutrobu pschewinjemoj. Nėwěrno, ty ſ wutrobу lubowanу Bohuměro?“

Ani hłowcźka mózny widźeśche a hłyśchescheho Bohuměr pschemożany wubuch pschirodu a pschikhilnosće mkadeje holcźi. Kaž ſ błyśkom śajźdże to do jeho dusche, jo wón, kiž běśche žo śwaźił, nojlubšchu pśched źwym źwětom śakitacź,

„Nó, ze tym też hižo wczera wieczor pschihotowała won do thamora donjesła. S wórnow, kotrež na kachlowej kawje srejachu, chzwh dženja wieczor běrnjažu holotej sčežnicź."

Mjes tym kapasche jo do duri. Wopyt dóńdže tola hischcze. Hendrichowy zwak je žonu a pjeczimi dźěćimi a hischcze jedyn pscheczel je zwojej žonu, kiž chze polanich kruwu kupicź. Tak bě tu nadobo zyla cźrjoda. Hólzaj też bórzy s lěha pschihódźetaj a hakoły pschinjesetaj. Tak je jitwa potna.

Hendrich prajesche k Emmje jo pošměwkujo: „Nó, doczuli wobjed! Kulki budźa drje dženja dožahacź."

Ze Serbow.

W Budyschinje, 31. dezembra 1926.

— **Wulka woda w Schwjerjewi.** S wulkimi deschczemi a s tym swišowanym tačom ma Schwjerjewa wot dźensnischeho ranja wulku wodu. Dopołdnja we 8 hodź. pokazowasche wodny měrjak pschi Hamórskim mynje 1,06 m. wysche niczli. Woda pomału dale pschibéra. Strach ja wobydlerjow pschi brjohu tak njerozumi. Nusne powiesche we wulkej wodze tu jo wotpohlake.

— **Krajnozurkwinske zhromadźenstwo na Rózowej haji 31.** Nowe lěto wieczor we 7 hodź. Zrjeczenje Noweho lěta. Wot njedźele, 2. jan. hač do sobotu, 8. jan. pschez wieczor we 8 hodź. na Rózowej haji 31 mobleirske hodźiny. — Knjes zhromadź. wotpohlaž křesčijan smeje sobotu (Nowe lěto) dop. 1/11 hodź. herbske pšedowanje we Kotezach, wieczor we 8 hodź. biblišku hodźinu w Hlinje, njedźelu pop. 1/2 hodź. njedźelsku schulu a w 3 hodź. biblišku hodźinu w Běłej Horje a njedźelu wieczor we Nowych Porschizach, póndźelu we Wulkej Dubrawje, wutoru w Rachlowje, srjedu w Kotezach, schtwórtk w Kumschizach a pjatk w Čornowje, pschezo wieczor we 8 hodź.

— **Powokanske wotdźělenje ja ratarstwo** pschi sjawnej dźěłowej zaradźerni w Budyschinje na Hrodowskej haji 10 (w Ssejmowni, telefon 2861) je tež njedźelu, 2. januara 1927, kaž hewak kóždu pónju njedźelu we měsazu, dopodnja wot 10—12 hodź. a popodnju wot 2—4 hodź. wotewrjene. S tym jo ratarskim kruham smóžni, jo mója wužicź powokanske wotdźělenje. Dokelž je jo hižo mnoho futrownych hólzow a futrownych holzow pschijjewiło, jo pscheje, jo bychu ratarśay dźěłodawarjo hižo nětko wojjewili, kelko tajtich dźěłanišich mozow potrjebaja. Posrědowanje pschi powokanskim wotdźělenju je njestronske a darmo.

— **Ponjenowanje pschi kriminalnym wotdźělenju.** Wjednika kriminalneho wotdźělenja w Budyschinje, knjesa kriminalneho inspektora Ziegera je ministerstwo k 1. januarej 1927 sa kriminalneho radźicźela ponjenowało.

— **Sšwětowy panorama w Budyschinje** pschi Lawskej wěži posticza wot 1. hač do 8. januara 1927 sajimawe wobrazy s putźowanja po Schottiskej. Tam pschedwjedu jo najprjedy krasne wobrazy hlowneho města Edinburgha s krasnym Hollywoodskim hrodom a s pomnikom Waltarja Scotta, sławneje historiskeje schotiskeje wosobu. Putźowanje dźe dale do schotiskich hórskich krajinow s rjanymi jězorami a hrodami. Skónčnje pscheđadza wobrazy wobhladowarja na wulzu rjanu kupu Arran. Putźowanje po Schottiskej je widźenjahódne.

— **Wobkroma je saschka** mjes 5otom rycźerskubleja hrabje s Hohnsteina w Minakale a Arnoschta Michakta w Minakale.

— Wobkroma je twidowała mjes 5otom rycźarskeho kubleja Michała Schołty w Rózeńcźe čo. 28.

Ze **Zdźěrje.** Zdźěrjanskej wosadnej towarstwje, — serbsce a němsce, — wuhotowaštej zhromadnje 3. swjaty dźeń hodow w herbskej grychće w Brěmjenju rjany hodowny swjedźeń a běše to prěni do cyla tak dołho kaž wosada samostatnje wobstoji. Zdźěrjanske šulske dźěći wustupichu prěni raz zjawnje. Spěwachu dwěhłósne serbske a němske spěwy „Hodowna kolebawka", „Cicha nóc", „O jězdeńka" a „Přadła je Marja kudźałku". Hrajachu luboznu hodownu hru „Hodowni hosćo" a hišće „Rozmołwu dwojich pastyrjow wo Božim narodźe". Spěw „Při hodownym štomje" běše pšez rjanu sceneriju a žiwe wobrazy woživjeny, tak zo bu duša a wutroba wšěch přitomnych napjelnjena z kuzłom hodownym w połnej měrje. Předstajenje skónči hodowna rejka 16 šulskich holcow z pisanymi šlewjerami z přewodom hudźby, štož wobkuzłacy wobraz a trajacy začišć poskićeše. Čućiwje a jasnje deklamowašej dwě dźěśći Čišinskowej basni „Hody" a „Boža nóc". Na sto dźěći, šulske a małuške, dosta kóžde swoju hodownu titu, wupyšenu ze šmrěkowej hałužku a pisanym bančikom, napjelnjenu z dobrymi a drohotnymi kuskami, za čož su wosadni wjele darow lubosće přinošowali. Wulosowanje wšelakich darow překwapi hišće mnohe dźěćo. Dale wokřewichu dźěći ze słodnym kakawom a při zhromadnej kofejowej zabawje rozdźělichu hodowny štom po jednotliwych hałozach po amerikanskim přesadźowanju. Wustojna serbska kapała našeho znateho a lubeho serbskeho hudźbnika knjeza Pječki-Brěmjenjanskeho hudźeše bjezo wšeho zarunanja — zjawny budź jemu horcy dźak — pšez cyły wječor hač do połnocy, přewodźeše tež někotre spěwy a wupjelni přestawki z přeco młodnymi narodnymi hłosami. Mały orchester měješe klawěr, dwoje husle, klarinetu, tubu a bas. — Wo poradźenju cyleho swjedźenja prócowachu so kk. farař Dórnik, wučeř Józef Hajna; prěni wuwućowaše hru a druhi spěwy. Hrale su dźěći tak žiwje, zo njeby wěrił, zo stoja prěni raz na jewišću a spěw běše eksaktny, wosebje w druhim hłosu, kaž zrědka słyšimy. Knjez kalkulator Schatten z Adolfskeje Hěty molowaše wustojnje tršbne kulisy. Tak je młoda wosada ze swojim wjednistwom a ze wšěmi swojimi sobustawami z přikładnej jednotu a w sprawnym rozdźělenju wobeja narodow hodowny měr a pokoj mjez ludami do žiwjenja kuzłała. Lubosć k swójbje a k našej narodnej dominje je solidarne hesło Zdźěrjanskich wosadnych, hdyž zasydlene serbske a němske swójby, kaž tež wot ródneje domizny přez hospodarsku nuzu zdalene pólske a češke swójby zhromadne, na nabožne ideale złożene zboże spěchuja a namakaja. D.

Ze **Sunowa.** Měšćanosta knjez Pětr Handrik swjeći k nowemu lětu swój 25 létny zastojnski jubilej. Ze wulkej wustojnosću a ze stajnej sprawnosću je našu wjes zastupował za wšón čas a wosebje we wójnskej dobje a w čežkich powójnskich lětach je so z lubosću, swěru a woporniwosću za wšěch starał, kotřiž pomoc trjebachu a sebi přikhilnosće dobył też přez mjezy swojeje gmajny. Jubilar je sewjny Serb a čitar Serbskich Nowin a je też stajnje spěchował naše prócowanja. Na mnohe hišće léta wjele zbožał

S **Lubija.** Sšrjedu wječor njemóžesche druhi wós autowoje pólty s Lubija do Khmmwalda swoju porjadnu jěłbu popołdnju 5,35 hodź. wot Lubijskeho dwórnišcza twrknjecź. Wós běchu njemuzy pschi jěłbje na prahu a wotewrjenju cźary s Lubija do Neugersdorfa wujěli. Na wróćojěšbje do Lubija króćko sady Neugersdorfa pak jo wós stónzowa a mójesche halle wječor pospe dale jěcź. Puczowazych, kotřiž běchu podarmo na wós cźakali, dwě hodźinje pospišcho s zamunišlim autom na jich měšna dowjesechu.

S **Mateje Njedeje** pola Wojerez. Wobžarujomne njesboże, kiž drje jo s pschicźinu hładkosće ita, potrjechi wutoru psched wječorom tudomneho rěsnikeho mischtra S. Pschi wożenju lodu, jako wós psches próh jasesda jaźdże, wojo do boka prażny a jeho do hłowy dyri, jo do scźeny slecza a jo hnydom bjes wědomja swjese. Jeho stranjenje je straschne.

Se **Sabreda.** Tudomneho wobydlerja Schérza schtwórtk do zwjatych dnjow wječor na Wojerowsko-Hródkowskej drózy blisko jamy Brigity automobil, kiž bjes žiwcy pschijědźe, powali a jeho někotre 50 metrow daloko zwobuwleczesche. Schéry je pschi swojim jědnym kole běžał a je mět łatarnju, kiž je jo zwječiła, we ruzy. Wjednik automobila je jeho potajkim widźecź dyrbjał. Auto pak jědźesche dale. Pak schofer nicźo wo njesbożu wjedźeł njeje, pak je jo chapł zminjwcź, jo bychu jeho spóznali. Dlešći cźaj po njesbožu hakle nimoduzy muzyli stranjeneho namała a jeho s wjom domoj dowjesecź da. Ludźo žrěbi powědaja, jo je był auto piwowy wós.

S **Blunja.** Njesboże sta jo w dźěłarni wuhloweje jamy Brigity. Pschi pschekrotczenju kolijow pschijědźe tudomny dźěłacźeŕ Wilhelm Balting mjes dwaj wosaj, kotrajž jemu wutrobno smjeczeschtaj. Stanjenj je woženjeny a ma dźěcźi. Jeho dowjesechu do hórnitšeje khorownje w Slym Komorowje. Stracha wo žiwjenje njeje, z nim jo sašo pomałku polepschuje.

S **Krjebje.** Kak njenaproschna smjercź cźłowjeka se žiwjenja storhnje, dyrbjachu srjedu pschi wupschujenju cźěłe Bohatkowała Mirle, mjenowaneho Kschižana, na bolostne waschnje zhonicź. Do 7 hodź. bě jich wjeźeły wopuschcźił, so by na swoje dźěło do twarźeho dwora, zwobednemu knjesej Schlotheimej słuschazeho, schoł. Dokelž pak bě pucź hładki, jo wón psched wrotami wobsunuły. Wón zpyta jo sa pkotowe staletty dźerzecź, tola to jo jemu njeporadźi. S cźežkimi ranami w mjeswocźu jeho morweho namakachu. Strowy, zwěrny muz bě tu zwój poslednji pucź schoł.

S **Běleje Wody.** Sšrjedu wječor wokoło 6 hodź. w hoscźenzu „Połny hrodźik" woheń wuhyri. W bydlenju hoscźenzarja Abicha jo w jenej zwoje wschelaka domjaza nadoba, kamory z drostu a schatami aid. spalichu. Dokelž su so hakle posdże wohnja dohladali, je wulka schkoda nastała.

S **Jaženje** pola Hródka. Pschi hładkosći zukelniza Frida Cźechez je zwojim jědnym kolom na dróhu padze a jo na kolenu cźežju srani. Wona pak hischcze na zwoje dźěło dóńdże. Tola jako bě thwilku podźěkała, wjazu njemóžesche, a ju dyrbjachu do Hródkowskeje khorownje dowjesecź.

S **Khocźebuza.** Woschkrot je sandźenu wutoru we naschim měsce k wichelakim snjesbożenjam dowjedł. Pjecź wožobow žrebi nohu slemi, so dyrbjachu je do thorownje dowjesecź.

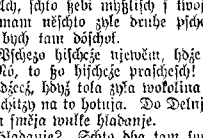

Haus Depla: Pomhaj Bóh cźi, Motso.

Mots Tunka: Nó, hdże dha tak s thwatkom?

Hans Depla: Mam mjne, dokelž so lěto sčonczi, dyn damach wschitko srjadowacź a potom dyn jo na puczpodacź — dele do hole.

Mots Tunka: Schto dha tam tola chzesch? Chzesch hewk brěnjo drjewa nalamacź abo ješesch sa něcźim druhim, Hriby, hlonki a jahody ju tola smjerske. Khiba jo hy pscheproschemy na slowinjazu hoitwu do Lipin?

Hans Depla: Ach, schto žrěbi myślisch z twojej swinjazej hoitwu, ja mam něschto zyle druhe psched hobu, ale njewěm, kak bych tam dóschoł.

Mots Tunka: Pschezo hischcze njewěm, hdże chzesch hicź.

Hans Depla: Nó, to jo hischcze praschesch! To dyrbjał tola skoro wědźecź, hdyž tola zyła wokolina wo tym powěda a jo wschitzy na to hotuja. Do Delnjeho Wujesda chzu hicź, tam smeja wulke hladanje.

Mots Tunka: Hladanje? Schto dha tam smeja k hladanju? Ma pak tam něchtó kwah?

Hans Depla: Ach ně, ně. Wš Haschkez hoscźenzu budźe wulke wjesele. „Sahrodka" tam njemuzy wulkotnu hru „Genoseww" hraje. Mój Motso, to tola pschiźidź hobu a wobhladaj žrěbi rjane sastarske drasty. Mój tam wjele naju lubych znatych a pschecźelow s bliška a s daloka wohladantej.

Mots Tunka: Bych wschak tam rad hobu dóschoł, njeby-li mje moje drjenje tak wjedrowazy wobdźělało.

Hans Depla: Ach, masch pak ty pschezo něschto z twojim drjenjom, pschińdź jenoż hobu do Haschkez hoscźenza, dosłanjesch tam dobry mas psche drjenje. A wobeje cźł hischcze praju, so prawny Sserb zwój pucź na herbskich swjedźenjach namaka, njech je bliši abo daloki, runy abo schmotawy. Sšwój k swojemu.

Mots Tunka: Nó Hanžo, hdyž je ta wěź tak khutna, dha tam pójdźemoj, njech je wjedro kajkej dhze, jenoż so sunu w hromadze.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Přednoškowy kursus wokrjesnej direkcije ratarsk. komory za praktiskich ratarjow

w Budyšinje

Pándźelu, 10. a wutoru, 11. jan. 1927 w hoscźenzu „Běły kóń" s přednoškow slawnych muzow nastupnjo poradźenje rostlinow, plahowanje skotu, wotkhodnu wučbu a hospodarsku politiku wot 9—4 hodź. Přizamknjenje so swobodna rozmołwa wo přednoškach. Stajnje płaćaca khartka 8 hr., dnjowa khartka 5 hr., programy su dostacu pola wokrjesnoj direkcije rat. towarstwow, krajneho zwjazka a při dnjowej kasy. Wobdźělenske khartki w wokrjesnej direkcji a při dnjowej kasy, na přeće taž připósćelomy

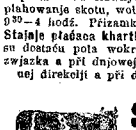

Skólne wiki w Njeswačidle

5. januara 1927.

Gmejnska rada.

Towarstwowski powěstnik.

Wšěm serbskim towarstwam přeje k nowemu lětu Boże žohnowanje k spomožnomu skutkowanju **w Serbach**

Sekretariat Domowiny.

mójesche sam jenički ju psched tym sakitacź, so by na surowe pucźe a do wulkopocźinjazeje bjednosće dźiwjeho Bjarnata žobustorhnjena njebyła. S Božim wospjewjenjom bu jemu tole, so niz wukukotwazej starschej, ale jeje mandźelski mějwa prawo, jo schém žabanjam, kiž by Bjarnat Folz na žwoje dźěćo mějł, so pschecźiwjecź. A hdyž so Johana někto wot njeho poběhnyła da, k jeho twutrobnje jo pschikłoni a s cźicha rjekny: „Někto sinjem takle pschi Wami stacź, mój najlubschi, cźehodła też to niz?" to we Bohuměrej duschi sakchikny: „Cźehodła też to niz?" ale wón wobja nězuje žwětkowołapatu hłotocźku holcźi, kotraž na jeho ramjenjomaj wotpocźowasche a rjekny s krutym hłosom: „Niczo njeznje naju dźělicź, Johana, dokelž je pschewinjene ta, schtož je Wam a Waschimaj starschimaj je pohorschkom było. Wschitko druhe dyrbi jo s Bożej pomozu ramakacź a wuhladowacź. Mój wostajenjemoj sa žiwjenje hromadźe, a hdyž někto tole wěźeje, najlubscha moja wutrobicźka, mójeze drje też błyschcecź, schtož mam Wam helwat rjeź."

Wón wokschi tschepotazu holczku, sbóżuje na njeho błahodawaju, jónkróć, sčitócź ju na stólcź, pohyhdže jo pschipódła njeje a pocza někto s poduschenym hłosom dołho, dołho k njej rěcźecź. Hodźina deje sandźe, mjes tym so jeje ruka krucźe w jeho ruzy wotpocźowasche a wona s wulkimaj wocźomaj, s kotrejuž strachocźiwa starosćej a kruta dowěra bładaschej, jeho powědanju pschipośłuchasche. Ruka w ruzy poběgschtaj so Bohuměr a Johana, so byschtaj horje doschłoj a Johannemu rodźicźelej s khutnym wobliczom a pschesędnej myślu psched wocźi stupitoj. Tola dale hačj do pschedběžje njepschinđźeschtaj, hdźej jimaj Beata s hubjenje facźinjenym tolstym listom w ruzy napschecźo stupi. „Tole mam wot knjesa Folza knjesej magistrej pschepodacź. Knješ Folz běsche dwójzy tu deleka, potom pak njeje sabo pschischoł, ale kaž so zda, je wón prjecź. Komorka je próżdna, sa tym wupada, jako by i wotna po winowej lěźyzy wulkeje a deleka do wulkeje wěheńzy pschi kčrchowskej muri słocźił."

Magister Bohuměr Döhler bě pschečitajeny list dźiwjeho hósća wotewrił, sezołtnjene a cźerwjene kopjeno so i njeho wuzmuschtichu. Wón zastupi i njewěstu do žiwjenje jitwy, wocźi Johaninej fiłedowaschtej jemu po rjadkach, kiž wón cźitasche: „Ty by so khrobje skrabał a sahonamakał, podkomorkowy burschca, a i wulkim džakom wuznajn: Ty žy sašo tón lěpschi cźłowjek, kaž běsche w žiwj. Domačhn i lěpschim schulerjom. Mi pak je njecha nastajrotsći wot Tebje so pschetrjechicź dawacź, a kohodła cźinju to najlěpsche schtoż mózu za Tebje, sa to lubosće dźěcźo, kotrehož hódny njejsym, kaž też za žebje sam cźinicź. Za wotkhadźam wotstuł k hejtmanej je Schmettaw, kiž najinnje sa prynza Hendrichowe wójsko. Padnu-li we wójnje, potom tola njejsym rjekoł jenoż hrak. Natšela mi kschidła, to dobudu žebi prawo wo Waschje dirje saklepacź, a cźejsćedbostojneho kujesa pastora pschichodnemu nanej njesapowědźa potom błužiczku piźarja pschi wrotach. Nětko dźenja njejsym swaly, taiśt malutki, kaž sabarbjeny kaž dyrbjał so cźuci, knjesej kantorej Njepotwědźakej, jeho najlubschej mandźelskej a jeju a mojej rjanej Johanje na wocźi pschińcź! Pruśka montkeronka drje budźe mi w tu khwilu lépje khudźcź a schwanje pschisłejecź. Dawam Johanje to jenicźke, schtož mózu jej dacź: tole na dobre žožo sakhowane wérowanske wopisnmo a moje požohnowanje, kelkož Mamaj na nim saleží. Njesabudź, swoju njewěstu a žonu do Jana Bosćijana Bachoweje hudźbu, wosebje do hodownego oratorija zamrcź, wona ma wyschu pschicźinu kraśny spěw: „Ja wésće wem, so mje lubuje, też moja wutroba nutrnje job' lubuje a do wěcznosće cźeścźuje", žebi žwěru pschiźiwocźił."

S Johanineju wócźkow wulinychu so žyhły na list a na sezołtnjene wérowanske wopisnmo komedianta Bjarnata Folza a knjesnj Johany Lorenzowoje. Bohuměr Döhler šiwny wažnje a schepny: „Wón je žebi sam to prawe prajił, lépje hačj budźech to ja dokonjał. Pój, pój, Johana, pschetlnje jenoż mało śnjesenkow — pójmoj po pucźiku pschi hacźenjach Modły twojimaj starschimaj napschecźo!"

— Kónc. —

Budyšin. Rejwarjo serbskich rejow na wulkim koncerće w Krónje dobrowólnje zamołwjene spěwne hłosy za Pančanski swjedźeń dyrbja so póndźelu, 3. januara 1927, wječor w Serbskim domje zeńć.

Budyšin. „Nadźija“ ma wutoru wječor z dypkom ½9 hodź. spěwnu pruhu za Ptači kwas. Jenož ći spěwarjo a te spěwarki smědźa na Ptačim kwasu sobuskutkować, kiž so wot příchodneje spěwneje pruhi porjadnje na wšěch dalšich pruhach wobdźěla. — Wšěm bratram a sotram, wšěm spěchowarjam a přećelam našeho towarstwa přeje strowe a zbožowne nowe lěto předsydstwo.

Bukecy. „Radosć“ spěwa srjedu, 5. januara. Dokelž so za swjedźeń w Bukecach přihotujemy, nocheył nichtón prječ wostać. Dirigent.

Delni Wujezd. „Zahrodka“ wuhotuje sobotu wječor, nowe lěto, zjawny serbski wječor. Hrać budźe so činohra „Genofeva“. Sobustawy nimaju sobotu darmotny zastup, dokelž so hra njedźelu, 2. wulk. róžka wospjetuje. Porjad je kaž na prěnim dnju a na tutón so wosebje wšitke sobustawy ze žonami přeprošuja, dokelž su kofej a dobre přikuski přilubjene. Předsydstwo.

Drježdźany. Tow. kat. Serbow „Jednota“ zeńdźe so wutoru, 4. januara 1927, k hłownej zhromadźiznje we „Bayrischer Hof“ na Hornčerskej hasy (Töpferstraße). Přitomnosć wšěch sobustawow je dla ważnych porjadowych dypkow nuzna. Předsydstwo.

Drježdźanski „Hromadnik“ wuhotuje njedźelu, 9. jan. 1927, pop. w 5 hodź. pola G. Zmija, Christianstr. 22 swójbny hodowny swjedźeń (bjez rejow). Přeprošujemy naše sobustawy a wšěch našich přećelow z tutym na njón. Štóž chce so wobdźělić, njech to bórzy pisomnje wozjewi našej pismawjedźerce knjeżnje Měranje Lešawic (Löschau), Weißeritzufer 66 II. Bj. Krawc, předs.

Khrósćicy. „Jedn. Sokoł“ zmóje 2. jan. 1927 wječor ⅛8 hodź. swój 3. załoženski swjedźeń. — Na njón so wšitcy swěrni Serbja wutr. přeprošuja.

Malešecy. „Jedn. Sokoł“. Příchodny tydźeń započeja so zaso porjadne zwučowanja. Póndźelu za dźěći, zap. 6 hodź. Wutoru za bratrow a sotry, zap. ½8 hodź. Srjedu hudźba w Brězyncy. — K nowemu lětu přejemy wšitkim wjele zboža a „Nazdaŕ“. Předsydstwo.

Minakał. Serb. tow. „Statok“ wotměwa přich. njedźelu, 2. januara, pop. w 3 hodź. tudy w Šodźic hosćencu swoju měsačnu zhromadźiznu. Dokelž so wo příchodny zawrjeny swjedźeń jedna, so naležnje prosy, zo bychu wšitke sobustawy cyle wěsće přišłe. Předsydstwo.

Radwoŕ. „Jedn. Sokoł“ zwučuje pjatk po nyšporje. Po zwučowanju je ważna zhromadźizna dla swjedźenja. Kóždy ma winowatosć, přitomny być. Načolnik.

Radwoŕ. Serbski Ratarski Dorost za Radwoŕ a wokolinu ma póndźelu, 3. 1. 1927, wječor w 7 hodź. pola Šmidtkee nuznu zhromadźiznu. Wšitkich wočakuje předsyda.

Wotrow. „Tow. kat. młodźeńcow“ wuhotuje njedźelu, 2. wulkeho róžka w hosćencu w Pančicach swój 7. załoženski swjedźeń z dźiwadłom a rejami. — Wšitke wokolne serbske towarstwa, wšitcy přećelojo młodźiny, wosebje starši cyłeje wokoliny, so přeprošuja. Započatk w 7 hodź. Předs.

Zjenoćeństwo serbskich wučerjow zeńdźe so příchodnu srjedu, 4. januara, dopołd. w 10 hodź. w Serb. Domje w Budyšinje. Dnjowy porjad: Wuradźowanje wo načisku knjeza Nawki. Raj a druhe towarstwowske a serbske naležnosće. Předs.

Hospodarski rozhlad.

Pjatk, 31. dezembra 1926.

Berlinska bursa bě wječera pjaty spočatku wichelakeho měnjenja. W běhu wobkhada pjchedbě so pscheželnische měnjenje a kursy so skrućowachu. Kursy wójnskeje požčonki trochu popschečowachu. Dołžne lisćiny měrjachu jasno skrućene kursy.

Produktowe wiki tež wječera rjane pscheměnjenja njepschijatnjescheho. S wulkata powpěchow njepschichodźesche, tohrjeh mohłe na pjaćizny skutkowaś. Rožka bě njerje žadna a wo 5 pj. zentnar drójschi. Druhe žita jewoje dotalne pjaćizny zachowachu. Wječera pjaćeše zentnar:

w Lubiju:

pschenjcy 12,40—13,30 hr., rožki 11,20—12 hr., nalětnjeho jećmjenja 10,80—12,50 hr. wowsa 8,50—9,10 hr., běrnow 4,20 hač 4,60 hriwnow,

w Berlinje:

pschenjcy 13,20—13,35 hr., rožki 11,60 hač 11,85 hr., nalětnjeho jećmjenja 10,85 hač 12,25 hr., najwušeho 9,60—10,25 hr., a wowsa 8,80—9,30 hr.,

w termijnowym wikowanju:

za dezember: pschenjcy 14,60—14,65 hr., a rožki 12,65—12,57½ hr., wowsy 9,60 hriwnow,

za měrc: pschenjcy 14,20—14,17½ hr. a rožki 12,35—12,32½ hr.,

za meju: pschenjcy 14,12¾—14,10 hr. a rožki 12,40—12,37¾ hr., wowsa 10,15 hriwnow.

Wiki schtwórk w Lubiju.

Butra 1,15—1,20 hr., jeja 18—20 pj., hušy 1 hr. hač 1,20 hr., kwjetaty kał 50—80 pj., běły 10 pj. a jetery 20—25 pj., swinjaze mjaso 1,15—1,20 hr. a howjaze 1 hr., kołaze 80—85 pj., kołbasa 1,40 hr.

Wiki schtwórk w Khrósćicach.

Butra 1,80—2 hr., twaroh 25—30 pj., jeja 16 pj. hač 20 pj., howjaze mjaso 0,80—1,20 hr., cjelaze 1 hr. hač 1,30 hr., skopjaze 1,10—1,30 hr., swinjaze 1,10 hač 1,40 hr., syra pleczina (Schinken) 1,20—2 hr. a šunkowy połk 1,30—1,60 hr., schmatz 1,40 hr., łany wołji 1,40—1,50 hr., tiny 1,70 hr., schcyżki 0,90—1 hr. karpy 1,40 hr., hołbje 0,80—1,20 hr., kurjo 1,80 hač 4,50 hr., khapony 1,50—2,50 hr., hušy 1,40—1,60 hr. hornik 1,70—2,50 hr., sajazy 7,50—12 hr., karnikle 1,80 hač 2,70 hr., morchwje 15 pj., jěžata koboda 25—30 pj., knjatkaty kał 40—80 pj., cjerjowjeny 15 pj., běły 10 pj., zhubła 10—15 pj., běrny zentnar 5 hr., jabłuka 10—30 pj., kruschwy 15—30 pj.

Škrowe depeše.

Barlinske produktowe wiki, dźensa dop. ¾11 hodź.:
Wiki su mało wuwite. Tendenza stajna.

Dop. ¾12 ohdź.: Wiki su cziche. Tendenza: Bjez wobchada.

Płaćizny na barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg hewak: 100 kg. płaćizna po złotej hriwnje.

	30. 12.	29. 12.		30. 12.	29. 12.
Pšenica	264-267	264-267	buny	21-22,00	21-22,00
rožka	232-237	233 238	woka	22-21,00	22-21,00
nal. jećmjeń	217-245	217-245	módre lupiny	14-14,50	14-14,50
naz. jećmjeń	192-205	192 205	žołte lupiny	14-15,00	14-15,00
wows	176-186	176-186	zeradella	21-21,00	21-21,00
kukurica	193-195	192-194	raps. wosušk.	16,50	16,50
pšeńć. muka	35-37,75	35-37,75	lany wosušk.	21-21,20	21-21,20
rožna muka	33-34,25	33-34,25	poch. melasa	—	—
pš. wotruby	13,05	13,25	běrni kreški	23-23,40	23-23,00
žrana „	12,60	12,00	syno, 50 kg	2,75-2,35	2,75-3,35
raps	—	—	rožna słoma	1,70-2,00	1,70-2,05
lana symjo	—	—	pšeńna „	1,00-1,25	1,00-1,35
bróšk	31-33,00	31-33,00	wowsna „	0,95-1,25	0,95-1,20
pjeluški	20-22,00	20-22,00	jećna „	0,95-1,25	0,95-1,25

Dostanjemy transport, wokoło 25 štuk 2—6lětnych

konjow a zrěbcow

a mamy tute ke **Kulowskemu hermankej** 4. januara 1927 na předań a k zaměnjenju.

Konjowej wikowańje

Jorsch w Hósku a Popela w Kulowje.

Hojeŕski magnetišer, naturski hojeŕ a runaŕ

Robert Weinhold

dźerži zaso rěčne hodźiny 8. januara 1927 **w hosćencu Rachlitz w Budyšinje** róžk Moltkoweje a Sukelskeje hasy.

Zbožowne nowe lěto

přejetaj wšěm znatym, přećelam a wotbjerarjam

Hendrich Jupt a mandźelska.

Knkow-Pančicy, sylwester 1926.

Lehmanec konditořnja

na Serbskej hasy

přeje wšěm waženym hosćam a přećelam

zbožowne a strowe nowe lěto!

Wšěm waženym podawarjam, česćenym wotbjerarjam a lubym znatym

zbožowne nowe lěto

Hańža zwud. Kubicowa,

wikowańja z dźiwinu.

Najwutrobniše zbožopřeća

k nowemu lětu

swojim česćenym wotběrarjam přeje

M. Lippitsch, piwowy wobkhod w Kukowje

Palastowa kofejownja

přeje wšěm waženym hosćam a přećelam

zbožowne a strowe nowe lěto!

Wšitkim tym, kotřiž mój młody wobkhod hač dotal podpjerachu, přeju ja

k nowemu lětu

zo by jim Bóh to dał, štož mi w starym lěće popřachu.

Jurij Proska w Khrósćicach

Hosćenc

„Am Albrechtsbach“ w Poršicach

přeje wšěm hosćam, přećelam a znatym

zbožowne a strowe nowe lěto!

Swójbje G. Lindner a Arnošt Domaśk.

Wšěm česćenym wotběrarjam a znatym

zbožowne a strowe nowe lěto

přeje

Fuhrmanec dom jězdnych kołow

w Budyšinje na Hornčerskej hasy 10

Swojim přećelam, znatym a wotběrarjam

najwutrobniše zbožopřeća

k nowemu lětu!

Blidarski mištr

Šołta w Minakale

Wšitkim Serbam z blizka a daloka přejemoj

k nowemu lětu

najwutrobniše zbožo a Bože žohnowanje!

Hosćenkaŕ a kofejownik

Michał Hoka a mandźelska

Specialist nowodasneje wočneje optiki

Erich Lenz

w Budyšinje

na seminarskej hasy 5.

Mydła — partumy
zubowe šćětki
česaki
kakao čaj
swěcy na hodowny štom
lametu
wapno k pleowanju
tran za skót
mašinske wolije
tuk za kože poskiđa

Herman Schubert

Moltke-drogerija

w Budyšinje

na Moltkowej dróży čo. 6.

Telefon čo. 3766.

Wšitke pleowadła

Žitny dom w Kamjencu

wotnožka w Pančicach.

Cychl 1 nawobleńcej ze 2 hłowakom. 7.— hr. **běłosmuhate nawoblečenja, damasty, kóper, barchent** w 60 pj, **ruby na blida, twjelki trjenja a ruby na hosć. blida**

J. Erler w Budyšinje

róžk Krónprynzowoho mosta.

Wše družiny

hnojidłow

ma stajnje na składźe

Žitny dom w Kamjencu

wotnožkaw Pančicach.

Strykowanska wołma, słomjaki na róžku por. tunje **J. Erler,** Kronp. mosta

Meblowy Bjar

Wulki wubjerk w spańskich jstwach, bydleńsk. jstwach, kuchinjach a stólcach, sofach a šezelongach

po přijomnem dźělbu, płaćenju.

Tunjo! Dobre!

Při hotowych pjenjezach wysoki rabat!

Znapřeća piwańje

Bělosmuhate nawobleńenja łožowe damasty, łož. plachty a přikrywy, ruby na blida a na hosćańske blida tunjo K. Erler na Žitu wikach 11.

Pčołacy wósk

kupuje

Drogerija Winter

(bratra Miersch nasl.)

w Budyšinje, na Žitu. wikach 10.

Vogtlandska Madraske wumětarske **gardiny**

etamin, story, hromki, witraže kupujeće Wy jara tunjo rola **K. Erler** wikach 11, znapřeća hosćenca „Stara“. Róži serbski.

Češke pjerje

kiž najlépje pjeli najtuńšo pola

O. Jäckel na Kotec. dróze 22.

Serbska Ludowa Banka w Budyšinje

Telefon 3506 a 3507 — **Filialcy we Wojerecach a w Khoćebuzu.** — Telefon 3506 a 3507

Wobstaramy **hypotheki na rataŕstwa** z amortizaciju a bjez teje za **7.69—8 %.**

Dale dołhočasne komunalne **poždonki za gmejny** z amortizaciju.

Nětkle w zymje

dyrbjeli Wy Waše špundowanja wuporjedźić dać w bydlenskich jstwach, kuchnjach, khěžach, hródźach a brožnjach. Njepřetrjebajće pak drjewowe špundowanja abo cementowe platy, kotrež so bórzy zaso wobškodźa.

Podawam tuńšo hač drjewjane špundowanja, Terracco- a kamjenjo-drjewjane drjewo bjez čopow, kotrež lětdźesatki bjez wuporjedźenja dźerža. Dajće sebi darmo a njewjazomnje wšo bližše pisomje zdźělić abo pisajće mi, hač přejeće sebi rozjasnjenja přez mojeho serbskeho zastupjerja.

Z najlěpšimi zbožopřećemi za lěto 1927.

Erwin Giebner w Budyšinje

na Bělerskej hasy 4 (Bleichenstr.) **Telefon 3056.**

Kamjenjo-drjewowe-Terraco a swěčenske kamjenistwo.

Přesadźowanje drjewa

w revěrje **Delnjej Wolešnicy.**

Štwórtk, 6. januara 1927, rano w 10 hodź. budu so w revěrje Delnjeje Wolešnicy, wodźel 17 wokoło

121 rm. sylnych klumpachow

(Knüppelholz) zjawnje na přesadźowanje předawać pod wumĕnjenje, kotrež so při přesadźowanju wozjewja.

Započatk při puću wot Lipinkow do Kamjentneje Wolešnicy.

W Delnjej Wolešnicy, 31. XII. 1926.

Hrabinske a Wedelske hajnistwo.
Hoffmann.

C. E. Rinke w Budyšinje

na Bohatej hasy 5.

Bohaty wubjerk

pjelśinow

kłobjerjow a čopkow

po znatych tunich płaćiznach. Zhotowjenje też stajnje po wosebje tunich płaćiznach, je-li so maćizna k tomu sobupřinjese.

August Herzog

naturski hojer w Čornowje, stacija Wujezd

Zuntŕkowne a zwonkowne khorosće, lěkowanje ranow, wuwinjenje stawow přehnuće (škody)

Rěčne hodźiny dop. wot 8—10 hodź., też njedźelu. Ręču serbski.

Čerpiće na slabe pożiwanje, njesłodźi wam, sće nerwozni, boli was žołdk, njemóžeće spać, tak pijće tola

haptykarja Meissnerowe

baldrianowe wino

Tuto dostanjeće wšće

w Khrósćanskej haptycy.

Wše druhi hay

najlěpšich briketow

poskića w Brěznje čo. 21, kaž też darmo do domu

Rudolf Hohlfeld w Brěznje

M. Mikel

časnikař w Kukowje

poruča

dobre časniki słubne pjerśćenje a nawoći

(bryle) po najtuńš. płaćizn.

Kozace kerniklace, seječe a wšitke druhe kože a **kóžki**

kupujetaj stajnje po najwyšših dnjowych płaćiznach.

Kleßling & Erdenberger

na Zwonk. Lawskej hasy 54

Sobotu w hosćeńcu „Halber Mond".

Kóždy

čitaŕ Serbskich Nowin njech sebi swoju

serbsku wotporhansku

profuku

pola swojeho dowěrnika „Serb. Nowin"

zkaza

abo sebi ju w Serbskej knihaŕni w Serbskim Domje w Budyšinje sam wotewza

Hdyž chcećе wobrawdźe dobry wobraz měć,

dha bjćе do

fotografiskeho ateljeja

Rich. Hutha

mějeśel **Arno Lehnert**

w Budyšinje na Serbskej hasy 13

[illegible] wot 11—3 hodź. wotewrjeny.

Swojim wotebjerarjam, přećelam a znatym přejetaj

wjele zboža k nowemu lětu!

Jan Wjaćławk a mandźelska

serbski wosebity wobkhod we Wojerecach

Swojim česćenym wotebĕrarjam a přećelam přeju

k nowemu lětu wjele zboža

w Malešecach **Arnošt Sykora,** šewski mišt.

Swojim lubym přećelam a znatym kaž też wšĕm česćenym wotebjerarjam přeje

zbožowne nowe lěto

Jan Haješ we Łazu

K nowemu lětu

přejetaj swojim wotebjerarjam kaž też přećelam a popřewaćelam

wjele zboža a žohnowanja!

Jan Witek a mandźelska

kolesarnja w Ścijecach

Wšĕm wotebĕrarjam, popřewaćelam, hosćam, přećelam a znatym

strowe a zbožowne nowe lěto!

přejetaj

Otto Spenka a mandźelska

znata korčma na Serbskich hrjebjach čo. 18

Swojemu česćenemu wotebĕrarstwu z blizka a daloka přejetaj

zbožowne a strowe nowe lěto

kowaŕski mišt Kappler a mandźelska w Rakecach.

Wšitkim hosćam a přećelam

Janskich kupjel w Smĕčkecach

a hosćenca w Pańsicach

najwutrobniše zbožopřeće k nowemu lětu

dr. Mikławš Rachel a swójba — dr. Jurij Šołta, direktor

Janske kupjele wotewrja so 1. februara.

Zarjeńkec

pjekaŕnja a konditorńja w Khrósćicach

mějićel **Pawoł Tretschka**

přeje swojim wotebĕrarjam, přećelam a znatym

strowe a zbožowne nowe lěto!

Zbožowne a strowe nowe lěto

přeje swojim česćenym wotebjerarjam, přećelam a znatym

rĕźniski mišt Šuster

w Adolfskej hĕśe

Strowe a zbožowne nowe lěto

přejetaj wšĕm swojim wobkhodnym přećelam a znatym

Walter Straube a mandźelska

wobkhod předešćinkow

w Budyšinje na Zuntŕkownej Lawskej hasy 8.

K nowemu lětu

přejetaj swojim česćenym wotebjerarjam, přećelam a znatym

wjele zboža!

Rĕźniski mišt

Ernst Polter a mandźelska

w Budyšinje, na Šuleŕskej hasy

Hosćenc „Zum Markgraf" w Budyšinje

(rjemjeslowski dom)

Wšĕm česćenym hosćam, přećelam a znatym přeja

wjesołe, zbožowne a strowe nowe lěto

M. zwud. Schäferowa. — Rudolf Schäfer a mandźelska.

Najwutrobniše zbožopřeća k nowemu lětu!

Konjacy rĕźnik Striezel a swójba.

W Budyšinje, při Mjasowych jětkach.

Wjele zboža

k nowemu lětu

přeje swojemu wotebjerarstwu

wobućowy dom Mark w Kukowje.

2. přiloha k číslu 304 **SERBSKE NOWINY** Pjatk, 31. decembra 1926

Na prozy nowcho lěta.

Nowolětna nóz wukonja spodźiwnu móz na wšěch człowjekow. Stawa so, so mnohich nowa wola k žiwjenju přichodźe. Wšo je tajki wuras žiwjenišći wšchelaki. Mjez tym so jeni w žiwójbje w harmonišej luboseji pożledni symk starcho lěta doczakaja, doczerpaja drušy je w hrjadnym wjeselu. Wyrnjej tuta nóz najprjódy nješto naturjeje było, dha tola sačuwamy přichodźanje wěsty swišt ſ naschim žiwjenjom. Wopraworźe, ani wotkomika w zylem lěcze njeje, kiž naš hłubscho na to dopomni, so symy dźele wulkeho porjada, kiž ho mjenuje ſwětowy ſyſtem. Stwórba ma zyle wěcze postajene pucze, ſwoje mjesy. Krucze po harmonišich sabadach dopjelnuje jenotliwy swoju słužbu w zyłku. Zyła stwórba by była schpatny skutk, njeby-li jenoliwe na ſwojim městnje stało a tute jedyn do druheho njepschimało.

Do tuteho ſwětoweho ſyſtema žu wschitcy człowjekojo sawrzeni. Schtóž w ſylwesterſej nozy pches wotewrjene wokno do dala hlada — do hwjezdneho ſwěta — budze spodźiwnje sačuwacz, so žann hinak njemóże, hacž tutón ſakoń porjada dopjelnicz. Runje człowjek, nochcer rosmna a žiwobudnieje wole, ma to w najwyschſchej měrje zdźinicz. Do hrjedź diweju lětow ſtajeny namała wobrjedź nozy ſwoje bycze ſako — ſebje ſamcho.

Tuto ſlowo ſo husto do rosmołwy cźisnje. Człowjek ma być jena ſyłnoſć a jako tajka něschto płaciſ. Nicžo njeje wobańdźaciſche ſa nasch cźaſ, so najwjetſchi dźeł człowjeſtwa — ſamo cźi najbóle kultiwěrowani — ſ cźrjódu běži. Hladajcze wokoło ſo, kak malo karakterow na ſwěcze nadeńdźesch. Kóždy dźe najradſcho druhemu ſamolwitoſcz na ramjenja połožiſ. Kak rjenje jědźe ſo w cźarje druheho, njetrjebasch žanych ſadźěwkow pſchewinjeź, nikomu napiſcheczo ſtupicz, dokelž ſwojeho měnjenja ninta a njetrjeba ſa žane ſabady wojowacz. Sbodom pak namaka kłwile a cźaſa, ſwětowy porjad kritiſowacz a ſo ſ tym puſchwalicz, ſo nasch jedyn tola wſcho lěpje może.

Saudźenoſcz je bohužel wulke ſmylki wobeſchła we wuklubanju karakterow. Hižo w ſchuli ſo druhdy wopaczne wobrazy rybzowachu, kotrež bozpěcza hódne njeběcźin. Kóždy dyrbi być wuſchikny dźěłacźeſ, zyle jene hacź w tworni abo njenjeſle, ſa płukom abo w ſjitwicźay wuczeneho. Jenoż to jene je w žiwjenju nujne: So ſy žadyn cźłowjek. Cźehodla ſo dźěcźu dźěłacźerjo njepraji: Ty mózeſch horde być na ſwojeho nana a na jeho ſtaw, dokelž ſe ſwojimaj rukomaj ſabłuži thleba za tebje a twoju macź. Ty dyrbiſch też nawukmjeź, w ſprawnoſcźi a po prawodze ſwój thleb ſebi ſabłužiſ. Niż na waſchnju dźěła njeſaleźi, ale kak je błódy wukonja. A ſchtóž wěru do ſprawnoſcze ſwojeho ſtarſchiſtwa dóstanje a do powokanja ſwojeju ſtarſchezu ſłubi, njemóże w tutym ſtawje zły muż być, dyrbjeź dóńt jeho na ſebe pucź pokaſak. To běſche wopaczny ideal naſcheho wocźehnjenja, ſo ſo myſl na waźnoſcź ſwojeje wuſkuby ſabudły. Po cźeſkim bědźenju je ſo nětkożkuli wot tuteho kuda wuſwobodźił. Mnohim pak njeběſche móżno, prawy pucź namakacź. Njebojmy ſo, ſwět ſ prawym mjenom mjenowacź. Storhnmy jemu wopaźnu maſku ſ njeſwowcza, w kotrejž tak mnoſy wokoło běhaja. So ſami njebychmy ſo ſamylili w „hrajzy žiwjenſkej". Wožrjedź dyrbi lětow ſtajeni a do hrjedź nozy cźemny hicź ſwoju ſyłnoſcź pytacź.

Mysle na sylvestru.

Mi ſo ſda, ſo dyrbicźe też druhdy na ſymu myſlicź. Wichitko je ſe ſnéhom ſawodźene. Wſcho leži w měrje, roſtliny, ſchtomy, woda. Boża ſtwórba ſda ſo być morwa. Ale też w ſymje ſłónčko ſwěcźi. Też ſymſke dny ſu rjane a podawaju wjeſela. S cźim móżemy ſymu pſchiwinowacź? — Hlajcze, hdyž w nalěcźu wobſym ſkhadża a pſches lěcźo dale roſcze, poſlicźi nam w naſhnje płody, kiž naš w ſymje wokſchewja. Ale ſenja wotpocźuje. Schtóž ſo we ſwojim ſjitwjenſkim nalěcźu wudiwa a wuliwori a w lěcze boroſce k pśódnym, naſymnym dnjam, njetrjeba ſo ſymy bojecź: też człowjek namaka w ſtarobje, w ſymſkim cźaſu ſwójbo žiwjenja, wokſchewjenje a měr, ale jenoż tehdy, hdyž je ſo w młodych lětach k ſtrałwenju wumił — potom budźa jemu ſtare dny wjeſele a wokſchewjenje. Hdy je bur w ſymje wjeſoły? Hdyž je ſwoje pola ſchpatnje wobſtarał a ſchpatne žně měł, ſo njeſradźe; njemóże w ſymje ſbožowne žiwy być, njeje-li wuſkuby pod ſněhom derje pſchibotowany — a człowjek w ſwojej ſtarobje njemóże wjeſoły być, njeje-li dźeło ſwojich dnjow we ſymje dejrawiło. A kaž móże bur ſpokojne na ſwój mjez ſwójbu ſhladowacź, tak móże człowjek myſlicź: Dźeło a próży młodych lět ſměje ſo ſcźehowazej muſjeź ſtarobje nowe žiwjenje.

Cźejcze-li też wy namakacź ſymſke cźaſy, w kotrychž móżecze radoſtnje pohladnuź na waſche žiwjenje, ſchto dyrbicze we waſchej młodoſcźi cźinicź? Hdyž w nalěcźu mozy wukliceze, ſo k ſylnoſcźi lěcźa dorońu a w naſhnje rjane płody wocźa, potom też ſpokojnoſcź do waſchich wutrobow ſaczehnje; ſ měrom a ſ jaſnoſcźu może cźłowjek po derje wukonjanym žiwjenju ſo doma lehnyć. Hdyž ſawoſcźeleſenja ſymy wuſcźijecze, tak ſpomnicze też na ſymſki cźaſ žiwjenſka a proſcźicze Boha, ſo by waſ pſchiſprawił na radoſtnu ſtarobu. Proſcźecze Boha, ſo dobre ſymnjo wuſkuwacze a ſo by bohaty wuſkuwe we waſchim žiwjenju ſeſthadźał. Spocźcze wokomik roſmyſlenja w běhu waſcheho žiwjenja ſ młodoſcze do muſazych lět, k ſtrałoſcźi naſhnjy a k ſłabloſcźi ſtarobu a wopomnicze, kak ſ měrom może tón ſwoju pożledniu hodźinu wocźakowacź, kotryž je ſebi ſakład k ſbożownej ſtarobje w młodoſtnych lětach połožił. Proſcźeze Boha wo pożehnjenje, ſo mohł wuſkuwe waſcheho žiwjenja tóma na waſchim rolwje kraſnje ſthodźecź.

(Beſtalozzi. 23. 1. 1810.)

Nowolětna njewěsta.

Podał: P. Krjeczmar.

Małe měſtaczko pſchi hranicach. Sněh leži wyſoko we wuſkich hajach a tſchi khěžkow błyſchcza ſo w ſymſkim thadacze. Wětr je wurěſazy a ſněh pikota pod kožde kroczelu.

Schtóž njeje runje nuſowany ſ domu hicź, woſtanje domach ſadny cźopłych khachlow ſedźo. A runje dźenża bě k tomu hiſchcze woſebita pſchicźina:

Pożledni dźeń lěta nathila ſo k nozy.

Wſchitcy ſwójbni pſchiwuſni ſaměſtnja ſo pſchi blidźe. Roſkoſowarka w domje poſtupa hiſchcze ſamopjecźene pampuchi ſ ſokorom a hoſpodar pobłodnje ſ pſchecźenym njeſwoczom na rumowu błeſchu, kotrejž woběh dyrbi ſo ſjednocźo ſ horjej wodu, ſtužicź k wokſchewjenju — k powitanju Noweho lěta.

Pſchetož je — Sylwester.

Sněh ſaje ſo wonka dale. Ssmjertna cźiſchina knježi kołowokoło.

Jenoż pſchi wukonzu ſtowneje dróhi wuhladamy tſjoch muſjiſch ſ korcźmy pſchitkhadźecź. Swaha rěcźa mjes ſobu, ſawěſcze wo něcźim waźnym.

Jeneho ſ tſjoch muſjiſch ſnajemy: Je to ſyn korcźmarja. Sda ſebi być njepóſnaty, cźehodla je ſebi wulki łobuk ſtajił a thornar ſymſkeho nawobleka hacź wyſche wuſchow ſcźahnył.

Pomałku ſo roſcźeńdu a ſako knježi cźiſchina na dróhy.

Mjes tym pak knježi na błiſkim burſtim dworje trochu wótra roſmotwa. Młynſ je mjeno wobſędźerja. Roſmotwa mjes nanom a dźowku, kotrejž maćaćerka mózaje pomha, wuwije ſo khěžro mózaje a raſnje. Se pſchicźinu roſrěcźowanje nana a dźowki Berty je ſyn korcźmarja. „Słoteje kótwizy."

Bur Młynk rjekuje:

„Se ženitwy nicžo njebudźe!"

Maćź a dźowka wotmołwja:

„Wutroba ma roſhudźicź!"

Nadobo pſchiſtupi dźowka k nanej: „Nano," rjekuje ſchibawje: „Njerěcźmy wjazy wo Franzu; rěcźmy wo něcźim druhim. Ssym ſtkychała, ſo kraſna tucźna cźorna kruwa hiſchcze pola kublerja Ssmoka we hródźi ſteji. Franz ńge ſo wo to ſtaracź ſo ſo tuta rjana kruwa ſ naſchej ſuchej ſameni. Dokelž je naſcha kruwa też cźorna ſchaka, njebudźe to kwótkowidny ſtary kublec pytnycź ale budźe ſebi myſlicź, ſo je jeho kruwu nechtó pſches nóz ſakuſkał. Franz myſli ſebi, ſo ſo jemu pſchesłmpkanje pſches hranizu poradźi, hačrunjeſ ſtražniſy ſwěru kedźbuja.

„To Franz njedokonja" rjekuje nan. „Tuž ſebi ženitwu do wuhenja ſapiſaj, ſo ſo njeby ſakuſiła. Jeli pak to Franz dokonja, ſmějſch ſwoju jeho žonu. Ja pak temu njewěrju, to je moje poſledne ſłowo!"

„Nano, ſłyſch tola —!"

Nan nicžo wjazy njeſłyſchi, dokelž je mjes tym do ſtwy ſaſtupił a ſo pſchi cźopłych thachlach ſaměſtnił, ſrěbajo do ſo horzy nowolětny napoj....

Mjes tym wuhladny tſjoch muſjiſch, krocžo k hranizy, ſobu wjedźo ſuchu cźornu ſchaku. Kedźbliwje pſchestupja hranizu a błiža ſo ke Ssmokej ſubłej."

Najſedźbliwiſchi mjes tſjomi bě Franz, kiž bě ſ pomozu Młynkej Berty, jeje nanowu kruwu wotwjedł.

Krótk pſched Ssmokej ſubłom muſjazy wocźakniu, a Franz ſam ſo woſtaſi. Kaž tſchita wlecze ſo k hródźi ſubła.

Se ſpodobanjom ſpóſnaje, ſo ſtary Ssmok a jeho pſchiwuſni krucze ſe ſtareho do noweho lěta ſpja. Wokomik k wotwjedźenju rjaneho ſłocźeńca je najpſchidobniſchi. S pałkuczom wotewri hródź a wuwjedźe ſ njeje tucźnu kruwu k ſwojim towaſſchom. Ruče dowjedźe ſuchu ſchaku do Ssmokej hródźe a ſawrèje hródź ſako krucźe. Spěſchnje khwata ſako k ſwojim pomognikam.

Nětko ſapocźnje ſo ſpodźiwnoſcź. S nakhribjetnika wucźehnje Franz 4 kruwjaze pódłowy a pſchiwijaſa je wumiecźaj ſpódy nohow wotwjedźeneho ſłocźeńca ale to tak, ſo ſtopy wróćo du, ſo bychu ſtražnikow myliłi, ſo bychu tucźi byli měnjenja, ſo wjedźe cźěr wot hranizy ke Ssmokej ſubłej. Tola też tſło muſjazy dyrbjachu wróćo krocźicź, ſo njebychu ſami prawu cźěr pſcherađźili.

Kedźbliwje a pomału hibaju ſo dopródka a pſchekrocźa hranizu. Do Młynkej hródźe dowjedu rjanu tucźnu ſchaku.

Mjes tym roſpina nóz ſwoje ſtyźe nad krajom. Nowe lěto witachu ſwony zyrkwjow mózaje a ſwjatorźanje do kraja.

Tu ſaſtupi Franz do Młynkej domſkeho, do ſtwy a pſcheje bórcźatemu ſtarzej ſtrowe nowe lěto a pſchiſamnje temu hnydom ſ rjetowitej throbkoſcźu ſwoju proſtwu wo Bertu ſa mandźelſku.

„To je pěknje Franzo, ſo mi ſtrowe nowe lěto pſchejeſch," rjekuje Młynkez nan, „ale wo ženitwje njemóże rěcźe być!"

Nadobo ſaſtupi Berta, wſa nana ſa ruku a wleczeſche jeho ſobu do hródźe.

Stary Młynk, ſaſtupiwſchi do hródźe, woſtanje kaž wuputany pſchi durjach ſtejo.

Njemyli ſnadź ſo? Abo je woprawdźe temu tak?

Nó, hnwa woprawdźitoſcź! Tam ſteji woprawdźe tołsta Ssmokez ſchaka, wo kotrejž bě ſtajnje rěcźał a ſonił.

„A to je Franz dokonjał? woprascha ſo Bertu.

„Nichtó druhi hacź Franz, luby nanko!"

„Nó — tak ſo mětaj!"

— — — — — — — — — —

Nadobo mějeſche Młynkez nowolětny napoj hiſchcze k druhemu ſamérej ſtużicź: Mjenujcy dyrbjeſche pódła nowcho lěta też ſłub Berty Młynkez ſ jeje łubym Franzom wokrjepicź.....

„Thesaurus linguae Lusatiae inferioris Sorablcae."

Drohotna wobradźeńka k hodam 1926.

Piše Jan Serbin.

(Pokračowanje.)

Lěta 1921 wuda Ruska akademija torso ze ſcźěhowacym wozjewjenjom: „W lěće 1911 Gosydarſtwennaja Duma (kěžorska ſtatna rada) připokaza wosebite ſrědki na wudaće „Słownika delnjołužiſkeje rěče", zestajeneho wot znateho ſpytnika łužiſkeju rěcźow prof. Ernſta Muki (Mucke) w Freibergu w Sakſkej. Na tute ſrědki bu 62 liſtnow woćišćanych. Nětčiše połoženje njedawa móżnoſcź pokračować z ćišćenjom Słownika a ſtupićz do zwiſka z jeho zeſtajerjom, a tohodla je Wotdźěł Ruſkeje rěče a piſmowſtwa poſtaraił wudać woćišćane liſtna, wotſtorkujo trěbne wujaſnjenja k Słownikej do jednoho ze ſćěhowacych wudaćow."

Wo tutom „wupuſku" napiſa potom wěſty knjez G. Iljinſkij ze Saratowa we „Slaviji", časopiſu za ſłowjanſku filologiju, wukhadźacej w Prazy (roćn. II. zeš. IV. na ſtr. 732—734) ſwoje posudźenje, přećiwo kotremuž je ſo potom Muka (w roć. IV. zeš. 1., wuſděli też jako wosebity woćišć) hajił. Mjez druhim pisa do ſłowa tole:

„Powěść wo jeho wudaću tam podata je mylna a te někotre poroki, mi tam činjene, su pak njeprawe pak njeſprawne. Tohodla ſym nuzowany, jeho powěść porjedźić a ſo přećiwo jeho porokam wobarać.

Njeprawe je wudawanje, zo je ćišćerńa Ruſkeje Akademije Nawuk mój ds. ſłownik za čas ſwětoweje wójny a ſamo po přewrotu z 26. oktobra 1917 hač do lěta 1921 dale ćišćała a hakle potom dla njedoſtatka dalšich ſrědkow z ćišćom zaſtała. Akademija běše wšak lěta 1911 wot ruſkeho knježerſtwa połne ſrědki na wudaće mojeho ſłownika „Thesaurus linguae Lusatiae inferioris Sorabicae" (120—130 archow) připokazane dostała; te pak su ſo z powrotom zhubiłe a nowe ſrědki za pokračowanje w ćišću nětčiše knježerſtwo poſkićić njemóże. To 62 liſtnow pak, kiž tutón torso tworja, buchu w lětach 1911—1914 ćišćane a dalši ćišć bu ſriedź lěta 1914 ze ſwětowej wójnu přetorhnjany a to bjez dźiwa, dokelž mi Akademija dla zawrjenja hranicow žanych korektorow wjacy ſłać njemóžeše. Z khwalbu pak ma ſo wuzběhnyć, ze ſo zarjadnistwo Akademije ſkóńčnje lěta 1921 rozſudźi, nakład dotal ćišćanych 62 liſtnow jako 1. zwjazk dać brošurować, zo ſo jednoćliwe ćišćane liſtna njemohłe rozbrojić. Lěta 1924 bu mi jedyn tajki zwjazk z posrědnistwom k. akademika Karſkeho z Pětrohroda připoſłany. Potajkim je ćišć dotal hižo 11 lět wotpočował..."

Hdyž prof. Ota Wićaz w žiwjenjopisu: Dr. Arnoſt Muka (ſtr. 34) piſa: „Z najmjeńſa hiſće 70 liſtnow čaka na ćišć. Cyły ſłownik je w rukopisu hotowy, a njeſmě na nihdy torſo woſtać. Woſtanje to čeſtna należnoſcź wſitkich ſłowjanſkich akademijow — to dyrbi ſo z wulkej khwalbu a připóznaćom wuznać, zo je tutón appel ſwój dobry wothłós namakał a njeje był podarmo do ſwěta zawołany! „Česká Akademie Věd a Umění" je jako ſwój čeſtny nadawk dalši ćišć a nakład Mukoweho monumentalneho dźěła na ſo wzała a w běhu tohole lěta prěni dźeł ſłownika wudospołniła, njemjenujcy wot piſmika n (ſtr. 993—1064). Nimo toho ſu ſo přidałe předſłowo autora (ſtr. V—IX) a zawod (ſtr. XI.— XVI.) z někotrymi gramatiſkimi a prawopiſnymi přiſpomnjenjemi w delnjoſerbſkej a němſkej rěći, kaž też zapiſek ſkrótšeńkow (ſtr. XVII. hač XXIII.), tak zo mamy nětko tutón prěni zwjazk w ſkóńčnej formje před ſobu ležo.

Słownik je zaſo mišterſke dźěło ſłowjanſkeje filologije. Při kóždem ſłowje podawa Muka jeho ruſki a němſki wuznam, jeho etymologiju, jeho wužiwanje we wnſłowach atd. přiranajo je přeco z druhimi ſłowjanſkimi rěćemi. Słownik je woprawdźe njezaprahnity kńžoł rěćespytneje wědy.

„Našemu delnjoſerbſkemu ludej pak je ſtajił njezachodny pomnik. Jeli zo by ſo ludej hdy dóńt wonych Limborſkich Drjewjanow dostał abo druhich połobſkich Słowjanow — Muka je jeho kraſnu rěč za wšitke wěki zakhował..."

(Pokračowanje.)

Wólby do podkrjesneho ſejma Budyšſkeho hamſkeho hejtmanſtwa.

Po § 155, wotrěkł 2 gmejniſkeho porjada wotmeja ſo wólby do podkrjesneho ſejma (Bezirkstag) njedźelu 6. febr. 1927. — Podkrjesny ſejm wobſteji po § 2 ſakonja ſ 5. julija 1919, naſtupjazeho wólby do podkrjesnych ſejmow, je 40 ſaſtupjerjow we wokrjesu ležazych gmejnow, kotrjž ſo po ſakładach poměrneje wólby wola.

Město Biskopizy, na kotrej tšo sastupjerjo pschipadnu, twori wólbny wokrjeß žame sa šo a woli pšches měschćanskich sapósłanzow 3 sastupjerjow. Wólbny kommišar je pschedstejicjer Biskopskich měschćanskich sapósłanzow.

Podkrjesny sjeld je zyły dalschi podkrjeß na namjet podkrjesnjeho wubjerka bo 6 jeschowanych wólbnych wokrjeßow rozdźelił: Schćerachowski wokrjeß, wokrjeß wokoło Wyßokeho lěsa, Biskopski wokrjeß (sjes města), dolhowjeczorny wokrjeß, dolhoraúski wokrjeß a źrjedźny wokrjeß.

Po liczbje wobydlerjow woli:

1. Schćerachowski wokrjeß 8 sastupjerjow.
2. Wokrjeß wokoło Wyßokeho lěsa 4 sastupjerjow.
3. Biskopski wokrjeß 6 sastupjerjow.
4. Dolhowjeczorny wokrjeß 6 sastupjerjow; wólbny kommišar: knjez. farski šulerjowy radźićel Berger ſ Budyschina.
5. Dolhoraúski wokrjeß 7 sastupjerjow; wólbny kommišar: knjez. radź. dr. Vater ſ Budyschina.
6. Srjedźny wokrjeß 6 sastupjerjow; wólbny kommišar: knjez. radź. Nußeck ſ Budyschina.

We wólbnych wokrjesach twori kóžda gmejna jedyn wólbny podkrjeß (Wahlbezirk). Wolicj smědźa pak gmejnsky sastupjerjo pak hospodarski gmejnskeje zhromadźizny.

Kóždy wólkarkmann ma jedyn hłós. Hłós kóždeho gmejnskeho sastupjerja pak ma telko hódnosćow, kelkož wobydlerjow na ujeho w gmejnje pschipadnu. Hódnosć hłoſa kóždeho gmejnskeho sastupjerja podkrjesnjeny wubjerk gmejnam we wobsedźitym wukazu hospodźeli.

Wolhłosowanje nawjednje w jenotliwych gmejnach měschćanoſta. Wolhłosowanje wotmě šo na horjeka mjenowanym dnju w posedźenju gmejnskich sastupjerjow abo gmejnskeje zhromadźizny. Kak ma šo wolhłosowaćej, šo hischcze wosjewi.

Wólbne namjety maju šo pola mjenowanych wólbnych kommišarow hač do 15. januara 1927, pschipoldnju, we Budyschskim hamtskim hejtmanſtwje na Bismarkſkej dróhi 21 sapodaćej.

Sapodate wólbne namjety dyrbja šnajmjeńſcha tšo, kiž maja prawo hłosowanja, podpisaćej. Kandidacja dyrbja šo po rjadu ſ mjenom, ſtawom, powolanjom a bydlenjom na namjecje mjenowaćej, tak ſo wo jich wosobje žane dwóle nastaćej njemóža. Dwójc telko kandidatow šmě šo mjenowaćej, hač ma šo sastupjerjow wuſjewiśćej. Jako dowěrnik sa wólbny namjet płaći prěni podpisany. Wón je wotprawitelny, sapodatu wólbny namjet wrócjo wſaćej abo jón ſ druhim ſjednoćenje dacj.

K wólbnym namjetam dyrbja šo potwjerdźenja kandidatow pschilinkujeć, to pschijcje jich mjenow do wólbneho namjeta dowola a ſo chcejda tej wólbu woprawdźe pschijeć. Žadyn kandidat njesmě šo do wjacy namjetow jenoho wólbneho wokrjesa sapisaćej dacj. Kandidacja, kotrejž šu na žamžnym wólbnym namjecje wjacy króć mjenowani, wobhładaju šo jako jenož jónkróć namjetowani.

Kóždy wólbny namjet smě jenož jenej ſkupinje ſjednoćenych wólbnych namjetow pschiſłuſchećeć.

We wólbnych wokrjesach, ſ wjacy gmejnow ſeſtajenych, je dowolene, so šmědźa šo sapodate wólbne namjety hač k wóſmemu dnju po termińi, ja sapodacje wólbnych namjetow postajenej, hischcze pschenjenitnicj; też je dowolene hač do žamžneje termije wólbne namjety sažo wróćo wſaćej abo ſwjasanje wólbnych namjetow wuprajeć.

Dyrbja-li šo ſjednoćene wólbne namjety sažo wróćo wſaćej dźiwać, tak je to jenož možno, hdyž šo wschitzy wobdźeleni ja to wupraja.

Tři časowe rozmyslenja hódne zatwrdźenja Iwana Turgenjewa.

Pschełožił Bjarnat Krawz.

1. Hoſczina pschi najwjerschnym.

Najwjerschnemu bě junu do myſlow pschiſchło, wulku hoſczinu w ſwojich módrobarbnych dworanach wuhotowaćj. K njej buchu jako hoſczo wschitke dobre počzinki (Tugenden) pscheproſcheni. Jenož žame počzinki — potajkim žani mužojo, jenož jónkle, knjenje. Tich ſhromadźi šo tam wjele, wulke a małe. Małe počzinki běchu wjele pschijomniſche a lubošcje hódniſche, hač te wulke; ale wschitke ſdachu šo być ſpokojne — a ſabawjachu šo ſwórliwje mjes ſobu, kaž šo to też bliſkim ſnatym a pschiwuſnym tak ſłuſcha.

Pschi tom napadnuchu najwjerſchnemu dwě rjanej jónſkej, kotrejž po ſdaczu šo hischcze njeſnajeſchtej. Wón pschimny jenu ſ njeju za ruku a dowjedje ju k druhej. „Dobrozńſtwo!“ rjekny, wjerſchny na prěnju pokałajo. „Džakownoſcź!“ dale pschijpomni, druhu pschedrjajo.

Wobaj počzinkaj džiwaſchtaj šo pſche wſchu měru: S toho cźaſa, to bě ſwět ſtworjeny — a to žno bě dawno hyło — ſeidźeſchtaj šo tuk k prěnjemu raſej.

Kóruz wſcheho teho bě: Wudawaŕ nahladneho cźaſopiſa wuſwoli hłupaka ſa redaktora kritiſkeho wotdźełenja ſwojich nowin.

Hłupak kritiſowaſche wſchitko a wſchćo po ſwojim ſnatym waſchnju. Wſchitko je hnědźuſchi njepschećeł kóždeje nahladnoſcje, žam autoriteta — a wſcha młodźina jeho cźeſcźuje a pſched nim ſchepoje.

Kak też bychu hinak mógłi, tuczi wbohi młodźenzo-jo? Woprawdźe, cźeſcźiwoſcź nikomu wopakaſacź, to je pſchewinjene ſteinischcźo — ale běda tebi, hdy by je chcył tu ſaſtupowaćj — hnydom by bjes ſmilnoſcje pſchiſchoł do ſkupiny naſpjetnikow (reakzionarow).

Hłupakojo maja tola kraſne žiwjenje — mjes bajaſliwymi a driſakami!

2. Pschećeł a njepschećeł.

K ſaſtwu na cźaſ žiwjenja ſaſuđženy jaty ſtłóchny je ſwojeho ſaſtwa a bě na muczeku. Łaparjo honjachu ſa nim a běchu jemu hižom na pjatomaj. Nadobo bě pſchi nahłym brjoſy mateje, wulkeje abo hłubokeje rěki. Pſches nju bě dołha ale ſchnika deſka pokołena. Cźekaŕ naſkaji nohu na nju. Wſchipgdnie ſtejeſchtaj pſchi cźaſu też jeho najlěpſchi pschećeł a jeho najſałaſtiſchi njepschećeł. Tón niczo njeprajeſche, wobaj ruzy łſchijuzo. Ale pschećeł na njeho ſawoła: „Božedła, ſchto cźiniſch? Wopomń to, błaſniko! Niewidźiſch wſchak, ſo je deſka zyle prochnowa? Wona šo pod tobu roſtłamje a twoja ſahuba je wěſta!“ — „Druheho pſchethoda pak tu nimam! ... a łaperjo .... njeſłyſchiſch? ſtonaſche njeſbožowny zyle ſadwělowany a ſtupi na deſku. — „Ja to njeſchidam! Nć, ja twoju ſahubu njepſchipuſchczu!“ rejeſche pſchećeł na njeho a ſcźapny deſku pod nohomaj cźekanza prjećł. Tutón šo ſchwitny do wody a ſatepi šo.

Njepschećeł ſmějeſche ſo wujpokojeny a wotcźdże. Pſchećeł pak šo ſydny k brjohej a płakaſche žałoſtnje wo ſwojeho wbohoho, ſkudeho pſchećeła.

Jemu ani wokomik do myſłow njepſchiſłdże, ſo bě ſam wina na ſahubje pſchećeła. „Wón mje njepoſłuchaſche! Wón mje njepoſłuchaſche!“ ſcheptaſche ſrudnje.

„Wuſche toho“, praji łónczńje — „wón by dyrbjał cźaſ ſiwjenja w tym ſtraſchnym ſaſtwje cźerpjećj. Tak je ſwojeje nuſy wuſwobodźeny! — Wón ma ſo nětko derje! Bě to tak jeho wołuđ!“ —

Pſchećeł pak mi jara žel cźini! S pſchićiźnow cźłowjeſtſcźe (humanitetnych)!“ A ta dobra duſcha ſtiwleſche a bě hiſchcze dołho bjeſtroſchtna dła njeſbožowneho đóńta ſwojeho pſchećeła.

3. Hłupak.

Běſche junu hłupak. Tón bě dołho wjeſoły a ſpokojny, hač ſtónczńje ſaſtyſcha, ſo maju jeho powſchitkownje ſa bjesmołhownchо błaſna. To jeho hroźnje roſhori a nacźini jemu ſtarośće. Wón ſcźi roſmyſlić, ſchto by mohł tajkemu prajenju napſcheczo cźiniczi. Nadobo ſo jeho thuduſchki roſumcźi roſſaſni ſ wułkotnej myſlu — a tu wón bjeſe wſchcho kombjenja wuwjedźe.

Sekta na dróży nětkajſcho ſnatcho. Tón wułkowałowaſche jemu wuſnamnchо moleŕa wulzyſchnje. „Boże dła!“ wuprażny hłupak, njewěſch ty, ſo tutón cźłowjek dawno hižom do ſtareho żeleſa ſłuſcha? To dyrbjeſche jako muđry cźłowjek tola wědźeć! Ssy w kulturje hiſchcze jara njedokonjany!“ Tutón ſnaty ſo naſtrožił a pschimſa hnydom měnjenje hłupaka. „Ach, tak kraſnu knihu ſym dźenſa cźitał!“ — rjekny druhi ſnaty k njemu.

„Božo, budź ſmilny!“ rjekny hłupak k njemu, „njehańbujeſch ſo dožyła? Take kniha je zyle njeknicźomna — wo tym ſu wſchitzy jeneho roſſuđa. A to ty njeweſch? Dałoko w kulturje njeſtoj pokraczował!“

Też tónle ſnaty ſo ſtróji — a bu ſ měnjenjom hłupaka.

Kajti je kraſny cźłowjek tola mój pſchećeł Schibak! rjekny cźeſći ſnaty k hłupakej. „Woprawdźe nadobny muž!“ — „Schto cźe napada, cźłowjecźe?“ wuwoła hłupak. Dr. Schibak je wſchoſnaty jebał! Je zyle ſwoje pſchiwuſnſtwo wurubił. To ty njeweſch? Je to twoja wołoka kultura?“

Tutomu tźeźemu pſchećełej ſo runje tak dźeſche, kaž womym druhimaj. Món mějeſche wuſtud hłupaka ſa prawy a pſchija jón tehorunja. Toho abo ſchtó by nichtón w pſchitomnoſći hłupaka thwalił. — Wón mějeſche ſtajnje teſamſne napſchecziwjenje. Stónczńje ſnano hiſchcze pſchiſłaſi: „A wy hiſchcze wěrcźe do nahladnoſcźow (autoritätow)?“ — „Wdojtu, rozwawy cźłowjek to!“ ſudźachu jeho ſnaczi nětko wo nim. „Ale kajka hłójczka!“ — „A kajki jazyk!“ pſchidachu druſy. „O, kajki wuſtojnik! (talent)!“

Cykrwinske powěśće.

W Michałſkej zyrkwi w Budyſchinje.

Nowe lěto rano we 8 hodź. němſka jwoweńna truchła a Boże wotkazanje, dop. w 9 hodź. němſka a ½11 hodź. ſerbſka Boża ſłužba. Sbórka ſa zyrkw. terjenje.

Njedźelu po Nowem lěcźe rano we 8 hodź. ſerbſka ſpowědna wuczba a Boże wotkazanje, dop. w 9 hodź. ſerbſka, ½11 hodź. dźěcźaza Boża ſłužba.

Semrěli: 24. hodownika Klara Sidonia von der Trenck rodź. Ochernatz, kanſtoriałneho radź. wudowa w Malym Wjeſkowje, 85¾ l. — 25. hodownika Hana rodź. Janakec, Pětra Bohuměra Schtenzarja w Delnjej Kinje ſawoſtajena wudowa, 84½ l. — 27. hodownik Korla Auguſt Newman, rentnar na Zidowje, 76¼ l.

Sylwester, pjatk 31. dezembra 1926.

W Pětrowſkej zyrkwi je pop. w 5 hodź. Sylweſterſke kemſchenje (Flügelowe wotkazanje): duchowny prim. Fröhlich. (Zyrkw. hudźba: „Se ſeiſtiſkje hary“, motela wot Guſtava Schreła.)

W Marijnej-Marczinej zyrkwi wjeczor we 8 hodź. Sylweſterſke kemſchenje (wotkazanje pſchekuzka Fana Wanka): farař Mjenda. (Zyrkw. hudźba: 1. „Se ſeiſtiſkje hary“, motela wot Guſtava Schreła; 2. Sylweſterſki ſpěw wot Jana Abr. Pětra Schołty, ſkładba wot E. Petzolda); w nozy ¼12 hodź. Sylweſterſke kemſchenje: duchowny prim. Fröhlich.

Krajna ſbórka ſa powſchitkowny fond krajneje zyrkwje; pschi kemſchenju ¼12 hodź. ſbórka ſa naſchu zyrkej.

Nowe lěto, ſobotu 1. januara 1927.

W Pětrowſkej zyrkwi rano ½8 hodź. ma farař Groſze pſchedowanje (zyrkw. hudźba „Se wjeſelcom cźehnje bół“, nowoſtudowany ſpěw wot Mendelſſohna-Bartholdy), pschip. we 12 hodź. ma farař Berg pſchedowanje.

W Marijnej-Marczinej zyrkwi ma dop. w 9 hodź. farař Berg pſchedowanje. (Zyrkw. hudźba kaž w Pětrowſkej zyrkwi).

W Tuchoſkej zyrkwi ma dop. w 10 hodź. farař Groſze pſchedowanje. (Zyrkw. hudźba: „Modlitwa“ wot Franza Heyerhoffa, ſa ſopran a pſchećzele, ſpěwa knjeni ſtud. radź. Johnowa.)

Sbórka ſa Evangelſki towarſchny dom na Hornjecźeſkej haży.

Njedźelu po Nowym lěcźe, 2. januara 1927.

W Pětrowſkej zyrkwi ma rano ½8 hodź. farař Sieczenuty pſchedowanje a pschip. we 12 hodź. duchowny prim. Fröhlich, wjeczor w 6 hodź. ma farař Groſze ſpowědź a ſwj. wotkazanje.

W Marijnej-Marczinej zyrkwi ma dop. w 9 hodź. duchowny primarius Fröhlich pſchedowanje.

Sbórka ſa nasch dźěcźazy dom na Dwórnſkecźejowej dróhy.

Wutoru, 4. januara 1927, wjeczor we 8 hodź. we Tuchoſkej zyrkwi poſawniki mišijonſki wieczor: farař Müller ſ Drježdźan. Sbórka ſa fond poſawniſkeho mišijonſtwa.

Wutoru, 4. januara 1927, wjeczor we 8 hodź., ma we Evang. towarſchnym domje na Hornjecźeſkej haży farař Berg bibliſku hodźinu.

Tydźeńſku ſłužbu wot ſoboty ma w Pětrowſkej zyrkwi duchowny primarius Fröhlich, w Marijnej-Marczinej zyrkwi farař Berg.

S Delnjeho Wujeſda.

Nowe lěto dop. w 9 hodź. je ſerbſke a ½11 hodź. němſke kemſchenje.

Njedźelu po Nowem lěcźe dop. w 9 hodź. ſerbſke a ½11 hodź. němſke kemſchenje.

Protyka za dawkowe termije

w měżacu januaru 1927.

Saplacźiej ma šo:

5. januara: **Dawkowy wotcźah wot dźełacźerſkeje mſdy** ſa mſdy, kiž ſu ſo w cźaſu wot 21.—31. dezembra 1926 wupłacźile. (Žadyn cźakańſki cźaſ.)
10. januara: **Burſowy wobrotowy dawk.** (Žadyn cźakańſki cźaſ.)
10. januara: **Dotyčne pschiſiſewjenje a napłacźenje wobrotoweho dawka** měżacznych płacźerjow ſa měżacu dezember 1926 a ſchtwórcźetnych płacźerjow ſa 4. protyczne ſchtwórcźeće 1926. (Žadyn cźakańſki cźaſ.)

Dopřednych pschiſiſewjenjow a napłacźenjow njeje trjeba, dóniž dawk w protyczným ſchtwórcźeću, na kotrej ſo dopředne pschiſiſewjenje pocźahuje, 2 ſtatnej hriwnje njepschekroczi.

10. januara: **Napłacźenje dołhodneho dawka** wſchěch, kiſiž ſu wintowacźi dołhodny dawk płacźiłej — nij pak kataſtrowo a hajnſtwo — ſa 4. ſchtwórcźeće 1926 ſchtwórtý dźeł dawkowcho da'ka, kiž je w dawkowym wopſewjenju ſa protyczne lěto 1925 poſtajeny. (Žadyn cźakańſki cźaſ.)
10. januara: **Towarſchnoſiny dawk.** Kaž pola dołhodneho dawka, hdyž wobſebje napłacźenja poſtajene njejſu. (Žadyn cźakańſki cźaſ.)
15. januara: **Dawkowy wotcźah wot dźełacźerſkeje mſdy** ſa mſdy, kiž ſu ſo w cźaſu wot 1. hacź 10. januara 1927 wupłacźile. (Žadyn cźakańſki cźaſ.)
25. januara: **Dawkowy wotcźah wot dźełacźerſkeje mſdy** ſa mſdy, kiž ſu ſo w cźaſu wot 11. hacź do 20. jan. 1927 wupłacźile. (Žadyn cźakańſki cźaſ.)

Pſchiſpomnjenje: Po poſtajenju kujeſa němſkoſtatneho miniſtra finanzow ſ 8. nowembra 1926 cźa. IV. 124 327 cźakańſke cźaſy ſpadnu.

Listowanje.

O. P. Hdyž ſeſe někto wobſedźeć leżownoſće, hdźej ſe'e hacź dotal bydlił, dyrbiće domjacy dawk (Hauszinſen) płacźiej. Jako dźěłacźer ſa nijdu macźe jenož tehdom wuhładu na ſaſtace domjacźeho dawka — ſtónczńje šo Wam kóruz liczeńſkeho lěta ſpuſchcźi — je-li Waſche dołhody a w hoſpodarſtwje dźeławi domjacy pſchedpiſanu dołhodu nijein njepschekrocza. Tute dołhody ſu hacź na 1200 hriwnow wobmeſſowane ſa mandźelſkeju a k temu 100 hr. ſa łóžecźku pſchiſłuſchneho, kiž w domjacznoſci ſobu žiwy je.

M. S. Tu ſo wo to jedna, kajke dźěło wukonjeeźe, hacź ſeſe jenož pſchi pijaniſkej maſchinje. W tym padźe bychcźe pſchemyſlowſke pomocznika bycła a ſ dwěmjedźelſkim wupowědźenjom liczieź měła. Macźe pak jako „kontoriſta“, kaž ſo hanja njenujeeźe, hiſchcźe druhe pſchekupſke dźěła wukonjeeź, na pſch. knihi wjeſeź, expediziju wobſtaraeź a dr., dha macźe ſo jako pſchekupſka pomocznika wobhładowaeź a tak ſo wupowědźenje po § 63 H.-G.-B. ſkońje, dy potajkim we Waſchim padźe pſchepoſtoje bylo. Mózeeźny Wam radźiej, ſo tohodła na pſchekupſke ſtudniſtwo wobroczeź, je-li ſeź muſſlicźe, ſo ſeźe we ſwojim prawje.

P. w K. Najſtarſe jedna ſo tu wo wohoſtiſtli (dołhódny) dawk, ſa kotrejž leżownoſcź njeznkuje, hewak dźe by dawkowa wyſchnoſcź ſwoje zadanje ſ nieje pytała a też dóſtała. Sceźe pak Wy wohoſtinki dawkowy dołžnik, dha móźe dawkowa wyſchnoſcź jenož Waſchich wohoſtinſkich dołhodow ſo dźerżeeź.

B. F. Najprěnſiche wumněnjenje je, hacź pola winowateho pſches ſaſtaranje jeho pſchiſłuſchna domjacznoſcź njeczerpi. Po liczbach njeda ſo to prajiceź. Też wożenjena ſotra njemóże ſo k temu nuſowaeź, hdyž ma tola jeje muž dołhody, tón pak k ſaſtaranju winowaty njeje. Tuž měło ſo poſtajiceź, hacź a kak daloko je bratr k podpjeranju winowaty.

M. R. K rjedźenju thěje ſłuſcha też cźiſcźenje thěſnych wotknow. Macźe Wy wotpowěduje ſ druhimi podruzſkami cźiniceź, dha ſo kuteho dźěła wſdacź njemóżeeźe a tuž je to Waſcha winowatoſcź.

K. S. Dla wupłacźenja nahódnoſcźenja nalutowaniki dyrbiće ſo na pſchiſłuſnju nalutowaćaju wobroczeź. Doprědka Wam ta wupłacźi, je-li ſeźe pjeſes 60 lět ſtary.

F. S. Bjes Waſcheje mandźelſkeje dowolnoſcźe njeſmědźachu ſo te jako nadoba wotnamjenjene a Wam ſłuſchaze wězy pſchedaeź. Po naſchim měnjenju dyrbja kupzy wězy ſa kupiny pjenjes ſaſo wróceź. Hacź ma to někajkeho praktiſkeho wuſpěcha, dyrbiny Waſchemu roſſudej pſchewoſtajiceź.

W. K. W pſchedležacym padźe jedna ſo wo žiwobydlenje, kotrejž je ſo pola bydlenſkeho wuwokſa (Wohnungsanchweis)) wofſewiło a ma ſo dale iwotnjeeź. Pſchi tutym dalſchim wotnajenju ma ſo po miniſterſkim wukazu wot 17. oktobra najprjedy na wobſedźerja thěje dźiwaeź, jeli bydlenje nuſnje trjeba a to kupje thěje ſnajmjeńſcha 2 lěce ſałchte ſu.

cłasto wobkedźbowacź. To je nam ſ bopokałom, so pola pożiwania słotu uěichto w ziebje njeje, abo słót cźerpi na n edostokt ẑele abo njerofillinitich maczźinow w pizu. Tajke skocźo ẑamo kamjenje pożera, ẑerje hlinu, prochnjawe drjewo, ẑkanje a wschо mòżne. Tak bórsy hacź ẑo ke skocźerju bliźiech, hiźo nam drastu lisa. Druhdy taike skocźo ẑamo hołoẑich seźerje. Dosłemu skocźerju pak saźo potom druhdy ẑamo noslèpscha piza njebłodźi. Skocźo dele bjerje, ma hrubu kożu a kośmy. Sthorje-li jónu, traje dołho, prjedy hacź ẑo saźo ẑgrabo. Pschećźiwo taikemu kisanju dawamy kóżdy dźeń jónu skrcźeżu ẑiećku scźełowazeho próschka, kotryż wobsteji ze 100 gr bole, 40 gr enzijena, 40 gr kalnuźo, 150 gr pźeneho mapna a 150 gr wotrubow. Tutón próschk słuknje lèpje hacź wschè druhe wulhwalowane próschki a je dosć tuni.

Dawajrźe teź ẑwinjom doicź ẑele.

Ke kormjenju ẑwini ẑo najlèpje schrót bodźi. Ale tute pizy ẑu bohate na brośliku, ẑa to pak waju jara malo chlora a ẑochika (Natron). Koź wèmy, njemóżemy bjes chlora a ẑochika ẑiwi bycź. Chlor a ẑodźi je teź w krwi wopschitaty. Pźinjemy-li taite pizy, kotrež wiele drażła wopschijeju, mamy jim teź nèchto ẑodźika a chlora dawacź. Seòdźik a chlor pak je ſ hkowatym wobstawkom kuchinitke ẑele a tohodła ẑwinjom kuchiniku ẑel ẑobudawamy. Pizu jenoź tohodła njeẑelimy, dołeẑ ẑtót potom lèpje ẑeźe. Wón ju teź k ẑwjecźenju bycźu woprawdźe nuźnje trjeba. — Taika pohoja, kotroż mòże ẑebi dowolicź ẑwinjom wiele mloka dawacź njetrjeba wiele ẑele pschidawacź. Ws mloku je dotcź ẑele. Teź dawamy ẑel ẑa tym tak cźẑẑe ẑwinjo mamy, ẑnacź 5—8 gr na dźeń jenemu. Kormym ẑwinjom i ſuchinitej ẑelu ẑelimy. Druhim ẑwinjom wschak doẑaha jednora ſuchinitka ẑel.

Snamjenja dobreje dójki.

Dobra dójka ma mècź wiele mlócźnych ẑitkow, kotreẑ njeẑmędźa jara ſ tukom ẑarosćene bycź. Pola młodych truwow je wumjo hischcźe malo wuwite a wuwi ẑo pola nìẑinnych truwow ẑpèschnischo hdyẑli pola truwow we wyschinach. Wumjo ma bycź pschi ẑieẑim cźeleczu dosłoknje wuwite. Dobre dójki maju na wumju cźenku kóẑku a mjeẑke kromicźki. Wumjo ma bycź psched dojenjom połne, kulozte a po wudojenju ẑpadnjene. Dobra dójka ma wulku hkowu, wulke cźoło, mjeẑke kośmy, wulke wocźi, wulke wuschi, hładke rohi, dołhu schiju, cźenku wopuschi a krótke nohi.

Wjasanje cźelatow.

Chẑe-li hospodar ẑwoje hospodarźtwo rosmnożicź, dyrbi cźelata wjasacź. Jakoży, kotrež chcemy ẑebi jako dobre dójki worcźahnycź, mamy ẑohe wjasacź. Sa to pak bycźki poidźischo ẑnadź 9. tydźeń wjasamy. Tak potom derje rośu a jónu rjane pjenjeẑy pschinjeẑu. Prèni tydźeń trjeba cźelo 6—7 litrow mloka ẑa dźeń, poidźischo hacź do 12 litrow. Dwè njedźeli stare cźelo mòże nadobo dwaj litraj mloka wupicź, bjes toho ẑo by jemu wadźiło. Hdyẑ je cźelo dwè njedźeli stare, pocźnje hiźo pomału ẑuchu pizu ẑukacź. Mamy jemu młode ẑuczne ẑyno dawacź. S teho njech ẑebi wubjera schtož je jemu lubo. Chẑemy-li cźelo wjasacź, mamy jemu najprjedy wotwarjene ẑeśèrane mloko dawacź, do kotreẑoż wa-rjene ẑamy ẑymjo dawamy. Sapocźnjemy ſ litrom mloka a ſ horschcźu lano ẑymja. Potom jemu pomału wjazy pschidawamy. Kruwu ẑtajnje cźiśćiśchu a cźiśćiśchu dwójemu. Seśèrane mloko njeẑmè bycź ani liśale ani ẑmone. Do toho napoja pschidawamy poidźischo wowẑnu abo ječmu ẑchrót, wot ẑpocźatka punt abo dwaj, poẑdźischo schtyri puntY. W bèhu dweju abo schtyri njedźel cźelo ẑyle ẑyzanje wotwutknje, bjes toho ẑo by wotcèbrało.

Cźelata mamy cźaicźiśchu waẑicź. Je-li cźelo wotcèbrało, ẑmu jemu pizu wopacźneho ẑłożenja abo lèpje prajene jatowu pizu dawali. Tak dołho hacź cźelo nima dojcź wutworjene tukło, njedawajmy jemu hischcźe wiele ẑyna. Prènje lèto cźeleczu ẑeleneje pizu dawamy, ale jenoź dobre łuczne ẑyno. Hdyẑ ẑapocźnjemy wjasanym cźelatam prènju ẑelenu pizu do ẑytanja mèścźecź, japocźnjemy ẑyle po małych kuskach. Dawamy-li cźeleczu pschewjele nadobo, cźelo wotcèbra ẑa ẑidkawu dośtanje. S ẑyła pastwa cźeleczu nimo mèry howi.

Pjeriznarstwo.

Hdyẑ maja kury ẑmorkawu (Schnupfen).

Najzmu abo nałkto maju kury cźasto ẑmorkawu, dołeẑ ẑo nastupnja, wołeẑe tajke, kotreẑ ẑu we pschejara cźopkich kurjeńach. To płacźi wołeẑe ẑa te, kotrìẑ maja w bródźi abo we thlèwach, kurjeẑy. Taẑim kurom ma ẑo ẑorne dawacź, kotreẑ do ẑudobja ẑe ẑelenej rodu ẑnjałch, tak ẑo dyrbja kury ẑyły pyſ do wody tyrnicź, chẑedźeli ẑorno doẑahnycź. Bórsy ẑmorkawa pola kur popuschcźi.

Dom a kuchina.

Ssuẑchenje abo kurjenje mjaẑa?

Nam je ẑnate ẑo bokoncju mnohy ẑtari hospodarzo nimo mèry derje mjaẑo ẑuẑchicź abo kuricź. Taẑe mjaẑo hiźo ſ daleka derje wonja, ale cźim lèpje hischcźe błodźi Chẑemy we nètutrich ẑadach rosponmnicź, tak możemy najlèpsche ẑuẑchene mjaẑo abo pleẑa doẑpècź.

Na 100 kg mjaẑa wolmjeẑch 5 kg ẑele, 10 litrow wody a 10 dekagramow łodźika (Salpeter). Schtóż chẑe, móże teẑ k tomu nèchto ẑokora pschidacź. Jako korjeńk (Gewürz) pschidaj do toho trochu thimelcźił, popjeru a dwè wulkej horchcźi kobołka. Położu ſ teje ẑele na drobno rostołcź a potom imèchej ſ drobnje rostołcźenym łodźikom (Salpeter) a zolorom. S tutej mèchcźenju łóżdy tuſt mjaẑa woẑebje narubaj. Wocźebje derje pleẑa narubaj. S druhej połozju ẑele a pschidpiźaneje wody ẑo tunka nowari. Tunka, hdyẑ je wuẑtudnyła, naliẑe ẑo na mjaẑo do ẑuda we kotrymż maẑch mjaẑo naładźene. Kedźbuj pak, ẑo je mjaẑo zyłe we tunzu, hewak by ẑo ẑkałko. Kak dołho ma mjaẑo w tunzu ẑwoẑtacź, ẑależi na tom, tak wulke cźwati maẑch we ẑudźe. Mèẑiẑche cźaẑe wołtajmy 3 a wjeẑche 6 tydźeni we ẑudźe. Pleẑa wołtaj telko tydźenjow we tunzu, kelkoż kilogramow wożа.

Tak bórsy hacź ẑy mjaẑo ẑe ẑuda ẑẑahała, powèźi je, ẑo by woda wot njeho wotbèẑała a ẑo by derje wuẑthnyło. Mokre mjaẑo ẑadym tur njerychłyjmy. S tym by mjaẑo derje njewukurił. S ẑłownej wèẑu pschi kurjenju mjaẑa je to ẑo by ẑo pod mjaẑom jenoź tak dymiło, jo by ẑo jenoź ẑuchi a ẑmny tur wutworił. Zyle wopaki cźinja cźi, kotriż ke kurjenju mjaẑa ẑyre drjewo bjeru. Najlèpschi rès ke kurjenju mjaẑa je rès ſ bukowego drjewa, hdyẑ je je ẑchmrèkowym drjewom ẑmè chany. Dubowy rès kurjenju mjaẑa nje-trjebamy, dołeẑ ma mjaẑo po nim njerjanu barbu. Waẑna je teẑ ẑiajna cźopkota kura. Ẑeli kur pschejora cźopch, rozeẑchtrèje, ẑo ẑwjerćka na mjaẑu tuk a na njom ẑo naẑyda a ẑaẑy. Hdyẑ pak ẑo pod mjaẑom pschestanje tepicź, ẑcźehnje ẑo tuk kromadźe, ẑaby woẑtanu we nim a mjaẑo potom thmanje njeẑkodźi. Mjaẑo ma bycź tak balolo wot bne, hdyẑ ẑo rès pali, ẑdalene, ẑo tur pryedy wuẑtudnje, pryedy hacź je k mjaẑu pschiẑitnył. Nimo kura dyrbi we ẑuẑchenit teẑ dośtacź cźeẑiwego powètra bycź. Hewak by mjaẑo hórzy ẑkodźało Taẑka ẑuẑchenka abo kurjaza komorka kaẑ ju naẑche hojpz u doma mjenuja, ma na boku małe dźerli mècź, ſ kotrymż ma ẑtajnje cźeẑiwy powètr doścź pschiẑitnyła. Kak dołho ma ẑo mjaẑo kuricź, to teẑ na tom ẑaleẑi, tak wulke ẑu cźwati mjaẑa, kotreẑ kurimy. Mèẑiẑche ẑuẑti ẑu pryedy wukurjene hacź wulke. Ssuẑchimy-li połcźe, dha tute wèẑo pryedy bo tunki njedawamy. Połcźe ẑo jenoź ẑe ẑelu derje narubaja a potom ẑo do pinch położa. Tak je kóżdy druhi dźeń je ẑelu narubujemy a to tři, schtyri kroẑ ẑaẑobu. Po taiẑim naẑelenju wołtaj połcźe najmjenje 10 dnjow ẑeẑo. Potom połcźe najprjedy we ẑmnej wodźe wotunłoj a ẑwopłokuj, na pośledku pak we cźopkej wodźe. Potom ẑo połcźe runje tak kurja jako mjaẑo. K wukormjenju ẑwinjecźa je wjele dźẑła trèbne a wjele ẑtaroẑći. Tohodła je ẑchkoda, hdyẑ ẑo nam potom połoẑa tuku ſ mjaẑa a kołbaẑy we wuhnju wuẑchtrèje.

Časopis za serbskich ratarjow

Čo. 53 Budyšin, 31. decembra 1926. Lětnik 33

Konjace nohi.

(Se 6 wobrazami.)

Kak tón nohi prawje a kak je wopak ſtaja.

Kóń dyrbi ẑwoje nohi derje a bjes ẑmykkow ſtajecź. To pośtèhuje rjanoẑć. S dobym je kóń, hdyẑ nohi prawje ſtaja, do dźẑła khmaẑíchi. W Bojej ẑmòrbje je wschо hacź na najlèpje ẑarjadowane. Hdyẑ kóń ẑwoje nohi tak ſtaja, kaẑ ẑo kłu'cha, wukonja nojwjazy mozy a je do dźẑła cźim khmaẑíchi. Konje, kotreẑ ẑwoje nohi wopak ſtajeja, njeẑbu do dźẑła ẑyele hódne. Tohodła je nutne, nadobne ẑpóznacź, kak ma kóń nohi ſtajecź, ẑo by był dobry cźahał a bèhał, ſ jenym ẑłowom do łóżdeho dźẑła thmane ſłoẑo.

Prèdne nohi.

Najprjedy chẑemy ẑo ẑabèracź ſ prèdnymaj nohomaj. Na naẑich wobrazach chẑemy pokazacź, kak kóń prèdnej nohi ſtajicź njeẑmè. Pohladajmy na konjacej nohi najprjedy wot prèdka. Kak je ſtaja, wotwiẑuje zyle wot ſchèrokoẑe mu-trobna. Wuſte a ſcźehnjene wutrobno ſawinuje, ẑo kóń nohi ẑche wuſko hromadźe ſtaja. Pschi khodźenju jenu nohu we druhu ſtaja. Khèbłajo khodźo ẑamóże jenoẑ ſ napinanjom

1. Wuzki palcak. 2. Śèroki palcak.

runowahu bjerzecź. Taẑke napinanje rubi konjej wjele do dźẑła trèbneje mozy. Napschećźiwnoẑcź taẑkeho pschewuſłeho ſtajenja nohow je ſchèrokoẑe ſtajenje. Te ſawinuje pschejche-rołe wutrobno. Taikeho konja khodźenje je toherunka khablaze. S toho pschiłdźe, ẑo je kóń pomałku. Hdyẑ je wutrobno wuſke, ſtaja kóń nohi pschi ẑemi róẑno. Hornjej nohy (cźełnej) bèẑitej hromodźe, delnjej róẑno. Hdyẑ kóń tałke khodźi, wón toherunka ẑo koleba a ẑtepta kopyta a podkowy ẑchmotawje. K tomu napschećźiwo je, hdyẑ kóń nohy ſ kopytomaj hromadźe ẑtaja. Taẑke ẑtajenje tèżko njewadźi. S tym wuruna ẑo njepschikhódny ẑcźehnjeny pschełchołcźeho wutrobna.

S tutym ẑtajenjom nohow njeẑuẑkich ẑamènicź ani wuſłeho (zehenenge Stellung), ani ẑchèrokeho palzaka (zehen-weite Stellung). Wuſłeho palzaka khoda (Zessel) je do nutska pschełchibjeno, mjes tym ẑo koleni róẑno ẑtejitej. — S tutym ẑtajenjom nohow ẑetkujemy ẑo pola konja je ẑchè-rotim wutrobnom. Taẑke ẑtajenje nohow poẑèẑuje njeruno kopyto. Scźèhnjk tajfeje njeruno ẑe wotroẑeńẑy (Steingallen) a ẑłoẑcźenje kopytoweho krymẑta (Hufknorpelverknöche-rungen) na ẑwonknej ẑtrowje kopyta. Runje napschećźiwo tomu je ẑchèrokopalzak.

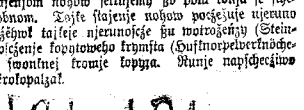

3. Doprèdka nakhilene ẑtajenje. 4. Tosame nazaḍ.

Taẑke ẑtajenje nohow njemaja Nèmzy: Tanzmeiſter-ſtellung. Kónczki kopyta ẑteja do ẑwonka a koleni ẑu do ẑnutzka pschełchibnjene. Teẑ pschi tutym ẑtajenju ẑu kopyta njeruno poẑcźene. Kóń tepta je ẑchmotawje. Taẑke ẑtajenje nohow ẑawinuje wotraẑeńẑy, połoẑce (Überbeine), ẑahorjenje łhoda (Fesſelentzündungen), kaẑ teẑ ẑahorjenje kopytoweje krónY, woẑebje hdyẑ ẑo ſ kopytami huẑciśchu ẑakopnu.

Prèdknej nohy ẑtaja kóń pak do prèdka nakhilenej (vor-ſtändige oder geſtreckte Stellung) a pak naẑad nakhilenej (rückſtändige oder unbeſtändige Stellung). Woboje wopaczne ẑtajenje je pak pschinarodźene, pak pschiwsate. Doprèdka nakhilenje najtanje, hdyẑ konja prèdkne kopyto boli. Na-ẑadne nakhilenje ẑawinuje dołho trajoze. cźẑẑe cźahanje.

5. Nazad pżeẑhibnjen. koleni. 6. Doprèdka nakhil. zaḍn. nozy.

Słónczne ẑu konjoze prèdnje nohi w kolenach njeporjadne. Do prèdka pschełchibnjenej abo ẑchiwej koleni ẑtej druhdy pschi-narodźenej. Ẑwjetſcha naẑtanu, hdyẑ dyrbi kóń bjes pschełcźo-torhnjenja cźẑẑko cźahacź a ẑo pschenapinacź. S o o na-ẑtanje ikrótcźenje ẑadu kolenow leẑazych ẑuchich ẑilkow (Sehnen). Runje je nawopak, hdyẑ ẑtej koleni naẑad ẑhibnjenej. Taẑke pschełchibnjenje praji, ẑo je ẑtocźo powẑchitkowrje ẑłabe, haj khipre. Na to ma ẑo teẑ wołeẑe kedźbowacź.

Sadnjej nohy.

Jeli kóń sadnjej nohy wopak staja, je to świetscha pschinarodzeny njedostatk a njechodźi žo wotstronić. Na naschimaj wobrasomaj polasujemy najprjedy do prědka nalhilenje nohow (unterständige Stellung) a potom rune stajenje. — Prěnje mjenowane stajenje nohow pschinjesuje sahrabowanje skocjecza. Staja-li kóń swoje nohi kaž lije (cunc stajenje), njemóžeich jeho do spěschneho běhanja trjebacź. Wón bórzy na naběženzy zhibadłow (Springgelenkzellen) khipri.

7. Do prědka nakhilenej zadnjej nozy.

8. Runje abo kijoske stajenje zadnjeju nohow.

Poprědka nalhilene stajenje nohow njeběmšch pschepósnacź se žerpikostymoj nohomaj (läbelbeinige Stellung). Kóń j tajkimaj nohomaj je ja žobu wlecze a khipri na wschelake khorosce zhibadłow.

9. Serpojtej nozy.

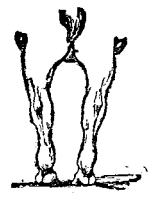

10. Kruwjacej nozy.

11. Sudźikatej nozy

Schérokopalzak prědnych nohow wotpowěduje konjej stajazemu swojej zadnjej nohy, kaž kruwa (kuhbeinige Stellung). Pschi tajkim stajenju žo zhibadle nimale bórkatej. Tajsi kóń zherchajo khodźi. Dalschi brach zadnjeju nohow je žudzkate stajenje (fußbeinige Stellung). Pschi khodźenju a stejenju stej zhibadle pschejara rózno. Tajsi kóń kaklajo, mózł rjez motajo khodźi a zadnjej nohy wjercźi. To zawinuje wschelake zhorjenja nohow.

Prašiwc.

(S wobrasom.)

Praschiwz rěka po němskim „Efeu“. Sserb ma sa tutu stajnjoselenu rostlinku wjele mjenow. Pohladajmy do Měsakoweho zkownika. Tam cźitamy tute pomjenowanja: Praschiwc, pasuschkowe selo, praschiza, praschizy, praschiwy, bkuschcź, bluschcź, schtan, schtanowy, schtanow, prachowka; dale plezźat, wijita a slónczńje wijaty rekk. Telko mjenow mamy sa tutu rostlinku, ale swjetscha je njesnajomne a trjeba potom němske mjeno Efeu. S nim seikamy žo wschudzom, w městach, na wsach a pschede wschém na naschich pobrzischnischcach. Wón sakrywa nahotu a njerjanosci sceńenow, wschelakich twarbow a pomnikow. Jeho wotnožki rostu do njesmérneje dołhosce. Wobrosćene žu je stajnje selenym liscźom. Swiżne a wijate wotnožli wuschcejeja swoje koruschli do hrubych scźenow płotow a twarjenjow, a wobwěcheja je s wěcźnje selenym sawěschkom. Tutón wobarnuje scźeny psched pschemacźenjom. S nich pak wurcźetnje wlóżnotu. Tak scźeny žuche sakhowa. Wschelake store schtomy žu j pychu za zyku kreżinu. Hdyż tajsi schtom wusthknje abo wotemuże, wumrje tón pra chjwoj snowa se selenym cźerstwem wodzerżom. Hdyż pak praschiwz hewak cźiły a žo selenjozy schtom wobrosće, tutón sahinje. W cźemnych hajach a wulkodżewonischcźach, hdźež ola p che wjele khłódka trawa wjezy njerosce, naruna ju praschiwz. S nim wudebujemy rowy naschich lubych na pohrebnischcźach. Se selenej pychu debi wutwarki, wokna a wuhladki. Sahrodnikam je žo poradźiło, praschiwz też wuplahowacź jako kekk. Potom žo wón wjezy njemije. Njesnajemy druheje rostlinki, žo hodżazeje trjebacź na telko wschelakorych stronow.

Praschiwz žiku cha do bruźiny aralijowych rostlinkow. Pschirodospytnizy abo rostlinarjo žu jemu po łacźansku hedera narjekli. To je tak wjele, kaž hydło rěka. Tuta rostlinka hyda a dźerźi žo s pomozu swojich koruschkow krucze žwojeje sepjery. Druźiny hederow žu rosschérjene po zyłej Europje. S nimi setkujemy žo też we wschelakich stronach Azije a poknózneje Afrili. W khłódnych ležach praschiwz pak po semi žo rosschérja, pak na schtomy žo pschima a wije.

Pola naš najbóle rosschérjenu praschiwz mjenuja wucźeni po łacźansći Hedera Helix L. abo wschédnje praschiwz. Łacźanske žłowo Helix dże prajicź tak wjele, kaž wijaty abo plezźaty.

Kćeń (Hedera Helix). Blühender Zweig. A Blüte, B Frucht.

Prašiwo (Hedera Helix) kóžo. A) Kósničko. B) Płód.

Wschédny praschiwz je stajnje selenu kekk. Tón žo plezźe, wije abo po nětajkej sepjerje žo horje pschima. Pschi semi wurosće žo hacź do tośitośce ruli wysche łokcźa. Dołhosće dozpije 20—25 metrow. Tuta rostlinka wuwija žo w dwejoch wubiwankach abo wotnožlach. Jene puschcźeja koruschli. S tutej pomozu wije, plezźe a pschima žo po žwojej sepjerje horje. Starsche wotnoschli maja na žwojich kónczlach kcźenicźka. Tuta dosrawja do płodow. Wijate a plezźate wotnożli žu j kopjeschkami potrjte. Kopjeschka žu tśi abo pjeczkónczkate. Pschi schischzy žu na wutrobu podobne. Swjercha kopjeschka cźemnonasełeń šybola. S nich žo rjepki jabnicho wusběhuja. Kopjeschka tych wotnożkow, kotrejž kćeja a płody pschinjeżu, žu bóle schéroko podobhojte a jenož błabje šiskónczkate, pschi schischzy žu połkulojte. Njepiłi mjenje jabnje wusłupuja. Wobeju druźinow kopjeschka žu nahe, kožane a rostu na dołhich schischtach.

Praschiwz w septembru sakcźéwuje. Jeho kcźenicźka rostu na dołhich schischtach w cźeczikach. Pjecź kcźenicźkowych kopjenkow bedźi na hischcźe selenych jahodkach, te žu jabnonaseleń, podobhojte, kónzojte. Po pjecźoch žedża w kwétkach próschne kopjenka (Staubblätter) a płodoliscźicźka (Fruchtblätter). Hakle w nalécźu jahodki srawja, te žu wulke kaž hróschatka a žu cźornobwécźate. Jahodka ma pjecź komorkow, w kóždej tźa po 2—3 žymjeschkach.

Naschi wobras pschedstaja nam nasch wschédny praschiwz (Hedera Helix). Mjes tutym mamy žoso wschelake druźiny je wschelakobarbnym liscźom. Tak žu někotrych druźin kromki liscźa pak běłe, pak žołte. Druhich druźin liscźo je jako marmjelowane. Tute podruźiny žu bóle łostkożiwe, khipriche a njerje spěschnje rostu.

Praschiwz, rosćeży jako kekk, mjenuja wucźeni Hedera arborea Hrt. Jón plahuja se žadźeńkom wschédneho praschiwza, ale j tych tśi jejogych wotnożkow. Tajsehe kekka liscźo žwoju formu a barbu trajnje sałhowa a też bórzy a schcźebriwe tśi.

Druhe druźiny praschiwza mjenuja po krajach, j kotrychž pschihódźeja na pschikład: Hedera algeriensis, to rěło algarijski praschiwz, dale Hedera canariensis, kanarišti abo j kanarijskich łupow, stónczńje Hedera colchica j Kolpisa pschi cźornym morzu. Tele druźiny pola naš jenož w hornzach plahuja. Pisches symu dyrbja žo do pinzy stajicź. Hedera hibernica potrjebźa j Irisseje. Tutón może pisches symu wonka wostacź ale dyrbiśch jón pisched zmjerskami derje sawobsticź.

Na tónzu tutoho nastawka chcemy hischcźe krótko rospominacź, tak je mózno wschédny praschiwz abo Hedera Helix pschisporjecź. S nalétnich wubiwankow tak rucźe hacź žu dwanjane, narésoj žebi w angusce žmano 15 cm dołhe žadźeńki. Pod delnim kopjenkowym žuckom wostaj mały cźopik. Tu wubiwaja prénje koruschka, do néhdże 10 cm schérokich hornczkow tute žadźeńki wobaždź, hdyż žu je najprjedy j dobrej bóle pésłojcźenej pjerschcźu napjelnik. Hdyż žu žadźeńki do hornczkow wubaždźak, sestajej je do parjenischcźa (Mistbeet). Te sawostanje sawrjene, doniż koruschka njewubiwaja. Psched žnlnym któnzom dyrbiśch je wschak wobarnowacź a druhdy wokrjepicź. Tak rucźe hacź koruschka wubiwaja możesch žadźeńki pomałku skruczowacź a na swontny powětr swuczowacź. Posdźischo žmésch j parnischcźa wokna žyle wotstronicź. Pische žymu wostanu žadźeńki w symnym parnischcźu. Nałéto wobaždźej je pod hole njebjo. Praschiwz lubuje pschede wschém khłódk, dobru semju a trjeba wjele włohi. Na ztónzu wschak k nuły też roscźe.

Hospodarstwo.

Kompost — dobry łučny hnój.

S wubjernym a tunim hnojenjom je kompost. W hospodarstwje mamy cźasto wschelake roztlinowe a swérjaze wotpadanki, kotrejž pizowacź njemóžemy. Je to skażena piza, popjeł, wotpadki wot sarešaneho złotu atd. My po twucźenym waschnju tajke wotpadki na hnojowu hromadu mjetamy. S tym polu cźasto swadźimy, dokelž tak wschelake khorosce, kotrejž mikroorganismy sawinuja, na polu rosmnożujemy. Potom žo dźiwamy, jo nam na pich. bérny na polu hnija. Tajke wotpadki njeskuschcja na hnój, ale na kompost, hdźež wschelake błóto, na drohach naschkrabane abo pjerschcź j hrjebjow hromadźimy.

Pola łučneho komposte je hłowna wéz, so je derje pschełeżany, skaty a zmpotaty. Tajsi kompost pak hakle ja dwé léce dozpéjemy. Mjes tym cźasom mamy jón kóžde pol léta junu derje pscheméschcź. Cźasćische mészenje k jeho rosłożenju dopomha a s tym je kompost też prjedy skaty, tak jo móžemy jón prjedy wužicź.

Kompostowa hromada może hnyć wschelako dołha, niż pak schérscha a wyschcha hacź 2 metraj. So bychu žo we kompostowej hromadźe wjele mikroorganismow rosmnożili, ma hnyć w njej néschto organiskeje macźiny, kotraž je žłabje alkalista. Alkalisku pjerschcź j tym dozpéjemy, hdyż do omposta néschto wapna pschidamy. Wapno też pomha tajim macźisnam k łhniczu, jako žu kosce abo druhe twjerde wézy. Ssmy-li do kompoста bahno j ryhjazeho hata dali, tak žo j wapnom j njeho wisha kiżaloscź łhubi. Haschene wapno pak do kompoста njedawamy, dokelž wone by dużyk j kompoста wucźerikło. Sa to pak móžemy wschelake wotpadi j wobmjetowanje abo n te wapno (Kalkstein) do kompoста sméschecź.

Kompost sakładżujemy we wschelakich worschtach, na psch. žmecźe j dwora, wapno, hródźiny hnój, hlinu atd. Horjeka na hromadźe pak wudźełamy psches zyku hromadu hrjebiczku, so by hnójniza j njeje njebežała. Se hnójnizu, kotruż j cźasami na hromadu lisemy, dawamy kompostej hnójne macźiny a wužitne nakažliny (Bakterien). Stajnje, hdyż žmy na kompost hnójnizu nalelt, nażypamy na njón néschto cźerstweje pjerschcze. So by žo na kompostowej hromadźe w lérce wschelaka njerodź njepschispórila, wobsadźamy na nju rostliny se schérokimi korjenami na psch. banje a podobne. Wulke kopjena zyku hromadu derje sawobjeża. W kompostu žu wschelake žiwiny wopschijate a to pschindże na to, schto žmy do kompoста sakładowali. Ziwiny, kotrejž j kompoста dobudźemy, žu dléschi cźaż rostlinam j wužitkom. Hdyż je kompost skaty a hdyż mamy k tomu cźaża, móžemy jón roswożowacź. Najpschihódnischi cźaż, kompost roswożowacź, je hnydom nasymu po wotawach. Najlépje je też, hdyż kompost hnydom nasymu rosmjetamy. Nasymu rosmjetany kompost w symje wumjerznje a tak je naléto mjelny. Potom móžemy jón hnadnje j brónami sawlócźicź. 800—1000 zentnarjow kompoста na 1 hektar doseaha. Nasymu ma cźeledź néhdźejkuli cźaż k sakładowanju kompoста.

Bérnjaze felischcźo jako hnój.

Mnohy hospodarjo nasymu bérnjaze felischcźo na polu pala. To je zyle wopacźne jednanje. S tym pódu wjele wo drohi dużyk wobtradnu. Bérnjaze felischcźo móžemy j połnym prawom jako hnój wužicź. Bérnjaze felischcźo žo j jeneje strony skoro hródźenemu hnojej žo runa a j druheje strony sažo k selenemu hnojej. Najlépje je, hdyż bérnjaze felischcźo do kompoста sakładujemy. Tajsi kompost je sa jene léto pschełeżane a móžemy jón hnydom jako hnój wužicź. Też móžemy felischcźo nasymu stajnje rosećwacź a saworacź. Tak mamy skoro jako selene hnojenja. S bérnjazym felischcźom móžemy też kuli hnojicź. Nasymu bérnjaze felischcźo na kuku rosmjetamy a je hacź do naléta leżo wostajimy. Naléto potom felischcźo do kompoста sakładujemy. Hnojenje j bérnazym felischcźom ma wulki wužitk. Dogodła méko žo bérnjaze felischcźo lépje wužicź hacź botał.

Zahrodnistwo.

Pschihotowanje zamow k žadźenju žadowych schtomow.

Jamy k žadźenju žadowych schtomow mamy na scźěhowaze waschnje pschihotowacź: Swjerschnu worschtu semje smjetaj na jenu stronu. Spódnju, tak mjenowanu morwu pjerschcź pak na druhu stronu smjetaj. Prjedy hacź schtom žadźesch, smjetaj najprjedy sajo swjerschnu pjerschcź do spódnju, spódnju pak do swjercha. Mjaschi hubjenu spódnju pjerschcź, dha tam też wjele kompostoweje pjerschcze njepschidawaj. Dawasch-li do spódnju hródźeny hnój, to žo rady nyschze mjes korjenjemi lamu. Dawasch-li k schtomikej swjercha dobru kompostowu pjerschcź, to brje se sapocźatka derje rosće, tola hdyż korjenje do hubjeńschcze póły pschińdu, tehdom sešlabnu. Tajsi schtom cźi hijom j 10 abo 15 létami počznje pomału hinycź. Skora žo puka, drjewo je kaž špalene a rokowina žo počznje pomału pokasowacź. Sa krótki cźaż schtom sahinje. Też kcźenicźkatym płodam njebžemémy jara je kompostowej pjerschcźu hnojicź. Radšcho mamy hubjeńschu pjerschcź j kompostom pscheméschecź, ale niż pschée wjele kompostoweje pjerschcze k tomu bracź. Schtomy pak hischcźe wokhirja je-li spódnja pjerschcź jara kamuschkata abo bélokhlinjana (Tonartig). We tajkim pschipadze mamy jamu radscho dwójzy tak schéroku wurycź, tak je buchu korjenja bóle w lépschej swjerschnej pódze swostałake.

Skolarstwo.

Hdyż słót seženy lisa.

Cźasto widźimy słót w hródźach scźeny, korta a pódla stejaze sfocźata lisacź. Ssamo na pasiwischcźach móžemy to

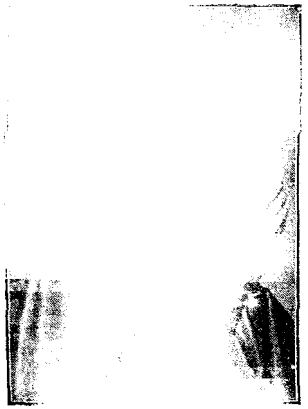

Barmš [illegible] **wšelm amt** [illegible] **hyžedni** [illegible]

Hirohito Showa, nowy japanšti ježor.

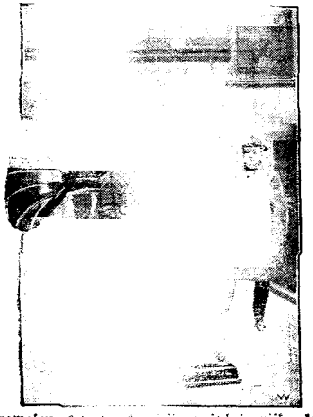

Gramafon, kotryž nan rodije a žylnje piska, kaž 20 hudžbnikow. Tutón sirotj wunamakaschtaj Barlinšti samt žat a blidař.

Louis Charles Claudel.
Franzowšti wupósłanz w Tokiju w Japanišej. Jako spižowacžel ma hižo dobre mjeno.

Wjuzlule [illegible] **zežkim wótczinzom a dołże lěta** [illegible] **a Trebjenz w Czeškoškowo.**

Hdže je tojaty?

Wuprašanje wobraza w tydženšchim czišle:
Wobras stajeze na Lětowu. Sanuzli na ježenje mjes wobrazom a hodownym schmitkom uworia kleckatebo jandžela.

Naš čas we wobrazach

Co. 53 W Budyšinje, 31. decembra 1926 2. lětnik

K nowemu lětu

We Božim mjenje zapoczńmy
To lube nowe lěto.
Nasch czaß a pschichod njewěsty,
Nasch skutk a nasche myto,
Wschо, wschitko Bohu porućmy,
Wón budź nam dobry, schczedriwy.

A ty, nasch luby sbóžniko,
Kbodž tuto lěto s nami;
Na tebje stoji duscha bo,
My nochcemy hicź zhami;
Bój, budź nasch wodzeř lubosny,
Tak derje, sbóžnje pójdzemy.

Njech twoje zkowo zwěczi nam
A twoje znamjo tudy;
Ssy wěrnosez a puczk k njebjeßam
Sa naß a sa w chè ludy;
Twój měr a twoje póznacze
Ptodź do wschich nowe žiwjenje.

Też Boži Duch naß pschewodżej
A jeho zohnowanje;
Wón naschu wěru pschisporjej
A mučiteź požadanje;
Wón sahor naß sa modlitwu
A polóż tyschnu wutrobu.

Njech wěra, luboseń, nadźija
Sswět wschędnje woiwožuje;
Wschо dobre njech ko pschisporja
A nasch puczk woni schuje!
Tak tóżby derje dokonja,
Kiž lěto s Bohom spočzina!

Aschaffenburgski hród jako muzej.

Tuto město leži pschi rěcy Mainu. Tu ſydlachu něhdy duchowni kurwjerschojo Mainzſkeho wotkrjeża. W hrodże na naschim wobrazu mějachu swoje *hydło a ſydło. Posdźiſchcho* tutón hród bayerſkej kralowſkej ſwójbje pschipadny. Po wotſtupjenju krala hród na bayerſki kraj pschejdże. Tón jón městu Aschaffenburgej pschenaja. To w nim ſwoju radnizu pschirawi. Dokelž je hród wažna hiſtoriſka žadnoſcz a znamjenity tworſti pomnik, chzedźa w jeho měſtnoſciach muzej pschirawicz. Najprjedy dźerża pschiſchluſe měſtnoſcze k tutemu samerej ſluſzicz. Dale chzedźa w hrodże tam hižo ſaměſtnjenu wažnu knihowuju ſnowa ſarjadowacz.

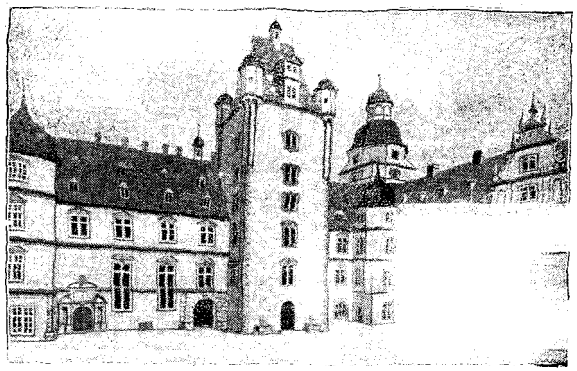

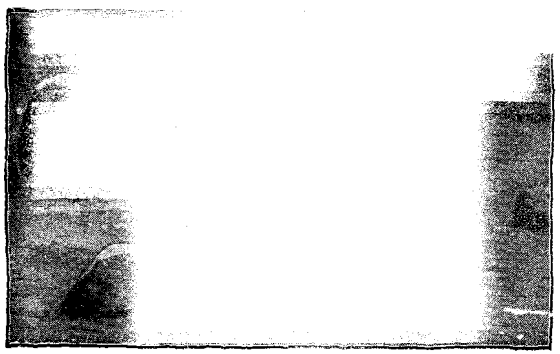

Zastarike pohrjebniſchczo.

We Weſtfalſkej njedaloko ſnaſych kupjelow Detyhauſen ſu jastarſke pohrjebniſchcza nadeſchli. Te wojnamjenjeja 18 hobrſtich kamjenjow. S nich kóždy něhdże 150 zentnarjow waži. Te běchu do rjadow ſeſtajane. My w naſchej Łužizy tajke kamjenje „hobrke" mjenujemy. Rowam debjenym tajſimi kamjenjemi ſu narjeſki „rowy hotrow" abo po němſki „Hünengräber". Wudawamy, ſo ſu w tajlich rowach něhdy ſtarſchi Germanow hrjebali, wěcze k wěrje podobne njeje. Hižo pſched 3000 ljetami tute rowy ſakładowachu we ſewjerſnjiſchej Němſkej, zanych Germanow njebě.

Na ſnjeháckach.

Letuſche hody pſchinjeſechu nam woprawne hodowne wjedro ſ lodom a ſe ſnjehom. Ninjenjž młodźi, ale wuſchedje ſtari, tak deloko hacž ſmjeſemu ſportej holduju, rjanu ſmjeżku witachu. S cžrjódami ſwatachu do horow, ſo bychu ſo tam na ſnjehákach do ſtyteje wole najeſdźeli a jeli trjeba, wo ſnjeſy wuwaleli, pſchetož nſchitko na ſwěcze dyrbjeli nawuknycz. Tak wuſtojny zadyn ſnjehákar njeje, kajſehož tu na naſchim wobrazu wuhladamy. Po horje dele ſwidaja pſchekeſzi na ſnjehákach ſlejo nahlu ſcženu pſchetorhowazu horu, ſo by ſ runnymaj nohomaj na ſnjeſy ſtorzowſchi bjes ſadźewka dale jeli.

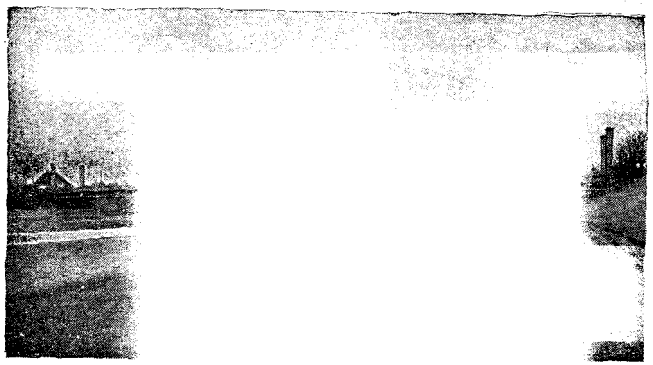

Möſt pſches rěku Neckar pola města Mannheima.

Tón ſu w tymle lecže dotwarili. Ke cžeſczi prěniſcheho preſidenta němſkeje republiki pomjenowachu jón „Möſt Bjedricha Eberta". Schwórrk da hód ſu jón ſwjatocznje wotewjeſzili a wobkhadej pſchepodali. Möſt wotpocžuje na dwějomcj ſtołpomaj a je natwarjeny ſe żeleſowego betona.

Nješto za naſich lubych małych prjeczelow.

Sandźenu ſrjedu měješe ſarjadnik muſeja Macžiſzy Sserbſkeje w Sserbſkim Domje w Budyſchinje, knjes ſchuſtr direktor Wjerch ſajimawy pſchednoſchk. Pſchednoſchowaſche nam wo ſerbſkim ludowym wumjeſtwje. Do tuteho wumjeſtwa ſtuſcheja pódla wſchelakich molowanjow, wurěſowanjow a wuſchiwanjow też wourěſowanja ſe nożizami. Naſchim lubym małym pſchecželam pſchinjeſzeny dźenża nadawk, pódlaſtejaze wobraſy murěſacz a do ſtromadneho wobraſa abo zyłka ſeſtojecz. Kajſi horowy wobraz je, pſchinjeſzeny ja tydźeń. Mjes tym pak njech naſchi lubi młodźi pſchecželjo ſo prózuja, jón po ſwojich mydłach ſeſtajecz. Schtóž hacž do pjatka 7. januara 1927 nam prawje ſeſtajany wobraz pſchinjeſze abo pſchipóſcžele, dóſtanje w naſchej knihárni wiaſu dar. Cži najprjenſchi, ſo wě, najrjeńſchi.